

T H O M A Q U I N A T I S

SUMMA THEOLOGICA

DE RUBEIS, BILLUART ET ALIORUM
NOTIS SELECTIS ORNATA

INDICES ET LEXICON
TOMUS SEXTUS

Editio XXIII diligenter emendata

DOMUS EDITORIALIS MARIETTI
Sanctæ Sedis Apostolicæ et Saeræ ER. Congregationis Typogranhi

V. Nihil obstat.

Taurini, die 15 Septembris 1937.

Sae. Aloisiljs Caknino, *Rev. Del.*

Imprimatur.

Can. JO. DALPOZZO, *Prov. Gen.*

Printed in Italy.

(27-m-10).

INDEX PRIMUS

AUCTORITATES SACRÆ SCRIPTURÆ

IN

SUMMA THEOLOGICA S. THOMÆ OSTENDENS

NUNC PRIMUM JUXTA ORDINEM LIBRORUM,

QUI IN BIBLIIS SIXTI V ET CLEMENTIS VIII CERNITUR, EMENDATUS

NOTÆ,

QUÆ BREVITATIS CAUSA IN OMNIBUS INDICIBUS ADHIBERI SOLENT,

ET EARUM DECLARATIO

- i. = pars prima
12. = prima secundæ, hoc est, prima pars secundæ partis: nam secunda pars Summæ in duas partes ab Auctore dividitur.
22. — secunda secundæ, hoc est, secunda pars secundæ partis.
- III. = tertia pars.
- Suppl = supplementum tertiæ partis.
- = quæstio.
- a. -- articulum: frequentius tamen *a* omittitur, solo numero articulum designante.
- o. = totus articulus.
- c. in corpore articuli, hoc est in responsione ad quæstionem.
- responsio ad primum argumentum.
- responsio ad secundum argumentum.
- = responsio ad tertium argumentum, etc.

s. cum unico tantum numero sequenti denotat (supra), cum vero post adduntur ç. et plures numeri (supplementum) significat.

Primus igitur numerus in quolibet subjecto indice notatus denotat partem Summæ, secundus quæstionem, tertius articulum, quartus notat vel totum articulum, vel partem ejus. Exempli gratia:

In initio 1. Indicis.

In principio creavit Deus cælum et terram, i. q. 46. 2. c. item 3. o. item q. 61. 3. ad 3. etc., hoc est, explicatur hæc scriptura in prima parte Summæ, quæstione quadregesima sexta, articulo secundo in corpore. Et articulo tertio ejusdem quaestionis per totum. Et in eadem parte, quæstione sexagesima prima, articulo tertio, in responsione ad tertium argumentum, etc.

AUCTORITATES
EX LIBRO GENESEOS

CAPUT 1.— In principio creavit Deus caelum et terram, i. q. 46. 2. c. et 3. o. et q. 61. 3 ad 3. et q. 65. 1. 3. o. et q. 66. 1 ad 1. et ad 3. et q. 68. 1. ad 1. et q. 69. 1. c. ad 5. et q. 74. 1. ad L et 2. c. et 3 ad L et ad 2 et ad 3. 1 2. q. 100. 7. ad 2 et 2 2. q. 1. L ad 1. et q. 171. 3. c. — Terra autem erat inanis et vacua, i. o. 66. 1 c. ad 1 et q. 67. 4. c. et q. 69. 1. c. et ad 2. — Et tenebræ erant super faciem abyssi. 1. q. 66. L c. ad 5. et q. 68. 3. c. et q. 69. 1. c. et q. 74. 3. ad 4. — Spiritus Domini ferebatur super aquas, i. q. 64. 3. ad 3 et 4. et q. 66. L ad 5. et q. 74. 3. ad 3 et 4. — Dixitque Deus, i. q. 32. L ad 3. et qu. 47. L c. fi. et q. 67. 4. c. ad 2. et q. 65.4. c. fi. et 74. 3. ad 1 et ad 3. et ad 5. — Fiat lux, et facta est lux. i. q. 67. 4, o. et q. 70. 1 ad 2. et q. 74. L c. et 3. ad 5. — Et vidit Deus, i. q. 64. 3. ad 3. et q. 73. 3. ad 3. et q. 32. L ad 3. — Et divisit lucem a tenebris, i. q. 63. 5. ad 2. et q. 67. 4. c. ad 2. et ad 4. — Appellavitque lucem diem, et tenebras noctem, i. q. 64. L ad 3. et q. 67. 4. ad 2. et q. 68. L ad 1. et q. 69. 1. ad 5. — Factum est vespere et mane dies unus. i. q. 69. 1. ad 5. et q. 74. 2. c. et 3. ad 6. et ad 7. — Fiat firmamentum. 1. q. 68. L 2. 3. o. et q. 71 ad 3. — Divisitque aquas quæ erant super firmamentum, i. q. 68. 2. 3. o. — Congregentur aquæ in unum locum, i. q. 69. 4. o. — Appareat arida, i. q. 69. 1. c. ad 1. — Vocavitque Deus firmamentum caelum. i. q. 68. 1. o. et q. 69. 1. ad 5. et q. 74. 3. ad 3. — Vocavitque Deus aridam terram, congregationesque aquarum appellavit maria, i. q. 69. 1. ad 5. — Germinet terra herbam virfentem, etc. i. q. 69. 2. o. et q. 72. ad 1. — Flant luminaria, etc. usque ad noctem, i. q. 70. 1. et 3. o. — Et sint in signa, etc. usque terram, i. q. 70. 2. o. — Fecitque Deus duo magna luminaria, etc. usque nocti, i. q. 70. 1. ad 5. et q. 68. 1. c. fi. — Producant aquæ reptile, etc. usque cæli 1. q. 71. o. et q. 72. ad 1. — Creavitque Deus cete grandia, etc. usque genus suum. i. q. 71. ad 4. — Producat terra animam viventem, etc. usque species suas. i. q. 72. o. — Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram, i. q. 3. L ad 2. et q. 4. 3. o. et i. q. 91. 4. ad L et ad 2. et q. 93. o. 2 2. q. 163, 2. ad 1. — Et præsit piscibus maris, etc. usque terræ. 1. q. 96. o. — Et universæ terræ. i. q. 96. 2. o. — Masculum et fœminam creavit eos. i. q. 93. 4. ad 1. et 6. ad 2. — Benedixitque illis Deus. i. q. 72. ad 4. et q. 73. 3. o. — Crescite et multiplicamini et replete terram, i. q. 72. 4. et i. q. 98. L o. 2 2. q. 152. 2. ad 1. sup. q. 41. 2. o. — Ecce dedi vobis omnem herbam, etc. usque ad vescendum. 1. q. 96. 1. ad 2. — Vidit Deus cuncta quæ fecerat, et erant valde bona. L q. 22. 4. c. et q. 25. 6. ad 3. et q. 47. 2. c. ad L et q. 49. 2. c.

CAPUT II.— Igitur perfecti sunt cæli et terra, et omnis ornatus eorum, i. q. 70. 1. c. — Completque Deus die septimo opus suum quod fecerat. 1. q. 73. 1.o. — Et requievit die septimo ab omni opere quod patrarat. r. q. 73. 2. o. et ad 3. et 3. c. et q. 74, L ad 5. et 2. ad 3. q. 118. 1. ad 1. — Et benedixit diei septimo, et sanctificavit cum. 1. q. 73. 3. o. — Istæ sunt generationes cæli et terræ, etc. usque in terram, i. q. 69. 2. c. et q. 74. 2. ad 1. — Non enim pluerat Dominus Deus super terram, i. q. 33. 3. c. et in. q. 23. 3. ad 1. — Sed fons ascendebat e terra, irrigans universam superficiem terræ. i. q. 102. 1. ad 2. — Nomen uni

Phison. i. q. 102. 1. ad 2. — Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ. i. q. 91. 4. o. — Et Inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, i. q. 90. 1. ad 1. et 3. c. et q. 91.4. ad 3. et ad 4. — Et factus est homo in animam viventem, i. q. 91.4. ad 3. q. 94. 2. c. et q. 95. 1. ad 1. et q. 97. 2. c. — Plantaverat autem Dominus Deus paradysum voluptatis a principio, i. q. 102. o. — In quo posuit nomen quem formaverat, i. q. 102. 4. o. — Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum viso, et ad vescendum suave, i. q. 102. ad 5. — Lignum etiam vitæ in medio paradisi, i. q. 102. 1. ad 4. — Lignurn scientiæ boni et mali. 1. q. 102. 1. ad 4. — Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis, i. q. 102. 1. ad 2. — Tulit ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in paradiso voluptatis, 1. q. 102. 4. o. — Ut operaretur et custodiret illum, i. q. 102. 3. o. — De ligno autem scientiæ boni et mali ne comedas. 1. q. 102. 1. ad 2. — In quacumque enim die comederis ex eo, morte morieris. 1 2. q. 85.5.6. et q. 94. 5. ad 22.2. q. 164. 1. o. — Non est bonum esse hominem solum. 2 2. q. 188. 8. o. in. q. 41.2. ad 3. — Faciamus ei adiutorium simile sibi. 1. q. 92. L o. et q. 98. 2. o. ad 2. sup. q. 64. 3. ad 3. — Adduxit ea ad Adarn, ut videret quid vocaret ea. i. q. 96. 1. ad 3. — Immisit ergo Dominus Deus soporem in Adam. 2 2. q. 175. 3 ad 1. — Cumque obdormisset, tulit unam de costis ejus, et replevit carnem pro ea. i. q. 92. 3. ad 2. et q. 97.2. ad 3. in. q. 31. 5. ad 2. — Et ædificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem, i. q. 92. 2. et 3. o. — Quoniam de viro sumpta est. r. q. 92.2. o. — Quam ob rem relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit uxori suæ. 2 2. q. 2. 7. c. et q. 26. 1. ad 1. sup. q. 54. 3. c. — Et erunt duo in came una. i. q. 92. 1. c. sup. q. 44.1. c. — Erat autem uterque nudus, Adam scilicet et uxor ejus, et non erubescabant, i. q. 96.1. ad 3. — Hoc nunc os ex ossibus meis. sup. q. 54. 3. 1.

CAPIT III — Serpens erat callidior cunctis animalibus terræ. 2 2. q. 165. 2. ad 3. et 4. — Qui dixit ad mulierem. 2 2. q. 165. 2. ibid. — Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis de omni ligno paradisi? m. q. 41. 4. c. — Aperientur oculi vestri, m. q. 4L 4. c. — Eritis sicut dii, scientes bonum et malum, i. q. 61. 4. ad 3. et q. 63. 3. o. 2 2. q. 163. 2. o. et m. q. 4L 4. c. — Deaitque viro suo. 2 2. q. 165. 2. o. — Et aperti sunt oculi amborum. 2 2. q. 164. 2. c. et ad 9. — Cumque cognovissent se esse nudos, i. q. 95. L c. 1 2. q. 41. 4. c. 2 2. q. 75. L ad 1. q. 1o7. 2. c. — Et fecerunt sibi perizomata. 2 2. q. 164. 2. c. ad 8. et q. 187. 6. o. — Abscondit se Adam. Hi. q. 84. 6. ad 1. — Cum audissent vocem Dei deambulantis. 1. q. 9. 1.2. o. et q. 10. 1.2. c. et q. 14. o. et q. 19. 7. 8. o. et q. 30. 1. ad 3. et q. 63. 6. ad L et q. 65. 1. ad 1. in. q. 2. 1. c. et q. 57. 1. ad 1. et ad 2. — A facie Domini Dei. i. q. 1. 10. ad 3. et q. 3. 1. ad 3. — Serpens decepit me, et comedi, i. q. 94. 4. ad 1. et ad 2. 1 2. q. 89. 3. ad 2.2 2. q. 163, L ad 3. et ad L — Et ait Dominus Deus ad serpentem: Quia fecisti hoc, maledictus eris, etc. usque calcaneo ejus. 2 2. q. 165.2. ad 4. — * Superpectus tuum gradieris, r. q. 63. 6. ad 2. 2 2. q. 165. 2. ad 4. — Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, et conceptus tuos. In dolore paries. 2 2. q. 164. 2. o. — Eris sub viri potestate, et ipse dominabitur tui. i. q. 92. L ad 2. 2 2. o. 164. z. c. ad L — Maledicta terra in opere tuo. 2 2. q. 25. 6. ad 1. et ad 3. et q. 76. 1.2. o. et 4. ad 1. et q. 83. 8. ad L et ad 2. q. 164. L 2. o. — In laboribus comedes ex ea, cunctis diebus vitæ tuæ. 2 2. q. 16-1. 2. c. — Spinas et tribulos germinabit tibi. i. q. 69. 2. ad 2. 2 2. q. 164. 2. c. ad L — In sudore vultus tui. vesceris pane tuo. 2 2.

Ex libro Geneseos	INDEX I	Ex libro Exodi
<p>mnis scalam, etc. usque per eam. 2 2. q. 181.4. ad 7. — Et ero custos tuus. i. q. 113. 1. ad 2. — Vere Dominus est in loco isto. i. q. 8. 2. c. et q. 52. 2. c. et q. 52. 3, ad 3. — Votum vovit Deo dicens» si Deus fuerit mecum. etc. usque Domus Dei. 2 2. q. 88. 2. ad 1. — Cunctorumque quæ dedens mihi decimas offeram tibi. 2 2. q. 87. 1. ad 3.</p> <p>CAPUT XXIX. — Indicavit ei quod frater patris sui esset, s. 13. — Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora fade, et venusto aspectu. 2 2. q. 179. 2. — Os meum et caro mea es. sup. q. 54. 1. 4.</p> <p>CAPUT XXXI Timensque Jacob. 2 2. g. 158. 7. c. ad 3. — Cum jurgio ait. 2 2. q. 41.2. ad 2. — Pone hic coram fratribus meis et fratr. tuis. s. 13</p> <p>CAPUT XXXII Vidi Deum facie ad faciem. i. q. 12. 11. ad 1.2 2. q. 180. 5. ad 1.— Ipse vero claudicabat pede. 2 2._q. 108. 7. ad 4.</p> <p>CAPUT XXXIII.— Jacob adoravit pronus in terram, similiter ancillæ et uxores et filii ejus. s. 18.— Quasi viderim vultum Dei. s. 3. et 32.— Ob stuprum sororis. 2 2. q. c. et 6. o.</p> <p>CAPUT XXXV. — Apparuit Deus Jacob, s. 32. — Benedixitque ei. s. 1. — Ego sum Deus omnipotens, s. 17 Crescite et multiplicare, s. 1.</p> <p>CAPUT XXXVIL — Accusavitque Joseph fratres suos crimine pessimo. 2 2. q. 33. 7. ad 2. et q. 154. 12. ad 4. — Non interficiamus animam ejus, infr. 46.</p> <p>CAPUT XXXVIII Nunciatum est Thamar quod Judas socer ejus, etc. usque fi. 2 2. q. 154</p> <p>CAPUT XXXIX.— Benedixitque Dominus domui Ægyptii propter Joseph, s. 1. — Et ille, scilicet Joseph, recusabat stuprum. 2 2. q. 154. 6. ad 2.</p> <p>CAPUT XLI Post duos annos vidit Pharaosomnium. 2 2. q. 173. 2. c. — Uterque vidimus somnium præsagium futurorum. 2 2. q. 95. 6. c. Erat ibi puer Hebræus, usque eventus. 2 2. q. 173. 7. c.</p> <p>CAPUT XLII Cumque adorassent eum scilicet Joseph fratres sui. s. 1. — Per salutem Pharaonis. 2 2. q. 89. 6. b. Deducetis canos meos cum dolore ad inferos, sup. q. 69. 4. c</p> <p>CAPUT XLIII Deus autem meus omnipotens. s. 17 Et adoraverunt proni in terra, s. 18.</p> <p>CAPUT XLIV. — Sciphus quem furati estis, etc. usque in quo augurari solet. 2 2. q. 94. 7. ad 1.— An ignoratis quôd non sit similis mei in augurandi scientia? Ibidem.</p> <p>CAPUT XLV. — Nec poterant respondere fratres, nimio timore perterriti. 1 2. q. 44. 1. ad 2.</p> <p>CAPUT XLVI Ego descendam tecum, s. 3 — Cunctæ anima? quæ egressæ sunt de femore Jacob. 1. q. 3.2. ad 1. i. q. 118.2. ad 1 — Detestantur Ægyptii omnes pastores ovium. 1 2. q. 102. 3.</p> <p>CAPUT XLV 11. — Adoravit vestigium virgae ejus. s. 18. — Pone manum sub femore meo. s. 24</p> <p>CAPUT XLVI 11. — Deus omnipotens, s. 17. — Apparuit mihi. s. 32. — Adoravit pronus in terram. s. 18.</p> <p>CAPUT XLIX. — Ascendisti cubile patris tui 2 2. q. 154. 8. ad 1. — Benedicet tibi. s. 1. — Quam, scilicet speluncam, emit Abraham, etc usque sepulchri. s. 23. — Finitisque mandatis</p>		<p>quibus filios instruebat, 1 2. q. 100. 5. ad 4. 2 2 q. 101. 1. c. et q. 106. 1. c. et 6. ad 1.</p> <p>CAPUT L Præcepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem, ni. q. 51 2. ad 2 — Pater meus adjuraverit me. s. 24. — Sepelirunt eum in spelunca duplici, quam emerât Abraham, etc. usque Mambre. s. 23. — Veneruntque ad eum scilicet Joseph fratres sui, ei proni in terram adoraverunt, s. 18. — Num Dei possumus resistere voluntati? i. q. 19. 6. o. et q. 22. 2. ad 1. L q. 103. 7. 8. o. — Quam juravit Deus Abraham, s. 22.</p> <p>LIBRO EXODI</p> <p>CAPUT I. — Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit illis domos. 1 2. q. 114. 10. ad 2. 2 2. q. 110. 3. ad 2. et 4. ad 4.</p> <p>CAPUT II Movses percussus Ægyptium abscondit sabulo. 2 2 6. ad 2. — Accepitque Sephoram filiam ejus, quæ peperit ei filium. Infra 34.</p> <p>CAPUT III. — Terram quæ fluit lacte et mele. 1 2. q. 102. 3. ad 2. m. q. 73. 6. o. et q. 74. 6. ad 1. — Quis ego sum, ut vadam ad Pharaonem, etc. 2 2. q. 185. 2. ad 2 - Ego sum qui sum et qui est. 1. q. 2. 3. o. et q. 13. 11. o. — Dominus Deus vocavit nos. 1 2. q. 113. 1. ad 3. — Ibimus viam trium dierum in solitudine. 2 2. q. 88. 8. o. — Postulabit mulier a vicina, etc. usque fi. 1 2. q. 94. 5. ad 2. et q. 100. 8. ad 3. 2 2. q. 66. 5. ad 1. 2 2. q. 104. 4. ad 2.</p> <p>CAPUT IV. — Iratus est Dominus in Moysem. 1. q. 3. 2. ad 2. et q. 19. 11. c. et q. 20. 1. ad 2. et q. 59. 4. ad 1. et 2 2. q. 162. 3. c. — Et indurabo cor ejus. i. q. 23. 3. ad 2. et q. 48. 6. c. et q. 49. 2. o. et q. 63. 5. c. 1 2. q. 79. 1. ad o. et q. 87 ad 2. 2 2. q. 15. 1. o. et q. 19. 1. ad 3. et q. 24. 10. c. — Tulit illico Septiora acutissimam petram, et circumcidit præputium filii sui. m. q. 70. 3. ad 2</p> <p>CAPUT V. — Vocavit nos. s. 3. — Eamus viam trium dierum, s. 3.</p> <p>CAPUT VI Dixit Dominus ad Moysem, 1. q. 43. 7. ad 5. 1 2. q. 98. 3. ad 1. — Et nomen meum Adonai, non indicavi eis. 2 2. q. 17. 4. 6. b. — Cum incircumcisus sim labiis, ad 3.</p> <p>CAPUT VII. — Ecce constitui te Deum Pharaonis. i. q. 13. 9. 10. — Sed ego indurabo eum. s. 4. — Feceruntque similiter malefici, per incantationes. 1. q. 100. 4. ad 2. et q. 114. 4. o. 2 2. q. 178. 2. c. ad 3.</p> <p>CAPUT VIII. — Dixitque Dominus ad Moysem, s. 6. — Fecerunt autem et malefici per incantationes suas similiter, s. 7. Malefici non potuerunt educere cinifes: ideo dixerunt: Digitus Dei est hic. i. q. 32. 1. ad 1. et q. 36. 1. ad 1 — Viam trium dierum ibimus in solitudine, s. 3</p> <p>CAPUT IX. — Dixit Dominus ad Moysem, s. 6 — Induravitque Dominus cor Pharaonis. s. 4.</p> <p>CAPUT X Ego enim induravi cor Pharaonis, et servorum ejus. s. 4 Dixit Dominus ad Moysem, s. 6 Pergemus cum filiis et filiabus.</p> <p>CAPUT XI. — Dices ergo omni plebi ut postulet, usque Ægyptiis. s. 31 — Et induravit Dominus cor Pharaonis. s. 4.</p>

CAPUT XII. — Dixit Dominus ad Moysem, s. 6. — Decima die mensis huius tollat unusquisque agnum, usque il. 1 2. q. lü2. 5. ad 2. — In cunctis diisÆgypti. s. 7. — Habebitis hanc diem in monumentum, et celebrabitis eam solemnem Domino. 1 2. q. 100. 5. ad 2. et q. 102. 4. ad 10. et 5. ad 2. — Azyma comedetis septem diebus, m. q. 74. 4. c. ad 3. — Septem diebus fermentatum non inuenietur in domibus, vestris. 1 2. q. 102. 3. ad 14. ui. q. 74. 4. c. et ad 3. — Et petierunt ab Ægyptiis vasa, usque profecti, s. 3. — Omnis alienigena non cornedet ex eo, scilicet phase. 1 2. q. 102.5. c. m. q. 37. 1. et q. 40. 4. c. ct q. 70. 4. — Si quis circumcisis non fuerit, non vescetur ex eo,scilicet Phase,s. 10i.— Eadem lex erit indigenæ et colono qui peregrinantur apud vos. 1 2. q. 105.

CAPUT XIII. — Locutus est Dominus ad Moysem dicens, s. 6. — Sanctifica mihi omne primogenitum. m. q. 28. 2. ad 1. et q.37. 3. ad 1 — Ut non comedatis fermentatum, s. 12. — Terram fluentem lacte et meile, s. 3. — Septem diebus vesceris azymis.' s. 12.

CAPUT XIV. — Locutus est Dominus ad Moysein dicens, s. 6 — Indurabo cor Pharaonis, etc s. 4.

CAPUT XV. — Iste Deus meus. i. q. 39. 8. ad 3. — Omnipotens nomen ejus Misisti iram tuam. s. 4. — 1 piritu furoris tui. Ibidem Dominus regnabit in aeternum et ultra. l. c. 10. 2. ad 2. — Magnus in sanctitate 22. 134. 2. ad 3

CAPUT XVI — Dixit Dominus ad Moysem. Requies sabbati sanctificata est Domino, inf. 20 — Filii autem vestri comederunt manna luadraginta annis, donec, usque Chanaan. 1 q. 102. 3. ad 2. ui. q. 73. 6. o. et q. 74. 6. ad 1

CAPUT XVII. — Et bellum Dei erit contra Amalech, a generatione in generationem. 1 2. q. 105. 5. c. ad 1.

CAPUT XVIII - Super omnes deos.^s. 7

CAPUT XIX. — Vocavitque Moysem Dominus. s. 3 — Portaverim vos super alas aquilarum. 2 2. 123. 6. ad 1. et ad — Eritis mihi in peculium de cunctis populis. 1 2. q. 105. 1. ad 1. — Veniam ad te. i. q. 3. 1. ad 5. q. 9. 1. ad 3 — Audiat me populus loquentem ad te. s. 6. — Omnis qui tetigerit montem, etc usque non vivet. 2 2 33. 4 ad 1.

CAPUT XX. — Locutus est Dominus cunctos sermones hos. s. 6 — Non habebis deos alienos. s.7.— Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem. 1 2. q. 100. 7. ad 2. et ad 3. et ad 4. 2 2. q. 122. 2. ad 2. et 3. q. 25. 3. ad 1. et ad 2. et ad 3. — Non adorabis ea neque coles. 2 2. q. 84. 1. ad 1. et 2 2. q. 94. 2. 3. o. q. 122. 2. o. et q. 161. 3. ad 1. m. q. 25. 3. ad 1. 2 et 3. — Deus zelotes. 1 2. q. 28. 4. o. — Visitans iniquitatem patrum in filios. 1 2. q. it. l. ad 1. ct 2. ad 1. et q. 87. 7. 8. o. 2 2. q. 108. 4. o. et q. 164. l. ad 4. ni. q. 14. 1. ad 1 — In tertiam et quartam generationem. 1 2 q. 87. 8. ad 1. 2 2 108. 4. ad l. — Qui oderunt me. l. q. 60. 5. 'ad 5. 2 2 13. 4. o. ct 3. ad 2. et q. 34. 1. o. 2. o — Et faciens misericordiam in millia. etc. usque præcepta mea. 1 2. c. 100. 7. ad 2. et ad 3. et ad 4. m. q. 84. 10. c. — Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum. 1 2. q. 100. 7. ad 4. ct 5. c. et II. c. ad 2. 2 2. q. 122. 3. o. — Qui assumpserit nomen Dei sui.

1 2. q. 100. 5- c. 2 2. q. 89. 1. 14. o. q. M. 2, c. — Neque enim habebit insontem Dominus eum, etc. usque frustra. 1 2. q. 100. 7. ad 2. Memento ut diem sabbati sanctifices. 1 2. q. 100. 5. ad 2. ct 7. ad 2. et ad 5. et 11. c. et q. 102. 2. c. et 4. ad 10. et 105. 4. c. 2 2. q. 35. 3. ad 1.2 2. q. 122. 4. o. — Sex diebus operaberis et facies omnia opera tua, etc. usque portas tuas. 1 2. q. i. 8. ad 4. et q. 107. 2. ad 3. 2 2. q. 40. 4. o . 122. 4. ad 3. in. q. 40. 4. ad l. et ad 3. — ex enim diebus fecit Deus cælum et terram, etc. usque in eis sunt. i. q. 68. 1. ad 1. et q. seq. 1 2. q. 100. 7. ad 2. — Honora patrem tuum, et matrem tuam, 1 2. q. 100. 5. c. ad 4. et 11. c. 2 2. q. 33. 2. ad 2. 2 2 q. 101. 2. o. et q. 104. 5. ad 1. et q. 106. 3. c ad 3. et q. 122. 5. o. et q. 189. 6. c. ad 1. — Ut sis longævus super terram. 1 2. q. 100. 7. ad 3. et ad 4. 2 A q. 122. 5. ad 4. — Non occides. 1 2. q. 100. 4. c. et 8. ad 3. et III. c. 2 2. q. 64. 3. o. et 5. ad 2. et ad 3. et 7. c. et 8. o. et q. 65. 1. o. ad 4. 2 2. q. 122. 6. ad 2. — Non moechaberis. 1 2. q. 100. 11. c. 2 2. q. 170. 1. o. — Non furtum facies. 1 2 q. 100. 11. c. 2 2. q. 122. 6. ad 2. — Non falsum testimonium dices. 1 2. q. 100. 11 c. 2 2. q. 70. 4. o. et q. 110. 4. ad 2. et q. 122. 6. ad 2. — Non concupisces. 100. 5. c. ad 5. et ad 6. et 4. ad 3. et 11 q. 122. 6. ad 3. et ad 4. et q. 170. 1. c. — Venit Deus, s Non facietis deos argenteos, et deos aureos non facietis vobis, s. 7. — Altare de terra facietis mihi, etc. usque polluetur. 1 2. q. 102. 4. ad 7. et m. q. 83. 3. ad 5. — Non ascendes per gradus ad altare meum, ne reveletur turpitudine tua: 1 2. q. 102. 4. ad 4.

CAPUT XXI — Si emeris servum Hebræum, sex annis serviet tibi in septimo egredietur liber gratis. 1 2. q. 105. 4...ad ¶ /@fferat eum Dominus diis. s. 7 — Si dixerit servus, diligo, etc. erit ei servus in sæculum * “ 105. 2 ad 10. — Si quis..vendiderit..filiam suam... non egredietur sicut ancillæ, etc. 1 2. 105. 4. ad 4 — Qui percusserit hominem volens occidere eum, morte moriatur, s. 20 — Qui furatus fu erit hominem et vendiderit, etc. moriatur. 1 2 q. 105. 2. ad 10. — Et percusserit alter proximum usque restituat. 1 2. 105. 4. ad 3 — Qui percusserit servum suum, etc. usque illius est. 1 2. 105. 4. ad 3 — Si percusserit quis mulierem prægnantem usque livore. 2' 2. q. 64. 8. ad 2. — Si bos cornu petierit, etc. usque opprimetur. 1 2. q, 105. 2. ad 11. — Si quis aperuit cisternam, etc. usque erit. 2 2. q. 43. 1. c. 2 2 q. f89. 1. ad 3.

CAPUT XXII. - Si quis furatus fuerit ovem aut bovem, etc. usque pro una ove. 1 2. q. 105. 2. ad 9. 2 2 62. 3. ad 1. et q. 66. 6. ad 2. m. q. 49. 6 — Applicabitur ad deos. s. 7. — Si quis amico commendaverit ecuniam, etc. usque non restituat. 1 2. q. 105. . ad 4. et ad 3. 2 2. q. 62. 6. c — Qui a proximo suo quidquam horum mutuo postulaverit, etc. usque operis sui. Ibidem. — Qui coierit 'cum jumento, morte moriatur. 1 2 q. 105, 2. ad 11.2 . q- 154. 12. ad 4. — Qui immolat diis occidetur præter Domino soli 1 2 q. 102. 3. c. 2 2. q. 84. l. ad 1. et q. 85. 2. o. 2 2. q. 94. 2. c. 3. q.'48. 3. c. — Indignabitur furor meus. s. 4. — Non negabis unum quasi exactor, nec usuris opprimes. 2 2. q. 78. 4. o. — Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, etc. usque dormiat. 1 2. q. 99. 5. et q. 105. 2. ad 4. 2 2. q. 62. 8. c. — Quia misericors sum. i. q. 21. 3. o. 2 2. q. 30. 2. ad 1. — Decimas tuas non tardabis offerre. 2. 2. q. 87.

1. o. in. q. 31. 8. c. — Et primitias. 2 2. q. 85. **3. ad 3. et q. 86. 4. o.** — Primogenitum filiprum tuorum dabis mihi, de **bobus** quoque et ovibus similiter fades, s. 13. — **Septem diebus sit** cum matre sua, die octava reddes illum mlhL l 2. q. 102. 3. ad 7. et 5. ad l. ili. q. 70. 3. ad 3. — Pupillo et viduæ non nocebitis. 2 2. q. 65. 4 ad 2.

CAPUT XXHI. — Non suscipies vocem mendacii. 2 2. q. 69. l. 2. o. et q. 70. 4. c. 2 2. q. 110. 3. 4. o. et q. 111. 1. c. et q. 124. 5. ad 2. — Nec junges manum tuam, ut pro impio falsum dicas testimonium, s. 20. — Pauperis quoque non misereberis in iudicio. 2 2. q. 63. 4. ad 3. — Et Insontem et justum non occides, s. 20. — Sex diebus operaberis, septima die cessabis, s. 20. — Per nomen externorum deorum non jurabis, s. 20. 2 2. q. 89. 6. o. — Solemnitatem azymorum custodies, s. 12. — Azyma comedetis septem diebus. Ibid. — Non immolabis super fermentum. Ibid. — Primitias frugum terra tuæ deferes In domum Domini Dei tui. 2 2. q. 85. 3. ad 3. et q. 86. 4. o. — Non coques hædum in lacte matris suæ. 1 2. q. 102. 6. ad 4. et ad 8. — Et est nomen meum in illo, scilicet angelo, s. 6. — Non adorabis deos eorum, neque coles, s. 20. et 7.

CAPUT XXIV. — Moy*si quoque dixit Deus. s. 6. — Et vocavit eum, scilicet Moysem, Dominus. s. 3. — Daboque tibi duas tabulas lapideas, infr. 31. — Moyses fuit ibi, scilicet in monte, quadraginta diebus, et quadraginta noctibus. 2 2. q. 147. 5. c. et xn. q. 40. 2. ad 3. — Si quid natum fuerit quaestionis inter vos. sup. q. 20. 2. ad 3.

CAPUT XXV. — Locutus est Dominus ad Moysem. s. 6. — Tollant mihi primitias ab omni homine. s. 22. — Arcam de lignis Sethim compingite, cujus longitudo, etc. usque fin. 1 2. q. 102. 4. ad 6. — Qui, scilicet vectes, semper erunt In circulls. 1 2. q. 65. 2. 3. 5. o. 2 2. q. 23. 7. o. 2 2. q. 108. 2. ad 2. — Duos quoque cherubim aureos et productiles facies, etc. usque inde. 1 2. q. 102. 4. ad 6. — Facies alteram coronam aureolam. sup. q. 96. l. c. — Facies et candelabrum ductile de auro mundissimo. 1 2 q. 102. 4. ad 6. — Facies et lucernas septem. Ibid.

CAPUT XXVI. — Tabernaculum ita fiet, etc. usque fin. 1 2. q. 102. 4. ad 2. — Facies et velum de hyacintho, etc. usque finem. 1 2. q. 102. 4. ad 4.

CAPUT XXVII. — Facies et altare de lignis Sethim, etc. usque fin. s. 20. — Facies et atrium tabernaculi, etc. usque fin. 1 2. q. 102. 4. c. — Cuncta vasa tabernaculi in omnes usus, etc. ex^ære facies. 1 2. q. 102. 4. ad 7.

CAPUT XXVIII. — Loqueris cunctis sapientibus corde, quos replevi spiritu prudentiæ, etc. infr. 31. — Hæc autem erunt vestimenta, quæ facient, etc. usque fin. 1 2. q. 192. 5. ad 10. — Sacrificium est Domino. 2 2. q. 81. 4. ad 1. 11. q. 22. 2. c. et q. 48. 3. c.

CAPUT XXIX. — Sed et hoc facies, ut mihi in sacerdotio consecrentur, etc. usque fin. 1 2. q. 102. 5. ad 8. et q. 103. 2. ad 1. ni. q. 62. 6. ad 2. — Agnos anniculos duos per singulos dies jugiter. 1 2. q. 102. 4. ad 10, et m. q. 22. 3. ad 3. — Ut sacerdotio fungantur mihi. ni. q. 22. 6. ad 2.

* CAPUT XXX. — Faciesque altare ad adolendum thymiama, etc. usque tegitur, s. 20. — Locutus est Dominus ad Moysem, s. 6. — Sanctificablsque omnia. 2 2, q. 81. 8. c. Hi. q. 62. 6. ad 2. et q. 63. 6. ad 2.

CAPUT XXXI. — Locutus est Dominus ad Moysem, s. 6. — Ecce vocavi ex nomine Beseleel. l 2. q. 113. 1. ad 3. — Videte ut sabbatum meum custodiatis, s. 20. — Qui fecerit opus in eo. Ibidem. — Sex enim diebus fecit Dominus cœlutn et terram. S. 20. — Dedit Dominus Moysi duas tabulas lapideas. 1 2. q. 98. 2. 3. o. et q. 107. 1. c. Hi. q. 42. 4. ad 2.

CAPUT XXXII. — Fac nobis deos. s. 7. ~ Sedit populus manducare et bibere, et surtaxeront ludere. 2 2. q. 168. 2. ad 2. et 3. ad 2. — Ut irascatur furor meus. s. 4. — Portans duas tabulas, s. 31. — Inducens super eum peccatum maximum. 1 2. q. 102. 3. 11. 2 2. q. 10. 3. o. et q. 13. 3. c. et q. 39. 2. o. 2 2. q. 94. 3. o. m. q. 80. 5. c. — Consecrastis manus vestras hodie Domino, etc. usque benedictio. 1 2. q. 102. 5. ad 8. et 9. — De libro tuo quem scripsisti, i. q. 24. o. et q. 39. 8. fin. — Qui peccaverit mihi, delebo eum de libro meo. l. q. 24. 3. O. — Angelus meus præcedet te. i. q. 113. 1. o.

CAPUT XXXIII. — Terram fluentem lacte et meile, s. 3. — Et mittam præcursorem tui angelum. t. q. 113. o. — Loquebatur autem Dominus ad Moysem, facie ad faciem. 1 2. q. 98. 3. ad 2. 2 2. q. 174. 4. c. ad 1. — Novi te ex nomine. 1 2. q. 112. 5. ad 5. 2 2. q. 172. 4. — Præcipis ut educam populum istum. 1 2. q. 90. 2. ad 1. 2 2. q. 174. 4. c. et ad 1. — Ostende mihi viam tuam, et gloriam tuam. 1. q. 12. 11. ad 2. 2 2. q. 174. 4. c. et 5. ad 1. et q. 175. 3. ad 2. et q. 180. 5. c. — Et requiem meam dabo tibi. 1. q. /3. 3. c. 1 2 q. 3. 4. ad 1. et 8. c. 2 2. q. 18. 3. c. — Non videbit me homo, et vivet. i. q, 12. 11. o. et q. 13. 1. c. et 2. ad 3. 1 2. q. 5. c. et 3. c. i. q. 93. o. 2 2. q. 180. 5. o. et q. 175. 4. o. et 5. c. — Non poteris videre faciem meam. 1. q. 12. 4. o. et q. 23. 1. c. et q. 56. 3. c. ad 2. et q. 62. 1. c. et q. 64. 1. ad z. i. q. 94. 2. c. et q. 108. 4. c. et 1 2 q. 5. 3. c. m. q. 10. 4. ad 2. — Stabis supra petram. i. q. 105. 1. ad 4. — Cumque transibit gloria mea. z 2. q. 171. 2. c. — Et videbis posteriora mea. i. q. 12. 2. c. ad 1.

CAPUT XXXIV. — Præcide mihi duas tabulas lapideas, s. 31. Deus misericors, et multæ miserationis. s. 22 — Et clemens. 2 2. q. 157. 1. 2. o. et 3. c. et 4. ad 3. et q. 169. 1. c. et 4. c. ad 3. — Patiens. 2 2, q. 123. o. ad l. et ad 2. — Et verax, i. q. 16. 5. o. 1 2. q. 3. 7. c. 1 2. q. 93. l. ad 3. 2 2. q. 27. 4. o. — Qui custodis misericordiam in millia, s. 20. — Qui reddes iniquitates patrum in filiis ac nepotibus, in tertiam et quartam progeniem. s. 20. — Noli adorare Deum alienum, s. 20. — Dominus zelotes. Ibid. — Deus æmulator. Ibid. — Cum fornicati fuerint cum diis suis. 2 2. q. 151. 2. c. ad 3. — Nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis. 1 2. q. 105. 4. ad 6. sup. q. 59. 1. — Deos conflatile non facies tibi. s. 20. — Solemnitatem azymorum custodies, s. 12. — Septem diebus vesceris azymis. Ibid. — Ne ineas pactum cum hominibus illarum regionum. 1 2. q. 105. 3. ad 1. 2 2. q. 10. 9. o. q. 46. 2. ad 3. et fin. — Sex diebus operaberis, in die septimo cessabis arare et metere, s. 20. — Non immolabis super fermento, s. 12. — Primitias frugum terræ tuæ offeres, s. 22. — **Non coques hædum in lacte matris suæ.** 3. 23. — Fuit ergo ibi cum Deo quadraginta dies et quadraginta noctes, etc. s. *24.

CAPUT XXXV. — Sex diebus facietis opus: septimus dies erit vobis sanctus, s. 20. — Separate apud vos primitias Domino, s. 22. — Faciat tabernaculum suum. s. 26. — Ecce vocavit Dominus ex nomine, s. 3. — Omnes viri ac mulieres

mente promptissima atque devota’obtultfre dona-
ria. 2 2. q. 85,3. ad 3. et q. 88. 4. c. — Ecce voca-
vit Dominus ex nomine Beselccl. 1 2. q. 113. l. ad
3. — Et Implevit eum spiritu Del, sapientia, in-
triligcntia, scientia et omni doctrina, ad excogi-
tandum et faciendum opus. 1 2. q. 57, 2. 6, o. q.
8. 3. o. et q. 9. l. c. et 2. et 3. o.

CAPUT XXXVI. — Omnis sapiens quibus Do-
minus dedit sapientiam et intellectum, ibidem.

CAPUT XXXVII, — Fecit autem Bescleel et
arcam, s. 25. — Fecit et propitlatorlum. Ibidem.
— Duos etiam cherubim. Ibidem. — Fecit et men-
sam de lignis Sethim. s. 6. — Fecit et altare thy-
miamatis de lignis, s. 20.

CAPUT XXXVIII. — Fecit et altare holo-
causti. 1 2. q. 102. ad 7. o.

CAPUT XXXIX. — De hyacintho et purpura
vermiculo ac bysso fecit vestes, usque fi. s. 28.
— Altare aureum, et altare æneum. s. 20. — Et
obtulerunt opertorium de pellibus arietum rubri-
catis, operimentum de hyacintinis pellibus. 1 2.
q. 102. 4. ad 8. o.

CAPUT XL. — Locutus est ad Moysem, s. 6.
— Mense primo, prima die mensis eriges taber-
naculum, usque fi. s. 26. — Et assumpto un-
ctionis oleo, unges tabernaculum cum vasis suis.
1 2. q. 102. 4. ad 9. — Ut sanctificentur, s. 30.
— Applicabisque Aaron, et filios ejus, usque fi.
et fecit, s. 29. — Altare aureum, et altare holocau-
storum s. 20. — Posuit in tabernaculo. 1 2. q. 102.
4. ad 6.

EX LIBRO LEVITICI

CAPUT L — Si holocaustum fuerit ejus obla-
tio ac de armento, masculum immaculatum
offeret. 1 2. q. 102. 3. ad 8. et ad 9. — Sanguinem
ejus fundentes per altaris circuitum. 1 2. q. 102.
3. ad 8. — De turturibus et pullis columbæ offeret.
1 2. q. 102. 3. ad 2. et ad 4. et ad 6. et ad 9. m.
q. 37. 3. ad 4. — Retorto ad collum capite ac
rupto vulneris loco. 1 2. q. 102. 3. ad 6.

CAPUT II. — Simila erit ejus oblatio, fundet-
que super eam oleum et thus, usque fi. 1 2. q. 102.
3. ad 12. et ad 13. et ad 14. — Nec quicquam mel-
lis adolebitur in sacrificio Domini. 1 2. a. 102. 3
ad 14. — In omni oblatione offeres sal. 1 2. q. 102.
3. ad 13. et ad 14.

CAPUT III. — Si hostia pacificorum fuerit
ejus oblatio, usque fi. 1 2. q. 102. 3. ad 8. et ad 9.
— Sive marem sive feminam. 1 2. q. 102. 3. ad
9. — Immaculata offeret. 1 2. q. 102. 3. ad 7.
2 2. q. 86. ad 3. — Fundent sanguinem per ατ-
circuitum altaris, s. 1. — Omnis adeps erit Dòmini.
1 2, q. 102. 3. ad 8. et 6. ad 1. — Nec adipem,
nec sanguinem omnino comedetis. Ibid. — Of-
ferunt Domino caudam totam. 2 2. q. 138. 1.
ad 3.

CAPUT IV. — Qui peccaverit per ignorantiam,
et de universis mandatis Domini, usque fi. 1 2.
q. 102. 3. ad 8. et q. 105. 2. ad 9. — Immacula-
tum offeret Domino, s. 3. — Sanguinem fundet,
s. 1. — Omnem adipem offeret Domino, s. 3. —
•Rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato ejus,
et dimittetur ei. 1 2. q. 103. 2. c. — Hauriet
quoque de sanguine vituli inferens illum in ta-
bernaculum testimonii. 1 2. q. 102, 5. ad 6. —
Cumque intinxerit digitum in sanguine, asper-
get eum septies coram Domino contra velum

sanctuarii. 1 2. q. 102. 5. ad 5. — Ponetque
de «anguine ejus super cornua altaris thymia-
matis. s. 1 et 4. — Ponetque manum super caput
hostiæ pro peccato suo. i 2. q. 102. 5. ad 6.

CAPUT V. — Qui audierit vocem jurantis, us-
que anima. 2 2. q. 98. 4. ad 3. — Anima quæ teti-
gerit aliquid immundum, usque deliquit. 1 2. q.
102. 5. ad 4. m. q. 40. 4. ad 2. — Offerat agnam de
gregibus sive capram, s, 3. — Orabit pro eo sa-
cerdos, et pro peccato ejus. s. 4. — Offerat duos
turtures, aut duo» pullos columbarum, s. 1. —
Retorquebit caput ejus ad pennulas. Ibid. —
Quicquid autem reliquum fuerit ejus, faciet di-
stillare ad fundamentum ejus. s. 1. — Non
mittet in eam oleum, nec thuris aliquid im-
ponet, quia pro peccato est. 1 2. q. 102. 3. c. et
ad 14.

CAPUT VI. — Offeret arietem immaculatum,
s. 3. — Reddet omnia quæ per fraudem voluit
obtinere integra. 2 2. q. 61L 2. o. et q. 79. 3. ad 2.
— Et quintam insuper partem domino, cui da-
mnum intulit. 1 2. q. 105. 2. ad 9. 2 2.-a. 62, 3. o.
et 4. c. — Si rem perditam invenerit. 2. 2. q. 66. 5.
ad 2. — Qui rogabit pro eo, et dimittetur ei. s. 4.
— Omne sacrificium sacerdotum igne cremabitur,
nec quisquam comedet ex eo. 1 2. q. 102. 3. ad 8.

CAPUT VII. — Sanguis ejus per gyrum fun-
detur altaris, s. l. — Sicut pro peccato offertur
hostia, ita et pro delicto. 1 2. q. 102. 3. ad 8. —
Offerent ex ea caudam, s. 3. — Cujus carnes ea-
dem comedentur die, usque rea erit. 1 2. q. 102. 3.
ad 10. — Adipem non comedetis nec sanguinem,
s. 3. — Pectusculum et armus dexter erit sacer-
dotis offerentis hostiam pacificorum. 1 2. q. 102.
3. ad 8. 2 2. q. 85. o. — Quæ tetigerit immundum,
s. 5. — Fudit reliquum sanguinem ad funda-
menta ejus. s. 1. — Posuerunt super caput ho-
stiæ Aaron et filii ejus. s. 4. — Et caudam, s. 3.

CAPUT IX. — Utrumque immaculatum, s. 3-
l — Reliquum fudit ad basim ejus. s. 1. — Et
caudam, s. 3. — Pectora et armos dextros sepa-
ravit Aaron, s. 7. — Laudaverunt Dominum,
ruentes in facies suas. 2 2. q. 81. 5. ad 1. et
q. 82. 2. ad 1. et q. 85. 3. o. et q. 88. 4. ad 1.

CAPUT X. — Pectusculum quod oblatum est
et armum, s. 7.

CAPUT XI. — Hæc sunt animalia quæ come-
dere debetis, usque fi. 1 2. q. 102. q. 6. ad 1.
et ad 2. — Qui tetigerit morticina eorum, Im-
mundus erit. s. 5. — Usque ad vesperam. 1
2. q. 102. 5. ad 5. — Sancti estote, quoniam ego
sanctus sum. 1 2. q. 98. 4. 6. et 5. c. et q. 99.
2. c.

CAPUT XII. — Mulier si suscepto semine pe-
pererit masculum, immunda erit septem die-
bus, usque fi. 1 2. q. 102. 5. ad 4. et m. q. 37.
3. c. ad 1. et 4. ad 2. — Pullum columbæ sive
turturem, s. 1. — Orabitque pro ea sacerdos,
et sic mundabitur, s. 4.

CAPUT XIII. — Homo in cujus carne et cute
ortus fuerit diversus color, usque fi. 1 2. q.
102. 5. ad 4. et q. 107. 2. ad 4. — Vestis la-
nea sive linea quæ lepram habuerit, usque fi.
1 2. q. 102. 5. 4.

CAPUT XIV. — Hic est ritus leprosi, quando
mundandus est, etc. usque fi. 1. 2. q. 102. 5.
l ad 7. et q. 103. 2. ad 3. — Et duos pullos co-
lumbæ. s. 1. — Rogabit pro eo coram Domino,
s. 4. — Offeret agnum immaculatum, s. 3. —
Sicut enim pro peccato, ita et pro delicto ad

sacerdotem pertinet hostia, s. 7. — Si fuerit plaga lepræ in ædibus, etc. usque fi. l 2. q. 102. 5. ad 4.

CAPUT XV. — Vir qui patitur fluxum seminis, immundus erit, usque 5. l 2. q. 102. 5. ad 4. — Qui tetigerit, etc. immundus erit. s. 5. — Usque ad vesperam. \$. II. — Sumet duos turtures, aut duos pullos columbarum, s. 1. — Mailer quæ redeunte mense patitur fluxum sanguinis, etc. usque fi. l 2. q. 102. 5. ad 3. — Rogabitque pro eo coram Domino, s. 4.

CAPUT XVI. — Duos hircos stare faciet coram Domino in ostio tabernaculi testimonii» usque fi. l 2. q. 102. ad 6. — Orabit pro se et pro domo sua. s. 4. — Mense septimo decima mensis, etc. erit expiatio vestri, atque mundatio ab omnibus peccatis vestris. l 2. q. 102. 4. ad 10. et 5. ad 6. q. 103. 2. ad L et 3. ad 4. 111. q. 73. 6. c.

CAPUT XVII. — Fundetque sacerdos sanguinem super altare Domini, s. 1. — Si comederit sanguinem, s. 3. — Anima omnis camis in sanguine est. l 2. q. 102. 3. ad 8. — Contaminatus erit usque ad vesperamr l 2. q. 102. 5. ad 4.

CAPUT XVIII. — Facietis præcepta mea. atque judicia mea servabitis, et ambulabitis in eis. l 2. q. 99. 4. ad 2. — Quæ faciens homo, vivet in eis. l 2. q. 100. 12. ad 2, — Talis coitus incestus est. 2 2. q. 154. 1. c. et 9. o. — Sororem uxoris tuæ in pellicatum non accipies. l 2. q. 101. 3. ad 2. — Ad mulierem quæ patitur menstruum non accedes. l 2. q. 102. 5. ad 4. — De semine tuo non dabis, ut consecratur idolo Moloch. 2 2. q. 81. 5. ad 1. — Cum masculo non commisceberis, etc. 2 2. q. 142. 4. ad 3. et q. 154. 11. 12. o. in. q. 70. 2. ad 4. — Cum omni pecore non coibis, etc. usque scelus est. 2 2. q. 154. 11. ad 2. et 12. ad 4. — Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis, sup. q. 55. 6. c.

CAPUT XIX. — Sancti estote, quia ego sanctus sum s. 11. — Si immolaveritis hostiam pacificorum Domino, ut sit placabilis. \$. 3. — Eo die quo fuerit immolata, comedetis eam, et die altero, etc. usque polluit, s. 7. — Cum messueris segetes terræ tuæ, non tondebis usque ad solum, etc. usque dimittes. 2 2. q. 101.1. ad 2. — Nec decipiet unusquisque proximum suum. 2 2. q. 35. 5. o. et q. 56. 2. 2 2. q. 118. 8. o. — Non facies calumniam. 2 2. q. 68. 3. c. ad 1. et q. 69. c. — Nec vi opprimes eum. 2 2. q. 68. 8. c. q. 118. 8. o. — Non morabitur merces mercenarii tui apud te usque mane. l 2. q. 105. 2. ad 6. — Non maledices surdo. 2 2. q. 75. 3. o. — Timebis Dominum Deum tuum. l 5. Q. 67. 4. ad 2. 2 2. q. 7.1. c. et q. 19.2. o. — Non injuste judicabis. 2 2. q. 60. 2. 3. 6. o. et q. 67. 1. o. ni. q. 59. 1. c. — Non eris criminator. 2 2. q. 62. 2. ad 2. et q. 73. 1. ad 2. et q. 74. 1. ad 3. et 2. o. — Nec susurro in populis, l 2. q. 74. o. et q. 75. L c. — Non oderis fratrem tuum. 2 2. q. 25. 6. o. et q. 34. 4. o. — Sed publice argue eum. 2 2. q. 33. 7. o. m. q. 35. I. ad 1. — Jumenta tua non facies coire cum alterius generis animalibus. l 2. q. 102. 6. ad 8. — Agrum tuum non seres diverso semine. l 2. q. 102. 6. ad 9. — Veste quæ ex duobus texta est, non indueris. l 2. q. 102. 6 ad 6. — Orabitque pro eo sacerdos, etc. usque et dimittetur peccatum, s. 4. — Cum ingressi fueritis terram et plantaveritis ligna pomifera, auferetis præputia eorum, etc. usque proferunt. l 2. q. 102. 6. ad 5. — Non comedetis -i' i : n cum sanguine, s. 3. - Non augurabi-

mini, l 2. q. 100. l L c. 2 2. q. 95. 3. c. et 7. o. — Non observabitis somnia. l 2. q. 100. 11, c. 2 2. q. 95. 6. o. — Super mortuo non incidetis carnes vestras. 2 2. q. 92. l 2. o. — Neque figuras aliquas» aut stigmata facietis vobis. 2 2. q. 94. 2 ad 1. — Non declinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid sciscitemini. l 2, q. 100. 11. c. 2 2. q. 95. 2. — Coram cano capite consurge, et honora jensenam senis. l 2. q. 100. IL c. fi. 2 2. q. 63. 3 ad 2. — Si habitaverit advena in terra vestra, etc. usque Ægypti. l 2. q. 104. 4. o. et q. 105. 3. o. — Custodite omnia præcepta mea et universa judlcia, et facite ea. s. 18.

CAPUT XX. — Anima quæ declinaverit ad magos et ariolos. s. 19. — Sanctificamini et estote sancti, quia et ego sanctus sum. s. 11. — Custodite præcepta mea, etc. s. 18. — Qui coierit cum muliere in fluxu menstruo, etc. s. 15. — Qui separavi vos a cæteris populis. l 2. q. 36. 3. ad 2, et ad 3.

CAPUT XXI. — Ne contaminetur sacerdos in mortibus, etc. usque fi. l 2. q. 102. 6. ad 11. — Sancti erunt Deo suo, s. 11. — Filia sacerdotis, si deprehensa fuerit in stupro, etc. ill. q. 29. 1. ad 4. — Pontifex, id est, sacerdos maximus, etc. usque» qui sanctifico eum. l 2. q. 102. 6. ad 11. — Homo de semine tuo per familias, qui habuerit maculam, etc. usque fi. l 2. q. 102.5. ad 9. sup. q. 36. 1. c.

CAPUT XXII. — Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus, aut patiens fluxum seminis, etc. usque cibus illius est. Ibidem. — Qui tetigerit immundum» etc. s. 5. usque ad vesperam, s. 11. — Morticinum et captum a bestia non comedent. l 2. q. 102. 6. ad 1. et ad 2. — Addet quintam partem cum eo quod comedit, et dabit sacerdoti, s. 6. — Quicumque obtulerit in holocaustum, illud erit masculum, s. 1. — Sine macula cuncta offerent, s. 3. — Non immolabuntur una die mater cum fœtibus suis. l 2. q. 102. 6. ad 1. et ad 2. — Si immolaveritis hostiam pro gratiarum actione, etc. usque alterius diei. s. 7. — Custodite mandata, etc. s. 18.

CAPUT XXIII. — Hæ sunt feriæ Domini quas vocabitis sanctas, etc. usque fi. l 2. q. 102. 4. ad 10. et q. 103. 3. ad 4. — Cædetur agnus immaculatus. s. 3. — Non secabitis eam usque ad solum, etc. s. 19. — Die decimo mensis septimi dies expiationum erit celeberrimus, etc. s. 16. — A quintodecimo die mensis hujus septimi feriæ tabernaculorum, septem diebus Domino, etc. l 2. q. 102. 4. ad 10. et q. 103. 3. ad 4. — Dies primus vocabitur celeberrimus, atque sanctissimus, s. L — Dies octavus erit celeberrimus atque sanctissimus, l 2. q. 102. 5. ad L et ui. q. 70. 3. ad 3. — Sumetis die primo fructus arboris pulcherrimæ spatulasque palmarum, et ramos ligni densarum frondium, etc. l 2. q. 102. 4. ad 10. fi.

CAPUT XXIV. — Qui blasphemaverit nomen Domini, morte morietur. l 2. q. 110. 11. c. 2 2. q. 13. 2. m. q. 80. 3. c. — Qui irrogaverit maculam sicut fecit fiet ei, fracturam pro fractura, etc. usque cogetur, i 2. q. 105. 2. ad 10. — Æquum judicium sit inter vos, etc. s. 19.

CAPUT XXV. — Anno jubilæi redient omnes ad possessiones suas, etc. usque fi, l 2. q. 105. 1. ad 3. — **Facite præcepta mea** et judicia custodite, s. 18. — **L** Terra non vendetur in perpetuum, etc. usque **vendetur** l 2. q. 105. 2 c. ad 3. 2 2. q. 66. 2. c. — **w**Pecuniam tuam non dabis ei 'ad usuram. l 2. q. 105. 3. ad 3. 2. 2. q. 78. 1. o. —

Computabuntur fructus eu tempore quo vendidit, et quod reliquum <Bt reddet emptori, ïicque recipiet possessionem suam. 2 2. q. 78. 2. id 6. — Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus, non eum opprimes servitute famulorum» etc, 1 2. q. 105. 4. ad 1. ad 4, sup. q. 14. 3. 1.

CAPUT XXVI. — Si in præccptls meis ambula-veritis, etc. usque fi. 1 2. q. 91.5. c. et q. 99, 6. o. et q. 104.1, ad 1. et q. 107. 1. ad 2. — Non abji-ciet vos anima mea. i. q. 3. 2. ad 1. et q. 19, 11. c.

CAPUT XXVII, — Animal quod immolari po- test Domino, si quis voverit, mutari non potest. 2 2. q. 88. 10. ad 1.

EX LIBRO NUMERORUM

CAPUT I. — Tollite summam universæ con- gregationis filiorum Israel, etc. usque fi. 2 2. q. lto. 4. ad 1.

CAPUT II. — Ad orientem Judas. 2 2. q. 84. 3. ad 3.

CAPUT V. — Si autem non fuerit qui recipiat, dabunt Domino, et erit sacerdotis. 2 2. q. 62. 5. ad 1 — Vir cujus uxor erraverit, maritumque con- temnens, dormierit cum altero viro, etc. usque fi. 12. q. 105. 4. ad 9. 2 2. q. 154. 6. ad 2. — Non fun- det super eam oleum, nec imponet thus, quia sa- crifidum zelotypiæ est, et oblatio investigans a- dulterium. 1 2. q. 102. 3. ad 14. et q. 105. 4. ad 9. — Putrescat femur tuum, et tumens uterus tuus dirumpatur. 1 2. q. 103. 2. ad 3. — Vir sive mu- lier cum fecerit votum ut sanctificetur et voluerit se Domino consecrare, etc. usque fi. 2 2. q. 186. 6.

CAPUT VII. — Capita familiarum. 1 2. q. 84. 3. 4. o. m. q. 8. 1. 8. c.

CAPUT X. — Capita multitudinis, s. 7.

CAPUT XI. — Auferam de spiritu tuo, et tra- dam eis. i. q. 36. 1. ad 3. sup. q. 37. 1.2. — Qui in medio vestri est. 2 2. q. 188. 8. ad 2.

CAPUT XII. — Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad eum. i. q. 12.11. ad 1.2 2. q. 173. 3. ad 1. et q. 174. 1. ad 3. et 3. o. — At non talis servus meus Moyses. 2 2. q. 174. 4. o. m. q. 7. 8. ad 1. — Eratenim Moyses vir mitissimus, super omnes ho- mines qui morabantur in terra. 2 2. q. 157. 4 ad 1.

CAPUT XV. — Colligentem ligna sabbato ob- ruerunt lapidibus, ex præcepto Dei. 1 2. q. 105. 2. ad 9. — Faciant sibi fimbrias per angulos qua- tuor palliorum, etc. fi. 1 2. q. 102. 6. ad 7.

CAPUT XVI. — Dirupta est terra sub pedibus eorum, etc. 2 2. q. 39. 2. o.

CAPUT XVII. — Cumque oriretur seditio. q.2. 42. o.— Invenit germinasse virgam Aaron, i. q. 69. 2. o.

CAPUT XVIII. — Tu et filii tui et domus patris tui tecum, portabitis iniquitatem sanctuarii, etc. 1 2. q. 81. 1. ad 1. — Cum acceperitis a filiis Israel decimas quas dedi vobis, primitias eorum offerte Domino, id est decimam partem decimæ. 2 2. q. 87. 1. ad 4.

CAPUT XIX. — Præcipe filiis Israel ut addu- cant ad tc vaccam rufam, etc. usque fi. 1 2. q. 102. 5. ad 5. — Vas quod non habuerit operculum, nec hgaturam desuper, immundum erit. 1 2. q. 102. 5. ad 4.

CAPU'1 XX. — Si in seditionem, \$. 16, — Lo- quimini ad petram coram eis, et Illa dabit aquas, i. q. 102. 1. ad 4. — Egressus est obvius cum infinita multitudine, s. 7.

CAPUT XXfL — Dixit Deus ad Balaam. 2. 2. q. 172. 6. ad 2. — Aperiiltque Dominus os aslnæ, et locuta est, etc. 2 2. q. 165. 2 ad 4.

CAPUT XXHI. — Nec ut filius hominis, ut mutetur, i. q. 19. 7. ad 2.

CAPUT XXIV. — Quam pulchra tabernacula tua Jacob, et tentoria Israel. 1 2. q. 105. 1.

CAPUT XXV. — Phinees perfodit ambos, scilli- cet virum et mulierem, in locis genitalibus. 2 2. q. 60. 6. ad 2,

CAPUT XXVI. — Numerate omnem summam filiorum Israel, etc. usque fi. s. 1.— In seditione Chore, s. 16.

CAPUT XXVII.— Homo cum mortuus fuerit absque filio, ad filiam ejus transibit hæreditas, etc. usque sicut. 1 2. q. 105. 2. ad 2.

CAPUT XXVIII. — Agnos duos quotidie in holocaustum sempiternum, unum offeretis mane, et alterum ad vesperam, etc. usque die. 1 2. q. 102. 4. ad 10.

CAPUT XXX. — Si quis virorum votum Do- mino voverit, etc. usque implebit. 2 2. q. 88. 3. o. q. 88. 3. c. — Mulier si quippiam voverit, etc. usque fi. 2 2. q. 88. 8. o. et 9. c. ad 2. 2 2. q. 189.

CAPUT XXXI. — Ulciscere primus filios Israel de Madianitis, 2 2. q. 108. 1. o. et 3 c. q. 158. 1. c. ad 3. et 2. c. et 3. m. q. 15. 9. c.

CAPUT XXXII.— Erat illis in jumentis infi- nita substantia, s. 20. — Ipsi impleverunt volun- tatem meam. in. q. 18. 5. c. ad 2.

CAPUT XXXV. — Cognatus occisi statim ut invenerit homicidam, interficiet, s. 31. — Ho- micida a casu maneat in civitate confugii, usque- quo sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est, moriatur. 1 2. q. 105. 2. ad 10. HI. q. 49. 5. c. fi.

CAPUT XXXVI. — Ut filiabus Salphaad dares possessionem debitam patri, i. q. 21. 1. ad 3. — Omnes viri ducent uxores de tribu et cognatione sua, et cunctæ fœminæ, etc. usque separatæ sunt. 1 2. q. 105. 2. ad 2. m. q. 31. 2. ad 2.

EX LIBRO DEUTERONOMII

CAPUT 1. — Deus addat ad hunc numerum multa millia, i. q. 23. 7. ad 1. — Nec accipietis cujusquam personam. 1. q. 23. 5. ad 3. 1 2. q. 97. 4. ad 2. et q. 106. 3. ad 1.2 2. q. 63. o.

CAPUT III. — Neque est alius Deus in cælo vel in terra, infr. 6.

CAPUT 'IV. — Non addetis ad verbum quod loquor vobis, nec auferetis ex eo. m. q. 60. 8. ad 1. et 1. — Hæc est enim vestra sapientia et intel- lectus, etc. 1. q. 1. 6. o. 1 2. q. 100. 7. c. — Quæ est alia gens sic inclyta quæ habeat cæremonias atque judicia et universam legem. 1 2. q. 98. 4. o. et 5. c. — Deus in virtute sua magna 2'2. q. 21. 1. ad 1. 1 2. q. 65. 5. o.

CAPUT V. — Audi Israel cæremonias atque judicia, s. 4. — Ego sequester et medius fui inter Deum et vos. m. q. 22. L c. ad 1. et 4. — Non declinabitis ad dexteram neque ad sinistram: sed perviam quam præcepit Dominus. 1 2. q. 102. 4.

CAPUT VI. — Hæc sunt praecepta et cæremoniæ atque Judicia, quæ mandavit Dominus, sup. 4. — Deus unus est. i. q. 11. 3. 4. o. 1. q. 103. 3. o. et 1 2. q. 28. 3. c. et q. 30. 1. ad 3. et q. 39. 3. c. — Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua. 2 2. q. 44. 4. 5. o. — Erunt verba hæc, etc. in corde tuo, etc. sedens, etc. ambulans, etc. dormiens, atque consurgens, ligabis ea, etc. 1 2. q. 102. 6. ad 7. 2 2. q. 16. 2. c. ad 4. — Ac per nomen illius jurabis. 1 2. q. 107. 2. c. ad 2. et q. 108. 3. ad L. 1. q. 108. 5. o. — Non tentabis Dominum Deum tuum. 1 2. q. 112. 2. c. 2 2. q. 53. 4. ad 1. et 3. ad 3. et 2^2. q. 97. I. 2. o. in. q. 41. 4. ad 1. et ad 2. — Te elegit Dominus Deus tuus. III. q. 18. 4. ad II. et ad 2. — Dilexit vos Dominus. 1. q. 20. 2. q. 23. 4. o. et q. 24. L. c. — Custodite ergo praecepta et cæremonias atque judicia, etc. s. 4. — Non enneupisees argentum et aurum, de quibus facta sunt, etc. usque tuam. 1 2. q. 102. 6. ad 10.

CAPUT VIII. — Ne negligas mandata ejus atque judicia et caeremonias, etc. s. 4.

CAPUT X. — Et diligas eum, etc. s. 6. — Custodias mandata Domini, etc. s. 4. — Patribus tuis conglutinator est Dominus, i. q. 20. 1. ad 3. et q. 60. 3. ad 2. 1 2. q. 25. 2. ad 2. et q. 27. 2. c. ad i. et q. 28. 1 2. o. et 1 2. q. 66. 6. c. — Et amavit eos. s. 7. — Elegitque semen eorum, etc. s. 7. — Et Dominus dominantium. i. q. 13. 7. ad 5. ni. q. 35. 5. c. — Qui personam non accipit, i. q. 23. 5. ad 3. et q. 65. 2. ad 3. 1 2. q. 98. 4. ad 2. et q. 106. 3. ad 1. 2 2. q. 63. 1. ad 3. — Ipsi adhærebis. 1. 2. q. 98. 5. ad 2. 2 2. q. 27. 6. ad 3. et q. 30. 4. o. q. 186. 1. c. — Jurabis in nomine ipsius, s. 6.

CAPUT XI. — Ama Dominum Deum tuum. s. 6. — Et observa praecepta ejus et caeremonias, judicia atque mandata, omni tempore, s. 4. — Adhærentes ei. s. 10.

CAPUT XII. — Ut esset nomen meum ibi. 1 2. q. 102. 4. ad 1. — Non poteris comedere in oppidis tuis decimas, etc. primogenita, etc. et omnia quæ voveris, et sponte offerre volueris, et primitias, etc. 2 2. q. 87. 1. ad 4. — Cave ne derelinquas Levitam in omni tempore. 2 2. q. 31. 3. ad 4. — Non facies similiter Domino Deo tuo. 2 2. q. 84. 3. o. — Nec addas quicquam, nec minuas, s. 4.

CAPUT XIII. — Si surrexerit in medio tui propheta, etc. usque fi. 1 2. q. 100. 5. ad 3. et 1 L. c. — Diligatis eum in toto, etc. s. 6.

CAPUT XIV. — Te elegit, s. 7. — Et comedes eam in conspectu Domini Dei tui, etc. s. 12. — Ut in eo nomen Domini invocetur, s. 12. — Ne derelinquas Levitam. s. 12. — Anno tertio separabis aliam decimam, etc. usque fin. 2 2. q. 87. I. ad 4.

CAPUT XV. — Septimo anno facies remissionem. et c. usque potestatem. 1 2. q. 105. 2. ad 4. — Et omnino indigens et mendicus non erit inter vos. 2 2. q. 187. 5. ad 3. — Fœnerabis gentibus multis. 2 2. q. 78. 1. ad 2. — Si unus de fratribus tuis, etc. ad paupertatem devenit, etc. II 2. q. 105. 2. ad 4. — Cum tibi venditus fuerit frater tuus, etc. Ibid. In conspectu Domini comedes ea, etc. s. 12.

CAPUT XVI. — Ut inhabitet nomen ejus ibi. s. 12. — Non accipias personam 2 2. q. 63. o. — Juste quod justum est exequeris. 1 2. q. 100. 9. ad 1. — Non plantabis lucum et omnem arborem juxta altare. 1 2. q. 102. 4. ad 7.

CAPUT XVII. — Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris, etc. veniensque ad sacerdotes, etc. 1 2. q. 105. 2. ad 7. et 2 2. q. 67. 2. ad 1. — Non declinabis ad dexteram, neque ad sinistram, s. 5. — Constitues regem quem Dominus elegerit de numero fratrum tuorum. 1 2. q. 105. q. o. — Rex non multiplicabit sibi equos, etc. 1 2. q. 105. I. o. — Non habebit uxores plurimas, quæ alliciant animum ejus. 1 2. q. 105. 1. ad 2. — Non argenti et auri immensa pondera. 1 2. q. 105. 1. ad 2.

CAPUT XV111. — Nec inveniatur in te qui lustret filium suum, aut filiam ducens per ignem. 1 2. q. 100. 1. c.

CAPUT XIX. — Qui non est reus mortis 2 2. q. 64. 8. o. — Diligas Dominum Deum tuum, s. 6. — In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. 1 2. q. 105. 2. ad 8. 2 2. q. 70. 2. o. — Si steterit testis mendax contra hominem, etc. reddent ei sicut fratri suo facere cogitavit, etc. usque fin. 2 2. q. 64. 2. o.

CAPUT XX. — Qui aedificat domum, vadat et revertatur, etc. 1 2. q. 105. 3. ad 5. et ad 6. — Si quando accesseris ad expugnandam civitatem, offeres ei primum pacem, etc. 1 2. q. 105. 3. ad 4. — Non succides arbores, de quibus vesci potest, etc. usque fin. 1 2. q. 105. 3. ad 4. — Instrue machinas. 2 2. q. 40, 1. o. et q. 41. 1. ad 3. et q. 42. 2. ad 1. et q. 66. 8. ad 1.

CAPUT XXI. — Quando inventum fuerit cadaver occisi, et ignorabitur cædis reus, egredientur majores, etc. usque Dominus, 1 2. q. 105. 2. ad 12. — Si videris in medio captivorum mulierem pulchram, etc. radet cæsariem, etc. usque humiliasti eam. 1 2. q. 105. 4. ad 6. et sup. q. 59. 1. 2. — Dabit primogenito de his quæ habuerit cuncta duplicia. 1 2. q. 103. 1. ad 3. 2 2. q. 87. 1. ad 3. — Si genuerit homo filium protervum contumacem, etc. usque pertimescat. 1 2. q. 105. 2. ad 9. et 4. ad 5. — Maledictus a Deo est qui pendet in ligno. 3. q. 40. 4. ad 3.

CAPUT XXII. — Non induetur mulier veste virili, nec e converso. 1 2. q. 102. 6. ad 6. 2 2. q. 169. 2. ad 3. — Si nidum avis inveneris, et matrem, pullis vel ovis desuper incubantem, etc. 1 2. q. 102. 6. ad 8. — Non arabis in bove simul et asino. 1 2. q. 102. 6. ad 9. — Si non est inventa in puella virginitas, etc. lapidibus obruent, etc. ni. q. 29. 1. ad 4. — Diffamavit nomen pessimum super virginem. 2 2. q. 151. 4. ad 3. — Si in agro repererit vir puellam, etc. et nullus affuit qui liberaret eam. 1 2. q. 105. 2. ad 9. — Si invenerit vir puellam virginem quæ non habet sponsum, etc. dabit patri quinquaginta siclos, etc. 2 2. q. 154. 6. ad 3. — Si dimiserit vir uxorem suam, etc. sup. q. 67. 6. c.'

CAPUT XXIII. — Non intrabit eunuchus, atritis vel amputatis testiculis, et abscisso veretro, ecclesiam Domini. 1 2. q. 105. 3. ad 2. — Non ingreditur manzer, hoc est de scorto natus in ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem, ibid, et sup. q. 39. 5. c. — Ammonitæ et Moabites etiam post decimam generationem, non intrabunt Ecclesiam Domini in ætemum. 1 2. q. 105. 3. ad 1. et c. — Eo quod diligeret te. s. 7. — Non facias cum eis pacem, nec quaeras eis bona in sempiternum. 2 2. q. 40. 1. o. — Non abominaberis Idumæum, etc. nec Ægyptium, etc. qui nati fuerint ex eis. In tertia generatione Intrabunt in ecclesiam Domini. 1 2. q. 105. 3. c. ad 1. — Non trades servum domino suo, qui ad te

confugerit. I 2. q. 105. 4. ad 2. — Non offeres I
mercddern prostibuli. I 2, q. 102. 3. 7. et 2 2,
q.32.7. ad 2. et III. q. 86. 3. ad 1. — Nec pretium
canis. I 2. q. 102. 3. 7. 2 2. q. 86. 3. ad 2. —
Ingressu^ vineam proximi tui, comede uvas
quantum tibi placuerit, foras autem non efferas
lectim. I 2. q. 105. 2. c. ad 1. — Si intraveris
segetem amici tui, franges spicas, et manu
conteres, falce autem non metes. 2 2. q. 62.
2. ad 4. et 4. o.

CAPUT XXIV. — Si acceperit horno uxorem,
etc. scribet libellum repudii, etc. I 2. q. 105.4.8.
et 107. 2. ad 2. — Non accipies loco pignoris I
Inferiorem et superiorem molam. I 2. q. 105.
2. ad 4.

CAPUT XXV. — Non ligabis os bovis terentis
in area fruges tuas. I 2. q. 102. 6. 8. — Non ha-
bebis in sacco diversa pondera, majus et minus I
I 2. q. 100. 11. c. — Pro mensura delicti erit et
plagarum modus. Sup. q. 3. 3. c. et q. 25. 1. ad 1

CAPUT XXVI. — Infinitæ multitudinis, s. 1.
— Cum compleveris decimam cunctarum frugum
tuarum, anno decimarum tertio, s. 14. — Custodias
cæremonias Illius, et mandata atque judicia.
§. 4. — Te elegit Deus. s. 7.

CAPUT XXVIII. — Fœnerabis cunctis genti-
bus. s. 15. — Non declinaveris ab eis ad dexteram
nec ad sinistram, s. 5. — Facias omnia mandata
ejus et cæremonias. s. 4.

CAPUT XXX. — Custodi præcepta et cæremo-
nias, s. 4. — Et illi adhæreas. s. 10. — Ipse enim
est vita tua. I 2. q. 110. 1. ad 2. 2 2. q. 22. 2. ad 2.

CAPUT XXXII. — Audite cæli quæ loquor, i.
q. 68. 4. c. et q. 94. 1. c. fi. — Dei perfecta sunt
opera. I 2. q. 98. 2. ad 1. 2 2. q. 171. 4. ad 3. —
— Et absque ulla iniquitate, i. q. 25. 3. ad 2. et
a. 63.1. c. 2 2. q. 6. 2. c. ad 2. — Justus, i. q. 21.
f. o. — Numquid non ipse est pater tuus. i. q. 36.
3. t. — *Ut sugeret mei* de petra, i. q. 102. 1. ad 4.
— Dereliquit Deum. i. q. 3. 1. ad 5. — Videte
quod ego sim solus, i. q. 31. 30. — Et non sit
alius Deus præter me. s. 6. — Ego occidam, i.
q. 49. 2. c. — Vivo ego in æternum. i. q. 18. 3. o.

CAPUT XXXIII. — In dextera ejus lex. I 2.
q. 102. 4. ad 6. — Dilexit populum, s. 7. —
Qui dixerit patri suo et matri suæ, nescio vos.
2 2. q. 101. 4. ad 1. — De pomis collium æter-
norum. 1. q. 10. 3. c. — Non est alius ut Deus*,
s. 6. — Ascensor cæli auxiliator tuus. m. q. 57.
2. ad 1.

EX LIBRO JOSUE

CAPUT I. — Confortare et esto robustus. I 2. q.
100. 11. 3. 2 2. q. 140. 1. o. — Non dimittam nec
derelinquam te. i. q. 9. 1. ad 3. i. q. 113. 6. o. —
Non declines ab ea. I 2. q. 102. 4. ad 6.

CAPUT II. — Innoxii erimus a juramento quo
adjurasti nos. 2 2. q. 40. 3. o et q. 71. 3. ad 3.

CAPUT V. — Populus qui natus est in deserto
per 40 anno incircumcisis fuit. h i. q. 70. 4. ad 3. §
— Sum princeps exercitus Domini, i. q. 113. 3. c.

CAPUT VI. — Rahab vero meretricem. I 2.
q. 105. 3. ad 1.

CAPUT VIII. — Pone insidias urbi. 2 2. q. 40.
Xo. et q. 71. 3. ad 3. — Prædam vero et omnia
animantia diripietis vobis. 2 2. q. 66. 8. ad I. —
Josue et omnis Israel simulantes metum, et fu-
rentes 2 2. q. 111. I. o.

CAPUT X. — Dixitque Josue: Sol contra Ga-
haon non movearis et luna. 2 2. q. 174. 4. ad 2.

CAPUT XL — Omnemque prædam. s. 8.

CAPUT XVIII — Coram Domino Deo vestro
mittam hic vobis fortem. 2 2. q, 95. 3. 8. c.

CAPUT XIX. — Egressa est sors secunda, s. 18.

CAPUT XXL Egressa est sors. s. 18.

CAPUT XXIL Dividite prædam hostium
cum fratribus vestris, s. 8. — Cur reliquistis
Dominum, i. q. 3. 1. ad 5. — Extruamus nobis
altare. I 2. q. 102. 4. ad 7. ni. q. 83. 3. ad 5.

CAPUT XXIV. — Absit a nobis ut relin-
quamus Dominum, s. 22. — Custodivit nos
E)eus in omni via. i. q. 113. 1. ad 2.

EX LIBRO JUDICUM

CAPUT II — Cumque Dominus judices susci-
taret. I 2. q 105. 1. ad 1. — In diebus eorum
flectebatur misericordia. I 2. q. 89. 6. ad 3.

CAPUT III. — Hæ sunt gentes quas Dominus
dereliquit ut erudiret in eis Israellem. 2 2. q. II.
3. ad 2. m. q, 68. 3. c. — Qui suscitavit eis
salvatorem, s. 2. — Utraque manu pro dextera
utebatur. I 2. q. 102. ad 6.

CAPUT VI. — Venit angelus Domini, i. q. 9.
2. c. et q. 10. 5. c. et q. 53. I. o. — Et sedit sub
quercu, i. q. 3. 1. ad 4. et ni. q. 58. o. — Angelus
autem Domini evanuit ex oculis ejus. m. q. 54.
1. ad 2.

CAPUT VII — Cumque audisset Gedeon som-
nium, et interpretationem ejus. 2 2. q. 95. 7.
ad 3.

CAPUT VIII. — Et factum est Gedeoni, et
omni domui ejus in ruinam. Ibid.

CAPUT XI. — Non ego pecco in te. 2 2.
1. o. et q. 41. 1. ad 3. et q. 42.2. ad 1. et q
ad 1. et q. 83. 8. ad 3. — Jephthe votum vovit Do-
mino, et fecit filiæ sicut voverat, 2 2. q. 88. J.
ad 2.

CAPUT XIII. — Erit Nazareus Dei ab infan-
tia sua, usque fm. 2 2. q. 186. 6.

CAPUT XVI. — Vidit ibi mulierem meretri-
cem. I 2. q. 103. 4. ad 3. — Nazareus, id est
consecratus Domino sum, ex utero matris meæ.
s^ 13. — Morietur anima mea cum Philisthiim.
2 2. q. 59. 3. ad 2. et q. 64. 5. o. 2 2. q. 124.
1. ad 2. m. q. 47. 6. ad 3. — Multoque plures
interfecit moriens, quam ante vivus occiderat.
2 2. q. 25. 6. ad 2.

CAPUT XIX, — Cessate ab hac stultitia. 2 2.
I q. 46. 3. o.

CAPUT XX. — Ita sinistra ut dextera præ-
liantes. s. 3.

CAPUT XXL — Grandi juramento se con-
strinxerunt. 2 2. q. 88. 1. ad 2. ct q. 89. 7.,o.

EX LIBRO RUTH

CAPUT III. — Scit omnis populus mulierem
te esse virtutis, i. q. 39. 2. c. ad 4.

CAPUT VI. — Testes vos quod Ruth moabi-
tidcm in conjugium sumpserim. I 2. q. 150. 3.
ad I.

EX PRIMO LIBRO REGUM

CAPUT II. — Ipsi præparantur cogitationes. 1. q. 14. 13. o. 1. q. 86. 3. 4. o.

CAPUT III. — Sermo Domini erat pretiosus. 2 2. q. 174. 6. ad 2.

CAPUT IV. — Domini sedentis super cherubim. 1 2. q. 102. 4. ad 5. *

CAPUT VU. — Præparate corda vestra Domino. i. q. 62. 2. ad 3. 1 2. q. 109. 6. o. et q. 112. 2. o. et 3. c. ad 2. et 4. c. et q. 113. 3. 7. c. 2 2. q. 24. 10. ad 3.

CAPUT VIII. — Contestare eos, et dic eis jus regis, usque fi. 1 2. q. 105. 1. ad 5.

CAPUT IX. — Qui enim propheta dicitur hodie, vocabatur olim Videns. 2 2. q. 171. 1. c.

CAPUT X. — Et mutaberis in virum alium. I. q. 79. 4. c. Qui solus salvavit vos. ili. q. 37. 2. ad 2

CAPUT XV. — Melior est obedientia quam vltimæ. 2 2. q. 104. 3. o. et ad 1. — Quasi fieccatum ariolandi est repugnare, et quasi sceiis idololatriæ nolle acquiescere. 2 2. q. 105. 2. ad 1. — Porro triumphator non parcet et pœnitudine non flectetur, neque est ut homo, ut agat poenitentiam, i. q. 19. 7. o. et q. 23. 8. c.

CAPUT XVI. — Homo videt ea quæ parent. Dominus autem intuetur cor. i. q. 57. 4. o. et sup. q. 87. I. c. — Non elegit Dominus ex his. Ibid. ni. q. 18. 4. ad 1. et 2. — Et exagitabat eum spiritus nequam a Domino, in. q. 44. 1. ad 4.

CAPUT XVII. — Eligite ex vobis virum, et descendat ad singulare certamen. 2 2. q. 95. 8. ad 3. — Non possum sic incedere: quia usum non habeo. 2 2. q. 189. 10. ad 3.

CAPUT XX. — Calendæ sunt crastino. 1 2. q. 102. ad 10.

CAPUT XXI. — Dedit ei sacerdos sanctificatos panes, m. q. 40. 4. ad 3. — David mutavit os suum coram Achis, et coilabebatur inter manus, et impingebat in ostia portæ. 2 2. q. 111. 1. ad 2.

CAPUT XXII. — Qui ejecerunt me hodie, ut non habitem in hæreditate Domini. 1 2. q. 105. 2. ad 10.

CAPUT XXIII. — Saul consuluit Dominum, et non respondit ei, neque per somnia, neque per sacerdotes, neque per prophetas. 2 2. q. 174. 1. ad 3. et 3. o. — Quærite mihi mulierem habentem pythonem. 2 2. q. 95. 3. c. — Suscita mihi Samuelem. i. q. 89. 8. ad 2. 2 2. q. 95. 4. ad 2. et q. 174. 5. ad 4.

CAPUT XXIV. — Rectus es. 1 2. q. 55. 4. ad 4. — Et bonus. 1. q. 5. 4. ad 2. et q. 48. 6. c. 1 2. q. 56. 3. c. et q. 66. 3. ad 2. et q. 92. 1. ad 3.

CAPUT XXV. — Applica ad me Ephod. 1 2 q. 102. 5. ad 2.

CAPUT XXVI. — Evagina gladium tuum, et percute me. 2 2. q. 61. 5. o. — Et noluit armiger ejus. ni. q. 47. 6. ad 3.

EX SECUNDO LIBRO REGUM

CAPUT I. — Sta super me et interfice me. 1.31. — Stansque super eum, occidit cum. Ibidem. — Vocans David unum de pueris suis ait; Accedens irruet in eum. 2 2. q. 64. 3. o. et 5. ad 2. et ad 3. et 7. c. et q. 65. 1. c. ad 2. — Montes ūelboe, nec ros, nec pluvia veniant super vos. 2 2. q. 76. 2. o. et 4. ad 1.

CAPUT II. — An ignoras, quod periculosa sit desperatio. 1 2. q. 40.

CAPUT V. — Cæcus et claudus non intrabunt in templum. 1 2. q. 102. 5. 9. fi.

CAPUT VI. — Extendit Oza manum ad arcam Dei, et mortuus est. 1 2. q. 33. 4. ad 1. — Super temeritate. 2 2. q. 8. 6. ad 1. et q. 21. 3. c. et q. 53. 3. ad 2. — Eroque humilis in oculis meis. 2 2. q. 160. 2. c. et q. 161. 1. o. et 2. c. ad 4. et 3. ad 3.

CAPUT VII. — Dixitque Nathan propheta ad regem: Omne quod est in corde tuo, vade et fac. 2 2. q. 171. 4. 5. o. — Numquid tu ædificabis mihi domum ad habitandum 1 2. q. 102. 4. ad 1. — Stabiliam thronum regni ejus, usque in sempiternum. 2 2. q. 137. 2. ad 2.

CAPUT VIII. — Humiliavit eos. 2 2. q. 161. 1. ad 1.

CAPUT X. — Dixit David: Faciam misericordiam, consolans eum. 2 2. q. 32. 2. c.

CAPUT XII. — Eo quod despexeris me. iik q. 88. 4. fi. — Peccavi Domino. 1 2. q. 87. 6. et ad 3. — Blasphemare fecistis inimicos nomen Domini, propter verbum hoc. 1 2. q. 87. 6. et ad 3.

CAPUT XXIII. — Spiritus Domini locutus est per me, et sermo ejus per linguam meam. 1. q. L 10. c. V. 2 2. q. 174. 2. c. — Sicut lux auroræ oriente sole, mane absque nubibus rutilat. 2 2. q. 174. 2. c.

CAPUT XXIV. — Et mortui sunt ex populo septingenta millia. 2 2. q. 108. 4. ad 1. etc.

EX TERTIO LIBRO REGUM

CAPUT I. — Apparuit autem Dominus Salomoni per somnium nocte. 1 2. q. 113. 3. ad 2. et 2 2. q. 154. 4. ad 1.

CAPUT IV. — Dedit Deus sapientiam Salomoni et prudentiam multam nimis, usque fin. 2 2. q. 173. 2. o. et q. 174. 3. c.

CAPUT V. — Dedit Deus sapientiam Salomoni. s. 4. — Lapidēs grandes pretiosos in fundamentis templi dolaverunt caementarii Salomonis, et caementarii Hyran. 1 2. q. 102. 4. ad 2.

CAPUT VI. — Malleus, et securis, et omne ferramentum, non sunt audita in domo, cum ædificaretur. 1 2. q. 102. 4. ad 2.

CAPUT VII. — Hiram plenum sapientia et intelligentia et doctrina, ad faciendum omne opus ex ære, s. 4. — Omnia vasa erant aurea, s. 6. <

CAPUT VIII. — In arca non erat aliud nisi duæ tabulae; lapideæ. 1 2. q. 102. 4. ad 6. — Si enim cœlum et cœli cœlorum te capere non

rtttunt. Ibidem. — Quanto magis domus h*tc
4uam ædificavi tibi. 1 2. q. 102. 4. a<l I. —
Ut exaudias deprecationem servi tui, et po-
puli. 1 2. q. 102. 4. ad I. m. q. 83. 3. o, —
h loco habitaculi in cælo. 1 2. q. 4. 7. ad 3.
m. q. 57. 4. ad I. — Tu solus nosti corda ho-
minum. 1. q. 14. 12. o. et q. 57. 4. o. et 5. c.
d q. 114. 2. ad 2. q. 117. 2. c. et 1 2. q. HI.
4. c. 2 2. q. 106. 5. ad 3. — Non est horno qui
non peccet, i. q. 63. I. c. — Sed Inclinet corda
nostra ad se. i. q. 105. 4. c. — Apparuit el
Dominus secundo, sicut apparuerat ei in Gabaon.

CAPUT IX. — Et æquitate. 2 2. q. 80. ad 3.
CAPUT X. — Videns regina Saba omnem sa-
pientiam, etc. 2 2. q. 183. 2. c. — In sempi-
ternum. i. q. 20. 2. ad 2.

CAPUT XI. — Aversa est mens ejus a Do-
mino. 1 2. q. 75. 5. c. et q. 87. 4. o. m. q. 86. 4.
c. et q. 88. 1. c. — Qui apparuerat ei. s. 3.
— Dirumpens scindam regnum tuum. 1 2. q. 105.
I. ad 3.

CAPUT XIV. — Scidi regnum domus David,
λ 11.

CAPUT XVII. — Corvisque praecepi ut pa-
scant te. 2 2. q. 83. 10. ad 3.

CAPUT XVIII. — Non est gens aut regnum,
in quo non miserit Dominus meus te requirens.
iu. q. 44. 2. ad 2. — Incidebant se juxta ritum
Rium cultris et lanceolis, donec perfunderentur,
sanguine. 1 2. q. 102. 5. ad 1.

CAPUT XIX. — Angelus Domini tetigit eum.
i. q. 75. 1. ad 3. q. 105. 2. ad 1. — Ambulavit in
fortitudine illius cibi, quadraginta diebus, et qua-
draginta noctibus 1 2. q. 100. 8. ad 4. 2 2. q.
40. 4. c. q. 122. 4. ad 3. m. q. 40. 4. ad 3. —
Et ecce Dominus transit. 2 2. q. 1. 71. 2. c.

CAPUT XXII. — Et omnem exercitum cæli
assistentem ei. i. q. 113. 3. o. — Egrediar, et ero
spiritus mendax in ore omnium prophetarum
ejus. i. q. 114. I. ad 1. 2 2. q. 172. 6. ad 2.

EX QUARTO LIBRO REGUM

CAPUT I. — Dixit Helias quinquagenario: Si
homo Dei sum, descendat ignis de cælo, et de-
voret te, et quinquaginta tuos. 2 2. q. 108. 1.
ad 4.

CAPUT II. — Obsecro, ut fiat in me duplex
spiritus tuus. i. q. 36. I. ad 2. — Ascendit Helias
per turbinem in cælum. i. q. 102. 2. ad 3. m. q.
49. 5. ad 2. — Requievit spiritus Eliæ super
Eliseum. i. q. 36. 1. ad 3. — Eliseus maledixit
pueris, et duo ursi occiderunt quadraginta duos
ex is. s. 1.

CAPUT III. — Dixit Eliseus: Adducite mihi
psalten. Cumque caneret psaltes. 2 2. q. 171.2. b.
— Rex Moab primogenitum suum obtulit holo-
caustum super murum, et facta est indignatio
magna in Israel, statimque recesserunt àb eo.
1 2. q. 94. 5. ad 2. — Filii prophetarum habita-
bunt coram eo 2 2. q. 172. 4. c. fin.

CAPUT V. — Nonne cor meurn in præsenti
erat, etc. 2 2. q. 171. 3. o.

CAPUT VI. — Plures sunt nobiscum quam
cum illis, i. q. 63. 9. o.

CAPUT VII. — Ambulavit in viis regum Israel.
2 2. et q. 94. I. o.

CAPUT X. — Quia studiose egisti quod re-
ctum est, etc. filii tui, usque ad quartam genera-
tionem, etc. 2 2. q. 111. I. ad 3. m. q. 89. o. ad 3.

CAPUT XII. — Servi ejus percusserunt eum,
scilicet Joas regem, et mortuus est. 2 2. q. 42. 2.
ad 3.

CAPUT XV. — Verurntamcn excelsa non est
demolitus, nec abstulit. 2 2. q. 94. I. o. — Qui
peccare fecit Israel, 2 2. q. 94. 1. o.

CAPUT XVI. — Filium consecravit, transfe-
rens per ignem. 2 2. q. 94. 5. ad 2.

CAPUT XVII. — Speravit in Domino Deo suo
Israel. 2 2. q. 17. 4. o. et 5. c. et q. 25. 1. ad 2.
m. q. 7. 4. c. — In Domino Deo nostro habemus
fiduciam. 1 2. q. 40. 2. ad 2. 2 2. q. 128, ad 6.
et q. 129. 6. o.

CAPUT XIX. — In quo habet fiduciam, s. 18.
— Mittet radicem deorsum, et faciet fructum
sursum, in. q. 42. 1. c. et q. 46. 2. ad 1. — Præ-
cipe domui tuæ, moneris enim tu, et non vives.
2 2. q. 171. 6. ad 2.

CAPUT XX. — In veritate, i. q. 16. 4. ad 3.
et q. 21. 2. ad 2. 2 2. q. 109. o.

CAPUT XXI. — Interfecerunt regem, s. 12.

CAPUT XXII. — Colligeris ad sepulchrum
tuum in pace, ut non videant oculi tui mala,
h q. 89. 8. o. et ad 2. 2 2. q, 83; 4. ad 2. sup.
q. 72. 1. 2.

EX PRIMO LIBRO PARALIPOMENON

CAPUT XI. — Proficiebatque David vadens
et crescens. 2 2. q. 186. 2. ad 2. et q. 189. 1.
ad 4.

CAPUT XII. — Te adjuvet Deus tuus. i. q. 23.
8. ad 2.

CAPUT XV. — Pro octava canebant. 1 2. q.
102. 5. ad 6. m. q. 70. 3. ad 3. — Adjuvisset Do-
mftius Levitas, s. 12.

CAPUT XVI. — Nolite tangere christos meos.
2 2. q. 33. 4. ad 1. — Confitemini Domino. 2 2. q.
3. 1. o. et q. 12. 1. ad 2. — Quoniam bonus. 1. i.
q. 6. 1. o.

CAPUT XVIII. — Adjuvit eum Deus. s. 12.

EX SECUNDO LIBRO PARALIPOMENON]

CAPUT III. — Et coepit Salomon ædificare do-
mum *Dei in Jerusalem, in monte Moria, qui de-
monstratus fuerat David, in area Omani Jebusei.
1 2. q. 102. 4. ad 2.

CAPUT X. — Erat enim voluntas Dei, ut com-
pleretur sermo ejus. i. q. 19. 1. et 12. o.

CAPUT XVI. — Qui credunt in eum. 2 2. q. 2.
2. o.

CAPUT XVII. —r Consecratus Domino. 12. q.
102. 5. ad 8.

CAPUT XIX. — Impio præbes auxilium. Sed
bona opera inventa sunt In te. 2 2. q. 186. 10.
ad 2. — Amicitia jungeris malis 2. 2. q. 23. I. ad
3. — Non hominis exercetis judicium, sed Do-
mini. 2 2. q. 10. 11. c. 2 2. q. 108. 4. ad 2. —
Cum diligentia cuncta facite, z 2. q. 54. 1. ad 1.

CAPUT XX. — Credite in Domino, s. 16.

CAPIT XXII. — Voluntas Dei fuit adversus Ochoziam, ut veniret Joram. s, 10.

CAPUT XXIV. — Incurvato genu, adoraverunt. 2 2. q. 84. 2. ad 2. — Levitæ quippe faciliori ritu sanctificantur quam sacerdotes. 1 2 q. 102. 5. ad 8.

CAPUT XXX. — Illis iridentibus et subsanantibus eos. 2 2. q. 85, l. ad 1. — Propitiabitur cunctis qui in toto corde, i 2. q. 73. o. ad 1.2 2. q. 186. 10. ad 1.

CAPUT XXXIII. — Magicis artibus inservtebat. 1 2. q. 57. 3. ad 1. 2 2. q. 95. 1 ad 2. e! q. 169. 2. ad 4.

CAPUT XXXIV.—Custodiens præcepta. 1 2. q. 99. 5. c.

EX ORATIONE MANASSES

Immensa vero et investigabilis misericordia promissionis tuæ. in. q. 84. 10. c. — Et tibi est gloria in sæcula sæculorum. i. q. 31. 3. ad 2.

EX PRIMO LIBRO ESDRÆ

CAPUT L — Suscitavit Dominus soiritum Cyri, i. q. 41. 3. ad 4.

CAPUT HI. — Post hæc holocausta juge ita. 1 2. q. 102. 4. ad 10.

CAPUT X. — Vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas, sup. q. 59. 1. o. ad 1.

EX SECUNDO LIBRO ESDRÆ

CAPUT IX. — Induraverunt cervices suas. 1 2. . 79. 3. 4. o. — Longanimis. 1 2. q. 70. 3. c. et 2 . q. 136. 5. o.

CAPUT XII. — Omnis Israel sanctificabat Levitas, et Levitæ sanctificabant filios Aaron. 1 2. q. 102. 5. ad 8.

EX TERTIO LIBRO ESDRÆ

CAPUT I. — Propter irreligiositatem suam. 2 2. q. 92. et 97. 99. prine, et q. 122. 3. 4. c. et q. |54. 10. ad 1.

CAPUT III. — Omnem mentem convertit 11 securitatem et jucunditatem. 2 2. q. 147. 8. ad », ni. q. 74. 5. c. — Vinum omnia præcordia facit honesta. 2 2«, q. 145. 4. ad 2.

CAPUT IV.— Diligit homo uxorem suam magis quam patrem aut matrem 2 2. a. 26. 11. o. — Omnis terra veritatem invocat. 2 2. q. 34. 1.2. et q. 83. 10. ad 3. Majestas omnium ævorum. l. q. 10. 6. ad 1. . Omnes benignantur in operibus ejus. 2 2. q. 34. i. ad 2.

EX QUARTO LIBRO ESDRÆ

CAPUT VIII. — Tu ei imago nominatus es. i. q. 35. l. et f. q. 93. 5. ad 4.

CAPUT XIII. — Revelabitur filius meus. 2 2. q. 2. 7. ad 2.

CAPUT XIV. — Justorum nomina patebunt, et impiorum facta ostendentur, i. q. 20. o.

EX LIBRO TOBIÆ

CAPUT I. — Hic solus fugiebat consortia omnium. l. q. 51. 1. c. 2 2. q. 118. 8. o. — Ministra- ret omnem decimationem 2 2. q. 87. 1. ad 4. _ Monita salutis dabat eis. 2 2. q. 32. 2. c. — Ex his quibus honoratus fuerat a Rege, habuisset decem talenta argenti. 2 2. q. 103. 3. 2. ad 4. — Divlde- batque unicuique prout poterat. 2 2. q. 32. 2. ad 2. q. 117. l. ad 2. — De facultatibus suis. 2 2. q. 31. 3. ad 3. et q. 32. 7. o. et 8. ad 2. vt q. 62. 5. ad 2. et q. 87. 2. ad 2. q. 110. 3. ad 4. — Esu- rientes alebat, nudisque vestimenta præbebat. 2 2. q. 32. 2. o. — Mortuis atque occisis sepul- turam sollicitus exhibebat. 2 2. q. 32. 3. c. ad 1.

CAPUT 11. — Vade, et addhuc aliquos de tribu nostra timentes Deum, ut epulentur nobiscum. 2 2. q. 32. 3. ad 1. et 9. o. et q. 71. l. c. — Sepeliunt eum. s. 1. Hanc autem tentationem ideo permisit Dominus evenire illi, ut posteris daretur exem- plum patientiæ ejus, sicut et sancti Job. 2 2. q. 108. 4. c. fin. -r- Sed immobilis in Dei timore per- mansit. 1 2. q. 100. 9. c. 2 2. q. 58. 1. c. — Agens gratias Deo omnibus diebus vitæ suæ. 1 2. q. 60. 3. c. 2 2. q. 106. c.

CAPUT III. — Virum cum timore tuo, non cum libidine mea consensi scuscipere, sup. q. 48. 1. o. — Omnes viæ tuæ misericordia et veritas et iudicium, i. q. 21.4. o. — Expediit mihi mori, magis quam vivere. 1 2. q. 53. c. h i. q. 96. 6. c. ad 4. — In tempore tribulationis peccata dimit- tis. i. q. 21. 4. ad 3. 1 2. q. 87. 6. c. fin. — Nun- quam cum ludentibus miscui me. 2 2. q. 168. 4 ad 2. — Hoc autem pro certo habet omnis qui colit te. 1. q. l. 5. ad 1.2 2. q. 4. 8. o.

CAPUT IV. — Sepeli corpus meum. s. 1. — Ex substantia tua fac eleemosynam, s. 1. — Si multum tibi fuerit, abundanter tribue. 2 2. q. 32. 10. o. — Eleemosyna ab omni peccato libe- rat. 2 2. q. 154. 2. ad 5. — Et non patietur ani- mam ire in tenebras. 2 2. q. 154. 2. ad 5. — Et præter uxorem tuam nunquam patiaris crimen scire. 2 2. q. 35. c. et q. 36. 5. c. q. 153. 3. o. et q. 154. 2. o. — Attende tibi ab omni fornicatione. 2 2. q. 154. 2. sup. q. 65. 4. c. — Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas. 2 2. q. 162. 1. o. — In ipsa enim sumpsit initium omnis perditio. 1 2. q. 84. 2. o. et 3. ad l. et 4. ad 4. 2 2. q. 162. 2. o. et 5. ad 1. et 7. ad 1. — Panem tuum cum esurientibus et egentibus comede, et de vestimen- tis tuis nudos tege. s. 1. — Et noli ex eo comedere et bibere cum peccatoribus. 2 2. q. 25. 6. c. ad 2. et q. 31. 2, ad 2. et q. 32. 9. ad 1. 2 2. q. 168. 3. ad 3.

CAPUT V. — Omnia quæ præcepisti mihi fa- ciam. 2 2. q. 104. 5. ad 3. — Angelus Dei bonus comitetur ei. i. q. 113. 1. 2. o.

CAPUT VIII. — Sed sola posteritatis dile- ctione. 2 2. q. 154. 2. c. III. 29. 2. c.

CAPUT IX. — Flevit Gabelus. 2 2. q. 82. 4. ad 3.

CAPUT XL — Gratias agens Deo. s. 2, — Et cœperunt flere præ gaudio, s. 9.

CAPUT XII. — Etenim sacramentum regis abscondere bonum est. ni. q. 60. 1. ad 2. — Bona est oratio cum jejunio et eleemosyna. 1 2. q. 108. 3. ad 4. et 4. c. — Qui autem faciunt peccatum et iniquitatem. 2 2.. q. 33. l. ad 1.

2 2. q. 110. 4. ad 4. Et sepeliebam mortuos. i. l. — Et quia acceptus eras Deo. l 2. q. 102. 3. o. — Necesse fuit ut tentatlo probaret te. 2 2. q. 97. l. o. — Unus ex septem. l 2. q. 102. 3. ad 2.

EX LIBRO JUDITH

CAPUT I. — Et gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui, ct In gloria quadrigarum suarum. 2 2. q. 133. o. — Tunc indignatus est, 2 2. q. 158. 7. c.

CAPUT II:— Habuit cum eis mysterium consilli sui. 2 2. q. 14. o.

CAPUT III. — Desinat Indignatio tua contra nos. \$. l. — Ferocitatem pectoris ejus mitigare non potuerunt. 2 2. q. 157. 1. ad 3. et q. 159. 2. c.

CAPUT V. — Usque dum non peccarent in conspectu Dei sui, erant cum illis bona. l 2. q. 99. 6. ad 3.

CAPUT VI. — Præsumentes de te. 2 2. q. 21. 2. ad l. — Præsumentes de se humilias. 2 2. q. 21. 1, 4.0.0.130.2. o. et q. 135. 1. c. — Ut sicut tibi placuit, ita cum tuis omnibus converseris nobiscum. l 2. q. 105. 3. ad 1.

CAPUT VII. — Contestamur hodie cæium et terram. 2 2. q. 89. 1. ad 3.

CAPUT VIII. — Judith jejunabat cunctis diebus vitæ suæ. 2 2. q. 147. 5. ad 3. — Et per multas tribulationes probatus, amicus Dei effectus est. l 2. q. 87. 6. c. fi. 2 2. q. 108. 4. c. fi.

v CAPUT IX. — Et in curribus suis, etc. gloriantur. s. 1. — De tua misericordia præsumentem. s. 6.

CAPUT X. — Lavit corpus suum et unxit, etc. omnibus ornamentis ornavit se. 2 2. q. 169. 2. o. et q. 187. 6. c. — Fugi a facie eorum, etc. usque de exercitu ejus. 2 2. q. 110. 3. ad 3.

CAPUT XII. — Baptizabat se. ni. q. 38. 1. ad 3.

CAPUT XIII. — Speraverunt eam jam non esse venturam. 2 2. q. 21. 3. ad 2.

EX LIBRO ESTHER

CAPUT II. — Mardocheus adoptavit sibi Esther in filiam, m. q. 3. 5. ad 2. et q. 23. et l. c. sup. q. 56. 1. o.

CAPUT VI. — Sic honorabitur quemcumque voluerit rex honorari. 2 2. q. 103. 2. ad 4.

CAPUT VIII. — Plures alterius gentis et sectæ. 2 2. q. II. 1. ad 3. — Eojrum religioni jungerentur. l 2. q. 60. 3. c. 2 2. q. 80. c. et q. 81. o. \$t q. 82. 2. c. et q. 83. 3. c. q. 94. 1. ad 1. et q. 97. 3. c. et q. 186. 1. c.

CAPUT IX. — Qui religioni eorum voluerunt copulari, s. 8.

CAPUT XIII. — Optata cunctis mortalibus pace fruerentur. 2 2. q. 29. 2. o. — Cuncta nosti et scis. 1. q. 14. 5. o. et 7. 11. 12. c. q. 79. 2. c. et q. 87. 1. 7.

CAPUT XIV. — Qui habes omnium scientiam. 8. 13.

CAPUT XV. — In pallorem colore mutato l 2. q.44.1. ad 3. — Convertitque Deus spiritum regis In mansuetudinem. l. q. 105. 4. o.

CAPUT XVI. — Dei cuncta cernentis, s. 13.

EX LIBRO JOB

CAPUT I. Simplex. 2 2. q, 109. 2. ad 4. et q. 111. 3. ad 2. Et rectus l 2. q. 55. 4. ad 4. 2 2. q. 183. l. ad — Affuit inter eos etiam Satan, i. q. 112. 3. c. ad 3. — Circuivi terram, r. q. 53. 1. c. — Numquid considerasti servum meum Job? 2 2. q. 53. 4, c. — Cui respondens Satan ait. 1. q. 107. 3. o. — Ecce universa quæ habet, in manu tua sunt, tantum in eum ne extendas manum tua. Hi. q. 29. 1. ad 3. — Boves arabant, et asinæ pascebantur juxta eos. 2 2. q. 6. a. 4.

CAPUT II. — Et staret in conspectu ejus. s. 1, — Ut diceret Dominus ad Satan. Ibidem. — Circuivi terram, s. — Cui respondens Satan ait. s. 1. — Numquid considerasti servum meum Job? Ibid. — Vir simplex. Ibid. — Et rectus. Ibidem. — Et adhuc retinens innocentiam. 2 2. q. 80. ad 2. — Adhuc tu permanes in simplicitate tua? s. 1.

CAPUT III. — Exspectet lucem et non videat, nec ortum surgentis auroræ. ni. q. 27. 2 ad 2. — Sicut abortivum absconditum non sustine-rem, vel qui concepti non viderunt lucem. 2 2. q.-64. 8. ad 1.

CAPUT IV. — In angelis suis reperit pravitatem. i. q. 63. o. l 2. q. 29. 4. o.

CAPUT V. — Virum stultum interficit iracundia. 2 2. q. 158. 3. ad 1. — Voca, si est qui tibi respondeat, et ad aliquem sanctorum convertere. sup. q. 72. 2. c.

CAPUT VI. — Iram meruit, m. a. 49. 6. c.

CAPUT VII. — Qui descendet ad inferos, non ascendet, sup. q. 69. 3. 2.

CAPUT VIII. — Si mundus et rectus inces- seris, s. l. — Spes hypocritae peribit. 2 2. q. 111. 4. o. — Deus non projiciet simplicem, s. 1. — Induetur confusione, sup. q. 87. 3. c.

CAPUT IX. — Sapientis est corde, i. q. 37. 2. ad 1. et q. 39. 7. ad 2. — Non videbo eiim. l 2. q. 112. 5. c. — Si abierit. l 2. q. 112. 5. c. — Etiamsi simplex fuero. Ibid.

CAPUT X. — Nonne sicut lac mulsisti me? etc. usque tribuisti mihi. i. q. 105. 5. c. fi. — Pelle et carnibus vestisti me, ossibus et nervis compegisti me. l q. 105. 5. c. fi.

CAPUT XI. — Ut ostenderet secreta sapientiae suæ. s. 9. — Multiplex esset lex ejus. l 2. q. 91. o. — Multo minora exigaris ab eo, quam meretur iniquitas tua. i. q. 21. 4. ad 1. — Forsitan vestigia Dei comprehendes, i. q. 5 5. o. etq. 45. 7. o. q. 93. 6. c. — Et usque ad perfectum omnipotentem reperies. 1. q. 17. 1. ad 1. ad 3. et 7. o. et 56. 3. ad l. et ad 2. et q. 57. 5. ad 2. et q. 62. 9. c. q. 86. 2. ad 1. et q. 107. 3. c. l 2. q. 43. ad l. et q. 93. 2. ad 2. 2 2. q. 182. 4. ad 6. m. q. 10. 1. o. et 3. ad 1. — Excelsior cælo est, etc. usque mari. m. q. 3. 1. ad 1. et q. 8. 1. ad 1.

CAPUT XII. — In antiquis est sapientia. 2 2. q. 47. 15. ad 2. — Et in multo tempore prudentia. 2 2. q. 47. 14. o. et q. 49. 3. c. et q. 51. l. ad 3. — Apud ipsum est sapientia, s. 9. — Ipse habet consilium, i. q. 22. 1. ad 1. l 2. q. 14. 1. ad 1. 2 2. q. 52. 3. ad 3. q. 189. 10. ad 1. — Et intelligentiam. 1. q. 14. l. o. et q. 26. 1. c. — Qui revelat profunda de tenebris. 2 2. q. 171. 1. ad 4.

CAPUT XIU. — Disputare cum Deo cupio. 2 2. q. 128. ad 4. — Numquid Deus indiget mendacio nostro? sup. q. 25. 2 c.

CAPUT XIV. — Sive nobiles fuerint filii ejus, sive ignobiles. sup. q. 72. 1. c.

CAPUT XV — Numquid concilium Dei audisti? s. 12. - - Ejus sapientia, s. 9. — Quid est homo ut immaculatus sit, et ut justus appareat, natus de muliere, m. q. 31. 4. ad 3. — Ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, i. q. 9. 2. o. et q. 10. 3. c. et q. 16. 8. o. et q. 61. l. ad 1. l 2. q. 109. 2. ad 2. ad 3. m. q. 10. 4. c. et q. 13. 2. c. et q. 57. 4. ad l. — Et cæli non sunt mundi in conspectu ejus. s. 4. — Congregatio hypocritæ, sterilis, s. 8.

CAPUT XVI — Collegit furorem suum in me. i. q. 54, 5. ad 3. et q. 58. fi. et q. 59. 4. ad 1.

CAPUT XVII. — In profundissimum infernum descendent omnia mea. ni. q. 52. 2. ad 3.

CAPUT XIX. — Scio enim quod redemptor meus vivit, m. q. 53. 1. c. sup. q. 75. l. c. — In came mea videbo Deum. i. q. 12. 3. ad l. sup. q. 79. l. c. — Et oculi mei conspecturi sunt. l. q. 12. 3. o. et 4. ad 3. 2 2. q. 175. 4. c. — Verebar omnia opera mea. sup. q. 6. 4. c.

CAPUT XX. — Gaudium hypocritæ, ad instar puncti, s. 8. — Omnes tenebræ absconditæ sunt in occultis ejus. ni. q. 84. o. ad 1.

CAPUT XXL — Qui dixerunt Deo, recede a nobis, i. q. 9. 1. ad 3.

CAPUT XXII — Quid prodest Deo si justus fueris, aut quid confers ei, si immaculata fuit vita tua? 2 2. q. 81. 6. ad 2. et 7. c. — Deus excelsior cælo. q. 11. — Qui dicebant Deo. recede a nobis, s. 21. — Salvabitur innocens, s. 2. — Si reversus fueris ad omnipotentem, aedificaberis: et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo. l 2. q. 113. o. et 3. q. 86. 2. o. et 6. ad 1. et q. 88. 2. c.

CAPUT XXIII. — Proponat æquitatem contra me. 2 2. q. 50. ad 3. q. 120. 1. c. — Ipse vero scit vias meas. i. q. 14. 11. o. — Vestigia ejus secutus est pes meus. s. 11. - Et ntmn potest avertere cogitationes ejus. i. q. 34. 1. ad 2. 2 2. q. 21. c. q. 188. 3. ad l. — Timore sollicitor. l 2. q. 44. 2. o. 2 2. q. 47. 3. ad 3. 2 2. q. 129. 7. c.

CAPUT XXIV. — Ad nimium calorem transiet ab aquis nivium. i. q. 10. 3. ad 2. l 2. q. 67. 4. ad 2. — Oculus adulteri observat caliginem, sup. q. 62. 3, 2.

CAPUT XXV. — Qui facit concordiam in sublimibus suis. l. q. 108. 6. c. et q. 113. 8. o. — Numquid est numerus militum ejus. i. q. 50. 3. o. q. 112. 4. ad 2. — Et super quem non fulgeat lumen illius, i. q. 107. 2. c. et q. 109. c. — Aut apparere mundus, natus de muliere, s. 15.

CAPUT XXVI. — Cujus adjutor es. i. q. 23. 8. l ad 2. — Cui dedisti consilium, s. 12. — Forsitan illi qui non habet sapientiam, s. 9. — **Et prudentia** ejus, scilicet Dei. i. q. 22. 1. c. ad 1. — Columnæ cæli contremiscunt, sup. q. 73. 3. c.

CAPUT XXVII. — Non recedam ab innocentia mea. s. 2. — Quæ est spes hypocritæ. \$. 8.

CAPUT XXVIII. — Ecce timor Domini, ipsa est sapientia, et recedere a malo, intelligentia. 2 2. q. 19. 7. ad 2. et q. 45. 1. ad 3.

l bi constitutu est domus omni viventi, sup. q. 69. 4. c.

CAPIT XXXI. — Pepigi fœdus cum oculis mete, ut ne cogitarem quidem de virgine. 2 2. q. 167. 2. c. ad 2. — Sciat Deus simplicitatem meam. s. 1. — Numquid non in utero fecit me. s. 10. — Ab infantia crevit mecum miseratio, etc. l 2. q. 51. 1. o. et q. 63. l. o. et 2. ad 3. et 3. c. et q. 71. 2. ad 1. et q. 85. 1. c. et q. 95. 1. c. 2 2. q. 47. 13. o. q. 108. 2. c. et q. 123. 1. ad 2. et q. 141. l. ad 2. m. q. 27. 6. ad 3. — Si abscondi ut homo peccatum meum. sup. q. 6. 2. 3.

CAPUT XXXIII. — Semel loquitur Deus, et secundo idipsum non repetit, i. q. 27. 5. ad 3. et q. 43. 5. ad 2. m. q. 45. 4. ad 1. — Si fuerit pro eo angelus loquens, unus de millibus, s. 25. — Ut annunciet hominis æquitatem. s. 23.

CAPUT XXIV. — Conteret multos et innumerabiles, et stare faciet alios pro eis. i. q. 23. 6. ad 1.

CAPUT XXXV. — Si peccaveris, quid ei nocabis, etc. l 2. q. 21. 4. ad l. et q. 47. ad 1. et q. 73. S. ad 2. 2 2. q. 88. 2. c. — Si juste egeris, quid donabis ei, etc. s. 22. — Et filium hominis adjuvabit justitia tua. 2 2. q. 57. 1. c. — Nunc ulciscitur scelus valde, u q. 21. 4. ad 1.

CAPUT XXXVI. — Causa tua quasi impii judicata est, causam judiciumque recipies, in. l. 49. 6. c. fi. — Ecce Deus excelsus, s. 11. — tuis poterit scrutari vias ejus s. 11. — Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur eum procul, i. q. 12. o. l 2. q. 93. 2. o. — Ecce Deus magnus. l 2. q. 112. 5. c. — Vincens scientiam nostram, s.

CAPUT XXXVII. — Digne eum invenire non possumus, s. 11.

CAPUT XXXVIII. — Quis conclusit ostiis mare. i. q. 69. 1. ad 2. — Quis est pluvie pater, i. q. 33. 3. c. m. q. 23. 3. ad l.

CAPUT XXXIX. — Penna struthionis similis est pennæ herodii et accipitris. l 2. q. 102. 6. ad 1. — Procul odoratur bellum, exhortationem ducum, ululatum exercitus, m. q. 41. 4. c. — Numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter. l 2. q. 102. 6. ad 1. — Numquid qui contendit cum Deo, tam facile conquiescit. 2 2. q. 38. 1. ad 4. — Qui leviter locutus sum, respondere quid possum? l. q. 107. 3.

CAPUT XL. — Et condemnabis me, ut justificeris. 2 2. q. 33. 5. c. — Ecce spes ejus frustrabitur. 2 2. q. 18. 3. ad 1. — Cor ejus indurabitur quasi lapis. 1. q. 23. 3. ad 2. 2 2. q. 79. 3. o. et 2 2. 151. 2. o.

CAPUT XLL — Factih est ut nulium time-ret. i. q. 64. 3. ad 2. — Ipse est rex super universos filios superbiæ. in. q. 8. 7. o. — Æstimavit abyssum tanquam senescentem iniqui, sup. q. 99. 1. c.

CAPUT XLIL — Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te. i. q. 12. 3. ad 1. — Interrogabo te. s. 1.

EX LIBRO PSALMORUM

PSALMUS 1. — Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, f. q. 62. 1. c. l 2. q. 3. 2. ad 4. et 3. 5. 6. c. q. 44. 5. 6. 7. 8. c. et q. 53. o et q. 62. i. c. et q. 69. 1. 3. c. et 2. o. 2 2. q. 8. 7.

. 2 2. q. IBô. I. ad 4. - - Et in via peccatorum Mn stetit. 2 2. q. 183. 1.0. — In lege ejus meditabitur die ac nocte. 2 2. q. 18«, 6. o.

PSALMUS III. — Exurrexi, quia Dominus suscepit me. m. q. 53. 4. o. — Domini est salus. IU. q. 37. 2. ad 2. et q. 61. 3. 1. ad 2. et 4. c. et q. 6a. I. o. et 2. c. 3. q. 73. 6. c. et q. 84. 5. c.

PSALMUS IV. — Ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium, i. q. 17, 1. c. — Irascimini et nolite peccare. 2 2. q. 158. I. 2. o. m. q. 15. 9. c. — Sacrificate sacrificium justitiæ. 2 2. q. 81. 4. ad 1. et q. 85. I. 2. 4. o. ct 3. ad 2. m. q. 22. 2. c. et q. 48. 3. c. 3. q. 82. 4. c. — Et spectate in Domino. 2 2. q. 17. 1. ad 2. — Signatum est stipet nos lumen vultus tui, Domine, i 2. q. 19. 4. c. q. 91. 2. ad 1.

PSALMUS V. — Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. i. q. 19. 9. o. et 10. ad 1. et ad 2. et q. 22. 3. ad 3. et q. 48. 6. o. et 1 2. q. 39. 2. ad 3. — Odisti omnes qui operantur iniquitatem, i. q. 20. 2. ad 4. et q. 23. 3. ad 1. et 7 2. q. 83. 16. c. m. q. 49. 4. ad 1. — Perdes omnes qui loquuntur mendacium. 2 2. q. 69. I. 2. o. et q. 70. 4. c. q. 100. 4. ad 1.

PSALMUS VI. — Turbatus est a furore oculus meus. 2 2. q. 108. 4. ad 5. — Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei, convertantur et erubescant valde velociter. 1 2. q. 4L 4. c. 2 2. q. 75. J. ad 2. q. 144. 2. c.

PSALMUS VII. — Domine, si feci istud, etc. decidam merito, etc. in pulverem reducat. 2 2. q. 89. 1. ad 3. et 6. c.

PSALMUS IX. — Ipse judicabit orbem terræ. in. q. 58. c. et q. 59. S. o. — Convertantur peccatores in infernum. 2 2. q. 25. 6. ad 1. et ad 3. et q. 83. 8. ad 1. — Præparationem cordis eorum audivit auris tua. 2 2. q. 83. 1. ad 1.

PSALMUS X. — Dominus in templo. 2 2. q. 86.2. ad 3. — Qui autem diligit iniquitatem, 1 2. q. 27. 1. ad 1. — Odit animam suam. 1 2. q. 29. 4.0. 2 2. q. 25. 7. o. et 4. ad 3. 2 2. q. 117. L ad 1. — Pluet super peccatores laqueos, ignis, sulphur, et spiritus procellarum, pars calicis eorum. 1. q. 10. 3. ad 2. 1 2. q. 67. 4. ad 2.

PSALMUS XI. — Inunc exurgam, dicit Dominus. m. q. 57. 2. ad 1. — In circuitu impii ambulant. 2 2. q. 35. 4. ad 3.

PSALMUS XIII. — Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. i. q. 2. o. — ©minus in generatione justa est. i. q. 8. 3. ad 4. et q. 43. 3. o. q. 112. 1. c. m. q. 2. 10. ad 2.

PSALMUS XV. — Bonorum meorum non eges. i. q. 4. 2. c. et 3. o. — Non dabis sanctum tuum videre corruptionem, m. q. 50. 5. c. — Adimplebis me lætitia. i. q. 12. 8. ad 4. 1 2. q. 1. 5. c. et q. 3, 4. ad 1. et 8. c. et q. 4. 5. ad 5. et g. 5. 3. 4. c. et 8. c. ad 3. 1 2. q. 67. 4. ad 3. 2 2. q. 18. 3. c. ad 2. et q. 28. 3. c. 2 2. q. 118. 7. c. et q. 173. I. c. — Delectationes in dextera tua usque in finem. 2 2. q. 28. 3. o. et m. q. 46. . ad â. — Cum vultu tuo. 2 2. q. 173. 1. c.

PSALMUS XVII. — Quoniam tu populum humilem salvum facies et oculos superborum humiliabis. 2 2. q. 162. 1. o. — Cum perverso perverteris. sup. q. 2. 5. 17.

PSALMUS XVIII. — Cæli enarrant gloriam Dei. I. q. 68. 2. c. — Lex Domini immaculata convertens animas. 1 2. q. 91. 4. c. — Timor Domini sanctus permanet in sæculum sæculi.

l 2 q: 67. 4. ad 2. 2 2. a. 19. 11. o. — Et dulciora super mcl et favum. 2 7. q. 188. 6. c. — Delicta quis intelligit, ab occultis meis munda me. 1 2. q. 112. 5. c. fi. — Præceptum Domini lucidum. 1 2. q. 102. I.o. — Emundabor a delicto maximo. 2 2. q. 33. 7. ad 2, 2 2. q. 154. 12. ad 4. et q. 126. 7. ad 4. — Ab alienis parce servo tuo. sup. q. 2. 5. ad 1.

PSALMUS XX. — Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis 1 i. q. 111. 3. o. 2 2. q. 45. 2. c. et q. 83. 13. c. l 2 q. 154. 5. c, et q. 162. 3. ad 1. — Cantabimus et psallemus. 2 2. q. 13. 4. c. et q. 91. o.

PSALMUS XXL — Quare me dereliquisti, i. q. 113. 6. o. m. q. 47. 3. c. fi. et q. 50. 2. ad 1. — Verba delictorum meorum, m. q. 15. 1, ad 1. — Et non exaudies, m. q. 21. 4. ad 4.

PSALMUS XXII. — Calix meus inebrians quam præclarus est. 2 2. q. 144. 1. ad 1. m. q.

PSALMUS XXIII. — Et mundo corde. 2 2. q. 8. 7. o. — Attolite, portas, principes, vestras, etc. rex gloriæ. ni. q. 39. 5. ad 3. et q. 52. I. c. fi. — Quis est iste rex gloriæ? i. q. 57. 5. o. i. q. 106. 4. ad 2.

PSALMUS XXIV. — Propter bonitatem tuam, Domine, i. q. 44. 4. c. ad 3. — Diriget mansuetos in iudicio, docebit mites vias suas. 2 2. q. 157. 4. c. ad 1.

PSALMUS XXIX. — Quæ utilitas. in sanguine meo, dum descendo in corruptionem, in. q. 51. 3. ad 1. et q. 53. 1. c.

PSALMUS XXX. — In te, Domine, speravi. 1 2. q. 65. 5. ad 3. 2 2. q. 18. 2. ad 1. in. q. 7. 4. o. et 6. ad 1. et 8. ad 2. et 9. ad 1.

PSALMUS XXXI. — Quoniam tacui. 1 2. q. 27. 2. c.

PSALMUS XXXII. — Cantate ei canticum novum. 2 2. q. 91. o. — Qui inteliigit omnia opera eorum, i. q. 22. 2. 3. o. q. 103. 5. o. et q. 113« 2. 6. c. et q. 116. 1. c. et 1 2. q. 91. 2. c. 2 2. q. 93. 2. c. — Qui finxit sigillatim corda eorum, i. q. 14. 5. 6. 11. 12. o. et q. 15. 3. ad 4. et q. 22. 2. 3. o. et q. 55. 1. ad 5. et q. 57. 2. c. fi. I. q. 89. 4. c.

PSALMUS XXXIII. — Semper laus ejus in ore meo. 2 2. q. 91. 1. et 2. o. — Accedite ad eum. 1. q. 3. 1. ad 5. et sup. q. 10. 4. c. — Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus. 2 2. q. 97. 2. ad 2. — Oculi Domini super justos, i. q. 8. 3. q. 3. 1. ad 3. et q. 22. 2. ad 4. et q. 23. 7. c. — Et aures ejus in preces eorum. Ibid. 2 2. q. 83. 16. o. in. q. 43. 2. ad 1. m. q. 82. 6. c. et 7. ad 3. — Potentia, q. 6. 9. ad 5.

PSALMUS XXXIV. — Cogitantes mihi mala. 1 2. q. 47. 2. c. m. q. 88. 2. o. — Humiliabam in jejunio animam meam. 2 2. q. 147. 1. 2. 5. 7. c.

PSALMUS XXXV. — Noluit intelligere, ut bene ageret. 1 2. q. 8. o. et q. 19. 6. c. 1 2. q. 76. 3. 4. c. m. q. 47. 5. ad 3. — Homines et jumenta salvabis, Domine. 1. q. 64. 2. c. — Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ. i. q. 51. 1. ad 3. 1 2. q. 110. 1. ad 2. 2 2. q. 23. 2. ad 2. m. q. 2. 5. ad 3. et q. 5. 3. ad 2. et q. 50. 2. ad 3. — Et in lumine tuo videbimus lumen, i. q. 12. 2. c. et 5. o. 2 2. q. 171. 2. c. et q. 174. 5. ad 1. et q. 175. 3. ad 2. m. q. 10. 4. c. et q. 45. 2. c.

PSALMUS XXXVI. — Noli æmulari in malignantibus. 1 2. q. 28. 4. O. 2 2. q. 36. JL c; et q. 30. 3. ad 2. et ad 4. — Delectare in Domino. 1 2. q. 34. KO. — Desine ab ira. 1 2. q. 48. 3. o. et 4. c. 2 2. q. 41. 2. ad 3. 2 2. q. 158. 4. c.

PSALMUS XXXVII. — Et dolos tota die meditabantur. 2 2. q. 55. 4. ad 2. et 5. o. et q. 63. 2. c.

PSALMUS XXXVIII. — In meditatione mea exardescet ignis, i. q. 21. 4. ad 1. fi. et q. 43. 5. 2 2. q. 180. 4. ad 3. et 4.

PSALMUS XXXIX. — Expectans expectavi Dominum. 1 2. q. 40. 2. ad 1. — Sacrificium et oblationem noluisti, etc. usque venio. 1 2. q. 102. 3. o. et 4. ad 3. et 5. ad 4. et prine. — Cor meum dereliquit me. 2 2. q. 83. 13. o. 3. q. 64. 8. ad 3. — Etenim homo pacis meæ in quo speravi. 2 2. q. 17. 4. o. et 5. c. et q. 25. L ad 3.

PSALMUS XLHI. — In nomine tuo confitebimur. 2 2, q. 3. 1. o. et q. 12. 1. ad 2.

PSALMUS XLIV. — Unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiae, præ consortibus tuis. 1 2. q. 102. 5. ad 9. in. q. 72. 2. c. — Circumdata varietate. 2 2. q. 103. 2. o. et q. 189. 1. o. — Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus. 2 2. q. 168. 1. ad 1.

PSALMUS XLV. — Terribilis. 1 2. q. 42. I. o. et q. 43. 1. ad 1. 2 2. q. 19. 1. o. III. q. 7. 6. o.

PSALMUS XLVII. — Magnus Dominus, i. q. 28. 4. c. et q. 42. 1. ad 1. et 4. ad 2. m. q. 58. 3. o. — Deus in domibus ejus cognoscetur. 2 2. q. 83. 2; c.

PSALMUS XLVIII. — Qui confidunt in virtute sua. 2 2. q. 188. 7. c. — Simul insipiens et stultus peribunt. 2 2. q. 46. 1. ad L — Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis, etc. 2 2. q. 64. 2. ad 3.

PSALMUS XLIX. — Deus manifeste veniet. m. q. 36. 1. ad 1. et ad 3.

PSALMUS L. — Tibi soli peccavi, etc. usque judicaris. 1 2. q. 96. 5. ad 3. * 2. q. 67. 4. o. m. q. 46. 2. ad 3. — Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum. 1 2. q. 82. 2. ad 1. 2 2. a. 103. o. — Incerta et occulta sapientiae tuæ. 2 2. q. 17. 1. ad 3. — Auditui meo. 2 2. q. 28. 1. o. et q. 35. 2. 2. c. — Cor mundum crea in me Deus. i. q. 64. 1. ad 2. 1 2. q. 109. 1. o. — Sacrificium Deo spiritus contribulatus. 2 2. q. 85. ad 2.

PSALMUS LI. — Videbant justi et timebunt, et super eum ridebunt. 2 2. q. 83. 8. ad 2.

PSALMUS LII. — Deus dissipavit ossa eorum, qui hominibus placent. 2 2. q. 115. 1. ad i.

PSALMUS LVI. — Exaltare super caelos Deus, m. q. 57. o. et q. 58. 3. c. — Exurgam diluculo, m. q. 51. 4. ad 3. et q. 53. 2. ad 3. m. q. 83. 2. ad 4.

PSALMUS LVII. — Supercecidit ignis, et non viderunt solem. 2 2, q. 15. 1. c.

PSALMUS LIX. — Dedisti metuentibus te significationem. 1 2. q. 87. 3. ad 2.

PSALMUS LXI. — Semel locutus est Deus. i. q. 27. 5. ad 3. et q. 34. 3. o. et q. 41. 6. o. — Reddes unicuique juxta opera, ni. q. 56. 2. ad 3. — Sitivit in te anima mea. 1 2. q. 67. 4. 3. — Labia mea laudabunt te. 2 2. q. 91. o. — Sicut adipe et pinguedine, repleatur anima mea. 1 2. q. 102. 3. ad 1. et 6. ad 1. 2 2. q. 82. 2. ad 2. et 3. c.

PSALMUS LXIV. — Beatus quem elegisti, et assumpsisti, illi. q. 4. 3. ad 1.

PSALMUS LXVIL. — Qui ascendit super oceanum. 1 2. q. 102. 4. ad 5. — Et justi epulentur, et exultent in conspectu Del. 1 2. q. 4, 7. ad 1.

PSALMUS LXVIII. — Qua? non rapui, tunc exolvebam. ili. q. 47. 2. ad I. — Quoniam zelus domus tuæ comedit me. m. q. 15. 9. c.

PSALMUS LXX. — Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini. 2 2. q. 188. 5. ad I. — Potentiam tuam. i. q. 25. 1. o. et q. 41. 4. ad 2.

PSALMUS LXXI. — Et humiliabit calumniatorem. 1 2. q. 68. 3. c. et q. 69. 2. 3. c. — Qui facit mirabilia solus. 1. q. 110. 4. o. et q. 114. 4. c. 1 2. q. 111. 4. c. et q. 113. 10. c. 2 2. q. 178. 1 ad 1. et ad 2. et 4. o. m. q. 43. 2. c. ad 3. m. q. 78. 4. ad 2.

PSALMUS LXXII. — Mei autem pene moti sunt pedes. 2 2. q. 43. 5. ad 2. — In labore hominum non sunt, etc. usque operti. 1 2. q. 78. 7. ad 2. — Quid enim mihi est in cælo, et a te quid volui super terram. 1 2. q. 47. o. et 2 2. q. 186. 3. ad 4.

PSALMUS LXXIII. — Operatus est salutem in medio terra. m. q. 46. 10. ad 1. — Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper, i. q. 64. 2. o. 2 2. q. 34. 1. o.

PSALMUS LXXV. — Vovete et reddite. 2 2. q. 88. 3. 4. 6. o. 2 2. q. 189. 2. 3. c. III. q. 28. 4. c. — Domino Deo vestro. 2 2. q. 88. 5. ad 3.

PSALMUS LXXVL. — Et non sum locutus. 1 2. q. 46. 8. ad 3. 2 2. q. 158. 5. ad 3. et 7. c. — Et annos ætemos in mente habui, i. q. 10. 4. ad 1. — Hæc mutatio dexteræ excelsi q. 57. 4. c. fi. 1 2. q. 6. 4. ad 1.

PSALMUS LXXVII. — Immissiones per angelos malos, i. q. 111. 2. ad 2. 2 2. q. 154. 5. ad 3. — Non custodierunt testamentum Dei, m. q. 78. 3. ad 3.

PSALMUS LXXX. — Et dimisi eos, secundum desideria cordis eorum, i. q. 22. 2. ad 4. — Erit tempus eorum in sæculo. i. q. 10. 3. ad 2.

PSALMUS LXXXI. — Deus stetit. I. q. 3. 1. ad 4. m. q. 58. o.

PSALMUS LXXXII. — Deus quis similis erit tibi. I. q. 4. 3. o. et q. 44. 3. ad 1. q. 93. 2. ad 4. 2 2. q. 163. 2. o.

PSALMUS LXXXIII. — Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum. 1 2. q. 24. 3. c. fi. et q. 30. 1. ad 1. et m. q. 21. 2. ad 1. — Et turtur nidum, etc. 1 2. q. 102. 3. ad 2. m. q. 37. 3. c. ad 4. — In sæcula sæculorum laudabunt te. 2 2. q. 91. 1. 2. o. — Gratiam et gloriam dabit Dominus. 1 2. q. 112. 1. o.

PSALMUS LXXXIV. — Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. i. q. 94. 1. c. — Et in eos qui convertuntur ad cor. 2 2. q. 44. 1. c. — Misericordia et veritas obviaverunt sibi. i. q. 21. 2. c. — Justitia et pax osculatæ sunt. 2 2. q. 29. 3. ad 3. 2 2. q. 180. 2. ad 2. — Veritas de terra orta es. 2 2. q. 109. 1. c. ad 3. — Et justitia de cælo prospexit, i. q. 21. 1. c.

PSALMUS LXXXV. — Fac mecum signum in bonum. 2 2. q. 97. 2. ad 3.

PSALMUS LXXXVI. — Scientibus me. i. q.

43 5. ad 2. et ad 3. 2 2. q 45. 2. ad 2. et 4. ad l. 2 2. q. 162. 3. ad i. et 173. 2. o. m. q. 45. 4 ,ul 3.

PSALMUS LXXXVII. — Factus sum sicut homo sine adjutorio, m. q. 51. 1. ad 1.

PSALMUS LXXXVIII. — Et ego primogenitum ponam illum, i. q. 33. 2. c. ad 2. et q. 41. 3. C. — Quis est homo qui vivet, et non videbit mortem? l 2. q. 81. 3. ad 1. m. q. 46. 11. ad 1. — Eruet animam suam de manu inferi, m. q. 49. 2. ad 2. et q. 52. 5. ad 2. et 16. ad 2.

PSALMUS LXXXIX. — Domine, refugium factus es nobis, i. q. 13. 7. ad 2. — Nos humiliasti. l 2. q. 79. 4. c. 2 2. q. 162. 6. ad 3.

PSALMUS XC. — Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. i. q. 113. o.

PSALMUS XC1. — Senectus mea in misericordia uberi, m. q. 1. 6. ad 1.

PSALMUS XCIII. — Qui fingis laborem in præcepto. l 2. q. 107. 4. o.

PSALMUS XCIV. — Et altitudines montium ipse conspicit, i. q. 61. 4. ad 3. 2 2. q. 162. 1. o.

PSALMUS CI. — In matutino interficiebam omnes peccatores terræ. 2 2. q. 25. 6. ad 2.

PSALMUS CII. — Renovabitur ut aquilæ juvenus tua. in. 46. 9. ad 4. — Non secundum peccata nostra fecit nobis, etc. i. q. 21. 4. ad 1.

PSALMUS CHI. — Draco iste, quem formasti, ad illudendum ei. i. q. 63. 8. ad 3.

PSALMUS CIV. — In prophetis-meis nolite malignari. 2 2. q. 174. 6. c. — Ut custodiam justificationes ejus. l 2. q. 99. 5. c.

PSALMUS CV. — Et reputatum est ei ad justitiam. 2 2. q. 60. 6. ad 2. — Et iratus est furore Dominus, i. q. 3. 2. ad 2. — Et immolaverunt filios suos, et filias suas dæmoniis. IU. q. 74.

PSALMUS CVI. — Contrivit portas æreas, et vectes ferreos confregit, m. q. 52. 4. ad 2. — Omnis sapientia eorum devorata est. 2 2. q. 150. 4. ad 3. et q. 157. 3. ad 3.

PSALMUS CVII. — Et diabolus stet a dextris ejus. i. q. 55. 1. c. — Et oratio ejus fiet in peccatum, usque pro eo quod. 2 2. q. 83. 16. o. 2 2, 178. 2. ad 1.

PSALMUS CIX. — Tu es sacerdos, m. q. 22. o. et q. 50. 4. ad 3. et q. 52. 2. c. et q. 59. 4. ad 1. et q. 63. 6. c. m. q. 84. 7. ad 4. — In ætemum. in. q. 22. 5. o. et 6. c. q. 83. 5. c. — Secundum ordinem Melchisedech. m. q. 22. 6. o. et q. 61. 3. ad 3.

PSALMUS CX. — Exquisita in omnes voluntates ejus. i. q. 19. 2. ad 4. et 5. c. et 11. 12. o. et q. 23. 5. c. et q. 27. 5. ad 3. et q. 41. 6. c. — Initium sapientiæ, timor Domini. 2 2. q. 19. 7. o. et q. 45. 1. ad 3. et 6. ad 3.

PSALMUS CXH. — Et humilia respicit in cælo et in terra, i. q. 22. 3 ad 3.

PSALMUS CXIII. — Omnia quæcumque voluit fecit, i. q. 19. 6. o. l. q. 104. 3. c.

PSALMUS CXV. — Pretiosa in conspectu Domini, mors sanctorum ejus. 2 2. q. 25. 6. ad 2. l 2. q. 124. 2. ad 2. et q. 164. 1. ad 6.

PSALMUS CXVII1L — aleph. L — Qui scrutantur testimonia ejus. l 2. q. 99. 5. c.

iv. — Justificationes tuas. l 2. q. 99. 5. c. — Adhæsi testimoniis tuis. Domine. l 2. q. 99. 5. c.

vi. — Mandata tua. s. — Ambulabam in latitudine. l 2. q. 107. 4. o. — Quia mandata tua exquilsvl. s. 2. — Et meditabar, etc, 2 2. q. 188, 5. o. — Exercebar in justificationibus tuis. s. 2. — Memor esto, Gen. 8. 1. — Judiciorum tuorum, s. 5.

vu. — Cantabiles mihi erant justificationes tuæ. Ibid — In loco peregrinationis meæ. Heb. 11. lect. 4. c. fin, — Memor fui nocte nominis tui Domine. Exod. 4. 1.3. et s. 2. et Luc. 18. l.

vin. — Deprecatus sum faciem tuam. Gen. 3. 14. — In toto corde meo. Deut. 6. 4. — Miserere mei. Exod. 22. 11. — In testimonia tua. s. 1. — Ut custodiam mandata tua. s. 2. — Justificationes tuas. Ibid. — Doce me. Matth, 23. 2. — Ad confitendum tibi. 1. Parai. 16. 6. — Particeps ego sum omnium, etc. 4 d.20. ar. 3. q. 2. ad 5. et q. 45. q. 2. ar. 1. et q. 1. c. — Timentium te. Levit. 19. 14. — Super judicia justificationis tuæ. s. 5.

ix. — Bonus es tu, in bonitate tua. 1. Parai. 16. 7. — Doce me. Matth. 23. 2. — Justificationes tuas. s. 2. — Mandatis tuis. Ibidem. — In toto corde meo. Deuter. 6. 4. — Humiliasti me. 2. Reg. 8. 1. — Lex oris tui. Gen. 3. 14. — Coagulum est sicut lac cor eorum. Exod. 4. 9.

x. — Manus tuæ, Domine. Genes. 3. 14. — Fecerunt me. Gen. 30. c.2. 11.— Et plasmaverunt me. Ibid. 9. 10. — Da mihi intellectum. Matth. 23. 2. — Ut discam mandata tua. s. 2. — Qui timent te. Levit. 19. 14. — Æquitas judicia tua. s. 5. et Job 23. 4. — In veritate tua. Exod. 34. 5. — Humiliasti me. 2 Reg. 8. 1. — Fiat misericordia tua. Psal. 80. 1. et Exod. 22. 11. — Veniant mihi miserationes tuæ. Ibid, et Gen. 3. 13. Exod. 49. 6. — Confundantur. Psal. 30. 2. — Testimonia sua. s. 1. — In justificationibus tuis. Ibid. 2.

xi — Defecit in salutare tuum anima mea. Gen. 46. 2. et Job 12. 2. — Justificationes tuas, s. 2. — Omnia mandata tua veritas. Ibid. — Adjuva me. 1. Parai. 12. 5. — Secundum misericordiam tuam. Exod. 22. 11. — Testimonia oris tui. s. 1. et Gen. 3. 14. — Factus sum sicut uter in pruina. Psal. 32. o. 5.

xn. — In ætemum, Domine, verbum tuum permanet in cælo. 3. Reg. 8. 10. — Veritas tua. Exod. 34. 5. — In humilitate mea. 2. Reg. 8. 1. — Justificationes tuas. s. 2. — Testimonia tua. Ibid. 1. — Latum mandatum tuum nimis. Ibid. 2. l 2. q. 107. 4. o. et Psal. 93. 12.

Xmii. — Super senes intellexi, i. q. 57. 5. ad 3. fi. 2 2. q. 174. 4. ad 1. — Mandata tua quæsi, s. 2. — Testimonia tua. Ibid. 1. — A judiciis tuis non declinavi. Ibid. 5.

xiv. — Lucerna pedibus meis verbum tuum, etc. Ps. 17. co. 24. — Doce me. Matth. 23. 2. — Judicia justltiæ tuæ, s. 5. et Deut. 32. 6. — Humiliatus sum. 2. Reg. 8. 1. — De mandatis tuis. s. 2. — Testimonia tua. Ibid. 1. — Anima mea in manibus meis semper. Prov. 21. 1. et l 2. q. 80. 5. ad 3. et 4. c. fi. et Judicum 12. l. et Eccl. 15. 3. et Tob. 15. 5. et 1. Tim. 5. 6. — Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in ætemum, propter retributionem, s. 2. et r. q. 111. 2. c. et 2 2. q. 32. 3. ad 2.

xv. — iniquos odio habui. Psal. 138. 12. — Adjutor meus. 1. Parai. 12. 5. — Mandata Dei mei. s. ii. et Genes. 17. 5. — Suscipe me se-

Ex libro Psalmorum	INDEX I	Ex libro Psalmorum
eundum eloquium tuum, et vivam. 2 2. o. 188. i k ad 1. et q. 189. 1. c. ad 3. — Non confundas me. Psal. 30. 2. — Meditabor in justificationibus tuis semper. \$. 2. et Luc. 8. 1. — A justitiis tuis. Deuk 32. 6. et Psal. 18. 7. — Testimonia tua. s. 2. — Confige timore tuo carnes meas. 2 2. q. 44. k ad 3. et Psal. 43. c. 7. — A judiciis tuis timui, s. 5.		PSALMUS CXXXVL — Frustra vigilat, L q.25. 2. ad 2. q. 88. l. ad 4. III. q. II. 5. ad 1.
xvi. — Non tradas-me calumniantibus me. Psal 71. 2. — Justitiæ tuæ. Deut. 32. 6. — Secundum misericordiam tuam. Exod. 22. 11. — Et justificationes tuas. s. 2. — Et mandata tua. Ibid. — Ut sciam testimonia tua. Ibid. 2. — Doce me. Matth. 23. 2. — Da mihi intellectum. Ibid.		PSALMUS CXXX. — Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. 2 2. q. 161. 2. ad l. et q. 189. 1. ad 4. — Si non humiliter sentiebam, etc. 2 2. q. 161. 2. ad l. et q. 189. k ad 4. — Sicut ablactatus est super matre sua. 2 2. q. 149. 1. ad 4.
xvii. — Mirabilia testimonia tua. s. 1. — Ideo scrutate est ea anima mea. Gen. 46. 2. — Mandata tua. Ibid. 2. — Justificationes meas. Ibid. — Aspice in me. Exod. 2. 6. — Et miserrere mei. Exod. 22. 11. Gressus meos, etc. Isa. 10. 6. et Prov. 16. 6. — Faciem tuam illumina super servum tuum. Gen. 3. 14. et Ps. 35. 10. — Et doce me. Matth. 23. 2.		PSALMUS CXXXL — Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui. m. q. 2. l k o.
XVIII. — Justus es, Domine, Deut. 32. 6. — Testimonia tua. s. 1. — Et veritatem tuam. Exod. 34. 5. — Justificationes tuas. s. 2. — Tabescere me fecit zelus meus. Exod. 20. 6. et Psal. 38. co. 10. — Ignitum eloquium tuum vehementer. Heb. 4. 3. 4. — Mandata sua. s. 2. — Æquitas. Job 23. 4. — Intellectum da mihi. Matth. 23. 2.		PSALMUS CXXXII. — Ecce quam bonum et quam jucundum, habitare fratres in unum. 2 2. q. 37. 1. c.
xix. — Clamavi. Gen. 4 4. — In toto corde. Deut. 6. 4. — Justificationes tuas requiram, s. 2. — Ut custodiam mandata tua. Ibid. — Secundum misericordiam tuam. Exod. 22. 11. — Omnes viæ tuæ veritas. Job 23. 6. et Exod. 34. 5. — De testimoniis tuis. s. 1. — Prope es tu, Domine, i. q. 3. 1. ad 5. et q. 9. 1. ad 3. 2 2. q. 22. 2. ad 1. et Job 4. c. 5 prin. et Psal. 45. c. . et Isa. pro. 2. et c. 7. П. et c. 12. fi. et c. 34. c. k fi. et Phil. 4. c. 3. et Heb. 2. lect. 3. c. 4. et c. 3. 8. et infra. 7. ad 2.		PSALMUS CXXXIV. — Omnia quæcumque voluit Deus. i. q. 19. 6. o.
xx. — In æternum fundasti ea. Gen. 17. II. — Vide humilitatem meam. Exod. 2. 6. et 2. Reg. 8. L — Longe a peccatoribus salus. 1 2. q. 98. 2. ad 4 et Psal, 19. co. 4. — Quia justificationes tuas non exquisierunt, s. 2. — Misericordiae tuæ multæ, Domine. Exod. 22. 11. — A testimoniis tuis non declinavi, s. L — Vidi praevaricantes et tabescebam, s. 56. et Ps. 36. k — Mandata tua dilexi, Domine, s. 2. — Principium verborum tuorum veritas. Exod. 34. 5. — In æternum omnia judicia justitiæ tuæ. Gen. 17. 11. et s. 5. et Deut. 32. 6.		PSALMUS CXXXV. — Qui percussit, etc. 2 2. q. 148. 3. ad 2.
XXL — Septies in die laudem dixi tibi. Ps. 33. 2. — Super judicia justitiæ tuæ. s. 5. Deut. 32. 6. — Pax multa diligentibus legem tuam. l 2. q. 70. 3. c. 2 2. q. 29. — Et non est illis scandalum. 2 2. q. 43. o, et 4. et Matth. 15. c. 5. 6. et Rom. 7. 2. — Servavi mandata tua. s. 2. — Et testimonia tua. Ibid. l. — Omnes viæ meæ in conspectu tuo. Ps. 32. 8. 9. — Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine. 2 2. q. 83. l. ad 2. — Intret postulatio mea in conspectu tuo. 2 2. q. 83. k o. et 9. c. ad 2. m. q. 21. 1. 2. o. — Vivet anima mea. 1 2. q. 110. 1 ad 2. 2 2. q. 23. 2. ad 2. — Quære servum tuum, Domine. 2 2.		PSALMUS CXXXVI. — Super flumina Babylonis, etc. usque in salicibus. 1 2. q. 89. 1. ad 2. — Exinanite, exinanite usque ad fundamentum in ea. 2 2. q. 162. 7. ad 3.
		PSALMUS CXXXVIII. — Tu cognovisti sessionem meam, et resurrectionem meam. m. q. 49. 6. c. et q. 53. L c. — Si ascendero in cælum, tu illic es, etc. usque, et dixi. i. q. 8. 2. 4. o. et q. 16. 7. ad 2. q. 112. L c. — Exurrexi et adhuc tecum sum. 111. q. 53. 1. k o. — Perfecto odio oderam illos. 1 2. q. 29. o. 2 2. q. 25. 6. o. et q. 26. 2. c. et 7. ad 1. et q. 34. 3. ad l V. 2 2. q. 101. 4. ad 1.
		PSALMUS CXXXIX. — Cum vultu tuo. 2 2. q. 173. 1. c.
		PSALMUS CXL. — Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. 1 2. q. 102. 3. ad 14. m. q. 83. 5. ad 2. — Ad excusandas excusationes in peccatis. 1 2. q. 102. 3. ad 2. 2 2. q. 162. 4. ad 3. — Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. 2 2. q. 115. o.
		PSALMUS CXLII. — Anima mea sicut terra sine aqua tibi. 1 2. q. 112. 1. 2. o. — Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. 1 2. q. 113. 7. b.
		PSALMUS CXLIII. — Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt. 1 2. q. 5. 3. ad 3. — Memoriam abundantiae suavitatis tuæ eructabunt. 2 2. q. 188. 6. c. — Miserationes ejus super omnia opera ejus. L q. 21.3. ad 2. et 4. c. et q. 25. 3. ad 3. — Et magnitudinis ejus non est finis, i. q. 7. 1. o. et q. 12. 1. ad 2. et 7. c. ad 3. et q. 25. 2. o. et 3. c. et q. 52. 2 c. et q. 54. 2. c. et q. 55. 1. c. fi. 1 2. q. 75. 5. ad 4. et q. 86. 2. ad 1. m. q. 10. 3. ad 1. et 2.
		PSALMUS CXLVI. — Pullis corvorum invocantibus eum. 2 2. q. 83. 10. ad 3.
		PSALMUS CXLVII. — Qui posuit fines tuos pacem. 1 2. q. 3. 4. ad 1.2 2. q. 183. 2. ad 3.
		PSALMUS CXLVIII. — Præceptum posuit et non praeteribit. 1 2. q. 19. 6. c. — Laudate Dominum de terrâ, etc. ignis^ grando, etc. B l. 68. 2. c. et q. 74. 3. àd 2. — Quæ faciunt verbum ejus. l. q. 34. L c. ad 4.
		PSALMUS CL. — In virtutibus ejus. i. q. 108. 5. ad 1, M
PSALMUS CXIX. — A lingua dolosa. 2 2. q. 25. 4. ad 2. et 5. c. q. 111. 3. ad 2. et q. 118. 8. c. ad 2. — Cum his qui oderunt pacem. 2 2. q. 29. 2, ad 2.		
PSALMUS CXXL — In domum Domini ibimus. 2 2. q. 84. 3. o.		

EX LIBRO PROVERBIORUM

CAPUT I. — Ut detur parvulis astutia. 2 2. 4. 55. 3. ad 1. ct 4. ad 1. 2 2. q. 92. 1. ad 1. — Et moliuntur fraudes contra animas suas. 2 2. 55. 5. ad 3. — Timore malorum sublato. 2 2. q. 19. **IL** ad 1.

CAPUT II. — Dominus dat sapientiam, i. q. 17. 1, o. 2 2. q. 45. 1. o. et 4. aci 1. et ad 2.

CAPUT III, Describe ea in tabulis cordis tui. 1. q. 24. 1. c. — Ne Innitaris prudentiæ tuæ. 2 2. q. 55. 1. 2» o. — Ne sis sapiens apud te. 2 2. q. 149. 1. ad 1.

CAPUT IV. — Et unigenitus coram matre mea. m. q. 37. 2. ad 3.

CAPUT V. — Bibe aquam de cisterna tua, et fluenta putei tui. 2 2. q. 95. 7. ad 3.

CAPUT VI. — Homo apostata, vir inutilis, graditur ore perverso, etc. usque seminat. 2 2. q. 12. 1. ad 2. — Non grandis est culpa, cum quis furatus fuerit. 2 2. q. 66. ad 1.

CAPUT VII. — Ad decipiendas animas. 2 2. q. 169. 2. c.

CAPUT VIII. — Audite, quoniam de rebus magnis locutura sum. 2 2. q. 168. 2. ad 1. — Justi sunt omnes sermones mei, et non est in eis pravum quid, neque perversum. 2 2. q. 34. 3. ad 1. — Nondum erant abyssi, et ego jam concepta eram. i. q. 27. 2. ad 2.

gCAPUT IX Sagientia aedificavit sibi domum. ni. q. 31 id 3. — Misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, et ad moenia civitatis. u q. 1. 5. b. ad 2. et 8. ad 2.

CAPUT X. — Odium suscitatur rixas. 2 2. q. 41. 2. ad **J**. — **Qui** profert contumeliam, insipiens est. 2 2. q. 72. 4. o. et q. 73. 3. ad 3. 2 2. q. 138. 7. **c**. — **In multiloquio non deerit peccatum.** 22. q. 72. 1. ad 1. et q. 89. 2. c. fi. 2 2. q. 148. 6. c. — Sapientia est viro prudentia, i. q. 1 6. c. 2 2. g. 47. 2. ad 1. — Spes impiorum peribit. 2 2. q. 21. **3. ad** 1. — Universa delicta operit charitas. sup. q. 14. 2. c. — Desiderium suum justis dabitur sup. q. 92. 3. 7.

CAPUT XI. — Ubi fuerit superbia, ibi erit et contumelia, s. 10. — Qui-crudelis est, propinquos abjicit. 2 2. q. 159. 1. ad 3.

CAPUT XII. — Non contristabit justum quicquid et acciderit, **mi**. q. 10. 6. ad 1. et ad **2**. — Ilii negligit damnum propter amicum, justus est. 2 2° q. 26. 4. ad 2.

CAPUT XIII. — Inter superbos semper jurgia sunt. 1 2. q. 27. 7. ad 1. et 2 2. 188. 5. ad 2. — Spes quæ differtur, affligit animam. 1 2. q. 32. 3. ad 2. et 1 2. q. 40. 8. ad 2.

CAPUT XIV. — Errant qui operantur malum. l. q. 63. 1.4. 1 2. q. 6. 8. o. et q. 58. 2. c. 1 2. q. 77. 2. c. 2 2. q. 20. 2. o. et q. 51. 3. ad 2. et q. 53. 2. c.

CAPUT XV. — In abundanti justitia virtus est plurima. 1 2. q. 66. 1. c. et 4. o. et 68. 7. 6. — Per timorem Domini declinat omnis a malo. 2 2. q. 54. 2. ad 4.

CAPUT XVI. — Universa propter semetipsum operatus est Dominus. l. q. 44. 4. c. et q. 65. 2. o. — Abominatio Domini est omnis arrogans. 2 2. q.

112. 1. ad 2. — Domini est dirigere gressus ejus, scilicet hominis, i. 23. 2. ad 2. 1 2. q. 112. 2. c. fi. — Melior est patiens viro forti, etc. 1 2. q. 66. 4. ad 2. et 2 2. q. 136. 2. o.

CAPUT XVIII. — Qui meditatur discordias, **diligit rixas**, 2 2, q. 41. 2. ad 5. — Spiritus tristis exsiccat ossa. 1 2 . 37. 4. o. 1 2. q. 41. 1, c. sup. q. 5. 2. ad 2. — **C** In ruina lætatur alterius, non erit impunitus 2 2. q. 36. 2. o. 2 2. 158. 1. ad 3.

CAPUT XVIII. — Impius cum In profundum venerit peccatorum contemnit. 2 2. q. 186. 9. 3. — Labia stulti miscent se rixis. 2 2. q. 41.2. ad 3. — Animæ effœminatorum esurient. 2 2.q. 154. 11. ad 2. — Vir amicabitis ad societatem, magis amicus erit quam frater. 2 2. q, 26. 8. ad 1.

CAPUT XX. — Luxuriosa res vinum. 2 2 178. ad **I**. — Fidelem quis inveniet? j. q. l. c. 1 2. q. 97. 4. c.

CAPUT XXL — Quocumque voluerit vertet illud, i. q. 83. 1. ad 3. 1 2. q. 6. **I**. ad 3. et q. 9. 4. ad 1. et 6. c. 1 2. q. 55. 4. ad 6. et q. 80. 1. ad 3. et q. 109. 1. 9. q. c. 2 2. q. 104. 4. h i. q. 86. 1. — Anima impii desiderat malum, u q. 19. 9. c. q. 82. 2. ad 1. et q. 103. 8. c. et 1 2. q. 8. 1. o. et q. 6. 4. ad 3. et q. 18. 4. ad 1. et q. 19. 1. ad 1. et 9. c. et q. 23. 2. c. et q. 27. 1. ad 1. et q. 28. 4. c. et q. 29. 4. c. 1 2. q. 74. 1. ad 1. ad 1. et q. 77. 2. c. et q. 80. 1. c.

CAPUT XXIII. — Prudentiæ tuæ pone modum. 2 2. q. 47. 4. ad 3.

CAPUT XXIV. — Erue eos qui ducuntur ad mortem, etc. 2 2. q. 10. 12. ad 2. et q. 69. 4. ad 3. ii. q. 68., 10. ad 1. — Ne quæras impietatem in domo justii. 2 2. q. 33. 2. ad 3. et ad 4. et g. 40. 3. c. — Non habent futurorum spem mali. 2 2. q. 18. 3. o.

CAPUT XXV. — Causam tuam tracta cum amico tuo. 2 2. 189. 10. ad 2.

CAPUT XXVI. — Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurii, ita qui tribuit insipienti honorem. 22. q. 63. 3. **c**.— Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor. 1 2. q. 46. 6. ad 1.

CAPUT XXVII — Non auferetur ab eo stultitia ejus. 2 2. q. 114. 2. ad 3.

CAPUT XXVIII. — Justus quasi leo confidens, absque timore erit. m. q. 15. 7. ad 1. — Qui declinat aurem suam ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis. 2 2. q. 83. 10. ad 1.2 2. q. 178.2. ad 1. — Qui abscondit scelera sua, non dirigetur, ni. 84. 6. ad 1. — Qui autem mentis est duræ, corruet in malum. 1 2. q. 101. 3. c. — Qui dat pauperi, non indigebit. 2 2. q. 117. 4. ad 3.

CAPUT XXX. — Stultissimus sum virorum, etc. usque quis. 2 2. q. 103. 1. ad 3. — Quod nomen est ejus, aut quod nomen filii ejus, si nosti, i. q. 13. 1. ad 1. — Mendicitatem et divitias ne dederis mihi. 2 2. q. 187. 5. o. et m. q. 40. 3. ad 1. — Egestate compulsus furer, et perjurem, etc. 2 2. q. 187. 5. c. et in. q. 40. 3. ad 1.

CAPUT XXXI. — NoH regibus dare vinum, etc. 2 2. q. 149. 4. o. — Vir ejus, et laudavit eam. 2 2. q. 115. 1. ad 1.

EX LIBRO ECCLESIASTES

CAPUT I. — Vanitas vanitatum, et omnia vanitas. 2 2. q. 5. **I**. ad 2. — Terra in æternum stat, i. q. 10. 3. c. — Quid habet amplius homo de uni-

verso labore? etc. i. q. 75. 6. ad. 1. — Omnia flumina intrant mare, etc. l. q. 102. 1. ad 2. — Nihil sub sole novum, i. q. 73. 1. ad 3. — Perversi difficile corriguntur. 2 2. q. 186. 10. ad 3, — Eo quod in multa sapientia multa sit indignatio. l 2. q. 47. 1. — Et afflictio spiritus. l 2. q. 38. ad 1. — Qui addit scientiam, addit et laborem vel dolorem. l 2. q. 38. 4. ad 1. — Quid est quod fuit? Ipsum quod futurum est. sup. q. 19. 1.1.

CAPUT II. — Cogitavi in corde meo, abstrahere a vino carnem meam, ut animum meum transferrem ad sapientiam. 2 2. q. 149. 4. o. et q. 185. 5. c. — Unus utriusque, scilicet sapientis et stulti, est interitus, i. q. 75. 6. ad 1.

CAPUT III. — Didici quod omnia opera quæ fecit Deus, perseverent in ætemum. i. q. 65. 1. ad l. q. 103. 1. ad 2. et J(M. 4. o. l 2. q. 98. 2. ad 2. — Unus est interitus hominis, et jumentorum. et æqua utriusque conditio, i. q. 75. 6. ad 1. 2 2. q. 104. 1. ad l.

CAPUT IV. — Melius est duos esse simul uam unum, etc. usque funiculus. 2 2. q. 188.

CAPUT V. — Displicet et infidelis et stulta promissio. 2 2. q. 88. 2. ad 3. — Ne dicas coram angelo, non est providentia, i. q. 57. 2. c. — Avarus non implebitur pecunia. l 2. q. 2.1. ad 3.

CAPUT VII. — Quod nemo possit corrigere, quem ille despexerit, r. q. 23. 3. ad 3.— Noli esse justus multum, i. q. 108. 5. ad 2. — Qui Deum timet, nihil negligit. 2 2. q. 54. 2. ad 4. — Solummodo hoc reperi, quod fecerit Deus hominem rectum, i. q. 95. o. 2 2. q. 5. 1. c.

CAPUT VIII. — Ego os regis observo. 2 2. q. 152. 2. ad 1. — Non est in hominis potestate prohibere spiritum. 2 2. q. 189. 1. ad 4.

CAPUT IX. — Nescit homo utrum amore, an odio dignus sit. l 2. q. 112. 5. o. ni. q. 80. 4. ad 5. **sup. q. 14. 2. ad 2. — Universa æque veniunt** justo et impio, etc. usque unde. l 2. q. 114. 10. **ad 4. — Mortui vero nihil noverunt amplius. l. q. 75. 6. ad 1. — Amor quoque, et odium et invidia, simul pereunt, i. q. 103. 5. ad l. — Vidique** sub solet nec velocium esse cursum, nec fortium bellum, etc. 1. q. 103. 5. ad 1. — ~~Sed~~ tempus casumque in omnibus. Ibidem. — Et qui* in uno peccaverit, multa bona **perdet. l 2. q. 63. 2. ad 2. et q. 65. 3. c. et q. l. 4. o. et c** ad 2. et 2 2. q. 132. 3. ad 2. iil q. 89. 4. o.

CAPUT X. — Pecuniae obediunt omnia. l 2. q. 2. 1. ad 1. et 4. ad 1. et 2 2. q. 78. 2. c.

CAPUT XI. — Lignum in quocumque loco ceciderit, ibi erit. 2 2. q. 13. 4. ad 3. sup. q. 69. 2. c.

EX LIBRO CANTICI CANTICORUM

CAPUT II. — Ordinavit in me charitatem. 2 2. q. 26. 1. o. et q. 44. 8. o. — Amore langueo. l 2. q. 28. 5. ad 1. — Læva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me. nr. q. 58. 4. 2.

CAPUT IV. — Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. iil q. 27. 4. o. et 6. ad 1.

CAPUT V. — /Xnima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est mihi. l 2. q. 26. ad 1.

CAPUT VIII. — Lampades ejus, ut lampades gnis atque flammarum. l 2. q. 28. 5.

EX LIBRO SAPIENTIÆ

CAPUT I. — Perversae cogitationes separant a Deo. 2 2. q. 154. 5. c. et q. 163. 3. ad 1. — In malevolam animam non introibit sapientia. 2 2. q. 45. 4. o. — Nec habitabit in corpore subdito peccatis. Ibidem. — Deus mortem non fecit. l. q. 49.2. c. 2 2. q. 19. 1. ad 3. 2 2. q. 164. l.ad5. — Nec delectatur in perditione impiorum, i. q. 19. 9. o. et 10. ad 1. et 2. et q. 22. 3. ad 3. et q. 48. 6. c. l 2. q. 39. 2. ad 3. et q. 79. 4. ad 2. — Creavit, ut essent omnia, i. q. 65. 2. ad 1. — Justitia perpetua est, et immortalis. l 2. q. 67. 1. ad 3. 2 2. q. 58. ad 3. et ad 4.

CAPUT 11. — Excæcavit illos malitia eorum. l 2. q. 79. 3. o. et 2 2. q. 15. l. c. ad 2. — Deus creavit hominem inexternabilem, i. q. 76. 5. ad 1. et q. 97. 1. o. et 3. ad 1. et q. 102. 2. c. — Invidia autem diaboli, mors introivit in orbem terrarum. 2 2. q. 36. 4. ad 2. — Bonorum laborum gloriosus est fructus, sup. q. 96. 3. et 4.

CAPUT V. — Pœnitentiam agentes. 2 2. q. 13. 4. c. m. q. 86. 1. o. sup. q. 16. 3. c. et 98. 2. c. — Et vir prudens quam tortis. l 2. q. 61. 2. ad 1. et q. 66. 1. c. et 2. o 2 2. q. 23. 6. c. et q. 47. 6. ad 3. et q. 56. 1. ad 1. 2 2. q. 123. 12. o. et q. 141. 8. o. m. q. 85. 3. ad 4. — Pugnabit orbis terræ contra insensatos, sup. q. 97. 5. c.

CAPUT VI. — Æqualiter est illi cura de omnibus. l. q. 20. 3. ad 1. et l 2. q. 112.-4. ad 1. — Concupiscentia sapientiae, i. q. 20. l. ad 1. et q. 59. 4. ad 2. et q. 64. 3. c. q. 82. 5. ad 1. et l 2. q. 22. 3. ad 3. et q. 30. 1. ad 1. 2 2. q. 18. 1. c. — Non abscondam a vobis sacramenta Dei. in. q. 60.

CAPUT VII. — Sum quidem et ego mortalis homo, similis omnibus, iil q. 29. 1. ad 3. — Ex genere terreno illius, qui prior factus est. iil q. 4. 6. o. et q. 31. 1. c. — Divitias nihil esse duxi, in comparatione Illius. 2 2. q. 188. 5. c. — Dominus dedit mihi horum quæ sunt scientiam veram. l 2. q. 112. 5. ad 2. — Omnibus mobilibus mobilior est sapientia, i. q. 9. 1. ad 2. et q. 73. 3. c. — Per nationes in animas sanctas se transfert, amicos Dei et prophetas constituit. 2 2. q. 45. 6. ad 2. et 2 2. 172. 2. ad 1. et 4. ad 1. — Attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. l 2. q. 110. 2. c. 2 2. q. 23. 2. c. et q. 165. l. c.

CAPUT VIII. — Hanc amavi et exquisivi a Juventute mea. 1. 2. q. 26. 1. ad 1. — Sobrietatem docet, et sapientiam, justitiam, et virtutem. l 2. q. 51. 4. o. q. 63. 3. o. et 2 2. q. 143. c. — Non habet amaritudinem conversatio illius, nec tædium, etc. l 2. o. 31. 5. c. fl. et q. 32. 7. ad 2. et q. 35. 5. o. 2 2. q. 9. 1. ad 2. et q. 80. 8. c. 3. q. 46. 7. ad 4. — Puer autem eram ingeniosus, utpote qui sortitus sum animam bonam, i. q. 85. 7. c. m. q. 55. 1. ad 1.— Et cum essem magis bonus, veni ad corpus coinquinatum, i. q. 90. 1. o. et q. 91. 4. ad 3. et q. 118. 3. o. 2 2. q. 164. 1. ad 4. iil q. 6. 3. 4. o. et 9. c. ad 2. — Non possum esse continens, nisi Deus det. 2 2. q. 156. 3. ad 1.

CAPUT IX. — Mitte illam de caelis, i. q. 43. 5. o. — Corpus quod corrumpitur, aggravat animam. 2 2. q. 180. 7. ad 2.

CAPUT X. — Dedit illi scientiam sanctorum. l i. q. l. 3. o. l 2. q. 112. 5. ad 2.

CAPUT XI. — Omnia in mensura, et numero, et pondere disposuisti. i. q. 5. 5. o. et q. 45. 7. o. — Diligis omnia quæ sunt. I. q. 20. 2. c. et q. 23. Iad 1. I 2. q. 110. I. c. — Per quæ peccat quis ptr h«c torquetur, sup. q. 97. 6. c. — Misereris amnium, Domine, sup. q. 99. 2. I.

CAPUT XII. — Et naturalis malitia eorum. 1. q. 63. 4. ad 2. 3. q. 2. 12. c. 2 — Cui cura est de omnibus, i. q. 8. 3. c. et q. 22. 2. 3. o. et g. '3. I. c. q. 103. 5. o. et q. 113. 6. c. I 2. q. 91. 2, c. et q. 93. I. c. et 4. 5. 6. o. — Virtutem enim ostendis, qui non crederis in virtute esse consummatus. I. q. 21. I. ad 1, I 2. q. 61. 5. c. ad 1.

CAPUT XIII. — A magnitudine enim speciei etereaturæ cognoscibiliter poterat creator horum videri. I. q. 12. o. I 2. q. 93. 2. o.

CAPUT XIV. — Creaturæ factæ sunt in odium et in tentationem anlmæ hominum, et In muscipulam pedibus insipientium. i. q. 65. 1. ad 3. I 2. q. 79. 1. ad 2.

CAPUT XV. — Supervacuitas enim hominum tec adinvenit, etc. usque imposuerunt. 2 2. q. 94. 4. o. — Incommunicabile nomen lapidibus et lignis imposuerunt, i. q. 3. 4. ad I. et q. 13. 9. o. — Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali causa est, initium et finis. 2 2. q. 94. 4. 1. — Sed et affirmaverunt ludum esse vitam nostram. 2 2. q. 168. 2. ad 2.

CAPUT XVI. — Ingrati enim spes, tanquam hybemalis glacies tabescet. 2 2. q. 107. 4. o. et q. 122. 5. ad 4.

CAPUT XVII. — Semper præsumit sæva, turbata conscientia. 2 2. q. 21. 3. ad 1. — Nihil enim est timor, nisi præsumptionis adjutorium. Ibid.

CAPUT XVIII. — In veste enim poderis quam habebat, totus erat orbis terrarum. I 2. q. 102. 5. ad 9.

EX LIBRO ECCLESIASTICI

CAPUT I. — Omnis sapientia a Domino Deo est, et cum illo fuit semper, et est ante ævum. i. q. 10. 5. ad 2. — Prior omnium creata est sapientia. i. q. 41. 3. ad 4. — Effudit illam super omnia opera sua, etc. Ibid.

CAPUT II. — Qui timetis Deum, credite illi. 2 2. q. 7. 1. ad 1. — Quoniam pius et misericors est Deum. i. q. 21. 3. o. 2 2. q. 30. 2. ad 1. — Et remittit in die tribulationis peccata. 2 2. o. 87. 6. c. fin. — Væ duplici corde. 2 2. q. 109. 2. ad 4. et q. 111. 3. ad 2.

CAPUT III. — Altiora te ne quæsieris. i. q. 1.1. ad I. 2 2. q. 161.2. ad 2. — Tristitiam longe expelle a te. sup. q. 4. 2 ad 2. — Eleemosyna resistit peccatis. 2 2. q. 154. 2. ad 5.

CAPUT V. — De propitiato peccato noli esse sine metu. sup. q. 4. 1. c.

CAPUT VI. — Sapientia doctrinæ secundum nomen ejus i. q. 1. 6. o. 2 2. q. 43. 5. ad 2. fin.

CAPUT VII. — Noli velle mentiri omne mendacium. 2 2. q. 110. 3. o. et 4. c. et a. 111. 1. c. et q. 69. 1.2. o. et q. 70. 4. c. et q. 124. 5. ad 2. — Vindicta carnis impii ignis ct vermis, sup. q. 97. 2. c.

CAPUT VIII. — Cum audace ne eas in via, ne forte gravet sua mala in te. 2 2. q. 170. 1. ad 1. fi.

CAPUT X. — Odibilis coram Deo est et hominibus superbia. 2 2. q. 162. 2. o. et 5. o. — Avaro nihil est scelestius. 2 2. q. 118. 5. o. — Nihil est iniquius, quam amare pecuniam. 2 2. q. 118. 5. ad 1. — Initium siiperbiæ hominis, apostatare a Deo., I 2. q. 84. 2. ad 2. 2 2. q. 158. 7. ad 1. et q. i62. 5. c. et 7. ad 2. — Initium omnis peccati superbia. I. 2. q. 84. 2. o. et 3. ad I. et 4. ad 4. 2 2. q. 12. ad 4. 1.2 2. q. 162. 2. o. et 5. ad 1. et 7. ad 1. et q. 170. 2. ad 1.

CAPUT XI. — Non laudes virum in specie sua. 2 2. q. 115. I. ad 1. — Bona et mala, vita et mors, paupertas et honestas, a Deo sunt. 2 2. q. 145. 3. a. 2. — Facile est in oculis Dei subito honestare pauperem. I 2. q. 112. 2. ad 2. — Malitia hone unius oblivionem facit luxuriæ magnæ. I 2. q. 37. 1. ad 2.

CAPUT XII. — Da bono, et non receperis peccatorem. 2 2. q. 31. 2. ad 2. et q. 32. 9. ad 1.

CAPUT XIII. — Pondus'super se tollit, qui honestiori se communicat. 2 2. q. 145. 3. ad 2. — Omne animal diligit simile sibi, I 2. q. 27. 5. o. 2 2. q. 193. 2. ad 3.

CAPUT XIV. — Beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo, et non est stimulatus in tristita delicti. 2 2, q. 72. 1. ad 1. et q. 89. 2. c. fin. — Felix qui non habuit animi sui tristitiam, et non excidit a spe sua. 2 2. q. 20. 1. ad 2. et q. 34. 4. o. — Qui sibi nequam est, cui alii bonus erit? I 2. q. 33. 1. ad 1.

CAPUT XV. — Deus ab initio constituit hominem, et reliquit illum in manu consilii sui. i. q. 22. 2. ad 4. q. 83. 1. c. et 2 2. q. 104. 1. ad 1. — Ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei, dabo illi. I 2. q. 109. 8. ad 3.

CAPUT XVII. — A mortuo quasi nihil perit confessio sup. q. 1. ad 1.

CAPUT XVIII. — Qui vivit in æternum, creavit omnia simul. 1. q. 10. 3. o. et g. 74. 2. ad 2. — Non impediaris orare semper. 2 2. q. 83. 14. o. — Ante orationem præpara animam tuam. 2 2. q. 97. 3. ad 2.

CAPUT XIX. — Qui cito credit, levis est corde. 2 2. q. 2. 9. ad 3. — Ex visu cognoscitur vir, et ab occursu faciei cognoscitur sensatus. 2 2. q. 68. 1. ad 3. — Amictus corporis, et risus dentium, et ingressus hominis enunciant de ilio. 2 2. q. 120. 2. ad 3. et q. 168. 1. ad 3.

CAPUT XX. — Concupiscentia spadonis devirginavit Juvenculam. 2 2. q. 154. 7. o.

CAPUT XXI. — Quasi a facie colubri, fuge peccatum. 2 2. q. 35. 1. ad 4. — Dum maledicit diabolus impius, maledicit ipse animam suam. 2 2. q. 76. 1. ad 4.

CAPUT XXIII. — Jurationi non assuescat os tuum, multi enim casus in illa. I 2. q. 108. 3. ad I. et q. 107. 2. c. ad 2. 2 2. q. 89. 2. o. et 3. c. et 5. o. — Et si frustraverit fratrem, delictum illius supra ipsum erit. 2 2. q. 89. 5. ad 3.

CAPUT XXIV. — Sapientia laudabit animam suam. i. q. 3. 2. ad 1. — Ego ex ore Altissimi prodii, primogenita ante omnem creaturam, i. q. 41. 3. ad 4. — Ab initio et ante sæcula creata sum. 1. q. 41.3. ad 4.— Flores mei fructus honoris et honestatis. I 2. q. 70. 1. c. — Qui edunt me, adhuc esurient, et qui bibunt me, adhuc sitient. I 2. q. 2. 1. ad 3. et q. 33.2.0. I 2. q. 67. 4. ad 3. — Qui elucidant me, vitam ætemam habebunt, i.

q. 1. 9. ad 2. — Hæc omnia liber vitæ. I. q. i prædicaverunt. m. q. 84. 6. nd I. — Dominus 24. 1. ad 1. — Penetrabo omnes inferiores partes | ad iudicium veniet cum senioribus, sup. q. 89. terræ. m. q. 52. 2. ad 1. 1. c.

CAPUT XXV. — Timor Dei initium dilectio- CAPUT IV. — Omnis qui scriptus est in vita, nis ejus. 2 2. q. 19. 8. ad 1. — Omnis plaga tri- In Jerusalem, L q. 24. o. et q. 39. 8. fi.

CAPUT XXVL — Omnis autem ponderatio c. — Propterea captivus ductus est populus meus, non est digna continentis animæ. 2 2. q. 88. II. | quia non habuit scientiam, I a. q. 76. 2. o. 2 2. ad 5. 2 2. q. 155. 4. ad 1. et q. 186. 8. ad 2. q. 53. 2 ad 2. — Væ qui dicitis nonum malum, et malum bonum, I q. 5. 3. ad 2. et q. 48. 3. arf 4t = Væ qui potentes estis ad bibendum vi- num. I 2. q. 55. 3. ad 2. 2 2. q. 149,

CAPUT XXVII. — \$1 non in timore Domini tenueris te, cito subvertetur domus tua. 2 2. q. 54. 2. ad 4. — Vasa figuli probat fornax, et homines justas tentatio tribulationis. 2 2. q. 108. c. — Ante sermonem non laudes virum. 2 2. q. 115. 1. ad 1. — In mensura contra mensuram cum abjecta fuerit Judicabo eam. sup. q. 8. 8. c.

CAPUT XXVIII. — Susurro et bilinguis ma- ledictus, multos enim turbavit pacem habentes. 2 2. q. 74. I. ad 3.

CAPUT XXIX. — Multi non causa nequitiae fœnerati sunt, sed fraudari gratis timuerunt. 2 2. q. 78. 1. ad 2.

CAPUT XXX. — Non est census super censum salutis corporis. I 2. q. 6. 5. ad 1. — Miserere animæ tuæ, placens Deo. 2 2. q. 30. 1. ad 2. et q. 32. 9. ad 3. 2 2. q. 106. 3. ad 1. — Multos enim occidit tristitia. I i. q. 39. 3. ad 1.

CAPUT XXXL — Vigilia honestatis tabe- faciet carnes. 2 2. q. 188. 5. — Sanitas est animæ et corporis sobrius potus. 2 2. q. 149. 4. c.

CAPUT XXXIII. — Quare dies diem superat, ct iterum lux lucem, et annus annum. 1. q. 47. 2, — Contra bonum malum, etc. et sic intueri in omnia opera altisslmi, duo contra duo, et unum contra unum. 1. q. 48. 1. ad 3. et 2. ad 1. — Multam enim malitiam docuit otiositas. I 2. q. 77. 2. c.

CAPUT XXXVI. — Innova signa. 1. a. 73. 1. ad 3. — Cum viro irreligioso tracta de sancti- tate. 2 2. q. 189. 10. c. — Qui sophistice loqui- tur, odibilis est 2 2. q. 55. 4. ad 2. — Propter crapulam multi obierunt. 2 2. q. 148. 3. ad 3.

CAPUT XXXIX. — Sapientiam omnium an- tiquorum exquirat sapiens et in prophetis vaca- bit. 2 2. q. 188. 5. 0. — Hæc omnia sanctis in bona, sic impiis et peccatoribus in mala conver- tentur. I 2. q. 87. 7. ad 2. q. 114. 10. c. ad 4. ct 2 2. q. 36. 2. c.

CAPUT XLI. — Curam habe de bono nomine, etc. 2 2. q. 72. 3. c.

CAPUT XLI1L — Major est omni laude. 2 2. q. 91. 1. ad 1.

CAPUT XL1V. — Non est inventus similis illi in gloria. I 2. q. 66. 2. ad 2.

CAPUT XLV11. — Et mortuum prophetavit corpus, scilicet Elisei. 2 2. q. 171. 1. ad 1.

EX LIBRO PROPHETÆ ISAIÆ

CAPUT I. — Odivit anima mea. I q. 3. 2. ad . — Quiescite agere perverse, discite benefa- cere. 2 2. q. 79. I. o. — Pupillo non judicant, ct causa viduæ non ingreditur ad cos. 2 2. q. 65. 4. ad 2. — Plaga tumens non est curata medi- camine, sup. q. 29. 4. c.

CAPUT 111. — Peccatum suum quasi Sodoma CAPUT XXVL — Cum feceris judicia tua in

4. c. — Vermis eorum non morietur, i. q. 64. 3. a. 4. ad 4. — Et ignis eorum non exstinguetur i. q. 10. 3. e. ad 2. — Egredietur, et videbunt cada- vera vivorum. sup. q. 04. 1. c.

EX JEREMIA PROPHETA

CAPUT L — Priusquam te formarem in utero, novi te. rn. q. 27. 2. ad I. — Et prophetam in gentibus dedi te. 2 2. q. 171. 2. ad 2. — Et misit manum suam. 2 Parai. 6. fi.

CAPUT II. — Elongaverunt a me. i. q. 1. ad 5.

CAPUT IV. — Et jurabis, vivit Dominus in veritate, et iudicio, et justitia. 2 2. q. 89. 3. o. et 7. c. 2 2. q. 98. 1. ad 1. — Circumcidimini Domino, et auferte praeputia cordis vestri. 1 2. q. 102. 5. ad 1.

CAPUT VI. — A minore quippe usque ad ma- jorem, omnes avaritiae student. 2 2. cj. 166. I. ad 3. — Crudelis est, et non miserebitur. 2 2. q. 159. 1. ad 2.

CAPUT VII. — Et mulieres conspergunt adi- pem, ut faciant placentas reginæ cæli. 1 2. q. 102. 4. ad 6. et 3. — Et misi ad vos omnes ser- vos meos prophetas, per diem consurgens dilu- culo et mittens. 2 2. q. 171. 1. ad 3. et 5. c.

CAPUT VIII. — **Apprehenderunt mendacium.** 1. q. 17. 4. ad 3. — Milvus in cælo cognovit tem- pus suum, turtur, et hirundo, et ciconia, etc. 2 2. q. 95. 7. ad 2.

CAPUT IX. — Non gloriatur sapiens in sa- pientia sua, nec fortis in fortitudine sua, etc. sed scire et nosse me. 2 2. q. 45. 4. ad 1.

CAPUT X. — A signis cæli nolite metuere, quæ gentes timent, i. q. 115. 4. ad 3. — Stultus factus est omnis homo, a scientia sua. 2 2. q. 46. 1. ad 3. — Non est hominis via ejus, neque viri est ut ambulet et dirigat gressus suos. i. q. 83. L ad 4. — Ne forte ad nihilum redigas me. i. q. 104. 3. o. 1 2. q. 87. 3. ad 1.

CAPUT XI. — Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? 2 2. q. 184. 8. c. et q. 186. 10. o. — Numquid carnes sanctæ aufe- rent a te malitias tuas? ni. q. 79. 2. ad 2. — Olivam uberem, pulchram, fructiferam, specio- sam. vocavit Dominus nomen tuum. in. q. 37. 2. o. — Et ego quasi agnus mansuetus, qui por- tatur ad victimam. 1 2. q. 102. 3. ad 2. m. q. 73. 5. c.

CAPUT XIII. — Confisa es in mendacio. 2 2. q. 128. ad 2. — Quare quasi colonus futurus es in terra, et quasi viator declinans ad manendum, m. q. 15. 10. c.

CAPUT XV. — Si steterint Moyses et Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum. 1. q. 3. 2. ad I. 1 2. q. 114. 6. c. sup. q. 72. 3. 2. — Non sedi in concilio ludentium. 2 2. q. 168. 4. ad 2. — Si converteris, convertam te. i. q. 62. 2. ad 3<

CAPUT XVH. — Maledictus homo, qui confi- dit in homine. 2 2. q. 25. 1. ad 3.

CAPUT XVIII. — Sicut lutum in manus figuli, sic et vos. 1 2. q. 112. 3. — Repente loquar ad- versus gentem, et adversus regnum, ut eradi- cem, etc. usque: Nunc ergo. i. q. 19. 7. ad 2. 2 2. q. 171. b. ad 2. et q. 174. 1. c. et 2. o.

CAPUT XX. — Seduxisti me, Domine, et sedu- ctus sum. 2 2. q. 55. 4. ad 1.

CAPUT XXII. — Scribe virum istum sterilem. ii. q. 31. 2. ad 3.

CAPUT XXIII. — Et regnabit rex, et sapiens erit. 2 2. q. 50. I. ad I. — Numquid non cælum et terram ego impleo? dicit Dominus, i. q. 8. 2. c.

CAPUT XXIX. — Ego sum iudex et testis, dicit Dominus. 2 2. q. 67. I. ad 1. 3. et q. 89. 1. ad 3.

CAPUT XXXI. — Quiescat vox tua a ploratu, et oculi tui a lacrymis, quia est merces operi tuo, ait Dominus, m. q. 84. 9. ad 1. — Postquam convertisti me, egi poenitentiam, m. q. 85. 5. ad 3. — Non docebit ultra vir proximum suum, et vir fratrem suum, etc. usque maximum, i. q. 106. 1. ad 1.

CAPUT XXXIU — Et incomprehensibilis. i. q. 12. I. ad 1. et ad 3. et 7. o. et 8. o. et q. 56. 3. ad 1. et ad 2. et q. 57. 5. ad 2. et q. 62. 9. c. et 1. q. 86. 2. ad 1. et q. 107. 3. c. 1 2. q. 93. 2. ad 2. et q. 102. 4. ad 6. m. q. 10. 1. o. et 3. ad I.

CAPUT XXXIX. — Ecce ego inducam ser- mones meos super civitatem hanc, in malum, et non in bonum, i. q. 48. 6. 5.

CAPUT XL. — Si placet tibi, ut venias mecum in Babylonem, veni et ponam oculos meos super te. 2 2. q. 22. I. o.

CAPUT XLL — Noli occidere nos, quia habe- mus thesaurum in agro. 2 2. q. 66. 5. ad 2.

CAPUT XLHI. — Mendacium tu loqueris. 2 2. q. 110. I. o.

CAPUT XLIV. — Et non poterat ultra portare Dominus, propter malitiam studiorum vestro- rum. 2 2. q. 127. 5. ad 4.

CAPUT XLIX. — Dispergam in omnem ven- tum eos. sup. q. 40. 1. ad 1.

CAPUT LI. — Derelinquamus eam. I. q. 113. 6. c.

EX LIBRO LAMENTATIONUM

CAPUT I. — O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, et videte si dolor est, sicut dolor meus. m. q. 40. 6. o.

EX LIBRO BARUCH

CAPUT III. — Post hæc in terris visus est, et cum hominibus conversatus est. m. q. 40. ad 1.

CAPUT IV. — Hic liber mandatorum Dei, et lex quæ est in æterium. 1 2. q. 103. 3. ad 1.

EX EZECHIELE

CAPUT I. — Animalia ibant et revertebantur, in similitudinem fulguris coruscantis. 2 2. q. 188. 6. c. — Quasi sit rota in medio rotæ. 1 2. q. 107. 3. c.

CAPUT II. — Fili hominis, sta super pedes tuos. 2 2. q. 171. 1. ad 4. et q. 183. I. ad 1.

CAPUT III. — Si dicente me ad impium: morte morieris, non annuntiaveris ei, neque 1 locutus fueris, ut avertatur a via sua impia, et

vivat Ipse Impius, in Iniquitate sua morietur, anguinem autem eius de manu tua requiram. 12. q. 10. 12. ad 6.

CAPUT IX. — Dereliquit Dominus terram, ꝛ Dominus non videt, i. q. 103. 5. c. fi. ad 2.

CAPUT XIII. — V<e oui consuunt pulvillos omni cubito manus. 2 2. q. 115. I.

CAPUT XIV. — Ego Dominus decepi prophe-
•n illum. 2 2. q. 55. 4. ad 1.

CAPUT XVI.— In pulchritudine tua, fornicata es, in nomine tuo. 2 2. q. 145. 2. ad 3.

CAPUT XVIII. — Omnes animæ me® sunt; at anima patris, ita et anima filii mea est. 12. q. 87. 8. c. fin.— Filius non portabit iniquitatem patris, et pater non portabit iniquitatem filii. 12, q. 81. 1. ad 1. et 2. ad 2. sup. q. 68. 2. 1. — Omnes justitiæ ejus quas fecerat, non recordabuntur. m. q. 88. 1. ad 3.

CAPUT XX. — Dedi eis præcepta mea, et Judicia mea, quæ faciens homo, vivet in eis. 1 2. \$.98. I. ad 1. — Dedi eis præcepta non bona, et judicia* in quibus non vivent. Ibid. — Et pollui eos in muneribus suis, cum offerent omne q̄sod aperit vulvam, propter delicta sua. Ibid.

CAPUT XXI. — Stetit rex Babylonis in bivio, a capite duarum viarum, divinationem quærens, cc-fflimiscens sagittas. 2 2. q. 95. 8. o.

CAPUT XXV. — Tu signaculum similitudinis. i. q. 93. 3. o.

CAPUT XXVII. — Pupillum et viduam contristaverunt apud te. 2 2. q. 116. 1. c.

CAPUT XXVIII. — Plenus sapientia, perfectus decore, i. q. 55. 2. o. i. q. 85. 5. c. q. 91. 1. c. et q. 109. 3. ad 3. — In deliciis paradisi fuisti. I q. 63. 5. c. — Omnis lapis pretiosus, operi-
Eentum tuum. i. q. 63. 7. o. et 9. ad 3. 2 2. q. 183. 1. c. et 2. ad 2. — Tu cherubim extentus et protegens, i. q. 63. 7. ad 1. — Ambulasti perfectus in viis tuis, a die conditionis tuæ. i. q. Ô3. 6. ad 1. — Et elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in decore tuo. i. q. 63. 2. 3. o. et 7. c. fi. 2 2. q. 145. 2. ad 3.

CAPUT XXIX. — Nabuchodonosor, rex Babylonis, servire fecit exercitum suum servitute magna adversus Tyrum, etc. usque laboraverit mihi. 1 2. q. 114. 10. ad 2.

CAPUT XXXIII. — Sanguinem ejus de manu speculatoris requiram. 2 2. q. 10. 12. ad 5. — Justitia justi non liberabit eum, in quacumque die peccaverit, m. q. 89. 4. 5. 6. o. — Impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua. m. q. 89. 2. ad 2. et 3. o.

CAPUT XLI. — Duas facies habebat cherubim. i. q. 63. 7. ad 1. et i. q. 108. 5. ad 3.

CAPUT XL III. — Ecce gloria Dei Israel Ingre-
diebatur per viam orientalem, et terra splendebat a majestate ejus. ni. q. 27. 3. c. fi.

CAPUT XLIV. — Porta hæc clausa erit, et non aperietur, et vir non transiet per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam. ĪΠ. q. 28.5. c. — Et vinum non bibet omnis sacerdos, quando ingressurus est atrium interius. 22. q. 149. 3. o. — Et ad mortuum hominem non ingredientur, ne polluantur, nisi ad patrem. 1 2. 103. 4. ad 3.

EX DANIELE

CAPUT L — Decorus forma. 2 2, q. 167. 2. c. iĭ. — Si viderit vultus vestros macilentiores præ cæteris adolescentibus coævls vestris, condemnatibls caput meum regi. 2 2. q. 88. 2. ad 3. 2 2. q. 147/ 1. ad 2. et q. 188. 6. ad 3. — Tenta nos, obsecro, servos tuos, diebus decem. iit. α. 41. 2. ad 2. — Pueris autem iis dedit Deus scientiam, et disciplinam in omni libro et sapientia. 2 2. q. 15. 3. c. fl. 2 2. q. 96. 1. ad z. et q. 189-1. ad 4.

CAPUT II. — Exceptis diis, quorum conversatio non est cum hominibus. 2 2. q. 23. 1. ad I.

CAPUT III. — Sumusque humiles. 2 2. q. 161. 1. ad I. — Omnis populus, tribus, et lingua quæcumque locuta fuerit blasphemiam contra Deum. 2 2. q. 13. 2. o.

CAPUT IV. — Consilium meum placeat tibi, et peccata tua eleemosynis redime. 2 2. q. 32. 5. ad 1. sup. q. 14. 2. 1.

CAPUT VII. — Millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei. i. q. 112. 4. ad 2. — Antiquus dierum sedit, in. q. 59. 1. ad 2. sup. q. 90. 1. 4.— Fluvius igneus rapidusque egrediebatur, sup. q. 74. 9. c.

CAPUT X. — Intelligentia enim opus est in visione. 2 2. q. 8. 5. ad 2. 2 2. q. 173. 2. ad 2. — Princeps regni Persarum restitit mihi viginti et uno diebus, i. q. 108. 6. c. et q. 113. 8. o. — Michael princeps vester, i. q. 113. 3. c.

CAPUT XII. — Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui justitiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetuas aeternitates. i. q. 10. 3. ad 1. i. q. 117. 1. 2. o. 2 2. q. 189. 9. c.

CAPUT XIII. — Melius est mihi absque opere incidere in manus hominum, quam peccare in conspectu Domini. 2 2. q. 110. 3. ad 4. — Suscitavit Deus spiritum pueri junioris, cui nomen Daniel. 2 2. q. 189. 1. ad 4. — Convicerat enim eos Daniel ex ore suo, falsum dixisse testimonium. 2 2. q. 67. I. ad 1. et 3. ad 3.

EX OSEA

CAPUT I. — Vade et accipe uxorem fornicariam, et fac filios fornicationum. 1 2. q. 94. 5. ad 2. et q. 100. 8. 3. ad 3. et 2 2. q. 10. 4. ad 2. 2 2. q. 154. 2. ad 2.

CAPUT II. — Ducam eam in solitudinem, et loquar ad cor ejus. 1 2. q. 51. 1. c. fi. 2 2. q. 188. 5. 8. c.

CAPUT IV. — Peccata populi mei comedent, m. q. 15. 1. ad 4.

CAPUT VI. — In tribulatione sua, mane surgent ad me. m. q. 21. 4. ad 3. — Vivificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos. ni. q. 51. 4. o. et q. 53. 2. o. — Misericordiam volui, et non sacrificium. 2 2. q. 30. 4. ad 1.

CAPUT VIII. — Scribam eis multiplices leges meas. 1 2. q. 91. 5. ad 1.

CAPUT IX. — Scito te Israel stultum, prophetam insanum, virum spiritalem. 2 2. q. 171. I. ad 3. — Facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dllexcrunt. 2 2. q. 7. 2. c. et q. 8.L 8. c.

CAPUT XIL — Ego visionem multiplicavi, i. q. 1.9. 0. et q. 3. 1. o. i. q. 111.1. o. 2 2. q. 172. 1. 2. o. et q. 173. 2. — Et in manu prophetarum atsimllatus sum. 2 2. q. 173. 2 c.

CAPUT Xill. — Perditio tua ex te, Israel, tantum ex me auxilium tuum. 1. q. 23. 3. ad 2. et l 2. q. 112. 3. ad 2. — Ero mors tua, o mors, morsus tuus ero, inferne, m. q. 52. 6. c»

CAPUT XIV. — Ex me fructus tuus inventus est. l. q. 23. 3. ad 2. l 2. q. 76. 2. ad 2. et q. 109. 7.

EX JOELE

CAPUT 1. — Sanctificate jejunium. 2 2. q, 147. 1. 3. 5.

CAPUT H. — Sot et luna obtenebrati sunt. m. q. 44. 2. ad 2. — Congregate parvulos, et sugentes ubera. 2 2. q. 147. 4. ad 2. — Effundam de spiritu meo super omnem carnem, i. q. 36. 1. ad 1. — Omnis qui invocaverit nomen Domini, salvus erit, 2 2. q. 93. 1. ad 3. — .Magnus dies Domini, et terribilis valde, et horribilis. IH. q. 36. 1. ad 3. — Educam eas in valle Josaphat. sup. q. 88. 4. 3.

EX AMOS

CAPUT 1. — Dominus de Sion rugiet. 2 2. q. 172. 3. ad 1. q. 173. 2. ad i.

CAPUT III. — Si erit malum in civitate, quod Deus non fecerit, i. q. 49. 2. ad 1. — Non faciet Dominus Deus verbum, nisi revelaverit secretum ad servos suos prophetas. l. q. 57. 5. ad 3. 2 2. q. 171. 4. ad 1. et 172. 4. ad 2.

CAPUT IV. — Formans montes, et creans spiritum. l. q. 41. 3. ad 4.

CAPUT VII. — Non sum non sum filius prophetæ. 2 2. q. 1

EX JONA

CAPUT 11. — Et erat Jonas in ventre piscis, tribus diebus et tribus noctibus, h i. q. 5L 4. 2.

CAPUT HI. — Homines et jumenta, boves et pecora, non gustent quicquam, nec pascantur. 2 2. q. 147. 4. ad 2.

EX MICHÆA

CAPUT 11. — Et mandacium tins loquerer. 2 2. q. 110. 3. ad 4. et q. 113. l. a enim, pandens iter ante eos. in. q. 49. 5. ad 4.

CAPUT HI. — Qui odio habetis bonum, et diligitis malum, i. q. 12. 9. c. i. q. 82. 2. ad 1. l 2. q. 6. 4. ad 3. et q. 8. l. o. et q. 10. 4. ad 1. et q. 19. 1. ad 1. et q. 27. l. ad l. et q. 29. 4. c. et l 2. q. 74. 1. ad 1. et q. 77. 2. c. et q. 80. 1. c.

CAPUT V. — Egressus ejus a principio, i. q. 42. 5. ad 2. — A diebus ætemis. 1. q. 10. 1. ad 4.

CAPUT VI. — Indicabo tibi, o homo, quid sit bonum, et quid Dominus r uirat a te. l 2. q. 19. 10. ad 1. — Utique faceri judicium et diligere justitiam. 2 2. q. 60. 1. ad l — Et sollicitum ambulare cum Deo suo. 2 2. q. 47. 9. ad 3. et q. 55. 6. c.

CAPUT VII. Inimici hominis domestici ejus. 2 2. q. 70. 3. o. 2 2. q. 189. 10. ad 2.

EX NAHUM

CAPUT I. — Non consurget duplex tribulatio, vel: Non judicabit Deus bis in idlpsum. IH. q. 59. 5. ad 2.

EX ZACHARIA

CAPUT I. — Convertimini ad me, ait Dominus, et convertar ad vos. l 2. q. 109. 6. ad 1.

CAPUT II. — Qui consurrexit de habitaculo sancto suo. m, q. 57. 2. ad 1.

CAPUT VI. — Ecce vir, oriens nomen illi. h i. q. 36. 3. ad 3. et q. 37. 2. ad 1.

CAPUT VII. — Verba quæ misit Dominus exercituum in spiritu sancto suo, per manum prophetarum priorum, i. q. 1. 10. c.

CAPUT IX. — Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non erat aqua. m. q. 52. 4. ad 1. et 5. 6. 7. 8. o.

CAPUT XIII. — In die illa, erit fons patens domui David, et habitatoribus Jerusalem in ablutionem peccatoris, et menstruatae, m. q. 68. 4. ad 1. — Adam exemplum meum, ab adolescentia mea. l 2. q. 82. 2. ad 1.

EX MALACHIA

CAPUT I. — Dilexi vos. i. q. 20. 1. 2. o. et q. 33. 3. ad 1. l 2. q. 110. 1. o. — Jacob dilexi, Esau autem odio habui, i. q. 23. 3. c. — Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? 2 2. q. 65. 3. o. — Si offeratis cæcum, claudum et languidum, nonne malum est? 2 2. q. 86. 3. ad 3. — Et in omni loco sacrificabitur, et offeretur nomini meo oblatio munda. l 2. q. 102. 4. ad 5. 2 2. q. 84. 3. o.

CAPUT II. — .Maledicam benedictionibus vestris. in. q. 82. 5. ad 3. — Angelus Domini exercituum est. m. q. 22. 1. c. ad 1. et 4. c. et q. 26. l. o. et 3. q. 8i. 3. c. — Contaminavit Judas sanctificationem, sup. q. 59. l c. — Si odio habueris illam, dimitte eam. sup. q. 67. 6. o.

CAPUT HI. — Et praeparabit viam. m. q. 38. 1. o. et 2. ad 2. et J. o. et q. 70. 1. ad à. — Inferte omnem decimationem in horreum meum, et sit cibus in domo mea: et probate me super hoc dicit Dominus. 2 2. q. 97. 2. ad 1. — Dixistis, vasus est qui servit Deo. 2 2. q. 83. 2. c. — Et scriptus est liber monimenti, coram Deo, timentibus Deum. i. q. 24. o. et q. 39. 8. fi.

CAPUT IV. — Ecce ego mittam vobis Heliam prophetam. 2 2. q. 174. 4. ad 3. — Et convertet cor patrum ad filios, et cor filiorum ad patres. 2 2. q. 26. 10. o.

EX MACHABÆIS, LIB. I

CAPUT I. — Et destinaverunt aliqui de populo. i. q. 23. 1. c. et 2. ad 2.

CAPUT II. — Et cogitaverunt dicentes, omnis homo quicumque venerit ad nos in bello in die sabbatorum, pugnemus adversus eum, et non moriemur omnes. l 2. q. 100. 8. ad 4. 2 2. q. 40. 4. o. 2 2. q. 122. 4. ad 3. m. q. 40. 4. ad 3.

CAPUT VI. — Vidit Eleazarus filius Saura

jum de bestiis loricatam loricis regia, etc. et sortuus est. 2 2. q. 64. S. ad 5.

CAPUT VIII.— Et committunt uni magistratum, per singulos annos dominari universæ terne et omnes obedlunt uni. i. q. 103. 3. c, l 2. a.95. 4. c. et q. 105. 1. o. 2 2. q. 50. II. ad 2. — Et non est invidia, neque zelus Inter eos. 2 2. ψ 36. 2. ad I.

CAPUT XII. — Non enim cum nullo horum indigeremus, habentes solatio sanctos libros. 2 2. q. 188. 5. c.

LIB. II

CAPUT I. — Domine Deus omnium creator, i. q.44. o. et q. 45. 2. o. et q. 65. o. l 2. q. 79. 2, c. -Qui solus es bonus rex, solus præstans. i. q. 3. 2.Ct et q. 6. o. et q. 20. II. ad 3. et q. 49. 3. c. ad 2tq. 62. 8. c. ad z. q. 100. 2. c. et q. 103. 2. c. et 12. q. 4. 4. c. 2 2. q. 19. 1. c. et q. 23. 2. ad 1. et q. 24. 11. c. fi. et q. 27. 3. 4. c. et q. 34. 1. c. ad 1. m. q. 1. 1. c. et q. 20. 1. c. — Et æternus. r. q. 10. 2. 3. o. et q. 16. 7. o. et q. 46. o. et q. 61. 2. o.

CAPUT III. — Invocabant de cælo eum, qui depositis legem posuit. l 2. q. 105. 2. ad 4. et id 5. 2 2. q. 6z. 6. c. — Visitator et adjutor i-xi illius est. i. q. 23. 8. ad 2.

CAPUT V. — Non propter locum gentem, sed propter gentem locum Deus elegit. l 2. q. 104. 4. ad 1.

CAPUT VI. — Respondit cito dicens, præmitti se velle in infernum, m. q. 52. 2. ad 4. — Non enim ætati nostræ dignum inquit est fingere, m. q. 69. 9. ad 3. — Et ipsi propter meam simulationem decipiantur, et per hæc maculam et execrationem meæ senectuti conquiram. 2 2. q. 111. l. c. — Fortiter vita excedendo, etc. Adolescentibus forte exemplum relinquam, si prompto mimo ac fortiter, etc. honesta morte perfungar. 2 2. q. 123. 5. ad 1. et q. 124. 2. c.

CAPUT VII. — Parati sumus mori, magis quam patrias Dei leges praevaricari. 2 2. q. 100. 3. ad 4. et q. 119. 3. ad 3. et q. 125. 4. — Neque ego spiritum et animam donavi vobis et vitam, etc. sed mundi creator, etc. i. q. 75. 6. ad 1. q. 90. 2.0. et q. 98. 2. c. fi. et q. 100. 1. ad 2. et q. 118. 2.0. et l 2. q. 3. 7. ad 2. et q. 9. 6. c. et l 2. q. 81. 1. c. ad 2. 2 2. q. 85. 2. c.

CAPUT IX. — Orabat hic scelestus Dominum, a quo non erat misericordiam consecuturus, m. q.83. 1. ad 1.

CAPUT XII. — Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. in. q. 82. 6. c. sup. q. 71. 2. c.

CAPUT XV. — Onlam, qui fuerat summus sacerdos, virum bonum et benignum, etc. manus protendentem orare pro omni populo Judæorum /2. q. 83. II.O. — Tu Domine qui misisti angelum tuum sub Ezechia rege Juda, i, q. 112. o. — Judas per omnia corde et animo mori pro civibus paratus erat. I. q. 60. c. 2 2. q. 26. 3. c. et q. 31. 3. ad 2. — Magnifice gloriatus est. 2 2. q. 132. 1. ad 1. et ad 3. — Hic est qui multum orat pro populo, sup. q. 72. 3. c.

EX EVANGELIO SECUNDUM SANCTUM MATTHÆUM

CAPUT I. — Liber generationis Jesu Christi, m. q. 31. 3. ad l. et ad 3. 4. ad 5. — Filii David filii Abraham, h i. q. 31.2. c. -r- Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob. l 2. q. 65. 4, ad 6. — Jacob autem genuit Judam, et fratres ejus, in. q. 31. 3. ad 5. — Judas autem genuit Phares et Zaram, de Thamar. in. q. 31. 3. ad 5. — Boor, autem genuit Obed ex Ruth. l 2. q. 105. 3, ad 1. — David autem rex genuit Salomonem, ex ea quæ fuit Urlæ. ill. q. 31.3. ad 5. — Joram autem genuit Oziam. m. q. 31. 3. ad 4. — Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus. m. q. 31. 3. ad 5. — Et post transmigrationem Babylonis, Jechonlas genuit Salathiel. m. q. 31. 3. ad 3. — Jacob autem genuit Joseph, in. q. 31. 3. ad 2. et 4. ad 5. — Virum Mariæ. Hi. q. 29. 2. o. et q. 28. 3. ad 2. — De qua natus est Jesus, in. q. 35. 2. o. et 5. c. — Qui vocatur Christus, m. q. 16. 5. c. et q. 17. 1. c. et q. 37. 2. o. — Cum esset desponsata, m. 9. 2. 9. I. o. — Mater Jesu Maria, m. q, 25. 5. c. et q. 35. 3. ad 4. — Antequam convenirent, m. q. 28. 3. ad 1. — Inventa est in utero habens de Spiritu sancto m. q. 28. 3. ad 1. et q. 32. I. 2. o. et q. 39. 8. ad 2. et q. 46. 6. c. et q. 52. 1. ad 3. — Joseph autem vir ejus. h i. q. 29. z. o. et q. 28. 2. ad 2. — Cum esset justus m. q. 28. 3. ad 5. et 4. c. ad 3. — Et nollet eam traducere, m. q. 29. 2. ad 3. — Voluit occulte dimittere eam. m. q. 28. 3. ad 2. et q. 29. 2. ad 3. sup. q. 62. 3. 2. — Ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph, ih. q. 30. 2. ad 2. et 3. ad 2. et q. 36. 2. ad 2. — Noli timere accipere .Mariam conjugem tuam. m. q. 28. 3. ad 2. et q. 29. 2. o. — Quod enim in ea natum est. m. q. 35. 2. o. et 5. c. — De Spiritu sancto est. s. 20. — Vocabis nomen ejus Jesum. m. q. 57. 2. o. — Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam. l 2. q. 98. 1. ad 2. — Et accepit conjugem suam. m. q. 29. 2. ad 3. — Et non cognoscebat eam. m. q. 28. 3. ad 3. et ad 4. — Donec peperit. m. q. 28. 3. ad 3. — Primo-genitum. m. q. 28. 3. ad 4.

CAPUT II. — In Bethlehem Judæ. m. q. 35. 7. o. et q. 46. 10. ad 1. — Ecce magi. m. q. 35. 3. c. ad 2. et 5. c. — Ab oriente, m. q. 36. 3. ad 3. et 5. ad 4. 6. c. ad 3. — Venerunt Jerosolymam. h i. q. 36. 8. ad 3. — Ubi est qui natus est, rex Judæorum. m. q. 36. 8. ad 3. — Vidimus enim stellam ejus in oriente, ni. q. 36. 5. o. et 6. ad 3. et 7. o. — Et venimus adorare eum. Iii. q. 36. 8. o. — Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Jerosolyma cum illo. h i. q. 36. 2. ad 3. — Et ecce stella quam viderant in oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. ih. q. 36. 6. ad 3. et 7. c. ad 3. — Obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham. m. q. 36. 8. ad 4. et ad 5. — Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, et in omnibus finibus ejus, a bimatu et infra, m. q. 36. 2. ad 3. et 6. ad 3. — Defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri. l 2. q. 82. 2. ad 1. in. q. 46. 11. ad 3. — Et habitavit in civitate quæ vocatur Nazareth, ili. q. 35. 7. ad 2.

CAPUT III. — Et baptizabantur ab eo in Jordane, m. q. 38. 4. o. ct q. 39. 3. ad 1. — Confitentes peccata sua. m. q. 38. 3. ad 2. — Ego vos baptizo in aqua, in poenitentiam, ni.

q. 38. 3. ad 3. — Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igne. ni. q. 66. 3. ad 1. — Venit Jesus a Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. in. q. 38. 1. c. et q. 39. L 2. 4. o. et 5. c. et q. 66. 5. ad 4. et q. 67. 7. ad 1. m. q. 81. 1. c. et q. 84. 7. ad 4. — Ego a te debeo baptizari. ixi. q. 38. 6. ad 3. — Sine modo, sic enim decet nos implere omnem justitiam, in. q. 38. 6. ad 3. — Et ecce aperti sunt cæli. in. q. 39. 5. o. et q. 49. 5. ad 3. — Et vidit spiritum Dei descendentem sicut columbam, III. q. 39. 6. 7. o. et q. 46. 4. ad 2. — Et ecce vox de cælis dicens. l1L q. 39. 8. o. et q. 45. 4. o. et q. 66. 6. c.

CAPUT IV. — Tunc ductus est Jesus in desertum. IIΠ. q. 4L 1. ad 2. et 2. o. — Ut tentaretur a diabolo, in. q. 41. l.o. — Et cum jejunasset quadraginta diebus, et quadraginta noctibus, in. q. 4L 3. o. — Postea esuriit. Et accedens tentator dixit, m. q. 4L 1. ad L et 3. o. — Si filius Dei es. m. q. 4L 4. c. et L ad L — Dic ut lapides isti panes fiant, m. q. 4L 4. ad L — Qui respondens, dixit ei. Scriptum est. m. q. 4L 4. o. — Non in solo pane vivit homo. Deuter. 8. n. et 30. ad vn. 2 2. q. 188. 8. ad 4. — Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, m. q. 4L L ad 2. et 2. ad 3. et 4. ad 7. — Mitte te deorsum, ni. q. 4L 4. ad 2. — Assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde, m. q. 4L i. ad 2. — Et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum, m. q. 41. 4. ad 7. — Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. ni. q. 4L 4. ad 3. — Vade, Satana, m. q. 4L 4. ad 6. — Tunc reliquit eum diabolus, i. q. 114. 5. o. ili. q. 4L 3. ad 2. et ad 3. — Et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei. ni. q. 4L 3. ad 2. — Exinde cœpit Jesus prædicare. in. q. 42. o. — At illi statim, relictis retibus et patre, secuti sunt eum. 2 2. q. 101. 2. ad 1. et 4. ad L — Et vocavit eos. 2 2. q. 189. 6. o. et 10. o. — Et obtulerunt omnes male habentes, etc. et lunaticos, et paralyticos, et curavit eos. 2 2. q. 115. 5. ad L

CAPUT V. — Beati pauperes spiritu, etc. usque gaudete, etc. 1 2. q. 69. o. — Beati mites. 1 2. q. 69. 3. 4. o. — Beati qui lugent. 1 2. q. 35. 3. ad L et q. 69. 3. 4. o. et 2 2. q. 28. L ad 2. sup. q. 4. 2. c. — Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur. 1 2. q. 69. 3. 4. o. 2. 2. q. 139.2. ad L — Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. 1 2. q. 69. 3. 4. o. 2 2. q. 8. 7. o. et q. 83. 9. ad 3. — Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. 1 2. q. 69. 3. 4. o. 22. q. 45. 6. o. et q. 83. 9. ad 3. — Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum. 1 2. q. 69. 3. ad 5. et 4. ad 2. — Merces vestra copiosa est in cælis. i. q. 68. 4. c. fin. 1 2. q. 4. 7. ad 3. — Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum. 2 2. q. 189. 9. ad 2. — Nolite putare, quoniam veni solvere legem aut prophetas. Non veni solvere. 1 2. q. 107/2. ad 4. m. q. 37. o. et q. 40. 4. o. et q. 47.2. ad 1. — Sed adimplere. 1 2. q. 107. 2. o. et 4. ad 3. 2 2. q. 104. 6. ad 2. — Dico autem vobis, m. q. 42. L 2. c. ad 2. — Audistis quia dictum est antiquis. 2 2. q. 5. L ad 3. — Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. 2 2. q. 108. 3. ad 2. et 5. ad 3. — Qui autem dixerit Racha, reus erit concilio. 2 2. q. 158. 5. ad 3. et q. 15. 5. c. fi. — Qui autem dixerit Fatue, reus erit gehennæ ignis. 1 2. q. 46. 8. ad 3. 2 2. q. 158. 5. ad 3. et q. 72. 2. o. — Omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari. 1 2. q. 107.2. ad 3. sup. q. 59. 6. c. — Qui dimissam duxerit mœchatur, sup. q. 67. 4. c. — Reddes Domino juramenta tua.

2 2. q. 89. L ad 3. — Non jurare omnino, 2 2. q. 89. 2. ad L et 6. ad'L — Sit sermo vester, est est; npn non; quod autem his abundantius est, a malo est. 2 2. q. 89. L ad 2. et 2. ad L et ad 2. — Non resistere malo. 2 2. q. 2. 3. o. 2 2. q. 108. L ad 2. et ad 4. et q. 188. 3. ad L — Si quis perçusserit te in dexteram maxillam tuam,' præbe illi et alteram, etc. usque fi. 1 2. q. 108. 3. ad 2. et 4. ad 4. 2 2. q. 40. L ad 2. et q. 43. 8. ad 4. et q. 72. 3. c. q. 124. l.ad 3. et 3. ad L et q. 128. L ad 4. et S. 140. 2. ad 2. et q. 152. 3. ad 2. et q. 186. 2. c. — ui vult tecum in iudicio contendere, et tunicam luam tollere, dimitte ei et pallium. 2 2. q. 43. 8. ad 4. et q. 72. 3. o. 2 2. q. 108. L ad 2. et ad 4. et q. 188. 3. ad 1. — Diligite inimicos vestros. 2 2. q. 25. 8. 9. o. et q. 34. 3. ad 3. et q. 83. 8. c. 2 2. q. 108. L c. — Benefacite iis qui oderunt vos. 2 2. q. 25. 6. c. ad 2. et 9. o. et q. 31.2, o. et q. 32. 9. ad 1.2 2. q. 168. 3. ad 3. — Orate pro persequentibus et calumniantibus vos. 2 2. q. 83. 8. o. — Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? 2 2. q. 27. 7. ad L — Estote ergo perfecti, sicut et Pater vester caelestis perfectus est. 2 2. q. 189. 2. ad 2. — Receperunt mercedem suam. sup. q. 14. 4. 2.

CAPUT VI. — Alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum. 2 2. q. 132. 3. ad L — Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te. 2 2. q. 132. 5. ad 3. — Sicut hypocritae faciunt. 2 2. q. 11 L o. — Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, etc. 2 2. q. 83. 12. ad 3. — Orantes nolite multum loqui, sicut ethnici faciunt. 2 2. q. 83. 14. ad 1. — Sic ergo vos orabitis. 2 2.q. 83. 14 ad 3. — Pater noster, etc. usque fin. 2 2. q. 83. 9. o. — Fiat voluntas tua. i. q. 19. 11. 12. c. — Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie. 2 2. q. 83. 7. ad L — Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. 2 2. q. 83. 16. ad 3. IIΠ. q. 84. 10. b. sup. q. 99. 5. 3. — Thesaurizate vobis thesauros in cælo, ubi neque ærugo, etc. 1 2. q. 4. 7. ad 1. — Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. 1 2. q. 12. 1. ad 1. — Si ergo lumen quod in te est, tenebræ sunt. 1 2. q. 12. L ad 2. — Nemo potest duobus dominis servire. 1 2. q. 1. 5. c. — Ne solliciti sitis animæ vestræ, etc. 1 2. q. 108. 5. ad 3. 2 2. q. 47. 9. c. ad 3. et q. 49. 4. c. et q. 55. 6. 4. et q. 83. 6. ad 2. 2 2. q. 188. 7. c. — Quærite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus, et hæc omnia adjicientur vobis. 2 2. q. 87. 6. ad 1. — Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. 2 2. q. 83. 2. ad 1. — Nolite ergo solliciti esse in crastinum. 2 2. q. 55. 7. o. 2 2. q. 188. 7. ad 2.

CAPUT VII. — Nolite Judicare, et non iudicabimini. 1 2. q. 108. 3. ad 6. 2 2. q. 60. 2. 3. 6. o. et q. 67. L o. et q. 80. 2. ad 1. ni. q. 59. 1. c. — In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini, et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. 2 2. q. 61. 4. ad L — Quomodo dicis fratri tuo, Frater, sine, ejiciam festucam de oculo tuo; trabem autem, quæ est in oculo tuo, non vides? 2 2. q. 33. 5. c. — Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, etc. i. q. 1 L 8. ad 2. — Petite...et...dabitur vobis. 2 2. q. 83. 3. ad 2. — Omnia ergo quæ vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis. 1 2. q. 99. L ad 3. — Attendite a falsis prophetis, etc. 2 2. q. 172. 4. ad 3. — Non potest arbor bona fructus malos facere; neque e converso, i. q. 49. L ad 1. 1 2. q. 20. 2. ad 1. — Erat enim docens eos, sicut potestatem habens, et non sicut Scribæ eorum, et Pharisæi. in. q. 42. L ad 2.

CAPUT VIII. — Et extendens Jcmis manu in, tetigit eum. ili. q. 44. 3. ad 2. — vide nemini dixeris. 2 2. q. 104. 4. ad I. in. q. 13. 4. ad 2. et q. 44. 3. ad 4. — Vade, ostende te sacerdoti, et offer munus, etc. 1 2. q. 103. 2. ad 2. — Domine, non sum dignus ut Intres sub tectum meum. ni. q. 80. 10. ad 3. — Audiens autem Jesus miratus est. h. i. q. 15. 8. o. — Non inveni tantam fidem in Israel. 2 2. q. 5. 4. o. — Surrexit, et ministrabat eis. m. q. 44. 3. ad 2. — Omnes male habentes curavit, ili, q. 43. 4. c. — Domine, permitte me primum ire. et sepelire patrem meum. 2 2. q. 101. 4. ad 2. et q. 189. 6. c. fi. — Dæmones rogabant eum, dicentes: Si ejicis nos hinc, mitte nos In gregem porcorum, in. q. 44. 1. ad 4. Et ait illis: Ite. At Illi exeuntes, abierunt in porcos. Ibid. — Et ecce magno impetu abiit totus grex per praeceps in mare, et mortui sunt in aquis. Ibid.

CAPUT IX. — Videns Jesu fidem illorum, dixit paralytico : Confide, fili. 1 2. q. 114. 6. ad 1. — Dixit Jesus paralytico: Remittuntur tibi peccata tua. Hl. q. 44. 3. ad 3 — Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, m. q. 10. 2. o. et q. 59. 2, ad 3. — Quid est facilius dicere, dimittuntur tibi peccata tua, an dicere, Surge et ambula? m. q. 44. 3. ad 3. — Ut autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. m. q. 16. 11. ad 2. — Et præteriens inde Jesus, vidit hominem sedentem in telonio, Matthæum nomine, et ait illi: Sequere me. Et secutus est eum. ili. q. 44. 3. ad I. — Multi publicani et peccatores discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus. 2 2. q. 25. 6. ad 5. m. q. 40. 1. o. et 2. c. ad 3. — Non enim veni vocare justos, sed peccatores. m. q. 1. 3. 4. o. et 5. c. et q. 40. 1. c. et q. 43. 3. ad 2. et q. 44. 3. c. — Numquid possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus, etc, et tunc jejunabunt. 2 2. q. 147. 4. ad 5. — Nemo mittit commissuram panni rudis, in vestimentum vetus. 2 2. q. 147. 4. ad 5. — Sed vinum novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur. 12. q. 96. 2. c. ad 2. — Et tenuit manum ejus, et dixit, ni. q. 44. 3. ad 2. — Tunc tetigit oculos eorum, dicens. Ibid. — Credititis, quia hoc possum facere vobis, etc. secundum fidem vestram fiat vobis. 2 2. q. 178. 1. o. et ad 5. — Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Ill. q. 13. 4. ad 2. — In principe daemoniorum ejicit dæmones. m. q. 43. 2. ad 3. — Et circuibat Jesus omnes civitates, et castella, docens in synagogis. m. q. 7. 3. ad 2. *

CAPUT X. — Dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos. m. q. 43. 2. ad 3. — In viam gentium ne abieritis, etc. Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israel, m. q. 42. I. o. — Nolite possidere, etc. non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. 1 2. q. 108. 2. ad 3. et 4. ad 2. et ad 4. — Nolite possidere aurum, neque argentum, ceque pecuniam, etc. 1. 2. q. 108. 2. ad 3. et 4. ad 4. 2 2. q. 185. 6. ad 2. et q. 188. 7. ad 5. — Estote, ergo prudentes, sicut serpentes. 2 2. q. 55. 3. ad I. et 4. ad 1. 2 2. q. 92. 1. ad 1. — Cum autem tradent vos, nolite cogitare, quomodo aut quid loquamini. 2 2. q. 53. 4. ad 1. — Nolite timere eos qui occidunt corpus, sup. q. 71. 11. — Et quod in aure auditis, predicate super tecta, m. q. 42. 3. ad 1. — Non veni pacem mittere, sed gladium. 2 2. q. 37. 1. ad 2. fi. — Inimici horni- sis, domestici ejus. 2 2. q. 70. 3. o. '

CAPUT XI. — Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 2 2. q. 2. 7. ad 2. — Etiam dico vo- bis plusqtiam prophetam. 2 2. q. 174/4. 3. — Qui

autem minor est in regno cælorum, major est Illo. i. q. 108. 2. ad 3. et q. 117. 2. c. ad 3. sup. q. 22. 4. I. — Omnes enhn prophetæ et lex, usque ad Joannern prophetaverunt. 2 2. q. 174. 6. ad 3, — Venit Joannes, neque manducans, neque bi- bens. m. q. 40. 2. c. aa 1. — Venit filius hominis manducans et bibens, m. q. 40. 2. o. et q. 41. 3. ad 1. — Et justificata est sapientia a filiis suis. m. q. 40. 2. ad 1. — Abscondisti hæc a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. 2 2. q. 162. 3. 1. — Nemo novit filium, nisi pater, ne- que patrem quis novit, nisi filius, et cui voluerit filius revelare, i. q. 31. 4. ad 2. — Jugum enim meum suave est, et onus meum leve. 1 2. q. 107. 4. o,

CAPUT XII.—* Discipuli autem ejus esurientes, coeperunt evellere spicas sabbato et manducare. 1 2. q. 100. 8. ad 4. 2 2. q. 40. 4. o. 2 2. q. 122. 4. ad 3. m. q. 40. 4. ad 3. — Sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, et sine crimine sunt. 2 2. q. 122. 4. ad 3. — Licet sabbatis benefacere. 1 2. g. 100. 8. ad 4. et q. 107. 2. ad 4. 2 2. q. 40. 4. o. 2 2. q. 122. 4. ad 3. m. q. 40. 4. ad 1. et ad 3. — Omne regnum divisum contra se, desolabitur, et omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit. 2 2. q. 37. 2. ad 3. — Si Satanas Satanam ejicit, adversus se divisus est. i. q. 109. 2. ad 2. ni. q. 43. 2. ad 3. — Filii vestri in auo eji- ciunt? m. q. 43. 2. ad 3. — Si autem ego in spiritu Dei ejicio dæmonia. i. q. 36. I. ad 1. et q. 32. 1. ad 1. — Quomodo potest quisquam intrare in do- mum fortis, etc. diripiet, in. q. 43. 2. ad 3. — Qui non est mecum, contra me est; et qui non con- gregat mecum, spargit. Ibid. — Spiritus autem blasphemiae non remittetur. 2 2. q. 14. 3. o. et q. 34. 2. ad 1. 2 2. q. 118. 5. ad 3. m. q. 86. 1. ad 2. et ad 3. — Et quicumque dixerit verbum contra Fi- lium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, ne- que in hoc saeculo, neque in futuro. 2 2. q. 14. 1. o. — Et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. m. q. 43. 1. ad 1. — Revertar in domum meam, unde exivi, m. q. 88. 1. ad 2. — Et ecce fratres tui. in. q. 28. 3. ad 5. — Viri Ninivitæ re- surgent in judicio, sup. q. 88. 1. c.

CAPUT XIII. — Qui autem seminatus est in spinis. 2 2. q. 188. 7. c. — Alia ceciderunt in ter- ram bonam, et dabant fructum aliud centesi- mum, aliud sexagesimum, aliud trigesimum. 1 2. q. 70. 3. ad 2. 2 2. q. 125. 5. ad 2. — Vis imus, et colligimus ea? 2 2. q. 10. 8. ad 1. et q. 11. 3. ad 3. et q. 64. 2. ad 1. 2 2. q. 108. 1. ad 3. et 3. ad 1. — Sine parabolis non loquebatur eis. m. q. 42. 3. ad 3. — Messis est consummatio sæculi. i. q. 73. 1. ad 1. — Tunc fulgebunt justi sicut sol in regno Patris eorum, m. q. 45. 2. c. et q. 54. 2. ad 1. et ad 2. sup. q. 85. 1. c. — Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro, etc. et emit agrum illum. 2 2. q. 66. 5. ad 2.

CAPUT XIV. — Propter jusjurandum, etc. jus- sit dari. 2 2. q. 89. 7. ad 2. — Misitque et decol- lavit Joannern in carcere. 2 2. q. 124. 5. c. — Ac- ceptis quinque panibus et duobus piscibus, i. q. 92. 3. ad 1. m. q. 44. 4. ad 4. — Aspiciens in cæ- lurn, benedixit. 2 2. q. 83. 10. ad 1. m. q. 13. 4. ad 3. et q. 21. 1. o. et 2. c. et q. 43. 2. ad 2. et q. 53. 4, ad 2. — Ascendit in montem solus orare. Ve- spere autem facto, solus erat ibi. m. q. 13. 4. ad 3. et q. 40. 1. ad 3.

CAPUT XV, — Non quod intrat in os, coinqui- nat hominem. 2 2. q. 148. 1. ad 1. iiii q. 40. 4. ad 2. et 1 2. q. 103. 4. ad 3. — Scis quia Pharisæi, au- dito hoc verbo, scandalizati sunt. m. q. 42. 2. o.

— Sinite illos: Cæci sunt ei duces cæcorum. 2 2, q. 43. 7. o. et 8. o. in. q. 42. 2. o. — Onine quod in os intrat, in ventreni vadit, et in secessum emit-titur. i. q. 119. 1. ad 1. — Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israel, in. q. 42. 1. o.

CAPUT XVI. — Cavete a fermento Pharisæo-ruin et Sadditcæonnn. in. q. 74. 4. c. fi. ad 3. — Oportet enim ire Jenosolymam, et multa pati, etc. ni. q. 46. o. et q. 56. I. ad 2. — Et occidi, III. q. 14. 2. o. — Scandalum es mihi. 2 2. q. 43. 2. ad 2. et 5. ad 1. — Tibi dabo claves regni cælo-rum. sup. q. 17. 1. c. — Quodcumque ligaveris super terram, sup. q. 18. 3. 5.

CAPUT XVII. — Assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum et Joannem. in. q. 45. 3. ad 4. — Et transfiguratus est ante eos. ni. q. 45. 1.2. o. — Et resplenduit facies ejus sicut sol. ni. q. 45. 1. 2. o. — Et vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix. ΠI. q. 45. 1. ad 1. et 2. ad 3. — Et ecce apparue-runt illis .Moyses et Elias, cum eo loquentes. ni. q. 45. 3. o. — Ecce nubes lucida obumbravit eos. in. q. 45. 4. ad 3. — Et ecce vox de nube dicens: Hic est filius meus, etc. ni. q. 39. 8. ad 2. et q. 45. 4. o. — Ipsum audite, m. q. 45. 4. ad X — Et au-dientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde, ni. q. 45. 4. ad 4. — Et accessit Jesus, et tetigit eos, dixitque eis: Surgite, et nolite timere. Ibid. — Et descendentibus illis de monte, præcepit Jesus, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec filius hominis a mortuis resur-gat. m. q. 45. 3. ad 4. — Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est. t. q. 115. 5. ad 1. — Fi-lius hominis tradendus est in manus hominum. IIL q. 47. 4. o.

CAPUT XVIII. — Qui autem scandalizaverit unum. etc. expedit ei ut suspendatur, etc. 2 2. q. 43. 8. o. — Væ mundo a scandalis. 2 2. q. 42. I. o. et 4. c. — Necesse est enim ut veniant scandala. 2 2. q. 11. 3. ad 2. et q. 43. 2. ad 1. — Væ autem homini illi per quem scandalum venit. 2 2. q. 43. 4. o. — Semper vident faciem Patris mei. I. q. 64. 4. ad 3. I. q. 112. I. ad 3. 2 2. q. 181.4. ad 2. sup. q. 72. 1.4. — Si peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum solum. 2 2. q. 11. 4. ad 2. et q. 33. o. et q. 43. 7. ad 3. — Si te non audierit, adhibe tecum unum, vel duos. 2 2. q. 33. 8. o. — Si non audierit eos, dic Ecclesiæ. 2 2. q. 33. 7. o. — Sit tibi sicut ethnicus et publi-canus. sup. q. 21. 2. c. — Ubi enim duo vel tres congregati fuerint, etc. 2 2. q. 188. 8. ad 2. — Usque septuagies septies. 2 2. q. 11. 4. ad 2. — Quoadusque redderet universum debitum. 2 2. q. 183. 6. ad 3. m. q. 88. 1. ad 1. et 3. ad 3.

CAPUT XIX. — Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. I 2. q. 102. 5. ad 3. 2 2. q. 154. 2. c. sup. q. 41. 2.1. et q. 48. 2. 2. et q. 54. 3. c. — Non legistis quod ab initio qui fecit homines, sup. q. 42. 2. c. — Moyses mandavit dari libellum repudii, et dimittere uxores. I 2. q. 107. 2. ad 3. — Moyses, ad duritiam cordis vestri, permisit vobis dimittere uxores vestras. I 2. q. 107. 2. ad 3, — Non expedit nubere. I 2. q. 108. 4. ad 1. — Oblati sunt ei parvuli, ut manus imponeret, m. q. 72. 1. ad 1. — Unus est bonus Deus. i. q. 6. 2. ad 2. — Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. I 2. q. 100. 10. ad 1. — Diliges proximum tuum sicut teipsum. I 2. q. 73. 5. c. et 2 2. q. 1. I. ad 3. et q. 25. 12. o. et q. 26. 4. 5. et q. 44. 3. ad 1. et 7. o. et 8. ad 2. — Hæc omnia custodivi a juven-tute mea. 2 2. q. 189. 1. ad I. — Si vis perfectus esse, vade et vende omnia quæ habes, et da pau-peribus, et veni, sequere me. 2 2. q. 84. 3. ad 1.

2 2. q. 188. 7. ad 1. et q. 189. 1. c. ad 1. — Faci-lius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum cariorum. 2 2. q. 186. 3. ad 4. et q. 188. 7. c. — Ecce nos reliqui-mus omnia, et secuti sumus te; quid ergo erit nobis? 2 2. q. 188. 7. c. — Vos qui secuti estis me, etc. sedebitis et vos super sede duodecim, judicantes duodecim tribus Israel, m. q. 56. 4. ad 3. sup. q. 89. I. c. — Omnis qui reliquerit domum vel fratres, etc. centuplum accipiet. 2 2. q. 122. 5. ad 4. et 182. 2. ad 1. — Erunt novissimi primi, et e converso, i. q. 65. 2. 3.

CAPUT XX. — Acceperunt singulos denarios. I 2. q. 5. 2. ad 1. — Portavimus pondus diei et æstus. i. q. 65. 21 ad 3. — Et tradent eum genti-bus. m. q. 47. 4. o. — Et tertia die resurget, in. q. 51.4. o. et q. 53. 2. o. — Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram, in regno tuo. ni. q. 58. 4. ad 4. — Ca-licem quidem meum bibetis, m. q. 76. 2. ad 1. — Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sini-stram, non est meum dare vobis, sed quibus pa-ratum est a Patre meo. m. q. 58. 4. ad 4.

CAPUT XXI. — Turbæ autem quæ præcede-bant, et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna filio David, m. q. 45. 3. c. — Et ejicie-bat omnes vendentes et ementes in templo, m. q. 44. 3. ad 1. — Et arefacta est continuo ficulnea, m. q. 44. 4. ad 2. — Publicani et meretrices præcedent vos in regno Del. 2 2. q. 189. 1. ad 1.

CAPUT XXII. — Accesserunt ad Jesum Sad-ducæi, qui negant resurrectionem, i. q. 50. 1. c. — In resurrectione non nubent, neque nubentur, sed erunt sicut angeli Dei in cælo. i. q. 97. 3. c. sup. q. 49. 3. ad 3. et q. 81. 4. c. — Hoc est maxi-mum et primum mandatum. 2 2. q. 44. 1. o. — In his duobus mandatis universa lex pendet, et prophetæ. I 2. q. 99. 1. ad 2. et q. 105. 2. ad 1.

CAPUT XXIII. — Nolite vocari Rabbi, nec vo-cemini magistri, i. q. 117. 1. ad 1. — Unus est enim magister vester, i. q. 105. 3. o. et q. 117. 1. o. 2 2. q. 173. 2. c. 111. q. 1. 1. c. et q. 69. 5. ad 2. — Et patrem nolite vocare vobis super terram. Unus est enim pater vester, i. q. 33. 2. ad 4. — Væ vobis, Scribæ et Pharisæi hypocritæ, qui cir-cuitis mare et aridam, ut faciatis vobis unum pro-selytum. 2 2. q. 189. 9. ad 2. — Væ vobis, qui decimatis mentam, et anetum, et ciminum. in, q. 38. I. ad 3. — Et vos implete mensuram patrum vestrorum. I 2. q. 87. 8. ad 1. — Ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram. I 2. q. 87. 8. ad 1. et ad 3. — Et dabunt signa magna et prodigia, ita ut, etc. i. q. 114. 4. ad 1. 2 2. q. 178. 1. ad 2. — Et multi pseudopro-pheta surgent, et seducent multos. 2 2. q. 178. 1. ad 2. et 2 2. q. 189. 9. c. fin.

CAPUT XXIV. — Et prædicabitur hoc Evan-gelium regni in universo orbe. I 2. q. 106. 4. ad 4. — Tunc refrigescet charitas multorum, sup. q. 74. 2. ad 2. — Fidelis servus et prudens, i. q. 22. I. c. 2 2. q. 97. 4. c. — Et congregabunt electos ejus a quatuor ventis, i. q. 91. 2. ad 1. et q. 110. 4. ad 1. — Stellæ de cælo cadent, sup. q. 77. 3. c. — De die illa et hora nemo scit. sup. q. 77. c.

CAPUT XXV. — Uni dedit quinque talenta, alii duo, alii vero unum. 2 2. q. 24. 3. ad 1. — Unicuique secundum propriam virtutem. 2 2. q. 24. 3. ad 1. sup. q. 93. 3. 1. — Intra gaudium Domini tui. 2 2. q. 28. 3. c. fi. — Meto ubi non seminavi. 2 2. q. 62. 4. ad 3. — Et veniens ego, utique recepissem quod meum est, cum usura. 2 2. q. i3. 1. ad 1. — Venite, benedicti Patris mei,

ridete regnum. 1 2. q. 4. 7. ad 1. — Ite, male-
Aii, in ignem æternum. sup. q. 74. 9. 3, et q.
Λ 1. 1. — Esurivi enim, etc. 2 2. q. 32. 2. o,
-Et Ibunt hi In supplicium æternum. i. q. 64.
Ic. sup. q. 99. 1. c. — Justi autem in vitam
ttemam. 1. q. 10. 3. c. et q. 18. 2. ad 1. et q. 64.
U 1 2. q. 3. 2. ad 1.2 2. q. 18. 2. ad 2,

CAPUT XXVI. — Post biduum Pascha fiet. h i.
q.46.9. ad 1. ni. q. 74. 4. ad 1. — Me autem non
semper habebitis, m. q. 75. 1. ad 2. — Prima
cutem die azymorum accesserunt discipuli ad
Iesum, dicentes; Ubi vis paremus? m. q. 46.
§.c. ad 1. m. q. 74. 4. c. ad 1. — Bonum erat ei,
sinatur non fuisset homo ille. i. q. 1.2. ad 3. 1.2.
q.8.1. ad 3. et q. 29. 4. ad 2. I 2. q. 73. 8. ad 2. —
tonantibus autem eis, accepit Jesus panem, m.
q.81. 1. ad 1. — Accipite et comedite. 111. q. 78.
Lc ad 4. — Hoc est corpus meum. m. q, 60. 8. c.
et 3. q. 78. 1. o. et 5. c. et q. 83. 4. ad 1. et q. 84
Ic. — Hic est sanguis meus novi testamenti, qui
cultis effundetur, in remissionem peccatorum, ni.
q.78. 3. 5. o. — Non bibam amodo de hoc geni-
dine vitis, usque in diem illum, cum illud bibam
ibiscum novum In regno Patris mei. m. q. 81.2.
«11.— Postquam autem resurrexero, præcedam
Win Galilæam. m. q. 55. 3. ad 4.---- Judas qui
tradidit eum. in. q. 47. 3. o. et 6. ad 2. — Coepit
contristari et mcestus esse. m. q. 15. 6. ad 1. —
Tristis est anima mea usque ad mortem, iri. q. 15.
io. — Et progressus pusillum, procidit in faciem
suam,orans, et dicens: Pater mi. 2 2. q. 83. 10. ad
1.m. q. 13. 4. ad 3. et q. 21. o. et q. 43. 2. ad 2. et
q. 53. 4. ad 2. — Si possibile est, transeat a me
calix iste, in. q. 15. 6. ad 4. et q. 18. o. et q. 21.
2. c. ad 2. et 3. c. 4. ad 1. — Pater mi, si non
potest hic calix transire, nisi ibbam illum, flat
voluntas tua. m. q. 46. 2. ad 1. — Converte gla-
dium tuum in locum suum. 2 2. q. 40. 2. o. —
Omnes enim qui acceperint gladium, gladio per-
ibunt. 2 2. q. 40. 1. ad 1. — Et princeps sacer-
dotum ait illi: Adjuro te per Deum vivum. 2 2.
q. 90. 1. ad 1. — At ille, scilicet Petrus, negavit
coram omnibus. 2 2. q. 24. 12. ad 2.

CAPUT XXVII. -■ Ut crucifigeretur, m. q. 46.
4. o. — Et venerunt in locum, qui dicitur Gol-
gotha, quod est Calvariæ locus, ni. q. 46. 10. ad
3. — Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones,
unus a dextris, et unus a sinistris, in. q. 46.
1. o. — Idipsum autem et latrones, qui crucifixi
erant cum eo, improperebant ei. m. q. 46. II. ad
3.—Tenebræ factæ sunt super universam terram
usque ad horam nonam, m. q. 44. 2. ad 2. —
Clamans voce magna, emisit spiritum, m. q. 47.
1.ad 2. — Emisit spiritum, in. q. 50. 4. 5. c. ad
3. — Velum templi scissum est in duas partes,
a summo usque deorsum. 1 2. q. 103. 3. ad 3. m.
q. 44. 4. ad 3. — Et terra mota est, et petræ
scissæ sunt. m. q. 44. 4. ad 3. — Monumenta
aperta sunt. Ibid. — Multa corpora sanctorum
quldormierant, surrexerunt. m. q. 53. 3. ad 2. —
Inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi,
et Joseph mater, et mater filiorum Zebedæi. m. q.
28. 3, ad 6. — Joseph involvit illud, scii, corpus
Jesus, in sindone munda, m. q. 51.2. ad 2. et ad
3. et ad 4. — Et posuit illud in monumento suo
novo, quod exciderat in petra, in. q. 51. 1. o. et
4.c. et q. 52. 4. c. et q. 66. 8. ad L — Advolvit sa-
xum magnum ad ostium monumenti, h i. q. 51.
2. ad 4.

CAPUT XXVIII. — Angelus enim Domini de-
scendit de cælo, et revolvit lapidem, et sedebat
super eum. ni. q. 55. 6. ad 5. — Respondens au-
tem angelus, dixit mulieribus, iir. q. 55. 1. ad 3. et

2. o.— Illæ autem accesserunt, et tenuerunt pe-
des ejus. HL q. 55. 6. ad 3. et q. 8. 4. ad 1. — Data
est mihi omnis potestas In cælo et in terra, iiii q.
13. 2. ad 1. — Baptizantes eos in nomine Patris, et
Filii, et Spiritus sancti, h i. q. 60. 8. c. et q. 66.
5. o. et q. 67. 6. c, et q. 84. 3. c. — Qui crediderit
et baptizatus fuerit, salvus erit. sup. q. 99. 4, 1.

EX EVANGELIO SECUNDUM SANCTUM MARCUM

CAPUT I. — Fuit Joannes in deserto baptizans,
et prædicans baptismum pœnitentiæ, in remissio-
nem peccatorum, ni. q. 38. 3. ad 1. — Et erat in
deserto quadraginta diebus, et quadraginta nocti-
bus. HI. q. 41.2. ad 3. et 3. ad 2. — Eratque cum
bestiis, h i. q. 41.3. ad 2. — Scio quod sis Sanctus
Dei. i. q. 12. 13. ad 6. et q. 32. 1. ad 1. et q. 64. 1.
d 4. et 2. ad 5. h i. q. 29. 1. ad 3. et q. 44. 1. ad 1.
et q. 47. 5. c. — Obmutesce, et exi ab eo. in. q. 44.
1. ad 3. — Et discerpens eum spiritus immundus,
et exclamans voce magna, exiit ab eo. m. q. 44.
1. ad 4. — Quoniam sciebant eum. i. q. 64. 1. ad
4. et q. 41. 1. ad 1. et q. 44. 1. et q. 47. 5. c.

CAPUT II. — Quis potest dimittere peccata,
nisi solus Deus? Ht. q. 16. 11. ad 2. m. q. 84. 3.
ad 3.

CAPUT III. — Et circumspiciens eos cum
ira. ni. q. 15. 9. o. — Dæmones clamabant, di-
centes: Tu es filius Dei. s. 1.

CAPUT V. — Vade in domum tuam ad tuos,
et annuncia illis, quanta tibi Deus fecerit, m. q.
44. 3. ad 4.

CAPUT VI. — Et non poterat ibi ullam virtu-
tem facere, m. q. 43. 2. ad 1.

CAPUT VII. — Tenetis traditiones hominum,
baptismata urceorum, et calicum, ni. q. 38. 1. ad
3. — Et ingressus domum, neminem voluit scire.
Et non potuit latere, m. q. 13. 4. ad 1. et q. 44. 3.
ad 4.

CAPUT VIII. — Et interrogavit eum, si quid
videret, et aspiciens ait: Video homines vehit ar-
bores ambulantes, etc. m. q. 44. 3, ad 2.

CAPUT IX. — Et exclamans, et multum discer-
pens, exiit ab eo. s. 1.

CAPUT X. — Et offerebant ei parvulos, ut
tangeret eos, etc. in. q. 72. 1. ad 1.

CAPUT XIII. — Neque filius hominis, nisi
patêr. i. q. 31. 4. ad 2. m. q. 10. 2. ad 1.

CAPUT XV. — Erat autem hora tertia, et
crucifixerunt eum. m. q. 46. 9. ad 2. et h i. q. 82.
2. ad 3. — Pilatus autem mirabatur, si jam obiis-
set. m. q. 47. 1. ad 2.

CAPUT XVI. — Ostensus est in alia effigie, eun-
tibus in villam, m. q. 54. 1. ad 3. et q. 55. 4. o.
— Euntes in mundum universum, prædicate
Evangelium omni creaturæ. i. q. 91. 1. c. et q. 96.
2. c. et 1 2. q. 17. 8. ad 2. — Qui vero non credi-
derit, condemnabitur. 2 2. q. 1.6. ad 3. et q. 2. 3.
o. et q. 16. 1. ad 1. — Signa autem eos qui cre-
diderint, hæc sequentur. 2 2. q. 178. 1. ad 3. —
Linguis loquentur novis. 2 2. q. 176. 1. o. —
Super ægros manus imponent, et bene habebunt,
m, q. 84. 4. ad 1. — Assumptus est in cælum. in.
q. 57. o. et q. 58. 1. 3. c. — Et sedet a dextris
Dei. m. q. 57. 2. ad 3. et q. 58. o.

EX EVANGELIO
SECUNDUM SANCTUM LUCAM

CAPUT 1. — Sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia, in ordine vicis suæ. 2 2. q. 97. 2. ad 3. III. q. 37. 2. c. — Sorte exiit, ut poneret incensum. 2 2. q. 95. 8. o. — Apparuit autem illi angelus Domini. Et Zacharias turbatus est videns, et timor irruit super eum. ni. q. 30. 3. ad 3. — Et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. nr. q. 27. 2. ad 1. et 6. ad 1. — Et dixit Zacharias ad angelum: Unde hoc sciam, etc. 2 2. q. 97. 2. ad 3. — Eris tacens, et non poteris loqui» etc. pro eo quod non credidisti. 2 2. q. 97. 2. ad 3. — Missus est angelus Gabriel a Deo. iti. q. 30. 4. o. — Et ingressus angelus ad eam. h. i. o. 30. 3. o. — Ave gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, in. q. 7. 10. ad 1. et q. 30. 4. o. — Quæ cum audisset, turbata est, et cogitabat qualis esset ista salutatio, in. q. 30. 3. ad 3. — Et ait angelus ei: Ne timeas, Maria: invenisti enim gratiam apud Deum. ibid. — Ecce concipies in utero, et paries filium, m. q. 30. 4. c. — Et vocabis nomen ejus Jesum. in. q. 37. 2. o. — Quomodo fiet istud, in. q. 30. 4. ad 2. — Virtus Altissimi obumbrabit tibi. m. q. 32. 1. ad 1. — Et ecce Elisabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua. h. i. q. 29. 1. ad 4. et q. 30. 4. ad 1. — Non erit impossibile apud Deum omne verbum, i. q. 25. 3. o. — Exultavit in gaudio infans in utero meo. 2 2. q. 124. 1. ad 1. et ni. q. 27. 6. c. — Respexit humilitatem ancillæ suæ. 2 2. q. 161. 1. ad 1. — Et vocabant eum nomine patris sui. in. q. 37. 2. ad 3. et q. 70. 3. ad 3. — Sicut locutus est per os Sanctorum, qui a sæculo sunt, prophetarum ejus. i. q. 1. 10. c. 2 2. q. 172. 1. c. — Puer autem crescebat, et confortabatur spiritu, m. q. 9. 4. o. et q. 12. o. et q. 15. 8. o.

CAPUT 11. — Exiit edictum a Cæsare Augusto, ub describeretur universus orbis, m. q. 35. 8. ad 1. — Pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes, etc. m. q. 36. o. — Et ecce angelus Domini stetit juxta illos, m. q. 36. 3. o. et 5. c. et ad 1. — Et claritas Dei circumfulsit illos.

Et dixit illis angelus. Nolite timere, s. 1. — Et postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer. m. q. 57. 1. o. et q. 40. o. — Postquam impleti sunt dies purgationis ejus, secundum legem Moysi, m. q. 37. 4. o. — Ut sisterent eum Domino, m. q. 37. 3. o. — Et ut darent pro eo hostiam, ni. q. 37. 3. ad 3. — Et homo iste justus, et timoratus, in. q. 36. 6. ad 1. — Cum inducerent puerum Jesum parente ejus. m. q. 28. 1. ad 1. — Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ni. q. 27. 4. ad 2. — Et Anna prophetissa, filia Phanuel, etc. ih. q. 36. 3. c. ad 5. et 6. c. ad 1. — Puer autem crescebat, et confortabatur, s. 1. — Plenus sapientia, i. q. 9. 10. 11. 12. o. ex q. 15. 2. 3. c. ad 1. — Et gratia Dei erat in illo. m. q. 7. o. — Et ibant parentes ejus. s. 2. — Invenerunt eum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, et interrogantem, m. q. 12. 3. ad 1. — Ecce pater tuus et ego. s. 2. — Et Jesus proficiebat sapientia, m. q. 7. 12. ad 3. et q. 12. 2. o. et 3. ad 3. et q. 15. 8. ad 3. — Et gratia, m. q. 7. 12. o.

CAPUT III. — Et videbit omnis caro salutare Dei. i. q. 12. 2. o. — Facite fructus dignos pœni-

tenths, sup. q. 13. 1. c. — Cujus ventilabrum in manu ejus. sup. q. 74. 9. c.

CAPUT IV. — Et consummata omni tentatione. ni. q. 41. 3. ad 3. et 4. ad 4. — ipse autem transiens, per medium illorum ibat. m. q. 44. 3. ad 2. — Scio te, quia sis Sanctus Dei. m. q. 29, 1. ad 3. et q. 44. 1. ad 1.

CAPUT VI. — Relictis omnibus, secuti sunt eum. 2 2. q. 189. 1. b.

CAPUT VI. — Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis et flebitis. 2 2. q. 16a. 2. ad 1. — Mutuum date, nihil inde sperantes. 2 2. q. 78. 1. ad 3. — Et eritis filii Altissimi. i. q. 33. 3. c. 1 2. q. 114. 3. c. fin. in. q. 3. 4. ad 3. et 5. ad 2. et q. 2. 3. o. — Estote ergo misericordes. 2 2. q. 30. 4. o.

CAPUT VII. — Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum, i. q. 21. 4. ad 1. m. q. 49. 1. c.

CAPUT VIII. — Quod tibi nomen est? At ille: Legio. 2 2. q. 95. 4. ad 1.

CAPUT IX. — Et dicebant excessum, quem completurus erat in Jerusalem, in. q. 45. 3. ad 3. — Nemo mittens manum ad aratrum, etc. 2 2. q. 88. 1. aq 3. — Permite mihi primum renunciare iis, qui domi sunt. 2 2. q. 189. 6. c. fi et 10. ad 2. — Nemo mittens manum suam ad aratrum, et respiciens retro aptus est regno Dei. 2 2. q. 189. 10. ad 2.

CAPUT X. — Neminem per viam salutaveritis, ni. q. 64. 1. o. et 2. c. — Intravit Jesus in quoddam castellum, et mulier quaedam, xMartha nomine, excepit illum in domum suam. Et huic erat soror nomine Maria, etc. 2 2. q. 171. principio. — Maria optimam partem elegit. 1 2. q. 57. 1. c. 2 2. q. 182. 2. o.

CAPUT XI. — Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. 2 2. q. 189. 9. c. fin. et ad 2. fin. — Nemo accendit lucernam, et in abscondito ponit. 2 2. q. 188. 8. ad 4. — Quod superest date eleemosynam. 2 2. q. 32. 5. ad 6. et q. 66. 7. c. et q. 71. 3. c. et q. 87. 1. ad 4. 2 2. q. 118. 4. ad 2. et q. 185. 7. ad 1.

CAPUT XII. — Et post hæc non habent amplius quid faciant. 2 2. q. 32. 2. ad 1. — Quis me constituit judicem, aut divisorem supra vos? m. q. 5. 4. ad 1. — Cavete ab omni avaritia, i. q. 63. 2. ad 2. 1 2. q. 77. 5. ad 1. et q. 82. 4. ad 3. et q. 84. 1. o. 2 2. q. 24. 10. ad 2. q. 118. 2. o. et 5. ad 2. et q. 119. 2. ad 1.

CAPUT XIII. — Non capit prophetam perire extra Jerusalem, m. q. 46. 10. ad 1.

CAPUT XIV. — Omnis qui se exaltat, humiliabitur, et e converso. 2 2. q. 161. 5. ad 3. — Cum facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos, etc. sed pauperes, etc. 2 2. q. 31. 3. ad 1. — Si quis venit ad me, et non odit patrem, etc. et animam suam, non potest meus esse discipulus. 2 2. q. 25. 6. c. et q. 26. 2. c. et 7. ad 1. et q. 34. 3. ad 1. 2 2. q. 101. 4. ad 1. — Quis enim volens turrim aedificare, non prius sedens computat sumptus, etc. et non potuit consummare. 2 2. q. 189. 10. ad 3. — Qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. 2 2. q. 184. 7. ad 1. et q. 189. 10. ad 3.

CAPUT XV. — Erant autem appropinquantés ei publicani et peccatores. 2 2. q. 25. 0. ad 5. in. q. 40. 1. o. et ad 3. — Ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore poenitentiam agente, quam supra nonaginta justis qui non indigent pœnitentia. i. q. 20. 4. ad 4. sup. q. 71. 8. 3.

CAPUT XVI. — Filii hujus bæculi prudentiores Ollis lucis in generatione sua sunt. 2 2. q. 47. 13. ad 1. — Facite vobis amicos de mammona Iniquitatis, 2 2. q. 32. 7. ad 1. 2 2. q. 114. 6. ad 3. — Recordare quia recepisti bona in vita tua. sup. q. 70. 2. 4. et 98, 7. c. — hi sinurn Abrahæ. ill. q. 52. 2. ad 4. sup. q. 69. 4. o. et ad 3.

CAPUT XVII.,— Ubicumque fuerit corpus, ibi congregabuntur et aquliæ. 1 2. q. 102. 6. ad L

CAPUT XVIII. — Oportet semper orare, et non deficere. 2 2. q. 83. 14. o. — Judex quidam erat in quadam civitate, qui nec Deum timebat, et homines non reverebatur. 2 2. q. 19. 3. ad 1, — Omnis qui se exaltat, humiliabitur, et e converso. s'. 14.

CAPUT XIX.— Et si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. 2 2. q. 62. 3. ad 2. — Dimidium bonoruni meorum do pauperibus, m. q. 7. 2. ad 3.

CAPUT XX. — Neque ultra mori poterunt, i. q. 97. 3. c. — Æquales enim angelis sunt. i. q. 63. 9. ad 3. q. 108. 8. o. 2 2. q. 4. 5. ad 6. — Et filii sunt Del. s. 6. — Omnia enim vivunt ei. 1 2. q. 110.1. ad 2. 2 2. q. 23. 2. ad 2. — Erunt signa in sole. sup. q. 73. 1. c. — Capillus de capite vestro non peribit, sup. q. 80. 2. c,

CAPUT XXI. — Vidua hæc pauper plus quam omnes misit. 2 2. q. 32. 4. ad 3. — In patientia vestra possidebitis animas vestras. 2 z. q. 136. 2. ad 2.

CAPUT XXII. — Desiderio desideravi hqc pascha manducare vobiscum, antequam patiar, m. q. 81. 1. ad 3. — Similiter et calicem postquam cœnavit, dicens, m. q. 74. 2. ad 3. — Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. 2 2. q. 38. 1. ad 1. — Ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum. 1 2. q. 4. 7. ad 1. — Ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. lb. — Apparuit autem illi angelus de cælo, confortans eum. ni. q. 12. 4. ad 1. — Et factus in agonia, ili. q. 18. 6. ad 3.

CAPUT XXIII. — Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die; nam ante inimici erant ad invicem. 2 2. q. 23. 1. ad 2. et ad 3. et q. 25. 8. ad 3. — Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt, m. q. 21. 4. ad 2. et q. 47. 5. o. et 6. c. — Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum. m. q. 46. 11. ad 3.— Hodie mecum eris in paradiso, m. q. 52. 4. ad 3. — In quo nondum quisquam positus fuerat, in. q. 51. 2. c. ad 4.

CAPUT XXIV. — Non est hic, sed surrexit. in. q. 53. 1. o. et 2. c. et 3. ad 1. — Procumbens vidit linteamina posita, m. q. 18. 4. ad 1. et ad 2. — Oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoscerent, m. q. 55. 4. ad 3. — Et ita intrare in gloriam suam. m. q. 45. 1. c. — Et ipse se finxit longius ire. 2 2. q. 111. 1. ad 1. — Et coegerunt illum. 2 2. q. 188. 6. c. m. q. 40. 1. ad 2. — Et aperti sunt oculi eorum, m. q. 55. 4. ad 3. — Et ipse evanuit ex oculis eorum, m. q. 54. 1. ad 2. — Et aperiret nobis Scripturas. 2 2. q. 173. 3. c. — Palpate et videte, quia spiritus carnem et ossa non habet, etc. in. q. 54. 2. ad 2. sup. q. 83. 6. c. — Et cum manducasset coram eis. i. q. 51. 3. ad 5. ni. q. 54. 3. ad 3. et q. 55. 3. c. et 6. c. ad 1. — Hæc sunt verba quæ locutus sum vobis, cum adhuc essem vobiscum. m. q. 55. 3. c. — Vos autem sedete in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto. 1 2. q. 103. 4. ad 1.

EX EVANGELIO
SECUNDUM SANCTUM JOANNEM

CAPUT I. — Et Verbum erat apud Deum. i, q. 33. 3. ad 3, et q. 34. 1. o. 1 2. q. 93. 1. ad 2. 2 2. q. 189. 1. ad 4. — Et Deus erat verbum, i, q. 27. L c. et q. 33. 1. ad 2. et q. 4L 3. o. m. q. 43. 4. o. — Hoc erat in principio apud Deum, s. 1. — Omnia per ipsum facta sunt. i. q. 39. 8. c. — Et sine ipso factum est nihil. 1 2. q. 72. 1. ad 2. — Quod factum est, in ipso vita erat. 1 q. 18, 4. o. — Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem, venientem in hunc mundum, i. q. 79, 4. ad 1. 2 2. q. 171. 2. c. — Et mundus per ipsum factus est, s. 1. — Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. 1 2. q. 109. 7. o. — Et Verbum caro factum est. 2 2. q. 189. 1. ad 4. m. q. 5. 3. ad 1. — Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, i. q. 33. 3. c. ad 2. — Plenum gratiæ et veritatis, m. q. 2. 10. ad 2. et q. 7. 7. ad 1. et 9. o. et 10. 12. c. et q. 14. 4. ad 2. et q. 15. 2. 3. c. et q. 22. 1. c. ad 1. et ad 3. et q. 27, 5. ad 1. et q. 28. 4. ad 2, et q. 34. 1. c. et q. 08. 2. ad 2. — Qui post me venturus est, ante me factus est. m. q. 16. 6. ad 2. — Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, in. q. 7. 10. o. — Lex per Moysem facta est, gratia autem et veritas per Jesum Christum facta est. 1 2. q. 112. 1. ad L'— Deum nemo vidit unquam, i. q. 12. 1. ad 1. 1 2. q. 112. 5. ad 3. — Unigenitus filius, qui est in siriu Patris, ipse enarravit, i. q. 33. 3. ad 2. — Ecce agnus Dei. 1 2. q. 102. 3. ad 7. m. q. 75. 5. c. — Ecce qui tollit peccatum mundi, in. q. 22. 2. ad 2. et 3. c. et q. 46. 5. ad 3. et 6. ad 6. et q. 48. 2. ad 2. et q. 49. L o. et 2. 3. 4. 5. c. et 5. ad 3. et ad 4. q. 52. 5. c. et q. 56. 2. ad 4. et q. 62. 5. o. et q. 69. 1. ad 2. et ad 3. ni. q. 73. 5. c. et q. 79. 3. c. — Ut manifestetur in Israel, propterea veni ego. m. q. 36. 4. ad 3. et q. 43. 3. ad 1. — Deum nemo vidit unquam, sup. q. 92. 1. ad 2.

CAPUT II. — Nondum venit hora mea. iiii.'q. 46. 9. o. et 10. c. — Omnis homo primum bonum vinum ponit, m. q. 44. 3. ad 2. — Hoc fecit initium signorum Jesus, in. q. 36. 4. ad 3. et q. 43. 3. o. — Et crediderunt in eum discipuli ejus, m. q. 43. 3. ad 3. — Post hæc descendit Jesus in Capharnaum, ipse et mater ejus, et fratres ejus. m. q. 28. 3. ad 5. — Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc. m. q. 33. 1. ad 1. — ipse enim sciebat quid esset in homine. iiL q. 10. 2. c.

CAPUT III. — Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. 1 2. q. 112. 1. ad 2. et q. 113. 3. ad L m. q. 66. 2. o. et q. 68. L 2. o. et q. 70. 2. ad 3. et ad 4. et q. 72. 6. ad 1. et q. 84. 5. c. — Nemo ascendit in cæiurn, nisi qui descendit de cælo, filius hominis, qui est in cælo. III. q. 5. 2. ad 1. et q. 57. 2. ad 2. — Ita exaltari oportet filium hominis, m. q. 46. 2. c. — Sic Deus dilexit mundum, m. q. 1. 1. c. — Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum, m. q. 68. 1. c. et 2. o. — Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, i. q. 17. 1. c. — Qui habet sponsam sponsus est. sup. q. 95. 3. c. — Non enim ad mensuram dat Deus spiritum, in. q. 7. 11. ad 1. — Pater diligit filium, et omnia dedit in manu ejus, i. q. 42. 6, ad 2. — Qui credit in eum non judicabitur. sup. q. 89. 6. 1.

CAPUT IV. — Discipuli ejus abierant in ci-

vitatem, ut cibos emerent. 2 2. q. 188. 7. c. — Omnis qui biberit ex aqua hac, sitiet iterum. 1 2. q. 2. 1. c. ad 3. — Fons aquæ salientis. 1 2. q. 2. 1. ad 3. et 1 2. q. 114. 3. c. ad 3. — Video, quia propheta es tu. Infr. 6. — Venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerosolymis adorabitis Patrem. 2 2. q. 84. 3. ad 1. — Spiritus est Deus. i. q. 1.3. o. et q. 3. 1. o. — In spiritu et veritate oportet adorare. 2 2. q. 81. 7. ad 1. et q. 83. 13. ad 1. — Jam non propter loquelam suam credimus. 2 2. q. 2. 10. c. fm. — Perfecta charitas foras mittit timorem, sup. q. 4. 1. ad 2.

CAPUT V. — Pater meus usque modo operatur, et ego operor, i. q. 69. 2. c. et q. 73. 2. ad 1. i. q. 118. 3. ad 1. — **Æqualem** se faciens Deo. i. q. 118. 3. ad 1. — **Quod** o. m. q. 43. 4. c. et q. 58. 3. o. — Non potest Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem, i. q. 42. 6. ad 1. — Quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit, m. q. 43. 4. b. — Pater enim diligit Filium, et demonstrat ei omnia quæ ipse facit, i. q. 42. 6. ad 2. — Sicut enim Pater suscitavit mortuos, et vivificat, sic et Filius quos vult vivificat. ni. q. 43. 4. c. ad 2. — Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. 2 2. q. 81. 3. ad 1. et q. 84. 1. ad 3. m. q. 25. 1. ad 1. — Qui misit illum. I. q. 43. o. et i. q. 112. I. c. ad 3. et m. q. 28. 1. ad 3. et q. 39. 8. ad 1. — Et in iudicium non venit, sed transiet a morte in vitam, sup. 3. — Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est. ui. q. 59. 2. c. sup. q. 89. 3. c. — Et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ; qui vero mala egerunt, in resurrectionem iudicii, i. q. 64. 2. c. — Non possum ego a meipso facere quicquam. s. 5. — Sicut audio, iudico, i. q. 42. 6. ad 2. — Et iudicium meum verum est. r. q. 16. 5. o. 1 2. q. 3. 7. c. — Opera quæ dedit mihi Pater, ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me. m. q. 43. 1. 4. o. — Neque vocem ejus unquam audistis, m. q. 39. 8. ad 2. — Neque speciem ejus vidistis, ^{ibid.} — ^{ibid.} Est qui accusat vos Moyses, sup. q. 89.

CAPUT VI. — Hic est vere propheta, qui venturus est in mundum. 2 2. q. 174. 5. ad 3. et m. q. 7. 8. o. et q. 31. 2. c. — Ego sum panis vitæ. in. q. 89. c. — Quem misit ille. s. 5. — Qui venit ad me, non esuriet; et qui credit in me, non sitiet in æternum. 1 2. q. 2. 1. ad 3. — Et ego resuscitabo eum. m. q. 54. 2. c. et q. 56. 1. 2. o. et q. 59. 2. c. fin. et q. 62. 5. ad 1. et ad 3. — Omne quod dedit mihi, non perdam ex eo. Inf. 10. — Omnis qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me. i. q. 43. 5. ad 2. 1 2. q. 122. 2. ad 2. et 10. 13. — Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo, hic vidit Patrem, s. 1. — Panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. III. q. 79. 1. o. et 8. c. et q. 81. 1. ad 5. — Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis, m. q. 65. 4. ad 2. et q. 73. 3. ad 1. et q. 87. 4. ad 1. — Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. ni. q. 79. 2. o. et q. 80. 2. ad 1. sup. q. 99. 1. 2. — Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus, in. q. 76. I. ad 2. — Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo. Inf. 10. — Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam. 2 2. q. 183. 2. ad 3. et in. q. 75. 1. ad 1. — Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt. m. q. 57. 1. ad 1.

CAPUT VII. — Erat autem in proximo dies

festus Judæorum scenopegia. I 2. q. 102. 4. ad 10. et q. 103. 3. ad 4. — Mea doctrina non est mea. m. q. 9. 1. o. — Qui misit me. s. 5. — Non ex Moyse est circumcisio, sed ex patribus. 1 2. q. 103. 1. ad 3. — Circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysis. 2 2. q. 122. L ad 3. — Mihi indignamini, quia totum hominem sanum feci in sabbato? m. q. 44. 3. ad 3. q. 88. 5. ad 1. — Qui credit in me sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ viva*. 1 2. q. 2. 1. ad 3. — Quia nondum venerat hora ejus. s. 2. — Nondum enim erat spiritus datus, quia Jesus nondum fuerat glorificatus. m. q. 43. 6. ad 1. — Hic est vere propheta, s. 6.

CAPUT VUL — In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare, m. q. 29. 1. ad 4. — Ego sum lux mundi, s. 1. — Ego non iudico quemquam. s. 5. — Misit me Pater, s. 5. — Nondum venerat hora ejus. s. 2. — Si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. 2 2. q. 2. 8. ad 3. — Ego non sum de hoc mundo. 2 2. q. 168. 2. ad 3. — Et ego quæ audivi a Patre meo, hæc loquor in mundo, s. 5. — Principium qui et loquor vobis, i. q. 1. 3. ad 1. et 7. c. — Cum exaltaveritis filium hominis, s. 2. — Sicut docuit me Pater, hæc loquor, s. 5. — Et a me ipso facio nihil, s. 5. — Pater mecum, est, et non reliquit me solum, i. q. 31. o. — Si vos filius liberavit, vere liberi eritis, m. q. 27. 3. c. fi. et q. 49. 2. ad 2. et q. 34. 7. ad 2. — Ego quod audivi apud Patrem, loquor, s. 5. — Veritatem loquor quam audivi a Deo. Ibid. — Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite. 2 2. q. 89. 1. ad 1. — Ego enim ex Deo processi et veni. i. q. 27. o. — Vos ex patre diabolo estis, i. q. 114. 3. ad 2. — Ille homicida erat ab initio, i. q. 63. 5. ad 1. — Et in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. i. q. 63. 6. o. et q. 64. 2. ad 5. 2 2. q. 96. I. c. — Cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur. Quia mendax est et pater ejus. 2 2. q. 172. 6. ad 3. — Abraham, pater vester exultavit ut videret diem, meum, vidit et gavisus est. 1 2. q. 98. 4. c. in. q. 31. I. o. — Jesus autem abscondit se, et exivit de templo. III. q. 44. 3. ad 1.

CAPUT IX. — Neque hic peccavit, neque parentes ejus. I 2. q. 87. 7. ad 1. — Qui misit me. s. 5. — Lux sum mundi, s. 1. — Lutum fecit ex sputo, et linivit sputum super oculos ejus, et dixit, m. q. 44. 3. ad 2. et ad 3. — Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit, ni. q. 40. 4. ad 1. — Propheta est. s. 6. — Scimus quia Deus peccatores non exaudit. 2 2. q. 83. 16. o. 2 2. q. 178. 2. ad 1. sup. q. 71. 3. 1. — Si cæci essetis, non haberetis peccatum. 2 2. q. 15. I. ad 1.

CAPUT X. — Ego sum ostium, in. q. 8. 0. ad 3. — Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a meipso. ni. q. 47. 1. ad 1. et q. 50. 3. ad 1. — Hoc mandatum accepi a Patre meo. in. q. 47. 2. ad 1. — Numquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire? i. q. 91. 2. ad 1. et ad 3. et q. 114. 4. c. ad 2. et q. 115. 5. ad 1. et q. 117. 3. c. et h. l. q. 29. 1. ad 3. — Ego et Pater unum sumus, inf. 12. — Quem Pater sanctificavit. m. q. 34. 1. ad 2. — Et misit in mundum, s. 5. — Opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. s. L — Pater in me est, et ego in Patre, i. q. 42. 5. o. m. q. 2. 9. et ad 4. — Joannes quidem fecit signum nullum, in. q. 38. 2. et q. 40. 2. ad 1.

CAPUT XI. — In novissimo die. s. 6. — Tu me misisti, s. 3. — Solvite eum, et sinite abire. sup. q. 8. I. c.

CAPUT XII. — Loculos habens, ca quæ mittebantur, portabat. 2 2, q. 188. 7. c. — Nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet, h i. q. 42. I. o. fl. et q. 46. 2. ad i. — Ego autem si exaltatus fuero a terra, s. 3. — Qui misit me. s. 5. — Ego lux In mundum veni. s. I. — Ego non Judico eum. s. 3. — Non enim vcnl ut Judicem mundum, s. 3.

CAPUT*XIII. — A Deo exivit, et ad Deum vadit. i. q. 42. 5. ad 2. — Quem diligebat Jesus. L q, 20. 4. ad 3. et m. q. 45. 3. ad 4. — Ille est, cui intinctum panem porrexero: ct cum intinxisset panem dedit Judæ, Hl. q. 81. 2. ad 1. et q. 83. 5, ad 9. — Aut ut egenis aliquid daret. 2 2. q. 188. 7. c. — Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. l 2. q. 108. 3. o q< 44. 7. o. — In hoc ergo cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. 2 2. q. 81.1. ad 5. et 2 2. q. 101.1. ad 3.

CAPUT XIV. — Creditis in Deum et in me credite. 2 2, q. 2. 7. c. — In domo Patris mei mansiones multæ sunt. 1 2. q. 3. 2. ad 4. et q. 5. 2. o. et q. 112. 4. 2. ad 2. — Domine, nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? i. q. 1. 101. ad 2. et l 2. q. 76. 2. c. — Ego sum via, veritas et vita. i. q. 2. 1. ad 3. et q. 3. 3. o. et q. 4. 2. ad 2. et ad 3. 2 2. q. 34. 1. ad 2. — Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis, s. 8. — Qui videt me, videt et Patrem meum. Ibid. — Ego in Patre, et Pater in me est. s. 10. — **Alioquin propter** ipsa opera credite, s. 5. — Amen amen dico vobis, s. 1. — Qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet. m q. 43. 4. ad 2. — Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam. 2 2. q. 83. 7. ad 2. et 15. ad 2. et 16. c. — Si diligitis me, mandata mea servate. 2 2. q. 44. 1. o. — Rogabo Patrem, et alium paracletum dabit vobis. 2 2. q. 83. 10. ad 1. — In illo die cognoscetis, quia ego sum in Patre meô, et vos in me, et ego in vobis, i. q. 31. 1. ad 4. — Et sermonem quem audistis non est meus, sed ejus qui misit me Patris, s. 7. — Pater major me est. i. q. 33. 1. ad 2. et q. 42. 4. ad 1. et q. 43. 7. ad 1. m. q. 20. 1. o. — Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio, i. q. 40. 6. ad 2. et q. 47. 2. ad 1. — In domo Patris mei mansiones multæ sunt. sup. q. 93. 2. c.

CAPUT XV. — Sine me nihil potestis facere» 12. q. 6. 1. ad 1. 1 2. q. 114. 6. o. — Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis petetis, et fiet vobis, s. 14. — Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos. i. q. 37. 2. ad 3. — Vos autem dixi amicos. 2 2. q. 172. 4. ad 2. — Omnia quæcumque audivi a Patre meo. s. 5. — Ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis, s. 14. — Scitote, quia me priorem vobis odio habuerit. 2 2. q. 13. 4. o. et 6. ad 2. et q. 34. 1. I. o. — Si non venissem, et locutus eis non fuisset, peccatum non haberent. 2 2. q. 10. 1. 3. c. — Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent, in. q. 43. 4. c. ad 1. — Nunc autem et viderunt et oderunt et me et Patrem meum. 2 2. q. 34. 1. b. et in. q. 47. 5. c. ad 2. — Cum autem venerit paracletus quem ego mittam vobis a Patre spiritum veritatis, qui a Patre procedit, i. q. 36. 2. ad I. et 4. ad 1. 1 2. q. 106. 4. ad 2.

CAPUT XVI. — Omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. 1 2. q. 94. 5. ad 2. et q. 100. 8. ad 3. 2 2. q. 64. 6. o. — Qui misit me. s. 5. — Si enim non abiero, paracletus

non veniet ad vos. in. q. 57. 6. o. — Si autem abiero, mittam eum ad vos, i. q. 43. 8. o. — Ille arguet mundum de peccato, h i, q. 59. 1. ad 3. — Cum autem venerit spiritus Ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. 1 2. q. 106. 4, ad 2. et 2 2. q. 176. 1. ad 1. — Sed quæcumque audiet loquetur. s. 5. — Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis, s. 4. — A Deo exivi: exivi a Patre, et veni in mundum, s. 13. — Iterum relinquo rrlundum, et vado ad Patrem. HL q. 57. 1.6. o. — Nunc scimus quia scis omnia, m. q. 10. 2. o. et q. 13. 1. ad 2. et ad 3. et q. 59. 2. ad 3, — Quia a Deo existi, s. 13. — Et non sum solus, quia Pater mecum est. s. 8.

CAPUT XVII. — Hæc est autem vita ætema, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum, i. q. 10. 3. c. fi. et q. 31. 4. ad 1. — Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. 2 2. q. 2. 8. ad 2. — Tui erant, et mihi eos dedisti. Ibid. — Et cognoverunt vere, quia a te exivi, s. 13.— Et crediderunt, quia tu me misisti, s. 5.— Et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo, s. 8. j ii. q. 31.2. ad 3. fi. — Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint. s. 10. — Ut sint unum, sicut et nos unum sumus, s. 10. 2 2. q. 183. 2. ad 1. — Et dilexisti eos, sicut me dilexisti. i. q. 37. 2. o.

CAPUT XVIII. — Ut ergo dixit, ego sum, abierunt retrorsum, et ceciderunt in terram, m. q. 43. 3. ad 1. et q. 44. 3. ad 1. — Dicit ille, scii. Petrus. Non sum. 2 2. q. 24. 12. ad 2. — Ego palam locutus sum mundo. Ego serhper docui in synagoga, et in templo, quo omnes conveniunt, m. q. 42. 3. ad 2. — Et in occulto locutus sum nihil, m. q. 42, 3. c. — Respondit ei Jesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, cur me cædis? 2 2. q. 65. 2. o. et m. q. 46. 9. ad 2. et ni. q. 83. 2. ad 3. — Judæi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed manducarent pascha, m. q. 46. 9. ad 2. — Nobis non licet interficere quemquam. nr. q. 47. 4. ad 3. — Regnum jmeum non est de hoc mundo, m. q. 7. 2. ad 3. et q. 59. 4. ad 1. — Omnis qui est ex veritate, audit vocem meam. 2 2. q. 180. 3. ad 4.

CAPUT XIX. — Majus peccatum habet. 1 2. q. 72. 3. o. ni. q. 47. 6. o. et 4. ad 2. - Cum vidisset ergo Jesus matrem. Matth. 1.18 — Et discipulum stantem, quem diligebat, s. 13. — Postea sciens Jesus, quia omnia consummata sunt. 1 2. q. 103. 3. ad 2. ni. q. 47. 2. ad 1. — Judæi ergo quoniam parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, ni. q. 46. 4. ad 3. et q. 48. 4. c. — Erat enim magnus dies ille sabbati, ni. q. 46. 9. ad 1. — Et continuo exivit sanguis et aqua. ni. q. 66. 4. ad 3. et q. 74. 7. ad 3. — Venit Nicodemus, ferens mixturam myrrhæ, et aloes, quasi libras centum, m. q. 51.2. ad 2. et ad 3. — Cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire, m. q. 51. 2. ad 2. et ad 3. — Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in. q. 51. 2. ad 4. — Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, m. q. 51.2. ad 3.

CAPUT XX. — Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum, m. q. 53. 2. ad 3. — Et vidit lintheamina posita, in. q. 51.2. ad 3. — Et sudarium, m. q. 51.2. ad 3. — Tunc ergo introivit, et Ille discipulus, qui venerat primus, m. q. 8. 3. ad 3. — Noli mc tangere. m. q. 80. 4. ad 1. — Nondum enim ascendi ad Patrem meum. ni. q. 55. 6. ad 3. et q. 80. 4.

ad 1. — Cum ergo sero esset die illo una sabba-
torum et fores essent clausæ, etc, venit Jesus,
ut. q. 54. 1. ad 1. — Et ait: Pax vobis. 111. q.33.
8. ad 1. — Ostendit eis mânus et latus, m. q. 54.
4. o. — Hæc cum dixisset, insufflavit. 1. q. 43.
7. ad 6. — Quorum remiseritis peccata, remittun-
tur eis. m, q. 84. 3. ad 3. sup. q. 18. 1. 1. — Infer
digitum tuum huc, et affer manum tuam, et initte
in loca clavorum, m. q. 54. 4. ad 2. et q. 55. 6. ad
3. — Quia vidisti me, Thoma, credidisti. 2 2. q.
1. 4. ad 1. m. q. 55. 5. ad 3. — Beati qui non vi-
derunt et crediderunt. Ibid. — Multa quidem et
alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum
suorum, quæ non sunt scripta in lituro. hoc. m.
q. 42. 4. c. et q. 68. 1. ad 1. — Hæc autem scripta
sunt, ut credatis, etc. i. q. 8. ad 1.

CAPUT XXI. — Vado piscari. 1. q. 96. 1, c. et
2 2. q. 64. 1.o. — Dicit ergo discipulus ille quem
diligebat Jesus, s. 13. — Dominus est. i. q. 13. 7.
ad 1. et ad 6. — Simon Joannis, diligis me plus
his? 2 2. q. 185. 3. ad 1. — Pasce oves* meas, vel
agnos meos. Ibid. — Domine, tu scis quia amo te.
1. q. 20. 4. ad 3. — Domine, tu omnia nosti, s. 16.
— Quem diligebat Jesus, s. 13. — Sunt autem
et alia multa quæ fecit Jesus, quæ si scribantur
per singula, nec ipsum arbitror mundum capere
posse eos qui scribendi sunt libros, iir. q. 6. 3. ad

EX ACTIBUS APOSTOLORUM

CAPUT I. — Quibus et præbuit seipsum vivum,
post passionem suam, in multis argumentis, m.
q. 55. 5. 6. o. — Per dies quadraginta apparens
eis, et loquens de regno Dei-in. q. 55. 3. o. — Et
nubes suscepit eum ab oculis eorum, m. q. 57.
4. ad 3. — Et hicoossedit agrum, de mercede
iniquitatis. 2 2. q. 32. 7. ad 4. — Et dederunt eis
sortes, et cecidit sors super Mathiam. 2 2. q. 95.
8. ad 2.

CAPUT II. — Et cum complerentur dies Pen-
tecostes. 1 2. q. 102. 4. ad 10. et q. 103. 3. ad 4. —
Apparuerunt illis dispartitæ linguæ, tanquam
Ignis. 1. q. 43. 7. ad 5. et h. i. q. 30. 6. ad 4. e! q.]
72. 2 ad 1. — Coeperunt loqui variis linguis. 2 2.]
q. 176. 1.o. — Quem Deus suscitavit, m. q. 53.44.]
ad 1. — Solutis inferni doloribus, ni. q. 52.2. ad
2. — Juxta quod impossibile erat, illum detineri
ab eo. m. q. 53.2. ad 2. — Pœnitentiam igitur agi-
gite, et baptizetur unusquisque vestrum in no-
mine Jesu Christi, m. q. 49. 3. ad 2. et q. 68. 5. 6.
o. et 7. ad 2. et q. 86.2. ad 1. — Erant autem per-
severantes in doctrina apostolorum. 2 2. q. 176.
1. ad 1. — Et in communicatione fractionis panis,
in. q. 80. 10. ad 4. — Multa quoque prodigia et
signa per apostolos fiebant. 2 2. q. 178. 1. ad 3. —
Omnes etiam qui credebant, erant pariter, et ha-
bebant omnia communia. 2 2. q. 66. 2. o. — Pos-
sessiones et substantias vendebant, et divide-
bant illa omnibus, prout cuique opus erat. 2 2.
q. 188. 7. c. fi. — Frangentes circa domos panem,
s. 2.

CAPUT IV. — Et non est in alio aliquo salus.
HI, q. 61.3. c. ad 2. et 4. ad 3. et q. 68. 1. o. et 2. c.
q. 73. 5. c. et q. 84. 5. c. — Si justum est in conspe-
ctu Dei vos potius audire, quam Deum, judicate.
2 2. q. 69. 3. ad 1. q. 105. 2. c. et q. 144. 5. c. —
Multitudinis autem credentium erat cor unum,
et anima una. i. q. 76. 5. ad 3. — Neque enim
quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum
esse dicebat, sed erant illis omnia communia,
s. 2. — Neque quisquam egens erat inter illos.
\$. 2. — Quotquot possessores agrorum aut do-

inorum erant, vendentes, afferabant pretia eo-
rum, etc. s. 2. — Christus judex vivorum et mor-
tuorum. sup. q. 89. 5. c.

ÇAPUT V.— Dixit autem Petrus ad Ananiam:
Anania, cur tentavlt Satan as cor tuum, etc. 2 2.
q. 33. 7. ad 2. et q. 64. 4. ad 1. — Per manus au-
tem apostolorum fiebant et prodigia multa In
plebe, s. 2. — Obedire oportet Deo magis quam
hominibus, s. 4. — Si est ex hominibus consilium
hoc aut opus, destruetur; si vero ex Deo est. non
poteritis dissolvere. 2 2. q. 189. 10. ad 1.

CAPUT VI. — Elegerunt Steplianum, virum
plenum fide, et Spiritu sancto. 2 2. q. 53. 4. ad 1.
m. q. 7. 10. o.— faciebat prodigia et signa magna
in populo, s. 2. — Non poterant resistere sapien-
tiæ et spiritui, qui loquebatur. 2 2. q. 53. 4. ad 1.
— Viderunt faciem ejus, tanquam faciem angeli,
in. q. 12. 4. ad 1. — Et cum vidisset quemdam
injuriam patientem, vindicavit. illum, etc. 2 2. q.
60. 6. ad 2. — Faciens prodigia et signa, etc. s. 2.
— Vos semper Spiritui sancto resistitis. 2 2. q.
189. 1. àd 4. — Cum autem esset plenus Spiritu
sancto, s. 6. — Et Jesum stantem a dextris Dei.
ni. q. 58. 1. ad 3.

CAPUT VIII. — In nomine Jesu Christi bapti-
zabantur viri ac mulieres, ili. 6. 66. 6. o. — Cum
vidisset Simon, quia per impositionem manus
apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit pe-
cuniam, etc. 2 2. q. 10. 1. ad 1. et ad 4.

CAPUT IX.— Et subito circumfulsit illum lux
de cælo. 1 2. q. 112.2. ad 2. — Ego sum Jesus Na-
zarenus, quem tu persequeris, in. q. 57. 6. ad 3.
— Durum est tibi contra stimulum calcitrare.
1 2. q. 112. 2. ad 2. èt q. 113. 10. c.

CAPUT X. — Cornelius centurio, vir religio-
sus et timens Deum cum omni domo sua, faciens
eleemosynas multas. 2 2. q. 10. 4. ad 3. et m. q.
69. 4. ad 2. — Cecidit super Petrum mentis ex-
cessus, et vidit. 2 2. q. 175. 3. ad 1. — Quod Deus
purificavit, tu ne commune dixeris. 1 2. q. 101.
5. ad 4. et ad 5. et ad 6. et 6. ad 1. et q. 10o. 2. c.
sup. q. 74. 1. ad 1. — Et dedit eum manifestum
fieri, non omni populo, sed testibus prajordinatis
a Deo, nobis, etc. m. q. 36. 2. c. et q. 55. 1. o. —
Et jussit illos baptizari in nomine Jesu. s. 8.

CAPUT XII. — Angelus ejus est. m. q. 113. 2.
o. 2 2. q. 10. 2. ad 3.

CAPUT XIII. — Videte, contemptores, et ad-
miramini. 2 2. q. 186. 9. ad 3.

CAPUT XIV. — Per multas tribulationes opor-
tet nos intrare in regnum Dei. m. q. 45. 1. c.

CAPUT XV. — Surrexerunt quidam de hæresi
pharisæorum, qui crediderunt dicentes, quia
oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare
legem Moysi, ni. q. 74. 4. c. fin. — Fide purificans
corda eorum. 2 2. q. 7. 2. o. — Imponere jugum
super cervices discipulorum, quod neque nos,
neque patres nostri, portare potuimus. 1 2. q. 98.
1. ad 3.2 2. q. 154.2.ad 1. — Sed per gratiam Do-
mini nostri Jesu Christi credimus salvari. 1 2.
q. 110. 2. ad 1. — Visum est Spiritui sancto et
nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam
hæc necessaria. 2 2. q. 174. 6. c. fin. et ad 3. 1 2.
q. 103. 4. ad 3. — Ut abstineatis ab immolatis
simulacrorum, et sanguine, et suffocato, et for-
nicatione. 1 2. q. 103. 4. ad 3. et 2 2. q. 154. 2. ad
1. — Facta est dissensio, ita ut discederent ab
invicem, scilicet Barnabas et Paulus. 2 2. q 37.

CAPUT XVI. — Hunc, scilicet Timotheum,

voluit Paulus secum proficisci, et assumens circumcidit eum, propter Judaeos. 1 2. q. 103. 4. ad 1.

CAPUT XVII. — In Ipso enim vivimus, movemur. et sumus, i. q. 18. 4. ad 1.— Ipsius enim et genus surnus. Oenus ergo cum simus Del. L q. 1. 8. ad 2. et 2. o. et 1 2. q. 1. I. 'ad 2.

CAPUT XIX. — Baptizat! sunt in nomine Domini Jesu, s. 8.

CAPUT XX. — Beatius est dare quam accipere. 2. 2. q. 117. 4. ad 3.

CAPUT XXL — Tunc Paulus de consilio\Jacobi assumptis viris, postera die purificatus, cum illis intravit in templum, etc. donec offerretur, etc. 1 2. q. 103. 4. ad 1.

CAPUT XX11. — Subito de cælo circumfulsit me lux copiosa, s. 9. — Ego sum Christus Nazarenus, quem tu persequeris. Ibid.

CAPUT XXIII. — Principem populi tui non maledices. 2 2. q. 76. 3. o. — Sciens autem Paulas, quia una pars esset Sadducæorum, et altera Pharisæorum, exclamavit in concilio. 2 2. q. 37. 1. 2.a. 2. ad 2. — Et cum hoc dixisset, facta est dissensio Inter Pharisæos et Sadducæos/et divisa est multitudo. 2 2. q. 37. 1. ad 2. — Quidam ex Judæls devoverunt se non manducatu­ros neque bibitu­ros, donec occiderent Paulum. 2 2. q. 88. 2. o. et 10. c.

CAPUT XXV. — Cæsarem appello. 2 2. q. 69. 3. o.

CAPUT XXVI. — Die media in via vidi, o Rex, de cælo supra splendorem solis lumen, s. 9. — Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris. Ibid. — Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Ibid. — Ad hoc enim apparui tibi. m. q. 57. 6. ad 3. — Si passibilis Christus, m. q. 46. 5. 12.0. — Coactus sum appellare Cæsarem. s. 25.

EX EPISTOLA AD ROMANOS

CAPUT 1. — Qui factus est ei ex semine David secundum carnem, ni. q. 16. 7. ad 1. et q. 31. 6. ad 2. — Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute, ni. q. 24. o. — Ad obediendum fidei. 1 2. q. 47. ad 3. 2*2. q. 104. 3. ad 2. nr. q. 7. 3. ad 2. — Græcis ac barbaris, sapientibus et insipientibus, debitor sum. I. q. 21. 1. ad 3. — Judæo primum et Græco. in. q. 31. 2. ad 2. — Qui veritatem Dei in injustitia detinent. 2 2. q. 40. 3. o. et q. 59. 3. 4. o. et q. 71. 3. ad 3. — Quod notum est Dei manifestum est illis, i. q. i. 6. c. fi. et q. 12.12. b. et c. — Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. i. q. 2. 2. o. et 2 2. q. 27. 3. ad 2. et q. 34. 2. c. et 2 2. q. 171. 3. ad 3. — Ita ut sint inexcusabiles. Infr. 2. — Cum cognovissent Deum, non ut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt. 1 2. q. 6. 8. o. et q. 19. 6. c. et q. 76. 3. 4. c. m. q. 47. 5. ad 3. — Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. 1 2. q. 46. 1. ad I. et 2. c. — Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Del in similitudinem Imaginis corruptibilis hominis, ct volucram, et quadrupedum, et serpentum. 2 2. q. 94. 1, c. ei q. 122. 2. ad 2. — Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in immunditiam. 1 2. q. 87. 2. c. — Qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, s. 1. — Tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt, repletos omni iniquitate, etc. 1 2. q. 79. 1, ad 1. — Parentibus non obedientes. 2. q. 105. 1. c. — Qui cum justitiam Dei cogno-

vissent, non intellexerunt, s. — Quoniam qui talla agunt, digni sunt morte. 1 2. q. 85. 5. o. .

CAPUT 1L — Propter quod inexcusabilis es, 0 homo omnis qui judicas. 2 2. q. 33. 5. o. et q. 60. 2. ad 2. — An divitias bonitatis ejus, patientiæ et longanimitatis contemnis? 2 2. q. 186. 9. ad 3. — Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt. 1 2. q. 90. 3. ad 1. — Et qui in lege peccaverunt, per legem judicabuntur. 1 2. q. 103. 3. 4. o. et q. 104. 3. c. et 2 2. q. 86. 4. ad 1. — Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. 1 2. q. 100. 12. ad 1. — Cum enim gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt. 1 2. q. 109. 4. ad 1. — Legem non habentes, Ipsi sibi sunt lex. 1 2. q. 90. 3. ad 1. — Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. Ibid. — Testimonium reddente illis conscientia ipsorum, i. q. 79. 13. c. — Et inter se invicem cogitationum accusantium, aut defendentium. Ibid. — Circumcisio quidem prodest, si legem observes. 1 2. q. 103. 3. 4. o. et q. 104. 3. c. 2 2. q. 86. 4. ad 1. et q. 87. 1. c. et q. 9j . 1. o. et q. 94. 3. ad 5. — Si autem prævaricator legis sis, circumcisio tua præputium facta est. s. 2.

CAPUT III. — Ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo. 1 2. q. 98. 1. o. et 4. c. fi. et ad 2. et q. 100. 12. o. et q. 103. 2. o. — Arbitramur justificari hominem per fidem, sine operibus legis. 1 2. q. 100. 12. o. — Faciamus mala, ut veniant bona. 1 2. q. 79. 4. ad 4. — Si Abraham ex operibus legis justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. 1 2. q. 100. 12. c. — David dicit, beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert justitiam sine operibus. 1 2. q. 5. 7. ad 3.

CAPUT IV. — Et signum accepit circumcisionis signaculum justitîæ fidei, quæ est in præputio. 1 2. q. 102. 5. ad 1. — Et vocat ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt. 1 2. q. 91. 1. ad 1. — Qui contra spem in spe credidit. 1 2. q. 41. 3. ad 3. et q. 102. 5. ad 1. — Ei autem qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum. 1 2. q. 112. 2. ad 1. — Lex iram operatur. 1 2. q. 47. I.o. — Jesus traditus est propter delicta nostra, ni. q. 49. o.

CAPUT V. — Justificati ergo ex fide. 1 2. q. 112.3. ad I.etq. 113. 6. o. et iu.q.86. 6. c. — Et gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei. i. q. 33. 3. c. — Spes autem non confundit. 2 2. q. 19. 4. o. — Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. 2 2. q. 24. 2. o. et 3. 10. c. 2 2. q. 172. 2. ad 1. — Cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem Filii ejus. ni. q. 48. 4. c. et q. 49. 2. c. et 4. o. — Peccatum non imputabatur, cum lex non esset. 1 2. q. 98. 5. 6. o. ni. q. 70. 1. ad 2. — Nam judicium quidem ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. 1 2. q. 113. 1. 6. o. — Si enim unius delicto, mors regnavit per unum, multo, magis abundantiam gratiæ et donationis et justitiæ accipientes in vita, regnabunt per unum Jesum Christum, m. q. 52. 7. ad 2. — Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per unius obedientiam justii constituentur multi. 2 2. q. 105. 2. ad 3. — Lex autem subintravit ut abundaret delictum. 1 2. q. 98. 1. ad 2. — Ubi autem abundavit delictum, superabundavit et gratia, m. q. 89. 2. ad 3. — Ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. Infr. 6. — Tribulatio patientiam ope

ratur, sup. q, 15. 2. c. — Resurrexit propter justificationem nostram, sup. q. 56. S. c.

CAPUT VL — Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in mortem ipsius baptizati sumus. 2 2. q. 147. 5. c. IH. q. 49. 3. ad 2. et q. 51. 1. c. et q. 61, 1. ad 2. et q. 66. 2. 9. c. ad 5. et q. 68. 5. 7. c. et in. q. 80. 10. ad 1. et q. 86. 4. ad 3. — Ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate ambulemus. 1 2. q. 112. 2. ad 3. — Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul et resurrectionis erimus, m. q. 54. 2. c. et q. 56. L 2. o. — Hoc scientes quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruat~~ur~~ corpus peccati, ut ultra non serviamus peccato, u l q. 79. L ad 3. — Qui enim mortuus est, justificatus est a peccato. 1 2. q. 113. 1. 6. o. — Si enim mortui sumus cum Christo, credimus quia etiam simul vivemus cum illo.-in. q. 54. 2. c. — Ita et vos existimate quidem vos mortuos esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu. in. q. 54. 2. c. — Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat~~is~~ concupiscentiis ejus. 2 2. q. 74. 3. ad 1. — Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos Deo, tamquam ex mortuis vivente-s et membra vestra arma iustitiæ Deo. in. q. 79. 1. ad 3. — Non enim sub lege estis, sed sub gratia. 1 2. q. 108. 1. 2. o. — Sicut enim exhibuistis membra vestra servire iniquitati, m. q. 48. 4. c. ad 3. — Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis Iustitiæ. 2 2. q. 183. 3. c. — Quem ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis. 1 2. q. 70. 4. ad 1. 2 2. q. 8. 8. — Nam finis iliorum mors est. 1 2. q. 85. 5. o. et q. 87. 7. c. ad 1. — Nunc autem liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem; finem vero vita ætemam. 1. q. 23. L c. 1 2. q. 3. 1. ad 3. — Stipendia peccati mors. s. 6. — Gratia autem Dei, vita ætema. i. q. 24. 3. c. 1 2. q. 113. 2. ad 2. 9. c. et q. 114. 3. ad 2.

CAPUT VII — Lex in homine dominatur, quanto tempore vivit, m. q. 15. 4. ad 3. — Soluta l. s. t. ? : l. e. R. i. v. In. Curn_essel mus in carne, passiones peccatorum, quæ per legem erant, operabantur in membris nostris. 1 2. q. 77. 8. o. 11L q. 15. 4. ad 3. — Serviamus in novitate spiritus, et non in vetustate litteræ. 1 2. q. 98. 1. ad 2. et q. 99. 2. ad 3. et q. 106. 2. c. — Peccatum non cognovi nisi per legem. 1 2. q. 90. 1. c. et q. 10. 4. ad 3. — Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces. 1 2. q. 100. 4. ad 3. — Sine lege enim peccatum mortuium erat, ego autem vivebam sine lege aliquando. 1 2. q. 98. 1. ad 2. — Itaque lex quidem sancta, et mandatum justum et bonum. 1 2. q. 98. 1. o. sup. q. 67. 3. 2. — Quod enim operor, non intelligo. 1 2. q. 56. 4. c. et q. 74. 3. c. — Non enim quod volo bonum, hoc ago, i. q. 83. 1. ad 1. et 1 2. q. 10. 3. ad 1. et q. 17. 7. ad 1. 1 2. q. 74. 3. c. et q. 77. 7. ad 1. — Sed quod odi malum, illud facio. 1 2. q. 77. 7. ad 1. — Consentio legi, quoniam bona est. 1 2. q. 98. 1. c. — Condelector enim legi Dei, secundum interiorem hominem, i. q. 78. 4. ad 1. 1 2. q. 98. 1. c. 2 2. q. 25. 7. c. — Video autem alteram legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, et captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. 1 2. q. 83. L ad 1. et q. 90. 1. ad 1. et q. 91. 6. 0. — Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? 2 2. q/25. 5. ad 1.

CAPUT VIII. — Nihil ergo nunc damnationis est his, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. 1 2. q. 89. 5. ad 1. — Lex

enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me a lege peccati et mortis, s. 7. — Sapientia carnis inimica est Deo. 1 2. q. 93. 6, ad 2. 2 2. q. 55. 2. ad 1. et ad 2. — Legi enim Dei sublecta non est, nec enim potest. 2 2. q. 55. 2. ad 1. et ad 2. — Sed in spiritu, si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Infr. 8. — Habitat in vobis, i. q. 43. 2. 3. 0. et 4. ad 2. 5. c. et 1 2. q. 114. 3, ad 3. — Propter inhabitantem spiritum ejus in vobis, s. 8. — Debitores sumus non cami, ut secundum carnem vivamus. 1 2. q. 111. 1. ad 2. — Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. 1 2. q. 72. 2. ad 1. et ad 2. — Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis, m. q. 89. 3. o. — Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei. 1 2. q. 114. 3. c. fi. 2 2. q. 51. 1. ad 3. et q. 88. 8. ad 2. — Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore. 2 2. q. 19. 6. o. et 8. ad 2. et 10. c. — Si autem filii, et hæredes. 1. q. 95. 1. ad 2. 1 2. q. 111, 3. c. fi. — Si tamen compatimur, ut conglorificemur. 1 2. q. 85. 5. ad 2. m. q. 49. 1. ad 4. et 3. ad 2. et ad 3. et 5. c. et q. 52. 1. ad 2. et 7. 8. c. m. l. q. 79. 2. ad 1. et 7. ad 2. — Existimo enim quod non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. 1 2. q. 114. 3. o. et 5. c. et 3. q. 48. 1. c. — Expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. i. q. 98. 3. c. — Spe enim salvi facti sumus. 2 2, q. 17. 6. o. — Spes autem quæ videtur, non est spes. 1 2. q. 40. 1. o. et 2. 5. 6. 7. 8. c. et q. 41. 2. c. et q. 42. 3. c. ad 3. et q. 67. 4. 5. o. et 2 2. q. 18. 2. o. et 3. c. et q. 19. 11. ad 3. — Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus. 1 2. q. 40. 2. ad 1. — Ipse spiritus postulat in nobis, gemitibus inenarrabilibus. 2 2. q. 83. 10. ad 1. m. q. 26. 1. ad 3. — Scit quid desideret spiritus, auia secundum Deum pro peccatis postulat, ni. q. 11. 4. c. — Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, m. q. 89. 2. ad 1. sup. q. 4. 1. ad 4. — Nam quos præscivit et prædestinavit. i. q. 23. 1. ad 2. — Conformes fieri imaginis filii suis. i. q. 33. 3. ad 1. q. 93. 4. ad 2. 2 2. q. 45. 6. c. ad 1. m. q. 3. 5. ad 2. et 8. c. et q. 39. g. ad 3. et 45. 4. o. — Ut sit ipse primogenitus in multis fratribus; i. q. 33. 3. c. ad 2. q. 41. 3. c. — Quos autem prædestinavit, hos et vocavit. i. q. 23. 2. c. et 5. ad 1. — Et quos vocavit, hos et justificavit. 1 2. q. 113. 1. ad 3. — Qui etiam interpellat pro nobis, ili. q. 21. 3. o. et q. 22. 4. ad 1. — Quis nos separabit a charitate Christi? etc. ni. q. 62. ad 3. et q. 70. 4. c. — Creatura liberabitur a servitute corruptionis, sup. q. 74. 7. o.

CAPUT IX. — Optabam ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, etc. 2 2. q. 27. 8. ad 1. 2 2. j. 182. 2. c. fi. — Quorum patres, ex quibus est Christus, secundum carnem. 1 2. q. 98. 4. c. ad L et 5. c. m. q. 4. 6. ad 3. — Non est volentis neque currentis, sed miserentis est Dei. L q. 83. 1. ad 2. 1 2. q. 98. 1. ad 3. — Quia si Deus volens ostendere iram, et notam, etc. quæ præparavit, in gloriam, i. q. 23. 5. ad 3.

CAPUT X. — Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. 2 2. q. 3. 2. o. — Dives in omnes qui invocant illum. 2 2. q. 117. 1. ad 1. — Ergo fides ex auditu, auditus) autem per verbum Christi, i. q. 111. 1. ad 1. 2 2. q. 6. 1. o.

CAPUT XI. — Ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia, i. q. 39. 8. c. — Conclusit Deus omnia sub peccato, sup. q. 99. 2. 2.

CAPUT XII. — Exhibeatis corpora vestra Pn°' h0olia^ viventem sanctam, Deo placentem. 2 2. q. 85. 3. ad 2, — Rationabile obsequium ve-

strum, sup. q. 3. 2. c. — Ut probetis, quæ sit voluntas Dei boon, beneplacens, et perrecta. 2 2. q. 97.2. ad 2. — Nph plus saperc, quam oportet sapere, sed sapore ad sobrietatem. 2 2. q. 149. 1. ad L—Et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. 1 2. q. 114, 5. ad 1. 2 2. q. G. L c. — Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, i. q. 75. 5. ad 3. 2 2. q. 183. 2. c. — Habentes donationes. i. q. 21. 3. c. 1 2. q. 112. 5. ad 4. — Sive prophetiam, secundum rationem fidei. 2 2. q. 172. 1. o. et 3. c. — Qui præest in sollicitudine. 2 2. q. 47. 9. ad 3. c. et q. 53. 6. c. — Dilectio sine simulatione. 2 2. q. 111. 1. o. — Honore invicem prævenientes. 2 2. q. 103. 2. ad 3. — Nolite maledicere. 2 2. q. 76. 1. ad 2. — Spe gaudentes. 2 2. q. 28. 1. ad 3. — Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. 2 2. q. 29. 1. c. et 2. ad 3. — Non vosmetipsos defendentes, charissimi, 2 2. q. 40. I. ad 2. et q. 64. 7. 5.

CAPUT XIII. — Potestatibus sublimioribus subdita sit. 2 2. q. 69. 1. c. et 88. 10 ad 2. 2 2. q. 104. 1. c. et 5. c. prin. et ad et 6. o. — Quæ a Deo sunt, ordinata sunt. 1 2. 102. 1. c. et 2 2. q. 102. 2. c. principio, sup. q. 34. 1. c. — Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit. 2 2. q. 158. 1. ad 3. — Cui tributum, tributum. 2 2. q. 102.2. ad 3. — Qui diligit proximum, legem Implevit. 1 2. q. 99. 1. ad 2. et q. 105.2. ad 1. 2 2. q. 44. 2. ad 4. — Et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur. 1 2. q. 99. 1. ad 2,— induimini Dominum Jesum Christum, m. q. 69. 9. ad 1,

CAPUT XIV. — Qui infirmus est, olus manducet. 1 2. q. 77. 3. o. — Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus, i. q. 1.8. ad 2. — Nihil commune per ipsum. 1 2. q. 102. 6. ad 1. et 2 2. q. 149. 3. o. et m. q. 40. 4. ad 2. — Si propter verbum frater tuus contristatur, jam non secundum charitatem ambulas. 2 2. q. 45. 3. ad 3. — Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. 2 2. q. 45. m. ad 2. — Non est enim regnum Dei esca et potus, m. q. 40. 2. ad 1. — Bonus est non manducare carnem, et non bibere vinum. 1 2. q. 103.4. ad 3. et 2 2. q. 43. 1. ad 5. et 2 2. q. 149. 3. ad 2. — Omne quod non est ex fide, peccatum est. i 2. q. 19. 5. c. 1 2. q. 103. 4. ad 3. 2 2. q. 10. 4. ad 1.

CAPUT XV. — Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad aedificationem. 2 2. q. 115. 1. ad 1. — Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum, m. q. 42. I. c. — Gentes autem super misericordia honorare Deum. i. q. 21. 4. ad x. — Si spiritualium eorum participes facti sunt gentiles, debet et in carnalibus ministrare eis. 2 2. q. 187. 4. ad 2.

CAPUT XVI. — Si vobis primum ex parte fruius fuero. 1 2. q. 11.3. ad 1. — Secundum revelationem mysterii, temporibus aeternis taciti, i. q. 10. 1. ad 4. — Ut adjuvetis me in orationibus vestris. sup. q. 72. 2. c.

EX PRIMA EPISTOLA AD CORINTHIOS

CAPUT I. — In omnibus divites facti estis in illo, scilicet Christo, in omni verbo, et in omni scientia. 2 2. q. 50. 3. ad 1. et 2 2. q. 188. 5. ad 2. — Ut non sint in vobis schismata. 2 2. q. 39. 1. o. et 4. c. 2 2. q. 188. 5. ad 2. — Numquid Paulus crucifixus est pro vobis? m. q. 48. 5. ad 3. — Aut in nomine Pauli baptizati estis? m. q. 64. 3. c. — Non enim misit me Deus baptizare, sed evan-

gelizare. in. q. 67. 2. ad 1. — Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi? 2 2. q. 46. 3. ad 2. — Et Dei sapientiam, i. q. 39. 7. ad 2. — Quod stultum est Del, sapientius est hominibus, s. — Et quod Infirum est Dei, fortius est hominibus. i. q. 48. 6. ad 1. — Quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes, s. — Ut ea quæ sunt destrueret, s. — Ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus, 2 2. q, 45. 4. ad I. — Christus factus est nobis sapientia, et justitia, et sanctificatio, ct redemptio, in. q. 48. 6. ad c, — Qui gloriatur, in Domino glorietur. s.

CAPUT II. Sapientiam loquimur inter perfectos, 2 2. q. 45. 5. ad 1. — Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est. i. q. 57* 5. ad 3. — Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent, in, q. 46. 12. ad 1, et q. 47. 5. o. et 6. c. — Nos autem non spiritum hujus mundi accepimus, sed sp'ritum qui ex Deo est. 1 2. q. 112. 5. ad 4. — Ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis. 1 2. q. 112. 5. ad 4. — Spiritualis autem judicat omnia, et ipse a nemine judicatur, i. q. 1. 6. ad 3. et 2 2. q. 60. 1. ad 2,

CAPUT III. — Tamquam parvulis in Christo, lac vobis potum dedi, non escam. 2 2. q. 189. 1. ad 4. — Cum enim sit inter vos zelus et contentio, nonne carnales estis? 1 2. q. 28. 4. ad 1. — Cum enim quis dicat: Ego quidem sum Pauli, alius autem, Cephæ; ego autem Apollo, nonne homines estis? 2 2. q. 188. 5. ad 2. — Ut sapiens architectus fundamentum posui, i. q. 1. 6, c. — Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus. 2 2. q. 4. 7. o. 2 2. q. 161.5. ad 2. — Si quis superædificat supra fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretiosos. 1 2. q. 89. 2. o. — Ipse autem salvus erit sic quasi per ignem, sup. q. 99. 4. 3. — Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat, ut sit sapiens. 2 2. q. 46. 1. ad 2.

CAPUT IV. — Dominus illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium. 1. q. 24. 1. ad 2. sup. q. 87. 2. c. — Sed neque meipsum judico. 1 2. q. 112. 5. c. — In Christo Jesu per evangelium ego vos genui, sup. q. 56. 2. c. — Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute. 2 2. q. 177. J. ad 2. — Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum. sup. q. 10. 4. ad 2.

CAPUT V. — Quid enim mihi de his qui foris sunt judicare, sup. q. 22. 5. 1. — Cum ejusmodi nec cibum sumere, sup. q. 23. 1. c.

CAPUT VI. — Jam quidem omnimo delictum est in vobis, quod judicia habetis inter vos. 2 2. q. 43. 8. ad 1. — Quare non magis injuriam accipitis? 2 2. q. 108. 1. ad 2. et ad 4. — Quare non magis fraudem patimini? 2 2. q. 55. 5. ad 1. — Iniqui regnum Dei non possidebunt, ui. q. 68. 4. c. — Esca ventri, et venter escis, i. q. 65. 1. c. 1 2. q. 1. 5. b. — Corpus autem non fornicationi. 1 2. q. 103; 4. ad 3. et 2 2. q. 35. 1. ad 4. et 2 2. q. 154. 2. ad 2. — Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? m. q. 8. 3. o. — Qui autem adhæret Domirjo, unus spiritus est. 2 2. q. 45. 2. c. — Qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur. sup. q. 55. 3. c. — Fugite fornicationem. 2 2. q. 35. 1. ad 4. — Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est. 1 2. q. 74. 4. o. — Neque fornicarii, neque adulteri, sup. q. 99. 5. 4. — Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. 1 2. q. 72. 2. ad 4. — Melius est nubere quam uri. sup. q. 42. 4. ad 4.

CAPUT VII. — Bonum est homini mulierem

non tangere. I 2. q. 14. L ad 3. — Ne fraudetis vos invicem nisi ex communi consensu, sup. q. 64. 4. c. — Præterit figura hujus mundi, sup. q. 74. 1. c. — Similiter et uxor viro. 2 2. q. 32. — ad 2. — Uxori vir debitum reddat, sup. q. 4L 4. c. — Unusquisque proprium donum habet ex Deo. I 2. q. 66. 2. ad I. — Virgo si nubat non peccat, sup. q. 41. 3. c. — Dico autem non nuptis et viduis, bonum est illis, si sic permanserint 2 2, q. 140. 1. ad 3. — Consilium autem do. I 2. q. 14. L ad 3. et 2 2. q. 152. 2. o. — Si quis frater uxorem habet infidelem, sup. q. 59. 2. c. — Qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt. 2 2. q. 152. 2. o. et 4. c. et 5. c. — Qui matrimonio jungit virginem suam, bene facit; et qui non Jungit, melius facit. 2 2. q. 152. 3. ad 5. et 4. 5. 0. sup. q. 4L 2. c. — Qui nubunt tamquam non nubentes, sup. q. 41. 3. L — Beatior autem erit, si sic permanserit. I 2. q. 70. 3, ad 2. — ”

CAPUT VII. — Scientia inflat. 2 2. q. 167. 1. c. et q. 188. 6. ad 2. — Scimus quia nihil est idolum in mundo. 2 2. q. 94. 1. ad 3. — Nam et si sint qui dicantur dii, sive in cælo, sive in terra, siquidem sunt dii multi, et domini multi. 1. q. 11. 3. ad L

CAPUT IX. — Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi? tn. q. 57. 6. ad 3. — Numquid de bobus cura est Deo? i. q. 22. 2. ad 5. i. q. 103. 5. ad 2. I 2. q. 102. 5. ad 8. — Omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evangelio. 2 2. q. 43. 8. ad 5. — Bonum est mihi magis mori, quam ut gloriam meam quis evacuet. I 2. q. 2. 3. c. et 2. q. 132. L ad 3. — Nam si evangelizavero, non est mihi gloria, necessitas enim mihi incumbit, 2 2. q. 81. 6. ad 3. — Nam cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci. i. q. 83. 3. 4. o. — Nescitis quod il qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? I 2. q. 4. 3. ad L — Sic currite, ut comprehendatis, i. q. 12. 7. ad 1. I 2. q. 4. 3. ad L

CAPUT X. — Patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt, et omnes in Moyse baptizati sunt in nube, et in mari. m. q. 70. ad L — Petra autem erat Christus, i. q. 102. L ad 4. — Hæc autem omnia in figuram contingebant illis. I 2. q. 7. 2. o. — Qui se existimat stare, videat ne cadat, i. q. 95. 3. o. — Tentatio vos non apprehendat, nisi humana, in. q. 4L 2. ad 2. — **Dico quod immolatum est ali- quod idolis, aut quod idolum sit aliquid?** s. 8. — Si quis vocat vos infidelium ad cœnam, et vultis ire. 2 2. q. 10. 9. c. — Nemo quod suum est, **quærat, sed quod alterius.** 2 2. q. 58. 11. c. — **Domini est terra et plenitudo ejus.** i. q. 13. 7. ad L et ad 6. — Omnia in gloriam Dei facite. I 2. q. 88. L ad 2. et q. 100. 10. ad 2. — Sine offensa estote Judæis et Gentibus, et Ecclesiæ Dei. 2 2. q. 7. 2. 3. et m. q. 42. 2. ad L — Nos scimus in quos fines sæculorum devenerunt, sup. q. 88/ 3. ad 3.

CAPUT XI. — Omnis viri caput Christus est. IU. q. 8. o. et q. 48. L c. et q. 49. L c. — Caput autem mulieris, vir. i. q. 93. 4. ad L sup. q. 62. 4. ad 4. — Caput autem Christi, Deus. ni. q/8. L au- **tio. au u** — **vir** imago **gionæ Dei est** mulier autem gloria viri est. i. q. 35. 2. ad 3. i. q. 93. 4. ad L et 6. ad 2. — Nam oportet hæreses esse, ut qui probati sunt manifesti fiant in nobis, 2 2. q. I L 3. ad 2. — Ego enim accepi a Domino, sup. q. 29. 7. ad L — Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat, in. q. 66. 4. ad 5. in. q. 73. 4. 5. o. et q. 74. L c. et q. 76. 2.

ad 2. et q. 79. I. c. et 7. ad 2. et q. 80. 10. ad 2. et q. 83. 1. c. et 2. c. ad I. et ad 2. et 3. c. q. 84. 7. ad 3. — Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat, ni. q. 80. 4. ad 5. — Qui enim manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit, m. q. 80. 5. ad 2. — Non dijudicans corpus Domini. 111. q. 80. 5. ad 2. — Cætera aim venero, disponam, ni. q. 25. 3. ad 4. et q. 64. 2. ad I. in. q. 72. 4. ad I. et q. 78. 3. a 9. et q. 83. 4. ad 2.

CAPUT XII. — Nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. I 2. q. 109. 1. b. et c. ad 1. 2 2. q. 171. L ad 1. et q. 176. 2. ad 2. — Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in spiritu sancto. 2 2. q. 15. 3. c. ad 1. — Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus. 2 2. q. 175. prine, sup. q. 35. 1.2. — Et divisiones ministratio- num sunt. Ibid. — Et divisiones operationum sunt. Ibid. — Qui operatur omnia in omnibus. 1. q. 105. 5. 0. — Unicuique autem datur manifestatio spiritus, ad utilitatem. 1. q. 104. 4. c, I 2. q. 111. 1. 4. c. 2 2. q. 172. 2. o. et q. 176. 1. ad 1. et q. 177. 1. c. ad 3. et ad 4. in. q. 7. 7. c. ad 1. — Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ. I 2. q. 66.2. ad I. et q. 68. 5. ad 1. et q. 111.4.0. 2 2. q. 176. 177. 178. 0. — Alii autem sermo scien-

4. c. ?d 4 -et Ç. 113. 10. ad ?-“ 2-.-I. 171. 3. ad 2 — Alteri fides in eodem spiritu. I 2. q. 111.4. c. ad 2. 2 2. q. 4. 5. ad 4. — Alii gratia sanitatum in uno spiritu. I 2. q. 111.4. c. ad 3. — Alii operatio virtutum. I 2. q. 111.4.* c. ad 3. et 2 2. q. 178. 1. ad 1. — Alii prophetia. I 2. q. 68. 3. ad 3. et 2 2. q. 171.2.0. et q. 174. 3. ad 2. et q. 176.2. ad 3. — Alit discretio spirituum. I 2. q. 111. 4. c. 2 2. q. 171. prine. — Alii genera linguarum. I 2. q. III. 4. c. ad 3. et 2 2. q. 176. 1. 0. et q. 179. 1. o. — Alii interpretatio sermonum. I 2. q. 111. 4. c. ad 3. — Hæc autem omnia operatur, etc. 1. q. 38. 2. 0. et q. 43. 5. ad k — Dividens singulis prout vult. 1. q. 19. 10. c. et I 2. a. 66. 2. ad 1. et q. 68. 5. ad 1. et q. 112. 4. 0. et 2 2. q. 172. 3. o. — Sicut unum corpus est, et membra habet multa, etc. ita et Christus. 1. q. 76. 5. ad 3. et 2 2. q. 183. 2. 3. 0, et m. q. 8. L 3. c. et q. 48. L c. et g. 49. c. 1. -r- Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. 2 2. q. 24. 4. c.

CAPUT XIII. — Et angelorum. 1. q. 107. L ad 2. — Factus sum vehit æs sonans, aut cymbalum tinniens. 2 2. q. III, 2. o. — Charitatem autem non habuero, t. q. 43. 5. ad 2. I 2. q. 65. 2. o. 2 2. g. 23. 7. 0. 2 2. q; 108. 2; ad 2. — Nihil mihi prodest. m. q. 89. 6. ad 3. — Si habuero prophetiam, etc. i. q. 43. 5. ad 3. 2 2. q. 6. 2. ad 3. 2 2. q. 172. 4. c. — Et si habuero omnem fidem. 2 2. q. 4. 0. et 7. ad 4. et q. 19. 5. ad 1. — Et si distri- buero in cibos pauperum omnes facultates meas, etc. 2 2. q. 117. 0. 2. et sup. q. 14. 2. c. — **Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, etc. 2 2. q. 124. 2. ad I.** - Charitas patiens est, etc. 2 2. q. 23. 4. ad 2. — Non quærit quæ sua sunt. 2 2. q. 26. 4.ad 3. — ?Lve prophetiæ evacua- buntur. 2 2. q. 171. 4. ad 2. et q. 573. L c et o I 174/5. o. nr. q. 7. 8. c. — Tunc autem facie ad fa- ciem, sup. q. 92' 6. — Sive Hnguæ cessabunt. 2 2. q. 176. 11. o. — Sive scientia destruetur, I q. 89. 5. ad L I 2. q. 63.2. ad L — Cum venerit auod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. I q. 58. 7. ad 3. et q. 62. 7. ad L I 2. q. 67 3. o 2 2 q. 44. ad I. 2 2. q. 171. 4. ad 2. — Videmus nunc per speculum in enigmate. i. q. 56. 4. c. 2 2. q. I. 2. 3. et 4. ad 2. et 2 2. q. 184. 2. ad 1. — Tunc au- tem facie ad faciem, i. q. 12. 14. ad i. 2 2. q. 23' 1

di, —Nunc autem manent fides, spes, charitas; ni hæc. I 2. q. 62. 3. o. 2. prine, et q. 17. 6. o. — Major autem horum est charitas. I 2. q. 66. o. 12. q. 23. 6. o. et q. 30. 4. o. et q. 34. 5. ad 1.2 2. I; 117. 6. ad 3. et q. 157. 4. c. ad 2. — Charitas — «quam excidit, sup. q. 4. 5. ad 1. et q. 71.

CAPUT XIV. Qui loquitur lingua, non homi- loquitur, sed Deo. 2 2. q. 176. 2. ad 2. — I Qui prophetat, hominibus loquitur, ad ædifica- tionem, et exhortationem, et consolationem. 2 2. 4.171. L ad 2. et q. 176. 2. ad 2. — Qui loquitur «gua. seipsum ædifileat. 2 2. q. 176. 1. o. — Ma- i arest qui prophetat, quam qui loquitur linguis. 22.q. 176.2.0. — Sensibus autem perfecti estote. 2 2. q. 184. 1. ad 1. — Apocalypsim habet. 2 2. 'ad 1. — Si autem omnes prophetant. 2 2. q. 171. 3. b. — Occulta enim cordis ejus manife- su fiunt. 2 2. q. 171. 3. c. — Spiritus propheta- ram prophetis subjectus est. 2 2. q. 171.3. c. et q. 171.3. ad 4. — Mulieres in Ecclesia taceant. 2 2. q. 177. 2. o. — Turpe est enim mulieri in Ecclesia loqui, m. q. 87. 4. ad L — Si quis ignorat, igno- rabitur. I 2. q. 6. 8. c. ad L — Omnia autem bsneeste et secundum ordinem fiant in vobis. 12. q. 87. L c. 2 2. q. 145. L ad 2. et 2. o. — Siorem lingua, mens mea sine fructu est. 2 2. q. 83. 13. c.

CAPUT XV. — Resurrexit tertia die. m. q. 53. 2.0. — Si autem resurrectio mortuorum non est, ~~hæc~~ue Christus resurrexit, m. q. 53. L o. et 2. c. ~~et 30. et q. 56. L c.~~ — **Si omnino mortui non re- surgunt, ut quid etiam baptizantur?** sup. q. 71. 9. 4. — Christus resurrexit a mortuis, primitiæ dormientium. L q; 95. L ad L m. q. 27. 3. c. et q. 53. 8.0. et q. 56. 1. c. ad 3. — Si Christus resurrexit, et nos resurgemus, sup. q1 75. 2. 3. — Inanis est predicatio nostra, sup. q. 25. 2. c. — Deinde finis cum tradiderit regnum Deo et Patri, i. q. 108. 7. ad 1. — Cum evacuerit omnem principatum, et potestatem, et virtutem, i. q. 108. 7. o. sup, q. 39.4.1. — **Cum autem subjecta fuerint ei omnia,** tunc et ipse filius subjectus erit illis, qui subjecit sibi omnia, i. q. 42. 4. ad 1. m. q. 20. 1. ad 3. — Ut sit Deus omnia in omnibus, i. q. 8. 1. 3. o. II. q. 112. I. c. — Quod seminas non vivificatur nisi prius moriatur, in. q. 43. 2. c. fi. et q. 46. 2. c. — Seminatur in corruptione, surget in incorrup- tione. m. q. 82. 1. b. et c. — Non corpus quod faturum est seminas, sup. q. 79. 1. ad 1. — Semi- natur in infirmitate, surget in virtute, in. q. 82. b. etc. sup. q. 82. 1. c. — Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale, ni. q. 54. 1. ad 1. — Mortui resurgent incorrupti, sup. q. 86. 1. c. — Novissimus Adam in spiritum vivificantem. 1. q. 95.1. ad 1. et nr. q. 31. 1. ad 1. et q. 34. 1. ad 1. — Sed non prius quod spirituale est, sed quod animale, deinde quod spirituale, i. q. 95. 1. ad 1. m. q. 34. L ad 1. — Primus homo de terra, ter- renus; secundus homo de cælo, cælestis. ni. q. 5.2. ad 1. et q. 31. 1. ad 1. et q. 54. 3. ad L — Qualis terrenus, tales et terreni; et qualis cæ- lestis, tales et cælestes. in. q. 19. 3/o. — Caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt, ni. q. 5. 2. ad 2. et q. 54. 3. ad 1. — Canet enim tuba, et mortui resurgent incorrupti, et nos im- mutabimur. in. q. 82. I. o. — Omnes quidem resurgemus, sup. q. 75. 2. c. — Resurgemus in momento, in ictu oculi, sup. q. 77. 4. c. — Opor- tet enim corruptibile hoc induere incorruptio- nem, et mortale hoc induere Immortalitatem, ibid. — Virtus vero peccati lex. I 2. q. 55. 3. ad 1. — Itaque, fratres mel dilecti, stabiles estote, et immobiles. 2 2. q. 183. 1. c. ad 2. et ad 3. I

CAPUT XVI. — Veniam autem ad vos, cum Macedoniam pertranslero. 2 2. q. 110. X ad 5. — Omnia vestra in charitate fiant. 2 2. q. 23. 4. ad 2.

EX SECUNDA EPISTOLA AD CORINTHIOS

CAPUT I. — Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis. 2 2. g. 83. 13. c. — Sicut abundant passionnes Christi In nobis, ita et per Christum abundat consolatio nostra. Ibid. — Sive autem tribulamur, I 2. q. 87. 6. c. fi. — Sicut so- cii passionum fuistis, sic et consolationis, in. q. 49. 6. o. — Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ. 2 2. q. 45. 4. ad 1. — Volui prius venire ad vos. 2 2. q. 110. 3. ad 5. — Sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo, est et non, sed est in illo, est, 2 2. q. 109. 4. o. et q. 129. 3. ad 5. — Qui unxit nos Deus, et qui si- gnavit nos, et dedit pignus spiritus in cordibus nostris. I 2. q. 114. 3. ad 3. et fi.

CAPUT II. — Ne forte abundantiori tristitia absorbeatur, qui ejusmodi est. I 2. q. 37. 2. ad 3. — Si quis autem contristavit me. 2 2. q. 116. 1. — Christi bonus odor sumus Deo, in iis qui salvi fiunt, et in iis qui pereunt, m. q. 71. 2. 3. c. — Aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitæ in vitam. 2 2. q. 78. 4. o. 2 2. q. 124. 1. ad 1. — Nam et ego quod donavi, sup. q. 25. 1. c.

CAPUT III. — Qui et idoneos nos fecit mini- stros novi testamenti, m. q. 17. 4. c. — Littera enim occidit, spiritus autem vivificat. I 2. q. 98. 1. ad 2, et q. 99. 2. ad 3. et q. 106. 2. c. 2 2. q. 188. 5. ad 1. — Quod si ministratio mortis, litteris deformata in lapidibus fuit in gloria, etc. quod manet, in gloria est. 2 2. q. 87. 1. c. fi. 2 2. q. 172. 4. ad 3.

CAPUT IV. — Neque adulterantes verbum Dei. sup. 2. 5. — Deus hujus sæculi. i. q. 65. 1. c. i. q. 114. 3. ad 2. — Charitas Christi urget nos. in. q. 79. 1. ad 2. — Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus. 2 2. q. 28. I. ad 1. — Quæ enim videntur, temporalia sunt; quæ au- tem non videntur, ætema sunt. i. q. 65. 1. ad 1.

CAPUT V. — Dum sumus in corpore, pere- grinamur a Deo. 2 2. q. 28. 1. ad 1. — Sive enim mente excedimus, Deo, sive sobrii sumus, vobis. 2 2. q. 81. 6. ad 2. et 7. c. — Pro nobis fecit pec- catum. m. q. 15. 1. ad 4. et 3. ad 2. et q. 46. 4. ad 3. — Si terrena nostra habitatio dissolvatur, sup. q. 69. 2. c.

CAPUT VI. — Quæ autem conventio Christi ad Belial, etc. i. q. 64. 1. ad 5. 2 2. q. 172. 6. ad 1. et ad 3. — Quæ societas luci ad tenebras? sup. q. 59. 1. c. — Exite de medio eorum, et separa- mini ab eis. 2 2. q. 25. 6. ad 5. — Et immundum me tetigeritis. Ibid. — Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, sup. q. 71.2. ad 1.

CAPUT VII. — Mundemus nos ab omni iniqui- namento camis et spiritus. I 2. q. 72. 2. c. — Quæ est secundum Deum tristitia, poenitentiam in sa- lutem stabilem operatur. 2 2, q. 35. 3. b. — Sæ- cuii autem tristitia mortem operatur I 2. q. 37. 4. o. et q. 41..1. c. — Ecce enim noc ipsum secun- dum Deum contristari vos, quantam in vobis operatur sollicitudinem, etc. I 2. q. 37. 2. ad 1.

CAPUT VIII. — Si enim voluntas prompta est secundum id quod habet, accepta est. I 2. q. 20.

4. c. in. q. 68. 2. ad 2. fi. — Non autem aliis sit remissio, vobis autem tribulatio. 2 2. q. 32. 19. ad 3. — Qui multum, non abundavit, et qui modicum, non minoravit. 2 2. q. 32. 5. 6. o. et q. 66. 7. c. et q. 71. 1. c. et q. 8/. 1. ad 4.

CAPUT IX. — Qui parce seminat, parce et metet. 2 2. q. 63. 1. ad 3. — Non ex tristitia aut necessitate. 1 2. q. 39. 2» ad 2. — Ad destructionem munitionum, consilia destruentes, et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei. i. q. 1. 6. ad 2. — Et in captivitatem redigentes omnem intellectum, in obsequium Christi, i. q. 1. 8. ad 2. i. q. 111. 1. ad 1. 1 2. q. 56. 2. c. 2 2. q. 1.4. c. et q. 4. 1. c.

CAPUT XI. — Satanás transfigurat se in angelum lucis. 2 2. q. 10. 2. ad 3. et 2 2. q. 174. 5. ad 4. — Non est ergo magnum, si ministri ejus transfigurentur, velut ministri justitiæ. in. q. 8. 7. 8. o.

CAPUT XII. — Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore, sive extra corpus, nescio, Deus scit. 2 2. q. 175. 5. 6. o. — Raptum hujusmodi usque ad tertium cælum. i. q. 68. 4. c. — Et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui, i. q. 12. 9. ad 2. et 2 2. q. 75. 4. ad 3. — Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus camis. 1 2. q. 79. 4. c. et q. 87. 2. ad 1. — Sufficit tibi gratia mea. 1 2. q. 112. 5. c. — **Nam virtus in infirmitate perficitur.** 1 2. q. 55. 3. ad 3. — Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis. 2 2. q. 101. 2. ad 2. — Sed cum essem astutus, dolo vos cepi. 2 2. q. 55. 4. ad 1. et 5. o. et q. 69. 2. o.

CAPUT XIII. — An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus? 2 2. q. 172. 1. b. et ad 4. et 6. b. et ad 1. — Pacem habete. 2 2. q. 29. 1. c. et q. 183. 2. ad 3. — Parentes debent filiis thesaurizare, sup. q. 57. 1. 2.

EX EPISTOLA AD GALATAS

CAPUT I. — Paternarum mearum traditionum æmulator exstens. 1 2. q. 87. 8. ad 1. et ad 3.

CAPUT II. — In faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. 1 2. q. 103. 4. ad 2. et 2 2. q. 33. 4. ad 2. et q. 43. 6. ad 2. — Ego enim per legem legi mortuus sum. 2 2. q. 88. 11. ad 1. — Christo confixus sum cruci, iiii q. 49. 1. ad 3. — Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Christus. 2 2. q. 175. 2. ad 2. — Qui dilexit me, et tradidit seipsum pro me. ih. q. 1.4. ad 3. — Si enim per legem justificatio, ergo gratis Christus mortuus est. 1 2. q. 109. 7. b.

CAPUT IIL — O insensati Galatæ. 2 2. q. 72. 2. o. 2 2. q. 158. 5. ad 3. — Quis vos fascinavit? i. q. 117. ad 3. — Christus redemit nos de maledicto legis, factus pro nobis maledictum, iiii q. 46. 4. ad 3. et q. 48. 4. c. — Lex propter transgressionem posita, etc. 1 2. q. 92. 4. ad 4. sup. q. 65. 2. c. — Ordinata per angelos. 1 2. a. 98. 3. o. et 6. b. — In manu mediatoris, m. q. 26. o. — Lex pædagogus noster fuit in Christo. 1 2. q. 98. 2. c. — In Christo Jesus non est servus neque liber.

CAPUT IV. — Cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus servientes. 2 2. q. 88. 9. o. — At ubi venit plenitudo temporis. 1. q. 73. 1. ad 1. — Factum ex muliere, iiii. q. 4L 4. c. — Quomodo convertimini ad infirma et egena elementa. 1 2. q. 103. 2. c. et m. q. 61. ad 4. et q. 62. 7. b.

CAPUT V. — Testificor enim circumcidenti **jJb** Epistola ad Ephesioe quoniam debitor est universæ legis faciendæ. in) q. 37. principio*, et q. 40. 4. c. — Sed fides, quajjisi q. 183. 2, ad 3. — Unum corpus, iiii q. 8. per dilectionem operatur. 2 2. q. 4. 2. ad 3. et q. lid 3. — Et unus spiritus, i. q. 30. 2. o. et q. **23. 6. ad 2. — Quis vos fascinavit? s. m. — Cara** 8. 1. o. et q. 41. 6. o. — Unus Deus. i. q. 103. i. enim concupiscit adversus spiritum, et spiritum^ -- <b 9f; — **Una fides. 2 2. q. 4. 6. o. et q.** adversus carnem, 1 2. q. 70. 4. o. et q. 71. 2. iKiji.c.et q. 10. 5. ad 1. et ad 3. et q. 23. 5. b. m. 3. 2 2. q. 189. 10. ad 2. — Hæc enim sibi invlceDi73.1. c.— Unum baptisma, m. q. 49. 3. ad 2. adversantur. 1 2. q. 70. 4. c. — Manifesta sunt da.66.9. o. et q. 67. 3. ad 1. et 4. ad 3. 5. 6. o. et **opera camis, quæ sunt, etc.** 1 2. q. 70. 4. o. — m.2. ad 3. m. q. 80. 10. ad 1. ct q. 82, 8. c. et Fructus autem spiritus est charitas, etc. 1 2. q. 11.;^ 3. ad 3. et q. 84. 10. ad 1. et ad 5. — Qui su- 3. ad 2. 1 2. q. 70. o. 2 2. q. 4. 5. ad 4. — Qui au- omnes, et per omnia, et in omnibus vobis, i. tem sunt Chnsti, carnem suam crucifixerunt cum ■ 3. o. et q. 43. 3. c. — Unicuique nostrum vitiis et concupiscentiis iiii q. 84. 4. c. et 5. ad 3,a<» est Rratia> secundum mensuram donationis n\oi'T xi <Cwiiti. 1 2. q. 112. 4. o.—Quod autem ascendit m V^n cīnpām,nī nājls 8lor,i;d est nisi quia et descendit primum in infecupidi. 2 2. q. 132. 1. c.— Considerans teipsum,r;rei nartes terræ? m. q. 49. 6. c. et q. 57. 2. ad ne et tu tentens. i. q. 95. 3. o. — **Alter altenuji** _ Qui descendit, ipse est et qui ascendit su- onera portate, et sic adimplebitis legem Christi,^0iηηi5 cælj03. qK 57> 4> 5 et q. 58. 3. c. “ I 3x. “ ettad 4.;,et I 4'88' ?■ ad 11.SUP”-Ut adimpleret omnia, m. q. 7. 10. o. — Et ipse q. 13.2.c. Nam si quis existimat se aliquicf.^jit quosdam, etc. ad consummationem corporis esse, cum nihil sit, ipse se seducit, i. q. 45. 1.o|Cstri5ti. 1 2. q. 112. 4. c. fi. 2 2. q. 177. principio, et 2. ad 1. Opus suum probet unusquisque, ei qu0 totum corpus compactum et connesic in semetlps0 tantum gloriam habebit, et noa I3aper omnem juncturam, etc. 2 2. q. 183. 2. ad m altero, ni. q. S0. 4. ad 5. Qui seminat b _ Deponite vos, s. pristinam conversationem, came sua, de came sua et metet corruptionem, i rtiirem hominem. 2 2. q. 19. 2. ad 2. — Sol non 9\— 2. *-- q.Q2, 2' c' ad 3,et 8,c occidat super iracundiam vestram. 1 2. q. 47. 4. 2 2.φ6o.1 ad 1.— Bonum autem fac entes, non _ Ut det gratiam audientibus; n!i. q.18. 6. ad Quæ en m semina- j _ Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei. vent homo, hæc et metet, sup. q. 71. 1. ad 1.-h Uj,q#63. 3, ad j. — Donec occurramus omnes in perfecturn. sup. „ 8L L c ? CAPUT V. — Estote imitatores Dei. 1 2. q. 19. 9. ad 1. — Christus dilexit nos, et tradidit seip- pfampro nobis, m. q. 47. 2. o. et q. 48. 2. c. et q. 2. q. 51. 4. c. et q. 53. 1. c. principio. — c. et q. 51. 4. c. et q. 53. 1. c. principio. — Fornicatio autem et omnis immunditia, aut ava- ritia, nec nominetur in vobis. 1 2. q. 72. 2. ad 4. et q. 73.5. ad 1. — Aut turpitud0. 2 2. q. 144. 2 c. et q. 187. 5. ad 4. — Aut stultiloquium. 2 2. q. 148.6. c. et q. 153. 5. ad 4. — Omnis autem fornicator, aut immundus, etc. non habet hæredita- ttUjetc.2 2. q. 25. 5. ad 7. et q. 35. 3. c. et q. 36. 3.C.2.2. q. 153. 3. o. — Aut avarus quod est idolo- rum servitus. 2 2. q. 118. 5. ad 4. — Omnia autem quæ arguuntur, a lumine manifestantur, i. q. 117. 1.2.0.2 2. q. 171. 2. c. — Omne quod manife- statur, luminem est. i. q. 64. 2. ad 3. et ad 5. 1 2. q. H2>5. ad 3. 2 2. q. 171.2. c. — Surge qui dormis, et exsurge a mortuis, et illuminabit te Christus, 12. q. 109. 7. ad 1. — Nolite inebriari vino, in timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, etc. 2 2. q. 104. 5. ad 1. — Et vos domini, eadem facite illis, remittentes minas. 2 2. q. 65. 2. ad 1. — Non est nobis colluctatio ad- versus carnem et sanguinem. 1 2. q. 55. 3. ad 3. 22. q. 123. 1. ad 1. — In omnibus sumentes scu- tum fidei. 2 2. q. 7. 1. ad 2.

CAPUT V. — Estote imitatores Dei. 1 2. q. 19. 9. ad 1. — Christus dilexit nos, et tradidit sei- pfampro nobis, m. q. 47. 2. o. et q. 48. 2. c. et q. 2 2. q. 132. 1. ad 1. — Ego enim stigmata Domfc Jesu in corpore meo porto. 2 2. q. 124. 1. ad 1| Fornicatio autem et omnis immunditia, aut ava- ritia, nec nominetur in vobis. 1 2. q. 72. 2. ad 4. et q. 73.5. ad 1. — Aut turpitud0. 2 2. q. 144. 2 c. et q. 187. 5. ad 4. — Aut stultiloquium. 2 2. q. 148.6. c. et q. 153. 5. ad 4. — Omnis autem forni- cator, aut immundus, etc. non habet hæredita- ttUjetc.2 2. q. 25. 5. ad 7. et q. 35. 3. c. et q. 36. 3.C.2.2. q. 153. 3. o. — Aut avarus quod est idolo- rum servitus. 2 2. q. 118. 5. ad 4. — Omnia autem quæ arguuntur, a lumine manifestantur, i. q. 117. 1.2.0.2 2. q. 171. 2. c. — Omne quod manife- statur, luminem est. i. q. 64. 2. ad 3. et ad 5. 1 2. q. H2>5. ad 3. 2 2. q. 171.2. c. — Surge qui dormis, et exsurge a mortuis, et illuminabit te Christus, 12. q. 109. 7. ad 1. — Nolite inebriari vino, in timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, etc. 2 2. q. 104. 5. ad 1. — Et vos domini, eadem facite illis, remittentes minas. 2 2. q. 65. 2. ad 1. — Non est nobis colluctatio ad- versus carnem et sanguinem. 1 2. q. 55. 3. ad 3. 22. q. 123. 1. ad 1. — In omnibus sumentes scu- tum fidei. 2 2. q. 7. 1. ad 2.

EX EPISTOLA AD EPHESIOS

CAPUT I. — Qui prædestinavit nos in ade- ptionem filiorum, i. q. 23. o. m. q. 24. o. — 1 staurare omnia in Christo, quæ in cælis, et qu^ in terra sunt in ipso. m. q. 48. 6. ad 3. — Opt- ratur omnia secundum consilium voluntatis suæ) I. q. 22. f. ad 1. 1 2. q. 14. 1. ad 2. — Illuminata oculis cordis vestri, i. q. 12. 3. ad 1. — Supri omnem principatum et potestatem, et virtuteir, in et dominationem, i. q. 108. 2. ad 2. et 6. o. — **B JW est luxuria.** 1 2. q. 76. 4. ad 2. et ad 4. 2 2. q. lpsum dedit caput supra omnem **Foedesiā**, ni 1304. o. et q. 147. 8. ad 1. — **Subjecti invicem,** q. 8. 1. o. — **Ut sciatis quæ sit supereminens, sup** latimore Christi. 2 2. q. 19. 2. ad 3. 2 2. q. 104. 1. j; cæd5.c.c.principio, et ad 11.66. ad 22. rīn. q. 220. 11.oo. coSuuS™. 2~2 F~“ iE„e55 c r s 3 — & “a.ura ·φ2 \1δ?: ■.«12-- ad 4. — Ut exhiberet sibi gloriosam

vivificavit nos, et conresuscitavit, et consedert fecit in cælestibus. in. q. 58. 4. ad 1. — Ut ostec^ deret in sæculis supervenientibus abundante; divitias gloriæ suæ, in bonitate super nos Christo Jesu. 1 2. q. 114. 10. ad 1. — Legem ma- datorum decretis evacuans. 1 2. q. 99. 1. t.

CAPUT VI. — Et vos patres, nolite ad iracun- diam provocare filios vestros, etc. 2 2. q. 55. 2. ad 1. — Servi, obedite dominis carnalibus, cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, etc. 2 2. q. 104. 5. ad 1. — Et vos domini, eadem facite illis, remittentes minas. 2 2. q. 65. 2. ad 1. — Non est nobis colluctatio ad- versus carnem et sanguinem. 1 2. q. 55. 3. ad 3. 22. q. 123. 1. ad 1. — In omnibus sumentes scu- tum fidei. 2 2. q. 7. 1. ad 2.

CAPUT IV. — Solliciti servare unitatem se- ntus in vinculo pacis. 2 2. q. 29. 2. o. et 3. ad 1'

EX EPISTOLA AD PHILIPPENSES

CAPUT 1. — Charitas vestra magis ac magis abundet. 1 2. q. 52. o. et q. 66. 1. o. 2 2. q. 24. 4. o. — Quidam ex contentione annuntiant Christum, non sincere; æstimantes se pressuram excitare vinculis meis. 2 2. q. 38. 1. ad 2. et q. 88. 2. ad 1. — Coarctor autem a duobus, desiderium habens dissolvi et esse cum Christo, multo magis mel- lius est. 1 2. q. 5. 3. c. et 2 2. q. 24. 8. c. m. q. 46. 6. c. ad 4.

CAPUT II. — In humilitate superiores sibi in- vicem arbitantes. 2 2. q. 161.3. o. et 6. ad 1. sup. q. 34. 1. ad 2. — Qui cum in forma Dei esset, i. q. 31.2. ad 2. — Formam servi accipiens. 2 2. q. 161. 1. ad 4. et ni, q. 1. 1. c. — In similitudinem hominum factus, m. q. 5. 1. ad 1. — Et habitu inventus ut homo. m. q. 2. 6. ad 1. — Humilia- vit semetipsum. 2 2. q. 161. 1. ad 4. m. q. 49. 6. c. et q. 53. 1. c. et q. 54. 2. c. et q. 59. 3. o. et 6. c. — Factus obediens usque ad mortem, in. q. 47. 2. o. et q. 48. 2. 3. c. et q. 49. 1. c. et 4. ad 3. et q. 51. 4. et q. 53. 1. c. — Propter quod et Deus exaltavit illum, m. q. 49. 6. c. et q. 53. 1. c. et q. 54. 2. c. et q. 59. 3. o. et 6. c. — Deus est enim qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. j. q. 83. 1. àd 3. et q. 105. 4. o.

CAPUT III. — Propter quem omnia detrimen- tum feci, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam. 2 2. q. 184. 7. ad 1. — Non quod jam acceperim, aut perfectus sim. 2 2. q. 24. 8. ad 1. — Sequor autem si quo modo comprehen- dam. i. q. 11. 7. ad 1. — Quæ retro sunt oblivis- cens 1 2. q. 13. 5. ad 2. — Quorum Deus venter est. i. q. 65.' 1. c. 1 2. q. 1. 5. b. — Nostra autem conversatio in cælis est. 2 2. q. 23. 1. ad 7. — Qui reformabit corpus humilitatis nostræ configu- ratum corpori claritatis suæ. m. q. 45. 2. ad 3. sup. q. 85. 2. c.

CAPUT IV. — Modestia vestra nota sit omni- bus hominibus. 2 2. q. 160. 2. ad 1. — Sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione, petitiones vestræ innotescant apud Deum. 2 2. q. 83. 17. o. — Pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras. 1 2. q. 70. 3. c. 2 2. q. 29. o. — Ubique et in omnibus institutus sum, et satiari, et esu- rire, et abundare, et penuriam pati. 1 2. q. 24. 1. ad 3. — Omnia possum in eo qui me confor- tat. it 1 q. 43. 4. ad 3. — Gaudet in Domino sem- per. sup. q. 4. 2. ad 1.

EX EPISTOLA AD COLOSSENSES

CAPUT I. — Et transtulit in regnum filii dile- ctionis suæ. i. q. 41.2: ad 2. — Qui est imago Dei invisibilis. 1. q. 35. 2. o. et q. 47. 1. ad 2. i. q. 88. 3. ad 3. et q. 93. 1. ad 3. — Primogenitus omnis crea- tura. i. q. 33. 3. ad 2. Quoniam in ipso sunt universa, in. q. 7. 10. o. Pacificans per sangui- nem crucis ejus, sive quæ in terris. Tn. q. 35. 8. ad 1.

CAPUT II. — In ipso inhabitat omnis pleni- tudo divinitatis corporaliter, iiii q. 2. 10. ad 2. — Qui est caput omnis principatus et potestatis, m. q. 8. 4. o. — In quo et resurrexistis per fidem, m. q. 66. 2. 3. 9. c. — Donans vobis omnia de- lecta. m. q. 84. 3. ad 3. — Et Ipsum tulit de me- dio, affigens Illud cnici, m. q. 48. 6. ad 3. et q. 49. 3. o. et q. 52. 5. c. — Expolians principatus et

4

1^7

4.

Ex I Epistola ad Thessalonicense*

INDEX I

Ex II Epistola ad Timotheum

potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso. m. q. 52. 5. o. — Quae sunt umbra futurorum, corpus autem Christi. 1 2. q. 107. 2. c. IU, q. 2. 10. ad 2. et q. 47. 2. ad 1.

CAPUT III. — Quod est vinculum perfectionis. 2 2. q. 81. 7. c. 2 2. q. 184. 1. o. et 2. 3. c. et q. 186. 7. ad I. et q. 189.1. ad 1. m. q. 46. 3. c. — Filii, obedite parentibus per omnia. 2 2. q. 104. 5. ad 1. — Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, etc. 2 2. q. 104. 5. ad L

CAPUT IV. — Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, m. q. 71. 2. c.

EX PRIMA EP. AD THESSALONICENSES

CAPUT IV. — Et ne quis supergrediatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum. 2 2. q. 55. 4. ad 2. et 5. c. — Operamini manibus vestris, sicut praecepimus vobis. 2 2. q. 187. 3. o. — Nos qui vivimus, qui relinquimur. 1 2. q. 81. 3. ad 1. — Et sic semper cum Domino erimus. 1 2. q.93.5. ad 2. — Rapiemur obviam Christo in aera, sup. q. 84. 1. ad 1. — Nos qui vivimus, qui residui sumus, sup. q. 74. 7. ad 3. — Dominus in voce archangeli descendet, sup. q. 76. 3. c.

CAPUT V - Sine intermissione orate. 2 2. q. 83. 14. ad 4. Spiritum nolite extinguere. 2 2. q. 189. 1. ad 4.- Omnia probate. 2 2. q. 189. 9. a. 1. ad 1. et 10. ad 1. fin. — Ab omni specie mala abstinete vos. 2 2. q. 43. 1. o. et 4. c. — Repentinus eis superveniet interitus, sup. q. 73. 1. ad 1. — Dies Domini sicut fur. sup. q. 73. 1. ad 2.

EX SECUNDA EPISTOLA AD THESSALONTCENSES

CAPUT I. — Supercrescit fides vestra. 2 2. q. 5. 4. o. — In omnibus persecutionibus vestris, et tribulationibus, quas sustinetis in exemplum iusti iudicii Dei. 2 2. q. 108. 4. c. fi. — Ut digni habeamini in regno Dei. 1. q. 24. 1. c.

CAPUT II. — Cujus adventus est secundum operationem Satana. m. q. 8. 8. c. ad 1. — In omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus, et in omni seductione iniquitatis, J. q. 114. 4. ad 1. 2 2. q. 178. 1. ad 2.

CAPUT HI. — Non enim omnium est fides. i. q. 1.2. ad 1. — Non inquieti fuimus inter vos. 2 2. q. 35. 4. ad 3. — Neque gratis panem manducavimus ab aliquo. 2 2. q. 187. 3. c. et ad 5.

EX PRIMA EPISTOLA AD TIMOTHEUM

CAPUT I. — Finis praecepti est charitas. 1 2. q. 99. 1. ad 2. 2 2. o. 24. 2. ad 3; et q. 43. 4. ad 3. et q. 44. 1. c. et 2 i. q. 170. 1. c. — Lex justo non est posita. 1 2. q. 93. 6. ad I. et q. 96. 5. o.— Plagiariis. 1 2. q. 105. 2. ad 10. 2 2. q. 66. 6. ad 2. — Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. Infr. — Si ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primum ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi, in vitam aeternam. 1 2. q. 87.2. ad 1. et ad 2. — Regi saeculorum immortalis, invisibilis, soli Deo. i. q. 31. 3, ad 2.

CAPUT II. — Omnes homines vult salvos fieri. 1. q. 19. 6. ad 1. et q. 23. 4. ad 3. — Pro omnibus, iii. q. 46. 1. ad 3. et 6. c. ad 4. et ad 6. et q. 48. 2. o. et q. 49. 1.3. c. et q. 68. 1. c. et q. H c. in.

M. *. — orare in omni Ineo. 1 2. q. Ui2. 4. ad 5. 2 2. q. 84. 3. o. — Similiter mulieres In habitu ornato, cum verecundia, i. q. 95. 3. c. fi. 2 2. q. 144. 4. o. — Cum sobrietate. 2 2. q. 143. c. prine, et q. 149. o. — Ornantes se non tortis crinibus, dut auru, aut margaritis vel veste pretiosa. 2 2. q. 169. o. et q. 187. 6. c. — Docere, mulieri non permitto. 2 2. q. 177. 2. o. ili. q. 75.1. ad 3. et q. 7b. 4. ad 2. sup. q. 39. 1. c. — Adam non est seductus, i. q. 94. 4. o. — Mulier autem seducta in praevaricatione fuit, i, q. 94. 4. ad 1. et ad 2. et 1 2. q. 89. 3. ad 2. et 2 2. q. 163. 1. ad 4. et 4. ad 1. — Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide et dilectione, m. q. 68. I.O. — Cum sobrietate, s. 2.

CAPUT III. — Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. 2 2. q. 185. I.O. — Unius uxoris virum. 2 2. q. 108. 4. ad 2. — Aperuit angelis. 1. q. 57. 5. ad 1.

CAPUT IW. — Prohibentium nubere. 1 2. q. 105. 4. ad 6. — Exerce teipsum ad pietatem. 2 2. q. 80. c. et 2 2. q. 101. o. et q. 102.1.3. c. et q. 121. 1. ad 2. et q. 122. 5. ad 1. — Corporalis exercitatio ad modicum utilis est. 1,2. q. 68. 7. ad 2. 2. q. 30. 4. ad 2. et q. 32, 5. ad 4. — Pietas ad omnia utilis est. 1 2. q. 68. 7. ad 2. et 2 2. q. 4. 4. ad 2. et q. 32. 5. ad 4. sup. q. 99. 5. ad 4. — Qui est salvator omnium hominum, s. 2. — Promissionem habens vitae quae nunc est, et futura.

CAPUT V. — Senioremem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem, m. q. 42. 2. ad 3. — Si quis suorum, et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, ei est infideli deterior. 2 2. q. 32. 3. ad 1. et 9. o. 2 2. q. 189. 6. ad 1. — Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo et doctrina. 2 2. q. 102. 2. o. — Dignus est operarius mercede sua. 1 2. q. 114. 5. c. m. q. 49. 6. c. — Peccantes coram omnibus argue, m. q. 55. 1. ad 1. — Haec custodias sine praedjudicio, nihil faciens, in alteram partem declinando. 2 2. q. 89. 3. ad 3. — Quorundam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad iudicium, quorumdarn autem subsequuntur. 2 2. q. 67. 2. ad 3. — Nemini cito manum imposueris, sup. q. 36. 4. ad 3. — Volo juvenculas nubere et procreare filios, sup. q. 41. 3. c.

CAPUT VI. — Radix omnium malorum est cupiditas. 1 2. q. 77. 5. ad 1. et q. 82. 4. ad 3. et q. 84. 1. o. et 2. c. fi. et 3. ad 1. et 4. ad 4. 2 2. q. 24. 10. ad 2.2 2. q. 119.2. ad 1. — Usque in adventum Domini. ni. q. 36. 1. ad 3. — Et lucem habitat inaccessibilem; quem nullus hominum videt, nec videre potest. 1 2. q. 112. 5. ad 3.

EX SECUNDA EPISTOLA AD TIMOTHEUM

CAPUT II. — Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus. 2 2. q. 18. 3. ad 2. et 2 2. q. 182. 2. o. et q. 188. 2. ad 2. — Si negaverimus, et ipse negabit nos. i. q. 32. 4. c. et 2 2. q. 1.6. ad 1. et 7. c. et q. 2. 5. et q. 8. 2. o. et 3. 6. c. et q. 11. 2. c. — Nolite contendere verbis. 2 2. q. 10. 7. ad 1. — Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc; novit Dominus, qui sunt ejus. i. q. 24. I. c. fi. 2 2. q. 172. 4. b. — In magna autem domo non solum sunt vasa aurea, etc. 2 2. q. 183. 2. c. fi. — Servum Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes. 2 2. q. 116. I.O. — Cum modestia corripientem eos, qui resistunt veritati. 2 2. q. 160. 1. ad 3.

CAPUT III. Erunt homines seipbos amante*. i l 2. q. 77. 4. o. et 2 2. q. 19. 6. o. et q. 25. 4. ad 2. el ad 3. et 7. o. et 2 2. q. 117. 1. ad l et q. 153. 5. jd 3. — Omnis sapientia divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, etc. i. q. l. 1. b.

CAPUT IV. — in reliquo reposita est mihi corona Justitiæ. 1 2. q. 114. 3. b. et c.

EX EPISTOLA AD TITUM

CAPUT I. — Secundum agnitionem veritatis, quæ secundum pietatem est. 2 2. q. 188. 5. ad 3. — Qui non mentitur Deus. 2 2. q. 110. 1. o. et 2. c. — Et eos qui contradicunt, arguere, i. q. i. l. b. et 8. o. et 2 2. q. 188. 5, c. — Sed Inquinata sunt eorum mens, et conscientia, i. q. 79. 13. ad 2. — Confitentur quidem se nosse Deum, factis autem negant. 2 2. q. 2. 9. o. et 2 2. q. 124. 5. o. et m. q. 7. 3. ad 2.

Caput. II. — Senes ut sobrii sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione et patientia. 2 2. q. 60. 3. c.

CAPUT III. — Dicto obedire. 2 2. q. 104. 6. o. — Cum apparuerit benignitas, et humanitas salvatoris nostri Dei, non ex operibus justitæ quæ fecimus nos. 1 2. q. 98. 4. c. ni. q. 2. 11. o. et q. 24. 3. fi. — Per lavacrum regenerationis, m. q. 62. 2. c. et q. 65. 1.2. c. et q. 66. 1. ad 1. et 3. 9. c. ad 5. et q. 67. 3. c. in. q. 84. 10. ad 1. — Et renovationis Spiritus sancti, m. q. 84. 10. ad l. — Quem effudit in nos abunde, i. q. 36. i. ad 1. — Haereticum hominem, post unam et secundam correctionem, devita. 2 2. q. 11. 3. 4. c. ad 1.

EX EPISTOLA AD HEBRÆOS

CAPUT I. — Tanto melior angelis effectus, etc. m. q. 22. l. ad 1. — Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus. i. q. 3. 1. ad 2. — Portansque omnia verbo virtutis suæ. i. q. 34. 2. ad 5. i. q. 114. 1. b. et 4. ad 1. — Et omnes ut vestimentum veterascent. Et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur, i. q. 9. 1.2. o. — Omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium nostrum missi, i. q. 112. 2. ad 1.

CAPUT II. — Nunc autem necdum videmus omnia subjecta ei. m. q. 20. 1. ad 3. et q. 59. 4. ad 2. — Decebat eum, etc. per passionem consummari. ni. q. 50. 1. o. et q. 52. l. c. — Propter quod non confunditur, fratres eos vocare, i. q. 33. 3. o. ni. q. 28. 3. ad 5. — Ego ero fidens in eum. 2 2. q. 129. 6. o. — Quia ergo pueri communicaverant carni et sanguini, m. q. 80. 1. 2. 3. o. — Et ipse participavit eisdem, ni. q. 81. 1. o. et q. 84. 7. ad 4. — Ut per mortem destrueret eum, qui mortis habebat imperium, m. q. 48. 4. o. et 6. ad 3. et q. 52. 1. c. — Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii tenebantur servituti/ ni. q. 48. 4. c. et q. 49. 2. o. — Sed semen Abrahæ apprehendit, in. q. 31. 2. o. — Unde debuit per omnia fratribus asslmilari. HL q. 29. 3. ad 1. — Ut repropitiaret delicta populi. in. q. 2. 4. ad 2.

CAPUT III. — Considerate apostolum, et pontificem confessionis nostræ Jesum. m. q. 22. o. et q. 31. 2. ad 2. et q. 59. 4. ad 1. q. 84. 7. ad 4.

CAPUT IV. — Non profuit illis sermo auditus, non admixtus fidei. 2 2. q. 5. 2. ad 2. — Habentes ergo pontificem magnum, m. q. 22. 1. c.

CAPUT V. — Omnis pontifex ex hominibus assumptus est. in. q. 22. 1. o. et 3. ad l. et q.50. 4. ad 3. — Pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum. in. q. 22. L c. ad 1. et 4. c. et q, 26. 1. o. et q. 82. 3. c. — Propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro peccatis, h i. q. 22. 4. ad J..— Exauditus est pro sua reverentia, in. q. 21. 3. 4. o. — Ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, sup. q. 61. 9., o

CAPUT VI. — Non rursum jacentes fundamentum poenitentia ab operibus mortuis, m. q. 84. 6. ad 2. et q. 89. 6. c. — Impossibile est eos qui semel illuminati sunt, etc. et prolapsi sunt, rursum revocari ad pœnitentiam, etc. in. q. 84. 10. ad l. — Rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei. m. q. 84. 10. c. ad 1. fi. — Terra enim sape venientem super se bibens imbrem et germinans herbam opportunam, etc. 1 2. q. 70. 1. ad 1. — Proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, et maledicto proxima, i. q. 23. 1. ad 3. — Homines per majorem sui jurant. 2 2. q. 89. 1. o. et 4. c. 2 2. q. 98. 2. c. — Omnis controversiæ finis est juramentum, sup. q. 46. 1. ad 4. — Et incedentem usque ad interiora velaminis. 2 2. q. 17. 2. ad 4. et ad 5. — Hic enim Melchisedech, etc. cui et decimas omnium divisit Abraham. 2 2. q. 87. 1. ad 3.

CAPUT VII. — Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habens, ni. q. 22. 6. ad 3. — Translato enim sacerdotio, necesse est ut et legis translatio fiat. l 2. q. 107. 2. o. et 1. 4. 10. c. — Reprobatio quidem fit præcedentis mandati propter infirmitatem et inutilitatem. 1 2. q. 98. 2. ad 2. — Nihil enim ad perfectum adduxit lex. 1 2. q. 98. 2. o. et i. q. 1. 10. c. — Talis enim decebat, ut nobis esset pontifex, sanctus, impollutus, segregatus a peccatoribus, ni. q. 4. 6. ad 1. — Qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre, m. q. 22. 6. ad 2. — Quod minus est a meliore benedicetur. sup. q. 19. 4. 2.

CAPUT VIII. — Talem habemus pontificem, s. 3. — Sacramentorum minister et tabernaculi Dei quod fixit Deus, et non homo. 1 2. q. 102. 4. o. — Omnis pontifex ad offerendum munera et hostias constituitur, m. q. 22. 1. c. ad 1. — Cum essent qui offerrent secundum legem munera quæ exemplari et umbræ deserviunt cælestium. Ibid. — Nunc autem melius sonitus est fninisterium, quanto et melioris testamenti mediator est. Gal. 3. et 1 2. q. 91. 5. c. ad 1. et q. 98. 1. o. et 2. ad l. et ad 2. et q. 99. 6. c. et q. 106. 3. c. et x 107. 1. c. ad 2. et 2. 3. 4. c. 2 2. q. 1. 7. ad2.— *quod in melioribus repromissionibus sancitum est. 1 2. q. 91. 5. o. et q. 99. 6. o. et q. 107. 1. ad 2. et q. 108. 1. o. 2 2. q. 95. 2. ad 3. et q. 140. 1. ad 1. — Quod autem antiquatur et veterascit, prope interitum est. i. q. 10. 4. ad 3.

CAPUT IX. — In priori tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorum, officia consummantes. in secundo autem semel in anno solus pontifex, non sine sanguine. 1 2. q. 102. 4. ad 4. et ad 5. et ad 6. — Hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem. 1 2. q. 98. 2. o.— Justitiis carnis, usaue ad tempus correctionis impositis. 1 2. q. 56. 4. c. — Si enim sanguis hircorum, et taurorum, et cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat, ad emundationem carnis. 1 2. q. 102. 5. ad 4. et 5. ad 6. et q. 103. 2. o. ni. q. 37. 4. ad 3. q. 87. 4. ad 1. — Sanguis Christi emundabit

conscientiam nostram ab operibus mortuis, ni. q. 48. ad 3. et q. 49. 5. ad I. et iiii q. 89. 6. c.

CAPUT X. — Umbram enim habens lex futurorum bonorum, non Ipsam imaginem rerum. I 2. q. 101. 2. c. — Nunquam potest accedentes perfectos facere, i. q. 1. 10. c. I 2. q. 98. 2. o. — Initiauit vobis viam novam et invicem per velamen, id est carnem suam. m. q. 62. 5. c. et q. 63. 3. c. — Et sacerdotem magnum, super domum Dei. s. 3. — Non deserentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam. 2 2. q. 109. 8. ad 1. — Voluntarie enim peccantibus nobis, post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hostia, s. 6. — Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit, etc. I 2. q. 106. 2. ad 2. 2. 2. q. 103, ad 3. et q. 189. 4. ad I. sup. q. 8. 7. ad 2. — Quod si subtraxerit se, non placebit animæ meæ. i. q. 3. 2. ad 1.

CAPUT XI. — Est autem fide4 sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium, i. q. 2 2. ad I. et 2 2. q. 4. I. o. et 22. q. 171. 3. ad 2. — **Sine fide autem impossibile est placere Deo.** 2 2. q. 2. 3. o. — Credere oportet accedentem ad Deum, quia est, et inquirentibus se remunerator sit. 2 2. q. 2. 8. ad I. — A longe eas aspicientes et salutantes, etc. i. q. 10. I. ad 4. et q. 42. 5. ad 2. et 2 2. q. 173. I. c. — Circuierunt ih melotis, tæ in pellibus caprinis. 2 2. q. 169. 1. ad 2. — Quibus dignus non erat mundus. 2 2. q. 188. 2. ad 3. — Hi omnes testimonio fidei probati non acceperunt repositionem. I 2. q. 98. 2. c. sup. q. 77. 1. c.

CAPUT XII. — Nondum enim usque ad sanguinem restitistis. 2 2. q. 188. 6. ad 3. — Non multo magis obtemperabimus Patri spirituum et vivemus? 2 2. q. 189. 6. c. fin. — Et sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. 2 2. q. 81. 8. o. — Postea cupiens hæreditare benedictionem, reprobatus est. i. q. 23. 3. o. — Non invenit pœnitentiæ locum, quamquam cum lacrymis inquisisset eam. ni. q. 86. 1. ad 1. — Sed accessistis ad Sion montem, et civitatem Dei viventis Jerusalem cælestem. i. q. 3. 1. ad 5. — Et multorum millium angelorum frequentiam, i. q. 50. 3. o. i. q. 112. 4. ad 2. — Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tentant Deum. i. q. 112. 2. c. 2 2. q. 97. 2. o. — Propter hoc et Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, etc. m. q. 49. I. o. — Exeamus igitur ad eum extra castra improprium ejus portantes, m. q. 46. 3. o. — Beneficientiæ autem et communionis nolite oblivisci. 2 2. q. 31. I. o. — Talibus enim hostiis promeretur Deus. 2 2. q. 86. 2. ad 1.

EX EPIST. APOST. S. JACOBI

CAPUT I. — Patientia autem opus perfectum habet. I 2. q. 66. 4. ad 2. 2 2. q. 136. 2. ad 1. et q. 184. 1. ad 3. — Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. 2 2. q. 53. 6. ad 2. — Ira viri Justitiam Dei non operatur, ni. q. 15. 9. ad 1. — Estote factore^A verbi, et non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. i. q. 1. 4. c. fi. — Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem, hæc est, visitare pupillos et viduas, etc. 2 2. q. 81. 1. ad 1. — Dæmones credunt et contremiscunt, sup. q. 16. 3. ad 1.

CAPUT II. — Qutcumque totam legem sedaverit, offendant autem in uno, factus est omnium reus. I 2. q. 73. 1. ad I. 2 2. q. 5. 3. ad 3. HL q. 88. 1. c. sup. q. 99. 5. — Judicium sine misericor-

dia illi qui non fecerit misericordiam. 1. q. 21. 4. ad I. 2 2. q. 67. 4. ad I. sup. q. 99. 5. I. — Super extaltat autem misericordia judicium, i. q. 21. 3. ad 2. — Ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. 2 2. q. 124. 5. o. — Dæmones credunt, et contremiscunt, i. q. 64. 2. ad 5. et 3. ad 2. 2 2. q. 5. 2. o. et q. 18. 3. ad 2. ni. q. 76. 7. c. — Fides sine operibus mortua est, vel otiosa. 2 2. q. 2. 9. o. 2 2. q. 124. 5. o. iu. q. 7. 3. ad 2.

CAPUT 111. — In multis enim offendimus omnes. 2 2. q. 184. 2. ad 2. — Si quis In verbo non offendit, hic perfectus est vir. 2 2. q. 72. 1. ad I. — Lingua ignis est, universitas iniquita- — Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, et inflammat. Ibid. 2 2. q. S3. 12. ad 2. — Linguam nullus hominum domare potest. 2 2. q. 73. 1. b. c. — Non est ista sapientia de sursum descendens a patre luminum» sed terrena, animalis, diabolica. 2 2. q. 45. 1. ad 1. — Ubi zelus et contentio, ibi inconstantia et omne opus pravam. 2 2. q. 38. I o. — Quæ autem desursum est, primum quidem publica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, etc. 2 2. q. 45. 6. ad 3. — Fructus autem justitiæ in pace seminatur facientibus pacem. 2 2. q. 29. I. o.

CAPUT IV. — Unde bella et lites in vobis nonne ex concupiscentiis vestris? 2 2. q. 41. 2. ad 1. et 2 2. q. 116. 1. ad 3. — Petitiss, et non accipitis, eo quod male petatis. 2 2. q. 83. 15. ad 2. et 16. c. — Amicitia hujus sæculi inimica est Dei. 2 2. q. 144. I. o. — Quicumque voluerit amicus esse hujus sæculi, inimicus Dei constituitur. Ibid. — Ad invidiam concupiscit spiritus. 2 2. q. 34. 6. ad 2. — Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 2 2. q. 162. 1. o. — Subditi estote Deo. 2 2. q. 19. 11. c. et q. 81. 7. c. et 22. q. 104. 4. ad 2. — **Nolite detrahere alterutrum.** 2 2. q. 73. 2. o. — Qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem suum, detrahit legi et judicat legem. 2 2. q. 74. 2. ad 3.

CAPUT V. — Scienti bonum facere, et non facienti, peccatum est illi. I 2. q. 71. 7. ad 3. 2 2. q. 2. 5. ad 3. — **Patientes estote.** I 2. q. 66. 4. ad 2. et 2 2. q. 128. c. et q. 136. 1. o. et 5. c. — Oleo, in nomine Domini, m. q. 72. 3. c. — Inducat presbyteros Ecclesiæ. sup. q. 31. 2. c. — Et oratio fidei salvabit infirmum. I 2. q. 102. 5. ad 3. m. q. 65. 1. ad 4. et q. 48. 1. ad 1. — Et si in peccatis sit, dimittentur ei. m. q. 65. 1. c. su. q. 25. 1. c. — Qui convelli fecerit, etc. i. q. 117. 1. 2. o. 2 2. q. 189. 9. c. — Confitemini alterutrum peccata vestra, sup. q. 8. 1. 1.

EX PRIMA EPIST. APOST. S. PETRI

CAPUT I. — Prophetæ non sibimetipsis, vobis autem ministrabant. 2 2. q. 174. 2. c. ad 1. et 6. c. — In quem desiderant angeli prospicere, i. q. 58. I. ad 2. I 2. q. 97. 4. ad 3. — Non corruptibilibus auro et argento redempti estis, sed pretioso sanguine, quasi agni immaculati Christi, in. q. 48. 4. ad 3. et 5. c. et q. 49. 5. ad 1.

CAPUT II. — Omnes honorate. 2 2. q. 103. 1. ad 3. — Servi, subditi estote In omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam discolis. 2 2. q. 69. 1. c. et q. 88. 10. ad 2. — Christus passus est pro nobis, iiii q. 48. 6. o. — Ut peccatis mortui, justitiæ vivamus. 2 2. q. 88. 11. ad

CAPUT III. — Parati semper ad satisfaciendum omni poscenti vos rationem de ea quæ in

hoOisest fide et sne. 2 2. q. 2. 10. o. sup. q. 36. 2. ad 2. — Ut nos offerret Deo, mortificato» quidem cime, vivificatos autem spiritu. 2 2. q. 88. 11. ad 1. — In quo et iis qui in carcere erant, spiritu veniens pnedicavit, qui Increduli fuerant alitendo, quando expectabant Del patientiam in diebus Noe, cum facta esset arca, iiii q. 52. 2. ad L — Quod et vos nunc similis forrnæ, salvos faciet baptisma, iiii q. 66. 11. ad 3. — Conscientia; interrogatio in Deum. i. q. 79. 13. c. — Per resurrectionem Jesu Christi a mortuis. ,Hi. q. 56, 11. ad 4. et q. 62. 5. ad 1. et ad 3.

j CAPUT IV. — Propter hoc enim evangelizatum est et mortuis, iiii q. 52. 2. ad 3. — Si autem ut Christianus, non erubescat. 2 2. q. 124. 5. ad 1.

I CAPUT V. — Cum apparuerit princeps pastorum. iu. q. 8. 6. ad 3. — Dominus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 2 2. q. 162. 1. lo. — Ipsi cura est de vobis, i. q. 22. 2. ad 2. i. q. 1103.5. c. — Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone. m. q. 8. 4. c. ad 2.

EX SECUNDA EPIST. APOST. S. PETRI

CAPUT 1. — Per quem maxima et pretiosa nobis promissa donavit, i. q. 13. 9. ad 1. — Et pthhoc efficiamini divlnæ consortes naturæ. i. q. 13.9. ad 1. I 2. q. 110. 3. 4. c. et q. 112. 1. c. et q. 113.9. c. et q. 114.3. c. fi. 2 2. q. 19. 7. c. m. q. 2. j 10. ad 1. et q. 3. 4. ad 3. et q. 62. 1. 2. o. — In scientia autem abstinentia. 2 2. q. 146. 1. c. — Satagite, ut per bona opera vestra, certam vocationem et electionem faciatiss. i. q. 23. 8. c. — Omnis scriptura prophetiæ propria interpretatione non fit. 2 2. q. 171. 3. ad 1. et 6. b. c.

CAPUT II. — Deus angelis peccantibus non pepercit, i. q. 64.2. o. I 2. q. 80. 4. ad 2. et m. q. 4. I. c. ad 3. et q. 6. 2. ad 2. et q. 46. I. ad 4. q. 86. 1. c. — In judicium reservari, sup. q. 89. 8. 3. — Angeli cum sint fortitudine et virtute majores. i. q. 93.3. o. et q. 96. 1. ad 1. et q. 108.2. ad 3. et q. 112.1. ad 4. et I 2. q. 5. I. ad 3. 2 2. q. 172.2. c. — Non portant adversum se exeerabile judicium. m. q. 36.2. ad 3. — Oculos habentes plenos adulterii, et incessabilis delicti. 2 2. q. 154. 1. ad 3. — A quo quis superatus est, hujus et servus est. i. q. 63. 8. c. 2 2. q. 64. 2. ad 3. m. q. 48. 4. c. ad 3. — Canis reversus ad vomitum, etc. 2 2. q. 189. 9. ad 2.

CAPUT III. — Novos vero cælos, et novam terram, et promissa ejus expectamus. 2 2. q. 17. 5. ad L — Crescite in gratia. I 2. q. 66. 2. ad 1. et q. 112. 4. o. et 2 2. q. 5. 4. ad 3. — Cæli ardentes solventur, sup. q. 74. 2. c.

EX PRIMA EPIST. APOST. S. JOANNIS

CAPUT I. — Quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, i. q. 12. 12. o.

CAPUT II. — Qui dicit se nosse Deum, et mandata ejus non custodit, mendax est. 2 2. q. 111. 1. c. ad 4. — Qui dicit se in Christo manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ambulare, ni. q. 14. I. o. — Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo. 2 2. q. 188. 2. ad 3. — Omne quod in mundo est, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et superbia vitæ. I 2. q. 77. b. o. et q. 108. 3. ad 4. — Qui negat Filium, nec Patrem habet; qui autem confitetur Filium, et Patrem habet. 2 2. q. 3. 1. ad 2. et ad 3, et 2. o. — docebit vos de omnibus. 2 2. q. 8. 4. ad 1.

CAPUT III. — Scirnus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, i. q. 4. 3. o. et q. 12. 1. o. et 2. ad I. et 5. c. et 6. ad 1. et 2 2. q. 1.2. ad 3. — Videbimus eum sicuti est. 2 2. q. 1.2. ad 3. sup. q. 92. I. c. — Omne peccatum est iniquitas. 2 2. q. 110. 4. ad 3. et q. 159. 1. ad I. — In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli, m. q. 15. 2. ad 3. — Omnis qui natus est ex Deo, peccatum pon facit, quia semen ipsius manet in eo: et non potest peccare, quia ex Deo natus est. 1. q. 62. 3. c. et 2 2. q. 24. 11, ad 1, — Omnis qui non est justus, non est ex Deo; et qui non diligit fratrem suum. 2 2. q. 44. 7. c. — Nos scimus, quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Ibid. — Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. 2 2. q. 34. 3. o. — Omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. I 2. q. 88. 6, ad 3. et q. 100. 8. ad 3. 2 2. q. 13. 3. ad 1. et q. 73. 3. 2 2. q. 154. 3. o. — Et nos debemus pro fratribus animas ponere. 2 2. q. 26. 5. ad 3. — Non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate. 2 2.

CAPUT IV. — Nolite credere omni spiritui, sed probate spiritus, si ex Deo sunt. 2 2. q. 189. 9. a. 1. et ad 1. 10. ad 1. — Deus charitas est, 2 2. q. 23. 20. — Ipse prior dilexit nos. m. q. 1. 1. c. — Qui manet In charitate, in Deo manet, et Deus in eo. I 2. q. 28. 2. o. I 2. q. 66. 6. c. — Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem. 2 2. q. 19. 6. o. et 8. ad 2. 10. c. et m. q. 7. 6. ad 3. — Timor pœnam habet. 2 2. q. 19. 2. ad 4. — Qui timet, non est perfectus in charitate. 2 2. q. 19. 10. o. — Si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum odit mendax est. 2 2. q. 110. 1. ad 2. — Qui non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt, quomodo potest diligere? 2 2. q. 26. 2. ad 1. — Et hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum. 2 2. q. 25. I. o. et q. 44. 7. o.

CAPUT V. — Et omnis qui diligit eum qui genuit, diligit et eum qui natus est ex eo. 2 2. q. 2. 8. ad 3. — In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligamus et mandata ejus faciamus. 2 2. q. 25. 1. o. et q. 44. 2. o. — Hæc est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus. 2 2: q. 25. I. o. — Et mandata ejus gravia non sunt. I 2. q. 107. 4. o. — Omne quod natum est ex Deo, vincit mundum. m. q. 15. 3. ad 2. — Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, et Spiritus sanctus, i. q. 30. 3. o. et q. 31. 1. o. et q. 41. 6. o. — Et hi tres unum sunt. i. q. 31. 2. ad 4. et q. 39. 2. 3. 6. o. — Omnis qui natus est ex Deo, non peccat, sed gratia Dei conservat eum. s. 3. — Et malignus non tanget eum. m. q. 29. 1. ad 3. — Et mundus totus in maligno positus est. s. 2.

EX SECUNDA EPIST. APOST. S. JOANNIS

CAPUT I. — Et hæc charitas, ut ambulemus secundum mandata ejus. I 2. q. 99. 1. ad 2. — Qui non confitentur Jesum Christum venisse in carnem. in. q. 16. 3. 4. 7. c. — Videte vosmetipsos, ne perdatiss quæ operati estis, m. q. 89. 4. 5. 6. o.

EX TERTIA EPIST. APOST. S. JOANNIS

CAPUT Qui bene facit, ex Deo est. 2 2. q. 31. 2. ad

EX EPISTOLA .APOST. S. JUDÆ

CAPUT I. — Angelos qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicium magni diei, vinculis aeternis sub caligine reservavit, sup. q. 89. 8. c. — Cum Michael archangelus cum diabolo disputan*, altercaretur de Moysi corpore, non est ausu* iudicium inferre blasphemiae, sed dixit: Imperet tibi Deus, 2 2. q. 76. 4. ad 1.

EX APOCALYPSI SANCTI JOANNIS

CAPUT I. — Qui est, et qui erat, et qui venturus est. i. q. 13. 11. o. et q. 39. 8. fi. — Et princeps regum terræ. i. q. 13. 7. ad L et ad 6. — Et qui eum pupugerunt. 1». q. 46. 4.6. c. — Ego sum alpha et omega, principium et finis, i. q. 1. 3. ad 1. et 7. c.

CAPUT II. — Quod charitatem tuam primam dereliquisti. 1 2. q. 71. 4. c. et m. q. 79. 6. ad 2. et q. 84. 10. c. — Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. i. q. 102. 1. ad 4. — Vincenti dabo manna absconditum. 1 2. q. 112. 5. c. — Et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum, i. q. 13. 3. o. — Quod nemo scit, nisi qui accipit. 1 2. q. 112. 5. c.

CAPUT 111. — **Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.** i. q. 23. 6. ad **L**. — **Qui vicerit**, dabo ei sedere mecum in throno meo. ni. q. 58. 4. ad 3. — Hæc dicit qui habet elavem David. sup. q. 19. 2. c.

CAPUT IV. — Qui est, et qui erat, et qui venturus est. s. 1. — Et propter voluntatem tuam erant, et creata sunt. i. q. 19. 4. o. et q. 20. 5. c. et q. 25. 5. c. et q. 45. 6. c. et q. 46. 1. c. et 1 2. q. 110. 1. c. et m. q. 86. 2. c. — Vidi et ecce in cælo ostium apertum, sup. q. 17. 1. ad 1.

CAPUT VI. — Usquequo, Domine, sanctus, et verus, non iudicas et vindicas sanguinem nostrum? 2 2. q. 83. 8. ad 2. — Et vidi sub altare animas interfectorum, sup. q. 93. 1. c.

CAPUT VII. — Et absterget Deus omnem la-

CAPUT VIII Factum est silentium in cælo quasi media hora. m. q. 60. 8. o. — Et alius angelus venit et stetit ante altare, habens thuribulum aureum, et data sunt ei incensa multa, etc m. q. 37. 3. ad 4. 11L q. 83. 5. ad 2.

CAPUT IX.—In diebus illis quærent homine* mortem, et non invenient, sup/q. 76. 2. c.

CAPUT X. — Levavit manum suam ad cælum et iuravit per viventem in sæcula sæculorum 2 2. q. 89. 10. ad 4.

CAPUT XI. — Qui es, et qui eras, et qui venturus es. s. 1.

CAPUT XIL — Et signum magnum apparuit in cælo, mulier amicta sole. 1 2. q. 103. 3. ad 4. — Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli. et misit eas in terram, i. q. 63. 8. o. — Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus. 2 2. q. 165. 2. ad 3. et ad 4.

CAPUT XIII. — Agni qui occisus est ab origine mundi, m. q. 83. I.c. — Et faciet omnes, etc. habere characterem in dextera manu, aut in frontibus suis. m. q. 63. 3. ad 3.

CAPUT XIV. — Et cantabant quasi canticum? novum. 2 2. q. 152. 5. ad 3. — Aut acceperit characterem in fronte sua, aut in manu sua. s. 13.f — Beati mortui qui in Domino moriuntur. 2 2.: q. 124. 5. o.

CAPUT XV. Quia solus pius es. 2 2, q. 101 1. ad 2.

CAPUT XVI Qui habebant characterem bestiae. s. 13. — Qui es, et qui eras sanctus, s. 1. — Quantum glorificavit se et in deliciis fuit, tantum date illi tormentorum, sup. q. 8. 7. L et 99. 1. c.

CAPUT XIX. — Et cecidi ad pedes ut adorarem eum, et dixit mihi: Vide ne feceris. 2 2. q. 94. 2. ad 1. et q. 103. 2. ad 1 Qui acceperunt characterem bestiae. s. 13.

CAPUT XX Nec acceperunt characterem ejus in frontibus, aut in manibus suis. s. 13 Et libri aperti sunt. i. q. 24. 1. ad.I.

CAPUT XXI • Ecce tabernaculum Dei cum hominibus 1 2. 102. 4. ad 2. — Et absterget

neque dolor erit ultra. 2 2. q. 82. 4. ad 3. — Ecce nova facio omnia, i. q. 73. 1. ad 3. — Primum cælum et prima terra, sup. q. 74. 5. 2.— Vidi.cælum novum et terram novam, sup. q. 91 I.c. — Ego sum alpha et omēga, initium et fink s. 1 Et habebat murum magnum et altum, habentem duodecim portas, et in portis angelo* duodecim, et nomina inscripta duodecim tribuum. m. q. 31.2. ad 2. — Mensura hominis, qua est angeli. 1 2. q. 90. 1. c. — Et civitas non eget sole et luna, ut luceant in ea. 2 2. q. 47. 5. ad 2. — Nam charitas Dei illuminabit eam, et lucema ejus est agnus, i. q. 12. 5. c Et port? ejus non claudentur per diem. 1. q. 73. 1/2. c

CAPUT XXII. — Et ostendit mihi fluvium aquæ vivæ, tanquam crystallum, procedentem de sede Dei et agni. 1 2,q. 2. 1..ad 3. — In medi: plateæ et ex utraque parte fluminis lignum vita afferens fructus duodecim. 1 2. q. 70. 31 o. — Per singulos menses reddens fructum suum. 1 2. q 102. 2. o. et 4. c. — Et folia ligni ad sanitatem gentium. 1 2. q. 70. 3. o. — Et omne maledictuit non erit amplius. 1 2. q. 59. 3. ad 1. Et vide. bunt faciem ejus. 2 2. q. 23. 1. ad 1 • Et nor. egebunt lumine lucemæ, neque It quoniam Dominus Deus illuminabit illos. — Ego sum alpha et omega, primus et novissimus, principium et finis, s. 1.* — Veni, Dornin: Jesu. m. q. 44. 3. ad 3. — Gratia.Domini.nostr Jesu Christi, cum omnibus vobis, m. q. 7.7. ad 2

INDEX SECUNDUS

UNIVERSÆ SUMMÆ THEOLOGIGÆ DOCTRINAM

AD LOCOS COMMUNES, SEU DOCTRINÆ CHRISTIANÆ CAPITA

ALPHABETI ORDINE REVOCATA CONTINENS

Ex supplemento

Absolutio,
Animæ exeuntis e corpore qualitas et pœna
Annexa matrimonii et redditio debiti,
— sacramenti ordinis,
Aureolæ,

115 D

117 I Baptismus Joannis,
Baptismi - effectus,
— minister,
— sacramentum.
Baptismus suscipientes,
Ad baptismum concurrentia præparatoria,
Baptizatio Christi,
Beatitudo Dei,
Beatitudo hominis in quo consistat
— quid sit, et quid requirat
Beatitudinis adeptio,
Beatitudines ipsæ,
Ad beatitudinem requisita,
Bellum,
Beneficentia,
Blasphemia - in generali,
— in speciali,
Bonitas - Dei,
— humanorum actuum in generali,
— humanorum actuum exteriorum,
— humanorum actuum inferiorum voluntas,
Bonum - in communi,
— circa passionēs animæ,
— facere, et declinare a malo

Ex supplemento

OU I
12 Beatitudo sanctorum et eorum mansiones
57 Beatorum dotes,
55 Beatorum resurgentium conditiones,
113 Bigamia,
127 I Irregularitas inde contracta,

Abstinentia,
Acceptio personarum,
Ad accusationem justam pertinen

Acedia,
Actio - angelorum in homine,
— corporalis creaturæ,
Ad actionem hominis pertinentia,
Actus - humani sequentes rationem bonitatis,
— imperati a voluntate,
Adjuratio,
Adoptio Christi,
Adoratio - Christi,

2
2
Adulatio,
Adulterium,
Æqualitas divinarum personarum ad invicem,

Ætemitas Dei,
Affabilitas, 2
Ambitio, 2
Amicitia, 2

Amor - Dei,
— ut est nomen Spiritus sancti,
— seu dilectio angeli,
Amor, 1
Amoris - causa, 1
— effectus, 1

Angelus, i. a q.50 usque 64. et a_106 usque
Anima, in genere. i. q. 87 usque q.
Quomodo anima conjuncta intelligat corporalia,
-----intellectiva cognoscat seipsam,
-----humana cognoscat quæ supra se sunt,
Annunciatio B. Virginis
Apostasia,
Ascensio Christi,
Astutia,
Avaritia,
Audacia, i.

INDEX II

Extreniæ unctionis sacramentum,	29	Quomodo homo factus sit ad imagi-	
Effectus hujus sacramenti,	30	nem et similitudinem Dei,	L q- 93
Minister hujus sacramenti,	31	Homo quantum ad essentiam,	1. q- 75
Quibus hoc sacramentum conferri		Homicidium,	2 2. q- 64
debeat, et qua parte,		Honestas,	2 2. q. 145
De iteratione hujus sacramenti,	33	Humanorum actuum principium ex-	
		terius,	2. q. 109
		Humilitas,	1 2. q. 162
		Hypocrisis,	2 2. q.
F			
<i>I</i>			
Facere bonum, et declinare a malo,	2 2 q. 79	Jactantia,	2 2. q. 112
Falsitas,	i q. 17	Ideæ,	1. q. 15
Fatuin,	i q. 116	Idololatria,	2 2. q. 94
Fides quantum ad ejus actum inte-	2 2. q. 2	Jejunium,	2 2. q. 147
riorem, scilicet credere,		Ignorantia causa peccati ex parte	
— quantum ad ejus actum exte-	2 2. q. 3	rationis,	J 2. q- 76
riorem, scilicet confiteri,		Imago,	2. q< 35
— quantum ad ejus habitum et	2 2. q-	Immutabilitas Dei,	I. q. 9
ipsam fidem,	2 2. q.	Impositio nominis Jesu,	III. q. 37
— quantum ad ejus objectum,	2 2. q.	Impudentia,	2 2. q. 53
Fidei habitus quantum ad habentes	2 2. q. 5	Impugnatio malorum angelorum,	1. q. 113
ipsam,	2 2. q*	Incontinentia,	2 2. q. 156
— habitus quantum ad ejus causam,	2 2. q.	Infidelitas,	2 2. q- 10
— effectus,	2 2. q.	Infinitas Dei,	I. q. 7
Finis ultimus in communi,	2. q. 5	Ingratitudo,	2 2. q. 107
— productionis hominis,	93	Ingressus religionis,	2 2. q. 189
Fortitudo,	2 2. q. 123	Injuriæ in personam proximi com-	
Fortitudinis partes in communi,	2 2. q. 128	missae,	2 2.
Fraus quæ committitur in emptio-	2 2. q. 77	Injustitia,	2 2. q. 59
nibus et venditionibus,	2. q. 70	Injustitia advocatorum,	2 2. q. 71
Fructus,	2. q.	— judicis,	2 2. q< 67
Fruitio quæ est actus voluntatis,	2. q.	— rei in sua defensione,	2 2. 69
Furtum et rapina,	2 2. 66	— testis in testificando,	2 2. q. 70
		Inobedientia,	2 2. q. 105
		Intellectus donum,	2 2. q. 8
		Intellectus noster quid cognoscat in	
		corporalibus,	I. q. 89
		Intentio quæ est actus voluntatis,	1 2. q. 12
		Intimiditatis vitium,	2 2. q. 26
		Invidia,	2 2. q. 36
		Involuntarium,	1 2. q. 6
		Ira secundum se,	1 2. q. 46
		Iracundia,	2. 158
		Iræ - causa effectiva et remedia,	i 2. q- 47
		— effectus,	i 2. q. 48
		Irascibilis passiones,.	1 2. q. 40
		Ironia,	2 2. q. 113
		Irreverentia Dei,	2 2. q. 99
		— rerum sacrarum,	2 2. q. 97
		„udicium,	2 2. 60
		Juramentum,	2 2. 89
		Jus,	2 2. 57
		%ustificatio,	1 2. q. 113. et 114
		Justitia,	2 2. q. 58
		ustitia commutativa et distributiva,	2 2. q. 61
		— et gratia primi hominis,	i. q. 95
		— et misericordia Dei,	i. q. 21
		Ex supplemento. *	
		Indulgentia,	25
		De his qui possunt facere indulgentias.	26
		Quibus valent indulgentiæ,	27
		Ignis ultimæ conflagrationis,	74
		Impedimenta matrimonii,	50
		Impedimentum affinitatis,	55
		— cognationis spiritualis,	56
		— conditionis servitutis,	52
		— consanguinitatis,	
		— disparitatis cultus,	59
		— frigiditatis, maleficii, furisë, et amentiae,	58
		— voti solemnis,	61
		— voti et ordinis,	53

INDEX II

Impedimentum superveniens matrimonio consummato, quod est fornicatio,
Judicium generale quo tempore et loco fiet,
Forma judicis venientis ad judicium,

Laus Dei.	2 2
Legalia circa puerum Jesum observata, m	
In nova lege contenta.	1 2
Legis - humanæ mutatio,	1 2
— humanæ potestas.	1 2
— novæ ad veterem comparatio, 1	2
— veteris præcepta,	1 2
Legum - differentia,	1 2
— effectus,	1 2
Lex in communi.	1 2
— in speciali.	1 2
Lex humana secundum se,	1 2
— naturalis,	1 2
— nova.	1 2
— vetus secundum se,	1 2
Liberalitas,	2 2
Liber vitæ,	i
Liberum arbitrium,	i
Litigium,	2 2
Locutiones angelorum,	i
Luxuria.	2 2
Luxuriæ partes,	2 2

Ex supplemento

Libellus repudii,

Magnanimitas,	2
Magnificentia,	2
Maledictio,	2
Malitia - actuum interioris voluntatis, 1	
— actuum humanorum in generali, 1	
— actuum humanorum exteriorum, 1	
— culpæ angelorum,	
Malum,	
Malum circa passiones animæ,	
Manifestatio Christi nati,	
Mansuetudo,	2 2
Martyrium,	2 2
Mediator Dei et hominum Christus	
Memoria,	
Mendacium,	
Meritum quod est effectus gratiæ co-	
opérants,	
Miracula Christi in generali,	
— speciali,	
Misericordia Dei,	
Missio angelorum,	
— divinarum personarum,	
Modestia in communi,	
— in exteriori apparatu,	
— exterioribus motibus corporis,	
Modus assumptionis humanæ quan-	
tum ad ordinem,	
— cognitionis angelicæ,	
— cognitionis propheticæ,	
— conceptionis,	
— emanationis rerum a principio	
— et ordo intelligendi,	
— quo Christus usus est in sacra-	
mento Eucharistiæ,	
— quo voluntas movetur,	
— unionis Verbi incarnati,	
— unionis personæ divinæ,	

Modus unionis ex parte humanitatis.
— unionis ex parte partium humanæ nature. III. q
Mors Christi. HI. q
Motivum voluntatis,
Motus localis angelorum,
Mulierum ornatus,
Mutatio creaturarum a Deo,

Ex supplemento.

Matrimonium,
Matrimonii error,
Matrimonium in quantum sacramentum est,
Matrimonii definitio,
Misericordia Dei respectu damnatorum,
Mundi qualitas, et resurgentium post judicium

Nativitas Salvatoris,
Natura prima omnium entium,
Negligentia,
Negotiatio,
Nomen Dei,
— Spiritus S. quod est amor.
— Spiritus S. quod est donum

Ex supplemento

Nuptiæ secundæ,

Obedientia,
Oblatio,
Oblatio Christi in templum
Observantia,
Odium, 1. 2. q. item 2
Officia hominis in generali.
Opus creationis creaturæ corporalis
— distinctionis secundum se, et
— primæ diei,
— secundæ diei,
— tertiæ diei,
— ornatus quantum ad quartam diem,
— quintæ diei,
— sextæ diei,
Omnes septem dies in communi.
Oratio, 2
Ordinatio angelorum secundum hierarchias,
— angelorum malorum, 109
Ordo conceptionis,
— creationis ad distinctionem.
Origo divinarum personarum,

Ex supplemento.

q. 160

Ordinis sacramentum,
Effectus hujus sacramenti,
Qualitas suscipientium hoc sacramentum
Ordinum distinctio,
Conferentes hoc sacramentum,
173 Impedimentum hujus sacramenti,

Paradisus,
Parvificentia,
Passiones animæ in generali
— animæ in speciali,

INDEX TERTIUS

RES OMNES AC DOCTRINAS MEMORABILES

QUÆ IN TRIBUS EJUSDEM SUMMÆ PARTIBUS

AC SUPPLEMENTO TRACTATÆ SUNT, SUMMATIM COMPREHENDENS

ET LOCA UBI LATIUS EXPLICANTUR, DEMONSTRANS

ABDICATIO rerum temporalium secundum præparationem animi, ut scii, homo sit paratus, si opus fuerit, omnia dimittere vel distribuere, pertinet directe ad perfectionem: non autem abdicatio rerum actualis: quia sic in ea non consistit essentialiter perfectio, sed est quoddam perfectionis instrumentum. 1 2. q. 108. 4 ad 4. et 2 2. q. 184. 7 ad 1.

ABLATIVUS constituitur in vi causæ efficientis vel finalis vel formalis, vel in vi effectus formalis. L q. 37. 2. c.

ABLUTIO manuum in missa fit ad decentiam, et significat emundationem etiam a minimis peccatis, m. q. 83. 5 ad 1.

ABRAHAM - 1. fuit perfectus. 2 2. q. 186. 4 ad 2.

2. Abraham æqualiter meruit in matrimonio, sicut Joannes in virginitate. 2 2. q. 152. 4 ad 1. et q. 186. 4 ad 2.

3. Abraham est primum exemplum fidei tripliciter, s. primo recedendo ab infidelibus, primo credendo aliquid supra naturam, et primo accipiendo circumcisionem, i. q. 1. 2 ad 2. et 7 ad 2. et 1 2. q. 102. 5 ad 1. et m. q. 70. 2. c.

4. Peccatum idololatriæ incepit tempore Abraham. 2 2. q. 94. 4 ad 2. et q. 174. 6. e. et m. q. 70. 2 ad 1.

5. Abraham petens signum promissæ possessionis, non tentavit Deum, nec peccavit. 2 2. q. 97. 2 ad 3.

6. Abraham non fuit mendax, dicendo Saram sororem suam. 2 2. q. 110. 3 ad 3. et 4 ad 5. et q. 111. 1 ad 1.

7. Abraham accedens ad ancillam suam non peccavit. 2 2. q. 154. 2 ad 3.

8. Abraham volens occidere Isaac non peccavit, quia debuit obedire præcepto Dei. 1 2. q. 94. 5 ad 2. et 2 2. q. 64. 6 ad 1. et q. 104. 4 ad 2. et q. 154. 2 ad 2.

9. Abraham emendo speluncam in sepulturam non peccavit. 2 2. q. 100. 4 ad 3.

10. **Christus** specialiter dicitur filius Abraham et David, triplici ratione, s. quia ad hos specialiter de Christo repromissio facta est: et quia Christus futurus erat rex, propheta et sacerdos: et quia in Abraham primo incepit circumcisio, et in David electio, ni. q. 31. 2. o.

11. Abraham fuit primus inter antiquos patres, quia accepit promissionem de Christo nascituro. in. q. 70. 2. c.

12. Promissio de Christo facta fuit Abraham non quidem propter meritum ejus,' sed ex gratia Dei. 1 2. q. 98. 4. c.

13. Omnes descendentes ab Abraham decimati sunt in eo, præter Christum, m. q. 31. 8. o.

14. **In communi.** Abraham dedit decimas Melchisedech summo sacerdoti. 2 2. q. 87. 1 ad 3.

15. Abraham adoravit angelos, inquantum apparentes in corporibus, quasi imaginibus, repræsentabant Trinitatem, i. q. 51. 3 ad 5.

16. Abraham juste obtulit angelis cibos, quia credidit eos homines esse, in quibus tamen Deum venerabatur, sicut solet Deus esse in prophetis, ut Augustinus dicit, i. q. 51.3 ad 5.

ABRENUNTIATIO divitiarum comparatur eleemosynis, sicut universale particulari, et holocaustum sacrificio. 1 2. q. 102. 3 ad 8. et 2 2. q. 186. 3 ad 6. et 5.

ABSCONDERE peccatum contingit dupliciter, sc. dum fit, et per negligentiam confessionis. Primum est remedium contra peccatum, quia pejus est peccatum publicum quam occultum, propter majorem contemptum et propter scandalum. Sed secundum contradatur poenitentiae. m. q. 84. 6. ad 1.

ABSOLUTIO - 1. facta a sacerdote peccatore valet sicut et a justo, nisi sit haereticus. 2 2. q. 39. 3. 0.

2. Absolvit Deus auctoritative, homo vero ut minister et instrumetaliter. Et inter ministros Dei papa dicitur absolvere aliquem, etiamsi

per alium officium absolutionis impendat, i. q* 112. 2 ad 2. fi. 1.

3. Forma absolutionis sacramentalis est hæc: Ego te absolvo. Reliqua quæ adjunguntur, sunt in arbitrio sacerdotis, ni. q. 84. 3. c.

4. Forma absolutionis sacramentalis differt a forma baptismi et confirmationis, m. q. 84. 3. c.

5. Forma absolutionis sacramentalis debet fieri per verbum indicativum, ni. q. 84. 3. o.

6. Absolutio in publico facta, ut in missa, et prima, et completorio, non est sacramentalis. ni. q. 84. 3 ad 1.

7. Effectus. Culpa remittitur per absolutionem sacerdotis, m. q. 84. 3 ad 3.

8. Quædam reliquis peccati remanent post absolutionem, s. dispositio ad peccatum, et reatus, licet diminuta, m. q. 86. 5. o. et q. 89. 1 ad 3.

ABSOLUTUM est prius relativo secundum esse, et est posterius relativo secundum dici. 1 2. q. 16. 4 ad 2.

ABSTINENTIA - 1. importat subtractionem ciborum. Ideo est virtus si ratione reguletur. 2 2. q. 143. c. et q. 146. 1. o.

2. Abstinencia est specialis virtus. 2 2. q. 146. 2. o.

3. Effectus. Abstinencia a cibo necessario ad valetudinem, quoad optimam dispositionem corporis, laudatur; non autem quoad ea quæ incumbunt ex officio, seu societate. 2 2. q. 141. 6. o. et q. 142. 1. c. et q. 147. 1. 2. o. et q. 150. 1 ad 1.

4. Abstinencia consistit in medio, licet denominetur a defectu. 2 2. q. 146. 1 ad 3.

5. Usus ciborum et eorum abstinencia non pertinent ad regnum Dei, nisi sint cum ratione, fide et dilectione Dei. 2 2. q. 146. 1 ad 1.

6. In scientia abstinencia est ministranda, ut scilicet homo a cibis absteineat prout oportet, pro congruentia hominum cum quibus vivit et personæ suæ, et pro valetudinis suæ necessitate. 2 2. q. 146. 1. c. fi.

"ABSTRACTIO - 1. triplex, s. a materia, et ab inferiori, et a sensu, i. q. 40. 3. c.

2. Materia duplex, sell, secundum duplicem operationem intellectus, id est, per modum compositionis et divisionis, sicut cum intelligimus aliquid non esse in alio, vel esse separatum ab eo; vel per modum simplicis et absolutæ considerationis, sicut cum Intelligimus unum, nihil considerando de alio. i. q. 85. 1 ad 1.

3. Abstractio fit a materia quadruplici, scilicet, sensibili, intelligibili, communi et individuali. 1. q. 85. 1 ad 2. et ni. q. 77. 2 ad 4.

4. Mathematici abstrahunt a materia sensibili, non autem a materia intelligibili, sed per eam demonstrant, i. q. 85. 1 ad 2. et ni. q. 77. 2. ad 4.

5. Intellectus agens abstrahit species intelligibiles a phantasmatis, inquantum virtutis ejus possumus intelligere naturas specierum, sine conditionibus individualibus. 1. q. 12. 13 c. et q. 85. 1 ad 1. ad 3. et 4.

6. Necesse est quod intellectus noster abstrahat a phantasmatis, i. q. 85. 1. o. et q. 86. 2. ad 2. et q. 101. 1. o.

7. Imo in statu innocentiae homo non acquisivisset scientiam ex sensibus, m. q. 61. 2. o.

8. Omnis intellectus abstrahit ab hic et nunc: aliter tamen angelicus quam humanus, i. q. 50. 2. c. et q. 107. 4. c.

9. Perfectio prudentiæ et cujuslibet intellectualis virtutis consistit in abstractione a sensibilibus. 2 2. q. 53. 6. c.

10. Quanto plus intellectus abstrahit a sensibilibus, tanto melius intelligit. 2 2. q. 15. 3. c. et q. 53. 6. c.

11. Abstractio a sensibus dupliciter contingit, s. ex causa animali, id est, attentione ad Intelligibilia, vel imaginabilia; vel ex causa naturali, id est ex infirmitate, vel somno. 2 2. q. 173. 3. c.

12. Abstractio a sensibus ex triplici causa contingit, scilicet corporali, ut infirmitate, vel diabolica, vel divina. 2 2. q. 173. 3. c. et q. 175. 1. c. fi.

13. In abstractione speciei intelligibilis est ordo; quia primo oportet quod species repræsentetur sensui; secundo imaginationi, et tertio intellectui possibili, qui immutatur speciebus phantasmatum, secundum illustrationem intellectus agentis. 2 2. q. 172. 2. c.

14. Abstractio a sensibus quandoque fit perfecte, scilicet ut nihil sensibus percipiatur; quandoque imperfecte, scilicet ut discernatur, sed non plene inter visa imaginarie, et visa per sensum. 2 2. q. 173. 3. c.

15. Visio Dei. Videns Deum per essentiam, non potest aliquid abstrahere ab illo. m. q. 3, 3. c.

16. Homo in hac vita non potest videre essentiam Dei, nisi abstrahatur a sensibus, i. q. 12. 11 ad 2. et 1 2. q. 98. 3 ad 2. et 2 2. q. 175. 4. o. item 5. c. et q. 180. 5. c.

17. Christus mortalis videbat Dei essentiam, sicut etiam beati sine abstractione a sensibus. 2 2. q. 175. 4 ad 1.

18. Ad videndum essentiam Dei non oportet abstrahi ab operibus vegetativis. 2 2. q. 175. 5 ad 3..

19. In visione prophetica aliquando fit abstracts a sensibus, aliquando vero non. 2 2. q. 173. 3. o.

ABSTRACTUM - 1. in Deo. Abstractum et concretum in divinis sunt idem realiter, et differunt ratione, i. q. 1. 2. 3. c. et q. 3. 3. c. et ad 1. et q. 40. 1 ad 1. et c. 2. et 3. q. 17. 1. c.

2. In creaturis. In omni creatura differunt concretum, et abstractum. 1. q. 40. 1 ad 1.

3. Omne abstractum, etiam non subsistens, est tantum unum numero, i. q. 54. 1. c.

4. Abstractum significat incompletum non subsistens, concretum vero compositum, i. q. 3. 3 ad 1. et q. 13. 1 ad 2. et q. 32. 2. c.

5. Nomina concreta significant ens completum subsistens, sed abstracta quo aliquid est. i. q. 3. 3 ad 1. et q. 13. 1 ad 2. et q. 32. 2. c.

6. Nomina concreta, et abstracta possunt prædicari de Deo. i. q. 3. 3 ad 1. et q. 13. 1 ad 2. et q. 32. 2. c.

ABUTI potest aliquis prophetia ut objecto, non autem ut principio. 2 2. q. 55. 4 ad 1.

ACCEDERE - 1. ad Deum, vel recedere, non est passibus corporis, sed affectibus mentis, i. q. 3. 1 ad 5.

2. Deus dicitur accedere ad nos, vel recedere, inquantum participamus influentiam bonitatis ejus, vel deficimus ab ea. i. q. 9. 1 ad 3.

ACCEPTIO - 1. personarum est attendere ad conditionem personæ, nihil facientem ad illud negotium, i. q. 23. 5 ad 3. et 1 2. q. 97. 4 ad 2. et q. 98. 4 ad 2. et q. 106. 3 ad 1. et 2 2. q. 63. 1. o. et 2. 4. c.

2. Acceptio personarum est tantum de re debita. Ideo non convenit Deo. i. q. 23. 6 ad 3. et q. 65. 2 ad 3. et 1 2. q. 98. 4 ad 2. et q. 106. 3 ad 1. et 2 2. q. 63. 1 ad 3.

3. In honorando contingit acceptio personarum. 2 2. q. 63. 3. o.

4. In Judiciis contingit acceptio personarum. 2 2. q. 63. 4. o.

5. Acceptio personarum est peccatum oppositum justitiæ distributiæ. 2 2. q. 63. princip. et 1. o. et 2. c.

6. Acceptio personarum eat gravius peccatum ii re spiritali quam temporal. 2 2. q. 63. 2. o. ACCESSUS - 1. est prior In intentione, et ^terlor In executione quam recessus. 1 2. q. B. 2 ad 3. et q. 36. i. c. et m. q. 85. 5 ad 2. 2. Accessus est prior recessu ex parte movendi, sed est posterior ex parte mobilis. 1 2. q. 113. 8 ad 1. et m. q. 85. 5 ad 2. ACCIDENS - L non est ens, sed. entis, i. q. 5. 8 ad 2. et q. 90. 2. c. et 1 2. q. 55. 4 ad 1. et q. 110. 2 ad 3. et m. q. 11. 5 ad 3. et q. 77. 1 ad 4. 2. Propria diffinitio accidentis, non est esse Ū sublecto, sed est esse rem cui debetur esse ia subjecto, m. q. 77. 1 ad 2. 3. Accidens in concreto diffinitur per subjectum loco generis, sed in abstracto loco differentis 1 2. q. 53. 2 ad 3. 4. Non omne adveniens rei post esse completum est accidens, m. q. 2. 6 ad 2. 5. Omne accidens et omnis forma non subsiliens est ens, verum, et bonum ut quo; non autem ut quod. 1 2. q. 55. 4 ad 1. 6. Omne accidens dependet a subjecto, et per illud diffinitur. 1 2. q. 53. 3 ad 3. 7. Imo mensura debet esse homogenea, id est, ejusdem generis cum mensurato, i. q. 3. 5 ad 2. et 1 2. q. 19. 4 ad 2. 8. Omne accidens est per se respectu alicujus subjecti, cum omne per accidens reducat^{ur} ad per se. I, q. 22. 4. o. et q. 103. 7. c. et ad 3. 9. Omne accidens est nobilius suo subjecto secundum quid, sed simpliciter est e converso, i. q. 16. 6 ad 1. et 1 2. q. 66. 4. c. et q. 110. 2 ad 2. et 2 2. q. 23. 3 ad 3 et m, q. 11. 5 ad 3. 10. Nullum accidens excedit suum subjectum secundum esse, sed secundum operationem, i. q. 115. 1 ad 5. 11. Quod convenit accidenti ex parte subjecti, et non ex ratione accidentis, non attribuitur accidenti in abstracto, sed in concreto. 1 2. q. 53. 2 ad 3. 12. Accidens potest esse sine subjecto, virtute Dei. m. q^ 77. 1. o. 13. Accidens non potest transire de subjecto ad subjectum idem numero, sed bene idem specie. III. q. 62. 3 ad 2. et q. 77. 1. c. 14. Accidens individuatur, numeratur, et distinguitur secundum sūum subjectum, i. q. 29. 1. c. et q. 39. 3. c. 15. Accidentia numerantur secundum supposita. i. q. 36. 4 ad 5. et q. 39. 3. c. 16. Duo accidentia numero ejusdem rationis non possunt esse simul in eodem subjecto, i. q. 94. 3 ad 1. et 1 2. q. 63. 4 ad 3. 17. Accidens potest esse subjectum accidentis, sed per substantiam, i. q. 77. 7 ad 2. et q. 78. 4 ad 3. et 1 2. q. 7. 1 ad et q. 50. 2 ad z. et q. 55. 1 ad 3. et in. q. 77. 2 ad 1. 18. Subjectum est causa proprii accidentis in triplici genere causæ, scilicet ut causa materialis, efficiens, et finalis. Aliorum autem accidentium est tantum causa materialis, i. q. 77. 6. o. 19. Subjectum est causa propria accidentis, non per transmutationem, sed per quamdam naturalem consequentiam et resultationem, i. q. 77. 6 ad 3. et 7 ad 1. 20. Accidentia non habent materiam ex qua, sed In qua, scilicet subjectum, et cīrca quam, scilicet objectum. 1 2. q. 55. 4 c. 21. Accidens comparatur ad subjectum, ut actus ad potentiam, i. q. 3. 6. c. et q. 54. 3 ad 2. 22. Accidentium innaturalium subjectum est tantum causa materialis, i. q. 77, 6. o. 23. Accidens in concreto habet genus insub-

jecto loco materiæ, sed in abstracto a modo essendi. 1 2. q. 35. 4 ad 2. 24. Accidens potest agere in suum subjectum tantum formaliter, non autem effective. 1 2. q. 85. 1 ad 4. et q. 110. 2 ad 1. et q. 111. 1 ad 1. et 2 ad 1. 25. Substantia spiritalis non est subjectum accidentis, nisi pertinentis ad intellectum vel voluntatem. 1 2. q. 50. 5. o. 26. Sacramentum. Deus instituit quod accidentia panis et vini sint in sacramento altaris, et ibi maneant sine subjecto, quadruplici ratione, scilicet quantum ad usum; quantum ad manducationem spiritualem, quæ est per fidem; quantum ad vitationem horroris et irrisionis, et quantum ad spiritalia, quæ per corporalia consueverunt ostendi, ni, q. 75. 2 ad 3. et 3. o. et q. 76. 1 ad 3. 27. Accidens est ibi sine subjecto, ni. q. 75. 5. o. et q. 77. 1. o. 28. Quantitas est ibi subjectum aliorum accidentium. in. q. 77. 2. o. 29. Accidentia hæc non sunt subjective in aere, ni. q. 77. 1. c. 30. Accidentia hæc habent modum essendi, agendi, et patiendi substātiæ. Ideo possunt agere et pati quicquid poterat substantia præexistens. III. q. 77. 3. 4. 5. 6. 7. 8. o. 31. Accidentia hic agunt virtute substantial, m. q. 75. 6 ad 3. et q. 77. 3. o. 32. Accidentia hæc possunt immutare ad formam substantialem, m. q. 77. 3 ad 3. 33. Accidentia hæc immutant corpora vicina, m. q. 77. 3. o. 34. Accidentia hæc nutriunt, m. q. 77. 6. o. 35. Accidentium istorum operationes quædam sunt naturales, et quædam miraculosæ. m. q. 74. 6 ad 3. 36. Ex eis potest aliquid generari, m. q. 77. 5. o. et 8 ad 3. 37. Hæc accidentia possunt misceri cum aliis liquoribus, m. q. 77. 8. o. 38. Accidentia hæc possunt frangi, nec tamen Christus frangitur, m. q. 77. 7. o. 39. Hæc fractio tria significat, s. divisionem corporis Christi in passione, distributionem virtutis ejus, et triplicem statum animarum, s. quia quidam sunt adhuc vivi, quidam in plena participatione beatitudinis, et quidam in expectatione plenæ beatitudinis. m. q. 83. 5 ad 7. et ad 8. 40. Accidentia hæc corrumpi possunt sicut et ante consecrationem dupliciter, s. per se, idest per alteratlonem contrariarum qualitatum, per augmentum et diminutionem, idest per additionem vel divisionem quantitatum, et per accidens, idest per corruptionem subjecti, m. q. 77. 4. o. et 5. c. 41. Ista corruptio non est miraculosa, sed miraculum præsupponit. m. q. 77. 4 ad 3. et 5, c. fi. 42. Nulla immutatio horum accidentium facit ibi desinere corpus Christi, nisi qua corrumpetur substantia panis et vini, si adesset, m. q. 76. 6. o. et 8. c. fi. et q. 77. 4. o. et 5. 8. et q. 80. 3. c. et ad 3. et q. 83. 6 ad 7. 43. Accidentalia hæc sunt composita ex quo est, et quid est. III. q. 77. 1 ad 4. 44. Medium. Nihil potest esse medium inter substantiam et accidens, i. q. 77. 1 ad 5. 45. Accidens speciei consequitur formam, accidens autem individui consequitur materiam, i. q. 54. 3 ad 2. 46. Accidens dicitur dupliciter, scilicet natura accidentis condivisa substātiæ, et quod nominat

aliquid per aliud, i. q. 77. 1 ad 5. et 1 2. q. 7. 1 ad 2. et in. q. 2. 6 ad 2.

47. Accidens per se consideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens. 1 2. q. 7. 2 ad 2. et q. 18. 3 ad 2.

48. Accidens aliquod miraculose productum in aliquo subjecto, efficitur ei naturale, sicut caecus miraculose illuminatus naturaliter videt, i. q. 77. 4 ad 3.

49. Accidens et omne prater rationem rei est duplex, s. determinativum alicujus essentialium principiorum, et non determinativum. Secundum tantum est in angelis, sed utrumque est in compositis. 1. q. 54. 3 ad 2.

50. IN Deo. Nullum accidens est in Deo. t. q. 3. 6. o. et q. 6. 3. c. et q. 28. 2. c. et q. 29. 3 ad 3. et q. 40. 1 ad 1. et q. 54. 3 ad 2.

51. Ista est per se, et nullo modo per accidens: Pater est Deus, et e converso, i. q. 39. 6. ad 2.

52. Accidens in abstracto non prædicatur secundum magis et minus. 1 2. q. 52. 1. 2. 3. o. et q. 53. 2 ad 3.

53. Accidens non generatur nec corrumpitur, et quæ corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur; non quidem quia aliqua pars eomm remaneat, sed quia remanent in potentia materiae vel subjecti, i. q. 104. 4 ad 3. et 1 2. q. 110. 2 ad 3.

54. Accidens non variatur subjective, sed subjectum secundum Ipsum, i. q. 9. 2 ad 3. et q. 16. 8. c. fi.

ACCIDERE - 1. Quod autem accidit in hominibus, quod bonum sit ut in paucioribus, et malum ut in pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deviare a medio, quam medium tenere: et etiam quia sensibilia sunt magis nota apud multos, quam bona rationis. 1 2. q. 71. 2 ad 3.

2. Omne quod advenit alicui post ejus esse completum, convenit ei accidentaliter, nisi trahatur in communione Illius esse completi, m. q. 2. 6 ad 2.

3. Quod accidit alicui natura, non est universaliter in illa natura, i. q. 51. 1. c.

4. Nulla forma de genere substantiæ convenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adveniens accidentaliter est aeddens. 1. q. 67. 3. c.

ACCIDIA - 1. vel acedia est tædium bene operandi, et tristitia de re spirituali. i. q. 63. 2 ad 2. et 2 2. q. 65. 1. 2. c. et 3. c. et ad 2. et 4. c. et ad 2. et q. 54. 2. ad 1.

2. Accidia non est recessus mentis a quocumque bono spirituali, sed a divino, cui oportet mentem ex necessitate inhærere. 2 2. q. 35. 3 ad 2.

3. Accidia est peccatum 2 2. q. 35. 1. o.

4. Accidia de se est peccatum mortale. 2 2. q. 35. 3. o.

5. Tristitia de bono spirituali divino est speciale peccatum, scilicet accidia: sed in communi convenit omni vitio. Similiter gaudium de bono spirituali divino convenit speciali virtuti, scilicet charitati; sed in communi convenit omni virtuti. 2 2. q. 35. 2. o. et 3 ad 2. et 4 ad 3.

6. Accidia est species tristitiæ. 1 2. q. 35. 8. o.

7. Accidia est vitium capitale. 2 2, q. 35. 4. o. et q. 36. 4. c.

8. Divisio. Filiæ accidiæ sunt sex, s. malitia, rancor, pusillanimitas, desperatio, torpor, et evagatio mentis. 2 2. q. 35. 4 ad 2. et ad 3.

9. Accidia est contraria charitati. 2 2. q. 35.

10. Accidia et invidia opponuntur gaudio charitatis, s. prima, ut est de bono divino; secunda ut est de bono proximi. 2 2. q. 34. prine, et q. 35 prine, et 3. c. et q. 36. 3. et ad 3.

11. Accidia eat contra tertium præceptum Decalogi. 2 2. q. 35. 3 ad 1.

12. **Effectus**. Jejunantes maxime impugnantur circa horam sextam, id est in meridie ab accidia, propter famem, et aestus solis. 2 2. q. 35. 1 ad 2.

ACCIPERE - 1. aliquid in bono vel In malo, dicitur dupliciter, s. accipere proprie, et accipere abusive. 2 2. q. 55. 4 ad 1.

2. Non omne acceptum, est receptum In aliquo. i. q. 17. 2 ad 3.

3. Accipere ab alio est commune Christo et creatura analogice, non autem univoce, i. q. 33. 3 ad 2.

ACCIPITER significat ministros potentum ad prædam. 1 2. q. 102. 6 ad 1. c. 3.

ACCUSATIO - 1. debet fieri in scriptis. 2 2. q. 68. 2. o,

2. Accusatio est de præcepto valenti probare peccatum contra communitatem. 2 2. q. 68. 2. o.

3. Accusatio est injusta per calumniam, pravaricationem, et tergiversationem. 2 2. q. 68. 3. o.

4. In denuntiatione enim attenditur emendatio fratris, sed in accusatione punitio criminis. 2 2. q. 67. 3 ad 2. et q. 68. 1. c.

5. Accusatus tenetur dicere veritatem judici interroganti juridice, s. si processit infamia, vel indicia expressa, vel probatio semiplena. 2 2. q. 69. 1. o. et 2. c.

6. Accusatus potest defendere se per prudentiam. non autem per calumniam, vel collusionem. 2 2. q. 69. 2. o. et 3. c.

7. Et ei licet appellare. 2 2. q. 69. 3. c.

8. Accusatus falso ex levitate et non ex malitia, potest remittere poenam talionis, non autem si desistat per collusionem, sed tantum princeps. 2 2. q. 68. 4 ad 2.

9. **Accusans** in probatione deficiens meretur pœnam talionis. 2 2. q. 64. 4. o.

10. Accusans falso, meretur duplicem œnam scilicet talionis pro documento accusat et in famiæ pro calumnia. Sed quandoque princeps liberat ab utraque, et quandoque tantum a prima. 2 2. q. 68. 4 ad 3.

11. Desistere ab accusatione ordinate et sine vitio, contingit dupliciter, scilicet si in processu perpendat se false accusasse, vel si princeps eam aboleat. 2 2. q. 68. 3 ad 3.

12. In notoriis non requiritur accusator, quia infamia tenet locum accusatoris. 2 2. q. 67. 2 ad 3. et 3 ad 2.

13. Subditi possunt suos superiores accusare. 2 2. q. 68. 1 ad 2.

14. Nullus debet accusare religiosum in capitulo de crimine occulto. 2 2. q. 33. 7 ad 4.

15. Excommunicati, infames, et de majori crimine accusati, non possunt accusare. 2 2. q. 69. 1 ad 1.

ACETUM - 1. et vinum differunt specie illi q. 74. 5 ad 2.

2. Acetum non potest naturaliter mutari in vinum, nisi resolvatur in materiam primam, m. q. 74. 5 ad 2.

ACHAZ rex non petens signum a Deo peccavit, et non peccasset si signum petiisset. 2 2. q. 97. 2 ad 3.

ACQUIRERE illicite, contingit tripliciter, sci-

et q. 87. 2 ad 2.

ACTIO DEI - 1. est sua essentia et sua potentia. i. q. 14. 4. o. et q. 19. 1. o. et 4. ad 2. et q. 25. 1 ad 2. et q. 30. 2 ad 3. et q. 41. 4 ad 3. et q. 45. 3 ad 1. et q. 79. 1 c. et 2. c. et q. 79. 1 q. 49. 4. c. et q.

Actio Dei	INDEX III	Actio Del
<p>2. Actio Del est unii secundum reni, et multæ eundum rationem, i. q. 30. 2 ad 3.</p> <p>I Deus agit in omni operante, i. q. 105. 5. o. r* 1 2. q. 55. 4 ad 6.</p> <p>1 Actio Dei quæ operatur in omni operatione auturæ, non est creatio, i. q. 45. 8. o.</p> <p>5. Actio Del non subtrahit actiones agentium Jtrioniin. I. q. 105. 5. o.</p> <p>6. Omnis actio creaturæ est a Deo. i, q. 105. U. et 1 2. q. 6. 1 ad 3. et q. 79. 2. <>. et q. q i. c.</p> <p>7. Omnis actio formæ substantialis vel acci- kntalls dependet a Deo. m. q. 77. 3 ad 2.</p> <p>8. Actio intellectus et cujuslibet creaturæ du- sidter dependet a Deo, scilicet formaliter et ef- lhtive. i. q. 105. 5. c. et 1 2. q. 109. 1. c.</p> <p>9. Actio proprie est operatio voluntatis impe- rata, manens in onerante. Sed facere est ope- ratio transiens. 1 2. q. 57, 4. c. et 5 ad 1.</p> <p>10. Actio recta differt ab actione reflexa, i. q. 28. 4 ad 2. et q. 87. 3 ad 2.</p> <p>11. Duplex est actionis genus: una, scilicet Ktio, quæ transit in aliquid exterius, inferens ei passionem, sicut urere, et secare. Alia vero quæ s» transit in rem exteriores, sed magis manet ipso agente. Et hæc est duplex, scilicet quæ- dam corporalis, sicut sentire, et alia spiritualis sicut intelligere et velle, i. q. 18. 3 ad 1. et q. 41. 1. c.</p> <p>12. Actio duplex, scilicet immanens et tran- siens. I. q. 14. 2. c. et q. 18. 3 ad 1. et q. 23. 2 il I. et q. 27. 1. 3. 5. et q. 28. 4. c. et q. 41. 2. c. et q. 54. 1 ad 3. et 2. c. et q. 56. 1. c. et q. 74. 1. c.</p> <p>13. Objectum actionis transeuntis sive materia est separata ab agente: objectum autem imma- nentis unitur ei. i. q. 56. 1. c.</p> <p>14. Actio transiens infert ex se passionem, non aatem immanens, i. q. 23. 2 ad 1. et 2 2. q. 59. 3 ad 3.</p> <p>15. Actio immanens est actus et perfectio agen- tis, non autem transiens, sed tantum patientis. 1 2. q. 3. 2 ad 3. et q. 31. 5. c.</p> <p>16. Actio duplex, scilicet, una cum transmuta- tione materiæ, sicut actio physica; alia sine trans- mutatione materiæ, quæ scilicet materiam non præsupponit: sicut patet in creatione. Se actio corporis est, qua agit secundum quod est actu, in aliud corpus secundum quod est in potentia, i. q. 91. 2. c. et q. 115. 1. c.</p> <p>17. Omnis actio creaturæ differt realiter ab ea. : q. 54. 1. 2. c.</p> <p>18. Actio instrumenti duplex, scilicet secundum propriam formam, et ut movetur a principali a- \$ente. Prima est alia ab actione principalis agen- tis, secunda vero est eadem, in. q. 19. 1. c. et ad 2. et 2. c. et q. 62. 1 ad 2.</p> <p>19. Actio humana speciem sortitur a fine pro- ximo: quia ad bonitatem, vel malitiam rei non solum exigitur bonitas, vel malitia finis ultimi, quem respicit voluntas intendens; sed etiam bo- nitas vel malitia finis proximi, quem respicit vo- luntas eligens. Et ideo non sequitur, quod boni- tas voluntatis intendentis ad bonitatem actus suf- ficiat. 1 2. q. 1. 3. c. et ad 3. et 2 2. q. 11. 1 ad 2.</p> <p>20. Actio dicitur voluntaria dupliciter, scilicet imperative et elicitive. 1 2. q. 1. 1 ad 2. et q. 6. princip.</p> <p>21. Actio voluntaria fundatur super actionem naturæ. 1 2. q. 10. 1 ad 1.</p> <p>22. Eadem actio secundum speciem naturæ potest differre secundum speciem moris, et e converso. 1 2. q. 1. 3 ad 3. et in. q. 47. 2 ad 3.</p> <p>23. Actionum quæ ab homine aguntur, illæ sois dicuntur humanæ proprie quæ sunt a vo-</p>		<p>luntate deliberata. Si quæ autem aliæ actiones homini convenient, possent dici quidem hominis actiones, sed non proprie huinanæ, cum non sint hominis, Inquantum est homo, sicut cum aliquis movet pedem vel manum aliis intentus, vel fricat barbam. 1 2. q. 1. 1. a. 3. et c. et ad 3.</p> <p>24. Actio natune terminatur ad unum, non autem voluntaria, i. q. 41. 2. c. et 1 2. q. 10. 4 ad 1.</p> <p>25. Actio primi principii proprie dicitur opera- tio, non autem actiones secundorum, sed dicun- tur operata, in. q. 9. 1. c.</p> <p>26. Actio et passio conveniunt in una substan- tia motus, et sunt unus motus numero, et diffe- runt tantum secundum diversas habitudines, i. q. 28. 3 ad 1. et q. 41. 1 ad 2. et q. 45. 2 ad 2. et 3. c. et 2 2. q. 90. 3. c.</p> <p>27. Actio speciem habet a forma agentis. 1. q. 14. 5 ad 3. et 1 2. q. 1. 3. c. et m. q. 19. 1 ad 3.</p> <p>28. Principium actionis primo est finis, secun- do agens, tertio forma, non autem materia, i. q. 105. 5. c.</p> <p>29. Actio quælibet commensuratur virtuti agen- tis. Nec aliquod agens naturale nititur ad agendum quod exce suam facultatem. 2 2. q 1. c.</p> <p>30. Omnis forma dependens ab agente secun- dum fieri tantum, remanet cessante actione ejus. i. q. 104. 1. c.</p> <p>31. Impossibile est actionem unius agentis ter- minari ad formam tantum, et alterius ad subje- ctum formæ, nisi in agentibus subordinatis. i. q. 118. 2 ad 3.</p> <p>32. Una et eadem actio procedit a primo et se- cundo agente, non autem a duobus agentibus unius ordinis, i. q. 105. 5 ad 2.</p> <p>33. Quanto agens est potentius, tanto magis po- test actionem suam diffundere ad magis distans, i. q. 118. c. et 2 2. q. 141. 7 ad 1.</p> <p>34. Actionum quarum una est regula et ratio alterius, una non impedit, sed juvat aliam, i. q. 112. 1 ad 3.</p> <p>35. Actio non attribuitur instrumento proprie, sed principali agenti. 1 2. q. 16. I. c. fi. et 2 q. 172. 1 ad 3. et m. q. 13. 3. c. et q. 15. 9 ad 1.</p> <p>36. Actio attribuitur instrumento sicut imme- diate agenti, sed principali agenti, sicut in cujus virtute agit instrumentum, m. q. 66. 5 ad 1.</p> <p>37. Actio instrumenti duplex, scilicet secundum propriam formam, et ut movetur a principali agente. Prima est alia ab actione principalis agen- tis, secunda vero eadem, in. q. 19. I. c. et ad 2. et 2. c. et q. 62. 1 ad 2.</p> <p>38. Si sit unum agens principale et duo instru- menta, dicetur unum agens simpliciter et duæ actiones; si autem e converso, dicetur e converso, i. q. 76. 2. c.</p> <p>39. Instrumentum duas habet actiones, scili- cet unam instrumentalem, secundum quam ope- ratur, non in virtute propria, sed in virtute prin- cipalis agentis; aliam propriam quæ competit sibi secundum propriam formam; sicut securi com- petit scindere ratione suæ acuitatis, facere autem lectum, inquantum est instrumentum artis; non autem perficit actionem instrumentalem, nisi ex- ercendo actionem propriam, scindendo enim facit lectum, m. q. 62. 1 ad 2.</p> <p>40. Impossibile est quod eadem numero essen- tialiter sit actio principalis agentis, et instrumenti, m. q. 19. 1. c.</p> <p>41. Malum in actione semper causatur ex de- fectu agentis, principalis vel instrumentalis. Similiter in effectu proprio, vel in dispositione ma- terlæ. Sed in patiente, ex imperfectione vel de- fectu agentis vel materiæ. 1L q. 49. 1. c. et ad 3. et 1 2. q. 18. 2. c.</p>

42. Omnis actio est per aliquam formam, i. q. 1 ad 4. et q. 76. 1. c. et q. 19. 1 ad 3.
43. Forma est principium actionis. 2 2. q. 179. 1 ad 1.
44. Forma non nominat principium actionis ut est in agente, sed ut respicit effectum, 1. q. 14. 8. c.
45. Actiones sunt suppositorum, i. 2. q. 77. 2 ad 1.
46. Forma substantialis non est principium actionis, nisi mediante qualitate, i. q. 77. L. c. et ad 4. et in. q. 77. 3 ad 3.
47. Qualitatis actio non producit formam substantialem, nisi in virtute formæ substantialis, i. q. 45. 8 ad 2. et q. 67. 3 ad 3. et q. 115. 1. ad 5. et in. q. 77. 3 ad 3.
48. Forma perfecta secundum esse reale, potest esse principium actionis transeuntis, non autem Imperfecta. 1 2. q. 5. 6 ad 2.
49. Forma determinata ad unam operationem. non requirit dispositionem. 1 2. q. 49. 4. c. et ad 1.
50. in eodem instanti acquiritur forma, et incipit actio. 1 2. o. 113. 7 ad 4.
51. In communi. Actio secundum primam impositionem nominis importat originem motus: quo remoto nihil aliud quam ordinem originis imponat, i. q. 41. 1 ad 2. et q. 45. 3. c.
52. Actio proprie est actualis virtutis, i. q. 54. 1. c.
53. Actio quædam est finis, non autem quælibet. 1 2. q. 1. 1 ad 2. et q. 19. 1 ad 2.
54. Quælibet actio eo modo est bona quo habet esse, sed non est bona simpliciter, nisi habeat plenitudinem sui esse. 1 2. q. 15. 1. o.
55. Actio humana est bona vel mala quadrupliciter, s. ex genere, ex objecto, fine, circumstantiis, et huiusmodi. 1 2. q. 18. o. et q. 20. 1. 2. c. et q. 73. 7 ad 1.
56. Eadem actio, inquantum multa, potest esse bona et mala, non autem inquantum una. in. q. 82. 5 ad 3.
57. Omnis processio est secundum aliquam actionem, et e converso, i. q. 27. 1. c.
58. Actio sine motu non infert ex se passionem, nisi grammaticæ, ut in divinis, i. q. 41. 1 ad 3.
59. Actio cum motu est semper cum innovatione fieri, et corruptione; non autem actio sine motu. 1. q. 41. 1 ad 3.
- ACTUS. - 1. Differentia. Actus duplex, s. primus et secundus, i. q. 48. 5. c. et 1 2. q. 32. c. et q. 111. 2. c. fi.
2. Actus primus est esse, secundus autem operatio. 1 2. q. 111. 2. c. fi.,
3. Actus dupliciter est alicujus potentiæ, s. elicitive et imperative. 1 2. q. 1. 1 ad 2. et q. 6. princip. et 4. c. et q. 8. princip. et m. q. 80. 2 ad 1.
4. Actus dupliciter dicitur esse moralis, s. essentialiter, id est, elicitus a voluntate, et quoad usum, id est, imperatus. 1 2. q. 1. 1. c. et ad 2.
5. Aliquis actus est unus numero secundum esse naturale, et duo in genere moris. 1 2. q. 20. 6. o.
6. Actus dupliciter non est ordinatus in Deum. s. ex parte actus non ordinabilis, ut omne peccatum, vel ex parte agentis, 1 2. q. 21. 4. c.
7. Potentia dupliciter est actus corporis, s. informando organum, et in essentia animæ. i. q. 76. 8 ad 4.
8. Actum oportet proportionari objecto et agenti, sed ab objecto speciem habet, a virtute vero vel a potentia agentis habet modum intentionis. 1. q. 89. 6. c. et 2 2. q. 26. 7. c.
- 9/ Potentiæ distinguuntur per actus, et actus per objecta, i. q. 77. 3. o.
10. Actus cujuslibet potentiæ vel habitus su-

- mitur secundum ordinem potentia vel habitus ad objectum. 2 2. q. 2. 2. 5. c.
- II. Nihil subest potentia, habitui, vel actui, nisi mediante ratione formali objecti. 1 2. q. 1. 1. c. et 2 2. q. 1. 3. c.
12. Sicut se habet actus ad actum, sic et potentia ad potentiam respectu objecti adæquatl, non autem respectu objecti particularis. 2 2. q. 2. 2. 5. c.
13. Objectum comparatur ad actum potentia passivæ, ut principium et causa movens: ad actum vero potentiæ activæ, ut terminus et finis ejus. i. q. 77. 3. c. et 1 2. q. 1. 3. c.
14. Actus in rationem objecti, et actus in objectum sub tali ratione, sunt ejusdem speciei, ut visio luminis, et visio coloris. 2 2. q. 25. 1. c.
15. Omnis virtus et potentia eodem actu fertur in objectum, et in rationem formalem objecti. 2 2. q. 25. 1. c.
16. Nihil potest esse objectum habitus vel actus, nisi objectum potentiæ subjectæ utrique. 2 2. q. 162. 3. c.
17. Prima bonitas vel malitia actus moralis est ex objecto convenienti, sicut in naturalibus ex forma. Et dicitur bonum vel malum ex genere, id est, secundum speciem. 1 2. q. 18. 2. c.
18. Species bonitatis vel malitiæ actuum ex objecto per se ordinato ad finem, continetur sub specie ex fine. Si autem per accidens, sunt species disparatæ. 1 2. q. 18. 7. o. et 2 2. q. 21. 1. ad 2.
19. Actus moralis habet speciem ex objecto, et fine. i. q. 48. 1. ad 2 et 1 2. q. 1. 3. o. et q. 7. 3 ad 3. et 4. o. et q. 18. 2. 3. o. et q. 5. 6. 8. c., et q. 19. 1. c. et q. 58. 1. c. et q. 60. 1 ad 3. et q. 72. 1. o. et 3. o. et 2 2. q. 4. 3. c. et q. 19. 3. 4. c. et q. 23. 4. c. et q. 25. 1. c. et q. 47. 5. c. et q. 64. 7. c. et q. 92. 2. c. et q. 110. 1. c. et q. 154. L. c. et q. 181. 2 ad 1.
20. Actus moralis est bonus vel malus, principaliter ex objecto et fine, secundario autem ex circumstantiis. 1 2. q. 18. 2. 3. 4. o. et q. 21. 1. o. et q. 42. 6. c. et q. 72. 1 ad 1.
21. Objectum comparatur ad actum interiorem ut finis, ad exteriorem vero, ut materia circa quam. 1 2. q. 18. 6. c. et q. 54. 2 ad 3. et q. 72. 3 ad 2.
22. Actus non denominatur a potentia, nisi sit ab ea sine respectu ad aliam. 1 2. q. 8. 2. c.
23. Non omnis diversitas actuum, sed tantum formalis facit diversitatem potentialium, i. q. 77. 3. c. et q. 79. 7. 9. c. et 10 ad 3. et 1. 2. q. 54. 1 ad 1.
24. Actus diversarum potentialium differunt genere. 1 2. q. 23. 1. c. et q. 54. 1 ad 1.
25. idem actus potest pertinere ad diversas potentias. 1 2. q. 56. 2 ad 1.
26. Idem actus potest pertinere ad diversas potentias secundum diversas rationes et diverso ordine, non autem æqualiter et eodem ordine. 1 2. q. 56. 2 ad 1.
27. Unius potentiæ non possunt esse simul plures actus, i. q. 58. 7 ad 2. et q. 62. 7 ad 3. et 1 2. q. 54. 1 ad 3. et 2 2. q. 18. 1 ad 3.
28. Unius potentiæ non possunt esse simul plures actus, nisi sint subordinati. i. q. 58. 7 ad 2. et q. 62. 7 ad 3. et 1 2. q. 54. 1 ad 3 et 2 2. q. 18. 1 ad 3.
29. Proximum principium actus est vis appetitiva. 2 2. q. 59. 4. c.
30. Actus respectu unius potentiæ differunt specie, qui respectu alterius potentiæ sunt ejusdem speciei. 1 2. q. 18. 5. c.
31. Quælibet potentia immaterialis, et nulla materialis reflectitur super actum suum. 1. q. 87. 1 3 ad 3. et 2 2. 25. 2. c.

33. Actus Mt prior potentia, i. q« 82. 3 ad 2. ♦ Imi actus est posterior potentia, i. q. 77. 3 ad L

33. Actus in diversis est prior potentia, sed in eodem est posterior secundum tempus, i. q. 3. 1. C. et 8. c. fi. et q. 77. 3 ad 1. et q. 82. 3 ad 2. et q. 85. 3 ad 1. et q. 94. 3. c. et 1 2. q. 50. 2 ad 3.

34. Actus semper superat potentiam in bono et malo. 1 2. q. 71. 3. c.

35. In potentiis ordinatis actus potentiæ superioris est sicut forma actus potentiæ inferioris. 1 2. q. 13. 1. c. et q. 17. 4. c. fi.

36. Actus potentiæ inferioris se habet ut materiale respectu actus potentiæ superioris, et ille ut formale respectu ejus. 1 2. q. 17. 1.4. c.

37. Potentia activa non distinguitur contra actum, sed in eo fundatur, i. q. 25. 1 ad 1.

38. Nullus actus producitur perfecte ab aliqua potentia activa, nisi sit ei consimilis per aliquam formam, quæ sit principium ejus. 1 2. q. 23. 2. c.

39. Habitus est actus primus, non autem secundus. 1 2. q. 49. 3 ad 1.

4). Habitus dupliciter potest habere ordinem ad actum, scilicet secundum rationem habitus, et secundum rationem subjecti, id est, potentiæ. 1 2. q. 49. 3. o.

41. Species habitus .distinguuntur secundum species actuum, in. q. 83. 2. c.

42. Idem actus potest a diversis habitibus informari, et sic ad diversas species reduci. 2 2. q. 4.3 ad 1.

43. idem habitus potest habere diversos actus ejusdem rationis ordinatos, quorum unus sequitur ex alio, et fit mediante priori. Sed habitus non diffinitur, nec denominatur nisi a primo. 2 2. q. 28. 4. c. et q. 29. 4. c. et q. 51. 2. 3. c. et q. 161. 2. ad 3.

44. Actus unius virtutis vel vitii ordinatps ad finem alterius, efficitur species ejus. 2 2. q. 154. 10. c. ad 1. et q. 181. 1 ad 3. et 2. c.

45. Quilibet actus proportionaliter habitui intensus auget eum vel ad hoc disponit, non autem remissus. 1 2. q. 52. 3. o.

46. Diversi actus quorum unus est ratio alterius, non diversificant habitum. 2 2. q. 28. 4. c. et ui. q. 8. 5 ad 2.

47. Habitus acquisitus semper reddit actum similem actui, a quo generatus est secundum speciem, non autem secundum •modum, i. q. 89. 6 ad 3. et 1 2. q. 78. 2 ad 2.

48. Idem actus specie naturæ potest esse in diversis generibus moris, scilicet virtutis et vitii. 1 2. q. 1. 3 ad 3. et q. 18. 5. c. et ad 3. et 6 ad 3. et 7. c. ad 1. et 10 ad 3. et q. 20. 6. o. et q. 72. 6. c. et 2 2. q. 99. 2 ad 2. et 3 ad 2.

49. Habitus respectu aliquorum actuum sunt necessarii. 1 2. q. 49. 4. o. et q. 50. o.

50. Actus est causa finalis habitus qui est causa efficiens sui actus. 1 2. q. 51. 4 ad 3. et q. 71. 3 ad 3.

51. Habitus ex quibusdam actibus generatur in agente habente in se etiam principium passivum, non autem in aliis. 1 2. q. 51. 2. o. et q. 63. 2. o.

52. Ex multis actibus rationis oportet causari habitum opinativum etiam ex parte intellectus possibilis. 1 2. q. 51. 3. c.

53. Quantum ad inferiores vires apprehensivas, necessarium est eosdem actus pluries reiterari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur. 1 2. q. 1.3. c.

54. Habitus corporales quandoque generantur ex uno actu forti. Et etiam in intellectu possibili scientia, non autem opinio, nec in intellectu

passivo, nec in appetitu, sed tantum ex multis. 1 2. q. 51. 3. o. et q. 71, 4. c.

55. Habitus ut habitus non potest corrumpi per unum actum solum, nisi removendo causam habitus. 1 2. q. 71. 4. c.

56. Actus simpliciter excedit habitum in bono et in malo. 1 2. q. 71. 3. o.

57. Actus dicitur moralis et humanus a voluntate. i. q. 48. 1 ad 2. et 1 2. q. 1. 1. o. et 3. c. et q. 6. princip. et q. 7. 4. c. et q. 10, 1. c. et q. 18. 5. c. et q. 71. 1. b6. c. et q. 74. 1. 1. c. et 2 2. q. 23. 8. c. et q. 106. 5 ad 1. et q. 110. 1. c. et in. q. 19. 2. o

58. Actus dicuntur humani vel morales, secundum quod sunt a ratione deliberata, vel secundum quod obediunt rationi. 1 2. q. 1. L c. et q. 18. 5. 9. c. et q. 19. 1 ad 3. et q. 58. 2. c. et q. 63. 2. c. et q. 100. 1. c. et q. 104. 1. c. ad 3. et 2 2. q. 152. 1. c. et Hi. q. 19. 2. c.

59. Actus moralis non specificatur ex fine ultimo, sed ex fine proximo. 1 2. q. 1. 3 ad 3. et q. 60. 1 ad 3. et 2 2. q. 11. 1 ad 2, et q. 19. 3. c. et q. 66. 4 ad 2.

60. In actibus moralibus voluntas est primum movens. 1 2. q. 1. 1. c. et 2 2. q. 110. 1. c.

61. Omnis actus moralis est immanens, et in voluntate subjective et effective. 1 2. q. 74. 1. o.

62. Corpus per accidens se habet ad actum moralem qui non consideratur per se, nisi secundum ea quæ sunt anlmæ, ad quam passiones animæ se habent materialiter, ratio vero formaliter et complete. 2 2. q. 152. 1. c.

63. Idem actus numero moralis sive humanus est actio et passio. 1 2. q. 1. 3. c.

64. Actus moralis, inquantum est bonus vel malus, habet rationem rectitudinis vel peccati. 1 2. q. 21. 1. o.

65. Aliqui actus sunt indifferentes secundum speciem, non autem omnes. 1 2. q. 18. 8. 9. o.

66. Aliquis actus est ita secundum se malus, quod non potest bene fieri. 2 2. q. 110. 3. c.

67. Actus moralis, inquantum est bonus vel malus, habet rationem laudabilis vel vituperabilis. 1 2. q. 21. 2. o.

68. Et rationem meriti vel demeriti. 1 2. q. 21. 3. o.

69. Actus est bonus dupliciter, scilicet vel ut in genere moris, vel ut meritorius. 1 2. q. 109. 2. c. et 5. o.

70. Bonitas actus duplex, scilicet ex objecto, et ex fine. Prima est materialis respectu secundæ. Ideo secundam voluntas attendit, et penes eam meritum potius consistit. 1 2. q. 18. 6. c.

71. Bonitas actus humani quadruplex, scilicet secundum genus, speciem, circumstantias, et finem. 1 2. q. 18. 4. c. et q. 73. 7 ad 1.

72. Ad perfectionem actus causati ex duplici principio requiritur perfectio utriusque principii. 1 2. q. 56. 4. c. et q. 58. 3 ad 2. et 65. 3 ad 1. et 2 2. q. 4. 2. 5. c.

73. Bonum et malum sunt dlifferentiæ essentialis actuum humanorum, i. q. 48. 1 ad 2. et 1 2. q. 18. 5. 6. o. et q. 54. 3. c. ad 2.

74. Bonum et malum sunt differentiæ essentialis actuum elicitorum a voluntate, sed per accidens actuum aliarum potentiarum, ut sunt imperati a voluntate. 1 2. q. 18. 6. o. et q. 19. 1. o.

75. Omnis actus deliberatus est bonus vel malus moraliter. 1 2. q. 18. 9. o.

76. Bonum vel malum in actibus humanis dicitur per comparisonem ad rationem. 1 2. q^ 18. 5. c. ad 1. et 8..c. ad 2. et 10. c. et q. 19. 1 ad 3. et q. 21. 1. c. et q. 24. 2. 3. o. et q. 34. 1. c. et q. 66. 1. c.

77. Bonitas vel malitia moralis principaliter In voluntate consistit. 1 2. q. 34. 4. c.

78. Mem numero actus in genere nature po* i rest esse bonus et malus moraliter: non autem unus numero in genere moris. I 2. q. 20. η. o. et q. 88. 4. c. et 2 2. q. 55. 4 ad L

79. Actus et motus exteriores sunt signa dispositionis interioris. 2 2. q. 168. I ad I. et ad 3.

80. Actus exteriores sunt ad finem interiorum qui se habent ut finis» scilicet credere, diligere, et sperare. Ideo secundi quæri debent in infinitum, primi autem cum mensura discretionis. 111. q. 84. 8. o.

81. Actus exteriores diversimode ad diversas virtutes pertinent. 2 2. q. 32. 1. c. et q. 168. L o.

82. Exteriores actus ad illam virtutem referuntur, ad quam pertinet illud quod est motivum ad agendum. 2 2. q. 32. 1. c.

83. In actu exteriori invenitur peccatum, sicut in interiori. I 2, q. 81. 1.3. 4. c.

84. Actus voluntatis elicit per se sunt in genere moris, non autem actus altarum potentialium, sed tantum per accidens ut imperati a voluntate. I 2. q. 18. 6. c.

85. In actibus exterioribus membrorum non est principaliter peccatum, sed instrumentaliter tantum. I 2. q. 74. 2 ad 3. q. 83. 1. c.

86. Actus sunt suppositorum, i. q. 22. 3 ad 1. et I 2. q. 77. 2 ad 1.

87. Dei actus notionales sunt qui designant processum divinæ personæ. essentielles vero processum creaturamm a Deo. i. q. 41. I ad 1.3. c.

88. Actus notionales attribuuntur divinis personis ad significandum in eis ordinem originis, i. q. 41. I. o.

89. In divinis est potentia respectu actuum notionalium. i. q. 41. 4. o.

90. Actus notionales non sunt de nihilo, sed de substantia patris, i. q. 41. 3. o.

91. Actus notionales et relationes personales sunt idem re, sed differunt secundum modum significandi, i. q. 40. 2. c. et q. 41. I ad 2.

92. Actus notionales qui significant comparisonem generantis vel geniti ad essentiam, possunt terminari ad essentiam, ut dare et accipere; non autem qui significant comparisonem geniti ad generantem; vel e converso, ut generari, generare, et nasci, i. q. 39. 5. c.

93. Actus notionales terminantur tantum ad unam personam, i. q. 41. 6. o.

94. Actus notionales præintelliguntur proprietatibus personarum: nisi sumatur proprietas constitutiva personæ, et actus ut actio, i. q. 40. 4. o.

95. Actus notionales sunt aliquo modo necessarii. voluntarii et naturales, i. q. 41. 2. o. et q. 42. 2. c.

96. Ea quæ in divinis habent ordinem ad actus personales vel essentielles, non prædicantur de notionibus, alia vero sic. i. q. 32. 2 ad 2. et q. 40. I ad 3.

97. Omnis actus qui prædicatur de supposito non secundum modum quo differt ab essentia, prædicatur etiam de essentia in divinis, i. q. 29. 5. c.

AD denotat accessum cum distantia, r. q. 35. 2 ad 3. et q. 45. 7. c. et q. 93. I. c. ad 3.

ADÆQUARI et assimilari important motum ad squalitatem et similitudinem, non autem æquale, et simile. Ideo Filus Dei est similis et æqualis Patri, et e converso, et adæquatur et assimilatur ei, sed non e converso, i. q. 42. I ad 3.

ADAM - i. cognitio. Adam non videbat Deum per essentiam secundum communem statum, i. q. 94. 1. o. et q. 95. 3. c. et 2 2. q. 5. 1. 2. c.

2. Non est inconveniens Adam vidisse divinam essentiam supematuraliter. i. q. 94. i. 2, c.

3. Adam videbat Deum per gratiam, sicut angelus per naturam. 1. q. 94. I. c,

4. Adam habuit duplicem cognitionem de Deo, scilicet naturalem, et supematuralein. i. q. 94. 3, o.

5. Adam habuit omnem cognitionem possibilem naturaliter homini, i. q. 94. 3. c. et q. 101. I ad I.

6. Adam præscivit incarnationem Dei, non autem suum peccatum. 2 2. q. 2. 7. c. et in, q. 1, 3 ad 5.

7. Adam ante peccatum, et angeli ante confirmationem aliqua de mysteriis Dei cognoverunt manifeste» quæ nunc non possumus cognoscere nisi credendo. 2 2. q. 5. 1. c. fi. ad I.

8. Adam habebat excellentiorem cognitionem de angelis quam nos, quia erat magis certa et fixa circa inferiora intelligibilia. i. q. 94. 2. c.

9. Adam non videbat essentiam angelorum. I. q. 94. 2. c.

10. Cognitio Adæ erat media inter cognitionem nostram et beatorum. i. q. 94. 1. c.

11. Scientia Adæ erat ejusdem rationis cum scientia nostra, licet esset per species infusas i. q. 94. 3 ad 1.

12. Adam indigebat phantasmate in considerando, non autem in acquirendo scientiam, i. q. 94. 2. c.

13. Adam in primo statu non acquirebat cognitionem ex sensibilibus per medium argumentationis. 1. q. 94. I ad 3.

14. Adam non poterat decipi. 1. q. 94. 4. o.

15. Nihil poterat impedire contrarie cognitionem Adæ, sed negative tantum, i. q. 94. 1. 2. o.

16. Adam proficiebat in scientia naturali quoad modum, scilicet per experientiam, non autem quoad numerum scitorum, sed in supematurali, utroque modo. i. q. 94. 3 ad 3.

17. Adam non cognoscebat naturaliter futura contingentia. 1. q. 94. 3. c.

18. Adam non cognovit cogitationes cordium, nec quælibet singularia, i. q. 94. 3. c.

19. Adam fuit creatus in gratia, I. q. 95. 1. o. et q. 100. I ad 3. et I 2. q. 5. 1. c.

20. Adam habuit omnes virtutes, i. q. 95. 3. o.

21. Adam habuit fidem, i. q. 95. 3. c. et 2 2. q. 5. 1. c.

22. Adam in primo statu poterat mereri, non tamen sine gratia, i. q. 94. 3 ad 3. et q. 95. 4 ad 1. et I 2. q. 109. 2. 5. o. et q. 114. 2. o. et m. q. 61. 2 ad 1.

23. Adam in primo statu genuisset filios cum originali iustitia, et gratuita, et cum gratia, i. q. 100. 1. o. et I 2. q. 81. 2. c. fi.

24. Adam non fuit perfecte beatus, i. q. 94. 1. c. ad 1. et q. 95. 3. c.

25. Passio. Adam erat immortalis et impassibilis secundum corpus passione proprie dicta, 1. q. 76. 5 ad 1. et q. 97. 1. o.

26. Differentia immortalitatis et impassibilitatis Adæ, et resurgentium, i. q. 97. 1. o. et 3 ad I. et q. 102. 2. c.

27. Corpus Adæ erat impassibile passione corruptiva, sed passibile passione pconnectiva. i. q. 95. 2 ad 2. et q. 97. 2. o.

28. Immortalitas et impassibilitas Adæ non erat ex principiis naturæ, sed ex beneficio Dei. i. q. 76. 5 ad 1. et q. 97. I. o. et 2 ad 3. et 3 ad 1. et q. 102. 2. c. ad 2. et 4. c.

29. Si Adam comedisset de ligno vitæ, non fuisset immortalitatem consecutus, nisi frequenter sumendo, i. q. 97. 4. c. fi.

k). Atiam inortiiiK fuhset, *i non comedisset. 1. q. 97. 3 ad 3.

31. Adam indigebat cibo ad restaurationem deperditi. i, q. 97. 3. o.

32. Adam dormlsset. i. q. 94. 4 ad 4. et q. 97. 2 ad 2.

33. Adam somnlasset, nec habuisset liberum dum rationis in somno, i. q. 94. 4 ad 4.

34. In anima Adæ fuissent passiones animales, :«1 mn ajfiictivæ. i. q. 95. 2. o. et 3 ad 2.

35. Adam non potuit primo peccare veniallter. l 2. q. 89. 3 ad 3.

36. Imo in hominibus contingit esse peccatum veniale sine mortali. l 2. q. 72. 5. c.

37. Adam per liberum arbitrium sine gratia poterat vitare peccatum. l 2. q. 109. 8. c.

38. Peccatum Adæ fuit superbia. l 2. q. 89. 3 ad 2. et 2 2. q. 105. 2 ad 3. et q. 163. 1. o. et 3. 4. c. et ut. q. 1. 5. c.

39. In peccato Adæ fuit multiplex deformitas, scilicet superbiæ, inobedlentiæ, gulæ, et alia hujusmodi. l 2. q. 82. 2 ad 1. et 2 2. q. 63. 1. o.

40. Adam peccavit principaliter, appetendo similitudinem Dei, quantum ad scientiam boni et mali, sicut serpens ei suggessit, ut scilicet per virtutem propriæ naturæ determinaret sibi quid esset bonum, et quid malum ad agendum, vei etiam ut per seipsum præcognosceret quid sibi boni vel mali esset futunim. Et secundario pec-cavit appetendo similitudinem Dei, quantum ad propriam potestatem operandi, ut scilicet vir-tute propriæ naturæ operaretur ad beatitudinem consequendam. 2 2. q. 163. 2. o.

41. Peccatum Adæ fuit gravius nostris secun-dum circumstantiam personæ, non autem secun-dum speciem. l 2. q. 89. 3. c. princip. et 2 2. q. 163. 3. o.

42. Eva gravius peccavit quam Adam. 2 2. q. 163. 4. o.

43. Si Adam non comedisset, peccasset contra praeceptum Dei et legis naturalis. l. q. 97. 3. ad 3.

44. Si Adam primo non peccasset, etiam non statim confirmatus fuisset in gratia sive'in origi-nali justitia, i. q. 100. 1. o. q. 5. 1. c.

45. Si Adam fuisset confirmatus, non tamen genuisset filios confirmatos, sed potuissent pec-care, et filii eorum habuissent peccatum origi-nale. l. q. 100. 2. o.

46. Si Eva peccasset et non Adam, filii eorum non habuissent peccatum originale. l 2. q. 81. 5. o.

47. Si Eva peccasset et non Adam, filii eorum non habuissent defectus secutos peccatum, sci-licet passibilitatem et mortalitatem, i. q. 99. 1. o. et l 2. q. 81. 5. ad 2.

48. Infectio. Tantum primum peccatum Adæ traducitur ad posteros. l 2. q. 81. 1.2. o. et m. q. 19. 4 ad J.

49. Peccatum originale in Adam derivatum est ad nos a peccato actuali ejus. ni. q. 8. 5 ad 1.

50. Peccati originalis infectio fuit in Adam du-pliciter; scilicet per modum actualis peccati, in-quantum contraxit esse per propriam voluntatem ejus, et per modum peccati quasi naturalis, In-quantum tota natura in eo infecta est. In aliis autem tantum secundo modo. in. q. 8. 5. ad 1.

51. In communi. Adam fuit principium naturæ humanæ, et principium peccati ejus per tradu-ctionem. l. q. 92. 2. c. et q. 94. 3. c. et q. 101.5 ad 1. et 2 2. q. 164. 1 ad 3.

52. Adam efficacius meruisset quam nos modo. l. q. 95. 4. o.

53. Adam obtulit sacrificium Deo, sicut alii justi. Sed non est scriptum, ne origo peccati vi-deatur esse origo gratiæ. 2 2. q. 85. 1 ad 2.

54. Adam non poterat se transferre in aliam formarn. Ilf. q. 13. 3 ad 2.

55. Adam habuit angelum custodem, i. q. 113. 4 ad 2.

56. Pr oductio. Anima hujus hominis non fuit in Adam sicut In principio effectivo, sed sicut in principio dlsposlivo secundum rationem semi-nalem. l 2. q. 83. l ad 3.

57. Anima Adæ fuit producta in actu sexta die simul cum angelis. Non autem corpus ejus, sed tantum secundum causales rationes secundum Augustinum. Secundum alios autem utraque si-mul in actu producta sunt. i. q. 90. 4. c. et q. 91. 4 ad 5.

58. Corpora Adæ et Evæ fuerunt immediate producta a Deo. i. q. 91. 2. o. et q. 92. 4. o.

59. Formatio corporis Adæ ex terra fuit su-pernaturalis et miraculosa. i. q. 91.2 ad 1. et ad 3.

60. Materia totius naturæ humanæ non potuit esse in Adam, i. q. 119. 2. o,

ADDERE - 1. aliquid super alterum potest tripliciter, scilicet naturam extraneam, determi-nans reale, et aliquid rationis, i. q, 5. 3 ad 1.

2. Non addere aliquid dupliciter dicitur, scilli-cet quia de ratione ejus est, nihil sibi posse addi, ut Deus, vel quia non est de ratione ejus additio ut ens. L q. 3. 4 ad 1.

3. Quæ absolute dicuntur, quolibet addito re-manent talia, non autem relativa, i. q. 6. 6 ad 2.

4. Ens. Aliqua addunt differentiam supra ens, et aliqua rationem, diversimode, i. ,q. 5. 3 ad 1. et q. 13. 11. c.

5. Bonum addit supra ens respectum rationis ad appetitum, i.q.5. 1 ad 1. et 3 ad l.etq. 16.3.c.

6. Verum addit supra ens respectum rationis ad intellectum tantum, i, q. 16. 3. c.

7. Unum transcendens addit supra ens indivi-sionem tantum, i. q. 6. 3 ad 1. et q. 11. 1. o. et 2. c. et q. 30. 3. o.

8. Unum quod est principium numeri, addit supra ens et supra unum transcendens rationem rnensuræ. i. q. 11. 1. o. et 3. c. et q. 3. 3. o.

9. Multitudo transcendens, supra ens addit tantum rationem divisionis, i. q^ 30. 3. o.

ADDISCENDI - 1. actum dolor, tristitia, et delectatio intense impediunt, sed moderate ad-juvant. l 2. q. 37. 1. o.

2. Apertio aditus regni cælorum est remotio impedimenti gloriæ. m. q. 39. 5. o. et q. 49. 5. o. et q. 69. 7. o.

ADEPS - 1. in veteri lege prohibetur comedi. Primo quia non generat bonum nutrimentum, sicut nec sanguis. Secundo propter idololatriam. Tertio quia erat pro sacrificio. Quarto propter sensualitatem. l 2. q. 102. 3 ad 8. et 6 ad 1.

2. Adeps comburebatur Deo, a quo est omnium bonorum sufficientia, et pro charitate Christi in passione. l 2. q. 102. 3 ad 8. et 6 ad 1.

ADJECTIVA - 1. significant per modum acci-dentis, substantiva vero per modum substantia», i. q. 39. 3. c.

2. Nomina collectiva substantiva prædicantur de multis suppositis in singulari, non autem adjectiva, sed tantum in plurali, i. q. 39. 3. c.

3. Adjectiva non secum ferunt suppositum sic-ut substantiva, sed significatum suum ponunt circa subjectum, i. q. 39. 5 ad 5.

4. Adjectiva numerantur secundum supposita, substantiva vero secundum formam sui signifi-cati. i. q. 36. 4 ad 7. et q. 39. 3. c.

5. Adjectiva non supponunt, i. q. 39. 5 ad 5.

6. Adjectiva copulant, i. q. 39. 5 ad 5.

7. Adjectiva essentialia prædicantur de perso-nis divinis pluraliter, substantiva vero tantum singulariter. l. q. 39. 3. o.

Adjurare	INDEX III	Adoratio
<p>8. Substantiva notionalia prædicantur de essentia, non autem adjectiva, nisi mediante substantivo notionali. l. q. 39. 5 ad 5. et 6. c.</p> <p>ADJURARE - 1. est ordinare aliquid ad aliquid per divina. 2 2. q. 90. L c.</p> <p>2. .Modus adjurationis duplex, scilicet coactivuSj et deprecativus. 2 2. q. 90. L 2. c.</p> <p>3. Adjurare subditos licet utroque modo, sed pares vel superiores tantum secundo modo. 2 2. q. 83. 17 ad 1. et q. 99. 1. o.</p> <p>4. Non licet adjurare dæmones deprecando, sed compellendo ne noceant, non ut prosint. 2 2. q. 90. 2. o.</p> <p>5. Adjurare licet creaturas irracionales, ne per eas nobis dæmon noceat. 2 2. q. 90. 3. o.</p> <p>6. Summus pontifex Judæorum adjurando Christum coactive, peccavit. 2 2. q. 90. 1 ad 1.</p> <p>7. Simon et Judas leguntur adjurasse dracones, et eis praecepisse, ut in desertum locum discederent. 2 2. q. 90. 3. b.</p> <p>ADJUVARI dicitur aliquis dupliciter, scilicet per ministerium, et per virtutem. Primum convenit Deo, non autem secundum. i. q. 23. 8 ad 2.</p> <p>ADMIRATIO - 1. est species timoris, et principium philosophiæ. 1 2. q. 4L 4. o. et 2 2. q. 13. 3 ad 3.</p> <p>2. Admiratio est causa delectationis ratione spei, et actus connaturalis, scilicet collationis. 1 2. q. 32. 8. o.</p> <p>3. Admiratio consequitur apprehensionem aliqujus excedentis nostram facultatem, i. q. 105. 7. c. et 1 2. q. 4L 4. c. et 2 2. q. 180. 3 ad 3. et m. q. 15. 8. c.</p> <p>4. Admiratio fuit in Christo, m. q. 15. 8. o.</p> <p>ADMONITIO - 1. pertinet ad correctionem fraternam. 2 2. q. 33. -7. o.</p> <p>2. Admonitio prævia secreta est de præcepto ante publicam denunciationem in judicio. 2 2. q. 33. 7. o.</p> <p>3. Admonitio coram testibus debet præcedere accusationem. 2 2. q. 33. 8. o.</p> <p>4. Admonitio prævia fratris de re quæ dicitur prælato, extra judicium existent!, tanquam personæ quæ potest prodesse et non obesse, non est de præcepto. 2 2. q. 33. 8. c. ad 4.</p> <p>ADOPTIO In communi est extraneæ personæ in filium vel nepotem et deinceps legitima assl. q. 3. 5 ad 2.</p> <p>2/ Adoptare est admittere gratis ad participandum hæreditatem. in. q. 23. 1. c.</p> <p>3. Deus. Adoptare homines convenit Deo. m. q. 23. L o.</p> <p>4. Adoptare convenit toti Trinitati, licet possit appropriari Patri, m. q. 3. 4 ad 3. et 5 ad 2. et q. 23. 2. o.</p> <p>5. Adoptare appropriatur Patri, ut auctori. Filio ut exemplari, et Spiritui sancto, ut Imprimenti. m. q. 3. 5 ad 2. et q. 23. 2 ad 3.</p> <p>6. Adoptatio Dei facit adoptatum esse idoneum, sed adoptatio hominis præsupponit idoneum, in. q. 23. 1. c.</p> <p>7. Sola creatura rationalis adoptatur a Deo, non ex creatione, sed ex dono Spiritus sancti, m. q. 23. 3. o.</p> <p>8. Adoptari convenit etiam angelis, in. q. 23. 3 ad 2.</p> <p>9. Adoptio filiorum Dei est per conformitatem imaginis ad filium naturalem, imperfecte quidem per gratiam viæ, sed perfecte per gloriam, i. q. 93. 4 ad 2. et 2 2. q. 45. 6. c. ad L et m. q. 3. 5 ad 2. et 8. c. et q. 39. 8 ad 3. et q. 45. 4. c.</p> <p>10. Christus non est filius Dei adoptivus, ih. q. 23. 4. o. et q. 32. 3. c. et q. 43. L c.</p> <p>11. Christus fuit filius adoptivus Joseph, m. q. 28. 1 ad L</p>		<p>12. Adoptio est extraneæ personæ in filium seu filiam vel nepotem legitima assumptio, i*, q.</p> <p>13. Humanis legibus jure decretum est, et ab Ecclesia approbatum, ut legalis cognatio matrimonium impediat. Suppi, q. 57. 2. c.</p> <p>14. Legalis cognatio omnium descendentium et per modum cujusdam affinitas contracta, perpetuo matrimonium Impedit; ea autem quæ est Inter filium adoptivum et naturalem filium, tamdiu impedit, quamdiu manserit in adoptantis potestate. Suppi, q. 57. 5. o.</p> <p>ADORATIO - 1. Dei est actus L. triæ. 2 2. o.</p> <p>2. Adoratio Dei est duplex, scilicet interior devotio mentis, et exterior humiliatio corporis. Prima est principalior, ad quam et propter quam secunda fit. 2 2. q. 84. 2. 3. o.</p> <p>3. Adoratio exhibita Deo et creaturæ non dicitur univoce, sed analogice. 2 2. q. 84. 1 ad 1. et q. 94. 1 ad 2.</p> <p>4. Adoratio requirit actum corporalem. 2 2. q. 81. 7. o. et q. 84. 2. o.</p> <p>5. In adoratione genuflectimus, nostram infirmitatem designantes respectu Dei, sed prosternimur quasi profitentes nos nihil esse ex nobis. 2 2. q. 84. 2 ad 2.</p> <p>6. Adoratio requirit locum determinatum, non de necessitate, sed ad decentiam ex parte adorantium, triplici ratione, scilicet propter loci consecrationem, propter sacra mysteria, et alia sanctitatis signa quæ ibi continentur, et propter concursum multorum adorantium. 2 2. q. 34. 3. o.</p> <p>7. Judæi adorant ad occidentem, ut vitent idolatriam, et significant mortem Christi. 1 2. q. 102. 4 ad 5.</p> <p>8. Christiani adorant ad orientem, propter lumen mentis, et quia ibi est nobilior pars, et nobiliora opera. 2 2. q. 84. 3 ad 3.</p> <p>9. Adoratio latriæ fit ratione principii, creationis, et gubernationis. 2 2. q. 81. i ad 3. et ad 4. et 3. o. et q. 84. 1 ad 3.</p> <p>10. Deo debetur latria propter deitatem, et dulia propter dominium, m. q. 25. 2. c.</p> <p>11. Tota Trinitas est adoranda una tantum latria. 2 2. q. 81. 3 ad 1. et q. 84. 1 ad 3. et m. q. 25. 1 ad 1.</p> <p>12. Relationes divinæ debent adorari latria. 1. q. 28. 2. b.</p> <p>13. Christus. Deitas et humanitas Christi sunt adorandæ una adoratione latriæ. m. q. 25. 1. o. et q. 58. 3. c. fi. et ad 1.</p> <p>14. Persona Christi adorari debet latria ratione deitatis, et dulia ratione humanitatis, perfectio-num munere gratiarum, m. q. 25. 2. c.</p> <p>15. Humanitas Christi, ut unita Verbo, debet adorari latria, non autem secundum se, sed hyperdulia. m. q. 25. 2. o.</p> <p>16. Caro Christi adoranda est latria. in. q. 25. 3. o. et q. 54. 3 ad 1.</p> <p>17. Hostia debet adorari latria sub conditione in habitu, h i. q. 80. 6 ad 2.</p> <p>18. Imago Christi adorari debet latria. 2 2. q. 3 ad 3. et q. 94. 2 ad 1. et ui. q. 25. 3. o. et 4. c. et 5 ad 2.</p> <p>19. Adoratio imaginis Christi tradita est ab apostolis. Et Lucas depinxit imaginem Christi, quæ est Romæ. ni. q. 25. 3 ad 4.</p> <p>20. Ponere imagines Christi, et sanctorum, et adorare eas licet nunc, non autem in veteri testamento. ni. q. 26. 3 ad 1.</p> <p>21. Crux propria Christi ut repræsentans Christum, et ut tetigit Christum, et perfusa Christi sanguine, debet eadem adoratione latriæ cum</p>

Christo adorari. Sed imago cruci» ejus in alia i
materia debet adorari latria, ut imago Christi
tantum. 2 2. q. 103. 4 ad 3. et m. q. 25. 4. o.
22. Oinnia alia Christi, ut clavi, lancea, corona,
vestes, et hujusmodi, adorantur ratione conta-
ctus tantum, II. q. 25. 4 ad 3.
23. Mater Christi adorari debet hyperdulia, non
autem latria. 2 2. q. 103. 4 ad 2. et m. q. 25.5. o.
24. Viri sancti debent adorari dulia tantum.
2 2. q. 84. 1 ad 1.
25. Reliquiæ sanctorum sunt adorandæ dulia
tantum, IU. q. 25. 6. o.
26. Creatura non potest adorari latria sine pec-
cato. 2 2. q. 84. 1 ad 1. et q. 94. 2. 3. o. et q. 161.
3 ad 1. et m. q. 25. 5. 6. 7. o.
ADULATIO - 1. Excedens in delectando alios
verbis et laudibus propter delectationem solam,
vocatur placidus; si vero causa lucri, vocatur adu-
lator, quod tamen communiter dicitur etiam
primo modo. 2 2. q. 115. 1. c.
2. Adulatio est excessus delectandi alios ver-
bis laudis causa lucri, ideo est peccatum. 2 2. q.
115. 1. o.
3. Adulatio est peccatum mortale tantum,
quando est contra charitatem, scilicet de peccato,
intentione nocendi, vel cum scandalo. 2 2. q.
115.2.0.
4. Adulatio secundum se est turpius peccatum
et verecundius litigio, quia quæ ex dolo fiunt,
videntur esse ex infirmitate et falsitate rationis.
Sed est levius, quia minus contrariatur amicitia,
id est affabilitati occultæ, sine vi, et minus cum
contemptu. 2 2. q. 116. 2. o.
5. Adulatio et litigium contrariantur amicitia,
id est affabilitati. Primum secundum excessum
in delectando, sed secundum, secundum defe-
ctum in contristando, secundum vero e converso.
2 2. q. 114. princip. et q. 115. princip. et 1. c. et
q. 116. 1. o.
ADULTERIUM - 1. est species determinata lu-
xurlæ. 2 2. q. 154. 1. c. et 8. o.
2. Adulterium est gravius stupro. 2 2. q. 164.
1.2. c. et q. 170. 1 ad 2.
3. Ardentior in propria conjuge est aliququaliter
magis adulter quam cum alia. 2 2. q. 154. 8 ad 2.
4. Nulla species luxuriæ, vel gulæ, vel vitio-
rum contra fortitudinem ita directe contraria-
tur dilectioni proximi, sicut adulterium. 2 2. q.
170. 1 ad 1. et ad 2.
5. Deus in adulterio juste infundit animam,
quia cooperatur naturæ, cujus operatio est ge-
neratio, non autem peccato, i. q. 118. 2 ad 5.
6. Concupiscentiæ motus, tendens in adulte-
rium, videtur aliququaliter nobis a natura inesse.
1 2. q. 108. 3 ad 1.
ADVENTUS - 1. Christi duplex, scilicet in
came, et ad iudicium, m. q. 1. 6 ad 3. et q. 36. 1
ad 1. et ad 3.
2. Adventus primus fuit ad manifestandam
veritatem, ad liberandum a peccatis, et ad tra-
hendum ad Deum. m. q. 40. 1. c.
3. Adventus secundus erit dissimilis primo du-
pliciter, scilicet quia manifestus, et quia terribi-
lis. m. q. 36. 1 ad 3.
ADVOCATUS - 1. Peccatum. Advocatus scien-
ter defendens causam injustam peccat, et tenetur
ad restitutionem. 2 2. q. 71. 3. o.
2. Advocatus tenetur subvenire causæ paupe-
rum in necessitate, si per alium nec per se pos-
sit. 2 2. q. 71. I.O. et 4. c. ad 1.
3. Advocatus auxilium et consilium præstat
et cujus causæ patrocinator. 2 2. q. 71. 3. c.
4. Advocatus suscipiens scienter causam inju-
stam, injuste lædit eum contra quem injuste pa-
trocinium præstat. 2 2. q. 71. c. ad 1.

Ů. Advocatus suscipiens causam injustam,
quamvis laudabilis videatur quantum ad peri-
tiam artis, tamen peccat, quantum ad Injusti-
tiam voluntatis qua abutitur arte ad malum. 2 2.
q. 71. 3 ad I,
6. Si in processu perpendit advocatus causam
esse injustam, non prodat, sed cesset inducens
ad concordiam sine damno alterius. 2 2. q. 71
3 ad 2.
7. Licet a. Advocato defendenti causam justam
licet prudenter occultare ea quibus impediri
possit processus ejus, non autem aliqua falsitate
uti. 2 2. q. 71. 3 ad 2.
8. Advocato licet accipere præmium modera-
tum, secundum laborem, personas, negotia et
consuetudines. 2 2. q. 71. 4. o.
9. Prohibitio. Advocare prohibentur furiosi,
amentes impuberes, surdi, muti, in qualibet
causa. Clerici in causa sæculari, sacerdos, mona-
chus, cæcus, infamis nisi in necessitate pro se, vel
sibi conjunctis. 2 2. q. 71.2. o. et q. 188. 3 ad 2.
ÆGRITUDO - 1. non est pura privatio. Sed
dicit humores inordinate dispositos. 1 2. q. 82.
1 ad 1.
2. Ægritudo non est æqualiter in omnibus sicut
nec causa ejus. 1 2. q. 84. 4 ad 2.
ÆNIGMA. - Adam videbat Deum in ænigmate
id est obscure, scilicet per effectus, non autem
propter occupationem sensibilibum causatam ex
peccato, sicut nos. m. q. 94. 1 ad 3.
ÆQUALITAS - 1. duplex, s. quantitatis et
proportionis; prima requiritur in justitia com-
mutativa, secunda in distributiva et in merito,
respectu præmii. 1 2. q. 114. 3. o.
2. Æqualitas duplex, scilicet æquiparantia et
proportionis, i. q. 63. 3. c. et 2 2. q. 163. 2. c.
3. Æqualitas et quantitas duplex, scilicet mo-
lis et virtutis, i. q. 42. 1 ad 1. et ad 2.
4. Omnis æqualitas virtutis includit similitudi-
nem, non autem e converso, i. q. 42. 1 ad 2.
5. Angelus et homo appetierunt aequalitatem
Dei, secundum similitudinem imitationis, non
autem secundum æquiparantiam naturæ. i. q. 61.
4 ad 3. et q. 63. 3. o. et q. 68. 4. c. fi. et 2 2.
q. 163. 2. o.
6. In divinis est æqualitas et quantitas virtu-
tis, non autem molis, i. q. 42. 1. o. et in. q. 58.
3. o.
7. Æqualitas et similitudo in divinis est tantum
secundum essentialia, i. q. 35. 2. c. et q. 36. 4 ad
3. et <^42. 4 ad 2.
8. Æqualitas et similitudo in divinis includunt
relationes personales, et unitatem essentia, nec
dicunt aliam relationem realem. i. q. 28. 4 ad 4.
et q. 42. 1 ad 4.
9. Quælibet persona in divinis est similis et
æqualis aliis duabus personis. 1. q. 42. o. et m.
q. 43. 4. c.
ÆQUINOCTIALIS - 1. zona, secundum aliquos,
est temperatissima, sed probabilius, secundum
Aristotelem, est inhabitabilis, propter æstum.
i. q. 102. 2 ad 4.
2. Creatio mundi, et passio Christi, factæ sunt
in æquinotio; sed iudicium generale erit In æ-
state, quando sol maxime exaltatur, quia perfecta
illuminatio erit in secundo Christi adventu, et
tunc etiam erit maxima Christi exaltatio, in.
q. 46. 9. a. 3 ad 3.
ÆQUITAS est pars justitiæ, et continetur sub
epyichia. 2 2. q. 80 ad 3.
ÆQUIVALENS non potest reddi Deo nec paren-
tibus, sed sufficit reddere id quod est possibile.
1 2. q. 100. 7 ad 1. et 2 2. q. 57. 1 ad 3. et q. 62.
2 ad I. et q. 80. c. et q. 81.5 ad 3. et q. 102. 1 ad 3.
et q. 106. 6 ad 1. et m. q. 85. 3 ad 2.

q. 75. 4. c. et q

46. Omne agens creatum agit potentia differenti ab essentia ejus. i. q. 54. 1. 3. 2. o.

47. Nullum agens agit, nisi in virtute Dei. i. q. 105. 5. c.

48. Aliquid agit in virtute alterius dupliciter» scilicet ut motum a virtute ejus, et ut utens virtute ejus. 1. q. 36. 3 ad 4.

AGERE. - L Omne agens agit propter finem. l. q. 44. 4. o. et 1 2. q. L 2. o. et q. 6. L c. et q. 9. 1. c. et q. 12. 1. c. et 5. o. et q. 17. 8. c. q. 38. 6. c. et q. 94. 2. c. et q. 109. 6. et 2 2. q. 45. l ad 1.

2. Agere propter finem dicitur dupliciter, sc. a se, vel ab alio directum; primum convenit solis rationalibus, secundum vero carentibus ratione, et brutis. 1. q. 2. 3. c. fi. et ad 2. et et q. 59. 3. c. et q. 103 ad 1. et 1 et q. 12. 5. c. ad 3. et q. 17. 2 ad 3. et q. 93. 5. c. et q. 114. 1. c. fi. et i 2. q. 50. 2. c. et q. 64. 1 ad 2.

3. Diversarum actionum sunt diversi fines proximi, sed est tantum unus ultimus. l 2. q. 1. 3 ad 3.

4. Finis est causa tantum, ut est in voluntate agentis. 1 2. q. 1. 1 ad 1.

5. Omne agens agit propter bonum, i. q. 105. 5. c.

6. Deus. Deus agit propter finem communicandum aliis, scilicet se, non autem propter finem sibi acquirendum. 1. q. 44. 4. o.

7. Omnia qua* sunt in toto mundo, aguntur, praeter primum agens, quod nullo modo ab alio agitur. l. q. 60

8. Omne agens aliud a Deo, agit propter alium finem a se, ideo agit ex indigentia. l. q. 44. 4. c. ad 1.

9. Agere propter indigentiam, est agentis imperfecti, quod natum est agere et pati, ideo non convenit Deo. i. q. 44. 4. c. ad 1.

10. Ut Deus vel charitas sit finis actionis, requiritur quod ratio prius cogitans de eis, ordina-verit eam in Deum. 1 2. q. L 6 ad 3.

11. Non oportet quod agens semper cogitet de ultimo fine. l 2. q. 1. 6 ad 3.

12. Quicquid homo faciat, verum est dicere quod homo agat propter finem, etiam agendo actionem quæ est ultimus finis. 1 2. q. 1. 1 ad 2. fi.

13. Omnia quæ agit homo, agit propter ultimum finem. 12. q. 1. 6. o.

Divisio. Is Communi. Agere tripliciter dicitur scilicet effective, formatter. et finali-ter i. q. 48. 1 ad 4.

15. Agere tripliciter contingit, scilicet per se primo, per partem, et per accidens, i. q. 76. 1. c.

16. Agere, mediante alio, tripliciter sumitur, scilicet virtute ejus, et supposito vel instrumento, et principio formali, i. q. 36. 3 ad 4.

17. In agentibus ordinatis, secundum potest dupliciter agere vel moveri, scilicet secundum propriam naturam, vel secundum naturam superioris. 2 2. q. 2. 3. c.

18. Aliquid agere potest ultra speciem suam In virtute agentis superioris, non autem in virtute propria. 1 2. q. 109. 1. c. et 3 ad 2. et q. 112. 1. c. et q. 114. 2. c. et III, q. 77. 3 ad 3.

AGGRAVATIO animi est effectus doloris. 1.

AGILE. - 1. Corpus gloriosum erit agile sicut anima, ut ei sit habile ad Jobediendum. Suppi, q. 8< 1. c.

2. Corpora gloriosa movebuntur agilitate sua ut eis libitum fuerit. Suppi, q. 84. 2. o.

3. Corpora gloriosa movebuntur in tempore sed imperceptibili propter brevitatem. Suppi, q. 84. 3. c.

AGIOGRAPHÆ 1. dicuntur, qui supranaturaliter solum visiones intellectuales habuerunt, quoad judicium tantum vel quoad acceptionem. 2 2. q. 174. 6 ad 3.

2. Plures agiographæ sæpius loquebantur de cognoscibilibus humana ratione, non quasi ex persona Del, sed propria, tamen cum adjutorio divini luminis. 2 2. q. 174. 2 ad 3.

AGNUS L Jugiter..oblatus mane et vesperi erat prine ale sacrificium veteris legis, m. q 22. 3 ad

2. Agnus paschalis erat præcipuum sacramentum repræsentativum passionis Christi, in. q. 73. 5. c.

3. Christus dicitur agnus tripliciter, scilicet propter vltæ puritatem, mortis mansuetudinem, et peccati expiationem. 1 2. q. 102. 3 ad 2.

4. Esus agni paschalis præfigurabat esum corporis Christi. Unde significabatur quod oblatio agni veri, id est Christi, esset sacrificium consumptivum omnium aliorum, m. q. 22. 3 ad 3.

AGONIA - 1. est timor mali extrinseci, cui resisti non potest, propter improvisionem. 1 2. q. 4L 4. c.

2. Agonia fuit in Christo, secundum partem sensitivam, non autem secundum rationem, m. q. 18. 6 ad 3.

AGRESTA est in via ad generationem vini, ideo non est vinum, m. q. 74. 5 ad 3.

AGRESTES et duri dicuntur, secundum philosophiam, qui in ludo deficiunt, nec ipsi dicunt aliquid ridiculum et dicentibus molesti sunt, quia scilicet moderatos aliorum ludos non recipiunt. Et ideo vitiosi sunt. 2 2. q. 168. 4. c.

AGRICULTURA - 1. in statu innocentie fuis-set delectabilis, et non laboriosa, i. q. 102. 3. c.

2. Agricultura habebatur inter res sacras ab Ægyptiis et paganis. 1 2. q. 102. 3 ad 2.

ALCHDnCUM Licet vendere argentum vel aurum alchimicum, si sit verum. 2 z. q. 77. 2 ad 1.

ALEA est species avaritiæ. 2 2. q. 118. 8 ad 4.

ALEATOR - 1. quadrupliciter tenetur ad restitutionem accepti per luaum, scilicet si lucretur ab iis qui rem suam alienare non possunt, sicut sunt minores, et furiosi, et similes; si alium trahat ad ludum ex cupiditate lucrandi; si alium trahat ut fraudulenter ab eo lucretur, et si lusit contra prohibitionem legis civilis. 2 2. q. 32. 7 ad 2.

2. Aleator si tractus lusit, et amisit, potest

3. Aleator si tractus lucratus est, non tenetur restituere: quia ille qui amisit, non meretur recipere. 2 2. q. 32. 7 ad 3.

ALEXIUS omnibus suis propter Christum dimissis, mendicus gaudebat eleemosynam a servis suis se accepisse. 2 2. q. 187. 5. c.

ALIENUM - 1. quod est extraneum, et dissimile; sed hoc non importatur, cum dicitur alius, i. q. 31. 2 ad 3.

2. Ne tollatur æqualitas vel similitudo in divinis, vitandum est nomen alieni, et discrepantis. i. q. 31. 2. c.

3. Dicimus Filium Dei ahum a Patre, licet non dicamus alienum, i. q. 31. 2 ad 3.

ALIETUS pascitur minutis avibus, et significat molestos pauperibus. 1 2. q. 102. 6 ad 1. c. 2.

ALIMENTUM - 1. pertinet ad veritatem humanam naturæ. i. q. 119. 1. o.

2. AUMBNTUM corporale convertitur in sub-
itantlam aliti, sed alimentum spirituale e con-
verso. Ideo spirituale conservat, licet non su-
matur realiter, non autem corporale, in. q. 73. 3
ad 2.

ALIUS - L significat diversitatem personarum,
æd aliud diversitatem simpliciter, Id est essen-
tia-, i. q. 31. 2. c. fi. et ad 4.

2. Diversitas accidentis facit alterum simpli-
citer, sed diversitas substantiæ facit aliud se-
cundum quid, id est secundum essentiam, nisi
adsit diversitas suppositorum, m. q. 17. 1 ad 7.

3. Filius Del est alius a Patre, non autem aliud.
l. q. 31. 2. o. et 4. c.

ALTARE - 1. debet esse lapideum multiplici
ratione, scilicet quia altare lapideum significat
Christum, et corpus Christi in sepulchro lapideo
fuisse reconditum, et quoad usum sacramenti,
lapis solidus est, et de facili potest inveniri
ubique, in. q. 83. 3 ad 5.

2. In veteri lege erat tantum unum altare, ad
unum effectum deputatum, ideo erat aureum,
vel terreum, vel ligneum. 1 2. q. 102. 4 ad 7. et
ili. q. 83. 3 ad 5.

3. Ratio omnium pertinentium ad altare ta-
bernaculi. 1 2. q. 102. 4 ad 6. et ad 7.

4. Altare significat Christum. 1 2. q. 102. 4 ad
6. fi. et m. q. 83. 3 ad 2. et ad 4. et ad 5. et 4
ad 9. et 5 ad 2.

5. Altare significat crucem Christi, m. q. 83. 1
ad 2.

6. Altare constituitur angelis et sanctis. 2 2.
q. 85. 2 ad 3.

ALTERATIO - 1. est in prima specie qualitatis,
consequenter tantum. 1 2. q. 50. 1 ad 3. et q. 52.
l ad 3.

2. Alteratio proprie fit tantum secundum Qua-
litates sensibiles. 1 2. q. 50. 1 ad 3. et q. 5z. 1
ad 3.

3. Alteratio requirit subjectum subsistens cor-
pus naturam subjectam contrarietati, expulsio-
nem unius qualitatis, et introductionem alterius.
1 2. q. 22. 1 ad 1.

AMALECITÆ, Ammonitæ et Moabitæ, erant
exclusi in æternum a civitate Judæorum: sed
Ægyptii et Idumæi per triennium tantum. 1 2.
q. 105. 3. c. ad 1.

AMARITUDO est effectus rancoris, et filia
accidlæ. 2 2. q. 35. 4 ad 3.

AMBITIO - 1. est peccatum oppositum magna-
nimitati secundum excessum, quia est inordinatus
appetitus honoris. 2 2. q. 131. 2. o.

2. Appetitus dignitatum inordinatus, ratione
honoris pertinet ad ambitionem, sed propter
debitum dignitatis usum ut excedentem facul-
tatem appetentis, pertinet ad præsumptionem.
2 2. q. 131. 2. c. ad 2.

3. Ambitio non est circa vestes, et exteriorem
cultum, nisi secundum quod ad honorem perti-
nent. 2 2. q. 131. 2 ad 3.

AMBROSIUS in ecclesia Mediolanensi cantum
instituit, secundum Augustinum. 2 2. q. 91. 2. c.

AMICITIA - 1. Quid. Est amor mutuæ bene-
volentia, fundatus super aliquam communica-
tionem. 1 2. q. 65. 5. c. et 2 2. q. 23. 1. c. et 5. c.

2. Amicitia quæ est affabilitas non habet per-
fectam rationem amicitiae, sed similitudinem ejus,
scilicet ad decentem conversationem in dictis et
factis delectabiliter ad omnes, non æqualiter.
2 2. q. 114. o.

3. Amicitia utilis et delectabilis deficit a ra-
tione veræ amicitiae, inquantum trahitur ad amo-
rem concupiscentis. 1 z. q. 26. 4 ad 3. et 2 2. q.
189. 10 ad 2.

4. Amicitia non est virtus specialis distincta ab

alii», sed e*st aliquid consequens omnes virtutes,
2 2. q. 23. 3 ad L et q. 114. 1 ad L

5. Species amicitiae dupliciter distinguuntur,
scilicet secundum fines, et sic sunt tres, scilicet
amicitia honesti, utilis et delectabilis. Et secun-
dum communicationes. 2 2. q. 23. 1 ad 3. et
5. c. ad 3,

6. Amicitia duplex, scilicet in conversatione et
in affectu. 2 2. q. 114. 1 ad 1.

7. Amicitia non est ejusdem ad seipsum, quia
est unio, Ideo est inter plures. 2 2. q. 25. 4. o,

8. Amicitia est ad aliquos dupliciter, scilicet
per se, id est ad amicos tantum, et propter aliud,
et sic est ad inimicos. 2 2. q. 23. 1 ad 2. et ad 3.
et q. 25. 8. c.

9. Amicitia non est ad irrationalia, i. q. 20. 2
ad 3. et 2 2. q. 23. l. c. et q. 25. 3. o.

10. Amicitia non potest esse ad virtutes, nec
ad aliqua alia accidentia. 2 2. q. 25. 2. c.

11. Amicitia honesti non est ad vitiosum per
se, sed propter aliud. 2 2. q. 23. 1 ad 3.

12. Amicitia conservatur et augetur per exer-
citiu operum amicabilium, et meditationem.
2 2. q. 82. 2 ad 2.

13. Cum vera amicitia supra virtutem funde-
tur, quicquid in amico contrariatur virtuti im-
peditivum est amicitiae, et quicquid est virtuo-
sum, est provocativum amicitiae. 2 2. q. 106.
1 ad 3.

14. Per recompensationem beneficiorum ami-
citia conservatur. 2 2. q. 106. 1 ad 3.

15. Amicitia vera facit desiderium videndi ami-
cum, et mutuis colloquiis gaudere. 1 2. q. 28. 1
ad 2.

16. Propria amicitiae sunt quinque, scilicet velle
amicum esse et vivere, velle ei bona, operari ei
bona, conversari cum eo delectabiliter, et con-
cordia. 2 2. q. 25. 7 c. et q. 27. 2 ad 3. et q. 31.
1. c.

17. Amicitia principaliter intendit conviventes
delectare. Se quando oportet, non veretur con-
tristare eos, propter bonum promovendum, vel
propter malum vitandum. 2 2. q. 114. 1 ad 3.
et 2 ad 1. et q. 115. 1. c. et q. 116. 2. c. et q.
168. 1 ad 3.

18. Delectationes et utilitates, provenientes
ex amicitia, possunt dici merces, non autem ami-
cus proprie, sed causaliter. 1 2. q. 114. 6 ad 3.

19. Homo debet pati detrimenta corporalia
propter amicum, non autem spiritualia. 2 2. q.
26. 4 ad 2.

20. Amicis peccantibus magis auxiliandum est
ad recuperationem virtutis quam ad recuperatio-
nem "temporalium, quamdiu est spes de salute
eorum, nec tamen amplius est habenda familia-
ritas sic ad eos. 2 2. q. 125. 6 ad 2.

21. In communi. Amicus magis debet subve-
nire in damnis virtutum, quam rerum extero-
rum. 2 2. q. 25. 6 ad 2. et q. 33' 1. c.

22. Discordia opinionum potest esse inter ali-
quos, cum amicitia et pace. 2 2. q. 28. 3 ad 2.
et q. 37. 1. c.

AMIDUM fit de farina per attaminationem et
exhalationem, et vaporis admistionem, m. q.
74. 3 ad 4.

AMOR - 1. notionalis in divinis sumitur tri-
pliciter, scilicet essentialiter, notionaliter et
personaliter, i. q. 37. o.

2. Amor in divinis est subsistens, i. q. 37. 1
ad 2.

3. Amor ut Dei communicat naturam, non au-
tem ut amor. i. q. 27. 4 ad 3.

4. In divinis non est amor ex amore, quia ibi
est unus tantum amor perfectus. 1. q. 27. 5 ad 3.
et q. 37. 1 ad 4. et q. 41. 6. o.

5. Amor est proprium nomen Spiritui sancti. U q. 37. 1. d*
6. Spiritu* sanctus ut amor, et ut nexus, est media persona, sed est tertia, secundum ordinem numeri et originis, u q. 37. i ad 3.
7. Spiritus sanctus procedit per modum amoris. i. q. 27. 3. 4. 5. o. et q. 37. I. o. q. 45. 7. c
8. Spiritus sanctus ex suo modo procedendi est amor Patris in Filium, et e converso, i. q. 37. 1 ad 2. et m. q. 32. 1. c.
9. Pater amat Filium et e converso. Spiritu sancto, per modum effectus formalis, i. q. 37. 2. o.
10. Pater amat se Spiritu sancto, non autem generat se Filio, nec spirat se Spiritu sancto, i. q. 37. 2 ad 2. et ad 3.
11. Pater et Filius amant nos Spiritu sancto, i. q. 37. 2 ad 3.
- IX. Essentialis. Deus amat omnia quæ ab eo sunt. i. q. 20. 2. o. et q. 23. 3 ad 1. et 1 2. q. 110. 1. c.
13. Amor transfert Deum et omne amans extra. 1. q. 20. 2 ad 1.
14. Dilectio Dei duplex, scilicet communis, qua diligit omnem creaturam: alia specialis, qua trahit creaturam rationalem supra conditionem eiusdem naturæ, ad participationem sui. 1 2. q. 110. 1. c.
15. Amor ut passio, secundum suum materiale, non est in Deo, sed tantum secundum suum formale. i. q. 20. 1. o. et q. 82. 5 ad 1.
16. Amor Dei causât bonitatem in rebus, sed amor noster causatur ab eo. I. q. 20. 2. c. et q. 23. 4. c. et 1 2. q. 110. 1. c. ad 1. et m. q. 80. 2. c.
17. Deus ab æterno dilexit creaturas in propriis naturis, et voluit eas esse, non autem tunc, i. q. 20. 2 ad 2.
18. Deus amat creaturas irracionales, non amore amicitiae, sed quasi amore concupiscentiae, i. q. 20. 2 ad 3. et 2 2. q. 25. 3. c. ad 1.
19. Deus diligit peccatores et damnatos, i. q. 20. 2 ad 4. et q. 23. 3 ad 1. et ad 2.
20. Deus diligit damnatos quoad naturam, sed odit eos inquantum sunt mali, et inquantum non vult eis bonum vitæ ætemæ nisi voluntate antecedente, i. q. 20. 2 ad 4. et q. 23. 3 ad 1. et 2 2. q. 83. 16. c. et Hl. q. 49. 4 ad 1.
21. Plus. Deus plus amat aliqua quam alia, ex parte boni volitt, sed æqualiter ex parte actus, i. q. 20. 3. o.
22. Deus semper plus amat meliora, i. q. 20. 4. o.
23. Deus plus amat Christum quam omnes creaturas, i. q. 20. 4 ad 1. et ad 2.
24. Deus plus amat angelos quam homines quoad esse naturæ, sed quoad esse gloriæ, aliquos plus, aliquos minus vel æqualiter. i. q. 20. 4 ad 3.
25. Deus plus amat innocentem quam pœnitentem æqualis charitatis quoad præmium accidentale tantum, i. q. 20. 4 ad 4.
26. Deus plus simpliciter amat peccatorem prædestinatum quam justum præscitum, sed ut nunc e converso. L q. 20. 4 ad 5.
27. Deus potest immediate amari a nobis in hac vita. 2 2. q. 27. 4. o.
28. Omnis creatura naturaliter plus diligit Deum quam se. i. q. 60. 5. o. et 1 2. q. 109. 3. c. et 2 2. q. 26. 3. c.
29. Modus amandi Deum non potest determinari. 2 2. q. 27. 6. o.
30. Deus potest a creatura diligi totaliter ex parte Dei, et parte sui, non ex parte actus. 2 2. q. 27. 5. o.

31. Amor quo diligimus Deum, non est Infinitus. 2 2. q. 27. 5. c.
32. Horno et angelus in puris naturalibus, id est sine gratia, potest amare Deum super omnia, i. q. 60. 5. o. et 1 2. q. 109. 3. o.
33. Dilectio Dei est finis omnis actionis hominis, et summa perfectionis ejus. 2 2. q. 27. 5. c. ad 3.
34. Deus diligitur propter aliud non formaliter, nec effective, nec ut finis, sed dispositive vel materialiter. 2 2. q. 27. 3. o.
35. Antecedentia dilectionem Dei in via sunt tria, scilicet apprehensio Dei per auditum, per visum, et per gustum. Primum est in incipientibus, secundum in proficientibus et tertium in perfectis. 2 2. q. 24. 9. o.
36. Amor Dei est congregativus, sed amor sui est disgregativus. 1 2. q. 73. 1 ad 3.
37. Esse, vivere et Intelligent est appetibile et amabile omnibus, ideo Deus inquantum est causa horum non potest ab aliquo haberi odio. 2 2. q. 34. 1. o.
38. Dilectio Dei includitur in dilectione proximi virtute, sicut causa in effectu, et e converso sicut effectus in causa 1 2. q. 99. 1 ad 2.
39. Amare Deum est magis meritorium quam amare proximum. 2 2. q. 27. 8. o. et q. 182. 3. c.
40. Diversæ opiniones de Petro et Joanne apostolo in dilectione Christi activa et passiva, i. q. 20. 4 ad 3.
41. Angeli in statu naturæ amabant Deum super omnia, i. q. 60. 5. o. et q. 62. 2 ad 1. et q. 63. 1 ad 3.
42. Angeli naturaliter plus diligunt Deum quam se. 1. q. 60. 5. o. et 1 2. q. 109. 3. o. et 2 2. q. 26. 3. c.
43. In angelis est dilectio naturalis, et electiva. 1. q. 60. 1. 2. 3. o.
44. Angelus et homo diligunt se dilectione naturali et electiva, i. q. 60. 3. o.
45. Quilibet angelus diligit alium sicut seipsum, dilectione naturali, etiam malus bonos, i. q. 60. 4. o.
46. In angelis beatis perseverat dilectio naturalis. i. q. 2. 7. o.
47. Charitate. Deus est ex charitate amandus super omnia. 2 2. q. 44. 8 ad 2.
48. Quilibet debet ex charitate plus diligere Deum quam se. 2 2. q. 26. 3. o. et q. 44. 8. c.
49. Angeli sunt a nobis ex charitate amandi. 2 2. q. 25, 10. o.
50. Deus debet ex charitate magis amari quam proximus. 2 2. q. 26. 2. o.
51. Tantum quatuor debent ex charitate amari, scilicet Deus, proximus, anima et corpus. 2 2. q. 25. 12. o. et q. 44. 3 ad 1. et 8 ad 2.
52. Homo potest ex charitate se diligere. 2 2. q. 25. 4. o.
53. Quilibet ex charitate debet magis se amare quam proximum. 2 2. q. 26. 4. o. et q. 44. 8 ad 2.
54. Proximus debet amari ex charitate propter Deum, non autem principaliter. 2 2. q. 25. 1. o. et 2 ad 1. et 8. c. et q. 103. 3 ad 2. et q. 188. 2. c.
55. Corpus debet ex charitate diligi. 2 2. q. 25. 5. o.
56. Proximus debet ex charitate magis diligi quam proprium corpus. 1 2. q. 73. 5. c. et 2 2. q. 26. 5. o. et q. 44. 8 ad 2.
57. Peccator debet diligi ex charitate quoad naturam, non autem quoad culpam. 2 2. q. 25. 6. o. et H. c. et q. 64. 6.
58. Amare inimicum ut sic, est perversum, sed quoad naturam in communi, est de praecepto

adibit, non autem m particulari, nisi in prat*
jQtione animi, sed est de perfectione. 2 2,
ø 25. 8. o. c. et 9. et q. 34. 3 ad 3. et q. 83. 8.
. ei q. 108. l. c.
59. Signa amoris oportet inimicis ostendere in
immuni, non autem in speciali, nisi in præ-
aratione animi, sed est de perfectione. 2 2. q.
Ü. 9. o.
60.Virtutes debent amari ex charitate. 2 2.
ψ 25. 2. c.
61. Charitas amari debet ex charitate. 2 2.
t 25. 2. o.
62. Aliquid potest diligi ex charitate dupllci-
*r, scilicet amore amlcitiæ, et amore concupi-
^tiæ, et sic amari potest accidens, et res irra-
wnales, non autem primo modo. 2 2. q. 25.
l 2. 3. o. et 11. c.
63. Dæmones et cæteri damnati quoad natu-
ram sunt ex charitate amandi, non autem quoad
doriam, nisi voluntate antecedente. 2 2. q. 25.
Tl. o.
64. Ordo. Omne ens naturaliter plus diligit se
l warn alterum. i. q. 60. 4 ad 2. et 5 ad 1,
65. Deus plus amat nos quam e converso.
2 2. q. 26. 12 ad 3.
66. Quodlibet singulare plus naturaliter diligit
l tonum speciei quam bonum proprium, i. q. 60.
5. o. et l 2. q. 109. 3. c.
67. Omnis pars naturaliter plus diligit totum
quam se. i. q. 60. 5. o. et l 2. q. 19. 10. c. et
q. 109. 3. c. et 2 2. q. 26. 3. c. et 4 ad 3.
68. In patria nullus est ordo dilectionis, nisi
«ecundum propinquitatem ad Deum. 2 2. q.
26. 1. 3. c.
69. In patria quilibet plus amat se post Deum
quam alium. 2 2. q. 26. 13. o.
70. Beati voluntate consequente volunt majus
bonum alteri meliori quam sibi, sed intensius
sibi. Antecedente vero etiam majus bonum vo-
kmt sibi. 2 2. q. 26. 1. 3. c.
71. In amore est duplex gradus, scilicet inter
diligibilia et diligentis ad dilectum. Primum
attendit amans, non autem secundum, quoad
affectum, sed tantum quoad effectum. 2 2. q. 9.
10. 11. 12. 13. o.
72. Omnes homines æqualiter sunt amandi re-
spectu objecti, non autem respectu actus. 2 2. q.
26. 6 ad 1.
73. Unus proximus est magis amandus quam
alius, secundum maiorem unionem. 2 2. q. 26.
6. o. et q. 44. 8 ad 2.
74.Propinquiore debent plus amari quam
eliores, et firmitus, et multiplicius. 2 2. q. 26.
7. 8. o. et q. 32. 9. o. et q. 44. 8 ad 2. et ad 3.
75. Parentes debent plus filiis amari ratione
objecti, sed e converso ratione amantis, i. q. 96.
3 ad 2. et l 2. q. 100. 5 ad 4. et 2 2. q. 26. 9. o.
et 12 ad 3. et q. 31. 3 ad 4.
76. Debent uxores plus amari ratione objecti,
sed e converso ratione diligentis. 2 2. q. 26. 11. o.
77. Consanguinei debeiit plus aliis amari. 2 2.
q. 26. 8. o.
78. In naturalibus quilibet tenetur magis a-
nure consanguineos, et in civilibus concives, et
in militaribus commilitones. 2 2. q. 26. 8. o. et
q. 31. 3. c. ad 2.
79. Filii debent plus amari quam fratres.
q. 96. 3 ad 2.
80. Mater plus amat quam pater, qui debet
plus amari quam mater. 2 2. q. 26. 10. o.
81. Filii fontis debent plus amari in spiritua-
libus quam filii carnis, non autem in aliis. 2 2.
q. 26, 8 ad 2.
82. Benefactor plus diligit quam beneficiatus.
2 2. q. 26. 12. o.

83. Dilectio Inimicorum eut perfectior et magis
meritoria quam dilectio amicorum, 2 2. q. 27. 7.
<. et 8 ad 2.
84. Amor naturalis non est passio, sed conna-
turalitas rei. l 2. q. 26, l 2. o.
85. Amor naturalis est inclinatio ad aliquid, i.
q. 60. L o. et i 2. q. 26. 1.2, o.
86. Amor naturalis nihil aliud est quam incli-
natio naturæ indita ab auctore naturæ. i. q. 60.
l ad 3,
87. Dilectio naturalis est respectu finis, sed
electiva est respectu eorum quæ sunt ad finem,
i q. 60. 2. c, et 4 ad 3.
88. Dilectio naturalis est principium electivæ.
1. q. 60. 2. c. et q. 62. 2, c. et q. 82. 1. c. fi. et
l 2. q. 10. l. c, et q. 17. 9 ad 2. et q. 41. 3. c.
et q. 91, 2 ad 2. et 2 2. q. 154. 12. c. et q. 155.
2. c.
89. Omnis dilectio naturalis est recta non re-
ctitudine charitatis, licet una recjitudo perficiat
aliam, sed rectitudine naturali, i. q. 60. l ad 3.
90. Amor naturalis est triplex, scilicet in ap-
petitu naturali, sensitivo et intellectivo, i, q.
60. 1. c.
91. Amor naturalis est in omni re, in omni po-
tentia et membro, i. q. 60. 1. c, et l 2. q, 26. 1.
ad 3.
92. Quælibet res naturali dilectione amat se,
et quidquid est idem ei in natura, i. q. 60. 3, 4.
c. et l 2, q. 10. 1. c. et q. 77. 4. et l. et 2 2.
q. 67. 5 ad 1. et q. 126. 1. c.
93. Amor sui tripliciter se habet ad charita-
tem,, scilicet contrarie, inclusive et concomi-
tanter. 2 2. q. 19. 6. o.
94. Amare se dicitur aliquis tripliciter, scilicet
juste, injuste et indifferenter. 2 2. q. 25. 7. c.
95. Amor sui est vituperabilis, quando est ni-
mius respectu sui vel exteriorum. l 2. q. 29. 4
ad 3. et q. 77. 4 ad 1.
96. Amor sui inordinatus est causa omnis pec-
cati. l 2. q. 77. 4. o. et 5. c. et q. 84. 2 ad 3. et
2 2. q. 25. 7 ad 1. et q. 153. 5 ad 3.
97. Amare se secundum substantiam convenit
omnibus, secundum carnem principaliter vel se-
cundum sensum peccatoribus tantum, sed se-
cundum spiritum bonis tantum. 2 2. q. 25. 4
ad 3. et 7. o. et q. 117. l ad 1.
98. Unio quadruplex, scilicet realis, similitu-
dinis, affectus et substantialis. Prima est effe-
ctus amoris. Secunda et quarta est causa ejus.
Tertia est amor. l 2. q. 28. l ad 2.
99. Unio amantis ad amatum duplex, scilicet
realis et affectus. l 2. q. 25. 2 ad 2. et q. 28.
1. c.
100. Amor triplex, scilicet naturalis, sensitivus
et intellectivus, i. q. 60. 1. c. et l 2. q. 26. 1. c.
et q. 28. 6 ad 1. et q. 41. 3. c. et 2 2. q. 26.
3. c.
101. Amor duplex, scilicet amicitiae et concu-
piscentiæ. i. q. 60. 3. c. et 4 ad 3. et l 2. q. 26.
4. o. et q. 28. 1. c. et 2 2. q. 17. 8. c. et q. 23.
1. c.
102. Amor est inæqualiis dupliciter, scilicet
secundum inæquale bonum, et secundum magis
et minus, i. q. 20. 3. o. et.2 2. q. 26. 6.
103. Dilectio est tantum in voluntate, sed amor
proprie in sensitivo, licet transferatur etiam ad
voluntatem. l 2. q. 26. 3. o.
104. Dilectio addit supra amorem electionem,
sed charitas æstimationem magni pretii. l 2. q.
26. 3. o.
105. Amor intellectualis addit supra benevo-
lentiam unionem effectus. 2 2. q. 27. 2. c. ad 2.
et q. 31. l. c.
106. Amor ut passio est semper cum impetu

el c msuetudine, sed benevolentia quandoque sii-
bito et sine impetu. 2 2. q. 27. 2. c.

107. Amor est boni In communi, sive habiti
sive non: sed gaudium et delectatio est de prae-
senti et habito, desiderium vero et spes est de
non habito, i. q. 20. 1. c. et q. 34. 3 ad 1. et 1 2.
q. 28. 1 ad 1. et 2 2. q. 4. 1 ad 3.

108. Actus amoris semper tendit in duo, scili-
cet in bonum volitum, et in eum cui vult bonum,
j. q. 20. 1 ad 3. et 1 2. q. 26. 4. c.

109. Amor est unio amantis ad amatum, i. q.
20. 1. c. ad 3. et 1 2. q. 25. 2 ad 2. et q. 28. 1. o.

110. Amor non est unio secundum rem, sed
secundum affectum. 1 2. q. 25. 2 ad 2. et q. 28.
1. c. ad 2.

111. Amor est motus appetitus quo immutatur
ab appetibili ut ei complaceat, non autem ut
tendens in appetibile, quia hoc est desiderium.
1 2. q. 26. 2. c. ad 3.

112. Amor est complacentia amantis in ama-
tum. 1 2. q. 25. 2. c. et q. 26. 1. 2. c. et q. 27.
1. c.

113. Amor importat convenientiam et conna-
turalitatem ad amatum. 1 2. q. 23. 4. c. et q. 25.
2. c. et q. 26. 1. c. et q. 27. 1. c. et 4. c. et q. 1
28. 5. c. et q. 29. 1. 2. c. et q. 32. 3 ad 3.

114. Amor est passio proprie secundum quod
est in concupiscibili, communiter autem ut est
in voluntate. 1 2. q. 26. 2. o. et 3 ad 3. et ad 4.
et q. 28. 6 ad 1.

115. Amor, gaudium et delectatio, ut sunt in
appetito sensitivo, passionες sunt, non autem
ut sunt in voluntate, i. q. 20. 1 ad 1.

116. Amor ponitur pro omni passione. 2 2. q.
162. 3 ad 4.

117. Amor est prima omnium passionum. 1. q.
20. 1. c. et 1 2. q. 25. 2. o. et 3. c. fi. et q. 27. 4. c.
et q. 56. 3 ad 1. et q. 70. 3. c. et 2 2. q. 28. 4.
c. et q. 47. 1 ad 1. et q. 162. 3 ad 4.

118. Amor qui est in appetitu sensitivo, est
passio quædam. 2 2. q. 27. 2. c.

119. Amor non est passio læsiva, sed perfe-
ctiva, nisi ratione transmutationis corporalis,
vel objecti inconvenientis, scilicet peccati. 1 2.
q. 28. 5. o.

120. Amor non determinatur ad aliquod
genus virtutis vel vitii, sed ordinatus includitur
in qualibet virtute, et inordinatus in quolibet
peccato. 2 2. q. 125. 2. o.

121. Amor est naturaliter prior odio, sed sunt
simul secundum rationem. 1 2. q. 29. 2. o.

122. Amor est fortior odio, licet quandoque vi-
deatur e converso, quia odium est sensibilius, et
maius odium comparatur minori amori. 1 2. q.
29. 3. o.

123. Aliquid est causa amoris dupliciter,
scilicet ut ratio, et ut via. 2 2. q. 26. 2 ad 1.

124. Nulla passio est causa omnis amoris, sed
aliqua est causa alicujus amoris. 1 2. q. 27. 4. o.

125. Bonum est causa amoris propria, ut pro-
prium ejus objectum. 1 2. q. 27. 1. o. et 2. c. et
q. 29. 1. o.

126. Bonum ut conformat sibi appetitum cau-
sât amorem, ut absens concupiscentiam, et ut
praesens delectationem, i. q. 20. 1. c. et 1 2.
q. 23. 4. c. et q. 26. 2. c. et q. 28. 1 ad 1. ct q.
30. 2. c.

127. Objectum amoris est simpliciter bonum,
ideo bonum augmentatum simpliciter auget a-
morem. Sed non est sic in audacia, quia objectum
ejus est compositum ex bono et malo, et motus
ejus in malo præsupponit motum spei in bonum.
Ideo, si addatur tantum de arduo quod excedat
spem, non sequitur motus audaciæ, sed minuitur.
1 2. q. 42 1 ad 2.

128. Novitas et absentia amati facit perceptio-
inem amoris» licet non semper augeat ipsum. 1 2.
q. 29. 3. c. et q. 35. 6. c. et q. 48. 2 ad 1.

129. Sicut ex delectatione causatur amor, sic
ex tristitia odium, quia sicut movemur in amo-
rem delectantium, sic in odium trfstantlum. 2 2.
q. 34. 6. c. et q. 36. 4. ad 3. et q. 158. 7 ad 2.

KM). Odium potest esse per accidens causa
amoris, inquantum aliqui conveniunt in odio
alicuius. 1 2. q. 32. 4 ad 3.

131. Amor et odium circa idem sunt contraria,
non autem de contrariis, sed se invicem conse-
quentia. 1 2. q. 29. 2 ad 2.

132. Apprehensio unitatis est causa amoris,
quia si aliquid apprehenditur ut pertinens ad
bene esse amantis, causât amorem concupiscent
tiæ. Si vero ut alterum se, causât amorem amicitiae.
1 2. q. 28. 1. c.

133. Similitudo est per se causa amoris. Sed
per accidens, scilicet ut impedit proprium bo-
num, est causa odii. 1 2. q. 27. 3. o. et q. 29.
2. c.

134. Similitudo in actu est causa amoris ami-
citiae, sed similitudo in potentia est causa amoris
concupiscentiae. 2 2. q. 27. 3. c.

135. Similitudo est causa odii, et dissimilitudo
est causa amoris per accidens tripliciter, scili-
cet ratione disciplicentiae propriae conditionis,
ratione impedimenti, vel ratione cognitionis
amoris sequentis. 1 2. q. 99. 2. c.

136. Delectatio, ut intenta, causât desiderium
et amorem, sed in exequendo est e converso. 1 2.
q. 25. 2. c. ad 3. et q. 27. 4 ad 1. et q. 34. 1. c.
ad 1.

137. Spes respectu ejus, per quem fit possibile,
causât amorem. Sed respectu boni sperati est e
converso. 1 2. q. 27. 4 ad 3. et q. 40. 7. o. et g.
62. 4 ad 3. et 2 2. q. 17. 8. c. et q. 66. 6 ad 2.

138. Spes causât amorem vel auget ratione
delectationis, quia delectationem causât, vel
ratione desiderii, quia spes desiderium fortifi-
cat. 1 2. q. 27. 4 ad 3.

139. Amor carnalis cognoscitur per frequentem
familiaritatem, et nimia colloquia cum mulie-
ribus, et dum ab invicem invitæ et tristes di-
scedunt. 1 2. q. 28. 5 ad 1.

140. Si bonus cantor amet bonum scriptorem,
attenditur ibi similitudo proportionis secundum
quod uterque habet quod convenit ei secundum
suam artem. 1 2. q. 27. 3 ad 2.

141. Licet non omnes homines habeant aliquas
virtutes secundum habitum completum, habent
tamen eas secundum quædam seminalia rationis,
secundum quæ qui non habet virtutem diligit
virtuosum tamquam suæ naturali rationi con-
formem. 1 2. q. 27. 3 ad 4. fi.

142. Amari propter aliud contingit secundum
quatuor genera causarum, scilicet secundum cau-
sam finalem, formalem, efficientem et materialem.
2 2. q. 27. 3. c.

143. Amor est causa omnium passionum et af-
fectionum. i. q. 20. 1. c. et q. 60. princip. et 1 2. q.
26. 1 ad 2. et 2 ad 1. et q. 27. 4. c. et q. 28. 6 ad 2.
et q. 41. 2 ad 1. et q. 46. 1. c. et q. 62. 3 ad 3.
et q. 70. 3. c. et 2 2. q. 17. 8. c. ad 2. et q. 19.
9 ad 3. et q. 162. 3 ad 4.

144. Unio secundum rem amantis ad amatum,
est effectus amoris, i. q. 20. 1 ad 3. et q. 60. 3
ad 2. et 1 2. q. 28. 1. o.

145. Mutua inhæsiō triplex, scilicet secundum
vim apprehensivam, appetitivam, et redamatlo-
nem, est effectus amoris. 1 2. q. 28. 2. o. ct q. 66.
6. c.

146. Extasis est effectus amoris, i. q. 20. 2 ad 1.
et 1 2. q. 28. 3. o. et 2 2. q. 175. 2. o.

147. Amur facit fervere, et ebullire, id e*t ferri extra sc In amatum. l 2. q. 37. 2. c.

148. Amor liquefacit, Id est facit non continere amantem Intra se. i 2. q. 28. 5.

149. Proprii effectus amoris sunt quatuor, scilicet llquefactlo, Id est modificatio affectus, ut facilliter penetretur ab amato; fruitio, id est delectatio; languor, id est tristitia, et fervor, Id est intensum desiderium. l 2. q. 28. 5.

150. Amor languere facit, id est tristari de absentia amati. l 2. q. 28. 5 ad 1.

151. Amor movet Inferiora in superiora, ut ab eis perficiantur, et superiora In inferiorum provisionem. 2 2. q. 3. i ad 1.

152. Amans agit omnia quæ agit ex amore. l 2. q/28. 6. o.

153. Zelus est effectus amoris. l 2. q. 28. 4. o.

154. Ex amore procedunt gaudium et tristitia, contrario modo. 2 2. q. 28. 1. c.

155. Ex amore inordinato procedit cupiditas Inordinata. 2 2. q. 25. 2. c.

156. Odium est effectus amoris. l 2. q. 28. 6 ad 3. et q. 29. 2. o. et 3. c.

157. Cognitio. Cognitio est causa amoris l 2. q. 27. 2. o. et 2 2. q. 26. 2. ad 1.

158. in his quæ sunt supra hominem, amor est nobilior cognitione, sed in aliis est e converso, i. q. 82. 3. c. ad 3. et q. 108. 6. ad 3. et l 2. q. 66. 6 ad 1. et 2 2. q. 23. 6 ad 1. et q. 27. 4 ad 2.

159. Amor est altior cognitione in movendo, sed in attingendo est e converso. l 2. q. 3. 4 ad 4.

160. Cognitio perficitur per hoc quod cognitum est In cognoscente, sed amor, secundum quod amans trahitur ad amatum, i. q. 16. 1. c. et q. 19. 3 ad 6. et 6 ad 2. et q. 59. 2. c. et 3 ad 2. et q. 60. 2. c. et q. 78. 1. c. ad 3. et q. 81. 1. c. et q. 82. 3. c. et q. 108. 6 ad 3. et l 2. q. 5. 1 ad 3. et q. 22. 2. c. et q. 40. 2. c. et q. 66. 6. ad 1. et q. 86. 1 ad 2. et 2 2. q. 23. 6 ad 1. et q. 26. 1 ad 2. et q. 27. 4. c.

161. Aliquid perfecte amatur, quod non perfecte cognoscitur. 2 2. q. 27. 2 ad 2. et 2 2. q. 27. 4 ad 1.

162. Nil amatur nisi cognitum. l 2. q. 3. 4 ad 4. et q. 27. 2. c. et 4 ad l r

lo3. Deus per essentiam visus necessario amatur, sed per effectus cognitus potest odiri, i. q. 60. 5 ad 5. et 2 2. q. 34. 1. o.

164. Subjectum amoris sensibilis est concupiscibilis, intellectualis vero est voluntas, i. q. 82. 5 ad 3. et l 2. q. 23. 1. 2. et q. 26. 1. o. et 2 ad 2.

165. Amor mundanus semper est malus. l 2. q. 19. 3. c.

166. Amor mercenarius est semper malus. 2 2. q. 19. 4 ad 3.

AMPLEXUS, oscula, tactus, et hujusmodi ex libidine, sunt peccata mortalia, non autem secundum se, scilicet vel propter consuetudinem patriæ, vel propter aliquam necessitatem, aut rationabilem causam. 2 2. q. 154. 4. o.

ANALOGIA- 1. duplex,scilicet secundum quod aliqua participant aliquid, secundum prius et posterius, vel secundum quod unum imitatur alterum. Secunda est in divinis, non autem prima. l. q. 13. 5. c.

2. In analogis prius dicitur dupliciter, scilicet secundum rem, et secundum impositionem nominis. l. q. 13. 6. o. et q. 33. 2. ad 4.

3. Omnia dicta de Deo et creatura dicuntur analogice, non autem univoce, nec pure æquivoce. L q. 3. 6 ad 1. et q. 13. 5. 6. 10. o. et q. 25. 2 ad 2. et|q. 29. 4Jad 4. et'q, 32. 1. ad-2. fi.

4. Analogum est medium inter univocum et æquivocum, i. q. 13. 5. 10. c.

5. Analogata dicuntur ad unum numero, et non Hccundum rationem tantum, sicut univocum. l 2. q, 20. 3 ad 3.

6. Analogum est tantum in uno arfatogato secundum propriam rationem, univocum autem est in quolibet, i. q. 16. 6. c. et l 2. q. 20. 3. c. ad 3.

7. Omnia analogata necessario dicuntur per respectum ad unum primum, i, q. 13. 6. c. et 10. c.

8. Primum in analogis oportet poni in diffinitione omnium aliorum, i. q. 13. 6. c. et 10. c.

ANDRAGATHIA, id est, strenuitas, est virtus viri, communicabilium operum adinventiva, et pars fortitudinis potentialls pertinens ad liberalitatem, vel potius ad magnificentiam, licet magis conveniat cum justitia ratione materiæ. 2 2. q. 128. ad 6, fi.

ANGELUS - 1. Necesse est angelos esse. i. q. 50. 1. o.

2. Angeli non fuerunt ante mundum, id est ante corpora, i. q. 61. 2. 3. o. et q. 102. 2 ad 1. et 4 ad 1.

3. Angeli potuerunt esse ante mundum, i. q. 61. 3. o. et 4 ad 1.

4. Esse angeli est infinitum secundum quid, inquantum non est in materia, non autem simpliciter, quia finitur per essentiam a ua est. i. q. 7. 2. o. et q. 50. 2 ad 4. et q. . 5. c.

5. Esse angeli est accidens. i. q. 50. 2 ad 3. et q. 61. 1. c.

6. Esse angeli non est ejus essentia, i. q. 12. 4. c. et q. 47. 1. c. et q. 50. 2 ad 3. et q. 61. 1. c.

7. Esse angeli non est suum intelligere. i. q. 54. 2. o. et 3. c.

S. Esse angeli non est ejus operatio, i. q. 54. 2. o. et 3. c.

9. Angeli sunt creati a Deo. !. q. 61. 1. o.

.10. Angeli sunt creati immediate a Deo. i. q. 54. 5 ad 1.

11. Angeli fuerunt creati in cælo empyreo. i. q. 61. 4. o. et q. 102. 2 ad 1. et 4 ad 1.

12. Angeli non sunt facti propter hominem principaliter, i. q. 50. 3 ad 2.

13. Angeli fuerunt creati in gratia, i. q. 63. 3. o. et q. 62. 5 ad 4. et 6. c. et q. 67. 4 ad 4. et q. 95. 1 ad 3. et q. 109. 1. c. et 2 2. q. 5. 1. c.

14. Angeli sunt creati in beatitudine imperfecta. i. q. 61. 1. o. et q. 67. 4 ad 4.

15. Angelus non est creatus malus, i. q. 67. 4 ad 4.

16. Angelus est forma subsistens, l. q. 50. 5. c. et q. 56. 1. c. fi. et 2 ad 3. et q. 75. 3. c.

17. Angeli sunt partes universi ejusdem cum creatura corporali, non autem Deus, sed est supra totum universum, i. q. 50. 3. c. et q. 61. 3. 4. o.

18. Quilibet angelus est in genere substantiæ. l. q. 88. 2 ad 4.

19. In angelis genus et differentia sumuntur ab eodem, scilicet ab essentia, sed diversimode, i. q. 50. 2. ad 1.

20. In angelis idem est essentia, et id quod est. i. q. 3. 3. c. et q. 39. 1. c.

21. In substantiis separatis a materia, id est in angelis, idem est suppositum et natura secundum rem, licet differant secundum rationem, i. q. 3. 3. c.

22. Angelus est totaliter intellectualis naturæ, ideo oportet quod omnis ejus actio sit secundum intellectum. Quandoque tamen intellectuales creaturæ, quæ sunt angeli, distinguuntur a rationalibus, quandoque autem sub rationalibus comprehenduntur. i. q. 62. 8 ad 2. et 2 2. q. 82. 10

Angdus

INDEX III

Angelus

23. Intellectus angeli non est ejus essentia, i. q. 54. 3. o. et q. 77. 1. c. et q. 79. 1. o.
24. Intelligere angeli non est ejus essentia, i. q. 64. 1. o.
25. Essentia angeli individuatur se ipsa. i. q. 3. 2 ad 3. ct 3 c. et q. 13. 9. c. et m. q. 77. 2. c.
26. Angelus est indivisibilis in essentia, non autem secundum virtutem, id est secundum objecta. et secundum intensionem et remissionem actus, i. q. 53. 1 ad 1. et 3 ad 3.
27. In angelis est compositio ex esse et essentia. i. q. 50. 2 ad 3. et q. 75. 5 ad 4. et q. 88. 2 ad 4.
28. In angelis non sunt partes essentiæ, sed sunt partes secundum potentiam, inquantum intellectus eorum per plures species perficitur, et eorum voluntas se habet ad plura, ut partialitas non referatur ad substantiam angeli, sed ad virtutem ejus, vel ad locum, i. q. 53. 1 ad 1. fi. et 1 2. q. 50. 6 ad 3.
29. In angelis est compositio ex quo est, id est ex esse, et quod est. i. q. 50. 2 ad 3. et q. 75. 4 ad 5.
30. Angelus componitur ex actu et potentia, t. q. 47. 1. c. et q. 50. 2 ad 3. et q. 75. 5 ad 4. et 1 2. q. 50. 5. c.
31. Quanto angelus est superior, tanto minus habet de potentialitate. 1 2. q. 50. 5. c.
32. In angelis non est materia proprie, i. q. 50. 2. o. et q. 61. 3 ad 3. et q. 85. 1. c.
33. in angelis est compositio subjecti, et accidentis. 1. q. 50. 6. o.
34. Quilibet angelus differt specie ab alio angelo. 1. q. 10. 6. c. fi. et q. 47. 2. c. et q. 50. 4. o. et q. 62. 6. ad 3 et q. 75. 7. c. et q. 76. 2 ad 1. et m. q. 69. 8 ad 3.
35. Impossibile est esse duos angelos unius speciei, quia omnes angeli differunt specie secundum diversos gradus naturæ intellectiva?, i. q. 50. 4. c. et ad 4.
36. Bonum speciei praeponderat bono individui. Unde multo melius est quod multiplicentur species in angelis, quam quod multiplicentur individua in una specie. 1. q. 50. 4 ad 3.
37. Perfectio naturæ angelicæ requirit multiplicationem specierum. non autem multiplicationem individuorum in una specie. 1. q. 50. 4 ad 4.
38. Differentiae angelorum, ut multi tenent, sumuntur secundum diversos gradus potentialitatis. i. q. 50. 2 ad 1. et 4. o. et q. 56. 2 ad 1. et 1 2. q. 50. 5. c.
39. Si tamen angelus haberet materiam, nec sic possent esse plures angeli unius speciei, i. q. 50. 4. c.
40. Angelus et anima differunt specie, i. q. 75. 7. o.
41. Angelus est simpliciter nobilior homine, sed secundum quid est e converso, i. q. 93. 3. o. et q. 90. 1 ad 1. et 2. c. et q. 108. 2 ad 3. et q. 112. 1 ad 4. et 1 2. q. 5. 1 ad 3. et 2 2. q. 172. 2. c.
42. Angeli conveniunt cum substantiis materialibus in genere logico, non autem in genere physico. i. q. 88. 2 ad 4.
43. Angeli non habent corpora naturaliter sibi unita. 1. q. 51. 1. o. et q. 54. 5. c. ad 1. et q. 110. 2 ad 1. et 3 ad 3. et q. 115. 5. c. et q. 117. 4 ad 1. et q. 118. 3. c.
44. Angeli possunt assumere corpora. 1. q. 51. 2. o.
45. Angelus non indiget corpore assumpto propter se, sed propter nos. i. q. 51. 2 ad 1.
46. Non omne corpus motum ab angelo, assum-

- pium est ab eo, sed tantum quod rrpHvsentat eum. i. q. 51. 2 ad 2.
47. Corpus assumptum non unitur angelo, ut formæ, sed ut motori repnesentato. i. q. 51. 2 ad 2.
48. Angelus movetur per accidens in corpore assumpto, non autem in aliis, i. q. 51. 3 nd 3.
49. Corpora assumpta ab angelis sunt de aere inspissato, i. q. 51. 2 ad 4.
50. Corpora assumpta ab angelis non habent virtutes naturales quas ostendunt, nec operationes vitæ, sed communes etiam inanimatis, i. q. 51. 3. o. et m. q. 55. 6 ad 1.
51. Angelus potest esse simul cum corpore, i. q. 52. 3 ad 2.
52. In eodem corpore simul sunt anima formaliter dans esse, et operans operationes naturales, et angelus operans operationes supernaturales. i. q. 52. 3 ad 3. x
53. Angeli administrant et gubernant omnem creaturam corpoream, i. q. 110. 1. o.
54. Deus non produxit corpora mediantibus angelis, i. q. 65. 3. o.
55. Formæ corporum non creantur ab angelis, i. q. 65. 4. o. et q. 91. 2. c. et q. 110. 2. o.
56. Nec anima creatur ab angelis. i. q. 90. 3. o. et 1 2. q. 3. 7 ad 2. et 2 2. q. 85. 2. c.
57. Essentia angeli non indiget loco. i. q. 61. 4 ad 1. et q. 102. 2 ad 2. et q. 112. 1 ad 2.
58. Esse in loco dicitur de angelis æquivoce, respectu corporalium, i. q. 52. 1. c. et q. 63. 1. c.
59. Deus, angelus et anima non continentur a loco, sicut corpora, sed continent eum. i. q. 8. 1 ad 2. et q. 58. 1. c. fi et q. 53. 1. c. et 2. c. fi.
60. Angelus non est in loco, nisi secundum contactum virtutis, i. q. 8. 2 ad 1. et ad 2. et q. 52. o. et q. 53. c.
61. Angelus est in loco diffinitive, non autem circumscripitive. 1. q. 8. 2 ad 1. et q. 52. 1. 2. o. et a. 53. 1. c. et 1 2. q. 94. 2. o.
62. Locus angeli potest esse divisibilis, et indivisibilis. i. q. 52. 2. c. et q. 53. 1. o. et 2 ad 7.
63. Angelus non est simul in pluribus locis, i. q. 52. 2. o. et q. 53. 1. c. et q. 112. 1. c.
64. Plures angeli non possunt esse simul in eodem loco. i. q. 52. 2. o.
65. Non oportet quod si aliquis angelus movet cælum, quod sit ubique, i. q. 52. 2. c.
66. Operatio angeli diffinita est ad unum locum, respectu operati et operantis, non autem Deus, quia operatio ejus est determinata tantum primo modo. i. q. 52. 2. c.
67. Angelus movetur localiter, tamen æquivoce aliis rebus, i. q. 52. 1. o.
68. Motus angeli in loco nihil aliud est quam diversi contactus diversorum locorum successive. i. q. 53. 1. c.
69. Motus angeli est successio diversarum operationum ejus. i. q. 12. 10 ad 2. et q. 63. 6 ad 4. et q. 53. o. et q. 73. 2. c.
70. Motus angeli non est actus imperfecti, sed existentis in actu. i. q. 53. 1 ad 2. et ad 3.
71. Motus angeli non est propter indigentiam suam, sed nostram, i. q. 53. 1 ad 3. et q. 55. 2 ad 3.
72. Motus angeli potest esse continuus et discontinuus, sicut vult. i. q. 53. 1. o. et 2. c. et 3. c.
73. Angelus dum movetur partim est in utroque termino, i. q. 53. 1 ad 1. et 3 ad 3.
74. Angelus dum movetur motu continuo, in principio est in toto loco divisibili a quo incipit moveri; sed dum est in ipso moveri, est in parte loci quem deserit, et in parte loci quem occupât, i. q. 53. 1 ad 1. et 3 ad 3.

75. MotiK continua* angeli necessario est per juid inedia, sed discontinuas potest coie sine wdlo. i. q. 53. 2. o.

70. Motus angeli non est in instanti, sed in tem·pare, i. q. 53. 3. o. et Hi. q. 57. 3 ad 3.

77.Angelus movetur secundum totam vim >4im In id quod agit. i. q. 62. 6. o. et q. 63. 8 id 3.

78. Motus angeli non habet ordinem ad motum ptimo mobilis, i, q. 53. 3. c. fi. et q. 63. 6 ad 4. d q. 91. 2 ad 3.

79. Velocitas motus angeli non est secundum quantitatem virtutis ejus, sed secundum voluntatem ejus. i. q. 53. 3 ad 1.

80. Angeli sunt immutabiles et incorruptibiles, i. q. 92. c. et q. 10. 5. c. et fi. et q. 50. 5. o. et q. 61.2 ad 3. et q. 75. 5. c. fi et q. 97. 1. c.

81. Angeli sunt mutabiles tripliciter, scilicet quoad electionem finis, applicationem virtutis ad diversa, et per annihilationem. i. q. 9. 2. c. et q. 10. 5. c.

82. Motus illuminationis angeli triplex, scilicet circularis, rectus, et obliquus. 2 2. q. 180. 6 ad 2.

83. Unus angelus agens In virtute imperii Dei est sufficientis virtutis ad educendum in actum totum quod divina virtute operandum est circa corpus aliquod supra actus naturales. 1. q. 112. 2. c.

84. Omnia corpora obediunt angelis ad nutum motu locali, non autem formali, i. q. 65. 4. c. fi. et q. 91. 2. c. et q. 105. 1 ad 1. et q. 110. 2. 3. o. et q. 111. 3. c. et q. 114. 4 ad 2. et q. 117. 3. c. ad 3. et 4 ad 1. et 1 2. q. 80. 2. c.

85. Angelus potest immutare omnes sensus hominis interiores et exteriores, i. q. 111. 3. 4. o. et q. 114. 4 ad 2.

86. Angelus non potest aliquam formam imprimere in imaginatione, nisi mediante sensu extrinseco. 1. q. 111. 3 ad 2.

Angelos immutare voluntatem nostram est omnino hæreticum. i. q. 106. 2. c. et 1 2. q. 80. 3 ad 1. e 2 2. q. 174. 5 ad 4.

87. Angelus potest immutare voluntatem hominis, persuadendo solum, vel concitando passionēs. 1. q. 106. 2. c. et q. 111. 2. o. et q. 114. 2 ad 3. et q. 115. 4 ad 1. et 1 2. q. 9. 6 ad 2. et q. 75. 3. o. et q. 80. 1. o.

88. Angelus superior movet voluntatem angeli inferioris aliququaliter ut objectum, persuadendo; non autem de necessitate, nec ex parte potentiæ. f. q. 106. 2. O.

89. Angeli dupliciter possunt agere in animas nostras, s. confortando intellectum, et illustrando phantasmata, i. q. 111. 1. c.

90. Boni angeli possunt imprimere in intellectum nostrum, non autem mali. 1 2. q. 80. 2. c. et 2 2. q. 96. 1. c. et q. 172. 2 ad 1.

91. Boni angeli possunt imprimere in intellectum nostrum confortando, non autem imprimendo lumen. i. q. 111. 1. o.

92. Angeli mali imprimunt in phantasmata, applicando ad ea lumen suum. 1 2. q. 80. 2. o.

93. Substântiæ separatæ, i. angeli, non sunt principia intellectus humani, cum creatio intellectus humani sit immediate a Deo. i. q. 65. 3. c.

94. Bonæ cogitationes attribuuntur altiori principio, s. Deo, licet angelorum ministerio procurantur. i. q. 111. 2 ad 2. fi.

95. Angeli sunt supra tempus, et supra motum omnium corporalium, non autem supra tempus successionum esse ipsorum, et operationum eorum. i. q. 61. 2 ad 2. et q. 62. 5 ad 2. et q. 84. 4 ad 1.

96. Intelligere angeli est supra tempus. 1 2. q. 113. 7 ad 5.

97. Intelligere angeli est supra tempus corporalium, et est in tempore alio. i. q. 57. 3 ad 2.

98. Tempus angeli est alterius rationis a tempore aliorum, i, q. 53. 3. c,

99. Tempus angeli potest esse continuum, et discretum, sicut et motus ejus. i. q. 53. 3. o.

100. Tempus angeli discreturn nullam proportionem habet ad tempus aliorum, sed continuum sic. i. q. 53. 3 ad 1.

101. Tempus angeli componitur ex instantibus, quia est discretum, r. q. 63. 6 ad 4. et 1 2. q. 113. 7 ad 4.

102. Operatio angeli successiva, i. motus, s. intellectio et affectio, mensuratur tempore, non autem ævo. i. q. 10. 5 ad 1. et q. 12. 10 ad 2.

103. Esse angeli mensuratur sæculo, cognitio naturalis tempore, sed visio beata, æternitate. i. q. 10. 5 ad 1. et ad 3.

104. Esse angeli, et substantia ejus mensuratur evo. i. q. 10. 5 ad 1.

105. Visio beata angeli mensuratur ævo. i. q. 10. 5 ad 1.

106. Numerus. Numerus angelorum non est de genere quantitatis, sed est multitudo transcendens et formalis, i. q. 30. 3. c. et q. 50. 3 ad 1.

107. Numerus angelorum excedit omnem numerum corporalium, i. q. 50. 3. o. et q. 112. 4 ad 2.

108. Angeli boni sunt in majori numero quam mali. i. q. 63. 9. o.

109. In angelis sunt tres hierarchiæ secundum triplicem gradum cognitionis eorum, i. q. 108. 1. o.

110. In qualibet hierarchia sunt tres ordines, i. q. 108. 2. o.

111. In quolibet ordine sunt multi angeli. 1. q. 108. 3. o.

112. Distinctio hierarchiarum et ordinum in angelis est a natura, sed completur per dona gratiæ. i. q. 108. 4. o. et 8. c. et q. 109. 1. c.

113. Distinctio ordinum in angelis est secundum distinctionem actuum et officiorum, i. q. 108. 2. o. et q. 110. 1 ad 3. fi.

114. Ordines angelorum sunt tantum novem, i. q. 108. 2. c.

115. Gradus in ordinibus angelorum bene ordinantur. i. q. 108. 2 ad 2. et 6. o.

116. Tota ratio ordinis in angelis est ex propinquitate ad Deum. Ideo propinquiore Deo sunt gradu sublimiores et scientia clariores, non autem in hominibus, i. q. 106. 3 ad 1. et q. 107. 2. c.

117. Angeli in confinibus suorum ordinum magis conveniunt quam cum extremis suorum ordinum. i. q. 108. 3 ad 3.

118. Angeli unius ordinis non sunt æquales. i. q. 10. 6. c. fi. et q. 47. 2. c. et q. 30. 4. c. et q. 108. 3. o. et q. 113. 3 ad 1.

119. Omnes ordines primæ hierarchiæ assimilantur ministris regis circa personam ejus, s. cubiculariis, consiliariis, et assessoribus. Secundæ autem officialibus regni in communi, s. dominis curiæ, principibus militiæ, et iudicibus curiæ. Tertiæ vero deputatis ad certas partes regni, s. præpositis, ballivis, et hujusmodi. i. q. 108. 6. c.

120. Ad primam hlerarchiam pertinet consideratio finis. Ad secundam dispositio universalis de agendis. Ad tertiam vero exeeutio operis. i. q. 108. 6. c.

121. Ordines angelorum sunt connexi ad invicem, et ad nostram hierarchlam. i. q. 108. 1. o.

122. Omnes homines, et omnes angelorum ordines sunt una hierarchia. i. q. 108. 1. c. ad 1. et in. q. 8. 4. c.

123. Homines assumentur ad omnes ordines

angelorum. i. q. 108. 8. o. et q. 68. 9 ad 3. et 1 2. q. 4. 5 ad 6.

124. Angelus inferioris ordinis non assumetur ad superiorem ordinem, i. q. 108. 8 ad 1.

125. Quilibet angelus magis habet proprium ordinem et officium quam quacumque stella, i. q. 108. 3. c. ad 2.

126. Minimus ordo angelorum est superior supremo ordine nostra hiérarchie. 1. q. 108. 2 ad 3. et q. 117. 2, c. ad 3.

127. Proprietates et officia in ordinibus angelorum et Ecclesiæ accipiuntur ex nominibus eorum

128. Ordines angelorum semper durabunt, i, q. 108. 7. c.

129. Excellentia cujuslibet angeli Inferioris continetur in excellentia cujuslibet superioris, et non e converso, i. q. 108. 5 ad 6.

130. Omnes perfectiones sunt communes omnibus angelis, sed perfectius et abundantius sunt

ad 3.

131. Inferiores angeli exercent officia superiorum in virtute superiorum. Ideo infimi possunt arcere dæmones, et facere miracula, j. q. 112. 2 ad 2. et q. 113. 3 ad 3.

132. Essentia superioris angeli est nobilior, et virtus efficacior ad intelligendum et ad agendum in res exteriores» quam essentia et virtus inferioris. i. q. 89. 1. c. fi. et q. 163. 1. 3. 4. c.

133. Nihil prohibet dicere inferiores angelos administrare inferiora corpora, et superiores superiora, et summos assistere Deo. i. q. 63. 7. c.

134. Ordo in angelis nunquam a Deo pratermittitur, quin semper inferiora per superiora moveantur, et non e converso, i. q. 106. 3. c. e' q. 112. 2. c.

135. Quilibet angelus est simpliciter major quolibet viatore secundum conditionem status, non autem secundum meritum, i. qe 108. 2 ad 3.

136. Formæ superiorum angelorum sunt universaliores formis inferiorum i. q. 55. 3. o. et o. 89. 1. c. et q. 110. 1. c. et q. 116. 1. c.

137. Scientia superiorum angelorum dicitur esse universalior quoad eminentiorem modum intelligendi. i. q. 106. 4 ad 1.

138. Cognitio superiorum angelorum est perfectior quam cognitio Inferiorum, i q. 89. 1. c. 3. et q. 106. 4. o. et 1 2. q. 150. 5. c. fi.

139. Superiores angeli idem cognitum perfectius et clarius cognoscunt quam inferiores. 2 2 q. 2. 6. c.

140. Pauciores sunt formæ intelligibiles n. intellectibus superiorum angelorum, quia lume: intellectuale in eis minus dividitur, i. q. 89. 1. c. 2.

141. Angelus superior per unam speciem potest plura intelligere quam inferior, i. q. 5 5. 1. o. et q. 89. 1. c. 2.

142. Superiores angeli perspicacius divinam sapientiam contemplantes, plura et altiora mysteria gratiæ cognoscunt in visione Dei, quæ inferioribus eos illuminando manifestant, i. q. 57. 5. c.

143. Angelus superior illuminat inferiorem, i. q. 106. 1. 3. o. et q. 107. 2. c. et q. 108 principio. et q. 113. 2 ad 2. et q. 117. 2. c. et 1 2. q. 112. 1 ad 3. et 2 2. q. 2. 6. o.

144. Angelus superior instruit inferiorem de omnibus quæ scit. i. q. 106. 4. o. et 2 2. q. 81. 4 ad 2.

145. Usque ad diem iudicii semper nova aliqua supremis angelis revelantur divinitus de iis quæ pertinent ad dispositionem mundi, et precipue

ad salutem electorum. Unde semper remanet unde superiores angeli inferiores illuminent, i q. IOñ. 4 ad 3.

146. Angelus inferior nunquam illuminat superiorem, nec potest, i. q. 106. 3. o. et q. 107. 2. c. et q. 108 principio, et q. 117, 2. c.

147. Prælatio. Boni angeli habent praelationem super angelos malos. i. q. 109. 4. o.

148. Boni angeli inferiores secundum naturam, habent prolationem super angelos malos superiores secundum naturam, i. q. 109. 4 ad 3.

149. Superiores angeli mali habent prælattonem super inferiores angelos malos, i. q. 63. 8. o. et q. 109. 2. o.

150. 'Angeli præsidentiam habent super ista inferiora immediatam, i. q. 110. 1 ad 2. et ad 3.

151. Minimus angelus habet altiore et universaliori virtute, quam aliquod genus corporalium, sed Deus diversos angelos proposuit cuilibet generi corporum, i. q. 110. 1 ad 3.

152. Anima secundum ordinem naturæ non profertur alteri animæ, sicut dæmones ordine nature proferuntur hominibus, i. q. 64. 4 ad 2.

153. Prolatio malorum angelorum fundatur super iustitiam Dei, non autem super iustitiam eorum, i. q. 109. 2 ad 1.

154. Prolatio angelorum post diem iudicii cessabit quoad ministeria circa nos. i. q. 64. 4. c.

155. Intellectus angeli est deiformis, quia non habet cognitionem a rebus, nec per sensum, nec cum discursu, sicut in nobis, r. q. 84. 2. c. fi. et 2 2. q. 180. 6 ad 2.

156. Intellectus angeli est semper in actu, et nunquam in potentia. 1. q. 50. 1 ad 2. et q. 54. 4. c.

157. Intellectus angeli est in potentia essentiali et accidentali respectu revelandorum, sed respectu naturaliter cognitorum est tantum in potentia accidentali, i. q. 58. 1. o. et q. 62. 1. c. et 1 2. q. 50. 5. c.

158. Intellectus angeli semper est in actu secundo, et in nulla potentia respectu verbi Dei. i. q. 58. 1. c. et 2 2. q. 180. 6 ad 2.

159. In intellectu angeli beati non potest esse falsitas. i. q. 58. 5. o.

160. Intellectus et voluntas in angelis differunt realiter. i. q. 59. 2. o.

161. In angelis sunt tantum duæ potentiæ, sc. intellectus et voluntas, i. q. 54. 5. c. et q. 79. 1 ad 3.

162. Intellectus angeli est medius inter intellectum Dei et hominis virtute et modo cognoscendi, quia similitudo ejus non est essentia ejus sicut in Deo, nec accepta a rebus sicut in nobis, sed per influxum a Deo. i. q. 84. 2. c. fi.

163. Intellectus angeli non habet defectum sui generis sicut noster, sed tantum respectu intellectus Dei. i. q. 12. 4 ad 2.

164. In angelis non est intellectus agens et possibilis. I. q. 54. 4. o.

165. Intellectus possibilis angeli est In potentia respectu luminis divini, noster autem etiam respectu specierum a rebus acceptarum, i. q. 54. 4. o.

166. Intellectus angeli est completus per species connaturales omnium quæ naturaliter cognoscere potest, non autem intellectus noster, i. q. 54. 4. o. et q. 55. 2. o. et q. 59. 3 ad 2. et q. 60. 2. o. et q. 76. 5. c. et q. 84. 3 ad 1. et q. 91.1. c. et q. IOñ. 3 ad 3.

167. Intellectus Dei et angeli statim totam rei cognitionem habent, 1 paulatim. i q. 180. 3.

168. In angelis est aliqua nescientia, i. q. 12. **io.** et q. 58. 5. o. et q. **IOI.** 1 ad 2. et q. 106. 2 ad 1. et 1 2. q. 76. 2. c. ct 2 2. q. 52. 8. c.

169. Angeli Igporant aliqua supcrnaturalia, non autem aliquid cognoscibile ab eis naturaliter, sed Intellectus noster Ignorat utroque modo. i. q. 58. 5. c.

170. Connaturale est intellectui nostro cognovere naturas in materia, angelico autem sine materia, sed intellectui divino esse subsistens, i. q. 12. 4. c. et q. 85. **I.** c.

171. Intellectus Dei est sicut actus totius» entis, ideo solus est actus purus; angelicus autem est semper in actu suorum intelllgibiliurn, non autem Intellectus noster, sed est in potentia, i. q. 79. 2. c. et q. 87. 1. c. et 1 2. q. 49. 4. c. et q. 50. 5. c. et q. 51. 1 ad 2.

172. Intellectus Dei est suum intelligere, non autem intellectus angeli, nec intellectus hominis, i. q. 54. 1. c. et q. 87. 3. c.

173. Angelus dicitur mens et intellectus, quia solam cognitionem intellectivam habet, i. q. 54. 3 ad 1. et 5. o. et q. 79. 1 ad 3.

174. Objectum. Objectum primum intellectus angeli est ejus essentia, intellectus vero nostri coniuncti objectum est quidditas rei materialis, i. q. 12.4. c. et q. 84. 7. c. et q. 85. 1. c. et q. 87.3. c.

175. Angelus uno et eodem actu primo simul intelligit se intelligere, et essentiam suam non autem homo. i. q. 87. 3. c.

176. Cognitio angeli duplex, s. matutina et vespertina, i. q. 58. 6. 7. o. et q. 64. 1 ad 3. et 1 2. q. 67. 3. c. et m. q. 9. 3. c.

177. Nulla cognitio præter matutinam et vespertinam est in angelis, i. q. 58. 6. o.

178. Cognitio vespertina, id est, in propria natura respectu medii, s. per rationes rerum in verbo, est eadem cum matutina, differens tantum secundum cognita, non autem cognitio per species rerum innatas; sed est diversa realiter. i. q. 58. 7. o.

179. Angelus dupliciter cognoscit, s. per species, et per verbum, i. q. 57. 5. et c. q. 58. 6. 7. o.

180. In prima cognitione est vicissitudo, successio, et renovatio operationum, non autem in secunda, i. q. 57. 3 ad 2.

181. Angelus dupliciter cognoscit res in verbo, scilicet per similitudinem verbi in sua natura relucentem, et per essentiam verbi. Primam habuit in principio suæ creationis, non autem secundam, quæ proprie dicitur matutina, i. q. 62. 1 ad 3.

182. Angelus habet triplicem de rebus cognitionem, s. in verbo, in mente ejus, et in propria natura. Secunda et tertia est vespertina, prima vero matutina, i. q. 12. 10 ad 2. et q. 58. 6. o. et q. 60. 2. o.

183. Angelus numquam cognoscit res in propria natura, nisi per species earum, i. q. 55. 1. o.

184. Angelus cognoscit per species innatas, non autem per acquisitas a rebus, sicut homo. i. q. 55. 2. o. et q. 57. 1 ad 3. et q. 87. 1. c. et q. 89. 1. 2. 3. o. et 1 2. q. 51. 1. c. ad 2. et 2 2. q. 180. 6 ad 2.

185. Quilibet angelus beatus semper videt quemlibet alium angelum in verbo, et quicquid est in eo ad se ordinatum, i. q. 107. 1 ad 3.

186. Intelligere angeli et animæ differunt specie. **I.** q. 75. 7. o.

187. Angeli non capiunt cognitionem ex sensibilibus. **I.** q. 51. 1. c. et q. 55. 2. o. et 3 ad 1. et q. 57. 1 ad 3. et q. 58. 7. c

188. Angelus non intelligit componendo et dividendo, sicut homo. i. q. 58. 4. o. et 5. c. et q. 85. 5. c.

189. Cognitio angeli non est dlscursiva, sed tantum nostra. Et tamen angeli syllogizare possunt. Et in substantiis separatis a materia semper res cognoscibilis potest cognosci per certissimam demonstrationem, cum illa non sint subiecta transmutationi, i, q. 58. 3. o. et 4. c. et q. 62. **I.** c. et 5. c, et q. 63. 5. c. et q. 79. 8. c. et q. 85.5. c. et 1 2. q. 89. 4. c. et 2 2. q. 49. 5 ad 2. et q. 180. 6 ad 3. et m. q. **II.** 3 ad 3.

190. Cognitio angeli non est causa rerum, i. q. 55. 2 ad 1. et 3 ad 1.

191. In angelis perseverat cognitio naturalis. 1. q. 62. 7. o.

192. Angeli boni et mali non possunt deponere existimationem semel habitam, i. q. 63. 6 ad 3. et q. 64. 2. c. fi.

193. Distantia temporalis impedit cognitionem angelorum, i. q. 47. 3 ad 4. et q. 89. 7 ad 3.

194. Distantia localis non impedit cognitionem angelorum, i. q. 55. 2 ad 3. et q. 57. 3 ad 4. et q. 107. 4. o.

195. Angeli in statu naturæ non viderunt verbum Dei, nisi per similitudinem, i. q. 62. 1 ad 3. et 2 2. q. 5. 1. c.

196. Angeli habuerunt in verbo cognitionem rerum fiendarum, quæ jam factæ erant, i. q. 55. 2. c. ad 1. et q. 56. 2. c. et q. 57. 2. c. fi.

197. Angeli cognoscunt in verbo mysteria gratiæ, non omnia, nec æqualiter omnes: sed secundum quod Deus vult eis revelare, non autem cognitione naturali, i. q. 57. 5. c. et q. 64. 1 ad 4. et q. 106. 4 ad 2.

198. Angeli a principio suæ creationis cognoverunt aliqua mysteria, et aliqua post, secundum quod congruit eorum officiis, i. q. 57. 5. c. et a. 64. 1 ad 4.

199. Angeli omnes a principio suæ beatitudinis præsciverunt mysterium incarnationis quoad substantiam, non autem quoad omnes circumstantias. i. q. 57. 5 ad 1. et q. 64. 1 ad 4. et q. 106.4 ad 3. et q. 117. 2 ad 1. et 2 2. q. 2. 7. ad 1.

200. Angeli in verbo simul contemplantur omnia sua cognita, non autem in cognitione naturali, sed tantum quæ per unam speciem repræsentantur. i. q. 58. 1. c.

201. Angeli simul cognoscunt res in verbo, et in propria natura, i. q. 12. 9. c. et q. 58. 6. 7. o. et q. o2. 7 ad 1. et ad 3.

202. Angelus cognoscit res in propria natura dupliciter, id est, per duplex medium, s. per rationes rerum in verbo, et per species rerum innatas. i. q. 58. 7. c.

203. Angeli naturaliter cognoscunt Deum, non per essentiam ejus, sed per naturalia eorum, i. q. 56. 3. o.

204. Angeli non possunt per sua naturalia videre essentiam Dei, nec aliqua alia creatura, i. q. 12. 4. o. et q. 64. 1 ad 2.

205. Res non cognoscuntur perfecte in angelo, sicut in Deo. **I.** q. 55. 1. c. ad 3. et q. 84. 2. c. fi. et ad 3.

206. Omnes angeli primæ hierarchiæ accipiunt cognitionem divinorum effectuum in prima causa; secundæ vero in universalibus rerum rationibus, id est, a prima hierarchia. Tertiæ autem in propriis rationibus, i. q. 108. 1. 6. c. et q. 112. 1. c. ad 4. et q. 113. 2 ad 2.

207. Angelus non cognoscit res per essentiam, sed per species earum, i. q. 55. 1. o. et q. 84. 2. c. fi. et q. 87. 1. c. et q. 89. 3. o. et 1 2. q. 50. 4. c. et 5 ad 1. et q. 51. 1 ad 2.

208. Angeli cognoscunt se per essentiam suam, et non per speciem suam. i. q. 56. **I.o.** et 2. 3. c. et q. 87. 1. o.

209. Nihil Deus produxit in rerum natura, quod

non impresserit menti angelicæ. **u** q. 74. 2. q. 89. X c. et q. 91. I. c.

210. Angelus cognoscit alium angelum per **speciem** tantum, i. q. 56. 2. o.

211. Quilibet angelus bonus vel malus cognoscit perfecte et naturaliter species, et quidquid est in Intellectu nostro, prater usum specierum qui est actualis cogitatio, dependens ex voluntate I. q. 111. I ad 2.

212. Angeli a principio cognoverunt naturaliter omnia naturalia per species, i. q. 57. 1. o. et q. 89. 3. o. et q. 109. 3 ad 3.

213. Angeli cognoscunt materialia, i. q. 57. 1. o. et q. 85. I. c.

214. Angeli cognoscunt materialia in itnmaterialibus. s. in seipsis, vel in Deo. I. q. 85. I. c.

215. Angeli cognoscunt singularia distincte per similitudines specierum. i. q. 54. 5 ad 2. et q. 57. 2. o. et q. 89. 2. c.

216. Angelus quilibet per unam speciem, omnia individua unius speciei cognoscit, quæ sit propria ratio singulorum, secundum proprios respectus ad illa. i. q. 58. 2. c.

217. Angelus intelligendo quidditatem alicujus, simul cognoscit quicquid ei attribui potest vel removeri, vel concludi, t. q. 58. 3. 4. 5. o. et q. 85. 5. c.

218. Angeli possunt cognoscere illud quod est in appetitu vel apprehensione beatorum, non autem motum appetitus sensitivi vel apprehensionem phantasticam hominis, ut moventur a voluntate et a ratione, nisi procedant in actum exteriorem. i. q. 75. 4 ad 3.

219. Substantia immaterialis est proprium **objectum** intellectus angeli, i. q. 12. 4. c. et q. 54. 4. c. et q. 84. 7. c. et q. 85. 1. c. et q. 87. 3. c.

220. In angelis potuit esse error electionis, in particulari, non quidem ex ignorantia, sed ex inconsideratione. i. q. 63. I ad 4.

221. Angeli ignoraverunt virtutes suas, et ordinationes, secundum Dionysium, s. non quidem secundum se. sed quia non comprehendunt eas in Deo. I. q. 56. I ad 1.

222. Nostra hierarchia perficitur **divino** lumine, i. velato similitudinibus sensibilibus, in figuris et sacramentis, angelica vero **lumine** simplici et absoluto, i. q. 108. 1. c

223. Angelus illuminat alium angelum, i. q. 106. 1. o.

224. Angelus illuminat alium angelum, id est, manifestat ei veritatem, quam illuminans **cognoscit**, confortando virtutem intellectivam ejus per conversionem ad eum. et distinguendo universalem scientiam, i. q. 106. 1. o. et q. 111. 1. c.

225. Angelus illuminat angelus de pertinentibus ad præmium accidentale, non autem de pertinentibus ad præmium essenziale, **i. q. 106. I ad I.** et 2 2. q. 181. **4 ad 2.**

226. Illuminatio angelorum non est **de volito** eorum; sed **de volito** Dei, et **de veritate** ut est a Deo. i. q. 107. 2. c. et 5 ad 3. et q. 109. 3. c.

227. Angeli per **illuminationem** proficiunt in cognitionem, non quidem Dei sed effectuum ejus. I 2. q. 5. 6 ad 3.

228. Revelationes factæ **dæmonibus** per sanctos angelos, ex parte dæmonum **non** sunt illuminationes, quia non ordinant eas ad Deum. i. q. 109. 4 ad I.

229. Illuminatio semper **erit in angelis** usque ad diem **judicii**. I. q. 106. 4 ad 3. et 2 2. q. 181. 4 ad 2.

230. **Actiones hierarchicæ** temper erunt in angelis, quia semper **unus** alium **illuminabit**, purgabit et perficiet, r. q. 108. 7 ad 2. et ad 3.

231. Actiones **hierarchicæ** semper erunt in an-

gelis, non quoad novorum cognitionem per dum profectus et motus, sed erit semper continuatio illuminationis, quia Inferiores in lumine superiorum rationes divinatorum secretorum cognoscent. i. q. 3. 7 ad 2.

232. Homines illuminantur ab angelis, i. q. **HI.** 1. o. et I 2; q. 112. I ad 3.

233. Deus est primum principium creationis et illuminationis anlmæ, sed angelus illuminat eam tanauani manifestans. I 2. q. 112. 7 ad 2.

234. Homines illuminantur ab angelis, non solum de credendis, sed etiam de agendis, i. q. 111. I ad 1.

235. Non docentur angeli ab hominibus, i. q. 117. 2. o.

236. Purgatio, illuminatio, et perfectio in angelis et hominibus differunt tantum ratione, i. q. 106. 2 ad I. et I 2. q. 112. I ad 3.

237. Angelus superior purgat inferiorem, non autem e converso. I 2. q. 112. I ad 3.

238. Minimus ordo angelorum potest perficere» illuminare et purgare, i. q. 108. 2 ad 3.

239. **Purgatio** in angelis non est a culpa nec ab immunditia; sed a dissimilitudinis confusione, id est, a nescientia, i. q. 106. 2 ad 1. et I 2. q. 112. I ad 3.

240. Illuminatio proprie est de visis in lumine divinæ essentias ab angelo superiori et non ab inferiori; sed locutio est de motibus liberi arbitrii. i. q. 107. 2. o.

241. Omnis illuminatio est locutio in angelis, et non e converso universaliter, i. q. 107. 2. o.

242. Angelus loquitur angelo ex hoc quod ordinat conceptum proprium ad manifestandum volitum suum ei. i. q. 107. 1. o. et 2 c.

243. Superiores angeli possunt loqui inferioribus, et e converso, i. q. 107. 2. o. et q. 117. 2. c.

244. Non omnes angeli percipiunt locutionem unius angeli cum alio. i. q. 107. 5. o.

245. Angelus proprie non loquitur per corpus assumptum, i. q. 51. 3 ad 4.

246. Locutio angeli est in ipso loquente, et est ibi ubi ipse est. i. q. 107. 4 ad 1.

247. Locutio angelorum non impeditur distantia locali, i; q. 107. 4. o.

248. Clamor angeli non est vox; sed est manifestatio rei magnæ, vel magni affectus, i. q. 107. I ad 2.

249. Verbum cordis, loqui, signa, nutus, et lingua, differunt in angelis, sicut in nobis, i. q. 107. 3 ad 2.

250. Angeli loquuntur Deo non ei aliquid communicando, sed eum consultando, vel excellentiam ejus admirando, i. q. 107. 3. o.

251. Angeli semper loquuntur Deo laudando eum, non autem semper consulendo eum de agendis, i. q. 107. 3 ad 2.

252. Omnis locutio Dei ad angelos est illuminatio. I. q. 107. 3 ad 3.

253. Apparitio. Omnis apparitio angelorum in Veteri Testamento ordinabatur ad apparitionem filii Dei in came, i, q. 51. 2 ad 1, et h. i. q. 30. 3. c.

254. Angelus apparens Moysi dicitur Deus vel Dominus, quia apparebat in persona Dei. I. q. 43. 7 ad 5. et I 2. q. 98. 3 ad 1.

255. Omnis apparitio boni angeli fit ex speciali dispensatione Dei. i. q. 89. 8 ad 2. et q. 113. I ad 3.

256. Omnis apparitio angeli in principio est cum terrore; sed bonus tandem consolationem facit, non autem malus, in. q. 30. 3 ad 3.

257. Apparitiones mortuorum quandoque fiunt per operationes angelorum vel dæmonum, et etiam ignorantibus mortuis, i. q. 89. 8 ad 2.

I 258. Ad sepulchruin Christi apparuit primojus angelus mulieribus, delude nuo. ni. q. 55. I r ad 5.

259. Voluntas est in angelis, j, q. 59. I o.

260. In angelis est liberum arbitrium, i. q. 59. I q. 64. 2, **v. ad I.**

261. Liberum arbitrium angeli est medium in-divinum et humanum, quia est mobile ante itionem, et non post: humanum autem utroque, divinum vero nullo modo. i. q. 63. 6 ad 3. et q. 64. 2. c. fi. et q. 100. 2 ad 4.

260. In angelis est electio, i. q. 59. 3 ad I.

263. Appetitus in angelis non dividitur in rltas potentias, ideo totaliter inclinatur in id, n quod tendit; nec inclinatur in contrarium. 2. q. 24. 3 ad 3.

264. Appetitus in angelis non dividitur per concupiscibilem et irascibilem. i. q. 59. 4. o.

265. Desiderium in angelis non ponit imperfectionem, quia est de re habita. I. q. 58. I ad 2. I 2. q. 67. 4 ad 3.

266. Angeli potuerunt peccare, i. q. 63. 1. o. et q. 89. 4. o.

267. Angelus non potuit peccare in primo instanti, r. q. 63. 5. o. et m. q. 34. 3 ad 1.

268. De quolibet ordine quidam peccaverunt. IL q. 63. 9. ad 3.

269. Supremus omnium ordihum angelorum peccavit, i. q. 63. 7. o. et 9 ad 3.

270. Primus angelus fuit aliis occasio peccandi. i. q. 63. 8. o.

271. Peccatum primi angeli fuit superbia, i. q. 63. 2. 3. o. et 7. c. fi.

272. Peccatum inferiorum angelorum fuit superbia. I. q. 63. 8 ad 2. et 2 2. q. 162. 3. c.

273. Angeli beati non possunt peccare, i. q. 62. 8.

274. Nullus angelus bonus vel malus potest peccare venialiter. I 2. q. 89. 4. o.

275. Angelus peccando non appetiit malum, sed appetiit inordinate bonum, i. q. 63. I ad 4.

276. Peccatum angeli est irremediabile sextuplici ratione, s. primo quia angelus malo quod peccando appetiit immobiliter adhaeret. Secundo quiaangelorum natura non propagatur ex uno ex quo vitium contrahat. Tertio quia potentiam appetiit, nec de venia cogitavit, nec alio suggerente peccavit. Quarto quia proprio arbitrio peccavit. Quinto quia non in uno primo parente peccavit sicut homo. Sexto quia peccavit in termino viæ, non autem homo. i. q. 64. 2. o. et I 2. q. 80. 4 ad I et m. q. 4. 1. c. ad 3. et q. 6. 2 ad 2. et q. 46. I ad 4. et q. 86. 1. c.

277. Sacraa ientum. Angelus non est minister alicujus sacramenti, nec alicujus rei sacramentis. m. q. 64. 7. o.

278. Angelo ministranti sacramenta credi debet, non autem dæinoni. m. q. 64. 7. c.

279. Angelus non potest manducare sacramentaliter eucharistiam, nec spiritualiter, sed Christi. m. q. 80. 2. o.

280. Templâ consecrata ab angelis non debent amplius consecrari, m. q. 64. 7. c.

281. Christus, secundum quod Deus et secundum quod homo, est caput angelorum, ni. q. 8. 4. 0.

282. Christus, secundum humanitatem, illuminat angelos, ui. q. 8. 4. c. ad 3. et q. 59. 6. c.

283. Anima Christi potest per propriam virtutem et naturam illuminare omnem creaturam rationalem, et etiam summum angelum, dando leijratiâ et scientiam, ni. q. 13. 2. o.

284. Christus perfectius videt essentiam Dei quam omnes angeli et homines. 2 2. q. 175. 4 ad 2. et Hi. q. 10. 4. o. et q. 11. 4. o. et q. 34. 4. c. et q. 59. 6. c.

285. Christus nullam scientiam didicit ab angelis. m. q. 12. 4. o. et q. 30. 2 ad 1.

286. scientia infusa in anima Christi fuit multo excellentior quam in angelis, quoad multitudinem cognitorum, certitudinem, et lumen; sed quoad modum, fuit e converso, in. q. 11. 4. o. et 6 ad 1.

287. Anima Christi est nobilior angelis, corpus Christi animabus nostris; intellectus passibilis Christi intellectu nostro agente; sensus ejus intellectu nostro passibili, non ex natura, sed ex unione Verbi, ni. q. 63 ad 2.

288. Omnes angeli cooperabuntur Christo in resurrectione, colligendo partes corporum, sed specialiter Michael et custodes singulorum, i. q. 91. 2 ad 2. et q. 110. 4 ad 1.

289. Angeli indigebant gratia ad hoc quod converterentur in Deum, prout est objectum beatitudinis. i. q. 62. 2. o. et q. 62. I ad 3.

290. Angelus et homo possunt se præparare ad gratiam, i. q. 62. 2 o. et I 2. q. 109. 6. o.

291. Angelus citius confirmatus fuit in gratia quam homo. i. q. 62. 5 ad 1. et q. 100. 2. 4.

292. Esse gratiæ est supra esse naturæ angeli, et hominis, i. q. 62. 2 ad 2.

293. Gratia et gloria data est angelis, secundum quantitatem naturalium, i. q. 62. 6. o. et-q. 108. 4. c. et 8 ad 1. et 2 2. q. 34. 3 ad 3. et m. q. 69. 8 ad 3.

294. Virtutes morales sunt in Deo et in angelis, exemplariter tantum. I 2. q. 57. I ad 1.

295. Ea quæ sunt fidei, sunt supra cognitionem naturalem angelorum et hominum. 2 2. q. 5. I. c.

296. Angeli habuerunt fidem, et spem, et charitatem ante confirmationem suam. 2 2. q. 5. 1. o.

297. Fides non est in angelis bonis, nec malis. 2 2. q. 5. 2. o.

298. Angeli meruerunt in primo instanti suæ creationis, i. q. 63. 5 ad 3. et ad 4. et 6. c. et in. q. 34. 3 ad 1.

299. Omnes angeli in primo instanti, quo creati sunt in gratia, meruerunt; sed quidam eorum statim impedimentum præstiterunt suæ beatitudinis, mortificantes præcedens meritum, et tunc beatitudine quam meruerunt privati sunt. i. q. 63. 5 ad 4. et 6. c. ad 3. et ad 4.

300. Angeli meruerunt suam beatitudinem. i. q. 62. 4. o. et q. 63. 5 ad 4.

301. Angeli beati non possunt proficere in beatitudine. i. q. 62. 9. o.

302. Præmium accidentale angelorum et aliorum beatorum potest augeri usque in diem judicii. i. q. 62. 2. 9 ad 3.

303. Angeli, boni statim post primum actum meritorum fuerunt beati, i. q. 62. 5. o. et q. 63. 5 ad 4. et 6. c. ad 3. et ad 4. et 7. c. et I 2. q. 5. I ad 1.

304. Deus est beatus naturaliter per essentiam, sed angelus et homo per gratiam et participative. i. q. 26. 1. 2. o. et I 2. q. 3. I ad 1. et 2 ad 1. et ad 4.

305. Deus per essentiam est beatus, angelus autem per unicam operationem, sed homo per multas in via, et per unam in patria, I 2. q. 3. 2 ad 4. et q. 5. I ad 1. et 7. c.

306. Omnes angeli primæ hierarchiæ assistunt Deo. i. q. 112. 3. o. 4. c. et ad 2.

307. Soli angeli primæ hierarchiæ assistunt Deo. i. q. 112. 3. o. et 4 ad 2.

308. Nullus angelus secundæ hierarchiæ assistit Deo. i. q. 112. 3. c. et 4 ad 2.

309. Omnes angeli beati assistunt semper Deo, inquantum immediate vident Deum. i. q. 3. o.

310. Dominationes non mittuntur, nec assistant Deo, tamen ministrant imperative, non autem executive, i. q. 112. 4. c. ad 1.

311. Numerus angelorum ministrantium et assistentium Deo, exponitur. l. q. 112. 4 ad 2,

312. Ml\$io angelorum sicut et divinarum personarum, s. invisibilis et visibilis, est duplex, s. interior, id est, ad effectum intellectualem, s. ad illuminationem, et exterior, id est, ad effectum corporalem. Primo modo convenit omnibus angelis» non autem secundo modo. i. q. 112. 2 ad 1.

313. Mitti convenit angelis, inquantum de novo applicantur ad aliquod ministerium. l. q. 112. l. o.

314. Angeli non mittuntur ad aliquod ministerium, nisi inferiores secundum Dionysium, non autem superiores, i. q. 112. 2. o.

315. Sed Dionysius, c. 13. Cæl. hierarch., dicit expresse et vult quod tantum inferiores angeli mittantur ad nos. Et hoc dicit esse propter ordinem divinæ legis, ut inferiora reducantur in Deum per media. Quod autem dicitur de seraphim misso, dupliciter solvit, scilicet uno modo quod iste angelus purgans, dicatur seraphim æquivoce, scilicet non ordine, sed ab actu quem tunc exercuit, quia igne purgavit, et seraphim dicitur incendium. Alio modo solvit, quod dicatur proprie seraphim ille qui est de ordine illo. Et dicitur purgare, non quia ipse immediate purget, sed quia ejus auctoritate, vel quia percepta ab ipso illuminatione, inferior angelus purgavit. Et ponit exemplum. Sicut dicitur Papa vel episcopus absolvere, quando auctoritate ipsius aliquis absolvit. Et ideo propter reverentiam angelus inferior qui visionem formavit, reducit in Deum primo, et in seraphim secundo; ac si diceret: Ego purgo te, per lumen receptum a Deo, mediante seraphim, i. q. 112. 2 ad 2.

316. Solis quinque ordinibus inferioribus convenit mitti in ministerium, i. q. 112. 4. o.

317. Angeli missi non retardantur a contemplatione Dei propter executionem ministerii, i. q. 64. 4 ad 3. et q. 112. 1 ad 3. et 2. q. 181. 4 ad 2.

318. Actiones angelorum ministeria vocantur, et propter hoc dicuntur in ministerium mitti. l. q. 112. 2. c. fi.

319. Mitti convenit æquivoce angelis et personis divinis, i. q. 112. 2 ad 3.

320. Divinæ personæ mittuntur ad angelos, ad alios beatos, per novas revelationes tantum. l. q. 43. 6 ad 3.

321. Angeli formaverunt species visas in mission* visibili Spiritus sancti, i. q. 43. 8 ad 5.

322. Custos. Custodia angelorum est quædam exeeutio divinæ providentiæ circa homines, i. q. 113. 2. 6. c.

323. Angeli deputantur ad custodiam hominum. i. q. 113. l. o.

324. Deus immediate custodit hominem, quoad affectum inclinandum ad bonum, sed mediantibus angelis, quoad intellectum illuminandum, i. q. 113. 1 ad 2.

325. Superiores angeli custodiunt electos, ad majorem gradum gloriæ, i. q. 113. 2 ad 3. et 3 ad l.

326. Soli angeli infimi ordinis sunt custodes particularium hominum, i. q. 113. 3. o.

327. Angeli custodiunt particulares homines, Archangeli provincias, Principatus totam naturam humanam, Virtutes corpora, Potestates supra dæmones, sed Dominationes supra bonos spiritus habent custodiam, i. q. 113. 3. c.

328. Singulis speciebus rerum corruptibilium deputantur singuli angeli, sicut singulis indivi-

duls Incorruptibilium, s. hominibus, i. q. iiii. i ad 3. et q. 113. 2. c.

329. Quilibet homo habet tantum imum angelum custodem. l. q. 113. 2. o.

330. Singulis hominibus, ut sunt singulam personæ. dantur singuli angeli, sed ut partes collegii, habent unum in communi. l. q. 113. 2 ad l. et 3. c.

331. Prælatus custoditur ut persona particularis ab angelo, sed ut prælatus, illuminatur ab archangelo, vel a principe, i. q. 113. 2 ad l.

332. Custodia angelorum principaliter ordinatur ad illuminationem, secundario vero ad arcendum dæmones et aiia hujusmodi, i. q. 113.5 ad 2.

333. Idem angelus custodit matrem et Infantem, quamdiu est in utero ejus. i. q. 113. 5 ad 3.

334. Angelus non deserit hominem quem custodit, usque ad mortem, i. q. 113. 4. c. et 6. o. 335. Angeli pugnant ad Invicem pro custodiis, non quidem per contrarietatem voluntatum, sed quia contraria sunt merita, de quibus consulunt voluntatem Dei. l. q. 108. 6. c. et q. 113. o.

336. Angeli non dolent de damnatione custoditorum, sed gaudent de justitia divina, i. q. 113.7. o.

337. Homo ih statu innocentiae indigebat angelo custode, propter pericula ab extrinseo» tantum, i. q. 113. 4 ad 2.

338. Christus non habuit angelum custodem, sed ministrum; et hoc quoad passibilitatem corporis tantum, i. q. 113. 4 ad 1.

339. Damnandis deputantur angeli custodes, qui retrahunt eos a multis, i. q. 113. 4 ad 3. et 5 ad l.

340. Antichristus habebit angelum custodem, quia hoc auxilium est concessum toti natura humanæ. i. q. 113. 4 ad 3.

341. Homines vel animæ non deputantur ad custodiam hominum, quia non habent gradus ta natura sicut angeli, i. q. 64. 4 ad 2.

342. Nomen. Hoc nomen Angelus est commune omni ordini angelorum, et omni spiritui cælesti. l. q. 108. 5. c.

343. Nomina ordinum angelorum assignantur et exponuntur, i. q. 108. 5. o.

344. Ultimus ordo specialiter nominatur angelus. l. q. 108. 5 ad 1. et 2. 2. q. 160. 1 ad

345. Nomen cujuslibet ordinis significat participationem alicujus perfectionis quæ est in Deo. sicut nomen virtutis significat participationem divinæ virtutis. l. q. 108. 5 ad 2.

346. Proprietates et officia in ordinibus angelorum et Ecclesiæ accipiuntur ex nominibus eorum. m. q. 67. 1. c.

347. Omnes ordines primæ hierarchiæ nominantur ab operationibus circa Deum; secund* vero a potestate non limitata; tertiæ autem ab actibus limitatis ad unum hominem, vel ad unam provinciam, i. q. 108. 6. c.

348. Dominatio participative est proprium nomen unius ordinis angelorum, sed per excessum convenit soli Deo. i. q. 108. 5 ad 2.

349. Virtus est nomen proprium unius ordini angelorum, et est commune omnibus angelis, h q. 108. 5 ad 1.

350. Moyses nominavit angelos nomine lucis vel cæli, non autem proprie, quia loquebatur p* puli rudi, s. Judæorum. i. q. 61. 1 ad 1. et q. 67 4. c. et q. 68. 2. c. et 3. c.

351. Lex vetus data fuit a Deo per angelos 12 q. 98. 3. o. et 6. c.

352. In angelis sunt habitus. l. 2. q. 50. 6. et q. 51.

353. hi angelis sunt habitus alterius rationis i quant In hominibus. l. 2. q. 51. β. o. et q. 51. 1. c.

354. in angelis est aliquid de vita activa, ned non distinctum a contemplativa. 2. 2. q. [ñ], 4

355. Angelis convenit orare. 2. 2. q. 83. 10 ad 2.

356. Angeli Deo comparati, sunt materiales et corporei, non quod in eis sit aliquid de natura corporea, i. q. 50. 1 ad l.

ANIMA - 1. non est suum esse. i. q. 77. l.o.

2. in homine non potest esse alia anima, præter rationalem, i. q. 76. 3. o. et 6 ad l. et q. 118. ad 2.

3. In homine non potest esse alia forma substantialis, præter animam rationalem, i. q. 76. 3. o. et m. q. 75. 6 ad 2.

4. Impossibile est esse simul plures animas in eodem corpore, i. q. 76. 3. c.

5. Anima rationalis non recipit esse a Deo, nisi in corpore, i. q. 90. 4. o. et q. 118. 3. o. et h. i. q. 6. 3. 4. o.

6. Anima rationalis non fuit producta in esse, ante corpus, i. q. 90. 4. o. et q. 91.4 ad 3. et 2. 2. q. 164. 1 ad 4. et m. q. 6. 3. o. et 4. c. ad 2.

7. Corpus adveniens animæ rationali trahitur ad illud esse, in quo anima subsistit, i. q. 75. 2. 3.0. et q. 76. 1 ad 5. et m. q. 15. 4. c.

8. Anima dependet a corpore in esse, quoad principium, non quoad finem. Ideo manet destructo corpore, i. q. 76. 1 ad 5. et ad 6. et 2 ad 2. et q. 90. 4 ad 3. et 1. 2. q. 2. 5. c. et q. 4. 5 ad 2.

9. Anima rationalis est tota in toto, et tota in qualibet parte corporis sui. i. q. 8. 2 ad 3. et q. 76. 8. o. et q. 93. 3. c. et h. i. q. 46. 7. c.

10. Ridiculum est dicere quod animæ rationali vel alicui spirituali substantiæ sit locus aliquis naturalis, i. q. 102. 2 ad 3.

11. Anima secundum se est supra tempus; sed actus ejus per accidens mensuratur tempore primi motus, ratione corporis, i. q. 118. 3. c. et l. 2. q. 53. 3 ad 3. et q. 113. 7 ad 5.

12. Anima triplex, s. vegetativa, sensitiva, et intellectiva, i. q. 78. 1. 2.

13. Anima non impeditur a suo corpore, ut est perfectibile ab ea, sed ut habet aliquid repugnans animæ. i. q. 75. 3 ad 3.

14. Anima rationalis dupliciter indiget corpore, s. ut objecto, et ut subjecto vel organo, i. q. 75. 3 ad 3.

15. Anima rationalis habet aliquas virtutes, in quibus non communicat corpus. l. q. 70. 3. c. et q. 76. 1 ad 4. et q. 77. 5. o. et q. 118. 2. c.

16. 17. Anima rationalis habet aliquas operationes, in quibus non communicat corpus, i. q. 75. 2. o. et q. 76. 1. c. ad 1. et q. 77. 5. o.

18. Una pars corporis dicitur principalior alia, quia est organum principalioris potentiæ animæ, vel quia eidem potentiæ principalius deservit. l. q. 76. 8 ad 5.

19. Anima est causa efficiens finis, et formalis sui corporis, i. q. 90. 2 ad l.

20. Anima rationalis est forma sui corporis, i. q. 76. 1. 7. 8. o. et q. 90. 4. c. et q. 91. 4 ad 3.

21. Anima non est de essentia Dei. i. q. 90. 1. o.

22. Anima rationalis est forma immaterialis, quoad operationem; sed materialis, quoad esse. l. q. 76. 1 ad 1.

23. Anima magis proprie dicitur rationalis quam intellectualis. 2. 2. q. 83. 10 ad 2.

24. Intellectivum principium, idest anima, est propria hominis forma, i. q. 76. 1. c.

25. Anima est quodammodo omnia, quia per sensum est omnia sensibilia, et per intellectum est omnia intelligibilia. i. q. 80. 1. c. et q. 84. 2 ad 2.

26. Anima per essentiam suam est spiritus, et forma corporis: quia In ea non sunt duæ formæ, sicut nec in corpore ejus sunt duæ formæ: sed anima est forma corporis, dans ei totum ordinem esse perfecti, s. esse, esse corporeum, et esse animatum, et sic de aliis, i. q. 76. 3. c. et h. i. q. 75. 6 ad 2.

27. Anima est infima in genere intellectualium, l. q. 51. l. c. et q. 75. 7 ad 3. et q. 76. 5 c. et q. 77. 2. c. et q. 79. 2. c. fi. et q, 89. 1. c. fi. et 1. 2. q. 50. 5. c.

28. Anima humana est ultima in nobilitate formarum, i. q. 76. 1. c. fi. et ad 1.

29. Anima rationalis est quasi horizon, et confinium corporeorum et incorporeorum. l. q. 77. 2. c.

30. Anima rationalis est incorporea et subsistens. i. q. 75. 2. o. et 6. c. et q. 90. 2. c. ad 2. et 118. 2. c.

31. Anima rationalis est immortalis. 2. 2. q. 164. 1 ad 2. et m. q. 2. 8. c. ad 4.

32. Anima rationalis est incorruptibilis. 1. q. 61. 2. 3. et q. 75. 6. o. et q. 76. 3 ad 1. et q. 90. 2 ad l. et q. 98. 1. c. et q. 113. 2. c. et q. 118. 2 ad 2. et 1. 2. q. 85. 6. o.

33. Anima est actus corporis organici, i. q. 76. 4 ad 1. et 8 ad 2.

34. Anima est primo actus totius corporis, secundario autem partium ejus. l. q. 76. 8. c. ad 2. et ad 3.

35. Anima rationalis per se non habet speciem completam, sed est pars speciei humanæ. i. q. 75. 2 ad 1. et q. 77. σ. et 7 ad 3. et q. 90. 4. o. et 1. 2. q. 4. 5 ad 2.

36. Anima non est composita ex omnibus, ut cognoscat omnia, i. q. 84. 2. c.

Anima rationalis componitur ex quo est, id est, ex esse, et quod est. i. q. 75. 5 ad 4. et q. 90. 1 ad 2. et 2 ad 1.

37. Anima non est composita ex materia et forma, i. q. 75. 5. o. et q. 76. 1. c. fi. et q. 90. 1 ad 2. et 2 ad 1.

38. Anima est composita ex materia et forma improprie, id est, ex actu et potentia, i. q. 90. 2 ad 1.

39. Anima rationalis habet materiam in qua, non autem materiam ex qua. i. q. 76. 2 ad 1.

40. Anima non habet totalitatem quantitativam per se, nec per accidens, in animalibus perfectis. Ideo est indivisibilis per se, et per accidens. i. q. 76. 8. c.

41. Anima est primum principium vivendi in istis inferioribus, i. q. 75. 1. c.

42. Anima rationalis non est homo, contra Hugonem de Sancto Victore, i. q. 75. 4. o. et q. 76. 1. c. co. ad 1. et q. 118. 3. c. et h. i. q. 50. 4. c.

43. Anima non est corpus, i. q. 75. 1. o.

44. Individuatio. Individuatio animæ rationalis dependet a corpore in fieri, non autem in esse. i. q. 76. 2 ad 2.

45. Animarum diversitas et multitudo causatur ex multitudine corporum, i. q. 76. 2. o.

46. Diversitas in nobilitate animarum sequitur nobilitatem corporum in statu innocentiae et peccati, non autem in statu gloriæ. i. q. 85. 7. c. et m. q. 55. 1 ad 3.

47. Anima rationalis est hoc aliquid, ut subsistens, non autem ut completum in specie, i. q. 75. 2 ad 1.

48. Anima non est persona, contro Hugonem de Sancto Victore, et contra Magistrum sententiarum. i. q. 29. 1 ad 5. et q. 75. 4 ad 2.

49. Animæ rationales multiplicantur secundum numerum in eadem specie, i. q. 76. 2. c. et q. 79. 5. c.

50. Anima rationalis non traducitur a parentibus. i. q. 90. 2. o. et q. 100. 1 ad 2. et q. 118. 2. o. et 1 2. q. 81. I. c. ad 2.
51. Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, sed creatur a solo Deo. t. q. 75. 6 ad 1. et q. 79. 4. c. fin. ad 5. et q. 90. 2. o. et 3. c. et q. 98. 1. c. fi. et q. 118. 2. o. et 1 2. q. 3. 7 ad 2. et q. 9. 6. c, et 2 2. q. 85. 2. c.
52. Hæreticum est dicere animam intellectivam traduci cum semine, i. q. 118. 2. x. fi.
53. Creatio et infusio sunt simul respectu animæ, sed differunt, quia creatio respicit tantum principium, sed infusio principium et naturam quam perficit, s. carnem, in qua infunditur. 1 2. q. 83. 1 ad 4.
54. Anima rationalis maculatur in sua infusione causaliter, ratione termini, et concomitanter ratione principii: in creatione vero, tantum secundo modo. 1 2. q. S3. 1 ad 4.
55. Deus infundit animam conceptis in peccato originali, quia melius est sic esse quam simpliciter non esse. 1 2. q. 83. 1 ad 5.
56. Non omnes animæ creatæ sunt simul contra Origenem. i. q. 118. 3. o.
57. Naturale est animæ corpori uniri. 1 2. q. 4. 6. c.
58. Si anima non esset unibilis corpori, esset alterius naturæ. i. q. 75. 7 ad 3.
9. Oportet animam rationalem uniri tali corpori. i. q. 76. 5. o.*
- 6*3. Anima immediate unitur corpori et non mediantibus quibusdam dispositionibus, t. q. 76. 6. 7. o.
61. Anima immediate unitur materiæ primæ, ut forma, i. q. 76. 4 ad 3. et 6. 7. o.
62. Anima unitur corpori ut forma, et ut motor. i. q. 76. I. o. et 4 ad 2. et 6 ad 3. et 7. o. et 8. c. et q. 90. 4. c. et q. 110. 2 ad 1. et q. 117. 3 ad 3. et 1 2. q. 83. 2 ad 3. et m. q. 8. 2. c.
63. Anima rationalis ut motor unitur corpori mediantibus viribus sensitivis, sed immediate ut forma, i. q. 76. 6. c. ad 3.
64. Anima unitur corpori ut ipsa perficiatur, i. q. 51. 1. c. et q. 55. 2. c. et q. 89. 1. o. et q. 118. 3. c.
65. Anima unita corpori perfectior est quam separata. i. q. 89. I. o. et 2 ad 1. q. 90. 4. c. fi. et q. 118. 3. c. et 1 2. q. 4. 5. c. fi.
60. Anima finitur naturaliter suo corpori et secundum rationem suæ naturæ. Sed esse separatam vel separari ab eo, est ei præter naturam, i. q. 89. 1. c. et q. 118. 3. c. et 1 2. q. 4. 6. c.
- *67. Omnis anima separata habet voluntatem, immobilem respectu finis, h. i. q. 52. 6 ad 3. et 7 ad 3. et q. 59. 5 ad 1. et ad 3.
68. Anima separata statim habet statum immobilem. m. q. 59. 5 ad 1. et ad 3.
69. Anima statim post mortem vadit ad paradisum, vel purgatorium, vel infemurn. 1 2. q. 4. 5. c. et h. i. q. 59. 5 ad 1.
70. Oppositum hujus est hæreticum. i. q. 64. 4 ad 3.
71. /Anima separata, habet aptitudinem et inclinationem naturalem* ad sui corporis unionem, i. q. 76. 1 ad 6. et 1 2. q. 4. 5. 6. o.
72. Quamdiu anima fruitur Deo sine corpore appetitus ejus sic quiescit in eo quod tamen adhuc ad participationem ejus vellet suum corpus pertingere. 1 2. q. 4. 5 ad 4.
73. Appetit anima sic frui Deo, quod etiam ipsa fruitio derivetur ad corpus per redundantiam, sicut est possibile. 1 2. q. 4. 5 ad 4.
- Separatio animæ a corpore dicitur animam retardare, ne tota intentione tendat in visionem divinæ essentiae. 1 2. q. 4. 5 ad 4.
74. Anima separata nullum corpus putest movere. 1. q. 117. 4. o.
75. Animæ separata? possunt exire de locis suis et apparere vivis, i. q. 89. 8 ad 2M
70. Apparitio animæ separata? est miraculosa, 1. q. 89. 8 ad 2.
77. Anima separata cruciatur igne inferni per tristitiam, non autem per alterationem. I. q. 64. 4 ad 1.
78. Operationes sensitivæ non manent in anima separata, i. q. 77. 8. o.
79. Potentiæ immateriales manent actu in anima separata, non autem organicae, sed ut in radice, i. q. 77. 8. o. et q. 89. 7. c. et 1 2. q. 67. 1 ad 3.
80. Habitus scientiæ hic acquisiti manent in anima separata, i. q. 89. 1 ad 3. et 3 ad 4. et 5. o. et 6. c. et 1 2. q. 97. 2. o.
81. Actus scientiæ hic acquisiti manent in anima separata, i. q. 89. 1 ad 3. et 6. o. et 1 2. q. 67. 2. o.
82. Anima separata intelligit per species tunc infusas, et per acquisitas hic, non autem per species innatas, nec tunc abstractas, nec convertendo se ad phantasmata, sed ad superiora, i. q. 75. 6 ad 3. et q. 89. 1. o. et 2. 3. 6. 7. c. et 1 2. q. 5. 1 ad 2. et q. 67. 2. c. ad 1. et ad 3. et m. q. 11. 2. o.
- S3. Animæ beatorum ante resurrectionem et post, intelligere possunt, non convertendo se ad phantasmata, i. q. 54. 4. c. et m. q. 11. 2. c.
84. Anima separata cognoscit se per seipsam. i. q. 89. 2. c.
85. Animæ separatæ cognoscunt se mutuo et angelos, i. q. 89. 2. o. et m. q. 11. 1 ad 2.
86. Anima separata intelligit angelos per similitudines divinitus ei impressas, i. q. 89. 2 ad 2.
87. Anima separata habet cognitionem perfectam de aliis animabus separatis, non autem de angelis, sed imperfectam naturaliter. I. q. 89. 2. o. et 3 ad 1. et ad 2. et in. q. II. 1 ad 2.
88. Animæ separatæ non semper cognoscunt ea quæ hic fiunt, i. q. 89. 8. o. et 2 2. q. 83. 4 ad 2.
89. Anima separata non cognoscit omnia singularia sibi præsentia, sed tantum ea ad quæ determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine, vel ordinatione divina, i. q. 89. 4. o. et 7. 8. c.
90. Animæ separatæ possunt cognoscere facta viventium, per animas noviter decedentium, vel per angelos, vel per dæmones, vel Deo revelante, i. q. 89. 8 ad 1.
91. Anima separata naturaliter cognoscit omnia naturalia, sed confuse, i. q. 89. 3. o.
92. Distantia temporalis impedit cognitionem animæ separatæ, non autem distantia localis, i. q. 79. 7. o.
93. Uti collatione et discursu est connaturale animabus beatorum, m. q. 11. 3 ad 3.
94. Anima rationalis semper intelligit se et Deum, Inquantum ipsa est semper sibi præsens et Deus. i. q. 93. 7 ad 4.
95. Motus cognitionis animæ rationalis triplex, s. circularis, rectus et obliquus. 2 2. q. 179. 1 ad 3. et q. 180. I. 8. o. 6. o.
96. Cujuslibet potentiæ sensitivæ objectum est forma, prout est in materia corporali, ideo est cognoscitiva particularium tantum, i. q. 85. 1. c.
97. Gradus cognitionis animæ conjunctæ triplex, \$. respectu corporalium, immaterialium, et Del. 1. q. 94. 2. o.
98. Anima intelligit corpora, et alias res per species, non autem per essentiam, i. q. 14. 1.2. o.
99. Anima hic nihil cognoscit per species in-

fuiâi. ttd per abstractas a rebus sensibilibus, i. q. 84. 3. 4. o.

100. Anima hic nihil intelligit sine phantasmate. i. q. 84. 7. o. et q. 85. 1 ad 4. et 5 ad 2. et q.85. 1. c. et q. H8. 1. c. et q. 89. 1. 2. o. et q. 111, 2 ad 3. et q. 118. 3. c. et 1 2. q. 5. 1 ad 2. cl 2 2. q. 174. 2 ad 4. et q. 175. 4. c. et q. 180. 5 ad 2, tt m. q. 11. 1 ad 2. et 2. o.

101. Propria operatio animæ conjunctæ est intelligere cum phantasmate, i. q. 75. 6 ad 3.

102. Anima indiget phantasmate ad duo, 8. ad acquirendam scientiam et ad considerandum. 1, q. 84. 7. c. et 1 2. q. 4. (

103. Anima non habuit principio omnes scientias, contra Platonem, i. 84. 1. 2. 3. c. et 1 2. q. 172. 1. c.

104. Anima hic non cognoscit substantias separatas, quid sunt secundum speciem, sed quia sunt. 1. q. 12. 4. c. et 11. c. et q. 50. 2. c. fi. et q. 84. 7 ad 3. et q. 88» o. 1 2. q. 3. 6. c. fi. et m. q. 11. 1 ad 2. et q. 30. 3 ad 1.

105. Anima rationalis cognoscit omnia quæ cognoscit in prima veritate, i. q. 16. 6 ad 1.

106. Anima rationalis cognoscit omnia quæ cognoscit in prima veritate, non secundum essentiam, sed in veritate exemplata a prima veritate. i. q. 12. II ad 3. et q. 16. 6 ad 1 et ad 2.

107. Deus est primum objectum intellectus animæ rationalis, quia ratio et causa veritatis alicujus objecti primo apprehenditur a potentia. 2 2 q. 1. 1. c.

108. Anima cognoscit omnia in rationibus æternis. 1. q. 12. 11 ad 3. et q. 84. 5. o.

109. Anima cognoscit omnia in rationibus æternis, ut in principio cognitionis, non autem ut in subjecto, vel in speculo, i. q. 12. L1 ad 3. et q. 84. 5. o. et q. 4. 3 ad 1.

110. bluila operatio animæ dicitur proprie motus, nisi operatio appetitus sensitivi, i. q. 81. 1. c.

111. Ab essentia animæ non procedit operatio nisi mediante virtute ejus vel potentia, i. q. 77. 1. o.

112. Necesse est dicere, id quod est principium intellectualis operationis, quod dicimus hominis animam, esse quoddam principium incorporeum et subsistens, i. q. 75. 2 c. principio.

113. Si ipsa essentia animæ esset immediatûm operationis principium, semper habens animam actu haberet Opera vitæ. i. q. 77. 1. c.

114. Anima tripliciter patitur, s. a Deo, et a læsione corporis, et a propria operatione, m. q. 15. 4. c.

115. Illud quo anima operatur, differt realiter ab ea. i. q. 7,7. 1. o.

116. Anima rationalis non habet vim transmutandi materiam corporalem, i. q. 117. 3. o.

117. In actibus et relationibus animæ Jntellectis itur in infinitum, i. q. 28. 4 ad 2. et q. 32. 2. c. fi. et q. 87. 3 ad 2. et 1 2. q. 1. 4 ad 3. et m. q. 87. 3 ad 2.

118. Anima est movens mota per accidens, i. q. 75. 1 ad 1.

119. Anima de se nata est movere ad quamlibet partem, sed per corporis gravitatem impeditur, ideo difficile est homini ascendere. 1. q. 62. 2 ad 2.

120. Cum superior pars animæ intense movetur In aliquid, sequitur motum ejus pars inferior per redundantiam. 1 2. q. 24. 3 ad 1. et q. 30. 1 aa 1. et q. 31. 5. 6. fi. et q. 38. 4 ad 3. et q. 59. 5. c. et q. 77. 6. c.

121. Potentiæ animæ dupliciter possunt moveri, s. quoad exercitium actus et quoad determinationem ejus. 1 2. q. 9. 1. c.

122. Anima non movetur, nisi per accidens, 1. q. 75. 1 ad 1. et 1 2. q. 22. 1 ad 2. et ni, q. 59. 5 ad 3.

123. Motus magis est in potentiis animæ appetitivis quam apprehensivis, i. q. 81. 1. c.

124. Omnis motus cognitivæ et appetitivæ virtutis reducitur in naturam, sicut in primum principium. 1 2. q. 10. 1. c. q. 17, 9 ad 2. et q. 41.3. c.

125. Omnis motus appetitivæ potentiæ reducitur ad prosecutionem boni per se, vel mali per accidens, vel ad fugam mali per se, vel boni per accidens. 1 2. q., 45. 2. c.

126. Anima differt realiter a suis potentiis, i. q. 77. 1. o. et 1 2. q. 110. 4. c.

127. Quandoque dicitur quod anima est suæ potentiæ, et e converso, sed non proprie, sed denominative, quasi a principaliori sua virtute, j. q.

128. In potentiis unius animæ non potest esse nisi una intentio. 1 2. q. 37. 1. o. et q. 77. 1. c.

129. Omnes potentiæ animæ radicanur in una essentia animæ, ideo oportet quod quando intentio animæ vehementer trahitur ad unam operationem unius potentiæ, retrahatur ab operatione alterius, quia unius animæ non potest esse nisi una intentio. 1 2. q. 37. 1. o. et q. 77. 1. c. et in. q. 46. 7 c.

130. Omnes potentiæ in eadem essentia animæ radicanur et fundantur, velut in principio tantum, ut organicæ, i. vegetativæ et sensitivæ, vel in essentia etiam ut in subjecto, ut intellectivæ.

131. Omnis proprietas naturaliter consequens animam, dicitur potentia ejus. i. q. 77. 8. ad 2.

132. Natura quandoque dividitur contra rationem et voluntatem, cum tamen ipsa ratio et voluntas ad naturam hominis pertineant. Et cum potentiæ animæ sint naturales proprietates, speciem consequentes, anima non potest sine iis esse. Dato tamen quod sine iis esset, adhuc tamen anima diceretur secundum speciem suam intellectualis vel rationalis, non quia actu haberet has potentias, sed propter speciem talis essentiæ, ex qua natæ sunt hujusmodi potentiæ effluere, i. q. 77.. 8 ad 2. et 1 2. q. 51. 1 ad 1. et q. 110. 4 ad 4.

133. Potentiæ animæ sunt accidentia ejus per se, et sunt in secunda specie qualitatis, i. 77. 1. ad 5. et 1 2. q. 83. 2 ad 3. et q. 110. 4 ad 3. et ad 4.

134. Capacitas animæ non est nec potest esse infinita In actu, sed potest ampliari in infinitum. 2 2. q. 24. 7. c. ad 2.

135. Potentiæ animæ fluunt ab ejus essentia. 1. q. 77. 1 ad 5. et 6. o. et 1 2.q. 100.4 ad 1. et m. q. 7. 2. c. et q. 62. 2. c. et q. 89. 1. c.

136. Una potentia fluit ab anima, mediante alia. i. q. 77. 7. o. et q. 78. 4 ad 3.

137. Potentiæ organicæ fluunt ab anima, in quantum est actus corporis, aliæ vero ut prædominatur corpori. 1. q. 76. 8 ad 4.

138. Anima est causa suarum potentiarum tripliciter, s. efficiens, finalis, et materialis, i. subjectiva. i. q. 77. 6. o. et 7. c.

139. Potentiæ animæ perfectiores sunt principia imperfectiorum activa et finalia, et etiam priora, sed e converso via generationis, et causæ materialis, i. q. 77. 7. c.

140. Potentiæ non organicæ sunt subjectivæ in anima, organicæ vero in composito, i. q. 77. 5. o. et 6. 8. c.

141. Una potentia animæ est subjectum alterius potentiæ in virtute animæ. i. q. 77. 7. 2. et q. 78. 4 ad 3.

142. Ordo potentianim animæ triplex, s. pef-

Anima

INDEX III

tectionis, generationis, et objectorum, i. q. 77. 4. o. et 7. c.

143. Omnes potentiae animae necessariam habent habitudinem ad suum proprium et principale objectum. l. q. 9. 3. c.

144. Potentia? animae mutuo se impediunt circa diversa objecta, non autem circa idem. l. 2. q. 33. 3 ad 3. et q. 37. 1. o. et q. 77. 1. c. et 2 2. q. 123. 8 ad 1. et q. 153. 5. e. et iu. q. 15. 9 ad 3.

145. Omnis potentia animae est quaedam forma, seu natura, t. q. 8(1 l ad 3.

146. In omni potentia animae commune est fere, ut eodem nomine, actus et potentia nominetur. 1. q. 83. 2 ad 1.

147. Appetitus naturalis est in qualibet potentia animae, et in voluntate, et in omni parte et membro corporis, et in omni re. i. q. 78. l ad 3. et q. 80. l ad 3.

148. Anima rationalis habet plures potentias quam aliqua alia res. i. q. 77. 2. o.

149. Anima quanto nobilior est, tanto plures potentias, operationes, et organa habet, i. q. 30. 2 ad 3. et q. 76. 5 ad 3. et q. 77. 2. c.

150. Anima comparatur ad corpus sicut forma ad materiam; ad potentias vero, ut substantia ad propria accidentia; ideo prior est eis generatione et perfectione, sed corpore prior est secundo modo, et posterior primo modo. l. 2. q. 53. 2 ad 3.

151. Potentia motiva animae duplex, s. imperans motum et exequens motum, i. q. 75. 3 ad 3. et q. 78. l ad 4.

152. Potentia cuius objectum est patiens ab ea, est activa sicut omnes vegetativae; si autem ut agens, est passiva, sicut omnes sensitivae. 1. q. 79. 3 ad 1.

153. Omnes potentiae animae sunt passivae, praeter intellectum agentem, et vegetativas quae solae sunt activae. i. q. 79. 3 ad 1.

154. Modi vivendi animae sunt tres, gradus vero quatuor et quinque genera potentialium, s. vegetativum, sensitivum, motivum secundum locum, appetitivum, et intellectivum, i. q. 18. 2 ad 1. et 3. c. et q. 78. 1. o.

155. Omnes potentiae animae inteilectivae et sensitive, appetitivae, et apprehensivae interiores, ut operantur ex ratione, indigent habitu, non autem ut ex instinctu naturae. 2 2. q. 49. 4. c. et q. 50. 3. 4. 5. o.

156. Omnis habitus operativus et culpa prius sunt in potentiis animae quam in essentia. l. 2. q. 50. 2. o.

157. Gratia est immediate in essentia animae, non autem in potentiis ejus. l. 2. q. 50. 2. c. et q. 110. 4. o. et q. 112. 5. ad 1. et ni. q. 2. 10 ad 2. et q. 7. 2. c. et q. 61. 2. c. ad 1.

158. Gratia ponit aliquid creatum in anima. l. 2. q. 110. 1. o.

159. Gratia agit anima formaliter, non tem effective. l. 2. q. 110. 2 ad 1. et q. 111. l ad 1.1 et 2 ad 1.

160. Anima est simpliciter nobilior gratia, sed secundum quid est e converso. l. 2. q. 110. 2 ad 2.

161. Multi habitus possunt simul esse in eadem potentia. l. 2. q. 54. 1. o. et 2 2. q. 57. 5. c.

162. Omne diversificans potentiam diversificat habitum, non autem e converso. l. 2. q. 8. 2 ad 3 et q. 54. 1. o. et q. 56. 2. c. et 2 2. q. 47. 5. c.

163. in potentiis sensitivis apprehensivis interioribus sunt aliqui habitus, ut in memoria. l. 2. q. 50. 3 ad 3. et q. 56. 5. c.

164. In[[pientlis sensitivis exterioribus non est habitus. l. 2. q. 50. 3 ad 3.

165. In potentiis vegetativis non est habitus.

l. 2. o. 53 ad 1. et q. 54. 1. c. et 2 2. q. 158. l ad 3.

166. Omnis perfectio potentiae anhnæ habet rationem virtutis. l. 2. q. 1 IK). 4. c.

167. Virtutes sunt subjectiva» in potentiis animae. l. 2. q. 50. 1. o. et q. 56. 1. o. et m. q. 7. 2. c.

168. Virtutes sunt subjective tantum in potentia rationali essentialiter vel participative. l. 2. q. 55. 2. c. et 4 ad 3. et q. 61. 2. c. fi.

169. Una virtus potest esse in pluribus potentiis non aequaliter, sed ordine quodam, s. in una principaliter, in alia vero per modum diffusionis vel dispositionis, vel directionis, vel motivi. l. 2. q. 56. 2. o. et q. 60. 5. c.

170. In nulla potentia sensitiva est virtus nili in appetitiva. l. 2. q. 56. 5. o.

171. Virtus est necessaria potentiae sensitiva; appetitivae, s. concupiscibili et irascibili, in quibus est subjective, non quidem secundum se, sed ut sunt rationales participative. l. 2. q. 56. 4» o. et 5 ad 1.

172. Anima et angelus non conveniunt in ultima differentia, i. q. 75. 7 ad 2.

173. Anima et angelus conveniunt in ultimo fine, non autem in fine proximo, i. q. 75. 7 ad 1.

174. Anima sensitiva in homine est incorruptibilis. i. q. 76. 3 ad 1.

175. Anima sensitiva in homine est nobilior quam in brutis, i. q. 76. 5. c. et q. 91. 3 ad 1. et l. 2. q. 74. 3 ad 1. et m. q. 2 ad 2. et 5 ad 1.

176. Anima sensitiva non est subsistens, i. q. 75. 3. o. 6 c. et q. 118. 1. c. ad 1.

177. Anima sensitiva nullo modo est hoc aliquid. i. q. 75. 3. o.

178. Anima sensitiva non est vivens, sed principium vivendi, i. q. 118. 1. c.

179. Anima sensitiva non est per creationem, i. a. 118. 1. o.

180. Anima sensitiva non praexistit actu in semine, nec etiam vegetativa. i. q. 118. 1. o.

181. Anima sensitiva et vegetativa traducitur cum semine, i. q. 118. 1. o. et 2 ad 2.

182. Anima sensitiva prolis producta in partem principalem incipit operari ad complementum proprii corporis, per modum nutritionis et augmenti. i. q. 118. l ad 4.

183. Anima sensitiva nullam habet operationem per se. l. q. 75. 3. o. et q. 118. 1. c.

184. Animæ brutorum desinunt esse, corpore corrupto. 2 2. q. 164. l ad 2.

185. Anima vegetativa non creatur, i. q. 118. 1. o.

186. Anima vegetativa non praexistit in semine. i. q. 118. 1. o.

187. Anima vegetativa est in menstruo secundum actum primum, non autem secundum actum secundum qui est operari, i. q. 118. l ad 4. et 2 ad 2.

188. Ex anima vegativa generantis derivatur quaedam virtus activa ad ipsum semen animalis vel plantæ, sicut a principali agente derivatur vis motiva ad instrumentum. 1. q. 118. 4. c. ad 3. et a. 119. 1. c. fi. et 2. c. ad 1.

189. Anima vegetativa non agit nisi in corpus sibi unitum, i. q. 78. 1. c. et q. 79. 2 ad 3.

190. Objectum potentiae vegetativae est corpus vivens per eam. i. q. 78. 1. 2. c.

191. Potentia vegetativa est triplex, s. generativa, augmentativa, et nutritiva. i. q. 78. 2. o.

192. Omnium partium animae vegetativae generativa est finalior, dignior, et perfectior, i. q. 72 ad 1. et q. 78. 2. c.

193. Vires vegetativae dicuntur naturales, dupliciter, s. quia habent effectus similis natum esse, quantitatem, et conservationem, et quia

Anima

Animal

INDEX II!

Animal

per finillia instrumenta agunt, i. per qualitates KIVAS et passivas, sed altiori modo. i. q. 78. l ad 1.

194. Vegetativae agunt per calorem, et per alias alitdtes naturales, i. q. 78. 1. c. et 2. o.

195. Potentiae vegetativae non obediunt imperio ritlonis. l. 2. q. 17.8. 9. o. et q. 50. 3 ad 1. et 2 2. ^,148. l ad 3. et m. q.15. 2 ad 1. et q. 19. 2. c.

196. Sicut Deum in cælo esse dicimus, Ita anisabus beatis, quæ deitatis perfecte participes j<nt, assignari; anlmabus vero quæ hujus deitatis sunt expertes, contraria loca deputari asserimus. Suppi, q. 69. 1. c.

197. Animæ e carcere corporis liberatae præmio consecuto in cælurn, aut poena debita inflicta, in infernum feruntur. Suppi, q. 69. 2. o.

198. Fieri non potest ut animæ vel de paradiso velde inferno simpliciter exeant. Suppi, q. 69. 3. c.

199. In anima separata potentiae sensitivæ et aliæ similes non remanent simpliciter, sed secundum quid, hoc est eo modo quo principiata sunt insuis principiis. Suppi. 7. 1. c.

200. Actus sensitivarum potentialium nullo modo remanent in an(ma soluta a corpore, nisi fortassis tanquam in radice remota. Suppi, q. 70. 2. c.

ANIMAL - 1. Essentia. Animal est quod habet naturam sensitivam, rationale vero, quod habet naturam Intellectivam, i. q. 3. 5. c. et q. 85. 3 ad 4. et 5 ad 3. et l. 2. q. 67. 5. c.

2. Quædam animalia dicuntur esse ex aqua, quia plus habent de aqua quam alia animalia, licet in omnibus prædominetur terra, i. q. 71

3. Quædem animalia sunt inedia inter aquatica et terrestria, licet magis convenient cum altero, cum quo magis computantur, i. q. 71 ad 4.

4. Animalia terrestria sunt perfectiora avibus et piscibus, i. q. 72 ad 1.

5. Non quælibet pars animalis est animal, quia non habet animam primo, sed in ordine ad totum. i. q. 76. 8. c. fi. ad 2 et ad 3.

6. Pars animalis perfecti non est animal, quia non habet distinctionem organorum et operationum quæ requiruntur, i. q. 5. 2 ad 2.

7. Partes animalis non sunt in specie, nec differunt specie, sed sunt diversarum dispositionum, i. q. 76. 5 ad 3.

8. Dextra est nobilior pars corporis animalis. Ideo qui ad dextram alicujus sedet, nobilissimo modo ei conjungitur, i. q. 102. 1. c. fi.

9. Diversa animalia ad ornatum diversorum elementorum pertinent, s. aves aeris, et pisces aquæ, cætera autem terræ. i. q. 71. 72. o.

10. Generatio. Animalia quælibet præter perfectia, possunt generari ex semine, et sine semine per putrefactionem, i. q. 91. 2 ad 2.

11. Virtus cæli loco spennatis cum elementis sufficit ad generationem animalium imperfectorum, non autem perfectorum. 1. q. 45. 8 ad 3. et q. 70. 3. c. et q. 71 ad 1. et q. 91. 2 ad 2.

12. Species animalium de novo generatae per putrefactionem, fuerunt products in primis sex diebus in suis principiis, i. q. 74. l ad 3.

13. Generatio hominis et multiplicatio, etiam quoad individua, est de principali intentione nature, non autem aliorum animalium, nisi secundum speciem, i. q. 50. 4 ad 4. et q. 98. 1. o.

14. In generatione animalis, præcipue hominis, sunt necessariae multæ generationes non continua, sicut etiam multæ formæ. i. q. 118. 2 ad 2.

15. Motus sursum est naturalis animali secundum animam, non autem secundum corpus. l. 2. q. 6. 5 ad 3.

16. Motus appetitus animalis provenitur ab ex-

teriori motu dupliciter, scilicet secundum sensus, et secundum corpus. l. 2. q. 6. l ad 2.

17. Quædam animalia mox nata habent movere se, et usum membrorum, non propter nobilitatem, sed propter siccitatem cerebri, i. q. 99. l ad 2.

18. Animalia pugnant propter cibum et coitum. l. O, 81. 2. c. fi.

19. Quædam animalia abhorrent coire cum matre, ut eauus, et camelus. 2 2. q. 154. 9 ad 2.

20. Animalia bruta non prosequuntur conveniens, nec fugiunt nociva per rationis deliberationem, sed per naturalem instinctum sestimativæ, similiter et pueri, j. q. 83. 1. c. et l. 2. q. 11.2. c. et q. 15. 2. c. et q. 10. 2 ad 3. et q. 17. 2 ad 3. et q. 46. 4 ad 2. et 7 ad 2.

21. Animalia bruta non intendunt aliquid manifestare, vel repræsentare, quia hoc est proprium rationis conferentis signum ad signatum: sed agunt ex instinctu naturali aliquid ad quod sequitur hoc. 2 2. q. 110. 1. c.

22. Aves docent pullos suos volare, et similia: quia mox nata bruta non habent ita perfectum usum industriæ naturalis, sicut postea, i. q. 101. 2 ad 3.

23. Animalia bruta sunt sagacia, quia diriguntur a Deo, sicut horologia. l. 2. q. 13. 2^ad 3.

24. Cognitio est in animalibus brutis propter necessitatem actionis tantum, i. q. 91. 3 ad 3. et l. 2. q. 31. 6. c.

25. Homines in statu innocentiae non indigebant aliis animalibus, nisi ad experimentalem cognitionem eorum. l. q. 96. l ad 3.

26. Appetitus animalis bruti non est liber, i. q. 59. 3. c. et q. 83. 1. c. et l. 2. q. 11.2. c. et q. 13. 2 ad 2. et ad 3. et q. 26. 1. c.

27. Electio non convenit animalibus brutis. l. 2. q. 13. 2. o.

28. Intentio proprie non convenit animalibus brutis. l. 2. q. 12. 5. o.

29. Delectatio proprie convenit animalibus brutis, non autem gaudium. l. 2. q. 31. 3. c.

30. Animalia bruta non delectantur visibilibus, odoribus, et sonis, nisi in ordine ad sustentationem naturæ. i. q. 91. 3 ad 3. et l. 2. q. 31. 6. c. et q. 35. 2 ad 3. et 2 2. q. 141.4 ad 3. et q. 167. 2. c.

31. Omne animal naturaliter abstrahitur a delectationibus venereis, et gustus per dolores corporis. l. 2. q. 29. 2 ad 1. et q. 35. 5. c. fi. ad 1.

32. Animalia ferociora non erant mansueta ante peccatum Adæ, nec comedebant herbas, sed carnes sicut nunc. i. q. 96. l ad 2.

33. Animalia bruta appetunt excellentiam, et irascuntur contra derogantia ei, non autem honorem. l. 2. q. 47. 2 ad 2.

34. In communi. Homo ex parte suæ temperatissima complexionis, non habet superexcellentiam alicujus passionis animæ, quam habent cætera animalia, secundum quod deviant ab hac aequalitate, ut leo in audacia, canis in ira, lepus in timore, et sic de aliis. l. 2. q. 46. 5 ad 1.

35. Quæ tantum vivunt, i. plantæ, sunt propter omnia animalia, et hæc propter hominem, et omne imperfectius propter perfectius, i. q. 65. 2. c. et 2 2. q. 64. 1. 2. c. et q. 66. 1. c.

36. Omnia animalia sunt subjecta homini, vel totaliter, ut mansueta, vel in parte, ut alia, sed non omnia obediunt ei propter peccatum, i. q. 96. 1. o.

37. Bruta quandoque puniuntur in poenam dominorum suorum. 2 2. q. 108. 4 ad 3.

38. In brutis est similitudo boni moralis, scilicet virtutum, secundum passiones tantum. l. 2. q. 24. 4 ad 3.

39. Bruta invocant Deum, inquantum naturaliter desiderant bonitatem ejus. Sed obediunt ei,

inquantum naturalis instinctus eorum movetur a Deo. 2 2. q. 83. 10 ad 3.

40. **Lex.** Distinctio animalium immundorum a mundis non erat ante legem Moysi, quoad esum, nisi propter abominationem vel consuetudinem, sed bene quoad sacrificia. 1 2. q. 103. 1 ad 4.

41. Expositio animalium mundorum secundum legem. 1 2. q. 102. 3 ad 2.

42. Expositio animalium Immundorum secundum legem. 1 2. q. 102. 6 ad 1. et ad 2.

43. Animal sacrificandum debebat habere quatuor, s. integritatem, sanitatem, suavitatem et sal. 1 2. q. 102. 3. c. ad 2. et ad 7.

44. Animalia ante octo dies non offerebantur, propter suam teneritudinem. 1 2. q. 102. 3 ad 7. et 5 ad 1. et m. q. 70. 3 ad 3.

45. In lege veteri offerri solebant quinque animalia figurantia eorum sacrificium, i. Christum, s. vitulus, capra, ovis, turtur et columba. 1 2. q. 112. 3 ad 2.

46. Deus providit quod in sacrificiis propter paupertatem non valens offerre animal quadrupes, offerret aves. Si non, panes, vel farinam, vel spicas. 1 2. q. 102. 3 ad 12.

47. Quanto gravius est peccatum, tanto vilior species animalis offerebatur in sacrificiis» s. capra pro idololatria, vitulus pro ignorantia sacerdotis, et hircus pro negligentia principis. 1 2. q. 102. 3 ad 11.

ANIMATA generant et conservantur a principio motivo intrinseco, sed inanimata tantum ab extrinseco. i. q. 78. 1. 2. o.

ANIMUS - 1. pro vi irascibili ponitur, ut patet per Philosophum, ubi dicit, quod in sensitivo ap-Cexitu est desiderium et animus, i. concupiscibilis, et irascibilis. 2 2. q. 129. 1 ad 1. et ad 2.

2. Moderatio animi quandoque provenit ex quadam dulcedine affectus, qua quis abhorret omne illud quod potest alium tristare. Et ideo dicit Seneca, quod temperantia est quaedam lenitas animi. Nam austeritas e contrario animi videtur esse in eo, qui non veretur alios contristare.

Nisi propter aliquam causam necesse sit aliquando alios utiliter contristare. 2 2. q. 114. 2 ad 1. fi. et q. 157. 3 ad 1. fi.

ANNEXUM - 1. spiritualibus potest esse aliquid dupliciter, s. vel sicut ex spiritualibus dependens, sicut habere beneficia ecclesiastica dicitur spiritualibus esse annexum, quia non competit, nisi habenti officium clericale. Unde huiusmodi nullo modo possunt esse sine spiritualibus. Et propter hoc ea nullo modo vendere licet, quia eis venditis, intelliguntur etiam spiritualia venditioni subijci. Quaedam autem sunt annexa spiritualibus, inquantum ad spiritualia ordinantur, sicut jus patronatus quod ordinatur ad praesentandum clericos ad ecclesiastica beneficia, et sicut vasa satra, quæ ordinantur ad sacramentorum usum.

Unde huiusmodi non præsupponunt spiritualia, sed magis ea ordine temporis præcedunt, et ideo aliquo modo vendi possunt, non autem inquantum sunt spiritualibus annexa. 2 2. q. 100. 4. c.

ANNIHILATIO. - 1. In mutationibus naturalibus terminus a quo, i. forma, annihilatur, nisi inquantum manet in potentia in suo subjecto. 1. q. 104. 4 ad 3.

2. Nulla creatura annihilatur, sed quaelibet secundum aliquid perseverabit in æternum. 1. q. 65. 1 ad 1. et q. 103. 1 ad 2. et q. 104. 4. c.

3. **Agens.** Si Deus subtraheret actionem suam, omnia subito annihilarentur. 1. q. 8. 1. c. et q. 9. 2. c. et q. 50. 5 ad 3. et q. 104. 1. c. et 1 2. q. 109. 2 ad 2. et 8. c.

4. Solus Deus potest aliquid annihilare, i. q. 9. 2. c. et ni. q. 13. 2. c.

5. Deus de potentia absoluta potest annihilare omnem creaturam, non nutem de potentia ordinaria. 1. q. 9. 2. c. et q. 103. 3. 4. o.

6. Deus non annihilat peccatores, ne justitia sit sine misericordia, et ut pœna respondeat cui. pæ. 1 2. q. 87. 4 ud 1.

ANNUNCIATIO - 1. Christi convenienter facta fuit beatie Virgini, m. q. 30. 1. o.

2. Annunciatio Christi convenienter facta fuit per angelum, m. q. 30. 2. o.

3. Annunciatio Christi convenienter facta fuit per supremum archangelim. ih. q. 30» 2 ad 4.

4. Annunciatio Christi convenienter facta fuit in specie corporali, et visione corporali. m. q. 30. 3. o.

5. Annunciatio Christi convenienti modo et ordine facta fuit. 11). o. 30. 4. o.

6. Expositio evangelii de annunciatione dominica. m. q. 30. 4. o.

ANTECEDENS. - Quando in antecedente est aliquid pertinens ad actum animæ, consequens debet sumi ut est in anima, i. q. 14. 31 ad 2.

ANTEQUAM importat ordinem ad futurum vere, vel imaginarie. ii!..q. 28. 3 ad 1.

ANTHRÔPÔMÔRPHITÆ fuerunt hæretici fingentes Deum esse figuratum lineamentis corporis humani. 2 2. q. 118. 5. c.

ANTICHRISTÛS - 1. non erit imitus diabolo in persona, m. q. 8. 8. c. ad 1»

2. Antichristus erit caput malorum omnium perfectione malitiæ, non autem ordine vel influxu, ni. q. 8. 8. o.

ANTIOCHIUS non vere pcenituit. i. q. 86. 1 ad 1.

ANTONIUS. - In collationibus patrum introducitur sententia beati Antonii, qui prætulit discretionem per quam aliquis omnia moderatur, et jejuniis, et vigiliis, et omnibus huiusmodi observantiis. 1 2. q. 188. 6. c. ad 3.

ANTONOMASIA est figura qua nomina generalia restringuntur ad aliquid per excellentiam, ut Urbs pro Roma. 2 2. q. 141. 2. c. et q. 186. 1. c.

APIROCALIA est excessus expensarum contra rationem, et opponitur parvificentia. 2 2. q. 135. 2. o.

APOCRYPHA Esdræ. i. q. 10. 6. a. 1. et 2 2. q. 34. 1. ad 2.

APOSTASIA - 1. **Divisio.** Duplex, s. aversio a Deo, et nolle subdi Deo, et sic est speciale peccatum, s. prima species superbia, non autem primo modo, sed est generalis conditio omnis peccati. 1 2. q. 84. 2 ad 2.

2. Apostasia, id est, recessus a Deo, est triplex, scilicet a religione, vel ordine, a bona vita, et a fide. 2 2. q. 12. 1. o.

3. Apostasia a fide non est species infidelitatis, sed est circumstantia ejus aggravans eam. 2 2. q. 12. 1 ad 3.

4. Apostasia a fide est pessima, et includit alias. 2 2. q. 12. 1. c.

5. **EOENA.** Apostata condemnatus ab Ecclesia perdit jus dominii super subditos. 2 2. q. 12. 2. o.

APOSTOLI - 1. fuerunt perfectiores cæteris sanctis. 1 2. q. 106. 4. c.

2. Apostoli habuerunt omnem scientiam quantum expediebat ad conversionem mundi. 2 2. q. 176. 1 ad 1.

3. Spiritus sanctus docuit apostolos omnem veritatem necessariam ad salutem, non autem omnes futuros eventus. 1 2. q. 106. 4. 2.

4. Verba apostolorum sunt ex familiari revelatione Spiritus sancti et Christi, ideo servanda sunt, quia sunt in canonica scriptura, in qua nefas est credere aliquid falsum esse. i. q. 57. 5 ad 3. et 1 2. q. 100. 8. 5 ad 3. fi. et q. 103. 4 ad 2.

5. Missio visibilis Spiritus aancti facta est ad apostolos In specie flatus, et linguæ igneæ, ad depulcandum quod gratiam et auctoritatem haberent a capite, i. Christo, et abundarent verbi* et fervore, i, q. 43. 7 ad 6. et h. i. q. 39. 6 ad 4. et q. 72. 2 ad 1.

6. Deus dedit apostolis scientiam scripturarum, et omnium linguarum, quam homines per studium vel consuetudinem acquirere possunt, licet non ita perfecte. l 2. q. 51. 4. c.

7. Apostoli loquebantur omnibus linguis, non autem Christus, nec Christiani modo. 2 2. q. 176, 1. l.

8. Apostoli relinquentes omnia propter Christum voverunt pertinentia ad perfectionis statum. 2 2. q. 88. 4 ad 3.

9. Apostoli omnes in navicula turbabantur propter peccatum Judæ, ad commendationem unitatis. 2 2. q. 108. 4. ad 5.

10. Sacramentum. Apostoli nullum sacramentum instituerunt, m. q. 64. 2. o. et q. 72. 1 ad 1.

11. Apostoli ministrantes sacramenta utebantur aliqua forma verborum tradita a Christo, n. i. q. 72. 4 ad 1.

12. Apostoli multa tradiderunt occulte, non in scriptis, ut formas sacramentorum, ne irriderentur ab infidelibus. 1H. q. 25. 3 ad 4. et q. 64. 2 ad 1. et q. 72. 4 ad 1. et q. 78. 3 ad 9. et q. 83. 4 ad 2.

13. Omnes apostoli sunt baptizati baptismo Christi a Christo, m. q. 38. 6 ad 2. et q. 72. 6 ad 2. et q. 84. 7 ad 4.

14. Apostoli baptizabant per alios, et secundum Dionysium divini nostri duces, id est, apostoli probaverunt infantes recipi ad baptismum, sed praedicabant per se sicut etiam Christus, quia industria ministri multum facit in ultimo, et nihil facit in primo, m. q. 67. 2 ad 1. et q. 68. 9 c.

15. Apostoli confirmati sunt a Christo sine materia, sed non confirmabant alios communiter sine materia, m. q. 72. 2 ad 1. et 4 ad 1.

APPARITIO Dei - 1. differt a missione visibili, quia non importat ordinem divinarum personarum, nec inhabitationem, sicut missio, i. q. 43. 7 ad 6. et m. q. 39. 8 ad 1.

2. Apparitio convenit patri, non autem mitti, i. q. 43. 7 ad 6. et m. q. 39. 8 ad 1.

3. Apparitio Christi postquam resurrexit, legitur facta duodecies, m. q. 55. 3 ad 3. et ad 4. q. 83. 5 ad 6.

4. Christus apparuit in alia effigie, propter gloriam ejus, et incredulitatem videntium, m. q. 54. 1 ad 3. et q. 55. 4. o.

5. Christus per apparitiones probare voluit identitatem resurgentis, quoad naturam comedendo, personam eadem effigie, vel accidentia, per cicatrices, veritatem vitæ loquendo, et veritatem corporis, per palpationem, et ejus gloriam intrando januis clausis, m. q. 55. 6. c.

6. Christus post ascensionem apparuit quibusdam in specie propria corporali, sicut Paulo, in. q. 57. 6 ad 3.

APPELLARE - 1. ex confidentia justæ causæ licet cuilibet, non autem ut per moram justitiam impediat. 2 2. q. 69. 3. o.

2. Ante sententiam, et post eam licet appellare. 2 2. q. 69. 3 ad 1.

3. Appellare licet a iudice ordinario tantum, et ab ordinario et arbitrario simul, non autem ab arbitrario tantum. 2 2. q. 69. 3 ad 2.

4. Nullus potest appellare post decem dies, nec plus quam ter. 2 2. q. 69. 3 ad 3.

5. Nulli fidei licet ad iudicem infidelem appellare. 2 2. q. 69. 3 ad 3.

APPETITUS - L quid. Appetitus est potentia passiva, i. q. 80. 2. c. et l 2. q. 8. 2 ad 3. et q. 27. 1. c. et q. 50. 5 ad 2.

2. Appetitus est inclinatio appetentis in aliquid albi Umile et conveniens, i. q. 80. l. c. et 12. q. 8. 1. c. et q. 29. 1. c, et q. 50. 5 ad 1.

3. Appetitus omnis est inclinatio consequens formam, sed naturalis naturalem, sensitivus apprehensam a sensu, intellectivus, id est. voluntas apprehensam ab intellectu, i, q. 78. 1 ad 3. et q. 80. 1, o. et q. 81. 1. c, et q. 87. 4. c. et l 2. q. 8. 1. c. et q. 17. 8. c. et q. 26. 1. c. et q. 35. 1. c. et q. 40. 3. c.

4. Appetitus quilibet sequitur cognitionem. l 2. q. 40. 3.-C.

5. Appetitus est ad res, sed cognitio est a rebus. l, q. 16. 1. c. et 19. 3 ad 6. et 6 ad 2. et q. 80. 2 ad 2. et q. az. 3. c. et l 2. q. 22. 2. c. et q. 40. 2. c. et q. 66. 6 ad 1. et 2 2. q. 26. l ad z. et q, 27. 4. c.

6. Divisio. Appetitus duplex, s. naturalis, et sensitivus, i. q. 78. i ad 3. et q. 80. l. o. et 2 2. q. 148. 1 ad 3.

7. Appetitus duplex, s. sensitivus, et intellectivus. 1. q. 80. 2. o. et 2 2. q. 18. 1. c. et q. 24. 1. c. et q. 58. 4. c. et q. 175. 2 ad 2.

8. Appetitus triplex, s. naturalis, sensitivus, et intellectivus, i. q. 6. 1 ad 1 et q. 19. 1. 9. c. et q. 59. 1. c. et 60. 1. c. et q. 87. 4. c. et l 2. q. 1. 2. c. ad 3. et q. 26. 1. 2. c. et q. 40. 3. c. et 2 2. q. 29. 2 ad 1.

9. Appetitus naturalis qui sequitur naturæ indigentiam, s. vis appetitiva vel attractiva, dividitur contra retentivam, digestivam et expulsi- vam. Et omnes subserviunt nutritivæ, et sunt vires animæ vegetativæ proprie, sed in passionibus animæ, secundum similitudinem agentium naturalium. 1 2. q. 23. 4. c. et q. 40. 4. c. et i. q. 117. 1. c. et q. 119. 2. c. et 2 2. q. 148. 1 ad 3.

10. Appetitus cibi duplex, s. naturalis, id est, fames et sitis, et animalis, in quo est vitium gulæ, non autem in primo. 2 2. q. 148. 1 ad 3.

11. Actus appetitus est appetere non habita, amare habita et delectari in eis. i. q. 19. 1. c. ad 2. et q. 59. 1 ad 2.

12. Motus appetitus duplex, s. prosecutio, et fuga. 2 2. q. 141. 3. c. et q. 161. 1. c.

13. Ordo motus appetitus proportionatur ordini motuum naturalium. 1 z. q. 23. 2. c.

14. Omnis appetitus secundum quod tendit in bonum, tendit in assimilationem divinæ bonitatis. i. q. 7. 1. c. ad 2. et q. 44. 4. c. ad 3. et 2 2. q. 34. 1 ad 3.

15. Creatura irrationalis appetit Deum implicite tantum, sed rationalis implicite et explicite. i. q. 6. 1 ad 2.

16. In omni bono appetitur summum bonum, id est, Deus. l. q. 6. 1 ad 2.

17. Appeti propter se dicitur dupliciter, s. solum propter se, et nunquam propter aliud, et aliquando etiam propter aliud. Primum convenit soli beatitudini, secundum virtutibus. 2 2. q. 145. 1 ad 1.

18. Omnia appetunt bonum, esse, perfectionem, et conjungi suo principio, i. q. 5. 1. c. et q. 6. 1. o. et 2 ad 2. et q. 63. 3. c. et 2 2. q. 64. 5.

19. Nullus appetitus est ad malum, i. q. 19. 9. c. et q. 103. 8. c. et l 2. q. 8. 1. c. et q. z3. 2. c. et q. 27. 1 ad 1. et q. 28. 4. c.

20. Non esse est appetibile damnatis, et desperatis, per accidens tantum, s. ratione pœnæ. i. q. 5. 2 ad 3. et l 2. q. 8. 1. 3. et q. 29. 4 ad 2. et q. 73. S ad 2.

21. Bonum arduum ratione boni attrahit appetitum causando spem, sed ratione difficultatis

- retrahit causando desperationem, 2 2. q. 161. 1. c.
22. Possibile convenit objecto appetitus, non omnino per accidens. 1 2. q. 40. 1 ad 3.
23. Appetibile non movet appetitum sensitivum. nec rationalem, nisi apprehendatur, i. q. 80. 2 ad 1. et 2 2. q. 34. 1. c. prine.
24. Subjectum. Quælibet res habet aliquem appetitum, i. q. 59. 1. c. et q. 80. 1. c.
25. Naturalis. Appetitus naturalis nihil aliud est, nisi inclinatio et ordo rei ad rem sibi convenientem. i. q. 78. 1 ad 3. et q. 80. 1. o. et q. 81. 1. c. et q. 87. 4. c.
26. Appetitus naturalis est habitudo ad bonum naturale, ad quod tendit quando non habet, et in quo habito quiescit, i. q. 19. 1. 2. c.
27. Appetitus naturalis semper tendit in bonum existens in re. 1 2. q. 8. 1. c.
28. Appetitus naturalis semper sequitur formam in re existentem, alii autem apprehensam. 1. q. 59. 1. c. et q. 60. 1. c. et q. 80. 1. c. et 1 2. q. 8. 1. o. et q. 17. 8. c. et q. 26. 1. c.
29. Illud quod appetitur appetitu naturali potest etiam appeti appetitu animali, cum fuerit apprehensum. 1 2. q. 30. 3 ad 1.
30. Quælibet potentia animæ appetitu naturali concupiscit, amat, delectatur, et huiusmodi, sed appetitu animali sola concupiscibilis, i. q. 78. 1 ad 3. et q. 80. 1 ad 3. et 1 2. q. 30. 1 ad 3.
31. Appetitus potest dici naturalis tripliciter, s. vel quia inest rei a natura, et sic est in quælibet potentia animæ, et etiam in voluntate, et in omni parte et membro corporis, et in omni re. Vel quia consequitur formam mere naturalem et simpliciter immersam materiæ. Vel quia consequitur formam rationalem, quæ inest homini a natura, non tamen ut sequens formam actu apprehensam ab intellectu, i. q. 76. 1. c. co. 2. et q. 78. 1 ad 3. et q. 80. 1 ad 3.
32. Appetitus naturalis animæ non est potentia animæ distincta a cæteris ejus potentiis, i. q. 80. 1. o. et 1 2. q. 30. 1 ad 3.
33. Appetitus inferior naturaliter sequitur motum appetitus superioris, nisi aliquid repugnet. 2 2. q. 158. 8. c.
34. Appetitus naturalis non obedit rationis imperio. i. q. 83. 1 ad 5. et 1 2. q. 17. 8. 9. o. et 2 2. q. 1481 1 ad 3.
35. Omnis potentia animæ, naturali appetitu appetit objectum sibi conveniens. 1. q. 7». 1 ad 3. et q. 80. 1 ad 3. et 1 2. q. 30. 1 ad 3.
36. Appetitus consequens apprehensionem animalis est potentia animæ distincta a cæteris ejus potentiis, non autem appetitus naturalis, i. q. 80. o. i et 1 2. q. 30. 1 ad 3.
37. Appetitus sensitivus movetur a cogitativa seu æstiativa, imaginativa, et sensu, i. q. 81. 3 ad 2. et 1 2. q. 75. 2. c.
38. Appetitus sensitivus movetur immediate ab imaginatione, vel æstiativa, sed mediate a ratione, i. q. 81. 3. c. et 1 2. q. 30. 3 ad 3.
39. Vis cognitiva non movet nisi mediante appetitiva, nec ratio universalis, nisi mediante ratione particulari, nec voluntas, nisi mediante appetitu sensitivo, i. q. 20. 1 ad 1. et q. 80. 2 ad 3. et q. 86. 1 ad 2.
40. Appetitus sensitivus dividitur per concupiscibilem, et irascibilem. m. q. 59. 4. c. et q. 78. 1 ad 3. et q. 81. 2. o. et 3. c. et 2 2. q. 18. 1. c. et q. 58. 4. c. et q. 168. 2. c.
41. Et uterque appetitus obedit imperio rationis. 1. q. 74. 3. c. et q. 81. 3. o. et q. 83. 1 ad 1. et ad 5. et q. 96. 2. c. et q. 110. 2 ad 5. et q. 117. 3 ad 3. et 1 2. q. 17. 7. o. ct q. 26. 1. c. et q. 42. 4. c. et q. 50. 3. o. et 56. 4. o. ct q. 58. 2. c. et 2 2. q. 58. 2. c. et 1 ad 3. et q. 158. 2. c. et q. 18. 2. c. ad 1. et q. 19. 2. c. ct q. 20. 2 ad 3.
42. Appetitus sensitivus non obedit imperio rationis, nisi mediante voluntate. 1 2. u. 46 4 ad L H
43. Actus appetitus sensitivi ut est a potentia animæ, subjacet imperio rationis, non autem ut est ex dispositione organi corporalis. 1 2. q. 17. 7. o.
44. Proprium hominis est, quod appetitus inferior subdatur appetitui superiori et moveatur ab eo. 1 2. q. 74. 3 ad 1, et 2 2. q. 175. 2 ad 2.
45. Appetitus sensitivus est proximus motui corporis nostri. 1. q. 20. 1 ad 1.
46. In passionibus appetitus sensitivi est considerare aliquid quasi materiale, scilicet corporalem transmutationem, et aliquid quasi formale, quod est ex parte appetitus, i. q. 20. 1 ad 2.
47. Bonum sensibile est objectum appetitus sensitivi, sed bonum simpliciter est objectum voluntatis. 1. q. 59. 4. c. et 1 2. q. 1. 2 ad 3. et q. 19. 3. c. et 2 2. q. 24. 1. c.
48. Nullus appetitus movetur ad suum objectum, nisi apprehendatur sub ratione boni vel mali, convenientis vel nocivi. 1 2. q. 9. 1 ad 2.
49. Appetitus sensitivus, ut rectus a ratione, potest esse subjectum virtutis et vitii. 1 2. q. 50. 3 ad 3. et q. 56. 3. c. et 4. o. et 5 ad 1. et q. 57. 1. c. et q. 74. 2. c. ad 2. et 3. o.
50. Actus appetitus sensitivi semper est cum transmutatione corporis, et maxime circa cor. 1. q. 20. 1 ad 3. et 1 2. q. 10. 3. c. et q. 22. 2 ad 3.
51. Differentia. Appetitus sensitivus et rationalis, i. voluntas, sunt duæ potentia. i. q. 80. 2. o.
52. Actus appetitus sensitivi ratione mutationis corporalis annexæ dicuntur passionem, non autem actus voluntatis, i. q. 20. 1 ad 1.
53. Intellectivus. Appetitus sensitivus et voluntas sunt rationales participative. 1 2. q. 24. 1 ad 2. et q. 56. 6 ad 2. et q. 59. 4 ad 2. et q. 61. 2. c. fi. ad 2. et 2 2. q. 58. 4 ad 3. et m. q. 18. 2. 4.
54. Appetitus rationalis non dividitur per concupiscibilem et irascibilem. i. q. 59. 4. o. et q. 102. 5. o.
55. Appetitus rationalis non fertur in particulare, nisi sub ratione universalis. 1. q. 80. 2 ad 2.
- APPREHENSIO - 1. aliqua est causa timoris, et omnium operationum appetitus. 2 2. q. 7. 1. c.
2. Respectus qui est tantum in apprehensione rationis conferentis unum alteri, est relatio rationis tantum, i. q. 28. L c.
- APPROPINQUATIO - 1. Quanto aliquid habet minus de potentialitate, tanto magis appropinquat Deo. 1 2. q. 22. 2 ad 1.
2. Quanto aliqua sunt fini bono propinquiora, tanto sunt meliora. 2 2. q. 81. 6. c. prmc.
- APPROPRIATIO - 1. in communi est manifestatio divinarum personarum per attributa essentialia. 1. q. 39. 7. c.
2. Appropriatio in divinis potest fieri dupliciter, scilicet ex parte creaturarum, et ex parte Dei. Prima debet semper fieri per contrarium, secunda vero per similitudinem ad proprium, i. q. 39. 7. c. ad 1. et 8. c. co. 2.
3. Appropriatum ut sic est posterius proprio secundum modum intelligendi, sed ut essentialiter est e converso, i. q. 39. 7 ad 3.
4. Attributa convenienter appropriantur divinis personis, i. a. 39. 7. 8. o.
5. Essentia nulli personæ appropriatur, nec operatio, i. q.

ñ In speciali potentia appropriatur Patri, uplentla Filio, bonitas vero Spiritui sancto, i j. 39. 7. 8. c. et q. 45. 6 ad 2. et q. 46. 3. c. et J 2. q. 14. 1. c.

7. veritas in divinis appropriatur Fillo* I. q. 6 8. c.

8. Principium effectivum appropriatur Patri, exemplaro autem Filio, i. q. 46. 3. c.

9. Ætemitas appropriatur Patri, pulchritudo Filio, usus vero Spiritui sancto, secundum Hilarum. I. q. 39. 8. c. et HI* q. 59. I ad 2.

10. Unitas appropriatur Patri, imago, æquali-et verbum Filio, nexus vero Spiritui sancto, secundum Augustinum, i. q. 37. 1 ad 3. et q. 39. 8. c. et q. 47. 2 ad 2. et m. q. 58. 2 ad 3.

11. Ex ipso appropriatur Patri; per quem, Filio; in quo, Spiritui sancto. I. q. 36. 8. c.

12. Creatorem esse, appropriatur Patri; per quem, Filio; dominium vero et vivificatio, Spiritui sancto. I. q. 45. 6 ad 2.

AQUA - 1. In communi habet sex proprietates, quia sit diaphana, humida, frigida, generatlva, abundans ubique, et sine pretio, iu. q. 66. 3. c. et q. 69. 2 ad 2. et 4 ad 1. c.

2. /Aqua est duplex, scilicet viva, id est continuata suo principio cum fluxu, et mortua, id est stans, i. q. 18. 1 ad 3.

3. Aqua non cooperit totam terram contra naturam, propter viventia super eam. i. q. 69. 1 ad 2. et ad 4.

4. Congregatio aquarum convenienter describitur tertia die. i. q. 69. 1. o.

5. Aquæ dicuntur potius congregari et dividi quam creari, quia labiliter fluxæ sunt. Sed aquæ quæsupra cælos sunt, non sunt fluidæ secundum Basilium. i. q. 68. 2. c. et ad 2. fi. et q. 69. 1 ad 1.

6. Aqua calida citius et fortius congelatur. 1 2. q. 35. o. a. 2. et q. 37. 1 ad 2. et q. 48. 2. c. et q. 87. 2. c.

7. De latere Christi. Vera aqua exivit de latere Christi, in cruce, m. q. 66. 4 ad 3. et q. 74. 7 ad 3.

8. Benedicta. Aqua benedicta non est sacramentum, sed est quid sacramentale. i. q. 65.1 ad 6.

9. Aqua benedicta non ordinatur directe a<J remedium præstandum, sed contra dæmones, e contra omne impedimentum sacramentorum, m. q. 65. 1 ad 6.

10. Aqua benedicta datur contra impugnationem exteriorem dæmonum; exorcismus autem, contra interiorem, m. q. 71. 2 ad 3.

11. Aqua benedicta delet peccata venialia, m. g. 65. 1 ad 6. et ad 8. et q. 83. 3 ad 3. et q. o7. 3. c.

12. Aqua benedicta potest iterari, non autem exorcismus, pro quo sumitur contra dæmones. m. q. 71. 2 ad 3.

13. Aquæ benedictæ potest fieri additio aquæ non benedictæ, et tota erit benedicta, m. q. 77. 8 ad 3. et q. 83. 3 ad 3. et q. 87. 3. o.

AQUILA significat superbiam. 1 2. q. 102. 6 ad I. co. 2. fi.

AQUILO flans facit generare mares, auster vero fæminas. i. q. 92. 1 ad 1. et q. 99. 2 ad 2.

ARBOR. - 1. Aliter habetur spes fructificationis arboris cum virescit frondibus, et aliter cum jam primordia fructuum incipiunt apparere. 1 2. q. 69. 3. c.

2. In arboribus et in herbis nihil erat immun-dum secundum legem, sicut in omni genere animalium. 1 2. q. 102. 6 ad 2.

ARCA - 1. testamenti significat secreta fidei, quæ permittuntur videri a majoribus tantum. 1 2. q. 102. 4 ad 6.

2. Dispositio arcæ testamenti interius et exte-

riUi, et expositio litteralis et figiiralis omnium pertinentium ad eam. 1 2. q. 102. 4 ad 6.

ARCH ANGELI aunt medius ordo inter Angelos et Principatus, i. q, 108. 5 ad 4.

ARCHITECTOR est principalis "artifex præ-cipiens induci formam, et præparari materiam i. q. 18. 3. c.

ARGUMENTUM - L dicitur dupliciter, scilicet ratio rei dubiæ, et signum evidens sensibile, m. q. 55. 5. c:

2. Oratio firmat argumentum, primo a sub-stantia actus; secundo a circumstantiis. 1 2. q. 17 ad 1.

3. Argumentum ex solo litterali sensu sumi-tur sacræ Scripturæ. i. q. 1. 10. ad 1.

4. Argumentum ab auctoritate Dei est firmis-simum, sed ab auctoritate humana est debilis-simum. i. q. 1. 8 ad 2.

ARISTOTELES instituit sectam peripatetico-rum, quorum princeps ipse fuit. 1 2. q. 59. 2. c. et 2 2. q. 123. 10. c.

ARITHMETICA et geometria^procedunt ex principiis notis lumine naturali intellectus, i. q. 1.

ARMUS dexter, et pectusculum hostiæ in lege veteri, erant sacerdotis contra divinationem, et quia sapientia cordis et fortitudo sunt ei neces-saria. 1 2. q. 102. 3 àd 8. fi.

ARRHA. - Spir it us sanctus dicitur pignus, sed magis proprie arrha, quia Spiritus sanctus dicitur arrha, per respectum ad ea dona, quæ manent in patria; pignus vero per respectum ad ea quæ evacuabuntur. 1 2. q. 114. 3 ad 3. ft.

ARROGANTIA - 1. Arrogans est, qui sibi tribuit quod non habet. 2 2. q. 112. 1 ad 2.

2. Arrogantia qua aliquis supra se extollitur, est species superbiæ. Nec est jactantia, sed sæpe est causa ejus. 2 2. q. 112. 1 ad 2.

ARS quid. - 1. Ars est virtus intellectualis, inquantum facit facultatem boni operis. Non autem simpliciter est virtus, quia non perficit usum, nec appetitum. 1 2. q. 57. 3. 4. o.

2. Ars est recta ratio factibilium, et habitus operativus. i. q. 22. 2. c. et 1 2. q. 57. 3. 4. o. et q. 93. 1. c. et 2 2. q. 47. 5. c.

3. Forma artis est similitudo ultimi effectus intenti ab artifice, m. q. 78. 2. c.

4. Ars semper est ad bonum, sicut et scientia. 1 2. q. 57. 3 ad 1.

5. Artis est aliqua virtus, quia ad bonum ejus usum requiritur aliqua virtus moralis. 1 2. q. 57. 3 ad 2. et 2 2. q. 47. 4 ad 2.

6. Scientiæ ad nullum opus ordinatæ dicuntur simpliciter scientiæ, non autem artes. 1 2. q. 57. 3 ad 3.

7. Artes quæ ordinantur ad opus rationis, di-cuntur liberales. Quæ vero ordinantur ad opus corporis dicuntur serviles. 1 2. q. 57. 3 ad 3.

8. Artes liberales sunt speculative Sed dicun-tur artes, quia habent aliquid per modum operis. 1 2. q. 57. 3 ad 3. et 2 2. q. 47. 3 ad 3.

9. Omnis applicatio rationis rcctæ ad aliquid factibile pertinet ad artem. Ideo est aliqua ars speculativa. Non autem prudentia, quia est tan-tum de consiliabilibus, in quibus non sunt viæ determinatæ ad finem. 2 2. q. 47. 2 ad 3.

10. Comparatio. Ars magis convenit cum pru-dentia quam habitus speculativi ratione objecti et subjecti. Sed e converso, ratione virtutis. 1 2. q. 57. 4 ad 2.

11. Ars differt realiter a prudentia. 1 2. q. 57. 4. o. 5 ad 1. et 2 2. q. 47. 4 ad 2.

12. Ars non requirit aliquos habitus morales in appetitu, sicut requirit prudentia. 1 2. q. 57. 4. c. et q. 58. 5 ad 2.

13. Ars habet determinata media ad finem. Sed in quibusdam non habet in quibus per similitudinem dicitur aliquis prudenter agere, ut in medicina. et navali, hi quibus est necessarium am- q. 47. 4 ad 2, et q, 49. 5 ad 2.

14. Bonum artis est extra hominem, s. in artificialibus. sed bonum prudentiæ est intra hominem. l 2. q. 57. 4. c. et 5 ad 1.

15. Operatio artis fundatur super operationem natUffe, ex hæc super creationem. 1. q. 45. 8. c. ad 4.

16. Initium artis secundum ejus essentiam sunt principia ex quibus procedit ars. Sed secundum ejus effectum est unde incipit ars operari, sicut principium artis ædificativæ est fundamentum. 2 2. o. 19. 7. c.

17. Quicquid est contra naturam artificiali, est contra naturam artis. l 2. q. 71. 2 ad 4.

IS. Ars non potest inducere formam substantialem, nisi virtute nature. 2 2. q. 77. 2 ad 1. et m. q. 66. 4. c. et q. 75. 6 ad 1.

19. In aliqua materia est virtus agens ad productionem formæ artis, in aliqua vero non. i. q. 77. 1. c.

20. Vendere artes liberales quoad veritatem earum, peccatum est simoniæ, non autem locare operas suas, s. docendo eas. quia hoc licitum est. 2 2. q. 100. 3. c. ad 3.

21. Id quod de se ordinatur ad malum, non est ars. l 2. q. 57. 3 ad 1. et 2 2. q. 95. l ad 2. et q. 169. 2 ad 4.

22. In actu artis dupliciter contingit esse peccatum. s. deviando a fine particulari artis et a fine communi. Primum est proprium, secundum vero est artificis, in quantum est homo. l 2. q.21. 2 ad 2. et q. 57. 3 ad 1.

23. In arte peccans volens, est elegibilior quam peccans nolens, sed in virtutibus moralibus est e converso. l 2. q. 21. 2 ad 2. et q. 57. 4. c. et 2 2. q. 47. l ad 3. et 8. c.

24. Artes quibus ut pluries aliqui male utuntur, licet de se sint licitæ, debent tamen extirpari de civitate per principes, secundum Platonem. 2 2, q. 169. 2 ad 4.

ARTICULUS - 1. fidei est indivisibilis veritas de Deo, arctans nos ad credendum, secundum Richardum de Sancto Victore. 2 2. q. 1. 6. o. l

2. Articulus dicitur quadrupliciter, s. membrum, conclusio, particula in iudicio, et spiritalis difficultas supposita in fide, non dependens ex alia. 2 2. q. 1. 6. c.

ARTIFEX ex suo opere est laudabilis vel culpabilis, per bonitatem vel malitiam sui actus. l 2. q. 21. 2. c. ad 2.

ARTIFICIALIS.^- 1. Formæ artificialium sunt accidentia, m. q. 66. 4. c.

2. Formæ artificialium nihil aliud sunt quam compositio, ordo, et figura. 2 2. q. 96. 2 ad 2.

3. In artificialibus ratio ordinatur ad finem particularem, in moralibus autem ad finem communem totius humans vltæ. l 2. q. 21. 2 ad 2. et q. 57. 4 ad 3. et 2 2. q. 47. 4 ad 2.

4. Nullum artificiale, ut imagines et verba, habet aliquam vim a constellationibus, sed a dæmonibus. 2 2. q. 96. 2 ad 2.

ASCENDERE - 1. in caelum, fuit conveniens Christo, m. q. 57. l. 6. c.

2. Christus ascendit secundum utramque naturam. m, q. 57. 2. c.

3. Christus ascendit propria virtute utriusque natura, m. q. 57. 3. o.

4. Christus ascendit super omnes cælos, et super omnem creaturam, ni. q. 57. 4. 5. o. et q. 58. 3. c.

5. Ascensio Christi, et quies sursum, vel cujus-

cumque corporis gloriosi, non est violenta, sed naturalis. i. q. 57. 3 ad 2. et 4 ad 4.

6. Crebra fuit Christi conversatio cum discipulis ad eorum consolationem, ante ejus ascensionem. ni. a. 55. 3 ad 3.

7. Nescitur ubi Christus corporaliter ante ascensionem manserit, cum hoc Scriptura non tradat, in. q. 55. 3 ad 2.

8. Christus non statim post resurrectionem ascendit, propter fidem confirmandam, m. q. 57. l ad 4.

9. Ascensio Christi non fuit in instanti, m. q. 57. 3 ad 3.

10. Ascensio Christi fuit causa nostræ salutis, m. q. 57. 6. o.

11. Ascensio Christi aperuit nobis paradisum, quoad locum; non autem quoad visionem, in. q. 49. 5 ad 4.

12. Animæ sanctorum post resurrectionem et ante ascensionem Christi, etiam in limbo, videntur Deum per essentiam, m. q. 52. 4 ad 3.

13. Ante ascensionem Christi nullus intravit paradisum caelestem, sed latro statim monens intravit in visionem Dei, non autem in paradisum terrestrem, m. q. 52. 4 ad 3.

14. Ascendenti Christo accrevit gaudium, quoad modum, non autem intensive, nec extensive, quia de omnibus perfectum gaudium habuit ab instanti suæ conceptionis, m. q. 57. l ad 2.

ASSENTIRE - 1. est actus intellectus, sed consentire est actus voluntatis. l 2. q. 15. 1. ad 3. et l 2. q. 2. l ad 3.

2. Assensus contingit tripliciter, s. propter evidentiam rei, sicut principiorum habitus, vel propter aliud, ut in scientiam, vel per imperium voluntatis, ut credere. 2 2. q. 1. 4. c. et q. 2. 2. c,

3. Voluntas dupliciter movet intellectum ad assentiedum, s. ex ordine ad bonum, vel coactione veri non visi. 2 2. q. 5. 2. c.

4. Intellectus dupliciter perficitur ad assentiendum veritati. Primo capiendo eam, secundo habendo certum iudicium de ea. 2 2. q. 9. 1. c.

5. Intellectus necessario assentit principiis per se notis, et aliis cognitis sequi necessario ex iis, non autem aliis veris. Quædâm enim ex necessitate consequuntur ex principiis, ita s. quod non possunt esse falsa, principiis existentibus veris, sicut sunt omnes conclusiones demonstrationum, et hujusmodi veris intellectus de necessitate assentit, postquam percepit ordinem eorum, non autem prius, i. q. 62. 8 ad 2. et q. 82. 1. 2. c. et l 2. q. 17. 6. c.

6. Intellectus non potest assentire oppositis dignitatum. 1. q. 2. 10. c.

ASSIDUITAS unius rei fastidium parit. 2 2. q. 83. 11 ad 4.

ASSIMILATIO - 1. in communi. Est duplex, s. in natura, et in specie intelligibili. Secunda requiritur in cognitione, non autem prima, i. q. 57. 2 ad 2. et q. 85. 8 ad 3. et q. 88. l ad 2.

2. Intelligere per assimilationem convenit soli intellectui recipienti speciem a rebus, i q. 14. 2 ad 2.

3. Assimilari possumus tripliciter Verbo Dei, sive filio Dei, pruno, secundum rationem formæ, et non secundum intellectualitatem ipsius, non solum secundum ratiomem formæ; secundo, secundum intellectualitatem ipsius; tertio, secundum unitatem quam habet ad patrem, per gratiam et charitatem. m. q. 23. 3. c.

4. Talis assimilatio per gratiam et charitateni perficitur ratione adoptionis, quia sic assimilatis debetur hæreditas ætema. m. q. 23. 3. c.

5. Assimilatio intellectus practici ad Deum est secundum proportionalitatem, speculativi

Assistere

Mitem secundum unionem et informationem, quæ est multo major. l 2. q. 3. 5 ad L

6. Summa assimilatio horniilh ad Deum est wr operationem. Ideo per heatitudlriem homo bw maxime conformatur. l. q. 63. 3. c, et l 2. q 55. 2 ad 3.

7. Generans non assimilât sibi genitum in perfectionibus acquisitis per actus, nisi in aptitudo. l 2. q. 81. 2. c.

8. Filii. Causa asshnilutlonls filii ad patrem non est materia, sed fornratlva virtus in semine, causata cx operatione virtutis formativæ patris in semen. l. q. 119. 2 ad 2.

Filii quandoque assimilantur avis et proavis, quia in semine est virtus eorum, i. q. 119. 2. c. ad 2.

10. Filii magis assimilantur parentibus secundum irascibilem quam secundum concupiscibilem. l 2. q. 6. 5. c. et 2 2. q. 156. 4. c.

ASSISTERE - l. sumitur dupliciter, s. simpliciter, et secundum quid. i. q. 112. 3. c.

2. Deo. Assistere Deo est esse circa Deum. i. Immediate recipere illuminationes in simplicitate divini luminis, i. q. 112. 3. c.

3. Satan dicitur affuisse, non autem astitisse Deo. i. q. 112. 3 ad 3.

ASSUMERE - 1. dicit actum assumentis, et terminum, m. q. 2. 8. c. et q. 3. 1. 2. 4. c.

2. Assumere proprie convenit personæ, non autem naturæ. m. q. 3. 1. 2. 3. o.

3. Assumi convenit naturæ, non autem personæ, m. q. 4. o. et q. 16. 4 ad 3.

4. Assumptio significat actionem in fieri, et respicit diversimode agens, patiens, terminum aquo, et terminum ad quem: unio autem significat relationem in facto esse, et eodem modo respiciens omnia, m. q. 2. 8. o.

5. Assumptio differt ratione ab unione, et incarnatione, seu humanatione. m. q. 2. 8 ad 3.

6. Natura divina est unita, non autem assumpta. Sed natura humana est unita, et assumpta, in. q. 2. 8. c. ad 2.

7. Uniens est unitum, non autem assumens est assumptum, m. q. 2. 8. c.

8. Omnis persona assumens est uniens. Non autem e converso, quia pater est uniens, non autem assumens, ni. q. 2. 8. ad 2. et q. 3. l ad 1.

9. Assumere naturæ convenit, ratione principii tantum, sed personæ, ratione principii et termini. m. q. 1. 1. 2. o, et 4 ad 2.

10.Abstracta personalitate, natura posset assumere, m. q. 3. 3. o.

11. Deus posset assumere naturam angelicam sine corruptione personalitatis angelicæ. m. q. 4. l ad 3.

12. Quælibet natura posset de potentia Dei absoluta assumi, sed tantum natura humana, secundum congruentiam, in. q. 4. 1. o.

13. Quælibet persona potest sine alia incarnari, et assumere, m. q. 3. 4. 5. o.

14. Tres personæ possunt unam numero naturam assumere, m. q. 3. 6. o.

15. Et tunc tres personæ essent unus homo, unitate naturæ, non autem unitate personæ. m. q. 3. 6. l. et 7 ad 2.

16. Una persona potest plures naturas humanas assumere, m. q. 3. 7. o.

17. Si una persona divina assumeret duas naturas humanas, tunc illa persona esset tantum unus homo, et non plures. m. q. 3. 7 ad 2.

18. Assumptio naturæ humanæ convenientius facta est ad Filium quam ad Patrem, vel ad Spiritum sanctum, m. q. 3. 8. o. et q. 39. 8 ad 2.

19. Filius Dei assumpsit naturam humanam

cum omnibus perfectionibus suis, ni. q. 9. l. c. et q. 18. l, 2. o.

20. Columba non fuit a^umpta in unitate personæ Spiritus sancti, quia non apparuit ut salvaret, sed ut significaret, i. q. 43. 7 ad 1. et in. q. 39. 6 ad 2, et 7. c.

21. Natura humana assumpta est in individuo, m. q. 2. 2 ad 3. et 5 ad 2. et q. 4. 2 ad 1. et 3. co. et 4. o.

22. Non decuit, ut natura humana in quolibet suo supposito assumeretur, m. q. 2. 5 ad 2. et q. 4. 5. o.

23. Natura humana convenienter assumpta est de stirpe Adæ. m. q. 4. 6. o. et q. 31. 1. o.

24. Natura humana non debuit immediate assumi in Adam. ni. q. 4. 6 ad 2.

25. Assumi convenit naturæ humanæ ratione sui, et non ratione suppositi, ideo non convenit Deo. m. q. 16. 4 ad 3,

26. Deus convenienter carnem assumpsit de muliere, m. q. 31. 4. o.

27. Deus non assumpsit hominem, in. q. 4. 3. o.

28. Contra errores. Christus assumpsit animam, contra Arium, Eunomiurn, et Apollinarem. m. q. 5. 3. o. et q. 10. 2 ad 1.

29. Christus assumpsit animam rationalem, contra Eunomiurn, et Apollinarem, ni. q. 5. 4. o. et q. 16. 3 ad 2. et q. 18. 1. c.

30. Assumptio Christi non fuit tantum per inhabitationem gratiæ, contra Nestorium, et Theodorum, in. q. 2. 6. c. et q. 6. 1. 3. 4. 7. c. et q. 18. 1. c.

31. Christus non attulit corpus de cælo, sed assumpsit ipsum de muliere, contra Valentinum et Marcianum, m. q. 5. 2. o. et q. 35. 3. c. et q. 37. 1. c. et q. 5. 4. 3. C.

32. Christus assumpsit verum corpus, et non phantasticum, contra Manichæum et Valentinurn. ni. q. 5. 1. o. et 2. c. et q. 14. l. c. et q. 16. 1. c. et q. 37. 1, c. et q. 39. 7. c.

33. Christus assumpsit naturam humanam integram et perfectam, m. q. 9. 1. c. et q. 18. 1. c. et 2. c.

34. Hæreticum est dicere Christum non assumpsisse partes unitas, in. q. 2. 5. c.

35. Hæreticum est dicere Deum esse unitum homini accidentaliter. m. q. 2. 6. c.

36. Partes. Caro assumpta est mediante anima, et anima mediante spiritu, m. q. 6. 1. 2. o. et 3 ad 1. et 4 ad 3. et q. 33. 2. c. et q. 49. 6 ad 3. et q. 50. 2 ad 2. et 3. c..

37. Caro Christi assumpta est de Adam, de David, et de Abraham, m. q. 31. 1. 2. o.

38. Anima Christi non fuit prius creata quam assumpta, m. q. 6. 3. o.

39. Partes assumptæ sunt mediante toto ordine intentionis, sed e converso ordine exeeutionis. m. q. 6. 5. o.

40. Natura humana assumpta est mediante gratia habituali, sicut medio congruitatis, et Spiritu sancto sicut causante, et unione sicut effectu consequente, m. q. 6. 6. o.

41. In eodem Instanti anima et caro sunt assumptæ et unitæ. m. q. 6. l. c. et 3. 4. o. et 5. c. et q. 33. 2. o. et q. 34. 1. c. et q. 35. 4. c.

42. In eodem instanti anima creata est, caro concepta et animata, et utraque assumpta est a Verbo, s. in primo instanti, m. q. 6. 3. 4. o. et q. 33. 1. 2. 3. o. et q. 35. 4. o.

43. Defectus. Christus assumpsit omnes defectus naturales corporis, communes toti naturæ humanæ. ni. q. 12. 4 ad 3. et q. 14. 4. o. et q. 15. 1. c. et q. 46. 4 ad 3.

44. Christus nullum morbum assumpsit, nec aliquem defectum non communem omni homini.

m. q. 14. 4. o. et q. 10. 3 ad 2. et 5. c. et 9 ad 4. et q. 51. 3. c.

45. Christus nullum defectum contraxit, sed voluntarie assumpsit, in. q. 14. 3. o.

45. Christus assumpsit defectus corporis necessitate naturæ corporis, non autem coacte, nec contra voluntatem divinam, nec humanam, m. q. 14. 2. o. et q. 15. 5 ad 1. et ad 2.

47. Christus nullum defectum animæ assumpsit, nec contraxit, s. ignorantiam, culpam vel defectum gratiæ. nu. q. 1. 1 ad 3. et q. 12. 4 ad 3 et q. 14. 1 ad 1. et 3 ad 1. et 4. c. ad 2. et q. 15. o. et q. 31. 7. o. et q. 46. 4 ad 2.

ASTROLOGIA - 1. et perspectiva non sunt proprie species mathematicæ, sed secundum quid. 1 2. q. 35. 8. c.

2. Astrologia et perspectiva sunt magis naturales quam mathematicæ materialiter, sed formaliter et principaliter sunt e converso. 2 2. q. 9. 2 ad 3.

3. Astrologus potest prædicere futura determinata ut semper vel ut frequenter in suis causis, non autem contingentia ad utrumlibet, 1 q. 115. 4 ad 3. et 1 2. q. 9. 5 ad 3. et 2 2. q. 95. 1. c. et 5. o.

ASTUTIA - 1. est vitium speciale, differens a prudentia camis, utens non veris viis vel mediis, sed simulatis. Ideo opponitur prudentiæ. 2 2. q. 55. 3. o. et 4. c. et q. 69. 2. c. et q. 97. 13 ad 3. et q. 111. 3 ad 2.

2. Astutia quandoque dicitur prudentia, et e converso. 2 2. q. 55. 3 ad 1. et 4 ad 1. et q. 92. 1 a. 1.

3. Astutia consistit in excogitatione simulatiæ, sed dolus et fraus in executione ejus. 2 2. q. 55. 4. 5. o. et q. 69. 2. c. et q. 111. 3 ad 2.

ATHANASIUS - et Gregorius Nazianzenus tantæ auctoritatis fuerunt, ut nemo contrariaretur eis. i. q. 61. 3. c.

ATTENTIO - 1. triplex in oratione, s. ad verba, ad petitionem, et ad Deum, vel ad aliam circumstantiam. 2 2. q. 53. 13. c.

2. .Attentio actuali* est necessaria in oratione, saltem in principio. 2 2. q. 83. 13. o.

ATTINGERE - 1. naturam superiorem contingit dupliciter, s. objective, et secundum virtutem. 1 2. q. 3. 7 ad 3.

2. Attingere Deum tripliciter contingit, s. similitudine, operatione, et unione personali. Primum convenit omni creaturæ, secundum tantum rationali, tertium vero soli Christo. 2 2. q. 2. 3. c.

ATTRIBUI. - 1. Ex eo quod aliquid attribuitur alicui, oportet ei attribui omnia quæ sunt de ratione ejus. i. q. 28. 3. c.

ATTRIBUTA - 1. Dei differunt tantum ratione, sed fundamentum habent ex natura rei. i. q. 13. 4. o. et 1 2. c.

2. Plura attributa sunt in Deo, sed unite. 1 1 q. 13. 4. o. et 12. c.

3. Attributa essentialia possunt a nobis naturaliter cognosci, non autem personalia, i. q. 32. 1. o. et q. 39. 7. c.

4. Ratio attributorum est conceptio intellectus, quam significat nomen, i. q. 13. 1. c. et 4. o.

5. Attributa divina prædicantur de se invicem nominibus primæ intentionis, non autem secundæ. i. q. 32. 3 ad 3.

6. Quilibet effectus Dei est a quolibet attributo ejus, tamen reducitur ad illud, cum cujus ratione magis convenit, i. q. 45. 6 ad 3.

AUCTORITAS Dei prævalet rationi humanæ, multo magis quam auctoritas philosophi, rationi debili alicujus pueri, i. q. 1. 8 ad 2.

AUDACIA - 1. includit in se securitatem, sicut contrariam privationem. 1 2. q. 45. 1 ad 3.

2. Audacia proprie respicit indium, sed bonum ei conjunctum respicit spes. Et similiter desperatio respicit directe bonum, sed malum ei conjunctum respicit timor. 1 2. q. 45. 2 ad 3. et 4 ad 3.

3. Audacia est peccatum contrarium fortitudini. 2 2. q. 126. 2 ad 3. et q. 127. 2. o.

4. Audacia contradatur timori, secundum accessum et recessum circa idem abjectum, spe autem secundum contrarietatem objectorum. 1 2. q. 23. 2. c. fi. et q. 45. 1. o. et 3. c. et 2 2. q. 123. 3 ad 3. et q. 129. 6 ad 2.

5. Sicut spes est prior quam audacia, ita timor est prior quam desperatio. 1 2, q. 45. 2 ad 2.

6. Sicut ex timore non semper sequitur desperatio, nisi sit intensus, sic nec ex spe audacia, nisi sit vehemens. 1 2. q. 45. 2 ad 2.

7. Nullus defectus est per se causa audaciæ, sed omnia quæ faciunt spem victoriæ, vel calefaciunt cor. 1 2. q. 25. 3. c. et q. 45. 3. o.

8. Omnia quæ sunt nata causare spem vel excludere timorem, ex parte animæ vel corporis, sunt causa audaciæ. 1 2. q. 45. 3. c.

9. Audacia sequitur spem, nec est pars ejus sed effectus, sicut desperatio respectu timoris. 1 2. q. 25. 3. c. fi. et q. 45. 2. o. et 3. c. et 2 2. q. 125. 2 ad 3. et q. 129. 7. c.

10. Audacia non potest esse passio principalis. 1 2. q. 25. 4 ad 2. et ad 3. et q. 45. 2 ad 3.

11. Audacia causat tremorem, revocando calorem ab exterioribus ad interiora, s. ad cor, timor autem ad inferiora. 1 2. q. 45. 4 ad 1.

12. Audacia non causatur ex ira, nisi mediante spe. 1 2. q. 45. 4 ad 3.

13. Audacia est subjective in irascibili. i. q. 59. 1 ad 2. et 1 2. q. 23. 1. 2. c.

14. Habentes se bene ad divina, et passi injusta, habentes cor parvum, et experti sunt audaciores oppositis. 1 2. q. 45. 3. o.

15. Habentes pulmonem sanguineum, et amatores vini sunt audaciores aliis, propter caliditatem ampliantem et extendentem cor. 1 2. q. 45. 3. c. ad 1.

16. Audaces sunt promptiores in principio quam in ipsis periculis, sed fortes e converso. 1 2. q. 45. 5. o.

AUDIENS - 1. detractiones peccat, minus tamen quam detrahens, nisi audiat ex odio. 2 2. q. 75. 4. o.

2. Auditus duplex, s. interior et exterior. 2 2. q. 5. 1 ad 3.

3. Auditus deservit disciplinæ, et visus deservit intentioni, i. q. 117. 1. o.

AUGMENTUM - 1. est motus non continuus. 1 1 q. 52. 3. c. et 2 2. q. 24. 6 c.

2. Augmentum formarum tripliciter terminatur, s. ratione formæ, agentis et subjecti. 2 2. q. 24. 7. c. et h. i. q. 7. 12. c.

3. Formæ specificæ respectu alterius quædam augentur ratione sui et subjecti, ut motus, sanitas, et quilibet habitus: sed absolute ratione subjecti tantum ut qualitates sensibiles. Primum aliquæ, non omnes, augentur per additionem, non autem secundæ, sed per hoc quod subjectum magis participat eadem formam. 1 2. q. 52. 1. 2. o. et q. 53. 2 ad 3. et q. 66. 12. o. et 2 2. q. 24. 5 ad 1.

4. Scientia augetur secundum intensiones actus dupliciter, s. ex parte subjecti, et secundum numerum objectorum, sed virtus tantum primo modo. 1 2. q. 52. 2. c. et q. 66. 1. o. et 2 2. q. 24. 4 ad 1. et 5. c. ad 1.

5. Opinio quadruplex de augmento formatur. 1 2. q. 52. 1. c.

6. In magnitudine corporali augmentum est

Augurium

INDEX III

Avaritia

duplex, >. par additionem, m in viventibui, vel ner intensionem, sicut in rarefactionis. l 2. q. 52, 2 ad l. et 2 2. q. 24. 5 ad l.

7. Motus, manente eacktn specie, augetur tripliciter, s. per additionem temporis, vel vlæ, vel participatione subjecti. l 2. q. 52. 2. c.

8. Augms habitum semper facit aliquid in subiecto, non quidem formam novam, sed quod subiectum perfectius participet formam præexistent. vel quod amplius se extendat. l 2. q. 52. 2 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 24. 5 ad 2.

9. Habitus corporales non multum videntur augeri per additionem, sed per transmutationem primarum qualitatum, quæ non augentur, nisi per intensionem ex parte subjecti participantis. l 2. q. 52. c. fi.

10. Omnis forma augetur, i. suscipit magis et minus, nisi consistat in indivisibili, ut species numjrl, vel secundum numeros, ut quantitates continuæ, figuræ, et relationes, vel det esse substantiale. l 2. q. 52. 1. 2. o. et m. q. 7. 12.

11. Augmentum formarum nominatur ad similitudinem augmenti corporum. l 2. q. 52. 1. c.

12. Corpus hominis augetur per additionem materiæ. i. q. 119. l. c.

AUGURIUM - 1. est divinatio a garritu avium sumpta, sed auspiciu, a motu avium. 2 2. q. 95. 3. c.

2. Augurium est illicitum in iis quæ non causantur a cælis, vel quæ non pertinent ad aves. 2 2. q. 95. 7. o.

3. Per avium garritus, et motus, et alias dispositiones, possunt futura præcognosci, non sicut per causa futurorum eventuum, sed sicut per signa. 2 2. q. 35. 7. c.

AUGUSTINUS sequitur Platonem, quantum potest salva fide. i. q. 66. 2 ad 1. et q. 77. 5 ad 3. et q. 84. 5. c. et 2 2. q. 23. 2 ad 1.

AUREOLA MARTYRUM - 1. est simpliciter potior caeteris, virginum diuturnior, confessorum vero periculosior. 2 2. q. 152. 5. b. 1. c.

2. Ex ratione operis meritorii, quoddam accidentale præmium debetur essentiali præmio, quod aureola appellatur. Suppl, q. 90. 1. o.

3. Cum fructus hoc loco consistat in gaudio dispositionis operum, et aureola in gaudio perfectionis operum, non est idem fructus quod aureola. Suppi, q. 96. 2. o.

4. Continentiæ magis debetur fructus quam alii virtuti, cum ea virtus præcipue hominem liberet a subiectione carnis, ratione cujus fructus ei respondet. Suppi, q. 96. 3. c.

5. Convenienter assignantur tres fructus tribus continentiæ partibus; conjugali enim continentiæ tricesimus, viduali sexagesimus, virginali centesimus fructus debetur. Suppi, q. 96. 4. c.

6. Cum per virginitatem singularis quædam victoria contra carnem obtineatur, virginibus, quibus propositum fuit virginitatis perpetuo servandæ, aureola ex merito debetur. Suppi, q. 96. 5. o.

7. Quemadmodum virginibus, sic et martyribus aureola debetur, tum propter victoriam passionum martyrii, tum propter causam pugnæ. Suppi, q. 95. 6. c.

8. Sicut virgines et martyres, ita doctores aureolam consequuntur, propter victoriam quam obtinent adversus diabolum, per prædicationem et doctrinam. Suppi, q. 96. 7. o.

9. Quanquam competat Christo aurea, cum strenue pugnaverit et vicerit, non tamen aureola ei debetur. Suppi, q. 96. 8. c.

10. Angelis non competit habere aureolam. Sup. q. 96. 9. o.

11. Cum aureola sit gaudium de his operibus,

duorum gratia ea debetur, proprie in mente esse dicitur, quamvis etiam aliquis decor ex gaudio aureola? in corpore resultet. Suppi, q. 96. 10. c.

12. Cum virgines, martyres et doctores in perpetua pugna sint, et victoriam ex ea consequantur, merito eis a>signatæ sunt tres aureolæ. Sup. q. 96, 11. c.

13. Simpliciter loquendo aureola martyrum est omnium potissima. Suppi, q. 96. 12. c.

14. Cum meritum sit causa præmii, consequens e»t ut sicut præmlo præmium est majus, sic aureola una major altera esse dicatur. Sup. q. 96. 13. o.

AURUM habet vim lætificandi. 2 2. q. 37. 2 ad 1.

AUSTERITAS - 1. est pars potentialis temperantiae, s. virtus refrenans loquacitatem. 2 2. q. 143. c.

2. Austeritas, ut virtus, non excludit omnes delectationes, sed tantum superfluas, et inordinatas. Ideo videtur pertinere ad amicitiam, i. ad affabilitatem, vel ad eutrapeliam, i. ad jucunditatem. 2 2. q. 168. 4 ad 3.

3. Austera severitate peccata proximi dijudicans ac si ipse esset justus, est superbus, inquantum s. aliquis propria peccata parvipendens, seipsum proximo præfert in corde suo. 2 2. q. 33. 5. c.

AUXILIUM - 1. maximum ad omnia calor et spiritus sunt animali. l 2. q. 44. 1 ad 2.

2. Homo non potest habere auxilia et instrumenta determinata a natura, sicut alia animalia, quia esset contra complexionem ejus, et etiam infinitis indiget, i. q. 76. 5 ad 4. et q. 91. 3 ad 2. et l 2. q. 5. 5 ad 1.

3. Naturale est cuilibet dolenti uti quocumque auxilio ad repellendum nocivum præsens, quod infert dolorem. l 2. q. 44. 1 ad 2.

4. Dei. Quilibet homo indiget auxilio divino, et humano. 2 2. q. 129. 6 ad 1.

AVARITIA - 1. quid. Est immoderatus amor habendi. 2 2. q. 118. 1. 8. c.

2. Avaritia proprie semper est peccatum. 2 2. q. 118. 1. o. et q. 119. 1. o.

3. Avaritia est peccatum soirituale. 2 2. o. 118.6.0.

4. Avaritia, secundum quod opponitur justitjæ, hoc modo ex genere suo est peccatum mortale. Contingit tamen in hoc genere avaritiæ esse peccatum veniale, propter imperfectionem actus. 2. 2. q. 118. 4. o.

5. Avaritia est medium inter peccata pure spiritualia, et peccata pure carnalia. l 2. q. 72. 2 ad 4. et 2 2. q. 118. 6 ad 1.

6. Avàritia est contra Deum, contra se, et contra proximum. 2 2. q. 18. 1 ad 2. et 3 ad 1.

7. Subjectum. Avaritia large est in daemonibus, s. immoderata cupiditas habendi quodcumque bonum creatum, non autem proprie, i. q. 63. 2 ad 2.

8. Senes sunt naturaliter avari, propter defectum naturæ eorum. 2 2. q. 118. 1 ad 3. et 5 ad 3. et q. 119. 3. o.

9. Divisio. Avaritia dupliciter importat immoderantiam exteriorum, s. in affectu, et in re. 2 2. q. 55. 8 c. et q. 118. l ad 2. et 3. c.

10. Avaritia sumitur dupliciter, s. large pro omni cupiditate inordinata habendi quodcumque bonum creatum, et proprie ut est speciale peccatum circa possessiones exteriores, i. q. 63. 2 ad 2. et 2 2. q. 118. 2. o. et 5 ad 2.

11. Species. Species avaritiæ sunt septem, s. parcitas, tenacitas, cymilitas, turpe lucrum, usura, latrocinium, et alea. 2 2. q. 118. 8 ad 4.

12. Avaritia est vitium capitale, cujus fili»

sunt septeni, 5. proditio, fraus, fallacia, perjurium. inquietudo, violentia, et obduratio. 2 2. q. 55. 8. o. et o. 118. 7. 8. o.

13. Avaritia, libido, et cupiditas dicuntur tripliciter, scilicet passio habitualis consequens in peccati originale, i. fomes, inordinatus appetitus cujuscumque rei vel tantum divitiarum. Prima est radix omnis peccati. Secunda est genus omnis peccati. Tertia est vitium capitale. 1 2. q. 77. 5 ad 1. et o. 82. 4 ad 3. et q. 84. 1. b. et 2 2. q. 24. 10 ad 2. et q. 119. 2 ad 1.

14. Avaritia etiam tertio modo. s. ut est tantum inordinatus appetitus divitiarum, radix est omnium peccatorum. 1 2. q. 84. 1. o. et 2. c. fi. et 3 ad 1. et 4 ad 4. et 2 2. q. 119. 2 ad 1.

15. Avaritia facit homines odiosos, et causatur ex nimio amore sui. 1 2. q. 29. 4 ad 3.

16. Gravitās. Avaritia est maximum peccatorum secundum quid, i. ex parte conversionis, et est minimum simpliciter, i. ex parte aversionis. 2 2. q. 118. 5. o.

17. Avaritia est gravius peccatum prodigalitate, quia magis repugnat liberalitati; sed inutilior est et insanabilior triplici ratione, s. quia prodigus facile est sanabilis per hoc quod declinat ad aetatem senectutis, quæ est contraria prodigalitati; et per hoc quod pervenit ad egestatem de facili, dum multa inutiliter consumit, et sic pauper factus, non potest in dando superabundare; et etiam quia de facili perducitur ad virtutem propter similitudinem, quam ad ipsam virtutem habet. Sed avarus non de facili sanatur, quia habet iis contraria. 2 2. q. 107. 2. c. et q. 118. 5 ad 3. et q. 119. 3. o.

18. Avaritia superabundat in amando, aequiendo et retinendo, sed deficit in dando; prodigalitas autem e converso. 2 2. q. 119. 3. c.

19. Ex avaritia quandoque nascitur prodigalitas, dum aliquis multa consumit, ad captandum favorem aliorum, a quibus capiat. 2 2. q. 119. 2 ad 1.

20. Prodigalitas opponitur avaritiae, licet quandoque secundum diversa sint in eodem, quia denominatur a principali, s. a datione. 1 2. q. 72. 8 ad 3, et 2 2. q. 118. 1 ad 4.

21. Comparatio. Avaritia ut est inordinatio affectus, opponitur liberalitati, sed ut est extra in re opponitur Justitiae. 2 2. q. 117 principio, et q. 118 principio, et 3. o.

22. Avaritia ut opponitur liberalitati, habet vitium oppositum, s. prodigalitatem, non autem ut opponitur justitiae. 2 2. q. 118. 3 ad 3. et q. 119. 1. o.

23. Actus perfectus avaritiae oppositae justitiae est peccatum mortale, non autem oppositae liberalitati, nisi sit contra charitatem. 1 2. q. 118. 4. o.

AVE MARIA exponitur, m. q. 30. 4. o.

AVERSIO. - 1. Conversio potest esse sine aversione, ut in peccato veniali. 1 2. q. 72. 5. c. et 111. q. 86. 4. 5. c.

2. Si posset esse conversio sine aversione, non esset peccatum mortale. 2 2. q. 20. 3. c.

3. In omni peccato mortali est aversio et conversio. 1 2. q. 72. 5. c. et q. 87. 4. o. 2 2. q. 20. 1 ad 1. et q. 24. 12 ad 4. et q. 162. 6. c. et m. q. 86. 4. c. et q. 88. 1. c.

4. Ratio materialis peccati mortalis est in conversione, formalis autem in aversione. 2 2. q. 10. 3. c. et q. 110. 4. c. et q. 118. 5. c. ff. et q. 162. 6. c. et m. q. 86. 4 ad 1.

5. In peccato est duplex aversio, s. a regula rationis, quoad circumstantias, quam sequitur alia, s. aversio a Deo. 1 2. q. 73. 7 ad 3.

6. Ratio inferior potest averti a rationibus

æternis quibus intendit, ut irguluia, non autem ut regulans, secundum eas, quia hoc est proprium rationis superioris. 1 2. q. 74. 8 ad 1.

7. Peccatum caret ordine ex parte aversionis, non autem ex parte conversionis. 1 2. q. 84. 3 ad 2.

8. In quolibet peccatore aversio a Deo est præter intentionem ejus, 1 2. q. 77. 6 ad 1. et 8 ad 2. et 2 2. q. 39. 1 ad 1. et q. 46. 2 ad 2.

9. Peccata carnalia plus habent de conversione quam de aversione, sed spiritualia e converso. 1 2. q. 73. 5. c.

10. Peccatorum contrarietas est ratione conversionis, sed eorum convenientia et reatus, ratione aversionis. 1 2. q. 73. 1. o. et q. 113. 2 ad 3. et m. q. 8. 7 ad 3. et q. 86. 3 ad 3. et q. 88. 1. c.

11. Peccato mortali debetur pœna damni infinita, ratione aversionis, sed pœna sensus finita, ratione conversionis. 1 2. q. 87. 4. o. et 2 2. q. 79. 4 ad 4. et h. i. q. 86. 4. c.

12. In peccatis contra virtutes theologicas prius est aversio quam conversio, in aliis autem e converso. 2 2. q. 2. 1 ad 1. et 3. c.

13. In odio Dei prius est aversio quam conversio, in aliis autem e converso. 2 2. q. 34. 2. c.

14. In superbia prius est aversio quam conversio, in aliis autem e converso. 2 2. q. 162. 6. c. ad 2. et 7. c.

B

BALAAM vere prophetavit ex inspiratione Dei, licet esset propheta daemonis. 2 2. q. 172. 6. c. et ad 1.

BALLIVUS operatur per regem, et e converso, quia est dominus sui actus. Non autem rnar tel-lus operatur per fabrum, i. q. 36. 3 ad 4. et 2 2. q. 90. 1. c.

BALNEUM intrare non licebat antiquitus filio cum patre, ne se invicem viderent nudos. 2 2. q. 154. 9. c.

BANAUSIA est vitium contrarium parvificentiae. Et dicitur a fumo, quia quasi ignis consumit omnia. 2 2. q. 135. 2. o.

BAPTISMUS - 1. Joannis fuit convenienter institutus, quadruplici ratione, s. primo quia oportebat Christum a Joanne baptizari, ut consecraret baptismum. Secundo ut Christus per baptismum Joannis manifestaretur. Tertio ut suo baptismo assuefaceret homines ad baptismum Christi. Quarto ut ad poenitentiam homines inducens, praepararet ad digne suscipiendum baptismum Christi, m. q. 38. 1. o.

2. Baptismus Joannis nominatur ab ipso triplici ratione: s. primo quia ipse fuit sui baptismi institutor aliquo modo. Secundo quia nihil in illo baptismo efficiebatur, quod Joannes non faceret. Tertio quia sibi soli erat datum illius baptismi ministerium, m. q. 38. 2 ad 1.

3. Baptismus Joannis fuit a Deo per auctoritatem, et a Joanne per ministerium, n. i. q. 38. 2. o.

4. Baptismus Joannis non fuit commendatus aliquo præcepto Dei in sacra Scriptura, quia parum erat duraturus, m. q. 38. 2 ad 3.

5. Baptismus Joannis erat præparatorius ad baptismum Christi, m. q. 38. 1. 3. o. et q. 70. 1 ad 3.

6. Baptismus Joannis erat quasi protestatio et professio poenitentiae, quam Imponebat baptizatis. in. q. 38. 3 ad 1.

7. Baptismus Joannis non imprimebat characterem. in. q. 38. 6. c.

8. Nec in eo peccata remittebantur, ur. q. 68. 6 ad 1.

- V. Baptllmus Joannie non conferebat gratiam, tantum effectum hominis, m. q. 38. 2. c. et 3. o. et G. c.
10. Circumcisio quoad necessitatem instituta erat ut remedium contra peccatum originale, sed baptismus Joannis ut assuefaceret ad baptismum Christi, m. q. 70. l ad 3.
11. Christus Inhibuit apostolis, gentibus evan-?eliuni prædicare ante passionem et resurrectio-nem suam. Unde multo minus conveniebat per Joannern gentiles ad baptismum admitti, m. qK, 38. 4 ad 3.
12. Christus voluit baptizari baptismo Joannis a Joanne, sextuplici ratione: s. propter humili-tatem implendam, ut baptismum Joannis appro-baret, ut aquas consecraret suæ carnis tactu, et sic baptismum suum institueret, ut osten-deret non intéressé quis a quo baptizaretur, ad exemplum baptismi proponendum illis qui erant futuri filii Dei per fidem, et ut in baptismo miracula ostendens evacuaret illorum errorem, qui Joannern Christo majorem credebant, m. q. 38. 1. c. et q. 39. 1. 2. o. et 5. c. et q. 66. 5 ad 4. et q. 67. 7 ad 1. et q. 81. 1. c. et q. 84. 7 ad 4.
- 13.Joannes baptizatus fuit a Christo, m. q. 38. 6 ad 3.
14. Multi baptizati sunt a Joanne, præter Chri-stum, non autem omnes, m. q. 38. 4. o.
15. Christus non fuit primus, nec ultimus ba-ptizatus a Joanne, h i. q. 39. 3 ad 4.
16. Christus baptizatus fuit in Jordane, quia per ipsum fuit introitus in terram promissionis, et etiam ipsum divisit Helias. in. q. 39. 4. o.
17. Christus baptizatus fuit tempore conve-nienti. m. q. 39. 3. o.
18. Nullus levavit Christum de baptismo, quia non propter se, sed propter alios baptizatus est. m. q. 67. 7 ad 1.
19. Christo baptizato, aperti sunt cæli qua-druplici mysterio: s. ut ostenderetur quod de cetero virtus cælestis baptismum consecraret, et quod per fidem baptismi inspicimus cælestia, quæ sensum et rationem humanam excedunt, et ut ostenderetur, quod baptizatis patet via ad cælum, et ut detur intelligi, quod hoc ipsum quod post baptismum cælum aperitur creden-tibus, est ex virtute orationis, m. q. 39. 5. o. et o. 49. 5 ad 3.
20. Christo baptizato, audita est vox Patris, propter mysterium Trinitatis, h i. q. 39. 8. o. et q. 45. 4. o. et q. 66. 6. c.
21. Spiritus sanctus apparuit, Christo bap-tizato, in specie columbæ, quia datur omni ba-ptizato sine fictione, m. q. 39. 6. o. et q. 46. 4 ad 2,
22. Baptizati baptismo Joannis baptizari tene-bantur baptismo Christi, m. q. 38. 6. o. et q. 66. 9 ad 2.
23. Joannes non baptizavit pueros, nec genti-les. IU. q. 38. 4 ad 3.
24. Baptismus Joannis cessavit quoad suum maximum posse, Christo baptizato. Sed totaliter cessavit Joanne incarcerato, quia ministerium ejus soli Joanni erat commissum, in. q. 38. 5. o.
25. Baptizato Christo non cessavit baptismus Joannis, sed tantum eo decollato, m. q. 08. 5. 0. et q. 39. 3 ad 4.
- 2è. Dif f in it io . Diversæ diffinitiones baptismi, m. q. 66. 1. o.
27. Forma baptismi est ista, s. Ego te baptizo io nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. 111. q. 60. 8. c. et q. 66. 5. o. et q. 84. 3. c.
28. Forma baptismi secundum Græcos est ista, s. Baptizetur servus Christi N. in nomine Pa-

- tris, et Filii, et Spiritus sancti, h i. q. 60. 8. c, et q. GG. 5 ad 1. et q, G7. 6. c.
29. Per formam Graecorum perficitur verum sacramentum baptismi. Et fit ad vitandum anti-quorum errorem, qui virtutem attribuebant ba-ptistis. ni. q. 66. 5 ad 1.
30. in forma baptismi, dimittens verbum, ba-ptizo, nihil agit, m. q. 66. 5 ad 2.
31. Dicens, nos baptizamus, nihil agit. in. q. 66. 5 ad 4. et q. 67. 6, c. ad 2.
32. Ego non est de necessitate formæ bap-tismi, sed ponitur ad maiorem expressionem in-tentionis. in. q. 66. 5 ad l. et q. 72. 4 ad 3.
33. Si dicatur, Ego baptizo vos, est baptismus, sed peccatum est, nisi necessitas cogat, m. q. 66. 5 ad 4. et q. 67. 6 ad 2.
34. Si dicatur, In nomine Trinitatis, nihil agi-tur. m. q. 66. 6 ad 3.
35. Si dicatur, In nomine genitoris, vel profe-rantur alia nomina personarum non propria, nihil agitur. HI. q. 60. 7 ad 2. et q. 66. 5 ad 7.
36. Si dicatur, In nomine Christi, non est ba-ptismus, nisi reveletur, sicut apostolis, ad amo-rem Christi, m. q. 56. 6. o.
37. Si in forma baptismi addatur, et beatæ Ma-riæ, quasi ibi aliquid operetur nomen ejus, nihil agitur. Si autem intendatur tantum, quod oratio ejus prosit baptizato, valet, in. q. 60. 8. c. fi.
38. Si nominata tantum una persona Trinita-tis, baptizandus moriatur, creditur suppleri in-visibiliter. m. q. 68. 2. 7. 9. o. et q. 82. 4 ad 2.
39. Non dicitur ibi, in nominibus, sed in no-mine, i. in invocatione, per confessionem exte-riorem. m. q. 66. 5 ad 6.
40. Si fiat tanta interruptio verborum, vel in-terpositio, quod intercipiat intentionem bap-tizantis, tunc non erit una forma, et utraque per se erit imperfecta, nec sufficiet ad baptismum, si-cut si dicatur: In nomine Patris, et interponat baptizans longam fabulam, et postea dicat, et Filii, non erit baptismus, m. q. 60. 8. o.
41. Si autem fiat ita parva interruptio, vel in-terpositio verbi non corrumpentis formam, nec principalem sententiam mutantis, ut si dicat ba-ptizans: In nomine Patris omnipotentis, aut inter-positio silentii, aut interruptio tussis, vel alicu-jus hujusmodi quod intentidnem baptizantis non discontinuet, erit cum unitate intentionis unitas formæ. Constat enim, quod continuatio formæ ex vocibus unitatem habere non potest, cum oratio sit quantitas discreta, m. q. 60. 8. o.
42. Si dubitatur de aliquo, an sit baptizatus, debet baptizari sub hac forma: Si non.es bap-tizatus, ego te baptizo, m. q. 66. 9 ad 4. et q. 68. 7 ad 3. et 11 ad 4.
43. Aqua est materia baptismi, non autem oleum, sanguis, vinum, nec aliquod elementum, m. q. 60. 7 ad 2. et q. 66. 3. o. et 5 ad 7. et q. 67. 3. c. et q. 74. 1. c. et 6 ad 2. et q. 84. 1 ad l. et q. 86. 4 ad 3. et 6. c.
44. Aqua est materia baptismi remota. Sed ablutio est materia proxima, ideo proprie prædi-catur de eo. Non autem aqua, nisi per causam, m. q. 66. 1. o.
45. Aqua quantumcumque alterata, vel mista per naturam, vel artem, potest esse materia ba-ptismi, nisi solvatur species, m. q. 66. 4. o.
46. In aqua mista cum chrismate potest fieri baptismus, quia non solvitur species aquæ. m. q. 66. 4 ad 2.
47. Baptismus potest fieri in lixivio, et brodio, et in aquis sulphureis, ni. q. 66. 4 ad 2. et ad 4.
48. Baptismus potest fieri in qualibet aqua ma-ris, fluminis, vel paludis, ni. q. 66. 3 ad 4. et 4 ad

- 49. Baptismo facto in mari, illa tantum aqua consecratur, quæ venit ibi in usum. in. q. 74. 2 ad 2.
50. Baptismus potest fieri ex aqua luti, non autem ex luto. ni. q. 66. 4 ad 2.
51. Baptismus non potest fieri in aquis artificialibus, vel alchimie, vel rosarum, ni. q. 66. 4 ad 5.
52. Chrisma non est de necessitate baptismi, sed quodam modo perficit baptismum, m. q. 64. 4. c.
53. In baptismo non aqua, sed lotio est sacramentum tantum, justificatio est res tantum, sed character utrumque. 111. q. 66. 1. o.
54. Si sacerdos sit in tali loco, quod non possit habere aquam de fontet vel rivo, vel aliunde, fodiat terram, si possit invenire. Et si non poterit habere, imploranda est bonorum omnium largitoris gratia. Si enim sacerdos facit quod potest» et quod non potest committit Deo, tunc ipse Deus invisibiliter supplet defectum. Et sic potest sacramentum baptismi alicui deesse re, sed non voto, sicut cum aliquis baptizari desiderat, et aliquo casu prævenitur morte, antequam baptismum suscipiat. Et talis sine baptismo actuali potest salutem consequi, propter desiderium baptismi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, >er quam Deus hominem interius sanctificat, cuius potentia sacramentis visibilibus non alligatur. m. q. 68. 2. 7. 9. o. et q. 82. 4 ad 2.
55. MODts. Baptismus potest fieri per asperisionem, effusionem et immersionem in aqua. ut. q. 66. 7. 0.
56. Sufficit quod caput immergatur in baptismo. 111. q. 66. 7 ad 3.
57. Trina immersio non est de necessitate, tamen debet fieri, m. q. 66. 8. 0.
58. Si trina immersio sit intenta, non perficitur baptismus, nisi in tertia. Si autem una intendatur, perficitur in ea. h. i. q. 66. 8 ad 3. et q. 78. 6 ad 2.
59. Sermo dirigitur ad non intelligentem, quia in baptismo et in aliis sermo efficit quod significat. ni. q. 66. 5 ad 3.
60. Quæ pertinent ad ritum et solemnitatem baptismi, fiunt ad devotionem, et instructionem, et contra dæmones. in. q. 66. 10. c.
61. Solemnitas cæremoniæ, et ritus non sunt de necessitate baptismi, sed fiunt ad devotionem, instructionem, et contra dæmones. in. q. 66. 10. 0.
62. Baptismus, quoad solemnitatem, habet tempus determinatum, s. sabbatum ante Pascha, et ante Pentecosten: non autem quoad substantiam ejus, et necessitatem, in. q. 66. 10 ad 1,
63. Baptismus non debet iterari, m. q. 49. 3 ad 2. et q. 66. 9. o. et q. 67. 3 ad L et 4 ad 3. et 5. 6. c. et q. 71. 2 ad 3. et q. 80. 10 ad 1. et q. 82. 8. c. et q. 83. 3 ad 3. et q. 84. 10 ad 1. et ad 5.
64. Baptismus est sacramentum maxime necessitatis. in. q. 65. 3 ad 4. et q. 67. 1 ad 3. et 2 ad 3. et 3. c. ad 3. et 5 ad 3. et q. 68. 1. 2. o. et q. 72. 2 ad 4. et q. 78. 1 ad 4. et q. 82. 1 ad 3.
65. Necessaria fuit institutio baptismi, quia circumcisio sanctificabat removendo tantum, nec ita efficaciter sicut baptismus, m. q. 70. 4. c. ad 5.
66. Singulari personæ baptismus quidem simpliciter et absolute est necessarius ad salutem, Cœnitentia autem supposito peccato mortali post baptismum. Sacramentum autem ordinis est necessarium Ecclesiæ ad gubernandum. Sed necessitate congruentiæ, confirmatio quodam modo perficit baptismum, extrema unctio poenitentiam,

- matrimonium vero ecclesiæ multitudinem per propagationem conservat, m. q. 65. 4. c.
- 6/. Forma baptismi, et usus debite materiæ sunt de necessitate hujus sacramenti, non autem benedictio aque, et alia hujusmodi, sed pertinent tantum ad solemnitatem ejus. ut. q. 66. 3 ad 5. et 10. c. et q. 67. 3 ad 2.
68. Baptismus fuit institutus quoad materiam in baptismo Christi. Sed necessitas ejus declarata est Joannis tertio, usus autem ejus incepit, quando misit apostolos, m. q. 66. 2. o. et q. 70. 5 ad 4.
69. Baptismus fuit in praecepto omnibus statim post passionem Christi, non autem ante. m. q. 66. 2. o.
70. Omnes tenentur baptizari, h. i. q. 68. 1. o. et q. 70. 2 ad 3. et ad 4. et q. 84. 5. c.
71. Nullus potest salvari sine baptismo In actu, vel in proposito. 1 2. q. 113. 3 ad 1. et h. i. q. 68. 2. o. et q. 72. 6 ad 1.
72. Intentio propria est necessaria in baptizando habente usum rationis, in non habente autem sufficit intentio Ecclesiæ. m. q. 68. 7. o. et 8 ad 3. et 9 ad 1. et 12. c. ad 1. et q. 69. 1 ad 2. et 9. c. et q. 71. 3 ad 3.
73. Intentio est necessaria in baptizante, m. q. 66. 8. ad 3.
74. Baptismus est protestatio fidei, h. i. q. 66. 1 ad 1. et q. 78. 3 ad 6.
75. Baptismus dicitur sacramentum fidei, quia fides Ecclesiæ, et ejus qui baptizatur, operatur ad efficaciam baptismi, et etiam baptizati profitentur fidem. 1 2. q. 102. 5 ad 3. et in. q. 39. 5. c. q. 66. 1 ad 1. et 3. c. et q. 68. 1 ad 1. et 4 ad 3. et q. 70. 1. c. ad 3. et 2. c. et q. 71. 1. c. ad 3. et q. 73. 3 ad 3. et q. 78. 3 ad 6.
76. Fides est necessaria in baptizandis adultis, quoad gratiam, non autem quoad characterem, ni. q. 68. 8. o. et q. 71. 3 ad 3.
77. Noviter baptizatis non indicitur jejunium usque ad Pentecosten. Et hoc ostendit, quod non sunt de necessitate ad difficilia cogendi, antequam per Spiritum sanctum interius ad hoc instigentur, ut difficilia propria voluntate assumant. 2 2. q. 189. 1 ad 4.
78. Fides non est necessaria in baptizantibus. 111. q. 64. 9. o. et q. 68. 8. c.
79. In habentibus usum rationis baptizandis requiritur contritio, sive devotio, quoad rem sacramenti, sed intentio sive voluntas quoad sacramentum. m. q. 68. 7 ad 2. et q. 86. 2 ad 1.
80. Confessio non est de necessitate baptismi. Hi. q. 68. 6. o.
81. Ad baptismum non requiritur manus impositio. m. q. 84. 4. c. ad 2.
82. Baptizati tenentur ad restitutionem male ablatorum, ni. q. 68. 5 ad 3.
83. Prima causa et auctoritas efficaciae baptismi est Trinitas, sed secundaria et meritoria est passio Christi, in. q. 66. 5. c. ad 5.
84. Causa baptismi duplex, s. principalis, dans virtutem ei, i. Trinitas, et instrumentalis, s. minister. m. q. 66. 5. c. et 8. ad 1. et q. 67. 4 ad &
85. Sacerdos est proprius minister hujus sacramenti, non autem diaconus, nisi In necessitate. Hi. q. 67. 1. 2. o. et 3 ad 1. et ad 2.
86. Baptismus solemniter celebratus debet sumi a presbytero curato, vel ejus vice. m. q. 67. 4 ad 2.
87. Sacerdos malus baptizans peccat mortaliter, nisi in necessitate, et sine solemnitate. m. q. 64. 6 ad 3.
88. Recipiens baptismum, vel alia sacramenta a ministro malo non præciso non peccat, nisi communicet ei in peccato, s. inducendo eum ad

isinistrandunh 2 2. q. 39. 4 ad 1. et in. q. 64, 6
*J 2.
89. Omnis homo cujuscumque sexus, vel cul-
m, etiamsi slt Judæus vei paganus, potest banti-
ure in necessitate, \$1 desit minister aptlor. 2 2.
q. 39. 4 ad 1. et q. 100. 2 ad 4. et in. q. 67, 3. 4.
5.0. et 8. ad 1. et q. 82, 1 ad 3. et 7 ad 2.
90. Si laicus vel muller sine necessitate bapti-
wt, peccat, et cooperans ci, scd non reiteratur,
in. q. 57. 3 ad 1. et 4 ad 3.
91. Si laicus præsentē clerico, vel non sacer-
eos, præsentē sacerdote, vel mulier præsentē
siro baptizent, peccant, ni. q. 67. 4. o.
92. Unus potest simul plures baptizare, si sit
necessitas, ui. q. 66. 5 ad 4. et q. 67. 6 ad 2.
93. Plures non possunt eumdem baptizare, m.
q. 66. 5 ad 4. et q. 67. 6. o.
94. Si unus est mancus, et alter mutus, non
possunt baptizare, m. q. 66. 5 ad 4. et q. 67.
o ad 3.
95. Nullus potest se baptizare, tamen propter
contritionem et devotionem salvaretur, ni. q. 66.
5 ad 4. et q. 68. 2. o. et 7. o. et q, 82. 4 ad 2.
96. Pueri sunt baptizandi. 1 2. q. 113. 3 ad 1.
et m. q. 39. 3 ad 1. et q. 68. 9. o.
97. Pueri baptizantur in fide militantis Eccle-
siæ, quæ si per impossibile deficeret, suppleret
Ecclesia triumphans, m. q. 68. 9. o. et 12. c. ad
1. et a. 69. 6 ad 3. et 8. c. et q. 71. 1 ad 2. et
3 ad ô. c. 73. 3. c.
98. Pueri infidelium, antequam habeant usum
rationis, non sunt baptizandi, invitis parentibus,
2 2. q. 10. 12. o. et m. q. 68. 10. o.
99. Baptismus debet differri in adultis, ad pro-
bationem, instructionem et reverentiam, non
autem in pueris, m. q. 68. 3. o.
100. Infidelitas aliorum non nocet baptizandis,
nec alia peccata, sed tantum propria, in. q. 68. 9
ad 2. et q. 69. 6 ad 4.
101. Amentes et furiosi a nativitate, et conti-
nue, sunt baptizandi, non autem alii, nisi quando
habentes usum rationis, volunt. 1 2. q. 113. 3 ad 1.
et in. q. 68. 12. o.
102. Manens in proposito peccandi non debet
baptizari, m. q. 68. 4. o. et 8 ad 4.
103. Dormientes non sunt baptizandi, nisi pro-
pter periculum, et nisi prius voluerint. 1 2. q.
113. 3 ad 1. et ad 2. et m. q. 68. 12 ad 3.
104. Baptizati ab hæreticis in forma Ecclesiæ
non debent rebaptizari, m. q. 66. 9 ad 3.
105. Puer in utero matris non est baptizandus.
m. q. 68. 11. o.
106. Mater viva non debet scindi, ut puer ba-
ptizetur. m. q. 68. 11 ad 3.
107. Apparente aliquo membro, si imminet pe-
riculum, debet baptizari puer, rebaptizandus,
nisi sit caput, in. q. 66. 7 ad 3. et q. 68. 11 ad 4.
108. Brutum non potest baptizari, m. q. 68.
12 ad 2.
109. Baptizatus debet levare de fonte ab aliquo
docto in divinis, m. q. 67. 7. o.
110. Levantem baptizatum, non oportet esse
doctum in divinis, nisi imminente periculo, m.
q. 67. 8 ad 1.
111. Levans de fonte tenetur baptizatum in-
struere de fide, si sint inter fideles, vel nisi pa-
rentes suppleant, ni. q. 67. 8. o. et q. 71. 1 ad 3.
112. Levans de baptismo assumit sibi officium
nutricis et pædagogi. in. q. 67. 7. o. et 8. c.
113. Levans baptizatum debet esse tantum
unus principalis, sed possunt esse alii coadjutores.
Pl. q. 67. 8 ad 3.
114. Non baptizatus non potest aliquem levare
de fonte, m. q. 67. 8 ad 1.
115. Pater non debet levare proprium filium

de baptismo, nisi in necessitate, h. i. q. 67. 3
ad 2.
116. Levatio non est de necessitate, sed fit pro-
pter imbecillitatem animæ, et non corporis, m.
q. 67. 7. o. et 8 ad 1.
117. Baptismus est janua omnium sacramento-
rum, inquantum est causa: s. characteris, et gra-
tlæ. m. q. 63. 6. c. et q. 68. 6. c. et q. 73. 3. c.
118. Per baptismum aperitur janua paradisi,
m. q. 39. 5. o. et q. 69. 5 ad 1. et 7. o.
119. Introitus In regnum Dei non est nisi per
baptismum aquæ in re, vel in voto, vel in figura,
ui. q. 69. 5 ad 1.
126. Baptizatus adscribitur ad duo, s. ad cœtum
fidelium, et ad sacramentorum participationem,
m. q. 63. 6. c. et q. 67. 2. c. et q. 70. 1. c.
121. Baptismus habet vim Illuminatlvam, et fœ-
cundativam ad bona opera, in, q. 65. 1 ad 3.
et a. 67. 1 ad 2. et q. 69. 5. o.
Iz2. Pueri salvantur per solum baptismum sine
aliis sacramentis, et aliquis moriens statim post
baptismum statim volat ad cælum. m. q. 65. 4.
c. et q. 68. 2 ad 2.
123. Pueris baptizatis subvenit meritum Christi
ad beatitudinem consequendam, licet desint eis
merita propria, et usum liberi arbitrii non ha-
beant, eo quod per baptismum sunt Christi mem-
bra effecti. 1 2. q. 5. 7 ad 2. fi. et q. 113.
3 ad 1.
124. Circumcisioni succedit baptismus, tanquam
perfectum imperfecto. 1 2. q. 102. 5 ad 3. et q.
103. 3 ad 4. et q. 70. 2 ad 3. et ad 4.
125. Circumcisio erat imperfecta respectu ba-
ptismi, quoad significationem, efficaciam, et
utilitatem. Quæ non erat etiam ita communis, quia
habebat populum, sexum, et tempus determina-
tos. m. q. 70. 2 ad 3. et ad 4.
126. Baptismus et circumcisio conferebant gra-
tiam. Sed ille ex sua virtute ut Instrumentum
passionis Christi jam perfectæ; illa vero ut si-
gnum fidei passionis futuræ. m. q. 70. 4. c. fi.
127. In baptismo amplior gratia datur quam
in circumcissione, m. q. 70. 4. c. fi. ad 5.
128. Baptismus ante passionem Christi, si fuis-
set, non aperuisset januam paradisi, conferendo
etiam eamdem gratiam sicut prius. Et si nunc cir-
cumcisio haberet locum, aperiret eam. m. q. 69.
7 ad 2. et q. 70. 4 ad 4.
129. Baptismus continet perfectionem salutis
non autem circumcisio, sed significabat eam, ut
fiendam per Christum, m. q. 70. 4. o.
130. Gratia baptismalis sufficit ad concupiscen-
tiam totaliter reprimendam, et ad merendum,
non autem gratia in circumcissione data. m. q. 70.
4. c. fi. ad 5.
131. Omnibus rite baptizatis etiam pueris con-
feruntur gratia et virtutes, et in habentibus au-
gentur. 2 2. q. 47. 13 ad 3. et m. q. 69. 3. 4. 5. c.
et 6. o. et q. 71. 3. c.
132. Omnes pueri æqualem gratiam consequun-
tur per baptismum, adulti autem inæqualem, se-
cundum gradus devotionis, m. q. 69. 8. c. et q.
89. 2 ad 2.
133. Effectus baptismi duplex, s. primus, i.
character, et secundus, s. gratia, m. q. 68. 8. c.
et q. 69. 10. c.
134. Per baptismum homines adoptantur in
filios Del. m. q. 39. 8 ad 3.
135. Per baptismum homo regeneratur ad vi-
tam spiritualem, m. q. 39. 5. c. fi. et q. 62. 2. c.
et q. 65. 1.2. c. et q. 66. 1 ad 1. et 3. c. et 9. c. ad
5. et q. 67. 3. c. et 7. c. et q. 68. 1. c. et 9 ad 1.
q. 69. 5. 8. c. et q. 72. 1. c. et 4 ad 3. et o. 6. c.
et 9 ad 1. et 11 ad 2. et q. 73. 1. c. et 3. c. ad
3. et 5 ad 1. et q. 79. 3 ad 2. et 8 ad 2. et q. 80.

Baptismus

10 ad 1. et q. 84. 6. c. ct 10. c. ad 5. et q. 85. 4 ad 3. et 5. c. fi.

136. Effectus baptismi duplex, scilicet per se, id est, generatio m vitam spiritualem, et per accidens, id est, præservatio a peccato. Primus omnibus æquallber confertur secundum se, non autem secundus, m. q. 69. 8.

137. Per baptismum homo fit membrum Christi, ideo poena quam Christus sustinuit, reputatur ei ad satisfactionem. 1 2. q. 5. 7 ad 2. et m. q. 48. 1. c. et q. 49. 1. c. et 10. 1. 2. c. et q. 68. 1. c. et 5 ad 1. et q. 69. 2. c. ad 1. et 3. 4. 5. 6. 10. c. et q. 73. et 3 ad 1

138. Baptismus ratur Christi, et 2. 4. c. et 5. c. ad 1. et q. 69. 2. 3. 4. c. et 5. o. et 7 ad 1.

139. Fides incorporat Christo mentaliter, baptismus autem corporaliter, sine cujus proposito neutrum fieri potest, m. q. 69. 5 ad 1.

140. Baptismus est sacramentum passionis, et mortis Christi, m. q. 73. 3 ad 3.

141. in baptismo homo participat totaliter virtutem passionis Christi, non autem in pœnitentia, m. q. 86. 4 ad 3.

142. Baptismus configurat Christo passo per immersionem, resurgenti per nitorem aquæ, ascendenti per levationem, m. q. 66. 2. 3. 9. c.

143. Ante baptismum actualiter susceptum, aliquis rem baptismi consequitur, ex proposito suscipiendi baptismum, m. q. 68. 2. o. et 3. c. et q. 80. 1 ad 3.

144. Homo per baptismum in mortem Christi baptizatur, et ei commoritur et consepelitur. 2 2. q. 147. 5. c. et m. q. 49. 3 ad 2. et q. 51. 1. c. et q. 61. 1 ad 2. et q. 66. 3. c. et 9. c. ad 5. et q. 68. 5. 7. c. et q. 80. 10 ad 1. et q. 86. 4 ad 3.

145. Efficacia baptismi est a passione Christi, et a Spiritu sancto, m. q. 66. b. c. ad 1. et 10 ad 1. et 11. c. ad 1. et 12. c. et q. 69. 1. o.

146. Baptismus datus a meliori non est melior, quia efficaciam habet ex merito passionis Christi, et non alterius, m. q. 64. 1 ad 2. et q. 82. 6 ad 2.

147. Effectus principalis baptismi est delere peccata, m. q. 39. 5. c. fi. et q. 79. 5 ad 1.

148. Remissio culpæ fit in baptismo virtute materiæ, sed principalius virtute formæ, ex qua etiam materia virtutem recipit, m. q. 86. 8. c.

149. Effectus baptismi est tollere omnia peccata præterita et præsentia, non autem futura, m. q. 69. JO ad 3.

150. Baptismus impedit peccata futura, ne fiant, in. q. 68. 3 ad 3.

151. Baptismus omnibus æqualiter aufert omnem culpam, et omnem poenam. m. q. 67. 3. c. et q. 68. 2 ad 2. et q. 69. 8. o.

152. Baptismus principaliter ordinatus est contra peccatum originale, m. q. 66. 9. c. fi.

153. Baptismus delet omnem culpam originale, et mortalem, et quandoque venialem, m. q. 68. 7 ad 3. et q. 69. 1. o. et 4. c. ad 2. et 7. c. et 8 ad 1. et 10. c. ad 2. et q. 70. 4 ad 5. et q. 71. 3. c. et q. 79. 5 ad 1. et q. 84. 1 ad 1. et 4. c. et q. 87. 1 ad 1.

154. Baptismus statim tollit poenas et infectiones peccati originalis, quoad personam non autem quoad naturam, nisi in fine. 1 2. q. 81. 3 ad 2. et q. 85. 5 ad 2. ct q. 87. 7 ad 1. et q. 109. 8. 9. c. ad 1. et 10. c. ad 3. et 2 2. q. 104. 6 ad 1. et III. q. 49. 3 ad 3. et q. 52. 5 ad 2. et q. 68. 1 ad 2. et q. 69. 3. o. et 7 ad 3.

155. Per baptismum fomes mitigatur, ne dominetur. m. q. 66. 3. c. et q. 69. 4 ad 3.

156. Baptismus per gratiam minuit fomitem, inquantum inclinat in contrarium, sed non tota-

INDEX III

Uter tollit usque ad beatitudinem. m. q. 39. 5. c. et q. 86. 5. c. fi.

157. Baptismus absolvit ab omni pœna. rn. q. 68. 5. o. et q. 69. 2. o. ct 7. c. et 10 ad 3. et q. 70. 4 ad 5. et q. 79. 5 ad 1. et q. 84. 1 ad 1. et q. 86. 4 ad 3.

158. Baptismus non tollit pœnam hominis. Ideo homicida potest puniri, licet piuin esset ei parcere. ui. q. 69. 2 ad 3.

159. Fictio non removetur per baptismum, sed per poenitentiam, m. q. 69. 9 ad 2. et 10 ad 2. et ad 3.

160. Ad effectum baptismi exequendum in ficto concurrit per se baptismus, sed poenitentia per accidens, removendo fictionem, m. q. 69. 10

161. Fictio mortalis impedit simpliciter effectum baptismi, sed venialis, uoad venialia tantum, m. q. 69. 3. o. et q. 87. 1 ad 2.

162. Fictione recedente, baptismus habet proprium effectum, m. q. 69. 10. o.

163. Aliquis dicitur ad baptismum fictus accedere quadrupliciter, s. non credens, contemnes baptismum, non servans ritum Ecclesiae, et indevotus, L non volens sacramentum, et rem sacramenti. Ui. q. 69. 9. c.

164. Indispositio voluntatis contraria gratiæ impedit secundum effectum baptismi, s. gratiam; non autem primum, s. characterem, m. q. 69. 9. o.

165. Error circa baptismum non impedit acceptionem characteris, dummodo intendat facere vel accipere quod Ecclesia dat, licet credat illud nihil esse. m. q. 64. 9 ad 1. et q. 68. 8 ad 3.

166. Baptismus triplex, s. sanguinis, flaminis et fluminis. II. q. 66. 11. o.

167. Baptismus sanguinis est melior et efficacior cæteris baptismis, in. q. 66. 12. o.

168. Baptismus sanguinis includit baptismum flaminis, non autem e converso, in. q. 66. 12 ad 2.

169. Baptismus sanguinis supplet baptismum fluminis, in necessitate solum, m. q. 66. 11. o

170. Baptismus sanguinis et flaminis non sunt sacramenta, quia conveniunt cum sacramento in causando, non autem in significando, m. q. 66. 11 ad 2. et 12 ad 1.

171. Poenitentia dicitur baptismus flaminis, quia sine baptismo sufficit ad salutem, in necessitate tantum, in. q. 66. 11. c.

172. Pueri non possunt salvari sine baptismo sanguinis vel fluminis. 1 2. q. 113. 3 ad 1. et m. q. 67. 3. c. et q. 68. 3. c. et q. 73. 3. c.

173. Baptismus sanguinis non imprimit characterem, quia non habet efficaciam baptismi sacramentalis, sed meritum, m. q. 66. 11 ad 2. et 12. c. ad 1.

174. Baptismus sanguinis liberat ab omni culpa et omni poena, ex virtute passionis Christi, cui conformat. 2 2. q. 124. 1 ad 1. et ni. q. 68. 2 ad 1. et q. 87. 1 ad 2.

175. Baptizatus baptismo flaminis consequitur emundationem, sed accipiens sacramentum consequitur majorem gratiam, ni. q. 69. 1 ad 2. et 4 ad 2. et q. 80. 1 ad 2. et q. 90. 3 ad 2.

176. Baptismus debet præcedere catechismu*. in. q. 71. o.

177. Unctio triplex in baptismo, s. oleo catechumenorum, et bis chrismate, i. q. 66. 10 ad 2. et q. 71. 3 ad 4. et q. 72. 11 ad 3.

178. Baptizati liniuntur chrismate in fronte ne erubescant, m. q. 72. 9. c.

179. Aures baptizandorum liniuntur sputo, ut aperiantur ad verbum Dei, nares vero ad odorem bonæ famæ, non autem oculi, quia pertinent ad inventionem, per quam non habetur fides ni. q. 71. 2. 3. c.

Baptismus

Barnabas

180. Sal ponitur in os baptizandi, ut habeat discretionem In sermone fidei, in. q. 71. 2. c.

181. Baptizatis datur vestis alba, In signum resurrectionis ftiuræ, et puritatis conservandæ. Hi. o. 66. 10 ad 3. et q. 71. 3 ad 4.

182. Eorum quæ fiunt post baptismum, aliqua tantum significant, ut vestis alba, novitatem >itæ, aliqua etiam efficiunt, ut unctio in vertice, conservationem gratiæ baptismalls. m. q. 71. 3 ad 4. 1 1

183. Baptismus est unus tantum simpliciter, <ed secundum quid sunt novem, quia diluvium, transitus maris, et lotiones legis, erant figuræ; iptismus Joannis dispositio, baptismus Christi causa efficacia, baptismus sanguinis et flaminis, et poenitentia secundum proportionem effectus, et baptismus aquæ et spiritus, m. q. 66. 11 ad 3. et q. 70. 1 ad 2. et ad 3.

184. Pro baptismo non debet committi simonia. 2 2. q. 100. 2. c. ad 1.

185. Phariseorum. Baptismata Phariseorum erant vana, ad munditiam carnis tantum ordinata. I. q. 38. 1 ad 3.

BARNABAS et Paulus discordaverunt præter intentionem eorum, providentia Del. 2 2. q. 37. 1 ad 3.

BARTHOLŌMÆUS miraculose occultabat se, et se ostendebat sicut volebat, m. q. 54. 1 ad 2.

BASILISCUS non interficit visu, sed vapore, sicut menstruata inficit speculum, i. q. 117. 3 ad 2.

BEATITUDO - 1. est operatio et ultima perfectio. 1 2. q. 3. 2. o. et 5 c. et q. 55. 2 ad 3.

2. Beatitudo est vita æterna, non quidem esse, <ed operatio, i. q. 10. 3. c. et q. 18. 2 ad 3. et 42. 3. 2 ad 1. et 2 2. q. 18. 2 ad 2.

3. Visio Dei per essentiam est tota essentia beatitudinis. i. q. 1.4. c. et q. 12. 1. c. et 4. o. et 6. c. et 8 ad 4. et q. 26. 2. 3. o. et q. 62. 12. 9. c. et 1 2. q. 3. 4. 8. o. et q. 4. 4. 5. c. et q. 5. 1. 4. 5. c. et 2 2. q. 2. 3. c. et q. 5. 1. c. et q. 173. 1. c. et 180. 4. c. et ni. q. 52. 5. c. et q. 59. 5 ad 1.

4. Gloria essentialis beatitudinis est quam habet homo non apud hominem, sed apud Deum. 1 2. q. 2. 3 ad 1. et q. 4. 8 ad 1.

5. Beatitudo est summum bonum. I. q. 26. 3 ad 1. et 1 2. q. 3. 1 ad 2. et q. 5. 2 ad 2. et q. 19. 9. c.

6. Beatitudo habet rationem præmii. 1. q. 26. 1 ad 2. et q. 62. 4. c. et 1 2. q. 2. 2 ad 1. et q. 5. 7. c.

7. Beatitudo est finis rationalis naturæ tantum. i. q. 23. 1. c. ad 2. et q. 26. 1. 2. c. et q. 62. 1. 4. c. et 1 2. q. 3. 1 ad 3. et q. 55. 2 ad 3. et q. 69. 1. c. et 2 2. q. 118. 7. c.

8. Beatitudo, ut finis quo, est aliquod creatum, non autem ut fmis quod. i. q. 20. et 3. o. et 1 2. q. 3. 1. o.

9. Beatitudo est ultima perfectio hominis, i. q. 62. 3. 4. c. et q. 73. 1. c. et 1 2. q. 3. 2. c. ad 4. et 6. c.

10. Beatitudo est proprium hominis bonum. 1 2. a. 6. principio.

11. Beatitudo est bonum perfectum naturæ intellectualis, apprehensum per intellectum, i. q. 26. 1 2. c. et 1 2. q. 3. 2 ad 2.

12. Beatitudo est status omnium bonorum congregatione perfectus, secundum Boetium, i. q. 26. 1 ad 1. et 1 2. q. 3. 2 ad 2. et 3 ad 2. et q. 4. 7 ad 2.

13. Beatitudo nihil aliud est quam gaudium de seritate. 1 2. q. 3. 4. c. fi.

14. In vita activa quæ circa multa occupatur, est minus de beatitudine quam in contemplativa, quæ versatur circa unum, s. circa veritatis con-

INDEX III

Beatitudo

templationem. 1 2. q. 3. 2 ad 4 et 5. c. et q. 4. 7. c.

15. De ratione beatitudinis sunt tria, s. bonum perfectum, per se sufficientia et delectatio. 2 2, q. 118. 7. c.

16. Beatitudo consistit in duobus, s. in visione Dei, et delectatione fruitionis. 1 2. q. 3. 4. c.

17. Essentia beatitudinis consistit in actu intellectus, sed delectatio ejus in voluntate, f. 26. 2. o. et 3. c. et 1 2. q. 3. 4. o. et q. 11. 1 ad 1.

18. Beatitudo consistit in contemplatione veritatis, et maxime Del. 2 2. q. 167. 1 ad 1.

19. Beatitudo vitæ præsentis secundum Aristotelem consistit in operatione perfectissima, ratione potentiae, habitus et objecti, i. q. 62. 1. c. et q. 88. 1. c. co. 2. et 1 2. q. 3. 5. c.

20. Beatitudo et miseria sunt principaliter In anima, secundario autem in corpore, in. q. 15. 10. c. ad 2.

21. Beatitudo consistit in conjunctione ad Deum, et miseria in recessu a Deo. 1 2. q. 3. 3. c. et 7 ad 2. et 8. c.

22. In quibus non est. Beatitudo ultima, vel miseria, non consistit in bonis vel malis præsentis vitæ. 1 2. q. 5. 3. o.

23. Beatitudo non consistit in divitiis. 1 2. q. 2. 1. o.

24. Nec in honoribus. 1 2. q. 2. 2. o.

25. Nec in fama seu gloria humana. 1 2. q. 2. 3. o.

26. Nec in potestate. 1 2. q. 2. 4. o.

27. Nec in aliquo bono exteriori, nec in omnibus simul. 1 2. q. 2. 4. o.

28. Nec in bonis corporis. 1 2. q. 2. 5. o. et q. 3. 3. c. et q. 4. 6. ad 1.

29. Nec in parte sensitiva. 1 2. q. 3. 3. o.

30. Nec In voluptate. 1 2. q. 2. 6. o.

31. Nec in aliquo inhærenti animæ. I. 2. q. 2. 7. o.

32. Nec in habitibus virtutum. 1 2. q. 3. 2. c.

33. Nec in operatione transeunte in exteriorem, materiam. 1 2. q. 3. 2 ad 3.

34. Nec in actu voluntatis, i. q. 26. 2 ad 2. et 1 2. q. 3. 4. o. et q. 4. 2. c.

35. Nec in intellectu pratico principaliter, sed in speculativo, i. q. 26. 2. o. et 1 2. q. 3. 5. o.

36. Nec in consideratione scientiarum speculativarum. 1 2. q. 3. 6. o. et 1 2. q. 167. 1 ad 1.

37. Consideratio scientiarum speculativarum est quædam participatio veræ et perfectæ beatitudinis, non autem substantialis beatitudo. 1 2. q. 3. 6. c. fi. et q. 66. 3 ad 1. et 5 ad 2. et 2 2. q. 180. 4. c.

38. Nec consistit in contemplatione angelorum. 1. q. 64. 1 ad 1. et q. 89. 2 ad 3. et 1 2. q. 3. 7. o. et 2 2. q. 167. 1 ad 1.

39. Nec in cognitione Dei, quæ habetur per demonstrationem. 1 2. q. 66. 5 ad 2.

40. Nec in aliquo creato, i. q. 12. 1. c. et q. 82. 2. c. et q. 89. 2 ad 3. et 1 2. q. 3. 8. o. et 2 2. q. 85. 2. c.

41. Nec in cognitione cujuslibet veri, sed in cognitione perfecta summæ veritatis, i. q. 26. 2. 3. o. et 1 2. q. 3. 4. 8. o. et 2 2. q. 167. 1 ad 1.

42. Requisita. Bona exteriora non requiruntur ad beatitudinem perfectam. 1 2. q. 4. 7. o. et 2 2. q. 186. 3 ad 4.

43. Dîvitiæ adjuvant felicitatem activam instrumentaliter, sed contemplativam impediunt. Sed ad patriæ beatitudinem multum valet voluntaria paupertas. 1 2. q. 4. 7. c. et 2 2. q. 186. 3 ad 4.

44. Amici non requiruntur ad perfectam beatitudinem. 1 2. q. 4. 8. o.

45. Angelus suo ministerio adjuvat hominem,

Beatihido

ut perveniat ad beatitudinem, non autem ut human® beatitudinis objectum. 1 2. q. 3. 7 ad 2. et q. 5. 6 ad L

40. Ad beatitudinem aliqua requiruntur tripliciter, scilicet antecedenter, essentialiter et consequenter. 1 2. q. 3. 3. c.

47. Ad beatitudinem tria requiruntur, scilicet visio Dei, comprehensio et delectatio. 1 2. q. 4. 3. o.

48. Perfectio charitatis est essentialis beatitudini quoad dilectionem Dei, non autem quoad dilectionem proximi, sed quasi concomitanter. 1 2. q. 4. 8 ad 3.

49. Rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudinem antecedenter, et concomitanter. 1 2. q. 4. 4. o. et q. 5. 4. 7. c.

50. Delectatio requiritur ad beatitudinem consequenter tantum, vel concomitanter. 1 2. q. 3. 4. c. et q. 4. 1. 2. o.

51. Corpus et perfectio ejus requiritur ad beatitudinem viæ, et ad beatitudinem patriæ omnino perfectam, requiritur antecedenter et consequenter, non autem essentialiter, nec ad beatitudinem patriæ simpliciter. 1 2. q. 4. 5. 6. o. et in. q. 7. 4 ad 2. et q. 15. 10. c. ad 2.

52. Beatitudo animæ redundabit in corpus. 1 2. q. 3. 3. c. ad 3. et q. 4. 6. c. et m. q. 57. 3. c. et q. 59. 5 ad 3.

53. Operationes meritoriae plures requiruntur ad beatitudinem hominis, i. q. 62. 5 ad 1. et 1 2. q. 5. 7. 9. et q. 6. principio.

54. Operationes sensitivæ requiruntur antecedenter ad beatitudinem viæ, non autem ad beatitudinem patriæ, sed consequenter tantum, ad neutram autem esssentialiter. 1 2. q. 3. 3. o.

55. Pax requiritur ad beatitudinem antecedenter et consequenter, non autem essentialiter. 1 2. q. 3. 4 ad 1.

56. Mutatio. Nullum bonum creatum additum visioni Dei facit magis beatum. 1 2. q. 5. 2 ad 3.

57. Beatitudo æqualiter participatur ab omnibus ex parte objecti, sed inæqualiter ex parte subjecti. 1 2. q. 3. 2 ad 4. et q. 112. 4. c. ad 1.

58. Nulla creatura potest per sua tantum naturalia adipisci perfectam beatitudinem. i. q. 12. 4. o. et q. 23. 1. c. et q. 64. 1 ad 2. et q. 94. 1. o. et q. J08. 4. c. et 1 2. q. 5. 5. o. et q. 62. 1.2. 3. o.

59. Homo non potest per operationem solius creaturæ superioris attingere ad perfectam beatitudinem. 1 2. q. 5. 6. o.

60. Homo potest adipisci perfectam beatitudinem. 1 2. q. 5. 1. o.

61. Beatitudo perfecta non potest amitti, i. q. 64. 2. c. et q. 94. 1. c. et 1 2. q. 5. 4. o.

62. Appetitus. Voluntas necessario appetit beatitudinem. i. q. 19. 1. o. et 3. 6. c. et q. 82 1 2. o. et q. 83. 1 ad 5. et 1 2. q. 5. 4. c. ad 2. et 8 ad 2. et q. 6. 4. o. et q. 10. 1. 2. o. et q. 13. 6. c. et q. 94. 1. c. et m. q. 18. 1 ad 3.

63. Omnes homines naturaliter appetunt beatitudinem. i. q. 2 ad 1. et q. 19. 10. c. et q. 26. 2. c. et q. 41. 2 ad 2. et q. 60. 2. c. et q. 62. 1. c. et q. 82. 1. 2. o. et q. 83. 1 ad 5. et 1 2. q. 3. 6 ad 2. et q. 5. 1. 8. o. et q. 10. 1. o. et m. q. 18. 1 ad 3.

64. Nono solum perfecta beatitudo, sed etiam qualiscumque similitudo, vel participatio ejus naturaliter desideratur. 1 2. q. 3. 6 ad 2.

65. Omnia quæ desiderat voluntas, appetit propter beatitudinem. i. q. 60. 2. c. et 1 2. q. 1. 6. o.

66. In ultima beatitudine complebitur omne desiderium beatorum. L q. 12. 8 ad 4. et 1 2. q. 1.5. c. et q. 3. 8. c. et q. 4. 5 ad 5. et q. 5. 3. 4. c. 8. c. ad 3. et q. 67. 4 ad 3. et 2 2. q. 28. 3. c. ad 2.

67. Perfecta quietatlo intellectus et voluntatis

INDEX III

consequitur beatitudinem. 1 2. q. 3. 4 ad 1, et 8. c. et 2 2. q. 18. 2. c. et 4 ad 12. et q. 28. 3. c. et q. 94. 1. c. et q. 118. 7. c.

6«. Perfecta beatitudo omne malum excludit. 1 2. q. 2. 4. c. et q. 5. 3. 4. c. et q. 67. 3 ad 2.

69. Beatitudo ascendit in cor hominis secundum rationem communem, non autem quæ et qualis sit in speciali. 1 2. q. 5. 8. c. ad 2. et 2 2. q. 17. 2 ad I.

70. Beatitudo est primum objectum voluntatis. 1 2. q. 3. 4 ad 2. et q. 11. 1 ad I.

71. Beatitudo amatur amore concupiscentia, non autem amore arnicitia. 1 2. q. 2. 7 ad 2.

72. Deus. Deus est perfecte beatus, i. q. 26. 1. o. ct q. 62. 4. c.

73. Deus est sua beatitudo. i. q. 26. 2. o. et q. 62.4. c. et q. 94. 1. c. et 1 2. q. 3. 1 ad 1. et 2 ad I. et ad 4.

74. Deus est beatus secundum intellectum, i. q. 26. 2. o.

75. Beatitudo Dei excedit quamlibet aliam beatitudinem. 1. q. 26. 4. o.

76. Beatitudo Dei complectitur omnem aliam beatitudinem. i. q. 26. 4. o.

77. Beatitudo est naturalis soli Deo. i. q. 62. 4. c. et q. 63. 3. c. fi. et 1 2. q. 3. 1 ad I. et q. 5. 7. c.

78. In communi. Beatitudo triplex secundum philosophos, s. voluptuosa, activa et contemplativa. 1 2. q. 3. 2 ad 1. et q. 69. 3, 4. c.

79. Beatitudo duplex, s. perfecta, et imperfecta, i. in patria, et in via. i. q. 62. 1. c. et 1 2. q. 3. 2 ad 4. et 3. 5. 6. c. et q. 4. 5. 6. 7. 8. c. et q. 5. 3. o. et q. 4. 5. c. et q. 62. 1. c. et q. 186. 1 ad 4.

80. Beatitudo patriæ est continua, non autem beatitudo viæ. 1 2. q. 3. 2 ad 4.

81. Duplex perfectio beatitudinis, s. ex parte objecti, et ex parte subjecti; prima tollit rationem veræ beatitudinis, non autem secunda. 1 2. q. 5. 3 ad 2. et q. 4. 5 ad 5. et q. 11.4 ad 2.

82. Nullus ante passionem Christi potuit habere beatitudinem, licet sancti patres meruerint eam per fidem passionis Christi, quoad propriam personam, non autem quoad naturam communem, m. q. 49. 5 ad 1.

83. Beatitudines in communi. Beatitudines sunt operationes virtutum perfectarum per dona, et etiam donorum. 1 2. q. 69. 1. o. et q. 70. 2. c. et 2 2. q. 157. 2 ad 3.

84. Actus virtutum, ut perficiunt, dicuntur beatidunes; sed ut delectant, dicuntur fructus. 2 2. q. 157. 2 ad 3.

85. Actus donorum pertinentium ad vitam activam exprimuntur in meritis beatitudinum, sed actus vitæ contemplativæ in præmiis. 1 2. q. 69. 3. c. fi. ad 1.

86. In singulis beatitudinibus ponitur aliquid pertinens ad statum viæ, et aliquid ad statum patriæ. 1 2. q. 69. 2. o. et 2 2. q. 8. 7. c.

87. Quælibet beatitudo est fructus addens excellentiam et principalitatem præmii, et non e converso. 1 2. q. 70. 2. o.

88. Omnia præmia septem beatitudinum sunt idem realiter, et differunt ratione. 1 2. q. 69. 4 ad 1.

89. Præmia beatitudinum inchoative habentur hic, sed complete in patria tantum. 1 2. q. 69. 2. o. et 2 2. q. 8. 7. o.

90. Beatitudines et præmia earum sufficienter enumerantur septem, et quatuor, et octo, diversimode, et declarantur. 1 2. q. 69. 3. 4. o.

91. Primæ tres beatitudines sunt contra beatitudinem voluptuosam, sed quarta et quinta pertinent ad vitam activam, aliæ autem duæ ad contemplativam. 1 2. q. 69. 3. 4. o.

Beatltudo

Beatitudo

M. Omnes beatitudines posttæ In sacra Scriplura, oportet ad has reduci, quia oinnes pertinent ad vitam activam vel contemplativam. 1 2. q. 69. 3 ad 4.

03. Beatitudines correspondent septem donis, son quidem sngulæ singulis, sed plures uni, et una pluribus. 1 2. q. 69. 3. o.

94. Beatitudines dupliciter adaptantur donis, i. secundum convenientiam ordinis, ut prima In-"no, secunda sexto, et sic de aliis secundum Augustinum, vel secundum convenientiam propriæ rationis ad invicem secundum actus, et ob-jecta. 2 2. q. 121. 2. c. ad 2. et q. 139. 2. c.

95. In speciali. Beatitudo prlina, s. paupertas, correspondet dono timoris. 2 2. q. 19. 12. o. et q.83. 9 ad 3. et q. 121. 2. c. et q. 161. 2 ad 3.

90. Fructus decimus, s. modestia, et undecimus, s. continentia, et duodecimus, s. castitas, correspondent eis. 2 2. q. 19. 12 ad 4.

97. Petitio septima corresponde! eis. 2 2. q. 19. 12 ad 4. et q. 83. 9 ad 3.

98. Secunda beatitudo, s. mititas, correspondet dono pietatis, 1 2. q. 69. 3 ad 3. et 2 2. q. 83. 9 ad 3. et q. 121. 2. o.

99.Fructus octavus, s. mansuetudo, correspondeteis indirecte; sed sextus, id est, bonitas, et septimus, s. benignitas, directe. 2 2. q. 121. 2 ad 3.

»100. Petitio sexta correspondet eis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

101. Tertia beatitudo, s. luctus, correspondet dono scientiæ. 1 2. q. 69. 3 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 9. 4. o. et q. 83. 9 ad 3.

102. Petitio quinta correspondet eis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

103. Quarta beatitudo, s. justitiæ, correspondet dono fortitudinis. 1 2. q. 69. 3 ad 3. et z 2. q. 83. 9 ad 3. et q. 139. 2. o.

104. Fructus quartus, s. patientia, et octavus, s. longanimitas, correspondent eis. 2 2. q. 139. 2ad3.

105. Petitio quarta correspondet eis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

106. Quinta beatitudo, s. misericordiae, correspondet dono consilii. 1 2. q. 69. 3 ad 3. et 2 2. q. 52. 4. o. et q. 83. 9 ad 3.

107. Eamdem beatitudinem oportet respondere secundum convenientiam propriæ rationis ad invicem donis scientiæ et pietatis, non autem secundum convenientiam ordinis, sed diverse correspondent. 2 2. q. 121. 2 ad 2.

108. Fructus sextus, s. bonitas, i. dulcedo animi,et quintus, s. benignitas, correspondent quintæ beatitudini, et dono pietatis. 2 2. q. 52. 4 ad 3. et q. 121. 2 ad 3.

109. Petitio tertia correspondet eis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

110. Sexta beatitudo, s. munditia, correspondet dono intellectus. 1 2. q. 69. 3 c. fi. ad 1. et 2 2. q. 8. 7. o. et q. 83. 9 ad 3.

111. Fructus secundus, s. gaudium, et nonus, s. fides, correspondent eis. 2 2. q. 8. 8. o.

112. Petitio secunda correspondet eis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

113. Septima beatitudo, s. pacis, correspondet dono sapientiae. 1 2. q. 69. 3 c. fi. ad 1. et 4. c. fi. et 2 2. q. 45. 6. o. et q. 83. 9 ad 3.

114. Petitio prima correspondet cis. 2 2. q. 83. 9 ad 3.

115. Octava beatitudo, s. persecutionis, est manifestativa omnium beatitudinum præcedentium, nec correspondet alicui dono in speciali. 2 2. q. 69. 3 ad 5. et 4 ad 2.

116. Virtutibus et donis. Prima beatitudo, secundum Ambrosium, attribuitur temperantia,

INDEX 111

Beatus

tertia prudentia, quarta Justitiæ, et octava fortitudini. 1 2, q. 69. 3 ad 6.

117. Primæ quinque beatitudines secundum convenientiam materiæ correspondent donis scientiæ et consilii ut dirigentibus; sed aliis donis correspondent ut exequentibus; secundum motlva vero correspondent ut supra. 1 2. q. 69. 3 ad 3, et 2 2, q. 121. 2. c.

118. Beatitudo quarta et quinta secundum materiam correspondent pietati, secunda fortitudini; sed prima et tertia timori. 1 2. q. 69. 3 ad 3.

119. Beatitudo quarta et quinta secundum convenientiam propriæ rationis ad invicem adaptantur dono pietatis, sed secundum convenientiam ordinis adaptatur ei secunda beatitudo; quæ tamen convenit ei tollendo impedimenta actuum ejus. 2 2. q. 121. 2. c. ad 3.

BEATUS. - 1. In communi. Aliquis dicitur beatus in spe. 1 2, q. 69. 1. c.

2. Quidam dicuntur beati in hac vita propter spem, vel participative. 1 2. q. 5. 3 ad 1.

3. Beati in patria omnes rationes rerum quæ in Christo sunt, non cognoscunt, etsi ipsum comprehendant. i. q. 12. 8. c. et 2 2. q. 173. 1. c.

4. Beati per simplicem conversionem ad Deum illuminantur de agendis quæ nesciunt, sine inquisitione et anxietate dubitationis, ut in viatoribus. 2 2. q. 52. 3. c. ad 2.

5. In beatis sunt aliqui actus ordinati ad finem, scilicet procedentes ex consecutione finis, ut laus Dei; et aliqui pertrahentes alios ad finem, ut ministeria angelorum, et orationes sanctorum. 2 2. q. 52. 3 ad 1.

6. Quilibet beatus est certus de perpetuitate suæ beatitudinis. 2 2. q. 18. 3. c.

7. Beati in patria clare cognoscunt omnia quæ hic fiunt, i. q. 89. 8. c.

8. Beati Deum comprehendent, sed non totaliter, id est, omnibus modis, quibus comprehendipotest, i. q. 12. 7 ad 1.

9. Beati laudabunt Deum. 2 2. q. 13. 4. c.

10. Beati non possunt peccare, i. q. 62. 8. o. et q. 82. 2. c. fi. et q. 94. 1. c. et q. 100. 2. c. et 1 2. q. 4. 4. c. et q. 5. 4. c. et q. 109. 1 ad 3. et 2 2. q. 19. 11. c.

11. Beati sunt in statu impetrandi, non autem in statu merendi, i. q. » 62. 9. o. et 2 2. q. 83. 11. c. ad 1.

12. Dignitas beatorum in anima et in corpore erit secundum gradus meritorum, non autem secundum diversitatem sexus, sicut nunc et in statu innocentiae. m. q. 55. 1 ad 3.

13. Quilibet beatus gaudet de bonis factis a se, vel ab aliis, i. q. 23. 6 ad 1.

14. Gaudium beatorum superat omne gaudium viatorum, m. q. 46. 6 ad 3.

15. Gaudium beatorum erit superplenum ex parte gaudentium, non autem ex parte objecti; viatorum autem neutro modo. 2 2. q. 28. 3. o.

16. Multiplicatis bonis nostris gaudium beatorum augetur materialiter, non autem formaliter, quia Deus est eis ratio gaudendi, de quibuscumque gaudent. I. q. 62. 9 ad 3. fi.

17. Beati non intersunt rebus vivorum secundum legem communem, i. q. 108. 8 ad 2.

18. Beati in regno cælesti videbunt Deum facie ad faciem. Supp. q. 92. 1. o.

19. Beati post resurrectionem nullo modo videre poterunt Deum visu corporali, tanquam Deus esset per se visibilis, nisi per accidens. Suppi. q. 92. 2. o.

20. Cum sancti non sint comprehensuri Dei essentiam, non omnia videbunt quæ Deus videt. Supp. q. 92. 3. C.

21. Sancti beatiores erunt post iudicium quam ante. Supp. q. 93. k c.

22. Erunt in beatis gradus beatitudinis, qui mansiones appellantur. Supp. q. 93. 2. o.

23. Beati in regno calorum videbunt poenas damnatorum, ut beatitudo illis magis complaceat. Supp. q. 94. 1. o.

24. Cum damnati non possint transferri a sua miseria, beati non compatiuntur eorum miseriis. Supp. q. 94. 2. c.

25. Sancti non gaudebunt per se de poenis damnatorum, sed per accidens, contemplando in eis divinam iustitiam, et quomodo ab eis liberati sint. Supp. q. 94. 3. o.

BELLUM - 1. duplex, scilicet commune, et particulare. 2 2. q. 123. 5. c. ad 2.

2. Ad bellum iustum tria requiruntur, scilicet auctoritas principis, iusta causa et intentio recta. 2 2. q. 40. 1. o. et q. 4k 1 ad 3. et q. 42. 2 ad k et q. 66. 8 ad k

3. In bello iusto depraedans hostes non peccat, nisi pugnet principaliter propter praedam, nec tenetur restituere. 2 2. q. 66. 8 ad l.

4. Bellum gerere in festo non licet, nisi imminente necessitate, pro tuenda republica. 2 2. q. 40. 4. o.

5. Clericis non licet bellare in propria persona, sed possunt bello interesse de licentia superioris, et exhortari pugnantes. 2 2. q. 40. 2. o.

BENEDICTIO Dei significat donorum ejus collationem et multiplicationem, i. q. 72 ad 4. et q. 73. 3. c.

BENEDICTUS - k videns totum mundum, non vidit essentiam Dei. 2 2. q. 180. 5 ad 3.

2. Quis puerum Benedictum stultitiae argui patiatur, quod relictam domo rebusque patris, soli Deo placere desiderans, sanctae conversationis habitum et desertum quaesivit. 2 2. q. 189. 1 ad 2.

3. In regula beati Benedicti conceditur probationis annus nuper ad religionem conversis. 2 2. q. 189. 2 ad k

4. Beatus Benedictus dicit, quod si praelatus aliquid impossibile praeeperit, tentandum est.

5. Hoc autem dictum sancti Benedicti ideo

dicitur, quia an aliquid sit possibile, subditus non debet suo iudicio diffinire, sed in unoquoque iudicio superioris stare. 1 2. q. 13. 5 ad 3. et 2 2. q. 64. 6 ad 3.

6. Mandatum beatus Benedictus in regula sua. quod venientibus ad religionem non sit facilis praebendus ingressus, sed probandum est an spiritus a Deo sit. 2 2. q. 189. 9 ad k

BENEFACERE - 1. omnibus quilibet tenetur in Paratione animi, pro loco et tempore. 2 2. k 2. o.

2. Aliquod beneficium est quo possumus et tenemur benefacere omnibus, saltem in generali, s. orare pro omnibus fidelibus et infidelibus. 2 2. q. 3k 2 ad k

3. Malis debemus benefacere in auxilium naturae, non autem culpae. 2 2. q. 25. 6. c. ad 2. et q. 31. 2 ad 2. et q. 32. 9 ad k et q. 168. 3 ad 3.

4. Magis conjunctis est magis benefaciendum, caeteris paribus. 2 2. q. 26, 6. c. et q. 31. 3. o. et q. 32. 9. o. et q. 71. k c.

5. Subventio, gratiarum actio, et reverentia debetur omni benefacienti. 2 2. q. 166. 3. o.

BENEFICENTIA - k est facere bonum. Et est actus amicitiae, vel charitatis, secundum rationem communem» 2 2. q. 31. k o.

2. Beneficentia non est virtus specialis, sed actus exterior amicitiae, sicut benevolentia est actus ejus interior. 2 2. q. 31. 4. o.

BENEFICIUM - k Ix COMMUNL Est statim recompensandum secundum affectum, sed expectanda est opportunitas effectus. 2 2. q. 106. 4. o.

2. Recompensatio beneficii debet esse maior accepto. 2 2. q. 106. 6. o. et q. 107. 2. c.

3. Recompensatio beneficii pertinet ad tres virtutes diversimode, s. ad Iustitiam, ubi est debitum legale, ut in mutuo et aliis hujusmodi; ad amicitiam vero, et gratiam, ubi est debitum morale. 2 2. q. 31. 1 ad 3. et q. 106. 5. c. et q. 108. 2 ad 1.

4. Beneficium et recompensatio magis in affectu consistit quam in effectu. 2 2. q. 106. 3 ad 5. et ad 6. et 5. o. et 6 ad 1.

5. In recompensando beneficium iustitia attendit datum, amicitia utilis attendit utilitatem, sed amicitia honesti et gratiae attendit affectum dantis. 2 2. q. 31. 1 ad 3. et q. 77. 1 ad 3. et q. 78. 2 ad 2. et q. 106. 5. o.

6. Nullius beneficium est tantum sicut parentum. Ideo in recompensatione beneficiorum sunt caeteris praeferendi, nisi necessitas vel utilitas, vel alia causa praeponderet. 2 2. q. 31. 3 ad 3. et 4. et q. 101. 1. c.

7. Omnia beneficia secundum communem rationem reducuntur ad amorem, et omnia nocumenta ad odium, sed secundum speciales rationes ad diversas virtutes, vel vitia. 2 2. q. 31. 4 ad 2.

8. Filius potest parentibus majus beneficium recompensare, quam accepit secundum affectum, non autem secundum effectum. 2 2. q. 106. 6 ad 1.

9. Dei Beneficia Dei tota singulis hominibus sunt exhibita, m. q. 1. 4. ad 3.

10. Praecipua Dei beneficia sunt creatio, et quies mentis in Deum, per gratiam et gloriam. 1 2. q. 100. 5 ad 2.

11. Omnis solemnitas vel sacrificium veteris legis fuit instituta propter aliqua beneficia Dei, praeterita vel futura. 1 2. q. 100. 5 ad 2.

12. Licitum est petere beneficium sine cura, pro se digno et indigenti, non autem cum cura. 2 2. q. 100. 5 ad 3.

13. Dans beneficium non meliori, sed sufficientiori, non peccat. 2 2. q. 63. 2. o.

14. Beneficia ecclesiastica magis debent dari plus idoneis ad regimen Ecclesiae, quam magis consanguineis; sed de patrimonio et licitis lucris est e converso. 2 2. q. 63. 1. c.

15. Dans beneficium spirituale consanguineo minus digno, peccat per acceptionem personarum, non autem si sit aequè dignus. 2 2. q. 63. 2 ad 1. et q. 85. 3. c.

16. Dans beneficium ratione consanguinitatis graviter peccat, et est simonia si per hoc intendit aliquod bonum proprium. 2 2. q. 63. 1. c. et 2 ad 2. et q. 100. 5 ad 2. et q. 185. 7 ad 2.

BENEVOLENTIA - 1. proprie est actus voluntatis, quo alteri volumus bonum. 2 2. q. 27. 1. c.

2. Benevolentia est tantum ad rationalia. L q. 20. 2 ad 1.

BENIGNITAS est idem cum affectu, s. habitus benefactivus, et ad loquendum dulciter. 1 2. q. 70. 3. c. et 2 2. q. 80. ad 4.

BESTIA dicitur quasi vastia, propter crudelitatem, ut leo, ursus, et hujusmodi, i. q. 7. 2 ad 2.

BESTIALITAS sicut secundum Philosophum ponitur extra numerum aliarum malitiarum humanarum, quia humanum modum transcendit, Ita a sanctis ponitur extra numerum peccatorum, quae in ipsis fidelibus inveniuntur, quasi gravius eis. Tamen si ad aliquod de septem capi-

talibus reduci debeat, putent ad superbiam reduci secundum diffinitionem Augustini. 2 2. q. 154. II ad 2.

BIBERE pluries in die licet Jejunantibus, nisi fiat in fraudem. 2 2. q. 147. 6 ad 2. et ad 3. ct m-q. 80. 8 ad 4.

BIGAMIA - I. Inducерis Irregularitatem incurritur quadruplclter, et impedit omnem ordinem, s.cuin quis habet plures uxores de jure successive; cum simul habet plures uxores, unam de Jure, et aliam de facto; cum plures habet successive, unam de jure, et aliam de facto, et quando vi-duam ducit in uxorem. 2 2. q. 108. 4 ad 2.

2. Cum blgamlа tollat significationem sacramenti integram, et per consequens signiflatio-nem conjunctionis Christi cum Ecclesia, quæ est unius ad unam, merito irregularitatem inducit. Suppi, q. 66. 1. c.

3. Sive uxorem unam quis habuerit de facto, sive alteram de Jure (ubi est quædam sacramenti similitudo), irregularis efficitur, sicque bigamiæ utroque modo irregularitas annexa est. Suppi, q. 66. 2. o.

4. Ex hoc quod vir uxorem non virginem ducit, irregularis efficitur, non autem ex hoc auod corruptus corruptam ducit. Suppi, q. 66. 5. c.

5. Sicut baptismus non tollit conjugium, sic nec bigamiæ irregularitatem tollere potest. Suppi, q. 66. 4. c.

6. Cum irregularitas bigamiæ non sit de jure naturali, sed positivo, potest Papa cum bigamo dispensare in omnibus ordinibus, Episcopus vero solum in minoribus, nisi in quibusdam casibus. Suppi, q. 66. 5. c.

BILINGUIS idem est quod susurro. 2 2. q. 74. 1 ad 3.

BLASPHEMIA - 1. in communi est attribuere Deo quod ei non convenit, vel detrahere ab eo quod ei convenit. 2 2. q. 13. I.O.

2. Blasphemia pertinet ad genus infidelitatis, aggravans eam. 2 2. q. 13. 3. o.

3. Blasphemia quælibet semper est peccatum mortale quando est cum deliberato consensu. 2 2. q. 13. 2. o.

4. Blasphemia ex lapsu linguæ est peccatum veniale, si hoc non intendebat. 2 2. q. 13. 2 ad 3.

5. Blasphemia est gravissimum peccatorum omnium, i 2. q. 13. 3. o. et m. q. 80. 3. c.

6. Blasphemia simpliciter est gravior homicidio et perjurio, sed secundum quid est e con-verso, s. ratione nocumenti. 2 2. q. 13. 3 ad 1. et ad 2.

7. Blasphemia est contra primum vel secundum præceptum Decalogi. 1 2. q. 100. 1. c. et 2 2. q. 13. 2 ad 2.

8. Blasphemia ex deliberatione oritur ex superbia, sed ex turbatione, oritur ex ira. 2 2. q. 158. 7 ad 1.

9. Blasphemia in Spiritum sanctum dicitur tripliciter, s. dicere contra deitatem, finalis impoenitentia et peccatum ex malitia. 2 2. q. 14. 1. o.

10. Hæc blasphemia dicitur dupliciter, s. contra personam Spiritus sancti, et contra attributum ejus. 2 2. q. 14. 1. 3. c.

11. Blasphemia in Spiritum sanctum potest fieri tripliciter, scilicet corde, ore, et opere. 2 2. q. 13. 1. c. et q. 14. 1. c. ad 1.

12. Ex deliberatione peccare est peccare in Spiritum sanctum. 2 2. q. 34. 2 ad 1.

13. Peccatum ex malitia, id est, ex electione mali, dicitur peccatum in Spiritum sanctum, <ed ex ignorantia in Filium, et ex infirmitate, id est, ex passione, in Patrem. 2 2. q. 14. 1. 3. c.

14. Non omne peccatum ex malitia, est pec-

catum in Spiritum sanctum, sed tantum ex malitia quæ est cum contemptu Impedientium peccatum. 2 2. q. 14. I. o. 4. c. et q. 100. 1 ad 2.

15. Non omnis contemptus boni impedientis peccatum est blasphemia in Spiritum sanctum sed tantum contemptus lliorum quæ directe ducunt ad pœnitentiam et remissionem peccatorum. 2 2. q. 105. 2 ad 2.

16. Hoc peccatum est generale ratione habitus, sed est speciale ratione contemptus. 2 2. q. 14. 1 ad 3.

17. Blasphemia In Spiritum sanctum ut speciale peccatum, est contemptus doni, quo homo retrahitur a peccato; non autem est peccatum sequens ex eo. 2 2. q. 118. 5 ad 3.

18. Species ejus secundum tertium modum, s. ut est peccatum ex malitia, sunt sex, s. desperatio, præsumptio, Impoenitentia, obstinatio, impugnatio veritatis agnltæ, et invidentia fraternæ gratiæ. 2 2. q. 14. 2. o. et q. 36. 4 ad 2.

19. Hoc peccatum esse irremissibile, exponitur tripliciter a doctoribus, s. vel quia est finalis impoenitentia, et sic nullo modo remittitur. Vel quia, quantum est de se, habet meritum ut non remittatur quantum ad poenam. Vel quantum ad culpam, Inquantum excludit ea, per quæ fit remissio peccatorum, i. q. 64. 2, c. et 2 2. q. 14. 3. o. et q. 118. 5 ad 3. et ni. q. 86. 1 ad 2. et ad 3.

20. Hoc peccatum est desperatum ex parte peccantis, non autem ex parte Dei. 2 2. q. 14. 3. -c. ad 1.

21. Hono potest primo ante alia peccata habere hoc peccatum, licet raro contingat. 2 2. q. 14. 4. o.

BONITAS DEL - 1. Bonitas Dei acquiritur a creatura rationali, tamquam perfectio ejus ob-jectiva; ab aliis autem secundum similitudinem tantum, i. q. 6. 1 ad 2. et q. 65. 2. c. fi. et 1 2. q. 1. 8. c.

2. Omne bonum est bonum sola similitudine divinæ bonitatis, i. q. 105. 5. c.

3. Nihil divinæ bonitatis participatione omnino caret, i. q. 19. 4 ad 1. et q. 23. 4 ad 1.

4. Omnia opera Dei attribuuntur bonitati ejus, i. q. 105. 2 ad 2.

5. Universum perfectius participat et repræ-sentat bonitatem Dei, quam quæcumque alia creatura, i. q. 15. 2. c. et q. 47. 1. c. fi. et 2 ad 1.

6. Deum possumus aliququaliter intelligere, non intelligendo bonitatem ejus, non autem intelli-gendo eum non esse bonum. 2 2. q.2. 8 ad 3.

7. Omnia sunt bona bonitate Dei. i. q. 6. 4. o. et 2 2. q. 23. 2 ad 1. et q. 27. 3. c.

8. Omnia sunt bona bonitate Dei, ut principio effectivo, exemplari et finali. 1. q. 6. 4. o. et 2 2. q. 25. 2 ad 1. et q.*27. 3. c.

9. Deus vult quod sua bonitas multiplicetur ex sui similitudine propter se, sicut propter finem operantis, et propter utilitatem creaturæ, sicut propter finem operis, i. q. 44. 4. c. ad 3.

10. Quodlibet bonum ex additione alterius fit melius, præter optimum simplex, ex cujus participatione omnia sunt bona. 1 2. q. 34. 3 ad 2.

11. Differentia triplex bonitatis Dei, et creaturarum, s. quia solius Dei essentia est suum esse, et ei non adveniunt aliqua accidentia, et ad nihil aliud ordinatur sicut ad finem, i. q. 6. 3. c.

12. Per hoc quod Deus creavit omnia ut essent, non excluditur quin creaverit omnia propter suam bonitatem. 1. q. 65. 2 ad 1. fi.

13. Quodlibet bonum creatum est bonum particulare, sed solus Deus est bonum universale, i. q. 65. 1 ad 2. ct q. 103. 2. c. et q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et 1 2. q. 2. 7. 8. c. et q. 9. 6. c.

14. Deus est sua bonitas essentialiter, i. q. 3. 2. c./t q. 6. 3. q. et q. 20. 1 ad 3. et q. 49. 3. c. et q. 62. 8J c. ad 2. et q. 100. 2. c. et q. 103. 2. c. et 1 2. q. 4. 4. c. et 2 2. q. 19. L c. et q. 23. 2 ad 1. et q. 24. 11. c. fi. et q. 27. 3. 4. c. et q. 34. 1. c. ad L et i. q. 1. 1. c. et q. 20. I. c.

15. Deus est vere et proprie bonus, i. q. 6. 1. o. 16. Deus est summum bonum, i. q. 6. 1 ad 2. et 2. o.

17. In omni bono, summum bonum, s. Deus, desideratur, i. q. 6. 1 ad 1.

18. Habere speciem, modum, et ordinem, non est de ratione boni increati, nisi sicut in causa, i. q. 6. 1 ad 1.

19. Bonum duplex, s. absolute, id est, cujus bonitas esset alio creato non existente, ut supposita. et ad aliud, i. cujus bonitas non esset sine alio creato, ut materia et accidentia. 1 2. q. 18. 4. c.

20. Bonum duplex, s. commutabile et incommutabile. 2 2. q. 21. 1 ad 3. et m. q. 86. 4 ad 1. et 5. c.

21. Bonum duplex; s. subsistens, ut personæ, et inhærens, ut accidentia. 1 2. q. 26. 4. c. et ut. q. 11. 5 ad 3.

22. Bonum simpliciter, dicitur dupliciter, s. absolute, et universaliter. 2 2. q. 58. 10 ad 2.

23. Quod est bonum ex suppositione, debet bonum judicari. 1 2. q. 39. 1. c.

24. Bonum particulare duplex, s. verum, i. ordinabile ad principale bonum, s. ad ultimum finem; et falsum, seu apparens, quod abducit a finali bono. 2 2. q. 23. 7. c. et q. 45. 1 ad 1.

25. Bonum triplex, s. honestum, utile, et delectabile. i. q. 5. 6. o. et 1 2. q. 99. 5. c. et 2 2. q. 45. 3. o.

26. Bonum duplex, s. propter se, id est honestum, et propter aliud, i. utile. 1 2. q. 8. 2. 3. o. et 2 2. q. 23. 7. c.

27. Divisio boni est analogi, quia primo convenit honesto, secundo delectabili, tertio vero utili. 1. q. 5. 6 ad 3. et 1 2. q. 8. 2 ad 2. et 3 ad 4.

28. Quid. Bonum importat relationem rationis ad appetitum. 1. q. 5. 1. c. ad 1. et 3 ad 1. et q. 16. 1. 3. c.

29. Bonum consistit in hoc quod sit aliquid appetibile. I. q. 5. 1. c. ad 1. et 3. c. ad 1. et 5. c. et q. 6. 1. c. et 2 ad 2. et q. 16. 3. 4. c. et q. 19. 9. c. et q. 48. 1. c. et 1 2. q. 22. 1. c.

30. Bonum et pulchrum fundantur super eamdem rem, s. formam. Sed bonum respicit appetitum, pulchrum vero vim cognitivam, i. q. 5. 4. ad 1.

31. Bonum est diffusivum suiipsius, ut finis; non autem ut efficiens, i. q. 5. 4 ad 2.

32. Bonum dicit rationem perfecti, et ultimi, i. q. 5. 1. c. et 3. c. ad 1. et 5. c. ad 1. et q. 6. 3. c. et q. 16. 3. 4. c. et 1 2. q. 52. 1. c.

33. Bonum consistit principaliter et per se in perfectione et actu. I. q. 48. 5. 6. c. et q. 49. 1. c.

34. In bonis simpliciter, et absolute, et secundum naturam suam, potest esse medium et extrema, s. superfluum et diminutum, non autem in bonis simpliciter, i. universaliter. 2 2. q. 58. 10 ad 2.

35. Non tantum finis, sed etiam quæ sunt ad finem, ex ipso ordine habent rationem boni. 2 2. q. 33. 6 ad 3.

36. Bonum habet rationem causæ finalis, i. q. 5. 2 ad 1. et ad 2. et 4. o. et q. 48. 1 ad 2.

37. Bonum omnium mensuratorum et regulatorum consistit in attingendo suam regulam. 1 2. q. 19. 9. c. et q. 64. 1. 3. c. et q. 71. 6. c. et 2 2. q. 17. 1. c. et q. 23. 3. 6. c. et q. 27. 6. c. et q. 58. 3. c.

38. Ens. Ratio boni primo præsupponit formam, per quam est ens; secundo virtutem effectivam, qua est perfectum, i. q. 5. 4. c.

39. Omne ens est bonum, et e converso, i. q. 5. 3. o. et q. 17. 4 ad 2. et q. 49. 1. 3. c. et 1 2. q. 18. 1. c. et 3 ad 3.

40. Omne ens est bonum, inquantum est perfectum, et in actu. i. q. 5. I. o. et q. 48. 1. c. et 1 2. q. 18. 1. 2. 3. 4. c.

41. Omne ens sicut est bonum, sic est appetibile, r. q. 5. 1. c.

42. Bonum secundum rationem finis est prius ente, sed e converso secundum rationem formæ et simpliciter, i. q. 5. 2. o. et 3 ad 4. et 4. c.

43. Bonum est communius ente, secundum causalitatem. i. q. 5. 2 ad 2.

44. Bonum simpliciter dicitur secundum perfectionem ultimam, et bonum secundum quid, secundum perfectionem essentialem et primam, sed ens e converso, i. q. 5. 1 ad 2. et 1 2. q. 18. 1. c.

45. Materia est bona simpliciter, licet sit ens secundum quid. i. q. 48. 3. c. et q. 49. 1. c.

46. Materia non est ens, nec bona, nisi in potentia. 1. q. 5. 3 ad 3.

47. In mathematicis non est bonum, quia non sunt separata secundum esse. i. q. 5. 3 ad 4.

48. Bonum, et ens, et alia transcendentia convertuntur secundum supposita, non autem secundum rationem. 1. q. 5. 1. o. et q. 11. 1. o. et q. 16. 3. o. et 4. c. et q. 17. 4 ad 2. et q. 54. 2. c. et q. 59. 2. ad 3. et 1 2. q. 29. 5. c. et 2 2. q. 109. 2 ad I. III. q. 10. 3. c.

49. Unitas pertinet ad rationem bonitatis, i. q. q. 103. 3. c. et 1 2. q. 36. 3. o.

50. Bonum, verum et unum habent contraria, quia fundantur in ente, non autem ens, quia in nullo fundatur, i. q. 17. 4. o.

51. Verum. Verum significat rationem boni. 1. q. 82. 3 ad 1.

52. Bonum et verum mutuo se includunt, i. q. 16. 4. ad 1. et q. 50. 2 ad 3. et q. 59. 2 ad 3. et q. 79. 11 ad 2. et q. 82. 3 ad 1. et 4 ad I. et q. 87. 4 ad 2. et 1 2. q. 9. 1. c. ad 3. et 2 2. q. 109. 2 ad 1.

53. Bonum est prius vero secundum appetitum, secundum rationem autem et simpliciter est e converso, i. q. 16. 4. o.

54. Verum est simplicius, abstractius, et absolutius bono, et propinquius enti. i. q. 16. 4. c. et g. 82. 3. c.

55. Verum est in anima, sed bonum est in rebus. i. q. 16. 1. o. et q. 82. 3. c.

56. Ratio veri est eadem in omnibus moralibus, non autem ratio boni. 1 2. q. 60. 1 ad 1.

57. Bonum est primum cadens in apprehensione rationis practicæ. 1 2. q. 94. 2. c.

58. Sicut bonum nominat illud, in quod tendit appetitus, ita verum nominat illud, in quod tendit intellectus, i. q. 16. 1. 3. c.

59. Verum est bonum intellectus, et falsum est malum ejus. 1 2. q. 55. 4. c. et q. 57. 2 ad 3. et q. 64. 3. c. et 2 2. q. 13 ad 1. et q. 4. 5. c. ad 1.

60. Bonum est fortius malo. 1 2. q. 60. 5 ad 4.

61. Bonum difficilius constituitur quam malum. 1 2. q. 13. 4 ad 3. et q. 19. 6 ad 1. et 7 ad 3. et q. 20. 2 o. et q. 35. 8 ad 1. et q. 71. 4 ad 2. et 5 ad 1. et 2 2. q. 79. 3 ad 4. et q. 110. 3. c.

62. In omni malo est aliquid boni. i. q. 49. 3 c. et q. 103. 7 ad I. et q. 109. 1 ad 1. et 1 2. q. 15. 9. i. < et q. 6. c' et Q- 73. 2- c- « et 2 2. q. 172. 6. c.

63. Bonum et virtus transumptive dicitur, etiam malis, sicut dicitur bonus latro. 1 2. q. 5. 3 ad I. et q. 10. 1 ad L et q. 47. 11

M. Omne malum fundatur in aliquo bono. i. q. 103. 7 ad 1.

65. Bonum et melum ex genere eunt respectu objecti. 1 2. q. 18. 2. o.

66. Illud quod est secundum se malum ex genere, non potest esse bonum et licitum. 2 2. q. 110. 3. c.

67. Malum aliquando dicitur contrarium bono, quia non privatur totum bonum, sed aliquid de bono remanet. 2 2. q. 33. 5. c. princip.

68. Non omnis carentia boni est malum, sed tantum debiti, i. q. 48. 2 ad 1. et 3. c. ad 2. et 5 ad L et q. 49. i. c.

69. Subjectum cujuslibet mali est bonum deficientis, id est in potentia, i. q. 11. 2 ad 1. et q. 17. 4 ad 2. et q. 48. 3. o. et q. 49. 1. c. et 3. c. et q. 103. 7 ad 1.

70. Bonum est naturaliter prius malo. 1 2. q. 25. 2. o.

71. Bonum est causa mali per accidens tantum. I. q. 49. 1. o. et 3. c. et 1 2. q. 75. 1. o.

72. Causa mali non est nisi bonum deficientis. 1 2. o. 18. 1 ad 1.

73. Bonum et malum per accidens, id est in concreto, contrariantur, sed per se, id est, in abstracto. opponuntur privative, I. q. 48. 1 ad 3. et 2 ad 1. et ad 2.

74. Bonum et malum dicuntur contraria, et sunt genera, i. generales conditiones omnium contrariorum, i. q. 48. 1 ad 1.

75. Summum malum non contrariatur summo bono secundum rem, sed secundum vocem, i. q. 39. 3 ad 2.

76. Nullum malum opponitur summo bono contrarie, nec privative, nisi indirecte, id est secundum rationem communem boni. i. q. 17. 4 ad 3. et q. 49. 3 ad 2.

77. Mala esse et fieri, non est bonum simpliciter, sed tantum per accidens, inquantum sunt occasio bonorum, i. q. 19. 9. o.

78. Malum tollit totum bonum sibi oppositum, et minuit habilitatem, non autem tollit subjectum ejus. i. q. 48. 4. o. et 1 2. q. 85. 1. 2. 4. o. et a. 93. 6 ad 2.

79. Malum corrumpit bonum sibi oppositum formaliter et privative, non autem effective, i. q. 48. 1 ad 4. et q. 49. 3. c. et 1 2. q. 85. 1 ad 4.

80. Inter bonum et malum civile, vel ad alterum, est medium, non autem absolute. I. q. 48. 1 ad 3. et 1 2. q. 18. 8 ad 1.

81. Bonitas creaturæ non est ejus essentia. I. q. 6. 3 ad 3.

K. Nulla creatura est bona per essentiam; i. q. 6. 3. o. et q. 103. 2. c. et 1 2. q. 2. 8. c. et q. 9. 6. c.

83. Maximum bonum in creaturis est bonum ordinis universi. 1. q. 22. 4. c. et q. 25. 6 ad 3. et q. 47. 2. c. et q. 49. 2. c. et q. 50. 3. c. fin. et 2 2. q. 122. 2. c.

84. Cujuslibet creatura secundum se considerata duplex est bonitas, s. essentialis et accidentalis. i. q. 25. 6. c.

85. Creatura ex esse vel essentia est bona secundum quid, sed ex accidentibus est bona simpliciter. 1. q. 5. 1 ad 1.

86. Ipsum universum, et quælibet creatura potest esse melior quam sit, bonitate accidentali, non autem essentiali, i. q. 25. 6. o.

87. Qualibet re creata potest esse alia res creata melior, bonitate essentiali, et accidentali, i. q. 25. 6. I.

88. Bonum cujuslibet creatura consistit in specie, modo et ordine, i. q. 5. 5. o. et q. 6. 1 ad 1. et 1 2. q. 63. 2 ad 3. et q. 85. 4. o. et 2 2. q. 19.

11. c. et q. 27. 6 ad 1. et q. 109. 2. c. ad 3. et q. 114. I. c.

80. Hominis. Homo dicitur bonus simpliciter secundum voluntatem, quia ipsa imperat cui-libet potentiæ. Secundum quid autem, per Intellectum, vel alias potentias, i. q. 4. 5 ad 3. et q. 48. 6. c. et 1 2, q. 34. 4. c. et q. 56. 3. c. et q. 66. 3 ad 2.

90. Bonum hominis, ut est homo, est bonum secundum rationem, non autem secundum sensum, i. q. 49. 3 ad 5. et 1 2. q. 71. 2. c. et 2 2. q. 123. I. 2. c. et q. 129. 3. c. et q. 141. 1. 6. c.

91. Bonum hominis consistit principaliter in actibus interioribus. 2 2. q. 27. 6 ad 3. et q. 30. 4. o.

92. Bonum hominis consistit in conjunctione ejus ad Deum. 1 2. q. 98. 5 ad 2. et 2 2. q. 27. 6 ad 3. et q. 30. 4. o. et q. 186. 1. c.

93. Totum bonum hominis consistit in subjectione ejus ad Deum. 2 2. q. 19. 11. c. et q. 1. 7. c. et q. 104. 4 ad 2.

94. Omnes homines appetunt unum bonum formaliter, non autem materialiter. 1 2, q. 1. 7. o.

95. Homo naturaliter in bonum tendit. 2 2. q. 34. 5. o.

96. Bonum cujuslibet virtutis est conveniens homini secundum rationem, ideo convenit ei naturaliter. 1 2. q. 54. 3. c.

97. Impossibile est quod aliquis homo sit bonus, nisi sit bene proportionatus bono communi. 1 2. q. 92. 1 ad 3.

98. Qui quærit bonum commune, quærit proprium, quia bonum proprium non potest esse sine communi; et bona dispositio partis est in respectu ad totum. 2 2. q. 47. 10 ad 2. et q. 61. 1 ad 3.

99. Omne bonum creatum est minus bono hominis objectivo, non autem intrinseco, et inhærenti. 1 2. q. 2. 8 ad 2.

100. Bonum animæ est melius bono corporis, et hoc, bonis exterioribus, et bonum vitæ contemplativa, bono activæ. 1 2. q. 2. 5. c. et 2 2. q. 104. 3. c. et q. 152. 2. 4. c.

101. Bonum multitudinis est majus quam bonum unius qui est de multitudine, non autem quam bonum unius extrinsecum, ad quod multitudine ordinatur. 2 2. q. 39. 2 ad 2.

102. In spiritualibus bonis debet homo semper sibi magis providere quam aliis, sed in temporalibus laudabiliter liberalis facit e converso. 2 2. q. 17. 1 ad 1.

103. Bonum hominis triplex, s. animæ, corporis, et exteriora. 1 2. q. 84. 4. c. et 2 2. q. 73. 3. c. et q. 85. 3 ad 2. et q. 104. 3. c. et q. 118. 5. c. et q. 152. 2. 4. c. et q. 186. 7. c.

104. Bonum hominis duplex, s. simpliciter, id est, ultimus finis ejus, et omnia ducentia in eum, et bonum secundum quid, id est, ut nunc, vel secundum aliquid bonum. 1 2. q. 114. 10. c. et 2 2. q. 25. 7. c.

105. Bona hominis triplicia, s. minima, ut bona fortunæ, media, id est, naturalia, et magna, id est, habitus virtuosii. Et eorum triplex est fructus, scilicet fructus honestæ conversationis, sacra devotionis, et jucundæ pietatis. 1 2. q. 85. 4. c. et 2 2. q. 108. 4. c. et q. 118. 5.

106. In bonis corporis hominis tria sunt per ordinem, s. integritas corporis, quies et delectatio sensus, et usus membrorum. Primum tollitur per occisionem vel mutilationem, secundum per verbera, tertium per carcerem. 2 2. q. 65. 3. c.

107. Bonum unius hominis continuatur alteri dupliciter, s. per charitatem, et per intentionem facientis, in. q. 82. 6 ad 3.

108. Bonum naturæ hominis triplex, scilicet

principia naturæ cum proprietatibus ejus» inclinatio ad virtutes, et originalis justitia. Tertium totaliter tollitur per peccatum. Secundum minuitur, primum autem integrum manet. 1 2. q. 53. 1. 2. 4. o. et q. 03. 6 ad 2. et 2 2. q. 10. 4. c. ex q. 23. 7 ad 1. et q. 33. 5. c.

109. Bonum proportionatum communi statui naturæ est ut in pluribus; excedens vero ut in paucioribus; defectus autem e converso, i. q. 23. 7 ad 3..

110. Ecclesiæ. Bona ecclesiastica debent dividi in quatuor partes, quarum una debetur episcopo, alia fabricæ, tertia pauperibus, et quarta beneficiato. 2 2. q. 185. 7. c.

111. In necessitate non debent emi possessiones de bonis ecclesiasticis, nec in thesauris reponi. 2 2. q. 175. 7 ad 4.

112. Episcopi et alii clerici habent verum dominium bonorum propriorum, non autem ecclesiasticorum, sed tantum sunt dispensatores. 2 2. q. 63. 2 ad 1. et q. 119. 3 ad 1. et q. 185. 7. c.

113. Episcopi et clerici possunt disponere de sua quarta, sicut de bonis propriis. 2 2. q. 185. 7. c.

114. Episcopi et clerici possunt dare moderate suis consanguineis de bonis ecclesiasticis, in suum usum deputatis. 2 2. q. 185. 5. 7 ad 2.

115. Episcopi et clerici peccant, si in articulo necessitatis possunt vivere de patrimonio, et vivant de bonis ecclesiasticis. 2 2. q. 185. 7 ad 3. et q. 187. 4 ad 1.

116. Si episcopi vel clerici retinent sH de bonis ecclesiasticis divisim vel indivisim, notabiliter ultra quartam, peccant mortaliter. 2 2. q. 185. 7. c.

117. Prælati tripliciter surripit bona Ecclesiæ. et tenetur restituere, s. si rem Ecclesiæ non sibi deputatam, sed alteri, sibi usurparet: puta si episcopus usurparet sibi rem capituli, si rem Ecclesiæ suæ custodiæ deputatam, in alterius dominium transferat; puta consanguinei vel amici, et si solo animo surriperet, dum scilicet incepit habere animum possidendi eam ut suam, et non nomine Ecclesiæ. 2 2. q. 62. 5 ad 5. et q. 185. 7. c.

118. Male dispensans bona hospitalis tenetur restituere, non autem dispensans bona beneficii, quoad suam portionem, sed tenetur pœnitere. 2 2. a. 62. 5 ad 5. et q. 185. 7. c. principio.

119. Bona temporalia quasi nihil sunt respectu futurorum. 2 2. q. 36. 2. c. fi.

120. Bona temporalia secundum se sunt bona, secundum quid; sed ut ducunt ad beatitudinem. sunt bona simpliciter. 1 2. q. 114. 10. c.

121. Bona exteriora, ut divitiæ et honores, sunt bona simpliciter, id est absolute et secundum naturam suam; non tamen omnibus modis; et circa hæc est justitia; sed virtutes sunt bona simpliciter, id est, universaliter. 2 2. q. 58. 10 ad 2.

122. Exteriora bona sunt bona instrumentaliter, non autem principaliter, licet secundum stoicos sint nulla. 1 2. q. 59. 3. c. et 2 2. q. 58. 10 ad 2. et q. 125. 4 ad 3. et in. q. 15. 6 ad 2.

123. Bona temporalia non sunt præmia virtutum, nec subtractio eorum est pcena peccati principaliter. 1 2. q. 87. 7 c. ad 2. et q. 108. 3 ad 4.

124. Bona temporalia sunt ejus, cui Deus concedit, quoad proprietatem, sed quoad usum sunt etiam aliorum. 2 2. q. 32. 5 ad 2.

125. Deus dat justis tantum de bonis et malis temporalibus, quantum expedit eis ad beatitudinem. 1 2. q. 87. 7 ad 2. et q. 114. 10. c.

126. Deus dat malis bona temporalia, et bonis mala temporalia, ut eis reservet majora, i. æterna. 1 2. q. 87. 7 ad 2.

127. Bona temporalia dantur Indignis a Deo ad correptionem, vel ad damnationem eorum. 1 2. q. 87. 7 ad 2. et 2 2. q. 36. 2. c. fi.

128. Omnia temporalia bona et mala æqualiter eveniunt bonis et malis, quoad substantium, non autem quoad finem. 1 2. q. 114. 10 ad 4.

129. Temporalia nullius momenti sunt, respectu spiritualium. 1 2. q. 2. 6. c. fi. et q. 87. 7 ad 2. et 2 2. q. 36. 2. c. fi.

130. Bona spiritualia satiant in perpetuum, non autem temporalia, quia temporalia paulatim sumuntur et corrumpuntur. 1 2. q. 31. 5. c. et q. 32. 2. c. fin»

131. Bona temporalia non habita appetuntur, sed habita fastidiuntur, spiritualia vero e converso. 1 2. q. 2. 1 ad 3. et q. 32. 2. c. fi. et q. 33. 2. o.

132. Bona spiritualia non sapiunt habentibus affectum infectum amore delectationum corporalium, et præcipue Venerearum. 2 2. q. 20. 4. c. et q. 46. 2. c.

133. Bona spiritualia possunt simul a multis integre possideri, non autem corporalia. 1 2. q. 28. 4 ad 2. et ni. q. 23. 1 ad 3.

134. Promissiones bonorum corporalium in veteri lege fuerunt figuræ spiritualium in nova lege. 1 2. q. 114. 10 ad 1.

135. Bonum morale præcipue consistit in conversione ad Deum, et malum in aversione. 2 2. q. 19. 2 ad 2.

136. Bonum et malum speciali modo, s. morale invenitur in habentibus electionem, i. q. 48. 5. c.

137. Bonum in naturalibus et moralibus duplex, s. essenziale et accidentale. 1 2. q. 18. 3 ad 3.

138. Omne bonum honestum vel utile est bonum morale, non autem omne delectabile est bonum moraliter, quia illa dicuntur secundum rationem, illud autem secundum appetitum. 1 2. q. 34. 2 ad 1.

139. Boni mores dicuntur, qui rationi congruunt; mali vero, qui a ratione discordant. 1 2. q. 100. 1. c.

140. Bonum non contrariatur bono in inoralibus, sed tantum in aliis. 1 2. q. 31. 8 ad 1.

141. Virtus est bona seipsa, non autem per aliam bonitatem. 1 2. q. 55. 4 ad 1.

142. Bonum quod ponitur in diffinitione virtutis non est bonum transcendens, sed bonum rationis. 1 2. q. 54. 3 ad 2. et q. 55. 4 ad 2.

143. Ad bonum operandum requiritur virtus moralis inclinans, et prudentia dirigens. 1 2. q. 113. 1 ad 2.

144. Actus exterior addit ad bonitatem vel malitiam, ex objecto vel circumstantiis, actui voluntatis, non autem ex fine, nisi actus voluntatis fiat melior vel pejor tripliciter, s. secundum numerum, extensive vel intensive. 1 2. q. 20. 4. o. et q. 24. 3. c. et 2 2. q. 76. 4 ad 2.

145. Eadem bonitas vel malitia ex fine est actus exterioris, et actus voluntatis, non autem aliæ. 1 2. q. 20. 3. o. et 4 ad 2.

146. Tota bonitas vel malitia actus exterioris ex fine est ex actu voluntatis, non autem aliæ, sed e converso. 1 2. q. 20. 2. o.

147. Bonitas et malitia ex fine prius est in actu voluntatis quam in actu exteriori. Similiter quæ est ex objecto vel circumstantiis, ut est in executione operis. Sed ut est in ordinatione et apprehensione rationis, est e converso. 1 2. q. 20. 1. o.

BOS habet quinque utilitates, scilicet, quia immolatur, arat, comeditur, lac et corium dat. Ideo furans reddebat quinque pro uno. 1 2. q. 105. 2 ad 9.

BRACHIUM significat potentiam operativam

quæ tripliciter impeditur, s. u Deo» a diabolo, et ah utroque* i. q. 100. 10 ad 3.

BUBO nocte pasturn quærlt. Ideo slgnlflcAt luxuriosos, qui delectari quærun't in nocturnis operibus quæ agunt, 1 2. q. 102, 0 ad 1. c, 3.

BUCCELLA quam porrexit Christus Judæ, non fuit corpus Christi, sed purus panis, ifi. q, 81. 2 ad 3.

CADERE non permittit Deus aliquos, nisi alios erigat. I. q. 23. 6 ad 1.

CÆCITAS - 1. mentis triplex, s. privatio luminis accidentalis, aversio voluntaria a primo intelligibili; tertia propter occupationem. Prima est pœna, aliæ vero peccatum. 2 2. q. 15. 1. o.

2. Cæcltas mentis quæ quasi totaliter spirituum bonorum cognitionem excludit, oritur ex luxuria. Hebetudo autem sensus, quæ reddit hominem debilem ad hujusmodi intelligibilia, oritur ex gula. 2 2. q. 15. 2. 3. o.

3. Cæcltas mentis, et hebetudo sensuum opponuntur dono intellectus. 2 2. q. 8. 6 ad 1. et q. 15. 2. fi.

4. In cæco est aptitudo ad videndum. 2 2. q. 85. 2 ad 3.

5. Cæcus actu habet virtutem gressivam, per quam ambulare potest. Sed inquantum caret visu qui dirigit in ambulando, patitur defectum in ambulando, dum ambulat cespitando. 1 2. q. 18. 1 ad 2.

6. Cæcus miraculose illuminatus naturaliter videt. in. q. 77. 4 ad 3. fi.

CÆLUM - 1. habet materiam alterius rationis a materia quatuor elementorum, i. q. 66. 1 ad 5. et 2. o. et 1 2. q. 49. 4. c.

2. In materia cæli non est potentia ad corruptionem, quia forma ejus excludit omnem privationem ab ea. i. q. 9. c. et q. 10. 5. c. fi. et q. 97. 1. c.

3. Cælum non est animatum, i. q. 70. 3. o.

4. Cælum non est de natura quatuor elementorum. 1. q. 66. 2. c. .

5. Cælum non est in potentia incompleta ad esse, sed tantum ad ubi. 1. q. 55. 2. o. et q. 58. I. 3. c. et q. 66. 2. c. fi. et q. 79. 2. c. et q. 84. 3 ad 1. et q. 85. 5. c. et q. 90. 2 ad 1. et q. 97. 1. c. et 1 2. q. 49. 4. c. et 2 2. q. 24. 11. c.

6. tælum non incepit per generationem, quia non habet contrarium, sed incepit per creationem. i. q. 46. 1 ad 3. et ad 5. et q. 66. 2. c. et q. 75. 6. c.

7. In cælis non est habitus nec dispositio. 1 2. q. 49. 4. c.

8. Firmamentum est duplex, s. cælum stellatum, et pars condensata in nubes, i. q. 68. 1. 2. 3. o. et q. 71 ad 1.

9. Dextrum cæli est oriens, sinistrum occidens, superius polus meridionalis, inferius alter, ante hemispherium superius, post aliud, i. q. 102. 1. c. fi.

10. Corpora beatorum erunt supra omnes cælos, ili. q. 57. 4. c. ad 1.

11. Non oportet aliquam partem cæli esse superiorem Christo, sed ipsum esse super omnes cælos. m. q. 57. 4. o. c. ad 1.

12. Cælum empyreum non potest ratione investigari. I. q. 66. 3. c.

13. Cælum empyreum est immobile. 1. q. 66. 3. o. et q. 102. 2 ad 1.

14. Cælum empyreum est incorruptibile, et lucidum, sed non emittit radios visibiles nobis, i. q. 66. 3. o.

15. Cælum empyreum est supremum locorum corporalium. i. q. 102. 2 ad 1. et q. 112. 1 ad 2.

16. Cælum empyreum est locus beatorum hominum magis quam angelorum, et est ad congruitatem contemplationis, non autem ad necessitatem. i. q. 66. 3. c. ad 3, et q. 102. 2. c. ad 1. et q. 102. 1 ad 2. et 1 2. q. 47 ad 3. et 2 2. q. 175. 3 ad 4.

17. Cælum empyreum est concreatum materiæ informi, i. q. 66. 3. o.

18. Cælum empyreum habet influentiam in inferioribus. i. q, b6. 3 ad 2.

19. Diversæ opiniones Doctorum de aquis quæ sunt super cælos. i. q. 68. 2. 3. o.

20. Informitatem cæli expressit Scriptura, ex hoc quod dicit: Tenebræ erant super faciem abyssi, secundum quod sub cælo etiam aer includitur. i. q. 66. 2. c. fi.

21. Cælum aqueum est supra firmamentum, id est, cælum sydereum, quia est diaphanum, sicut et cælum empyreum, quia est lucidum, i. q.66. 1 ad 1. et o.

22. Omne spatium inter aquam et cælum lunæ est unum cælum, secundum Damascenum, sed quatuor secundum Rabanum. i. q. 68. 4. c.

23. Cælum dicitur dupliciter, s. a proprietate, et a natura. Et hoc est triplex, scilicet immobile, mobile uniforme, et mobile difforme. Primum est cælum empyreum, secundum aqueum, et tertium sydereum, et septem planetæ. i. q. 68. 4. c.

24. Cæli sunt septem, secundum Rabanum, scilicet empyreum, crystallinum seu aqueum, sydereum, igneum, olympium, æthereum, et aereum, i. q. 68. 4. o.

25. In cælis non sunt plura individua ejusdem speciei, i. q. 47. 2. c.

26. Cælum sumitur tripliciter, s. essentialiter, participative et metaphorice. Et hoc tripliciter, scilicet, trinitas, bona spiritualia, et triplex visio, scilicet, corporalis, imaginaria et intellectualis, i. q. 68. 4. c.

27. Cælum tertium ad quod raptus est Paulus, est triplex visio, triplex hierarchia, cælum empyreum vel trinitas, i. q. 68. 4. c. et 2 2. q. 175. 3 ad 4.

28. Virtus primi cæli recipitur in mediis cælis diversimode, secundum motus eorum, i. q. 115. 3 ad 4.

29. Actiones et virtutes cælorum diversimode recipiuntur in his corporibus inferioribus, secundum diversam materiam dispositionum, i. q. 115. 3 ad 4. et 6 ad 2.

30. Omnis virtus generalis vel specialis inferiorum reducitur ad virtutes cælorum generales vel speciales. 2 2. q. 96. 2 ad 2.

31. Motus cæli est naturalis, i. q. 70. 3 ad 4. et ad 5.

32. Motus cæli est voluntarius ex parte motoris tantum, i. q. 70. 3 ad 5.

33. Quilibet motus cujuscumque cæli est regularis et uniformis in velocitate et tarditate, i. q. 32. 1 ad 2.

34. Quodlibet cælum præter primum movetur dupliciter, scilicet motu proprio, et motu primi cæli. i. q. 68. 2 ad 3. et q. 115. 3 ad 4. et 2 2. q. 2. 3. c.

35. In cælis est duplex motus, s. primus, id est diurnus, super polos æquinoctialis ab oriente in occidens; et secundus e converso, super polos zodiaci, i. q. 67. 4 ad 3. et q. 14. 2. c.

36. In cælis est duplex motus, scilicet primus, id est diurnus, qui est causa continuitatis generationis, et secundus per zodiacum, qui est causa diversitatis, secundum generationem et corruptionem. i. q. 67. 4 ad 3. et q. 104. 2. c.

37. Motus cæli est causa viventium, i. q. 70. 3 ad 3.

38. Cæli sunt causa eorum quæ fiunt in his inferioribus. i. q. 115. l. 3. o. et 1 2. q. 95. 5. o. et q. 96. 2 ad i.

39. Tota materia corporum inferiorum subjacet variationi, secundum rpotum corporum cælestium. i. q. 115. 3. o.

40. Diversorum motuum cælestium diversi sunt effectus, i. q. 104. 2. c. fi.

41. Effectus corporales in inferioribus non sequuntur ex necessitate a motibus cælorum. i. q. 115. 6. o.

42. Distantia loci impedit effectum cælestis corporis, i. q. 115. 6 ad 2.

43. Grossities materia vel frigiditas aut caliditas, aut alia hujusmodi dispositio impedire potest effectum corporis cælestis. i. q. 115. 6 ad 2.

44. Effectus duplices subtrahuntur causalitati corporum cælestium, s. effectus per accidens contingentes, in humanis vel naturalibus, et actus liberi arbitrii. 2 2. q. 95. 5. c.

45. Cælum movetur ab aliquo intellectu. 1. q.

46. Cælum est movens selpsum, inquantum motor est ei intrinsecus, i. q. 70. 3 ad 5.

47. Motor cæli conjungitur orbi secundum totum, secundum philosophos: ideo non movetur per accidens ad motum cæli. i. q. 51. 3 ad 3.

48. Motor cæli superioris potest movere cælum motoris inferioris, non autem e converso, i. q. 117. 4 ad 1.

49. Cælum est primum alterans, non tamen primum movens, sed movetur motu locali a superiori movente. 1 2. q. 6.1 ad 1. et q. 109. 1. c.

50. Virtus movens cælum dicitur esse in dextera parte orbis quem movet, unde incipit motus, i. q. 51. 3 ad 3. et q. 52. 2. c.

51. Corpora cælestia non sunt animata eo modo quo plantæ et animalia, sed æquivoce. anima videlicet dante motum, non autem esse. i. q. 70. 3. c.

52. Anima hominis est nobilior corpore cæli. i. q. 70. 2 ad 4. §

53. Corpus cæli est nobilius corpore hominis, i. q. 91. 1 ad 2. '

54. Corpus hominis est simillimum cælo. i. q. 76. 5 ad 2. et q. 91. 1. c. ad 3.

55. Cælum venit in compositionem hominis causaliter, non autem essentialiter, i. q. 76. 7. c. et q. 91. 1. c. ad 2. et m. q. 57. 3. c.

56. Cælum per se agit in corporibus omnium inferiorum, sed in anima, et in potentiis ejus organicis agit per accidens: in intellectu autem et voluntate indirecte tantum, i. q. 83. 1 ad 5. et q. 115. 3. 4. o. et 6. c. et q. 116. 1. c. et 1 2. q. 9. 5. o. et 2 2. q. 95. 5. 6. 7. o.

CAIN. Reprobatur verbum Cain dicentis: Major est iniquitas mea quam ut veniam merear, quia misericordia Dei peccantibus per poenitentiam veniam præbet, absque ullo termino, h. i. q. 84. 10. c. fi.

CALIX - 1. debet esse de auro, vel argento, vel stanno, h. i. q. 83. 3 ad 6.

2. Sicut non potest facere aliquis Ecclesiæ prælatus, quod calix consecratus desinat esse consecratus si maneat integer; sic multo minus potest facere, ut homo Deo consecratus, quamdiu vivit, consecratus esse desistat, et quod ille qui professus est religionem, non sit religiosus. 2 2. q. 88, 11. c.

CALOR - 1. si subsisteret, ita calefaceret, sicut nunc inhærens. 1. q. 56. 1. c.

21 Calor naturalis agit in virtute animæ, ut in-

Strumeuturn ejus. i. q. 115. i ad 5. et q. 118 l ad 3. M

3. Calor naturalis digerendo generat pinguedinem autem ipsum conservat, quasi ejus nutrimentum. 2 2. q. 82. 2 ad 2.

4. Calor disponens ad formam ignis manet post adventum ejus, non quidem Idem numero, sed idem specie, quia non est idem subjectum ejus, in. q. 7. 13 ad 2. et q. 9. 3 ad 2.

5. Ignis quantumcumque calidus non calefaceret, nisi esset motus cæli. l 2. q. 109. 1. c.

6. Calor et aliæ qualitates tangibiles erunt in corpore glorioso ex natura sua, quæ non erunt reductæ ad medium rei, secundum æquidistantiam ab extremis acceptum, sed ad medium proportionis, secundum quod competit optimæ complexioni humanæ in singulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum est delectabilissimus; quia potentia semper delectatur in convenienti, et tristatur in excessu, ni. q. 54. 2 ad 1. et ad 2.

7. Virtus in semine agit per triplicem calorem, scilicet animali, elementi et cæli. i. q. 118. 3 ad 3.

CALUMNIA - 1. est falsa et malitiosa impositio criminis. 2 2. q. 68. 3. c. ad 1.

2. Calumnia est defensio criminis per fraudes, dolos et mendacia. 2 2. q. 69. 2. 3. c.

CALVARIÆ locus dicitur communis locus decollatorum, non autem a capite Adæ ibi sepulti. in. q. 46. 10 ad 3.

CAMPSORIA - ars utitur de se numismate ad debitum et idoneum usum, et ratio est, quia illud lucrum vel illud plus quod accipitur a camporibus in tali permutatione monetæ, non accipitur ratione pecuniæ quæ de se non parit pecuniam, seu de se est invendibilis, sed ad vitandum damnum, sive ratione periculi vel interesse, ut subveniatur salariis pensionum domorum, mnlstro- rumque, et laboribus et expensis in arte necessaria et licita, ne frustra ponant operam et sudorem suum ad utilitatem aliorum. 2 2. q. 78. 2 ad 4.

CANIS - 1. in veteri lege non offerebatur, quia erat animal immundum. Nec redimebatur, quia eo utebantur idololatræ in suis sacrificiis. Et significat rapacitatem, de qua non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur. 1 2. o. 102. 3 ad 7. et 2 2. q. 86. 3 ad 2.

2. canis videtur uti syllogismo divisivo. 1 2. q. 13. 2 a. 3 ad 3.

CANONICUS regularis potest transire ad religionem monachorum, et non e converso, nisi sint laici. 2 2. q. 189. 8 ad 2.

CANTUS - 1 et laus vocalis erit in beatis post resurrectionem. 2 2. q. 13. 4. c.

2. Cantus et laus vocalis Dei salubriter fit in ecclesia, ad devotionem excitandam. 2 2. q. 91. o.

3. Cantus theatricus, vel aliquod aliud artificiale organum in ecclesia ad detectionem, vel ostentationem, improbatur. 2 2. q. 91. 2 ad 2. et ad 4.

4. Diaconi et prælati non debent cantibus insistere sed prædicationi, doctrinæ, et civilitati. 2 2 q. 91. 3 ad 3.

CAPACITAS duplex, s. naturalis potentia, et obediencialis. Prima semper impletur secundum genus singulorum, et non secundum quodlibet individuum; secunda vero neutro modo. m. q. 4. 3 ad 3.

CAPITALE - 1. vitium dicitur a capite membro, quia poena capitis punitur; vel quia est causalis per se multorum peccatorum. 1 2. q. 84. 3. 4. o. et 2 2. q. 34. 5. c. et q. 35. 4. c. et q. 118. 7. 8. c. et q. 148. 5. c. et q. 153. 4. o. et q. 158. 6. c. ad 2.

2. Capitalia dicuntur, quia ut in pluribus alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod vitium ex bono oriatur, per abusum ut ex objecto, non autem ut ex principio. 2 2. q. 55. 4 ad 1.

3. Vitia capitalia dicuntur a fine proprio, non quidem omnium, sed eorum ex quibus sæpius alia oriuntur, non autem ab ultimo. 2 2. q. 34. 5. c. et q. 35. 4. c. et q. 36. 4 ad 1.

4. Divisio. Vitia capitalia sunt tantum septem, ad quæ omnia alia reducuntur, s. vana gloria, acdola, invidia, Ira, avaritia, gula et luxuria. 1 2. q. 84. 4. o.

CAPITULUM. - Praelatus præest In capitulo, sicut Judex in foro judiciali. 2 2. q. 33. 7 ad 1.

CAPUT - 1. naturale habet tria respectu aliorum membrorum, s. ordinem, perfectionem, et virtutem Influendi, m. q. 8. 1. 8. c.

2. Caput significat multa, secundum similitudines ad multas proprietates ejus. 1 2. q. 84. 3. 4. o. et ui. q. 8. 1. 8. c.

3. Omnes operationes animales a capite principium habent, m. q. 8. 1. c.

4. Caput influit in alia membra dupliciter, s. intra et extra, gubemando actiones exteriores, m. q. 8. 6. 7. c.

5. In capite vigent omnes sensus; in cæteris vero membris est tantum unus sensus, s. tactus, in. q. 8. 1. c. et q. 66. 7 ad 3.

CARO - 1. dicitur tripliciter, scilicet natura, vitium, et passibilitas. m. q. 54. 3 ad 1.

2. Caro hominis de se non habet bonum virtutis, sed ut subest rationi. 1 2. q. 56. 4. c.

3. Caro in eodem semper est eadem secundum speciem, non autem secundum materiam, i. q. 119. 1. 2. o.

4. Esus carniū videtur introductus post diluvium. 1 2. q. 102. 6 ad 2.

CASTITAS - 1. est virtus dicta a castigatione concupiscentiæ, tanquam pueri. 2 2. q. 151. 1. o.

2. Castitas proprie est virtus specialis circa venerea, sed large est virtus generalis. 2 2. q. 151.2.

3. Castitas ut delectans est fructus, sed ut est secundum rationem, est virtus quæ maxime disponit hominem ad perfectionem intelillectualis operationis. 2 2. q. 15. 3. c. fi. et q. 151. 1 ad 4.

4. Castitas conjugalis non est virtus specialis supra castitatem, quia non habet laudem, nisi abstlnentiæ ab illicitis delectationibus. Nec castitas vidualis, quia non est perfecta. 2 2. q. 152. 3 ad 5.

5. Castitas est circa venerea, sed abstinencia est circa cibos, ideo differunt. 2 2. q. 151. 3. o.

6. Castitati antonomastice attribuitur decor, ideo virginitati attribuitur excellentissima pulchritudo. 2 2. q.* 152. 5. c.

7. Castitas est subjective in anima. 2 2. q. 151. 1 ad 1.

8. Remedium septuplex castitatis contra luxuriam, s. maceratio carnis per abstinentiam, vigilia et hujusmodi, contemplatio divinorum et oratio, studium Scripturarum, cogitatio sancta, exercitium contra otium, labor, et angustia, et solitudo. 2 2. q. 188. 5. o.

CASUS. - 1. Non omne quod est præter intentionem, est a casu vel a fortuna, sed tantum contingens raro. 2 2. q. 43. 1 ad 3. et q.,64. 1. c.

2. Nihil est a casu vel a fortuna respectu Dei, sed respectu cæterarum causarum, i. q. 19. 6. c.

CATECHISMUS - 1. non est sacramentum, sed sacramentale. m. q. 67. 3 ad 2.

2. Catechismus est instructio credendorum explicite, præcedens. baptismum, m. q. 71. 1. o.

3. Catechismus pertinet tantum ad sacerdotes. IU. q. 67. 3 ad 2.

4. Pueri aunt catechlzandL et patrinus pro eis confessionem facit, ni. q. 71. 1 ad 2 et 3.

CATEGORICA dictio est, quæ absolute ponit rem significatam circa aliquid suppositum; syncategorica vero, quæ importât ordinem prædicati ad subjectum, r. q. 31. 3. c.

CATHEDRA. - Ecclesia amittit cathedram episcopalem, propter malitiam populi. 2 2. q. 108. 4 ad 2.

CATO morti se tradidit, ne incurreret servitutem Cæsaris. 2 2. q. 125. 2 ad 2.

CAUSA - 1. ad quam necessario sequitur effectus, intelligitur tantum de causa per se completa, et non impedita, i. q. 115, 6. c. et 1 2. a. 75. 1 ad 2.

2. Posita causa naturali et sufficienti, ponitur effectus, non autem voluntaria, i. q. 14. 8 ad 2. et q. 19. 8. o. et q. 42. 2. o. et q. 46. 1 ad 9. et 10. et q. 61. 2 ad 1. et m. q. 56. 1 ad 1.

3. Non omnis causa per se propria et sufficiens causât necessario suum effectum, quia potest impediri. i. q. 115. 6 c. et q. 16. 3. c. et 1 2. q. 75. 1 ad 2.

4. Causa duplex, s. dispositiva et consummativa. 2 2. q. 94. 4. o.

5. Causa conservativa duplex, s. directe et per se, vel indirecte et per accidens, sicut quod removet vel impedit actionem corrumpentis, i. q. 104. 1. 2. c.

6. Genus causæ est quadruplex, scilicet finalis, formalis, efficiens, et materialis. 2 2. q. 27. 3. c.

7. Causa duplex, scilicet per se, id est causans per virtutem suam, et per accidens, id est removens impedimentum, i. q. 114. 3. c. et 1 2. q. 75. 4. c. et q. 76. 1. c. et q. 85. 5. c. et q. 88. 3. c. et 2 2. q. 3. 1 ad 2. et q. 4. 7. c.

8. Occasio significat causam imperfectam, non autem semper causam per accidens. 2 2. q. 43. 1 ad 3.

9. Causa per accidens dupliciter, scilicet quod accidit causæ per se, vel quod accidit effectui per se. Et hoc tripliciter, s. habens ordinem per se, vel ut in paucioribus, vel non habens ordinem, nisi secundum aestimationem. Primum est removens impedimentum contrarium vel non contrarium. Secundum est casus vel fortuna. 2 2. q. 43. 1 ad 3. et q. 65. 8. c.

10. Non omne quod fit, habet causam per se, sed tantum ens per se; non autem ens per accidens, quia non est proprie ens, sed magis ordinatur cum non ente. i. q. 115. 6. c. et q. 116. 3. c.

11. A qualibet causa derivatur aliquis ordo ad suos effectus. Et unus ordo continetur sub ordine, sicut causa sub causa. Et multiplicatur sicut causa, i. q. 105. 6 c. et q. 106. 3. c.

12. Omne unum in multis oportet esse ab una causa, i. q. 65. 1. c.

13. Idem effectus est ab infinitis causis per accidens, non autem per se. i. q. 46. 2 ad 7. et 1 2. q. 1. 4. o.

14. Aucta causa, auget effectum per se, non autem effectum per accidens. 1 2. q. 17. 6 ad 1. et q. 85. 5 ad 1.

15. Aliquid est causa alicujus effectus dupliciter, s. directe ad illud agendo, et indirecte, quia non impedit cum possit, in. q. 47. 1. c.

16. Non est eadem essentia causæ et effectus. 2 2. q. 18. 6. c.

17. Habitudo ad causam non est de ratione entis causati, sed consequitur ad ea quæ sunt de ratione ejus. 1. q. 44. 1 ad 1.

18. Causa quandoque habet non necessariam habitudinem ad effectum, propter defectum effectus, et non causæ. I. q. 19. 3 ad 4.

19. Causa æquivoca est causa totius speciei,

univoca vero tantum individui, i. q. 13. 5 ad I.] et q. 104. L c.

20. Effectus univocus dependet tantum in fieri a causa, sed æquivocus potest dependere etiam in esse. t. q. 104. I. c.

21. Effectus est in causa secundum similitudinem quadruplicates scilicet secundum esse naturale, et secundum eandem rationem, ut in univocis, vel secundum eandem rationem tantum, ut in æquivocis, vel spiritualitè vel influxu. IH. q. 62. 3. c.

22. Effectus est in causa univoca, secundum similitudinem formæ ejusdem speciei, in causa vero æquivoca, secundum similitudinem formæ excellentioris, i. q. 4. 2. 3. o. et q. 6. 2. c. et q. 13. 5. et q. 105. 1 ad 1. et q. 110. 2. c. et q. 115. 3 ad 3. et m. q. 62. 4. c.

23. Causa instrumentalis non participat actionem causæ principalis» nisi in quantum per aliquid sibi proprium dispositive operatur ad effectum principalis agentis, i. q. 45. 5. c.

24. Causa principalis est nobilior suo effectu, non autem instrumentalis, nec causa per accidens. 1 2. q. 66. 3 ad 3. et 2 2. q. 148. 3 ad 2. et q. 165. 2 ad 1. et ni. q. 79. 2 ad 3.

25. Effectus habet esse nobilius et principalius, non autem verius, in causa principali quam in se, non autem in causa instrumentali, i. q. 4. 2. c. et q. 18. 4 ad 3. et 1 2. q. 83. 1 ad 2.

26. Effectus assimilatur causæ principali, non autem instrumentali, m. q. 62. 1. c.

27. Causa principalis, licet manifestissima, non potest proprie dici signum sui effectus, licet occulti, sed tantum causa instrumentalis, quia ut mota est effectus, m. q. 62. 1 ad 1.

28. Ejusdem et similiter non potest esse duplex causa proxima, vel remota, sed diversimode, i. q. 52. 3. c.

29. Idem respectu ejusdem potest esse causa et effectus diversimode. 1 2. q. 33. 4 ad 2.

30. Effectus denominatur a causa proxima, non a remota vel universali, i. q. 14. 13 ad 1. et q. 25. 3 ad 4. et m. q. 4. 1 ad 1.

31. Effectus quanto remotior est a causa, tanto est debilior. 1 2. q. 66. 1. c.

32. In quolibet genere causarum, causa distat ab effectu, secundum perfectionem, vel secundum virtutem, i. q. 33. 1 ad 1.

33. Quælibet causa primo operatur in sibi propinquius, et per illud in alia. m. q. 56. 1. c.

34. Causa prima duplex, s. prima in genere, et prima simpliciter, s. **Deus. I.** q. 19. 8. o.

35. Causa prima, s. Deus, produxit materiam de nihilo. I. q. 14. 11. o. et q. 15. 3 ad 3. et q. 44. 2. o. et 4 ad 4. et q. 45. 1 ad 2. et 4 ad 3. et q. 46. 1 ad 3. et q. 47. 1, o. et q. 57. 2. c. fi. et q. 65. 4. c. fi. et q. 91. 2. c. et q. 105. 1. c. ad 1. et q. 117. 3. c.

36. Processiones divinarum personarum sunt causa prima creationis omnium creaturarum, i. q. 33. 3 ad 1. et q. 45. 6. o. et 7 ad 3.

37. Effectus non trahit necessitatem vel contingentiam a causa prima, sed a proxima, i. q. 14. 13 ad 1. et q. 25. 3 ad 4. et q. 47. 1 ad 2. et q. 103. 7 ad 3. et m. q. 4. 1 ad 1.

38. Causa prima plus influit quam secunda, i. q. 104. 2. c. et 1 2. q. 19. 4. c. et q. 84. 5. c.

39. Operatio causæ secundæ semper fundatur super operationem causæ primæ et præsupponit eam. 1 2. q. 19. 4. c.

40. Causæ habent intra se ordinem, quia finis est ratio agentis, agens formæ, et forma materiæ. i. q. 5. 2 ad 1. et 4. c. et q. 85. 3 ad 4. ct 1 2. q. 1. 2. c.

41. Causa perficiens est nobilior suo effectu, non autem causa disponens. 1 2. q. 66. 6 ad 3.

42. In causis agentibus quanto aliquid est prius, tanto est perfectius; in causis autem materialibus est imperfectius. 2 2. q. I. 7 ad 3.

43. Semper oportet quod causa per se sit prior effectu, i. q. 95. 1. c. et 1 2. q. 112. I. c. et 2 2. q. 148. 3 ad 2.

44. Quanto causa est altior, tanto causalitas ejus ad plura se extendit, i. q. 65. 3. c.

45. Omnis causa dicit diversitatem substantiæ ab effectu, i. q. 33. 1 ad 1.

46. Omnia nobiliori modo sunt in causa sua quam in suo causato, i. q. 4. 2. c.

47. Causa semper excedit suum causatum. 1 2. q. 66. 1. c.

48. Quicquid est causa causæ ut causæ, est causa causati, i. q. 49. 2 ad 2. et 1 2. q. 79. 1 ad 3. et 2. c.

49. Omnis effectus dependet a causa sua. i. q. 33. 1 ad L et q. 104. 1. 2. c.

50. Causa efficiens non potest esse posterior effectu, ordine durationis, sicut finalis, ili. q. 62. 6. c.

51. Nulla creatura est causa activa alterius, quoad novam formam vel dispositionem, sine mutatione, sed conservat sine mutatione, i. q. 104. 2 ad 3.

52. Quod est prius in causando, est posterius in causato, et e converso, i. q. 5. 4. c.

53. Causa cognoscitur per effectum quandoque, et e converso, i. q. 85. 3 ad 4. et 8 ad 1.

54. Effectus dupliciter cognoscitur in causa, s. demonstrative, et per conjecturas, i. q. 14. 13. c.

55. Effectus dupliciter repræsentat causam, s. quoad esse, et secundum formam, i. q. 45. 7. c.

CAUTELA vel cautio, cujus est vitare impedimenta bonæ operationis, est pars integrals prudentia. 2 2. q. 48. c. et q. 49. 8. o.

CAVERE mala est providentiæ, sicut et prosequi bona; sed cavere impedimenta extrinseca est cautionis. 2 2. q. 49. 8 ad 2.

CELLULA cerebri triplex, scilicet anterior, media, et posterior, i. q. 78. 4. c.

CENTURIO et Petrus reveriti sunt Christum ex humilitate, Zachæus autem ex amore, m. q. 8. 10 ad 3.

CERE est oppidum prope Romam. 1 2. q. 9. 3. c.

CEREBRUM est majus proportionabiliter in homine quam in alio animali, i. q. 91. 3 ad 1. et q. 99. 1. c.

CEREIS non utebantur Judæi in cultu Dei, sed oleo. 1 2. q. 101. 1 ad 2.

CEREMONIA - 1. dicitur a Cere oppido prope Romam, vel quasi Cereris munia. 1 2. q. 99. 3. c.

2. Omnes ceremoniæ sunt quædam protestationes fidei. 1 2. q. 103. 4. c.

3. Ceremoniæ sunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia. 1 2. q. 99. 3. o. et q. 101. 2. 4. c. et q. 103. 1. o. et q. 104. 1. c. ad 3.

4. Ceremonialia dicuntur, quæ secundum se non habent causam manifestam factorum, licet possint habere causam manifestam institutionis. 1 2. q. 101. 1 ad 4.

5. Ceremonialia veteris Testamenti sunt quædam determinationes juris naturalis, et præceptorum moralium. 1 2. q. 99. 3 ad 2. et q. 5. c. et q. 103. 1. c. et 2 2. q. 112. 1 ad 2.

6. Multæ particulares determinationes in ceremoniis veteris legis habent causam tantum figuralem, non autem litteralem, nisi in communi. 1 2. q. 102. 2 ad 3.

7. Ceremoniæ veteris legis sufficienter dividuntur in sacrificia, sacra, sacramenta et observantias. 1 2. q. 101. 4. c.

8. Ceremoniæ in veteri lege fuerunt multæ, ad

reprimendam idololatriam, et ad significationem multorum. 1 2. q. IOI. 3. c.

CERTITUDO - L potest esse ex duobus, s. ex «usa et ex subjecto. I. q. I. 5 ad I. et 2 2. q. I 8, o.

2. Certitudo est tantum in cognitione. I 2. q. 18. 4. c. et 2 2. q. 18. 4. c.

3. Certitudo principaliter et essentialiter est unium in cognitione, sed secundum similitudinem et participative, est etiam in aliis, ut in operibus naturæ vel artis. 1 2. q. 18. 4. c. ct 2 2. q. 18. 4. c.

4. Certitudo cognitionis est diversimode in Deo, m angelis, et hominibus. 2 2. q. 9. I ad 1.

5. Visus est simpliciter certior auditu, licet quandoque sit e converso. 2 2. q. 4. 8 ad 1.

6. Virtus et natura sunt certiores arte, quia infallibilius operantur. 2 2. q. 18. 5. c.

7. Fides est certior omni virtute intellectuali «parte rei et causæ, sed e converso ex parte subjecti et evidentiae. i. q. i. 5 ad 1.

8. Certitudo spei est ex cognitione dirigente. 1 2. q. 40. 3 ad 3 et 2 2. q. 18. 4. c.

9. Certitudo cognitionis est ex se, sed certitudo spei et naturæ est ex alio; ideo deficit per accidens. 1 2. q. 40. 2 ad 3.

10. Spes viatorum h*bet certitudinem ex fide, omnipotentia et misericordia Dei, non autem ex meritis propriis. 2 2. q. 18. 4. o.

CESSARE dicitur Deus ab omni opere condendo, non autem propagando et conservando, i. q. 73. 1 ad 2. et 2. b. et q. 74. 2 ad 3. et q. 118. 3 ad 1.

CHARACTER - 1. non est proprie in genere, nec in specie, sed reductive, sicut ens incompletum, quia est potentia instrumentalis. in. q. 63. 2. c. fi.

2. Character est in secunda specie qualitatis, m. q. 63. 2. o.

3. Diffinitio triplex characteris, m. q. 63. 3. 5. o. ct q. 72. 5. c.

41 Character est potentia qua renati in vitam spiritualem possunt facere operationes similes virtutibus, quibus sacramenta efficaciam habent, m. q. 72. 5. c. .

5. Character est duplex, scilicet potentia ctiva, et passiva, m. q. 63. 2. c.

6. Character est sacramentum, et res sacramenti. m. q. 63. 3 ad 2. et 6 ad 3. et q. 66. 1. b. et c. et 12 ad 1.

7. Character habet rationem signi, ratione sacramenti sensibilis, et ratione configurationis, m. q. 63. 1 ad 2. et 2 ad 4.

8. Character est participatio sacerdotii Christi, in. q. 63. 3. 5. o. et q. 65. 3 ad 3.

9. Subjectum. Character est subjective in anima, sicut virtus instrumentalis. m. q. 50. 4 ad 3. et a. 63. 2. c. et 5 ad 1. et ad 2. et q. 64. 1. c.

10. Character est subjective in potentia animæ, etnon immediate in essentia animæ. in. q. 63.4. o.

11. Character est principaliter in potentia intellectiva, et secundario in affectiva, m. q. 63. 4 ad 3. et 5. c.

12. Character semper manet, etiam in damnatis, gula est indelebilis, m. q. 50. 4 ad 3. et q. 63. 2. c. et 5. o. et q. 64. o. ad 3. et q. 66. 9. c. et q. 82. 9. c.

13. Christus nullum habuit characterem, m. q. 63. 5. 6. c.

14. Christus est character Patris, in. q. 63. 1 ad 2.

15. Comparatio. Non habens characterem baptismi nullum alium recipere potest, quia ille præsupponitur de necessitate ab omni alio. m. q. 72. 6. o.

16. Character baptismi est aliud a caractere confirmationis et ordinis, quia sunt ad distinctos actus, m. q. 72. 5. c,

17. Character baptismi est potentia passiva, sed character confirmationis, et ordinis est potentia activa, m. q. 63. 3. c.

18. Character est a tota Trinitate, sed apprnprlatur Filio, ili. q. 64. L c.

19. Character sacramentalis est proprie character Christi, tanquam ducis, quo configurantur fideles sacerdotio Christi, in. q. 63. 3. o.

20. Character secundum omnes imprimitur in quibusdam sacramentis, m. q. 63. 1. o.

21. Character imprimitur solum in sacramentis novæ legis, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 63. 1 ad 3. et 2. c.

22. Character imprimitur solum in tribus sacramentis, s. baptismo, confirmatione, et ordine, m. q. 63. 6. o. et q. 72. 5. o. et q. 80. 10 ad 1.

23. Character est causa gratiæ sacramentalis. m. q. 63. 2. o. et q. 60. 10. c.

24. Per characterem deputantur fideles ad actus convenientes præsentī Ecclesiæ, per prædestinationem vero ad præmium vitæ æternæ. ni. q. 63. 1 ad 1. et 2. c.

25. Character bestię est obstinata malitia, vel professio illiciti cultus, m. q. 63. 3 ad 3.

CHARADRION est avis garrula, ideo significat loquaces. 1 2. q. 102. 6 ad 1. fi.

CHARITAS - 1. est accidens. 2 2. q. 23. 3 ad 3.

2. Charitas est habitus in anima creatus, contra Magistrum sententiarum. 2 2. q. 23. 2. o.

3. Charitas est virtus. 2 2. q. 23. 3. o. et q. 27. I. c.

4. Charitas potest dici virtus generalis. 2 2. q. 58. 6. c. et m. q. 85. 2 ad 1.

5. Charitas potest dici virtus generalis, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum divinum. Sed ut respicit bonum divinum ut proprium objectum, est virtus specialis. 2 2. q. 58. 6. c. et in. q. 85. 2 ad I.

6. Charitas est amicitia. 1 2. q. 65. 5. c. et q. 66. 6 ad 2. et 2 2. q. 23. 1. o. et q. 24. 2. c.

7. Charitas est radix omnium virtutum. 1 2. q. 62. 4. c. et q. 65. 5 ad 2. et q. 71. 4. c. et q. 84. 1 ad 1. et 2 2. q. 23. 8 ad 2. et q. 139. 2 ad 2.

8. Charitas est mater omnium virtutum. 1 2. q. 62. 4. c. et 2 2. q. 23. 8 ad 3. et q. 186. 7 ad 1.

9. Charitas est forma omnium virtutum. 1 2. q. 62. 4. c. et 2 2. q. 4. 3. o. et q. 23. 8. o. et q. 24. 12 ad 4.

10. Charitas qua formaiiter diligimus, est quædani participatio divinæ charitatis, quæ Deus est. 2 2. q. 23. 2 ad 1. et 3 ad 3. et q. 24. 2 ad 1. et 7. c.

11. Charitas est amor Dei, non qualiscumque, sed quo diligitur Deus, ut beatitudinis objectum. 1 2. q. 65. 5 ad 1. et q. 109. 3 ad 1. et ad 3. et q. 103. 3 ad 1. et ad 3. et 2 2. q. 23. 4. c.

12. Charitas non potest esse informis. 2 2. q. 24. 12 ad 4. et q. 45. 4. c. et q. 136. 3. c. et m. q. 79. 1. c. fi.

13. Actus charitatis duplex, s. elicitus et imperatus. m. q. 85. 2 ad 1.

14. Motus mentis humanæ in fruitione Dei, in qua consistit vita ætema, est actus charitatis. 1 2. q. 114. 4. c.

15. Objectum charitatis proprium et principale et formale, est bonitas summa, id est, Dei. 2 2. q. 4. 3. 2. et q. 13. 2. c. et q. 23. 5 ad 2. et q. 24. 1. c. et 4 ad 2.

16. Charitas pro objecto habet ultimum finem, s. beatitudinem æternam. 2 2. q. 23. 4 ad 2. et q. 24. 1 ad 3. et 10. c. et q. 44. 5. C«

17. Charitas habet duo objecta, s. principale, i. bonitatem Dei, et secundarium, i. bonum proximi. 2 2. q. 32. 2 ad 3. et q. 66. 6. c.

18. Charitas diligit proximum propter Deum, ideo objectum ejus proprie est Deus. 2 2. q. 1. 1 ad 3. et 3 ad 1. et q. 23. 5 ad 1.

19. Charitas tendit in ultimum finem sub ratione finis ultimi, quod non convenit alicui alteri virtuti. 2 2. q. 26. 1. c.

20. Dilectio Dei est finis dilectionis proximi. 2 2. q. 44. 2. o.

21. Charitas viæ non potest æquari charitati patriæ. 1. q. 117. 2 ad 3. et 1 2. q. 67. 6 ad 3.

22. Charitas superexcedit facultatem totius naturæ. 1 2. q. 113. 9 ad 2. et 2 2. q. 24. 2. 3. c.

23. Charitas est nobilior anima Christi et aliorum, secundum quid, non autem simpliciter. 2 2. q. 23. 3. c.

24. Donum sapientiæ correspondet charitati. 2 2. q. 23. princip. et q. 45. prine.

25. Charitas est potissima virtutum, i. q. 117. 2 ad 3. et 1 2. q. 66. 6. o. et 2 2. q. 23. 6. o. et 1 2. q. 24. 4 ad 2. et q. 30. 4. o. et q. 34. 5 ad 1. et q. 117. 6. c. ad 1. et q. 1. 57. 4 ad 2.

26. Quilibet habens charitatem habet omnes alias virtutes. 1 2. q. 65. 3. 5. o.

27. Nulla vera virtus potest esse sine charitate. 1 2. q. 65. 2. 4. o. et q. 71. 4. c. et 2 2. q. 23. 7. o. et a. 51. 2. c. et q. 108. 2 ad 2.

28. Charitas est major aliis, quia propinquius se habet ad objectum suum, s. ad Deum, quam fides et spes. Ideo nobilior est eis. 1 2. q. 66. 6. o. et 2 2. q. 23. 6. c.

29. Sola charitas imperat omni virtuti. 1 2. q. 114. 4. o.

30. Charitas ponitur in diffinitione cujuslibet virtutis, non quidem essentialiter, sed quia ab ea dependet. 1 2. q. 62. 2 ad 3. et 2 2. q. 23. 4. ad 1.

31. Nulla virtus habet tantam inclinationem ad suum actum» nec ita delectabiliter operatur, sicut charitas. 2 2. q. 23. 3. c. fi.

32. Omnia præcepta moralia fundantur in præceptis charitatis. m. q. 47. 2 ad 1.

33. Charitas conjungit Deo realiter, et attingit ipsum realiter, non autem fides nec spes. 2 2. q. 45. 2. c. fi. et 4. c. et 6 ad 2. et q. 172. 4. c. et q. 184. 1. c. ad 2.

34. Sapientia etsi differat a charitate, tamen præsupponit eam. Et ex hoc ipso dividit inter filios perditionis et regni. 2 2. q. 45. 4 ad 3.

35. Charitas facit tendere in Deum, uniendo affectum hominis Deo, spes autem ut adipiscendo. 2 2. q. 17. 6 ad 3.

36. Sub charitate comprehenditur omnis alia amicitia et dilectio licita, non autem illicita, quia charitas non potest esse cum peccato mortali. 2 2. q. 45. 4. c.

37. Quicquid pertinet ad donum vel virtutem fortitudinis, potest etiam ad charitatem pertinere. 2 2. q. 139. 2 ad 2.

38. Voluntas est subjectum charitatis. i. q. 59. 4 ad 3. et q. 82. 5 ad 2. et 1 2. q. 56. 6. c. et q. 57. 1. c.

39. Charitas improprie dicitur esse in concupiscibili. i. q. 82. 5 ad 2.

40. Charitas non est in nobis naturaliter, nec causatur ex actibus nostris, sed infunditur a Deo. 2 2. q. 24. 2. o? et 3. 10. c. et q. 172. 2 ad 1.

41. Charitas est in omnibus habentibus gratiam gratum facientem. 2 2. q. 8. 4. c. et q. 47. 1. 4. c.

42. Charitas augetur essentialiter. 1 2. q. 52. 1. o? et q. 66. 1. o.

43. Chantas non augetur per additionem, sed per intensionem, secundum accessum ad terminum. 1 2. q. 52. 2. o. et 2 2. q. 24. 5. o.

44. Visio beata, charitas, et hujusmodi, quæ pertinent ad præiniurn essenziale, non augentur in beati», ex quo jam sunt effecti beati. 2 2. q. 24. 3 ad 3.

45. Charltas potest augeri in infinitum. 2 2. q. 24. 7. o.

46. Quilibet actus charitatis disponit ad charitatis augmentum, reddendo hominem promptiorem ad iterum agendum, et habilitate crescente donec conetur ad perfectum, et tunc actu augetur. 2 2. q. 24. o.o.

47. Charitas unico actu augetur, si fiat cum toto conatu, non autem aliter. 1 2. q. 52. 3. c. o. et 2 2. q. 24. 6. o.

48. Charitas non potest minui. 2 2. q. 24. 10. o.

49. Charitas non potest amitti per peccatum veniale. 1 2. q. 71. 4. c. et q. 78. 2 ad 1. et q. 88. 1 ad 2.

50. Veniale peccatum non contrariatur habui charitatis, sed fervori actus ejus, quem minuit. 1 2. q. 71. 4. c. et 2 2. q. 24. 8 ad 2. et q. 54. 3. c. et q. 107. 3 ad 2. et m. q. 79. 4. c. et q. 87. 1 2. c.

51. Charitas viae potest amitti, non autem charitas patriæ. 2 2. q. 24. 11. o.

52. Charitas quolibet peccato mortali amittitur. 1 2. q. 71. 3. c. fi. et 4. c. et 2 2. q. 24. 12. o. et q. 45. 4. c. et m. q. 79. 6 ad 2. et q. 84. 10. c.

53. Charitas habet modum quoad actus quos imperat, non autem quoad actum quem elicit, in. q. 85. 2 ad 1.

54. Charitas datur secundum mensuram subiecti, id est secundum capacitatem naturæ, et conatum. 1. q. 62. 6. o. et 2 2. q. 24. 3. o. et m. q. 69. 8 ad 3.

55. Gradus charitatis triplex, s. incipientium, proficientium, et perfectorum. 2 2. q. 24. 9. o. ei q. 183. 4. o. et q. 184. 2. o. et 3 ad 2.

56. Beatitudo datur secundum diversos gradus charitatis. i. q. 12. 6. c. et 2 2. q. 24. 3 ad 2. et iif. q. 55. 1 ad 3.

57. Numerus. Eadem numero est charitas Dei et proximi. 2 2. q. 17. 3. c. fi. et q. 18. 2 ad 3. et q. 23. 5. o. et q. 25. 1. o. et q. 81. 4 ad 3. et q. 103. 3 ad 2.

58. Charitas viæ manet eadem numero in patria. 1 2. q. 67. 6. o. et q. 111. 3 ad 2.

59. Ordo. Charitas habet ordinem. 2 2. q. 26. 1. o.

60. Ordo charitatis attenditur secundum affectum et effectum. 2 2. q. 26. 6. o.

61. Dilectio Dei est prior dilectione proximi, ordine perfectionis et dignitatis, sed e converso, ordine generationis et dispositionis. 1 2. q. 68. 8 ad 2.

62. Ordo charitatis cadit in præcepto. 2 2. q. 44. 8. o.

63. Ordo charitatis manebit in patria. 2 2. q. 26. 13. o.

64. In patria nullus erit ordo dilectionis, nisi secundum propinquitatem ad Deum. 2 2. q. 26. 13. o.

65. Cognitio. Nullus potest certe cognoscere se habere charitatem vel gratiam, nisi sibi divinitus reveletur. 1 2. q. 112. 5. o. et ni. q. 80. 4 ad 5.

66. Cognitio non est objectum charitatis, sed Deus cognitus. 1 2. q. 76. 6 ad 2.

67. Effectus charitatis sunt duodecim, s. vita spiritualis, observantia mandatorum, protectio contra advena, beatitudo, venia, illuminatio, lætitia, pax, amicitia, libertas, filiatio Dei, et expulsio timoris, ni. q. 89. 6. c.

68. Charitas immediate tradit hominem Deo, adhærendo ei per spiritus unionem. Et est religionis principium, qua mediante opera divini cultus facit. 2 2. q. 82. 2 ad 1.

69. Charitas, quantumcumque minima, potest resistere cuilibet tentationi. m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. c.

70. Charitas facit homines dciformes supra homines conversari in cællis, et convenire cum Deo et cum angelis. 1 2. q. 65. 5 c.

71. Charitas nominatur via ab Apostolo, qua Deo appropinquamus, quia per ipsam mens Deo unitur. 1. q. 24. 4. c.

72. Charitas unit nos Deo, sicut sunt illi qui rebus mundi penitus abjectis, sollicitè cogitant solum quæ Dei sunt. 2 2. q. 45. 2. c. et m. q. 89. o. c.

73. Charitas impeccabilitatem habet ex virtute Spiritus sancti, qui infallibiliter operatur quodcumque voluerit, et etiam secundum propriam rationem charitatis, non autem ex parte sui subiecti. 2 2. q. 24. 11. c. prine. et m. q. 79. 6 ad 2.

74. Charitas de se præservat a peccato, sed habens eam, peccat ex mutabilitate liberi arbitrii. 2 2. q. 24. 11. c. princip. et m. q. 79. 6 ad 2.

75. Donum sapientiæ non est causa charitatis, sed effectus ejus. 1 2. q. 45. 6 ad 2.

76. Meditatio de divinis causât charitatem, quæ causât necessitatem loquendi de Deo. 1 2. q. 27. 2. c.

77. Suspendere contemplationem ad tempus propter salutem proximi, pertinet ad summam perfectionem charitatis. 2 2. q. 182. 1. c. ad 3.

78. Gaudium de Deo in se est effectus charitatis; sed ut Deus participatur a nobis, est effectus spei. 2 2. q. 28. 1 ad 3. et 2. 4. c.

79. Bonitas amoris, desiderii, et gaudii, dependet ex eodem, ideo pertinet ad eandem virtutem charitatis. 2 2. q. 28. 4. c. et q. 29. 4. c. et q. 51. 2. o.

80. Resurgens per poenitentiam in minori charitate, habebit majus gaudium accidentale de bonis factis prius in majori charitate, quam de factis post in minori, non autem majus gaudium essenziale, m. q. 39. 5 ad 3.

81. Gaudium est magis effectus charitatis quam tristitia. 2 2. q. 28. 1. o. et q. 35. 2. 3. c.

82. Gaudium causatum ex charitate non comparitur secum tristitia, sicut quod causatur ex spe. 2 2. q. 28. 2. o.

83. Charitatis est habere pacem, sed facere pacem est sapientiæ ordinantis. 2 2. q. 45. 6. c. ad 1.

84. Concordia est effectus charitatis. 2 2. q. 29. 3. o. et q. 37. 1. c.

85. Deus per charitatis amorem dicitur et fit pater noster et sponsus noster. 2 2. q. 19. 2 ad 3.

86. Debitum gratitudinis ex charitate procedit, quæ quanto plus solvitur, tanto magis debetur. Ideo obligatio gratitudinis est interminabilis. 2 2. q. 106. 6 ad 2. et q. 107. 1 ad 3.

87. Amare magis est effectus charitatis quam amari. 2 2. q. 27. 1. o.

CHERUBIM interpretatur plenitudo scientiæ: quæ est quadruplex in eis, scilicet perfecta Dei visio, plena divini luminis susceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum, et copiosa divinæ cognitionis effusio in alios, i. q. 63. 7 ad 1. et q. 108. 5 ad 5.

CHIMERA. Ratio sive conceptio chimæræ non habet fundamentum in re, neque proximum neque remotum, quia neque est similitudo alicujus rei extra animam, neque consequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturæ. Et ideo ista conceptio est falsa, i. q. 16. 3 ad 2. et 5 ad 3. et 7 ad 4. fi. et q. 48. 1 ad 2.

CHOLERA citius cæteris humoribus movetur, ideo cholericus facilius movetur ad iram quam alii ad suas passiones. 1 2, q. 46. 5. c.

CHRISMA benedici oportet ab episcopo in cœna Domini, m. q. 72. 3. o.

CHRISTIANUS dicitur qui Christi est, id est, qui fidem Christi habet, qui spiritu Christi virtuose operatur, et ad imitationem Christi peccatis moritur. 2 2. q. 124. 5 ad 1.

CHRISTUS - 1. in triduo mortis suæ non fuit vere homo. m. q. 50. 4. o.

2. In illo triduo mortis corpus Christi non fuit vivum, ne animatum, ni. q. 50. 4. b. et c. ad 1.

3. Totus Christus est ubique, non autem totum, quia masculinum genus pertinet ad personam, sed neutrum genus pertinet ad naturam, ni. q. 52. 8. o.

4. Natura divina constituit personam Christi simpliciter, non autem natura humana ejus, sed secundum quid, ut ab ea denominatur homo. m. q. 3. 1 ad 3.

5. Persona Christi est tota in quolibet loco, sed non totaliter, in, q. 52. 4 ad 3.

6. Idem judicium est de istis propositionibus, Christus secundum quod homo, est persona, suppositum, hypostasis et res naturæ. ni. q. 16. 12 ad 3.

7. Hæc est vera et propria, Deus est homo, et e converso, in. q. 16. 1. 2.O.

8. Hæc est per se, et in materia naturali, Deus est homo, non autem per accidens, nec in materia remota, nec in materia contingenti, ratione suppositi, non ratione formæ. m. q. 16. 1 ad 1.

9. Hæc est falsa, Deus factus est homo, et e converso, si ly factus determinet subjectum vel prædicatum absolute; si vero determinet compositionem, est vera; si autem determinet subjectum respectu prædicati, est vera; sed conversa ejus est falsa proprie, improprie vero est vera, id est si ly homo in subjecto supponat simpliciter et non personaliter, in. q. 16. 6. 7. o. et q. 33. 3. c.

10. Hæc proprie est falsa, et improprie vera, Christus secundum quod homo, est Deus, eadem ratione, scilicet quia reduplicatio magis proprie facit stare pro natura, nisi per aliquid limitetur ad suppositum, m. q. 16. 11. o.

11. Hæc est falsa, Christus est tantum homo, sed hæc est vera, Christus est tantum id quod est homo. m. q. 17. 1 ad 3.

12. Hæc est falsa de Christo, iste homo incepit, nisi addatur aliquid creatum, m. q. 16. 7. c. fi. et 9. o.

13. Hæc est vera, Christus est creatura, secundum naturam humanam, et est minor Patre, non autem simpliciter, i. q. 41. 3. c. ad 4. et m. q. 16. 8. o. et q. 20. 1 ad 1.

14. Hæc proprie est vera, Christus secundum quod homo, est creatura, quia reduplicatio magis proprie facit stare pro natura, nisi per aliquid limitetur ad suppositum, ideo hæc est falsa, Christus, secundum quod hic homo, est creatura, m. q. 16. 10. o.

15. Hæc propositio, Christus secundum quod homo est persona, non est vera, nisi reduplicet suppositum hominis, ut dicatur Christus secundum quod iste homo est persona, m. q. 10. 1. art. 2. c.

16. Natura humana in Christo est nobilior quam in aliis, ratione unionis ad verbum, non autem essentialiter, ni. q. 2. 2 ad 2. et 5 ad 1.

17. Humanitas Christi fuit instrumentum divinitatis ejus. 1 2. q. 112. 1 ad 1. et m. q. 7. 1 ad 3. et q. 8. 1 ad 1. et q. 13. 2. c. ad 2. et 3. 4. c. et i. q. 18. 1 ad 2. et q. 19. 1. c. et q. 34. 1 ad 3. et q.

43. 2. c. et q. 48. 6. c. et q. 49. 1. c. ad I. et ad 2. et q. 50. 6 ad 3. et q. 56. 1 ad 3. et 62. 5. c. et q. 74. 3. c.

18. Humanitas Christi potest dici individuum, particulare et singulare; non autem suppositum, hypostasis, res naturæ, vel persona, quia persona Filii Dei est suppositum naturæ humans, i. q. 29. 1 ad 2. et m. q. 2. 2 ad 3. et 5. c. et q. 4. 4. c. ad 3. et q. 16. 12 ad 2. et ad 3.

19. Anima Christi est super omnes creaturas, m. q. 59. 1 ad 3.

20. Anima Chnsti est instrumentum divinitatis. m. q. 13. 2 ad 2.

21. Ea quæ sunt humanæ naturæ, non prædicantur in abstracto de deitate, nec e converso, m. q. 16. 5. o. et q. 50. 3 ad 3.

22. Natura humana non prædicatur de Christo in abstracto, nec partes ejus. m. q. 2. S. c. et q. 3. 7 ad 3. et q. 16. 1. o. et q. 17. I. c. et q. 50. 3 ad 3.

23. Natura divina et proprietates ejus prædicantur de Christo in recto, tam in abstracto quam in concreto, humana vero tantum in concreto, m. q. 3. 7 ad 3. et q. 17. 1. o.

24. Ea quæ possunt convenire personæ ratione sui, si habent repugnantiam ad proprietates personæ divinæ, non prædicantur de Christo; quæ autem conveniunt personæ ratione naturæ» vel ratione partis, dicuntur de Christo, licet repugnent personæ divinæ; quod enim est personæ proprium de Christo non enunciatur ratione humanæ naturæ, nisi cum aliqua additione vel expressa vel subintellecta. m. q. 16. 8. o. et q. 20.

25. Deus est caput Christi, m. q. 8. 1 ad 3. et 6 ad 2.

26. Christus ante incarnationem erat caput Ecclesiæ, secundum humanitatem, per operationem hominum in eum, et non e converso: sed post, utroque modo; secundum divinitatem vero, ante et post: et per utramque operationem, scilicet ejus in nos, et e converso, in. q. 6. 3 ad 3. et q. 68. 1 ad I.

27. Christus secundum quod homo est caput Ecclesiæ triplici ratione, scilicet secundum tria quæ considerantur in capite, scilicet secundum ordinem, perfectionem et virtutem: primo, Christus habuit ordinem, quia caput est prima pars hominis, incipiendo a superiori; perfectionem autem, quia in capite vigent omnes sensus, et interiores et exteriores, cum in cæteris membris sit solus tactus; virtutem vero, quia virtus et motus cæterorum membrorum est a capite, et gubernatio eorum in suis actibus, propter vim sensitivam, et motivam dominantem in capite: unde et rector dicitur caput populi; et hæc spiritualiter competunt Christo: primo secundum propinquitatem ad Deum, gratia ejus est altior et prior; et si non tempore, quia omnes alii acceperunt gratiam, per respectum ad gratiam ipsius. Secundo perfectionem habet, quantum ad plenitudinem omnium gratiarum. Tertio virtutem habet influendi gratiam in omnia membra Ecclesiæ, et ideo convenienter dicitur caput Ecclesiæ. ill. q. 8. 1. o. et 9. o. et A. 49. E. c. et A. 2. c.

28. Tota humanitas Christi, secundum animam et secundum corpus, influit principaliter in animas, et secundario in corpora, ideo secundum utrumque est caput hominum, quoad utrumque. ni. q. 8. 2. o. et 4 ad 1.

29. Proprium est Christi esse caput Ecclesiæ, quoad influxum interiorem, sed quoad influxum exteriorem convenit aliis participative, particulariter, et vice Christi; Christo autem secundum omnem locum, tempus et statum omnium perti-

nentium ad Ecclesiam, et propria auctoritate. IU. q. 8. 6. o. et 7. c.

30. Christus est caput omnium hominum, sed primo beatorum, secundo habentium charitatem viae, tertio fidelium, quarto uniendorum, quinto unibilium, sed nullo modo damnatorum, quia penitus desinunt esse membra Christi, m. q. 8. 3. o. et q. 13. 3. c. et q. 19. 4. c. ad I.

31. Eadem essentialiter est habitualis gratia Christi, quæ dicitur gratia unionis capitis, et singularis personæ. nr. q. 7. 5. o.

32. Gratia unionis singularis, et capitis, sunt simul tempore, sed ordine naturæ et Intellectus, prima præcedit secundam, et secunda tertiam, quia prima convenit Christo inquantum Deus, secunda inquantum homo in se, tertia quoad alios. III. q. 7. 13. o.

33. In Christo fuit triplex plenitudo gratis, scilicet unionis personalis, capitis, et singularis. Prima est ejus ut causæ finalis, secunda ut efficientis, tertia ut formalis ad omnem effectum, et ad omnem usum gratiæ. in. q. 19. 4. o. et q. 48. 1. c.

34. Gratia personalis, et gratia capitis in Christo ordinantur ad actum. Non autem gratia unionis, sed ad esse personale. Ideo prima et secunda conveniunt in essentia habitus, non autem tertia, licet etiam prima dicatur gratia unionis, inquantum facit congruitatem ad unionem, m. q. 8. 3 ad 3.

35. Gratia habitualis fuit in Christo, m. q. 7. 1. o.

36. Requievit super Christum spiritus Domini, qui quidem in homine dicitur esse per gratiam habitualement, m. q. 7. 1. c.

37. Gratia unionis est esse personale quod a Deo datur gratis humanæ naturæ in persona Verbi, et est terminus assumptionis ejus. m. q. 66. c.

38. Gratia unionis in Christo dupliciter dicitur: scilicet, voluntas Dei dans gratis, et donum ejus, id est unio, vel aliquis habitus. Primo modo loquuntur sancti communiter, et est quid increatum, non autem secundo modo. m. q. 2. 10. c. et q. 6. 6. c. et q. 7. 11. c.

39. Unio Christi facta est per gratiam primo modo, non autem secundo, m. q. 2. 10. o. et 3. 6. 6. o.

40. Gratia Christi, sive unionis sive habitualis, dicitur naturalis Christo, quia habuit eam a natiuitate, et quia causatur a natura ejus divina, non autem a natura humana, m. q. 2. 12. o. et q. 7. 13 ad 2. et q. 34. 3 ad 2.

41. Gratia unionis fuit simpliciter infinita in Christo; sed gratia habitualis ejus fuit infinita secundum rationem gratiæ, finita vero secundum rationem entis, m. a. 7. 11. o.

42. Habere gratiam convenit Christo secundum naturam humanam, non autem secundum naturam divinam, sed esse largitorem gratiæ. m. q. 7. 7 ad 2.

43. Christus habuit plenitudinem omnis gratiæ dupliciter, scilicet in summo, et quoad omnes effectus gratiæ. m. q. 7. 7 ad 1. et 9. o. et 10. 12. c. et q. 15. 2. 3. c. et q. 22. 1. c. ad 1. et ad 3. et q. 27. 5 ad I. et q. 28. 4 ad 2. et q. 38. 2 ad 2.

44. Plenitudo gratiæ duplex, scilicet una ex parte gratiæ, et alia ex parte subjecti. Prima est propria Christo, secunda vero convenit etiam aliis per Christum, m. q. 7. 10. o.

45. Plenitudo duplex fuit in Christo, scilicet prima divinitatis, secunda gratiæ et veritatis. Et secunda derivatur a prima, m. q. 15. 2. 3. c. et q. 19. 4 ad 2. et q. 34. 1. c.

46. Plenitudo gratiæ et divinitatis habitat in

Christo corporaliter tripliciter, scilicet per unionem personalem ad corpus, contra umbram, et triplici unione, Id est carnis, mentis et sensus, m, q. 2. 10 ad 2.

47. Omnes gratiæ gratis datæ fuerunt In Christo excellentissime, m. q. 7. 7. o.

48. Gratiæ In Christo non dividuntur. Sed dividuntur in aliis hominibus, qui recipiunt particulariter efficaciam ad aliquos actus, Christus autem recipit gratiam plenissime ad omnes actus, m. q. 7. 7 ad 1.

49. Gratia Christi nullo modo potuit augeri, sicut nec gratia beatorum. Sed gratia cujuscumque viatoris puri potest augeri ex parte gratiæ et ex parte subjecti, m. q. 7. 12. o.

50. Gratia cujuscumque alterius hominis, quantumcumque crescat, non potest adæquari gratiæ Christi, quia comparatur ei sicut particulare ad universale. Ideo non sunt ejusdem rationis, m. q. 7. 11 ad 3. et q. 10. 4 ad 2. et ad 3.

51. Christus habuit omnes virtutes ad perficiendas potentias singulas, ad omnes actus animæ. Pl. q. 7. 2. o. et 3 ad 1. et q. 15. 2. c.

52. Christus habuit virtutes morales, quoad usum patriæ et viæ, non derogantes perfectioni ejus. Non autem ad domandas passiones, m. q. 7. 1 ad 3. et 2 ad 1.

53. Christus habuit summum gradum fortitudinis, sustinens impugnationem, non quidem interiorem a fomite, sed exteriorem a diabolo et a mundo, quos superando, victoriæ coronam promeruit. in. q. 15. 2 ad 3.

54. Christus habuit temperantiam, non autem continentiam, m. q. 7. 2 ad 3.

55. Christus virtute suæ divinitatis poterat in se, et in suis discipulis, sine abstinentia, habere virtutem continentiæ. m. q. 40. 2 ad 2.

56. Fides non fuit in Christo. 1 2. q. 65. 5 ad 3. et m. q. 7. 3. o. et 4. c. 8 ad 2. et 9 ad 1.

57. Christus habuit quicquid est perfectionis et virtutis in fide et spe. m. q. 7. 9 ad 1.

58. Christus habuit meritum fidei, quia fides consistit in assensu, ex obedientia Dei, quam Christus plenissime habuit, m. q. 7. 3 ad 2.

59. Christus non habuit spei virtutem, licet speraverit aliqua sibi et aliis. 1 2. q. 6. 5 ad 3. et 2 2. q. 18. 2 ad 1. et m. q. 7. 4. o. et 6 ad 1. et 8 ad 2. et 9 ad 1.

60. Voluntas animæ Christi informabatur charitate et aliis virtutibus, ni. q. 49. 6 ad 2.

61. Christus habuit plenissime septem dona Spiritus sancti, j ii. q. 7. 5. o.

62. Christus dat dona inquantum Deus, et recipit ea inquantum homo. m. q. 7. 5 ad 2.

63. Christus meruit secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem, m. q. 53. 4 ad 2.

64. Christus meruit sibi gloriam corporis, scilicet immortalitatem, impassibilitatem, et hujusmodi, et ea quæ pertinent ad excellentiam ejus exteriorem, sicut est ascensio, et veneratio ejus; non autem gloriam animæ, nec scientiam, nec gratiam, nec deitatem, nec virtutes, quia cum meritum non sit nisi ejus quod nondum habetur, oporteret quod Christus aliquando istis carulislet, quibus carere magis diminuit dignitatem Christi quam augeat meritum, m. q. 19. 3. o. et q. 22. 4 ad 2. et q. 34. 4 ad 1. et q. 45. 1. c. et q. 46. 1. c. et q. 48. 1. o. et q. 49. 3 ad 3. et 6. o. et q. 54. 2. c. et q. 59. 3. c.

65. Christus meruit aliis, scilicet omnibus membris ejus, id est solis regeneratis spiritualiter, i. per baptismum, m. q. 19. 4. o. et q. 48. 1. c. et 6. o. et q. 49. 1. c.

66. Christus meruit aliis præmium essenziale,

quod nullus alius potest. 1 2. q. 114. 6. c. et ill. q. 19. 4. o. et q. 46. 3. c. et q. 48. 1. o. et 6 ad 3. et q. 61. f ad 2.

67. Christus nihil ad meritum pertinens docuit, quod ipse excellentius non impleret, m. q. 7. 3 ad 2.

68. In Christo fuit aliqua scientia creata, præter scientiam increatam. in. q. 9. 1. o.

69. Scientia divina Christi non offuscabat scientiam humanam, sed magis claram reddebat, ni. q. 9. 1 ad 2.

70. Scientia animæ Christi est nobilior secundum quid quam anima ejus, non autem simpliciter. m. q. i l. 5 ad 3.

71. Anima Christi poterat intelligere per scientiam inditam, convertendo se ad phantasmata, et etiam sine eis. iif. q. 11.2 o. et 4. fi. et q. 34. 2 ad 3.

72. Christus habuit omnium rerum scientiam speculativam et practicam, non quidem practice, id est non qua ipse faceret res, sed qua sciret, qualiter res factæ sunt a Deo. m. q. 13. 1 ad 3.

73. In Christo fuit plenitudo gratiæ, et omnis virtutis, et omnis scientiæ. m. q. 15. 2. c. et q. 3. c. ad 1.

74. In sexta synodo damnata est positio negantium in Christo duas scientias vel sapientias, scilicet creatam scientiam, et increatam. in. q. 9. 1. c. fi.

75. Scientia beatorum fuit in Christo, m. q. 9. 2. o. et 3. 4. c.

76. Anima Christi in verbo non comprehendit verbum seu divinam essentiam, m. q. 10. 1. o. et 2. c. 3 ad 1. et ad 2.

77. Anima Christi in verbo cognoscit omnia quæ quandoque sunt, et cogitatus; non autem omnia quæ sunt in potentia Dei. m. q. 10. 2. o. et q. 50. 2 ad 3.

78. Anima Christi in verbo cognoscit omnia quæ Deus novit scientia visionis, non autem omnia quæ Deus novit simplici intelligentia. III. q. 10. 2 ad 2. et q. 13. 1 ad 2.

79. Scientia animæ Christi in verbo parificatur scientiæ visionis Dei, quoad numerum scibilium, non autem quoad claritatem m. q. 10. 2 ad 3. et q. 13. 1 ad 2.

80. Anima Christi in verbo scit infinita in potentia, quasi scientia simplicis intelligentiæ non autem scit infinita in actu, Id est scientia visionis, quia entia in actu secundum omne tempus non sunt infinita, quia generatio non est æterna. m. q. 10. 3. o.

81. Anima Christi in verbo comprehendit omnis creatura essentiam, et per consequens comprehendit ejus potentiam, et virtutem, et omnia quæ sunt in potentia creatura, m. q. 10. 2. c.

82. Scientia beata animæ Christi est perfectissima simpliciter, non autem ejus scientia indita, sed est perfectissima in genere humanæ cognitionis. 1 2. q. 1. 1 ad 2. fi. et m. q. 9. 2. c. et q. 11. 5 ad 1.

83. Scientia indita animæ Christi fuit habitualis, non autem scientia ejus beata, m. q. 11. 5. o.

84. In Christo fuit scientia infusa a verbo, per species omnium rerum, ad quas intellectus possibilis est in potentia, m. q. 9. 3. o. et 4. c. ad 2. et q. 12. 1. c.

85. Scientia Christi infusa fuit distincta in multis habitus, in. q. 11. 6. o.

86. Anima Christi per scientiam infusam cognoscebat omne cognoscibile ab homine, per virtutem intellectus agentis, id est omne pertinens ad scientias humanas, et omne notum homini per revelationem, et omne pertinens ad prophetiam,

vel a quodcumque donum Spiritus sancti, non autem essentiam Dei. m. q. I L L o. et q. 12. 1. c.

87. Et per eam poterat cognoscere substantias separatas, sicut potest anima separata, tu. q. II. I ad 2. et q. L I ad 3.

88. Et per eam cognoscebat omnia singularia, praesentia, praeterita et futura, Hl. q. 11. I ad 3. et q. 12. I ad 3.

89. In Christo fuit scientia acquisita, seu experimentalis, per species acquisitas per operationem intellectus agentis ejus. iil. q. 9. 4. o. et q. 12. o. et q. 15. 8. o.

90. Anima Christi per scientiam acquisitam scivit omne quod scire potest per actionem intellectus agentis, non autem essentias substantiarum separatarum, nec singularia praeterita vel futura. Hl. q. 12. 1. o.

91. Christus profecit in scientia acquisita» quia scientia illa augebatur essentialiter; non autem aliæ scientiæ ejus, scilicet tantum secundum effectus, et secundum experientiam, et secundum apparentiam, m. q. 7. 12 ad 3. et q. 12. 2. o. et 3 ad 3. et q. 15. 8. o.

92. Christus nihil didicit ab homine, quia non convenit dignitati Christi doceri a quocumque hominum, hi. q. 12. 3. o.

93. Voluntas duplex est in Christo, scilicet voluntas divina, et voluntas humana, contra hæresim Macaril patriarchæ Antiocheni, Cyri Alexandrini, et Sergii Constantinopolitani. m. q. 18. L o.

94. Voluntas humana in Christo dicitur tripliciter* scilicet potentia naturalis, motus naturalis et motus rationalis, hi. q. 18. I ad 3.

95. In Christo est duplex voluntas humana, scilicet voluntas rationis, et voluntas sensualitatis, id est appetitus sensitivus, in. q. 18. 2. o. 5. c.

96. In Christo fuit tantum una voluntas humana rationalis per essentiam ut potentia, sed duplex actus, scilicet ut natura, et ut ratio; vel thesis, id est simplex voluntas, et bulists, id est consiliativa, secundum Damascenum, m. q. 18. 2 ad 2. et 3. o. et 4. 5. c.

97. Christus voluit aliud quam Deus, voluntate sensualitatis, et ut natura, non autem ut ratio. Sed semper voluit idem, et semper fuit conformis ei. Hi. q. 18. 5. o. et 6. c. ad I. et q. 21. 3. 4. o.

98. Voluntas pietatis in Christo est voluntas ut natura, inquantum absolute refugit nociva sibi et aliis, ni. q. 18. 3 ad 3.

99. Nulla repugnantia seu contrarietas fuit in Christo inter voluntatem ejus ut ratio, et voluntatem ejus ut natura, vel voluntatem sensualitatis. Quia ad hoc quod sit contrarietas voluntatum in aliquo, requiritur primo quidem, quod secundum idem attendatur diversitas voluntatum. Si enim unius voluntas velit aliquid secundum quamdam rationem universalem, et alterius voluntas sit de eodem non fiendo, secundum quamdam rationem particularem, non est omnino contrarietas voluntatum. Ut si rex velit latronem suspendi propter bonum publicum, alter nolit, quia sit cognatus ejus, nisi forte ex hoc intenderet bonum publicum impedire. Tunc enim illæ voluntates essent circa idem, et contrariae. Licet ergo voluntas naturalis, et sensualitatis in Christo aliquid aliud voluerit quam voluntas divina, et voluntas rationis ipsius, non tamen fuit aliqua contrarietas voluntatum, cum voluntas naturalis nunquam eam rationem repudiaverit, qua Deus humanum genus decrevit eo modo salvare. Et quia nec voluntas rationis, nec divinitatis in Christo per motum voluntatis naturalis retardabatur, vel Impediebatur. Placebat enim Christo secundum voluntatem divinam, et secundum vo-

luntatem rationis, ut voluntas naturalis in Ipso secundum ordinem suæ naturae moveretur. Et Ideo nullo modo fuit in illo contrarietas voluntatum. m. q. 18. 6. o.

100. Voluntas et quicquid aliud fuit naturæ humane in Christo semper movebatur secundum nutum voluntatis divinae. m. q. 18. I ad I. et 4.

101. Operationes sensitive, et vegetativæ, et naturales in Christo aliququaliter pertinebant ad voluntatem ejus humanam. Ideo erant magis humane quam in aliis hominibus, et magis una operatio; quia omnes sensltivæ ordinabantur a ratione ejus, aliæ vero sunt volltæ. m. q. 19. 2. c. fi. et ad I. et q. 27. 3. c.

102. In Christo est liberum arbitrium, in. q. 18. 4. o.

103. Omnis potentia communicabilis cuicumque creaturæ multo abundantius communicata fuit animæ Christi, scilicet ut materia elementaris magis obediat ei ad nutum quam qualitibus activis et virtuti caelesti. Et magis potuisset movere cælum quam angelus quicumque, m. q. 13. 2 ad 2.

104. Christus ut homo poterat conferre effectum sacramentorum sine sacramentis, ut institutor eorum, et non alius homo. m. q. 64. 3. c. et q. 72. 2 ad 1. et q. 84. 5 ad 3.

105. Christus secundum divinitatem habet potestatem dimittendi peccata per auctoritatem, sed instrumentaliter et per ministerium secundum humanitatem, m. q. 16. 11 ad 2.

Ad invocationem nominis Christi dabatur remissio peccatorum in primitiva Ecclesia, et non alterius hominis, ni. quæst. 7. I ad 2. et q. 64. 3. c.

106. Christus in sua infantia et pueritia in nullo differebat ab aliis pueris, quoad exteriorem conversationem, ni. q. 29. I ad 3.

107. Conveniens fuit quod corpus Christi subjaceret defectibus et infirmitatibus nostris, ad satisfactionem, exemplum et fidem, m. q. 14. 1. o. et 3 ad 1. et 4. c. ad 2.

108. Christus secundum corpulentam substantiam tantum, et non secundum rationem seminalem, fuit in patribus; et ideo non fuit decimatus in lumbis Abrahæ. m. q. 31. 8. c. ad 3. et 4.

109. Sacerdotium Christi est majus sacerdotio Levitico. Est enim sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech, cui Abraham decimas dedit, Levi adhuc existente in lumbis illius, ad quem pertinet legale sacerdotium. Si ergo Christus in Abraham decimatus esset, sacerdotium ejus non esset secundum ordinem Melchisedech, sed minus eo. m. q. 31. 8. c.

110. Persona Christi secundum se est simplex, sed ut in duabus naturis subsistit, potest dici composita, licet improprie, m. q. 2. 4. o.

111. Omne quod pertinet ad rationem personæ, vel tantum ad unam naturam in Christo, est unum tantum; si vero pertinet ad utramque naturam, est multa, iil. q. 17. 2. c. et q. 35. 5. c.

112. In Christo est tantum una persona, iil. q. 16. 1. c. et q. 17. 1. c. et q. 25. 1. c.

113. Hæresis Nestorii, quod in Christo sunt duæ personæ, ideo non ponit communicationem idiomatum. ni. q. 2. 6. c. et q. 17. 1. c. fi. et q. 20. 2. c. et q. 35. 4. c.

114. In Christo est tantum unum suppositum, seu una hypostasis, hi. q. 2. 3. o. et 6. 11. c. et q. 4. 3. c. et q. 16. I. 3. 4. 5. 9. c. et q. 17. 1. 2. c. et q. 20. 2. c. ad 1. et q. 23. 4. c. et q. 25. 1. c. et q. 50. 3 ad 4.

115. Christus est unum, et unus, sed non duo.

Cibus

INDEX fil

Circumcisio

116. In Christo est tantum unum esse simpli-
citer, et duo esse secundum quid. in. q. 17. 2. o.
117. In Christo sunt duæ operationes, contra
Macarium. in. q. 19. L o. et q. 25. I ad 2.
118. In Christo est una tantum operatio hu-
mana ratione principii, sed multe ratione obje-
ctorum et potentiarum, et multæ non huranæ,
sicut etiam in aliis, m. q. 19. 2. o.
119. Christus ea quæ ab aliis observanda insti-
tuit, primo ipse observavit, m. q. 81. 1. c.
120. Christus figurabatur per propitiatorium,
arcam, candelabrum, mensam et per duplex al-
tare. I 2. q. 102. 4 ad 6. c. 3.
121. Christus erat sicut in spica, in fide patrum
legis naturæ, sicut in farina, in- doctrina legis et
prophetarum, sicut panis, in incarnatione, co-
ctus igne, id est formatus Spiritus sancto, in cli-
bano uteri Virginis, in sartagine per labores in
mundo, in craticula, id est in cruce. I 2. q. 102.
3 ad 12.
122. Spiritus sanctus non potest dici pater
Christi secundum humanitatem, quia non pro-
duxit eum de substantia, i. q. 32. 3. o.
123. Nec tota Trinitas potest dici pater Christi,
secundum humanitatem, nec secundum divini-
tatem, quia Christus non habet esse ab aliqua
persona divina, nisi a Patre, m. q. 32. 3. o.
124. Christus est aliquid quod est pater, et
aliquid quod est mater, m. q. 17. I ad 4.
125. Christum Deus Pater plus omnibus di-
lexit, quia Deus semper diligit meliora, et quia
ei majus bonum voluit et fecit; voluntas enim
Dei est causa bonitatis in rebus, i. q. 20. 1. c.
126. Deus Christum diligit, non solum plus-
quam totum humanum genus, sed etiam magis
quam universitatem creaturarum. Ei enim majus
bonum voluit, quia dedit ei nomen quod est su-
per omne nomen, ut verus Deus esset, i. q. 20.
I ad 1.
127. Deus plus amat naturam humanam as-
sumptam a Dei Verbo in persona Christi quam
omnes angelos, et melior est maxime ratione
unionis, i. q. 20. I ad 2.
CIBUS - 1. quem Christus assumpsit post resur-
rectionem conversus fuit in materiam spiritua-
lium, id est, aeream, non autem in corpus Chri-
sti. i. q. 51. 3 ad 5.
2. Cibus est necessarius dupliciter, scilicet ad
restaurationem deperditi, et ut impediat totalem
consumptionem caloris naturalis, qui est causa
vitæ. i. q. 78. 2 ad 4. et q. 97. 4. c.
3. Usus ciborum ordinatur ad tria, scilicet ad
restaurationem deperditum, ad generationem, et
ad augmentum, i. q. 97. 4. o. et q. 119. I ad 4.
4. Nullus cibus est in quo non sit aliquid im-
puritatis, quia in principio est dissimilis, i. q.
97. 3 ad 4.
5. Nullius cibi usus de se est peccatum, sed
aliquis prohibetur propter obedientiam, votum,
continentiam, sanitatem vel figuram. I 2. q. 102.
6 ad 1. et 2 2. q. 149. 3. o. et ni. q. 40. 4
ad 2.
6. Cibus non necessarius debet dimitti propter
scandalum, donec veritas declaretur. 2 2. q. 43.
8 ad 3.
7. Ratio multiplex de cibus mundis et immundis,
secundum legem veterem. I 2. q. 102. 6 ad 1.
et ad 2.
CICATRICES - 1. apparebunt in corpore Chri-
sti in iudicio, m. q. 54. 4. c.
2. Christus resurrexit cum cicatricibus, quæ
semper erunt in corpore ejus fulgentes, m. q.
54. 4. c.
3. Cicatrices semper erunt in corporibus glo-
riosiis martyrum, m. q. 54. 4. c.

CICONIA est idem quod Ibis, scilicet avis
Africa, et immunda. Et significat invidos. I 2.
q. 102. 6 ad 1. et co. 3.
CIGNŪS est avis immunda, significans hypo-
critas. I 2. q. 102. 6 ad 1. co. 3.
CIMINILI8 est qui Ciminum vendit, id est de
parvis magnam vim facit in dando. 2 2. q. 118.
8 ad 4.
CIMITERIUM consecratum vendi potest ratione
terræ, et in necessitate Ecclesiæ, non autem ut
res sacra, quia esset simonia. 2 2. q. 100. 4 ad 3.
CIRCULUS. - In operationibus affectus est
quidam circulus, sicut etiam in operationibus in-
tellectus. I 2. q. 26. 2. c.
CIRCUMCISIO - I. erat sacramentum præpa-
ratorium ad baptismum, licet minus expresse
figurans eum, quoad exteriora, quam columna
nubis, et transitus maris Rubri, quæ tamen non
erant sacramenta, quia non flebat aliqua professio
fidei per ea, srcut per circumcisionem, m. q. 70.
I ad 2.
2. Circumcisio erat præparatoria baptismi
quoad professionem fidei, sed baptismus Joannis
quoad exercitium actus, m. q. 70. I ad 3.
3. Circumcisio non continetur inter sacramen-
ta veteris legis, quia non erat ex Moyse, sed ex
patribus. I 2. q. 103. I ad 3.
4. Circumcisio erat quædam professio fidei
Christi, aggregans collegio fidelium, præparato-
ria et figura baptismi. I 2. q. 102. 5 c. ad 1. et
ad 3. et in. q. 68. I ad 1. et q. 70. 1.2. o.
5. Circumcisio est quædam professio legis ob-
servandæ. m. q. 37. princip. et q. 40. 4. c. et
q. 70. 4. c. fi.
6. Circumcisio significat tria, scilicet castita-
tem, depositionem peccatorum, et immortali-
tatem. I 2. q. 102. 5 ad 1.
7. Circumcisio habet quadrupliciter expressam
similitudinem abolitionis peccati originalis, scili-
cet ratione membri, pellis circularis, pene, ct
sanguinis, m. q. 37. 1. c.
8. Circumcisio erat necessaria ad distinctio-
nem et significationem. I 2. q. 102. 5 ad I et m.
q. 70. 1. o.
9. Circumcisio datur in fœdus ætemum, quoad
significatum, et quod succedit ei; vel capitur pro
sæculo, quod habet finem, sed non determinatum
nobis. I 2. q. 102. 5 ad 1.
10. Ratio litteralis triplex circumcisionis. Pri-
ma et principalis est protestatio fidei unius Dei,
secunda debilitatio concupiscentiæ in ilio mem-
bro, tertia sugillatio sacrorum Veneris et Priapi,
in quibus illa pars honorabatur. Sed ratio figu-
ralis est figura ablationis corruptionis per Chri-
stum complete in octava ætate, scilicet resurre-
ctionis. I 2. q. 102. 5 ad 1.
11. Circumcisio debuit differri usque ad tem-
pus Abrahæ. I 2. q. 102. 5 ad 1. et III. q. 70. 2. o.
12. Circumcisio debuit dari ante legem Moysi.
I 2. q. 103. I ad 3. et m. q. 70. 2 ad 2.
13. Circumcisio cessare debuit divulgato
Evangeliio. I 2. q. 103. 1. 3 ad 4.
14. Circumcisio necessario fiebat octavo die,
non autem prius etiam imminente morte. I 2. q.
102. 5 ad 1. et IΠ. q. 70. 3 ad 3.
15. Idem iudicium est de pueris mortuis ante
octo dies, vel mortuis incircumcisis in deserto,
sicut de pueris mortuis ante institutionem cir-
cumcisionis. m. q. 70. 4 ad 3.
16. Dispensatum fuit a Deo, ne circumcideren-
tur in deserto, duplici ratione, scilicet ex igno-
rantia motus castrorum, et ex non indigentia
signi, sed peccabant si ex negligentia. m. q. 70.
4 ad 3.
17. Circumcisio non fit nunc, nec antiquitus

cum cultro lapideo, nisi in quibusdam famosis, in. q. 70. 3 ad 2.

18. Circumcisio necessario fiebat in membro generationis. 1 2. q. 102. 5 ad 1. et m. q. 66. 7 ad 3. et q. 70. 3 ad 1.

19. Circumcisio data fuit convenienter soli populo Israel, m. q. 70. 2 ad 3.

20. Mulieres non circumcidebantur, quia circumcisionis institutio est in signum fidei Abrahamæ. qui credidit se patrem futurum Christi sibi repromissi. Et ideo convenienter solis maribus compete-
bat. Et etiam peccatum originale contra quod specialiter circumcisio ordinabatur, a patre trahitur, et non a matre, m. q. 70. 2 ad 4.

21. Christus voluit circumcidi, septuplici ratione, scilicet, ut ostenderet veritatem camis humanæ, ut approbaret circumcisionem quam olim Deus instituerat, ut probaret se esse de genere Abrahamæ, qui circumcisionis mandatum acceperat, ut Judæis excusationem tolleret, ne eum reciperent si esset incircumciscus, ut obedientiæ virtutem nobis suo commendaret exemplo, ut qui in similitudine camis peccati advenerat, remedium quo caro peccati consueverat mundari, non respueret, et ut legis onus in se sustinens, alios a legis onere liberaret, in. q. 37. 1. o. et q. 40. 4. c.

22. Per circumcisionem homines instituebantur generaliter in statu colendi Deum. Et sine ea nullus admittebatur ad esum agni paschalis, nec ad aliquid legalium. 1 2. q. 102. 5. c.

23. Circumcisio conferebat gratiam quoad omnes effectus positivos et privativos, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. o.

24. Circumcisio conferebat gratiam, et erat meritoria, ex opere operante tantum, id est in quantum erat fidei signum de passione Christi futura; non autem ex opere operato, id est, ex virtute circumcisionis, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4 ad 1.

25. Circumcisio non imprimebat characterem. Hl. q. 63. 1 ad 3. et q. 70. 4. c. fi. et q. 72. 5 ad 3.

26. Circumcisio non aperiebat cælum per accidens. scilicet quia nondum erat solutum pretium. 111. q. 70. 4 ad 4.

27. Ante circumcisionem sola fides salvabat, et tollebat peccatum originale, m. q. 68. 1 ad 1. et q. 70. 4 ad 2.

28. Circumcisio principaliter tollebat peccatum originale, et consequenter quodiibet aliud, nr. q. 38. 3 ad 3. et q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. o

CIRCUMSCRIBI localiter est proprium corporum, secundum essentiam vero circumscribi convenit omni creaturæ, secundum Ambrosium. 1. q. 50. 1 ad 3.

CIRCUMSPECTIO attendit circumstantias in negotio morali. 2 2. q. 48. c. et q. 49. 7. o.

CIRCUMSTANTIA - 1. est accidens actus humani attingens eum extrinsece. 1 2. q. 7. 1. o. et 3. c. et q. 18. 3. o. et q. 88. 5. c.

2. Illa conditio ex qua dependet substantia actus, non est circumstantia. 1 2. q. 7. 3 ad 3. et 2 2. q. 154. 1. c. ad 4.

3. Circumstantia actus moralis dicitur dupliciter, scilicet proportio ejus ad aliquid, et res cui proportionatur. 1 2. q. 18. 4 ad 2.

4. Circumstantiæ actus moralis sunt septem, scilicet quis, quid, ubi, per quæ, cur, quomodo, quando. 1 2. q. 7. 3. o.

5. Principalior circumstantia est finis, secunda, quid; aliæ vero secundum quod sunt propinquiores his. 1 2. q. 7. 4. 0.

6. Finis proximus operantis, et non operis, nec ultimus est circumstantia. 1 2. q. 7. 3 ad 3.

7. Tempus sacrum est circumstantia peccati quod fit in eo. 2 2. q. 122. 4 ad 3.

8. Nulla circumstantia aggravat peccatum in infinitum. 2 2. q. 100. 4 ad 5.

9. Circumstantia non potest facere de peccato veniali mortale, nisi transferat in aliam speciem, ut differentia, et non ut circumstantia. 1 2. q. 88. 5. o. et 2 2. q. 110. 4 ad 5.

10. Eadem conditio respectu diversarum specienim est circumstantia, et de substantia actus. 1 2. q. 18. 10. o. et q. 88. 5. c.

11. Diversæ circumstantiæ diversi motivi semper mutant speciem, ejusdem autem nunquam. 1 2. q. 72. 9. o. et 2 2. q. 53. 2 ad 3. et q. 92. 2, c. et q. 148. 4 ad 1. et ad 2. et ad 3.

12. Omnis circumstantia respiciens specialem ordinem rationis, pro vel contra, dat speciem actui morali. 1 2. q. 18. 5 ad 4. et 10. c. et 11. c. et q. 73. 7. c. ad 1.

13. Nulla circumstantia non habens rationem moralis boni vel mali, nisi præsupposita alia, ut quantitas, variat speciem. 1 2. q. 18. 11. o. et q. 73. 7. c.

14. Nulla circumstantia præter intentionem peccantis dat speciem peccato. 1 2. q. 72. 1. 8. c. et 2 2. q. 43. 1. c. et m. q. 88. 4 ad 1.

15. Circumstantia tripliciter aggravat peccatum. scilicet mutando speciem, multiplicando rationem peccati, et augendo priorem circumstantiam. 1 2. q. 73. 7. o.

16. De circumstantiis considerat theologus triplici ratione, scilicet secundum quod per actus humanos homo ad beatitudinem ordinatur, secundum quod in eis invenitur bonum et malum, melius et pejus, et secundum quod sunt meritorii vel demeritorii, sed considerat aliter quam moralis, vel politicus, vel rhetor. 1 2. q. 7. 2. o.

CIVILIS. - Finis scientiæ militaris ordinatur ad finem civilis, i. q. 1. 5. c.

CIVIS - 1. dicitur dupliciter, scilicet secundum quid, id est habitator civitatis, et simpliciter, scilicet, qui potest agere ut civis, id est, consilio et judicio. 1 2. q. 105. 3 ad 2.

2. Virtuosi civis est exponere se mortis periculo, pro totius reipublicæ conservatione, i. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 26. 3. c. et q. 31.3 ad 2.

3. Mulieribus non convenit simpliciter esse cives. 1 2. q. 105. 3 ad 1.

CIVITAS - 1. est communitas perfecta. 1 2. q. 90. 2. c. et 3 ad 3.

2. Impossibile est quod bonum commune civitatis bene se habeat, nisi cives sint virtuosi, saltem principantes. 1 2. q. 92. 1 ad 3.

3. Servi non sunt pars populi, vel civitatis. 1 2. q. 98. 6 ad 2.

CLAMOR - 1. ponitur filia iræ secundum quod ira est in ore, per quem clamorem intelligitur inordinata et confusa locutio. 2 2. q. 158. 7. c.

2. Clamor Christi in cruce fuit miraculosus. m. q. 47. 1 ad 2.

3. Animal dolens clamat, quia calor et spiritus multiplicati per dolorem emittuntur. 1 2. q. 44. 1 ad 2.

CLARITAS - 1. corporis gloriosi erit a gloria animæ. m. q. 45. 2. c. et q. 54. 2 ad 1. et ad 2.

2. Claritas non erit æqualiter in omni corpore glorioso, nec in omni parte ejusdem corporis. Ifl. q. 45. 2 ad 3.

3. In potestate beatorum erit ostendere, et occultare, se et claritatem sui corporis, m. q. 54. 1 ad 2.

4. Claritas Christi transfigurati erat vera, sed gloriosa, non autem claritas corporis gloriosi, sed est miraculosa. m. q. 45. 2. o.

5. Claritas Christi transfigurati non erat a *cor-*nere ejus, sed tantum a Deo. HL q. 45. 2. o.

6. Claritas vestimentorum Christi significat claritatem sanctorum, quæ superabitur a clari-tate Christi, sicut candor nivls a splendore solis, m. q. 45. 2 ad 3.

7. Transfiguratio Christi fuit secundum clari-tatem tantum et non secundum aliam dotem, ut. q. 45. 1 ad 3.

Ex Scriptura certum est corpora post resur-rectionem fore lucida. Suppi, q. 85. 1. c.

9. Claritas corporis gloriosi ab oculo non glo-rioso videri non potest. Suppi, q. 85. 2. o.

10. In corpore glorificatl erit ut videatur vel non videatur. Suppi, q. 85. 3. o.

CLAUSIO - 1. paradisi duplex, scilicet quoad totam naturam per peccatum originale, et quoad personam per peccatum actuale, in. q. 49. 5. c. et q. 52. 5. c.

2. Cum Christus claves regni cælorum habue-rit. hoc est, potestatem aperiendi et claudendi regni cælorum, potuit eas dare Ecclesiæ: quod re-vera effectum est, cum ex latere illius dormientis in cruce sacramenta fluxerunt, quibus Ecclesia fabricata est. Suppi, q. 17. 1. o.

3. Non absolute, sed juxta dignitatem vel in-dignitatem eorum, quibus cælum aut aperitur aut clauditur, clavis dicitur potestas ligandi et solvendi. Suppi, q. 17. 2. o.

4. Duplex clavis esse dicitur, quarum una ad judicandum de idoneitate ejus qui absolvendus est, altera ad absolutionem ipsam pertinet, quæ potestas judicandi appellatur. Suppi, q. 17. 3. c.

CLAVIS. - Schismatici, hæretici, suspensi, de-gradati, et excommunicati non habent usum clavium, m. q. 64. 9 ad 2 et ad 3.

CLEMENTIA - 1. est virtus humana, ideo di-recte ei opponitur crudelitas, non autem feritas, vel sævitia, quæ continetur sub bestialitate, et opponitur virtuti heroicae, vel dono pietatis. 2 2. q. 159. 2 ad 1.

2. Clementia et mansuetudo sunt virtutes, nec opponuntur severitati. 2 2. q. 157. 2. o.

5. Clementia est lenitas superioris ad inferio-rem, sed mansuetudo est cujuslibet ad quemli-bet. 1 2. q. 157. 1. c.

4. Clementia est moderativa pœnartim, sed mansuetudo est moderativa iræ. 2 2. q. 157. 1. 2. o. et 3. c. 4 ad 3. et q. 160. 2. c.

5. Clementia et mansuetudo conveniunt cum temperantia in modo, non autem in materia. 2 2. q. 157. 3 ad 2.

6. Clementia moderatur affectum in poenis in-fligentis secundum legem communem ex dulce-dine affectus, sed epyichia secundum intentio-nem legis. 2 2. q. 157. 2 ad 2. et 3 ad 1. et 4. c. ad 4. et q. 159. 1. c. ad 1.

7. Clementia et mansuetudo non sunt maximæ virtutes, nisi secundum quid. 2 2. q. 157. 4. o.

8. Mansuetudo et clementia reddunt hominem Deo et hominibus acceptum, ut concurrunt in effectu charitatis, removendo mala a proximis. 2 2. q. 157. 4 ad 2.

9. Clementia, mansuetudo, misericordia et pie-tas concurrunt In eodem effectu secundum di-versa motiva. 2 2. q. 157. 4 ad 3. et q. 159. 1 ad 2.

10. Crudelitas, sævitia et feritas opponuntur clementiæ et mansuetudini. 2 2. q. 157. 1 ad 3. et q. 159. o.

11. Clementia comparatur ad severitatem, sic-ut epyichia ad justitiam legalem, cujus pars est severitas. 2 2. q. 157. 2 ad 2.

COACTIO - 1. duplex, scilicet absoluta, id est violentia, et conditionata, id est timor seu metus. 1 2. q. 6. 6. o.

2. Voluntas non potest cogi. i. q. 82. 1. c. ad 1. et q. 165. 4 ad 1. et 1 2. q. 6. 4. o. et q. 4 ad 2.

3, Voluntas potest cogi respectu actus impe-rati, non autem respectu actus eliciti. 1 2. q. 6. 4. o. et 5 ad 1.

COÆQUALE - 1. et coæternum prædicatur so-lum in plurali de pluribus personis divinis, sed æternum et æquale, etiam in singulari, i. q. 42. 2. o.

2. Filius Dei est coæqualis et coætemus Patri, i. q. 42. 2. o.

CO/EVUM est quadruplex, scilicet angeli, cæli, materia prima, et tempus, i. q. 46. 3. c. et q. 66. 4. o.

CÆNA Christi fuit luna quartadecima, sed passio ejus fuit luna quintadeclma. h i. q. 44. 2 ad 2. et q. 46. 9 ad 1.

COETUS - 1. id est festum collectæ, fiebat in me-moriam pacis, et adunationis Judæorum, in ter-ram promissionis, et figurabat Ecclesiam beato-rum. 1 2. q. 102. 4 ad 10.

2. Festum omnium sanctorum succedit ei, vel festum angelorum. 1 2. q. 103. 3 ad 4.

COGITATIO - 1. Quid. Secundum Richardum de Sancto Victore, est inquisitio veritatis per discursum ex multis, licet secundum Augustinum quandoque sumatur pro quacumque operatione intellectus. i. q. 34. 1 ad 2. et 2 2. q. 180. 3 ad 1.

2. Cogitatio est respectus animi ad evagatio-nem pronus. Meditatio est intuitus occupatus in inquisitione veritatis. Contemplatio est liber animi contuitus in res. Sed consideratio est omnis operatio intellectus, vel processus rdtionis ex principiis pertinentibus ad contemplationem veritatis, sfcut meditatio. 2 2. q. 180. 3 ad 1.

3. Cogitare dicitur tripliciter, scilicet actualis consideratio intellectus, discursus ejus, et ope-ratio potentiæ cogitativæ. 2 2. q. 2. 1. c.

4. Cogitatio est volubilis dupliciter, scilicet per discursum et successionem. Secunda est in patria in propriis naturis, non autem prima; neutra vero in verbi visione, i. q. 10. 3. c. et q. 58. 2. c.

5. Duplex impedimentum cognoscendi cogita-tiones alterius, scilicet grossities corporis, et vo-luntas, et tantum secundum erit in patria, i. q. 57. 4 ad 1. et q. 107. 1 ad 1.

6. Solus Deus cognoscit cogitationes alterius per se, dæmones autem et alii per signa, i. q. 57. 4. o. et 5. c. et q. 114. 2 ad 2. et q. 117. c. ad 2. et 1 2. q. 111. 4. c. et 2 2. q. 106. 5 ad 3.

7. Dæmones immittunt cogitationes quoad phantasmata solum, i. q. 111. 2 ad 2.

8. Cogitatio de actu peccati quandoque est pure speculativa, quandoque autem cum aliqua affectione, et hoc dupliciter, scilicet vel concupi-scentia, vel horroris. 2 2. q. 154. 5. c. et q. 162. 3 ad 1.

9. Cogitatio de opere illicito. non est semper peccatum. Nec est semper de necessitate confes-sionis, nisi quando ex nimia mora facta in cogi-tatione illa homo sentiret se inclinari ad facien-dum vel perficiendum cogitatum, si opportuni-tatem haberet quam vellet, vel si pollueretur ex illa vehementi cogitatione morosa, aut si inor-dinate afficeretur ad aliquam personam, et de ipsa multum molestaretur in cogitatione, ha-bendo motus carnis, et Imaginando habere ali-quos actus impudicos cum ipsa persona, cum aliqua affectione concupiscenti». 2 2. q. 154. 5. c. et q. 162. 3 ad 1.

COGITATIVA - 1. potentia est ratio particula-ris, collativa intentionum Individualium. 1. q. 78. 4. c. et q. 81. 3. c. et 1 2. q. 30. 3 ad 3.

2. Potentia cogitative aliquando dicitur Intellectus, ut habet absolutum iudicium de singularibus. Et est In confinio intellectus, et supra omnes alias potentias sensitivæ partis. Et est tantum in homine. 1 2. q. 74. 3 ad 1.

3. Organum potentiæ cogitativæ est media cellula cerebri. 1 2. q. 78. 4. c.

COGNATIO. - L Sicut carnalis cognatio impedit matrimonium contrahendum ac contractum, ita et spiritualis, ex Ecclesiæ tamen statuto, si matrimonium præcedat. Suppi, q. 56. 1. o.

2. Spiritualis cognatio ex baptismi et confirmationis sacramentis contrahitur. Suppi, q. 56. 2. c.

3. Spiritualis cognatio inter suscipientem baptismi sacramentum, et ipsum levantem de sacro fonte contrahitur. Suppi, q. 56. 3. o.

4. Transit spiritualis cognatio a viro in uxorem, quam carnaliter cognovit, si quis per proprium actum alterius filium de sacro fonte levat. Suppi, q. 56. 4. c.

5. Spiritualis cognatio transit ad filios carnales spiritualis patris, ita quod dirimit contrahendum et jam contractum matrimonium. Suppi, q. 56. 5. c.

COGNITIO - L rei triplex, scilicet per essentiam, per speciem propriam et per speciem alterius. 1. q. 56. 3. o.

2. Cognitio duplex, scilicet naturalis et per gratiam. Et utraque duplex, scilicet una pure speculativa tantum, et alia affectiva, sive experimentalis. 1. q. 64. 1. o. et 2 2. q. 97. 2 ad 2. et q. 154. 5. c. et q. 162. 3 ad 1. et ad 3. et q. 55. 1. c.

3. Cognitio triplex, scilicet per revelationem, per se certitudinaliter et per conjecturas signorum. 1 2. q. 112. 5. c.

4. Cognitio duplex, scilicet approbationis et apprehensionis. 2 2. q. 188. 5 ad 1.

5. Cognitio duplex, scilicet directa et indirecta. 1. q. 86. 3. c.

6. In omni cognitione modus est duplex, scilicet cognoscentis et cogniti, 1. q. 12. 6. o. et 7 ad 3. et 12 ad 3. et q. 14. 6 ad 1.

7. Cognoscere aliquid sicut est in cognoscente, potest intelligi dupliciter, scilicet secundum modum cogniti, vel cognostentis. Primum est falsum, secundum est verum. 1. q. 14. 6 ad 1.

8. Aliquid cognoscitur dupliciter, scilicet in se et in suo effectu, 1. q. 6. 1 ad 2. et 1 2. q. 93. 2. c.

9. Cognoscere per aliud, contingit dupliciter, scilicet eadem cognitione, vel diversa, 1. q. 14. 7. o.

10. Cognoscere per aliud, contingit dupliciter, scilicet per instrumentum et per formam. Primum oportet esse præcognitum, non autem secundum. Si enim accipiamus duo, quorum utrumque sit per se, in ordine objectorum cognitionis, illud propter quod aliud cognoscitur, erit magis notum, sicut principia conclusionibus. Sed habitus non est de ordine objectorum, inquantum est habitus, nec propter habitum aliqua cognoscuntur, sicut propter objectum cognitum, sed sicut propter dispositionem vel formam qua cognoscens cognoscit. 1. q. 87. 2 ad 3.

11. Primum cognitum a nobis sumitur dupliciter, scilicet respectu diversarum potentiarum, vel respectu diversorum objectorum ejusdem potentiæ. 1. q. 85. 3. o.

12. Aliquid cognoscitur in aliquo dupliciter, scilicet sicut in objecto cognito, et sicut in principio cognitionis, 1. q. 84. 5. c.

13. In nobis habitualis cognitio causatur ex actuali consideratione. Intelligendo enim actu,

efficimur scientes, secundum Philosophum; sed cognitio perfecta ab habitu aliquo progreditur. 1. q. 86. 2. c. fi. et q. 87. 2 ad 2.

14. Cognitio alicujus vitii vel peccati dependet ex cognitione Opposite virtutis. Erit igitur commodiosior et expeditior considerationis via, si simul sub eodem tractatu consideratio procedat de virtute et de dono sibi correspondente, et de vitiis sibi oppositis, et de præceptis affirmativis et negativis. Erit autem hujusmodi considerationis modus conveniens ipsis vitiis, secundum propriam speciem. 2 2. prol.

15. Medium cognitionis triplex, scilicet in quo, ut speculum; sub quo, ut lumen; per quod, ut in demonstratione. 1. q. 12. 5 ad 2. et q. 94. 1 ad 3.

16. Ad cognitionem requiruntur duo, scilicet apprehensio et iudicium. 2 2. q. 173. 2. c.

17. Natura hominis dependet a superiori natura, ad cujus perfectionem non sufficit cognitio naturalis, sed requiritur quædam cognitio supernaturalis. 2 2. q. 1. 3 ad 1.

18. Certitudo cognitionis in diversis naturis invenitur diversimode, secundum diversam conditionem uniuscujusque naturæ. 2 2. q. 9. 1 ad 1.

19. Proficere in cognitione contingit dupliciter scilicet ex parte docentis, qui proficit, ut in scientiis humanis, vel ex parte discentis, ut in fide. 2 2. q. 1. 7 ad 2.

20. Perfectio cognitionis duplex, scilicet ex parte cogniti, et ex parte cognoscentis. Primum attenditur ratione medii, secundum vero ratione potentis et habitus, 1. q. 10. 4 ad 1.

21. Cognitio quam per rationem naturalem habemus, duo requirit, scilicet phantasmata et lumen naturale intelligibile. 1. q. 12. 13. c.

22. Cognitio est imperfecta tripliciter, scilicet ratione objecti, ut vespertina; ratione medii, ut opinio; et ratione subjecti, ut fides. Prima et secunda potest esse simul cum perfecta, non autem tertia, 1. q. 58. 7 ad 3. et 1 2. q. 62. 7 ad 1. et q. 67. 3. o.

23. Cognoscere aliquid in universali est imperfectius quam cognoscere in speciali, 1. q. 5. 5. 3 ad 2.

24. Cognitio singularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, secundum cognitionem practicam, non autem secundum speculativam. 1. q. 11. 1 ad 3.

25. In carentibus cognitione est potentia pertingens ad finem, per modum exequentis, non autem per modum imperantis. 1 2. q. 11. 2. c.

26. Cognitio pertinet ad perfectionem rei in se, sed voluntas in ordine ad alia. 1. q. 60. 2. c.

27. Secundum gradus cognitionis sunt gradus appetitus, 1. q. 80. 1. c.

28. Res participes sunt cognitionis et voluntatis, secundum gradus suæ immaterialitatis. 1. q. 14. 1. c.

29. Cognitio quaelibet fit per aliquam abstractionem a materia, 1. q. 84. 2. c.

30. Nihil cognoscitur secundum quod est in potentia, sed secundum quod est in actu. 1. q. 12. 1. c. et q. 14. 3. c. et q. 84. 2. c. et q. 87. 1. 2. 3. c.

31. Cognoscens distinguitur a non cognoscente, per hoc quod potest habere formam alterius, 1. q. 14. 1. c. et q. 80. 1. c.

32. Omnis cognitio naturalis est vera. Sed veritas ejus est alia a veritate cognitionis infusæ, vel acquisitæ. 1. q. 60. 1 ad 3.

33. Impossibile est aliquam cognitionem esse totaliter falsam, sine aliqua veritate. 2 2. q. 172. 6. c.

34. Mutata re, cognitio nostra variatur, vel de veritate In falsitatem, vel e converso, si duret eadem opinio, vel de una opinione In aliam, i. q. 14. 15 ad 3.

35. Nullus obliviscitur cognitorum naturaliter. 1. q. 84. 3. c.

36. Quælibet virtus cognoscitur per cognitionem eorum In quæ potest, m. q. 10. 2. c. fi.

37. Privatio non cognoscitur, nisi per habitum sibi oppositum. i. q. 14. 10. o. et 1 2. q. 100. 6 ad 2.

38. Cognitio discursiva est quando ex prius notis in ignotum devenitur, i. q. 58. 3 ad 1.

39. Cognitio sensitiva ordinatur ad duo, scilicet ad sustentationem corporis vitando nociva, et acquirendo necessaria; secundo ad cognitionem intellectivam practicam et speculativam. Primum convenit omni animali, secundum autem soli homini. 2 2. q. 167. 2. c.

COITUS. - 1. In coitu absorbetur usus rationis, propter vehementiam delectationis. 1 2. q. 34. 1 ad 1. et q. 37. 1 ad 2. et q. 72. 2 ad 4.

2. Coitus vagus non est in animalibus, nisi femina sufficiat ad educationem prolis. 2 2. q. 154. 2. c.

COLERE dicimur homines, quos honore, vel recordatione, vel præsentia frequentamus, et alia nobis subjecta, ut agros. 2 2. q. 81. 1 ad 4.

COLLECTA. In aliquibus terris ex antiqua consuetudine domini suis subditis certas collectas imponunt, quæ si non sunt immoderate absque peccato exigì possunt. 2 2. q. 118. 8 ad 4.

COLLECTIVUM significat duo, s. multitudinem suppositorum, et unitatem ordinis, i. q. 31. 1. ad 2.

COLORATUM - 1. est proprium objectum visus. 1. q. 1. 7. c. et q. 45. 4 ad 1.

2. Color est objectum materiale visus, formale vero est lumen. 2 2. q. 1.3. et q. 25. 1. c.

3. Color non est coloratus, sed clarus. Similiter albedo. 1 2. q. 55. 4 ad 1.

4. Lumen facit quod color qui est visibilis in potentia, fiat visibilis in actu. i. q. 67. 3 ad 3. et q. 79. 3 ad 2.

COLUMBA - 1. habet septem proprietates, ad designandum septem dona Spiritus sancti, s. quia columba secus fluentia habitat, meliora grana eligit, alienos pullos nutrit, non lacerat rostro, telle caret, in cavernis petræ nidificat, et gemitum pro cantu habet, m. q. 39. 6 ad 4.

2. Columba quæ apparuit supra Christum baptizatum, convenit soli Spiritui sancto, ut signum. Sed ut res et effectus, convenit toti Trinitati. Unde et instinctus ejus quo movebatur ad motum naturæ, sicut ex causa spirituali, causabatur ex Deo. i. q. 43. 7 ad 3. et 2 2. q. 95. 7. c. et ni. q. 39. 8 ad 2.

3. Columba ilia fuit verum animal, m. q. 39. 7. o.

4. Illa columba, peracto ministerio, conversa est in pristinam materiam, i. q. 43. 7 ad 4. et m. q. 39. 6 ad 2.

COMEDERE - 1. est sumere cibum per potentiam naturalem sumentis, convertibilem in naturam ejus. i. q. 51. 3 ad 5.

2. Christus, post resurrectionem ejus, vere comedit; angeli vero nunquam, i. q. 51. 3 ad 5. et m. q. 54. 2 ad 3. et q. 55. 3. c. et 6. c. ad 1.

3. Comestio potest esse inconveniens dupliciter. Primo totaliter impediendo finem principalem, id est, salutem corporis, vel finem secundarium, id est, bonam habitudinem in negotiis exercendis, per nimiam superfluitatem vel per defectum ciborum. Secundo reddendo difficilem,

vel minus decentem perventionem ad finem, per comestionem extra tempus debitum. 2 2. q. 141. 6 ad 2.

4. Qui vult comedere nociva, quodammodo dicimus eum velle infirmari. 2 2. q. 30. 1. c.

5. David comedens panes sanctos cum sociis excusatur, propter necessitatem famis, m. q. 40. 4 ad 2.

COMMUNE - 1. duplex, scilicet secundum rem et secundum rationem. Primum est in divinis tantum, secundum In omni natura, i. q. 39. 4 ad 3.

2. Commune triplex, scilicet univocum, æquivocum et analogum, i. q. 13. 5. 10. c.

3. Commune absolutum est prius secundum intellectum proprio, commune respectivum et divinum est posterius proprio, r. q. 33. 3 ad 1. et m. q. 7. 15 ad 3.

4. Quanto aliquid est communius, tanto est prius via generationis, i. q. 20. 1. c. et q. 85. 3 ad 1.

5. Commune semper est prius proprio ejusdem generis, non autem si sint diversorum generum, m. q. 7. 13 ad 3.

6. Communius prædicatione est imperfectilus minus communi, sed communius causalitate est nobilius. 1 2. q. 90. 2 ad 2.

7. Bonum commune est melius bono privato ejusdem generis, non autem semper, si sint diversorum generum. 2 2. q. 152. 4 ad 3.

COMMUNIOABILE. - 1. Nomen tripliciter est communicabile, vel incommunicabile, scilicet secundum rem et rationem, ut homo; secundum similitudinem, ut leo; secundum rationem vel opinionem, ut Deus. i. q. 13. 9. o.

2. Hoc nomen, Deus, est incommunicabile proprie secundum rem, sed est communicabile secundum rationem, secundum opinionem, et secundum similitudinem, i. q. 13. 9. c.

COMMUNICATIO - 1. hominum ad invicem duplex, scilicet auctoritate principum, et iudicia, pænæ et hujusmodi, et propria voluntate privatarum personarum, ut emptio, donatio et hujusmodi. 1 2. q. 105. 2. c.

2. Communicatio prohibetur duplici de causa, scilicet propter periculum, sicut cum Infidelibus, vel in poenam, sicut cum excommunicatis, hæreticis, schismaticis et apostatis. 2 2. q. 10. 9. o.

COMMUTATIO - 1. duplex, scilicet naturalis» id est, rei ad rem, vel ad denarios, pertinens ad æconomos vel politicos; alia propter lucrum, pertinens ad negotiatores. 2 2. q. 77. 4. o.

2. Commutatio duplex, scilicet involuntaria, ut in nocumentis; et voluntaria, ut in contractibus. 2 2. q. 61. 3. o.

3. Commutatio sicut est in beneficiis, rependendo gratiam, sic et in offensis, puniendo, m. q. 85. 3 ad 3.

COMPARATIO. - 1. Quæ sunt unius generis, possunt comparari rei, quæ non est in genere, scilicet Deo, non autem rei, quæ est in alio genere. i. q. 4. 3 ad 2. et q. 6. 2 ad 3.

2. Comparatio duplex, scilicet absoluta et respectiva. 2 2. q. 188. 6. c. princip.

3. Comparatio duplex, scilicet æqualitatis et similitudinis. 2 2. q. 105. 2 ad 1.

COMPLACENTIA peccati venialis non est peccatum mortale, nisi ponatur in eo finis, i. supra Deum, et in contemptum D i. 1 2. q. 88. 2. 3. 4. c.

COMPOSITUM. - 1. Omne compositum est posterius suis componentibus. Et habet causam, et actum, et potentiam, i. q. 3. 7. c.

2. Omne compositum ex materia et forma est

compositum ex quo est et quod est. i. q. 50. 2 ad 3.

3. Apud nos composita sunt meliora simplicibus, non autem in Deo. i. q. 3. 7 ad 2.

4. Omne compositum est aliquid quod non convenit alicui partium ejus» et in eo est aliquid non est ipsum, i. q. 3. 7. c.

COMPREHENDERE - 1. proprie est attingere rem. secundum omnem modum et omnem rationem. qua cognoscibilis est.' i. q. 12. 7. o. et q. 14. 3. o. et 1 2. q. 4. 3 ad 3. et 2 2. q. 28. 3 ad 3.

2. Comprehensio non est alia operatio a visione, sed est habitudo ad finem habitum, cujus objectum est visio, vel res visa. 1 2. q. 4. 3 ad 3.

3. De ratione comprehensionis sunt duo, scilicet continere fines rei et nihil ejus esse extra. Secundum convenit infinito, non autem primum. 1. q. 14. 3 ad 1.

4. Comprehensio Dei dupliciter dicitur, scilicet attingentia vel tentio Dei, et apprehensio adæquata Dei. Prima convenit omnibus beatis, non autem secunda, i. q. 12. 7 ad 1. et i. q. 4. 3 ad 1.

5. Deus perfectissime comprehendit seipsum. i. q. 14. 3. o. et q. 62. 9. c. et 1 2. q. 3. 8 ad 2.

6. Nullus intellectus creatus comprehendere potest essentiam Dei. i. q. 12. 1 ad 1. et 7. o. et 8. c. et q. 56. 3 ad 1. et ad 2. et q. 75. 5 ad 2. et q. 62. 9. c. et q. 86. 2 ad 1. et q. 107. 3. c. et 1 2. q. 4. 3 ad 1. et q. 93. 2 ad 2. et q. 102. 4 ad 6. et m. q. 10. 1. o. et 3 ad 1.

7. Comprehensio pertinet ad voluntatem, sicut et delectatio, quia eiusdem est habere aliquid, et quiescere in eo. 1 2. o. 4. 3 ad 2.

8. Christus fuit simul viator et comprehensor. 1. q. 113. 4 ad 1. et 2 2. q. 18. 2 ad 1. et q. 174. 5 ad 3. et q. 175. 4 ad 2. et in. q. 7. 8. c. et 3 ad 1. et q. 8. 4 ad 2. et q. 11. 1 ad 2. et 2. c. ad 2. et q. 15. 10. o. et q. 18. 5 ad 3. et q. 19. 3 ad 1. et q. 30. 2 ad 1.

CONCEPTIO - 1. Christi habuit tria privilegia a Spiritu sancto, scilicet esse sine peccato originali. esse Dei et hominis, et esse a virgine, h. i. q. 27. 2 ad 2. et q. 32. 4 ad 1.

2. Conceptio Christi specialiter attribuitur Spiritui sancto, licet sit a tota Trinitate, et a

et q. 46. 6. c.

3. Conceptio Christi est de Spiritu sancto efficienter. ratione corporis, et consubstantialiter ratione Verbi, in. q. 32. 2. o. et q. 54. 1 ad 3.

4. Corpus Christi non dicitur proprie conceptum de Spiritu sancto, sed ex Spiritu sancto, m. q. 32. 2 ad 1.

5. Conceptio Christi fuit in instanti. Hi. q. 6. 4 ad 1. et q. 33. 1. 2. 3. o. et q. 36. 4. c.

6. Christus in primo instanti suæ conceptionis fuit perfectus secundum animam et figuram corporis, non autem secundum quantitatem, h. i. q. 33. 2. o.

7. Christus in primo instanti suæ conceptionis fuit sanctificatus quoad animam et quoad corpus, m. q. 34. 1. o. et 2 ad 2. et 2. c.

8. Christus In primo instanti suæ conceptionis habuit operationem tactus, m. q. 34. 2 ad 3.

9. Christus in primo instanti suæ conceptionis habuit usum liberi arbitrii, m. q. 34. 2. o.

10. Christus in primo instanti suæ conceptionis habuit plenitudinem gratiæ, et cognitionis, m. q. 7. 3. 4. c. et q. 34. 2 ad 2. et q. 69. 3. c. et q. 72. 1 ad 4.

11. Christus in primo instanti suæ conceptionis habuit majorem gratiam omnibus comprehensoribus. in. q. 34. 4. c.

12. Christus in primo instanti suæ conceptionis meruit, et in eo plene comprehensor fuit. 1 2. q. 5. 7. ad 2. et m. q. 7. 3. 4. 12. c. et q. 34. 3. 4. o. et q. 45. 1. c. et q. 48. 1 ad 2. et q. 49. 6 ad 3. et q. 54. 2. c.

13. Christus gloriam immortalitatis suæ, quam in primo instanti suæ conceptionis meruit, potuit etiam mereri per actus sequentes, non ut magis esset ejus, sed ut pluribus causis debeatur ei. m. q. 34. 3 ad 3. et q. 49. 6 ad 2. et q. 59. 3. c.

14. Christus conceptus est miraculose ex perpetua virgine, non ex virili semine, m. q. 28. o. et q. 31. 1 ad 3. et 5. o. et ad 3. et q. 34. 1 ad 2. et q. 35. 6. c.

15. Conceptio Christi, cum dicitur fuisse facta ex muliere, sicut glossa dicit, mulierem pro fœmina posuit Scriptura, more locutionis Hebræorum. Usus enim Hebræorum dicit mulieres, non virginitate corruptas, sed fœminas. m. q. 28. 1 ad 3.

16. Beata virgo habuit fidem de conceptione Christi, m

17. Beata virgo se habuit active in præparatione materiæ, non autem in conceptione Christi, m. q. 32. 4. o. et q. 33. 4 ad 2.

18. Beata virgo fuit concepta ex semine viri,* ideo fuit in Adam, et in aliis patribus, secundum rationem seminalem, m. q. 27. 2 ad 4. et q. 31. 6 ad 2. et 8 ad 2.

19. Virgo Maria mater Christi fuit concepta in peccato originali. 1 2. q. 81. 4. o. et in. q. 14. 3 ad 1. et q. 27. 1 ad 3. et 2. c. ad 2. et **act**et q. 31. 1 ad 3. et 6 ad 2. et 7 ad 2. et 8. c. ad 2.

20. Festum conceptionis beatæ Mariæ fit in quibusdam ecclesiis, pro sanctificatione ejus. in. q. 27. 2 ad 3.

21. Licet Romana Ecclesia non celebret conceptionem beatæ Virginis, tolerat tamen consuetudinem quarundam ecclesiarum celebrantium illud festum. Ideo non est totaliter reprobanda. Nec per hoc datur intelligi, quod in sua conceptione fuerit sancta. Sed quia quando sanctificata sit, ignoratur, ideo fit festum sanctificationis ejus potius quam conceptionis in die conceptionis ejus, m. q. ~~17~~. 2 ad 3.

CONCEPTUS mentis. Significare conceptus suos est homini naturale, sed determinatio signorum est ad placitum humanum. 2 2. q. 85. 1 ad 3.

CONCILIUM - 1. est in quo iudices inter se conferunt de agendis, sicut quo supplicio aliquis damnari oporteat. 2 2. q. 15«. 5 ad 3.

2. Prohibitio vel sententia synodi vel concilii se extendit tantum ad personas privatas, quarum non est determinare de fide. 2 2. q. 1. 10 ad 2.

3. Concilium solus Papa congregare potest, a quo non potest appellari ad concilium, sed e converso, i. q. 36. ~~1~~ ad 2. et 2 2. q. 1. 10. c. et c. fi. et ad 2.

CONCLUSIO - 1. inquisitionis practicæ est duplex, scilicet sententia vel iudicium in ratione, vel electio in voluntate. 1. q. 83. 3 ad 2. et 1 2. q. 13. 1 ad 2. et 3. c. et q. 76. 1. c.

2. Conclusio tunc solum sequitur ex principio, quando sine illa principium non potest esse verum. 1 2. q. 13. 6 ad 1.

3. Conclusio syllogismi operativi est singularis, ideo non concluditur, nisi mediante propositione singulari, i. q. 86. 1 ad 2. et 1 2. q. 76. 1. c. et 2 2. q. 49. ad 1.

CONCORDIA - 1. dupliciter aufertur per discordiam, scilicet per se, id est scienter, et per accidens, id est præter intentionem. 2 2. q. 37. 1. c.

2. Concordia res crescunt, discordia vero dilabuntur. 2 2. q. 37. 2 ad 3.

CONCUBINATUS - 1. et quilibet coitus extra matrimonium est contra legem naturæ, et est peccatum mortale. 2 2. q. 154. 2. o,

2. Virum habere plures uxores est contra legem naturæ, quantum attinet et ad communicationem operum inter virum et uxorem, et ad similitudinem conjunctionis Christi et Ecclesiæ cum conjugio. Quantum vero spectat ad proles procreationem et educationem, pluralitas uxorum non est contra Jus naturæ. Suppi, q. 65. 1. o.

3. Polygamia olim fuit licita antiquis patribus et aliis, propter finem proles multiplicandæ ad cultum Dei, nunc vero prohibetur, quia ille finis cæteræque circumstantiæ cessarunt. Suppi, q.

4. Cum suus finis appetendæ concubinæ sit coitus» habere est contra legem naturæ, illius enim finis legi naturali adversatur. Suppi

5. Simplex fornicatio etiam ratione sui est peccatum mortale, quod tollit debitam ordinationem parentis ad liberos, ad quod debet maxime spectare coitus. Suppi, q. 65. 4. o.

6. Nunquam licuit concubinam habere, etiam ex dispensatione, nisi matrimonio junctam; est enim contra legem naturæ, cum non sit conveniens actus ad bonum proles. Suppi, q. 65. 5. o.

CONCUPISCENTIA - 1. est appetitus delectationis sensitivæ. Et est subjective in appetitu sensitivo. Et est tantum in concupiscibili. 1 2. q. 20. 1. o. et q. 32. 3 ad 3.

2. Concupiscentia est passio distincta ab aliis passionibus concupiscibilis, scilicet amore et delectatione, quia est de bono sensibili absente. 1 2. a. 30. 2. o.

3. Passio opposita concupiscentiæ est inordinata, ideo timor ponitur pro ea. 1 2. q. 30. 2 ad 3. ,

4. Concupiscentiarum aliquæ bonæ sunt, et aliquæ malæ. 1 2. q. 34. 1. c. fi.

5. Concupiscentia duplex, scilicet naturalis, id est de bono convenienti secundum naturam animalis; et non naturalis, id est, secundum apprehensionem. Prima convenit omni animali, secunda vero soli homini. 1 2. q. 30. 3. o. et q. 31. 3. o. et q. 41. 3. c. et q. 77. 5. c. et 2 2. q. 117. 5 ad 2.

6. Concupiscentia naturalis est finita in actu, et infinita tantum in potentia, non naturalis autem est infinita in actu. Et concupiscentia finis est infinita, sed eorum quæ sunt ad finem est finita. 1 2. q. 30. 4. o.

7. Concupiscentia dupliciter est naturalis, scilicet secundum genus et secundum speciem. 2 2. q. 143. 2 ad 2.

8. Concupiscentia est naturalis homini, tantum ut recta secundum rationem. 1 2. q. 81. 3 ad 1. et q. 85. 3 ad 3. et m. q. 15. 2 ad 2.

9. Concupiscentia est naturalior quam ira ratione objecti et subjecti, secundum naturam generis et corporis, sed e converso secundum naturam speciei, et individui, et animæ. i. q. 63. 4 ad 2. et 1 2. q. 46. 5. o. et 2 2. q. 156. 4. c.

10. Concupiscentia præcedens actum rationis et voluntatis diminuit peccatum, sequens vero auget. 1 2. q. 73. 6 ad 2.

11. Concupiscentia carnis contra spiritum, quando ratio ei resistit, non est peccatum, sed est materia exercendæ virtutis. 1 2. q. 80. 3. ad 3.

12. Concupiscentia non ligat totaliter rationem. 2 2. q. 150. 4 ad 3.

13. Concupiscentia dicitur esse sine ratione, non quidem quia totaliter auferat judicium rationis, sed quia in nullo procedit secundum ju-

dicium rationis, nisi sit tanta quod faciat insanire, tunc enim ligat totaliter rationem. 2 2. q. 150. 4 ad 3, et q. 156. 4 ad 2. et q. 157. 3 ad 3. et q. 175. 2 ad 2.

14. Debilitas concupiscentiæ ex charitate vel temperantia, auget meritum, sed ex pronitate vel commoditate, diminuit. 2 2. q. 155. 4 ad 2.

15. Concupiscentia accensa minuit iram, et e converso, i. q. 81. 2. c.

16. Intemperantia et concupiscentia tripliciter sunt pueriles, non quia sint in pueris, sed quia assimilantur eis, scilicet appetendo turpia, id est, contra rationem, crescendo, et refrenando. 2 2. q. 142. 2. o. et q. 151. 2 ad 2.

CONCUPISCIBILIS - 1. est de bono secundum sensum absolute; sed irascibilis, ut est arduum. i. q. 59. 4 ad 3. et q. 81. 2. o. et q. 82. 4. c. et 1 2. q. 23. 1. o. et 2. c. et q. 25 q. 26. i. c. fi. et q. 30. 2. c. et 2 2. q. 128 ad 1. et q. 129. 1 ad 1.

2. Concupiscibilis denominatur a concupiscentia, quia inter omnes passiones ejus est notior et sensibilior, non autem prior. 1 2. q. 25. 2 ad 1. et q. 82, 3 ad 2.

3. irascibilis est propugnatrix concupiscibilis, i. q. 81. 2. c. et 1 2. q. 23. 1 ad 1. et 2 2. q. 50. 4. c. et q. 108. 2. c.

4. Motus concupiscibilis in appetendo est velocior motu irascibili, sed in exequendo est e converso. 2 2. q. 156. 4. c.

5. Motus concupiscibilis ut hominis est contra naturam et pœnam, si sit contra rationem, non autem secundum genus. 1 2. q. 82. 3 ad 1. et q. 85. 3 ad 3. et q. 94. 2 ad 2. et 4 ad 3.

6. Omnia mala pertinent ad concupiscibilem, sicut ad primam radicem, non autem sicut ad proximum principium. 1 2. q. 82. 3 ad 3.

7. Omnis motus concupiscibilis causatus ex apprehensione semper est peccatum, non autem si sit ex qualitate organi. 1 2. q. 17. 7. o.

8. Peccata concupiscibilis sunt turpiora, et minus gravia peccatis irascibilis. 1 2. q. 75. 3 ad 3. et 2 2. q. 42. 2. 3. 4. o. et q. 156. 4. c.

CONDEMNATUS juste ad mortem potest fugere, non autem se defendere. Si vero injuste, potest utrumque, si non sit scandalum. 2 2. q. 69. 4. o.

CONDITIONALIS cujus antecedens et consequens sunt impossibilia, potest esse vera, ut si dicatur: Si homo est asinus, habet quatuor pedes, i. q. 25. 3 ad 2. et q. 44. 1 ad 2.

CONFESSIO - 1. triplex, scilicet actus exterior fidei vel justitiæ, actus latriæ, scilicet gratiarum actio et laudatio Dei, et actus pœnitentiæ, scilicet confessio peccatorum. 2 2. q. 3. 1. o. et q. 12. 1 ad 2.

2. Confiteri fidem in periculo mortis, non est tantum fidei, sed indiget auxilio virtutis fortitudinis, et gratia sacramentali confirmationis. 2 2. q' 3. 1 ad 2.

3. Actus omnium virtutum sunt a fide formata imperative, sed confessio fidei elicitive. 2 2. q. 3. 1 ad 4.

4. Confessio fidei est de necessitatis salutis, tunc solum quando periclitatur honor Dei, vel utilitas proximi. 2 2. q. 3. 2. o.

5. Blasphemia opponitur confessioni fidei. 2 2. q. 13. 1. o. et 2 ad 2. et 3. c.

6. Confessio peccatorum duplex, scilicet interior Deo, et exterior sacerdoti, in. q. 68. 6. c.

7. Confessio præsupponit actualem contritionem delentem culpam, ideo directe ordinatur ad dimissionem pœnæ. in. q. 87. 1. c.

8. Quilibet tenetur confiteri de peccato mortali,

Confessio

cum proposito non peccandi, et tenetur confiteri peccatum suum, quod dubitat esse mortale, et causas vel occasiones sufficientes peccati mortalis. sive circumstantias aggravantes in infinitum, m. q. 87. 1 ad 1.

9. Quilibet tenetur confiteri numerum suorum peccatorum, sicut potest, quia peccatum in specie non est unum peccatum numero, sed multa. Contritio etiam est in conspectu Dei, qui uno intuitu omnia videt. Sed confessio fit homini cui sigillatim oportet omnia exponi. Et praeterea oportet de omni peccato mortali quod memoriae occurrit, singulariter dolere. m. q. 87. 1. c.

10. Non confitens aliquod peccatum, propter ignorantiam facti, aut quia oblitus est, excusatur a fictione, non autem si propter ignorantiam iuris. 2 2. q. 53. 2 ad 2.

11. Concessum est praelatis a jure, quod possint sibi eligere confessores, quia praelati habent dispensare sacramenta, et interior perfectio ad hoc requiritur quod aliquis digne hujusmodi actus exerceat, qui etiam confessores quantum ad hoc sunt eis superiores. 2 2. q. 184. 6. c.

12. Sacerdos in nullo casu debet revelare confessionem. 2 2. q. 70. 1 ad 2.

13. De quolibet confessore dicitur: Non est inventus similis illi. 1 2. q. 66. 2 ad 2.

14. Sacramentalis confessio est de necessitate salutis ejus, qui in peccatum actuale vel mortale cecidit. Suppi, q. 6. 1. o.

15. Confessio quæ necessitatem sacramentalem habet, non de jure naturali est, sed de divino. Suppi, q. 6. 2. o.

16. Quanquam peccatores tantum ex divino jure ad confessionem teneantur, ex vi tamen positivi juris omnes Christi fideles ad eam, semel saltem in anno, tenentur. Suppi, q. 6. 3. o.

17. Ad hoc quod sit idonea confessio requiritur quod os cordi concordet, ut solum hoc os accuset, quod conscientia tenet. Suppi, q. 6. 4. o.

18. Quanquam statim omnes de suis dolere peccatis teneantur, de necessitate tamen salutis non est, ut statim peccata sua confiteantur, sed habita copia confessoris, et statutis ab Ecclesia pro poenitentia temporibus. Suppi, q. 6. 5. o.

19. Sicut Papa non potest dispensare ut aliquis sine baptismo salvetur, ita nec quod salvetur sine confessione. Suppi, q. 6. 6. o.

20. Confessio est per quam latens morbus spe veniæ aperitur. Suppi, q. 7. 1. o.

21. Cum per confessionem aliquis ore confiteatur quod corde tenet, confessio bonum est ex genere, et est actus virtutis, sed tamen potest male fieri, nisi aliis debitis circumstantiis vestiatur. Suppi, q. 7. 2. o.

22. Confessio est actus virtutis pœnitentiæ elicitus, quamvis, secundum alias rationes, ad multas virtutes pertinere possit. Suppi, q. 7. 3. o.

23. Cum solus sacerdos minister sit sacramenti pœnitentiæ, soli sacerdoti facienda est sacramentalis confessio. Suppi, q. 8. 1. o.

24. In necessitate etiam laicus vicem sacerdotis supplet, ut ei confessio fieri possit. Suppi, q. 8. 2. o.

25. Confessio laico facta sacramentale quodam est, quamvis non sit perfectum sacramentum et ex charitate procedens, et talibus natum est peccatum veniale remitti, sicut per tunsionem pectoris et aquam benedictam. Suppi, q. 8.

26. Non modo sacerdoti, sed proprio sacerdoti, qui imperandi jurisdictionem et potestatem habet, confiteri peccata necessarium est. Suppi, q. 8. 4. o.

INDEX II!

Confirmatio

27. Potest aliquis ex privilegio vel superioris mandato alii quam proprio sacerdoti sua peccata confiteri, et ab illo absolvi. Suppi, q. 8. 5. o.

28. Cum necessitas legem non habeat, in necessitatis articulo, quilibet sacerdos, quibuscumque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet absolvere potest. Suppi, q. 8. 6. o.

29. Secundum quantitatem culpæ, tametsi taxanda sit satisfactionis pœna, quia tamen pœnæ in peccatorum remedium injunguntur, non solum secundum culpæ quantitatem, sed etiam secundum conditionem personarum taxanda sunt. Suppi, q. 8. 7. o.

30. Confessio ut est pars sacramenti, potest nonnumquam in eo esse, qui non contritus, et sine charitate est; ut vero virtutis actus est, non potest absque charitate in aliquo esse. Suppi, q. 9. 1. o.

31. De necessitate confessionis est, quod homo omnia peccata confiteatur, quæ in memoria habet; quod si non faciat, non est confessio, sed confessionis simulatio. Suppi, q. 9. 2. o.

32. Proprio ore peccatorum confessio facienda est, nisi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit. Suppi, q. 9. 3. o.

33. *Sit simplex, humilis, confessio, pura, fidelis. Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda, Integra, secreta, lacrimabilis’, accelerata, Fortis, et accusans, et sit parere parata.*

Suppi, q. 9. 4 ad 1.

34. Confessio liberat hominem a culpa, sicut et baptismus. Suppi, q. 10. 1. o.

35. Absolvit hominem aliquo modo a pœna, ipsa sacramentalis peccatorum confessio, secundum majorem vel minorem confitentis dispositionem. Suppi, q. 10. 2. o.

36. Sacramentalis confessio januas paradisi aperire dicitur, quod a culpa, et pœnæ reatu absolvit. Suppi, q. 10. 3. o.

37. Confessio sacramentalis spem salutis tribuit, quod per eam homo se clavibus Ecclesiæ subjicit. Suppi, q. 10. 4. c.

38. Per confessionem generalem delentur peccata mortalia oblita; si vero peccatum mortale memoria teneat quis, confessione speciali est opus. Suppi, q. 10. 5. o.

39. Tamquam violator sacramenti peccat, qui confessionem revelat. Suppi, q. 11. 1. o.

40. Sigillum confessionis extendit se ad illa de quibus est sacramentalis confessio, et simul ad illa omnia, per quæ posset peccator vel peccatum deprehendi. Suppi, q. 11. 2. o.

41. Sicut sacerdoti competit sigillum confessionis ut Dei ministro, ita ei ecclesiastico, cui propter necessitatem, confessionem audire contingit, competere dicitur peccata celare. Suppi, q. 11. 3. o.

42. Cum confitens efficere possit, ut sacerdos sciat illud ut homo, quod sciebat ut Deus, dum detegendæ confessionis facultatem tribuit, si illam revelet, non violat sigillum confessionis, sed citra scandalum id fieri debet. Suppi, q. 11. 3 C.

43. Si immineat necessitas, potest confessor prodere, quæ sibi in confessione dicta fuerunt, modo ante aut post confessionem ea resciverit, ita tamen ut ea dicat ut homo, non ut Deus. Suppi, q. 11. 5. o.

CONFIRMATIO - 1. est sacramentum, m. q. 65. 1. o. et q. 72. 1. o.

2. Confirmatio est nobilius sacramentum baptismo quoad ministrum et gratiam, et simpliciter, sed quoad remissionem peccatorum est e converso, m. q. 72. 11 ad 2.

3. Chrisma, id est oleum olivarum cum balsa-

Conffirmatio

mo, est propria materia ejus. m. q. 72. 2. o. et q. 84. 1 ad 1.

4. Hoc sacramentum habet determinatam formam, scilicet consigno te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis: In nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti. Arnen, m. q. 72. 4. o. et q. 84. 3. c,

5. Confirmatio est spirituale augmentum promovens hominem in spiritualem ætatern perfectam. ni. q. 72. 1. 5. 6. c. et 7 ad 1, et 8. 10. c. et II ad 2. et q. 73. 1, c. et q. 84. 1. c.

6. Confirmatio non est de necessitate salutis, sed est sacramentum necessitatis quoad bene ewe spiritualis vitæ. Et tamen contemptus hujus sacramenti est periculosus, m. q. 65. 4. c.

7.Confirmatio fuit Immediate instituta a Christo quando Imposuit manus super pueros, non exhibendo, sed promittendo, m. q. 72. 1 ad 1.

8. Hoc sacramentum confertur tantum ab episcopis. m. q. 65. 3 ad 2. et q. 72. 4 ad 3. et 11. o. et 12 ad 1.

9. Confirmatio conferri potest a simplici sacerdote, ex commissione solius papæ, non autem a diacono, m. q. 72. 11 ad 1.

10. Confirmans et confirmandus debent esse in gratia. Et debent esse confessi, et jejuni de consilio, non autem de præcepto. in. q. 72. 7 ad 1. et 12 ad 1.

11. Confirmandus debet teneri ab alio confirmato cujuscumque ætatis, vel sexus, m. q. 72. 10.'o.

12. Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cujuscumque ætatis, sexus et conditionis etiam morienti. m. q. 72. 8. o.

13. Confirmatio datur tantum in fronte ad liberam confessionem nominis Christi, et ad fortiter defendendum dignitatem acceptam, m. q. 72. 9. o. et 11 ad 3.

14. Confirmati conformantur Christo, et configurantur ei per signum crucis, quasi duci. m. q. 72. 1 ad 4. et 4 ad 3. et 9. c.

15. Christus non debuit sumere sacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipse fuit gratia plenissimus, m. q. 72. 1 ad 4. et 3. c.

16. In confirmatione confertur plenitudo gratiæ, et Spiritus sancti. 1 2. q. 102. 5 ad 3. et m. q. 77. 1. o. et 2. c. ad 2. et 4. c. et 7. o. et 11 ad 3. et q. 84. 1 ad 1. et 4. c.

17. Gratia collata in confirmatione distinguitur a gratia collata in baptismo, et perficit eam. m. q. 72. 7. c. ad 3.

18. Impositio manus fit in sacramento confirmationis, et ordinis, ad significandum copiosum effectum gratiæ. m. q. 84. 4. c. ad 2.

19. In confirmatione datur nobis robur ad pugnam spiritualem, m. q. 65. 1. c. ad 4. q. 72. 1.2. c. et 4. c. ad 3. et 5. o. et 6 ad 3. et 7. c. et 9. c. ad 1. et 10. c.

20. Confirmatio perficit per modum formæ, sed Eucharistia ut finis, m. q. 73. 1 ad 1.

21. Eucharistia roborat hominem in se quoad charitatem, confirmatio vero contra alios in pugna, quoad fidem, m. q. 72. 9 ad 2. et q. 79. 1 ad 1.

22. Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ et baptismi, m. q. 72. 7 ad 2.

23. Confirmatio confert excellentiam hominis ad se, non autem ad alium, sicut ordo. m. q. 72. 8 ad 1.

24. Confirmatio facit hominem nitidum, et ferventem in conscientia, et famosum per confessionem. in. q. 72. 2 ad 1.

25. Nullus consequitur effectum confirmationis sine voto ejus. m. q. 72. 6 ad 1.

INDEX III

Conscientia

26. Existera In peccato mortali, cujus conscientiam non habet, vel cujus non est plene contritus, dummodo non sit netus, per hoc sacramentum consequitur remissionem peccatorum m. q. 72. 7 ad 2,

27. Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculose effectum hujus sacramenti, sine sacramento, antequam baptizarentur, in. q. 72. 2 ad 1. et 4 ad 1. et 6 ad 1.

28. In confirmatione fit plena peccatorum remissio. ni. q. 72. 7 ad 2.

29. Confirmati habent majorem gloriam in cælo quam non confirmati, m. q. 72. 8 ad 4.

30. Confirmatio non habuit aliquid correspondens in lege veteri, propter perfectionem ejus. 2 2. q. 102. 5 ad 3. et m. q. 65. 1 ad 4. et q. 72. 1 ad 2.

31. Confirmatio quoad solemnitatem datur tantum in Pascha, et Pentecoste, sicut baptismus, sed quoad communem usum datur etiam alio tempore, m. q. 72. 12 ad 1. et ad 2.

32. Beata Virgo per secundam sanctificationem fuit simpliciter confirmata In bono per gratiam habitualem, ita quod non posset per liberum arbitrium flecti in contrarium, m. q. 27. 5 ad 2.

CONJECTARE bonum, id est, intendere bonum in dationibus, communiter pertinet ad liberalitatem. 2 2. q. 31. 1 ad 3. et q. 117. 5 ad 3.

CONJECTURA - 1. Conjecturaliter cognoscitur aliquid per aliqua signa. 1 2. q. 112. 5. c.

2. Conjecturaliter cognoscere aliquid est cognitio imperfecta. 1 2. q. 112. 5. c.

CONJUNCTIO. - 1. Domus sine triplici conjunctione, scilicet viri et uxoris, patris et filii, domini et servi non est perfecta. 1 2. q. 15. 4. c. et 2 2. q. 58. 7 ad 3.

2. Conjunctio masculi et fœminæ determinatur diversimode in diversis animalibus. 1 2. q. 92. 1. 2. c. et 2 2. q. 154. 2. c.

CONSANGUINITAS - 1. impedit matrimonium tripliciter, scilicet lege naturæ, id est cum patre, et magis cum matre, propter reverentiam; vel lege divina, propter concupiscentiam; refrenandam; vel lege canonica et civili, propter amicitiam, 2 2. q. 151. 9. o.

2. Consanguinitas vinculum est ab eodem stipe descendentium carnali propagatione contractum. Suppi, q. 54. 1. c.

3. Per quosdam gradus seu lineas descendantium ab uno communi principio vel ascendentium ad idem et transversalium consanguinitas congrue designatur. Suppi, q. 54. 2. o.

4. Consanguinitas quosdam ex jure naturæ a matrimonio repellit, et aliquos ex divino jure, alios vero ex humanis legibus statutis. Suppi, q. 54. 3. c.

5. Possunt ex Ecclesiæ statuto aliqui consanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout est utile universitati hominum. Suppi, q. 54. 4. o.

CONSCIENTIA - 1. non est potentia, nec habitus; sed est actus, scilicet applicatio scientiæ. i. q. 79. 13. o. et 1 2. q. 19. 5. b. et c.

2. Conscientia est actus synderesis, ideo quandoque ponitur pro ea. i. q. 79. 13. c. ad 3.

3. Conscientia dicitur spiritus corrector, et pædagogus anlæ, id est, dictamen rationis, i. q. 79. 13 ad 1.

4. Lex naturalis nominat principia juris, synderesis habitum eorum, sed conscientia applicationem legis naturalis ad facienda. 1 2. q. 94. 1. o.

5. Conscientia dicitur accusare vel excusare, inquantum cognoscimus nos bene vel male fecisse. i. q. 97. 13. c.

6. Conscientia dicitur testificari» inquantum cognoscimus nos aliquid fecisse vel non. i. q. 97. 13. c.

7. Conscientia dicitur instigare, vel ligare, inquantum iudicamus aliquid esse agendum, vel non. L q. 79. 13. c.

8. Conscientia errans ligat. 2 2. q. 19. 5. 6. o.

9. Coinquinatio et munditia sunt in conscientia. ut in cognitione, non autem ut in subjecto, i. q. 79. 13 ad 2.

CONSECRATIO - 1. templi» altaris, et vestium, et hujusmodi non sunt sacramenta, sed sacramentalia, quia ordinantur ad Eucharistiam, in. q. 65. 1 ad 6.

2. Altare et ecclesia consecrantur multiplici ratione, scilicet tum ad repræsentandum sanctificationem quam Ecclesia consecuta est per passionem Christi, tum etiam ad significantum sanctitatem quæ requiritur in iis, qui sacramentum altaris suscipere debent, m. a. 83. 3. o.

3. Altare quandoque sine ecclesia consecratur, sed non e converso, m. q. 83. 3 ad 2.

4. Altare non debet consecrari sine reliquiis martyrum, m. q. 83. 3 ad 2.

5. Res inanimate non sunt susceptivæ gratis, sed ex consecratione adipiscuntur quamdam spiritaliæ virtutem, qua sint aptæ ad divina, ni. q. 83. 3 ad 3. et ad 4.

6. Consecratio ecclesia? non debet reiterari, nisi exustæ, vel pollutæ sanguine, vel semine, m. q. 83. 3 ad 3.

7. Ecclesiæ pollutæ sanguine, vel semine, debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum. in. q. 83. 3 ad 3. et ad 4.

8. Ecclesiæ vel altaria dubia de consecratione debent consecrari, m. q. 83. 3 ad 3.

9. Ligna ecclesiæ consecratæ non debent cedere ad usus laicorum, sed monasterii, vel comburi. m. q. 83. 3 ad 3.

10. Pallæ, pallia, cathedra, candelabra et velum vetusta debent comburi, et cineres reponi honeste, propter consecrationes, in. q. 83. 3 ad 3.

11. Consecratio quælibet est indelebilis, manente subjecto. 2 2. q. 39. 3. c. et q. 88. 11. c. et m. q. 63. 5. c. et q. 76. 6 ad 2. et q. 82. 8. c. et q. 83. 3 ad 3.

12. Soli episcopi consecrant omnia, præter Eucharistiam. ni. q. 82. 1 ad 4. et 3 ad 3.

13. De ritu consecrandi ministros veteris legis, 1 2. q. 102. 5 ad 8.

14. In consecratione Aaron, et filiorum ejus figurabatur ordo Ecclesiæ. 1 2. q. 102. 5 ad 3.

CONSENSUS - 1. importat iudicium de eo in quod consentitur. 1 2. q. 74. 7. c.

2. Consensus potest attribui voluntati, et rationi. 1 2, q. 74. 7 ad 1.

3. Consensus in actum pertinet ad rationem superiorem, secundum quod in ratione voluntas includitur. 1 2. q. 15. 4. o. et q. 74. 7 ad 1.

4. Electio addit supra consensum relationem respectu ejus quod minus placet, vel non placet, et tunc differunt tantum ratione. 1 2. q. 15. 3 ad 3.

5. Consensus deliberatus in peccatum non pertinet ad contemptum legis divinæ, nisi repugnet ei. 1 2. q. 74. 9 ad 3.

6. Consensus non convenit brutis, nec aliis respectu finis, sed tantum respectu eorum quæ sunt ad finem. 1 2. q. 15. 2. 3. o. et q. 16. 2. c.

CONSEQUENTIA ab universali ad particulare non valet nisi mediante particulari. 2 2. q. 10. 2 c.

CONSERVATIO - 1. in esse est influentia univoci esse prius influxi, i. q. 9. 2. c.

2. Quælibet res naturaliter conservat *e in esse, et resistit corrumpentibus quantum potest. 2 2. q. 64. 5. 7. c.

3. Aliquid conservat rem dupliciter, scilicet per se, id est, Influyendo, et per accidens, Id est removendo, i. q. 104. 1. 2. c.

4. Una creatura conservat aliam per se et per accidens. Et tanto magis, quanto est altior, et primæ causæ proximior, quæ principaliter conservat. i. q. 104. 2. o.

5. Omnis creatura indiget conservari per se a Deo, sed corruptibiles indigent conservari ab eo etiam per accidens. i. q. 10-1. I. o. et 12. q. 109. 2 aci 2. et 8. c. et 9 ad 1.

6. Deus conservat aliquas creaturas in esse utroque modo mediantibus aliquibus aliis causis. i. q. 194. 2. o.

7. Deus dat formas omnibus, et conservat eas, et applicat eas ad agendum et est finis omnium actionum, i. q. 105. 5. c. fi.

8. Deus eadem virtute, et eadem operatione producit rem et conservat, i. q. 105. 1 ad 4.

9. Nulli creaturæ communicari potest, ut conservetur in esse, sine Deo. i. q. 14. 1 ad 2. et 2 ad 2.

10. Solus Deus conservat res, ne in nihilum decidunt, in. q. 13. 2. c.

11. In iis quæ pertinent ad conservationem naturæ, magis tenemur parentibus, a quibus naturam accepimus quam aliis, et consequenter consanguineis; sed in aliis beneficiis potest esse e converso. 2 2. q. 31. 3. o.

CONSIDERATIO - 1. importat actum Intellectus intuentis veritatem. Et pertinet maxime ad iudicium. 2 2. q. 53. 4. c.

2. Quælibet res potest quadrupliciter considerari, scilicet ut ens, ut una, secundum virtutem, et respectu aliorum, i. q. 39. 8. c.

CONSILIUM - 1. quid. Est ipsa quæstio, quæ vertitur inter consiliantes, et consilium habens, i. q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 14. 1 ad 2. et 2 2. q. 52. 3 ad 3.

2. Consilium est inquisitio eorum tantum auctum sunt ad finem operabilium a nobis, non minorum, nec determinatorum. 1 2. q. 14. o. et 2 2. q. 33. 1 ad 2. et q. 47. 1 ad 2. et 2. c. ad 3. et q. 49. 5. c.

3. Inquisitio consilii est resolutoria, scilicet a posteriori in esse, id est, a fine ad prius, scilicet ad media. 1 2. q. 14. 5. o.

4. Inquisitio consilii est infinita in potentia, sed finita in actu tripliciter, scilicet ex parte termini, id est conclusionis, et principii prpprii, scilicet finis, et communis, scilicet cognitionis sensus, et scientiarum. 1 2. q. 14. 6. o.

5. Nullus consiliatur de iis de quibus desperat, nec de impossibilibus. 1 2. q. 44. 2 ad 3.

6. Ad bonitatem consilii tria requiruntur, scilicet debitus finis, bonum medium et tempus opportunum. 2 2. q. 51. 1 ad 1. et m. q. 14. 6. o.

7. Aliquid facit consiliativum dupliciter, scilicet quoad facultatem, ut prudentia, et quoad sollicitudinem tantum, ut spes, et amplius timon 1 2. q. 44. 2. o. et 2 2. q. 47. 9 ad 3. et q. 54. 2 ad 4. et q. 129. 7 c.

8. Consilium est in Deo quoad certitudinem iudicii, non autem quoad inquisitionem dubiam. L q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 14. 1 ad 2. et 2 2. q. 52. 3 ad 3.

9. Deus dereliquit hominem in manu consilii sui, quoad liberum arbitrium, non cogendo; non autem quoad providentiam, i. q. 22. 2 ad 4 et 2. q. 104. 1 ad 1.

10. Consilium sine dubitatione **convenit** Christo. m. q. 11. 3 ad 1.

11. Consilia Christi magis parant viam ad præcepta Dei quam e converso, quia præcepta sunt fetis consiliorum. 2 2. q. 189. 1 ad 5.

12. Multa consilia Christi sunt de præcepto, qdOld præparationem animi tantum. Quandoque limen consiliorum observatio est de necessitate salutis, quod patet in iis qui jam voverunt confia. 1 2. q. 108. 3 ad 2. et q. 4 ad 4. et 2 2. q. 1 ad 2. et q. 43. 4. 7 ad 4. et 8 ad 4. et q. 72. ic.etq. 124. 1 ad 3. et 3 ad 1. ct q. 128. 1 ad 4. d q. 140. 2 ad 2, et q. 152. 3 ad 2. ct q. 186. 2. c.

13. Consilia Christi reducuntur ad tria, scilicet ad paupertatem, continentiam et obedientiam. 1 α. 109. 4. o.

14. Consilia tria evangelica secundum se omnibus expediunt, nisi ex indispositione aliquorum, quorum affectus ad hæc non inclinatur. 1 2. q. 108. 4 ad 1.

15. Præcepta sunt de necessariis ad salutem; consilia vero, ad bene esse. 1 2. q. 108. 4. o.

16. Nullus actus perfectionis cadit sub confio, qui in aliquo casu non cadat sub præcepto. 2 2. q. 124. 3 ad 1.

17. Consilium numquam obligat, nisi per hoc quod in præceptum transit, ex aliquo accidenti. 2 2. q. 124. 3 ad 1.

18. Consilium convenienter ponitur unum de septem donis Spiritus sancti. 2 2. q. 52. 1. o.

19. Donum consilii dirigit nos in omnibus ordinatis ad finem vitæ æternæ, sive necessariis, id est, præceptis, sive non, scilicet consiliis. 2 2. q. 52. 4 ad 2.

20. Consilium activum est gratia gratis data quibusdam; sed consilium passivum est donum omnium existentium in gratia. 2 2. q. 47. 14 ad 2. et q. 51. 1 ad 3. et q. 52. 1 ad 2.

21. Donum consilii facit certitudinem a Spiritu sancto de iis, de quibus eubulia inquirat, et conjecturat. 1 2. q. 108. 4 ad 1. et 2 2. q. 52. 1 ad 1. et 2. o.

22. Una tantum virtus est ad bene consiliandum, sed duæ, ad bene iudicandum, quia distinctio est in propriis, ex quibus est iudicium, non autem in communibus, ex quibus est inquisitio. 1 2. q. 57. 6 ad 3. et 2 2. q. 51. 4 ad 2.

23. Donum consilii correspondet prudentiæ, et eubuliæ, ut adjuvans, et perficiens eas. 1 2. q. 57. 6 ad 1. et 2 2. q. 52. 1 ad 1. et 2. o.

24. Donum consilii et scientiæ manent in beatis, inquantum retinent cognitionem scitorum, et Illuminantur de ignotis. 2 2. q. 52. 3. o.

CONSTANTIA - 1. pertinet ad continentiam. 2 2. q. 153. 5 ad 2.

2. Constantia et perseverantia conveniunt in fine, scilicet in persistendo firmiter in bono. 2 2. q. 137. 3. o.

3. Constantia magis convenit cum perseverantia quam cum patientia, quia cum prima convenit in fine, cum secunda vero in iis quæ faciunt impedimentum boni. 2 2. q. 137. 3 ad 1.

4. Perseverantia est principalior quam constantia, quia est circa difficile, propter diuturnitatem, quod est essentialius virtuti, quam propter impedimenta, circa quæ est constantia. 2 2. q. 128 ad 6. et q. 137. 3. c.

5. Constantia convenit cum magnificentia, et perseverantia, quia sunt circa difficile. 2 2. q. 137. 3 ad 2.

6. Constans cogitur ad aliqua corporalia, non tamen ad culpam, propter metum stupri, necis, vel verberis, in se vel amicis, non autem propter infamiam. 2 2. q. 19. 3 ad 3. et q. 125. 4. c.

CONSUETUDO - 1. habet vim legis. Et interpretatur, et abrogat legem humanam, non

autem legem naturalem, nec divinam. 1 2. q. 97. 3. o. et 2 2. q. 79. 2 ad 2. et q. 100. 2. c.

2. Manente ratione legis, lex vincit consuetudinem, nisi sit impossibilis secundum consuetudinem patriæ. 1 2. q. 97. 3 ad 2.

3. Naturalia non possunt consuescere, nec dis-suescere. 1 2. q. 51. 2. c.

4. Consuetudo Ecclesiæ prævalet auctoritati cujuscumque ductoris. 2 2» q. 10. 12. c.

CONTEMPLATIO - 1. essentialiter consistit in intellectu, sed principium habet in affectu. 2 2. q. 180. 7 ad 1.

2. Contemplatio divinorum est operatio maxime propria homini, et maxime delectabilis 1 2. q. 3. 5. c.

3. Contemplatio est delectabilis dupliciter. Primo ut est operatio conveniens homini secundum naturam ejus, ut animal rationale, et magis habenti habitum sapientia, secundo vero ex objecto, s. Deo. 1 2. q. 3. 5. c. et 2 2. q. 180. 7. o.

4. Partes contemplationis sunt tres, s. lectio, meditatio et oratio. 2 2. q. 180. 3 ad 4.

5. Species contemplationis sunt sex, sumpta secundum sex gradus ascensus in Deum, s. perceptio ipsorum sensibilibum, progressus a sensibilibus ad intelligibilia, dijudicatio sensibilibum secundum intelligibilia, absoluta consideratio intelligibilium, in qua per sensibilia pervenitur, secundum intelligibilia, absoluta consideratio intelligibilium, in qua per sensibilia pervenitur, contemplatio intelligibilium, qua per sensibilia inveniri non possunt, sed per rationem capi possunt, et consideratio intelligibilium, qua ratio nec invenire nec capere potest, qua s. pertinet ad sublimem contemplationem divina veritatis, in qua finaliter contemplatio perficitur. 2 2. q. 80. 4 ad 3.

6. Ad contemplationem tria requiruntur, s. sanitas corporis, quies a passionibus, et ab exterioribus. Et ei serviunt omnia humana officia. 2 2. q. 180. 2. o.

7. Tres sunt conditiones bene contemplandi divina, s. reverentia casta, firmitas indeclinabilis, et amor. 2 2. q. 180. 7 ad 1.

8. Ad contemplationem pertinent quatuor, quodam ordine, s. virtutes morales, alii actus a contemplatione, contemplatio divinorum effectuum, et contemplatio divinæ veritatis. 2 2. q. 180. 4. c.

9. Ad contemplationem principaliter pertinet meditatio Dei, sed dispositive pertinet consideratio cujuslibet veritatis. 2 2. q. 180. 4. c.

10. Contemplatio quoad nos est diuturna dupliciter, s. quia competit nobis secundum incorruptibilem partem animæ, i. secundum intellectum, et quia in operibus contemplativis corporaliter, non laboramus. 2 2. q. 180. 8. c. fi.

11. Aliquis ex charitate, ad Dei contemplationem incitatur. 2 2. q. 180. 7 ad 1.

12. Virtutes morales pertinent ad contemplationem, et ad vitam contemplativam, non quidem essentialiter, sed dispositive, s. removendo impedimenta. 2 2. q. 180.2. o. et q. 181. 1 ad 3. et 2. c. et 4 ad 1. et q. 182. 3. c.

13. Ad contemplationem virtus castitatis maxime reddit hominem aptum, inquantum delectationes veneræ maxime deprimunt mentem ad sensibilia, secundum Augustinum. 2 2. q. 180, 2 ad 3. fi.

14. Contemplatio requirit locum secundum congruitatem tantum, i. q. 66. 3 ad 3.

15. Contemplatio est mala per accidens, et bona per se. 1 2. q. 35. 5 ad 3.

16. Certamen et contentio fit in contemplatione.

Contemplativi

INDEX II!

Contrarium

propter defectum intellectus, et gravitatem corruptibilis corporis quod nos ad inferiora retrahit. non autem ex contrarietate veritatis quam contemplamur. 2 2. q. ISO. 7 ad 2.

17. Contemplatio habet quietem ab exterioribus motibus. Et est motus intellectus, i. operatio. 2 2. q. 179. 1 ad 3. et q. 180. 6. c.

18. Contemplatio terminatur in affectu, s. ad delectationem. 2 2. q. 180. 1. c. et 1 ad 3. et 7 ad 1.

CONTEMPLATIVI dicuntur non qui contemplantur, sed qui contemplationi totam vitam suam deputant. 2 2. q. 81. 1 ad 5.

CONTEMPTUS - 1. est transgressio legis, ex hoc quod voluntas renuit subjici legi, vel regula. 2 2. q. 186. 9 ad 3.

2. Frequentia peccati non facit peccatum ex contemptu, sed disponit ad hoc. 2 2. q. 186. 9 ad 3.

3. Quanto quis Deum per peccatum magis contemnit, tanto majorem reatum incurrit, in. q. 88. 3. c. ad L

CONTENTIO - 1. quadruplex, s. color rhetoricus, impugnatio veritatis scitæ, vel falsitatis sine modo, et moderate. Prima et quarta est bona. Secunda est peccatum mortale. Tertia vero non semper est mortale, sicut si accipiatur contentio in iudicio vel disputatione secundum imperfectam rationem, s. secundum quod importat quamdam acrimoniam locutionis, et sic non semper est mortale, sed est peccatum veniale, nisi sit cum scandalo. 2 2. q. 38. 1. o.

2. Contentio importat contrarietatem in locutione, sicut discordia contrarietatem in voluntate, quoad intentionem, vel quoad modum. 2 2. q. 38. 1. c.

3. Contentio est filia inanis gloriæ. 2 2. q. 38. 2. o. et q. 132. 5. o.

4. Contentio et discordia oriuntur ex invidia, ratione termini a quo. sed ex inani gloria, ratione termini ad quem. 2 2. q. 37. 2 ad 1. et q. 38. 2 ad 2.

CONTINENTIA - 1. ut est abstinencia ab omni delectatione venerea, est virtus, non autem quæ est cum pravis concupiscentiis, quibus resistit. 1 2. q. 58. 3 ad 2. et 2 2. q. 143. 3 ad 1. et q. 155. 1. o. et 4. c. et in. q. 7. 2 ad 3. fi.

2. Continens proprie est qui persistit in ratione recta, a pravis concupiscentiis abstinens, non autem qui persistit in ratione perversa, abstinens a bonis, sed est obstinatus 2 2. q. 155. 1 ad 2.

3. Castus proprie dicitur ante experientiam delectationis venereæ; continens autem, post eam. 2 2. q. 151. 2. o.

4. Continentia et incontinentia proprie sunt circa delectationes, quæ possunt esse naturales homini, non autem circa eas quæ sunt contra naturam. 2 2. q. 155. 2 ad 5.

5. Continentia et incontinentia magis est circa delectationes venereas quam ciborum. 2 2. q. 155. 2. o.

6. Continentia proprie est tantum circa concupiscentias tactus. 2 2. q. 14. 3 ad 1. et 2 2. q. 55. 2. o. et q. 156. 1. c.

7. Continentia secunda est potior quam temperantia, prima vero e converso. 2 2. q. 55. 4. o.

8. Constantia In arduis et terribilibus est pars fortitudinis; quæ autem est circa delectabilia, est pars continentiae, quæ est pars temperantiæ. 2 2. q. 153. 5 ad 2.

9. Continentia et perseverantia sunt partes constantiæ firmiter persistentes; prima est contra concupiscentias, secunda contra tristitias. 1 2. q. 58. 3 ad 2. et 2 2. q. 53. 5 ad 3.

10. Continentia est tantum in voluntate subjective. 2 2. q. 155. 3. o.

11. Continentia potest attribui rationi, sicut primo moventi, et incontinentia concupiscibili. Ilcet utraque sit in voluntate, ut in proprio subiecto. 2 2. q. 155. 3 ad 2.

12. Ad continentiam efficacius operatur maceratio carnis per abstinenciam cibi et potus, quam per subtractionem vestium, vel per laborem corporalem. 2 2. q. 188. 6 ad 3.

CONTINGENS - 1. et necessarium sunt de transcendentibus, 1. q. 115. 6. c.

2. Unumquodque contingens est ex parte materiæ; necessitas vero consequitur rationem formæ, quia quæ sequuntur ad formam, necessario insunt. 1. q. 86. 3. o.

3. Nihil est contingens quod non habeat aliquid necessarium, i. q. 84. 1 ad 3. et q. 86. 3. c.

4. Contingens potest sumi dupliciter, s. contingens. ut contingens, i. in particulari, et contingens in universali, i. secundum quod in eo invenitur ratio necessarii, i. q. 86. 3. c.

5. Contingens ad utrumlibet est in potentia, ideo non exit in actum, nisi prius per aliquid determinetur ad unum. i. q. 19. 3 ad 5.

6. Contingens ut contingens cognoscitur directe a sensu, sed indirecte ab intellectu. 1. q. 86. 3. c.

CONTRACTIO - 1. duplex, s. ad quidditatem, et ad rationem, i. q. 5. 3 ad 1.

2. Contrahere est aliquid cum causa de necessitate incurrere, m. q. 14. 3. c.

CONTRA PASSUM - 1. idem est quod justum commutativum tantum. 2 2. q. 61. 4. c.

2. Contra passum primo invenitur in passionibus injurioris, secundo in ablatione rerum per vim, tertio in commutationibus voluntariis. 2 2. q. 61. 4. c.

CONTRARIUM - 1. magis distat a suo contrario quam simplex negatio. 2 2. q. 79. 4. c. ad 2.

2. Nomen distantiae derivatum est a loco ad omnia contraria, i. q. 67. 2 ad 3. et 1 2. q. 7. 1. c.

3. Idem est causa contrariorum communis, non autem particularis, i. q. 49. 3. c. fi. ad 1.

4. Idem est causa contrariorum secundum diversa. 1 2. q. 32. 3 ad 2. et 2 2. q. 7. 1 ad 2.

5. Unum contrariorum est causa alterius contrarii, per accidens tantum, i. q. 49. 1. o. et 1 2. q. 32. 4. o. et q. 35. 3 ad 1. et 2 2. q. 38. 2 ad 3. et q. 162. 5 ad 3. et m. q. 50. 1 ad 3.

6. Idem est contrarium diversum secundum diversa non autem secundum idem. 1 2. q. 31. 8 ad 2. et q. 45. 1 ad 2. et q. 78. 4 ad 2. et q. 79. 1 ad 2.

7. Idem potest tolli ex causis contrariis, per modum superabundantiae et defectus. 2 2. q. 89. 1 ad 3.

8. Contraria in re non sunt contraria in mente. 1 2. q. 35. 5. c. ad 2. et q. 53. 1. c. et q. 54. 2 ad 1. et q. 64. 3 ad 3.

9. Objecta contraria causant contrarias passionem in potentiis appetitivis, non autem in cognitivis. 1 2. q. 54. 2 ad 1.

10. Contrariorum potest esse unus habitus secundum quod conveniunt in una ratione communi. 1 2. q. 54. 2 ad 1. et 3 ad L

11. Aliqua dicuntur contraria dupliciter, s. secundum formam generis, vel secundum formam speciei. 1 2. q. 35. 4. c.

12. Species contrariorum constitutæ per respectum ad aliquid extra possunt habere convenientiam inter se, non autem species absolutæ. 1 2. q. 35. 4. c.

13. Motus habet contrarietatem terminorum,

rtd mutatio, secundum accessum et recessum, jb eodem termino. l 2. q. 23. 2; c.

14. Nullus motus est contrarius motui circulari. i. q. 66. 2. c.

15. Quietes contraria? sunt, quæ sunt in tennish contrariis. l 2. q. 31. 8. c.

16. Sicut quieti naturali contradatur, et quies violenta ejusdem corporis, et quies naturalis alterius corporis, ita in affectibus animæ, delectationi opponitur et delectatio et tristitia. l 2. q. 31. 8 ad 2.

17. Omne quod generatur, generatur ex contrario. i. q. 46. l ad 3. et q. 75. 7. c.

18. Omne compositum ex contrariis necesse est corrumpi. i. q. «2. i. c. et m. q. 14. 2. c.

19. Contraria possunt inesse eidem, non secundum Idem. in. q. 46. 8 ad 1.

20. Contraria sunt circa idem, quando subjectum æqualiter se habet ad ea. 2 2. q. 24. 10 ad 1.

21. Contraria contrariis curantur. l 2. q. 87. 6 ad 3.

CONTRITIO - 1. secundum essentiam est in corde et pertinet ad poenitentiam interiorem, virtualiter vero ad exteriorem, inquantum implicat propositum confitendi et satisfaciendi, m. q. 90. 3 ad 3.

2. Dolor contritionis duplex, s. sensitivus et intellectivus, s. displicentia voluntatis. Primus est tantum effectus ejus, secundus autem est ipsa contritio, m. q. 84. 8. 9. o. et q. 85. 1. c.

3. Uterque dolor debet durare usque ad mortem. Et primus debet continuari quantum possibile, est, servatis actibus aliarum virtutum, et sanitate, non autem secundus, iit. q. 84. 8. o.

4. Contritio et singularis dolor debet esse de singulis peccatis mortalibus in principio quæ memoriæ occurrunt; ut s. homo actualiter singula detestetur, quantum in ipso est; sed postea sufficit una communis de omnibus. l 2. q. 113. 5'ad 3. et m. q. 87. 1. c.

5. De peccato mortali totaliter oblito sufficit generalis contritio de omni quo Deum offendit. Si autem recordetur tantum in generali, recogitet. Etsi in speciali recordetur, debet specialiter conteri, et de oblivione dolere, quæ ex negligentia contigit. l 2. q. 113. 5 ad 3. et m. q. 8. 4 ad 5. et q. 87. 1. c.

6. Ad contritionem de venialibus non requiritur propositum non peccandi, sicut de mortali, sed sufficit displicentia ejus, et suæ causæ. m. q. 87. l ad 1.

7. Peccatum veniale non remittitur hic per contritionem habitualement, quæ habetur per habitum charitatis, vel per habitum pœnitentiæ virtutis, quia sic charitas non compateretur peccatum veniale, quod patet esse falsum; sed requiritur vrltualis contritio, puta cum aliquis hoc modo fertur secundum affectum in Deum, et in res divinas, ut quicquid sibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret displiceret ei, et doleret se commisisse, etiam si actu de illo non cogitaret, non autem requiritur actualis, iiii. q. 87. 1. o.

8. Contritio est dolor pro peccatis assumptus cum proposito confitendi, et satisfaciendi. Suppi. q. 1. 1. o.

9. Contritio est actus virtutis pœnitentiæ, cuius est detestari præterita delicta. Suppi, q. 1. 2. o.

10. Attritio nullo modo potest fieri contritio, quam necessario charitas præcedit. Suppi, q. 1. 3. o.

11. De malis pœnæ potest dolor, non tamen contritio. Suppi, q. 2. 1. o.

12. De originali peccato etsi aliqua displicentia esse possit, non tamen contritio. Suppi, q. 2. 1. o.

13. Nullum peccatum actuale sine contritione remittitur. Suppi, q. 2. a. 3. o.

14. Contritio non est de peccato futuro, sed magis cautio, quæ est pars prudentiæ, contritioni adjuncta. Suppi, q. 2. 4. o.

15. De peccatis aliorum dolere debemus, non tamen oportet quod de eis conteramus. Suppi, q. 2. 5 ad 2.

16. Quantum ad principium contritionis, oportet quod de singulis peccatis, quæ quis in memoria habet conteratur, sed quantum ad terminum, sufficit quod sit una communis de omnibus. Suppi, q. 2. 6. o.

17. Contritio ut dolor est de peccatis in ipsa voluntate consistens, omnium dolorum maximus est; ut vero in parte sensitiva derivatur ex rationis displicentia de peccatis, non est aliis doloribus major. Suppi, q. 3. 1. o,

18. Contritionis dolor, ut est in ratione nimius esse non potest, ut autem in sensu reperitur, excessus in eo culpabilis esse potest. Suppi, q. 3. 2. o.

19. Sicuti unum peccatum est majus alio, ita dolor contritionis de uno peccato necessario major est quam de alio. Suppi, q. 3. 3. o.

20. Toto præsentis vitæ tempore debet homo de præteritis peccatis conteri, et dolere. Suppi, q. 4. 1. o.

21. Contritio cum sit actus pœnitentiæ, maxime expediret continue de peccatis conteri, et moderate dolere, dummodo cæterarum virtutum officia suo tempore non omittat. Suppi, q. 4. 2. o.

22. Post hanc vitam in purgatorio tantum, quanquam non meritorius de peccatis contritionis dolor esse potest, non autem in patria, vel in inferno. Suppi, q. 4. 3. o.

23. Contritio tam dispositive quam effective instrumentaliter remissionem peccatorum causât. Suppi, q. 5. 1. o.

24. Contritio quæ per charitatem perfecta fuerit, non modo culpæ, sed omnis pœnæ remissionem operari potest. Suppi, q. 5. 2. o.

25. Quantumcumque parvus dolor, dummodo ad contritionem sufficiat, omnem culpam delet. Suppi, q. 3. o.

CONTUMELIA - 1. est deducere id quod est contra honorem alicujus in notitiam ejus, et aliorum, quod fit principaliter per verba, secundo per alia, z 2. q. 72. 1. o.

2. Contumelia est tantum de culpa, convitium etiam de poena, sed improprium est de indigentia, tamen quandoque unum ponitur pro alio. 2 2. q. 72. l ad 3.

3. Contumelia est contra honorem, et palam, sed detractio contra famam, et occulte; susurratio vero contra amicitiam, derisio autem erubescere facit. 2 2. q. 73. 1. o. et 2. c. et 4 ad 1. et q. 75. 1. o.

4. Contumelia et convitium ex intentione de-honorandi notabiliter, sunt peccata mortalia; si autem ad correctionem servato debito modo, non sunt peccata. 2 2. q. 72. 2. o. et q. 158. t 5 ad 3.

5. Adulterium est gravius peccatum quam contumelia, et hæc quam detractio secundum se, et hæc quam furtum et rapina. 2 2. q. 73. 3. o.

6. Contumelia et destractiones debent reprimi, ad correptionem audacium, et ad vitandum scandala. 2 2, q. 72. 3. o. et q. 73. 4 ad 1.

7. Contumelia principaliter oritur ex ira, secundo ex stultitia, quia convenit cum ira. iNon autem ex superbia directe, sed dispositive. 2 2. q. 72. 4. o. et q. 73. 3 ad 3. et q. 158. 7. c.

Conversio

CONVERSIO - I. in Deum triplex, s. in gloriam, meritum et praeparationem, quæ requirit triplicem gratiam, s. consummatam, habitualement operationem Dei. i. q. 62. 2 ad 3.

2. Converti ad beatitudinem, est homini difficile dupliciter, s. quia est super naturam ejus, et propter impedimentum corporis, et peccati, sed angelo tantum primo modo. i. q. 62. 2 ad 2. et 4 ad 1.

3. Aliquis dum est in proposito et intentione peccandi, potest subito voluntas sua converti ad Deum ab exteriori, sicut in Paulo, vel ab interiori. I 2, q. 112. 2 ad 2.

4. Aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter, s. sicut secundarium agens, principali agenti, et sicut adjuvans ad præsuppositum finem, I 2. q. III. 2 ad 3.

COR - I. primo generatur. 2 2. q. 122. 2. c. 2. Cor est primum principium membrorum, et virium vitalium, quantum ad esse, sed caput est principium sensuum et motus, ni. quæst. 90. 3 ad 5.

3. Cor est principium motus in animali. 1. q. 10. I ad 2. et I 2. q. 17. 9 ad 2.

4. Motus cordis et genitalium non subjacet, nec obedit imperio rationis, quia est naturalis. I 2. q. 17. 9 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 151. 4. c.

5. Omnis bona dispositio corporis redundat ad cor, sicut ad principium et finem corporalium motionum. I 2. q. 38. 5 ad 3.

6. Cordis est duplex infirmitas, scilicet in substantia ejus, mutans naturalem complexionem ejus, et inordinatio motus ejus, vel alicujus eorum quæ circumstant cor. Prima est mortalis, non autem semper secunda. I 2. q. 74. 9. 2.

7. Cor unius hominis tendit ad diversa dupliciter, \$. secundum diversas potentias appetitivas, vel secundum diversa appetibilia. 2 2. q. 29. 1. c.

8. Animalia habentia magnum cor sunt timida. I 2. q. 45. 3. c.

CORNELIUS et similes, ante baptismum, habuerunt gratiam, et virtutes, per fidem, et desiderium baptismi implicite, vel explicite, m. q. 69. 2 ad 2.

CORNICULA frequenter crocitans significat pluviam cito esse futuram. 2 2. q. 95. 7 ad 2.

CORPORALIA - 1. et pallæ altaris debent esse alba et lineæ, ni. q. 52. 2 ad 3. et q. 83. 3 ad 7.

2.Spiritualia per corporalia consueverunt ostendi, i. q. 1. 9. o. et q. 50. 3 ad 3. et I 2. q. 4. 7 ad 1.

3. Creatura corporalis est a Deo, propter bonitatem Dei. I. q. 65. 1. 2. o.

4. Omnia corporalia quanto magis considerantur, tanto minora videntur, spiritualia vero e converso. I 2. q. 42. 5. c. ad 3.

5. Non omnium corporalium est eadem materia, nisi æquivoce. i. q. 66. 2. o.

6. Forma corporeitatis non est una in omnibus corporibus, quia non est alia a formis quibus corpora distinguuntur. I. q. 66. 2. c. ad 3.

CORPUS. - 1. Nullum corpus naturale nec mathematicum potest esse infinitum in actu. 1. q. 7. 3. o.

2. Si esset corpus infinitum, non posset moveri. 1. q. 7. 3. c.

3. Corpus tripliciter sumitur, s. pro genere animali, pro parte ejus, et ut est species quantitatis. i. q. 18. 2. c.

4. Omne corpus est in potentia, i. q. 3. I. c.

5. Corpus habens duos colores est continuum, non tamen secundum eos. I 2. q. 20. 6. c.

6. Duo corpora possunt simul esse in eodem loco, virtute Dei, non autem naturaliter, i. q. 67. 2. c. et in. q. 54. 2 ad 1. et q. 57. 4 ad 7.

INDEX III

7. Omne corpus habet motum naturalem determinatum. i. q. 67. 2. c.

8. Nullum corpus movet non motum, i. q. 3. L. c. principio, et q. 110. I ad 1.

9. Nullum corpus agit, nisi tangendo et movendo. i. q. 45. 5. c. fi.

10. Nullum corpus potest esse principium vitæ, i. q. 3. 1. c. et q. 75. I. c.

11. Corpus vivum est nobilius corpore non vivo. i. q. 3. 1. c. fi.

12. Corpus prius vivum, et postea mortuum, non est idem corpus numero, m. q. 25. 6 ad 3. et q. 50. 5. c. ad 1.

13. Corpora, inquantum sunt in actu, possunt agere; licet hoc negent Avicebron, Plato et Democritus. i. q. 115. I. o.

14. Corpus hominis oportet habere multa organa, quia anima ejus est multiplex in potentia et operatione, propter perfectionem ejus. i. q. 76. 5 ad 3.

15. Corpus hominis fuit optime dispositum in ordine ad suum finem, s. animam. 1. q. 91. 3. o. et 2 2. q. 164. I ad 1.

16. Corpus hominis componitur ex contrariis, propter tactum, i. q. 76. 5. c. et q. 91. I ad 2. et I 2. q. 85. 6. fi. et 2 2. q. 164. I ad 1.

17. In corpore hominis, ignis et aer prædominantur secundum virtutem, sed aqua et terra secundum substantiam. Sed corpora inferiora non sunt de natura quinti corporis, i. cæli, quam aliqui ponunt venire in compositionem humani corporis, i. q. 91. 1. o.

18. Proximus motor corporis in nobis est appetitus sensitivus, i. q. 20. I ad 1.

19. Corpus hominis regitur a ratione despoticè, i. serviliter, appetitus autem sensitivus, politice, i. civiliter, i. q. 81. 3 ad 2. et q. 83. I ad L. et I 2. q. 9. 2 ad 3. et q. 17. 7. c. fi. et q. 56. 4 ad 3. et q. 58. 2. c. et q. 74. 3 ad 3.

20. Corpus est gloriosum ex totali subjectione ejus ad animam, cujus gloria redundat in ipsum. I 2. q. 4. 5 ad 4. et m. q. 11.2. c. et q. 54. 2. c. ad 1. et ad 2. et q. 57. 3. c.

21. Corpus gloriosum erit in eodem loco cum alio corpore, non ex dote subtilitatis, sed sola virtute Dei. m. q. 54. I ad 1. et q. 57. 4 ad 2.

22. Subtilitas corporis gloriosi est plena participatio esse specifici, ex plena subjectione ejus ad animam, in. q. 54. 3. c.

23. Et erunt palpabilia, sicut et corpus Christi post resurrectionem suam. m. q. 54. 2 ad 2.

24. Et habebunt qualitates tangibiles, m. q. 54. 2 ad 2.

25. Et erunt colorata, colore debito, secundum naturam suarum partium, m. q. 54. 2 ad I.

26. Corpus Christi fuit in Adam, et in aliis patribus, secundum originem, non autem secundum aliquid signatum; sicut etiam corpora aliorum. Hl. q. 31. 6. o. et 7. c.

27. Corpus Christi, secundum Apollinarem hæreticum, est consubstantiale deitati, m. q. 37. 1. c.

28. Corpus Christi est a solo Deo formatum. III. q. 31. 5. c. ad 3. et q. 46. 6. c.

29. Corpus Christi fuit optime complexionatum. ideo in eo maxime vixit sensus tactus, m. q. 46. 6. c.

30. Corpus Christi debuit augeri, sicut corpora aliorum hominum, m. q. 3j. I ad 4.

31. Quantitas corporis in principio animationis proportionatur ei quantitati, ad quam per augmentum veniet; quia majorum in fine est major quantitas in principio, præter quam in Christo, in quo fuit minor, m. q. 33. 2 ad 2.

32. Corpus Christi, in perfecta ætate, habuit

Corpus

Correctio

detentem, et mediocrem quantitatem, proportionatam quantitati habitæ tempore quo aliorum corpora animantur, minorem autem in principio, Ul, q. 33. 2 ad 2.

33. Corpus Christi vivum et mortuum, erat Idem numero, m. q. 50. 5. o.

34. Corpus Christi fuit subjectum Impressioni corporum cælestium. III. q. 12. 4 ad 3.

35. Corpus Christi fuit verurn corpus, et non phantasticum, contra Manichæum et Valcentinum. m. q. 5. 1. o. et 2. c.

36. Christus post resurrectionem habuit verum corpus sicut prius ante mortem, m. q. 54. 1. o. et 3. c.

37. Corpora mystica sunt duo in hoc inundo, > Christi et diaboli, sed corpus Christi mysticum est tota Ecclesia, m. q. 8. I. 3. c. et q. 48. 1. c. et 49. 1. c.

38. Corpus Christi verum habet simul omnia membra, non autem corpus mysticum, m. q. 8. 3. c.

CORRECTIO - 1. fraterna est admonitio fratris, de emendatione delictorum, a fraterna charitate procedens. 2 2. q. 33. 1. o.

2. Correctio duplex, s. coactiva et ostensiva tantum. Prima pertinet ad prælatos tantum, secunda vero ad omnes. 2 2. q. 33. 1. 3. 6. o.

3. Ultraque est in præcepto, sed secunda solum, quando delinquens occurrit cum commoditate corripiendi, et spe emendationis, et superior deest. 2 2. q. 33. 2. o. et q. 43. 7 ad 3.

4. Correctio fraterna est actus charitatis, coactiva vero est actus justitiæ. 2 2. q. 32. 2 ad 3. et q. 33. 1. o. et 3. 4. c.

5. Admonitio in correctione fraterna est principaliter actus charitatis, quasi imperantis; prudentiæ vero secundario, quasi exequentis et dirigentis. 2 2. q. 33. I ad 2.

6. Existens in peccato mortali, etiam occulto corrigens ex officio, peccat, non autem corrigens ut frater, nisi propter scandalum. 2 2. q. 33. 5. o.

7.Peccatum præcedens impedit, ne aliquis corripiat alium tripliciter, s. ratione indignitatis scandalì et superbiæ. 2 2. q. 33. 5. c.

8. Prælatus est corripiendus a subditis, sed in secreto tantum, non cum protervia et durtia, sed cum mansuetudine, et reverenter, nisi propter periculum fidei, fiat publicum; sicut Paulus publice corripuit Petrum. 2 2. q. 33. 4. o.

9. Ordo correctionis est de præcepto, s. prævia admonitione secreta. 2 2. q. 33. 7. o.

10. Testes debent adhiberi in correctione fraterna, si non est emendatus per admonitionem secretam. 2 2. q. 33. 8. o.

11. In correctione fraterna, primo debet admoneri secreta, secundo debet dici prælato secreta, tertio testes adhiberi, quarto publicari. 2 2. q. 33. 8 ad 1. et ad 4. et q. 70. 1. o. et 3 ad 3.

12. Ordo fraternæ correctionis servandus est in peccatis occultis tantum. 2 2. q. 33. 7. o.

13. Christus non corripuit Jiidam secreto, nec Petrus Ananiam et Saphiram, nec Paulus Petrum, multiplici de causa, s. quia Dominus peccatum Judæ tanquam Deus, sicut publicum habebat. Unde statirn poterat ad publicandum procedere. Tamen ipse non publicavit, sed obscuris verbis eum de peccato suo admonuit. Petrus autem publicavit peccatum occultum Ananiæ et Saphiræ, tanquam executor Dei, cujus revelatione peccatum cognovit. Sed Paulus Petrum non reprehendisset, nisi aliquo modo par esset, quantum ad fidei defensionem. Vel Paulus qui erat subditus Petro, propter imminens periculum scandalì circa fidem, Petrum publice arguit. De

INDEX III

Joseph autem credendum est quod fratres suos aliquando admonuerit, licet non sit scriptum. Vel potest dici, quod peccatum publicum erat inter fratres. Unde dicitur pluraliter: Accusavit fratres suos. 2 2. q. 33. 4 ad 2. et 7 ad 2.

14. Dimittens admonitionem vel prohibitionem quia non sperat correctionem, sed timet sequi, pejus, non peccat. 2 2, q. 33. 2 ad 3. et 6. o. et q. 43. 7 ad 3. et q. 150. I ad 4.

15. Peccatum infectivum aliorum, ut hæresis et fornicatio, vel cedens in damnum aliorum, ut furtum, et homicidium, debet denunciari sine admonitione. 2 2. q. 33. 2. c. ad 3.

16. Correctio est utilis ad emendationem, ad quam tamen non sufficit sine auxilio Dei. I 2. q. 109. 8 ad 2. et 2 2. q. 33. 2 ad i. et q. 83. 7 ad 3.

17. Scandalum directe opponitur correctioni fraternæ. 2 2. q. 34. principio, et q. 43. 3. c.

CORRUPTIBILE et incorruptibile differunt genere physico, non autem genere logico, r. q. 66. 2 ad 2. et q. 88. 2 ad 4.

CORRUPTIO. - 1. Nihil corrumpitur, nisi per hoc quod forma separatur a materia, i. q. 9. 2, c. et q. 50. 5. c. et q. 75. 6. c.

2. Corruptio non potest esse, nisi ubi est contrarietas, quia omnis generatio et corruptio est ex contrario in contrarium. I. q. 75. 6. c.

3. Aliquid corrumpitur dupliciter, s. per se, et per accidens, i. q. 75. 6. c. et q. 89. 5. c. et I 2. q. 53. 1. c.

4. Corruptio duplex, s. separatio formæ a materia, et resolutio in elementa, in. q. 50. 5. c.

5. Corruptio non intenditur a natura, nisi per accidens, i. q. 19. 9. c. et q. 49. 1. c. ad 2. et 2. c.

6. In omni mutatione est aliqua corruptio, i. q. 50. 5 ad 1.

7. Impossibile est aliquod subsistens corrumpi per accidens, vel generari per accidens, sed tantum per se. i. q. 75. 6. c.

8. Alors, corruptio, et omnis defectus, est contra naturam particularis formæ, sed aliquando est naturalis, ratione materiæ, et naturæ communis. i. q. 22. 2 ad 2. et I 2. q. 42. 4. c. ad 3. et q. 85. o. o. et 2 2. q. 65. I ad 1. et q. 164. I ad 1.

9. Materia subjecta privationi est principium et causa omnis corruptionis, i. q. 50. 5 ad 3. et q. 75. 6. c.

CORVUS significat voluptatibus denigratos, vel expertes bonæ affectionis, quia non est reversus ad arcam. I 2. q. 102. 6 ad 1. co. 2. fi.

COSTA - 1. fuit præcisa ab Adam sine dolore, sed cum delectatione, i. q. 92. 3 ad 2. et q. 97. 2 ad 3.

2. Costa hæc non erat de perfectione individuali Adæ, sed de specifica. 1. q. 92. 3 ad 2. et q. 97. 2 ad 3. et m. q. 31. 5 ad 2.

3. Mulier convenienter fuit formata de costa Adæ. I. q. 92. 2. 3. o.

4. Mulier facta est de costa Adæ, ut socia ejus, non de capite, ut domina, nec de pede, ut ancilla, i. q. 92. 3. o.

5. Conversio costæ in mulierem fuit supernaturalis et obedientialis. i. q. 92. 4 ad 3.

6. Multiplicatio costæ fuit per additionem materiæ noviter creatæ, vel verius per conversionem alterius materiæ praejacentis, contra Hugonem et Magistrum sententiarum, i. q. 92. 3 ad 1.

7. Illud additum non venit in corpus Evæ, nisi mediante costa, ideo Eva non dicitur facta ex eo, licet esse et quid amplius in quantitate quam costa, i. q. 92. 3 ad 1.

CREATIO - 1. magis respicit esse quam naturam, vel rationem, m. q. 2. 7 ad 3.

Creatio	INDEX III	Credere	Crimen	INDEX iiii	Curiositas
<p>2. Creatio passiva, secundum esse ut mhærct, est naturaliter posterior creatura, et est subjective in ea; sed secundum rationem ejus, ut causatur ex actione Dei, est prior, i. q. 45. 3 ad 2. et ad 3.</p> <p>3. Creationem esse, ratio demonstrat, t. q. 45. 2. o.</p> <p>4. Philosophi concedunt creationem esse, sed ab ætemo. i. q. 46. 2 ad 1. et ad 2.</p> <p>5. Creatio quid. Non est mutatio proprlæ. i. q. 45. 2 ad 2. et 3. o. et q. 46. 1 ad 5.</p> <p>6. Creatio non est motus nec terminus motus. i. q. 45. 2 ad 3. et 3. c. et q. 46. 3 ad 2.</p> <p>7. Creatio est emanatio universalis entis, ex nihilo, i. q. 45. 1. o. et 4 ad 1.</p> <p>8. De ratione creationis est, nihil præsupponere in re, cui naturaliter prius convenit non esse quam esse. i. q. 65. 3. c.</p> <p>9. Creatio non admiscetur in operibus naturæ, nec artis, sed præsupponitur. i. q. 45. 8. o.</p> <p>10. Creatio importat habitudinem creatura ad creatorem, cum quadam novitate, sive inceptione. l. q. 45. 3 ad 3.</p> <p>11. Creare nihil aliud est quam absque materia orajacenti aliquid producere, i. q. 65. 3. c.</p> <p>12. Creatio est productio rei. secundum totam substantiam suam, nullo præsupposito. i. q. 65. 3. c.</p> <p>13. Creatio activa est essentia Dei, cum relatione rationis ad creaturas. Passiva vero est in creatura, et est accidens ejus de prædicamento relationis, s. habitudo habentis esse ab alio, et consequens operationem Dei. i. a. 45. 3. o.</p> <p>14. Creatio, passive sumpta, est aliquid in re creata, quia creatio activa est actio transiens, relinquens effectum exteriorem, i. q. 45. 3. o.</p> <p>15. Nullum corpus potest creare. l. q. 45. 5. c.</p> <p>16. Solus Deus creat, i. q. 45. 5. o. et q. 47. 1. c. et q. 65. 3. c. et q. 90. 3. c. et q. 104. 3 ad 1. et ad 3.</p> <p>17. Creare requirit potentiam agentis infinitam. i. q. 32. 1 ad 2. et q. 45. 5 ad 3. et q. 65. 3 ad 3.</p> <p>18. Deus non potest communicare creaturæ potentiam creandi aliquid, virtute propria et principaliter, nec instrumentaliter. i. q. 45. 5. c. ad 3.</p> <p>19. Creare est commune toti Trinitati. l. q. 45. 6. o.</p> <p>20. Philosophi dixerunt quod intelligentia superior creat inferiorem, et anima, et corpus cæii moti ab ea. j. q. 8. 3. c. et q. 45. 5. c. et q. 65. 3. c.</p> <p>21. Omne ens præter Deum, est creatum a Deo. l. q. 44. o. et q. 45. 2. c. et q. 65. o. et 1 2. q. 79. 2. c.</p> <p>22. Res simplex non potest fieri nisi per creationem. i. q. 118. 1. c.</p> <p>23. Prima individua cujusHbet speciei producta sunt per creationem tantum, i. q. 45. 5 ad 1. et q. 65. 4. c. et 1 2. q. 5. 7 ad 2.</p> <p>24. Sola supposita proprie dicuntur creari, i. q. 45. 4. o. et 7 ad 2. et 8. o.</p> <p>25. Creatio passiva creatur, non quidem alia creatione, sed seipsa. i. q. 45. 3 ad 2.</p> <p>26. Creatio facta est in principio temporis mensurantis motumj^primi mobilis, sicut in adjacente creationi, non autem sicut in mensurante eam, quia simul fuerunt. l. q. 46. 3. c. ad 1.</p> <p>27. Creatio est in instanti, i. q. 63. 5 c. et q. 74. 1 ad 1.</p> <p>28. Imo principium temporis non est mensura creationis. l. q. 46. 3 ad 1.</p> <p>29. Creatio est prima actio, quia nullum præ-</p>	<p>supponit, sed præsupponitur a qualibet alia. i. q. 45. 1 ad 2.</p> <p>30. Creatio aliqua præsupponit materiam in qua, non autem materiam ex qua. i. q. 45. 1 ad 1.</p> <p>CREATURA. - 1. In productione cujuslibet creaturæ etiam minimæ, manifestatur infinita potentia, sapientia et bonitas Dei. i. q. 32. 1 ad 2. et q. 45. 5 ad 3.</p> <p>2. in omnibus creaturis differunt suppositum et natura, in. q. 17. 1. c.</p> <p>3. Omnis creatura potest deficere a bono, in non esse, secundum seipsam, nisi a Deo conservetur, secundum Gregoriurn. l 2. q. 109. 2 ad 2. et q. 112. 3 ad 2.</p> <p>4. Omnis creatura est mutabilis, i. q. 9. 2. o. et q. 10. 3. c. et q. 16. 8. o. et q. 65. 1 ad 1. et i 2. q. 109. 2 ad 2. et q. 112. 3 ad 2. et ni. q. 10. 4. c. et q. 13. 2. 3. c.</p> <p>5. Creatura secundum se, sunt tenebra, falsitas et nihil. 2 2. q. 5. 1 ad 2.</p> <p>6. In creaturis inveniuntur quatuor per ordinem, s. esse, unitas, virtus et respectus ad effectus. l. q. 39. S. c.</p> <p>7. Creatura dignior facta est propter viliozem, in ordine ad totum universum, non autem se eundum se. l. q. 70. 2 ad 4.</p> <p>8. Commune est omni creaturæ, ut per omnes motus et operationes ejus tendat sicut in finem suum, In assimilationem divinæ bonitatis, conservando suum esse, et communicando illud, i. q. 63. 3. c.</p> <p>9. Creatura corporalis, ordinatur ad spiritualem, et tendit in assimilationem ejus. i. q. 65. 1 2. c. ad 2</p> <p>10. Creatura irrationalis ordinatur ad rationalem tripliciter, s. auxiliando, significando et continendo. 2 2. q. 76. 2. c.</p> <p>CREDERE - 1. quid. Est cum assensu cogitare. 2 2. q. 2. 1. o.</p> <p>2. Credere est proprius, et interior actus fidei. 2 2. q. 2. principio, et 2. o. et q. 4. 1. c. et 2. c. ad 1.</p> <p>3. Credere est actus intellectus assentientis divinæ veritati, ex imperio voluntatis motæ a Deo per gratiam. 2 2. q. 2. 9. c. et q. 4. 1. c. et 2. c. ad 1. et q. 5. 2. c.</p> <p>4. Actus fidei triplex, s. credere Deo, credere Deum et crederé in Deum. 2 2. q. 2. 2 o.</p> <p>5. Credere Deum, Deo et in Deum, est unu i actus fidei, respectu diversorum. 2 2. q. 2. 2. o.</p> <p>6. Scientia de credendis est duplex, s. donum quo discernuntur credenda a non credendis; et gratia, qua hoc docetur. Prima convenit omni sancto, non autem secunda. 2 2. q. 9. 1 ad 2.</p> <p>7. Credere aliqua supra rationem naturalem, est de necessitate salutis, similiter et fides. 2 2. q. 1. 6 ad 3. et q. 2. 3. o. et q. 16. 1 ad 1.</p> <p>8. Credere aliqua quæ ratione naturali demonstrantur, est necessarium. 1 2. q. 99. 2 ad 2. et 2 2. q. 1. 6 ad 3. et q. 2. 4. o</p> <p>9. Quilibet tenetur explicite credere articulos fidei, alia vero implicite. l 2. q. 76. 2. c. et 2 2. q. 2. 5. o.</p> <p>10. Quilibet Christianus tenetur explicite credere mysteria Christi, præcipue quæ publice in Ecclesia solemnizantur. 2 2. q. 2. 7. o.</p> <p>11. Quilibet Christianus tenetur explicite credere mysterium Trinitatis. 2 2. q. 2. 8. o.</p> <p>12. Mysteria Christi et Trinitatis fuerunt explicite credita a majoribus ante Christum, sed a minoribus implicite. 2 2. q. 2. 7. c. et 8. c. ad 2.</p> <p>13. Primum et principale inter omnia credibilia, est Dum esse. 2 2. q. 16. 1. c.</p> <p>14. Quilibet homo, omni tempore, et omni sta-</p>	<p>tu, tenetur credere explicite Deum esse et providentiam ejus. 2 2. q. 2. 8 ad 1.</p> <p>15. Mysterium incarnationis Christi oportet alicqualiter esse creditum apud omnes, sed diversimode secundum diversitatem temporum et personarum. 2 2. q. 2. 7. o.</p> <p>16. Majores tenentur magi explicite credere quam minores. 2 2. q. 2. 7. 8. o.</p> <p>17. Credere ea quæ sunt supra rationem, non est levitatis, cum habeat sufficiens indictivum ad credendum. 2 2. q. 2. 9 ad 3.</p> <p>CRIMEN. - Processus contra crimina triplex, s. per viam denunciationis, inquisitionis et accusationis. In primo intenditur emendatio peccantis, in secundo poena ejus, propter bonum multitudinis. Ideo in primo requiritur ordo correctionis fratemæ, in secundo infamia, in tertio autem Inscriptio. 2 2. q. 67. 3 ad 2. et q. 68. 1. c.</p> <p>CRIMINATOR est, qui, aliis publice crimina imponit accusando, vel conviciando. 2 2. q. 74, 1 ad 2.</p> <p>CRUCIFIGI. - Christus crucifixus est ora tertia linguis Judæorum, et hora sexta, manibus militum. in. q. 46. 9 ad 2. et q. 83. 2 ad 3.</p> <p>CRUELITAS est vitium humanum, excedens modum puniendi culpas; sed feritas sine sævitia, est bestialis. 2 2. q. 157. 1 ad 3. et q. 159. o.</p> <p>CRUX. - 1. Conveniens fuit Christum mori in cruce, septuplici ratione, s. primo propter exemplum virtutis. Secundo quia hoc genus mortis, maxime conveniens erat satisfactioni pro peccato primi parentis, qui pomum ligni vetiti sumpsit. Tertio passus fuit in excelsio ligno, ut etiam ipsius aeris natura mundetur. Quarto quia per hoc, ascensum nobis parat in cælum. Quinto quia hoc competeat universali salvationi totius mundi, propter virtutem passionis ubique diffusam. Sexto quia per hoc genus mortis, diversæ virtutes designantur. Septimo quia hoc genus mortis plurimis figuris respondet, m. q. 46. 4. o.</p> <p>2. Signum crucis multiplex in missa significat passionem Christi, secundum diversas partes, m. q. 83. 5 ad 3. et ad 4.</p> <p>3. Mors crucis est pœna acerbissima, in. q. 46. 4. 6. c.</p> <p>4. Crux temporalis Christi designat mystice vitam Christianam, propter exemplum virtutis. Hi. q. 46. 4. c. principio.</p> <p>CULPA - 1. est voluntaria inordinatio, vel privatio boni. l. q. 48. 5. 6. c. et l 2. q. 21. 2. o. et q. 87. 2. c. et 2 2. et q. 34. 2. c.</p> <p>2. Remissio culpæ fit per conjunctionem hominis ad Deum, a quo separat omnis culpa mortalis perfecte, et venialis imperfecte, ni. q. 86. 4. c. fi. et q. 87. 1. c.</p> <p>3. Manente culpa, Deus non potest non imputare ad pœnam. m. q. 22. a. 2. q. 2. c.</p> <p>4. Absolutio universalis a culpa, et a pœna, fit in perceptione baptismi, et in martyrio, in. q. 68. 2 ad 2. et q. 87. 1 ad 2.</p> <p>CULTUS - 1. Dei consistit in recipiendo divina, vel in tradendo ea aliis, m. q. 63. 2. 3. 4. 6. c.</p> <p>2. Cultus divinus, triplex, secundum triplicem statum, s. veteris legis, legis novæ et secundum statum gloriæ. l 2. q. 101. 2. c. et q. 103. 3. c.</p> <p>3. In statu naturæ, homines nulla lege movebantur ad cultum Dei, sed solo interiori instinctu. hi. q. 60. 5 ad 3.</p> <p>4. Specialis cultus et honor, qui grace dicitur theoseoia, vel eusebia, debetur Deo, ut omnium primo principio. 2 2. q. 81. 1 ad 4. et 4. o.</p> <p>5. Finis divini cultus est, ut homo det gloriam Deo, et ei se subiciat mente et corpore. 2 2. q. 93. L c,</p>	<p>6. Cor et corpus sunt applicanda cultui Dei. l 2. q. 49. 3. c. et q. 10L 2. o. et 2 2 19. 1. o. et q. 81. 7. o. et q. 83. 12. c. fi. et q 2. c. et q. 93. 2. c.</p> <p>7. Aliquid pertinet ad cultum Dei dupliciter, s. ut offerendum, vel ut assumendum. 2 2. q. 81. 3 ad 2. et q. 95. 2. c.</p> <p>8. Sacramentum pertinet ad cultum Dei dupliciter, s. per modum actionis, ut Eucharistia, in qua principaliter cultus Dei consistit, in quantum est Ecclesiæ sacrificium, vel per modum agentis, s. ordo, vel per modum recipientis, ut baptismus et confirmatio, m. q. 63. 5. c.</p> <p>9. Cultus Dei primo ordinatur ad reverentiam Dei, secundo ad instructionem hominis a Deo, tertio ad directionem actuum humanorum, secundum instituta Dei. 2 2. q. 91. 2. c.</p> <p>10. Cultus Dei duplex, s. interior, in conjunctione ad Deum, per intellectum et affectum, i. in devotione mentis, et exterior, in sacrificiis, oblationibus, et hujusmodi. 1 2. q. 99. 3. c. et q. 101. 2. c. ad 3. et q. 102. 5 ad 4. et q. 103. 3. c. 2 2. q. 81. 7. c. e] q. 84. 2. c. et q. 122. 4. c.</p> <p>11. Cultus secundus ordinatur ad primum, ideo secundum quod primus diversificatur in diversis statibus, sic et secundus. l 2. q. 101. 2. c. ad 3. et q. 103. 3. c.</p> <p>12. Cultus primus impeditur per peccata, secundus vero per immunditias corporales. l 2. q. 102. 5 ad 4.</p> <p>13. Omnis cultus Dei exterior præcipue ad hoc ordinatur, ut homines habeant Deum in reverentiam. l 2. q. 102. 4. c. et m. q. 63. 4 ad 3.</p> <p>14. Cultus Dei exterior præcipitur tertio præcepto Decalogi. 2 2. q. 122. 4. c.</p> <p>15. In cultu Dei potest aliquid esse perniciosum, i. falsitas, dupliciter, s. ex parte rei signatæ, vel ex parte colentium, contra morem Ecclesiæ. l 2. q. 93. 1. o.</p> <p>16. In cultu Dei potest esse aliquid superfluum, non secundum quantitatem absolutam, sed quia non proportionatur fini. 2 2. q. 81. 5 ad 3. et q. 92. 1. c. ad 3. et q. 93. 2. o. et q. 104. 2 ad 2.</p> <p>17. Antiquitus quidam colebant falsos Deos cum imaginibus, quidam vero sine eis. 2 2. q. 122. 2 ad 2.</p> <p>18. Cultus disparitas matrimonium præcedens impedit ne contrahi possit. Supp. q. 59. 1. o.</p> <p>CUPIDITAS duplex, scilicet mortalis et venialis. Prima ponit finem in creatura, non autem secunda: sed est cum charitate. 2 2. q. 24. 10 ad 2.</p> <p>CURAM - 1. animarum habentes presbyteri vel diaconi non sunt in statu perfectionis, ex pane ordinis, nec ex parte curæ, quia non obligantur per ordinem ad ea quæ sunt perfectionis, quamvis interior perfectio requiratur ad actum ordinis. Et possunt curam animarum deserere. Unde non omnes præiati ecclesiastici sunt in statu perfectionis, sed soli episcopi. 2 2. q. 184. 6. o.</p> <p>2. Ad curam pertinent duo, s. ratio ordinis, i. providentia, vel dispositio, et exeeutio ordinis, i. gubernatio, i. q. 22. 1 ad 2.</p> <p>3. Æqualis cura est Deo de omnibus, ex parte Dei, non autem, ex parte effectus, i. q. 20. 3 ad 1. et l 2. q. 112. 4 ad 1.</p> <p>4. Provisor particularis excludit defectum ab eo quod ejus curæ subditur, non autem provisor universalis. l. q. 22. 2 ad 2. et q. 103. 5. c.</p> <p>CURIOSITAS - 1. est vitium circa cognitionem, intellectus et sensuum, ad peccandum, et circa inspectione ludorum, et mulierum ad concupiscendum, et spectaculorum. 2 2. q. 167. o.</p> <p>2. Curiositas oritur ex accidia. 2 2. q. 35. 4 ad 3.</p>		

25. Dæmones non diligunt se mutuo, licet concordiam habeant in malo, e q. 109. 2 ad 2.

26. Nulla passio sensitiva est in dæmonibus. sed timor et dolor voluntatis est in eis. e q. 63. 2 ad 2. et q. 64. 3. c

27. Furor, phantasia et concupiscentia non sunt in dæmonibus, nisi metaphorice, id est velle inordinate. L q. 54. 5 ad 3. et q. 58. 5. c. fi. ct q. 59. 4 ad L

28. Dæmon est caput omnium malorum, non influxu interiori, sed gubernatione exteriori, In quantum avertuntur a Deo. h. i. q. 8. 7. 8. o.

29. Dæmon et Antichristus sunt tantum unum caput malorum, quia Antichristus dicitur caput, quia in eo erit plenissime malitia diaboli, m. q. 8. 8 ad 1.

30. Dæmones meruerunt bcatitudinem, sed statim præbuerunt impedimentum ejus. i. q. 63. 5 ad 4. et 6. o.

31. Omnes dæmones simul peccaverunt, et tanto gravius, quanto superiores. E q. 63. 8 ad 1. et ad 3. et 2 2. q. 24. 3 ad 3.

32. In omnibus quæ agunt dæmones propria voluntate, peccant mortaliter, i. q. 64. 2 ad 5. et 1 2. q. 89. 4. o.

33. Peccatum dæmonis durat adhuc secundum appetitum, non autem secundum æstimationem. i. q. 64. 2 ad 3.

34. Primum peccatum Adæ, vel dæmonum, non fuit blasphemia in Spiritum sanctum, licet potuerit esse. 2 2. q. 163. 4 ad 3.

35. Omnia peccata sunt in dæmonibus secundum reatum, sed tantum spiritualia, secundum affectum, i. q. 63. 2. o.

36. In dæmonibus non fuit labor, nec tædium, nec accidiæ peccatum, i. q. 63. 2 ad 2.

37. In dæmonibus non sunt proprie nisi duo peccata, s. superbia et invidia, i. q. 63. 2. o.

38. Dæmones non afficiuntur peccato carnali, sed tentant ex invidia, i. q. 63. 2 ad 1. et 2.

39. Dæmon tentavit primos parentes ex invidia, i. q. 63. 2. o.

40. Dæmon non potuisset tentare hominem in statu innocentiae, suggestione interiori, quia per hanc immutatur phantasia. 2 2. q. 165. 2 ad 2.

41. Dæmon tentans primos parentes promiserat Adæ quod sciret bonum et malum, sed non solvit oromissum. 2 2. q. 163. 2. o.

42. Dæmon tentans primos parentes non potuit sumere formam quam voluit, sed tantum serpentis. 2 2. q. 165. 2 ad 3.

43. Tentare ad nocendum est proprium dæmonum, sed mundus et caro tentant instrumentaliter. Deus autem tentât faciendo sciri virtutem tentât!, i. q. 114. 2. o. et 2 2. q. 97. 2. c.

44. Impugnatio dæmonum est ex malitia eorum, s. ex superbia et invidia, sed ordinatio ejus est a Deo. i. q. 64. 4. c. et q. 114. 1. o.

45. Dæmones dupliciter impugnant homines, s. instigando ad peccatum, et puniendo; secundo modo mittuntur a Deo, non autem primo modo. L o. 114. 1 ad 1.

46. Tentatio dæmonum non semper est peccatum, quia vitari non potest, sicut vitari potest tentatio camis; ideo tentatio camis sine peccato esse non potest, ut patet per glossam. 1 2. q. 80. 3 ad 3. et m. q. 41. 1 ad 3.

47. Dæmones maxime gaudent de peccato luxuriæ, propter difficultatem evadendi. 1 2. q. 73. 5 ad 2.

48. Omnia peccata sunt ex suggestione dæmonum indirecte, non autem directe, i. q. 63. 2. c. et q. 114. 3. o. et 1 2. q. 80. 4. o. et m. q. 8. 7 ad 2.

49. Dæmones non sunt causa peccatorum no-

25. Dæmones non diligunt se mutuo, licet concordiam habeant in malo, e q. 109. 2 ad 2.

26. Nulla passio sensitiva est in dæmonibus. sed timor et dolor voluntatis est in eis. e q. 63. 2 ad 2. et q. 64. 3. c

27. Furor, phantasia et concupiscentia non sunt in dæmonibus, nisi metaphorice, id est velle inordinate. L q. 54. 5 ad 3. et q. 58. 5. c. fi. ct q. 59. 4 ad L

28. Dæmon est caput omnium malorum, non influxu interiori, sed gubernatione exteriori, In quantum avertuntur a Deo. h. i. q. 8. 7. 8. o.

29. Dæmon et Antichristus sunt tantum unum caput malorum, quia Antichristus dicitur caput, quia in eo erit plenissime malitia diaboli, m. q. 8. 8 ad 1.

30. Dæmones meruerunt bcatitudinem, sed statim præbuerunt impedimentum ejus. i. q. 63. 5 ad 4. et 6. o.

31. Omnes dæmones simul peccaverunt, et tanto gravius, quanto superiores. E q. 63. 8 ad 1. et ad 3. et 2 2. q. 24. 3 ad 3.

32. In omnibus quæ agunt dæmones propria voluntate, peccant mortaliter, i. q. 64. 2 ad 5. et 1 2. q. 89. 4. o.

33. Peccatum dæmonis durat adhuc secundum appetitum, non autem secundum æstimationem. i. q. 64. 2 ad 3.

34. Primum peccatum Adæ, vel dæmonum, non fuit blasphemia in Spiritum sanctum, licet potuerit esse. 2 2. q. 163. 4 ad 3.

35. Omnia peccata sunt in dæmonibus secundum reatum, sed tantum spiritualia, secundum affectum, i. q. 63. 2. o.

36. In dæmonibus non fuit labor, nec tædium, nec accidiæ peccatum, i. q. 63. 2 ad 2.

37. In dæmonibus non sunt proprie nisi duo peccata, s. superbia et invidia, i. q. 63. 2. o.

38. Dæmones non afficiuntur peccato carnali, sed tentant ex invidia, i. q. 63. 2 ad 1. et 2.

39. Dæmon tentavit primos parentes ex invidia, i. q. 63. 2. o.

40. Dæmon non potuisset tentare hominem in statu innocentiae, suggestione interiori, quia per hanc immutatur phantasia. 2 2. q. 165. 2 ad 2.

41. Dæmon tentans primos parentes promiserat Adæ quod sciret bonum et malum, sed non solvit oromissum. 2 2. q. 163. 2. o.

42. Dæmon tentans primos parentes non potuit sumere formam quam voluit, sed tantum serpentis. 2 2. q. 165. 2 ad 3.

43. Tentare ad nocendum est proprium dæmonum, sed mundus et caro tentant instrumentaliter. Deus autem tentât faciendo sciri virtutem tentât!, i. q. 114. 2. o. et 2 2. q. 97. 2. c.

44. Impugnatio dæmonum est ex malitia eorum, s. ex superbia et invidia, sed ordinatio ejus est a Deo. i. q. 64. 4. c. et q. 114. 1. o.

45. Dæmones dupliciter impugnant homines, s. instigando ad peccatum, et puniendo; secundo modo mittuntur a Deo, non autem primo modo. L o. 114. 1 ad 1.

46. Tentatio dæmonum non semper est peccatum, quia vitari non potest, sicut vitari potest tentatio camis; ideo tentatio camis sine peccato esse non potest, ut patet per glossam. 1 2. q. 80. 3 ad 3. et m. q. 41. 1 ad 3.

47. Dæmones maxime gaudent de peccato luxuriæ, propter difficultatem evadendi. 1 2. q. 73. 5 ad 2.

48. Omnia peccata sunt ex suggestione dæmonum indirecte, non autem directe, i. q. 63. 2. c. et q. 114. 3. o. et 1 2. q. 80. 4. o. et m. q. 8. 7 ad 2.

49. Dæmones non sunt causa peccatorum no-

Urorum, nisi indirecte, s. persuadendo, vel proponendo aliquod appetibile. 1 2. q. 75. 3, o. et q. 80. 1. o. ct in. c. e 8. 7. o,

50. Dæmon potest Impedire usum rationis, si permittatur; ideo potest sufficienter impellere in actum peccati, non autem in peccatum. 1 2. q. 80. 3. o.

51. Dæmones Inducunt ad peccatum interius operando, s. In phantasiam et In appetitum sensitivum tantum. 1 2. q. 80. 2. o.

52. Dæmon non statim tentât hominem spiritualẽ de gravibus peccatis, h. i. q. 41. 4. c.

53. Dæmones victi non cessant a tentatione aliorum, nec ejusdem semper, sed ad tempus, 1. q. 114. 5. o.

54. Remedium semper est paratum hominibus contra dæmones, ex passione Christi, etiam tempore Antichristi), ih. q. 49. 2 ad 2. et ad 3.

55. Dæmones fingunt se esse animas defunctorum, ut inducant in errorem, vel etiam divina dispensatione apparent animæ defunctorum; nam, secundum Augustinum, non est absurdum credere, aliqua dispensatione permissum fuisse, ut non dominante arte magica vel potentia, sed dispensatione occulta, quæ pythoissam et Saulẽ latebat, se ostenderet spiritus justi aspectibus regis, divina eum sententia percussurus; vel non vere spiritus Samuelis a reque sua excitatus est, sed aliquod phantasma et illusio imaginaria, diaboli machinationibus facta, quam Scriptura Samuelem appellat, sicut solent imagines rerum suarum nominibus appellari, i. q. 89. 8 ad 2. et q. 117. 4 ad 2. et 2 2. q. 95. 4 ad 2. et q. 174. 5 ad 4.

56. Non licet habere familiaritatem cum dæmone, nec requirere veritatem ab eo, ad cognitionem occultorum, s. de iis quæ excedunt facultatem et cognitionem humanajn, nec a dæmonibus auxilium implorare, quia est apostasia a fide (secundum Augustinum), i. q. 114. 4. c. ad 2. et 2 2. q. 90. 2. 3. o. et q. 95. o. et q. 96. o.

57. Dæmon veritatem dicit, ut decipiat, i. q. 64. 2 ad 5.

58. Dæmones faciunt aliquas levitates, ut sint familiares hominibus, quos conantur decipere, i. q. 89. 4 ad 3. et 1 2. q. 89. 4 ad 3.

59. Quærere aliquid a dæmone, sponte occurrente licet, propter utilitatem aliorum, maxime quando virtute divina compelli potest ad dicendum vera, sicut Christus fecit. Nam et Beda dicit, non velut inscius dominus inquit, sed ut confessa peste quam tolerabat, virtus curantis gratius emicaret, et sicut Jacobus, et Simon, et judas fecerunt, non autem licet dæmonem invocare ad auxilium vel cognitionem occultorum, inquirendo ab ipso. 2 2. q. 90. 2. c. fi. et 3. c. et q. 95. 4 ad 1. et ad 3. et q. 96, 2 ad 3. fi.

60. Invocantes dæmonem peccant mortaliter, et sunt apostatæ a fide (secundum Augustinum) propter pactum initum cum dæmone, tacite vel expresse, vel verbotenus si invocatio intersit, vel facto aliquo, etiamsi sacrificia desint. 2 2. q. 96. 2 ad 3. fi.

61. Dæmones alliciuntur diversis generibus herbarum, animalium, carminum et rituum, ut signis, non autem ut rebus, i. q. 115. 5 ad 3. et 2 2. q. 85. 2 ad*2. et q. 96. 2. o.

62. Dæmones vocati sub certa constellatione veniunt, licet non subsint cælis, nec alicui virtuti corporali, ut ducant in errorem, vel quia cogũhtur a superioribus dæmonibus. i. q. 115. 5. o.

63. Dæmones vocati sub certa constellatione veniunt, quia sciunt illius virtutem juvare ad effectum requisitum, i. q. 115. 5 ad 2.

64. Dæmones plus vexant lunaticos in augmento lunæ, ut eam infament, et quia tunc cerebrum est sic dispositum per lunam, 1 q. 115. 5 ad 1.

65. Dæmones maxime anhelant ad hoc ut eis exhibeatur cultus divinus. 2 2. q. 85. 2 ad 3.

66. Deus non est in dæmone nec in peccatore simpliciter, sed ut est creatura, vel addendo per essentiam, præsentiam et potentiam, L q. 8. 1 ad 4.

67. Dæmon habet potestatem aliquam in homine, ex hoc quod subditur peccato originali, vel actuali, in. q. 71. 2. c. ad 1.

68. Nullus ante passionem Christi potuit evadere manus dæmonum, quin descenderet ad infernum. ih. q. 49. 2 ad 2. et 5 ad 1. et q. 52. 5 ad 2. et 6 ad 2.

69. Dæmon etiam nunc potest Deo permittere homines tentare quantum ad animam, et vexare quantum ad corpus, iie q. 49. 2 ad 2.

70. Idem dæmon potest recipere semen viri, et transfundere in mulierem; et generabitur homo qui erit filius viri, et non dæmonis, sicut et aliarum rerum semen assumunt (secundum Augustinum). i. q. 51. 3 ad 6.

71. Dæmones non permittuntur facere omnia quæ possunt naturaliter, nec datur eis potestas faciendi aliquid supematuraliter. i. q. 114. 4 ad 2. et m. q. 29. 1 ad 3. et q. 75. 4. c. ad 3.

72. Etsi dæmones animam alicujus sancti evocare non possint, neque cogere ad aliquid agendum, potest tamen hoc fieri divina virtute, ut dum dæmon consulitur, ipse Deus per suum nuntium, veritatem enunciet, sicut per Heliam respondit. 2 2. q. 174. 5 ad 4.

73. Dæmones frequenter apparent in figuris bestiarum, quæ designent conditiones eorum, ex providentia-et permissione Dei, sicut in figura serpentis, cum esset tamen in dæmone decipiendi cupiditas (secundum Augustinum). 2 2. q. 165. 2 ad 3.

74. Potestas duplex dæmonis, s. quæ sufficienter impellit in actum peccati, sed non in peccatum, et quæ trahit ad supplicium. 1 2. q. 80. 3. o.

75. Dæmones non possunt producere effectus qui non sunt in potestate alicujus virtutis naturalis active, ut suscitare mortuos, et hujusmodi, nisi in præstigio. i. q. 91. 1 ad 1. et ad 3. et q. 114. 4. c. ad 2.

76. Dæmones possunt vere naturales effectus producere, sed mediantibus agentibus naturalibus. i. q. 114. 4. c. ad 2. et q. 115. 5. ad l.*et q. 117. 3. c.

77. Dæmones nullam formam possunt influere in materiam, nisi mediante agente naturali, sed solus Deus. l. q. 91. 2. c. et q. 105. 1 ad 1. et q. 114. 4. c. ad 2.

78. Dæmon potest dupliciter facere aliquid apparere aliud quam sit, scilicet immutando alicujus phantasiam interius, et alios corporeos sensus, vel exterius aliquod corpus formando, i. q. 114. 4 ad 2.

79. Pluvia et venti, et quæcumque solo motu locali fiunt, possunt causari a dæmonibus. 1 2. q. 80. 2. c.

80. Christus sufficienter probavit quadrupliciter quod expelleret dæmones per virtutem Dei, et non per virtutem dæmonum, primo per hoc quod Satanás contra seipsum non dividitur; secundo exemplo aliorum, qui dæmonia ejiciebant per spiritum Dei; tertio quia dæmonium expellere non posset, nisi ipsum vicisset virtute divina; quarto quia nulla convenientia in operibus nec in effectu erat sibi et Satanæ, cum Satanás

disperderet quos Christus colligebat, iiii q. 43. 2 ad 3.

81. Christus permisit dæmones intrare in porcos et affligere illum quem liberavit, triplici ratione. scilicet ut instruat magnitudinem nocu-menti (temonum, qui hominibus insidiantur; ut omnes discerent quod nec adversus porcos audent aliquid facere, nisi ipse concesserit; et ut ostenderet quam graviora illos homines operati essent, quam in illos porcos, nisi essent divina providentia adjuti, m. q. 44. 1 ad 4.

82. Dæmones superiores expellunt inferiores corporaliter, non autem a dominio animæ; sed Christus utroque modo expellit utrosque. m. q. 43. 2 ad 3.

83. Locus duplex debetur dæmonibus, scilicet aer caliginosus, causa exercitandi homines usque ad diem iudicii; et infernus, ratione pænæ. i. q. 64. 4. o.

84. Dæmones, ubicumque sint, habent semper secum infernum; nec diminuitur pœna eorum ex recessu, i. q. 64. 4 ad 3.

85. Pœna dæmonium in nullo mitigatur per potestatem puniendi alios, i. q. 109. 2 ad 3.

DÆMONIACI nesciunt quid loquantur quando daemon loquitur in eis, sicut nec serpens auo diabolus tentavit Evam, nec asina qua angelus locutus est ad Balaam. 2 2. q. 165. 2 ad 4.

DAMNATIONE (A) - 1. propter peccatum Adæ, nullus potest liberari, nisi per Christum, qui solus fuit ab ea immunis, a qua liberatur aliquis tripliciter, s. per baptismum, martyrium, fidem

2. Homines damnati non sunt deputati ad exercitium aliorum, quia non habent ordinem naturæ inter se, sicut dæmones. i. q. 64. 4 ad 2.

3. Damnati non possunt velle bonum actualiter, et tamen voluntas eorum naturaliter inclinatur ad bonum, i. q. 64. 2. o. et 1 2. q. 85. 2 ad 3.

4. Damnati blasphemant Deum mente et voce, et in hoc peccant. 2 2. q. 13. 4. o.

5. Damnati liberum arbitrium habebunt, et voluntatem in malo obstinatam, iiii a. 18. 4 ad 3.

6. Damnati non pœnitent de malis quæ fecerunt, ratione cuius, sed ratione pœnæ. 2 2. q. 13. 4. c. et 11L q. 86. 1. c.

7. Damnati non amant eos quos prius inordinate dilexerunt, sed causas dilectionis. 2 2.

8. Pœna damnatorum nunquam finietur, contra Origenem. i. q. 10. 3 ad 2. et q. 64. 2. c.

9. Obstinatio in damnatis est perpetua culpa et pœna. Sed non demerentur, quia non sunt in via, sed ad terminos pænæ devenerunt. 2 2. q. 13. 4 ad 2.

10. In damnatis erit varietas pœnarum, non refrigerans, sed magis affligens, i. q. 10. 3 ad 2. et 1 2. q. 67. 4 ad 2.

11. Bona quæ damnati fecerunt hic, prosunt eis in inferno, in. q. 89. 6 ad 3.

12. Bona quæ damnati fecerunt hic, prosunt eis in inferno, ad mitigationem pænæ, impediendo ne incurratur, non autem subtrahendo, nec fortificando subjectum, nec minuendo remorsum conscientiae, m. q. 89. 6 ad 3.

13. Quælibet pœna damni vel sensus in damnatis excedit omnem pœnam et dolorem cuiuscumque viatoris, etiam Christi, in. q. 46. 6 ad 3.

14. Corpora damnatorum cum suis deformitatibus resurgent. Suppi, q.

15. Nihil erit quo corpora damnatorum corrumpi possent. Suppi, q. 86.

16. Corpora damnatorum futura sunt passibilia, sine mutatione naturalis dispositionis propter Justitiam. Suppi, q. 86. 3. o.

17. Sicut per multa et varia damnati peccaverunt, conveniens est ut multipliciter et ex multis affligantur. Suppi, q. 97. 1. o.

18. Cum post diem iudicii nullum corpus mixtum remansurum sit, vermis qui damnatis assignatur, non erit materialis sed spiritualis, qui conscientiae remorsus dicitur. Suppi, q. 97. 2. c.

19. Ratione lacrymarum resolutionis fletus non erit in damnatis, ratione vero commotionis eturbationis capitis in damnatis fletus esse poterit. Suppi, q. 97. 3. o.

20. Ut dispositio inferni miseriae damnatorum conveniat, erunt in eo tenebrae corporales, cum quadam tamen luce, ut videant damnati ea quæ animam torquere possunt. Suppi, q. 97. 4. c.

21. ignis inferni erit corporeus. Suppi, q. 97. 5. o.

22. Ignis quo torquentur damnati in Inferno est ejusdem speciei cum igne nostro. Suppi, q. 97. 6. c.

23. Etsi nullus scit ubi infernus sit constitutus, nisi qui de hoc a Spiritu sancto edoctum fuerit, conveniens tamen est ut sub terra esse credatur. Suppi, q. 97. 7. o.

24. Quamvis damnati voluntate naturali aliquid bonum velle possunt, tamen voluntate deliberata non bene volunt illud. Suppi, q. 99. 1. c.

25. Damnati per se non pœnitebunt de peccatis, sed per accidens inquantum affligentur a pœna, quam pro peccatis sustinent. Suppi, q. 98. 2. o.

26. Non vellent damnati non esse, inquantum non esse consideratur secundum se, quia illud non est appetibile, inquantum vero consideratur ut est ablativum pœnalis vitæ aut alicujus miserie non esse potest desiderari a damnatis. Suppi, q. 98. 3. c.

27. Damnati propter consummatum suum odium gaudent de malis et dolent de bono, et sic vellent secum alios esse damnatos. Suppi, q. 98. 4. o.

28. Damnati Deum odio prosequuntur, cum illum non percipiant in se, sed in effectu suæ justitiæ, qui est illis in pœnam. Suppi, q. 98. 5. c.

29. Cum meritum vel demeritum ordinetur ad aliquod bonum vel malum consequendum, neque boni merebuntur neque mali demerebuntur, quia eorum mala voluntas non est demeritum sed pœna. Suppi, q. 98. 6. c.

30. Damnati habebunt actualem notitiam eorum quæ sciverunt, ut inde tristitia, non laetitia afficiantur. Suppi, q. 99. 7. o.

31. Damnati nullo modo possunt cogitare de Deo per se, hoc est, tamquam totius bonitatis principio, per accidens vero, hoc est, per Dei effectus, inquantum punit, et alia id genus poterit Deus a damnatis cogitari. Suppi, q. 98. 8. c.

32. Damnati ante diem iudicii bonos in gloria sua vident» sed post diem iudicii visione beatorum privabuntur. Suppi, q. 98. 9. o.

DAMNUM - 1. est ex hoc quod aliquis minus habet quam debet habere. 2 2. q. 62. 4. c.

2. Dare alicui occasionem damni, vel periculi, semper est illicitum. 2 2. q. 77. 3. c.

3. Omnes qui sunt quocumque modo causa damni, qui in his versibus sunt, s. Jussio, consilium, consensus, palpo, recursus, Participans, mutus, non obstands, non manifestans, tenentur ad restitutionem totius. 2 2. q. 62. 7. o.

4. Damnificatio duplex, m. in re habita, et in re habenda. In prima tenetur quis restituere totum, in secunda vero aliquid secundum estimationem et arbitrium sapientis. 2 2. q. 02. 2 ad 3. et 4. o.

DANIEL - fuit simul accusator et iudex senum, instinctu Dei. Et iudicavit non subditos ex commissione. 2 2. q. 67. 1 ad 1. et 3 ad 3.

DATIO. - 1. De ratione dationis nihil est, nisi quod datum libere habeatur a dante, i. q. 38. 1. c.

2. Inter dantem et datum non requiritur distinctio, nisi rationis, i. q. 38. 1 ad 1.

3. Dans semper distinguitur realiter ab eo cui datur, i. q. 38. 1 ad 1.

4. Datio duplex, scilicet ex debito, et ex amore. In prima potest esse vitium acceptionis personarum, non autem in secunda, i. q. 23. 5 ad 3. et fi. et 2 2. q. 63. 1 ad 3.

5. Aliquis dupliciter aliquid dat illicite, scilicet vel quia ipsa datio est illicita et contra legem, sicut patet in eo qui simoniace aliquid dedit, vel quia propter rem illicitam dat, 1° cet ipsa datio non sit illicita, sicut cum quis dat meretrici propter fornicationem. 1 2. q. 73. 8. c. ad 3. et 2 2. q. 62. 5 ad 2.

6. Datio et missio dicuntur tantum temporaliter in divinis, sed donum aeternaliter, i. q. 38. 1 ad 4. et q. 43. 2. o.

7. Datio, datum et donum, in divinis dicuntur notionaliter, ut important auctoritatem respectu dati. Sed sine illa dicuntur essentialiter, i. q. 38. 1. o.

8. Donum quadrupliciter differt a dato in divinis, quia non consignificat tempus, est aeternum, significat aptitudinem et liberalitatem. i. q. 38. 1 ad 4. et 2 ad 3.

9. Divinae personae dantur nobis invisibiliter missae, tantum secundum dona gratum facientia. 1. q. 43. 3. o. et in. q. 72. 7. c.

10. Dari convenit essentialiter, et cuilibet personae divinae, et a seipsa. 1. q. 43. 4 ad 1.

11. Spiritus sanctus potest dici datum nostrum, non autem donum nostrum, i, q. 38. 2 ad 3.

12. Nulla creatura potest dare Spiritum sanctum. 1. q. 43. 8. c. fi.

13. Nulla creatura potest dare Spiritum sanctum, licet aliquis possit esse minister collationis ejus. 1. q. 42. 8 fi. et iii q. 8. 1 ad 1.

14. Dare Spiritum sanctum dicitur dupliciter, s. auctoritate, et sic est tantum Dei, et ministerio, et sic homines, et Christus secundum quod homo dicuntur eum dare. m. q. 8. 1 ad 1.

DAVID. - 1. Peccante David, populus punitur, primo propter bonum unitatis, secundo propter demerita populi in sequendo Absalon, tertio quia populus erat possessio ejus. 2 2. q. 108. 4 ad 1.

2. David propheta, secundum glossam, dicit se servasse ordinem doctrinae, prout transeundum est a facilioribus ad difficiliora, constringens se maledicto, si eum non servasset. 2 2. q. 189. 1 ad 4. et 6 ad 2.

DE. - 1. et ex, denotant habitudinem causae efficientis, vel materialis, non autem formalis, vel finalis, i. q. -39. 2 ad 5. et 8. c.

2. Quicquid est de aliquo, est ex aliquo, non autem e converso, quia, de, dicit principium, et consubstantialitatem: ex, vero, dicit principium tantum, iii q. 75. 8. c.

3. De, dicit principium consubstantiale efficiens, vel formale subsistens, vel materiale. L q. 41. 3 ad 1 et ad 2. et 111. q. 32. 2. c. et q. 75. 8. c.

DEBITUM - 1. In communi importat ordinem exigentiae, vel necessitatem alicujus ad quod ordinatur, i. q. 21. 1 ad 3.

2. Aliquid dicitur debitum dupliciter, scilicet secundum se, ul finis, vel propter aliud, ut ea quae sunt ad finem. 2 2, q. *14. 1. c.

3. Debitum duplex, scilicet naturae et meriti. 1 2. q. 111. 1 ad 2.

4. Debitum duplex, scilicet legale et morale. 1 2. q. 99. 5. o. et 2 2. q. 23. 3 ad 1. et q. 31. 2 ad 3. et q. 78. 2 ad 2. et q. 80. 1. c. et q. 102. 2 ad 2. et q. 106. 1 ad 2. et 4 ad 1. et q. 114. 2. c. et q. 117. 5 ad 1. et q. 118. 3 ad 2.

5. Debitum duplex, s. necessitatis et congruitatis vel utilitatis. 1 2. q. 99. 5. c. et iii q. 64. 5 ad 3.

6. Aliquid est alicui debitum dupliciter, s. ratione necessitatis, vel quia dat aliquid. 2. 2. q. 187. 4. c.

7. Debitum non minuit meritum, nisi minuatur voluntarium, L q. 21. 1 ad 3. et 1 2. q. 114. 1 ad 1. et 2 2. q. 100. 3 ad 2. et q. 104. 1 ad 3. et q. 186. 5 ad 5.

8. Deus nulli est debitor, i. q. 21. 1 ad 4. et 1 2. q. 99. 5. c. et q. 111. 1 ad 2. et q. 114. 1 ad 3.

9. Deus reddit duplex debitum, s. respectu suae sapientiae et voluntatis, et respectu creaturae. Sed primum praesupponitur in secundo. 1. q. 21. 1 ad 3. et 4. c. et 1 2. q. 114. 1 ad 3.

10. In Deo est principaliter ratio, et causa debiti. 2 2. q. 106. 1. c.

11. Coniuges in petendo debitum, et in aliis, sunt aequales, secundum proportionem, non autem secundum quantitatem. 2 2. q. 32. 8 ad 2.

12. Petere debitum a coniuge in festo non licet, quia est incongruum, tamen non est peccatum mortale, si sine contemptu fiat. 2 2. q. 186. 9 ad 3.

13. Tenentur coniuges sibi mutuo debitum praestare, cum sacrum conjugium institutum sit. ut et vitetur fornicatio, et ut liberis opera detur, salva tamen utriusque incolumitate. Suppi, q. 64. 1. o.

14. Cum natura mulieres sint verecundae, ita ut non audeant petere debitum a viris sibi praestari, tenetur vir etiam uxori non petenti debitum reddere, si aliauo signo id eam velle percepit. Suppi, q. 64. 2. o.

15. Sunt vir et uxor in actu conjugii aequales quantum ad aequalitatem proportionis, non autem quantum ad aequalitatem quantitatis. Suppi, q. 64. 3. o.

16. Non potest vir aut uxor absque mutuo consensu continentiam vovere. Suppi, q. 64. 4. c.

17. Cum actus matrimonialis propter delectationem carnis reddat hominem ineptum ad spiritualia, non licet petere debitum actus matrimonii diebus sacris. Suppi, q. 64. 5. o.

18. Non peccat mortaliter vir aut uxor si debitum diebus festis petat; si tamen hoc faciat sola delectationis causa, gravius peccat quam qui hoc facit, ut sibi de lubrico carnis caveat. Suppi, q. 64. 6. c.

19. Tenentur coniuges etiam diebus festis, et quacumque hora sibi mutuo debitum reddere, salva tamen honestate. Suppi, q. 64. 7. o.

DECIMAE - 1. In communi. Non solvebantur ex praecepto ante legem quia non erant determinati ministri. 2 2. q. 87. 1 ad 2.

2. Oblationes et decimae in veteri lege erant sacramenta, non autem nunc, quia tunc erant ut figuratae, nunc autem ut morales, iii q. 65. 1 ad 7.

3. Decimae non erant oblationes, nec sacrificia, quia non offerebantur Deo immediate, sed ministris ejus. 2 2. q. 85. 3 ad 1.

4. Decimatio est actus moralis, inquantum offertur ad cultum Dei, et ad sustentationem ministrorum ejus, sed est figurails, inquantum significat imperfectionem dantis decimas, in. q. 31. 8. c. et q. 65. 1 ad 7.

5. Praeceptum de solutione decimarum quoad sustentationem ministrorum Dei est morale, et juris naturalis, sed quoad certum numerum est judiciale, sed quoad significationem ejus est cæremoniale; et quoad Christianos, est praeceptum Ecclesiae positivum. 2 2. q. 87. 1. o.

6. In doctrina Christi et apostolorum continetur praeceptum de decimis quantum ad id quod est morale tantum. 2 2. q. 87. 1 ad 2.

7. Ecclesia potest determinare aliam partem ad solvendum quam decimam. 2 2. q. 87. 1. c.

8. Jus percipiendi decimas potest vendi Ecclesiae, non autem laicis, licet fructus quandoque eis concedantur. 2 2. q. 87. 3. c. ad 3. et q. 100. 4 ad 3.

9. Decimæ possunt dari in feudum. 2 2. q. 57. 3 ad 3.

10. Non solvens decimas, ubi non est consuetudo, non peccat, si est paratus solvere, ad mandatum Ecclesiae. 2 2. q. 87. 1 ad 5.

11. Decimati non convenit Christo, sed cui libet alii, qui significat liberationem a peccato originali, lix. q. 31. 8. o.

12. Judæi dabant decimas prædiales, non autem personales. 2 2. q. 87. 2 ad 1.

13. Judæi dabant tres decimas ex praecepto Dei, primas ministris, sicut et nunc* secundas in sacrificia, quæ cessaverunt, tertias pauperibus, quæ nunc plus debentur. 2 2. q. 87. 1 ad 4.

14. Pauper tenetur dare decimas sacerdoti, licet sit dives. 2 2. q. 87. 3 ad 1. et 4 ad 4.

15. Omnes clerici tenentur dare decimas papæ, si petat. 2 2. q. 87. 4 ad 3.

16. Clerici tenentur dare decimas de prædiis propriis, non autem de prædiis Ecclesiae. 2 2. q. 87. 4. c. ad 1.

17. Religiosi curati possunt exigere decimas, nec tamen tenentur dare, non curati vero e converso. habent tamen aliquam immunitatem, secundum diversas concessionem eis a sede apostolica factas. 2 2. q. 87. 3 ad 3. et 4 ad 2.

18. Petens decimas, ubi non est consuetudo, peccat. 2 2. q. 87. 1 ad 5.

19. Ecclesia abstinet a decimis exigendis, in terris in quibus non est consuetum decimas solvere. 2 2. q. 45. 8 ad 5.

20. Ecclesia potest petere decimas ab emente rem non decimatam, et etiam a vendente. 2 2. q. 87. 2 ad 4.

21. Decimæ debent dari iis quibus«solent dari secundum consuetudinem, licet personales magis conveniant Ecclesiae parochiali, prædiales vero Ecclesiae ubi est ager. 2 2. q. 87. 3 ad 2.

22. Decimæ debent in usus pauperum per clericos dispensari. 2 2. q. 87. 1 ad 4. et 3 ad 1. et 4 ad 4.

23. Decimæ debent dari de omni re possessa secundum consuetudinem, s. de omni lucro prædiali, vel personali, et de meretricio, et histriornatu, et hujusmodi, sed Ecclesia non debet recipere, quamdiu sunt in peccato. 2 2. q. 87. 2. o.

24. Decimæ non debent dari de rapina, furto, vel usura, nec de aliis obnoxiis restitutioni, sed de fructibus rei emptæ ex usuris. 2 2. q. 87. 2 ad 2.

25. Nullus tenetur dare decimas, de re sibi ablata furto, vel rapina, nisi ob culpam, scilicet negligentiae. 2 2. q. 87. 2 ad 4.

26. Decimæ de herbis, et aliis minimis dantur de consilio» non autem de praecepto, sicut nec

In veteri lege, nisi de consuetudine patriæ. 2 2 q. 87. 2 ad 3.

27. Decimæ debent dari non deductis expensis, nec tributis, nec mereede operariorum. 2 2. q. 87. 2 ad 4.

DECOR faciei est periculosus, et tamen non fuit causa principalis matrimonii Jacob cum Rachel, sed fuit causa secunda, et hoc bene potest esse sine peccato, vel quandoque est cum peccato veniali; si autem esset principalis causa, libido pulchritudinis tunc non excusaretur a peccato mortali, si esset effrenata libidu. 2 2. q. 167. 2. c. fi.

DEFECTUS - 1. sumitur dupliciter, s. privative et negative; secundus est in omni creatura, primus autem non est in angelis, i. q. 12. 4 ad 2.

2. Defectus in effectu contingit dupliciter, s. defectu agentis et defectu patientis, i. q. 49. 1. c.

3. Defectus in effectu naturæ et artis contingit quadrupliciter, s. ex defectu agentis, materiae, formæ et effectus, sed in moribus tantum ex primo. 1. q. 49. 1. c. ad 3.

4. Malum in defectu actionis semper causatur ex defectu agentis, i. q. 49. 1.2. c.

5. Id quod sequitur defectum actionis non attribuitur agenti, nisi cum potest, et debet agere. 1. q. 49. 1 ad 3. et 2 ad 3. et 1 2. q. 6. 3. c. et q. 79. 1. c.

6. Defectus naturæ humanæ contingit dupliciter, s. vel quia nondum pervenit ad ultimam perfectionem naturæ, ut in pueris, vel quia recedit ab ea, ut in senibus, i. q. 99. 1 ad 4.

7. Defectus duplex sequitur ex peccato, s. ut pœna a iudice, vel consequens poenam, primus debet esse æqualis in peccato æquali, non autem secundus. 2 2. q. 164. 1 ad 4.

8. Christus curans corporalitatem, et passibilitatem corporis nostri curavit omnes alios defectus nostros, quia omnes causantur ex ea superadditis quibusdam particularibus causis, in. q. 14. 4 ad 1.

9. Nullus defectus potest esse in Deo. i. q. 49. 2. c. et 2 2. q. 161. 1 ad 4.

10. Nullus aefectus reducitur in Deum, sicut in causam. 2 2. q. 24. 10. c.

11. Intellectus angeli non habet defectum, si defectus accipiatur privative, ut s. careat eo quod habere debet; si vero accipiatur negative, sic quælibet creatura invenitur deficiens Deo comparata, dum non habet illam excellentiam quæ invenitur in Deo. i. q. 12. 4 ad 2.

DEGRADATIO aufert ordinis exeeutionem, quasi in perpetuum, sed excommunicatio solum usque ad emendationem, in. q. 82. 8 ad 3.

DEIFICATUS prædicatur de humanitate Christi, non autem de homine Christo, in. q. 16. 3. c. ad 2. et 5 ad 2.

DEITAS - 1. inquantum una in pluribus personis convenit cum forma nominis collectivi, i. q. 39. 5 ad 6.

2. Deitas non potest supponere pro persona. 1. q. 39. 5. o.

DELECTATIO - 1. non est generatio, sed generatum esse. 1 2. q. 31. 1. c. et q. 35. 5. c.

2. Delectatio, secundum Aristotelem, est quidam motus animæ, et constitutio simul tota, et sensibilis in naturam existentem. 1 2. q. 31. 1. c.

3. Delectatio est motus, qui est actus perfecti, non autem est motus, qui est actus existentis in potentia. 1 2. q. 31. 2 ad 1.

4. Delectatio est motus in appetitu animali, consequens apprehensionem boni naturalis, præsentis per sensum. 1 2. q. 11. 1 ad 3. et q. 31. 1. c. ad 2. et q. 35. 1. c.

Delectatio	INDEX HI	Delectatio
<div><div>5. Delectatio est operatio causaliter non autem formallter, nec essentialiter. 1 2. q. 31. 1 ad i.</div><div>6. Delectatio est passio animæ. 1 2. q. 31. 1. l.o. et 4 ad 2. et 5. c. fi. ct ad 2. et q. 35. 1. c,</div><div>7. Nulla delectatio est quid optimum, 1 2. q. 2. 6. o.</div><div>8. Objectum delectationis est bonum appa-rens, conveniens, conjunctum. 1 2. q. 43. 1. 2.</div><div>9. Delectatio est quletatio cognita in re conve-nienti. 1 2. q. 11. 1 ad 3. et q. 34. 1« c. et q. 43. 1. c.</div><div>10. Delectatio est quies appetitus tendentis in finern, propter præsentiam ejus, sed est mo-tus appetitus ab appetibili præsentc immutante appetitum. 1 2. q. 31. 1 ad 2. et q. 33. 3 ad 1. et q. 34. 2 ad 2. et 3 ad 3. et 4. c. ad 1. et q. 38. 1. c.</div><div>11. Delectactio est sicut quies naturalis, sed tristitia est sicut quies violenta. 1 2. q. 31. 8. c. ad 1.</div><div>12. Delectari de Deo in via plene non possumus, sicut nec Deum cognoscere. 2 2. q. 44. 6. o.</div><div>13. Nulla delectatio est in carentibus omni co-gnitione. 1 2. q. 11. 2. c. et q. 31. 1. c. et q. 32. 1. c. et q. 35. 1. c. et q. 41. 3. c.</div><div>14. Delectatio proprie dicta est in Deo. 1 2. q. 31. 4 ad 2.</div><div>15. Delectatio, diversimode est in Deo, angelis, hominibus et brutis. 1 2. q. 31. 4 ad 2.</div><div>16. Delectatio est in appetitu sensitivo et in appetitu intellectivo. 1 2. q. 30. 1. c. et q. 31. 4. o. et q. 35. 1. c.</div><div>17. Omnis delectatio est proprium accidens beatitudinis, vel partis ejus. 1 2. q. 2. 6. c. et q. 3. 4. c.</div><div>18. Causa proxima delectationis est operatio, cujus objectum est causa remota. 1 2. q. 32. 1. o.</div><div>19. Oportet quod omnis delectatio aliquam operationem consequatur. 1 2. q. 32. 1. o.</div><div>20. Omnis operatio procedens ex habitu perfi-ciente naturam causât delectationem. 1 2. q. 100. 9. c. ad 3.</div><div>21. Operatio non est propter delectationem, sed e converso. 1 2. q. 4. 2. o. '</div><div>22. Delectatio est major in principio operatio-nis quam in processu ejus continuitate, quamvis forte in processu operatio sit intensior, et hoc triplici ratione, scilicet primo, quia cum operatio sit delectationis causa, quanto aliquid attentius operatur, tanto major delectatio ex operatione consurgit, homo autem in principio operationis attentior est ad operationem quam in progressu, et ideo in progressu operationis quando aliquis negllgentius intendit operationi, non sentit tan-tam in operatione delectationem; secundo quia oportet in nobis delectationem esse secundum modum nostræ naturæ, unde cum nostra natura sit mutabilis, non est nobis semper idem de-lectabile, quia jam mutati sumus a pristina dispo-sitione, et sic post pauca, non est nobis conve-niens quod prius conveniens erat, et ideo quod prius erat delectabile, postea fit minus delecta-bile, vel etiam triste, et hæc est etiam ratio, quare continuitas unius rei in nobis fastidium parit; alternatio vero delectat; tertio quia cum ad delectationem requiratur convenientis perce-ptio, quanto aliquid minus sentitur, minus est delectabile: res autem in sui novitate magis sen-tiuntur, quia postmodum earum dispositio fit quasi qualitas quædam inhærens sentientibus. 1 2. q. 32. 1 ad 3.</div><div>23. Operatio unius potest esse causa delecta-tionis in alio tripliciter, s. benefaciendo, facien-do æstimationem boni ejus, et propter amorem vel odium. 2 2. q. 32. 5. o.</div></div>		<div><div>24. Ad delectationem requiruntur duo, s. ade-ptio, vel conjunctio, vel praesentia boni con-venienti*, et cognitio hujus. 1 2. q. 32. o. et q. 33. 1. c. et q. 35. 1. 7. c. et q. 43. 1. c.</div><div>25. Motus est causa delectationis tripliciter, primo quia mutamur, secundo quia objectum excedit, tertio ratione cognitionis. 1 2. q. 32. 2. o.</div><div>26. Consueta delectant, quia fiunt connatu-ralla, 1 2. q. 32. 2 ad 3. et 8 ad 3.</div><div>27. Raro contingentia delectant, ratione admi-rationis et desiderii. 1 2. q. 32. 8 ad 3.</div><div>28. Benefacere aliis, est causa delectationis tripliciter, scilicet propter spem, vel amorem, ratione excellentiæ et ratione libertatis, i 2. q. 32. 6. o.</div><div>29. Amor et concupiscentia causant delecta-tionem, sed magis spes. 1 2. q. 32. 3 ad 3. et q. 35. 3 ad 2. et q. 100. 9 ad 3.</div><div>30. Spes ratione praesentis æstimationis dele-ctat, sed ratione absentiae affligit. 1 2. q. 32. 3 ad 2. et q. 40. 8 ad 2.</div><div>31. Sensus magis delectat quam spes, et hæc magis quam memoria, quia delectatio est de re præsentī. 1 2. q. 32. 3. o. et 2 2. q. 30. 1 ad 3.</div><div>32. Vincere delectat inquantum demonstrat propriam excellentiam, ideo omnes ludi et pu-gnæ delectant, propter spem victoriæ. 1 2. q. 32. 6 ad 3.</div><div>33. Otium, ludus, et omnia quæ ad requiem pertinent, sunt delectabilia, inquantum auferunt tristitiam, quæ est ex labore. 1 2. q. 32. 1 ad 3.</div><div>34. Omne simile ratione unitatis delectat, sed contristat per excessum corrumpendo, vel ut impedit proprium bonum. 1 2. q. 32. 7. o.</div><div>o5. Redarguere et punire delectant, ratione propriæ excellentiæ, vel amoris, non autem pro-pter malum alterius. 1 2. q. 32. 6 ad 3.</div><div>36. Dare aliis delectat, inquantum indicat pro-prium bonum, sed contristat inquantum evacuat illud. 1 2. q. 32. 6 ad 1.</div><div>37. Tristitia est causa per accidens delectatio-nis, inquantum facit magis eam appeti, et pro-pter eam fertur. 1 2. q. 35. 3 ad 1. et q. 48. 1. c.</div><div>38. Tristitia in præsentī causât delectationem, inquantum repraesentat in memoria rem dile-ctam, sed in præterito, quia evasit ab aliquibus tristibus et doloris. 1 2. q. 32. 4. o.</div><div>39. Dilatatio metaphorice sumpta est effectus delectarionis, amoris et desiderii. 1 2. q. 33. 1. o. et q. 37. 2. c.</div><div>40. Qui delectatur, constringit rem delectan-tem, dum ei fortiter inhæret, sed cor suum am-pliat, ut perfecte fruatur. 1 2. q. 33. 1 ad 3.</div><div>41. Delectatio perficit operationem tripliciter, s. ut finis, ut forma, et augendo. 1 2. q. 4. 1 ad 3. et q. 33. 4. o. et q. 34. 4 ad 3? et q. 40. 8/c.</div><div>42. Quælibet delectatio mitigat quamlibet tri-stitiam. 1 2. q. 35. 4 ad 2. et ad 3. et q. 38. 1. o. et 3. 4. c. et 5. o. et q. 48. 1. o. et m. q. 46. 8 ad 2.</div><div>43. Delectatio contemplationis adjuvat usum rationis, corporales autem impediunt tripliciter, s. per distractionem, contrarietatem et ligatio-nem. 1 2. q. 4. 1 ad 3. et q. 33. 3. o. et 4 ad 1. et q. 34. 1 ad 1. et 2 2. q. 15. 3. o. et q. 53. 6. o.</div><div>44. Delectatio maxime corrumpit æstimatio-nem prudentiæ, et præcipue in venereis, quia totam animam absorbet. 2 2. q. 53. 6. c. et q. 55. 8 ad 1. et q. 153. 5 ad 1.</div><div>45. Delectationes spirituales causant deside-rium sui sine fastidio, nisi per accidens ratione corporis. 1 2. q. 33. 2. o.</div></div>

46. Delectationes corporales ratione habiti excedentis causant fastidium, sed ratione non habiti causant desiderium. 1 2. q. 33. 2. o.

47. Delectationes corporales sunt medicinales, contra fastidium, vel sunt ægritudinales, i. inordinate amatæ. 1 2. q. 31. 5. c. fi. ad 1, et q. 48. 1. c.

48. Omnis tristitia impedit omnem delectationem per redundantiam, sed per se impedit tantum contraria. 1 2. q. 35. 4 ad 2. et ad 3. et 6. c. fi. et m. q. 46. 8 ad 2.

49. Omnis tristitia impedit aliquam operationem. inquantum est contraria operanti. Sed non omnis delectatio coadjuvat ad operandum. Imo extranea impedit, avertendo intentionem. 1 2. q. 33. 3. 4. c.

50. Operatio secundum se est delectabilis, sed per accidens est pœnosa, et contristans, \$. ratione motus fatigantis, ideo quies est delectabilis per accidens, i. removendo contristans, \$. motum. 1 2. q. 32. 1 ad 3.

51. Quaelibet delectatio contrariatur cuilibet tristitiæ secundum dispositionem subjecti, et secundum effectus, quia per primum natura confortatur, et per secundum molestatur. 1 2. q. 35. 4 ad 2. et ad 3. et q. 38. 1 ad 1.

52. Delectationi considerationis intellectus nulla tristitia contrariatur ratione sui, sed tantum ratione objecti. 1 2. q. 31. 5. c. fi. et q. 32. 7 ad 2. et q. 35. 5. o. et 2 2. q. 9. 4. ad 2. et . 180. 8. c. et m. q. 46. 7 ad 4.

53. Dolor et tristitia contrariantur cuilibet delectationi secundum genus, non autem secundum speciem. 1 2. q. 35. 3. 4. o. et q. 38. 1 ad 1.

54. Delectatio potest esse integra et perfecta, non autem tristitia, sed semper est secundum partem. 1 2. q. 35. 6. c.

55. Delectatio et tristitia de eodem contrariantur secundum speciem, sed de oppositis habent convenientiam, et de disparatis sunt disparata. 1 2. q. 35. 4. o. et 5. c. et q. 36. 1 ad 2.

56. Omnes fugiunt quamlibet tristitiam, non autem omnes appetunt quamlibet delectationem. 1 2. q. 39. 1 ad 2. et 3. c.

57. Appetitus delectationis est major quam fuga tristitiæ secundum se, sed per accidens, est e converso tripliciter, s. primo, quia tristitia magis sentitur, secundo ex causa, tertio ex effectu. 1 2. q. 35. 6. o. et 2 2. q. 138. 1. c.

58. Delectatio magis afficit quam tristitia, quæ magis sentitur. 1 2. q. 29. 3. o.

59. Omne animal appetit delectationes naturaliter, ut medicinas, contra labores sensuum, et motuum. 1 2. q. 32. 7 ad 2. et 2 2. q. 4. 6. c.

60. Delectatio appetitus naturalis dicitur tantum delectatio; et opposita passio, dicitur dolor. Sed delectatio appetitus animalis dicitur etiam gaudium; et opposita passio, dicitur tristitia. Primæ sunt in quælibet potentia, secundæ vero in concupiscibili tantum. 1 2. q. 31. 3. o, et q. 35. 2. 7. c. et q. 41. 3. c.

61. Juvenes et melancholici vehementer appetunt delectationes sensuum, propter laborem suæ naturæ. 1 2. q. 32. 7 ad 2.

62. Delectatio naturaliter appetitur propter se finaliter, non autem formaliter, nec effective. 1 2. q. 2. 6 ad 1. et ad 3. et q. 34. 2 ad 2.

63. Delectatio corporalis plus appetitur quam spiritualis, per accidens, quia quidam abundant sensu et deficiunt intellectu; et quia pluribus est nota quam spiritualis. 1 2. q. 2. 6. c. ad 1.

64. Non omnis delectatio est bona, nec omnis est mala, sed aliqua est bona, et aliqua mala. 1 2. q. 34. 1. 2. c.

65. Omnis tristitia per se est mala, licet per accidens possit esse bona, sed non omnis delectatio est bona per se. m. q. 15. 6 ad 2. ct ad 3.

66. Delectatio de apparenti bono, et verum malo, et tristitia de apparenti malo, et vero bono, sunt malæ moraliter. 2 2. q. 35. 1. c.

67. Tristitia est materia delectationis et gaudii, per accidens tantum, et e converso, inquantum tristitiæ accidit esse bonum, et illis malum. 1 2. q. 35. 3 ad 2. et ad 3.

68. Delectatio non dicitur morosa, nisi sit cum consensu rationis deliberatæ. 1 2. q. 74. 6 ad 3. et q. 88. 4 ad 2.

69. Consensus rationis in delectationem cogitationis pravæ, ratione objecti est peccatum mortale, sed ratione cogitationis tantum est veniale, vel nullum puta cum aliquis causa disputationis, vel confessionis, et huiusmodi, cogitat de peccatis carnalibus. 1 2. q. 31. 5. c. et q. 74. 8. o. et q. 88. 5 ad 2 et 2 2. q. 154. 4. c. et q. 180. 7. o.

70. Delectatio actus conjugalis de se non est peccatum mortale, nec veniale. 1 2. q. 34. 1 ad 1.

71. Actus matrimonii propter delectationem tantum, intra limites matrimonii, est peccatum veniale, sed extra limites matrimonii, vel excludendo ordinem finis ultimi, est peccatum mortale, quia quando est peccatum luxuriæ, propter solam inordinationem concupiscentiæ, sicut cum aliquis libidinose accedit ad suam uxorem, tunc est distinguendum, quia quandoque est talis inordinatio, quæ excludit ordinem finis ultimi, puta cum aliquis intantum concupiscit delectationem veneream, uod ab ea non abstineret propter præceptum Dei; et quod illam mulierem cognoscere vellet, vel etiam aliam, præter matrimonii legem, et sic est peccatum mortale; quia concupiscentia non refrenatur intra limites matrimonii; aliquando vero inordinatio concupiscentiæ non tollit ordinem ultimi finis, quando s. aliquis, etsi superabundet in concupiscentia delectationis venereæ, tamen potius ab ea abstineret quam contra Dei præceptum ageret, nec istam mulierem, aut aliam cognosceret, si sua uxor non esset, et tunc concupiscentia sistit intra limites matrimonii, et est peccatum veniale. Manifestum est enim quod in quibusdam peccatis est quidem aliqua inordinatio, non tamen per contrarietatem ad ultimum finem, sed solum circa ea quæ sunt ad finem, inquantum plus vel minus debite eis intenditur, salvato tamen ordine ad ultimum finem, puta cum homo, etsi nimis ad aliquam rem temporalem afficiatur, non tamen pro ea vellet Deum offendere, aliquid contra præceptum ejus faciendo. 1 2. q. 87. 5. c. et 2 2. q. 68.

72. Delectatio duplex, s. carnalis, i. quæ completur sensu carnis, s. ciborum et venereorum; et spiritualis, i. quæ completur sola apprehensione animæ. 2 2. q. 118. 6. c. et q. 123. 8. c.

73. Delectatio corporalis, i. secundum sensum, est vehementior quoad nos, sed delectatio spiritualis est simpliciter major, firmior et dignior. 1 2. q. 2. 6. o. et q. 31. 5. o. et q. 38. 4. c. et 2 2. q. 141. 4 ad 4. et q. 180. 7. c.

74. Delectatio corporalis vocatur voluptas, quia pluribus est nota quam spiritualis. 1 2. q. 2. 6. c.

75. Delectationes corporales indigent temperari, et refrenari per rationem, non autem spirituales, quia non sunt secundum mentem, quæ est regula, ideo secundum se sunt sobriæ et moderatæ. 1 2. q. 31. 5 ad 3. et 2 2. q. 141. 4 ad 4.

76. Nullus diu potest esse sine delectatione,

ideo carens delectationibus spiritualibus, transit ad camales. 2 2. q. 35. 4 ad 2. q. et q. 119. 1.3.

77. Delectatio spiritualis est tota simul, non autem corporalis. 1 2. q. 31. 2. o. et 5. c. fi.

78. Delectatio secundum tactum est major utilitate, et simpliciter, et naturalior, quam secundum alios sensus, sed delectatio secundum visum est major ratione cognitionis. 1 2. q. 31. 6. o. et 2 2. q. 15. 3. c. et q. 141. 4. o. ad 3. et 7. c.

79. Delectatio contemplationis excedit omnem delectationem humanam. 1 2. q. 3. 5. c. fi. et q. 38. 4. c. et 2 2. q. 180. 7. o.

80. Delectatio vitæ contemplativæ est nobilior, convenientior nobis, purior et perfectior, quam vitæ activæ. 2 2. q. 182. 1. c.

81. Delectatio contemplationis in via est imperfecta respectu contemplationis in patria. 2 2. q. 180. 7 ad 3.

82. Contemplatio divinorum in via est majori, delectationis qualibet contemplatione alterius rei. 2 2. q. 180. 7 ad 3.

83. Delectatio secundum voluntatem est mensura et regula omnis actus moralis, non autem delectatio secundum sensum. 1 2. q. 33. 4. o.

84. Delectatio sensibilis fuisset major et purior ante peccatum quam post, sicut delectatio temperati quam intemperati, i. q. 98. 2 ad 3.

85. Delectatio est prior amore, et ille desiderio, secundum rationem finis, sed ordine generationis est e converso. 1 2. q. 25. 2. c. ad 3. et q. 34. 4 ad 1.

86. Delectatio contrariatur delectationi de objecto contrario. 1 2. q. 31. 8. o.

87. Differentia inter delectationem, gaudium, exaltationem, lætitiā, hilaritatem et jucunditatem. 1 2. q. 31. 3. o. et q. 35. 2. c.

88. Delectatio est in tempore per accidens tantum, s. ratione transmutationis adjunctæ. 1 2. q. 31. 2. o.

89. Delectationes dupliciter sunt innaturales, s. quæ sunt contra rationem, et quæ sunt contra naturam communem. 1 2. q. 31. 3. c. et 7. o.

90. Delectari propter se formaliter licitum est in omni delectabili, secundum suam formam, non autem finaliter. 1 2. q. 70. 1 ad 2.

91. Delectatio non est finis charitatis, sed magis visio, cui consequitur. 1 2. q. 4. 2 ad 3.

DELICTUM communiter significat quamcumque omissionem, sed stricte, omissionem pertinentium ad Deum, vel quando scienter et cum contemptu omittit homo id quod facere debet. 2 2. q. 79. 4 ad 1.

DELITIOSI dicuntur qui non possunt sustinere aliquos labores, nec aliquid minuens delectationem. 2 2. q. 138. 1 ad 2.

DEMONSTRATIO - 1. duplex, scilicet propter quid, id est, per causam, et signi, id est, per effectum, i. q. 2. 2. c.

2. Demonstratio duplex, scilicet ad sensum et ad intellectum, i. q. 13. 1 ad 3.

3. Ex quolibet effectu notiori potest demonstrari propriam ejus causam esse. i. q. 2. 2. c. ad 3.

4. Unius conclusionis est tantum unum medium demonstrativum, sed multa probabilia. 1. q. 47. 1 ad 3.

DENOMINATIO - 1. quælibet fit ab aliquo habente se per modum formæ, non autem semper a forma. 1. q. 13. 11. c. et q. 37. 2. c.

2. Transcendentia dominant seipsa non autem formæ speciales. 1 2. q. 55. 4 ad 1.

3. Agens denominatur ab actione, non autem ab effectu, nisi sit de intellectu actionis, i. q. 37. 2. c. ad 2.

4. In respectivis fit denominatio ab extrinseco, non autem in absolutis, i. q. 6. 4. c. et q. 37. 2. c. et 1 2. q. 7. 2 ad 1.

5. Omnia quæ habent ordinem ad aliquid unum, licet diversimode, denominari possunt ab eo. in. q. 60. 1. c.

DENUNCIATIO - 1. semper debet fieri in peccatis occultis præcedente secreta admonitione, nisi mora sit periculosa. 2 2. q. 33. 7. o.

2. in denuheiatione non requiritur scriptura, quia denunciāns non obligat se ad probandum, nec punitur non probans, 2 2. q. 68. 2 ad 3.

DEPOSITUM - i. datur ad utilitatem dantis; sed mutuum, ad utilitatem accipientis. 1 2. q. 105. 2 ad 5. et 2 2. q. 62. 6. c.

2. Lex vetus bene ordinavit de mutuis et de depositis, i. q. 105. 2 ad 4. et ad 5.

3. Depositus gladius non debet restitui furioso. 2 2. q. 51. 4. c. et q. 57. 2 ad 1. et q. 62. 5 ad 1. et q. 120. 1. c.

4. Furans suum depositum peccat et tenetur revelare gravamen depositarii, è 2. q. 66. 3 ad 3. et 5 ad 3.

5. Depositum amittens sine culpa, non tenetur restituere. 1 2. q. 105. 2 ad 5. et 2 2. q. 62. 6. c.

DERISIO - 1. de re notabili est peccatu mortale, et est gravius quam contumelia; sed gravissimum derisio Dei, secundo parentum, tertium justorum. 2 2. q. 75. 2. o.

2. Derisio secundum rationem suam est minus grave peccatum detractio et contumelia, licet quandoque sit e converso. 2 2. q. 75. 2 ad 3.

3. Recidivans et simulans, id est, fictus, non derident Deum expresse, sed interpretative. 2 2. q. 75. 2 ad 2.

DESCENDERE - 1. Christum ad inferos, fuit conveniens, m. q. 52. 1, o. et 4. c.

2. Christus per suum effectum descendit usque ad infernum damnatorum, in. q. 51. 2. c.

3. Christus per essentiam descendit tantum ad limbum patrum, sed per suum effectum descendit ad quemlibet infernum, ni. q. 53. 2. o.

4. Christus descendens illuminavit limbum patrum, quoad eos tantum, m. q. 52. 2 ad 1.

5. Christus post mortem statim descendit, et statim liberavit justos qui erant in limbo, m. q. 52. 4 ad 1. et 5 ad 3.

6. Christus descendens nullum damnatum liberavit de inferno, nec de limbo puerorum, nec de purgatorio, sed tantum omnes justos, m* q. 52. 5. 6. 7. 8. o.

7. Christus descendens in infernum damnandos confutavit de eorum incredulitate, sed purgandis dedit spem gloriæ. ill. q. 52. 2. c. ad 3. et 6 ad 1.

8. Christus descendens ad inferos liberavit a purgatorio sufficienter purgatos, vel qui dum hic viverent, hoc meruerunt per fidem et dilectionem et devotionem ad mortem Christi, m. q. 52. 4 ad 2.

9. Christus descendens ad inferos operatus est in virtute passionis suæ, confringendo vectes, id est, impedimenta impediētia patres exire, ni. q. 52. 4 ad 2. et 5. 6. 7. c. et 8. c. ad 2.

10. Descensus duplex convenit Christo, s. de cælo, secundum deitatem, non quidem motu locali, sed incarnatione secundum exinanitionem; et ad inferos, secundum animam qui est motus localis; et convenit Christo secundum conditionem humanæ naturæ. ni. q. 57. 2 ad 2.

11. Christus secundum animam tamdiu fuit in Inferno, ad quem descendit, quamdiu corpus ejus fuit mortuum, m. q. 52. 2. o.

12. In mysterio Incarnationis non consideratur ascensus, quasi alicujus praeexistentis, et proficientis; sed descensus Verbi, ad imperfectio-

nem nostræ naturæ. m. q. 33. 3 ad 3. et q. 34. 1 ad 1.

13. Christus postquam ascendit, aliquando descendit de cælis ad terram, ui. q. 57. 6 ad 3.

14. Describuntur aliqua in libris materialibus, ad succurrendum memoriæ. 1. q. 24. 1. c.

DESERERE gregem sibi commissum procedit vel ex timore male humiliante, vel ex amore male inflammante, vel ex amore salutis propriæ, ut si prælatus solus quærat. 1 2. q. 72. 3. c.

DESERTUM. - Nullus de filiis Israel natus in deserto, mortuus est ibi. m. q. 70. 4 ad 3.

DESIDERIUM - 1. dicitur dupliciter, s. appetitus rei non habitæ, et intensio affectus tollens fastidium. 1 2. q. 33. 2. c.

2. Desiderium est de bono non habito, sed amor est de bono absolute. 1. q. 20. 1. c. ad 2.

3. Desiderium, spes, amor et odium, sunt alluo modo in carentibus cognitione, non autem mor, nec desperatio. 1 2. q. 41. 3. c.

4. Desiderium proprie est in appetitu sensitivo et in appetitu rationali. 1 2. q. 53. 1 ad 2.

5. Desiderium est in concupiscibili. 1 2. q. 23. 2. c. et q. 40. 1. c.

6. Desiderium naturale rationalis creaturæ est ad cognoscendum genera, species et rationem omnium rerum; non autem omnia individua vel futura contingentia, quæ solus Deus in sua æiemitate cognovit, i. q. 12. S ad 4. et q. 14. 13. o.

7. Omne quod naturaliter desideratur ab homine, naturaliter cognoscitur ab eo. i. q. 2. 1 ad 1. et q. 62. 3. c.

8. Desiderium animæ beatæ quiescit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis. 1 2. q. 4. 5 ad 5.

9. Inest unicuique rei naturale desiderium ad conservandum suum esse. I. q. 5.2 ad 3. et ad 4. et a. 63. 3. c. et q. 104. 2. 3. o.

10. Desiderium quodammodo facit desiderantem aptum et paratum ad susceptionem desiderati. i. q. 12. 6. c. fi.

DESPERATIO - L non importat solam privationem spei; sed recessum a re desiderata, propter impossibilitatem æstimatam. 1 2. q. 40. 4 ad 3.

2. Desperatio non respicit malum sub ratione mali; sed per accidens quandoque inquantum facit impossibilitatem adipiscendi; sed potest esse ex solo excessu boni. 1 2. q. 40. 4 ad 1.

3. Desperatio est peccatum in appetitu. 2 2. q. 20. 1. o. et 2. c.

4. Desperatio est minus grave peccatum infidelitate, et odio Dei, sed periculosius. 2 2. q. 20. 3. o.

5. Desperatio potest esse sine infidelitate. 2 2. q. 20.2. o.

6. Desperatio principaliter causatur ex accidia, seu tristitia et negligentia; secundo ex luxuria. 2 2. q. 24. 4. o:

7. Desperatio est prior timore, sicut ratio et causa ejus, ideo timor consequitur desperationem vincendi. 1 2. q. 25. 3. c.

8. Desperatio occasionaliter ex timore Dei et horrore peccatorum, non autem directe. 2 2. q. 20. 1 ad 2.

9. Desperatio in damnatis non est culpa, sed pars damnationis; sicut nec in viatore, de re non nata haberi. 2 2. q. 21. 2 ad 3.

DESPONSATIO - beatæ Mariæ fuit facta duodecim rationibus, sc. ne Christus infidelibus, tanquam illegitime natus abjiceretur, ut consueto modo, ejus genealogia, per virum describeretur: et ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius nocumenta procurasset.

fct ut a Joseph nutriretur: et per hoc beata Vir#» redditur immunis a pœna, ne s, lapidaretur a Judæis, tanquam adultera; et ut per hoc ab infamia liberaretur; et ut ei Joseph ministerium exhiberet; et testimonio Joseph comprobatum est Christum ex Virgine natum; et verba Virginis matris magis credibilia redduntur, suam virginitatem asserentis; et ut tolleretur excusatio virginibus, quæ propter suam incautelam non vitant infamiam; et per hoc significatur universalis Ecclesia, quæ cum virgo sit, desponsata tamen est uni viro Christo; et quod mater Domini fuit desponsata et virgo; in persona ipsius et virginitas et matrimonium honoratur, contra hæreticos, alteri horum detrahentes, m. q. 29. I. o.

DESTINARE est dirigere aliquid In aliquid, vel mente proponere. 1. q. 23. 1. c. et 2 ad 2.

DETRACTIO - 1. quæ est occulta maledictio, ad denigrationem famæ, per impositionem falsi, per adauctionem mali, per revelationem mali occulti, et per depravationem intentionis, de se est peccatum mortale: ex levitate vero, est veniale, nisi sit de gravi; sed propter bonum cum debitis circumstantiis, nullum est peccatum. 2 2. q. 3. 1.2. o. et q. 74. 1. o. et q. 75. 1. c.

2. Detractio non est filia iræ, sed invidiæ. 2 2. q. 73. 3 ad 3.

3. Detractio contradatur adulationi, quoad ea quæ dicuntur, licet utrumque sit malum, non autem quoad finem, quia prima intendit infamiam, secunda vero delectationem. 1 2. q. 115. 1 ad 3.

4. Diligens et insidiosa inquisitio eorum quæ ab aliis fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, s. ad detrahendum proximo. 2 2. q. 167. 2. ad 3. fi.

DEUS. - 1. Esse proprie convenit Deo. i. q. 13. 11. o.

2. Deum esse demonstratur multipliciter, I. q. 2. 3. o.

3. Deum esse est demonstrabile per effectus a posteriori tantum, i. q. 2. 1. c. fi. et 2. o.

4. Dei non est demonstratio, nisi per effectum. I. q. 3. 5. c. fi.

5. Deum esse non est per se notum, sed est primum inter omnia credibilia, i. q. 2. 1 ad 2. et 2 2. q. 16. 1. c.

6. Deum esse non est nobis naturaliter notum secundum se, sed secundum similitudinem et participationem ejus. i. q. 2. 1 ad 1.

7. De Deo scimus an est, i. hanc propositionem esse veram ex effectibus ejus; non autem actum essendi ejus, sicut nec essentia ejus. i. q. 3. 4 ad 2.

8. Esse Dei est esse cujuslibet creaturæ exemplariter vel causaliter; non autem formaliter seu essentialiter, i. q. 3. 8. o.

9. Esse Dei est proprium, et determinatum, et distinctum, a quolibet esse creaturæ, per hoc quod ei non potest aliquid addi. i. q. 3. 2 ad 3. et 4 ad I. et q. 7. 1 ad 3.

10. Esse Dei, per hoc quod est subsistens, non receptum in aliquo, distinguitur a quolibet alio, i. q. 3. 2 ad 3. et 4 ad II. et q. 7. 1 ad 3. et q. 44. 1. c.

11. In solo Deo, esse et essentia sunt Idem realiter, i. q. 2. 1. c. et q. 3. 4. o. et q. 5. 6. c. et q. 6. 3. c. et q. 12.2. c. ad 3. et 4. c. et q. 13. 11. c. et q. 14. 4. c. et 14 ad 2. et q. 25. 1 ad 2. et q. 44. 1. c. et q. 45. 1 ad 5. et q. 50. 2 ad 3. et q. 54. 1. c. et 3. c. et q. 61. 1. o. et q. 75. 5 ad 4. et q. 104. 1. c. fi, et 1 2. q. 3. 7. c. et m. q. 13. 1. c.

12. Essentia divina est actus purus; angelica

vero est intelllglbilis in actu, sed intellectus no-
ster est Intellectus in potentia tantum, f, q.
25. l. c. et q. 87. l. c. ad 2.
13. Deo est sua essentia, i. q. 3. 3. o. et q. 11.
3. c. ad 2. et q. 29. 4. c. ad 1.
14. De Deo non possumus scire quid est. f.
q. l. 7 ad 1. et q. 2. 2 ad 2. et q. 3. principio,
ct q. 12. 12. c. ad 1. et 13 ad 1. et q. 13. 8 ad 2.
15. Essentia divina est omne quod est in ea.
i. q. 40. 1 ad 1.
16. Deus tripliciter dicitur, s. essentialiter,
participative, ct nuncupative, i. q. 13. 9. 10. l.
o. et / 2. q. 85. 2 ad 1.
17. Deus essentialiter est extra ordinem totius
creaturæ. i. q. 28. 1 ad 3.
18. Deus est forma, i. q. 3. 2. c. fi. et ad 3.
et 7. 8. c. et m. q. 2. l. c.
19. Una tantum forma est in divinis, i. q. 31.
2*ad 2.
20. Deus non est forma inhærens. i. q. 3. 8. o.
21. Deus non esf forma corporis. 1. q. 3. 8. o.
et m. q. 2. l. c. ad 2. et q. 5. 1 ad 2. et q. 50.
2 ad 3.
22. Deus non est anima mundi, contra quos-
dam, nec anima cæli, contra Almarianos. Nec
materia prima, contra David de Dinando. i. q.
3. 8. c. et q. 51. 1 ad 1. et q. 90. 1. c.
23. Anima attribuitur Deo secundum similitu-
dinem actus, i. q. 3. 2 ad 1. et a. 19. 11. c.
24. Deus non est corpus, i. q. 3. 1. o.
25. Deus non habet diffinitionem, i. q. 1. 7
ad 1. et q. 2. 2 ad 2. et q. 3. 5. c. fi.
26. Deus non est genus' nec species, i. q. 3.
5. c. et q. 30. 4 ad 3.
27. Deus non est in genere, nec in prædica-
mento per se, nec reductive ut principium. l.
q. 3. 5. o. et q. 4. 3. ad 1. et q. 6. 2 ad 3. et q,
88. 2 ad 4.
28. Substantia secundum quod significat per se
existere, id est, non in alio, convenit Deo, non
autem proprie, nec univoce, i. q. 29. 3 ad 4.
29. Solus Deus est omnino simplex, i. q. 3. o.
et q. 9. 1. c. et q. 25. 1.' c. et q. 28. 2. c.
30. In Deo nulla est compositio. Sed hanc plu-
ralitatem, quæ est secundum rationem, repræ-
sentat in propositione pluralitas prædicati et
subjecti; unitatem vero repræsentat per compo-
sitionem. Quandoque enim intellectus noster
enunciationem de Deo format, cum aliqua diver-
sitatis nota, præpositionem interponendo, ut cum
dicitur, bonitas est in Deo, quare et hic desi-
gnatur aliqua diversitas, quæ competit intellectui:
et aliqua unitas, quam oportet ad rem referre,
i. q/ 13. 12. c. fi.
31. In solo Deo sunt idem suppositum et na-
tura, et in omnibus creaturis differunt, m.
q. 27. 1. c.
32. In Deo non est materia, nec potentia, sed
est purus actus, i. q. 3. 1. 2. c. et q. 7. 1. c. et
q. 9. 1. c. et q. 12. 1. c. et q. 14. 2 ad 2. et 3.
c. ad 2. et q. 25. 1. c. et q. 49. 3 ad 2. et q. 50.
2 ad 3. et q. 54. 1. c. et q. 75. 5 ad 4. et q. 87.
1. c. et q. 89. 2 ad 3. et q. 90. 1. c. et q. 115.
1 ad 2. et 1 2. q. 49. 4. c. et q. 50. 5. c
33. Deus est perfectissimus, i. q. 4. 1. o. et
q. 25. 1. c. et 2 2. q. 161. l ad 4.
34. Quicquid entitatis, bonitatis et perfectio-
nis est in creatura quacumque, totum est emi-
nentius in Deo. i. q. 4. 2. o. et q. 6. 1 ad 2. et
2. 3. 4. c. et q. 9. 1. c. et q. 11. 3. c. et q. 12.
2. c. et q. 13. 2. 3. 4. 5. c. et q. 14. 6. 11. c. et
q. 25. 1, c. ad 3. et 3. c. et q. ^6. 1. c. ad 1. et
4. o. et q. 28. 2 ad 3. et q. 29. 3. c. et q. 49. 3.
c. et q. 75. 1 ad 5. et q. 91. 1. c.
35. Quicquid est in Deo, est Deus. i. q. 3. 3.

c. et q. 27. 3 ad 2. et 4 ad L et q. 28, 2. c. et
q. 40, 1. c.
36. Deus et creatura non est aliquid melius,
nec majus, quam solus Deus, i. q. 4. 2, l. et
q. 103. 3 ad 3. et 1 2. q. 34. 3 ad 2.
37. In Deo est magnitudo virtutis et perfectio-
nis, non autem magnitudo molis. 1. q. 42. 1 ad
1, et 4 ad 2. m. q, 58. 3. o.
38. Magnitudo Dei est perfectio naturæ ejus.
(. q. 42. 4. c. ad 2. et 1.
39. in Deo non est quantitas, i. q. 28. 4. c.
40. In Deo est similitudo omnium rerum, se-
cundum formam, et secundum materiam. r. q.
57. 2 ad 2.
41. Deus dicitur esse finitus sibi, secundum si-
militudinem proportionis tantum, i. q. 14.
3 ad 2.
42. Deus est infinitus negative, non autem pri-
vative; formaliter, non autem materialiter. 1. q.
7. 1. o. et q. 12. 1 ad 2. et 7. o. et q. 25. 2. o. et 3.
c. et q. 52. 2. c, et q. 55. 1. c. et q. 75. 5 ad 4.
et q. 86. 2 ad 1. et m. q. 10. 3 ad 1. et ad 2.
43. Solus Deus est omnino immutabilis.
a. 9. l. 2. o. et q. 10. 2. 3. c. et q. 14. 15. o. et
q. 19. 7. o. et q. 30. 1 ad 3. et q. 65. 1 ad 1. et
m. q. 2. 1. c. et q. 57. 1 ad 1.
44. Deus movetur metaphorice dupliciter, s.
operando in se, et secundum emanationem in
alia. i. q. 9. 1 ad 1. et ad 2. et q. 73. 3. c.
45. Nulla passio est in Deo. i. q. 20. 1. o. et
q. 21. 1 ad 1. et q. 41. 1 ad 3.
46. Cognitio Dei per essentiam est naturalis
soli Deo, angelo autem per similitudinem, nobis
vero per speculum, i. per speciem aliorum, i. q.
56. 3. o. et q. 62. 4. c. et m. q. 9. 4. c.
47. Deum esse intelligentem, probatur multi-
pliciter. l. q. 14. 1. o. et q. 26. 1. c.
48. Intelligere Dei est suum esse, et sua es-
sentia. i. q. 14. 4. o. et 8. 9. c. et q. 16. 5. c. et
q. 18. 3. c. ad 2. et 4. c. et q. 19. 1. c. et 4. c. ad
2. et q. 26. 2. c. et q. 27. 2 ad 3. et q. 34. 2 ad 1.
et q. 41. 3 ad 4. et q. 54. 2. c. et q. 79. 1. c. et
q. 87. 3. c. et m. q. 9. 1 ad 1.
49. Solus Deus est suus intellectus, et suum
intelligere. i. q. 14. 4. o. et q. 18. 3. c. ad 2. et
4. c. et q. 27. 2. c. fi. et ad z. et q. 28. 4 ad 1.
et q. 34. 2 ad 1. et q. 41. 4 ad 3. et q. 54. 2. c.
et q. 79. 1. 2. c. et q. 87. 3. c.
50. Essentia Dei se habet ut intelligens, ut
intellecta, et ut quo intelligitur. i. q. 14. 2. 4. c.
51. Deus nihil intelligit per speciem aliam ab
essentia sua. l. q. 14. 2. 4. c. et 5. o. et 5. o. et
q. 55. 1. c. ad 3. et q. 57. 1. c. et q. 79. 1. c. et
q. 84. 2. c. et q. 85. 4. c. et q. 87. 1. c. et q. 8.
1. c.
52. Nihil pertinens ad intellectum in divinis
dicitur personaliter, præter verbum. 1. q. 34. l
ad 2. et q. 37. 2 ad 1.
53. Impossibile est quod primum et per se in-
tellectum a Deo sit aliud quam essentia ejus. i.
q. 14. 2. 5. o.
54. Deus intelligit tantum in actu, nihil autem
in potentia, i. q. 14. 2. c. ad 2. et q. 79. 2. c.
55. Deus intelligendo, non componit, nec divi-
dit. l. q. 14. 5 ad 3. et 14. o. et q. 85. 5. c.
56. Deus intelligit se. 1. q. 14. 2. 3. o. et
5. c. x
57. Deus intelligit omnia, i. q. 14. 5. o. et
7. o. et 12. c. et q. 79. 2. c. et q. 87. 1. c. et
q. 89. 1. C..
58. Deus intelligit omnia simul, i. q. 14. 7. o.
et 12 ad 1. et 13. c. et q. 22. 3 ad 3. et q. 27.
5 ad 3. et q. 85. 4. c.
59. Deus cognoscit omnia unica cognitione, i.
q. 19. 2 ad 4. et 5. c. et q. 22. 3 ad 3. et q. 27.

5 ad 3. et q. 28. 4 ad 2. et q. 34. 3. c. et q. 4L 6. c.

60. Deus cognoscit omnia singularia distinctissime. i. q. 14. 6, 11. o. et 12. c. fl. et q. 22. 2. 3. c. et q. 55. l ad 3. **Je**tq. 57. 2. c. fl. et q. 89. 4. c.

61. Deus intelligit enunciabilia. L q. 14. 14. o. et q. 16. 5 ad L

62. Videre Dei est approbare, ut maneret quod fecerat, non quod alio modo cognosceret, aut placeret ei creatura antequam faceret, i. q. 32. l ad 3. et q. 73. 3 ad 3. et q. 74 ad 3.

63. Deus intelligens vilia non vilescit, i. q. 22. 3 ad 3.

64. Intellectus Dei cognoscens mala non impeditur a consideratione meliorum, sicut fit in nobis, et ejus voluntas ad malum flecti non potest, i. q. 22. 3 ad 3.

65. Deus cognoscit se et creaturas, eadem ratione ex parte cognoscentis; sed diversa ratione, ex parte cogniti, i. q. 85. 3 ad 4.

66. Deus ab æterno cognovit creaturas, et non entia quæ aliquando erunt, non solum ut sunt in Deo, vel in ejus intellectu, sed etiam in propriis naturis. L q. 20. 2 ad 2.

67. Deus per ideam cognoscit omnes conditiones particulares rerum, i. q. 14. 11. o. et 12. C. j et α. 15. 3 ad 4.

68. Scientia est in Deo perfectissime, i. q. 14. 1. o.

69. Scientia dicitur analogice de Deo, et de creatura, i. q. 13. 5. c.

70. Scientia Dei non est habitus, nec aequalitas, nec effectus demonstrationis, vel principiorum, vel habens causalitatem. i. q. 14. 1 ad 1. et q. 19. 5. c. et 2 2. q. 9. l ad 1.

71. Scientia Dei non est universalis, nec particularis, nec in potentia, vel habitu, sed semper in actu. L α. 14. 1 ad 3.

72. Scientia Dei non est inquisitiva vel diseursiva. L q. 14. 7. o. et q. 85. 5. c. et l 2. q. 14. 1 ad 2. et 2 2. q. 9. l ad 1. et q. 49. 5 ad 2. et ad 3.

73. Scientia Dei est uniformis, et invariabilis. L q. 14. 15. o. et q. 19. 7. c.

74. Scientia Dei de seipso est tantum speculativa; sed de aliis est speculativa et practica simul. f. q. 14. 16. o. et q. 34. 3. c. et l 2. q. 3. 5 ad 1.

75. Scientia Dei duplex, s. visionis, et simplicis intelligentiæ. Prima est tantum entium; secunda est etiam non entium, quæ possunt esse, i. q. 14. 9. 12. o. et q. 34. 3 ad 5. et m. q. 10. 2 ad 2. et 3. c. et q. 13. 1 ad 2.

76. Deus scit infinita, etiam scientia visionis, i. q. 14. 12. o. et m. q. 10. 3. o.

77. Solus Deus habet scientiam de futuris contingentibus in se. i. q. 14. 13. o. et q. 86. 4. o.

78. Necesse est quod scientia Dei usque ad singularia se extendat, quæ per materiam induantur. i. q. 14. 11. c. fi.

79. Deus scivit aliqua quæ nescit, et e converso. 1. q. 14. 15 ad 3.

80. Mala sciuntur a Deo. i. q. 14. 10. o. et q. 15. 3 ad 1. et q. 18. 4 ad 4.

81. Mala pertinent ad scientiam ejus practicam, i. q. 14. 16. c. fi.

82. Scientia Dei duplex, s. simplicis notitiæ, et approbationis. Secunda est tantum bonorum, sed prima est etiam malorum. L q. 14. 8. c. fi.

83. Deus eadem scientia cognoscit se, et ea quæ facit. L q. 1. 4. c. et q. 14. 16. c.

84. Scientia Dei est causa rerum, adjuncta voluntate. i. q. 14. 8. o. et 9 ad 3. et 16 ad 1. et q. 19. 4. c. et 11 ad L et q. 27. l ad 3. et q. 45. 6. c.

85. Scientia Dei comparatur ad creaturas, ut ars et artifflata. i. q. 14. 8. o. et q. 17. 1. c. ct q. 21. 2. c. et q. 22. 2. c. fi. et q. 74. 3 ad i. ct q. 91. 3. c. et l 2. q. 13. 2 ad 3. et q. 93. 2. c.

86. Scientia Dei causât res; nostra vero causatur a rebus et dependet ab eis; sed angelica nec causât nec causatur a rebus, i. q. 14. 8 ad 3. et 11. c. fi. et q. 21.2. c. et 12. q. 2. 3. c. et q. 3. 5 ad 1.

87. Deus est cognoscibilis ab omni intellectu creato, 1. q. 12. o. et l 2. q. 93. 2. o.

88. Intellectus creatus potest videre Deum per essentiam, i. q. 12. 1. o. et q. 4 ad 3. et l 2. q. 51 1. c.

89. Deus non potest videri per essentiam naturaliter ab aliqua creatura, L q. 12. 4. o. et q. 23. 1. c. et q. 56. 3. c. ad 2. et q. 62. 1.2.9. c. et q. 64. l ad 2. et q. 94. 2. c. fi. et q. 108. 4. c. et l 2. q. 5. 5. 7. c. et iii q. 10. 4 ad 2.

90. Qui impurus est, non potest intrare in templum Dei; quanto magis nec Deum videre. l 2. q. 109. 1. o.

91. Joacob vidit Dominum facie ad faciem, et salva facta est anima ejus. L q. 12. 11. ad 1.

92. Deus non potest videri per essentiam in hac vita mortali, i. q. 12. 11. o. et q. 13. 1. c. et 2 ad 3. et l 2. q. 5. 5. 7. c. et q. 93. 2. o. et 2 2. q. 180. 5. o.

93. Cognitio divinæ veritatis et bonitatis duplex, s. cognitio pure speculativa et cognitio affectiva seu experimentalis. L q. 64. 1 ad 3. ct et l 2. q. 112. 5. o. ad 1. et ad 5. et 2 2. q. 97. 2 ad 2. et q. 154. 5. o. et q. 162. 3 ad 1. et q. 180. 5 ad 2.

94. Per illustrationem divini luminis, de facili possunt quæcumque videri. 2 2. q. 180 6 ad 3.

95. Cognoscimus essentiam Dei in hac vita, secundum quod repræsentatur in creaturis, non autem ut est in se. i. q. 1. 7 ad 1. et q. 2. l. o. et 12. 12. c. et q. 13. 2 ad 3. et q. 32. 1. c. et q. 86. 2 ad 1.

96. Solus homo viator cognoscit Deum per creaturas. i. q. 12. 12. o.

97. Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter, s. per viam causalitatis, eminentiæ, et remotionis. L q. 12. 12. c. et q. 13. 1. c. et 8 ad 2. et 10 ad 5. et q. 84. 7 ad 3.

98. Deum esse, possumus cognoscere per rationem naturalem, i, q. 12. 12. o.

99. Similitudo intellectus nostri non sufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc quod intellectus non univoce invenitur in Deo et in nobis. Et deinde est, quod Augustinus dicit: quod per fidem venit ad cognitionem, et non e converso. L q. 32. 1. ad E. fi.

100. Intellectus noster intelligit totum Deum, non autem totaliter, i. q. 12. 7 ad 3. et iii q. 10. 1 ad 2.

101. Deus non est primum cognitum ab intellectu nostro, i. q. 88. 3. o.

102. Quilibet intellectus, etiam infimus, potest per gratiam Dei videre Deum per essentiam. l 2. q. 109. 1. o.

103. Deus perfectius cognoscitur per gratiam quam per naturam a nobis, L q. 12. 13. o.

104. Intellectus noster indiget nova illuminatione, respectu supematuralium, non autem respectu naturalium, i. q. 1. 1. c. ad 1. et ad 2.

105. Solus Deus format mentem per gratiam, et per lumen connaturale, non autem per aliud lumen immediate, i. q. 106. l ad 3.

106. Inter Deum et mentem nostram datur medium quoad gradum naturæ, non autem ut est objectum beatitudinis. l 2. q. 5. l ad 3

107. Non est possibile videre rationes rerum in divina essentia, nisi ipsa videatur. 2 2. q. 173. l. c.

108. Dei non est demonstratio, nisi per effectum. L q. 3. 5. c. fi.

109. Illud verbum Job, semel loquitur Deus, referendum est ad æternarn Del locutionem, qua Deus Pater Verbum unicum protulit sibi coæternum. Et tamen potest dici, quod licet idem corporali voce Deus protulerit, non tamen propter idem, sed ad ostendendum diversum modum quo homines participare possunt similitudinem filiationis ætemæ. Unde Filius Dei non habetur ex qualicumque cognitione Dei, sed tantum ex ea quæ est cum amore, r. q. 27. 5 ad 3. et q. 43. 5 ad 2. et in. q. 45. 4 ad 1.

110. Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed postquam jam cognoscitur, non per alia cognoscitur, sed per se. 1. q. 2. 2. o. et 2 2. q. 27.3 ad 2. et q. 34. 1. c. et q. 171. 2 ad 3.

111. Videre Deurn facie ad faciem, est videre eum per essentiam immediate, i. q. 12. 11. ad L

112. Essentia Dei videtur mediate, et semper, a quolibet beato, i. q. 12. 2. o. et q. 58. 1. c. et q. 62. 9. c. et q. 106. l ad 1. et q. 112. 3. c. et 12. q. 5. 6 ad 3. et in. q. 9. 3 ad 3. et q. 10. 4 ad L

113. Essentia Dei est in intellectu beatorum, ut forma quoad operationem, non autem quoad esse. i. q. 12. 2 ad 3. et 5. c. et m. q. 9. 2. c. et 3 ad 3.

114. Essentia Dei per nullam speciem creatam repræsentari potest, i. q. 12. 2. o. et 6. 11. c. ct q. 56. 3. c. et 2 2. q. 175. 4. o. et in. q. 9. 3 ad 3.

115. Essentia Dei non potest videri ab aliquo intellectu creato, sine lumine supernaturali, id est, gloriæ. i. q. 18. 2. c. ad 1. et 5. o. et 2 2. q. 174. 5 ad 1. et q. 175. 3 ad 2. et in. q. 10. 4. c. et q. 45. 2. c.

116. Quidam clarius aliis videbunt essentiam Dei. j. q. 12. 6. o. et 7. 8. c. et q. 62. 9. c.

117. Deus solo intellectu videri potest, quia quælibet potentia sensitiva se extendit tantum ad corporalia, i. q. 12. 3. c. ad 3. et 2 2. q. 175. 4. c.

118. Deus a nullo oculo corporali potest videri, i. q. 12. 3. o. et 4 ad 3. et 2 2. q. 175. 4. c.

119. Beati vident essentiam Dei, oculis corporalibus per accidens, non autem per se. L* q. 12. 3 ad 2.

120. Naturale est homini quod aliquando videat essentiam Dei. i. q. 12. 1. c. et ni. q. 9. 2 ad 3.

121. Deus videri non potest per essentiam, nisi videatur Trinitas personarum. 2 2. q. 2. 8 ad 3.

122. Visio Dei per essentiam, ut est species rerum, est perfectior visione ejus, ut est objectum beatitudinis. L q. 12. 8 ad 3.

123. Quicumque videt Deum per essentiam, impossibile est quin diligat ipsum. L q. 60. 5 ad 5.

124. Omnes qui vident ipsam Dei essentiam, eodem motu dilectionis moventur in ipsam Dei essentiam, prout est ab aliis distincta, et secundum quod est quoddam bonum commune, i. q. 60. 5 ad 5.

125. Beati vident in essentia Dei simul omnia quæ aliquando vident. 1. q. 12. 10. o. et q. 58. 1. c. et 2. o.

126. Videntes essentiam Dei non vident omnia quæ Deus facit, vel facere potest, i. q. 12. 8. o. et q. 57. 5 ad 2. et q. 106. l ad 1. et m. q. 10. 2. c.

127. Beati vident res in essentia Dei, non per similitudinem earum, sed per essentiam Dei. i. q. 10. 9. o. et 10. c. et Hl. q. 9. 3 ad 3.

128. Quanto quis limpidius videt essentiam Dei, tanto plura in eo videre potest. 1. q. 12. 8 c. et q. 106. l ad 1. et 2 2. q. 180. 5 ad 3. et in. q. 10. 2. c.

129. Quilibet videns Deum, videt omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus; s. species, et genera, et rationes rerum, i. q. 12. 8 ad 4.

130. Res videntur in essentia Dei, seu in Verbo, sicut effectus in causa et conclusio in principio, s. unite, non autem sicut in speculo, l q. 12. 8 c. et 2 2. q. 173. 1. c. fi.

131. Per visionem Dei non solum ratio glorificatur, sed totus homo. l 2. q. 3. 3 ad 3.

132. Voluntas est in Deo. L q. 19. 1. o. et in. q. 18. 1. c.

133. Voluntas Dei est suum esse; sed differt ab eo secundum rationem; i. q. 19. 1. c. et 2 ad 1. et q. 54. 2. c. et q. 61. 2 ad 1.

134. Voluntas Dei est sua essentia, i. q. 19. l ad 3. et q. 20. 3 ad 2. et q. 59. 2. c.

135. Voluntas Dei est tantum una numero, licet sit multorum volitorum. r. q. 19. 2 ad 4. et 5. c. et q. 27. 5 ad 3. et q. 41. 6. c.

136. Deus communicat naturam suam per actum voluntatis, non autem creatura, quia in solo Deo idem est intellectus, voluntas et natura. L q. 27. 3 ad 2. et ad 3. et 4. c. et q. 59.2. c.

137. Voluntas Dei, respectu suæ bonitatis, est necessaria, sed respectu creaturarum est ad utrumlibet, et ex necessitate suppositionis, q. 19. 3. o. et 7 ad 4. et 10. c. et q. 23. 6 ad 3. et q. 41.2 ad 3. et q. 46. 1.2. c. et in. q. 46. 1.2. c.

138. Voluntas Dei est perfecta per se, non autem per aliud. 1. q. 14. 2 ad 3. et 4. o.

139. Primum objectum voluntatis Dei est ejus essentia. l. q. 19. l ad 3. Et 2. o. et 3. c. et 4 ad 3.

140. Finis naturalis voluntatis Dei est bonitas ejus, quam non potest non velle, i. q. 19. l ad 1. et 3d 3.

141. Error reducentium omnia in simplicem Dei voluntatem. l. q. 19. 5 ad 2. et ad 3. et q. 23. 5. c.

142. Deus non vult omne bonum, licet necessario sciat omne verum. L q. 19. 3 ad 6. et 6 ad 2.

143. Voluntas Dei est causa rerum, i. q. 19. 4. o. et q. 20. 2. c. et q. 25. 5. c. et q. 45. 6. c. et q. 46. 1. c. et l 2. et q. 110. 1. c. et in. q. 86. 2. c.

144. Voluntas Dei non aufert contingentiam a rebus, sed eam quibusdam imponit, et quibusdam necessitatem, i. q. 19. 8. o. et l 2. et q. 10. 4. o.

145. Ratio aliqua est voluntatis Dei. L q. 19. 5. o.

146. Nihil est causa voluntatis Dei, nisi sua bonitas. L q. 19. 5. o.

147. Ratio aliqua est voluntatis Dei, non ex parte ejus, sed ex parte voliti propter aliud, i. q. 19. 5. o. et q. 23. 5. c.

148. Voluntas Dei est omnino immutabilis, licet effectus ejus mutantur, j. q. 19. 3. 7. o. et q. 23. o, c. et ni. q. 46. 2. c.

149. Voluntas Dei non movetur proprie, sed metaphorice, a sola bonitate sua. i. q. 19. l ad 3. et 2 ad 2. et q. 105. 2 ad 2.

150. Voluntas Dei duplex, s. antecedens, id est, respectu voliti absolute; et consequens, id est, respectu voliti cum conditionibus ejus. L q. 19. 6 ad 1. et q. 23. 4 ad 3.

151. Nihil fit contra voluntatem Dei consequentem, sed præter eam, et contra voluntatem ejus antecedentam. i. q. 19. 6. o.

152. Omne quod est præter, vel contra voluntatem Dei antecedentem, obsequitur et servit voluntati ejus consequenti, i. q. 19. 6. o.

153. Voluntas Dei duplex, s. beneplaciti, et signi. Quæ signa sunt quinque, s. prohibitio, præ-

Deus	INDEX III	Dei	Deus	INDEX III	Devotio
<p>cepium, consilium, operatio et permissio, i. q. 19. 11. 12. o. et q. 23. 5. c.</p> <p>154. Voluntas signi in Deo dicitur tantum metaphorice, sed voluntas beneplaciti dicitur proprie. i. q. 19. 11. c.</p> <p>155. Voluntas Dei semper et infallibiliter impletur. i. q. 19. 6. c.</p> <p>156. Impossibile est praescientiam Dei falli, et ejus voluntatem et dispositionem cassari, i. q. 46. 2. c.</p> <p>157. Deus vult alia a se. i. q. 19. 2. o.</p> <p>158. Solus Deus nihil extra se vult, nisi ratione suae bonitatis, n. q. 59. 2. c.</p> <p>159. Deus uno actu vult se, et omnia alia quæ vult. i. q. 19. 2 ad 4. et 5. c. et q. 27. 5 ad 3. et q. 41. 6. c.</p> <p>160. Quicquid Deus vult, vult sub ratione bonitatis communis, quod est sua bonitas, quæ est bonum totius universi. i. 2. et q. 19. 10. c.</p> <p>161. Multitudo volitorum non repugnat simplicitati Dei. i. q. 19. 2 ad 4.</p> <p>162. Deus tripliciter vult omnes homines salvos fieri, s. vel ut sit ibi distributio accommoda, vel ut fiat distributio pro generibus singulorum et non pro singulis generum, vel voluntate antecedente, et non voluntate consequente, i. q. 19. 6 ad 1. et q. 23. 4 ad 3.</p> <p>163. Deus non potest velle malum culpæ; sed malum pœnæ, per accidens tantum, i. q. 19. 9. o. et 10 ad 1. et ad 2. et q. 22. 3 ad 3. et q. 48. 6. c. et i. 2. q. 39. 2 ad 3. et q. 79. 4 ad 2.</p> <p>164. Mala culpæ fiunt Deo non volente, nec nolente, sed permittente, i. q. 19. 9 ad 3. et i. 2. q. 39. 2 ad 3.</p> <p>165. Voluntas creatura* movetur a solo Deo, ut a principio intrinseco, i. q. 57. 4. c. fi. et q. 105. 4. 0. etq. 106. 2. c. et q. 111. 2. 0. et i. 2. q. 6. 4 ad 1. et q. 9. 6. o. et q. 80. 1. o. et 3. c. fi. et q. 111. 4/c. et m. q. 18. i ad 1.</p> <p>166. Omnis motus, tam voluntatis quam naturæ, procedit a Deo, sicut a primo movente. i. 2. q. 6. i ad 3. et q. 9. 4 ad 1. et 6. c. et q. 55. 4 ad 6. et q. 80. i ad 3. et q. 109. 1. 9. c. et 2. 2. q. 104. 4. c.</p> <p>167. Deus movet hominem ad agendum tripliciter, s. proponendo appetibile, et mutando corpus, et movendo voluntatem. i. 2. q. 6. i ad 3.</p> <p>168. Motus voluntatis hominis disponuntur immediate a Deo, intellectus autem mediantibus angelis, corporalia vero interiora et exteriora ejus, mediantibus angelis et cælis, ut multiformia, mutabilia et defectibilia ab oppositis, i. q. 79. 4. c. et q. 113. 1. c. et q. 115. 3. c. et 4 ad 2. et i. 2. q. 9. 5 ad 1.</p> <p>169. Solus Deus imprimere in voluntatem potest. i. q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et q. 115. 4. o. etq. 116. i. c. fi. et i. 2. q. 75. 3. c. etq. 80. i. o. et 3 ad 1. et 2. 2. q. 172. 2 ad 1.</p> <p>170. Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus movet eam sufficienter, ut objectum, i. q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et q. 111. 2. c. et i. 2. q. 2. 7. 8. c. et q. 3. 1. c.</p> <p>171. Voluntas creaturæ potest conformari voluntati Dei quadrupliciter, s. materialiter, formaliter, effective et finaliter. i. 2. q. 19. 10. c. co. 2.</p> <p>172. Voluntas, scientia et actio creaturæ, potest et debet conformari voluntati scientiæ, et actioni Dei, secundum imitationem, non autem secundum æquiparantiam. i. 2. q. 19. 9. ad 1.</p> <p>173. Virtus et rectitudo voluntatis humanæ principaliter consistit in hoc, quod divinæ voluntati conformetur, et ejus sequatur imperium. 2. 2. q. 104. 4 ad 2.</p> <p>174. Conformitēs voluntatis humanæ-ad divi-</p>		<p>nam attenditur secundum voluntatem rationis. Hl. q. 18. 5. c. ad 2.</p> <p>175. Ad bonitatem voluntatis humanæ requiritur quod conformetur voluntati Dei. i. 2. q. 19. 9. o.</p> <p>176. Quilibet homo tenetur conformare voluntatem suam voluntati Dei, In volito formaliter, id est, secundum rationem communem boni, et in modo, s. ex charitate. et effective, id est, quod velit id quod Deus vult eum velle, non autem materialiter, id est, in quolibet particulari. i. 2. q. 19. 10. o. et q. 39. 2 ad 3. et 2. 2. q. 104. 4 ad 3.</p> <p>177. Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei, in quolibet volito. i. 2. q. 19. 10 ad 1.</p> <p>178. Potentia proprie convenit Deo. i. q. 25. i. o.</p> <p>179. Potentia secundum propriam rationem principii convenit Deo respectu actionum notionalium secundum quas aliqua procedunt secundum rem, non autem respectu aliarum. i. q. 41. 4 ad 3.</p> <p>180. Potentia activa proprie convenit Deo, non autem passiva, i. q. 25. 1. c. et 3 ad 1. et q. 41. 4 ad 2.</p> <p>181. Potentia Dei est principium suæ actionis secundum rationem tantum; sed est principium realiter suorum effectuum. i. q. 25. i ad 3. et q. 41. 3 ad 4.</p> <p>182. Potentia Dei est ejus essentia. i. q. 25. i ad 2.</p> <p>183. Potentia Dei est infinita. i. q. 25. 2. o.</p> <p>184. Potentia Dei duplex, s. absoluta, id est, secundum se, et ordinata, id est, cum praescientia et voluntate. i. q. 25. 5 ad 1.</p> <p>185. Potentia Dei non est ad malum, quia est sua bonitas. i. 2. q. 2. 4 ad 1.</p> <p>186. Circa potentiam Dei fuit duplex error, \$. quod Deus agit ex necessitate naturæ, et quod divina sapientia limitatur ad hunc ordinem rerum qui nunc est. i. q. 25. 5 c.</p> <p>187. Potentia generandi est in Deo, i. q. 41. 4. 0.</p> <p>188. Potentia generandi in Deo est medium inter absolutum et relativum, i. q. 41. 5. o.</p> <p>189. Potentia generandi in Deo significat essentiam In recto et relationem in obliquo. i. q. 41. 5. o.</p> <p>190. Potentia generandi in divinis non continetur sub omni potentia Dei. i. q. 42. 6 ad 3.</p> <p>191. Potentia generandi in divinis sumitur tripliciter, s. active, et passive, et impersonaliter. Prima convenit soli Patri, secunda tantum Filio, sed tertia cuilibet personæ. i. q. 41. 6 ad 1.</p> <p>192. Cum Pater sit principium generationis, et Pater et Filium sint principium spirationis, in Patre erit potentia generandi, ct in Patre et Filio potentia spirandi, i. q. 41. 4 ad 3.</p> <p>193. Eadem numero potentia generandi est in Patre, ut generet, et in Filio ut generetur, t q. 41. 6 ad 1. et q. 42. 6 ad 3.</p> <p>194. Deus est omnipotens, i. q. 25. 3. o. et m. q. 13. 1. c.</p> <p>195. Deus potest facere quicquid non implicat contradictionem, i. q. 7. 2 ad 1. et q. 25. 3. 4. o. et m. q. 13. 1. c.</p> <p>196. Deus dispensare non potest ut homini liceat non subdi ordini ejus, etiam in iis secundum quæ homines ad invicem ordinantur. i. 2. q. 100. 8 ad 2.</p> <p>197. 'Deus potest disponere, agendo præter ordinem suæ providentiæ, quoad res subjectas ordini, non autem quoad rationem ordinis quæ est in Deo. i. q. 105. 6. c.</p> <p>198. Divina potentia non est ita ordini ejus alligata, quin possit quandoque præter ordinem causarum* secundarum aliquid agere' cum sibi</p>		<p>placuerit, ut patet In operibus miraculosls. i. q. 25. 5. c.</p> <p>199. Deus non poteat facere duo lontrarla, vel privationem et habitum, vel alia opposita esse simul In eodem. i. q. 105. 2. 6. c. et i. 2. q. 51. 4. c.</p> <p>200. Deus non potest aliquid facere quod non sit conveniens sapientiæ et bonitati ejus. i. q. 21. 4. c.</p> <p>201. Deus potest facere quicquid oliin fecit, nisi sit Impossibile, ratione prætercriti. i. q. 25. 4 nd 2.</p> <p>202. Deus potest reparare virginitatem perditam. i. q. 25. 4 ad 3.</p> <p>203. Deus potest facere quæ non facit, et dimittere quæ facit, i. q. 25. 5. o. et m. q. 1. 3 ad 3.</p> <p>204. Solus Deus potest mutare formam in formam, et materiam in materiam, et totum in totum. in. q. 75. 4. c. ad 3.</p> <p>205. Deus potest transmutare omnem materiam in quamcumque formam, m. q. 28. i ad 5.</p> <p>206. Deus potest immediate movere materiam ad formam, et omne corpus ad locum, et intellectum, et voluntatem, interius eam inclinando, i. q. 105. 1. 2. 3. 4. o. et 110. 2. c.</p> <p>207. Deus non potest facere materiam esse sine forma. i. q. 66. 1. o.</p> <p>208. Deus potest facere raritatem et densitatem esse sine materia, m. q. 77. 2 ad 3. et 7 ad 1. et ad 2.</p> <p>209. Deus potest facere angelum non esse. i. q. 9. 2. c. et q. 10. 5. c. ad 3. et 2. 2. q. 1. i ad 7.</p> <p>210. Deus potest immediate movere quodlibet corpus, quacumque mutatione possibili cuicumque creaturæ. i. q. 105. 1. 6. c.</p> <p>211. Deus potest immediate facere omnem effectum cujuscumque agentis, sine eo, r. q. 105. 2. 6. c. et i. 2. q. 51. 4. c. et m. q. 77. 1. c.</p> <p>212. Nullius rei virtus posset aliquid, nisi per virtutem Dei, a quo est omnis virtus, et virtutis conservatio, et ordo ad effectum. i. 2. q. 109. 1. c.</p> <p>213. Hoc quod Deus in omnibus operatur secundum modum eorum, non excludit quin Deus quædam operetur, quæ natura operari non potest. i. 2. q. 51. 4 ad 2.</p> <p>214. Nihil prohibet esse aliquid in potentia divina, quod non vult, et quod non continetur sub ordine quem statuit rebus, i. q. 25. 5. ad 1.</p> <p>215. Solus Deus potest facere præter ordinem et cursum totius naturæ i. q. 105. 6. o. et q. 106. 3. c. et h. i. q. 43. 2. c.</p> <p>216. Quicquid potest inteiligi esse sine alio, Deus potest facere esse sine eo, non autem si posset inteiligi, alio non intellecto, ut ens sine bono. i. 2. q. 110. 4 ad 4.</p> <p>217. Deus potest facere universum, et quamlibet creaturam meliorem quam fecerit. i. q. 25. ad 3. 6. o.</p> <p>218. Qualibet re creata, Deus potest facere aliam meliorem, bonitate assentiali et accidental. i. q. 25. 5 ad 3. et 6. o.</p> <p>219. Deus potest facere aliquid melius humanitate Christi, matre ejus, beatitudine et gratia, secundum se, non autem ut relata ad Deum. i. q. 25. 6 ad 4. et m. q. 7. 12 ad 2. et q. 10. 4 ad 3.</p> <p>220. Deus non potest peccare, i. q. 25. 3 ad 2. et q. 63. 1. c. et 2. 2. q. 6. 2. c. ad 2.</p> <p>221. Deus si vellet, posset prava agere, et peccare. Et istius conditionalis, Socrates potest currere, si vult, antecedens est possibile; et ideo sequitur possibilitas consequentis. Sed in hac conditionali, Deus potest peccare, si vult, antecedens est impossibile. Non enim potest</p>	<p>Deus velle malum. Et ideo non est simile, i. q. 25. 3 ad 2.</p> <p>222. Deus est causa peccati. i. 2. q. 79. o. et q. 80. i. c.</p> <p>223. Deus est causa mali pœnæ per accidens tantum, mali autem culpæ, nullo modo est causa, i. q. 48. 6. c. et q. 49. 2. o. et q. 63. 5. c. fi. et i. 2. q. 87. i ad 2. et 2. 2. q. 19. i ad 3. et q. 24. 10. c.</p> <p>224. Deus est causa excæcationis et obdurationis per accidens tantum, scilicet subtrahendo gratiam. i. q. 23. 3 ad 2. et i. 2. q. 79. 3. o. et 2. 2. q. 15. 1. o.</p> <p>225. Deus per se inclinatur ad bonum, dando gratiam et virtutes, et directe ordinando ad bonum, sed inclinatur ad malum per accidens tantum, scilicet non dando gratiam. i. 2. q. 79. i ad 1.</p> <p>226. Deus est causa productiva cujuslibet rei. i. q. 22. 2. c. et q. 44. o. et q. 45. 2. c. et q. 55. i ad 3. etq. 57. 2. c. fi. et q. 61. 1. o. et q. 65. 1. o. et 3. c. et q. 75. 5 ad 1. et q. 79. 2. c. et 1. o. et 3. c. et q. 75. 5 ad 1. et q. 79. 2. c. et q. 103. 5. 7. c. et i. 2. q. 79. 2. c. et q. 93. 1. o.</p> <p>227. Deus est causa omnium efficiens, exemplaris et finalis, i. q. 44. 1. 2. 3. o. et q. 65. 2. o. et q. 103. 2. c. et 5. c. et q. 105. 5. c. et i. 2. q. 79. 2. c.</p> <p>228. Deus est causa omnis motus, tam voluntatis quam naturæ. i. 2. q. 6. i ad 5.</p> <p>229. Deus immediate producit omnia, i. q. 65. 3. o. et m. q. 6. i ad 1.</p> <p>230. Deus agit mediantibus aliis causis, non ex insufficientia ejus, sed ut dignitatem causandi communicet creaturis, i. q. 22. 3. c. et 8 ad 2. et q. 103. 6. c. ad 2. et q. 106. 4. c.</p> <p>231. Bonitas, liberalitas, justitia et misericordia Dei differenter producunt res. i. q. 21. 3. c.</p> <p>232. Deus produxit creaturas, non ex necessitate. i. q. 19. 4. o. et q. 25. 5. o. et q. 28. i ad 3. et q. 32. i ad 3. et q. 45. 6. c. et q. 50. 1. c. et q. 61. 2 ad 1. et q. 104. 3. o. et q. 105. i ad 2. et i. 2. q. 66. i ad 3. et q. 109. 1. c. et m. q. 50. 2 ad 3.</p> <p>233. Deus in productione rerum finem aliquem intendit, s. divinam bonitatem, i. q. 25. 5. c.</p> <p>DEVOTIO - 1. est spiritualis actus voluntatis, prompte tradendi se ad famulatum Dei. 2. 2. q. 82. 1. o. et 2. c. et q. 83. 3 ad 1.</p> <p>2. Devotio est principalis actus religionis virtutis. 2. 2. q. 82. 2. o. et q. 83. 3 ad 1. et 15. c. et q. 104, 3 ad 1.</p> <p>3. Devotio est pinguedo animæ causata a charitate, et conservans eam. 2. 2. q. 82. 2 ad 2. et 3. c.</p> <p>4. Causa devotionis triplex, s. extrinseca et principalis, id est, Deus; et intrinseca duplex, s. contemplatio bonitatis Dei; et beneficiorum ejus, et consideratio propriorum defectuum excludens præsumptionem. 2. 2. q. 82. 3. o. et 4. c.</p> <p>5. Consideratio eorum quæ sunt apta excitare dilectionem Dei; causât devotionem, sed consideratio distrahentium mentem a divinis impedit eam. 2. 2. q. 82. 3 ad 2.</p> <p>6. Ea quæ pertinent ad humanitatem Christi maxime excitant devotionem manuducendo, licet devotio sit circa ea quæ sunt divinitatis, vel etiam utrumque. 2. 2. q. 82. 3 ad 1.</p> <p>7. Dovotio primo et per se causât delectationem et lætitiā; secundario autem et per accidens, causât tristitiā. 2. 2. q. 82. 4. o.</p> <p>8. Qui semel orat devote, remanet devotior per plures dies. 2. 2. q. 82. 14 ad 4. et q. 171. 2 ad 2.</p> <p>9. Mens semel ad devotionem excitata, facilius postea ad devotionem pristinam revocatur; ideo ad hoc orationes crebræ sunt necessarie. 2. 2. q. 171. 2 ad 2.</p>

10. Devotio ad sanctos non terminatur ad eos, sed transit in Deum; devotio vero ad dominos temporales, est alterius rationis. 2 2. q. 82. 2 ad 2.

11. Devotio abundat in simplicibus mulieribus propter humilitatem elationem comprimendo, sed scientia, et qualibet perfectio subjecta Deo auget devotionem. 2 2. q. 82. 3 ad 3.

DEXTRUM et sinistrum, et aliæ differentiæ situs sunt in Inanimatis quoad nos tantum; in animatis vero sunt secundum se. i. q. 13. 7. c.

DIABOLUS dicitur esse Deus hujus sæculi non creatione, sed quia saeculariter viventes ei serviunt, eo modo loquendi quo Apostolus loquitur dicens, quorum Deus venter est. i. q. 65. 1. c. fi. et q. 114. ad 2 et 1 2. q. 1. 5. c.

DIACONUS - 1. non est proprius minister alicuius sacramenti, m. q. 67. 1. o.

2. Diaconus est proprius dispensator sanguinis Christi, non autem corporis Christi, nisi de licentia epl tate. m. q

3. Diacono non licet tangere corpus Christi, quia non habet manus consecratas, in. q. 82.3. o.

4. Ad diaconum pertinet assistere et ministrare majoribus sacerdotibus, in omnibus agendis, circa sacramenta Ecclesiæ. Ml. q. 67. 1. c. et q. 71. 4. c.

5. Ad diaconum pertinet purgare tantum, Id est, ejicere immundos, et disponere fideles per admonitiones. Sed ad sacerdotes pertinet etiam illuminare, id est tradere sacramenta, ad epi-

DIALECTICA scientia est tantum una in speculabilibus; demonstrative vero sunt plures. 1 2. q. 57. 6 ad 3. et 2 2. q. 51. 4 ad 2.

DICERE. -1. proprie importat principaliter respectum ad Verbum, secundario autem ad rem intellectam, ideo in divinis convenit tantum Patri. L q. 34. 1 ad 3. et m. q. 39. 8 ad 2.

2. Dicere se habet tripliciter ad illud quod dicitur, s. enuntiative, causative seu imperative et operative. 2 2. q. 76. 1. c.

3. Dicere Dei sumitur dupliciter, s. pro formatione Verbi, et pro expressione ejus; primum est ætemum, non autem secundum. i. q. 31. 1 ad 3. et q. 47. 1. c. fi. et q. 65.4. c. fi. et q. 67. 4. c. ad 2. et q. 74. 3 ad 1. et ad 3. et ad 5.

4. Per hoc quod dicitur in Scriptura, dixit Deus, importatur divinum Imperium, secundum Basilium, prius autem oportuit produci creaturam quæ obediret, quam fieri mentionem de divino imperio. 1. q. 74. 4 ad 1.

DICI ut Verbum convenit tantum Filio in divinis, sed dici ut res, convenit singulis personis, toti Trinitati, essentiæ Dei, et omni creaturæ. i. q. 34. 1 ad 3.

DIES. - 1. dicitur dupliciter, s. naturalis continens viginti quatuor horas; et artificialis, s. a claritate solis, iih q. 53. 2 ad 3.

in media nocte, non autem dies artificialis, in. q. 80. 8 ad 5.

3. Dies naturalis non terminatur in vespere, sed in mane secundum Chrysostomum. i. q. 74. 3 ad 6.

4. De operibus septem dierum, in principio Bibliæ. i. q. 67. usque 75. o.

5. Septem dies fuerunt unum Instans secundum cognitionem septem operum Dei in mente angeli, secundum Augustinum; licet, secundum alios, fuerint vere septem dies successive, i. q. 58. 6. c. et 7 ad 1. et q. 68. 1. c. et q. 69. 1. c. et q. 70. 1 ad 1. et q. 74. 1.2. o.

6. Diversæ res diversimode profuerunt in operibus septem dierum, i. q. 73. 1 ad 3. et q. 00. 4. o. et q. 91.2 ad 4. et q. 92. 4. ad 3. et q. 118. 3 ad 1.

7. Dies primi, s. creationis, a luce in noctem computantur propter futurum hominis lapsum, sed e converso triduum Christi In sepulchre, propter reparationem hominis, m, q. 51. 4 ad 1, et q. 53. 2 ad 3.

8. Prima dies dicitur habuisse vespere et non mane. i. q. 63. 6 ad 4.

9. Dies dominicus succedit sabbato ex statuto Ecclesiæ, et consuetudine Christianorum tantum; Ideo observatio ejus non est sic arcta, nec figurails, sicut sabbatum, quia veritas etiam in modico prætermitti non debet, i. q. 103. 3 ad 4. et 2 2. q. 122. 4 ad 4.

10. Dies in qua res creatæ sunt, s. prima, non debuit benedici, seu sanctificari, i. q. 73. 3 ad 2.

11. De secunda die non dicitur, vidit Deus, pluribus rationibus, s. vel quia quod ponitur in tertia die, refertur etiam ad secundam; vel quia est de iis quæ non sunt manifesta populo; vel quia per firmamentum simpliciter intelligitur aer nebulosus qui non est de partibus principalibus mundi; vel esset mystice ex parte numeri, quia dualitas ab unitate recedit, i. q. 3. 7 ad 3.

12. In tertia die infirmitas terræ removetur secundum Augustinum. 1. q. 69. 1.2. c. prine,

13. Die quarta producuntur luminaria quæ moventur in cælo, ad ornatum ipsius, i. q. 70. 1. c.

14. Die quinta producuntur aves et pisces, ad ornatum medii elementi, qui habent motum in aere et aqua, quæ pro uno elemento accipiuntur, i. q. 70. 1. c. et q. 71. o.

15. Die sexta producuntur animalia, quæ habent motum in terra, ad ornatum ipsius, i. q. 70. 1. c. et q. 72. o.

16. Dies septima debuit benedici et sanctificari, i. q. 73. 3. o.

17. Diei septimæ convenit completio operum Dei, et requies ejus. i. q. 73. 1. 2. o.

DIFFERENTIA - 1. est nobilior genere, sicut determinatum indeterminato, et proprium communi, non autem sicut alia natura, i. q. 50. 4. ad 1. et q. 75. 7 ad 2.

2. Differentia complet essentiam generis. 1 2. q. 67. 5. c.

3. Differentia et genus secundum considerationem realem et metaphysicalem fundantur super diversas naturas necessario, non autem logice, i. q. 50. 2 ad 1.

4. Id a quo sumitur differentia, se habet ad illud a quo sumitur genus, ut actus ad potentiam, i. q. 5. 3. c. et q. 50. 2 ad 1. et q. 85. 3 ad 4. et 5 ad 3. et 1 2. q. 67. 5. c.

5. Differentia completiva speciei sumitur a forma; genus a materia communi, sed particulare a materia individuali. i. q. 85. 5 ad 3.

6. Differentia significat totum compositum, sicut et species, licet sumatur a parte formali, et genus a parte materiali, licet genus significet totum. 1. q. 85. 5 ad 3. et 1 2. q. 67. 5. c.

7. Differentia est in genere tantum in potentia; ideo non participat genus, nec est de intellectu ejus, nec e converso, i. q. 3. 5. c.

8. Differentia importat distinctionem formæ. 1. q. 31. 2 ad 2.

9. Differentia est forma generis inquantum facit ipsum esse actu, sed genus est formalius specie inquantum est universalius. 1 2 ad 2.

10. Remota differentia non remanet genus idem numero. 1 2. ct q. 67. 5. c.

11. Differentia formæ proveniens ex sola dispositione materia-, non facit dilverstitatcm secundum speciem, sed tantum secundum numerum. L Q- 85. 7 ad 3.

12. Differentia secundum speciem est propter finem; sed differentia secundum numerum est propter materiam, i. q. 62. 6 ad 3.

13. Differentiæ essentialia sunt nobis ignotæ. 1. q. 29. 1 ad 3.

14. Differentiæ essentialia sæpe nominantur ex accidentibus, i. q. 29. 1 ad 3. et q. 77. 1 ad 7. et 1 2. q. 49. 2 ad 3. fi.

15. Differentiæ per se, s. contentæ virtualiter in genere, constituunt veras species ejus; non autem differentiæ extraneæ, nisi improprie. 1 2. q. 18. 7. c, et q. 35. 8. c.

16. Differentiæ quæ consequuntur diversitatem specierum, possunt esse in rebus ejusdem speciei, non autem differentiæ quæ constituunt species 1 2. q. 72. 5. c.

17. Divisio generis in species non est semper per veras differentias. 1 2. q. 49. 2 ad 3.

18. Differentia triplex inter homines, secundum habitus et actus animæ rationalis, s. secundum diversas gratias gratis datas, secundum duplicem vitam, contemplativam et activam, et secundum diversos status et officia. 2 2. q. 171. principio.

19. Differentia informis esse non potest, nisi secundum quod una est perfectior alia. i. q. 31.

DIFFERRE - 1. proprie est semper per aliud et est per relativum; sed diversum est absolutum, et seipso, vel alio, ideo omne differens est diversum, et non e converso, i. q. 3. 8 ad 3. et q. 90. 1 ad 3.

2. Simplicia seu prima non proprie differunt, s. per aliud sicut composita seu secunda; sed sunt diversa, s. seipsis tantum. 1. q. 3. 8 ad 3. et q. 90. 1 ad 3.

3. Differre specie contingit dupliciter, s. in diversis speciebus completis, vel secundum diversos gradus in generatione ejusdem speciei.

4. Propter divinam simplicitatem consideratur

duplex, realis identitas in divinis, eorum quæ differunt in rebus creatis, i. q. 40. 1 ad 1.

DIFFICILE - 1. est id quod transcendit potentiam secundum naturam, vel propter impedimentum. i. q. 62. 2 ad 2. et 4 ad 1.

2. Difficultas operandi duplex, s. ex magnitudine operis, vel ex defectu voluntatis; prima auget meritum, secunda vero minuit illud. 1 2. q. 114. 4 ad 2. et 2 2. q. 155. 4 ad 2.

3. Ratio virtutis magis consistit in bono quam in difficili; ideo magnitudo ejus magis mensuranda est secundum rationem boni quam secundum rationem difficilis. 2 2. q. 123. 12 ad 2. et q. 137. 1 ad 1. fi. et q. 141. 8 ad 2.

4. Opera virtutum sunt difficilia. 1 2. q. 107. 4. c.

5. Opus virtutis habet duplicem difficultatem, s. ex specie actus, ut in fortitudine et temperantia et ex diuturnitate, ut in perseverantia. 2 2. q. 137. 1. c.

6. Difficultas in actibus virtutum duplex, s. in inveniendo medium rationis et in refrenando passiones; tantum prima est in virtutibus intellectualibus et in justitia; secunda vero in aliis. 2 2. q. 129. 2. c.

7. Ubi est specialis difficultas, ibi requiritur specialis virtus. 2 2, q, 137. 1. c.

8. Difficultas duplex circa actus virtutum ha-

bentlum materiam exteriorem, s. propter excessum passionum principaliter, vel principaliter propter magnitudinem objecti; in prima sufficit una virtus, sed in secunda requiruntur duæ. 2 2. q. 129. 2. c. et q. 134. 3 ad 1.

9. Difficultas vitandi peccatum duplex, s. propter vehementiam passionis, ut ira; vel propter latentiam, ut superbia. 2 2. q. 162. 6 ad 1.

DIFFINITIO - 1. non potest esse falsa nisi per accidens, s. ratione duplicis compositionis, i. q. 57. 3. c. et q. 58. 5. c. et q. 85. 6. c.

2. doctores et philosophi negligunt modum diffinitionis; et tangentes principia prætermittunt formam syllogismi, ponentes ea ex quibus syllogismus formari potest. 2 2, q. 4. 1. c.

3. Cum demonstratur causa per effectum, necesse est uti effectu, loco diffinitionis causæ, i. q. 1. 7 ad 1. et q. 2. 2 ad 2.

4. Unius rei est tantum una diffinitio perfectissima, s. per omnes causas; sed sunt plures per diversas causas, vel proprietates. 1 2. q. 55. 4. c.

5. Unumquodque diffinitur et denominatur secundum illud quod convenit ei primo et per se; non autem per illud quod convenit ei per aliud, m. q. 60. 4 ad 1.

6. Materia communis ponitur in diffinitione speciei, non autem materia individualis. i. q. 29. 2 ad 3. et q. 75. 4. c. et q. 85. 1 ad 2.

7. Diffinitio naturalium significat formam et materiam, i. q. 29. 2 ad 3. et q. 75. 4. c. et q. 85. 1 ad 2.

8. Nomina intentionum quandoque ponuntur in diffinitione rerum, quando nomina non sunt imposita rebus, ut in diffinitione personæ. i. q. 29. 1 ad 3.

9. Singulare non diffinitur, i. q. 29. 1 ad 1.

10. Nomen pertinens ad communem rationem singularitatis diffiniri potest, ut persona et hujusmodi. 1. q. 29. 1 ad 1.

11. Diffinitio et scientia sunt tantum entium, non secundum modum rei, sed secundum modum intellectus, i. q. 44. 3 ad 3.

12. Partes rei vel diffinitionis sunt prius notas quam totum vel diffinitum, sed ut partes, est e converso, i. q. 85. 2 ad 2. et ad 3.

DIGESTIO est completio a calore naturali, m. q. 74. 5 ad 3.

DIGNITAS est de absolutis; ideo est eadem in Patre et Filio, i. q. 42. 4 ad 2.

DILIGENTIA idem est quod sollicitudo, ideo requiritur in omni virtute, sicut etiam sollicitudo. 2 2. q. 54. 1 ad 1.

DILUCULUM potest dici pars diei et noctis. 1Π. q. 51. 4 ad 3.

DIMENSIO. - 1. Situs est de ratione quantitatis dimensivæ. ni. q. 77. 2. c.

2. Additio quantitatis non tollit essentiam dimensionis. in. q. 77. 8 ad 4.

3. Dimensio corrumpitur tripliciter, s. per additionem, divisionem et diminutionem. ni. q. 77. 4. o.

4. Quantitas dimensiva est aliquorum dupliciter, s. per se, et per accidens, vel proprie et similitudinarie: primo modo convenit corporibus, sed secundo modo convenit etiam aliis. 1. q. 3. 1 ad 1. et ad 3.

DIONYSIUS dicit in quadam epistola super Joannem, quod Christus operabatur divinitus ea quæ sunt hominis; et hoc monstrat virgo supematuraliter concipiens; et aqua instabilis, terrenorum peduin sustinens gravitatem, ni. q. 28. 2 ad 3. fi. et q. 4. 5. 2. c.

DISCIPLINA est pars potentialis justitiæ, contenta sub humanitate. 2 2. q. 80 ad 3.

DISCORDIA - 1. importat disgregatlonem quamdam voluntatum, in diversa. 2 2. q. 37. 1. c. ad 3.

2. Discordia per se. i. ex intentione deliberata dissentiendi a bono Dei vel proximi, est peccatum mortale, non autem si per accidens. 2 2. q. 37. 1. o. et q. 42. 2 ad 2.

3. Discordia principaliter oritur ex inani gloria, secundo autem ex invidia et q. 38. 2. c. et q. 132. 5. o.

DISPENSATIO - 1. importat commensuratam distributionem, vel applicationem alicujus communis ad singula. 1 2. q. 97. 4. c. et 2 2. q. 88. 10. c.

2. Nunquam dispensandum est in præjudicium boni communis. 1 S. q. 97. 4 ad 1. et q. 100. 8. c.

3. Omnis dispensatio a prælato debet fieri ad honorem Christi, vel ad utilitatem Ecclesiæ. 2 2. q. 88. 12. c.

4. Infidelis est qui dispensat non habens intentionem ad bonum commune; imprudens autem, non habens rationem dispensandi. 1 2. q. 97. 4. c.

5. Dispensatio non potest fieri contra præcepta juris naturalis communia; sed tantum contra ea quæ sunt quasi conclusiones eorum. 1 2. q. 97. 4 ad 3. et 2 2. q. 147. 4 ad 1.

6. Solus Deus potest dispensare in præceptis divinis, non autem papa. 1 2. q. 94. 5 ad 2. et q. 97. 3 ad 1. et 4 ad 3. et q. 100. 8. o. et 2 2. q. 89. 9 ad 1.

7. Omnia præcepta Decalogi sunt omnino indispensable, etiam a Deo. 1 2. q. 99. 5. c. et q. 100. 8 ad 2.

8. Præcepta continentia intentionem legislatoris, s. conservationem boni communis, vel ordinem justitiæ et virtutis, ut omnia præcepta Decalogi, sunt omnino indispensable. 1 2. q. 100. 8. o.

9. Cum dispensatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humanæ non obediatur, quod esset

2 2. q. 88. 10 ad 2.

10. Facillus dispensatur in gradibus prohibitis consanguinitatis et affinitatis, circa personas excellentes, sine acceptione personarum propter pacem communem. 1 2. q. 97. 4 ad 2. et 2 2. q. 63. 2 ad 2.

11. In publica lege humana nullus potest dispensare, nisi ille a quo lex habet auctoritatem, vel cui ille commiserit. 1 2. q. 97. 4 ad 3.

12. Inferior potest dispensare in præceptis superioris, quando sibi permittitur a superiori, non autem aliter. 1 2. q. 97. 4 ad 3.

13. Rectores multitudinis possunt dispensare in legibus humanis quando deficiunt in aliquo casu, vel necessitas imminet; vel quando non expediunt alicui personæ. 1 2. q. 97. 6. c. et q. 97. 4. o. et q. 100. 8. c. et 2 2. q. 89. 10. c. ad 2. et q. 89. 9. o. et q. 147. 4. c. ad 1.

DISPOSITIO - 1. semper importat ordinem habentis partes. 1 2. q. 49. 1 ad 3. et 2 ad 1.

2. Dispositio potest dici tam ratio ordinis rerum in finem, quam ratio ordinis partium in totum; providentia vero, primum tantum, i. q. 22. 1. c. fi.

3. Dispositio sumitur dupliciter, s. pro genere habitus, et ut dividitur contra habitum; et hoc dupliciter, s. vel diversæ species; vel ut imperfectum contra perfectum, in eadem specie. 1 2. o. 49. 2 ad 3.

4. Dispositio triplex, s. vel secundum locum, i. prædicamentum situs; vel secundum potentiam, id est, præparatio ad habitum; vel secundum

speciem, id est habitus; sed dispositio tertio modo fit habitu: non autem secundo modo. 1 2. q. 49. 1 ad 3* et 2 ad 3. et 4. c. et q. 48. 4 ad 4.

6. Dispositio duplex, s. dispositio removens, et dispositio perficiens. 1 2. q. 88. 3. c. 1

b.' Dispositio duplex, s. materię et agentis; prima est tantum entium: secunda vero est etiam non entium, ut prædestinatio. i. q. 23. 2 ad 3.

7. Dispositio dupliciter se habet ad id ad quod disponit, s. ut via ad perfectionem, et ut effectus; secundo modo manet cum perfectione, non autem primo modo. in. q. 9. 3 ad 2.

8. Dispositio tripliciter se habet ad id ad quod disponit, s. ut idem in eodem; in eodem ut non idem, et ut nec idem nec in eodem. 1 2. q. 74. 4 ad 3.

9. Dispositio quæ dividitur contra habitum, ut imperfectum contra perfectum in eadem specie, fit habitus; non autem quæ dividitur contra habitum, ut diversa species. 1 2. q. 49. 2 ad 3. et q. 88. 4 ad 4.

10. Omne subjectum dispositionis vel habitus requirit tria, s. compositionem subjecti, ex actu et potentia; indeterminationem ad multa, et concursus plurium accidentium. 1 2. q. 49. 4. o.

11. Nulla dispositio vel habitus ad operationes est principaliter in corpore, sed tantum dispositio ad formam, non autem habitus proprie. 1 2. q. 50. 1. o. et 2. c.

12. Difficile mobile diversificat habitum a dispositione, non autem ab aliis speciebus qualitatis. 1 2. q. 49. 2 ad 3.

13. Habitus vel dispositio non est in Deo nec in angelis, nec in cælis, nec in elementis. 1 2. q. 49. 4. c.

14. Ejusdem est disponere ad finem, et ad finem perducere, vel per se, vel per suos subditos. 1 2. q. 98. 2. 3. c.

15. Dispositio eorum quæ sunt ad finem attenditur, secundum rationem finis. 1 2. principio, et g. 95. 3. c. et q. 102. 1. c. et 2 2. q. 33. 2.

16. Omne quod elevatur ad formam altiore suam natura, requirit dispositionem supra naturam suam. i. q. 12. 5. c.

17. Quilibet artifex etiam artifex divinus intendit operi suo inducere dispositionem optimam respectu sui finis; non autem optimam simpliciter. i. q. 47. 2 ad 1. et q. 91. 3. c.

18. Dispositio patientis est in eodem subjecto cum forma ad quam disponit, non autem dispositio agentis. 1 2. q. 74. 4 ad 3.

19. Forma non necessario consequitur dispositionem, nisi per virtutem agentis, quod causal dispositionem. 1 2. q. 112. 3 ad 3.

20. Dispositio sequitur naturaliter formam et perfectionem, ad quam disponit, licet præcedat eam via generationis, m. q. 7. 13 ad 2.

21. Prima dispositio materię est quantitas dimensioniva. m. q. 77. 2. c.

22. Dispositio materialis non est causa simpliciter, sed secundum quid. 2 2. q. 27. 3. c.

23. Forma semper est in materia disposita, non quidem respectu primi effectus formæ, scilicet esse actu, sed respectu effectuum posteriorum. i. q. 76. 6 ad 1.

24. Dispositio est in eodem subjecto cum eo ad quod disponit propinque, m. q. 63. 4 ad 1.

25. Dispositio subjecti est prior naturaliter susceptione formæ; sed est posterior actione agentis. 1 2. q. 113. 8 ad 2.

26. Omnis dispositio inordinata habet unitatem specificam a sua causa, sed unitatem numeralem habet a suo subjecto. 1 2. q. 82. 2. d.

DISPUTATIO. - 1. Contentio in disputatione

importat quamdam acrimoniam locutionis. 2 2. q. 38. 1. c.

2. Disputatio cum infideli intentione confundendi errores, vel causa exercitii, est laudabilis; sed absint rudes, nisi ab infidelibus tententur. 2 2. q. 10. 7. o.

DISSENSIO duplex, s. ad se et ad alterum, et utraque opponitur paci, sed tantum secunda opponitur concordia-. 2 2. q. 29. 1 ad 3.

DISTANTIA - 1. et propinquitas creatuæ ad Deum, est similitudo vel dissimilitudo; non autem secundum locum, 1. q, 8. 1 ad 3.

2. Corruptibilia plus distant a Deo quam incorruptibilia; ideo debilius esse recipiunt, i. q. 65. 1 ad i.

DISTINCTIO - I. duplex, s. formalis, id est specifica, et materialis, id est numeralis, i. q. 30. 3. c. et q. 47. 1. 2. c.

2. Distinctio numeralis est propter specificam, quia specifica est nobilior, i. q. 47. 2, c.

3. Distinctio formalis semper requirit inæqualitatem. i. q. 47. 2. c.

4. Omnia quæ dicuntur secundum ordinem ad aliquid, distinguuntur secundum distinctionem eorum ad quæ dicuntur. 1 2. q. 54. 2. c.

5. Prima distinctio rerum a principio fuit solum a Deo, ad perfectionem universi. I. q. 47. I.o. et 2. c. et q. 65. 3 ad 2.

6. Distinctio potentiarum non est secundum materialem, sed secundum formalem distinctionem objectorum, quæ est secundum rationem. 1.q. 59. 2 ad 2. et q. 77. 3 ad 3. et q. 80. 1 ad 2. et 2 2. q. 17. 6 ad 1. et q. 47. 5. c.

7. Ea quæ non conveniunt in una potentia, ut differentiæ, generalissima, et rnateriæ a se ipsis distinguuntur, i. q. 85. 1 ad 2.

8. Omnis distinctio formalis est per aliquam oppositionem, i. q. 36. 2. c.

9. In divinis nulla est distinctio realis, nisi per oppositas relationes originis, i. q. 27. principio, et q. 28. 3. c. et q. 29. 4. c. et q. 30. 2. c. et q. 32. 3. c. ad 3. et q. 36. 2. c. ad 1. et q. 40. 2. 3. o. et q. 93. 5. c.

10. Distinctio realis in personis divinis stat cum identitate essentiae, i. q. 39. 1. o.

11. Distinctio in divinis personis non est per divisionem alicujus communis, quia essentia communis remanet indivisa; sed oportet distinctuentia constituere personas, i. q. 40. 2. 3. c.

► 12. Distinctio divinarum personarum est minima secundum quantitatem; et est maxima secundum dignitatem et causalitatem. i. q. 40. 2 ad 3.

13. Proprietates in divinis determinant et distinguunt personas, non autem essentiam, i. q. 40. 1 ad 2.

14. Personæ divinæ constituuntur et distinguuntur per origines; sed primo et principalius per relationes, i. q. 40. 2. c. fi.

15. Relatio ut relatio non constituit, nec distinguit personas divinas, sed ut divina, i. q. 40.

16. Remotis relationibus, personæ divinæ non distinguerentur, i. q. 40. 3. o. et ui. q. 3. 3 ad 3.

17. Relationes divinæ distinguuntur ab invicem realiter, re relativa, non autem re absoluta, i. q. 28. 3. o. et q. 30. 1. c. et 2. c.

DIUTURNITAS auget amorem amici præsentis, absentis autem diminuit. 2 2. q. 49. 2 ad 2.

DIVERSITAS. - 1. In Deo nulla est diversitas. I. o. 31.2. c. ad 1.

ī. Diversitas speciei sumitur a forma. 1 2. q. 23. 1. c. et q. 54. 1 ad 1.

3. Materia secundum se diversificat genus; sed distinctio rnateriæ per quantitatem diversificat

tantum individua. 1. q. 50. 4. c. et 1 2. q. 23. 1. c. ct q. 54. 1 ad 1.

4. Diversitas rnateriæ diversificans formam diversiflcat speciem. 2 2. q. 154. 1 ad 1.

DIVINATIO - I. non dicitur si quis prænunciet ea quæ ex necessitate eveniunt, vel ut in pluribus, quæ humana ratione prænosci possunt ex causis; neque etiam si quis futura aliqua contingentia, Deo revelante cognoscat, tunc enim non ipse divinat, i. quod divinum est facit, sed magis quod divinum est suscipit. 2 2. q. 95. 1. c. fi.

2. Considerare hujusmodi effectus contingentes in seipsis antequam fiant; non est alicujus divini, sed est Dei proprium, qui solus in sua ætemitate videt ea quæ futura sunt quasi præsentia. 2 2. q. 95. 1. c.

3. Si quis hujusmodi futura prænunciare, aut prænoscere quocumque modo præsumpserit, nisi Deo revelante, manifeste usurpat sibi quod Dei est, et ex hoc aliqui divini dicuntur. 2 2. q. 95 1. c.

4. Divini enim dicti sunt, secundum Isidorum, quasi Deo pleni, divinitate enim se plenos simulant, et astutia quadam fraudulentia hominibus futura conjectant, 2 2. q. 95. 1. c.

5. Homo habet naturalem inclinationem ad cognoscendum futura, secundum modum humanum, non autem secundum indebitum divinationis modum. 2 2. q. 95. 1 ad 3.

6. Divinatio non dicitur ab ordinata participatione alicujus divini, sed ab indebita usurpatione ejus quod Dei est. 2 2. q. 95. 1. c. ad 1.

7. Si hujusmodi divinatio causetur ex revelatione dæmonum, cum quibus pacta habentur, vel expressa, quia ad hoc invocantur, vel tacita, quia hujusmodi divinatio extenditur ad id, ad quod se non potest extendere, erit divinatio illicita et superstitiosa. 2 2. q. 95. 6. fi.

8. Divinatio igitur est indebita usurpatio prænunciandi futuros eventus. 2 2. q. 95. 1. o.

9. Divinatio semper est peccatum, quia semper in malam partem accipitur, secundum Hieronymum. 2 2. q. 95. 1 c. fi.

10. Omnis divinatio provenit ex operatione dæmonum; ideo est species superstitionis.-2 2. q. 95. 2. o. et 3. c. principio.

11. Divinatio est species curiositatis, ratione finis; sed quoad modum operis, est species superstitionis. 2 2. q. 95. 2 ad 1.

12. Genus divinationis triplex, s. necromantia, augurium et sortilegium, quorum quodlibet multas habet species. 2 2. q. 95. 3. o.

13. Divinatio facta per invocationem dæmonum, per astra, somnia, auguria, vel sortes, non est licita, sed superstitiosa. 2 2. q. 95. o. et q. 96. 1. o.

14. Dæmones possunt divinari verum tripliciter, s. subtilitate naturæ, revelatione et experientia. i. q. 64. 1 ad 5. et 2 2. q. 172. 5 ad 1. et 6. o.

DIVINUM prædicatur de essentia et de personis divinis, m. q. 16. 3 ad 3.

DIVISIO - 1. duplex, scilicet secundum quantitatem et secundum formam; prima est posterior uno, secunda vero prior; ideo diffinit unitatem, i. q. 30. 3. c.

2. Continuum mathematice dividitur in infinitum secundum eamdem proportionem; non autem secundum eamdem quantitatem, sed per minorem. i. q. 48. 4 ad 3. et 1 2. q. 85. 3. c.

3. Unumquodque potest per se dividi, secundum illud quod in ejus ratione continetur, non autem per alia. 1 2. q. 95. 4. c.

4. Res dividitur per se per id solum quod convenit ei secundum genus. 1 2. q. 18. 7. c.

5. Partes divisionis univoce sunt coæquæ secundum rationem generis» licet altera earum sit prior secundum rem; sed in analogis, una earum semper est prior re et ratione. 1 2. q. 61. 1 ad 1.

6. Omnis pluralitas sequitur aliquam divisionem. i. q. 30. 3. c.

7. Divisorum ex opposito aliqua sunt simul secundum rem, et secundum rationem, ut species animalis, et coloris; aliqua simul secundum rationem; sed unum est prius secundum rem. ut species numeri, figura et motus; aliqua quorum unum est prius alio secundum rem et secundum rationem, ut substantia accidenti, i. q. 77. 4 ad 1 et 1 2.q.29.2ad L

DIVITIÆ - L duplices, s. corporales et spirituales; secundæ sunt vera, non autem primæ. 2 2. q. 126. 1 ad 3.

2. Divitiæ duplices, s. naturales et artificiales; primæ appetuntur finite, secundæ dum habentur appetuntur finite, sed dum non habentur, infinite. 1 2. q. 2. L c. ad 3. et q. 30. 4. o.

3. Divitiæ causant tria mala, quæ vitantur per paupertatem, s. sollicitudinem, elationem et amorem earum. 2 2. q. 188. 7. c.

4. Divitiæ non sunt finis œconomicæ, sed bene vivere. 2 2. q. 50. 3 ad L

5. Divitiæ, inquantum prosunt ad vitutes, sunt bonæ; sed sunt malæ inquantum impediunt; similiter et paupertas. 2 2. q. 126. 1 ad 3.

6. Deus dat aliquibus abundantiam divitiarum» ut meritum bonæ dispensationis acquirant. 2 2. a. 117. 1 ad 1. et q. 126. 1 ad 3.

7. Difficile est inter divitias charitatem servare; quia impediunt eam principaliter alligando animum, et distrahendo. 2 2. q. 186. 3 ad 4. et q. 188. 7. c.

8. Divitiæ sunt viles, vanæ et mutabiles; et ideo debent contemni. 2 2. a. 126, 1 ad 3.

9. Divitiæ de consilio abdicantur per perpetuam paupertatem, delitiæ camis per perpetuam castitatem; et superbia vitæ, per obedientiæ servitutum. 1 2. q. 108.4. c. fi. et 2.2 q. 186. 6. o.

DOCERE - L est actus vitæ activæ quoad actum exteriorem et interiorem, ut dirigit ad opus, sed est actus contemplativa, secundum actum interiorem absolute. 2 2. q. 181. 3. o.

2. Docere dicitur dupliciter, s. principaliter infundendo lumen, et instrumentaliter dirigendo. Secundum convenit angelis illuminando alios de revelatis, et homini exterius adminiculando, proponendo exempla, vel applicando principia conclusioni; primum autem soli Deo. i. q. 107. 1. o. et q. 117. 1. o. et 2 2. q. 173. 2. c. et ni. q. 69. 5 ad 2.

3. Christus convenienter multa docuit in parabolis propter tria, s. tum quia connaturale est homini per sensibilia devenire in cognitionem intelligibilem; tum propter simplicitatem quorundam audientium, tum etiam ut indignis divina mysteria occultarentur, iii q. 42. 3. o.

4. Docere per modum exhortationis private convenit mulieri, non autem publice predicare. 2 2. q. 177. o. et iii q. 55. 1 ad 3. et q. 67. 4 ad.2»

5. Nullus potest seipsum proprie docere, i. q. 117. 1 ad 4.

6. Docere habet duplicem materiam, s. scientiam et discipulum; ideo construitur cum duplici accusativo. 2 2. q. 181. 3. c.

7. Ad docendum alios in divinis tria requiruntur, scilicet plenitudo cognitionis, vis probandi, et pronuntiatio. 1 2. q. 111. 4. c.

8. Prædicator docendo debet facere tria, scilicet instruere, delectare et flectere. 2 2. q. 177. L c.

DOCILITAS. - I. est aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio, sicut solertia a seipso. 2 2. q. 48. c. et q. 49. 3. o. et 4. c.

2. Docilitas secundum antitudinem est a natura. Sed ad ejus consummationem plurimum valet studium, s. sollicite, frequenter et reverenter animum applicando documentis majorum, non negligendo ea per ignaviam, nec contemnendo per superbiam. 2 2. q. 49. 3 ad 2.

DOCTOR - 1. primus et principalis doctrinæ spiritualis et fidei fuit Christus, iii q. 7. 7. c.

2. Christus fuit verissime doctor, martyr et virgo. 2 2. q. 152. 4. c.

3. Quia catholicae veritatis doctor non solum profectos debet instruere, sed ad eum pertinet etiam incipientes erudire; propositum nostrum in hoc opere est, ea quæ ad Christianam religionem pertinent, eo modo tradere, secundum quod congruit eruditioni incipientium, i. Prol. principio, et 2 2. q. 189. 1 ad 4.

4. Auctoritas sacra Scriptura auctoritati cuiuscumque doctoris praeferitur. i. q. 1. 8 ad 2.

DOCTRINA. - L tripliciter est occulta, s. ex intentione docentis, propter invidiam vel turpitudinem rei; secundo quia paucis ostenditur; tertio ex modo, s. figuraliter. Sed doctrina Christi fuit occulta, tertio modo tantum, iii q. 42 3. c.

2. Jn doctrina sacra multa occultantur, maxime infidelibus, ne irrideantur, i. q. 1. 9 ad 3. fi. et 2 2. q. 40. 3. c.

3. Christus noluit scribere doctrinam suam triplici ratione, s. propter dignitatem Christi, propter excellentiam doctrinæ, et propter spiritualitatem ejus. ni. q. 42. 4. c.

4. Divina doctrina dicitur lac, triplici ratione, s. propter pulchritudinem, propter dulcedinem, et propter sumendi facilitatem. 2 2. q. 189. 1 ad 4.

5. Doctrina ostenditur esse vera, per hoc quod consonat rationi. Et similiter lex.-I 2. q. 98, L c.

6. Homo adjuvatur et impeditur interiori doctrina dupliciter, s. propter virtutem et culpam doctorum, vel auditorum. 2 2. q. 177. 1 ad 3. et q. 189. 1 ad 4. et 10. o.

7. Nomen doctrinæ et disciplinæ ad inquisitionem cognitionis pertinet. Nam doctrina est actio ejus qui aliquid cognoscere facit. Disciplina autem est receptio cognitionis ab aliquo. Et debet esse a facilioribus. 2 2. q. 189. 1 ad 4.

DOLOR - 1. est passio animæ in appetitu sensitivo vel intellectivo. 1 2. q. 35. 1. o. et iii q. 84. 8. 9. o. et q. 85. 1. c.

2. Dolor interior est simpliciter major dolore exteriori. 1 2. q. 35. 7. o. et q. 37. 1 ad 3.

3. Dolor magis fugitur quam amatur voluptas, quia minor est amor voluptatis quam amor conservationis sui, cui correspondet doloris fuga. 1 2. q. 29. 3 ad 1. et q. 35. 6. b. et c. fi. et 2 2. q. 123. 11. c. et q. 138. 1. c. et q. 142. 3 ad 2.

4. Sicut dolor minuitur ex diuturnitate, sic timor ex prameditatione. 1 2. q. 42. 5. c.

5. Innocentia patientis minuit dolorem quoad numerum quia non dolet de tot. Sed auget intensive per se, quia magis indigne, iii q. 46. 6 ad 5.

6. Dolor et tristitia sunt tantum de contrariis, nantibus voluntati, i. q. 103. 7. c.

7. Tristitia est species doloris consequens interiorum apprehensionem tantum. Sed dolor consequitur ad omnem apprehensionem. 1 2. q. 35. 2. o. et 7. c. et m. q. 15. 6. c.

8. Omnis dolor et tristitia secundum se sunt mala. Sed præsupposita præsencia mali, sunt bona. 1 2. q. 39. 1. o. et q. 59. 3. o. et 3. q. 15. 5. 6. c.

9. Dolor et tristitia possunt esse bona, honesta et utilia, ratione fuga? mali. 1 2. q. 39. 2. 3. o. tt m. q. 15. 6 ad 2. et ad 3. et q. 46. c. 6 ad 2.

10. Impossibile est aliquam tristitiam vel dolorem esse summum malum. 1 2. q. 39. 4. o.

11. Dolor et gaudium sensitivi nullo modo possunt esse simul, quia semper contradantur, saltem secundum motum cordis, secundum dilationem et constrictionem, m. q. 84. 9 ad 2.

12. Ad dolorem requiruntur duo, s. conjunctio mali, et perceptio ejus. 1 2. q. 35. 1. 7. c. et q. 4L 3. c. et in. 15. 5. 6. c.

13. Malum conjunctum est magis causa doloris et tristitiæ quam bonum amissum. 1 2. q. 36. 1. o.

14. Malum conjunctum causât dolorem ut finis, sed amor ut inde principium primum, et aliquando concupiscentia. Sed odium, ut principium secundum. 1 2. q. 36. 2. o. et 4. c.

15. Appetitus unitatis non cujuslibet, sed ejus quæ est de perfectione naturæ, causât dolorem. 1 2. q. 36. 3. o.

16. Potestas major, non tollens inclinationem, sed repugnans ei, causât dolorem, inquantum infert malum. 1 2. q. 36. 4. o.

17. Passio Christi, ratione defectus humani causât in nobis dolorem et tristitiam, sed ratione benignitatis Dei causai lætitiâ. 2 2. q. 82. 4 ad L

18. In Christo fuit verus dolor sensibilis, m. q. 15. 5. o. et q. 46. 6. c.

19. Dolor Chnsti in passione pervenit usque ad rationem superiorem, m. q. 46. 8. c.

20. Dolor Christi non impediēbat delectationem fruitionis ejus, nec e converso, ni. q. 15. 5 ad 3. et 6. c. et 9 ad 3. et q. 46. 6. c. fi. et ad 2. et 8. o.

21. Dolor Christi interior et exterior fuit maximus. m. q. 46. 6. o. et q. 48. 2. c.

22. Christus doluit pro omnibus peccatis simul. m. q. 46. 6 ad 4.

23. Christus magis dolebat de miseriis nostris quam de passione sua. m. q. 46. 6 ad 4.

24. Dolor Christi fuit major dolore cuiuscumque contriti, m. q. 46. 6 ad 3. et ad 4.

25. Dolor Christi fuit major dolore Adæ, si passus fuisset in innocentia, m. q. 46. 6 ad 3.,

26. Dolor et tristitia nullo modo sunt in Deo. 1. q. 20. 1 ad 2.

27. Mater Christi peperit sine dolore, et cum maxima jucunditate. 2 2. q. 164. 2 ad 3, et in. q. 35. 6. o.

28. Beati non dolent de malis quæ fecerunt. 1 2. q. 59. 3 ad L et m. q. 84. 8. c.

DOLUS - L proprie accipitur tantum in malo, sed abusive in bono. 2 2. q. 55. 4 ad 1.

2. Dolus principaliter est in verbis. 2 2. q. 55. 4 ad 2. et 5. c.

3. Dolus fit tripliciter, scilicet corde, ore et opere. Sed fraus proprie est tantum in factis. 22. q. 55. 4 ad 2. et 5. et q. 11 L 3 ad 2. et q. 118. 8. c. ad 2.

DOMINATIO - L significat tria, scilicet libertatem rigidam, et inflexibilem gubernationem, et appetitum et participationem veri dominii, i. q. 108. 5 ad 2.

2. Dominationes præcipiunt, Potestates ordinant, et Principatus dirigunt, i. q. 108. 5 ad 3.

DOMINICUS potest prædicari de qualibet re Christi, non autem de homine Christo, m. q. 16. 3. o.

DOMINIUM. - L est principium et finis, et est realiter Dominus omnium, quia creatura subjicitur ei realiter. i. q. 13. 7 ad 5. et in. q. 35. 5. c.

2. Dominium convenit Deo realiter ab æterno quoad potestatem, non autem quoad relationem.

Sed fundamentum relationis dominii est potestas. i. q. 13. 7 ad L et ad 6. et 8 ad 1.

3. Sola creatura rationalis habet dominium sui actus. 1. 2. q. 1. 1.2. c. et q. 6. 2 ad 2. et q. 15. 2. c.

4. Homo est cfbminus suarum operationum, per intellectum et voluntatem. 1 2. q. 1. L c. et q. 6.2 ad 2. et q. 2L 2. c. et q. 109. 2 ad L et 2 2. q. 158. 2 ad 3.

5. Sumus domini nostrorum actuum, secundum quod possumus hoc vel illud eligere. Ideo non sumus domini appetitus ultimi finis, i. q. 82. 1 ad 3.

6. Homo in statu innocentiae habuisset dominium super alia animalia imperando, et utendo libere, non autem super angelos, i. q. 96. 1.2. o.

7. Nec habuisset dominium servile super homines, sed dominium liberorum, i. q. 92. 1 ad 2. et q. 96. 4. o. et 2 2. q. 164. 2. c. ad L et q. 189. 6 ad 2.

8. Dominium et praelatio introducta sunt ex jure humano. 2 2. q. 10. c. et q. 12. c.

9. In simonia transfertur dominium, non autem in furto, nec in rapina, nec in usuris. 2 2. q. 78. 3. c. ad 3.

DOMUS non est unum simpliciter, sed aggregatione. Nec forma ejus quæ est compositio vel ordo dat esse et speciem toti, et cuilibet parti ejus. i. q. 76. 8. c.

DONATUS hæreticus rebaptizans est condemnatus in concilio Toletano, m. q. 66. 8. c.

DONEC quandoque significat tempus certum, quandoque vero tempus infinitum, m. q. 28. 3 ad 3.

DONUM - L est proprium nomen Spiritus sancti. 1. q. 38. 2. o.

2. Donum est nomen personale in divinis. 1. q. 38. 1. c.

3. In nomine doni importatur proprietas originis Spiritus sancti, quæ est processio, i. q. 38.

4. Donum importat distinctionem personalem, secundum quod est alicujus, secundum originem. Sed Spiritus sanctus dat se secundum quod est suiipsius. i. q. 38. 1 ad 1.

5. Donum dicitur tripliciter, scilicet per identitatem, secundum originem, et secundum subjectionem. Primo modo convenit essentiae Dei, secundo personis, tertio creaturis tantum, i. q. 38. 1 ad 1. et ad 2. et ad 3.

6. Spiritus sanctus est ratio omnium donorum Dei, quorum principium est voluntas Dei. i. q. 38. 2. o. et q. 43. 5 ad 1.

7. Omnia dona sub ratione doni manifestant Spiritum sanctum. Sed secundum speciem doni aliqua dona manifestant Filium, ut sapientia et scientia. 1. q. 43. 5 ad L

8. Dona Spiritus sancti sunt tantum septem, scilicet sapientia, intellectus, consilium, fortitudo, scientia, pietas et timor Domini. 1 2. q. 68. 4. o. et 2 2. q. 8. 6. o. et q. 45. 2 ad 3.

9. Et numerantur partim secundum dignitatem eonim, et partim secundum materias. 1 2. q. 68. 7. o.

10. Circa materias omnium virtutum, oportet esse aliquod de septem donis. 1 2. q. 68. 4. 7. c. et q. 69. 1 ad 3.

11. Septem dona perficiunt hominem, ut sequatur motum Dei; virtutes autem perficiunt, ut sequatur motum rationis. 1 2. q. 68. o. et q. 69. L c. et 2 2. q. 8. 5. c. et q. 19. 9. c. et q. 52. J. 3. c. et q. 121. 1, c. et q. 139. L c. et ni. q. 7. 5. c. ad 1.

12. Omnia septem dona sunt priora virtutibus intellectualibus et moralibus, ordine perfectionis

et dignitatis; sed e converso ordine generationis et dispositionis. 1 2. q. 68. 8 ad 2,

13. Et sunt dona Spiritus sancti, secundum quod charitate informantur. Ideo eis nullus male utitur. 1 2. q. 68. 8 ad 3.

14. Septem dona excellunt omnes virtutes morales et intellectuales, sed excelluntur a virtutibus theologicis. 1 2. q. 68. 1. 8. o. et q. 69. 1 ad L et 2 2. q. 9. i ad 3. et q. 19. 9 ad 4. et q. 81. 2 ad h

15. Omnia septem dona præsупponunt tres virtutes theologicas, sicut quasdam radices, ad quas pertinent, sicut et earum derivationes. 1 2. q. 68. 4 ad 3. ex S. c. ad 3. et 2 2. q. 19. 9 ad 4. et o. 139. 2 ad 2.

16. Dona sunt principia virtutum intellectuum et moralium. 1 2. q. 19. 9 ad 4.

17 Omnia septem dona sunt connexa, quia habens unum, habet omnia, et cheritatem, et e converso. 1 2. q. 68. 5. o. et 2 2. q. 19. 9. c. et q. 139. 1 ad 2. et III. q. 7. 5 ad 3.

18. Dona sunt in omnibus viribus hominis, in quibus sunt virtutes, 1 2. q. 68. 4. 5. 7. c.

19. Donorum tria sunt in parte appetitiva, scilicet donum fortitudinis, pietatis et timoris; rellimia vero in parte cognoscitiva. 2 2. q. 8. 6. c.

20. Dona quorum unum dirigit alterum, combinantur simul. 1 2. q. 68. 7 ad 4.

21. Septem dona sunt habitus in anima. 1 2. q. 68. 3. o.

22. Septem dona sunt necessaria ad finem supematuralem, non autem ad finem naturalem. 1 2. q. 68. 2. o. et 3 ad 1 et ad 3.

23. Septem dona habent duplices actus, unum in via et alium in patria. 1 2. q. 68. 6 ad 2.

24. Omnia septem dona in patria habebunt actus suos circa ea quæ pertinent ad vitam contemplativam, non autem circa ea quæ pertinent ad vitam activam. 1 2. q. 68. 6 ad 3.

25. Omnia septem dona manent in beatis secundum essentiam, non circa idem, nec cum eodem actu. 1 2. q. 68. 6. o. et 2 2. q. 8. 7. o. et q. 139. 1 ad 2. et in. q. 7. 5 ad 3.

26. Dona Dei secundum diversas rationes emanant a bonitate, misericordia, liberalitate et iustitia. i. q. 21. 3. c. et 2 2. q. 31. 1 ad 2. et ad 3.

27. Præcipuum omnium donorum Dei fuit Filius ejus. 1 2. q. 102. 3. c.

28. Remissio peccatorum est majus donum Dei quam innocentia ex parte recipientis, sed e converso ex parte dati. Ideo pœnitens magis tenetur ad gratiarum actiones quam innocens, i. q. 20. 4. 4 ad 4. et 2 2. a. 106. 2. o. et in. q. 88. 2 ad 3. et q. 39. 2 ad o.

DORMIENS - 1. quandoque syllogizat, licet semper cum aliquo errore, i. q. 84. 8 ad 2. et 2 2. q. 154. 5 ad 2.

2. Interdum similitudinibus rerum inhæremus, sicut rebus ipsis, ut patet in dormientibus, i. q. 55. 5 ad 3. fi. et 2 2. q. 154. 5. c.

DOTES - 1. animæ sunt tres, scilicet visio, fruitio et comprehensio. Et dotes corporis sunt quatuor, scilicet subtilitas, agilitas, claritas et impassibilitas. i. q. 12. 7 ad 1. et m. q. 45. 1 ad 3.

2. Dotes corporis procedunt ex virtute animæ glorificatæ, secundum quod anima causât quatuor in corpore, scilicet, esse substantiale, vires, formas secundarias, s. accidentales, et motum expeditum, ni. q. 28. 2 ad 3. et q. 54. 2. c.

3. Christus ante resurrectionem non habuit dotes corporis secundum habitum, sed tantum actus supcmaturaliter. contra Ugonem de Sancto Victore. m. q. 28. 2 ad 3. et q. 45. 1 ad 3. et 2. o. ct q. 81. 3. c.

4. Aliquibus donis, quæ a theologis dotes ap-

pellantur, or nabuntur bratl in paradiso. Suppi, q. 95. 1. o.

5. Beatitudo et dos reallter infer se differant. Suppi, q. 95. 2. c.

b. Si Christo atlquomodo competat habere dotes, non ita proprie sicut aliis sanctis competit, cum tamen ea quæ dotes vocantur, excellenti^s sime ei conveniant. Suppi. 95. 3. c.

7. Dotes proprie non competunt angelis, sicut et hominibus, sed metaphorice. Suppi, q. 95. 4. o.

8. Convenienter tres assignats sunt animæ dotes, scilicet visio quæ fidei, comprehensio quæ spei, fruitio quæ charitati respondet. Suppi, q. 95. 5. c.

DUBITATIO - I. dicitur dupliciter, scilicet, motus rationis supra utramque partem contradictionis, cum formidine determinandi alteram partem ejus, et formido affectus ad aliquod terribile sustinendum. Prima non fuit in Christo, sed secunda, non secundum rationem, sed secundum sensualitatem, m. q. 18. 4 ad 1. et ad 2.

2. Dubitatio non potest esse in Dio, nec in angelis. ill. q. 18. 4 ad 1.

3. Dubitatio duplex, scilicet infidelitatis et admirationis. Secunda fuit in matre Christi, non autem prima, m. q. 27. 4 ad 2. et q. 30. 4 ad 2.

4. Dubia de personis debent in meliorem partem interpretari determinando, de rebus autem in partem verio rem, supponendo. 2 2. q. 60. 4.o.

DUELLUM est illicitum. Et magis convenit ei ratio sortium quam iudicio cum ferro candenti. Iudicia tamen hujusmodi sunt prohibita, quia sunt de occultis, quæ divino iudicio reservantur. 2 2. q. 95. 8 ad 3.

DULCEDO. - Deus quandoque abscondit dulcedinem suam a bonis, ut eam ardentius quærant, 1 2. q. 112. 5. c.

DULIA - I. est honor et servitus debita creaturæ, sed latria est honor et servitus debita soli Deo; ideo differunt specie. 2 2. q. 103. 3. o.

2. Dulia sumitur dupliciter, scilicet communitè, ut exhibet reverentiam omni homini, ratione cujuscumque excellentiæ vel propriæ, scilicet tantum ut reverentiam exhibent servi domino. Prima habet diversas species secundum diversitatem excellentiæ, ut pietatem, observantiam et hujusmodi; non autem secunda, sed est specie observantiæ, quæ est ad omnes dignitate excellentes. 2 2. q. 103. 3. c. et 4. o.

DŪO - 1. dicitur, quasi habens dualitatem non in alio, sed in seipso de quo prædicantur duo. iii q. 17. 1 ad 6.

2. Duo aliquando pro uno accipiuntur. I. q. 70. 1. c.

3. Unum aliquando habet vim duorum, i. q. 39. 2. c. ad 4.

DUPPLICITAS - 1. cordis est aliud ostendere ei aliud intendere. 2 2. q. 109. 2 ad 4. et q. 111. 2 ad 2.

2. Duplicitas, ut est vertibilitas animi ad diversa, est aliquid consequens ad luxuriam, sicut et inconstantia. 2 2. q. 53. 6 ad 2.

DURATIO. - 1. Protentio durationis videtur attendi secundum operationem magis quam secundum esse, sicut et tempus est numerus motus, i. q. 10. 1 ad 2. fi.

2. Duratio pœnæ respondet culpæ ex parte maculæ, et non ex parte actus. 1 2. q. 87. 4 ad 3.

3. Duratio *pœnæ non* respondet duration! cui-pæ^nec in iudicio divino, nec humano. 1 2. q: 87.

4. Duratio Dei, ætemitas, et essentia ejus, sunt eadem res. i. q. 10. 2. o.

DURITIES est in sacramento Eucharistia sine materia, m. q. 77. 7 ad 2.

EADEM eidem sunt eadem inter se, tunc solum quando in tertio sunt eadem re et ratione. 1. q. 28. 3 ad 1.

EBRIETAS - 1. dicitur dupliciter, scilicet, defectus rationis, ex nimio potu vini, et actus causait; cum. Secunda est peccatum, non autem prima. 2 2. q. 150. 1. o.

2. Ebrietas nescientis potentiam vini non est peccatum; scientis autem, sed non credentis inebriari, est peccatum veniale. Aliter vero est peccatum mortale. 1 2. q. 88. 5 ad 1. ct 2 2. q. 150. 1.2.0.

3. Dans vinum prono ad ebrietatem, scienter peccat. 2 2. q. 150. 1 ad 2.

4. Ebrietas est species gulæ divisa contra commensationes. 2 2. q. 150. 1. c.

5. Ebrietas non est gravissimum peccatorum. 2 2. q. 150. 3. 0.

6. Ebrietas voluntaria in sua causa non excusatur totaliter a peccato, nec totaliter excusat sequens peccatum. 1 2. q. 77. 7. c. ad 3.

7. Ebrietas sine peccato tollit totam culpam actus sequentis, sicut forte accidit de Lot et \oe.2 2. q. 150. 1. 4. c.

8. Lot culpandus est non quantum ille incestus, sed quantum ebrietas meruit. 2 2. q. 150. 4. c. fl.

9. Ebrietas cum peccato diminuit culpam actus sequentis, inquantum diminuit voluntarium. 1 2. q. 76. 4 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 150. 4. o.

10. Vitium contrarium ebrietati est peccatum, scilicet, abstinere a vino, in magnum gravamen naturæ scienter. Et caret nomine. 2 2. q. 150. 1 ad 3.

11. Ebrius homicida meretur duplices maledictiones, propter duplex peccatum. Vel secundum legem Pittaci, qui id sua lege sancivit, non respiciendo ebriosi veniam, sed utilitatem contra quam ebrius peccat.» 1 2. q. 76. 4 ad 4. et 2 2. q. 150. 4 ad 1.

ECCLESIA - 1. dicitur dupliciter, scilicet militans et triumphans, m. q. 68. 9. o.

2. Corpus Ecclesiæ mysticum consistit ex hominibus et angelis, ex viatoribus et beatis, m. q. 8. 4 c. ad 2.

3. Una est Ecclesia omnium fidelium, novi et veteris Testamenti. Nec synagoga fuit concubina, sed vera sponsa, et uxor Christi, m. q. 8. 3. ad 3.

4. Decor Ecclesiæ principaliter consistit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, inquantum ab interiori decore progrediuntur, vel ipsum conservant. 12. q. 101.2. c. ad 3.

5. Ecclesia potest condere legem in pertinentibus ad cultum Dei, et ad subjectionem infidelium, et rerum suarum, 2 2. q. 10. 10. c. et q. 66. 8 ad 2.

6. Solus Christus fundavit Ecclesiam, cujus ministerium commisit Petro et successoribus ejus, in ædificationem, et non in destructionem. 2 2. q. 88. 12 ad 2.

7. Nullus prohibetur ingredi ecclesiam, et audire verbum Dei usque ad missam catechumenorum. m. q. 83. 4 ad 4.

8. In casu necessitatis licet vendere aut emere terram, ubi quondam fuit ecclesia. 2 2. q. 100. 4 ad 1. et ad 2. et ad 3.

ECCLESIASTICUS - 1. liber pertinet ad legem veterem. 2 2. q. 16. 1 ad 5.

2. Ecclesiasticus liber non computatur inter

canonicas Scripturas apud Hebræos, 1. q. 89. 8 ad 2.

ECLIPSIS apparem in passione Christi fuit quintuplldter miraculosa; scilicet primo, quia secundum Dionysium et astrologos naturalis eclipsis solle, per interpositionem lunæ, nunquam accidit, nisi tempore conjunctionis solis et lunæ, quæ tunc non fuit. Secundo, quia cum circa horam sextam luna fuisset simul cum sole in medio cælli, in vespers apparuit in suo loco, id est, in oriente opposita soli. Tertio, quia tunc luna jam pertransiverat solem, et distabat quasi per medietatem circuli, in oppositione existens. Quarto quia tunc luna miraculose ab oriente versus occidentem rediens, non pertransivit solem, ut esset eo occidentalior; sed postquam pervenit ad terminum solis, reversa est versus orientem. Quinto, quia, secundum Chrysostomum, tribus horis tunc tenebræ remanserunt, cum eclipsis solis in momento pertranseat. m. q. 44. 2 ad 2.

EDUCI de potentia, est fieri in actu, quod prius erat in potentia; et dependet a materia, et fit per agens naturale, i. q. 90. 2 ad 2.

EFFECTUS quilibet Dei - 1. est æqualiter a tota-Trinitate, i. q. 32. 1. c. et m. q. 23. 2. c.

2. Omnis effectus repræsentat aliqualiter causam suam. i. q. 45. 7. c.

3. Nullus effectus est de specie suæ causæ. 2 2. q. 110. 1. c. fi. et 3.

4. Omne signum corporale est effectus signati, vel procedit ab eadem causa. 2 2. q. 95. 5. c.

5. Effectus positivus prior est effectu privativo, ordine formæ; sed ordine materiæ est e converso, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. c.

6. impossibile est quod illud quod est per accidens, sit effectus per se alicujus virtutis cælestis vel alterius agentis naturalis, i. q. 116. 1. c. et 2 2. q. 95. 5. c.

ELECTIO - 1. pertinet determinate ad unam potentiam, scilicet ad voluntatem, i. q. 83. 3. c.

2. Electionem rectam agit sola virtus, quæ est in parte appetitiva. 1 2. q. 58. 1 ad 2. et 4. c.

3. Electio sequitur inquisitionem in hominibus tantum, i. q. 22. 1 ad 1. et q. 59. 3 ad 1. et q. 6. 2 ad 1. et m. q. 18. 4 ad 2. et q. 34. 2 ad 2.

4. Electio est tantum de possibili. 1 2. q. 13. 5. o.

5. Electio non est de ultimo fine, sed tantum de iis quæ sunt ad finem, i. q. 82. 1 ad 3. et 1 2. q. 13. 3. o. et 4. 6. c. et 2 2. q. 24. 1 ad 3. et q. 33. 1 ad 2. et q. 47. 1. c. ad 2. et m. q. 18. 4. c.

6. Electio est tantum de actibus humanis, vel de alia re cum actu humano. 1 2. q. 13. 4. c. et 5. c.

7. Ad bonam electionem requiruntur duo, scilicet intentio debiti finis per virtutes morales, et recta præacceptio eorum quæ sunt ad finem per prudentiam. 1 2. q. 56. 4 ad 4. et q. 57. 5. c. et q. 58. 4. c. et 2 2. q. 47. 1 ad 2. et q. 54. 2. c.

8. Intentio et electio differunt, quia prima est respectu finis, secunda vero est eorum quæ sunt ad finem. 1 2. q. 13. 4. c.

9. Iudicium liberi arbitrii est actus electionis. I. q. 83. 3 ad 2.

10. Homo nihil eligit de necessitate, sed libere. I. q. 115. 4. c. et 1 2. q. 13. 6. c. et 2 2. q. 104. 1. c.

11. Homo est liberi arbitrii in eligendo non autem in prosequendo respectu omnium, i. q. 83. 1 ad 4.

12. Electio convenit Christo, m. q. II. 3 ad 1 et q. 18. 4. o. et q. 34. 2 ad 2.

13. Electio convenit Deo, respectu creaturarum, non autem respectu sui. in. q. 18. 4 ad 1. et ad 2.

Eleemosyna	INDEX III	Energumenui	Eiu	INDEX III	Epyichia
<p>14. Electio Dei est etiam non entium, non autem nostra. L q. 23. 4 ad 2.</p> <p>15. Quos Deus ad aliquid eligit, ita pnrparat et disponit, ut idonei sint ad illud. m. q. 27. 4. c.</p> <p>16. Dilectio Dei est prior electione, sed in creaturis est e converso. i. q. 23. 4. c. ad 2.</p> <p>17. Omnes prædestinâti sunt electi a Deo, et dilecti, i. q. 23. 4. o. et q. 24. 1. c.</p> <p>18. Electio Dei præcedit prædestinationem, quia prædestinatiû Dei est actus voluntatis absolutæ, consequens ordinem electionis, i. q. 23. 4. c. ad 2.</p> <p>19. Electio ad prælationem sufficit quod nihil inveniatur in se, per quod ei fiat illicitum illud officium. 2 2. q. 185. 3. c.</p> <p>20. In foro contentioso sufficit quod electus sit bonus. Sed in foro conscientiæ requiritur quod sit ootimus, vel simpliciter, vel ad regimen. 2 2. q. 63. 2. c. ad 3. et q. 185. 3. o.</p> <p>21. Electus de gremio Ecclesiæ, ut in pluribus consuevit esse utilior ad bonum commune, ouia magis diligit Ecclesiam, in qua nutritus est. 2 2. q. Q3« 2 ad 4.</p> <p>22. Praelatus non eligitur, quasi in hæreditatem, sed ut dispensator. Ideo non oportet eligi propinquior. 2 2. q. 63. 1. c. 2 ad 1.</p> <p>ELEEMOSYNA - 1. est opus, in quo datur aliquid indigenti, ex compassione, propter Deum. 2 2. q. 32. 1. c.</p> <p>2. Omne obsequium impensum proximo propter Deum est eleemosyna. 2 2. q. 32. 2. o.</p> <p>3. Eleemosyna est proprie actus misericordiæ. Sed est actus charitatis ex consequenti, et mediate; latria vero imperative. 2 2. q. 32. 1. o. et 9 ad 3.</p> <p>4. Eleemosyna est actus liberalitatis, inquantum aufert impedimentum ejus, scilicet superfluum amorem divitiarum. 2 2. q. 32. 1 ad 4.</p> <p>5. Dare eleemosynam de superfluo, vel in extrema necessitate, est de præcepto; in aliis vero est tantum de consilio. 2 2. q. 32. 5. 6. o. et q. 66. 7. c. et q. 71. 1. c. et q. 87. 1 ad 4. et q. 118. 4 ad 2. et q. 185. 7 ad 1.</p> <p>6. Eleemosyna quæ est de consilio, est pars satisfactionis, non autem illa quæ est de præcepto, sed est præambulum ejus. 2 2. q. 32. 1 ad 4.</p> <p>7. Eleemosyna non est facienda de necessariis sibi, et familiæ, et statui, nisi velit mutare statum, vel necessitas aliqua præponderet, scilicet extrema alicujus personæ. vel Ecclesiæ, vel reipublicæ. 2 2. q. 32. 6. o. et q. 117. 1 ad 2.</p> <p>8. Non est expectanda extrema necessitas in danda eleemosyna. Nec oportet prætendere futuram, præter probabile. 2 2. q. 32. 5 ad 3.</p> <p>9. Eleemosynæ non sunt recipiendæ a peccatoribus. 2 2. q. 154. 4. c. princip.</p> <p>10. Ille qui dat eleemosynam quando dat ut foveatur in peccatis, vel quando dat ut aliquem intentionem corruptam. Et talis eleemosyna non est recipienda. J 2. q. 19. 7 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 154. 4. c. princip.</p> <p>11. Quilibet tenetur dare eleemosynam, quicquid habet per simoniam. 2 2. q. 32. 7. c. ad 2. et q. 62. 5 ad 2. et q. 110. 6 ad 1.</p> <p>12. Quilibet etiam non habens dominium rei, potest facere eleemosynam cuicumque existent! in extrema necessitate. 2 2. q. 32. 7 ad 3. et 8 ad 1. et ad 2.</p> <p>13. Filiifamilias et servi non possunt dare eleemosynas sine consensu dominorum, nisi de parvis, vel suis. 1 2. q. 32. 8 ad 3.</p> <p>14. Lucia poterat de consensu solius matris dare eleemosynas. 2 2. q. 32. 8 ad 3.</p> <p>15. Uxori non licet dare eleemosynas, nisi</p>		<p>communes, et modicas, sine consensu viri, vel nisi moderatas, viro Ignorante, et non prohibente, vel nisi habeat aliqua præter dotem, vel nisi lucratur. 1 2. q. 32. 8 ad 2.</p> <p>16. Religiosis non licet dare eleemosynas inelicentia, nisi de modicis, sub ratihabitione. 2 2. q. 32. 8 c. ad 1.</p> <p>17. Quilibet potest sibi facere eleemosynas, non quidem dando sibi aliquid, sed exercendo in se actum corporalem, vel spiritualem. 2 2. q. 30. 1 ad 2. et q. 32. 9 ad 3. et q. 106. 3 ad 1.</p> <p>18. Eleemosyna, cæteris puribus, debet dari magis indigentibus, melioribus, propinquiioribus, benefactoribus, et dantibus spiritualia. 2 2. q. 32. 3 ad 1. et 9. o. et q. 71. 1. c. et q. 81. 6 ad 2.</p> <p>19. Efficacia eleemosynæ pensatur principaliter ex affectu ex parte dantis, respectu pramii essentialis; sed respectu præmii accidentalis, et ex parte recipientis, magis pensatur ex magnitudine dati, nisi affectus ejus multum excedat. 2 2. q. 32. 9 ad 2.</p> <p>20. Nullus moriens in peccato mortali potest liberari ab inferno, per eleemosynas suas, vel aliorum. 2 2. q. 154. 2 ad 5.</p> <p>21. Eleemosyna dupliciter liberat vivos a peccato mortali, scilicet præservando et disponendo ad gratiam, sicut etiam alia bona. 2 2. q. 154. 2 ad 5.</p> <p>22. Eleemosynæ corporales, secundum suam substantiam, habent effectus tantum corporales, sed ratione causæ, scilicet charitatis et orationis, habent effectus spirituales. 2 2. q. 32. 4. o.</p> <p>23. Eleemosynæ spirituales sunt simpliciter meliores quam corporales, scilicet ratione dati, finis et actus, sed respectu alicujus est e converso. 2 2. q. 32. 3. o. et q. 33. 1. c. et q. 188.4.c.</p> <p>24. Recompensatio temporalis non intenta non minuit meritum, vel laudem eleemosynæ, nec aliorum actuum, sicut nec humana gloria non intenta; sed intenta minuit, quia qui vult dare eleemosynam propter inanem gloriam consequendam, vult id quod de se est bonum sub ratione mali. 1 2. q. 19. 7 ad 2. et ad 3.</p> <p>25. Eleemosynæ corporales sufficienter numerantur septem, et spirituales septem. 2 2. q. 32. 2. o.</p> <p>26. Eleemosyna debet fieri abundanter secundum facultatem dantis, sed multis indigentibus ne quis superflue habeat. 2 2. q. 32.10. o. et q.117. 1 ad 2.</p> <p>ELEMENTUM. - 1. In omni misto oportet aliquod elementum prædominari. 2 2. q. 49. 6 ad 1. et q. 179. 2 ad 2.</p> <p>2. Elementa subtiliora prædominantur in misto secundum virtutem, sed grossiora secundum quantitatem, i. q. 71 ad 2. et q. 91. 1. c. ad 3.</p> <p>3. Formæ elementorum sunt m misto virtute, non autem actu. i. q. 76. 4 ad 4.</p> <p>4. Primæ quatuor qualitates non sunt habitus elementorum. 1 2. q. 49. 4. c.</p> <p>5. Diversæopinionones de creatione et distinctione elementorum, i. q. 66. 1. o.</p> <p>6. Elementum in diffinitione sacramenti ponitur pro quocumque sensibili, m. q. 84. 1 ad 1.</p> <p>EMBRI0 prius vivit anima vegetativa, secundo sensitiva, et ultimo intellectiva, quia generatio ejus multiplex est, et discontinua, i. q. 67. 4. c. fi. et q. 76. 3 ad 3. et q. 77. 7. c. et q. 85. 3 ad 1. et q. 118. 2 ad 2. et 2 2. q. 64. 1. c. et m. q. 33. 2 ad 3.</p> <p>EMERE regnum cælorum dicitur improprie, Id est mereri, qui dat quod habet. 2 2. q. 100. 1 ad 3.</p> <p>ENERGUMENUS - 1. dicitur, quasi intus laborans. ih. q. 71. 2 ad 1. et ad 3.</p>		<p>2. Omnis baptizandus est energumenon; ideo debet exorcizari, ih. q. 71, 2 ad 1.</p> <p>ENS - 1. dicitur dupliciter, k. quod significat essentiam rerum, et dividitur In decern prædicationta, secundo quod significat conceptionem quam facit anima, i. q. 3. 4 ad 2. et q. 48. 2 ad 2.</p> <p>2. Divisio enti» quadruplex, 8. per se, et per accidens, rei et rationis, in decem prædicamenta, ct per actum et potentiam, in. q. 10. 3. c.</p> <p>3. Ens dicitur dupliciter, scilicet ens simpliciter, id est, substantia, et ens secundum quid, id est, accidens, hii. q. II. 5 ad 3.</p> <p>4. Omne ens rationis est relatio, vel negatio, l. q\$8. 1. c.</p> <p>5. Privationes, negationes, et non entia, sunt entia rationis tantum, i. q. 16. 3 ad 2. et q. 48. 1 ad 2. et 1 2. q. 8. 1 ad 3. et q. 26. 1. c.</p> <p>6. Ens includitur in quolibet apprehenso. 1 2. q. 94. 2. c.</p> <p>7. Quod fit per accidens, non est ens proprie, neque unum. 2 2. q. 95. 5. c.</p> <p>8. Ens non est genus, quia non habet differentias. i. q. 3. 5. c. ad 1.</p> <p>9. Omnia univoca reducuntur ad unum principium, non quidem univocum, sed analogum, scilicet ad ens. i. q. 13. 5 ad 1.</p> <p>10. Ens prædicatur analogice de substantia et accidente, i. q. 13. 10 ad 4. et 2 2. q. 120. 2. c.</p> <p>11. Ens participaliter et adjective prædicatur pluraliter de tribus personis divinis, substantive vero, singulariter tantum, i. q. 39. 3 ad 3.</p> <p>ENUNCIABILE de præsentî, præterito et futuro, non est idem. 1. q. 14. 15 ad 3.</p> <p>ENUNCIATIO - 1. fit a nobis tantum propter cognitionem habendam, i. q. 14. 14. c. et 2 2. q. 1. 2 ad 2.</p> <p>2. Omnis enunciatio affirmativa, in materia naturali, est vera, et negativa falsa. Sed in materia remota est e converso. In contingenti autem quælibet universalis est falsa, et particularis, vel indefinita est vera. i. q. 51. 1. c.</p> <p>EPICYCLI et eccentrici circuli probantur in astrologia rationabiliter, non autem demonstrative. l. q. 32. 1 ad 2.</p> <p>EPISCOPATUS - 1. nomen operis est, et non honoris. 2 2. q. 185. 1 ad 1.</p> <p>2. Intelligendum est in nomine episcopatus bonum opus, id est, actio plebi utilis. 2 2. q. 185. 1. 2. o.</p> <p>3. Ex hoc quod Apostolus dicit, qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, sumpserunt aliqui occasionem ambitionis episcopatus et prælationis. Sed non recte intelligunt quod hic dicitur. Apostolus voluit hic ostendere, quid pertinet ad episcopum. Episcopus est nomen græcum. <i>Scopos</i> enim idem est quod intendens, et <i>tpi</i>, id est, supra, quasi superintendens; duo ergo considerata sunt in episcopo, scilicet gradus superior, et actio plebi utilis. 2 2. q. 185. 1 ad 1.</p> <p>4. Aliqui projiciunt forte oculum ad ea quæ circumstant episcopatum, s. quod qui præest, honoratur, et habet potestatem; et qui propter ista desiderat episcopatum, nescit quid sit episcopus sive episcopatus; et ideo dicit apostolus quid sit episcopus, et quid desiderat qui episcopatum desiderat, quia bonum opus desiderat; non dicit bonum desiderium habet, sed bonum opus desiderat, scilicet utilitatem plebis. 2 2. q. 185. 1 ad 1.</p> <p>EPISCOPI et presbyteri. - 1. Olim non differabant secundum nomina. 2 2. q. 184. 6 ad 1.</p> <p>2. Solus episcopus proprie est praelatus Ecclesiæ et quasi sponsus ejus, accipit annulum: et solus habet plenam potestatem et jurisdictionem. 2 2. q. 108. 4 ad 2.</p>	<p>3. Solus episcopus potest dispensare illa sacramenta, quæ ponunt suscipientem in aliquo gradu perfectionis super alios, h. i. q. 82. 3 ad 3.</p> <p>4. Episcopi sunt successores apostolorum. 2 2. q. 184. 6 ad 1. et q. 185. 5. et ih. q. 67. 2 ad 1, et q. 72. 11, c.</p> <p>5. Episcopus dicit, Pax vobis, quia magis præsentat Christum dicentem sic, quam simplex sacerdos dicens: Dominus vobiscum. h. i. q. 83. 5 ad 6.</p> <p>6. Sicut diaconus participat illuminationem, et virtutem sacerdotis, sic et sacerdos perfectivam dispensationem episcopi, h. i. q. 82. 5 ad 3.</p> <p>7. Episcopatus est ordo supra sacerdotium respectu mystici corporis Christi, non autem respectu veri. 2 2. q. 184. 6 ad 1. et iii. q. 67. 2 ad 2. et q. 82. 1 ad 4.</p> <p>8. Episcopus potest judicare eos solum qui sunt de sua dioecesi. 2 2. q. 60. 2. c. et 6. o. et q. 67. 1. b.</p> <p>9. Episcopus in cujus diœcesi aliquis delinquit in re non exempta, fit ei superior, ratione delicti; etiamsi sit exemptus, nisi forte delinquat in re aliqua exempta, puta in administratione bonorum alicujus monasterii exempti; sed si aliquis exemptus committat furtum, vel homicidium, vel aliquid hujusmodi, potest per ordinarium condemnari. 2 2. q. 67. 1 ad 3,</p> <p>10. Episcopus tenetur ingredi religionem quam vovit. 2 2. q. 189. 3 ad 1.</p> <p>11. Monachus episcopus tenetur àd observantias regulares, scilicet ad continentiam, paupertatem, habitum, et alia, nisi impediatur officium ejus, ut silentium, solitudo, abstinentia, et vigiliæ graves, in quibus potest ipse secum dispensare, sicut et prælati in religione. 2 2. q. 88. 11 ad 4. et q. 185. 8. o. et 188. 8 ad 3.</p> <p>12. Episcopi tenentur exponere omnia sua pro honore Dei, et salute gregis sui, cum opus fuerit. 2 2. q. 184. 7 ad 1.</p> <p>13. Episcopo non licet religionem ingredi, nisi propter impedimentum salutis, ex parte sui, vel aliorum, de licentia papæ. 2 2. q. 184. 6. c. fi. et q. 185. 4. o. et 189. 7. c.</p> <p>14. Monachus episcopus non potest esse hæres, nisi pro ecclesia sua, nec potest testamentum condere, nec aliquid disponere post mortem, nisi de licentia papæ. 2 2. q. 88. 11 ad 4. et q. 185. 8 ad 3,</p> <p>15. Episcopus depositus, intrans religionem, potest revocari ad episcopatum, nisi sit detrusus ibi ad poenitentiam, pro culpa ejus. 2 2. q. 185. 4 ad 2.</p> <p>16. Episcopo non licet deserere corpopaliter gregem suum propter persecutionem, nisi possit ei sufficienter per alium providere. 2 2. q. 185. 5. o.</p> <p>17. Episcopo licet habere proprium, et illud hæredibus testari. 2 2. q. 185. 6. 7. o. et q. 186. 3 ad 5.</p> <p>EPYICHIA. - 1. id est, bona animositas, est idem quod securitas; ideo est pars potentialis fortitudinis. 2 2. q. 128. 1 ad 6.</p> <p>2. Epyichia est virtus specialis, et pars potentialis justitiæ. 2 2. q. 80 ad 5. et q. 120. o. et q. 128. 1 ad 6,</p> <p>3. Epyichia est pars subjectivæ justitiæ communiter dictæ, quæ per prius prædicatur de ea quam de justitia legali, quæ dirigitur secundum epylchiam, quæ est superior regula humanorum actuum. 2 2. q. 120. 2. c. ad 1.</p> <p>4. Epyichia est potior pars legalis justitiæ obtemperantis legi quoad verba, et quoad intentionem legislatoris. Sed dividitur contra eam, ut attendit tantum verba. 2 2. q. 120. 2 ad 2.</p>

5. Epyichia servat intentionem legis in his ad quæ forma legis se non extendit. 2 2. q. 120. l. o.

6. Epyiches non deserit justum simpliciter, sed justum lege determinatum. Nec opponitur severitati, quæ sequitur veritatem legis, in quibus

EQUUS. - Quidam equus perpendens se colisse cum matre, præclpitans se, mortuus est. 2 2. q. 54. 9 ad 3.

ERROR - l. circa prima principia, in speculabilibus et practicis, est gravissimus et turpissimus. 2 2. q. 154. 12. c.

2. Error de jure naturæ quam maxime matrimonium impedit. Suppi, q. 51. 1. c.

3. Matrimonium cum inter duas personas fiat, mutuam in invicem potestatem recipientes, ex personæ et personarum conditionis errore impediri necesse est. Suppi, q. 51. 2. o.

ERUBESCENTIA est timor de turpi fiendo, sed verecundia est timor de turpi facto. 1 2. q. 41. 4. c. et 2 2. q. 75. 1 ad 3. et q. 144. 2. c.

ESSE - 1. dicitur tripliciter, scilicet essentia, actus essentiæ, et esse quod significat veritatem propositionis, quod formaliter est in anima; sed est in re fundamentaliter, i. q. 3. 4 ad 2.

2. Species rerum habent triplex esse, scilicet in arte Dei, id est in verbo, in intelligentia angeli, et in rebus, i. q. 74. 3 ad 2.

3. Esse ab aliquo, dicitur dupliciter, scilicet directe, quia agit, et indirecte, quia non agit quod debet. 1 2. q. 6. 3. c.

4. Omne quod non est suum esse, participat esse a causa prima, quæ est suum esse. i. q. 44. 1. c. et q. 61. 1. c. et q. 75. 5 ad 4. et q. 104. 1. c. fi. et 1 E. q. 3. 7. c.

5. Esse est proprius effectus Dei, 1. q. 8. 1. c. et q. 45. 5. o. et q. 65. 3. c. et 1 2. q. 60. 5 ad 4.

6. Forma non est, nec fit, nec creatur, nisi improprie, i. q. 5. 5 ad 2. et q. 9. 2 ad 3. et q. 45. 4. 8. o. et q. 65. 4. c. et q. 75. 6. c. et q. 90. 2. c. et q. 91. 2. c. et q. 110. 2. c. et q. 118. 1. c. et 1 2. q. 110. 2 ad 3. et m. q. 35. 1. c. ad 3.

7. Omne esse est ab aliqua forma. 1. q. 42. 1 ad 1.

8. Ipsum esse nihil aliud adjunctum habere potest, similiter nec aliqua forma, i. q. 3. 6. 7. c.

9. Primus effectus formæ est esse, secundus vero operatio, i. q. 42. 1 ad 1. et 1 2. q. 111. 2. c.

10. Esse est prius omni alia participatione, et omni alio nomine Dei. i. q. 5. 2. o.

11. Et est nobilius. 1. q. 4. 1 ad 3. et 2 ad 3. et 1 2. q. 2. 5 ad 2.

12. Ab eadem forma vel essentia est esse immediate, et operatio mediante potentia, i. q. 54. 2 ad 2. et m. q. 16. 1 ad 4.

13. Esse est formale, respectu omnium quæ in re sunt. 1. q. 8. 1. c.

14. Idem est esse formæ, materiæ et compositi. 1 2. q. 4. 5 ad 2.

15. Si aliqua forma vel natura non pertinet ad esse personale, illud esse non dicitur esse personæ simpliciter, sed secundum quid. ni. q. 17. 2. c.

16. Esse capitatum, et esse corporeum, et esse animatum, pertinet ad personam sortis, sed ex his non fit nisi unum esse in sorte, m. q. 17. 2. c.

17. Si post constitutionem personæ adveniant ei aliqua membra, non accrescit ei aliud esse, sed sola relatio ad hæc. m. q. 17. 2. c.

18. Esse est maxime intra rem, secundo forma, tertio materia. 1. q. 8. 1. c. et q. 105. 5. c. fi.

19. Sed esse est actus formæ, et essentiæ, et suppositi. 1. q. 3. 4. c.

êô. Nec esse comparatur ad alia sicut recipiens

ad receptum, sed e converso, quia est actualité •l. 1 ad 3. et q. 5. l. c.

quod substernitur in rebus, est communius quam id quod informat, et restringit ipsum, sicut esse quam vivere. i. q. 65. 3. c.

22. Quælibet forma substantialis dat esse simpliciter, et quælibet forma accidentalis dat esse secundum quid. i. q. 76. 4. 8. c. et q. 77. 6. c.

23. Unius personæ est tantum unum esse personale, sed multa secundum quid. ni. q. 17. 2. c. et q. 19. 1 ad 4.

24. Quicquid est in aliquo præter essentiam ejus, oportet esse causatum vel a principiis essentialibus, vel ab extra. 1. q. 3. 4. c.

25. Esse pertinet ad hypostasim, sicut ad illud quod habet esse, sed pertinet ad naturam, sicut ad illud quod aliquid iiabet esse. m. q. 17. 2. c. ad L

26. Esse simpliciter est superius ad esse hominem. m. q. 16. 9 ad 2.

27. Impossibile est unam rem habere duplex esse substantiale, i. q. 76. 3. c. et 4. b. et c. et q. 77. 2 ad 3. et m. q. 17. 2. c.

28. Ad probandum aliquod esse, oportet uti pro medto quid nominis, non autem quid rei, quia sequitur quæstionem an est. i. q. 2. 2 ad 2.

29. In qualibet creatura differunt esse et essentia, operatio et potentia, vel virtus operativa. 1. q. 54. 1. 2. 3. c. et q. 77. 1. c. q. 79. 1. c.

30. Esse cujuslibet creaturæ est determinatum ad unum secundum genus, et secundum speciem, i. q. 54. 2. c.

31. Inclinatio cujuslibet creaturæ ad esse est tantum per essentiam, non autem inclinatio ad extra, i. q. 59. 2. c. ad 1.

sit causatum ex principiis essentialibus ejus. J. q. 3. 4. c.

ESSENTIA - 1. est illud quod significatur per diffinitionem, i. q. 3. 3. c. et q. 29. 2 ad 3.

2. Essentia est illud, cujus actus est esse. i. q. 39. 2 ad 3.

3. Essentia et natura sunt idem re, et differunt ratione: quia essentia est principium essendi, sed natura est principium operationis, i. q. 39. 2 ad 3.

4. Essentia nomine abstracto significatur ut pars, sed in concreto significatur ut totum, m. q. 3. 3. c.

5. In compositis essentia significat compositum ex forma et materia in communi, i. q. 29. 2 ad 3.

ETHICA. Necesse est ponere quod in primum motum voluntatis voluntas prodeat ex instinctu alicujus exterioris moventis, ut Aristoteles concludit In quodam capitulo Ethicæ Eudimicæ. 1 2. q. 9. 4. c. fi. etq. 80. 1. b. 3.

ETHOS, in græco scriptum per H litteram longam, significat morem, id est, inclinationem; sed scriptum per E brevem, significat, morem, id est consuetudinem. 1 2. q. 58. 1. c.

ETYMOLOGIA attenditur secundum illud a quo imponitur nomen; significatio vero secundum illud ad quod significandum nomen imponitur. 2 2. q. 92. 1 ad 2.

EUBULIA - 1. est virtus specialis bene consiliativa. 1. q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 57. 6. o. et 2 2. q. 48. c. fi. et q. 49. 4 ad 2. et q. 51. 1. 2. o. et q. 53. 2. c,

2. in nullo peccatore, inquantum hujusmodi, invenitdr eubulia. 2 2. q. 51. 1 ad 3.

EUCHARISTIA - l. est sacramentum et sacrificium. 1 2. q. 101. 4 ad 2. et m. q. 53. 8 ad 2. et q. 13. 1. 4. o. et q. 79. 5. o. et 7. o. et q. 82. 4. c. ad 1.

2. Corpus et sanguis Christi sunt unum sacra-

mejtum formaliter ct secundum finem, «ed plura materialiter, ill· q. 73. 2. o. et q. 78. 6 ad 2.

3. Hoc sacramentum habet quatuor nomina, scilicet sacrificium vel hostia, communio, vel jynaXIS, Eucharistia, ct viaticum, m. q. 73. 4. o. et q. 79. 2 ad 1.

4. Conveniens fuit et necessaria Institutio Eucharistia in cœna Domini, non autem ante, nec post, quatuor rationibus, scilicet primo quia ad perfectionem nostram exigebatur, ut caput nostrum etiam realiter nobis jungeretur; secundo, quia tunc institui debuit, quando figuræ veteris legis terminandæ erant; tertio ratione repræsentationis passionis Christi; quarto ex ritu quo frequentandum est hoc sacramentum, ut ultimo traditum magis memorise teneretur, m. q. 72. 42 ad 3. et q. 73. 5. o. et q. 74. 4. c. ad 1. et q. 80. 8 ad 1. et q. 83. 2 ad 3.

5. Necessaria fuit institutio Eucharistiæ per modum cibi. m. q. 73. 1. 2. o. et q. 75. 5. c.

6. Eucharistia habuit multas figuras in veteri Testamento, quarum præcipua fuit agnus paschalis. 2 2. q. 102. 5 ad 2. et ad 3. et ni. q. 73, 6. o. et q. 80. 10 ad 2.

7. Eucharistia in missa comparatur sacificio Abel, Abrahæ et Melchisedech. in. q. 83. 4 ad 8.

8. Oblatio Melchisedech fuit expressior figura Eucharistiæ, quoad illud quod est sacramentum tantum, figuris veteris legis, sed e converso quoad illud quod est res et sacramentum, m. q. 61. 3 ad 3. et q. 73. 6. c.

9. Sacrificium Eucharistiæ quotidie oblatum in ecclesia non est aliud quam sacrificium Christi, sed commemoratio ejus. m. q. 22. 3 ad 2. et q. 73. 4. o. et q. 83. 1. o.

10. Effusio sanguinis et aquæ ex latere Christi est signum et causa Eucharistiæ; oblatio Melchisedech, respectu ejus quod est sacramentum tantum, manna respectu ejus quod est res tantum, et agnus paschalis respectu ejus quod est res et sacramentum, sunt tantum signa, nr. q. 73, 6. o. et q. 74. 6 ad 1.

11. Agnus paschalis fuit figura Eucharistiæ, ratione passionis Christi; manna vero, ut cibus fidelium. 1 2. q. 102. 5 ad 2. et m. q. 73. 5. 6. c. et q. 80. 10 ad 2.

12. Corpus Christi mysticum est res tantum in hoc sacramento, ni. q. 73. 3. 6. c.

13. Res hujus sacramenti duplex, scilicet contenta, id est, Christus; et non contenta, scilicet corpus Christi mysticum, m. q. 60. 3. b., q. 80. 4. c.

14. Res et sacramentum Eucharistiæ est corpus Christi verum; res tantum est effectus ejus, scilicet gratia, sacramentum vero tantum est materia ejus. m. q. 73. 1 ad 3. et 6. c.

15. Res et sacramentum Eucharistiæ est in materia, sed res tantum, scilicet gratia, est in suscipiente. In aliis autem sacramentis utrumque est in eo. m. q. 73. 1 ad 3.

16. Vel quia nutrimentum correspondes Eucharistiæ præcedit augmentum correspondens confirmationi ut causa, et sequitur ut conservans. m. q. 65. 2 ad 3.

17. Eucharistia excellit omnia sacramenta veteris ac novæ legis, m. q. 65. 3. o.

18. Eucharistia est perfectio aliorum sacramentorum. m. q. 75. 1. c.

19. Eucharistia est consummatio omnium sacramentorum. m. q. 63. 6. c. et q. 73. 3. c.

20. Eucharistia est finis omnium sacramentorum. m. q. 63. 6. c. et q. 65. 3. c. ad 2. et q. 72. 12 ad 3. et q. 73. 1. c.

21. In hoc sacramento comprehenditur totum mysterium nostræ salutis, ideo præ cæteris sa-

cramentis solemnius celebratur, m. q. 83. 4. c. princip. et ad 3.,et ad 6.

22. Eucharistia est signum ecclesiasticæ unitatis; ideo ex opere operato ejus efficacia potest in alterum transire, non autem alia sacramenta, ni. q. 67. 2. c. et q. 73. 2. b. et 4, c. et q. 79.1. c. et q. 82. 3 ad 3. et q. 83. 4 ad 3.

23. Sicut in aliis sacramentis materiale elementum non est causa virtutis quæ in eo est, nec alicujus spiritualis effectus in homine, nisi mediante virtute, secundum quod ex elemento et virtute fit unum, Ita species non sunt causa corporis Christi, nec alicujus spiritualis effectus, nisi mediante corpore Christi, secundum quod ex speciebus et corpore Christi fit unum sacramentum. m. q. 73. 1 ad 2.

24. Per baptismum datur primus actus vitæ spiritualis, sed per Eucharistiam datur complementum ejus. m. q. 79. 1. c. ad 2. et 6 ad 2. et q. 82. 2 ad 3.

25. Eucharistia est posterior baptismo in perceptione, sed est prior in intentione, m. q. 73. 5 ad 4.

26. Si homo nunquam a gratia baptismi caderet, indigeret confirmatione et Eucharistia, non autem poenitentia, in. q. 84. 5. 6. o.

27. Eucharistia continet Christum realiter: non autem alia sacramenta, sed tantum virtutem ejus. 1 2. q. 101. 4 ad 2. et 3. et q. 63. 6. c. et q. 65. 3. o. et q. 73. 1 ad 3. et 4. c. ad 3. et 5. c. ad 2. et q. 75. 1. o. et 2. c. ad 2. et 4. c. et q. 76. o. et q. 78. 1. c.

28. Eucharistia perficitur in consecratione materiæ, alia vero sacramenta in usu ejus, m. q. 73. 1 ad 3. et q. 74. 2 ad 3. et 7. c. et q. 78. 1. c. et q. 80. 1 ad 1. et 10 ad 1. et q. 82. 4 ad 2. et 10 ad 1. fi. et q. 84. 3. c. et 4 ad 3.

29. Materia Eucharistiæ est duplex, scilicet panis et vinum, m. q. 74. 1. o.

30. Non habens vinum vel panem, non debet consecrare alterum tantum; tamen si faceret, consecratum esset, sed graviter peccaret, m. q. 74. 1 ad 2.

31. Panis et vinum quantacumque possunt consecrari, dummodo sint coram sacerdote, m. q. 74. 2. o.

32. Materia Eucharistiæ non est mei, lac, carnes, nec aliquid simile sacramentis veteris legis, m. q. 74. 1. o.

33. Circa materiam Eucharistiæ fuit triplex hæresis, scilicet Artotlritarum, panem cum caseo offerentium, Cataphrigarum, et Pepucianorum, miscentium farinam cum sanguine puerorum per totum corpus, et Aquariorum, offerentium aquam tantum, m. q. 74. 1. c.

34. Damnatur error quorundam conficientium de aqua lotionis panni intincti vino. m. q. 74. 8. c.

35. Aqua debet apponi vino, sicut Christus posuit, et convertitur in vinum, m. q. 74. 6. o.

36. Appositio aquæ non est necessaria, licet non apponens peccet, m. q. 74. 7. o. et q. 83. 6 ad 4. et ad 6.

37. Aqua debet poni in calice, et parum, non in dolio, quæ non manet, sed convertitur in vinum, non autem in aquam Christi, m. q. 74. 8. o.

38. De aqua artificiali in vino potest confici Eucharistia, sed non debet, non autem in pane, m. q. 74. 7 ad 3.

39. Eucharistia conficitur ex pane tritici, non autem ex pane hordei, speltæ, farris, vel alterius grani, m. q. 74. 3. o. et 4. c.

40. Eucharistia potest confici ex pane misto ex franis aliis, si maneat species tritici, in. q: 74. 1 ad 3.

41. Eucharistia potest confici ex siligine generata ex grano frumenti, nu q. 74. 3 ad 2.

42. Ex amido, vel pasta, vel pane corrupto secundum speciem, non potest confici Eucharistia. HL q. 74. 3 ad 4. et 4 ad 4. et 5 ad 2.

43. Eucharistia debet confici ex azymo, sicut Christus fecit, et esset grave peccatum conficere cum fermento, sicut apud Græcos in azymis, m. q. 74. 4. o.

44. De vino vitis, et non de alio liquore, potest confici Eucharistia, iiii q. 74. 5. o.

45. De musto potest confici Eucharistia, sed peccatum esset, nisi esset in necessitate, non autem de uva. nec de agresta. ni. q. 74. 5 ad 3.

46. De aceto non potest confici Eucharistia, sed de vino acescente, licet peccatum esset, iiii q. 74. 5 ad 2.

47. Forma consecrationis corporis Christi est hæc, scilicet. Hoc est enim corpus meum; tamen dimittens alia verba, peccat graviter, iiii q. 60. 8. c. et q. 75. 2. c. et q. 78. 2. o. et 5. c. et q. 83. 4 ad 1. et q. 84. 3. c.

48. Singulæ particular formæ convenienter ordinantur, ui. q. 78. 2. o.

49. Enim non est de forma Eucharistiae, sed dimittens ipsum ex negligentia, vel contemptu, peccat, quia est de consuetudine Romanae Ecclesiae, data a Petro Apostolo, m. q. 60. 8. c. et q. 78. 2 ad 5.

50. Forma Eucharistiae convenienter significatur, scilicet in facto esse, non autem in fieri, m. q. 78. 2. o.

51. Hæc verba, Et elevatis oculis, et cætera et Manducate, et cætera, convenienter præmittuntur formæ Eucharistiae. ni. q. 78. L c. ad 4.

52. Forma consecrationis sanguinis Christi est hæc, scilicet: Hic est enim calix sanguinis mei, novi et æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis et pro multis effundetur, in remissionem peccatorum, m. q. 78. 3. o.

53. Singulæ particulae hujus formæ convenienter positæ sunt. ni. q. 78. 3. o.

54. Formæ prædictæ non se mutuo expectant, sed utraque operatur sine altera, iiii q. 78. 6. o.

55. Formæ prædictæ continent veritatem factivam rei, non præsupponentem rem significatam. HL q. 78. 5* o.

56. In prædictis formis, et in qualibet alia forma sacramentali, est aliqua virtus instrumentalis, non quidem principalis, nec secundum esse completum, sed intentionalis. m. q. 78. 4. o. et 5. c.

57. Forma Eucharistiæ importat solam consecrationem materiæ, et profertur in persona Christi, sed formæ sacramentorum important usum materiæ, et proferuntur in persona ministri, iiii q. 78. 1. 4. 5. c. et q. 82. 2 ad 2. et 5. c. ad 2. et 7 ad 3. et q. 83. 1 ad 3. et q. 84. 3. c.

58. Christus eadem forma consecravit, qua et nos, quam dedit Ecclesiae, et tantum semel protulit. iiii q. 78. 1 ad 1.

59. Substantia panis et vini non manet post consecrationem, cujus oppositum est impossibile et hæreticum. iiii q. 75. 2. o. et 6. c. et q. 77. 1. 5. c.

60. in conversionibus naturalibus illud quod convertitur, corrumpitur, et illud in quod convertitur, generatur, vel augetur, vel restauratur; sed hic, Christus nullo modo mutatur, m. q. 75. 4. o. et 6 ad 2.

61. Nec substantia panis et vini annihilatur, nec convertitur in præjacentem materiam, iiii q. 75. 3. o.

62. Sed convertitur tota In totum corpus Christi. iiii q. 75. 4. c. et 6. c. et 8. c. ad 3.

63. Conversio hæc quodruplliciter differt ab aliis, quia pertingit ad materiam, non habet subiectum, convertitur totum, et in totum præexistens. iiii q. 75. 4. 8. o.

64. Hæc conversio importat ordinem substantiarum, ideo est sicut in subjecto in utraque. m. q. 75. 4 ad 1.

65. Hæc conversio non est formalis, sed est substantialis, ideo dicitur transsubstantiatio. m. q. 75. 4. o.

66. Forma substantialis panis et vini non manet post consecrationem. HL q. 75. 6. o. et q. 77. 1. 6. c.

67. Forma substantialis panis et vini convertitur in animam Christi, ni. q. 75. 6 ad 2.

68. Quantitas panis non convertitur in quantitatem corporis Christi, sed manet sicut cætera accidentia. Hi. q. 76. 1 ad 3. et 4. c.

69. Nec quantitas vini convertitur in quantitatem sanguinis Christi, sed manet sicut cætera accidentia, m. q. 77. 8. c.

70. Si post calicis consecrationem aliud vinum mittatur in calicem, illud quidem non transit in sanguinem, neque sanguini commiscetur, sicut Innocentius tertius dicit in quadam decretali. Ul. q. 77. 8. c. ad 1. et ad 3.

71. Quod quidem intelligendum est, quando non fit tanta permixtio vini vel liquoris extranei, quod sanguis Christi desinat esse sub toto; tunc enim dicitur undique diffundi, non quia tangat sanguinem Christi, secundum proprias ejus dimensiones, sed secundum dimensiones sacramentales, sub quibus continetur, iiii q. 77. 8. c. ad 3. et ad 4.

72. Nec est simile de aqua benedicta, cui additur aqua non benedicta, et de vino consecrato: quia illa benedictio nullam mutationem facit circa substantiam aquæ, sicut facit consecratio vini. HL q. 77. 8 ad 3. fi.

73. Hæc conversio est supematuralis, facta sola virtute Dei. m. q. 75. 4. c. et 5. o. et 7. c. et q. 83. 4. c.

74. Hæc conversio cum creatione et mutatione naturali convenit in ordine terminorum, et non similitate, et cum prima non habet subiectum commune utrique termino, et cum secunda, quia terminus transit in terminum, secundum totum hic, secundum materiam ibi, et manet aliquid, scilicet accidentia hic, et materia ibi. iiii q. 75. 8. c.

75. Hæc est vera, ex pane fit corpus Christi, et panis convertitur in corpus Christi, vel transubstantiatur; non autem hæc, panis est vel fuit, vel erit, vel fit corpus Chirsti, vel de pane fit, vel factum est corpus Christi; vel panis potest esse, vel fieri corpus Christi, m. q. 75. 8. o.

76. Hæc conversio est difficilior, et miraculosior omni mutatione naturali, et etiam creatione, ratione termini ad quem, simpliciter autem est e converso, m. q. 75. 8 ad 3.

77. Hæc conversio fit in instanti, ni. q. 75. 3. c. et 7. o. et q. 78. 2. 5. c.

78. Hæc conversio fit tantum in ultimo instanti prolationis totius formæ, si assumantur tria, scilicet minister debitus, debita materia, et forma, et intentio consecrantis; sed singulæ partes formæ disponunt ad hoc. m. q. 75. 7 ad 1. et ad 3. et q. 78. 4 ad 3. et 5. c.

79. Corpus Christi non incipit esse in hoc sacramento, per motum localem, sed per conversionem panis in ipsum, triplici ratione, scilicet primo quia sequeretur quod desineret esse in cælo; secundo quia omne corpus localiter motum pertransit omnia media, quod hic dici non potest; tertio quia impossibile est, quod unus motus

eiusdem corporis localiter moti terminetur simul ad diversa loca, cum tamen In pluribus locis corpus Christi sub hoc sacramento simul esse Inoplat. iiii q. 75. 2. 4. c.

N). Totus Christus est In hoc sacramento, in. q. 76. 1. o. ct q. 79. 1 ad 3.

81. Verum corpus Christi non esse in hoc sacramento, nisi ut in signo, est hærcs abjurata a Berengario. m. q. 73. 1 ad 3. et q. 75. 1. o.

82. In hoc sacramento est aliquid dupliciter, scilicet ex vi sacramenti, id est, significatum per formam, et ex naturali concomitantia, id est, reatherconjunctum Christo, iiii q. 76. 1. o. et 2. 3. 4. c. et q. 78. 6 ad 1. et q. 81. 4 ad 2. et ad 3.

83. Anima Christi et divinitas ejus sunt in hoc sacramento, secundo modo tantum, iiii q. 76. 1. ad 1. et 2. c. et q. 81. 4 ad 3.

84. Caro, et os, et hujusmodi, sunt sub specie vini, secundo modo tantum, et sub specie panis, primo modo, sanguis vero e converso, iiii q. 76. 1 ad 2. et 2. c. ad 3. et q. 78. 6 ad 1. et q. 81. 4 ad 2.

85. Quantitas tota, et alia accidentia Christi mnt in hoc sacramento, secundo modo tantum. OL q. 76. 1 ad 3. et 3. 4. o. et 5 ad 3. et q. 81. 3 Mi 3.

86. Tota quantitas Christi est indifferenter sub magna et parva quantitate specierum. in. q. 76. 1 ad 3. et 3. c. et 4. o.

87. Totus Christus est sub qualibet parte utriusque speciei. IIL q. 76. 2. 3. o. et q. 78. 6 ad 1. et q. 79. 1 ad 3. et q. 12 ad 3.

88. Accidentia corporis Christi sunt in hoc sacramento, mediante substantia, nec habent immediatam habitudinem ad hoc sacramentum, nec ad corpora circumstantia, ideo non possunt immutare medium, m. q. 76. 7. c. et q. 81. 3. 4. c.

89. Accidentia corporis Christi intrinseca sunt in hoc sacramento; non autem accidentia per comparisonem ad extra, ut ubi et situs, iiii q. 76. 5 ad 3. et q. 81. 3. c. et 4. c. ad 1.

90. Christus est sub duplici specie Eucharistiæ, triplici ratione, scilicet ad repræsentandum passionem ejus, ut sit cibus et potus, et ad salutem corporis et animæ. in. q. 76. 2 ad 3.

91. Christus in Eucharistia continetur sub aliena specie, ad vitandum horrorem, et derisionem, et propter meritum fidei, iiii q. 75. 5. o.

92. Corpus Christi est localiter in uno tantum loco, scilicet in cælo, sed ut in sacramento significante et continente est alibi, non tamen ubique, in. q. 75. 1 ad 3. et 4. c. et q. 76. 5. o. et 6. c. ad 1. et q. 81. 1 ad 2.

93. Locus Eucharistiæ non est vacuus, nec plenus corpore Christi, sed speciebus sacramentalibus, per naturam dimensionum, vel miraculose, m. q. 76. 5 ad 2.

94. Christus in sacramento non est ut in loco circumscriptive, nec diffinitive. m. q. 76. 6 ad 1.

95. Christus ad motum sacramenti non movetur se, nec per accidens, iiii q. 76. 6. o.

96. Christus dedit in sacramento discipulis corpus suum passibile, m. q. 81. 3. o.

97. In triduo corpus Christi si quis consecrasset, fuisset corpus sine sanguine, et e converso, et utrumque sine anima, iiii q. 76. 1 ad 1. et 2. c. et q. 81. 4. o.

98. Si Christus in triduo fuisset in hoc sacramento, passus fuisset in eo, passione innata, non autem passione illata, m. q. 81. 4. o.

99. Corpus Chirsti in hoc sacramento non potest videri oculo corporali, m. q. 76. 7. o. et 8. c.

100. Quando in hoc sacramento apparet puer vel caro, est ibi vere corpus Chirsti, sed non videtur in specie propria, iiii q. 76. 8. o.

101. Talis apparitio quandoque est tantum ex parte videntium, et quandoque extra, iiii q. 76.

102. Quando sic apparet omnibus, non debet sumi, sed debet cum reliquiis poni, iiii q. 82. 4 ad 3.

103. Tunc sacerdos secundum aliquos debet iterum celebrare, vel secundum alios, sufficit spiritualis manducatio, iiii q. 82. 4 ad 3.

104. Christus videt se corporaliter in sacramento, non ex sacramento; si autem oculum haberet extra sacramentum, non posset hoc, nisi miraculose, iiii q. 76. 7 ad 2.

105. Angeli non vident corpus Christi sub sacramento, cognitione naturali; sed tantum cognitione beata, dæmones autem nullo modo plene. HL q. 76. 7. c.

106. Beati vident Christum sub sacramento visione intellectuali plena, non autem visione corporali, nisi miraculose, iiii q. 76. 7. c. ad 2.

107. Intellectus viatoris non potest comprehendere nec videre Christum in hoc sacramento. iiii q. 76. 7. c.

108. Non baptizati peccant videndo Eucharistiam, non autem Christiani, licet sint peccatores, m. q. 80. 4 ad 4.

109. Soli sacerdotes possunt consecrare Eucharistiam. iiii q. 82. 1. o.

110. Plures sacerdotes possunt eamdem hostiam consecrare, iiii q. 82. 2. o.

111. Mali sacerdotes, etiam schismatici, hæretici, excommunicati et degradati, possunt consecrare, sed peccant graviter, m. q. 64. 9 ad 2. et ad 3. et q. 82. 5. 7. 8. 9. o.

112. Recipiens Eucharistiam vel audiens missam a talibus graviter peccat, iiii q. 64. 9 ad 2. ct ad 3. et q. 82. 9. o.

113. Consecrans propter malum finem, scilicet ad maleficia, vel ut irrideat, peccat, sed perficit sacramentum, iiii q. 74. 2 ad 2.

114. Dispensatio Eucharistiæ pertinet ad sacerdotem tantum, iiii q. 82. 3. o.

115. Nulli non sacerdoti licet tangere Eucharistiam, nisi in necessitate, ut si caderet, iiii q. 82. 3. c.

116. Laicus etiarti peccator debet tangere Eucharistiam, in necessitate tantum, ut si caderet in terram. IPI. q. 82. 3. c.

117. Si adsint essentialia, scilicet ordo, et intentio ministri, et materia, et forma debita, erit Eucharistia, licet desit solemnitas loci, temporis, et paramentorum; tamen talis graviter peccaret, et degradandus esset, iiii q. 83. 3 ad 1.

118. De poenitentia amittentis Eucharistiam, vel cujus negligentia brutum sumit eam, vel sanguis stillat extra, vel evomentis, m. q. 83. 6 ad 7.

119. Consecrans tenetur sumere Eucharistiam sub utraque specie quotiescumque celebrat, iiii q. 80. 12. o. et q. 82. 4. o.

120. Si percipitur ante consecrationem, aquam tantum fuisse, effundatur, et vinum ponatur; si autem post, videtur quod a capite canonem debeat incipere; sed dimittat, et de negligentia pöniteat, secundum Innocentium, vel tantum consecret vinum, præmissa contritione de negligentia. m. q. 83. 6 ad 4.

121. Deficiente sacerdote post consecrationem corporis, debet suppleri per alium, non autem si ante, iiii q. 83. 6 ad 1.

122. Minister in aliis sacramentis dupliciter operatur, scilicet pronuntiando verba, et actum exteriorem exercendo, in Eucharistia vero tantum primo modo. m. q. 78. 1. c. ad 3.

123. Non licet sacerdoti omnino cessare a con*

sectione Eucharistiæ sed tenetur saltern in festis, ni. q. 82. 10. o.

124. Celebratio Eucharistiæ est immolatio Christi, quia est figura passionis ejus, cujus per hoc fimus participes, et sacerdos significat Christum. m. q. 83. i. o. et 2. c. ad 1. et ad 2

125. Eucharistia dupliciter sumitur, scilicet sacramentaliter, et spiritualiter. ill. q. 80. 1. 2. 3. o.

126. Patres veteris Testamenti manducaverunt Christum secundo modo tantum, m. q. 80. 1. ad 3.

127. Eucharistia vere sumitur a peccatoribus sacramentaliter tantum, nec immunditiam aliquam ex hoc contrahit, m. q. 80. 3. o. et q. 82. 7 ad 1.

128. Infidelis vere sumit Eucharistiam non primo modo, nec secundo proprie, m. q. 80. 5 ad 2,

129. Brutum vere sumit Eucharistiam per accidens, non autem primo, nec secundo modo, m. q. 80. 3 ad 3.

130. Christus sumpsit corpus suum et sanguinem in Eucharistia, ni. q. 81. 1. o. et q. 84. 7 ad 4.

131. Christus ex sumptione hujus sacramenti habuit spiritualem dulcedinem, ideo sumpsit sacramentaliter et spiritualiter, sed aliter quam cæteri. ni. q. 81. 1 ad 3.

132. Christus dedit Eucharistiam Judæ in ccena, præter buccellam intinctam, m. q. 81. 2. o.

133. Sumptio Eucharistiæ non est de necessitate salutis secundum se, sed ex statuto Christi et Ecclesiæ. m. q. 73. 3. o. et q. 80. 11. o.

134. In primitiva Ecclesia omnes tenebantur quotidie sumere Eucharistiam, postea ter in anno, nunc autem semel, m. q. 80. 10 ad 4.

135. Eucharistia debet quotidie sumi, nisi ex hoc quis sentiret reverentiam diminui, et fervorem non augeri, in. q. 80. 10. o.

136. Eucharistia non debet pluries in die sumi, nisi quando quis in una die ex aliquo casu permissio pluries celebraret, m. q. 80. 10 ad 5. et q. 83. 2 ad 2.

137. Eucharistia sub specie vini, id est, sanguinis Christi, non datur populo, propter periculum effusionis, quia facilius una gutta sanguinis iaberetur quam aliqua una particula corporis, m. q. 74. 1 ad 3. et q. 80. 12. c.

138. Hostia non consecrata nunquam debet dari pro Eucharistia, et sacerdos dans eam, reus esset idololatriæ, non autem adorantes vel sumentes eam, cum hostia debeat adorari latria, sub conditione in habitu, et adorantes, vel sumentes eam æstiment probabiliter hostiam esse consecratam. Fides enim credentis non fertur ad has species panis vel ad illas, sed ad hoc quod verum corpus Christi sit sub speciebus panis sensibilis, quando recte fuerit consecratum; unde si non sit recte consecratum, fidei non propter hoc suberit falsum. 2 2. q. 1. 3 ad 4. et m. q. 80. 6 ad 2.

139. Melius est paratis sumere Eucharistiam quam abstinere ab ea. m. q. 80. 10. c.

140. Pcenitentes qui abstinent ab hoc sacramento, secundum consilium sacerdotis, excusantur a transgressione præcepti, non autem manentes in peccatis, m. q. 80. 11 ad 3.

141. Eucharistia debet sumi tantum a jejunis totaliter, nisi in casu mortis. 2 2. q. 147. 6 ad 2. et m. q. 80. 8. o. et 9. c.

142. Omnis cibus vel potus sumptus post mediam noctem, impedit sumptionem Eucharistiæ, non autem ante, etiamsi nec somnus, nec digestio sequatur, m. q. 80. ad 5.

143. Deglutitiosalivæ, vel cibi relictici inter den-

tes, vel eructationis, non impedit sumptionem Eucharistiæ.», iu. q. 80. 8 ad 1.

144. Reiiquæ aquæ vel vini, quibus lavaturos trajectæ non In magna quantitate, et instæ cum saliva, non impediunt sumptionem Eucharistia, m. q. 80. 8 ad 4.

145. Post sumptionem Eucharistiæ requiritur modicum intervallum ante prandium, m. q. 8). 8 ad 6.

146. Corporalis immunditia, ut lepra, fluxus sanguinis, et hujusmodi, non impedit sumptionem Eucharistiæ, in. q. 80. 7 ad 3.

147. Eucharistia debet semper haberi parati pro infirmis, m. q. 83. 5 ad 11.

148. Pars hostiæ missa in calice nunquam debet dari infirmis, quia Christus nemini dedit panem intinctum, nisi Judæ. in. q. 83. 5 ad 9.

149. Triplex modus manducandi corpus Christi, scilicet sacramentalis tantum, spiritualis tantum, sacramentalis et spiritualis simul, m. q. 80 1. 2. 3. o.

150. Pueris non debet dari Eucharistia, nisi cum incipiunt habere aliqualem usum rationis, ut possint concipere devotionem hujus sacramenti, scilicet in decimo, vel undecimo annis. m. q. 80. 9 ad 3.

151. Græci dant Eucharistiam pueris recenter natis, baptizatis, propter hoc quod Dionysius dicit, baptizatis esse sacram communionem dandam, non intelligentes quod Dionysius ibi loquitur de baptismo adultorum, m. q. 80. 9 ad 3.

152. Amentibus, post fidem et devotionem, debet dari Eucharistia, in mortis articulo, nisi sit periculum vomitus vel expuitionis. Non autem si ante amentes fuerunt, et sic a nativitate remanserunt. m. q. 80. 9. o.

153. Daemoniacis debet dari Eucharistia, nisi certum sit quod pro crimine torqueantur, non autem energumenis, m. q. 80. 9 ad 2.

154. Nihil præter peccatum mortale impedit necessario sumptionem Eucharistiæ, sed tantum de congruo, ut coitus matrimonialis, nocturna pollutio, et fluxus seminis temporalis, quando sunt sine mortali, usque ad alium diem. 2 2. q. 154. 5. o. et ni. q. 80. 7. o.

155. Præeligendum est, esse suspectum, quam indigne sumere Eucharistiam, m. q. 80. 6 ad 2.

156. Suspectis violenter, et publicis, debet omnino negari Eucharistia, m. q. 80. 6 ad 3.

157. Peccatori occulto, petenti occulte Eucharistiam, debet negari. Si vero publice petat, debet dari. Sed peccatori publico debet omnino negari. m. q. 80. 6. o. et q. 81. 2. c. ad 2.

158. Sumens Eucharistiam cum conscientia peccati mortalis, peccat mortaliter, ni. q. 79.2 ad 2. et 3. o. et q. 80. 4. o. et 7. 8. c.

159. Sumens Eucharistiam in peccato mortali ignorato, facta diligenti discussione, etiam nor sufficienti, non peccat, m. q. 80. 4 ad 5.

150. Experimentum non debet sumi de peccatis cum Eucharistia, m. q. 80. 6 ad 3.

161. Sacerdos faciens finctionem in consecranti: Eucharistiam, multo gravius peccat quam indigne sumens eam. m. q. 80. 6 ad 2.

162. Infidelis est indignior fideli ad sumenduEi Eucharistiam. Sed fidelis cum mortali indignioi sumit, m. q. 80. 5 ad 2.

163. Sumens Eucharistiam cum peccato spirituali gravius peccat quam sumens cum peccat carnali, m. q. 80. 5 ad 2.

164. Peccatum indigne sumentium Eucharistiam est minus grave peccatis commissis ic Deum, et gravius peccatis contra proximum, vt contra seipsum. m. q. 80. 5. o.

165. Est etiam minus grave peccato occisioni-

Eucharistia

Christi, et proditionis ejus. m. q« 80. 8 nd 1. et id 2.

166. Et est minus grave projectione ejus in lutum, m. q. 80. 5 ad 3.

167. Eucharistia non imprimi characterem, m. q. 63. c. et q. 80. 1 ad 3. et 10 ad 1.

168. Sine manducatione spirituali Eucharistiæ non potest esse salus, m. q. 80. 11. c,

169. Eucharistia, Inquantum est sacramentum, prodest tantum sumentibus; sed ut est sacrificium, prodest etiam aliis, m. q. 78. 3 ad 8. ct q. 79. 5. c. et 7. o.

170. Eucharistia est sacramentum passionis et mortis Christi, Inquanturn perficit hominem in unione ad Christum passum, m. q. 73. 3 ad 3. et 5 ad 2.

171. Eucharistia est memoriale passionis Christi. m. q. 66. 9 ad 5. et q. 73. 4. 5. o. et q. 74. 1. c. et q. 76. 2 ad 2. et q. 79. 1. c.

172. Eucharistia ordinatur ad refectionem mentis. III. q. 73. 1.2. c. et q. 79. 8. c.

173. Hoc sacramentum non habet suos effectus, nisi in conjunctis ei per fidem et charitatem. m. q. 79. 2 ad 2.

174. Eucharistia est sacramentum charitatis Christi expressivum, et charitatis nostræ factivum. m. q. 73. 3 ad 3. et q. 75. 1. c. et q. 78. 3 ad 6. et q. 79. 1. c. et 4. c. ad 2.

175. Effectus non principalis Eucharistiæ, sed consequens augmentum charitatis, est diminutio fomitis, in. q. 79. 6 ad 3.

176. Quicquid est effectus passionis Christi, est effectus Eucharistiæ. m. q. 79. 1. c. et q. 83. 1. c.

177. Per baptismum datur primus actus vitæ spiritualis, sed per Eucharistiam datur completum ejus. nC q. 79. 1. 8. c. ad 2. et 6 ad 2. et q. 82. 2 ad 3.

178. Eucharistia facit omnem effectum vitæ spiritualis, ad similitudinem cibi corporalis, quia sustentat, auget, reparat et delectat, m. q. 79. 1. o. et 8. c. et q. 81. 1 ad 3.

179. Corpus Christi offertur pro salute corporis, et sanguis pro salute animæ, secundum similitudinem; secundum rem vero utrumque offertur pro utroque, m. q. 73. 1. c. et q. 74. 1. o. et q. 76. 2 ad 1. et q. 79. 1 ad 3.

lcO. Effectus Eucharistiæ est adeptio gloriæ non quidem statim, sed inquantum dat virtutem perveniendi ad gloriam, m. q. 79. 2. o. et q. 80. 2 ad 1.

181. In Eucharistia confertur gratia habitualis, et excitatur fervor actualis devotionis, m. q. 69/ 1 ad 2. et 4. 7. c.

182.Sumens Eucharistiam sacramentaliter, consequitur majorem gratiam quam prius sumentio spiritualiter tantum, in. q. 80. 1 ad 3.

1». Eucharistia gratiam causât, auger et excitat eam, et virtutes in actum, m. q. 79. 1. o. et 4. c.

184. Nullus habet gratiam ante sumptionem Eucharistiæ, nisi ex voto ad eam proprio, ut adulti, vel Ecclesiæ, ut parvuli, m. q. 73. 3. c. ad 1. et q. 79. 1 ad 1. et q. 80. 1 ad 3. et 11. ci

185. Eucharistia præservat a peccato dupliciter, scilicet interiorius reprobando per gratiam, et exteriorius, repellendo omnem impugnationem dæmonum, per passionem Christi, cujus est signum, nr q. 79. 6. o.

186. Peccata venialia præsentia impediunt effectum Eucharistiæ quoad refectionem dulcedinis spiritualis, sed non quoad augmentum gratiæ; sed neutrum horum impediunt præcrita. ili. q. 79. 8. o.

187. Eucharistia delet peccata venialia, m. q. 79. 4. o. et q. 87. 3. c.

INDEX III

Excaecatio

188. Eucharistia delet peccata mortalia, quorum quis non habet conscientiam, nec affectum, in. q. 79. 3. o.

189. Eucharistia fit ablutio scelerum, tripliciter, scilicet Ignoratorum, futurorum, vel causando contritionem. Hl. q. 79, 3 ad 1.

190. Eucharistia delet pœnam debitam pro peccatis, non quidem totam, sed secundum mensuram peccatorum, et devotionis, ni. q. 79. 5. o.

191. Eucharistia liberat a purgatorio, inquantum est sacrificium satisfactorium pro peccato, m. q. 52. 8 ad 2.

EUDIMICA Ethica Aristotelis, i. q. 82, 4. ad 3. et 1 2. q. 9. 4. c. fi. et q. 80. 1. b. 3.

EUGNOMOSYNA est idem quod epyichia, scilicet voluntaria justificatio. 2 2. q. 80 ad 4. et ad 5.

EUPSYCHIA est virtus specialis, scilicet constantia, et est pars potentialis fortitudinis. 2 2. q. 128 ad 6.

EUSEBIA est idem quod religio. 2 2. q. 80 ad 4.

EUSTOCHIA - 1. est pars prudentiæ, bene conjectans omnia, solertia medium. 2 2. q. 48. c. et q. 49. 4. c.

2. Eustochia est tantum in operativis, solertia vero tam in his quam in speculativis, et tam in necessariis quam in contingentibus. 2 2. q. 49. 4 ad 1.

3. Utraque invenit quasi subito, sed eubulia, inquirendo, et tarde. 2 2. q. 49. 4. c. ad 2. et q. 51. 1 ad 3.

EUSTRATIÛS episcopus græcus, et commentator Aristotelis, dicens quod epyiches, id est, virtuosus, committit adulterium cum uxore tyranni, ut possit occidere eum, et liberare patriam, non est sustinendus; pro nulla enim utilitate debet quis adulterium committere, sicut nec dicere mendacium, secundum Augustinum. 2 2. q. 64. 7 ad 4.

EUTRAPELIA dicitur a bona conversione. Et est virtus circa ludos et pars modestiæ. 1 2. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 72. 2 ad 1. et q. 160. 2. c. et q. 168. 2. o. et q. 172.2 ad 1.

EUTYCHES. - 1. Hæresisejusde unitate naturæ in Christo, et de impalpabilitate corporum resurgentium et Christi, damnatur in concilio Calcedonensi. m. q. 2. 2. c.

2. Eutyches in morte retractavit suam hæresim. m. q. 54. 3. c. fi.

EVA non fuit filia Adæ, quia non processit ab eo, modo naturæ, nec sicut a principio naturali, i. q. 92. 2 ad 3.

EVANGELIUM - 1. divulgatum est, et prædicatum in toto orbe, non autem creditum per fidem ab omnibus. 1 2. q. 106. 4 ad 4.

2. In Evangelio nihil mandatur de præceptis cæremonialibus, quia ablata sunt per impletionem rei. 1 2. q. 108. 3 ad 3.

3. In Evangelio non continentur nisi quæ pertinent ad gratiam Spiritus sancti. 1 2. q. 106. 1 ad 1.

4. Doctrina evangelica est doctrina perfectionis: ideo instruit de omnibus pertinentibus ad rectitudinem vitæ. 2 2. q. 56. 1 ad 2.

EVENTUS sequens per se, vel ut in pluribus, vel præcoglatus, addit ad bonitatem, vel malitiam actus, non autem aliter. 1 2. q. 20. 5. o. et q. 73. 8. o.

EX aliquando importat ordinem terminorum tantum, aliquando vero etiam identitatem subiecti. 1. q. 45. 1 ad 3. et m. q. 75. 8. c.

EXCÆCATIO - 1. et obduratio important duo, scilicet motum animi adhærentis malo et aversi a Deo, et subtractionem gratiæ. 1 2. q. 79. 3. c.

2. Excæcatio, aggravatlo, et obduratio differunt secundum diversos effectus gratiæ, scilicet in visu, auditu, et affectu. 1 2. q. 79. 3. c. fi.

3. Excæcatio et obduratio quoad primum sunt peccata, sed quoad secundum sunt pœnæ. Et primum est causa secundi. Et homo fit deterior primo, non autem secundo. 1 2. q. 79. 3. o.

4. Excæcatio est effectus divinæ reprobationis. 1 2. Ql 79. 4. c.

5. Excæcatio de se ordinatur ad damnationem, sed ex misericordia Dei ordinatur ad salutem, non quidem omnium, sed prædestinatorum tantum. 1 2. q. 79. 4. o.

6. Malitia est causa excæcationis meritoria, sicut culpa est causa pœnæ. 1 2. q. 79. 3 ad 3. et 2 2. q. 15. 1. c. ad 2.

7. Daemon dicitur excæcare, inquantum inducit ad culpam, quæ est causa meritoria excæcationis. 1 2. q. 79. 3 ad 3.

EXCANDESCENTIA magis pertinere videtur ad primam speciem iræ, scilicet fel, quæ perficitur secundum velocitatem iræ. quam ad tertiam speciem, scilicet furorem. 1 2. q. 46. § ad 2.

EXCEDERE. Quod in melioribus excedit, melius est simpliciter. 2 2. q. 188. 7 ad 1.

EXCESSUS mentis causatur ex amore boni, et timore mali eodem modo. 2 2. q. 175. 2 ad 3.

EXCLUSIO - 1. immobilitat terminum cui additur, satione negationis implicit». i.q.31.3 ad 3.

2. Propositio exciusiva habet duas expositiones: primam affirmativam, et secundam negativam. Sub prima licet descendere, sub secunda vero non. i. q. 31. 4. b.

3. Dictio exciusiva, addita principali .agenti, non excludit instrumentum, in. q. 78. 4 ad 1.

4. Dictio exciusiva non excludit partes, nec universalialia, et alia quæ sunt de intellectu subiecti, nisi differant supposito. 1. q. 31. 4 ad 3.

5. Dictio exciusiva, addita uni relativorum, excludit aliud, et omne quod est in alio supposito. 1. q. 31. 4 ad 3.

EXCOMMUNICATIO. - 1. Ecclesia malos juste excommunicat, ut resipiscant: in necessitatibus tamen casu est illis subveniendum, debet enim Ecclesia divinum iudicium in castigationibus imitari, scilicet ad salutem, non autem ad perditionem. 2 2. q. 31. 2 ad 3.

2. Excommunicatis, et reipublicæ hostibus, sunt subtrahenda beneficia, ut arceantur a culpa, sic tamen» quod natura non deficiat, nisi secundum ordinem iustitiæ. 2 2. q. 31. 2 ad 3.

3. Injiciens manus in clericum, septempleriter non est excommunicatus, scilicet si causa disciplinæ, ut magister vel prælatus, si jocosa levitate, si invenit eum turpiter agentem cum uxore, matre, sorore, vel filia, si statim vim vi repellat, si ignoret eum esse clericum, si inveniat eum In apostasia, post trinam admonitionem, ut si transfert se clericus ad actum penitus sibi contrarium, ut si fiat miles, vel ad bigamiam transeat. Et octupliciter potest absolvi ab episcopo, scilicet in articulo mortis; quia tunc a qualibet excommunicatione potest quisque a quolibet sacerdote absolvi, si sit ostiarius alicujus potentis, et non ex odio vel proposito percussit, si percutiens sit mulier, si sit servus, et dominus laederetur de ejus absentia, qui non est in culpa, si regularis regularem, nisi sit enormis excessus, si sit pauper, si sit impubes vel senex, vel valetudinarius, et si habeat inimicitias capitales. 2 2. q. 64. 7. c.

4. Participare cum excommunicatis, conceditur quintupliciter. scilicet utile, lex, humile, res ignorata, necesse, 2 2. q. 39. 4 ad 2.

5. Excommunicatio major est separatio a com-

muniione Ecclesiæ quoad fructum et suffragia generalia. Suppl q. 21. I. o.

6. Cum Ecclesia in terris Del vicem gerat, Illiusque Iudicium Dei iudicio conforme si., rite excommunicare potest, sive peccatorem a communione Ecclesiæ, sive a suffragiis et aliis spiritualibus separet. Suppi, q. 21. 3. c.

7. Non potest Ecclesia etiam pro peccato mortali aliquem excommunicare, nisi contumax fuerit, Suppi, q. 21. 3. o.

8. Si excommunicatio Injuste lata sit ex parte excommunicantis, nihilominus effectum sortitur; at si ex parte excommunicationis Ita ut error ille irritam faciat sententiam, nullius est effectus. Suppi, q. 21. 4. o.

9. Cum quis pro falso crimine in iudicio probato excommunicatur, si humiliter sustinet humilitatis meritum, récompensât excommunicationis damnum. Suppi, q. 21. 4. c.

10. Soli Episcopi et majores prælati excommunicare possunt, qui habent jurisdictionem in foro judiciali. Suppi, q. 22. 1. o.

11. Etiam non sacerdotes possunt excommunicare, modo jurisdictionem habeant in foro contentioso. Suppi, q. 22. 2. c.

12. Excommunicatus vel suspensus non potest alium excommunicare. Suppi, q. 22. 3. o.

13. Nullus potest nisi interiorem excommunicare, cum excommunicatio sit jurisdictionis, quæ exerceri non potest, nisi in sibi subditos. Supol. q. 22. 4. c.

14. Tametsi singuli alicujus communicatis excommunicari ab Ecclesia possint, numquam tamen ipsa communitas. Suppi, q. 22. 5. o.

15. Toties quis excommunicari potest, quoties est excommunicationis causa. Suppi, q. 22. 6. c.

16. Licet fidelibus communicare excommunicato minori excommunicatione, majori vero minime, nisi ubi aliqua spiritalis commodi, vel legis vel necessitatis ratio ad hoc impulerit. Suppl q. 32. 1. o.

17. Participans cum excommunicato, excommunicatus quoque est, aliquando majori, nonnunquam minori excommunicatione. Suppi, q.23 2. c.

18. Tantum participans excommunicato in crimine vel in divinis seu in Ecclesiæ contemptum peccat mortaliter. Suppi, q. 23. 3. o.

19. Excommunicatum minori excommunicatione potest quilibet sacerdos absolvere, non autem majori, sive sit a jure vel ab homine lata, sed ei qui sententiam tulit, subjicitur, nisi in articulo mortis. Suppi, q. 24. 1. o.

20. Potest quis invitus absolvi ab excommunicatione, cum sit pœna, non autem a peccato, cura sit voluntarium. Suppi, q. 24. 2. o.

21. Absolutus ab una excommunicatione, ab omnibus absolutus intelligitur, si sint ab uno iudice latæ, nisi aliter fuerit expressum, non autem si sint a diversis iudicibus factæ. Suppl q. 24. 3. c.

EXCUSATIO aggravat omne peccatum. 2 2. q. 13. 3 ad 3.

EXEMPLAR - 1. semper perfectissimum est, quod imitatur minus perfectum, ni. q. 56. 1 ad 3.

2. Causa exemplaris est tantum existentium, sed causa finalis est etiam non entium, i. q. 5, 2 ad 2.

3. Exemplata oportet conformari exemplari, secundum rationem formæ, non autem secundura modum essend. i. q. 18. 4 ad 2.

EXEMPLUM - 1. in operationibus et passionibus humanis, in quibus experientia plurimura valet, plus movent exempla quam verba. 1 2. q. 34. 1. c.

2. Aristoteles in Logica utitur exernpils, secundum opiniones aliorum. Ideo non habent auctoritatem, i. q. 48. 1 a<l 1. et q. G7. 2 ad 2. et l 2. q. 50. 2 ad 1.

EXEMPTUS peccans In re non exempta potest ab ordinario judicari, 2 2. q. 67. 1 ad 3.

EXILIUM non erat universale in veteri lege, sed particulare, ne quis fieret idololatra. 1 2. q. 105. 2 ad 10.

EXITUS in divinis est secundum solam distinctionem relationum, et secundum emanationem Interiorem, et non secundum distantiam, i. q. 42. 5 ad 2.

EXORCISMUS - 1. non est sacramentum, sed est sacramentale. m. q. 67. 3 ad 2. et q. 71.3 ad 2.

2. Exorcismus debet præcedere baptismum. Tamen si non præcedat, debet postea fieri, m. q. 71. 2. o. et 3 ad 3.

3. Exorcizare pertinet ad sacerdotem, et ad exorcistam, in. q. 71. 4. c. ad 1. et ad 2.

4. Ea quæ fiunt in exorcismo, non tantum significant, sed etiam efficiunt, m. q. 71. 3. o.

5. Quandocumque aliquid sanctificandum est ad cultum divinum, prius exorcizatur, ut liberetur a potestate diaboli, m. q. 83. 3 ad 3.

6. Exorcismus datur contra dæmonem, inquantum impedit homines a sacramentis. Sed baptismus datur contra eum, inquantum impedit a gloria, m. q. 71. 2 ad 2.

7. Quæ fiunt in exorcismo, ordinantur contra impedimenta baptismi, cujus effectus potest impediri ante sumptionem baptismi, et post. m. q. 71. 3 ad 3.

8. Effectus exorcismi est debilitatio potestatis dæmonis, quia totaliter in baptismo aufertur, m. q. 71. 3. c.

9. Effectus ejus duplex, scilicet expulsio dæmonis, et apertio sensuum ad ministeria et mandata Dei. m. q. 71. 3. c.

10. Sal missum in os exorcizandi, et narium, et aurium, sputi linitio, significat remotionem impedimenti dæmonis, respectu fidei docendæ. ni. q. 71. 2. c.

11.Exorcismus non confert gratiam, nec remissionem culpæ. Ideo sine baptismo exorcismus nihil valet post mortem, contra Præpositivum, qui dicit, quod minores tenebras patitur. in. q. 71. 3. o.

EXPECTATIO est motus spei, propter cognitionem præcedentem respectu auxilii alieni. 1 2. q. 40. 2 ad 1.

EXPERIENTIA - 1. proprie pertinet ad sensum tantum; sed large pertinet etiam ad intellectum, ut in dæmonibus. i. q. 54. 5 ad 2. et q. 58. 3 ad 3.

2. Experientia in operabilibus non est potentia, et non solum causât scientiam, sed etiam habitum, qui facit operationem faciliorem propter consuetudinem. 1 2. q. 40. 5 ad 1.

3. Qui accipit gratiam, per quamdam experientiam dulcedinis novit se illam habere, quam non experitur ille qui non accipit. 1 2. q. 112. 5. c.

4. Illa quæ sunt per essentiam sui in anima cognoscuntur experimentaliter experientia, inquantum homo experitur per actus, principia intrinseca, sicut voluntatem percipimus volendo, et vitam ab operibus vitæ. 1 2. q. 112. 5 ad 1.

5. Verbum Abrahæ dictum, videlicet, nunc cognovi quod timeas Dominum, potest referri ad notitiam experimentalcm, quæ est per exhibitionem operis. 1 2. q. 112. 5 ad 5.

6. In opere illo quod fecerat Abraham, cognoscere potuit experimentaliter, se Dei timorem habere. Vel potest hoc etiam ad revelationem referri. 1 2. q. 112. 5 ad 5.

EXTASIS est fieri extra se, secundum cognitio-

neri, vel secundum appetitum. 1 2. q. 28. 3. c. et 2 2. q. 175. 2 ad f.

EXTREMA unctio - 1. cum ad peccatorum remissionem ordinetur, est sacramentum et non tantum sacramentale. Suppl q. 19. 1. o.

2. Extrema unctio, quamvis per multas perficiatur actiones, unum nihilominus sacramentum est. Suppi, q. 29. 2. c.

3. Extremæ unctionis sacramentum a Christo fuit Institutum, sicut et caetera sacramenta, ab apostolis tamen promulgatum fuit. Suppl q. 29. 3. o.

4. Oleum olivæ, cum sit Ignitivum ac penetrativum usaue ad intima ac diffusivum, conveniens est materia sacramenti extremæ unctionis, quod perfecta et lenis sanatio esse debet. Suppl q^a 29. 4. c.

5. Oleum olivæ, quod in extrema unctione assumitur pro materia, consecratum esse debet. Suppi, q. 29. 5. o.

o. Materia hujus sacramenti per episcopum consecrata esse debet. Suppi, q. 29. 6. o.

7. Determinata est forma verborum hujus sacramenti, sicut et aliorum. Suppi, q. 29. 7. o.

8. Forma verborum hujus sacramenti in oratione deprecativa perficitur, non autem indicative. Suppi, q. 29. 8. o.

9. Conveniens verborum forma est ea, qua Ecclesia utitur, scilicet, Per istam sanctam, etc. Suppi, q. 29. 9. c.

10. Principalis effectus extremæ unctionis est ipsa peccatorum remissio quoad illorum reliquias et maculam seu culpam, si eam inveniat. Suppl q. 30. 1. c.

11. Hoc sacramentum non sequitur corporalis sanatio semper, sed quando expedit ad spiritua-lem sanationem. Suppi, q. 30. 2. o.

12. Nullum imprimit characterem hoc sacramentum, cum per illud homo ad aliquod sacrum peragendum non ordinetur. Suppi, q. 30. 5. c.

13. Non possunt laici hoc extremæ unctionis sacramentum conferre, sicut baptismum in necessitatis articulo. Suppl q. 31. I. o.

14. Hoc sacramentum nullatenus licet diacono conferre. Suppi, q. 31. 2. o.

15. Cum hoc sacramentum cunctis exhibeatur, non modo per episcopos, sed per simplices sacerdotes administrari potest. Suppi, q. 31. 3. c.

16. Sanis non debet hoc sacramentum conferri, quod quædam spiritalis animæ curatio est. Suppi, q. 32. 1. o.

17. Non quovis morbo laborantibus est hoc sacramentum exhibendum, sed ad mortem proxime aliqua ægritudine affectis. Suppi, q. 32. Il c.

18. Furiosis et amentibus, quibus desit devotionis affectus, nullatenus hoc sacramentum conferri debet. Suppi, q. 32. 3. o.

19. Hoc sacramentum pueris conferri non debet. Suppi, q. 32. 4. c.

20. Non totum corpus, sed eæ dumtaxat humani corporis partes inungi oleo hujus sacramenti debent, in quibus est aliqua spiritalis infirmitatis radix. Suppi, q. 32. 5. o.

21. Quinque sensuum organica membra inungi pncipue debent, in quibus est aliqua cognitio-nis radix, in nonnullis autem propter appetitivam et motivam inunguntur renes ac pedes. Suppi, q. 32. 6. o.

22. Mutilati inungi etiam in partibus illis mutilatis debent, quibus alias inungerentur.. Suppi, q. 32. 7. c.

23. Sacramentum hoc sine aliqua sui injuria iterari potest. Suppi, q. 33. 1. c.

24. Eadem infirmitate laborantibus, non secundum eumdem, sed diversum infirmitatis sta-

tum, potest extrema unctio exhiberi. Suppi. q. 33. 2. i. o.

EXSUFFLATIO in exorcismo significat expulsionem dæmonis, cui reditum praeludit benedictio. m. q. 71. 2. c.

F

FACERE - 1. et neri important habitudinem causæ et effectus, sed mutationem ex consequenti. i. q. 45. 2 ad 2.

2. Facere dicitur dupliciter, scilicet large omnis operatio, et proprie operatio tantum ad extra. 2 2. q. 134. 2. c. ad 1. et ad 2.

3. Ratio est de materia exteriori; sed generatio est de substantia generantis, l. q. 41. 3. c.

4. Non omne quod facit majus, facit minus, nisi sit ad illud ordinatum, vel nisi in majori includatur minus, vel non potest facere quod minus est, si reservetur minus, vel si minus sit ad defectum. 2 2. q. 189. 9 ad 3.

5. Quod homo faciat quod in se est requiritur ad meritum in habentibus usum rationis, non autem in carentibus usu rationis. 2 2. q. 33. 2 ad 1. et 8 ad 3.

FACIES Christi emittebat radios, in. q. 44. 3 ad L

FACTUM - I. duplex, scilicet divinum et naturale. Primum pracedit potentia activa et non passiva, natura, non autem tempore, nisi sit novum; secundum vero utraque potentia pracedit, etiam tempore. 1. q. 74. 3 ad 5.

2. Fieri et factum esse dicuntur de Deo, secundum rationem tantum, et sine mutatione Dei. 1. q. 13. 7 ad 2.

3. Factum esse quandoque dicit novitatem prædicationis, sine mutatione facti, i. q. 13. 7 ad 2. et ni. q. 16. 6. c. ad 2.

4. Prospicere facta aliorum bono animo, vel ad utilitatem propriam, ut scilicet homo ex bonis operibus proximi provocetur ad melius, vel ad utilitatem illius, ut scilicet corrigatur si quid ab eo agitur, secundum regulam charitatis, et secundum debitum officii, est laudabile. Sed quod aliquis intendat ad considerandum vitia proximorum, ad despiciendum vel detrahendum vel saltem inutiliter inquietandum, est vitiosum, 2 2. q. 33. 2 ad 3. et q. 167. 2 ad 3.

FACULTAS est potestas qua aliquid habetur ad nutum: i. q. 83. 2 ad 2.

FALLERE - 1. contingit dupliciter, scilicet occultando veritatem dicto vel facto, vel significando falsitatem. Primum licet, non autem secundum, quia etiam hostibus debent servari promissa, fœdera, et fides. 2 2. q. 40. 3. o. et q. 71. 3 ad 3.

2. Homo facilliter fallitur in iudicando in pertinentibus ad se. 2 2. q. 88. 2 ad 3.

FALSITAS - 1. non est in sensu, sicut in cognoscente verum et falsum, i. q. 17. 2 ad 1.

2. Falsitas et veritas sunt primo in intellectu, in rebus autem, per ordinem ad intellectum solum, i. q. 16. 1. 2. o. et 3 ad 1. et 5. 6. 8. c. et q. 17. 1. 3. o. et 4 ad 1.

3. Falsitas non est in intellectu, respectu primorum principiorum, nec respectu quidditatis, nisi per accidens, respectu duplicis compositionis. i. q. 17. 3. o. et q. 57. 1 ad 2. et q. 58. 5. c. et q. 85. 6. o.

4. Veritas et falsitas, ut in cognoscente, sunt tantum in intellectu componente et dividente, sed ut in re vera, sunt etiam in sensu, et in intellectu cognoscente quidditatem. i. q. 16. 2. o. et q. 17. 2. o. et 3. c.

5. Falsitas est In sensu, respectu sensibilibus communium, et respectu sensibilibus per accidens, non autem respectu sensibilibus propriorum, nisi per accidens, i. q. 17. 2. o. ct 3. c. et q. 57. 1 ad 2. et q. 58. 5. c. et u. 85. 6. c.

6. Falsitas attribuitur phantasie, quia repræsentat objectum absens, tanquam pnsens. i. q. 17. 2 ad 2. et q. 54. 5 ad 3.

7. Res non dicuntur falsæ, respectu Intellectus divini, sed respectu intellectus nostri, i. q. 17. 1. c. ad 3.

8. Res dicitur simpliciter vera vel falsa tantum ab intellectu, a quo dependet, ut res naturalis a divino, et artificialis a nostro, i. q. 16. c. 1. et q. 17. 1. o.

9. Res naturales dicuntur falsæ per accidens, et secundum quid, respectu intellectus nostri simpliciter, s. secundum rationem significati, et secundum rationem causæ. i. q. 17. 1. c.

10. Res dicitur vera vel falsa, ratione vera vel falsæ æstimationis, quam nata est facere de se, quoad ea quæ exterius apparent in ea. 1. q. 17. 1. c.

11. Res secundum id quod est, dicitur vera; secundum quod non est, dicitur falsa, i. q. 17. 1. c. ad 1. et 4 ad 1.

12. Malum simpliciter est in rebus, non autem falsum, sed secundum quid. i. q. 17. 1. c. et q. 48. 2. o.

13. In Deo nulla est falsitas, sed tantum veritas. 1. q. 17. 4 ad 3. et 2 2. q. 171. 6. c.

14. Homo dicitur falsus, quia amat falsas opiniones vel locutiones, non autem quia potest mentiri. 1. q. 17. 1. c. fi.

15. Peccata dicuntur falsitates vel mendacie. Et opera virtuosa dicuntur veritas vitæ. i. q. 17. 2, c?

16. Falsum contrariatur vero, et fundatur in vero, sed non in suo contrario, i. q. 17. 4. o. et 1 2. q. 64. 3 ad 3.

FALSUM testimonium prohibetur octavo præcepto Decalogi. 2 2. q. 122. 6 ad 2.

FAMA - 1. bona est nobis necessaria propter nos, quia est præcipuum bonum inter exteriora bona, quia facit idoneum ad officia humana, et præservat a peccatis; et propter alios, ne scandalizentur, et malum exemplum sumant ad peccandum. 2 2. q. 73. 2. 3. c.

2. Fama quadrupliciter læditur directe, sciitcet imponendo falsum, adaugendo peccatum, manifestando occulta, pervertendo intentionem. Sed indirecte dupliciter læditur, s. negando bona alterius, vel malitiose reticendo. 2 2. q. 73. 1 ad 3.

3. Fama læditur tripliciter, s. juridice, false, et manifestando occulta. Secundo modo et tertio, tenetur quis ad restitutionem, non autem primo modo. 2 2. q. 72. 2 ad 2. et q. 73. 2. o.

FAMES, sitis, et desiderium in beatis^ dicitur per remotionem fastidii. 1 2. q. 67. 4 ad 3.

FAMILIARITAS cum peccatoribus vitari debet ab imperfectis propter periculum, non autem a perfectis, propter fructum. 2 2. q. 25. 6 ad 5.

PHANTASIA - 1. duplex, s. determinata, s. eadem cum imaginativa habens organum determinatum; et indeterminata, existens in qualibet parte animalis, etiam decisa. Sed Avicenna posuit quintam potentiam, scilicet phantasiam mediam inter æstimativam et imaginativam, quæ componit et dividit species imaginalis, i. q. 78. 4. c. fi.

2. Phantasia est thesaurus formarum per sensum acceptarum, componens et dividens eas. Et est idem quod imaginativa. i. q. 78. 4. c. et q. 84. 6 ad 2.

3. Phantasia et memoria sunt passiones primi sensituy, non quidem tanquam proprii organi,

Phantasma

quia oriuntur ab anima mediante primo sensitivo. i. q. 78. 4 ad 3.

4. Damon potest immutare phantasiam hominis, et alios sensus coroooreos, ut aliter videatur res quafn sit. r. q. 111. 3. 4. o. et q. 114. 4 ad 2. et 2 2. q. 10. 1 ad 3. et q. 72. 5 ad 1. et 6. o.

PHANTASMA - 1. est similitudo individui in organo corporeo, i. q. 84. 7 ad 2. et q. 85. 1 ad 3.

2. Aliquod phantasma per sensum nunquam acceptum potest formari in imaginatione, per operationem virium interiorum, i. q. 12. 9 ad 2. et q. 85. 2 ad 3. et 2 2. q. 172. 2. c.

3. Intellectus noster abstrahit a phantasmaticis species intelligibiles, inquantum considerat naturas in universali, quas tamen intelligit in phantasmaticis, quia nihil potest actu Intelligere, nisi convertendo se ad phantasmata, i. q. 85. 1 ad 4. et 5 ad 2. et m. q. 86. 1. c.

4. Phantasmata non possunt imprimere in intellectum possibilem, virtute sua, sed virtute intellectus agentis, convertentis se supra phantasmata, resultat species intelligibilis in intellectu possibili, i q. 85. 1 ad 3.

5. Phantasmata illuminantur ab intellectu agente, quia ex ejus virtute redduntur habilia ut ab eis intentiones intelligibiles abstrahantur. l. q. 85. 1 ad 3.

6. In potestate nostra est per virtutem intellectus agentis formare phantasmata, accommoda considerationi quam volumus, nisi forte esset impedimentum ex parte organi cujus est. 1. q. 85. 1 ad 4.

FAS proprie est lex divina; sed jus est lex humana. 2 2. q. 57. 1 ad 3.

FASCINATIO est Infectio ab oculis infectis, propter malitiam animæ, vel ex Dei permissione, vel coopérante fato occulto vel dæmone. i. q. 117. 3 ad 2.

FATUE dicere, vel racha, vel irasci, non sunt species iræ, sed gradus ejus. Et est peccatum mortale, quando peccatum interius conceptum ad effectum perducitur, sub ratione vindictæ. 1 2. q. 46. 8 ad 3. et 2 2. q. 158. 5 ad 3.

FATOM - 1. proprie est dispositio siderum, qua quis est conceptus vel natus. Sed improprie est providentia Dei, ideo est in rebus, i. q. 116. o.

2. Fatum dicitur a fari, quasi effatum divinæ providentiæ, vel quia antiqui solebant per illud de futuris effari. i. q. 116. 1. c. fi

3. Fatum non est qualitas, nec substantia, sed est relatio multiplex, ratione effectuum, vel causarum secundarum, non autem respectu Dei. 1. q. 116. 2 ad 3.

4. Ratio gubernationis in mente Dei est providentia, sed in causis secundis est fatum, i. q. 116. 2, o

5. Non omnia subduntur fato, sed tantum effectus causarum secundarum, i. q. 116. 1. c. et 4. o.

6. Fatum respectu causarum secundarum est mobile; sed respectu causæ primæ est immobile, non quidem absolute, sed sub conditione providentiæ. i. q. 116. 3. o.

FEBRIS ethica est intensior aliis, licet calor ejus minus sentiatur, quia est infusa membris, quasi complexio. 1 2. q. 29. 3. c.

FECUNDITAS bonorum operum duplex, s. in se per baptismum, et in aliis per ordinem sacrum, in. q. 69. 5 ad 3.

FELICITAS - 1. ultima non est in cognitione alicujus creaturæ, sed tantum in cognitione Dei. 1 2. q. 3. 7. o. et 2 2. q. 167. 1 ad 1.

2. Cum dicitur quod felicitas non est in habitu, intelligendum est de habitu, de quo non procedit actus. Qui enim est in habitu et non in

INDEX III

Festum

actu, similis est dormienti. Oportet autem quod actus ille in quo felicitas consistit, ab habitu aliquo progrediatur, secundum sententiam Philosophi. Alias operatio non esset delectabilis et perfecta. 1 2. a. 3. 2 ad 4. fi.

3. Ultima felicitas hominis non quidem simpliciter, sed ad quam per sua naturalia potest pervenire, est cognitio substantiarum separatarum, non quidem quidditativa, sed quid non sunt, per sensibilia. 2 z. q. 2. 8 ad 1. et q. 3. 7. o.

4. Felicitas magna, sed non ultima, est in contemplatione substantiarum separatarum, si perfecte intelligerentur. r. q. 64.1 ad 1. et q. 89. 2 ad 3.

5. Felicitas terrena consistit in quinque, s. voluptate, divitiis, potestate, dignitate et fama. i. q. 26. 4. c. et 1 2. q. 2. o.

FEMINA - 1. In holocaustis non offerebatur in veteri Testamento, quia est animal imperfectum. 1 2. q. 102. 3 ad 9.

2. Femina non potest esse principium generationis activum, ni. q. 67. 4 ad 3.

3. Generatio feminæ contingit ex intentione Dei et naturæ universalis; sed respectu naturæ particularis contingit ex defectu imaginationis, vel virtutis activæ vel materiæ, vel propter aliquid exterius, scilicet venti, loci, temporis, et hujusmodi. Ideo est quid occasionatum et deficientis. 1. q. 92. 1 ad 1. et q. 99. 2 ad 1. et ad 2.

FEMINALIA significant continentiam, quæ perpetuo indicitur ministris novi Testamenti. Non autem ministris veteris Testamenti, sed tantum tempore sacrificiorum, quo utebantur eis. 1 2. q. 102. 4 ad 7.

FEMININUM - 1. genus adaptatur essentiæ et proprietatibus, masculinum personis, et neutrum essentiæ. i. q. 31. 2 ad 4. et in. q. 17. 1. c. et q. 52. 3, c.

2. Neutrum genus est informe, sed masculinum genus est formatum et distinctum, et similiter femininum, i. q. 31. 2 ad 4.

FERMENTUM - 1. significat fervorem charitatis, sicut azymus sinceritatem, in. q. 74. 4. c. ad 3. et ad 4.

2. Fermentum significat charitatem, ratione sui effectus, scilicet saporis; sed significat corruptionem peccati, ratione suæ speciei, ni. q. 74. 4. c. fi. et ad 3.

3. Fermentum non offerebatur in sacrificiis, propter corruptionem, vel quia forte offerebatur idolis. 1 2. q. 102. 3 ad 14.

4. Non licet in iudicio probare innocentiam, vel crimen, per tactum ferri candentis. 2 2. q. 95. 8 ad 3. et m. q. 80. 6 ad 3.

FERVOR voluntatis non est virtuosus, si non sit ratione ordinatus. Et ideo si aliquis ex fervore animi præoccupet debitum tempus, non erit laudandus. 2 2. q. 106. 4 ad 2.

FESTUM - 1. omne veteris Testamenti habet aliquod festum sibi succedens in novo Testamento. 1 2. q. 103. 3 ad 4.

2. Ratio, et expositio, et figura omnium festorum veteris Testamenti. 1 2. q. 102. 4 ad 10.

3. Festa temporalia veteris Testamenti erant octo, scilicet sabbatum, neomenia, pascha, pentecostes, tubarum, expiationis, tabernaculorum, et cœtus. Et unum erat continuum, scilicet iuge sacrificium. 1 2. q. 102. 4 ad 10.

4. Festum tubarum erat prima die Septembris, in memoriam liberationis Isaac. Et erat invitatio ad festum expiationis et figura prædicationis apostolorum, quorum festa succedunt ei. 1 2. q. 102. 4 ad 10. et q. 103. 3 ad 4.

5. Festum expiationis erat die decima Septembris, in memoriam expiationis peccati de adoratione vituli ad preces Moysis. 1 2. q. 102. 4 ad 10.

6. **Festa** martyrum et confessorum succedunt festo expiationis. 1 2. q. 103. 3 ad 4.

7. Festum consecrationis Ecclesiæ **fit octo** diebus, ad significandum resurrectionem Christi. et membrorum Ecclesiæ. m. q. 83. 3 ad 4.

8. Peccans in festo magis facit mystice contra tertium præceptum, quam qui ad litteram aliquod opus corporale licitum facit in eo. 2 2. q. 122. 4 ad 3.

FEUDUM. Jus patronatus non potest **per se** vendi, nec dari in feudum» sed cum possessione transit. 2 2. q. 100. 4 ad 3.

FICTIO - 1. est ostendere dicto vel **facto** quod non est verum, et est speciale peccatum, si hoc Sntendatur. m. q. 69. 9 ad 3.

2. Fictio consequitur superbiam, quia appetens excellentiam fingit se fortem, et hujusmodi. 2 2. q. 162. 7 ad 5:

3. Fictio relata ad rem significatam, ut metaphora. non est mendacium, ut patet in figurativis locutionibus. 2 2. q. 110. 3 ad 6. et q. 111. 1 ad 1. et ui. q. 55. 4 ad 1. et q. 76. 8. c.

FIDELIS. Fidelium universitas in **tres** status solet distinguere, s. in statum incipientium, proficientium. et perfectorum. 2 2. q. 124. 9. o.

FIDES quid. - 1. Fides importat **assensum** intellectus ex electione ad illud quod creditur, cum certitudine. 1 2. q. 56. 3. c. et 2 2. q. 1. 4. c. et q. 4. 1. c. et q. 8. 6 ad 2. et q. 171. 5. c.

2. **Sex** diffinitiones fidei exponuntur, et reducuntur ad eam, quam dat sanctus Paulus, ut ad perfectissimam. 2 2. q. 4. 1. o.

3. Fides formata est virtus, non autem informis. nec fides de qua loquitur Aristoteles. 1 2. q. 62. 3 ad 2. et q. 65. 4. o. et 5 ad 2. et 2 2. q. 4. 5. o.

4. Fides, quæ est gratia gratis data/est excellentia. vel constantia fidei, quæ est virtus. Sed fides quæ est fructus, est delectatio, **ratione** certitudinis ejus. 2 2. q. 4. 5. ad 4. et q. 8. 8. o.

5. Fides est substantia, i. fundamentum totius spiritualis ædificii. m q. 73. 3 ad 3.

6. Fides dicitur sextupliciter, s. habitus formatus, informis actus, objectum, sacramentum, et quælibet certitudo de divinis. 1 2. q. 55. 1 ad 1. et 2 2. q. 8. 8. o.

7. Fides dicitur dupliciter, s. res credita, et habitus. Et hoc dupliciter, s. respectu objecti formalis, et respectu subjecti. Primo modo et etiam secundo, fides est una, sed tertio modo sunt plures. 1 2. q. 107. 1 ad 1. et 2 2. q. 1.6. ad 2. et q. 4. 6. o. et q. 5. 4. c.

8. Fides est una dupliciter, s. ratione unius objecti, et quia multos unit. 2 2. q. 4. 6. et q. 5. 4. c. et q. 10. 5 ad 1. et ad 3. et q. 23. 5. b.

9. Aliquid cadit sub fide dupliciter, 5. directe, id est principaliter tradita nobis divinitus, et indirecte. i. ea ex quibus negatis sequitur aliquid contrarium fidei, m. q. 32. 4. c. et 2 2. q. 1. 6 ad 1. et 7. c. et q. 2. 5. c. et q. 8. 2. o. et 3. 6. c. et q. 11.2. c.

10. Ad fidem requiruntur duo, s. quod credibilia proponantur, et assensus, i. q. 111. 1 ad 1. et 2 2. q. 6. 1. c.

11. Aliqua pertinent ad fidem dupliciter, 3. per se, i. ea per quæ ducimur ad beatitudinem, et beati erimus, et per accidens. 2 2. q. 1. 6. ad 1. et 7. c. et q. 2. 5. 7. c. et q. 89. 6. c.

12. Deviare a recta fide contingit dupliciter, s. non credendo Christo, sicut pagani; vel male eligendo credibilia, sicut hæretici. 2 2. q. 11. 1.c.

13. Objectum fidei est non visum. 1 2. q. 67. 3. c. ad 1. i q. 8. 1. c. et m. et 9 ad 1. et q

14. Nihil est objectum fidei, nisi sub ratione non apparentis. 2 2. q. 1. 4. 5. o. et q. 4. 1. o. et ill. q. 7. 3. o.

15. Nihil cadit sub fide, nisi a Deo revelatum, et ut habens ordinem ad Deum. i. q. 1.3. c. ad 1. et 2 2. q. 1. 1.c. ad 1. ct q. 2. 2. c. et q. 17.2 ad 2

16. Nullum falsum potest subesse ndei. i. q. 1. 8. c. fi. et q. 13. 12. b. et 2 2. q. 1.3, o. et q. 4. 5. c. ad 2. et q. 10. 2 ad 3. et m. q. 46. 2 ad 4.

17. Idem est objectum et finis fidei, s, Deu>, non quidem secundum eamdem rationem, quia ut veritas prima est objectum, sed ut summa bonitas est finis ejus. m. q. 7. 4. c.

18. Objectum fidei duplex, s. materiale et formale, s. veritas prima. 1.2. q. 67. 3. ad 1. et 2 2. q. 1. L o. et 2. 3. c. q. 2. 2. c. et q. 4. 1. c. et 2 ad 3. et 6. c. et q. 5. 1. 3. 4. c. et q. 7. 1 ad 3.

19. Objectum fidei bene et vere potest dici complexum et incomplexum. 2 2. q. 1.2. o.

20. Ad fidem pertinent aliqua dupliciter, s. essentialiter» id est, quæ sunt supra rationem humanam simpliciter; et per accidens, s. respectu alicujus, ut præambula fidei. i. q. 2. 2 ad 1. et 22. q. 1. 5. c. ad 3. et ad 4.

21. Articuli fidei sunt sicut principia in doctrina sacra, i. q. 1. 6 ad 3. et 7. 8. c. et 1 2. q. 111.4. c. et 2 2. q. 1. 7. c.

22. Articuli fidei distinguuntur secundum specialem rationem, et difficultatem non visi. 2 2. q. 1. 6. o.

23. Articuli fidei sunt duodecim, secundum numerum apostolorum; sed sunt quatuordecim, quoad credibilia. 2 2. q. 1.8. o.

24. Articuli fidei creverunt, secundum successionem temporum, et vicinitatem ad Christum, quoad explicationem, non autem quoad substantiam. 2 2. q. 1.7. o. et q. 2. 7. c. et q. 174. 6. c. et ni. q. 6 3 ad 2.

25. Articuli fidei sunt per se noti habenti lumen fidei, s. cuilibet fidei. 1 2. q. 100. 4 ad 1.

26. Ex uno articulo ndei probatur alius; sicut Paulus argumentatur ad resurrectionem communem, ex resurrectione Christi, i. q. 1. 8. c. principio.

27. Errans in aliquo articulo non habet veram fidem de aliis. 2 2. q. 5. 3. o. et 4 ad 1.

28. Papa non potest addere, minuere, vel mutare aliquid de articulis fidei, vel sacramentis Ecclesiæ, sed solus Christus, m. q. 83. 3 ad 8. et q. 84. 2. o.

29. Fides est in intellectu subjective. 2 2. q. 4. 2. o.

30. Fides est principaliter in intellectu speculativo et secundario in practico. 1 2. q. 56. 3. c. et q. 58. 3. c. et 2 2. q. 4. 2 ad 3. et q. 9.3,c.

31. Fides est major in uno homine quam in alio, quoad certitudinem, devotionem, confidentiam, et explicationem; non autem quantum ad rationem formalem objecti ejus. 2 2. q. 5. 4. o.

32. Et solum in quantum majores adhaerent doctrinæ divinæ. 2 2. q. 2. 6 ad 3.

33. Genus humanum tripliciter se habuit ad fidem Christi secundum tria tempora, s. ante legem, sub lege, et sub gratia. 2 2. q. 174. 6. c. et Hl. q. 68. 1 ad 1.

34. Homo in statu Innocentiæ habuisset fidem de incarnatione Christi. 2 2. q. 2. 7. c. et m. q. 1. 3 ad 5.

35. Fides antiquorum et modernorum est eadem specie, sed differt numero in diversis. 1 2. q. 103. 4. c. et q. 107. 1 ad 2. et 2 2. q. 4. 6.0. et m. q. 70. 1. c.

36. Fides non est in **beatis**. 1 2. q. 67. 3. 5. c. et 2 2 q. 4. 4 ad 1. et q. 16. 2. c. et q. 18. 2. c. et iu. q. 7. 3 ad 3.

37. Fides est in dæmonibus coacta, non laudabilis, nec donum a gratia, i. q. 64. 2 ad 5. et 2 2. q. 5, 2. o. et q. 18. 3 ad 2. et m. q. 76. 7. c.

38. Timor Dei non potest universaliter præcedere fidem, sed suppositis articuli» de excellentia Dei, de pœnis, et hujusmodi. 2 2, q. 7. 1 ad 1.

39. Initium fidei non est ex nobis, licet hoc aliquando tenuerit Augustinus. 1 2. q. 114. 5. ad 1. et 2 2. q. 6. 1. c.

40. Hæresis Pelagii, quod initium fidei est ex nobis, sed confirmatio fidei est a Deo. 2 2. q. 6.

41. Fides causatur dupliciter, s. quoad habitum a solo Deo; ct quoad hoc, quia requiritur ad fidem, quod proponantur credibilia ab angelis et hominibus. 1. q. 111. 1 ad 1.

42. Fides quoad proponenda credibilia necessario est a Deo immediate quibusdam, et aliis per angelos et pradicatores, sed quoad assensum Intrinsece est a solo Deo; extrinsece vero et Insufficienter, s. proponendo et persuadendo, est etiam ab aliis. 2 2. q. 6. 1. o.

43. Fides informis causatur a Deo, cujus est idoneum, quoad substantiam; non autem quoad nformitatem ejus. 2 2. q. 5. 2 ad 2. et q. 6. 2. o.

44. Ratio naturalis subservit fidei, sicut naturalis inclinatio voluntatis subservit charitati. 1. q. 1. 8 ad 2. et q. 2. 2 ad 1.

45. Fides gignitur et nutritur per scientiam extrinsece tantum, s. persuadendo, i. q. 1. 2. b. et 2 2. q. 6. 1 ad 1.

46. Totum enim certissimum est, quod fides habet; ex quacumque enim parte ad fidem acceditur, omnis Intellectus captivatur in obsequium Christi; nec mirum, cum etiam veritas creata cogat intellectum sibi assentire. 2 2. q. 171. 5. o.

47. Fides est necessaria, ut principium spiritualis vitæ. 2 2. q. 16. 1 ad 1.

48. Vita spiritualis attribuitur fidei, sicut in qua primo manifestatur. 1 2. q. 110. 3 ad 1.

49. Fides semper manet, in quantum est fundamentum spiritualis ædificii, id est ratione cognitionis, non autem ratione ænigmatis. 1 2. q. 67. 3 ad 2.

50. Puritas cordis est effectus fidei. 2 2. q. 7. 2. o.

51. Visio beata succedit fidei, i. q. 12. 7 ad 1. et 1 2. q. 4. 3. c. et 2 2. q. 4. 2. b. et q. 5. 1. c.

52. Fides ut facit aestimationem de præmio, generat spem; de pœnis autem generat timorem. 2 2. q. 7. 1 ad 2.

53. Timor servilis est effectus fidei informis; timor autem filialis est effectus fidei formatæ. 2 2. q. 7. 1 ad 2.

54. Per fidem Christi homo pertinet ad Testamentum novum 1 2. q. 106. 1 ad 3. et q. 107. 1 ad 3.

55. Nullus unquam habuit gratiam Spiritus sancti, nisi per fidem Christi implicitam vel explicita™, propriam vel alienam. 1 2. q. 98. 2 ad 2. et q. 106. 1 ad 2. et q. 107. 1 ad 3. et 2 2. q. 2. 7 ad 3. et m. q. 61. 3. c. ad 2. et q. 68. 1 ad 1.

56. Per fidem formatam mundamur a peccatis, virtute passionis Christi. 2 2. q. 7. 2 ad 2. et m. q. 49. 1 ad 5. et 5 ad 1. et q. 52. 6. c. et q. 68. 4 ad 3.

57. Sancti patres, dum adhuc hic viverent, liberati sunt per fidem Christi ab omni peccato, et a reatu pœnæ actualium, non autem a reatu peccati originalis, m. q. 52. 5 ad 2. et 7 ad 1. et 6 ad 3.

58. Actus fidei potest esse meritorius, si sit informatus charitate. 2 2. q. 2. 9. o. et m. q. 7. 3 ad 2.

59. In fide, scientia et opinione sunt duo actus, s. assensus, et actualis consideratio, et uterque In fide potest esse meritorius; non autem in scientia et opinione, sed tantum primus. 2 2. q. 2. 9 ad 2. et 10. c.

60. Meritum fidei consistit in hoc, quod homo ex obedientia Dei assentit illis quæ non videt, m. q. 7. 3 ad 2.

61. Fides percipit invisibilia Dei, altiori modo, quoad multa, quam ratio naturalis, ex creaturis In Deum procedens. 2 2. q. 2. 3 ad 3.

62. Fides inclinatur ad resistendum omni contrario suo. 2 2. q. 1. 4 ad 3. et q. 2, 3 ad 2.

63. Fides dirigit intentionem, respectu ultimi finis supernaturalis; sed lumen naturalis rationis, respectu alicujus boni connaturalis. 2 2. q. 10. 4 ad 2.

64. Profecerunt homines in fidei cognitione per temporum successionem. 2 2. q. 1. 7 ad 2.

65. Explicatio credendorum fit per revelationem divinam. 2 2. q. 2. 6. c.

66. In iis quæ ad subtilitatem fidei pertinent, solent hæretici fidem simplicium depravare. 2 2. q. 2. 6 ad 2.

67. Ea quæ sunt fidei, non ignorantur omnino, sed imperfecte cognoscuntur, i. q. 12. 13 ad 3. et 2 2. q. 1. 4 ad 2. et ad 3. et 5 ad 1.

68. Ea quæ sunt fidei sunt visa in communi esse credibilia, non autem in speciali, sed tantum sunt credita. 2 2. q. 1. 4 ad 2. et ad 3. et 5 ad 1. et q. 2. 9 ad 3. et q. 8. 4 ad 2.

69. Ad veritatem fidei pertinent credulitas cordis, et exterior fidei protestatio per verba vel facta, quia omnia opera virtutum, ut relata in Deum, sunt quadam protestationes fidei. 2 2. q. 124. 5. c.

70. Fides nostra principaliter consistit in duobus, scilicet in vera cognitione Dei. et in mysterio incarnationis Christi. 2 2. q. 174. 6. c. principio.

71. Ea quæ sunt fidei, non contrariantur cognitioni naturali, nec e converso, i. q. 1. 8. c. fi. et q. 2. 2 ad 1. et q. 30. 2. 1. o.

72. Nulla manifestatio excludit rationem fidei, nisi qua Deus per essentiam videtur. 2 2. q. 5. 1. o. et m. q. 55. 5 ad 2.

73. Testimonium fidei nostrae habemus ab hostibus, s. a Judæis, et quasi in figura nobis representatur quod credimus, et ideo in suis ritibus tolerantur. 2 2. q. 10. 11. c.

74. Nullus conetur demonstrare ea quæ sunt fidei. 1. q. 32. 1. c. et q. 9. 6. 2. c.

75. Rationes sanctorum de fide non sunt demonstrativa, sed persuadent non esse impossibile quod creditur, i. q. 1. 8. c. ad 1. et q. 32. 1. o. et q. 46. 1. 2. c. et 2 2. q. 1. 5 ad 2. et q. 2. 10 ad 2. et ni. q. 55. 5 ad 2.

76. Rationes ad ea quæ sunt fidei, non minuunt meritum, nisi sint causa assensus. 2 2. q. 2. 10. o. et in. q. 55. 5 ad 3.

77. Apparentia non habent fidem, sed agnitionem, secundum Gregorium. 2 2. q. 1. 4. b. et c.

78. Omnes rationes contra fidem sunt derisibiles, quia non sunt secundum intentionem sacræ Scriptura, i. q. 1. 8. c. fi.

79. Fides compatitur motum dubitationis, non autem scientia vel intellectus, quia fides non assentit propter evidentiam objecti, sed ex imperio voluntatis, i. q. 1. 5 ad 1. et 2 2. q. 4. 8 ad 1.

80. Fides per quam firmantur dicta, includitur in veritate, quoad observantiam promissorum; ideo est pars justitia, sed veritas est in plus. 2 2. q. 80 ad 3.

81. Fides est nobilior scientia quoad objectum,

sed e converso quoad modum chgnosce^{ndk} l 2. q. 76. 3 ad 1.

82. Fides, scientia, et opinio, possunt esse de eodem materialiter simul, non autem secundum idem, nisi in diversis. l 2. q. 76. 3. c. et 2 2. q. 1. 5. o. et q. 2. 4 ad 2. et q. 5. 1. c. fi.

83. Differentia inter fidem, opinionem, scientiam, dubium, et nescientiam. l 2. q. 67. 3. c. et 2 2. q. 1,4. c. et 5 ad 4. et q. 2. 1. c.

84. Fides formata et informis non differunt specie. 2 2. q. 4. 4. o. et q. 19. 5 ad 1.

Fides formata est fundamentum spiritualis ædificii, non autem informis. l 2. q. 89. 2 ad 2. et 2 2. q. 4. 7 ad 4. et in. q. 68. 4 ad 2.

85. Nulla est vera virtus sine fide. l 2. q. 63. 2 ad 1. et 2 2. q. 4. 7. c. fi. et q. 151. 1 ad 3.

86. Fides informis, adveniente charitate, fit fides formata, manens eadem numero. 2 2. q. 4.4. o.

87. Fides est nobilior virtutibus moralibus, ratione objecti; sed e converso, ratione modi. m. q. 7. 3 ad 1.

88. Fides est prima omnium virtutum per se; sed per accidens, est posterior fortitudine et humilitate. l 2. q. 62. 4. o. et 2 2. q. 4. 7. o. et q. 162. 7 ad 3.

89. Fides est nobilior prudentia, quæ tamen magis repugnat peccato procedenti ex perversitate appetitus. 2 2. q. 47. 13 ad 2.

FIDUCIA - 1. dicitur a fide, et est spes futuri auxilii, concepta ex dictis aliorum, vel ex iis quæ sunt in se, vel in alio. 2 2. q. 129. 6. o.

2. Fiducia importat spem ad magna, vel pertinet ad fidei certitudinem. 2 2. q. 4. 5 ad 4.

3. Fiducia non est virtus proprie, sed conditio ejus: ideo est pars integralis fortitudinis, non autem potentialis. 2 2. q. 129. 6 ad 3.

4. Fiducia importat robur spei, sed securitas importat perfectam quietem a timore, 2 2. q. 129. 6. c. ad 2. et ad 3. ct 7. c.

5. Spes dicitur fiducia, quia causatur ex ea, sicut motus appetitus causatur ex cognitione. l 2. q. 40. 2 ad 2.

6. Spes, ut est virtus theologica, facit confidere in Deo; sed fiducia facit confidere in se, tamen sub Deo. 2 2. q. 128 ad 2.

7. Fiducia est idem quod magnanimitas. 2 2. q. 128. c.

8. Fiducia principaliter pertinet ad magnanimitatem, et ex consequenti ad fortitudinem, sed securitas e converso. 2 2. q. 129. 6. 7. o.

9. Fiducia circa idem opponitur desperationi, timori autem secundum contrarietatem objectorum. 2 2. q. 129. 6 ad 2.

FIERI - 1. dicitur dupliciter, s. terminatio motus, et ipse motus; primo modo, fieri et factum esse sunt simul, nec differunt, nisi secundum rationem; sed secundo modo differunt realiter; et fieri prius est tempore, quam factum esse in permanentibus, non autem in successivis, i. q. 45. 2 ad 3. et q. 46. 3 ad 2. et HL q. 33. 3 ad 1. et ad 2. et q. 75. 7 ad 2. et q. 78. 2. c.

2. Fieri in aliqua mensura loci vel temporis, contingit dupliciter, s. prasupposita ea. ut in quolibet particulari effectui, vel simul producta, ut mundus, i. q. 46. 3 ad 1.

3. De ratione mutationis est habere se aliter nunc quam prius, non autem de ratione ipsius fieri, i. q. 45. 2 ad 2.

4. Converti dicit tantum ordinem terminorum, sed fieri et mutari addit unitatem subjecti, ni. q. 75. 8. c.

5. Cum dicitur hoc fit hoc, exprimitur identitas subjecti; sed cum dicitur, ex hoc fit hoc, exprimitur tantum ordo terminorum, in. q. 75.

6. Tunc res dicuntur fieri, quando innescunt. HL. q. 13. 2 ad 1.

7. Illud quod fit est, si fieri sumatur pro termino motus, non autem pru motu. i. q. 45. 2 ad 3.

FIGURA - 1. est forma quanti, i. q. 7. 3 ad 2. et 3. c.

2.^Fi^ura proprie est tantum in corporeis, m.

3. Figura nullius actionis vel passionis est principium. 2 2. q. 96. 2 ad 2.

4. Identitas specifica non sumitur ex identitate figura, sed ex generatione similis in specie, m. q. 74. 3 ad 2.

5. Diversæ figura legales in templo fuerunt instituta^ ad significandum Christum, propter Imperfectionem earum. l 2. q. 102. 4 ad 6. co. 3.

FILIATIO - 1. est tantum exeuntis a gerente, et completi in specie generantis. l. q. 27. 2. 4. c. et m. q. 32. 3. c.

2. Paternitas, maternitas et filiatio conveniunt tantum viventibus, et prapicue animalibus, m. q. 32. 3. c. et q. 35. 3 ad 1.

3. Ad hoc quod natum ex alio materialiter sit filius, oportet quod in similitudinem speciei producat. m. q. 32. 3. c.

4. Filiatio et adoptio convenit tantum personæ, sed creaturam esse, subjecto et servitus, conveniunt etiam natura, m. q. 23. 4. o. et q^ 24. l ad 2. et q. 35. 5. c.

5. Pater dat filio tria, s. esse, nutrimentum, et instructionem. l 2. q. 100. 5 ad 4. et 2 2. q. 101. 1. c. et q. 102. 1. c. et q. 106. 1. c. et 6 ad 1.

6. Filius amittit hæreditatem propter peccatum parentis, in crimine læsæ majestatis. 2 2. q. 108. 4 ad 2.

7. Filiatio est in divinis, i. q. 27. 2. o. et q. 42. 4. c.

8. In divinis non potest esse nisi unus filius. l. q. 27. 5 ad 3. et q. 41. 6. o.

9. Eadem proprietas, s. nativitas, significatur per omnia nomina Filii Dei, sed diversis rationibus. l. q. 34. 2 ad 3.

10. Nomina propria Filii Dei sunt quatuor, s. filius, splendor, imago et verbum, i. q. 34. 2 ad 3. et q. 4%. 2 ad 1.

11. Ea quæ sunt hominis dicuntur de Filio Dei, et e converso, i. q. 43. 7 ad 1. et ni. q. 3. 6 ad 3. et q. 9. 1 ad 3. et q. 10. 1 ad 3. et q. 16. 4. 5. 8. c. et q. 20. 2. o.

12. Filius Dei est verus Deus. l. q. 27. 1. c. fi. et q. 41. 3. o. et ni. 43. 4. o.

13. Filius Dei non est quid principiatum, nec effectus, nec de se non ens. i. q. 33. l ad 2. et q. 42. 3. o.

14. Filius Dei non est factus nec operatus, i. q. 41. 3. c.

15. In Christo est tantum una filiatio secundum rem, s. ætema ad patrem, et alia secundum rationem, et temporalis ad matrem, m. q. 35. 5.o.

16. Christus ex reali relatione matris ad eum, est realiter filius ejus. in. q. 35. 5. c.

17. Pater est major filio, ratione dationis quæ auctoritatem dicit, non autem ratione dati, sed filius nullo modo est minor patre. l. q. 33. 1 ad 2. et q. 42. 4 ad 1.

18. Tunc invisibiliter Filius Dei cuique mittitur, cum a quoquam cognoscitur atque percipitur secundum Augustinum; perceptio autem experimentalē quamdam notitiam significat; et hæc proprie dicitur sapientia, quasi sapida scientia. i. q. 43. 5 ad 2. et ad 3. et l 2. q. 112. 5. c. et 2 2. q. 45. 1 ad 5. et ad 2.

19. Ad habendum Filium Dei in se, requiritur cognitio, non quidem actualis, sed habitualis,

non quivellbet, sed quæ prorumpat in affectum amoris, i. q. 43. 5 ad 2 et ad 3.

20. Aliquis dicitur filius Dei quintupliciter, secundum quintuplicem similitudinem, s. natura vestigii, imaginis, gratiæ et gloriæ. r. q. 33. 3. c. FINEES occidendo Zambri non peccavit, quia occidit inspiratus zelo Dei, vel quia erat filius sacerdotis, 2 2. q. 60. 6 ad 2.

FINGERE. - Quando id fingimus quod nihil significat, tunc est mendacium, et non cum refertur ad aliquam significationem. 2 2. q. 111. 1 ad 2.

FINIS quid. - 1. Causalitas finis est prima omnium, i. q. 5. 4. c. et l 2. q. 1. 2. c.

2. Finis cuiuslibet rei est operatio ejus propria, vel ad quod per eam venit. l 2. q. 49. 3. c. ad 3. et 4 ad 1. q. 56. 1. c.

3. Finis etsi sit potremus in executlone, est tamen primus in intentione agentis, et sic habet rationem causæ. l 2. q. 1. 1 ad 1. et 3 ad 2. et 4. c. et q. 18. 7 ad 3, ct q. 20. 1 ad 2. et q. 25. 1.2. c. et q. 84. 2. c. et 2 2. q. 189. 1 ad 5. et m. q. 61. 3 ad 1. et q. 62. 6. c.

4. Omnia quæ sunt unius generis, conveniunt in communi fine illius generis. l 2. q. 1.5. c.

5. In finibus non itur in infinitum. l 2. q. 1.4. o.

6. Finis non est causa nisi secundum quod movet efficientem. l 2. q. 1. 1 ad 1.

7. Finis dicitur dupliciter, s. id propter quod est aliquid, et bonum complete superveniens, ut delectatio. l 2. q. 33. 4. c.

8. Finis duplex, s. proximus et remotus vel ultimus. l 2. q. 12. 2. c. et q. 21. 1 ad 2. et 2 2. q. 23. 7. c. et q. 123. 7. c.

9. Finis duplex, s. naturalis et supernaturalis. l. q. 23. 1. c. et q. 109. 5 ad 3.

10. Finis duplex, s. imaginarius et deliberatus. l 2. q. 1. 1 ad 3.

11. Finis duplex, s. proportionatus, et non proportionatus ei quod est ad finem; primus est perfectio inhaerens, non autem secundus, nisi secundum similitudinem, quia est aliquid subsistens, s. bonitas Dei. l. q. 23. 1. c. et q. 25. 5. c. fi. et q. 62. 4. c. et q. 63. 2. o. et q. 103. 2. o.

12. Finis duplex, s. finis cuius, i. in quo est ratio boni, et finis quo, i. usus vel adeptio ejus. l. q. 26 3 ad 2. et l 2. q. 1. 8. c. et q. 2. 7. c. et q. 3. 1. c. 8 ad 2. et q. 5. 2. c. et q. 11. 3 ad 3. et q. 16. 3. c. et q. 34. c. 3. fi.

13. Finis duplex, s. operis, et operantis. 2 2. q. 141. 6 ad 1.

14. Finis duplex, s. inferior ut,operatio, et exterior, i. objectum operationis. l 2. q. 13. 4. c.,

15. Finis duplex, s. principaliter intentus, et cui aliquid est utile; primo modo finis est nobilior iis quæ sunt ad finem, non autem secundo modo. 2 2. q. 111. 5. c. ad 3.

16. Finis tripliciter acquiritur, s. ut forma, ut operatum, et ut possessum. l. q. 103. 2 ad 1. et ad 2.

17. Finis dupliciter habetur, s. perfecte, i. realiter, et imperfecte, i. intentionaliter. l 2. q. 11. 4. c. ad 1. et q. 16. 4. c. et q. 69. 1. c.

18. Cognitio finis duplex, s. perfecta, i. sub ratione finis, et imperfecta, i. ejus quod est finis materialiter tantum; prima convenit tantum naturæ rationali, secunda vero convenit etiam brutis. i. q. 59. 1. c. et l 2. q. 6. 2. c. et q. 11. 2. c.

19. Impossibile est quod aliqua operatio voluntatis habeat rationem ultimi finis. l. q. 26. 2 ad 2. et l 2. q. 1. 1 ad 2. et q. 3. 4 ad 2. et q. 19. 1 ad 2.

20. Finis ultimus creatura rationalis est visio divinæ essentiæ. l 2. q. 3. 4. c. et 2 2. q. 167. 1 ad 1.

21. Ultimus finie dicitur dupliciter,'s. ultimus simpliciter, i. Deus; et ultimus in genere operationum, i. beatitudo. l 2. q. 1. 1 ad 2. fi.

22. Res naturales diriguntur a Deo ad finem boni, et creatura rationales ad ultimum finem, i. q. 103. l. c. et l 2. q. 5. 5 ad 2.

23. Voluntas non est ad opposita, respectu ultimi finis, l 2. q. 5. 4 ad 2.

24. Voluntas est ipsius finis tantum. l 2. q. 8. 2. c.

25. Idem actus voluntatis est eorum quæ sunt ad finem, et ipsius finis, ut ratio, non autem absolute. l 2. q. 8. 3. o. et q. 12. 4. c.

26. Voluntas, ut potentia, est eorum quæ sunt ad finem; sed ut actus, est tantum ipsius finis. l 2. q. 8. 2. o.

27. Voluntas non 'potest simul ferri in plures ultimos fines. l 2. q. 1.5. o. et q. 12. 2 ad 1. et q. 13. 3 ad 3.

28. Ultimus finis dicitur dupliciter, s. simpliciter, id est, res possessa, et quoad aliquem, scilicet possessio, vel adeptio, vel fruitio rei. l 2. q. 2. 7. c.

29. Impossibile est quod anima vel aliquid ejus sit ultimus finis, nisi secundo modo. l 2. q. 2. 7. c.

30. Quicquid facit homo, agit propter finem, etiam agendo actionem, quæ est ultimus finis. l 2. q. 1. 1 ad 2.

31. Homo non habet ultimum finem suum in hac vita sicut alia animalia, quia finis est supra naturam ejus. 2 2. q. 5. 5 ad z. et q. 91. 4. o. et q. 109. 5 ad 3.

32. Omnes homines habent eumdem ultimum finem formaliter, non autem materialiter. l 2. q. 1.5, c. et 7. o.

33. Ad connaturalem finem ultimum hominis, s. bene vivere totum, ordinantur: primo consilium, secundo iudicium, et ultimo et immediate præceptum; sed proximus finis consilii est inventio agendorum, et iudicii certitudo. 2 2. q. 51. 2 ad 2.

34. Omnium rerum est unus ultimus finis cuius, s. Deus, non autem finis quo. i. q. 103. 2. o. et l 2. q. 1. 8. o. et q. 3. 8 ad 2.

35. Quælibet res tendit in finem ultimum per propriam operationem, i. q. 62. 4. c. et l 2. q. 21. 1 ad 3.

36. Deus est ultimus finis humanæ voluntatis. 2 2. q. 122. c. et q. 184. 1. c.

37. Ultimus finis cuiuslibet rei est assimilari Deo. i. q. 44. 4 ad 3. et l 2. q. 1. 8. c. et q. 2. 5 ad 3.

38. Finis spiritualis vitæ est quod homo unia-tur Deo, quod fit per charitatem, et ad hoc ordinantur sicut ad finem omnia quæ pertinent ad spiritualem vitam. 2 2. q. 44. 1. c.

39. Charitas est finis omnium virtutum. 2 2. q. 3. 2 ad 1. et q. 23. 8 ad 3.

40. Charitas est finis præcepti. 2 2. q. 23. 4 ad 1. et q. 44. 1. c.

41. Finis cuiuslibet virtutis moralis ei præstitutus a ratione naturali, est conformari rationi. l 2. q. 66. 3 ad 3. et 2 2. q. 47. 6. 7. c.

42. Electio finis proximi est actus virtutis moralis principaliter, sed prudentiæ originaliter. l 2. q. 56. 4 ad 4.

43. Ea quæ sunt ad finem, sunt necessaria, quando sine eis non potest haberi finis, non autem aliter, i. q. 19. 3. c. et q. 82. 1.2. c. et q. 119.4. o. et l 2. q. 3. 6 ad 2. et q. 10. 2 ad 3. et q. 13. 6 ad 2. et q. 16. 6 ad l.-et 2 2. q. 187. 3. c.

44. Necessitas cuiuslibet ordinati ad finem sumitur ex ipso fine. l 2. q. 1. prine, et q. 2 2. q. 32. 5. 6. c.

45. Finis est de ratione eorum quæ sunt ad finem. 1 2. prine, et q. 1. 3. c.
46. Quæ sunt ad finem, oportet sumere bonitatem et modum a fine proximo. 1 2. q. 95. 3. c. et q. 102. 1. c. et 2 2. q. 27. 6. c. et q. 33. 2. c. et 6. c. ad 3. et q. 87. 2 ad 3. et q. 123. 7. o. et q. 141. 6. c. ad L
47. Quanto aliquid efficacius ordinatur ad finem, tanto est melius. 2 2. q. 152. 5. c.
48. Dignitas eorum quæ sunt ad finem, præcipue ex fine consideratur. 1 2. princip. et 2 2. q. 174. 2. c.
49. Finis semper excellit rem, quæ est ad finem. 2 2. q. 155. 5. c.
50. Finis et ea quæ sunt ad finem, debent esse conformia secundum proportionem, non autem secundum genus. 1 2. q. 90. 1. c. et q. 102. 1. c.
51. Finis quatitur in infinitum, non autem ea quæ sunt ad finem, sed secundum proportionem ad finem. 2 2. q. 27. 6. c. et q. 184. 3. c.
52. Finis comparatur ad ea quæ sunt ad finem, sicut materia ad formam. 1 2. q. 4. 4. c. et q. 5. 7. c.
53. Finis comparatur ad ea quæ sunt ad finem, sicut ratio formalis ad objectum, et sicut principia ad conclusiones, i. q. 47. 1 ad 3. et q. 82. 1. 2. c. et 1 2. q. 8. 3. c. et q. 12. 4. c. ad 2. et q. 19. 7. c. ad 1. et 10. c. et q. 102. 1. 2. c. et 2 2. q. 47. 11. c.
54. In finibus est ordo, sicut in agentibus, quia i utrobique secundarium dependet a principali, j. q. 116. c.
55. Unumquodque ordinatur ad finem per actum suum. 1 2. q. 21. 1 ad 3.
56. In omnibus potentiis vel artibus ordinatis, ars vel potentia quæ est circa finem, ordinat aliarum artium vel potentiarum actus ad proprium finem. 1 2. q. 9. 1. c. et q. 65. 3 ad 1.
57. Omnis finis, et quicquid est ad finem, est actio, vel cum actione. 1 2. q. 13. 4. c.
58. Actiones ludicræ non ordinantur ad aliquem finem extrinsecum, sed ad bonum ludentis, inquantum delectant, vel requiem præstant. 1 2. q. 1. 6 ad 1.
59. Finis particularis ordinatur ad finem communem. 1 2. q. 19. 10. c. et q. 21. 2 ad 2.
60. Ordinari aliquid ad finem, contingit dupliciter, s. per se et per accidens, i. q. 116. L o.
61. Aliquid ordinatur ad finem dupliciter, scilicet necessario, et ad bene esse. m. q. 1. 2. c.
62. Quod est ad finem, est duplex, s. conjunctum ei, ut dispositio; et distans, ut motus; primum manet cum fine, non autem secundum. 1 2. q. 4. 4 ad 3.
63. Ad unum finem ordinatur tantum unum medium, si sit sufficiens, i. q. 47. 1 ad 3. et q. 101. 3 ad 1. et 1 2. q. 101. 3 ad 1.
64. Ea quæ sunt ad finem, inquantum hujusmodi, non sunt volita, nisi propter finem. 1 2. q. 8. 2. c. ad 2. et 3. c.
65. Oportet quod quaelibet voluntas habeat aliquem finem, quem naturaliter velit, cujus contrarium non possit velle, i. q. 82. 1. 2. o.
66. Finis moralis accidit fini naturæ, et e converso. 1 2. q. 1. 3 ad 3.
67. Qualis est quilibet naturali qualitate animæ vel corporis, vel qualitate superveniente, talis finis videtur ei. i. q. 83. 1 ad 5. et 1 2. q. 9. 2. c. ad 2. et q. 10. 3. c. ad 2.
68. Voluntas respicit finem tripliciter: primo absolute, secundo ut in quo quiescit, tertio ut terminum eorum quæ ordinantur in finem; primum est velle, secundum frui, tertium est intentio. 1 2. q. 8. prine, et q. 12. 1 ad 4. et 2. c. ad 3. et 5 ad 2.
69. Voluntas ex necessitate Inhæret fini. i. q. 82. 1. 2. c.
70. Ad rectam voluntatem requiruntur duo, \$. debitus finis, et quod ea quæ sunt ad finem proportionentur ei. 2 2. q. 49. 7. c. et q. 51. 1 ad 1. et q. 55. 3. 4. c. ct q. 64. 7. c. et q. 69. 2. c.
71. Homini convenit agere propter finem, quia omnes actiones humans sunt propter finem. 1 2. q. 1. 1. o.
72. Actiones hominis aliis intenti non sunt proprie actiones humanæ, quia non procedunt ex deliberatione rationis, quæ est principium humanorum actuum, et ideo habent quasi finem imaginatum, non autem per rationem præstitutum. 1 2. q. 1. 1. c. ad 3.
73. Homo operatione naturali et animali ordinatur in finem ab alio; sed operatione humana ordinatur a seipso in finem. 1 2. q. 1. 1. c.
74. Aliquid ordinatur in finem dupliciter, s. vel proprie, tanquam seipsum movens ad finem, et sic sola creatura rationalis ordinatur in finem, vel communiter, tanquam motum ab alio, et sic bruta animalia ordinantur in finem, i. q. 6. 1 ad 2. et 1 2. q. 1. 2. o.
75. Omnis peccans mortaliter constituit sibi necessario alium finem quam Deum. 1 2. q. 1. 7 ad 1. et q. 89. 1 ad 3. et 2 2. q. 45. 1 ad 1.
- FIRMAMENTUM a Deo creatum, i. cælum stellatum, est suprema sphæra secundum Aristotelem, non autem secundum astrologos modernos, i. q. 68. 1. 2. o. et q. 71 ad 3.
- FLUMINA. quatuor videntur oriri ex diversis locis, quia intrant sub terra, sicut multa alia, sed primo oriuntur a mari; immediate vero, a fonte paradisi, s. Phvson, Gion, Tygris et Euphrates, i. q. 102. 1 ad 2.
- FLUXUS maris est per impressionem lunæ, non autem per aliquam formam aquæ. i. q. 105. 6 ad 1. et q. 110. 3 ad 1. et 2 2. q. 2. 3. c.
- FOMES - 1. est inordinata, et habitualis concupiscentia appetitus sensitivi. 1 2. q. 82. 3. o. et m. q. 15. 2. c. et q. 27. 3. c.
2. Fomes ut pœna inflictæ a Deo, dicitur lex, non autem ut inclinatur ad malum. 1 2. q. 91. 6. o. et q. 93. 3 ad 1.
3. Effectus fomitis duplex, s. inclinatio ad malum, et difficultas ad bonum. Hi. q. 27. 3. c.
4. Fomes peccati non fuit in Christo, ni. q. 15. 2. o. et 3. c. et 4. c. ad 3. et q. 18. 2 ad 3. et q. 27. 3. c. ad 1.
- FONTES quinque, secundum quinque genera substantiarum, s. naturæ corporis cælestis, ignis, aeris, aquæ et terræ. i. q. 66. 2. o.
- FORMA. - 1. Omne illud quo aliquid primo operatur, est forma ejus. i. q. 76. 1. c.
2. Omnis forma vel est ipsa natura rei, ut in simplicibus, vel constituit naturam rei, ut in compositis, ni. q. 13. 1. c.
3. In simplicibus et immaterialibus idem est forma, et id cujus est forma, i. q. 39. 5 ad 2.
4. De ratione formæ est, quod sit in eo cujus est forma, i. q. 40. 1. c.
5. Formæ non locantur in genere, nec in specie, sed composita, i. q. 76. 3 ad 2.
6. Forma generati non est finis seu terminus generationis, nisi ut est similitudo generantis. i. q. 44. 4 ad 2. et 2 2. q. 171. 6. c.
7. Omnis forma de se est communicabilis. i. q. 3. 2 ad 3. et q. 7. 1. c. fi.
8. Omnis forma existens in supposito, per quod individuatur, est communis multis secundum rem, vel secundum rationem, non autem formæ subsistentes. i. q. 13. 9. c.
9. Distinctio formarum duplex, s. specifica secundum diversitatem obsectorum; ct numeralis,

Forma_____

secundum diversitatem subjecti. 2 2. q. 2. 4. 5. c.

10. Formæ distinguuntur secundum diversa principia activa. 1 2. q. 54. 2. c.

11. Forma separata non multiplicatur numeraliter.L q. 41. 6. c. et q. 50. 4. c. et q. 76. 7. c.

12. Forma est variabilis terminative, sed est mvarlabllis subjective, i. q. 9. 2 ad 3. et q. 16. 8. c. fi. et l 2. q. 53. 1. c.

13. Substantialis forma, quæ requirit diversitatem in partibus corporis, sicut est anima, et præcipue animalium perfectorum, non æqualiter se habet ad totum et ad partes; unde non dividitur oeraccidens, per divisionem quantitatis, i. q. 76.

14. Forma substantialis totius non superadditur partibus, s. materiæ et formæ, sicut forma domus, partibus integralibus ejus, sed est totum complectens materiam et formam, cum præcislo- ne aliorum, i. q. 76. 8. c.

15. Non est possibile eamdem formam numero esse diversarum specierum. i. q. 118. 2 ad 2.

16. Forma substantialis et accidentalis sunt actus, et faciunt aliquid in actu; sed subjectum formæ substantialis est ens In potentia tantum; quia actualitas prius est in forma quam in materia, quæ est propter formam; subjectum autem formæ accidentalis est ens actu, cui prius convenit actualitas quam formæ accidentali, quæ e?t propter subjectum, i. q. 66. 1.2. c. et q. 76. 4. c. et q. 77. 6. c.

17. Forma unius materiæ dicitur species plurium secundum ordinem tantum, totum, colligatarum compositio, alteratarum autem mistio. i. q. 66. 2. c.

18. Formæ impossibiles in eodem supposito faciunt propositionem in materia remota, compossibiles autem in materia contingenti, vel naturali. m. q. 16. 1 ad 1.

19. Forma omnino simplex vel non subsistens non potest esse subjectum ex quo vel in quo, sed subjectum de quo et circa quod. i. q. 13. 12 ad 2. et q. 29. 1. 2. o. et 3 ad 3. et q. 30. 1 ad 3. et a. 54. 3 ad 2. et q. 77. 1 ad 6.

20. Plures formæ ejusdem generis non possunt simul esse in eodem subjecto, i. q. 85. 4. c. ad 2.

21. Plures formæ ejusdem speciei non possunt esse simul in eodem subjecto, m. q. 35. 5. c.

22. Nulla forma naturalis potest esse simul in eodem subjecto cum actu formæ contariæ, sicut habitus animæ cum actu contrarii habitus. 1 2. q. 63. 2 ad 2. et q. 71. 4. o.

23. Forma completa est in subjecto, secundum conditionem subjecti, non autem virtus instrumentalis, sed magis secundum conditionem principalis agentis, m. q. 63. 5 ad 1.

24. Nulla forma removet a materia potentiam ad alias formas, i. q. 66. 2. c.

25. Forma implens totam potentiam materiæ est inseparabilis a materia, non autem aliæ. 2 2. q. 24. 11. c.

26. Omnis forma quanto est nobilior, tanto magis dominatur materiæ, et minus ei immergitur, et magis eam sua virtute excedit, i. q. 76. 1. c. co. 2.

27. Forma non excedit proportionem materiæ, sed sunt ejusdem generis. 2 2. q. 24. 3 ad 2.

28. Materia prima est una per remotionem omnis formæ, non autem per unam formam. l. q. 16. 7 ad 2.

29. Materia est propter formam, i. q. 47. 1. 2. C. et q. 65. 2. c. et q. 70. 3. c. et q. 76. 5. c. prine, et q. 77. 6. c. et q. 84. 4. c. et q. 85. 3 ad 4. et

Forma

q, 89. l. c. et q. 91. 3. c. ct q. 96. 5. c, et q. 105. 5. c. et l 2. q. 2. 5. c.

30. Forma finitur per materiam, Inquantum communitas ejus contrahitur per materiam ad hoc individuum, et e converso, inquantum potentialita* ejus determinatur ad unam speciem, i. q. 7. l. c. et q. 44. 2. c, fi.

31. Materia multiplicatur per adventum formæ. l. g. 29. 2 ad 5.

32. Materia recipit formam, ut secundum ipsam constituatur in esse alicujus speciei, non autem intellectus, sed secundum rationem formæ. 1. q. 50. 2 ad 2.

33. Omne illud per quod materia efficitur propria hujus formæ, se tenet ex parte materiæ, ut dispositiones et remotiones impedimentorum, i. q. 86. 2 ad l.etq. 87. l.c. et l 2. q. 2. 5. c. et 2 2. q. 27. 3. c. princip.

34. Informitas materæ duplex, s. carentia omnis formæ, et carentia triplicis pulchritudinis, scilicet lucis, visibilitatis, et plantarum: prima processit formationem natura tantum, secundum Augustinum; secunda vero etiam duratione, secundum alios. L q. 66. 1. o. et 4. c. et q. 67. 4. c. ad 4. et q. 69. 1. 2. c. et q. 74. 2. c.

35. Materia cognoscitur tantum dupliciter, s. per analogiam ad formam, et ut perfecta est per eam. i. q. 15. 3 ad 3.

36. Materia, inquantum est nuda, se habet indifferenter ad omnes formas, sed determinatur per agens, i. q. 66. 2. c.

37. Nihil est sua materia, nec suum efficiens, sed aliquid est sua forma, ut in simplicibus, i. q. 39. 2 ad 5.

38. Forma ut est in materia, est prior ea via naturo, et posterior via generationis; sed ut est in agente, est omni modo prior. 1 2. q. 20. 1 ad 3. et q. 62. 4. c.

39. Forma non latitat, contra Anaxagoram, nec est totaliter ab ideis, contra Platonem, nec ab intelligentia, contra Avicennam; sed educitur de potentia materiæ ab agente naturali secundum Aristotelem, i. q. 45. 8. c. et q. 65. .4. c. et q. 91. 2. c. et q. 110. 2. c. et l 2. q. 63. 1. c.

40. Inchoatio formarum improbatur, m. q. 32. 4. c. ad 3.

41. Quamlibet formam sequitur aliqua inclinatio, quæ est appetitus rei habentis illam formam, i. q. 80. 1. c.

42. Formæ subsistentes non habent causam aliam formalem sui esse et suæ unitatis, rtec causam agentem, per transmutationem materiæ de potentia ad actum, sed producentem totam substantiam, i. q. 61. 1 ad 2.

43. Omnes formæ et motus in istis inferioribus fluunt a formis, quæ sunt in intellectu alicujus intelligent!®. i. q. 65. 4. c. ad l.

44. Materia non fuit creata sub una forma, sed sub diversis, i. q. 66. 1. c.

45. Una forma non fit alia per continuam generationem. i. q. 118. 2 ad 2.

46. Formarum quædam fiunt ab agente corporali, secundum perfectam rationem, et perfectum esse formæ ejus, quædam primo tantum modo, quædam neutro modo. Primæ manent, cessante actione agentis, usque ad corruptionem; secundæ parum, tertiæ nihil, i. q. 67. 3 ad 1.

47. Nulla forma corrumpitur, nisi per actionem contrarii, vel per corruptionem subjecti, vel per defectum causæ. 1 2. q. 53. 1. c.

48. Forma dicitur corrumpi per se, per suum contrarium, sed per accidens, per corruptionem sui subjecti. 1 2. q. 53. 1. c.

49. Introductio unius formæ est expulsio alterius, et e converso, i. q. 44. 4 ad 2.

Formica

50. Intensio forma? et perfectiouts est per accessum ad primum» sed intensio defectus et pri* vationis est per recessum a primo, i, q. 49. 3 ad 3. et 1 2. q. 22. 2 ad 1.

51. Intensio et remissio formarum nunquam causât diversitatem speciei, sed quandoque consequitur eam. 1 2. q. 72. 8 ad 1.

2. Magis et minus ex formis diversorum graduum diversificant speciem, non autem secundum intensionem graduum ejusdem formæ. i. q. 50. 4 ad 2. et 1 2. q. 18. 11 ad 1. et q. 60. 5 ad 3. et q. 72. 8 ad 1.

53. Perfectio formæ duplex, s. secundum speciem, et secundum subjectum. Secundum primam forma dicitur magna; secundum secundam vero, dicitur magis. 1 2. q. 52. 1. c. prine, et q. 66. 1. c.

54. Forma dupliciter recipit magis et minus, s. in concreto tantum, si sit simplex et una, ut lux; vel in concreto et abstracto, si importet In ratione sua proportionem multorum ordinatorum ad unum, ut motus, sanitas, et pulchirtudo. 1 2. q. 52. 1. c. et q. 53. 2 ad 3.

55. Nulla forma substantialis suscipit magis vel minus, i. q. 76. 4 ad 4. et q. 93. 3 ad 3. et q. 118. 2 ad 2. et 1 2. q. 52. 1 c. et m. q. 75. 7. c.

56. Forma rei per se existens ad duo potest esse, s. ut exemplar, et ut principium cognitionis, i. q. 15. 1. c.

57. Verbum Dei est forma exemplaris» non autem forma quæ est pars compositi, i. q. 3. 8 ad 2.

58. Forma substantialis est perfectio totius, et cujuslibet partis ejus, non autem quælibet forma accidentalis, i. q. 76. 8. c.

59. Forma substantialis unitur immediate materiae. i. q. 76. 6. 7. c.

60. Non est possibile plures formas substantiales simul esse in eodem corpore, i. q. 76. 3. c. et 4. o.

61. Forma mistionis non est substantialis, sed est accidens, s. qualitas, i. q. 76. 4 ad 4.

62. Nulla forma rei corporalis, præter animam rationalem, est perpetua, i. q. 85. 6. c.

63. Eadem,forma est, qua ignis est ignis, corpus et substantia, m. q. 75. 6 ad 2.

64. Forma accidentalis non habet potentiam activam, sed est potentia compositi, ut calor ignis, i. q. 77. 1 ad 3.

65. Omnis forma separata a materia est intellectalis. i. q. 66. 2. c. fi. et q. 110. 1. c. et m. q. 75. 6. c.

66. Omnes formæ intelligibiles sunt unius generis. i. q. 85. 4. c.

67. Formæ, i. species intellectus nostri, non effluunt a formis immaterialibus, sed a rebus sensibilibus. i. q. 84. 4. 6. o.

68. Forma intellectus respectu ejus est individua, sed respectu ejus cujus est similitudo, est universalis, i. q. 76. 2 ad 3.

69. Intellectus recipit formam, ut formam simpliciter, non individuando eam, quia in eo habet esse universale; sed materia recipit formam individualiter tantum, i. o. 75. 5 ad 1.

70. Intellectus cujus forma est a re, perficitur a re, et a similitudine. Si autem non habet a re, perficitur a similitudine. Si vero non differt a similitudine, a nullo perficitur. 1. q. 14. 2 ad 2. et ad 3. et 5 ad 2. et ad 3.

71. Judicium, quoad formam judicii, pertinet ad justitiam distributivam tantum. 2 2. q. 63. 4 ad 1.

72. Formæ sacramentales traditæ sunt apostolis a Christo, m. q. 72. 4 ad 1.

FORMICA reponit grana, imminente pluvia. 2 2. q. 172. 1 ad 3.

FORNICATIO - 1. prohibetur specialiter simul

INDEX III

cum ceremuniU legis ab apostolis, quia gentile» non reputabant eam esse peccatum. 1 2. u. 103 4 ad 3. et 2 2. q. 154. 2 ad 1.

2. Omne peccatum dicitur fornicatio large. 2 2. q. 151. 2. c. ad 3. et 4. q. 39. 6 ad 2.

3. Fornicatio est majus peccatum iis quæ sunt contra bona exteriora, ct minus iis quæ sunt contra Deum, vel contra personam proximi,*2 2. q. 154. 3. o.

4. Cum nullus sit obstrictus fidem ei servare, qui eam violaverit, viro conceditur juxta Domini verba uxorem fornicationis causa repudiare. Suppiem. q. 62. 1. o.

5. Si uxorem adulteram pœnltet adulterium commisisse, non tenetur vir illam ex præcepto relinquere; sin minus, tenetur, ne peccato consentire videatur. Suppi, q. 62. 2. o.

6. Vir potest quantum ad thorum tantum uxorem fornicariam dimittere, quantum vero ad thorum et cohabitationem stenui, non potest eam repudiare, nisi judicio Ecclesiæ. Suppi, q. 62. 3. o.

7. In causa divortii vir et uxor ad paria quidem judicantur, ita ut idem sit licitum et illicitum uni quod alteri. Sed quantum ad bonum prolis, plus peccat uxor adultera quam vir moechus. Suppi, q. 62. 4. c.

8. Non potest efficere adulterium, quin semper verum conjugium remaneat; ob id non licet uni altero superstite ad alias nuptias evolare, ratione adulterii. Suppi, q. 62. 5. o.

9. Potest vir uxorem causa adulterii dimissam revocare, si emendata poenitentiam de peccato egerit, secus non potest, quemadmodum nec retinere a peccato desistere nolentem. Suppi, q. 62. 6. c.

FORTITUDO - 1. est virtus specialis, secundum quod est circa pericula, sed est conditio omnis virtutis, secundum quod dicit firmitatem animi absolute. 1 2. q. 61. 3. 4. o. et 2 2. q. 58. 5 ad 2. et q. 123. 2. o. et 3 ad 1. et 13. c.

2. Fortitudo est virtus tollens impedimenta, quæ repellunt voluntatem ab eo quod est secundum rationem, propter difficile. 2 2. q. 123. 1.o. et 3. 4. 5. c. et q. 124. 2. c.

3. Fortitudo non habet partes subjectivas, nec dividitur in multas species, quia est circa materiam valde specialem. 2 2. q. 128. c. princip.

4. Propria materia fortitudinis sunt timores ct audaciæ in maximis terribilibus, i. q. 59. 4 ad 3. et 2 2. q. 186. 1. c.

5. Fortitudo est immediate circa timores et audacias, mediate vero circa objecta horum, s. circa pericula et labores. 2.2. q. 123. 3 ad 2. et q. 129. 1 ad 2. et q. 161. 2 ad 3.

6. Fortitudo est principaliter circa timores, secundario autem circa audacias, i. q. 21. 1 ad 1. et q. 95. 3 ad 2. et 1 2. q. 60. 4. b. et c. et 2 2. q. 123. 3. o. et 6. c. et q. 126. 2. c. et q. 137. L c. et q. 141. 3. c. ad 2.

7. Fortitudo non est errea spem, nisi secundum quod spes connectitur audaciæ. 2 2. q. 123. 3 ad 3. et q. 125. 2 ad 3.

8. Fortitudo est præcipue circa timores mortis. 1 2. q. 61. 3. c. et 2 2. q. 123. 4. o. et 11. 12. c. et q. 125. 2. c. et q. 128. c. et q. 129. 5. c.

9. Fortitudo principaliter est circa molestias mortis, secundario autem circa quascumque alias molestias. 2 2. q. 123. 4 ad 1. et q. 124. 4 ad 3.

10. Fortitudo est maxime circa repentina, quoad manifestationem habitus, non autem quoad electionem. 1 2. q. 123. 9. o.

11. Fortitudo est maxime circa timores mortis in bello communi, vel particulari, 1 2. q. 123.5. o. et q. 124. 2. c. et q. 141. 8. c.

12. Fortitudo est circa difficiliora, non autem

Fortitudo

Fortitudo

ting meliora, quam justitia, uud? it) bello et in pace utilis est, non autem fortitudo, sed tantum in bello. 2 2. q. 58. 12. c. ad 3.

13. Perferre, secundum quod dicit actum fortitudinis, non dicit iinmobillntem, sed electionem immorandi contra Immoderatum tlnozem» sicut charitas contra odium, mansuetudo contra irain, et patientia contra tristitiam. 1 2. q. 66. 4 ad 2.

14. Fortitudo moderatur timorem, patientia et perseverantia tristitiam, sed mansuetudo iram. 22. q. 136. 2. c. ad 1.

15. Quicumque est fortis, est patiens, et non e converso, quia patientia est quædam fortitudinis pars. 1 2. q. 66. 4 ad 2.

16. Fortitudo sustinet pericula mortis, sed patientia sustinet quaecumque mala. 2 2. q. 128 ad 4. et q. 136. 4 ad 1.

17. Fortitudo est principaliter circa timores, secundario autem circa tristitias. Patientia vero est e converso. 2 2. q. 136, 4 ad 2.

18. Fortitudo est principalior magnanimitate. 2 2. q. 129. 5. c. ad 3.

19. Fortitudo firmat contra mala, sed magnanimitas in prosecutione bonorum. 2 2. q. 129. 5 ad 1. et 6 ad 2.

20. Partes potentiates fortitudinis sunt sex, s. magnanimitas, fiducia, securitas, magnificentia, constantia, tolerantia, i. patientia et firmitas, i. perseverantia. 2 2. q. 128. o. et q. 129. 5. o. et q. 134. 4. o. et q. 136. 4. o. et q. 161. 4 ad 3.

21. Fiducia, magnificentia, patientia et perseverantia circa materiam fortitudinis, sunt partes ejus integrates. Sed sunt partes potentiates et virtutes per se distinctæ a fortitudine, secundum quod sunt circa alias materias. 2 2. q. 128. o. et q. 134. 4. o. et q. 136. 4. o. et q. 137. 2. o.

22. Vitium audaciæ opponitur fortitudini, secundum excessum audaciæ, impaviditas autem secundum defectum timoris, quia in utraque ponit medium. 2 2. q. 126. 2 ad 3.

23. Fortitudo est in irascibili subjective. 1 2. q. 6i. 2. c. et q. 66. 1. c. et q. 85. 3. c. et 2 2. q. 58. 5 ad 2. et 9. c. et q. 128 ad 1. et q. 134. 4. o. et q. 136. 4 ad 2. et q. 137. 2 ad 2. et m. q. 15. 2. c.

24. Fortitudo martyrum præcipue commendatur, quia sustinet propter Deum impugnationes personales, et mortem in bello particulari. 2 2. q. 123. 5 ad 1. et q. 124. 2. c.

25. Fortis intendit exprimere similitudinem sui habitus in actum, ut proximuni finem. 2 2. q. 123. 7. o.

26. Fortis delectatur de suo actu et fine, sed non percipit, nisi ex superabundant! gratia Dei, propter dolorem corporis et animæ, pro amissione vitæ. 2 2. q. 123. 8. o.

27. Non habens fortitudinem, operatur fortia quintupliciter, s. propter ignorantiam, artem, experientiam, passionem et lucrum. 2 2. q. 123. 1 ad 2. et q. 128 ad 7.

28. Principalis actus fortitudinis est sustinere; secundarius vero est aggredi. 2 2. q. 123. 3. c. et 6. o. et 8. c. et 10 ad 3. et 11 ad 1. et q. 124. 2 ad 3. et q. 128. c. et q. 141. 2. 3. c.

29. Ad primum actum requiruntur duo, s. præparatio animi, et exeeutio operis. Ad secundum etiam requiruntur duo, s. infrangibilitas, et infatigabilitas. 2 2. q. 128. c.

30 Fortitudo assumit iram moderatam ad actum secundum, non autem ad primum. Nec ut auxilium, sed ut instrumentum, quia ad iram pertinet insilire in rem contristantem. Unde Philosophus inducit versum Homeri: Virtutem et furem erige, quia videlicet cum aliquis est vir-

INDEX IIÎ

Fructus

tuostis virtute fortitudinis, passio iræ electionem virtutis sequens, facit ad majorem prumptitudinefn actus. Si autem præcederet, virtutis modum perturbaret. 2 2. q. 123. 10. o. et 11 ad 5.

31. Tristitia et concupiscentia perse impediunt secundum actum fortitudinis, s. aggredi, sed per accidens adjuvant. 2 2. q. 123. 10 ad 3.

32. Fortitudo spiritus ostenditur in resistendo concupiscentia? carnis contrarlantis spiritui. Sed est major in comprimendo, ne insurgat, j.h. q. 15. 2 ad 3.

33. Donum fortitudinis in patria habet actum perfruendi plena securitate a laboribus, et a malis. 2 2. q. 139. 1 ad 2.

34. Virtus fortitudinis firmat animum, secundum modum connaturalem homini, donum autem supernaturaliter. 2 2. q. 139. 1. o.

35. Donum fortitudinis dat fiduciam evadendi quælibet pericula, et perveniendi ad finem cujuslibet operis, i. beatitudinem, non autem virtus fortitudinis, sed perficit ad sustinendum quælibet pericula, 2 2. q. 139. 1. c. ad 1.

36. Donum fortitudinis respicit virtutem fortitudinis, inquantum sustinet pericula, et facit quodeumque opus arduum. Ideo dirigitur a dono consilii. 2 2. q. 139. 1 ad 3.

FRATER - 1. ini sacra Scriptura dicitur quadupliciter, s. natura, gente, cognitione et affectu. m. q. 28. 3 ad 5.

2. Fratres Christi sumus per adoptionem. 1. q. 33. 3. c. et q. 41. 3. c. et ni. q. 23. 2 ad 2.

3. Fratres Christi in Evangelio dicuntur conso-brini ejus, s. filii Mariæ, materteræ matris ejus, m. q. 28. 3 ad 5.

FREQUENTIA, assiduitas, diuturnitas non sunt circumstantiæ mutantes speciem, nisi aliud superveniat. 1 2. q. 88. 5 ad 1.

FRICARE. Multa homo agit absque deliberatione, de quibus etiam quandoque nihil cogitat; sicut cum aliquis movet pedem vel manum, aliis intentus, vel fricat barbam. 1 2. q. 1. 1. ar. 3 et ad 3.

FRIGIDITAS seu impotentia coeundi, non quidem ex ætate sed ex defectu naturæ, simpliciter incurabilis, dirimit matrimonium contrahendum et jam contractum, post triennium, ad minus ex Ecclesiæ statuto. Suppi, q. 58. 1. o.

FRUCTUS - 1. dupliciter distinguuntur, s. secundum tres perfectionis gradus a Christo, s. tricesimus, sexagesimus et centesimus; sive secundum tres gradus virtutis, ut sancti distinguunt, quia cujuslibet rei perfectio attenditur secundum principium, medium et finem, et essentialiter, id est secundum rationes diversas gaudendi, scilicet duodecim a Paulo. 1 2. q. 70. 3 ad 2.

2. Fnictus spiritualis dicitur dupliciter, s. quod principaliter expectatur, s. Deus, et secundario, s. delectatio. 1 2. q. 11. 1. c. ad 3.

3. Fnictus quarto modo, s. consurgens ex semine Verbi Dei, est tantum triplex, secundum tres gradus continentium, s. conjugum, viduarum et virginum. 1 2. q. 70. 3 ad 2.

4. Fructus Spiritus sancti, secundum sanctum Paulum, sunt duodecim, s. charitas, gaudium, pax, patientia, bonitas, longanimitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia et castitas. 1 2. q. 70. 3. o.

5. Fructus sensibilis est ultimum ex arbore expectatum, quod cum quadam suavitate percipitur. 1 2. q. 11. 1. c. et 3. c. ad 2. et q. 70. 1. c.

6. Ultimum simpliciter et delectans est proprie fructus, et ejus proprie est frui. Delectans autem non ultimum potest aliquo modo dici fructus, sed ejus non est frui proprie, et secundum comple-

brut

INDEX III

Futurwn

tam rationem. Non delectans vero, sed tantum in ordine ad aliud appetitum, nullo modo est fructus. 1 2. q. 11. 3. c. ad 2.

7. Opera carnis non dicuntur fructus, quia sunt contra rationem, sicut quod est ex arbore contra naturam ejus, non dicitur fructus. 1 2. q. 70. 4. ad 1. et 2 2. a. 8. 8. c. fi.

8. Virtutes dicuntur fructus, ratione deletationis, non autem ratione habitus. 1-2. q. 70. 1 ad 3. et 2 2. q. 136. 1 ad 3.

9. Operatio secundum facultatem rationis dicitur fructus rationis, sed ut movetur a Deo, dicitur fructus Spiritus sancti. 1 2. q. 70. 1. c.

10. Opera nostra ut sunt a Spiritu sancto, dicuntur fructus; respectu vero beatitudinis dicuntur flores. 1 2. q. 70. 1 ad 1.

11. Fructus proprie dicitur tantum in corporalibus, s. plantis, a quibus metaphorice transfertur ad spiritualia. 1 2. q. 11. 1. c. et 3 ad 3. ct q. 70. 1. c.

12. In parte appetitiva sunt plures fructus quam in parte apprehensiva, quia fructus significat finem, qui magis convenit parti appetitivæ. 2 2. q. 8. 8 ad 3.

13. Fructus comparatur ad arborem, sicut effectus ad causam; ad hominem vero, sicut ultimum expectatum delectans. 1 2. q. 11. 3 ad 2. et q. 70. 1. c.

14. Dono consilii non correspondet proprie aliquis fructus, quia omnis practica est propter aliud. 2 2. q. 8. 8 ad 3. et q. 52. 4 ad 3.

15. Fructus spiritus contrariantur operibus carnis in communi, non autem singula singulis, nisi secundum adaptationem. 1 2. q. 70. 4. o.

16. Opera camis sunt plura fructibus spiritus, quia bonum est uno modo, sed malum est omnifariam. 1 2. q. 70. 4 ad 2.

FRUI- 1. est actus potentiae imperantis, non autem exequentis. 1 2. q. 11. 2. c.

2. Frui est actus appetitivæ potentiae. 1 2. q. 11. 1. o. ex 2. c.

3. Frui est actus voluntatis. 1 2. q. 11. 1 ad 1. et 4. c. ad 2.

4. Frui est actus voluntatis, in ordine ad intellectum. 1 2. q. 11. 1 ad 1. et 4. c. ad 2.

5. Frui est actus tantum voluntatis secundum charitatem, in ordine ad potentias et habitus priores. 1 2. q. 11. 1. o.

FRUITIO - 1. pertinere videtur ad amarem vel delectationem, quam aliquis habet de ultimo expectato. quod est finis. 1 2. q. 11. 1. 4. c. et q. 34. 3. c. fi.

2. Nomina trium ordinum prædictorum sumuntur ab excellentia prædictorum trium actuum fruitionis, et non ab eis simpliciter, i. q. 108. 5 ad 5. et ad 6.

3. Eadem fruitione fruemur Deo, fruitione ejus, et beatitudine creata. 1 2. q. 11. 3 ad 3.

4. Fruitio perfecta est tantum ultimi fiais habitus; imperfecta vero, etiam non habitus. Sed impropria est non ultimi simpliciter. 1 2. a. 11.3. 4. o. et q. 12. 2 ad 3.

5. Non oportet quod fruitio sit ultimi finis simpliciter, sed quod habeatur pro ultimo fine. 1 2. q. 11. 2 ad 2.

6. Non est fruendum justo, nisi in Deo. Peccatore autem, brutis, vel inanimatis, nullo modo. 1 2. q. 11. 3 ad 1.

7. Carentia cognitione nullo modo fruuntur, bruta fruuntur improprie, peccator non vere, justi imperfecte, beati perfecte, Deus autem perfectissime. 1 2. q. 11. 2. 4. o. et q. 12. 5 ad z.

8. Hæc fruitio Christi perveniebat ad totam animam ejus, secundum essentiam, ut est subiectum rationis superioris tantum, m. q. 46. 8. c.

0. Brutafruuntur imperfecte, sed rationalia perfecte. 1 2. q. 11.2. o.

FRUMENTUM est genus ad triticum, et ad alia grana, ni, q. 74. 3 ad 2. et ad 3.

FRUSTRA dicitur quod est ad finem quem non inducit, i. q. 25. 2 ad 2. et q.,88. 1 ad 4. et iii. q. 11. 5 ad 2.

FUGATIO est species fictionis ad mentiendum pulchritudinem: ideo semper est peccatum, sed non est mortale, nisi fiat ad lasciviam, vel contemptum Dei. Tamen licet occultare turpitudinem causatam ex infirmitate, vel ex alia causa accidentali. 2 2. q. 169. 2 ad 2.

FUGERE potest justus propter tria, s. ut persecutor quiescat, ut præceptum a Domino opus perficiat, et ut gloriosiore coronam acquirat. 2 2. q. 64. 4. o.

FUNDAMENTUM. - 1. De ratione fundamenti est esse primum, sustentatio, et connexio. 2 2. q. 4. 7 ad 4.

2. Fides est fundamentum aliarum virtutum, quia est prior eis, et sustentat eas. Fortitudo autem firmat contra adversa, humilitas contra **œra**, timor contra culpam futuram, pœnia contra praeteritam. 2 2. q. 161. 5 ad 2. et m. q. 84. 6 ad 2.

FURIA matrimonium sequens, illud nullatenus dirimit, præcedens vero, quandoque dirimit. Suppi, q. 58. 3. c.

FURTUM - i. est occulta acceptio rei aliens. 2 2. q. 66. 3. o.

2. Furtum semper est peccatum, ratione injustitiae, et fraudis, vel doli, et est mortale, nisi modicum intendatur. 2 2. q. 12. 3. c. et q. 66. 5.6. o. et q. 118. 4. c.

3. Furtum est species fraudis. Mendacium et falsum testimonium, fallaciae. Turpe lucrum, inquietudinis. Rapacitas, violentiae. Ideo omnia hæc, et inhumanitas, i. obduratio, ab Isidoro dicuntur esse filiae avaritiæ. 2 2. q. 118. 8 ad 3.

4. Furtum et rapina opponuntur justitiæ. 2 2. q. 64. princip. et q. 66. prine, et 4. 5. c. et q. 118.

5. Furtum est injustum, quia est involuntarium per ignorantiam, sed rapina per vim. Ideo differunt specie. 2 2. q. 66. 4. o. et 9. c. et q. 73. 1. c. ad 1.

6. Rapina est gravior furto dupliciter, primo quia involuntarium est ex parte ejus cui aliquid subtrahitur furto: rapina vero addit violentiam, quæ voluntaria est; peccatum autem per vim est majus quam per ignorantiam. Secundo, quia rapina est in re, et in persona, furtum autem est tantum in re. 2 2. q. 66. 9. o. et q. 73. 3 ad 2. et q. 116. 2 ad 1. et q. 144, 2 ad 4.

7. Accipiens furttm rem suam injuste detentam, peccat contra communem justitiam, usurpando sibi iudicium; sed non tenetur restituere, sed satisfacere Deo, et sedare scandalum. 2 2. q. 66. 5 ad 3,

8. Accipiendo rem alienam occulte et manifeste auctoritate iudicis, non est furtum vel rapina, quia per sententiam fit debitum. 2 2. q. 66. 5 ad **L**et 8. c.

9. Accipiens rem inventam, animo retinendi, furtum facit, nisi credat haberi pro derelicta, vel nullius esse. 2 2. q. 66. 5 ad 2.

10. Per prohibitionem furti prohibentur omnia damna in rebus. 2 2. q. 120. 6 ad 2.

H. Pœna mortis non infligitur in praesenti pro furto, nisi ratione gravis circumstantiae, ut sacrilegio, peculatu, et plagio. 2 2. q. 66. 6 ad 2.

FUTURUM - 1. cognoscitur dupliciter, scilicet in se, et in suis causis. Primum convenit tantum Deo; secundum nobis, sed magis angelis et dæ-

monibus; sed in causis necessariis certitudlnahter; In contingentibus saepe, opinative tantum qu® autem raro, nullo modo. i. q. 14. 13. o. et q. 57. 3. o. ct q. 64. 1 ad 5. ct q. 86. 4. o. et q. 89. 3ad3. et l 2. q. 111.4. c. et 2 2. q. 95. l.o. et 7. ç.etq. 171. 6 ad 1. et ad 2. et ad 3. et q. 172. l. c. et q. 174. 1. c, ad 1.

2. Futura plus cognoscuntur a phreneticis, abstractis a sensibus, monentibus, dormientibus ct brutis, quam ab oppositis. 1. q. 12. 11. c. et q. 86. 4 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 172. 1 ad 1. et ad 2. et ad 3.

3. Cognitio futurorum ex præsentibus et præteritis, proprie rationis est. 2 2. q. 47. 1. c.

4. Anima vicina morti cognoscit aliqua futura ex revelatione, vel ex impressione causarum naturalium, non autem propria virtute, i. q. 86. 4. ad 2. et 2 2. q. 172. 1 ad 1.

5. Bruta non cognoscunt futura, sed ex instinctu naturæ eis indito ab intellectu divino, moventur ad aliquid in futurum, ac si futurum præviderent. 1 2. q. 40. 3 ad 1.

6. Bruta cognoscunt futura, non computando præsens ad futurum, sed ex instinctu naturæ. q. 86. 4 ad 3. et 1 2. q. 41. 1 ad 3.

7. Sensus non apprehendit futurum, sed ex iis quæ animal apprehendit in præsentī, appetitus ejus movetur naturali instinctu in aliquod futurum proseguendum, vel fugiendum. 1 2. q. 40. 3 ad 3. et q. 41. 1 ad 3.

1

G

GABRIEL - 1. fortitudo Dei nominatur, ni. q. 30. 2 ad 4.

2. Quidam dicunt Gabrielem fuisse de supremo ordine angelorum, sed satis est credibile quod sit summus in ordine archangelorum. Unde Ecclesia eum archangelum nominat, i. q. 30. 2 ad 4. et fi.

GALILÆA ut interpretatur transmigratio, significat gentilitatem; sed ut interpretatur revelatio, significat patriam caelestem, m. q. 55. 3. c. ad 4.

GAUDIUM - 1. non est virtus, sed est actus charitatis posterior dilectione. 2 2. q. 28. 4. o.

2. Gaudium et tristitia de eodem surit contraria, et etiam secundum genus, sed de diversis unum est causa alterius, et materia, i. q. 64. 3 ad L et m. q. 84. 9 ad 2.

GEDEON petens signum peccavit tentando Deum ex incredulitate, sicut et Zacharias. 2 2. q. 97. 2 ad 3.

GEMITUS et lacrymæ mitigant tristitiam, quia appetitur extra, et conveniunt dispositioni hominis tristis. 1 2. q. 38. 2. c.

GENEALOGIA - 1. magis denominatur a patre quam a matre, m. q. 28. 1 ad 2. et q. 29. 1. c. et q. 31. 2 ad 1.

2. Tota genealogia Christi exponitur, et dubia circa eam solvuntur, m. q. 28. 1 ad 2. et q. 31. 2. o.

GENERALE - 1. triplex, s. per prædicationem, ut genus; per causam, ut amor, et quod est a multis causis, ut ira. 1 2. q. 46. 1. o. et 2 2. q. 58. 6. c.

2. Generale et speciale duplex, s. intentione et objecto. 2 2. q. 58. 5 ad 3. et q. 59. 1. o. et q. 79. 2 ad 1.

GENERATIO - 18 duplex, s. mutatio de non esse ad esse, et origo viventis a principio vivente conjuncto. Prima convenit omni generabili et corruptibili; secunda vero tantum viventi, et dicitur nativitas, i. q. 27. 2. c.

2. Ad generationem naturalem non requiritur aliqua potentia activa in materia, h i. q. 32, 4. c. ad 3,

3. In generatione tota virtus activa est ex parte maris, et passio ex parte feminæ, i. q. 115. 2 ad 3. et in. q. 32. 4. c. et q. 67. 4 ad 3.

4. Primum in generatione est ultimum in corruptione. 2 2. q. 107. 2. c. et q. 162. 7 dd 3. et ad 4.

5. Generatio unius non est corruptio alterius, nisi per concomitantlam. 1 2. q. 113. 6 ad 2.

6. Generatio et corruptio sunt in instanti. 1 2. q. 113. 7. c.

7. Forma est finis generationis in omnibus quæ generantur non a casu. i. q. 15 1. c.

8. Omne generans producit sibi simile secundum formam qua agit, quæ est potentia generativa. i. q. 33. 2 ad 4. et q. 41. 5. c.

9. Ad actum generationis concurrunt tria, s. calor, spiritus et humor. 2 2. q. 147. 8 ad 1.

10. Generatio univoca est verior et perfectior quam generatio non univoca, i. q. 33. 2. c. 4.

11. Idem modus generationis est omnium eorum, quæ sunt ejusdem speciei, ni. q. 28. 1 ad 4.

12. Quod generatur secundo modo generationis, s. prout generatio est origo viventis a principio vivente conjuncto, non dicitur genitus nec filius, nisi procedat secundum rationem similitudinis specific®, ut pili, et vermes. l. q. 27.

13. Generatum oportet assimilari generanti, in omnibus quæ ad naturam speciei pertinent; non autem In proprietatibus individui, i. q. 100. 1. c. et q. 101. 1 ad 1. et 1 2. q. 81. 2. o.

14. Accidentia individualia, pertinentia ad dispositionem naturæ, ut velocitas corporis, et bonitas ingenii, propagantur in filios per generationem; sed nullo modo accidentia pure personalia, ut grammatica et hujusmodi. 1 2. q. 81. 2. c. et 2 2. q. 168. 1 ad 2.

15. Accidentia speciei et individui secundum corpus possunt transfundi a generante in genitum, non autem accidentia secundum animam. 2 2. q. 60. 6 ad 4.

16. Homo generat sibi simile in specie, non inducendo, nec educendo animam rationalem de potentia materiæ, sed disponendo materiam, i. q. 118. 2 ad 4. et 1 2. q. 83. 1 ad 3.

17. In statu innocentix fuisset generatio per coitum, i. q. 98. o.

18. Tunc non fuissent generati æquales in robore, pulchritudine, et aliis, sicut nec etiam nunc. i. q. 96. 3. c.

19. Parentes tunc non fuissent confirmati in justitia, quamdiu genuissent, i. q. 100. 2. c.

20. Generatio significat relationem per modum operationis, in divinis, i. q. 22. 6 ad 3.

21. Generatio proprie convenit Deo. i. q. 27. 2. o. et q. 28. 4. c.

22. Generatio filii Dei a Patre est ætema. i. q. 42. 2. o.

23. Arius ponit duodecim modos generationis, s. juxta fluxum lineæ a puncto, juxta emissionem radiorum a sole, juxta characterem seu impressionem a sigillo, juxta immissionem bonæ voluntatis a Deo, juxta exitum accidentis a substantia, juxta abstractionem speciei a materia, juxta excitationem voluntatis a cogitatione, juxta transfigurationem materiale, ut ex ære fit imago, juxta transfigurationem motus a movente, juxta eductionem specierum a genere, juxta ideationem, et juxta nascentia, in quibus deest æqualitas naturæ, vel durationis. i. q. 42. 2. ar. 1. et ad 1.

24. Processio Spiritus sancti non potest dici generatio, quia est per modum amoris, non au-

b t

.. 1.

tem per modum similitudinis, sicut Verbum, i. q. 27. 4. o. et q. 30. 2. ad 2. et q. 35. 5. c.

25. Nullus modus processiois in creaturis perfecte représentât divinam generationm, sed ex multis oportet colligere similitudinem, i. q. 41. 3 ad 4. et q. 42. 2 ad 1.

26. Nec beati illam ineffabilem generationem sciunt, quia non comprehendunt naturam Dei. i. q. 12. 7. o.

27. Essentia Dei non generatur, nec genita est per se, nec per accidens, i. q. 39. 5 ad 2. et m. q. 16. 5 ad 1.

28. Essentia non generat, sed pater virtute essentiae. i. q. 39. 5. o. et q. 39. 5 ad 1.

29. Generatio attribuitur aliis terminis essentialibus, secundum quod magis connotât actum, i. q. 39. 5 ad 1.

30. Essentia est Deus generans, et res generans, si res et Deus supponant pro persona, non autem si supponant pro essentia, i. q. 39. 5 ad 5.

31. Hac propositio est falsa, Deus non genuit Deum. i. q. 39. 4 ad 3.

32. Hæc propositio est vera, Deus genuit Deum, i. q. 39. 4. o. et 5 ad 1.

33. Hæc est falsa, Deus genuit se Deum, vel alium Deum. i. q. 39. 4 ad 4.

34. Hæc est vera tripliciter, Deus pater genuit alterum se, in ablativo, in accusativo simpliciter, et personaliter, sed emphatice. i. q. 39. 4 ad 4.

35. Hæc est vera appositive, Deus genuit Deum, qui non est Deus Pater. Et est falsa suppletive, sed affirmativa est e converso, i. q. 39. 4 ad 5.

36. Melius dicitur Filius Dei semper natus quam semper generari, vel semper nasci; licet uti possimus omni tempore in generatione eius, i. q. 42. 2 ad 4.

GENERATIVA potentia est activa, et est in patre perfecte, in matre vero imperfecte. 111. q. 32.

GENITOR, vel generans, non est ita nomen proprium patris, sicut pater, i. q. 33. 2. o. et q. 40.

GENITUS. - 1. Filius Dei dicitur genitus de Patre, et substantia Patris, sed diversimode. i. q. 41. 3. o.

2. Filius Dei dicitur genitus et creatus, ad removendum omnem imperfectionem a nativitate ejus. i. q. 41. 3 ad 4.

GENUS - 1. respectu singularium est ut formale; sed respectu speciei est ut materiale. i. q. 85. 3 ad 4.

2. Genus aliquando accipitur pro specie, eo modo loquendi, quo dicimus humanum genus totam humanam speciem. i. q. 18. 2. c. fi.

3. Genus prædicatur aequaliter de speciebus, secundum intentionem, non autem semper secundum esse. i. q. 77. 4 ad 1.

4. Genus dicitur dupliciter, s. proprie, prout prædicatur de pluribus speciebus in eo quod quid, et improprie, id est, omne commune, s. quod sui communitate multa ambit et continet, et sic bonum et malum dicuntur genera contrariorum. i. q. 18. 2. c. fi.

5. Genus duplex, scilicet genus nominatum, et genus innominatum, i. q. 78. 3 ad 3.

6. Genus duplex, scilicet genus proximum, et genus remotum. Ibidem.

7. Genus duplex, scilicet genus logicum, et genus physicum, i. q. 66. 2 ad 2. et q. 88. 2 ad 8.

8. Aliquid est in aliquo genere dupliciter, s. in genere entis, ut ens actu, et in genere intelligibilium, ut puta potentia. i. q. 87. 1. c. ad 2. et i. q. 50. 4 ad 2. et 5. c.

9. Aliquid est in aliquo genere dupliciter, s.

perse, ut species; et ea de quibus prædicatur genus; et reductive, ut principia generis negationes et privationes, i. q. 3. 5. c. et i. q. 72. 6 ad 3.

10. In omni genere in quo est aliquid imperfectum, oportet præexistere aliquid perfectum, i. q. 51. 1. c.

11. In quolibet genere, primum est causa omnium quæ sunt post. ni. q. 56. 1. c.

12. In omni re quæ est in genere differt esse ab essentia, i. q. 3. 5. c.

13. Impossibile est aliquid esse in genere, quod in nulla ejus specie est. i. q. 7. 3 ad 2. et 2 q. 189. 1 ad 5.

14. Hypostasis non est in genere vel in specie, nisi per naturam quam habet, in. q. 2. 3 ad 3.

15. Nihil ponitur primo in genere vel specie, nisi per id quod de eo proprie prædicatur. m. q. 63. 2 ad 1.

16. In omni genere, quanto aliquid est prius, tanto est simplicius. i. q. 19. 2. c.

17. Relatio generis ad speciem, et e converso, est relatio rationis tantum, i. q. 28. 1. c.

18. Alia genera a relatione secundum propriam rationem, significant aliquid alicui inhærens. i. q. 28. 1. 2. c.

GEOMETRA - 1. modico studio acquirit scientiam conclusionis, nunquam consideratæ. i. q. 65. 1 ad 1.

2. Errans circa hoc principium, omne totum est majus sua parte, non potest habere scientiam geometriæ. i. q. 65. 1 ad 4.

GERMINARE. Significanter dicit Scriptura: Germinet terra herbam virentem, et facientem semen, quia scilicet sunt productæ perfecte species plantarum, ex quibus semina plantarum oriuntur. Nec refert ubicumque habeant vim senilativam, utrum s. in radice, vel in stipite, vel in fructu. i. q. 69. 2. o. et q. 72 ad 1.

GIGANTES secundum Josephum et Augustinum producti sunt semine humano, operante demone incubo vel succubo, sub certa constellatione. i. q. 5L 3 ad 6.

GILBERTÛS Porretanus revocat errorem suum de assistentia relationum in divinis. i. q. 28. 2. c.

GLADIUS flammeus est impedimentum accessus paradisi terrestris, et significat impedimentum regni cælestis. 2 2. q. 164. 2 ad 5.

GLORIA - 1. est clara notitia cum laude, ut Ambrosius dicit. i. q. 2. 3. c. et 2 2. q. 103. 1 ad 3. et q. 132. 1. c.

2. Finis debitus appetendi gloriam, vel manifestandi aliquod bonum in hac vita, est tantum triplex, s. gloria Dei, utilitas proximi, et utilitas propria. 2 2. q. 132. 1 ad 3.

3. Homo potest laudabiliter appetere gloriam suam ad utilitatem sui vel aliorum. 2 2. q. 132. 1 ad 1.

4. Gloria dicitur vana tripliciter, et est peccatum. Primo quando est de non ente, vel de transitoriis, vel de peccato; secundo quando quæritur ab hominibus, et non a Deo: tertio quando non ordinatur ad debitum finem. 2 2. q. 131. 1. c.

5. Opus virtuosum factum propter inanem gloriam venialem, amittit vim merendi vitam æternam, quia nullus peccando meretur. 2 2. q. 132. 3 ad 1.

6. Inanis gloria est periculosa, non propter gravitatem sui; sed disponendo ad gravia, ita ciendo præsumptuosum, et nimis de se confidentem, et disponendo paulatim ad privationem interiorum bonorum. 2 2. q. 132. 3 ad 3.

7. Vana gloria vituperatur præcipue circa eleemosynam, propter defectum charitatis, præferendo vanam gloriam utilitati proximi, dum facit hoc propter illud. 2 2. q. 132. 5 ad 3

8. Vana gloria non est semper peccatum mortale, sed tantum quando ponitur in ea ultimus finis, vel quando est contra Deum. 2 2. q. 132. 3. o.

9. Vana gloria est vitium capitale, cujus filiae sunt septem, s. Inobedientia, jactantia, hypocri-sis, contentio, discordia, præsumptio novitatum, tt pertinacia. 2 2. q. 21. 4. o. et q. 105. 1 ad 2. et a. 132. 4. 5. o. et q. 138. 2 ad 1.

10. Ira non causât discordiam et contentionem, nisi mediante vana gloria. 2 2. q. 132. 5 ad 2.

11. Vana gloria directe contrariatur magnanimitati, secundum rei veritatem, ut deficiens; sed jecundum opinionem, ut excedens, 2 2. q. 30. principio, et q. 132. 2. o.

12. Deus quærit gloriam suam, non propter se, propter nos. 2 2. q. 132. 1 ad 1.

13. Soli Christo convenit quærere gloriam suam, quia Deus est; sed inquantum homo quærit gloriam Dei in se, sicut et alii sancti. 2 2. q. 132. 1 ad 1.

14. Ea quæ sunt gloriæ, s. perfecta Dei frui-tio, et hujusmodi, prius tempore debuerunt esse a Christo, sicut in auctore gloriæ, quam in alio. 111. q. 53. 3 ad 3.

15. Gloria sanctorum est sine successione. i. q. 67. 4 ad 2.

GRADUS altaris prohibentur contra idololatriam, quia gentiles in sacris Priapi ostendebant populo sua. pudenda. i. q. 102. 4 ad 7. fi.

GRATIA - 1. est forma accidentalis, scilicet qualitas. i. q. 110. 2. o.

2. Gratia reducit ad primam speciem qualitatís; non tamen est habitus proprie, sed habitudo, s. sanitas mentis. i. q. 110. 3 ad 3.

3. Gratia est forma quædam, habens esse completum in anima, ideo est in eo mutabiliter, sicut anima est mutabilis secundum liberum arbitrium in via. m. q. 63. 5 ad 1.

4. Gratia non est forma intrinseca virtutum, sed est quasi principium, a quo virtutes formaliter oriuntur. i. q. 110. 3. c. ad 3. et 4 ad 2. et m. q. 62. 2. c.

5. Gratia pro acceptione amoris non est principium rectæ operationis, nisi mediante virtute. i. q. 110. 4 ad 2.

6. Gratia differt essentialiter a qualibet virtute. i. q. 110. 3. o. et 4. c. et m. q. 7. 1. c. et q. 62. 2. c. et q. 89. 1. c.

7. Gratia nihil aliud est quam quædam inchoatio gloriæ in nobis. 2 2. q. 24. 3 ad 2.

8. Auxilium Dei, ut movens ad volendum, dicitur gratia operans; sed respectu actus exterioris, dicitur cooperans. i. q. 111. 2. c.

9. Gratia consummata est lumen gloriæ. i. q. 11U 3 ad 2.

10. Gratia est natura, id est, essentia; non tamen est naturalis alicui creaturæ. ni. q. 2. 12. c.

11. Natura non dicitur gratia gratis data; quia natura includit debitum naturæ et non debitum meriti; gratia vero omne debitum excludit. i. q. 111. 1 ad 2. et 4. c.

12. Gratia excedit conditionem naturæ creatæ. i. q. 112. 1. c. et q. 114. 2. 5. c.

13. Gratia proprie est donum Dei, excedens ordinem naturæ, et sine meritis. i. q. 112. 1. c. et q. 114. 2. 5. c.

14. Gratia est participatio divinæ naturæ. i. q. 110. 3. 4. c. et q. 112. 1. c. et q. 113. 9. c. et q. 114. 3. c. et 2 2. q. 19. 7. c. et m. q. 2. 10 ad 1. et q. 3. 4 ad 5. et q. 62. 1. 2. c.

15. Omnis gratia gratis data est manifestatio gratiæ gratum facientis. i. q. 112. 2 ad 2.

16. Gratia sumitur tripliciter, s. pro dilectione,

pro dono gratis dato, et pro recompensatione ejus. i. q. HO. 1. c.

17. Gratia dicitur dupliciter, s. donum Dei, et Deus donans, in. q. 2. 10. c.

18. Gratia Dei dicitur dupliciter, s. auxilium Dei movens nos, et habituale donum. i. q. 109. 1 ad 1. et 2. 3. 6. 8. 9. 10. c. et q. 110. 1. 2. c. et q. 111. 2. c. et q. 112. 1. c. et 2 2. q. 171. 2 ad 3.

19. Gratia duplex, s. gratum faciens, et gratis data. i. q. III, 1. o. et m, q. 7. 7. c. ad 1. et q. 62. 1. c.

20. Plenitudo gratiæ duplex, s. ex parte ipsius gratiæ, id est, quando aliquis attingit ad summum bonum, quantum ad essentiam et quantum ad virtutem, quia habet gratiam in maxima excellentia qua potest haberi, et maxime in extensione ad omnes gratiæ effectus; et talis gratiæ plenitudo propria est homini Christo; et ex parte habentis gratiam, s. quando aliquis habet gratiam, secundum suam conditionem, vel intentionem usque ad teminum ei præfixum a Deo, quoad omnia quæ pertinet ad suum statum vel officium; et talis plenitudo gratiæ communicatur aliis per Christum, in. q. 7. 10. o.

21. Gratiae gratis datæ sufficienter enumerantur et distinguuntur novem, s. sermo sapientiæ, sermo scientiæ, fides, gratia sanitatum, operatio virtutum, prophetia, discretio spirituum, genera linguarum, et interpretatio sermonum. 1.2. q. 111. 4. o.

22. Gratia duplex, s. præveniēns et subsequens. i. q. 111. 3. o.

23. Dilectio Dei dicitur praeveniēns, non autem subsequens, quia est æterna; sed gratia Dei est temporalis, ideo dicitur utroque modo. i. q. 111. 3 ad 1.

24. Gratia duplex, s. operans, et cooperans. i. q. 111. 2. o. et 3. c.

25. Gratia operans, et gratia cooperans sunt idem secundum rem, et differunt secundum rationem, et secundum effectus; et similiter gratia præveniēns et gratia subsequens. i. q. 111. 2. c. ad 4. et 3. o.

26. Gratia viæ et gratia patriæ sunt una et eadem numero. i. q. 111. 3 ad 2.

27. Corpus non est immediatum subjectum gratiæ; sed ex anima redundat in corpus effectus gratiæ nunc et in patria, m. q. 73. 1 ad 3.

28. In omni habente gratiam oportet esse rectitudinem voluntatis. 2 2. q. 8. 4. c.

29. Amplior gratia collata fuisset ante peccatum quam post. i. q. 95. 4. c.

30. Gratia est major in uno quam in alio, ex parte subjecti: non autem ex parte objecti, nec finis. i. q. 66. 2 ad 1. et q. 112. 4. o. et 2 2. q. 5. 4 ad 3.

31. Aliquis incipit a majori gratia quam sit in alio in statu perfectus, h. i. q. 89. 2 ad 4.

32. Bonum gratiæ unius est majus bono naturæ totius universi. i. q. 113. 9. ad 2.

33. Gratiae gratis datæ non sunt communes omnibus, nec sunt omnes aequales in eodem. i. q. 66. 2 ad 1. et q. 68. 5 ad 1.

34. Gratia proprie non creatur, nec corrumpitur, sed subjectum secundum cam. i. q. 110. 2 ad 3.

35. Gratia non fit, nec corrumpitur, sed subjectum secundum eam, et dicitur creari, quia homines secundum ipsam creantur, id est, constituuntur in novo esse, ex nihilo, id est, non ex meritis. i. q. 110. 2 ad 3.

36. Gratia gratum faciens amittitur per quodlibet peccatum mortale. i. q. 113. 2. c. et 2 2. q. 10. 4. c. et q. 24. 12. o. et m. q. 86. 3. c.

Gratia

37. Infusio gratiæ fit in instanti, sine succeſſione. 1 2. q. 113. 7. c.

38. In eodem Instanti est terminus præparationis ſubjecti, et infusio gratiæ. m. q. 89. 2. c.

39. Ad habitum gratiæ requiritur præparatio ſubjecti, quæ principaliter est a Deo, movente liberum arbitrium; ſecundario autem a nobis. 1 2. q. 112. 2. o. et 3. c. ad 2. et 4. c. et q. 113. 3. c. et 7. c. et 2 2. q. 24. 10 ad 3.

40. Præparatio perfecta ad gratiam est in instanti, non autem imperfecta. 1 2. q. 112. 2 ad 2.

41. Præparatio perfecta ſimul est cum infuſione gratiæ, et meretur gloriam, et non gratiam, non autem imperfecta. 1 2. q. 112.2 ad 1. et m. q. 89. 2. c.

42. Gratia ex neceſſitate infaliibilitatis, et non coactionis» ſequitur præparationem, ſecundum quod est a Deo, non autem ſecundum quod est a nobis. 1 2. q. 112. 3. o.

43. Quando homo facit totum quod poteſt et totum quod in ſe eſt, tunc eſt neceſſitas ad habendam gratiam, non quidem neceſſitas coactionis, Deo debitum imponentis, ſed neceſſitas immutabilitatis qua neceſſe eſt Deum eſſe; et ideo eſſe bonum, et ideo effluentem, et ideo diſpoſito accipienti dantem. 1 2. q. 112. 3. o.

44. Homo in gratia exiſtens indiget auxilio Dei, movente ad recte agendum, non autem alia gratia habituali. 1 2. q. 109. 9. o.

45. Nulla creatura poteſt cauſare gratiam, ſed ſolus Deus infundit eam immediate. 1 2. q. 76. 2 ad 2. et q. 109. 7. c. et q. 112. 1. o. et 3 ad 2. et in. q. 62. 1. c. ad 3. et 5. c. et q. 64. 1. c.

46. Homo dat gratiam, non interius influendo, ſed exterius exhortando ad ea quæ ſunt gratiæ. m. q. 8. 6 ad 2.

47. Deus dat gratiam dignis tantum, quos per gratiam facit dignos. 1 2. q. 114. 5 ad 2.

48. Deus aufert gratiam ab eo, qui per negligentiam non utitur gratia ei data. 2 2. q. 62. 4. c. et q. 78. 1 ad 1.

49. Humanitas Chriſti, miniſtri Eccleſiæ, et ſacramenta ſunt cauſæ gratiæ instrumentaliter tantum. 1 2. q. 112. 1 ad 1. et ad 2. et m. q. 8. 1 ad 2. et 6 ad 2. et q. 62. 1. o. et 5. c. q. 64. 1. o.

50. Omnia ſacramenta novæ legis cauſant gratiam, non autem veteris. 1 2. q. 100. 2. 3. c. et q. 103. 2. c. et q. 110. 12. c. et 2 2. q. 100. 2. 3. c. et ni

61.4 ad 2. etq. 62. 1.6.o.et q. 63. 1 ad 3. 2. c. ad 1. et q. 72.5 ad 3. et q. 87.2 ad 2. c.

51. Sacramenta ex ſecunda ſanctificatione, i. ex uſu eorum, habent quod cauſent gratiam, non autem ex prima, h. i. q. 62. 4 ad 3.

52. Gratia eſt in ſacramentis intentionaliter, ut in ſigno, et cauſa instrumental!, non autem ut in ſubjecto, i. q. 43. 6 ad 4, et m. q. 62. 3 o et q. 72. 3 ad 3.

53. Signum ſacramentale in poenitentia non cauſât gratiam, ſicut in aliis ſacramentis, quia non datur ab exteriori; ideo non repræſentât agens extrinſecum, ſicut in illis. 1 2. q. 103. 2. c.

54. Virtus cauſandi gratiam eſt in ſacramentis intentionaliter, ut in ſubjecto, ni. q. 62. 4. o. et q. 63. 3. c. et q. 65. 3. c. et q. 73. 1 ad 2. et ad 4. 3. et q. 78. 4. o.

55. Hæc virtus eſt in multis tanquam in uno ſubjecto, ſ. in materia et forma, m, q. 62. 4 et q. 82. 1 ad 1.

56. Hæc virtus non eſt in prædicamento per ſe, ſed reducitur ad genus qualitatis, in. q. 62. 4 ad 2. etq. 63. 2. c.

57. Gratia ſacramentalis eſt ſpecies gratiæ coſumpta»; ideo non dicitur æquivoce. m. q. 62. 2 ad 3.

INDEX II!

58. Gratia ſacramentalis addit ſupra gratiam communiter dictam, et ſupra virtutes, et dotu. quoddam auxilium Dei, ad habendum ſacramenh finem, ſicut virtutes et dona ſupra gratiam addunt perfectiones potentiarum, m. q. 62.2. o. tf q. 72. 7 ad 2.

59. Gratia quam ſacramentum directe continet, differt a gratia quæ eſt in virtutibus et denis, licet etia in hanc per quamdam continuata nem contineat, m. q. 72. 7 ad 3.

60. Gratia ſacramentalis eſt ad duo, ſcilicet ad tollendum peccata, et ad perficiendum animum ad cultum divinum, ſecundum religionem chriſtianæ vitæ. m. q. 62. 5. c. et q. 63. 1. 6. c. et q. 65. 1. c.

61. Gratia virtutum et donorum ſufficienter perficit eſſentiam et potentias animæ, quoad generalem ordinationem actuum; ſed gratia ſacramentalis, quoad aliquos ſpeciales defectus, m. q. 62. 2 ad 1.

62. Gratia ſacramentalis excludit peccata præterita; ſed virtutes et dona ſufficienter excludunt peccata præſentia et futura, m. q. 62.2 ad 2.

63. Gratia et virtutes ſanant animam formaliter, ſed ſacramenta effective. 1 2. q. 110. 2 ad 1.

64. Gratia gratum faciens, inquantum animam ſanat, juſtificat, et gratum Deo facit, dicitur gratia operans; ſed reſpectu operis meritorii, dicitur gratia cooperans. 1 2. q. 111. 2. c. et m. q. 86. 4 ad 2.

65. A gratia gratum faciente fluunt virtutes et dona, ad perficiendum potentias animæ. i. q. 1. 8 ad 2. et q. 2. 2 ad 1. et 1 2. q. 110. 3. c. et 4 ad 1. et m. q. 7. 2. c. et q. 62. 2. c. et q. 89. 1. c.

66. Gratia gratis datæ ordinantur ad manifeſtationem fidei et doctrinæ ſpiritualis, ili. q. 7. 7. c. adi.

67. Gratia gratum faciens ordinat hôminéœ immediate ad conjunctionem ultimi finis; idée eſt multo excellentior quam gratis data, quia ordinat ad quædam præparatoria ultimi fink 1 2. q. 111. 5. o.

68. Sicut gratia gratum faciens ordinatur ai actus meritorios interiores, ſic gratia gratis data ad exteriores, m. q. 7. 7 ad 1.

69. Gratia gratis datæ dantur ad utilitates aliorum, ſed gratia gratum faciens datur ad utilitatem propriam. 1 2. q. 111. 1.4. c. et 2 2. q. 176. 1 ad 1. et q. 177. 1. c. ad 3. et ad 4.

70. Effectus gratiæ quintuplex, ſ. ſanitas animæ, velle bonum efficaciter operari, perſeverantia in bono, et perventio ad gloriam. 1 2. q. 111. 3. c.

71. Gratia non tollit naturam, ſed perficit et ſupplet defectum naturæ. i. q. 1. 8 ad 2. et q.2. 2 ad 1 et 2 2. q. 188. 8. c. fi.

72. Gratia duo principaliter facit in anima primo perficit formaliter ad eſſe ſpirituale; ſecundo perficit ad opus. 1 2. q. 111. 2. c. fi.

73. Omne donum gratiæ elevat hominem ad aliquid ſupra naturam humanam quoad ſubſtantiam actus, ut miracula facere, et prævidere futura; vel quoad modum, ut diligere, et cognoſcere Deum; ad ſecundos datur donum gratia habituali, non autem ad primos. 2 2. a. 171. 2 ad 3.

74. Quod ſemel gratia facit, perpetuo manet: m. q. 88. 1 ad 4.

75. Non omnia beneficia Dei dicuntur gratia gratis datæ, ſed tantum quæ ſunt ſupra facultatem naturæ ſupra meritum perſonæ, non me ſe, ſed pro aliis. 1 2. q. 111. 1. c. ad 2. et 4. ad 1. et 2 2. q. 172.4. c. etq. 177. 1. o. et q. 178.1. c

76. Gratia elevat hominem ad vitam, quæ eſt

Gratia

Gratia

ſupra conditionem omnia crcatæ naturæ 1 2.1 q. 110. 1. c.

77. Gratia vi@ eſt æqualls gratiæ gloriæ in 1 virtute, non autem in actu. 1 2. q. 114. 3 ad 3.

78. Minima gratia poteſt reſiſtere cuilibet concupiscentia, et mereri vitam æternam. m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. c.

79. Quilibet exiſtens In gratia, ex hoc dignus eſt vita æterna. 1. q. 24. 3. c. et 1 2. q. 113. 2 ad 2. et 9. c. et q. 114. 3. o. et m. q. 62. 6 ad 3.

80. Ultimus effectus poſitivus gratiæ eſt pervenire ad gloriam, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. c. et q. 72. 7 ad 1.

81. Gratia gratum faciens ad hoc principaliter datur, ut anima hominis Deo per charitatern jungatur, ideo quicquid poteſt eſſe ſine uno, poteſt eſſe ſine alio. 2 2. q. 172. 4. c.

82. Effectus gratiæ operantis eſt prior quam effectus gratiæ cooperantis. in, q. 86. 4 ad 2.

83. Gratia eſt ſimilitudo Dei, operans in virtute miſericordia Dei infinite, m. q. 2. 10 ad 1. et q. 3. 4 ad 3.

84. Per gratiam gratum facientem tota Trinitas inhabitat mentem, i. q. 43. 3. o. et 4 ad 2. et 5. c.

85. Gratia non immobilitat in bono, ne quis poſſit peccare, niſi ſit perfecta, ſ. conjungens fini. i. q. 62. 3 ad 2. et 1 2. q. 106. 2 ad 2.

86. Gratia non infunditur in habentibus uſum liberi arbitrii, ſine actuali motu liberi arbitrii in Deum, et in peccatum, i. q. 87. 2. c.

87. Gratia nunquam amittitur ſine culpa, et illud quod ex gratia Dei conceditur, nunquam abſque culpa revocatur, m. q. 50. 2 c.

88. Gratia eſt quodammodo infinita, cum ſufficiat ad merendum præmium infiiitum, et per quam ſatisfactio proportionatur culpæ infinitæ, inquantum eſt offeſſa Dei. 1 2. q. 114. 3 ad 3.

89. Primus effectus gratiæ gratum facientis eſt remiſſio peccatorum, in. q. 72. 7 ad 1.

90. Nulla culpa poteſt remitti ſine gratia, in. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. c. et q. 86. 3. c. et q. 87. 4. o. et q. 89. 1. c.

91. Minima gratia baptiſmatis ſufficit ad delendum omnia peccata, m. q. 62. 6 ad 3. et q. 69. 8 ad 1. et q. 70. 4. c.

92. Remiſſio culpæ et pœnæ ætemæ eſt effectus gratiæ operantis; ſed remiſſio pœnæ temporalis eſt effectus gratiæ cooperantis. m. q. 86. 4 ad 2. et 6 ad 1. et q. 88. 1 ad 4.

93. Ad remiſſionem venialium non requiritur nova infuſio gratiæ. in. q. 65. 1 ad 9. et q. 87. 2. o. et 3. c. et 4 ad 2.

94. Sed requiritur ad remiſſionem mortalium. m. q. 87. 2 ad 3.

95. In omni infuſione gratiæ remittuntur venialia, quoad culpam, niſi ſit impedimentum; non autem ſemper quoad poenam, m. q. 87. 2. 3. o.

96. Homo exiſtens in gratia poteſt vitare omnia et ſingula peccata mortalia, et ſingula venialia, non autem omnia. 1 2. q. 74.'3 ad 2. et q. 109. 8. o. et 2 2. q. 158. 2 ad 3. et m. q. 87. 1 ad 1.

97. Homo indiget auxilio Dei ad cognitionem cujuſcumque veri, non autem gratia habituali, ſed tantum ad cognitionem ſupernaturalem. 1 2. q. 109. 1. o. et 2 ad 3.

98. Homo poteſt ſcire ſe habere gratiam per revelationem, et conjecturaliter per aliqua ſigna, non autem per ſeipſum et certitudinaliter. 1 2. q. 112. 5. o.

99. Expediſt quandoque præſentiam Dei in nobis per gratiam ignorare propter tria, ſ. ut timor divini iudicii nos humiliet, ne præſumpta ſeen-

INDEX III

Grave

citās nos præcipitet, et ut vigilanter et deſlderanter gratiam 1 Del expectemus. 1 2. q. 112«. 5. c.

100. Homo poteſt bene et male facere ſine gratia habituali, non autem mereri; neutrum vero poteſt ſine auxilio Dei. L q. 62. 4. c. et 1 2. q. 109. 2, 5. o. et 6. c. et q. 114. 2. o. et 2 2. q. 10. 4. c. et q. 83. 15 ad 1.

101. Homo ſine auxilio Dei gratuito non poteſt ſe ad gratiam præparare. L q. 62. 2. et 1 2. q. 109. 6. o.

102. Homo poteſt ſe præparare ad gratiam, ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei. i. q. 62. 2 ad 3. et 1 2. q. 109. 6. o.

103. Homo poſt peccatum non magis indiget gratia Dei quam ante; s\$d ad plura, ſ. ad ſanandum, et merendum, i. q. 95. 4 ad 1. et 1 2. q. 108. 2. c. et q. 109. 2. 3. 4. c. et in. q. 61, 2 ad 1.

104. Homo in ſtatu naturæ integræ poterat ſine gratia habituali vitare omnia et ſingula peccata mortalia et venialia, non autem ſine auxilio Dei. 1 2. q. 109. 8. c.

105. Homo in gratia exiſtens poteſt perſeverare ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei. 1 2. q. 109. 9. 10. et q. 114.2. c. et 2 2. q. 137. 4. o.

Homo exiſtens ſine gratia, et in peccato mortali, non poteſt diu perſiſtere, quin ruat in aliud peccatum mortale. 1 2. q. 109. 8. o.

106. Homo ſine gratia poteſt vitare ſingula peccata mortalia, non autem omnia. 1 2. q. 63. 2 ad 2. et q. 109. 8. c.

107. Quædam ſunt peccata mortalia, quæ homo ſine gratia nullo modo vitare poteſt, ſcilicet quæ directe opponuntur virtutibus theologicis. 1 2. q. 63. 2 ad 2.

108. Homo non poteſt reſurgere a peccato ſine auxilio Dei, et gratia habituali. 1 2. q. 109. 7. o. et q. 113. 2. o. et q. 114.2. c. et 2 2. q. 137. 5 ad 3. et m. q. 86. 3. c.

109. Homo in gratia exiſtens indiget auxilio Dei movente ad recte agendum, non autem alia gratia habituali. 1 2. q. 109. 9. o.

GRATIAM actio - 1. reſpicit gratiam dantis; ideo ubi eſt major gratia dantis, ibi debet eſſe major gratiarum actio recipientis. 2 2. q. 106. 2. c.

2. Gratiarum actio non debetur tantum danti, ſed etiam permittenti. 2 2. q. 88. 5 ad 2. et 6. c.

3. Gratificatio, id eſt, gratiarum actio, facta Deo, eſt actus religionis, 2 2. q. 106. 1 ad 1.

GRATITUDO - 1. ſeu gratia eſt virtus ſpecialis, reddens gratiam benefactori. 1 2. q. 60. 3. c. et 2 2. q. 106. 1. o. et q. 107. 1. c.

2. Gratitude, ingratitudo, datio beneficii, clementia, et miſericordia, non ſunt proprie ad ſeipſum. 2 2. q. 106. 3 ad 1.

3. Ad gratitudinem tria requiruntur: primo quod homo recognoſcat beneficium acceptum; ſecundo quod laudet, et gratias agat; tertio quod retribuât loco et tempore ſecundum ſuam facultatem. 2 2. q. 107. 2. c.

4. Vitium duplex opponitur gratitudini, ſ. per exceſſum, ut recompensando quibus non debet, vel citius quam debet; et per defectum, ſcilicet ingratitudo, quæ magis opponitur ei. 2 2. q. 107. 2. c.

GRAVE - 1. vel leve habent in ſe principium activum et formale ſui motus. 1 2. q. 36. 2. c.

2. Movens per ſe gravia et levia eſt generans; ſed per accidens, eſt removens impedimentum, i. q. 18. 1 ad 2. etq. 105.2. c. et 1 2.q.25. 1 ad 2.

3. Locus eſt cauſa finalis motus gravium, ſed gravitas eſt unde principium motus. 1 2. q. 36.

4. Gravitas per prius inclinât deorſum quam

Gregorius	INDEX III	Habitus	Habitus	INDEX III	Hæresis
retrahat de loco sursum; sed utrumque conuenit per se gravi. 1 2. q. 36. 1. c.		principium eliciens actum. 1 2. q. 49. 1. o. et 2 2. q. 171. 2. c. fi.	talem, promptitudinem, et delectationem In opere. 1 2. q. 49. 4. o. et q. 50. 2 ad 3. fi.	tere suos possessores, non autem cognoscitivi 1 2. q. 112. 5 ad 2.	
GREGORIUS, propter tristitiam, intermisit expositionem Ezechielis. 1 2. q. 37. 1 ad 3.		2. Habitus est qualitas, de difficili mobilis, qua homo potest uti cum voluerit, reddens operationem delectabilem. 1 2. q. 49. 2 ad 3,	22. Quantitas habitus attenditur dupliciter, s. respectu objecti, et subjecti. 2 2. q. 5. 4. c.	41. Habitus principiorum est naturalis, et datur in creatione quoad lumen, sed acquiritur persensum quoad determinationem specierum. 1 2. q. 10. 1. c. et q. 51. 1 ad 2. et q. 62. 3. c. ad 1. et q. 63. 1. c.	
GRYPHUS equis et hominibus infestus, significat crudelitatem potentium, 1 2. q. 102. 6 ad 1 co. 2.		3. Mobile de facili vel difficili non sunt differentiae essentiales habitus et dispositionis, sed ponuntur pro eis. 1 2. q. 49. 2 ad 3.	13. Habitus proprie non est in Deo, 1 2. q. 49. 4. c.		
GUVERNARE - 1. est rem ad debitum finem convenienter perducere. 1. q. 103. 1. o. et 2 2. q. 102. 2. c.		4. Habitus est secundum quem ad aliquid nos habemus bene vel male, i, q. 83. 1. c. et 1 2. q. 49. 1. c. et 2. c. ad 1.	24. Potentia pure activa non est subjectum huius habitus. 1 2. a. 54. 1. c.		
2. Gubernatio est executio providentis. i. q. 22. 1 ad 2. et q. 3. c. et q. 23. 2. c.		5. Idem habitus non se habet quandoque ad bonum, et quandoque ad malum, sed bene eadem potentia. 1 2. q. 49. 4 ad 3. et q. 54. 3. o.	25. Habitus cuius subjectum est potentia non importat ordinem ad naturam, sed ad operationem; Ideo posterior est quam potentia, sed prior est ea, sicut completum Incompleto, et actus quam potentia. 1 2, q. 50. 2 ad 3.		
3. Angelorum ministerio Deus gubernat homines. i. q. 110. 1. o.		6. Habitus non est dispositio objecti ad potentiam, sed e converso. 1 2. q. 51. 4 ad 1.	26. Habitus omnes qui sunt In eadem potentia, sunt ejusdem generis, licet differant specie propter differentiam objectorum formalium. 1 2. q. 54. 1 ad 1.		
GULA - 1. est inordinatus appetitus cibi et potus; ideo semper est peccatum, 2 2. q. 148. 1.2. 4. o.		7. De ratione habitus non est respectus ad potentiam, sed ad naturam. 1 2. q. 49. 2. c. ad 1. et 3 ad 2.	27. Ex actibus habitus infusi non generatur aliquis habitus acquisitus, sed praëxistens augetur seu confirmatur. 1 2. q. 51. 4 ad 3.		
2. Gula est vitium capitale, cuius filiae sunt quinque, s. inepta lætitia, scurrilitas, immunditia, stultiloquium, et hebetudo mentis. 2 2. q. 148. 5. 6. o.		8. De ratione habitus est, quod importet habitudinem ad naturam primo et per se, secundum quod conuenit, vel disconuenit. 1 2. q. 49. 1. c. ad 1. et 3» o.	28. Habitus intellectuales sunt principaliter in intellectu possibili, secundario autem in sensibus interioribus. 1 2. q. 50. 4. o. et q. 51.3. c. et q. 53. 1. c. et q. 56. 5. o. et 67. 2. c.		
3. Gula est peccatum mortale tantum si in hoc ponatur ultimus finis, scilicet quod animus sit paratus agere contra legem Dei. 2 2. q. 148. 2. o. et q. 154. 2 ad 6.		9. Habitus distinguuntur specie secundum tria, scilicet secundum principia activa eorum, secundum naturam, et secundum objecta specie differentia. 1 2. q. 54. 2. o. et 3. c. et q. 60. 1. c. et q. 63. 4. c.	29. Nullus habitus operativus constituitur ex multis, quia est qualitas simplex relata ad multa secundum unum. 1 2. q. 53. 2 ad 1. et q. 54. 4. o.		
4. Excessus cibi scienter contingens ex concupiscentia pertinet ad vitium gulæ, non autem si contingat ex ignorantia. 2 2. q. 148. 1 ad 2.		10. Habitus distinguuntur specie, in ordine ad naturam dupliciter, vel secundum convenientiam, et disconvenientiam, ut habitus bonus et malus; vel secundum convenientiam ad naturam humanam, et superiorem, ut virtus divina, vel heroica, et humana. 1 2. q. 54. 3. o.	30. Habitus quilibet habens subjectum corruptibile, et causam habentem contrarium, corrumpitur per se a suo contrario, et per accidens ad corruptionem subjecti, ut habitus corporales. 1 2, q. 53. 1. 3. c.		
5. Comedens scienter nociva, vel nimis, in grave momentum corporis ex gula, peccat mortaliter. 2 2. q. 141. 6 ad 2. et q. 154. 2 ad 6.		11. Consuetum est apud auctores, ut habitus per actus diffiniant, ponentes actus pro habitibus. 1 2. q. 70. 1 ad 3. et 2 2. q. 58. 1. c. ad 1.	31. Si loquamur de aliqua superiori natura, cuius homo potest esse particeps; sic nihil prohibet, in anima secundum suam essentiam, esse aliquem habitum s. gratiam. 1 2. q. 50. 1. c.		
6. Peccatum gulæ est contra tertium præceptum Decalogi. 2 2. q. 148. 2 ad 1.		12. Diversi fines proximi diversificant species habitus, licet unus finis ordinetur ad alium finem. 2 2. q. 47. 41 ad 3.	32. Habitus potest habere ordinem ad actum, id est, ad operationem, et secundum rationem habitus, et secundum rationem subjecti; sed omnis habitus qui est alicujus potentiae- ut subjecti, primo et principaliter ordinatur ad actum, quia natura et ratio potentiae est quod sit principium sui actus, alii vero consequenter ordinantur. 1 2. q. 49. 3. o. et 4. c.		
7. Species gulæ sunt quinque, contents in hoc versu: Præpropere, laute, nimis, ardentem, studiosam. 1 2. q. 72. 9. c. ad 3. et 2 2. q. 148. 4. o.		13. Habitus, secundum quod est prædicamentum, importat habitudinem indumenti ad indutum. 1 2. q. 49. 1. c.	33. In eodem corpore sunt multi habitus, secundum diversos modos partium, quia secundum humores est sanitas; secundum partes similes est fortitudo vel macies, secundum membra vero est pulchritudo. 1 2. q. 54. 1. c.		
8. Gula est levius peccatum aliis, ratione materis peccantis, propter necessitatem et difficultatem; sed gravatur ex effectibus. 2 2. q. 148. 3. o.		14. Habitus, secundum quod est postprædicamentum, est secundum quod homo, vel quaecunque alia res, dicitur aliquid habere; sed habitus prædicamentum dicitur tanquam actio quædam habentis et habiti, sicut est in illis quæ circa nos habemus. 1 2. q. 49. 1. c. ad 2.	34. In membris corporis et in potentiis naturalibus, sicut non sunt aliqui habitus operativi, ita etiam nec in potentiis sensitivis. 1 2. q. 50. 5 ad 3.		
9. Gula aufert omnes virtutes, non ratione sui, sed ratione vitiorum quæ oriuntur ex ea. 2 2. q. 148. 2 ad 4.		15. Habitus religionis est observantia regularis, pertinens ad tria principalia vota, ut signum obligationis. 2 2. q. 186. 7 ad 2. et q. 188. 1 ad 2.	35. In ipsis etiam interioribus viribus animæ sensitivis apprehensivis possunt poni aliquid habitus, secundum quos homo sit bene memorativus, vel cogitativus, vel imaginativus. 1 2. q. 50. 3 ad 3.		
10. Hebetudo circa speculabilia maxime procedit ex gula; sed hebetudo circa eligibilia est in omni peccato. 2 2. q. 148. 6 ad 1.		16. Habitus sumitur quadrupliciter, s. pro postprædicamento, pro prædicamento, pro prima specie qualitatis, et pro habitu religionis. 1 2. q. 49. 1. o. et 2 2. q. 186. 7 ad 2. et q. 188. 1 ad 2.	36. Habitus ex eadem causa augentur, ex qua generantur, quia generatio habitus est quoddam fundamentum augmenti ejus. 1 2. q. 53. 2. c.		
11. De gustu sano et corrupto, in iudicando corporaliter et spiritualiter. 1 2. q. 1. 7. c. et		17. Habitus qualitas dicitur dupliciter, s. dispositio potentiae ad actum, et dispositio ad naturam. 1 2. q. 49. 3. 4. c. et q. 50. 1. c. ad 1. et 2. c. ad 3. et 3 ad 2. et q. 51. 1. c. et q. 54. 1.2. c. et q. 82. 1. c.	37. Diminutio convenit habitui, non secundum se, sed secundum diversum modum participandi, ex indeterminatione potentiae ipsius participantis, 1 2. q. 53. 2 ad 1.		
GUTTA ultima in multis guttis cavantibus) lapidem agit in virtute omnium præcedentium. 2 2. q. 24. 6 ad 2.		18. Aliquid dicitur habitus dupliciter, s. essentialiter, id est, id quo quis agit, et contentum habitu; secundo modo qui est in habitu et non in actu, similis est dormienti; non autem primo modo. 1 2. q. 94. 1. c.	38. Habitus aliquando sic ligatur, quod non potest exire in actum, sicut usus et iudicium rationis per iram, et scientia per ebrietatem. 1 2. q. 48. 3. o. et 4. c. et q. 94. 1 ad 4.		
		19. Habitus duplex, s. naturalis, et infusus a Deo. 1 2. q. 51. 1.4. o.	39. Habens habitum virtutis vel vitii potest non uti eo, et exire in usum contrarium, i. q. 62. 3 ad 2. et 1 2.0.52.3. c. et q. 63. 2 ad 2. et q. 71. 4. o. et q. 78. 2. c. ad 3. et q. 109. 8. c. fi.		
		20. Habitus homini infunduntur a Deo, duplici ratione, s. ad finem supernaturalem, sicut omnes virtutes gratuite; vel ad ostendendam virtutem Dei, ut sanitas et scientia miraculose. 1 2. q. 51 4. o.	40. Nobiles habitus affectivi infusi possunt la-		
		21. Habitus sunt necessarij ad tria, s. ad firmi-			

Hæresis

12. Hæresis est necessaria et utilis Ecclesiæ per accidens tantum, s. ratione probationis, et ratione exercitii. 2 2. q. 11. 3 ad 2.

13. Hæretici possunt ordinare, non autem dare executionein. 2 2. q. 39. 3. o. et ni. q. 64. 9

14. Hæretici non possunt absolvere, quia non habent jurisdictionem, nec dant gratiam. 2 2. q. 39. 3. o.

15. Si aliqui, post abjurationem erroris, deprehensi fuerint in abjuratam hæresim recidis­se, sæculari iudicio sunt relinquendi secundum decretalem, super eo. de hæ. in vi. 2 2. q. 11. 3. c. et 4 b. ad 1. et q. 31. 2 ad 3.

16. Alii autem infideles qui nunquam fidem acceperunt, conversi ad fidem nondum ostendunt aliquod signum inconstantiae circa fidem, sicut hæretici relapsi; et ideo non est similis recipiendi ratio de utriusque. 2 2. q. 11. 4 ad 3.

17. Simples nescientes articulos fidei non condemnantur pro hæreticis. sed quia pertinaciter defendunt contraria articulorum. 2 2. q. 2. 6 ad 2 et ad 3.

18. Hæretici non debent tolerari nisi pñçno velint respiscere. 2 2. q. 11. 3. o.

19. Firmi in fide possunt corpore conversari cum hæreticis, ut eos convertant, non tamen in divinis. 2 2. q. 10. 9. c. fi.

20. Hæretici possunt juste occidi in iudicio sæculari, et rebus suis privari, etiam si alios non corrumpant, magis quam rei crimine læsæ majestatis, vel quam cudentes falsam monetam. 2 2. q. 10. 8. o. et q. 11. 3. c.

21. Hæretici relapsi recipiuntur semper ad pœnitentiam, non autem ad dignitates. 2 2. q. 11. 4. o.

22. Ecclesia post primam vel secundam correctionem tradit hæreticos iudicio sæculari: unde in iudicio Dei semper recipiuntur redeuntes; quia Deus scrutator est cordium. et vere redeuntes cognoscit; scđ hoc Ecclesia imitari non potest: præsumat autem eos non vere reverti» qui cum recepti fuissent, iterum sunt relapsi; et ideo eis viam salutis non denegat, sed a periculo mortis eos non tuetur. 2 2. q. 11. 3. c. et 4. c. ad 1.

23. Hæresis per se opponitur fide, schisma vero unitati charitatis; ideo non sunt idem, sed secundum disponit ad primum; et omnis hæreticus est schismaticus, non autem e converso. 1 2. q. 39. 1 ad 3.

24. Hæresis Sabellii, quod Deus Pater est Filius natus de Virgine, et quod est Spiritus sanctus, secundum quod creaturam rationalem sanctificat, reprobat. 1. q.27. 1. c. et q.28, 1.3. b. et q. 31. 2. c.

25. Ecclesia contra Sabellium confitetur communicabilitatem, numerum, ordinem, consortium et distinctionem; et negat singularitatem, unicum, confusum et solitudinem, i. q. 31. 2. c.

26. Hæresis Arii, quod Filius Dei est minor Patre secundum divinitatem, et quod est creatura. 1. q. 27. 1. c. et q. 31.2. c. et q.32.1. ad 1. et q. 34. 1 ad 1. et q. 41.2. c. et q. 42. 1.c. ad 2. et q. 65. 1. c. et ih. q. 10. 2 ad 1. et q. 12. 2ad 3. et q. 16. 8. 9. c. et q. 20. 1 ad 1.

27. Ecclesia contra Arium confitetur unitatem, simplicitatem, similitudinem et æqualitatem, ct negat diversitatem, differentiam, separationem, alienitatem, discrepationem et disparitatem. i. q. 31. 2. c.

34. 1 ad L

29. Hæresis Origenis, quod Verbum Dei non

INDEX IU

est Deu.* essentialiter, sed participative, i. q. 34. 1' ad 1.

30. Quod anima Christi cum aliis splrltuallbu* creaturis fuit creata ante corpora, et a Verbo assumpta, et In fine unita corpori, i. q. 90. 4. c. et a. 118. 3. o. et iil q. 6. 3. c.

31. Quod animæ sunt unltæ diversis Corporibus propter diversa peccata, i. q. 23. 5. c. et q. 47.2. c. ad 3. et q. 65. 2. c. et q. 75. 7. c. et q. 90.4. c. et α. 118. 3. c. et 2 2. q. 164. 1 ad 4.

32. Quod beatitudo terminabitur. 1. q. 64.2. c. et 1 2. q. 5. 4. c.

33. Quod pœna dæmonum et aliorum damnatorum terminabitur, i. q. 64. 2. c.

34. Hæresis Manichæi, quod principia sunt duo: unum bonorum, et spirituum tantum, scilicet Deus; alterum malorum, et corporalium, scilicet diabolus, i. q. 8. 3. c. et q. 65. 1. c.

35. Quod Deus est corpus, et lux infinita; et i. q. 90. 1. c.

36. Quod diabolus naturaliter est malus, i. q. 63. 5. c. principio.

37. Quod quædam animæ sunt ex substantia Dei. i. q. 90.4. b. et c.

38. Quod caro hominis non est bona, nec est a Deo, sed est a diabolo. 2 2. q. 25. 5. c.

39. Hæresis ejus est gravior secundum genus quam idololatria. 2 2. q. 10. 6. c. et q. 94. 3 ad 4.

40. Hæresis ejus, et Montani, et Priscillæ, quod promissio Spiritus sancti non fuit completa in apostolis, sed in eis; ideo negant Actus apostolorum. 1 2j q. 106. 4 ad 2.*

41. Hæresis Pelagii quod omnia præcepta Dei servari possunt sine gratia. 1 2. q. 100. 10 ad 3. et a. 109. 4. b.

42. Quod principium bene operandi est ex nobis, sed consummatio est ex Deo. i q. 23. 5. c. et 2 2. q. 6. 1. c.

43. Quod pueri non contrahunt peccatum originale, sed baptizantur propter regnum Dei. 1 2. q. 81. 1. c.

44. Quod matrimonium aequatur virginitati. 22. q. 152. 4. o. et q. 186. 4. c. fi.

45. Quod Maria non est mater Dei. iil q. 35. 4. o.

46. Hæresis Eutychetis, quod in Christo est tantum una natura composita ex natura divina ei humana, iil q. 2, 6. c. et q. 18. 1. c.

47. Quod corpora resurgentium et Christi non erunt palpabilia, sed erunt ut ventus. m.»q. H 3. c.

48. Hæresis Hebionis, quod Christus conceptus est ex semine viri. ni. q. 28. 1. c.

49. Hæresis Hebionis, Cherinti, Photini et Pauii Samosateni, quod Christus non fuit ante matrem, sed purus homo meruit deitatem, iil q. 2. 11. c. et q. 16. 1. c. et q. 28. 1. c..et q. 34. 1 ad 1. et q. 35. 4. c. et q. 66. 9 ad 3.

50. Hæresis Juliani et Galiani, quod corpus Christi non fuit corruptum, id est mortuum, iil q. 50. 5. c.

51. Hæresis Helvidii, quod mater Christi nc-fl mansit virgo post partum, iil q. 28. 3. c. ad 1.

52. Hæresis Eunomii, quod Filius Dei est omnino dissimilis Patri, i. q. 42. 1 ad 2.

53. Hæresis Nazaræorum, quod fides Christi sine operibus legis non sufficit ad salutem, m., q. 74. 4. c. fi.

54. Hæresis abbatis Joachim, quod essentia generat essentiam, sicut Deus generat Deum. I. q. 39. 5. c.

55. Hæresis Simonis magi, quod gratia Spiritui sancti est venalis, et quod mundus est factus a quadam superna virtute, non autem a Deo. 2 2. q. 100. 1 ad 1.

Hæresis

Hebetudo

56. Sanctos non orare, nec posse nos iuvare, est 1 hæreticum, et est hæresis Vigllantil. 2 2. q. 83. 11. c.

57. Hæresis Montani, quod prophetæ non habebant lumen judicandi, sed erant arreptitil. 2 2. q. 173. 3. c. ad 4.·

58. Hæresis Vigilanti impugnantis voluntariam paupertatem, et quatuor modos ejus, ut s. de pretio possessionum venditarum omnes communiter vivant, ut de possessionibus communibus vivant, ut de labore manuum vivant, ut de iis quæ ab aliis inferuntur, communiter vivant. 2 2. q. 186. 3 ad 6. et 4. c. fi.

59. Hæresis Novatianorum, quod peccans post baptismum non potest resurgere ad gratiam per poenitentiam. 2 2. q. 20. 2 ad 3. et iil q. 84. 10. c.

60. Hæresis Cataphrigarum qui non baptizant in nomine trium Personarum, sed in commemoratione mortis Christi, quem dicunt esse purum hominem, et non Deum; et Spiritum sanctum dicunt esse Montanum, ni. q. 66. 8. c. et 9 ad 3.

61. Deum non esse auctorem omnium bonorum, est hæreticum. i. q. 65. 1. c.

62. In Deo esse compositionem, vel accidens, vel aliquid præter Deum esse æternum, est hæreticum. i. q. 61. 2. c.

63. Angelos, vel aliquid aliud, præter Deum, fuisse ab æterno, est hæreticum. i. q. 61. 2. c.7

64. Quod angeli creent aliquid, est hæreticum. L q. 90. 3. c. et 1 2. q. 3. 7 ad 2.

65. Opinio ponens angelos non habere cognitionem singularium, est hæretica, et sacræ Scripturæ contraria, i. q. 57. 2. c.

66. Prima opinio Nestorii et Dioscori, quam recitat Magister in tertio sententiarum, distinctione sexta, s. quod in Christo sunt duæ hypostases, seu duo supposita, est hæretica. in. q. 2. 3. 6. c. et q. 4. 3. c.

67. Beatam Mariam non esse matrem Dei, est hæreticum. m. q. 35. 4. c.

68. Hæresis negantium providentiam Dei, de his inferioribus; et aliæ duæ, s. quod Deus non creavit ista corporalia, et quod primæ creaturæ creaverint alias, i. q. 8. 3. c.

69. Aliquid esse falsum in sacra Scriptura, est hæreticum. 1 2. q. 110. 3 ad 1.

70. Non esse peccatum illud quod est contra præceptum Dei, est hæreticum. m. q. 64. 9. ad 1.

71. Fornicationem non esse peccatum, est hæreticum. 1 2. q. 103. 4 ad 3. fi. et 2 2. q. 162. 4. ad 1.

72. Episcopum non differre a sacerdote, est hæreticum. 2 2. q. 184. 6 ad 1.

HEBETUDO - 1. sensus opponitur acuitati ejus, et est debilitas mentis, in consideratione spiritualium; et est peccatum, inquantum est voluntaria.*2 2. q. 8. 6. ad 1. et q. 15. 2. o.

2. Existens in gratia non potest pati hebetudinem sensus in iis quæ sunt de necessitate salutis, sed in aliis. 2·2. q. 8. 4 ad 1.

HELIAS - 1. non est raptus in caelum empyreum, sed aereum; et vivit cum Enoch in paradiso terrestri usque ad Antichristum. i. q. 102. 2 ad 3. et m. q. 49. 5 ad 2.

2. Helias propter injuriam quæ redundabat in Deum fecit ignem descendere super eos qui venerant ad ipsum capiendum. 2 2. q. 108. 1 äd 4.

3. Deus per Heliam veritatem respondit punch's regis, qui mittebantur ad consulendum Deum Acharon. 2 2. q. 174. 5 ad 4.

HELISEUS maledixit pueros zelo Dei, non autem livore vindictæ, sicut etiam Helias occidit centum viros. 2 2. q. 108. 1 ad 4.

INDEX III

HERODES peccavit servando juramentum pueliæ saltanti. 2 2. q. 89. 7 ad 2.

HERODIUS significat veloces pedes ad effundendum sanguinem. 1 2. q. 102. 6 ad 1. et co. 3.

HEROICUM - 1. non differt a virtute communi, nisi secundum modum perfectiorem, ni. q. 7. 2 ad 2.

2. Virtutes heroicæ sunt dona Spiritus sancti. 1 2. q. 68. 1 ad L et 2 2. q. 159. 2 ad 1.

HIERARCHIA - 1. est divinus ordo, secundum scientiam et actionem, in assimilatione Dei, i. q. 108. Lo.

2. Hierarchia est ordo, id est, relatio inter diversos gradus; non autem ut dicit unum gradum. 1. q. 108.· 2 ad 1.

3. In divinis personis non est hierarchia, nec principatus, nec ordo, nec actio hierarchica. i. q. 108. 1. c.

4. Actio hierarchica triplex, scilicet .illuminatio, purgatio et perfectio, i. q. 108. 1. c. fi.

5. Omnes homines sunt unius hierarchiæ, quia sunt ejusdem speciei, i. q. 108. 1 ad 3.

HOC aliquid sumitur dupliciter, s. pro subsistenti, et pro completo. Primum repugnat accidenti, secundum vero parti, i. q. 75. 2 ad 1. HOLOCAUSTUM. - 1. est dare se totum Deo; ideo summe placet Deo. 2 2. q. 186. 3 ad 6. et 5 ad 1.6. c. ad 3. et 7. c. et 8. c.

2. Holocaustum in lege veteri totum comburebatur, et offerebatur specialiter Deo, ob reverentiam majestatis, et amoris bonitatis ejus. 1 2. q. 102. 3 ad 8. et ad 10.

3.Inter omnia sacrificia holocaustum erat perfectissimum; secundum vero locum in sanctitate tenebat hostia pro peccato; tertium hostia pro gratiarum actione; quartum hostia ex voto, quia homo maxime obligatur Deo; primo propter ejus majestatem, secundo propter offensam, tertio propter beneficia recepta, quarto propter beneficia sperata; ideo de primo sacrificio nihil comedebatur; secundum comedebatur tantum a sacerdotibus in atrio, et ipsa die sacrificii; tertium comedebatur ubique in Hierusalem, ea die; quartum vero comedebatur etiam in crastino. 1 2. q. 102. 3 ad 10.

HOMICIDIUM - 1. semper est peccatum, quia addit inordinationem actus supra occisionem hominis. 1 2. q. 100. 8 ad 3.

2. Homicidium tenet secundum locum in poenis, et inter peccata in proximum. 1 2. q. 100. 6. c. fi. et 2 2. q. 13. 3 ad 1. et q. 73. 3. c. et q. 154. 3. o.

3. Si aliquis credit se posse facere homicidium et velit facere, et postea adimatur ei potestas, nihilominus voluntas homicidii in eo manere potest, ut velit fecisse, vel velit facere si posset, i. q. 64. 2 ad 3. et 1 2. q. 20. 5. o.

HOMO - 1. habet quod sit homo, ex parte intellectiva, i. q. 85. 3 ad 4. et 5. 3. et 2 2. q. 155. 1 ad 3. et m. q. 19. 2. c.

2. Homo interior est pars intellectiva; sed homo exterior est pars sensitiva cum corpore. I. q. 75. 4 ad 1. et 2 2. q. 25. 7. c.

3. Homo sortitur speciem ex hoc, quod habet intellectum. 1 2. q. 31. 7. c. et q. 110. 4 ad 3. et ad 4. et 2 2. q. 179. 1 ad 2.

4. A ratione homo habet quod sit homo. Et homo est quod habet rationem in natura sensitiva. 1 2. q. 31. 7. c. et q. 110. 4 ad 3. et ad 4. et 2 2. q. 155. 1 ad 2. et q. 179 1 ad 2.

5. Aliquid convenit homini inquantum homo dupliciter. Primo quia natura hominis est causa ejus. Secundo quia est receptiva ejus. III. q. 24. 12 ad 2.

6. Anima, caro et os sunt de ratione hominis;

Homo

sed hæc sunt de ratione huius hominis, i. q. 3. 3. c. et q. 29. 2 ad 3. et q. 33. 2. c. et q. 44. 3 ad 2. et q. 75. 4. c. et q. 85. 1 ad 2. et q. 119. 1. c.

7. Homo significat habens humanitatem, et suppositum determinatum in natura speciei, non autem in singularitate, i. q. 12. 4. c. et 3. q. 4. 3. c. et ad 2.

8. Homo non excludit ea qua? sunt in natura hominis, sed humanitas excludit quicquid non est de essentia ejus. 1 2. q. 51. 1 ad 1. et q. 110. 4 ad 4.

9. Homo duplex, \$. homo venis, et homo phantasticus. ni. q. 5. 2. c. et q. 36. 4 ad 3. et q. 40. 2 ad 3. et q. 41. 3. c. et q. 43. 3. o.

10. Homo est naturaliter politicus, id est, socialis. L q. 96. 4. c. et 1 2. q. 9. 4. c. et 2 2. q. 109. 3 ad 1. et q. 114. 2 ad 1. et q. 129. 6 ad 1. et ni. q. 65. 1. c.

11. Homo habet staturam rectam quadruplici ratione, s. ut cognoscere possit cælestia: ut inferiores vires liberius suas operationes habeant, et quia utilitas manuum aliter cessaret, et cibum ore caperet, i. q. 91. 3 ad 3.

12. Homo abundat in calore cordis, ut sit staturæ rectæ. i. q. 91. 3 ad 1.

13. Unus homo numero dicitur dupliciter, s. unitate naturæ. et unitate personæ. ni. q. 3. 6 ad 1. et 7 ad 2.

14. Homo assimilatur Deo secundum triplicem similitudinem, s. quæ fundatur super proportionem, super communem qualitatem et super receptionem, i. q. 3. 1 ad 2. et q. 4. 3. o. et q. 91. 4 ad 1. et ad 2. et q. 93. o. et 7 2. q. 64. 1. o.

15. Homo dicitur minor mundus, quia est compositus ex omni creatura totius mundi, i. q. 91. 1. c. et q. 96. 2. c. et 1 2. q. 17. 8 ad 2.

16. Homo habet superius et inferius, sicut in toto mundo. Piantæ vero, in oppositum. Sed bruta medio modo. 1. q. 91. 3 ad §.

17. Homo præest et dominatur naturaliter bestiis et pecoribus et universæ creaturæ quæ non est ad imaginem Dei. i. q. 96. 3. c. et 2 2. q. 64. 1. o. et ni. q. 36. 7 ad 1.

18. Hominem lapsum oportuit reparari, et non angelum, i. q. 64. 2. o. et 1 2. q. 80. 4. ad 3. et ni. q. 4. 1. c. ad 3. et q. 6. 2 ad 2. et q. 64. 1 ad 4. et q. 86. 1. c.

19. Homo debuit ultimo fieri, quia est perfectissimum omnium animalium. 1. q. 3. 1 ad 2. et q. 4. 3. o. et q. 91. 4 ad 1. et ad 2. et q. 93. o.

20. Homo dicitur rationalis, quia intelligit cum discursu; angelus vero dicitur intellectualis, quia sine discursu intelligit. i. q. 58. 3. c. et 1 2. o. 5. 1 ad 1.

21. Illud hominis, quo cæteris animalibus anteponitur, non est aliquid corporale, vel corporalis forma, sed est intellectus; ratio autem in homine habet locum dominantis, et non locum subiecti domonio. i. q. 96. 1. 2. c.

22. Idem iudicium est de homine sequente operationes sensitivas, et de aliis animalibus. 1 2. q. 10. 3. c. et 2 2. q. 64. 2 ad 3.

23. Sensus interiores magis vigent in homine quam in cæteris animalibus, i. q. 91.3. ad 1.

24. Homo habet pejorem auditum, olfactum et visum quam aliqua bruta; sed habet tactum optimum, i. q. 7o. 5. c. et q. 91. 3 ad 1.

25. Quilibet homo dupliciter considerari potest, scilicet ut singularis persona et ut pars vel membrum alicujus communitalis, et utroque modo convenit et aliquis actus, scilicet primo secundum quod est quædam persona singularis: et sic ad eum pertinet ille actus quem proprio arbitrio et per seipsum facit. Alio modo secundum quod est pars alicujus collegii : et sic potest

INDEX III

ad eum pertinere aliquis actus, quem nec per seipsum, nec proprio arbitrio facit; sed qui fit vel a toto collegio, vel a pluribus de collegio, vel a principe collegii, sicut Id quod princeps civitatis facit, dicitur civitas facere. Hujusmodi enim collegium reputatur quasi unus horno, Ita quod diversi homines, in diversis officiis constituti, sunt quasi diversa membra unius corporis naturalis, ut Apostolus inducit de membris Ecclesiæ. 1 2. q. 1.8. o. et q. 3. 8 ad 2. et 2 2. q. 39. 2 ad 2.

26. Sicut bonum multitudinis est majus quam bonum unius hominis, qui est de multitudine, ita etiam bonum multitudinis ad quod Ille unus ordinatur, est minus quam bonum extrinsecum, ad quod multitudo ordinatur, sicut bonum ordinis exercitus est minus quam bonum ducis. 1 2. q. 1.8. et q. 3. 8 ad 2. et 2 2. q. 39. 2 ad 2.

27. Homo consideratur a theologo secundum animam, non autem secundum corpus, nisi respectu animæ; nec specialiter consideratur de illa, nisi de potentiis apprehensivis et appetitivis. 1, q. 75. 78. 84. principio.

28. Non omnis actio hominis dicitur humana sed tantum actio ejus voluntaria et deliberata. 1. q. 76. 1. c. et 1 2. q. 1. 1. o. et 3. c. et q. 7. 4, c. et q. 10. 1. c. et q. 18. 5. 9. c. et q. 4. 3. ad 3 et m. q. 19. 2. o.

29. Ista propositio est prius vera, Homo est ens, quam ista, Homo est rationalis, quia omnium perfectiones pertinent ad perfectionem essendi. 1. q. 4, 2. c.

HONESTAS est radicaliter in interiori electione; sed figurative est in exteriori conversatione. 2 2. q. 145. 1 ad 3.

HONESTUM –1. idem est quod spiritualis decor et pulchritudo. 2 2. q. 145. 2. o. et 4. c.

2. Honestum idem est quod honore dignum, et est idem quod virtus. 2 2. q. 145. 1. o. et 2. c. ad 3. et 3. c.

3. Nomen honesti transfertur ad prosperitatem exteriorum divitiarum, quia, secundum vulgus, faciunt hominem honore dignum. 2 2. q. 145. 1 2. et ad 3. et ad 4.

4. Omne bonum honestum ex his duobus procedit, s. ex rectitudine rationis, et ex rectitudine voluntatis. 1 2. q. 39. 2. c

5. Regula rationis est radix boni honesti. 1 2. q. 39. 2 ad 1.

6. Omne honestum est utile et delectabile, et non e converso. Et omne utile est delectabile, et non e converso. 2 2. q. 145. 3. o.

7. Nihil repugnans honesto est simpliciter et vere utile, sed secundum quid.2 2. q. 145. 3 ad 3.

8. Honestum appetitur propter se, appetitu rationali; delectabile autem appetitu s'ensitivo. 2 2. q. 145. 3 ad 1.

HONOR - 1. est cujuslibet virtutis præmium, 2 2. q. 129.4. c. ad 1.

2. Honor est testimonium excellentiæ, quæ est in homine, sed maxime secundum virtutem. 1 2. q. 2. c. et 2 2. q. 25. 1 ad 2. et q. 63. 3. c. et q. 103. 1.2. c, et q. 131. 1. c. ad 2. et q. 142. 4. c. et q. 144. 3. c. ad 2, et q. 145. 1. c. ad 3. et 2. ad 2. et m. q. 25. 1. c.

3. Honor non est sufficiens præmium virtutis, sed ut possibile homini. 1 2. q. 2. 1 ad 1. et 2 2. q. 102. 1 ad 3. et q. 104. 1 ad2. et q. 131. 1 ad 2.

4. Honor est maximum bonum inter bona exteriora. 1 2. q. 2. 2 ad 1. et 2 2. q. 102. 1 ad 3. et q. 129. 1. c. et q. 131. 1 ad 2.

5. Honor quoad Deum potest esse in solo corde; sed quoad hominem est in signis exterioribus. 2 2. q. 103. 1. o.

6. Honor laudabiliter contemnitur, nihil male agendo propter ipsum, et bene appetitur, nihil

Honor

male agendo contra ipsum. 2 2. q. 129. 1 ad 3. et q. 10.

7, Appetere honorem eat peccatum tripliciter, i. si sit supra suam proportionem, vel si non referatur ad Deum, vel si non ad utilitatem, sed propter se. 2 2. q. 131. 1. c.

8. Omne beneficium impensum proximo pertinet ad quartum præceptum, scilicet de honore parentum. 1 2. q. 100. 11. c. fi. et 2 2. q. 32. 5 ad 4. et q. 33. 2 ad 2.

9. Quicquid pertinet ad redditionem debiti cū Juscunque, intelligitur mandari quarto præcepto, s. de honore parentum. 2 2. q. 122. 5 ad 2.

10. Longævitas vitæ promittitur honorantibus parentes; privatio autem vitæ Inhonorantibus. 2 2. q. 32. 5 ad 4. et q. 122. 5 ad 4.

11. Honor respicit proprium bonum honorati; ideo diversificat!r specie secundum diversa bona singulorum, non autem amor, quia respicit bonum in communi. 2 2. q. 25. 1 ad 2.

12. Honor est propter se, et in se; sed laus ordinatur ad aliud, ideo honor est excellentior laude. 2 2. q. 103. 1 ad 3.

13. Honor est in omni signo exteriori, et est respectu finis; sed laus est tantum in verbis, et est respectu eorum quæ sunt ad finem. 2 2. q. 103. 1 ad 3.

14. Gloria non est honor, sed est effectus honoris et laudis. 2 2. q. 103. 1 ad 3. et q. 132. 2. c. et 4 ad 2. et q. 145. 2 ad 2.

15. Reverentia non est honor, sed est motivum honorantis, et est finis honoris, inquantum s. aliquis ad hoc honoratur, ut in reverentia habeatur ab aliis. 2 2. q. 103. 1 ad 1.

16. Honor vituperio, seu exprobrationi opponitur. 2 2. q. 142. 4. c. et q. 144. 2. c. ad 2. et 3. c.

17. Honor debetur alicui ratione excellentiæ, et honor diversus, secundum diversitatem excellentiæ. 2 2. q. 81. 4. o. et q. 94. 2. c. et in. q. 25. 1. c.

18. Honor proprie debetur soli virtuti: excellentiæ autem bonorum exteriorum debetur secundum aestimationem vulgi. 2 2. q. 63. 3.*c. et q. 130. 2 ad 3. et q. 144. 2. c. ad 2. et q. 145. 1 ad 2. et ad 4. et 3 ad 2. et q. 186. 7 ad 4.

19. Virtus honoratur, inquantum est appetibilis propter se; sed laudatur, inquantum est appetibilis propter aliud. 2 2. q. 145. 1 ad 2.

20. Eorum quæ honorantur præter virtutem, aliqua sunt supra eam, s. Deus, et beatitudo: aliqua infra eam, inquantum adjuvant ad opera virtutum, ut nobilitas, potentia, et divitiæ. 2 2. q. 145. 1 ad 2.

21. Secundum veritatem, solus bonus est honorandus; bonus autem est aliquis secundum virtutem. 2 2. q. 145. 1 ad 2.

22. Honor debetur soli subsistenti toti; sed ratio et causa honoris potest esse aliquid ejus non subsistens, s. pars vel accidens. 2 2. q. 103. 4 ad 3. et ni. q. 25. 1. o. et 2. c.

23. Major horior debetur justitiæ, et fortitudini, propter excellentiam majoris boni; temperantiæ vero propter cohibitionem turpiorum. 2 2. q. 145. 4 ad 3.

24.Honor debetur alicui dupliciter, scilicet vel ratione sui, vel ratione alterius. Primum convenit tantum agenti per electionem,- scilicet personæ; secundum vero convenit omni quod est aliquid ejus, scilicet parti, et naturæ, et accidenti. 2 2. q. 103. 4 ad 3. et ni. q. 25. L o. et 2. c.

25. Aliqui honorantur quadrupliciter, s. vel propter virtutem propriam, ut virtuosii; vel propter virtutem alterius, s. Dei seu communitalis, ut superiores; vel propter signum virtutis,

INDEX III

Humilitas

ut senes; vel propter participationem divinæ bonitatis, ut domini et parentes. 2 2, q. 63. 3. o. et q, 145. 1 ad 2.

26. Honor debetur superioribus, ratione excellentiæ; cultus autem consistens in obsequio obedientiæ et beneficii debetur ratione gubernationis. 2 2, q. 102. 2. o.

27. Honor et cultus debetur omnibus prælatis suis, ex debito legali, aliis autem in dignitate constitutis, ex debito morali. 2 2. q. 192. 2 ad 2.

28. Malis prælatis debetur honor, Inquantum gerunt vices Dei, vel communitati?. 2 2. q. 63. 3. o. et q. 103. 1 ad 2.

29. Constitutis in dignitate debetur honor, ratione excellentiæ; timor autem, ratione potestatis; obedientia vero et tributum ratione guber* nationis. 2 2. q. 102, 2 ad 3.

30. Honor debetur parentibus,'inquantum hujusmodi; subsidium vero et alia debentur eis ratione indigentiae; quæ tamen omnia intelliguntur in quarto præcepto, s. de honore parentum. 2 2. q. 101.2. o. et q. 106. 3. c. et q. 122. 5 ad 3. et q. 189. 6. c. ad 1.

31. Divites non sunt honorandi solo intuitu divitiarum, sed ratione majoris loci in communitate. 2 2. q. 63. 3. fi.

32. Dæmones sunt pro inimicis habendi, magis quam honorandi. 2 2, q. 103. 2 ad 2.

33. Creaturæ irrationali secundum se non debetur ab homine aliqua subjectio vel honor; sed est homini naturaliter subjecta. 2 2. q. 103. 4 ad 3. et in. q. 25. 3 ad 3. et 4. 5. c.

HUMIDUM radical^ est totum illud, in quo fundatur virtus speciei, quod perditum non potest restaurari. Nutrimentale autem est quod nondum habet perfectam naturam speciei, sed est in via, ut sanguis et hujusmodi, i. q. 119. 1 ad 3.

HUMILITAS - 1. est virtus, qua refrenatur animus, ne immoderate tendat ad alta. 2 2. q. 160. 2. c. et q. 161. L o. et 2. 4. c.

2. Humilitas præcipue videtur importare subjectionem hominis ad Deum. 2 2. q. 161. 2 ad 3. et q. 162. 5. c.

3. Aristoteles non tractavit de humilitate, quia humilitas est principaliter respectu Dei; Aristoteles autem consideravit de virtutibus, respectu vitæ civilis. 2 2. q. 161. 1 ad 5.

4. Ad humilitatem pertinet considerare proprios defectus, ne se extollat, non autem contemnere dona Dei in se, sed ad ingratitudinem: ex quo sequitur accidia. 2 2. q. 35. 1 ad 3. et q. 161. 3. c.

5. Gradus humilitatis sunt duodecim, secundum beatum Benedictum, s. corde et opere semper humilitatem ostendere, defixis in terram aspectibus, ut pauca verba et rationabilia loquatur aliquis, non clamosa voce, ut non sit facilis aut promptus in risum; taciturnitas usque ad interrogationem; tenere quod habet communis monasterii regula; credere et pronunciare se omnibus viliozem, ad omnia indignum et inutilem se confiteri et credere; confessio peccatorum; pro obedientia in duris et asperis patientiam amplecti, ut cum obedientia se subdat majori; ut voluntatem propriam non delectetur implere; ut Deum timeat, et memor sit omnium quæ præcepit. 2 2. q. 161. 6. o. et q. 162. 4 ad 4.

6. Sed secundum Anselmum sunt septem, s. contemptibilem se esse cognoscere, de hoc dolere, hoc confiteri, hoc persuadere, s. ut hoc velit credi, ut patienter sustineat hoc dici, ut patiatur contemptibiliter se tractari, ut hoc amet. 2 2. q. 161. 6. ar. 3. et c.

7. Secundum glossam vero sunt tres gradus, s. subdere se majori et non præferre se æquali qui

Hyperdulia	INDEX III	Jactantia	Idea	INDEX III	Jejunium
est sufficiens; subdere se æquali, nec præferre se minori, et hic dicitur abundans; et subesse minori, in quo est omnis justitia. 2 2. q. 161. 6. ar. 4. c.		3. Hypocrisis per se et directe opponitur tantum veritati quæ est virtus. 2 2. q. 111.3. o.	6. Jactantia proprie opponitur secundum speciem actui veritati, non autem secundario. 2 2. q. 112. 1. o.		24. Materia habet Ideam, contra Platonem, sed earndern cum forma, i. q. 15. 3 ad 3. et ad 4.
8. Humilitas triplex, s. pœnosa ab extrinseco, stulta ex ignorantia propnæ dignitatis, et virtus ex cognitione sui. 2 2. q. 161. 1 ad 1.		4. Finis remotus hypocritæ est lucrum, vel gloria; sed finis proximus est ostendere se alium quam sit. 2 2. q. 111.2 ad 3.	IDEA - 1. est forma exemplaris, qua rei fiunt et cognoscuntur, quæ est in mente artificis, l. q. 15. o. et q. 44. 3. c.		25. Accidentia habent propriam ideam, præter ea quæ inseparabiliter concomitantur subjectum. l. g. 15. 3 ad 4.
9. Virtus humilitatis est principaliter circa interiorem motum; quæ autem est secundum signa exteriora per fictionem, est magna superbia. 2 2. q. 161. 1 ad 2. et 2 ad 4. et 3 ad 3.		HYPOSTASIS - 1. In nomine hypostasis et substantis latebat venenum, antequam nota esset æquivocatio ejus. i. q. 29. 3 ad 3.	2. Idea græce, forma latine dicitur: ideo per ideas, formæ aliarum rerum per se existentes intelliguntur. 1. q. 15. 1. c.		IDEM. - 1. Multiplicato uno eorum quæ sunt eadem re, et differunt ratione, non oportet multiplicari alterum, sicut persona et proprietas in divinis. l. q. 40. 1 ad L
10. Tendere in magna supra se. ex confidentia propriarum virium contrariatur humilitati, non autem si ex confidentia Dei. i. prol. 2 2. q. 129. 3 ad 4. et q. 161. 2 ad 2. et 6 au 1.		2. Hypostasis dicitur materia, usiosis forma, usta compositum, quia materia est principium substandi, et forma est principium subsistendi. 1. q. 29. 2 ad 5.	3. Idea in Deo non est aliud quam essentia divina. 1. q. 15. 1 ad 3. et q. 44. 3. c. et 2 2. q. 173. 1. c.		2. Corpus manet idem numero, licet fiat continue deperditlo, et restauratio virtualiter per alimentum. i. q. 119. 1 ad 5.
11. Humilitas est essentialiter in appetitu, s. subjective; sed cognitio proprii defectus est regula ejus. 2 2. q. 161. 2. o. et 6. c. et q. 162. 3 ad 2.		3. Hypostasis, persona, subsistentia, et essentia differunt, i. q. 29. 2. o.	4. Essentia Del, ut essentia, non est idea, sed ut similitudo, vel ut ratio rei intellecta, i. q. 15. 2 ad 1.		IDOLOLATRIA - 1. est exhibere latrïam, id est cultum Dei creaturæ. 2 2. q. 94. 1. o.
12. Humilitas est in irascibili subjective. 2 2. q. 161. 4 ad 2.		4. Hypostasis nomen convenit Deo, quantum ad subsistere, ad quod imponitur; non autem quoad substatre, a quo imponitur, i. q. 29. 3 ad 3. et q. 39. 1 ad 3.	5. Essentia Dei non habet rationem ideæ, respectu Del, sed respectu aliorum, quia est principium operativum aliorum, non autem Del. i. q. 15. 1 ad 2.		2. Idololatria præsupponit infidelitatem, et addit exterius indebitum cultum, mendacium perniciosum, magnam Dei blasphemiam, et Impugnationem fidei. 2 2. q. 94. 3 ad 1. et ad 2. et ad 3. et 2. c.
13. Humilis nihil audit mirabilius quam suam excellentiam, m. q. 30. 4 ad 1.		HYRCUS significat Christum, propter similitudinem camis peccati, Agnus propter innocentiam Aries propter principium. 1 2. q. 102. 3 ad 2.	6. Idea, secundum veritatem et secundum Platonem, est principium cognitionis et generationis. i. q. 15. 1. 3. c.		3. Idololatria opponitur latrïæ, 2 2. q. 92, prine, et q. 94. prine, et 1. o.
14. Vere humilis reputat se deteriorem aliis, non quidem quoad actum exteriorem, sed timens ne per superbiam gravius peccet in iis, quæ bene agere videtur. 2 2. q. 161. 6 ad 1.		H vel I, littera longa in Græco. 1 2. q. 58. 1. c.	7. Idea operati in mente artificis est sicut id quod Intelligitur, non autem sicut species qua intelligitur. i. q. 15. 2. c. ad 2.		4. Idololatria quadruplex, s. civilis, id est, imaginum habentium deitatem, secundum Hermetem; fabularis, id est, hominum deificatorum; physica, id est, animæ totius mundi, secundum Varronem; et Platonica, quæ et physica dicitur, s. intelligentiarum, animarum cælestium, dæmonum, et animarum hominum. 2 2. q. 94. 1. c. et q. 122. 2 ad 2.
15. Quilibet per humilitatem debet secundum illud quod suum est, se subdicere cuilibet proximo, secundum illud quod Dei est in eo. 2. q. 161. 3. o. et 6 ad 1.			8. Ideas esse, est necessarium, i. q. 15. 1. c. et q. 44. 3. o.		5. Omnis idololatria est peccatum, nec excusat mos vulgi, contra Senecam, nec persecutio, contra hæreticos. 2 2. q. 94. 2. o.
16. Humilitas convenit omni homini, etiam Christo, secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem. 2 2. q. 161. 1 ad 4.			9. Idæ sunt tantum in mente Dei, et non extra, contra Platonem, i. q. 15. 1 ad 1. et q. 44. 3 ad 2. et ad 3. et ad 4.		6. Idololatria est gravissimum peccatorum. 1 2. q. 102. 3 ad 11. et 2 2. q. 94. 3. o.
17. Christus humiliavit se quadrupliciter, s. ad passionem et mortem, ad sepulcrum et infernum, ad confusionem et opprobria, et sub hominibus: ideo quadrupliciter meruit exaltari, s. per resurrectionem, ascensionem, sessionem ad dextram Patris cum manifestatione divinitatis ejus, et per judiciariam potestatem, m. q. 49. 6. c. et q. 53. 1. c. et q. 54. 2. c. et q. 39. 3. o. et 6. c.			10. Idæ sunt idearum non sunt reales, sed sunt intellecti a Deo, et tantum in Deo. i. q. 15. 2 ad 4. et q. 28. 4 ad 3. et q. 44. 3. c. et 2 2. q. 173. l.c.		7. Peccatum contra naturam est levius idololatria; sed ponitur conveniens pœna ejus, quia est manifestius. 2 2. q. 94. 3 ad 3.
18. Humilitas post virtutes théologales, et intellectuales, et post justitiam, præcipue legalem, est potior cæteris. 2 2. q. 161. 5. o.			11. Respectus idearum causantur tantum ab intellectu Dei, comparante essentiam suam ad res. i. q. 15. 2 ad 3.		8. Causa dispositiva idololatriæ fuit triplex ex parte hominis, scilicet inordinatus affectus, repræsentatio delectabilis, et ignorantia Dei; sed causa consummativa ejus fuerunt dæmones. 2 2. q. 94. 4. o.
19. Superabundantia magis opponitur humilitati quam defectus, quia magis reprimat spem vel fiduciam quam utatur: sed fortitudo e converso respectu audaciæ. 2 2, q. 161. 2 ad 3.			12. Idæ sunt ætemæ. i q. 6. 4. c.		9. Ab idololatria omnia alia peccata oriebantur. 2 2. q. 94. 4 ad 1.
20. Humilitas et magnanimitas conveniunt in materia, et differunt in modo. 2 2. q. 161. 4 ad 3. et q. 162. 1 ad 3.			13. Idæ in mente Dei sunt plures, secundum quod Deus intelligit, essentiam suam esse multipliciter imitabilem a creaturis, i. q. 15. 2. o. et q. 44. 3. c. et q. 47. 1 ad 2. et 1 2. q. 93. 1 ad 1.		10. Dans hostiam non consecratam pro Eucharistia, est reus idololatriæ; non autem adorantes eam, cum hostia debeat adorari latrïa, sub conditione in habitu, m. q. 80. 6 ad 2.
21. Humilitas refrenat præsumptionem ex reverentia Dei, sed magnanimitas firmat animum contra desperationem, ex adeptione proprii boni. 2 2. q. 161. 2 ad 3. et q. 162. 1 ad 3.			14. Idea practica et speculativa non sunt dtiæ idæ, nisi secunduin rationem, i. q. 15. 3. c.		JEJUNIUM - 1. duplex, s. spirituale, id est, a peccatis, et corporale, jd est ab escis. 2 2. q. 147. 2 ad 1.
22. Humilitas deprimens ad infima, et magnanimitas impellens animum ad magna, non opponuntur, quia utrumque fit recta ratione. 2 2. q. 129. 3 ad 4. et q. 161. L c. ad 3. et 2 ad 3.			15. In ideis est distinctio, et pluralités, quia respiciunt proprias naturas singularum rerum, non autem lex ætema. 1 2. q. 93. 1 ad 1.		2. Jejunium a cibus duplex, s. naturæ, et ecclesiæ. 2 2. q. 147. 1 ad 3. et 3. c. et 6 ad 2. et m. q. 80. 8 ad 4.
23. Magnanimus reputat se dignum magnis, ex dono Dei, et contemnit alios, inquantum deficiunt, humilis autem e converso, 1 2. q. 129. 3 ad 4.			16. Sapientia et ars Dei est tantum una, quia significatur ut quo Deus intelligit. Idæ autem ut quod; ideo sunt plures. i. q. 25. 2 ad 2.		3. Jejunium duplex, s. luctus, i. cum amaritudine peccatorum et præsentis vitæ, et jejunium exultationis. 2 2. q. 147. 4 ad 5.
24. Humilitas reprimat spem, i. spiritum ad alta tendentem. 2 2. q. 161. 4. c.			17. Ratio divinæ sapientiæ, respectu creationis, dicitur idea et ars vel exemplar; sed respectu gubernationis dicitur lex. 1 2. q. 93. l.c.		4. Jejunium est actus virtutis, s. abstinentiæ et temperantiæ elicitive; sed aliarum virtutum imperative. 2 2. q. 3. 1. c. et q. 88. 6. c. et q. 146. prine, et q. 147. 1. 2. o.
HYPERDULIA est potissima species duliæ, ex uniene ad Deum. 2 2. q. 103. 4 ad 2.			18. Idea principaliter significat respectum ad creaturam, ideo dicitur pluraliter; nec est personale, sicut verbum; quia verbum principaliter significat respectum ad dicentem, et ex consequenti ad creaturam: ideo est tantum unum. i. q. 34. 3 ad 4.		5. Jejunium Ecclesiæ est parcimonia victus, abstinentiaque ciborum, secundum Isidorum. 1 2. q. 147. 2 ad 1.
HYPOCRISIS - 1. est simulatio alienæ personæ; ideo semper est peccatum, et est vitium jactantiæ. 2 2. q. 111. 2. o.			19. Idea ut principium factionis est practica; et dicitur exemplar, et omnium quæ aliquando fiunt a Deo; sed ut est principium cognitionis est speculativa; et dicitur ratio, et est omnium quæ cognoscuntur a Deo secundum propriam rationem. i. q. 15. 3. c.		6. Nimis jejunans, vel nimis vigilans, peccat; quia si aliquis in tantum naturæ virtutem debilitet per jejunia, et vigilias, et alia hujusmodi quod non sufficiat debita opera exequi, puta prædicator prædicare, doctor docere, cantor cantare, et sic de aliis, absque dubio peccat; sicut etiam peccaret vir, qui nimia abstinentia se impotentem redderet ad debitum uxori reddendum, et servus in obsequiis, quæ domino debet impendere. i. q. 97. 3 ad 3. et 2 2. q. 10. 12 ad 5. et
2. Hypocrisis non est semper peccatum mortale, nisi sit in nocumentum fidei, vel personæ, vel Ecclesiæ. 2 2. q. 111. 4. c.			20. Quæ nunquam fiunt, habent ideam secundo modo; non autem primo modo, nisi in virtute i. q. 15. 3 ad 2. et q. 18; 4 ad 4.		
			21. Malum non habet ideam in Deo, 1. q. 15. 3 ad 1. et q. 18. 4 ad 4.		
			22. Genera non habent aliam ideam, inquantum exemplar, nisi ideam speciei, i. q. 15. 3 ad 4.		
			23. Particularia habent propriam ideam, præter ideam speciei, contra Platonem, i. q. 15. 3 ad 4.		

q. 88. 2 ad 3. et q. 125. l ad 2. et q. 147. l ad 2. et q. 188. 6 ad 3. et m. q. 40. 2 ad l.

7. Jejunium pulchre commendatur per multos ejus effectus. 2 2. q. 47. l. c. ad l. et m. q. 40. 2 ad 3. et i. Tim. 4. co. 6. principio.

8. Jejunium non est contra libertatem fidelium, sed contra servitutem peccati. 2 2. q. 147. 3 ad 3.

9. Jejunium principaliter sumitur propter tria, scilicet propter comprimendas concupiscentias carnis, propter elevationem mentis, et propter satisfactionem. 2 2. q. 147. 1. 3. 5. c.

10. Jejunium est satisfactorium, quia subtrahit delectationem, addens afflictionem; et impedit peccata futura, debilitando concupiscentiam. 2 2. q. 147. l. 3. 5. 7. c.

11. Christus jejunavit» non ex necessitate, sed ut doceret quam bonum est jejunium, quia scutum est contra diabolum. 2 2. q. 147. 5 ad l. et lii. q. 40. 2 ad 3. et q. 41. 3. c.

12. Christus jejunavit post baptismum, quia baptizatos oportet intendere jejunio, et non lascivia?. 2 2. q. 147. 5 ad 1. et ni. q. 40. 2 ad 3. et q. 41. 3. c.

13. Christus non jejunavit plus quam Moyses et Helias, ut crederetur verus homo. ni. q. 40. 2 ad 3. et q. 41. 3. c.

14. Jejunium ante pascha fit quadraginta diebus, sicut a Christo, Moysē et Helia, quadruplici ratione, s. vel quia secundum Gregorium per hos quadraginta dies virtus Decalogi, per libros quatuor sancti Evangelii impletur; vel quia dignum est» ut carnem nostram quaterdecies affligamus; vel quia in his offerre contendimus decimas dierum; vel quia secundum Augustinum creaturæ invisibili debetur ternarius numerus; sed creaturæ visibili debetur quaternarius, propter calidum, frigidum, humidum et siccum. Unde si denarius numerus ducatur per quaternarium, qui competit corpori, per quod administratio geritur, quadagesimum numerum conficit. 2 2. q. 147. 5. c. et m. q. 40. 2 ad 3.

15. Jejunium quadagesimæ arctius observatur quam alio tempore, quia per illud imitatur Christum. 2 2. q. 147. 8 ad 3.

16. Judæi jejunabant mense quarto, quinto, septimo et decimo, propter aliquas tribulationes tunc habitas. 2 2. q. 147. 5 ad 2.

17. Judæi jejunabant usque ad vesperam, id est, usque ad noctem, quia nocti comparatur status veteris Testamenti; quia post mortem ibant ad limbum tenebrosum, propter peccatum Adæ, per cibum vetitum. 2 2. q. 147. 7. a4 1.

18. Jejunium non est necessarium absolute, sed ex præcepto Ecclesiæ, quia secundum se est pœnale; ideo non est eligibile, nisi inquantum est utile ad aliquem finem. 2 2. q. 147. 3 ad 1. et ni. q. 40. 2 ad l.

19. Jejunium est de præcepto legis naturæ, secundum quod est necessarium ad salutem; sed determinatio temporis ejus et modi est de præcepto Ecclesiæ. 2 2. q. 147. 3. o.

20. Omnes tenentur ad jejunia Ecclesiæ, nisi sint legitime impediti, vel nisi sit evidens causa non jejunandi; ut in pueris et senibus, propter defectum et debilitatem naturæ et hujusmodi. 2 2. q. 147. 4. o. et 7 ad 3.

21. Justi tenentur ad jejunia Ecclesiæ, et ad alia præcepta ejus, sicut et alii. 2 2. q. 147. 4 ad 5.

22. Pueri non tenentur ad jejunia Ecclesiæ, quamdiu sunt in statu augmenti, quod ut in pluribus est in fine tertii septennii; sed exercendi sunt in eis secundum modum ætatis, tamen quandoque in magna tribulatione jubentur pueri et bruta jejunare. 2 2. q. 147. 4 ad 2.

23. Itinerantes et operarii debent jejunare, diminuendo laborem, nisi sit necessitas. 2 2.q. 147, -l ad 3.

24. Pauperes habentes simul sufficiens prandium tenentur jejunare, non autem si paulatim. 2 2. q. 147. 4 ad 4.

25. Transgerdiens præceptum de jejunio ex contemptu, vel impediendo finem, peccat mortaliter, non autem si ex causa rationabili. 2 2. q. 147. 3 ad 2.

26. Jejunia quatuor temporum sunt quasi primitias et expiatio totius anni. 2 2. q. 147. 5. c.

27. Jejunium exultationis non est in præcepto Ecclesiæ, propter quod non est jejunium ab Ecclesia institutum in toto paschali tempore. Jejunium autem afflictionis et luctus non decet tempore lætitiæ, s. tempore paschali, vel in dominicis. ? 2. q. 147. 5 ad 3.

28. Jejunium de se nullo tempore est prohibitum. Tamen jejunans in dominica, contra consuetudinem Ecclesiæ, vel ex superstitione, vel necessarium, sicut Manichæi, peccat. 2 2. q. 147.5 ad 3.

29. Jejunium fit in vigiliis sanctorum, causa preparationis ad devotionem; et causa significationis, quod sancti per afflictiones pervenerint ad gloriam. 2 2. q. 147. 5. c.

30. Conveniens hora prandii tempore jejunii est hora nona: sed hora sexta, alio tempore, quia secundum communem cursum comedendi illa est hora, quia cibus non debet apponi, quousque natura circa cibum præcedentem occupata est. Occupatur autem natura in cibo assumoto dupliciter. Primo digerendo ipsum; et quia digestio fit per calorem naturalem-, ideo illud tempus digestionis est congruum, in quo calor naturalis ad interiora revocatur, s. nox, propter subtractionem radiorum solis, et propter somnum, in quo intenduntur virtutes naturales, secundo cibus jam decoctum deducendo per membra, quibus debet 'assimilari; et ad hoc requiritur, quod calor nutrimentum deducens, usque ad extremas partes corporis evocetur. Calor autem solis calorem naturalem ad exteriora revocat; et ideo quando completur solis ascensus, quod fit hora sexta, quia tunc est circa medium, tunc ejus opus completum est; et ideo tunc est tempus communiter sumendi cibum; et quia jejunium Ecclesiæ debet esse pœnale et satisfactorium, ideo supra hoc aliquid additur: non autem tantum, quod penitus humor cibi præassumpti exsiccetur, aut virtus naturalis penitus debilitetur; unde partito residuo tempore, hora nona occurrit, in qua cibus secundum Ecclesiæ statutum in diebus jejunii sumendus est. 2 2. q. 147. 7. o.

31. Hora prandii in jejunio determinatur secundum grossam æstimationem, licet sit modicum ante vel post nonam; non enim Ecclesia arctare intendit, ad subtilem temporis inspectionem; nec oportet astrolabium accipere, ad horam comestionis cognoscendam; unde sufficit si circa horam illam quam Ecclesia instituit, Jejunans sumat ciburn: etiamsiali quantum propter aliquam necessitatem anticiparet. 2 2. q. 147.

32. Talis taxatio temporis non multum potest alicui nocere cujuscumque conditionis existât: vel si forte propter infirmitatem, vel ætatem, aut aliquid hujusmodi, hoc eis In magnum gravamen cederet, esset cum eis in jejunio dispensandum, vel ut aliquantulum prevenirent horam. 2 2. q. 147. 7 ad 2.

33. Pluries comedens in una die per modum cibi, solvit jejunium, non autem si fiat per modum medicinae. 2 2. q. 147. 6. o.

34. Comestio carnis wlv|t jejunium, non autem esus piscium, vel leguminum, nec potus vini. 2 2. q. 147. 8. o.

35. Ova et lacclinia respirantium, sunt interdita in Jejunio quadragesima-; non autem in aliis, nisi secundum consuetudinem patriæ. 2 2. q. 147. 8. c. ad 3.

36. Electuaria, vel aliæ medicinæ, solvunt jejunium naturæ, non autem jejunium Ecclesiæ, nisi fiat in fraudem. 2 2. q. 147. 6 ad 3.

37. Potus quicumque, etiam aquæ, solvit jejunium naturæ. quia aliquo modo nutrit; non autem jejunium Ecclesiæ, nisi fiat in fraudem. 2 2. q. 147. 6 ad 2. et ni. q. 80. 8 ad 4.

JEPHTE peccavit vovendo et reddendo; sed ponitur in catalogo sanctorum, propter fidem, et devotionem, et victoriam, et probabile est quod pœnluit, licet aliquod bonum figuraret. 2 2. q. 88. 2 ad 2.

JEREMIAS - 1. verbis et mysteriis passionem Christi apertissime prænunclavit, et cum suis passionibus expressissime præfiguravit, m. q. 27. 6. c. fi. ad 2.

2. Jeremias et Moyses considerantes insufficientiam propriam, recusabant non pertinaciter officium, quo digni erant ex gratia Dei. 2 2. q. 133. l ad 4.

IEROTHEUS - 1. doctus est, non solum discens, sed et patiens divina, secundum Dionysium, i. q. 1. 6 ad 3. fi. et 2 2. q. 45. 2. c.

2. Aliquis experitur in seipso gustum divinæ dulcedinis, et complacentiam divinæ bonitatis; sicut de Ierotheo dicit Dionysius, quod didicit divina ex compassione ad ipsa. 2 2. q. 97. 2 ad 2.

JERUSALEM est in medio terræ habitabilis, m. q. 46. 10 ad 1.

JESUS - 1. significat naturam humanam; sed Christus significat naturam divinam.et humanam, ni. q. 16. 5. c. et q. 17. 1. c.

2. Hoc nomen Jesus convenienter impositum est Christo in sua circumcisione, m. q. 37. 2. o.

3. Hoc nomen Jesus est novum et proprium, inquantum significat spirituales et universalem salutem, non autem ut particularem et temporalem. m. q. 37. 2 ad 2.

4. Multa alia nomina Christi significant idem quod Jesus, id est, salutem; m. q. 77. 2 âd 1.

IGNIS - 1. species sunt tres, s. lux, id est, ignis in materia propria, flamma, id est, ignis in humido aereo, et carbo, id est, ignis in sicco terrestri. i. q. 67. 2 ad 2. et l 2. q. 35. 8. c.

2. Ignis non lucet in propria materia, i. in sua sphaera, nec in materia opaca terrestri, nec in sulphure, nec in fumo grosso, nec in inferno, i. q. 66. l ad 5.

3. Ignis inferni cum ut organum divinæ justitiæ ab anima apprehendatur, propter visionem sui, vere animam cruciare dicitur. Suppi, q. 70. 3. c.

4. Conveniens est, mundum, antequam in novitatem gloriæ adducatur, a contrariis dispositionibus purgari. Suppi, q. 74. 1. o.

5. Convenienter per ignem fiet mundi purgatio. Suppi, q. 74. 2. c.

o. Ignis quo hic mundus purgabitur, ejusdem erit speciei cum nostro igne. Suppi, q. 74. 3. o.

7. Cessatio et quies superiorum cælorum vicem purgationis eorum geret. Suppi, q. 74. 4. c.

8. Purgabuntur quatuor elementa a sordibus et infectionibus, quas ab hominum peccatis contraxerunt. Suppi, q. 74. 5. o.

9. Impuritates elementorum, quæ ex eorum permissione proveniunt, per ignem purgabuntur. Suppi, q. 74. 6. c.

10. Cum mortuorum resurrectio judicium præ-

cedere verissimum sit, conflagratio ignis, quantum ad mundi purgationem spectat, Dei judicium præcedat oportet; quantum vero attinet ad illius ignis actum, quo rñalos involvet, Judicium ignis conflagrationem anteibit. Suppi, q. 74. 7. o.

11. Ignis naturaliter aget ante judicium et in bonos et in malos, eos in cinerem resolvendo, sed mali illius ignis actione cruciabuntur, boni vero omnis doloris erunt expertes. Suppi, q. 74. 8. c.

12. Igne conflagrationis involventur reprobi, ut quicquid turpe et foedum fuerit in infernum detrudatur, sicut quicquid pulchrum et nobile reperietur, in regnum cælestē attolletur. Suppi, q. 74. 9. o.

IGNORANTIA - 1. sextuplex, s. invincibilis, affectata in se vel in sua causa, juris, facti, causa actus, et non causa; prima et quarta excusant a peccato in toto; secunda et tertia excusant non m toto; quinta excusat a toto si non sit culpa; sexta vero nec excusat, nec minuit peccatum. l 2. q. 74. l ad 2. et 5. c. ad 1. et q. 76. 3. 4. o. et 2 2. q. 59. 4 ad 1. et m, q. 47. 5 ad 3. et q. 80. 4 ad 5.

2. Ignorantia tripliciter se habet ad actum, s. concomitante^ consequenter id est, volita in se ut affectata, vel in sua causa, s. habitu vel passione ut ignorantia electionis; et anteceden-ter, id est, causa actus. Tertia causa involuntarium simpliciter; secunda secundum quid; prima vero nullo modo, sed tantum non voluntarium. l 2. q. 6. 8. o. et q. 19. 6. c. et q. 76. 3. 4. o.

3. Ignorantia est volita tripliciter, s. directe, ut affectata; indirecte, i. propter negligentiam; et per accidens, id est, consequenter. Prima auget peccatum. Aliæ vero diminuunt. l 2. q. 19. 6. c. .

4. Ignorantia excludit triplicem scientiam, s. qua scitur aliquid esse malum secundum se, vel ut nunc, vel ut fugiendum. l 2. q. 78. l ad 1.

5. Ignorantia habet rationem pœnæ, et non culpæ secundum se; sed ignorantia ex causa, s. ex negligentia discendi, vel ex effectu sequente, est peccatum. l 2. q. 76. 2. o. et q. 84. 4 ad 5. et q. 105. 2 ad 9. et 2 2. q. 53. 2 ad 2.

6. Nescientia est simplex carentia scientiæ; sed ignorantia proprie est nescientia eorum quæ quis est aptus scire et debet. Error autem addit approbationem falsi; sed hæresis ei addit pertinaciam contra fidem, i. q. 101. l ad 2. et l 2. q. 7. 6.

7. Ignorantia electionis dicitur, non quia electio sit scientia, sed quia ignoratur quid sit eligendum. l 2. q. 13. l ad 3.

8. Ignorantia privationis, id est, eorum quæ quis tenetur scire et potest, est peccatum, non autem aliorum. l 2. q. 76. 2. o. et q. 94. 4. c. ad 2. et ad 3.

9. Ignorantia negative poterat esse in natura integra, non autem ignorantia privative, i. q. 12. 4 ad 2.

10. Nulla ignorantia fuit in Christo, in. q. 15. 9. o.

11. Ignorantia negative semper est in angelis, et in aliis beatis, non autem ignorantia privative, quia est pœna. i. q. 12. 4 ad 2.

12. Ignorans non peccat continue, nec ex quolibet non scito per eum, sed tantum cum habet tempus discendi ea quæ scire tenetur et potest. Unde homo non dicitur ignorans, si non intelligit, sicut Deus, sed si non intelligit sicut aptus natus est intelligere. l 2. q. 76. 2 ad 5. et 4 ad 3. et q. 94. 4. c. ad 2. et ad 3.

13. Ignorans gravissime peccat, non propter quantitatem peccati, sed periculi. Vel ignorantia

beneficiorum Dei est gravissima, inter species in- i gratitudinis. 1 2. q. 76. 4 ad 3.

14. Ignorantia aucuius particularis, id est, circumstantiae» quam quis non potest scire debita diligentia adhibita, excusat totaliter a peccato; non autem ignorantia quam causât habitus vel passio, impediens applicationem scientiæ communis ad particularem actum. 1 2. q. 19. 6. c. et q. 77. 7 ad 2. et 2 2. q. 59. 4 ad 1. et m. q. 80. 4 ad 5.

15. Ignorantia non excusat, nec minuit peccatum, nisi secundum quod causât involuntarium. 1 2. q. 19. 6. c. et q. 73. 6. c. et q. 76. 3. 4. o. et q. i7. 7 ad 2. et q. 105. 2 ad 9.

16. Ignorantia præcedéns inclinationem appetitus, causât eam; ideo quanto major est, tanto magis causât involuntarium, et excusat a peccato; non autem ignorantia sequens, sed magis gravat. 1 2. q. 156. 3 ad 1.

17. Ignorantia opposita scientiæ practicæ excusat, vel minuit peccatum, non autem ignorantia electionis, sed constituit peccatum, et opponitur prudentiæ. 1 2. q. 47. 2. c. et q. 88. 2. c.

18. Ignorantia electionis nec excusat, nec minuit, nec causât peccatum, sed sequitur omne peccatum. 1 2. q. 76. 4 ad 1. et q. 78. 4 ad 1.

19. Nulla ignorantia est causa peccati, nisi per accidens, s. illa quæ tollit cognitionem universalem, vel particularem prohibentem peccatum. 1 2. q. 76. 1. o. et 3. c.

20. Agens contra constitutionem vel præceptum papæ propter ignorantiam, non excusatur a peccato, si teneatur et potuerit eam scire, inquantum in ejus notitiam devenit per alios, vel devenire potest, promulgatione facta, quia omnes tenentur eam scire. 1 2. q. 90. 4. c. ad 2. et ad 3.

ILLABI menti convenit soli Deo. m. q. 8. 8 ad 1. et q. 64. 1. c.

ILLEGITIMI. - 1. Liberi qui nascuntur ex simplicis fornicatione, non sunt legitimi, sed solum naturales; qui vel ex stupro vel ex adulterio, nec naturales nec legitimi sunt habendi. Supplem. q. 68. 1. o.

2. Liberi illegitimi duplici damno afficiuntur; unum est quia non admittuntur ad actus legitimos, alterum quod non succedunt in hæreditate paterna, in septima tamen parte succedere possunt naturales filii, spurii vero nulla ex parte, nisi quod eis parentes suppeditare necessaria tenentur. Suppi, q. 68. 2. c.

3. Cum liberi dicantur illegitimi lege positiva, per eamdem etiam legem legitimari possunt. Suppi, q. 68. 3. o.

ILLIBERALITAS magis opponitur liberalitati quam prodigalitas. 2 2. q. 107. 2. c.

ILLUMINATIO - 1. non est motus. 1. q. 53. 3. c.

2. Illuminatio fit in instanti, quia non est motus, sed est terminus motus localis; et lumen non habet contrarium, ideo subjectum ejus est in ultima dispositione, i. q. 53. 3. c. 3d 2. et q. 67. 2. c. et 1 2. q. 113. 7. c. et Hi. q. 75. 7. c.

3. Illuminatio non est motus localis, sed alteratio. i. q. 53. 3 ad 2.

4. Homo non potest illuminare, confortando lumen alterius, quia in eo est debilissimum lumen intellectuale, nisi forte instrumentahter dirigendo, proponendo exempla, vel applicando principia conclusioni. î. q. 117. 1. o.

5. Sacerdos illuminat tradendo sacramenta gratiæ, non autem infundendo gratiam, m. q. 64. 1 ad 1.

6. Omnis qui illuminatur, percipit illuminationem ex parte objecti, non autem semper ex parte principii, i. q. 111. 1 ad 3.

IMAGINATIO - L et sensum nunquam cognoscunt naturam rei, sed tantum accidentia, i. q. 57. 1 ad 2. et m. q. 76. 7. c.

2. Non possumus imaginari quæ nullo modo sentimus secundum totum, vel secundum partem; ideo oecus natus non potest imaginari colorem. L q. 84. 3. c. ii. et. 4. b. et c. fi. et q. 111. 3 ad 1 et ad 2.

3. Sub imaginatione non cadit nisi corpus, i. q. 50, 1. c.

4. Imaginatio cooperatur suo objecto, formando aliquas species, non autem sensus, i. q. 12. 9 ad 2. et q. 78. 4. c. et q. 84. 6 ad 2. et q. 85. 2 ad 3.

5. Imaginatio ægritudinum quandoque causât eas. m. q. 13. 3 ad 3.

6. Bonitas imaginationis est dispositio ad scientiam, quæ est in intellectu. 1 2. q. 74. 4 ad 3. et q. 81. 2. c.

IMAGINATIVA - 1. est idem quod phantasia, i. q. 78. 4. c. et q. 84. 6 ad 2.

2. Imaginativa est altior potentia quam sensus exterior, in quo tamen est maxima certitudo, quia est principium omnis cognitionis humanæ, et semper oportet principia cognitionis esse certiora. 1. q. j0. 3 ad 2.

IMAGO - 1. quælibet est similitudo, et none converso, quia imago addit esse expressum ab alio. i. q. 35. 1. c. ad 1. et 2. c. et q. 93. 1. c. et 9. o.

2. Differentia triplex inter imaginem et similitudinem, s. quia imago pertinet ad formam?, specialem, similitudo autem ad naturam. Imago pertinet ad cognitionem veritatis, quæ est principium demonstrans naturam intellectualem; similitudo autem ad amorem virtutis. Imago pertinet ad potentias, s. memoriam, intelligentiam et voluntatem; similitudo vero ad habitus consequentes, s. innocentiam et justitiam, i. q. 93. 9. o.

3. Imago proprie dicitur, quod procedit ad similitudinem alterius; id autem a quo procedit, dicitur proprie exemplar, improprie autem imago. 1. q. 35. 1 ad 1. et q. 93. 5 ad 4.

4. Ad rationem imaginis non sufficit expressa similitudo secundum genus vel secundum accidens commune, sed requiritur quod sit expressa similitudo secundum speciem vel secundum accidens proprium speciei, et præcipue secundum figuram. 1. q. 35. 1. c. et q. 93. 2. 6. 7. 8. c.

5. Æqualitas est de ratione imaginis perfecte non autem imperfecte, i. q. 93. 1. c.

6. Imago alicujus est in aliquo dupliciter, 1 perfecte, i. in eadem natura, ut filius; et imperfecte, i. in alia natura, ut statua. 1. q. 35. 2 ad 3.

7. Idem est motus in rem ipsam, et in imaginem ejus, inquantum hujusmodi, non autem ut res. 2 2. q. 81. 3 ad 3. et q. 103. 3 ad 3. et m. q. 8. 3 ad 3. et q. 25. 3. c. ad 1.

8. Imago proprie, i. id quod imitatur, dicitur tantum personaliter in divinis, essentialiter autem, improprie, i. id in quo. i. q. 35. 1. o. et q. 93. 5 ad 4.

9. Imago non convenit Spiritui sancto, sed tantum Filio, i. q. 35. 2. o.

10. Imago Dei perfecta convenit soli Filio Dei, sed imago Dei imperfecta convenit soli creatura. 1. q. 35. 2 ad 3. et q. 47. 1 ad 2. et q. 88. 3 ad 3. et q. 93. 1 ad 3.

11. Nulla creatura irrationalis est Dei imago/ vel ad imaginem Dei. r. q. 45. 7. c. et q. 93. 2. 0. et 3. c. ad 1. et 6. c.

12. Homo et angelus sunt ad imaginem Dei, et imago ejus; filius autem Dei est imago tantum. 1 1. q. 3. 1 ad 2. et q. 4. 3. o. et q. 35. 2 ad 3. et

(¶ 45. 7. c. et q, 9L 4 ad I. ct ad 2. et q. 93. L c. fi. et nd 3.

13. Angelus eat simpliciter expressior imago Del quam homo, sed e converso secundum quid. 1. q. 93. 3. o.

14. Imago Del In homine et in angelo, est secundum mentem tantum, j. q. 3. 1 ad 2. et q. 93. 2. c. et 3 ad 2. et 4 ad 1. et 6. 7. o.

15. Imago Dei est aliquo modo In mente, respectu cujuslibet objecti, verius tamen respectu sui, sed verissime respectu Dei. i. q. 93. 8. o.

16. Assignatio Imaginis duplex, s. prima secundum potentias, s. secundum memoriam, intelligentiam, et voluntatem; secunda vero secundum essentiam et habitus consubstantlalles, s. secundum mentem, notitiam, et amorem, i. q. 93. 7. o.

17. Prima assignatio imaginis, s. memoria, intelligentia et voluntas, est secundum potentias. l. q. 93. 7. o.

18. Imago Dei est principaliter secundum actus, sed consequenter secundum potentias, et præcipue secundum habitus. 1. q. 93. 7. c.

19. Imago Dei secundum principale ejus, i. secundum naturam intellectualem, est tam in viro quam in muliere, sed quoad secundarium, s. principium in finem, est tantum in viro. i. q. 93. 4 ad I. et 6 ad 2.

20. Imago prius repræsentat essentiam Dei, et consequenter tres personas, i. q. 93. 5. o. et 6. c.

21. In homine est triplex imago Dei, s. creationis, recreationis, et similitudinis; prima est cujuslibet hominis, secunda justorum tantum, tertia vero beatorum tantum, i. q. 93. 4. o.

22. Imagines Christi et sanctorum fiunt in Ecclesia triplici de causa; primo ad instructionem rudium, qui eis quasi quibusdam libris docentur; secundo ut incarnationis mysterium, et sanctorum exempla magis in memoria nostra maneant; dum quotidie oculis repræsentantur; tertio ad excitandum devotionis affectum, qui ex visis efficacius incitatur quam ex auditis. 2 2. q. 94. 2 ad 1.

IMMISERICORDIA est in subtractione beneficii, sed crudelitas est in excessu puniendi, et unum aliquando ponitur pro alio. 2 2. q. 159. 1 ad 2 et ad 3,

IMMOBILIS quanto creaturæ magis appropinquant Deo, tanto magis sunt immobiles, i. q. 65. 1 ad 1.

IMMOLARI convenit Christo in figuris veteris Testamenti, in. q. 83. 1. c.

IMMUNDITIA. - 1. In lege veteri duplex immunditia prohibebatur, s. spiritualis, i. peccatum; et corporalis, ex aliqua corruptione perfecta, vel in fieri, qua impediiebantur ab exteriori cultu Dei, sicut irregularitate quadam. 1 2. q. 102. 5 ad 4. et ad 5. et ad 6. et 6 ad 1. et q. 103. 2. c.

2. Prima et secunda immunditia expiabatur per sacrificia pro peccato, præter eam quæ causata erat per solum tactum rei immundæ; quia per solam aspersionem aquæ expiationis expiabatur. 1 2. q. 102. 5 ad 4. et ad 5. et ad 6.

IMPASSIBILE - 1. Corpus gloriosum erit plane impassibile. Suppi, q. 82. 1. o.

2. Impassibilitas quantum ad se erit in omnibus æqualis; quantum vero ad suam causam, erit in uno major quam in altero. Suppi, q. 82. 2. c.

3. Impassibilitas non excludit sensus in actu a corporibus gloriosis; sed erunt per susceptionem a rebus quæ sunt extra animam. Suppi, q. 82. 3. o.

4. Sensus odoratus et auditus erunt post resurrectionem in actu, non autem gustus,, nisi forte

per quamdam immutationem linguæ a quodam humore adjuncto. Suppi, q. 82. 4. c.

IMPAVIDITA8 opponitur fortitudini, secundum defectum timoris, timiditas autem secundum excessum ejus. 2 2. q. 126. 2. o.

IMPECCABILIS per naturam non potest fieri aliqua creatura a Deo, sed tantum per gratiam, i. q. 63. 1. c. et 2 2, q. 24. 11. c. principio.

IMPEDIMENTUM. - I. Duplex, s. contrarium, et defectus. l 2. q. 4. 5 ad 4.

2, Homo tripliciter Impeditur a studio divinæ cognitionis, s. propter ineptitudinem, occupationem, et pigritiam. 2 2. q. 2. 4. c.

3. Non impediens malum non peccat, nisi debeat et possit Impedire. 1 2. q. 6. 3. c.

IMPERARE - 1. est actus rationis, præsupposito actu voluntatis. 1 2. q. 17. 1. o. et q. 60. 1. c. fi. et 2 2. q. 47. 8 ad 3. et q. 83. 1. 10. c. et q. 104. I. c.

2. Imperare est ordinare aliquid ad faciendum, aliquid intimando, seu denunciando, non quidem absolute, sed movendo. 1 2. q. 17. 1. 2. 5. o. et 2 2. q. 83. 1. c. et q. 88. 1. c.

3. Actus imperatus et imperium sunt unus actus humanus ut totum, et multa secundum partes. 1 2. q. 17. 4. o. et q. 20. 3. c. ad 1. et in. q. 19. 2. o.

4. Usus rei, ut est in ratione referente rem in finem, est prior imperio et electione, quæ etiam est prior imperio, sed ut subditur potentiæ exequentl, est posterior imperio. 1 2. q. 17. 3. o.

5. Imperare non convenit brutis. 1 2. q. 17.2.0.

6. Virtutes appetitivæ brutorum non sunt imperantes libere, sed secundum naturalem instinctum bruta moventur ad apprehensa. 1 2. q. 11. 2.. c.

7. Voluntas imperat aliis viribus, et etiam intellectui. 1 2. q. 71. 6 ad 2. et 2 2. q. 4. 2 ad 2. et q. 10. 2. c. et q. 58. 8 ad 1.

8. Voluntas dicitur imperare improprie dupliciter, s. interpretative inquantum movet, et ut est de fine. 12,q. I,2ad 1. et 2 2. q. 47. 8 ad 3.

9. IMPERATUM. Quilibet actus, ut est in potestate nostra, subditur imperio rationis. 1 2. q. 17. 6.

10. Actus rationis, quoad exercitium, semper potest imperari, et quoad assensum, præter actum naturalem, non autem quoad apprehensionem veritatis. 1 2. q. 17. 6. o.

11. Actus voluntatis potest imperari. 1 2. q. 17. 5. o.

12. Primus actus voluntatis non potest imperari a ratione, quia non fit ex ordinatione rationis, sed ex instinctu naturæ, vel ex ordinatione superioris causæ, s. Dei. 1 2. q. 1.2 ad 3. et q.*9. 4. c. et q. 17. 5 ad 3. et 6. o.

13. Sensus exteriores non subduntur imperio rationis, quia non possunt sentire, nisi in præsentia sensibilium, i. q. 81. 3 ad 3. et 1 2. q. 17. 7 ad 3.

14. Motus membrorum, inquantum membra moventur a potentiis sensitivis, subduntur imperio rationis, non autem secundum quod moventur a potentiis naturalibus et vegetativis. i. q. 81. 3 ad 2. et 1 2. q. 17. 9. o. et q. 168. 1. c.

IMPERFECTUM. - 1. Ratio cognoscendi imperfectum est ipsum perfectum, i. q. 14. 10 ad 4. et 1 2. q. 100. 6 ad 2.

2. Imperfectio duplex, s. una quæ est de ratione imperfecti, tunc enim oportet quod adveniente perfectione imperfectum excludatur, sicut adveniente aperta visione, excluditur fides, de cujus ratione est, ut sit non apparentium; alia est imperfectio quæ non est de ratione rei imperfectæ, et tunc illud numero idem, quod erat imperfe-

Implete	INDEX III	Incarcerue	Incarnari	INDEX III	Incontinentia
cturn, fit perfectum sicut puer fit vir. 2 2. q. 4. 4 ad L					
IMPLERE voluntatem convenit soli Deo» quia solus Deus movet eam sufficienter ut objectum, i. q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et 1 2. q. 2. 7. 8. c. et q. 3. L c.		4. Corporalia dicuntur esse in aliquo, quia continentur; spiritualia vero, quia continent, i. q. k. l ad 2. et q. 52. 1. fl. et q. 53. l. 2. c. et ni. q. 57. 4 ad 1. et q. 62. 3 ud 3.	INCARNARI - 1. Deum fuit pOMiblle, et conveniens. m. q. 1. l. 0.		3. Inclinationes naturales sunt principia omnium supervenientium. 2 2. q. 155. 2. c.
IMPORTABILE hoc solum videtur in iis, qui ex infirmitate peccant, quod diu perseverant in malo» et ideo dicitur, quod ex longamimitate Dei supportantur; sed hoc ipsum quod aliquis ex superbia peccat, importabile videtur; et ideo per patientiam Dei dicuntur sustineri, qui ex superbia peccant. 2 2. q. 137. 5 ad 4.		5. Non omnes modi in ponuntur ab Aristotele, nisi reductive. 1. q. 42. 5 ad 1.	2. Deum incarnari, fuit necessarium ad reparandum genus humanum, sicut ad bene esse; non autem simpliciter, quia Deus aliter poterat reparare. m. q. 1.2. o.		INCONSIDERATIO est speciale peccatum imprudentiæ, et opponitur rectitudini iudicii in moralibus. l 2, q. 53. 2. c. et 4. o. 5. c.
IMPORTUNITAS est evagatio mentis ad illicita, secundum quod in arce mentis residet, volentis ad diversa se diffundere. 2 2. q. 35. 4 ad 3.		6. Deus est in omni loco dupliciter, s, ut dani esse, virtutem, et operationem locis; et ut Implens ea. h q. 8. 2. o.	3. Si homo non peccasset, probabilius est Deum non fuisse incarnatum, licet incarnari potuisset, m. q. 1. 3. 0.		INCONSTANTIA - 1. est speciale peccatum imprudentiæ, deficiens a præclpiendo bonum propositum, cujus principium est In appetitu, finis autem in intellectu. 2 2. q. 53. 2. c. fi. et 5. o.
IMPOSSIBILITAS - 1. duplex, s. vera et æstimata. 1 2. q. 40. 4 ad 3.		7. Deus est supra omnia, per excellentiam suæ naturæ; et iu omnibus, ut causans esse omnium. 1. q* 8. l ad 1 et ad 3.	4. Christus non meruit incarnationem, nec aliquis punis homo ex condigno, sed tantum ex congruo. l 2. q.,98. 4. c. et ij i. q. 2. 11. o. et q. 24. 3. c. fin.		2. Inconstantia circa abstinentiam a delectabilibus est filia luxuriæ, licet etiam quæ est in terribilibus oriatur ex luxuria. 2 2. . 13. 5 ad 2.
2, Impossibile aliquando pro diffieili sumitur. 2 2. q. 64. 6 ad 3. et 111. q. 80. 1 ad 2. fi.		8. Deus est intimus unicuique rei; sicut esse proprium cujuslibet rei. 1. q. 8. 1. c. fi. et q. 105. 5. c. ii.	5. Incarnatio est generale principium, ad quod omnia officia angelorum ordinantur. J. q. 57. 5 ad 1.		3. Invidia, et ira quæ est principium contentionis, faciunt inconstantiam ex parte appetitus. 2 2. q. 53. 5 ad 2.
IMPRECATIONES in sacra Scriptura intelliguntur quadrupliciter, s. pradicendo, vel temporaliter ad correctionem, vel contra peccatum vel secundum voluntatem Dei. 2 2. q. 25. 6 ad 3. et q. 76. 1. o. et q. S3. 8 ad 1. et ad 2.		9. Deus est in omni re, per essentiam, praesentiam, et potentiam; sed tantum in sanctis per gratiam, in Christo autem solo, per unionem personalem, t. q. 8. 3. o. et q. 43. 3. c. et q. 112. 1. c. et*ni. q. 2. 10 ad 2. et q. 6. l ad 1.	6. Incarnatio Dei principaliter fuit propter liberationem hominis. Hi. q. 1.5. c. et q. 40. 1. c. et q. 43. 3 ad 2. et q. 44. 3. c.		4. Constantia et inconstantia sunt in ratione. 2 2. q. 53. 5 ad 3.
IMPROVIDENTIA et defectus intelligentiæ et solertiæ pertinent ad negligentiam et inconstantiam. 2 2. q. 53. 2. c. fi.		10. Deus magtè est intra animam quam gratia, et quicquid aliud. 1. q. 105. c. fin.	7. Incarnatio Dei fuit ad tollendum omne peccatum, sed principalius peccatum originale, quia extensive majus est peccato actuali, licet intensive sit e converso, m. q. 1,4. o.		INCONTINENTIA - 1. proprie est circa concupiscentias tactus; secundum quid autem est circa honores, divitias, et hujusmodi; improprie vero est circa virtutes; prima est peccatum dupliciter, s. recedendo a ratione, et immergendo se turpibus; secunda tantum primo modo; tertia vero non est peccatum, sed est perfectio virtutum. 2 2. q. 155. z. c. et q. 156. 2. o.
IMPRUDENTIA - l. sumitur tripliciter, s. negative, privative, et contrarie: prima non est peccatum, sed secunda est peccatum, ratione negligentiae: tertia vero secundum se est peccatum mortale, si sit contra præceptum Dei, aliter est peccatum veniale. 2 2. q. 53. 1. o.		11. Nullus modorum in, quos assignat Aristoteles, explicat modum essendi in, qui est in divinis. 1. q. 42. 5 ad 1.	8. Ante Christi incarnationem aliqui per fidem Christi liberati sunt secundum spiritum, a damnatione peccati originalis; sed nemo secundum carnem, l a fomite, m. q. 27. 3. c. et q. 52. 5 ad 2.		2. Species incontinentiæ sunt duæ, s. prævolatio consilii, et debilitas in præconsiliatis. 2 2. q. 157. L c.
2. Imprudentia est generale peccatum participative, non autem essentialiter, cujus sunt triplices partes s. subjective, i. monastica, politica» j et oeconomica; potentiates, id est præcipitatio seu temeritas, inconsideratio» inconstantia, et negligentia; et integreates, quæ reducuntur ad potentiates. 2 2. q. 53. 2. 0.		12. Deitas habitat in Christo corporaliter tripliciter: primo per unionem ad corpus; secundo non figuraliter; tertio secundum triplicem modum, s. communem, specialem, et singularem, in. q. 2. 10 ad 2.	9. Incarnatio facta est convenienti tempore, s. non in principio mundi, nec in fine. l 2. q. 98. 6. c. et m. q. l 5. 6. o.		3. Incontinentia pertinet ad corpus occasionaliter, sed per se causatur ab anima non resistente passionibus. 2 2. q. 156. 1. o.
3. Imprudentia per essentiam est peccatum speciate, cum sit circa actus speciales, s. rationis. 2 2. q. 53. 2. c.		13. Pater est in Filio, et e converso. 1. q. 42. 5. o.	10. Incarnatio comparatur juventuti, propter vigorem et fervorem; senectuti vero, propter numerum annorum, m. q. 1. 6 ad 1.		4. Incontinens vincitur a passionibus, non quidem cogentibus, sed vehementer impellentibus, et propter negligentiam. l 2. q. 77. 2. o. et 2 2. q. 156. 1 ad 3. et 2 ad 2.
4. Imprudentia cum suis vitiis oritur ex luxuria. 2 2. q. 53. 6. 0.		14. Filius Dei est magis in Patre, et e converso, quam homo in Filio Dei. ni. q. 2. 9 ad 4.	11. Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit. m. q. 1. l ad 1. et q. 2. 6 ad 1.		5. Incontinens ante consilium est ex impetu passionis, propter velocitatem, ut in cholericis; vel propter vehementiam, ut in melancholicis, qui propter terrestrem complexionem vehementissime inflammantur, sed post consilium est propter mollitiem complexionis, ut in flegmaticis. 2.2. q. 156. 1 ad 2.
IMPUDICITIA est circa oscula, tactus, et alios l actus circumstantes actum venereum. 2 2. q. 154. l ad 5.		15. Omnia bona et mala sunt in scientia Dei, sed tantum bona sunt in Deo, et tantum tres personæ, proprietates, et attributa sunt in essentia Dei. i. q. 18. 4 ad 4. et q. 39. 8. c. fi.	12. Justitia, bonitas, virtus, potentia, et sapientia Dei ostensæ sunt per incarnationem ejus, m. q. 1. l. c.		6. /Mulier non dicitur continens, nec incontinens, quia raro habet firmum iudicium rationis, propter debilitatem complexionis. 2 2. q. 156. 1. ad 1. et ad 2.
IMPUGNARE - 1. inimicos, ut cessent a peccatis, est licitum, quia cedit in bonum eorum, et amicorum. 2 2. q. 83. 8 ad 3.		16. Ea quæ in creaturis sunt divisim et multipliciter, in Deo sunt unite et simpliciter. 1. q. 14. l ad 2. et q. 26. l ad 1. et q. 47. l. c. fi. et q. 57. l c. et q. 91. 1. c. et 1 2. q. 18. 1. c. et 2 2. q. 183. 2. c.	INCAUTELA et incircumspectio includuntur sub inconsideratione. 2 2. q. 53. 2. c. fi.		7. Incontinens peccat ex passione, errans circa particulare, ut nunc; ideo sanabilior est, et minus malus intemperato, quia intemperatus peccat ex habitu, errans circa ultimum finem. l 2. q. 78. 4. c. et 2 2. q. 156. 3. o.
2. Impugnatio veritatis agnitæ est species peccati in Spiritum sanctum. 2 2, q. 142. c.		17. Creaturæ habent verius esse in Deo quam in se. 1. q. 18. 4 ad 3.	INCESTUS - 1. est cum persona consanguinea vel affini coitus prohibitus, quadruplici ratione, s. primo quia naturaliter homo debet quamdam honorificentiam parentibus, et per consequens aliis consanguineis; secundo quia personas sanguine conjunctas necesse est ad invicem simul conversari; tertio quia per hoc impediretur multiplicatio amicorum; quarto quia cum naturaliter homo consanguineam diligat, si adderetur amor qui est ex commixtione venerea, fieret nimius ardor amoris, et maximum libidinis incentivum, quod castitati repugnat. 2 2. q. 154. 1. c. et 9. 0.		8. Libido concupiscibilis est major in incontinente quam in intemperato, sed e converso de libidine voluntatis. 2 z. q. 156. 3 ad 3.
3. Impugnatio peccati est vincenda dupliciter, s. fugiendo, vel resistendo: fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati incentivum, sicut est in luxuria; resistendo autem, quando cogitatio perseverans tollit incentivum peccati quod provenit ex aliqua levi apprehensione: et hoc contingit in accidia. 2 2. q. 35. 1 ad 4. et q. 53. 6 ad 1. et q. 142. 3. c.		18. Omnia sunt in omnibus, d. superioria in inferioribus causaliter: sed e converso participative secundum rationem communem tantum; iq Deo autem, secundum rationem propriam. l. q.55. 1. c. ad 3. et q. 57. l. c.	2. Incestus est determinata luxuriæ species. 2 2. q. 154. 1. c. et 9. o.		9. Incontinens iræ audit rationem, sed imperfecte; incontinens autem concupiscentis totaliter eam non audit. 2 2. q. 53. 6 ad 1. et q. 156. 4. c. ad 2.
IMPURITAS - 1. est ex mistione vilioris. 2 2. q. 7. 2. et q. 81. 8. c.		19. Quælibet creatura est in Deo dupliciter, s. ut in conservante, et ut in virtute causæ agentis, i. q. 8. 1. o. et q. 79. 2. c. et q. 80. 1. c.	3. cum ex incestu, quo quis cognoverit uxoris consanguineam, quædam contrahatur affinitas ante contractum matrimonium, etiam post sponsalia extali incestu impeditur matrimonium; post contractum vero minime, sed tantum sic pecans Jure privatur petendi debitum. Suppi, q. 58. 4. 0.		10. Incontinentia iræ est pejor ratione mali accidentis quam incontinentia concupiscentis, sed ratione passionis est e converso quadruplici ratione, s. primo quia motus 1rs participat aliqualiter rationem, sed motus concupiscentis totaliter est secundum sensum, et nullo modo secundum rationem; secundo quia motus irs magis consequitur corporis complexionem; tertio quia ira quærit manifeste operari, sed concupiscentia quærit latebras, et dolose subintrat; quarto quia concupiscens delectabiliter operatur, sed iratus, quasi quadam tristitia præcedentè coactus. 2 2. q. 155. 4. o. et q. 158. 4. c.
2. Impuritas creaturæ rationalis est ex hoc, quod temporalibus per amorem se subicit; sicut puritas ejus est in elevando se in Deum. 2 2. q. 7. 2. c. et q. 81. 8. c.		20. Creaturæ sunt in Deo dupliciter, s. ut in conservante, et ut in cognoscente; secundo modo sunt vita et essentia Dei, non autem primo modo. L q. 18. 4 ad 1.	INCINERATIO non convenit corpori Christi, ill. q. 51. 3. o. et q. 53. 1. c. ad 1.		11. Incorporalia in loco non esse, est communis animi conceptio, apud sapientes tantum, i. q. 2. 1. c. ct q. 52. 1 ad 1.
3. Aliquid dicitur esse in duobus vel in pluribus dupliciter, s. æqualiter, vel secundum prius et posterius. l 2. q. 56. 2. c, fi.		21. In Deo sunt multa secundum rationem, quorum aliqua prius cadunt in intellectu nostro quam alia. i. q. 44. 4 ad 4.	INCIPERE - 1. significat esse nunc, et non prius; ideo ab inferiori ad suum superius cum eo non valet consequentia. 111. q. 16. 9 ad 2.		
		INÆQUALITAS rerum est a Deo, quia sicut divina sapientia causa est distinctionis rerum, propter perfectionem universi, ita et inæqualitatis; non enim esset perfectum universum, si tantum unus gradus bonitatis inveniretur in rebus. J. q. 47. 2. o. et q. 65. 2 ad 3,	2. Formæ incipiunt esse actu, et desinunt per accidens tantum, s. ad generationem et corruptionem compositi, i. q. 45. 8. c. ad 1.		
		INCANTATIO est superstitiosa et illicita, si continet aliquid ad dæmōnes pertinens, vel nomina ignota, vel aliqua falsa vel vana, vel aliqua signa præter crucem. 2 2. q. 96. 2. 4. o.	INCLINATIO. - 1. Quælibet inclinatio naturæ, vel voluntatis, est tantum a Deo. 1. q. 103. 8. c. et q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. fi. et q. 111. 2. c. tf l 2. q. 9. 6. c. et 2 2, q. 26. 6. c.		
		INCARCERARE hominem, vel ligare, vel qualitercumque detinere, est illicitum, nisi fiat secundum ordinem justitiæ, vel in poenam, vel ad cautelam alicujus mali vitandi. 2 2. q. 65. 3. 0.	2. Omnis Inclinatio est ad simile sibi, et conveniens. l 2. q. 8. 1. c./		

Incorporari	INDEX III	Infidelis	Infidelitas	INDEX III	Infinitem
<p>INCORPORARI Christo contingit dupliciter, s. numero, et merito. 2 2. q. 1. 9 ad 3.</p> <p>INCORRUPTIBILE triplex, s. naturale ex parte materiæ, l. carens matena; vel habens materiam in potentia ad unam tantum formam, vel gloriæ ex forma, vel innocentia ex agente. 1. q. 97. l. c.</p> <p>INCUBUS dicitur daemon coiens cum muliere; succubus autem, dæmon coiens cum viro. i. q. 51. 3 ad 6.</p> <p>INDIGESTIO contingit præter ordinem virtutis nutritivæ, ex aliquo impedimento, puta ex grossitie cibi, vel frigiditate, vel caliditate, vel hujusmodi. l. q. 103. 7. c. et q. 115. 6 ad 3.</p> <p>INDIGNATIO est filia iræ. 2 2. q. 37. 2 ad 1. et q. 41. 2. o. et q. 158. 7. o.</p> <p>INDITUM duplex, s. pertinens ad naturam, et per gratiam; primum convenit legi naturæ, secundum autem legi novæ. l 2. q. 106. l ad 2.</p> <p>INDIVIDUUM - 1. est id quod indivisum est in se, et divisum a quolibet alio, ultima divisione. l. q. 29. 4. c.</p> <p>2. Pars in toto est individuum, ut manus, i. q. 29. 1. 2. c. et m. q. 16. 12 ad 2.</p> <p>3. Individuum ut sic est divisum ab omnibus aliis, i. q. 13. 9. c.</p> <p>4. Hæc nomina individuum, particulare, et singulare, dicuntur de partibus, ut de manu; ideo in Christo possunt dici multa esse individua, secundum numerum partium ejus. i. q. 29. 1.2. c.</p> <p>5. Omne nomen individui est incommunicabile re et ratione, nisi secundum similitudinem. l. q. 13. 9. c.</p> <p>6. Duo sunt de ratione individui, s. incommunicabilitas, et non posse esse in pluribus, m. q. 77. 2. c.</p> <p>7. Compositum ex materia et forma determinata est individuum, i. q. 30. 4. c.</p> <p>8. In incorruptibilibus est tantum unum individuum unius speciei, quia species sufficienter servatur in uno. i. q. 47. 2. c. et q. 119. 1. c.</p> <p>9. Individuum duplex, s. individuum vagum, et individuum signatum, i. q. 30. 4. c.</p> <p>10. Principium indivduationis in rebus materialibus est duplex, s. materia prima, et quantitas dimensiva. ni. q. 77. 2. c.</p> <p>II. Materia est principium individuationis. i. q. 3. 3. c. et q. 39. l ad 3. et 2. c. et q. 54. 3 ad 2. et q. 56. l ad 2. et q. 75. 4. 5. c. et q. 85. 1. c. et 3 ad 4. et q. 86. l. 3. c. et l 2. q. 63. 1. c.</p> <p>12. Forma receptibilis in materia individuatur per materiam; quæ autem non est receptibilis in materia individuatur per seipsam. i. q. 3. 2 ad 3. et 3. c. et q. 13. 9. c. et in. q. 77. 2. c.</p> <p>13. Hæ carnes, et hæc ossa, et hæc anima, sunt principia individuancia hominum, i. q. 29. 2 ad 3. et 4. c. et q. 30. 4. c. et q. 33. 2. c. et q. 75. 4. c. et q. 83. l ad 2.</p> <p>14. Individua composita substant ratione materiæ, sed subsistunt ratione formæ. i. q. 29. 2 ad 5.</p> <p>15. Individuatio quantum ad incommunicabilitatem est in Deo, non autem quantum ad materiam. i. q. 3. 2 ad 3. et q. 29. 3 ad 4.</p> <p>16. Dimensio dupliciter individuatur, s. ratione subjecti, sicut et alia accidentia, et retione situs. 2 2. q. 24. 5 ad 1. et m. q. 77. 2. c.</p> <p>17. Substantia individuatur per seipsam, ideo individuum ejus habet speciale nomen, s. hypostasis, non autem accidentia, quia individuantur per subjectum, i. q. 29. 1. c. et q. 39. 1.2. c.</p> <p>18. Omne individuum substantiæ dicitur hypostasis, secundum proprietatem nominis, secundum usum autem, sola individua rationalis naturæ. i. q. 29. 2 ad L</p>	<p>19. Singulare, particulare et individuum sunt in quolibet genere entis, sed suppositum, hypostasis, res naturæ, et persona, sunt in solo genere substantia», i. q. 29. 1.2. c.</p> <p>INDIVISIBILE - 1. duplex, s. terminus continui, et extra genus eius; secundum potest esse simul in pluribus locis, temporibus, et partibus, non autem primum. 1. q. 8. 2 ad 2. et q. 52. 2. c. et q. 53. l ad I.</p> <p>2. Indivisibile triplex, s. actu, ut continuum, per speciem, ut ratio hominis, ut in potentia, ut punctus; primum et secundum prius cognoscitur quam divisio, tertium autem posterius. 1. q, II. 2 ad 4. et q. 85. 8. o. et q. 87. 3. c.</p> <p>INDULGENTIÆ - 1. valent quæ merita supererogationis Christi et sanctorum sunt, non modo ab injunctis in hoc sæculo pro peccatis contritis et confessis, poenitentiis; sed ad absolutionem a poenis in futuro sæculo pro peccatis in purgatorio exolvendis.* Suppi, q. 25. 1. o.</p> <p>2. Indulgentiæ tantum valent quantum prædicantur, si ab habente potestatem, fidelibus Christi vivis membris, ad honorem Dei et proximi utilitatem conferantur. Suppi, q. 25. 2. c.</p> <p>3. Licet pro temporali subsidio ad spiritualia ordinato indulgentias conferre, non autem pro temporali simpliciter. Suppi, q. 25. 3. o.</p> <p>4. Non omnes sacerdotes, sed solus episcopus potest indulgentias facere. Suppi, q. 26. 1. c.</p> <p>5. Possunt indulgentias facere etiam non sacerdotes. Suppi, q. 26. 2. o.</p> <p>6. Solus papa plenarias indulgentias pro libito suæ voluntatis, legitima tamen existente causa, facere potest; cæteri autem episcopi, quantum sibi a papa taxatum fuerit. Suppi, q. 26. 3. o.</p> <p>7. Potest prælatus in peccato mortali existens indulgentias facere. Suppi, q. 26. 4. c.</p> <p>8. Mortalibus criminibus obnoxiiis nullatenus indulgentiæ prosunt, sed contritis et confessis. Suppi, q. 27. 1. c.</p> <p>9. Non tantum laicis, sed etiam religiosis indulgentiæ prosunt. Suppi, q. 27. 2. o.</p> <p>10. indulgentiam minime consequuntur, qui id non efficiunt, pro quo indulgentiæ dantur. Suppi, q. 27. 3. o.</p> <p>11. Tametsi non possit prælatus sibi indulgentiam facere, aliis tamen concessa, pro se etiam uti potest. Suppi, q. 27. 4. o.</p> <p>INDUSTRIA duplex, s. una de necessariis ad salutem, alia de iis quæ sunt ad bene esse; prima est in omni existente in gratia, non autem secunda. 2 2. q. 47. 13 ad 3. et 14 ad 1.</p> <p>INFAMIA - 1. publica tenet locum accusatoris, in denunciatione vero non intenditur punitio peccantis, sed emendatio. Et ideo nihil agitur contra eum cujus peccatum denuntiatur, sed pro eo. Et ideo ibi non est necessarius accusator. 2 2. q. 67. 3 ad 2.</p> <p>2. L'no infamato, aliquando alii infamantur, quia, secundum Augustinum, cum de aliquibus qui sanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falsi sonuerit, vel veri patuerit, instant, sagtagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur. 2 2. q. 33. 7. c. fi. ad 3.</p> <p>INFIDELIS - 1. non debet permitti habere dominium novum super fideles, sed tantum antiquum, quo etiam privari potest; sed permittit Ecclesia, quod infideles accipiant a fidelibus ministerium in aliquo artificio; nam servi subiiciuntur dominis suis ad totam vitam, et subditi præfectis, ad omnia negotia, sed ministri artificum subiiciuntur eis ad aliqua specialia opera; unde periculosius est, quod infideles accipiant dominium, vel prælationem super fideles, quam quod accipiant ab eis ministerium in aliquo ar-</p>	<p>tificio; et Ideo secundum permittit Ecclesia, non autem primum. 2 2. q. 10. 10. o.</p> <p>2. Res Infidelium si ipsi delinquant, licet auferre per vim, auctoritate publica, non autem auctoritate privato. 2 2. q. 10. 10. c. et q. 66. 8 ad 2.</p> <p>3. Infideles qui nunquam fuerunt de fide Ecclesiæ, s. Judæi et pagani, non reputantur hæretici, licet perversam fidem habeant, sunt tamen compellendi a fidelibus, si adsit facultas, ut fidem non impediant, vel blasphemiiis, vel malis persuasionibus, vel etiam apertis persecutionibus. 2 2. q. 10. 8. o.</p> <p>4. Infideles vero qui aliquando sumpserunt fidem, s. hæretici, debent cogi ad fidem; non autem alii, s. Judæi et pagani. 2 2. q. 10. 8. o.</p> <p>5. Non omnes actus infidelium sunt peccata, sed aliqui actus eorum sunt boni, ex essentia, objecto, vel circumstantiis, et placent Ded, nullus tamen est meritorius. 2 2. q. 10, 4. o. et q. 23. 7 ad 1.</p> <p>6. Nullum peccatum veniale potest esse in infideli, antequam peccet mortaliter. l 2. q. 89. 6. o.</p> <p>7. Primi motus non sunt peccata mortalia fidelis, nec infideli. l 2. q. 89. 5. o. et 2 2. q. 158. 2 ad 3.</p> <p>8. Gravius peccat fidelis quam infidelis, in eadem specie peccati, simpliciter autem est e converso. l 2. q. 73. 8. c. fi. et q. 89. 5. c. et 2 2. q. 10. 3 ad 3.</p> <p>9. Et infideles contemnunt fidem, si fidelium defectus cognoscant. 2 2. q. 10. 10. c.</p> <p>10. In illis infidelibus qui temporaliter Ecclesiæ vel ejus membris subjacent, statuit Ecclesia, ut servus Judæorum, cum fuerit factus Christianus, statim a servitute liberetur, nullo pretio dato, et similiter si infidelis existens, fuerit emptus ad servitium, etc. In illis autem infidelibus, qui temporaliter Ecclesiæ, vel mefnbris non subjacent, jus dominii, et prælationis, et dictorum Ecclesia non statuit, licet possit statuere de jure, et hoc facit ad scandalum vitandum, ne nomen Domini et doctrina blasphemetur. 2 2. q. 10. 10. c. fi. et q.-66. 8 ad 2.</p> <p>INFIDELITAS - 1. sumitur dupliciter, s. negative, et contrarie, i. repugnando, vel contemnendo; et est peccatum, non autem primo modo, sed est pœna. 2 2. q. 10. 1. o. et fi. et q. 34. 2 ad 2.</p> <p>2. Ratio infidelitatis perficitur in contemptu; ideo est in voluntate ut in causa, sed est in intellectu ut in subjecto. 2 2. q. 10. 1. c. et 2. o.</p> <p>3. Species infidelitatis sunt tantum tres, s. paganorum, Judæorum, et hæresis. 2 2. q. 10. 5. o. et q. 11. 1. c. et q. 94. l ad 1.</p> <p>4. Infidelitas hæreticorum est gravior quam Judæorum, et hæc quam paganorum. 2 2. q. 10. 6. o.</p> <p>5. Infidelitas est gravissimum omnium peccatorum circa mores, non autem peccatorum contra virtutes theologicas. 2 2. q. 10. 3. o. et q. 13. 3. c. et q. 39. 2. o. et m. q. 80. 5. c.</p> <p>6. Infidelitas est ultimum peccatorum, ad quam homo quandoque per alia peccata perducitur. 2 2. q. 162. 7 ad 3.</p> <p>7. Infidelitas, secundum quod est peccatum, oritur ex superbia. 2 2. q. 10. l ad 3.</p> <p>8. Infidelitas est in intellectu subjective, sed est in voluntate imperative, ideo actus ejus est demeritorius. 2 2. q. 10. 2. c.</p> <p>9. Inter infideles verum est matrimonium, quamvis non ita perfectum sicut inter fideles. Suppi, q. 59. 2. c.</p> <p>10. Cum inter infideles verum matrimonium sit, non propterea dissolvitur ejus vinculum, quod</p>	<p>alter conjugum ad fidem convertitur altero in infidelitate manente; solvi tamen potest et quoad habitationem et debiti solutionem, si nulla adsit correctionis spes. Suppi, q. 59. 3. o.</p> <p>11. Conversus ad fidem potest dimittere uxorem, nec sectim cohabitare, cum converti non vult, nec illi debitum reddere tenetur. Suppi, q. 59, 4. c.</p> <p>12. Vir discedens ab infideli uxore, nolente cohabitare, sine creatoris contumelia, potest illam dimittere et alteram ducere; si autem velit pacifice cohabitare, potest quidem illam dimittere, non autem aliam ducere. Suppi, q. 59. 5. c.</p> <p>13. Conjugium si ratificatum fuerit, quantum ad vinculum spectat, nulla ex causa solvi potest, alioquin potest dirimi infidelitate, non adulterio, verum quantum ad actum dirimi potest, fornicatione cum corporali tum spirituali, propter cætera vero vitia, nequaquam, nisi ad tempus, castigandi sui causa. Suppi, q. 59. 6. o.</p> <p>INFINITUM - 1. Nihil præter Deum est infinitum actu, nec potest esse, etiam per potentiam Dei, nec secundum essentiam, nec secundum esse, nec secundum virtutem seu potentiam, nec secundum magnitudinem, nec secundum multitudinem. 1. q. 7. 2. 3. 4. o. et q. 45. 5 ad 3. et q. 50. 2 ad 4. et q. 86. 2. c.</p> <p>2. Non inconveniens est aliquid creatum sic esse infinitum, quod non finiatur ab alio. i. q. 10. 5 ad 4. et q. 50. 2 ad 4.</p> <p>3. Infinitum secundum essentia rationem est solus Deus, mz q. 10. 3 ad 3.</p> <p>4. Id quod est simpliciter et omnibus modis infinitum, non potest esse nisi unum, sed secundum aliquid possunt esse plura, m. q. 10. 3 ad 3.</p> <p>5. Si esset infinitum numero vel continuitate, esset finitum secundum esse et essentiam, et esset mensurabile a scientia Dei. i. q. 7. 2. c. et q. 14. 12 ad 3. et in. q. 10. 3 ad 2.</p> <p>6. Infinitum est in divisione magnitudinis, non autem in appositione, i. q. 7. 3 ad 3.</p> <p>7. Infinitum non est substantia, sed accidit rebus, ideo sicut multiplicatur secundum subjecta, ita et proprietas ejus. ni. q. 10. 3 ad 3.</p> <p>8. Ratio infiniti privative convenit quantitati, non autem negative. l. q. 7. l ad 2.</p> <p>9. Infinitum materiale convenit quantitati, non autem infinitum formale, i. q. 7. l ad 2. et 3 ad 3. et ad 4. et q. 25. 2 ad 1. et m. q. 10. 3 ad 1.</p> <p>10. Infinitum repugnat cuilibet speciei magnitudinis, non autem magnitudini in communi, i. q. 7. 3 ad 2.</p> <p>11. Infinitum duplex, s. negative dictum, et privative, m. q. 10. 3 ad 1.</p> <p>12. Infinitum duplex, s. secundum materiam et secundum formam, i. q. 7. 1. o. et q. 25.2 ad 1. et q. 86. 2 ad 1. et m. q. 10. 3 ad 1.</p> <p>13. Infinitum duplex, s. simpliciter, et secundum quid. i. q. 7. 2. c.</p> <p>14. Infinitum secundum quid duplex, s. in potentia ad infinitas formas, ut materia, vel non limitatum per materiam, ut intelligentia. i. q. 7. 2. o.</p> <p>15. Id quod est infinitum uno modo, potest esse finitum alio modo. m. q. 10. 2 ad 2.</p> <p>16. Virtus infinita non potest esse in magnitudine, L q. 25. 2 ad 3. et q. 105. 2 ad 3.</p> <p>17. Infinitum comprehenditur ab infinito, quia nihil ejus est extra cognoscentem, non autem attingendo fines ejus. i. q. 14. 3 ad 1. et ad 2. et 12 ad 1. et ad 2.</p> <p>18. Nullus intellectus cognoscit infinitum in quantum hujusmodi, scilicet numerando partem post partem, i. q. 14. 12 ad 1. et q. 86. 2. o. ct m. q. 10. 3 ad 1. '</p>		

Infirmitas	INDEX III	Injustitia	Innascibilitas	INDEX III	Instructio
<p>19. intellectus noster dicitur intelligere infinita, inquantum intelligit universale, continens infinita in potentia. L q. 7. 2 ad 2, et q. 14. 12. c. fi. et o. 86.2 ad 3. et 1 2. q. 30. 4 ad 2. et q. 111. 10. 3 ad 2.</p> <p>20. Infinitum secundum materiam est ignotum, non autem infinitum secundum formam. L o. 12. 1 ad 2. et q. 86.2 ad 1. et iii q. 10.3 ad 1.</p> <p>21. Infinitum materiale est impenectiū. sed infinitum formale est summe perrectum. 1. q. 7. 1 c. ad 1. et q. 25. 2 ad 1.</p> <p>22. Infinito simpliciter quoad omnia, nihil potest esse majus, sed infinito secundum aliquid determinatum, est aliquid majus extra illum ordinem, non autem in illo ordine, m. q. 10. 3 ad 3.</p> <p>23. In entibus per accidens itur in infinitum, non autem in entibus per se. i. q. 46. 2 ad 7. et 1 2. q. 1. 4. o.</p> <p>INFIRMITAS - 1. in malis voluntariis subest potestati hominis; ideo non tollit, nec minuit rationem cuius. 1 2. q. 21. 2 ad 3.</p> <p>2. Infirmitas animæ, ex qua dicitur aliquod peccatum, est passio ejus, non moderata a ratione. 2 2. q. 77. 3. o. et q. 85. 3 ad 4.</p> <p>3. Infirmitas alleviat peccatum, inquantum diminuit voluntarium. 1 2. q. 47. 2. c. et q. 73. 6. c. et q. 77. 6. 7. o. et q. 88. 2. c. et q. 105. 2 ad 1. et 2 2. q. 14. 3. c. et q. 150. 4 ad 3. et q. 154. 3 ad 1.</p> <p>4. Peccatum ex infirmitate imputatur homini ad peccatum mortale, inquantum fuit in potestate ejus reprimere passionem. 1 2. q. 77. 7. 8. o.</p> <p>INGENITUM - 1. sumitur tripliciter, s. negative extra genus, et in genere Dei, et in genere principii divini; primum convenit etiam creaturis non generatis, secundum Spiritui sancto, tertium autem ex notio patris tantum, i. q. 33. 4. o.</p> <p>2. Ingenitum per duplex, N. est increatum, seu æternum; persimplex autem N. genitum est non generatum. 1. q. 33. 4 ad 3.</p> <p>3. Ingenitum et innascibilitas nihil ponunt de intellectu eorum, sed aliquid præsupponunt. L q. 33. 4 ad 1.</p> <p>4. Pater in divinis potius dicitur ingenitus quam inspiratus, triplici ratione: s. prima est, quia processio Spiritus sancti secundum ordinem naturæ præsupponit generationem Filii; secunda quia per hoc quod dicitur Ingenitus, secundum quod est notio Patris, tollitur omnis modus consequendi generationem. Hoc enim convenit Patri Inquantum est generationis principium, ut nullo modo generationem consequatur; tertia quia negatio ingeniti fundatur super rationem principii, i. q. 33. 4 ad 5.</p> <p>INGENIUM. Velocitas ingenii pertinet ad perfectionem hominis, quoad bene esse ejus. 1 2. q. 4. 5. c. et 1. o.</p> <p>INGRATITUDO - 1. quælibet est peccatum, quia tollit debitum gratitudinis, quod est debitum honestatis. 2 2. q. 107. 1. o.</p> <p>2. Ingratitudo pertinet ad primam et secundam speciem superbiæ. 2 2. q. 162. 4 ad 3.</p> <p>3. Ingratitudo est speciale peccatum, ratione contemptus beneficii, sed est circumstantia, respectu aliorum peccatorum. 2 2. q. 107. 2. o. et in. q. 88. 4. o.</p> <p>4. Ingratitudo est peccatum mortale, et aliquando veniale. 2 2. q. 107. 3. o.</p> <p>5. ingratitude proveniens ex peccato mortali habet perfectam rationem ingratitudeinis, sed proveniens ex veniali imperfectam. 2 2. q. 107. 3. c. ad 1.</p> <p>6. Oblivio beneficii ex natura excusat ab ingratitudeine, non autem oblivio ex negligentia,</p>	<p>nec impotentia récompensant!! beneficium, quia ad gratitudinem sufficit bona voluntas, ubi decet facultas. 2 2. q. 106. 3 ad 5. et q. 107. 1 ad 2.</p> <p>7. Ingratitudo non est respectu adjuvantia peccare, quia non confert beneficium; ideo non debetur ei gratiarum actio. 2 2. q. 107. 1 ad 1.</p> <p>8. Ingratus dicitur dupliciter, s. per solam omissionem actus gratitudinis, et per actum contrarium gratitudinis. 2 2. q. 107. 2. 3. c.</p> <p>9. Gradus ingratitudeinis triplex, s. non retribuere, dissimulare, et pessimus ex negligentia oblivisci; sed reddere mala pro bonis, reducitur ad primum. Vituperare benefactum, ad secundum; sed id reputare malefactum, ad tertium. 2 2. q. 107. 2. 3. c.</p> <p>10. Ingratitudo contra Deum contingit dupliciter, s. agendo contra beneficium ejus, per quodcumque peccatum mortale, et agendo contra formam ejus quadrupliciter, s. per odium proximi, per apostasiam a fide, per contemptum confessionis, et per dolorem de poenitentia præterita; ideo per ingratitudeinem horum, specialiter peccata dimissa redeunt, m. q. 88. 2. o.</p> <p>11. Ingratus meretur privari beneficio; tamen dans beneficium non debet ei subtrahere, ne fiat peior. 2 2. q. 107. 4. o. et q. 122. 5 ad 4.</p> <p>12. Ingratitudo non incurritur per peccatum veniale, nec peccata dimissa redeunt, quia peccatum veniale non est contra Deum, sed præter eum. in. q. 88. 2 ad 2.</p> <p>13. Peccata venialia redeunt per ingratitudeinem, sicut et peccata mortalia; quia remissio utrorumque adscribitur beneficio Dei contempti, per recidivum, m. q. 88. 2 ad 2.</p> <p>14. Similiter est de peccato originali, m. q. 88. 2 ad 2.</p> <p>15. Peccata dimissa redeunt per recidivum quantum ad effectum, quia ex peccatis dimissis relinquitur in peccatis sequentibus deformitas quædam ingratitudeinis, non autem redeunt quantum ad priorem maculam, vel reatum, m. q. 88. 1. o. et 2. 3. c.</p> <p>16. Per sequens peccatum non reddit tantus reatus quantus erat omnium peccatorum præteritorum, sed secundum quantitatem contemptus in ingrato, m. q. 88. 3. o.</p> <p>17. Ingratitudo secundum quam peccata redire dicuntur, incurritur ex quolibet peccato, quia omne peccatum est contra Deum; ideo talis ingratitude non est speciale peccatum. 2 2. q. 107. 1 ad 1. et ni. q. 88. 4. o.</p> <p>INHUMANITAS - 1. est idem quod obduratio contra misericordiam. 2 2. q. 118. 8 ad 3. fi.</p> <p>2. Inhumanitas est filia avaritiæ, sicut et obduratio contra misericordiam. 2 2. q. 118. 8. c.</p> <p>INIQUITAS proprie est in proximum, sed peccatum est in seipsum, improprie vero sunt idem. 1 2. q. 33. 1 ad 1. et q. 110. 4 ad 4.</p> <p>INJUSTITIA - 1. duplex, s. illegalis, opposita justitiæ legali, alia secundum inæqualitatem ad alterum; prima est generalis intentione, et specialis objecto; secunda vero est specialis utroque modo. 2 2. q. 58. 5 ad 3. et q. 59. 1. o. et q. 79. 2 ad 1.</p> <p>2. Injustitia semper est ad alterum. 2 2. q. 59. 3 ad 2.</p> <p>3. Faciens injustum ex electione est injustus, non autem si præter intentionem, s. per ignorantiam, vel ex passione. 2 2. q. 59.2. o. et 4 ad 1.</p> <p>4. injustitia est circa operationes exteriores. 2 2. q. 60. 3 ad 3.</p> <p>5. Excessus in pœnis, quoad illud quod exterius agitur, pertinet ad injustitiam, sed quoad austeritatem animi, qua prompte hoc fit, pertinet ad crudelitatem. 2 2. q. 159. 1 ad 1.</p>	<p>6. Nullus voleris patitur injustum formaliter, nec aliquis agit injustum formaliter, nisi volens, 2 2. q. 59. 3. 0. et q. 66. 4. c.</p> <p>7. Aliquis potest facere injustum, nullo patiente injustum formaliter, et e converso, sed materialiter semper se comitantur. 2 2. q. 59. 3 ad 3.</p> <p>8. Facere injustum formaliter est peccatum mortale, nisi in minimis. 2 2. q. 59. 4. o. et q. 69. 1. c. et q. 70. 4. c. et q. 110. c. 3.</p> <p>9. Omne peccatum est injustitia. 1 2. q. 113. 1 ad 1. et 2 2. q. 59. 1 ad 1.</p> <p>INNASCIBILITAS est notio patris, et proprietatis ejus, non autem est notio personalis. 1. q. 32. 3. c. et q. 33. 4. o.</p> <p>INNOCENTIA - 1. et tempus amissum sunt irrecuperabilia, m. q. 89. 3. c.</p> <p>2. innocentes mortui pro Christo in Bethleem fuerunt martyres. 2 2. q. 124. 1 ad 1. et m. q. 36. 2 ad 3.</p> <p>3. Usus rationis miraculose acceleratus est secundum aliquos in innocentibus. 2 2. q. 124. 1 ad 1.</p> <p>4. Homines in statu innocentium fuissent inæquales sexu, ætate, justitia, scientia, robore, pulchritudine, complexionem, et quantitate; tamen sine defectu animæ et corporis. 1. q. 92. 1 ad 2. et q. 96. 3. 4. c.</p> <p>5. Tunc fuisset emissio superfluitatum, sed sine ulla indecentia. 1. q. 97. 3 ad 4.</p> <p>6. Tunc homines vixissent in communi possessionum. L q. 98. 2 ad 3.</p> <p>7. Tunc homo fuisset sicut angelus, per spiritualem mentem. 1. q. 98. 1 ad 1 /</p> <p>8. Continentia et pœnitentia non fuissent tunc, saltem secundum actus quos nunc habent. 1. q. 95. 3. 0. et q. 98. 2 ad 3.</p> <p>9. Nec matrimonium tunc fuisset in remedium, nec ut sacramentum, sed fuisset in officium naturæ. m. q. 61.2 ad 3.</p> <p>10. Actus matrimonii tunc solvisset integritatem carnis, non autem mentis; nunc autem solvit utroque modo secundum actum, non autem secundum habitum, sicut in coitu vitioso. 1 2. q. 34. 1 ad 1.</p> <p>11. Tunc fuisset partus sine dolore. 2 2. q. 164. 2. c. ad 1.</p> <p>12. Tunc sacramenta non fuissent necessaria, quia non accepissent homines cognitionem ex sensibilibus, m. q. 61. 2. o.</p> <p>INNOVATIO mundi fiet in fine mundi, non quidem secundum substantiam, sed secundum qualitatem, nec fiet naturaliter, sed supernaturaliter. i. q. 66. 3. c.</p> <p>INOBEDIENTIA - 1. duplex, s. generalis, id est, quicumque recessus a præcepto; et specialis, id est contemptus ejus. 2 2. q. 104. 2 ad 1. et q. 105. 1 ad 1. et 2 ad 3.</p> <p>2. Omnis inobedientia formaliter, id est ex contemptu, est peccatum mortale. 2 2. q. 69. 1. c. et q. 105. 1. o.</p> <p>3. Inobedientia non est peccatum in Spiritum sanctum, nisi sit ei annexa obstinatio. 2 2. q. 105. 2 ad 2.</p> <p>4. Inobedientia est tanto gravior, quanto præcipiens est major, et quanto præceptum est magis intentum. 2 2. q. 105. 2. o.</p> <p>INQUIRERE - 1. Sicut inquisitio pertinet ad rationem, ita et judicium pertinet ad intellectum 2 2. q. 49. 5 ad 3. et q. 53. 4. c.</p> <p>2. inquirere de dictis vel factis aliorum, ad utilitatem sui, vel aliorum, est laudabile; si autem ad malum, vel inutiliter, est vitiosum. 2 2. q. 107. 2. c. ad 3.</p> <p>3. Debitor certæ personæ tenetur inquirere</p>	<p>eam, ut pnelatua subditum, non autem debitor incertæ personæ, 2 2. q. 33. 2. 3 ad 4.</p> <p>INSANIA duplex, s. excludens totaliter usum rationis, alia privans affectum humanum. Prima opponitur prudentiæ, secunda vero mansuetudini et clementiæ. 2 2. q. 150. 4 ad 3. et q. 157. 3 ad 3. et q. 175. 2 ad 2.</p> <p>INSENSIBILITAS - 1. est vitium, quo prætermittuntur necessaria vitæ contra rationem, ideo est peccatum. 2 2. q. 142. 1. o.</p> <p>2. insensibilitas non multum contingit, ideo ipsa, et omnes species ejus oppositæ diversis speciebus temperantiæ sunt innominatæ, et contradantur temperantiæ et intemperantiæ. 2 2. q. 150. 1 ad 1.</p> <p>3. Vitium contrarium luxuriæ continetur sub insensibilitate, sed non tangitur in multis, eo quod homines magis sunt proni ad delectiones; et accidit hoc vitium in eo qui intentum detestatur mulierum usum, quod etiam uxori debitum non reddat. 2 2. q. 153. 3 ad 3.</p> <p>INSIDIÆ non proprie sunt fraudes, nec opponuntur justitiæ, nec ordinatæ voluntati; ideo licet eis uti in bello justo, ut patet in libro Stragematum Francorum. 2 2. q. 40. 3. o. et q. 71. 3 ad 3.</p> <p>INSIPIENTIA est idem quod stultitia, et contradatur sapientiæ. 2 2. q. 46. 1 ad 1.</p> <p>INSTABILITAS est mutabilitas loci, vel propositi. 2 2. q. 35. 4 ad 3.</p> <p>INSTANS. - 1. Nihil temporis est, nisi instans ejus. i. q. 46. 3 ad 3.</p> <p>2. Instans in toto tempore est idem subjecto, differens ratione, L q. 10. 4 ad 2.</p> <p>3. Inter quælibet duo instantia, qualitercumque signentur, semper est accipere tempus medium. 1. q. 53. 3. c. et q. 63. 6 ad 4. et m. q. 75. 7 ad 1.</p> <p>4. Puncta in linea possunt accipi intrinseca et extrinseca; instans vero, extrinsecum tantum, in. q. 75. 7 ad 1.</p> <p>5. Primum instans in quo res habet esse, datur non autem ultimum, i. q. 53. 3. c. et 1 2. q. 113. 7 ad 5. et m. q. 33. 1 ad 3. et q. 75. 7 ad 1.</p> <p>6. Omne agens potest operari in primo instanti in quo est, nisi sit imperfectum, vel impeditum, vel actio ejus sit successiva, i. q. 42. 2. c. et q. 46. 2 ad 1. et q. 63. 5. c. et 1. 2. q. 113. 3 ad 4. et m. q. 34. 2 ad 1.</p> <p>7. In eodem instanti est illuminatio aeris, visio coloris, et discretio rei visæ, licet primum sit causa secundi, et secundum tertii, i. q. 63. 5. c.</p> <p>8. Operatio intellectus et voluntatis potest esse in instanti, i. q. 63. 5. c. et 1 2. q. 113. 7 c. et m. q. 34. 2. c.</p> <p>9. Omnis mutatio, cujus subjectum nihil habet rapugnans formæ introducendæ, est in instanti. 1 2. q. 113. 7. c. ad 3. et m. q. 75. 7. c.</p> <p>10. Omnis mutatio instantanea est terminus motus præcedentis. i. q. 53. 3. c.</p> <p>11. Nullus motus localis, vel augmenti, potest esse in instanti, i. q. 67. 2. c. et m. q. 33. 3. c. et q. 57. 3 ad 3.</p> <p>12. Alutatio tripliciter est in instanti, s. primo si forma sit indivisibilis, ut forma substantialis. Secundo si subjectum sit in ultima dispositione Tertio si agens sit infinitæ virtutis, i. q. 113. 7. c. et in. q. 75. 7. c.</p> <p>13. Instans nunquam iitelligitur, nisi ut fluens, nec ut fluens a priori, nisi motus præcedat, nec ut fluens in posterius, nisi motus sequatur. 1. q. 46. 1 ad 7.</p> <p>INSTRUCTIO fidei duplex, s. catechumenorum circa baptismum, et populi Christiani circa missam. iii q. 83. 4 ad 4.</p>		

INSTRUMENTUM - I. duplex, s. conjunctum ct separatum, quod non movetur, nisi per conjunctum. III. q. 62. 5. c.

2. Instrumentum duplex, s. animatum, ct inanimatum; in primo requiritur intentio ad effectum, non autem in secundo, ni. q. 84. 8 ad 1.

3. Instrumentum animatum indiget habitu ad operandum, non autem inanimatum. I 2. q. 68. 3 ad 2. et tu. q. 7. 1 ad 3.

4. Quanto instrumentum est magis proportionatum fini, tanto melius est, non autem quanto majus est. 2 2. q. 188. 7 ad 1.

5. Virtus dupliciter datur instrumento, s. inchoative, quando instituitur; et complete, quando movetur a principali agente, m. q. 62. 4 ad 3. et q. 72. 3 ad 2.

6. Quando opus perficitur, pluribus instrumentis, virtus instrumentalis non est complete in uno instrumento, sed incomplete in utroque, m. q. 62. 4 ad 4. et q. 82. 1 ad 1.

7. Virtus instrumentalis est incompleta, et intentionalis. in. q. 62. 4. o. et q. 63. 5 ad 1.

8. Virtus instrumenti, per se loquendo, non est proprie in genere, sed reducitur ad genus et speciem virtutis perfectæ. in. q. 62. 4 ad 2. et q. 63. 2. c.

9. Virtus instrumenti non est in subjecto, secundum conditionem ejus, sicut formæ perfectæ; sed secundum conditionem agentis principalis, IN. q. 63. 5 ad 1. et ad 2.

10. Virtus spiritualis non potest esse in corpore, secundum esse completum, sed intentionaliter et instrumentaliter. ni. q. 62. 4 ad 1.

INTELLECTUALIS - 1. substantia non potest uniri formaliter corpori, nisi corpori humano, i. q. 51. 1. c.

2. Necesse est esse aliquas substantias intellectuales. i. q. 50. 1. c.

3. Omnis substantia intellectualis est incorporea. I. q. 50. 1. c.

4. Nullum intellectuale est materiale, i. q. 50. 2. c.

5. Substantiae intellectuales sunt incorruptibiles. i. q. 35. 6. c. fin.

6. Omnis substantia intellectualis est volens. 1. q. 19. 1. o. et q. 59. 1. c. ad 1.

7. Creatura intellectualis est perfectior universo intensive; non autem extensive, sed e converso. i. q. 93. 2 ad 3.

INTELLECTUS - 1. dicitur, quasi intus legens; intellectus enim nomen sumitur ab intima penetratione veritatis; unde actu intelligere aliquid est actu cogitare, secundum Augustinum. I 2. q. 108. 1 ad 3. et 2 2. q. 8. 1. c. et q. 49. 5 ad 3.

2. Intellectus est potentia realiter distincta ab essentia animæ. 1. q. 79. 1. o.

3. Intellectus est potentia passiva, i. q. 79.2. o.

4. Intellectus passivus, secundum aliquos, est appetitus sensitivus; sed, secundum alios, est potentia cogitativa. i. q. 79. 2 ad 2. et I 2. q. 51. 3. c.

5. Intellectus dicitur dupliciter, s. anima intellectiva, sed denominative, quasi a principali sua virtute, et potentia intellectiva, i. q. 79. 1 ad 1.

6. Intellectus duplex, s. intellectus possibilis, et intellectus passivus. I 2. q. 51. 3. o. et q. 71. 4. c.

7. Intellectus quadruplex, s. agens, possibilis in habitu, et in actu sive adeptus, i. q. 79. 10. c.

8. Intellectus est in potentia ad formas universales, materia vero est in potentia ad formas individuates, ideo differunt realiter. i. q. 75. 5 ad 1. et ad 2.

9. Intellectus hominis multiplicatur secundum

multitudinem corporum contra Averrhoem commentatorem. i. q. 76. 2. o. et q. 79. 5. o. et q. 117. 1. c. et q. 118. 2 ad 2. et I 2. q. 50. 4. c.

10. Ens in communi est objectum intellectus. I. o. 55. 1. c. et q. 79. 7. c. et q. 82. 4 ad 1. et q. 87. 3 ad 1. et q. 105. 4. c. et I 2. q. 9. L. c. et q. 10. 1 ad 3.

11. Ratio et causa veritatis alicujus objecti primo apprehenditur a potentia intellectiva. I 2. q. 1. I.C.

12. Ens est primum cadens in intellectu, i. q. 5. 2. c. et q. 11.2 ad 4. et I 2. q. 55. 4 ad 1. ct q. 94. 2. c.

13. Primo intelligitur ens, secundo non ens, tertio divisio, quarto unum, quinto multitudo, i. q. 11. 2 ad 4.

14. Intellectus noster intelligit se, et actum suum, et speciem intelligibilem reflexive, non autem primo, i. q. 14. 2 ad 3. et q. 76. 2 ad 4. et q. 85. 2. c. et q. 87. 1. 3. o.

15. Intellectus noster cognoscit se, non per essentiam suam, sed per actum suum dupliciter, s. vel particulariter, i. dum quis percipit se habere animam intellectivam, dum percipit se intelligere, vel universaliter, i. considerando naturam intellectus, ex actu ejus. Ad primum modum sufficit ejus præsentia, non autem ad secundum, sed requiritur diligens et subtilis inquisitio. I. q. 87. 1. o. et q. 88. 2 ad 3. et q. 89. 2. c. et q. 94. 2. c.

16. Intellectum duplex, s. primum, L. species intelligibilis, quæ est perfectio intellectus; et secundum, i. res cujus est species, sicut est duplex visum, i. q. 14. 5 ad 2. et ad 3.

17. Id quod primo intelligitur, est res cujus similitudo est species in intellectu; quæ non intelligitur primo, sed reflexive, i. q. 85. 2. o.

18. Intellectus noster in hac vita non cognoscit substantias separatas a materia, quantum ad quid sunt, quia sunt ordine naturæ supra nos. i. q. 64. 1 ad 1. et q. 89. 2 ad 3.

19. Intellectus noster intelligit simplicia, et enunciat per modum cujusdam compositionis, sed Deus e converso, i. q. 50. 2. c. et 2 2. q. 1. 2. c.

20. Res materiales sunt in intellectu nostro simpliciores quam in seipsis. i. q. 50. 2. c.

21. Singularitas repugnat intellectioni, ratione materiæ, non autem secundum se; ideo individuum immateriale est intelligibile in actu. i. q. 56. 1 ad 2. et q. 76. 2 ad 3. et q. 79. 6 ad 2. et q. 86. 1. c. ad 3.

22. Intellectus noster non cognoscit singularia, i. q. 14. 11 ad 1.

23. Intellectus noster non intelligit individuum materiale primo, sed reflexive, i. q. 14. 11 ad 1. et q. 50. 2. c. fi. et q. 56. 1 ad 2. et q. 57. 2 ad 1. et q. 86. 1. o. 3. 4. c. et q. 89 4. c. ad 1. et 2 2. q. 47. 3 ad 1.

24. Intellectus qui est semper in actu non intelligit privationem, s. primo, sed per habitum, i. q. 14. 10 ad 1.

25. Nullus intellectus potest intelligere plura ut plura, sed ut uniuntur, i. q. 12. 10. o. et q. 14. 7. c. ad 1. et q. 22. 3 ad 3. et q. 58. 2. o, et q. 85. 4. o. et ad 5. et I 2. q. 12. 3 ad 3. et q. 54. 1 ad 3. et q. 113. 7 ad 2. et 2 2. q. 8. 1 ad 3.

26. Intellectus noster potest intelligere infinita in potentia, et successive, non autem infinita in actu nec in habitu distincte. 1. q. 86. 2. o. et q. 87. 3 ad 2.

27. Subjectum et prædicatum, ut partes unius propositionis, simul una intellectione intelliguntur, non autem absolute, i. q. 58. 2. c. et I 2. q. 113. 7 ad 2.

28. Eodem actu intelligitur conclusio, et prin-

cipium ut est ratio conclusionis, non autem absolute, I 2. q. 8. 3. c. ct q. 12. 4. c.

29. Eodem actu simul intelligitur res cum sua perfectione, i. q. 87. 3. c. ad 2.

30. Eadem intellectione intelligitur objectum, ct Intellectio ejus, ut ratio, non autem ut objectum, i. q. 28. 4 ad 2. et q. 87. 3 ad 2.

31. Actio intellectus est vita, i. operatio viventis. non autem esse ejus. i. q. 54. 1 ad 2.

32. Intelligere comparatur ad intellectum, sicut esse ad essentiam, i. q. 54. I. 3. c.

33. Intelligere est simplex intuitus intellectus in præsens. 12. q. 108. 1 ad 3.

34. kiteiligere nostrum est quoddam pati. i.

35. Actio intellectus cujuscumque creati dependet a Deo, quoad duo: primo inquantum habet ab eo perfectionem qua agit, id est lumen; secundo inquantum movetur ab eo. I 2. q. 109. 1. c.

36. Intellectus movet se. I 2. q. 9. 3. c.

37. Quicumque intelligit, ex hoc procedit aliquid ab eo, s. verbum cordis, i. q. 27. L. c.

38. Operatio intellectus duplex, s. simplex apprehensio, et compositio, et divisio, i. q. 85. 2 ad 3. et 2 2. q. 83. I. ad 3.

39. Compositio intellectus duplex, scilicet universalis cum particulari, et accidentis cum subjecto, et semper est eorundem, sicut compositio realis est diversorum, i. q. 85. 5 ad 3.

40. Solus intellectus hominis intelligit cum discursu, et componendo et dividendo, necessario, i. q. 58. 4. 5. o. et q. 85. 5. o.

41. Operatio intellectus quintuplex, s. intelligentia, i. simplex intuitus, intentio, i. ordinatio ad aliud, excogitatio, sapere, et dispositio verbi, i. q. 79. 10 ad 3.

42. Actus intellectus duplex, s. actus rectus, et actus reflexus, i. q. 28. 4 ad 2. et q. 87. 3 ad 2.

43. Intellectus habet duos actus, s. percipere et judicare. 2 2. q. 45. 2 ad 3.

44. Perfectum judicium intellectus in nobis non potest haberi, nisi per resolutionem ad sensibilia, quæ sunt prima principia nostræ cognitionis. 2 2. q. 173. 3. c.

45. Operatio dicitur intellectualis dupliciter: uno modo quasi in ipso intellectu 'consistens; ut contemplatio, et talis operatio non determinat sibi locum. Alio modo quia est ab aliquo intellectu regulata et imperata, et sic interdum determinat sibi loca. i. q. 112. 1 ad 1.

46. Tempus miscetur secundæ operationi intellectus nostri dupliciter, s. ex parte sua accipiendo scientiam a contingo et tempore, i. a sensu et imaginatione; et ex parte intellectorum quæ sunt in tempore, sed intellectioni Dei, primo modo tantum. I 2. q. 113. 7 ad 5.

47. Intellectus est supra tempus corporalium, non autem spiritualium, i. q. 85. 4 ad 1.

48. Principium operationis intellectus duplex, s. intellectus, ct species intelligibilis, et utrumque potest esse immediate a Deo, i. q. 105. 3. c.

49. In omni operatione, qua intellectus noster abstrahit a phantasmatibus, necesse est quod abstrahatur a sensibus. 2 2. q. 175. 4. c.

50. Unus intellectus potest melius alio rem aliquam intelligere dupliciter, s. ratione fortioris intellectus, et ratione meliorum sensuum, non autem ex parte objecti, i. q. 12. 6. o. et q. 85. 7. o.

51. Intellectus intelligit aliquando rem aliter quam sit. i. q. 85. 1 ad 1.

52. Intelligere rem aliter quam sit, contingit dupliciter, s. ex parte objecti, et ex parte intellectus; primum est falsum, non autem secundum; vel verum est quod intellectus qui intelligit rem aliter quam sit, est falsus, si ly aliter, referatur

ad rem intellectam; tunc enim intellectus est falsus, quando Intelligit rem esse aliter quam sit; non est autem verum, si ly aliter, accipiat ex parte intelligentis. Est enim absque falsitate ut alius sit modus rei in intelligendo quam modus in essendo, quia intellectum" est in intelligente

Immaterialiter per modum intellectus, non autem materialiter per modum rei materialis, i. q. 12. 6 ad L. et ad 2. et q. 13. 12 ad 3. et q. 85. 1 ad 1.

53. Non posse intelligi sine alio, contingit dupliciter, s. vel alio non intellecto, vel non existente. n q. 16. 3 ad 3. et q. 85. 1 ad 1.

54. Intelligibile est in intellectu tripliciter, s. actu, habitu, et ut relatum ad alium. 1. q. 107. 1. c.

55. Nihil potest intelligi, nisi secundum quod est ens actu. i. q. 12. 1. c.

56. Solus intellectus cognoscit quidditates rerum. i. q. 57. 1 ad 2. et I 2. q. 31. 5. c. et 2 2. q. 8. 1. c.

57. Res intellecta est in intellectu per speciem ejus, non autem secundum propriam naturam. i. q. 2. 2 ad 4. et q. 14. 5 ad 2. et q. 57. 1 ad 2. et q. 76. 2 ad 4. et q. 85. 2 ad 1.

58. Unumquodque est intelligibile in actu, secundum quod ejus similitudo est in intellectu, i. q. 58. 2. c.

59. Intellectum est perfectio intellectus per speciem intelligibilem in intellectu, i. q. 57. 1 ad 1.

60. Intellectus in actu, et intellectum, sunt idem. i. q. 14. 2. c. et q. 55. I ad 2. et q. 85. 2 ad 1. et q. 87. 1 ad 3.

61. Per formam lapidis inquantum hujusmodi, non perficitur intellectus; sed inquantum in ea participatur similitudo alicujus quod est supra intellectum humanum, s. lumen intellectuale, vel aliquid hujusmodi. I 2. q. 3. 6. c.

62. Ad hoc quod aliquid sit intellectum in actu, requiritur abstractio a materia, et a conditionibus materiæ. i. q. 50. 2. c. et q. 55. 1 ad 2. et q. 79. 3. c. et q. 87. 1 ad 3.

63. Species intelligibilis intellectus nostri est similitudo rei quoad naturam speciei tantum: ideo per eam cognosci possunt infinita, sed indistincte, i. q. 14. 3 ad 1 et 12. c. fi. et q. 76.2 ad 4. et q. 85. 1 ad 3. et q. 86. 1. c.

64. Species sensibilis in sensu est similitudo unius tantum individui, ideo per eam tantum unum individuum cognosci potest, i. q. 14. 12. c. fi.

65. Intelligere consequitur speciem intelligibilem, sicut esse formam, i. q. 14. 4. c.

66. Intellectus noster non potest intelligere, nisi per aliquam speciem informatur, i. q. 14. 2 ad 3.

67. Species intelligibilis comparatur ad intellectum, sicut actus ad potentiam et ut forma ejus. i. q. 55. 1. c.

68. Ex intellectu et specie intelligibili fit unum subjecto, non autem essentialiter, i. q. 14. 2. c. et q. 55. 1 ad 2. et q. 85. 2 ad 2.

69. In uno intellectu a diversis phantasmatibus ejusdem speciei non abstrahitur nisi una species intelligibilis. i. q. 76. 2. c. fi.

70. Species intelligibilis est a phantasmate, secundum suum esse materiale; sed ab intellectu agente, secundum esse formale, i. ut est intelligibilis in actu. i. q. 84. 6. c. et q. 85. 1 ad 3.

71. Intelligere universalia est intelligere naturam generis vel speciei, sine individuis, per speciem intelligibilem abstractam a materia, per intellectum agentem, i. q. 44. 3. ad 3. et q. 85. 1 ad 1.

72. Intellectus noster intelligit se, sicut et alia, i. per species aliorum, i. q. 14. 2 ad 3. et q. 87. 1. o. et q. 88. 2 ad 3. et q. 89. 2. c.

73. Intellectus possibilis conservat species, contra Avicennam. i. q. 79. 6. c. et q. 84. 4. c. et 1 2. q. 67. 2. c.

74. Plures species possunt simul esse in intellectu. 1. q. 12. 10. c. et q. 58. 2 ad 2. et q. 85. 4. c. ad 2.

75. In intellectu resultant diversae species, secundum diversam dispositionem phantasmatum, sicut ex diversa ordinatione eanimdem litterarum resultant diversi intellectus. 2 2. q. 173. 2. c.

76. Species est in intellectu et in sensu tripliciter, s. in potentia tantum, in actu, secundum complexionem ultimam, et medio modo, s. in habitu. i. q. 79. 6 ad 3.

77. Species primo est in sensu, secundo in imaginatione, tertio in intellectu possibili, per lumen intellectus agentis. 1. q. 55. 2 ad 2. et 2 2. q. 173. 2. c.

78. Species sunt in imaginatione, secundum quod imprimuntur a sensu, vel secundum quod transmutantur ex mutatione corporis, vel secundum quod ex imperio intellectu **ordinantur** phantasmata ad aliquid significandum. 2 2. q. 173. 2. c.

79. Sensus et intellectus differunt realiter, per universale et particulare, et similiter appetitus sensitivus et intellectivus, i. voluntas, i. q. 50. 1. c. et q. 80. 2 ad 2. et q. 84. 6. c. et q. 115. 4. c.

80. Intellectus iudicans de agendis et appetendis dicitur sensus, quia relatus est ad particulare. i. q. 54. 5 ad 1. et 2 2. q. 16. 2. c. et q. 48. c. et q. 49. 2 ad 3.

81. Intellectus est similis sensui in hoc quod requirit proportionem objecti, dissimilis autem quia non corrumpitur ab objecto excedente, sicut sensus. 1. q. 88. 1 ad 3. '

quod fit resolutio, non autem quia actus intellectus fiat per organum, i. q. 50. 1. c. et q. 115. 4. c.

83. Licet operatio intellectus oriatu a sensu, tamen in re apprehensa per sensum, intellectus multa cognoscit, quæ sensus percipere non potest, et similiter æstimativa. i. q. 78. 4 ad 4.

84. Intellectus abstrahit ab omni differentia temporis, sicut et ab aliis conditionibus materialibus, quas sensus concernit, i. q. 107. 4. c.

85. Cujuslibet potentiæ sensitivæ objectum est forma rout est in materia corporal ideo est cognoscitiva particularium tantum. Ratio autem est cognoscitiva ipsius universalis, 1. q. 85. 1. c. et 3jad 4. et 1 2. q. 5. 1 ad 1. principio, et 2 2. q. 58.

86. Potentiæ sensitivæ interiores praeparant intellectui possibili proprium **objectum**: ideo ex bona dispositione earum, ad quam etiam cooperatur bona dispositio corporis, redditur **homo** habilis ad **Intelligendum**. 1 2. q. 50. 4 ad 3.

87. Judicium intellectus impeditu: er ligamentum sensus, i. q. 84. 8. o. et q. 94 ad 4. et q. 101. 2. c. et 1 2. q. 33. 4 ad 3. et q. 48. 3. c. et q. 53. 1 ad 3. ct2 2. q. 154. 5. c. et q. 172. 1. o.

88. Sensibilia sunt causa secundaria cognitionis intellectiva, sed causa principalis est intellectus agens. 1. q. 50. 3 ad 3. et q. 84. 6. c. ad 3.

89. Sensus cognoscit tantum particularia corporalia, sed intellectus cognoscit etiam universalis et incorruptibilia, i. q. 85. 1. c.

90. Sensus apprehendit rem quoad exteriora ejus accidentia tantum, sed intellectus ingreditur ad interiora, i. ad essentiam, i. q. 108. 1 ad 3.

91. Nulla forma substantialis est sensibilis per se, sed solo intellectu comprehensibilis, i. q. 57, 1 ad 2. et q. 67. 3. c. et q. 75. c. fl.

92. Voluntas et intellectus sunt potentiæ naturales, et consequuntur naturam animæ de necessitate. 1 2. q. 110. 4 ad 4. ct m. q. 18. 1. c. ad 3, et ad 4.

93. Intellectus et voluntas sunt in eadem essentia animæ subjective, i. q. 87. 4 ad 1. et 1 2. q. 33. 3 ad 2.

94. In omni creatura differunt realiter Intellectus, voluntas, et essentia. 1. q. 59. 2. c.

95. Voluntas non potest esse In carentibus intellectu. 1 2. q. 1. 2 ad 3. et q. 6. 2 ad 1.

96. Objectum intellectus, s. ratio boni, est simplicius, absolutius, altius, et nobilius objectu voluntatis, s. bono. i. q. 82. 3. c. ad 1. et 4 ad 1.

97. Nobilitas operationis intellectus attenditur secundum mensuram intellectus, voluntatis autem secundum objectum. 2 2. q. 23. 6 ad L

98. Intellectus inter omnes potentias est altior, et voluntati propinquior. 2 2. q. 83. 3 ad 1.

99. Intellectus est superior voluntate quoad rationem ordinis, sed quoad imperium, est e converso. 1 2. q. 13. 1. c.

100. Voluntas respectu eorum quæ sunt supra animam, est nobilior intellectu, sed respectu inferiorum, est e converso, i. q. 82. 3. c. ad 3. et o. 108. 6 ad 3. et 1 2. q. 66. 6 ad 1. et 2 2. q. 23. 6 ad 1.

101. Idem secundum rem est objectum intellectus, in quantum est verum; et voluntatis in quantum est bonum, i. q. 59. 2 ad 2. et q. 79. 1 ad 2. et q. 80. 1 ad 2. et q. 87. 4 ad 2.

102. Anima non potest esse sine intellectu et voluntate. 1 2. q. 110. 4 ad 4.

103. Intellectus tendit ad res, ut sunt in eo, sed voluntas, ut sunt in seipsis. i. q. 19. 3 ad 6. et 6 ad 2, et q. 82. 3. c. et 1 2. q. 66. 6 ad 1. et q. 86. 1 ad 2. et 2 2. q. 23. 6 ad 1.

104. Omne amatum est in voluntate, sicut terminus motus est in principio motivo, non autem est in ea secundum similitudinem suæ speciei, sicut est in intellectu, i. q. 27. 4. c.

105. Objectum intellectus est primum in genere causæ formalis, sed objectum voluntatis est primum in genere causæ finalis. 1 2. q. 9. 1. c.

106. Intellectus est simpliciter prior voluntate, sicut motivum mobili et activum passivo, i. q. 82. 3 ad 2. et 1 2. q. 13. 1. c.

107. Intellectus prior est voluntate, in via receptionis, sed e converso in movendo et agendo. 1 2. q. 83. 3 ad 3.

108. Intellectus regit voluntatem, non inclinando, sed ostendendo, et ordinando. 1 2. q. 17. 5. o.

109. Intellectus non movet corpus, nisi per appetitum, cujus motio præsupponit operationem intellectus, i. q. 76. 1. c. co. 2.

110. Intellectus movet voluntatem, per modum finis, sed voluntas movet, imperando intellectui et cæteris potentiis animæ. i. q. 82. 4. o. et q. 107. 1. c. et 1 2. q. 9. 1. o. et 2 ad 3. et 3. c. q. 11. 1 ad 2. et q. 12. 1. c. et q. 16. 1. c. et q. 17. 1. o. et q. 18. 7. c. et q. 19. 3 ad 3. et q. 56. 3. c. et q. 58. 1. c. ad 3. et q. 74. 5 ad 2. et 2 2. q. 58. 8 ad 1. et q. 82. 1 ad 1. et q. 180. 1. c. ad 3. et m. q. 85. 4 ad 4.

111. Sicut intellectus ex necessitate inhæret primis principiis, ita et voluntas fini. i. q. 82. 1. 2. c.

112. Finem prius apprehendit intellectus quam voluntas, tamen motus ad finem incipit in voluntate. 1 2. q. 3. 4 ad 3. et ad 4. et 2 2. q. 4. 7. c.

113. Intellectus est primum motivum omnium potentiarum animæ, quoad determinationem actus; voluntas vero, quoad exercitium actus. 1 2. q. 17. I. c.

114. Ab Intellectu procedit aliquid dupliciter, 1. aliquid per modum operati, et aliquid per modum operationis; a voluntate autem secundo môdo tantum. 1. q. 27. 4. c.

115. Intellectus necessario inteliigit aliquid, non ex imperio voluntatis, i. q. 82. 4 ad 3.

116. Intellectus inteliigit actum voluntatis, i. q. 87. 4. o. et 1. 2. q. 17. 1. c.

117. Actus intellectus et voluntatis supra se invicem reflectuntur. 1 2. q. 17. 1. c. et 3 ad 3. et 2 2. q. 109. 2 ad 1.

118. Necesse est esse intellectum agentem, i. q. 54. 4. c. et q. 79. 3. c.

119. Si intellectus agens non esset aliquid animæ, sed esset quædam substantia separata, unus esset intellectus agens omnium hominum, et hoc intelligunt qui ponunt unitatem intellectus agentis. 1. q. 79 5. c.

120. Si intellectus agens sit aliquid animæ, ut quædam virtus ipsius, necesse est dicere quod sint plures intellectus agentes, secundum, pluralitatem animarum, quæ multiplicantur, secundum multiplicationem hominum; non enim potest esse, quod una et eadem virtus sit diversorum subjectorum, i. q. 79. 5.'c. fi.

121. Intellectus agens est actus intelligibilium, quæ abstrahuntur a phantasmatibus, r. q. 87. 1. c, co. 1. fi. et ad 2.

122. Intellectus agens est sua actio, non quidem per essentiam, sed concomitanter. i. q. 54. 1 ad 1.

123. Intellectus agens nullo modo est patiens nec est subjectum habitus, i. q. 50. 5 ad 2. et q. 54. 1. c.

124. Intellectus in actu semper inteliigit, quantum est de se, i. ex parte intellectus agentis, i. q. 79. 4 ad 2.

125. Intellectus possibilis non unitur homini, per speciem intelligibilem, contra Averrhoem. 1. q. 76. 1. c. co. 1. fi. et q. 88. 1. c.

126. Intellectus possibilis est ens actu, in genere entis, sed est pura potentia, in genere intelligibilium. i. q. 87. 1. c. ad 2. et 1 2. q. 50. 4 ad 2. et 5. c.

127. Sicut potentia ad esse sensibile convenit materiæ corporali, sic potantia ad esse intelligibile convenit intellectui possibili. 1 2. q. 50. 4 ad 2. et 5. c.

128. Intellectus possibilis est in potentia naturaliter ad omnia et sola, quæ possunt manifestari per lumen intellectus agentis, s. ad omnes species rerum sensibilium, i. q. 88. L c. fi. et 1 2. q. 50. 5. c.

129. Intellectus agens et intellectus possibilis sunt potentiæ animæ, et non substantiæ separatæ a corpore, secundum esse. i. q. 79. 4. 5. o. et q. 88. 1. o.

130. Intellectus agens, et intellectus possibilis fundantur in eadem, essentia animæ. i. q. 79. 4 ad 4. et q. 87. 4 ad 1.

131. Intellectus agens, et intellectus possibilis differunt realiter. i. q. 54. 1 ad 1. et q. 79. 7. 10. c.

132. Intellectus practicus, et intellectus speculativus sunt realiter eadem potentia, sed differunt ratione, i. q. 14. 16. c. et q. 79. II. o.

133. Intellectus practicus est motivus voluntatis, non quasi exequens motum, sed quasi dirigens ad motum. i. q. 79. 11 ad 1.

134. Practicum dicitur ab opere exteriori, speculativum autem ab opere interiori. 1 2. q. 1.

6 ad 1. et ad 2. et q, 3. 5 ad 2. et q. 13. 4 ad 2 et q. 5J. 1 ad 1.

135.intellectus speculativus ordinatur ad actum proprium, ut ad finem; non autem ad actum extrinsecum, sicut intellectus practicus 2 2. q. 179. 2. c.

136. Finis Intellectus practici, et vitæ activa est exterior operatio; sepculativi vero, et vitæ contemplativæ est cognitio veritatis, i. q. 14. 16. c. et q. 79. 11. o. et 1 2. q. 3. 5. c. ad 2. et a, 69. 3 ad 2. et 2 2. q. 179. 1. 2. et q. 180. 1. c. àd 1. et 2. c. et q. 181. 1. 4. o.

137. Res ordinatur ad intellectum practicum, ut mensuratum ad mensuram; ad speculativum autem e converso. 1 2. q. 64. 3. c.

138. Verum intellectus sepculativi accipitur per conformitatem ejus ad rem, practici vero per conformltatem ejus ad appetitum rectum. 1 2. q. 57. 5 ad 3.

139. Intellectus ut dicit lumen supematurale ad cognitionem, est unum de septem donis Spiritus sancti. 2 2. q. 8. 1. o. et q. 49. 2 ad 2.

140. Donum potius nominatur intellectus quam voluntas, quia intellectus dicit excellentiam, non autem voluntas. 2 2. q. 8. 1 ad 3.

141. Ratio non dicitur donum, sicut intellectus; quia ratio procedit ex lumine naturali, non autem intellectus, sicut nec donum. 2 2. q. 8. 1 ad 2.

142. Donum intellectus est quædam acuta perspectio divinorum. 2 2, q. 49. 2 ad 2.

143. Donum intellectus est ad capiendum divina, quorum judicium est doni sapientiæ, sicut doni scientiæ, respectu creaturarum; et consilium est respectu singularium operum. 2 2. q. 8. 6. o.

144. Donum intellectus est principaliter habitus speculativus, et secundario practicus. 2 2. q. 8. 3. o. et 6. c. ad 3.

145. Donum intellectus ita se habet ad nota nobis supematuraliter, sicut lumen naturale ad prima principia. 2 2. q. 8. I ad 2.

146. Fides potest esse simul cum dono intellectus, respectu eorum quæsecundario sunt fidei; non autem respectu principalium, nisi imperfecte. 2 2. q. 8. 2. o.

147. Fides et donum intellectus sunt circa prima principia cognitionis supernaturalis, et gratuita, primum assentiendo, secundum penetrando, vel capiendo. 2 2. q. 8. 6. c. ad 2.

148. Tota certitudo sapientiæ, intellectus, et scientiæ, ut sunt dona, procedit a certitudine fidei, quæ est principium eorum; sed ut sunt virtutes, innituntur naturali lumini rationis; fides vero veritati Dei, ideo fides est perfectior eis quoad certiores inhæsionem, sed e converso, quoad majorem manifestationem. 2 2. q. 4. 8. c. ad 3.

149. Per donum intellectus homo habet rectam æstimationem de ultimo fine, quod convenit omni, et soli habenti gratiam gratum facientem. 2 2. q. 8. 5. o.

150. Donum intellectus non est, nisi in existente in gratia. 2 2. q. 8. 5. o.

151. Donum intellectus est semper in omni existente in gratia, nec unquam se subtrahit in necessariis ad salutem; in non necessariis autem interdum, ut materia superbiæ subtrahatur. 2 2. q. 8. 4 ad 3.

INTELLIGENTIA proprie significat actum intellectus, et aliquando significat substantias separatas, s. angelos, i. q. 79. 10. o.

INTELLIGIBILE - 1. est in intellectu tripliciter, s. habitualiter, in actu conceptum vel consideratum, et ut ad aliud ordinatum, et transitur de primo ad secundum, et de secundo ad tertium,

per imperium voluntatis; et in secundo loquitur Intelligens sibiip̄si, et in tertio loquitur alteri. i. q. 107. l. c. ad 2.

2. Fonna in materia non est intelilgibilis, nisi in potentia, i. q. 79. 3. c.

INTEMPERANTIA - 1. est maxime vituperabilis. 2 2. q. 142, 4. o. et q. 143. c. et q. 144. 1 ad 2, et q. 151, 4 ad 2. et ad 3.

2. .Maximum remedium contra intemperantiam est non immorari circa singularium considerationem, 2 2. q. 142. 3. c. ad 3.

INTENDO. - 1. Deus non potest esse causa tendenti in non esse, nisi subtrahendo suam actionem a rebus; sed hoc habet creatura, inquantum est de nihilo, r. q. 104. 3 ad 1.

2. Formæ quæ possunt recipere magis et minus, intenduntur et remittuntur, secundum diversam dispositionem subjecti, ni. q. 89. 2. c.

INTENTIO naturæ - l. est ad speciem, non autem ad individuum, nec ad genus, i. q. 85.3 ad 1. fi. et ad 4. et q. 98. 1. c.

2. Intentio mentis proprie est actus voluntatis, secundum quod in ea est vis intellectus ordinantis. l 2. q. 12. 1. o. et 2 2. q. ISO. 1. c.

3. Intentio dicitur oculus, quia præsupponit cognitionem intellectus. 1 2. q. 12. 1 ad l.

4. Intentio dicitur lumen, quia nota est intendenti. 1 2. q. 12. 1 ad 2.

5. Intentio dicitur clamor ad Deum, quia Deus novit eam, vel quia dirigitur ad Deum. 1 2. q. 12. 2 ad 1.

6. Idem est motus quo voluntas vult ea quæ sunt ad finem, et quo intendit finem ut ratio eorum, non autem absolute. 1 2. q. 8. 3. o, et q. 12. 4. o.

7. Intentio est tantum finis, non tamen semper est ultimi finis. 1 2. q. 12. 2. o. et 22. q. 180. 1. c.

8. Intentio potest esse simul ad multa non ordinata ad invicem. 1 2. q. 12. 3. o.

9. Contingit quod intentio sit bona, et voluntas mala; non autem e converso. 1 2. q. 19. 7 ad 2. et ad 4. et 8 ad 3.

10. Actus est bonus vel malus, sicut voluntas eligens est bona vel mala, et est malus, si voluntas intendit mala. Sed ad hoc quod voluntas sit bona, requiritur quod sit boni, et sub ratione boni. 1 2. q. 19. 7. c. ad 3. et 8. 9. o.

11. Intentio dupliciter potest se habere ad actum qui dicitur voluntas, s. antecedenter seu causaliter, et concomitanter; primo modo bonitas voluntatis ex intentione finis dependet, non autem secundo modo, nisi reiteretur. 1 2. q. 19. 7. o. et 9. c.

12. Virtus primæ intentionis, quæ est respectu ultimi finis, manet in quolibet appetitu cujuscumque rei, etiamsi de ultimo fine actu non cogitetur, sicut non oportet, quod qui vadit per viam, in quolibet passu cogitet de via. 1 2. q. 1. 6 ad 3.

13. Quantitas intentionis et voluntatis duplex, s. ex parte objecti, et ex intensione actus, secundo modo coæquantur in bonitate et malitia formaliter, et non materialiter, non autem primo modo, propter disproportionem, et propter impedimenta actus exterioris. 1 2. q. 19. 8. o.

14. Nullum malum potest perse intendi, i. q. 19. 9. c. et q. 48. 1 ad 2. et ad 4. et 1 2. q. 72. 1. c. et q. 78. 1 ad 2.

15. Peccatum recipit speciem ex intentione peccantis. l 2. q. 72. 1. 8. c. et ni. q. 88. 4 ad 1.

16. Intentio secundum esse quod significat veritatem propositionis, formaliter est in anima, sed est in re fundamentaliter, i. q. 3. 4 ad 2.

INTENTIONALE nullum denominat suum sub-

jectum, nec causât effectum naturalem, i. q. 67.

INTERPRETATIO - 1. est in dubiis, In quibus non licet absque determinatione principis, a verbis legis recedere, sed In manifestis non opus est Interpretatione, sed execution?. 2 2. q. J20. 1 ad 3.

2. Interpretatio in dando remedium, debet fieri in pejorem partem, supponendo, 3. cum debemus aliquibus malis adhibere remedium sive nostris sive alienis, expedit ad hoc ut securius remedium apponatur, quod supponatur id quod est deterius; quia remedium quod est efficax contra majus malum, est multo magis efficax contra minus malum; sed in diffiniendo sive in determinando, in rerum judicio, debet aliquis niti ad hoc, ut interpretetur unumquodque, secundum quod est; in judicio autem personarum, ut interpretetur in melius. 2 2. q. 60. 4. c. ad 3.

3. Interpretatio sermonurn reducitur ad donum prophetiæ, et est dignior quam donum linguarum. 2 2. q. 176. 2 ad 4.

4. Postponitur autem interpretatio sermonum dono linguarum, quia etiam ad interpretandum diversa linguarum genera, interpretatio sermonum se extendit. 2 2. q. 176. ad 4. fi.

INTIMIDITAS est peccatum, quia causatur ex defectu amoris, vel rationis, vel ex superbia. 2 2. q. 126. 1. c.

INTUITUS præsens Dei fertur ab ætemo in totum tempus, et in omnia quæ sunt in quocumque tempore, sicut etiam in subjecta sibi præsentialiter. i. q. 14. 9. c. et 13. c. fi. et 2 2. q. 95. l.c,

INVESTIRI dicitur canonicus per librum, abbas per baculum, episcopus per annulum. m. q. 62. 1. c.

INVIDIA - 1. est tristitia de bono alterius, inquantum æstimatur diminuere gloriam propriam. 2 2. q. 36. 1. o. et 3. 4. c.

2. Invidia præcipue est de bonis, in quibus est gloria et honor. 2 2. q. 36. 1. c.

3. Invidia quælibet est peccatum, non autem omnis zelus, qui proprie est tristitia de eo quod deest nobis, non aliis. 2 2. q. 36. 2. o. et q, 158. l. c.

4. Invidia secundum genus suum est peccatum mortale quæ intantum convertit hominem ad quietem indebitam, inquantum aspernatur bonum divinum; tamen primi motus sunt peccata venialia, et sunt etiam in viris perfectis. 2 2. q. 36. 3. o.

5. Invidia est vitium capitale, cujus sunt quinque filiæ, s. odium, susurratio, detractio, exultatio in adversis, et afflictio in prosperis. 2 2. q. 34. 6. o. et q. 36. 4. o.

6. Invidia ad proximum est mater odii, primo ad proximum, et consequenter ad Deum. 2 2. q. 34. 6 ad 2.

7. Invidia non est inter multum inæquales, sed ad illos tantum, quibus potest quis se æquare, vel præferre. 2 2. q. 36. l ad 2 et ad 3.

8. Amatores honoris, et pusillanimes, sunt maxime invidi. 2 2. q. 3f>. 1 ad 3.

9. Senes invident junioribus, et qui multa expendant ad consequendum aliquid, iis qui parum expendant. 2 2, q. 36. 1 ad 4.

10. Invidia ut plurimum nascitur ex superbia. 2 2. q. 36. 4 ad 1.

11. Memoria bonorum ut sunt habita, causai delectationem, ut-amissa tristitiam, ut habita ab aliis, invidiam. 2 2. q. 36. 1 ad 3.

12. Invidia contrariatur duabus virtutibus, quia habet duo objecta, scilicet principale, id est, bonum, et proximum; primo contrariatur misericordi», secundo nemesi. 2 2. q. 36. 3 ad 3.

INVOLUNTARIA. - 1. Facta per nictum sunt voluntaria simpliciter, et Involuntaria secundum quid. 1 2. q. 0. 6. o. et 7 ad 1. et ad 2. et q. 39. 1. c. ct q. 73. 6. c. et q. 87. c. fl. et 2 2. q. 108. 4 ad 4. et q. 125. 4. c. et q. 142. 3. c.

2. Concupiscentia nullo modo causât involuntarium. 1 2. q. 6. 7. o. et 2 2. q. 142. 3. c.

3. Violentia causât involuntarium in cognoscentibus; in aliis autem causât Innaturale, quia opponitur directe voluntario, et naturali. 1 2. q. 6. 4. c. et 5. o. et 6 ad 1. et q. 73. 6. c. et 2 2. q. 88, 6 ad 1.

JOANNES Baptista - 1. fuit terminus veteris legis, et initium novae legis, scilicet Evangelii. Hi. q. 38, 1 ad 2.

2. Joannes Baptista pertinet ad Testamentum novum. 2 2. q. 174. 4 ad 3. et m. q. 38. 1 ad 1. et ad 2.

3. Exultatio ejus in utero matris non fuit ab eo, per liberum arbitrium ejus, sed fuit a Deo; ideo miraculosa fuit. 2 2. q. 124. 1 ad 1. et in. q. 27. 6. c.

4. Tota vita ejus fuit præparatoria ad Christum. m. q. 38. 2 ad 2. et 3. c.

JOANNES Evangelista. - 1. Christus revocavit a nuptiis Joannem Evangelistam, volentem nubere; sed Petrum non separavit a matrimonio, quia primum potest fieri sine injuria alterius, non autem secundum. 2 2. q. 36. 4 ad 1.

2. Joannes Evangelista prædiligebatur a Christo, propter suam integritatem et propter prærogativam evangeücæ doctrinæ. in. q. 45.,3 ad 4.

3. Et propter virginitatem, et prærogativam Evangelii. m. q. 45. 3 ad 4.

4. Joannes prædiligebatur a Christo propter quatuor, scilicet, propter sapientiam, puritatem, fervorem et teneram ætatem. i. q. 20. 4 ad 3.

JOANNES Damascenus sequitur errorem Theodorici et Nestorii, quod Spiritus sanctus non procedit a Filio, quia fuit tempore, quo incepit illud schisma Græcorum. i. q. 36. 2 ad 3.

JOSAPHAT peccavit non ex malitia, sed ex infirmitate humanæ affectionis. 2 2. q. 186. 10 ad 2.

JOSEPH - 1. vir Mariæ, semper fuit virgo, m. q. 28. 3 ad 5. et 4. c. ad 3.

2. Joseph voluit dimittere Mariam, propter reverentiam, timens cohabitare tantæ sanctitati, in. q. 28. 3 ad 2.

JUCUNDITAS dicitur a spiritualibus signis, vel effectibus lætitiæ, cum intentione gaudii, scilicet, in dictis, vel factis. 1 2. q. 31. 3 ad 3.

IRA - 1. dicitur tripliciter, scilicet, habitus, vel actus vitii oppositi mansuetudini; secundo voluntas vindictæ, tertio passio. 2 2. q. 158. 8. c.

2. Ira duplex, s. per zelum, i. secundum rationem, et ira per vitium, l. contra rationem. 2 2. q. 158. 1. 2. o. et m. q. 15. 9. c.

3. Ira est inordinata dupliciter, scilicet ratione appetibilis, et ratione modi. 2 2. q. 158. 2. 3. 4. c.

4. Gradus iræ triplex, s. in corde, ore, et opere. 1 2. q. 46. 8 ad 3. et 2 2. q. 158. 5 ad 3. et 7. c.

5. Ira est passio quodammodo composita ex passionibus contrariis. 1 2. q. 46. 2. c. fi.

6. Ira continet multas passiones, non sicut genus continet species, nec sicut causa suos effectus, sed sicut effectus suas causas. 1 2. q. 46. 1. c. ad 3.

7. Ira secundum rationem rectam est passio laudabilis; quæ autem est contra rationem in plus vel minus, est peccatum. 2 2. q. 158. 1.2. 8. c. et m. q. 15. 9. o.

8. Habitus virtutis tenens medium in ira est innominatus; ideo dicitur mansuetudo, quæ significat diminutionem iræ. 2 2. q. 157. 2 ad 2.

9. Ira semper est aliquo modo cum ratione. 1 2. q. 46. 4. 5. o. et 2 2, q. 53. 6 ad 1.

10. Ira aliququaliter audit rationem, sicut nunciantem quod injuriatum est, non autem perfecte, quia non observat regulam ejus in vindicando. 1 2. q. 46. 4 ad 3. et 5 ad 1. et 6. c. et 2 2. q. 53. 6 ad 1. et q. 72. 4 ad 2,

11. Ira componitur ex tristitia et desiderio, non sicut ex partibus, sed sicut ex causis. 1 2. q. 46. 3 ad 3, et m. q. 15. 9. c.

12. Materiale in ira est accensio sanguinis circa cor, vel aliquid hujusmodi; formale vero est ex parte appetitus vindictæ. i. q. 21 ad 2. et 1 2. q. 22. 3 ad 3. et q. 48. 2. c. et 3. c. ad 1.

13. Ira quoad suum formale habet principium a ratione, sed quoad suum materiale impedit judicium rationis. 1 2. q. 48. 3 ad 1. et ad 3. et 4. c.

14. Ira est janua omnium vitiorum per accidens, s. impediendo rationem; sed per se, respectu aliquorum vitiorum. 2 2. q. 158. 6 ad 3.

15. Ira contra rationem ex parte objecti semper est peccatum mortale, nisi desit consensus, vel nisi de re parva, non autem ratione modi, nisi sit contra charitatem. 1 2. q. 88, 5 ad 1. et 2 2. q. 158. 3.,o.

16. Ira est vitium capitale, non autem odium. 2 2. q. 34. 5. o. et q. 158. 6. o.

17. Species iræ sunt tres, s. fel, i. acuta, mania, i. manens, et furor. 1 2. q. 46. 8. o. et 2 2. q. 158. 5. o.

18. Filiæ iræ sunt sex, s. rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, et blasphemia. 2 2. q. 37. 2 ad 1. et q. 41.2. o. et q. 158. 7. o.

19. Ira est subjective in irascibili. 1 2. q. 46. 3. o. et 2 2. q. 162. 3. c.

20. Defectus iræ in voluntate, vel in appetitu sensitivo contra rationem, semper est peccatum. 2 2. q. 158. 8. o.

21. Bruta habent iram ex instinctu naturali, non autem ex ratione eorum. 1 2. q. 46. 4 ad 2. et 7. ad 1.

22. Multum ebrii non irascuntur, quia nihil habent de judicio rationis; sed parum ebrii multum irascuntur, quia habent judicium rationis, sed impedimentum. 1 2. q. 46. 4 ad 3.

23. Ira per zelum, non impediens, nec præveniens judicium rationis, fuit in Christo, non autem ira per vitium. Iii. q. 15. 9. o.

24. Ira, ut dicit actum voluntatis ad vindictam, est in Deo, non autem ut passio, i. q. 3. 2 ad 2. et q. 19. 11. c. et q. 20. 1 ad 2. et q. 59. 4 ad 4. et 1 2. q. 47. 1 ad 1. et 2 2. q. 162. 3. c.

25. Ira causatur ex re inconvenienti, præsentī, vel præterita, vel ex apprehensione inconvenientis habiti; ideo causatur ex dolore et tristitia. 1 2. q. 23. 3. 4. c. et q. 25. 1. 3. c. et q. 48. 4. 2. c.

26. Omnis ira est propter aliquid contra se factum. 1 2. q. 47. 1. o.

27. Ira magis sequitur complexionem corporis quam concupiscentia, propter velocitatem cholæræ ad iram; ideo promptius insurgit ira quam concupiscentia. 2 2. q. 156. 4. c.

28. Ira causatur ex accidenti extrinseco, s. ex læsione; sed concupiscentia delectabilium causatur ex causa naturali; ideo concupiscentia diuturnior est et communior, et requirens principaliorem virtutem, licet ira majorem impetum habeat. 2 2. q. 141. 7 ad 2.

29. Causa iræ duplex, s. ratione motivi, ut excellentia, vel ratione dispositionis, ut defectus, sicut ægritudo. 1 2. q. 47. 3. o.

30. Ira causatur ex invidia, et consequitur etiam audaciam, et est effectus ejus. 1 2. q. 25. 3. c. et 4 ad 2. et ad 3.

,P

Ira

INDEX 111

31. Tristitia illata causât **iram**. 1 2. q. 46. 1. c. et q. 47. 3. o. et q. 48. L **o.** et 2. **c.** et **m.** q. 15. 9. c.

32. Sola parvipensio causât iram, et omne **pro**-vocans iram est aliquid sub ratione injusti. 2 2. q. 47. 2. o. et 3. 4. c.

33. Tacens provocat ad iram contunieliantein. quia videtur eum pervipendere. 1 2. q. 47. 1 ad 4. et q. 72. 3 ad 3.

34. Oblivio, exultatio in adversis, denunciatio tristium, impediens voluntatem, et quælibet alia causant iram, ratione parvipensionis tantum. 1 2. q. 47. 2 ad 3.

35. Ludus, **risus**, festum, prosperitas, consummatio operum, delectatio non turpis» et spes causant iram, ratione parvipensionis, sed impediunt eam, inquantum impediunt tristitiam. 1 2. q. 47. 3 ad 3.

36. Defectus injuriantis duplex, **s.** augens indignam parvipensionem, ut ignobilitas» insipientia, et servitus, et defectus minuens eam, ut poenitentia, confessio mali, humiliatio, postulatio veniæ, et hujusmodi; primi augent iram, secundi vero diminuunt eam. 2 2. q. 47. 4. o.

37. Ira debilitatur ex diuturnitate, sicut et causa ejus» scilicet memoria injuriæ. quæ etiam videtur minor, quando est tantum in **memoria**. 1 2. q. 48. 2 ad 2.

38. Ira non est ad personam multum excellentem, quæ læsit, sed tantum tristitia; quia ira praaupponit tristitiam, desiderium, spem, et audaciam, puniendi. 1 2. q. 25. 3. c. fi. et q. 45. 4 ad 3. et q. 46. 1. c.

39. Nullus proprie irascitur **sibi**, sed **metaphorice**; sicut nec justum nec injustum sibi **facit**, nisi metaphorice. 1 2. q. 46. 7 ad 2.

40. Ira est magis ad amicos injuriantes quam ad alios, quia indignior videtur eorum despectio. 1 2. q. 47. 4 ad 3.

41. Ira est tantum ad eos, ad quos est justitia et injustitia. 1 2. q. 46. 7. **o.**

42. Homo irascitur inanimatis et brutis, ex imaginatione nunciante læsionem, non autem ex ratione. 1 2. q. 46. 7 ad 1.

43. ira cessat ad graviter læsos, quia malum eorum sufficit. 1 2. q. 46. 6 ad 1. et q. 47. 4 ad 2.

44. Ira cessat ad mortuos, quia non **possunt** dolere, quod tamen appetit iratus, et vindicta jam facta videtur. 1 2. q. 46. 7 ad 1. et q. 47. 4 ad 2.

45. Ira maxime facit perturbationem corporalem circa cor, ita ut etiam ad exteriora membra derivetur. 1 2. q. 48. 3. c. et 2 2. q. 46. 3 ad 3.

46. Signa et effectus iræ sunt quinque, scilicet palpitatio cordis, tremor corporis, inflatio faciei, exasperatio **oculorum** et clamor irrationabilis. 1 2. q. 48. 2. 4. c. et 2 2. q. 158. 4. c. fi.

47. Ira causât fervorem sanguinis, quia fit insequendo, quod convenit calori, **non** autem retrahendo quod convenit frigori. 1 2. q. 48. 2. o.

48. Fervor amoris est **dulcis** et **lenis**, **iræ vero** fervor est amarus, et ex felle; ideo primus **assimilatur** calori aeris et sanguinis, secundus **autem** assimilatur igni et choleræ. 1 2. q. 46. 5. c. et q. 48. 2 ad 1.

49. Ex ira audacia augetur, quia **ira est** quid ausivum, secundum **philosophum**; unde **irati** reduntur prompti et audaces ad **invadendum**; et similiter delectatio est **effectus iræ**, ut **est in spe** vindictæ; sed **delectatio** de **vindicta** praesenti auferit totaliter **iram**. 1 2. q. 44. 1 ad 1. et q. 45. 4 ad 3. fi. et q. 48. 1. o.

50. Ira **inter cætcræ** passiones magis impedit usum et **judicium rationis**. 1 2. q. 48. 3. o. et 4. c. et 2 2. q. 41. 2 ad 3. et q. 157. 4. c.

51. Ira dupliciter causât taciturnitatem, s. rx parte rationis, et ex parte perturbationis ejus 1 2. q. 45. 4. o.

52. Ira diminuitur per sequentem iram; præcipue si sequens ira sit major. 1 2. q. 48. 2 ad 3.

53. Ira et invidia causant inconstantiam, retrahendo rationem ad aliud; sed luxuria, totaliter extinguendo lumen rationis. 1 2. q. 77. 7. c. et 2 2. q. 53. 6 ad 1.

54. Ira est levior quam invidia, ratione appetibilis, et hæc quam odium; sed e converso, ratione modi. 1 2. q. 46. 6. o. et 2 2. q. 158. 4. o.

55. Ira semper respicit duo objecta, s. vindictam, et nocentem, sed amor et odium unum obiectum tantum quandoque. 1 2. q. 46. 2. 3. c.

56. Utrumque objectum amoris est bonum; odii autem malum, sed Ira respicit vindictam sub ratione boni, et nocentem, secundum rationem mali. 1 2. q. 46. 2. 3. 6. c.

57. Odium appetit malum alicujus sub ratione mali, sed invidia sub ratione propriæ gloriæ; ira vero, sub ratione Justæ vindictæ. 1 2. q. 46. 6. o. et 7. c. et q. 47. 11. 2. c. et 2 2. q. 34. 6 ad 3. et q. 43. 2. c. et q. 158. 4. c.

58. Odium appetit nocere, propter contrariam dispositionem infinite, non tamen ut sciatur, ira vero propter læsionem tantum, cum mensura, et ut sciatur. 1 2. q. 46. 6. o. et 2 2. q. 4L 2. c. ad 4. et q. 72. 4 ad 3. et q. 73. 3 ad 3.

59. Odium prius et directius causatur ex tristitia et accidia quam ex ira. 2 2. q. 34. 6 ad 3. et q. 159. 7 ad 2.

60. Ira crescit in odium, non eadem numero per inveterationem, sed quia causât odium per diuturnitatem. 1 2. q. 46. 3 ad 2. et 2 2. q. 34. 6, ad 3.

61. Ira est ad singulare, odium autem ad universale. i. q. 80. 2 ad 2. et 1 2. q. 29. 6. o. et q. 46. 7 ad 3.

62. Odium est insanabilius et permanently quam ira, quia causatur ex permanentiori causa, scilicet ex dispositione qua reputatur aliud contrarium et nocivum: sed ira causatur ex passione et commotione animi propter læsionem illatam. 1 2. q. 46. 6 ad 3. et 7 ad 3.

63. Odium magis agit sine misericordia quam ira, quantum ad rem desideratam, sed e converso quantum ad intensionem desiderii. 1 2. q. 46. 6 ad 1.

64. Ira respicit bonum justitiæ; concupiscentia vero bonum delectabile, vel utile. 2 2. q. 158. 4. c.

65. Ira operatur cum tristitia, concupiscentia vero delectabiliter; sed ira est minus poenitibilis, quia plus habet de ratione. 2 2. q. 156. 4. c.

66. Ira est cum ratione denunciante injuriam, non autem præcipiente vindictam, sed concupiscentia naturaliter. 1 2. q. 46. 4. o. et 2 2. q. 156. 4. c. ad 2.

67. Difficilius est resistere iræ, et pugnare contra Iram ad horam propter impetum ejus, quam contra delectationem et concupiscentiam, sed e converso, propter majorem continuitatem. 2 2. q. 156. 4 ad L et q. 162, 6 ad 1.

68. Ira causatur ex contrariis passionibus, scilicet a spe et tristitia: ideo includit in se contrarietatem. 1 2. q. 46. 1 ad 2.

69. Nulla passio est contraria iræ. 1 2. q. 23. 3. o. et 4. c. fi. et q. 46. 1 ad 2.

70. Iræ contrariatur aliquod vitium, scilicet inordinata remissio iræ, sed non apparet, quia est innominata. 2 2. q. 158. 8. o.

71. Mitescere est privative vel negative oppositum iræ, non autem contrarie. 1 2?q. 23. 3. fi.

72. Ira non opponitur mansuetudini, nisi secun-

Ira

Iracundia

dum quod ira est inordinata. 2 2, q. 157. 1 ad 3. et III. q. 15. 9 ad 2.

73. Mansuetudo magis opponitur Iræ quam defectui ejus; ideo vitium oppositum mansuetudini nominatur ira, ad quam refrenandam principaliter mansuetudo ordinatur. 2 2. q. 157. 2 ad 2.

IRACUNDIA - I. est excessus iræ: ideo est vitium oppositum mansuetudini. 2 2. q. 157. 1 ad 3.

2. Iracundus non est cui inest passio iræ, sed qui passibilis est de facili ab ea. I. q. 63. 4 ad 2.

IRASCIBILIS - 1. dupliciter sumitur, s. proprie, id est, appetitus sensitivus, et improprie, id est, voluntas, i. q. 82. 5 ad 2. et 2 2. q. 162. 3. c. ad 3.

2. Irascibilis potius denominatur ab Ira quam ab aliis passionibus; quia est notior, scilicet quia est effectus et terminus earum. 2 2. q. 25. 3 ad 1. et q. 46. 1 ad 1.

3. Actus irascibilis intantum est naturalis homini, inquantum est secundum rationem; sed inquantum est praeter ordinem-/ationis, est contra naturam hominis. 2 2. q. 158. 2 ad 4.

IRIS quandoque significat serenitatem, inquantum causa ejus est causa serenitatis. 2 2. q. 95. 5. c.

IRONIA - 1. est vitium, quo quis asserit minora de se quam credit; ideo semper est peccatum, tamen levius ut plurimum quam jactantia. 2 2. q. 110. 2. c. et q. 113. o.

2. Ironia et jactantia circa idem, scilicet circa conditionem personæ, mentiuntur verbis, vel quibuscumque signis. 2 2. q. 113. 2. c.

IRREGULARITAS non incurritur propter peccatum tantum, sed principaliter propter ineptitudinem personæ, ad Eucharistiam ministrandam. 1 2. q. 20. 5 ad 4. et 2 2. q. 64. 7 ad 3. et q. 108. 4 ad 2.

IRRELIGIOSITAS - 1. habet manifestam contrarietatem ad religionem per contemptum et irreverentiam Dei, vel rei sacræ. 2 2. q. 92. 97. princip. et q. 122. 3. c.

2. Irreligiositas opponitur veræ religioni, per defectum, sicut superstitio per excessum, et prohibetur secundo præcepto Decalogi. 2 2. q. 122. 3. 4. c.

3. Species irreligiositatis sunt quatuor, s. tentatio Dei, perjurium, sacrilegium et simonia. 2 2. q. 97. 99. princip, et q. 154. 10 ad 1.

4. Superstitio impedit religionem, ne suscipiatur Deus, sed irreligiositas, ne susceptus honoretur. 2 2. q. 122. 3. 4. c.

ISAAC significavit Christum, inquantum oblatus est in sacrificium; ideo non oportet quod significet eum ut offerens, licet obtulerit, sicut et alii justi, secundum congruitatem sui temporis, secundum Gregorium. 2 2. q. 85. 1 ad 2.

JUDA - 1. Christus speravit in Juda, id est, confidebat quadrupliciter, s. secundum apparentiam, effectum^ debitum, et in membris Christi. 2 2. q. 17. 4. o. et 5. c. et q. 25. 1 ad 3.

2. Nomen archangel! ponitur in canonica Judæ apostoli, i. q. 108. 5. b.

JUDÆI- 1. Ecclesia permittit Christianos colere terras Judæorum: quia per hoc non habent necesse conversari cum eis, et tamen si ex tali communicatione vel convictu, subversio fidelium timeretur, esset penitus interdicensum. 2 2. q. 10. 10 ad 3.

2. Totus cultus Judaeorum erat propheticus et figurativus. 1 2. q. 100. 12. c. et q. 104. 2 ad 2. et q. 114. 10 ad 2. et 2 2. q. 87. I.c. et q. 96. 3 ad 3. et 11L q. 66. 2 ad 2.

3. Tribus sacerdotalis et regia Judaeorum erant

pnedarlores; ideo sæpe conjunctæ sunt per matrimonium. in. q. 31.2 ad 2.

4. Judæi excusantur a furto Ægyptiaco, et hoc non est nisi quia præcepto superioris domini, res non suæ factæ sunt suæ. 1 2. q» 94. 5 ad 2. et q. 100. 8 ad 3. et 2 2. q. 66. 5 ad 1. et q. 104. 4 ad 2.

5. Judæis permissum est accipere usuras ab extraneis tantum, quorum bona debebantur judæis, vel propter avaritiam, ne acciperent eas a fratribus. 1 2. q. 105. 3 ad 3. et 2 2. q. 78. 1 ad 2.

6. Communis status judæorum semper erat in prosperitate, quamdiu servabant legem; et cum peccabant, erant in tribulationibus. 1 2. q. 99. 6 ad 3.

7. Deus exaltavit judæos tempore gratiæ quintupliciter, scilicet secundum carnis assumptionem, per personalem prædicationem, per suam conversationem, per miraculorum operationem et per discipulorum prædicationem. 2 2. q. 10. 8. c. et q. 14. L c.

8. Principes judæorum cognoverunt Christum esse Messiam, qui promissus est in lege; non autem cognoverunt divinitatem ejus, nisi per conjecturas: quod etiam obscurabatur per invidiam et cupiditatem gloriæ propriæ. m. q. 47. 5. o. et 6. c.

9. Judæi non intelligunt præcepta Decalogi. 2 2. q. 102. 6 ad 7. et q. 107. 2. c. ad 2. et ad 4. et 3 ad 2. et q. 108. 2 ad 4. et 3 ad 1. et ad 2. et ad 4.

10. Secta Judæorum duplex, scilicet Pharisæorum et Sadducæorum negantium resurrectionem, et angelos, r. q. 50. L c.

IL Judæi proni sunt ad idololatriam. 1 2. q. 100. 7 ad 4. et 2 2. q. 10. 9 ad L

12. Judæi sunt crudeles, et ad avaritiam proni. 1 2. q. 105. 2 ad 2.

13. Judæi dixerunt primo quidem blasphemiam in Filium hominis, cum dicebant voracem, potatorem vini, et publicanorum amatorem; postmodum autem blasphemaverunt in Spiritum sanctum, dum opera quæ ipse operabatur virtute propriæ divinitatis, et per operationem Spiritus sancti, attribuebant principi dæmoniorum. 2 2. q. 14. 1. c.

14. Cum ipsi Judæi sint servi Ecclesiæ, potest Ecclesia disponere de rebus eorum, sicut etiam principes sæculares multas leges ediderunt circa suos subditos, in favorem libertatis. 2 2. q. 10. 10. c.

15. Judæi, propter culpam suam, sunt servi in perpetuum: ideo domini possent tollere res eorum, servato eis victu, nisi leges hoc prohiberent. 2 2. q. 10. 10. c. et 11. c. et 12 ad 3. et ni. q. 68. 10 ad 2.

16. Judæi sunt compellendi a fidelibus, si adsit facultas: ut fidem non impediant, vel blasphemis, vel malis persuasionibus, vel etiam apertis persecutionibus. 2 2. q. 10. 8. c. et 9 ad 2. et q. 14. L c.

JUDEX - 1. juste infligendo pœnas, non peccat. 2 2. q. 64. 2. 3. et q. 108. 1. 3. 0.

2. Judex nullas probationes admittere debet, contra leges divinas vel humanas. 2 2. q. 67. 2/ c.

3. Judex perpendens accusatorem falso accusasse, non quidem malitiose, sed temere, id est, ex levitate credendi, vel ex justo errore, non imponat ei pœnam talionis. 2 2. q. 68. 3 ad 1. et 4 ad 1.

4. Judex neminem debet condemnare, nisi accusatum. 2 2. q. 67. 3. o.

5. Judex debet esse faciliior ad absolvendum

quam ad condemnandum, nisi In causis favorabilibus, ut libertatis. 2 2. q. 70. 2 ad 2.

6. Bonus iudex est diminutivus pœnarum, quæ suo arbitrio relinquuntur, non autem poenarum quæ determinantur a lege divina, vel humana. 2 2. q. 67. 4 ad L

7. Nullus iudex potest remittere pœnam pro alterius injuria, nisi læsus velit, nec pœnam pro injuria communitatis, nisi supremus iudex, si expediat. 2 2. q. 67. 4. o. et m. q. 46. 2 ad 3.

8. Nullus est iudex sui. sed potest se committere iudicio aliorum. 2 2. q. 64. 5 ad 2.

9. Naturalis tamen inclinatio inest iudici, et cuilibet homini, ad repellendum nociva dupliciter, scilicet, vel defendendo se, ne inferantur injuriæ, vel ulciscendo illatas, non tamen intentione nocendi, sed intentione removendi nocumenta. 2 2. q. 108. 2. c.

JUDICIUM - 1. secundum primam impositionem, significat rectam determinationem justorum, sed post, ampliatur nomen ejus ad significandum omnem rectam determinationem, speculativam vel practicam. 1 2. q. 93. 2 ad 3. et 2 2. q. 60. 1 ad 1.

2. Judicium est actus iudicis inquantum iudex, id est inquantum est jus dicens; ideo est actus justitiæ, id est. executio justitiæ. 2 2. q. 60. 1. o. et q. 63. 4. c.

3. Judicium quoad rem judicatam se habet communiter ad commutativam, et distributivam justitiam; sed quoad formam iudicii, inquantum etiam in commutativa, iudex accipit ab uno et dat alteri, pertinet ad distributivam tantum. 2 2. q. 63. 4 ad 1.

4. Ordinare et iudicare sunt actus sapientiæ. 1. q. 1. 6. c.

5. In omni iudicio ultima sententia pertinet ad supremum iudicatorium. 1 2. q. 74. 7. c.

6. Ad omne iudicium requiruntur duo, s. virtus proferens, et dispositio ejus; ratione primi, est actus rationis, prudentiæ, et sinesis; sed ratione secundi, est actus justitiæ. 2 2. q. 60. 1 ad 1.

7. Unumquodque iudicatur magis secundum formale in eo et per se. quam secundum materiale, et per accidens. 2 2. q. 110. 1 ad 1. et q. 117. 6. c. et q. 118. 5. c. fi.

8. Quidam sunt bene inquirentes, propter bonam imaginativam, qui non sunt bene judicantes; propter indispositionem sensus communis. 2 2. q. 51. 2. 3. c.

9. Judicium de re non potest haberi perfectum, nisi per resolutionem ad principiū. 1 2. q. 112. 5. c. et 2 2. q. 173. 3. o.

10. Judicium certum de re maxime datur ex sua causa, secundum ordinem causarum, quia per primam iudicatur de secunda, non autem e converso. 2 2. q. 9. 2. c.

11. Rectitudo iudicii contingit dupliciter, s. per usum rationis; et per connaturalitatem, tam in moralibus per scientiam moralem, et per habitus morales, quam in divinis per donum sapientiæ. et per charitatem. 2 2. q. 45. 2. c. et q. 51. 3 ad 1.

12. Rectum iudicium consistit in apprehensione rei, ut in se est, ex recta dispositione potentiæ cognitive, et appetitivæ. 2 2. q. 51. 3 ad 1.

13. Charitas inclinatur ad rectum iudicium de omni re, per regulas divinas ex quibus profertur per donum sapientiæ; sed justitia inclinatur per prudentiam, secundum regulas juris. 2 2. q. 60. 1 ad 2.

14. Ad justum iudicium requiruntur tria, scilicet justitia, auctoritas et prudentia si primum desit, est iudicium perversum; si secundum, est iudicium usurpatum; si tertium, est iudicium

suspiciosum vel temerarium. 2 2. q. 60. 2. 3. 6. O. et u. 67. 1. o. et III. q. 59. 1. c.

15. Iudex debet semper iudicare, secundum leges scriptas. 2 2. q. 60. 5. o. et 6. c.

16. Iudex debet iudicare secundum allegata et probata, etiam contra veritatem quam novit, ut persona privata. 2 2. q. 64. 6 ad 3. et q. 67. 2. o.

17. Judicium humanum debet imitari iudicium divinum, in iudiciis Dei manifestis, non autem in occultis, quia eorum rationes non potest homo comprehendere. 2 2. q. 10. 11. c. et q. 108. 4 ad 2.

18. Existens in peccato mortali etiam occulto, ex officio corrigens, vel iudicans alios, peccat, non autem hoc agens ut frater, nisi propter scandalum. 2 2. q. 33. 5. o.

19. Iudicat legem, dicens eam non esse bene postitam. non autem dicens eam in aliquo casu non esse servandam; sed de illo casu particulari. 2 2. q. 120. 1 ad 2.

20. Homo in iudicio debet pauperi subvenire, quantum potest, sine læsione justitiæ. 2 2. q. 63. 4 ad 2.

21. Nullus potest iudicare, nisi subditum, ordinarie, vel ex commissione superioris, vel propria sponte, vel delinquentem in re non exempta. 2 2. q. 60. 2. c. et 67. 1. o.

22. Judicium per compromissum in arbitros, necesse est aliqua pœna vallari. 2 2. q. 67. 1 ad 2.

23. Iudicium Ecclesiæ debet esse conforme iudicio Dei, et non astringi legibus humanis. 2 2. q. 10. 11. c. et q. 108. 4 ad 2.

24. Potestas sæcularis subditur potestati spirituali; ideo iudicium non est usurpatum, si prælatus spiritualis iudicat de temporalibus, quantum ad permissa, vel inquantum ei subduntur. 2 2. q. 60. 6 ad 3.

25. Iudiciaria potestas convenit toti Trinitati, sed appropriatur Patri ratione auctoritatis, Filio quoad rationem iudicii, et Spiritui sancto quoad affectum iudicandi, quem homines habent, iu. q. 59. 1. o.

26. Auctoritas principalis iudicandi convenit soli Deo; sed committitur hominibus, et maxime Christo, secundum naturam humanam, m. q. 58. o. et q. 59. 2. o.

27. In iudicio Dei idem potest esse accusator simul et testis, non autem in iudicio humano. 2 2. q. 67. 1 ad 1. et 3 ad 3. et q. 89. 1 ad 3.

28. Deus in iudicio suo utitur conscientia peccantis, et evidentiæ facti quoad ipsum, pro accusatore. 2 2. q. 67. 3 ad 1.

29. Christus hic vivens noluit administrare temporaliter regnum terrenum, nec iudiciariam exercere potestatem super res temporales, m. q. 59. 4 ad 1.

30. Christus propria voluntate subdidit se Pilati iudicio, sicut etiam alii possunt se subicere, etiam non superioribus. 2 2. q. 67. 1 ad 2.

31. Iudiciaria potestas convenit Christo, propter divinam personam, dignitatem capitis, gratiæ habitualis plenitudinem, et propter meritum ejus, m. q. 59. 3. o.

32. Christus habet potestatem iudiciariam super omnes creaturas; quia anima ejus est super omnes creaturas, in. q. 59. 1 ad 3,

33. Christus secundum naturam humanam habet potestatem iudiciariam super omnes angelos, quoad dispensationes, et præmium accidentale; sed quoad præmium essenziale, secundum naturam divinam tantum, m. q. 56. 6. o.

34. Iudiciaria potestas quoad omnes res humanas convenit Christo secundum utramque naturam. m. q. 59. 4. o.

35. Angeli trahuntur ad Judicium pro custoditis qui damnantur, non quidem ut rei, sed ut testes, i. q. 113. 7 ad 4.

36. Omnes homines judicabuntur quoad receptionem præmil, vel punitonis; sed perfecti, et Infideles non judicabuntur judicio discussionis. IU. q. 56. 2 ad 3.

37. Necesse est esse generale judicium In fine mundi, præter judicium particulare quod fit in morte, ni. q. 59. 5. o.

38. Dies judicii quæ erit tempore secundi adventus Christi, quod aestati comparatur, quando sol maxime exaltatur, est nota soli Deo. in. q. 46. 9 a. 3 ad 3.

39. Universale judicium futurum est. Suppi, q. 88. 1. c.

40. Ultimum judicium futurum est mentaliter. Suppi, q. 88. 2. c.

41. Conveniens est ut cognitio finis mundi soli Deo reservetur. Suppi, q. 88. 3. o.

42. Probabile est Christum descensurum ad judicandum circa montem Oliveti. Suppi, q. 88. 4. o.

43. Judicabunt perfecti viri cum Christo. Suppi. g. 89. 1. c.

44. Non cuilibet pauperi datur Judiciaria potestas, sed ei qui, omnibus relictis, Christum secutus fuerit, juxta perfectionem vitæ. Suppi, q. 89. I. c.

45. Non competit angelis judicare. Suppi, q. 89. 3. o.

46. Probabile est quod dæmones damnatos torquebunt. Suppi, q. 89. 4. c.

47. Omnes in judicio comparebunt» Suppi, q. 89. 5. o.

48. Beati omnes quantum ad præmiorum retributionem judicabuntur: quantum vero ad meritorum discussionem, qui notabilem alicujus mali meriti admixtionem habent, non judicabuntur; at alii qui negotiis terrenis sunt impliciti, ita tamen ut sua peccata per eleemosynas exprarint, judicabuntur. Suppi, q. 89. 6. c.

49. Infideles condemnabuntur, cum in eis nulum sit fidei fundamentum. Suppi, q. 89. 7. c.

50. Angeli no.i judicabuntur judicio discussionis, sed bene retributionis. Suppi, q. 89. o.

51. Congruum est ut Christus secundum humanam naturam sit mundum judicaturus. Suppi. q. 90. 1. c.

52. Conveniens est ut Christus in ultimo judicio in gloria sua appareat. Suppi, q. 90. 2. o.

53. Cum Deus sit essentialiter ipsa bonitas non potest sine gaudio videri. Suppi, q. 9. 3. c.

54. Conveniens est sicut homo glorificatus erit, sic et mundum ipsum post judicium innovari. Suppi, q. 91. 1.

55. Homine glorificato motus cæli cessabit, divina voluntate id faciente. Suppi. 91. 2. c.

56. Corpora cælestia majorem claritatem accipient in illa innovatione, ut quasi sensibiliter .Deus ab homine videatur. Suppi, q. 91. 3. o.

57. Cum oporteat corpora inferiora maxime perfici secundum claritatem, in qua communicabunt cum caelestibus corporibus, elementa induentur claritate quadam, non tamen aequaliter. Suppi, q. 91. 4. o.

58. Cum plantæ et animalia non possint ordinari ad incorruptionem, non remanebunt in illa mundi innovatione. Suppi, q. 91.5. c.

JUDITH laudatur, non quia mentita est Holo- phemi, sed propter affectum quem habuit ad salutem populi, pro qua periculis se exposuit; quamvis dici possit, quod verba ejus veritatem habent secundum aliquem mysticum intellectum. 2 2. q. 110. 3 ad 3.

JUGE sacrificium fiebat mane et vesperi quotidie, figurans perpetuitatem divinæ beatitudinis, et perpetuitatem Christi, qui est agnus Dei. 1 2. q. 102. 4 ad 10, et m. q, 22. 3 ad 3.

JUMENTUM seu pecus dicitur omne animal serviens homini, i. q. 72 ad 2.

JURAMENTUM - 1. est actus religionis seu latrlæ, quia honorabilissimum est. 2 2. q. 89. 4.

2. Juramentum seu jurare, est Deum in testem vocare, propter defectum locutionis et cognitionis humanæ; ideo non fit in necessariis. 2 2. q. 89. 1. o. et 4. c. et q. 98. 2. c.

3. Jurare est implorare testimonium Dei, ut exhibendum; sed allegare sacram Scripturam, est uti testimonio Dei jam dato, 2 2. q. 89. 1. ad 1.

4. Juramentum Dei, et juramentum angeli, in sacra Scriptura inducitur ad ostendendum infallibilitatem dispositionis divinæ de aliqua re, non autem propter defectum dicti sui. 2 2. q. 89. 10 ad 4.

5. Juramentum secundum se licitum est, et honestum, scilicet ratione originis et finis; sed cedit in malum alicui, ex eo quod male utitur eo, id est, sine necessitate et cautela debita, vel quia imminet periculum perjurii, quia de facili homo in verbo delinquit. 2 2. q. 89. 2. o. et 3. c.

6. Juramentum quæritur ad subveniendum alicui defectui, quo scilicet unus homo alteri discredita; ideo juramentum non est per se appetendum, sed tantum in necessitate, ut medicina, utendum est eo. 1 2. q. 107. 2. c. ad 3. et q. 108. 3 ad I. et 2 2. q. 5. 3 ad 1. et q. 89. 3. c. et 5. o.

7. Juramentum debet habere tres comites, s. veritatem, judicium et justitiam. 2 2. q. 89. 3. o. et 7. c. et q. 98. 1 ad 1.

8. Jurare per creaturas non licet, nisi secundum quod in eis veritas divina, vel effectus testificationis ejus ostenditur; sicut juravit Joseph per salutem Pharaonis, scilicet, vel per modum exeerationis, quasi salutem Pharaonis obligaverit Deo, vel per modum contestationis, quasi contestando veritatem divinæ justitiæ, ad cujus exeeutionem principes terræ constituuntur, 2 2. q. 89. 6. o.

9. Assumuntur ad juramentum aliquæ creaturæ, non quidem secundum se, sed inquantum in eis divina veritas manifestatur; sicut juramus per Evangelium, id est, per Deum, cujus ventas in Evangelio manifestatur; et per sanctos qui hanc veritatem crediderunt et observaverunt. 2 2. q. 89. 6. c.

10. Solet homo jurare per caput suum, aut per filium suum, aut per aliquam aliam rem quam diligit, sicut et Apostolus juravit in animam suam. 2 2. q. 89. 6. c.

11. Punitur per canones clericus, per creaturam jurans, quod ad blasphemiam infidelitatis pertinet; eo quod Dominus prohibuit jurare per creaturas, ita, scilicet, quod eis adhibeatur reverentia divina. 2 2. q. 89. 6 ad 1.

12. Juramentum duplex scilicet assertorium, id est, de præsentī, vel prætcrito; et promissorium, id est, de futuro. 2 2. q. 89. 1. c. et 7. o.

13. Juramentum duplex, s. per simplicem contestationem Dei, et per exeerationem, s. obligando se, vel aliquid sui ad pœnam. 2 2. q. 89. 1 ad 3. et 6. c.

14. Deus dupliciter est testis in juramento, scilicet manifestando veritatem in mente, vel in publico, et puniendo mendacem. 2 2. q. 89. 1 ad 3. et 2 ad 3.

15. Jurare per Deum, secundum se est majus quam jurare per Evangelia; sed ratione majoris

Jurgium	INDEX III	Justificatio	Justificationem	INDEX III	Justitia
solemiitatis et majoris deliberationis, est e con- verso. 2 2. q. 89. 10 ad 2. et q. 98. 3 ad 3.		nem potest ea quæ sunt jurisdictionis commit- tere. 2 2. q. 187. 1. c.	particulari, vel legali. 1 2. q. 100.2 ad 1. et q. 113.		5. Ad eam requiruntur quatuor, scilicet infusio gratiæ, motus liberi arbitrii per fidem in Deum, detestatio peccati, remissio culpæ. 12. 113. 6. o. et in. q. 86. 6 ad L et ad 2. et q. 1 2. c.
16. Obligatio voti causatur ex fidelitate ad Deum; ideo est major auam obligatio Juramenti, quæ est ex reverentia Dei. 2 2. q. 89. 8. o.		JUS - 1. primo impositum est ad significandum rem Justam; secundo, artem qua cognoscitur; tertio locum; quarto id quod redditur a JUDGE' 2 2. q. 57. 1 ad 1, 1 'r	1. o. 2. Justificatio potius nominatur a Justitia quam a charitate vel fide; quia fides et charitas dicunt ordinem specialem mentis humanæ ad Deum se- cundum intellectum, vel affectum; sed justitia importat generaliter totam rectitudinem ordinis. 1 2. q. 113. 1 ad 2.		6. Requiritur etiam motus fidei, et concurrit charitas, timor et humilitas. 1 2. q. 113. 4. o. et in. q. 86. 6 ad 1. et ad 3.
17. Juramentum obligat, secundum Intentio- nem Jurantis, sine dolo, alias obligat, secundum secundarium intellectum ejus cui juratur. 2 2. q. 89. 7 ad 4.		2. Jus proprie est objectum iustitiæ; lex au- tem, ratio ejus scripta. 2 2. q. 57. 1. o. et q. 6u. 1. c.	3. Justificatio proprie est factio Justitiæ, quoad habitum, vel est executio actus ejus; sed impro- prie est significatio, vel dispositio ejus. 1 2. q. 100. 12. o.		7. Actus misericordiæ operatur contra pecca- tum dupliciter, s. vel per modum satisfactionis, vel per modum præparationis; primo modo actus misericordiæ sequitur justificationem; secundo vero modo præcedit eam, vel concurrit cum aliis virtutibus requisitis. 1 2. q. 113. 4 ad 1.
18. In juramento promissorio est duplex obli- gatio, scilicet ad peccatum» si desit veritas, et obligatio ad faciendum illud quod promisit; sed in juramento assertorio est tantum prima obliga- tio. 2 2. q. 89. 7. c. ad 3.		3. Jus vel justum est opus adæquatum alteri, secundum aliquem æqualitatis modum 2 2. q.57. 1. 2. c. et q. 59. 2. c.	4. Justificatio impii est motus meritis, quo ani- ma a Deo movetur de statu peccati ad statum justitiæ. 1 2. q. 113. 1. 5. 6. c.		8. Deus est principalis causa justificationis. Passio Christi est causa meritoria; sacramenta Ecclesiæ sunt causa Instrumentalis; fides vero est conjungens instrumentum causæ principali. IU. q. 64. 3. c.
19. Juramentum coactum obligat in conscien- tia, non autem in foro contentioso; tamen po- test repetere, vel denunciare superiori, etiamsi op- positum Jurasset. 2 2. q. 89. 7 ad 3. et q. 98. 3 ad 1.		4. Jus divinum est quod divinitus promulgatur; et est duplex, scilicet naturale, et positivum. 2.2. q. 57. 2 ad 3.	5. Justificatio in fieri dicit motum ad Justitiam, sed in facto esse, est effectus ejus formalis. 1 2. q. 113. 5. c.		9. Non est inquirenda ratio, quare Deus ali- quos Justificet, et liberet a peccato, et alios re- linquat in peccatis, i. q. 23. 7. c. ad 2. et 1 2. q. 98. 4 ad 2. et q. 106. i ad 3.
20. Cum quis jurat facere voluntatem alterius, vel promittit» intelligenda est debita conditio, si scilicet id quod ei mandatur licitum sit, et ho- nestum et portabile» sive moderatum. 2 2. q. 98. 2 ad 3.		5. Jus naturale est conceptio homini naturali- ter indita, qua dirigitur homo ad convenienter agendum in propriis actionibus. 1 2. q. 91.2. o. et q. 96. 2 ad 3..	6. Justificatio fit in instanti. 1 2. q. 113. 7. o. et 8. c.		10. Resurrectio Christi est causa instrumenta- lis, et exemplaris resurrectionis animarum, scilicet justificando eas. nr. q. 56. 2. o. et q. 62.5 ad 1.
21. Juramentum et votum, cum vergunt in deteriorem exitum, vel cum fit illicitum, non de- bet servari. 2 2. q. 88. 2 ad 2. et 10. c. et 12 ad 2. et q. 89. 7. o.		6. Jus naturale primo continetur in lege »- terna; secundario vero, in naturali judicatorio rationis humanæ. 1 2. q. 71. 6 ad 4.	7. Tota Justificatio impii originaliter consistit in infusione gratiæ; quia per eam, et per liberum arbitrium movetur, et culpa remittitur. 1 2. q. 113. 7. c. et 8. c. ad 1.		11. Resurrectio Christi est causa justificatio- nis, quantum ad terminum ad quem; sacramenta vero et passio Christi, quantum ad terminum a quo. m. q. 56. 2 ad 4. et q. 59. 2 ad 3. et q. 62. 5 ad 3.
22. Jurans aliquid illicitum facere, vel jurans abstinere a bono, ut a religione, non obligatur servare illud; sed est perjuros Ipso facto. 2 2. q. 89. 7. c. ad 2. et 9 ad 3. et q. 98. 1 ad 1.2 ad 1. et ad 2.		7. Jus naturale semper et ubique habet eam- dem potentiam, sed per accidens propter aliquod impedimentum potest variari. 1 2. q.94. 5. 6. o.	8. Justificatio non quidem simpliciter, sed ju- stificatio impii, est idem quod remissio peccato- rum. 1 2. q. 113. 1. o. et 6 ad 1.		12. Justificatio appropriatur attributo miseri- cordiæ Dei, sicut revelatio futurorum, sapientiæ ejus. i. q. 45. 6 ad 3.
23. Novus civis obligatur servare juramenta civitatis, ex fidelitate, non autem ex juramento, quia est actio personalis. 2 2. q. 98. 7 ad 4.		8. De jure naturali est quod maleficia punian- tur, sed determinatio ejus est de jure positivo 2 2. <f.85. 1 ad 1.	9. In justificatione impii infusio gratiæ et re- missio culpæ sunt unus actus numero secundum substantiam, sed differunt secundum terminos. 1 2. q. 113. 6 ad 2.		13. Justificatio manifestat justitiam Dei, sicut causam exemplarem, misericordiam vero, ut causam efficientem; sed bonitas creaturæ mani- festat bonitatem Dei utroque modo. i. q. 45. 6 ad 3.
24. Canonicus jurans servare statuta collegii tenentur ad statuta futura, ex vi eorum, non au- tem ex juramento, nisi hoc intenderit. 2 2. q. 98. 2 ad 4.		9. Jus positivum derivatur a jure naturali. 1 2. q. 95. 2. o. et 3. 4. c.	10. Vocatio dicit auxilium Dei moventis inte- rius, et excitantis mentem ad deserendum pecca- tum, ideo non est remissio peccatorum, nec est justificatio, sed est causa ejus. 1 2. q. 113. 1 ad 3.		14. Justificari dicitur tripliciter, scilicet, quoad reputationem, exeeutionem, et causam; sed opera legis justificabant primo modo et secundo; non autem tertio modo. 1 2. q. 100. 12. c.
25. Ille cui Juratur, potest liberare a jura- mento promissorio, quoad utilitatem ejus, non autem quoad utilitatem aliorum, nec quoad ho- norem Dei. 2 2. q. 89. 6 ad 2.		10*. Voluntas bona potest facere jus et justum, de aliquo indifferenti, non autem contra jus natu- rale. 2 2. q. 57. 2 ad 2. et q. 60. 5 ad 1. et ad 2. et q. 66. 7. c.	11. Justificare est majus secundum quantita- tem proportionis quam glorificare, sed absolute est e converso, sicut gloria major est quam gra- tia. 1 2. q. 113. 9. o.		15. Oppositum videtur dici quoad opera legis. HI. q. 62. 6 ad 3. et q. 70. 4. o.
26. Quilibet potest irritare juramentum sui subditi, circa ea quæ subduntur ejus potestati, ut pater vel maritus. 2 2. q. 89. 9 ad 3.		11. Jus divinum non tollit jus humanum, quod est ex naturali ratione. 2 2. q. 10. 10. c. et q.12. 2. c.	12. In justificatione impii remissio peccatorum prior est naturaliter infusione gratiæ, secundum ordinem causæ materialis, sed e converso secun- dum alias tres causas. 1 2. q. 113. 8. o.		16. Omnia præcepta veteris legis justificabant disponendo, et figurando, non autem causando habitum, sed actum justitiæ. 1 2. q. 98. 4. c. fi. et ad 2. et q. 100. 12. o.
27. In Juramento assertorio non potest dispen- sari, nec in promissorio secundum se. sed tan- tum ratione materia indebitæ. 2 2. q. 89. 9. o.		12. Jus positivum variatur secundum diversas hominum condiciones, in diversis temporibus, 1 2. q. 91.5 ad 1. et 6. c. et q. 96. 2. c. et q. 104. 3 ad 2.	13. Justificare est majus secundum quantita- tem proportionis quam glorificare, sed absolute est e converso, sicut gloria major est quam gra- tia. 1 2. q. 113. 9. o.		17. Præcepta cæremonialia non justificabant, nisi ex obedientia et devotione, id est, non con- tinebant justitiam, nisi in generali. Moralia vero justificabant In speciali, secundum generalem justitiam. Judicialia autem in speciali, secundum specialem justitiam. Sed præcepta legis hunlanæ secundum justitiam acquisitam justificant. 1 2. q. 98. 1. o. et q. 112. o. et q. 103. 2. o.
28. Si dubium est, an sit licitum, vel profi- cium, quod juratum est, potest a quolibet epi- scopo dispensari; si autem sit licitum manifeste, non videtur dispensabile, nec commutabile, nisi occurrat aliquid melius, ad communem utilita- tem, quod ad papam maxime pertinet. 2 2. q. 89. 9 ad 3. et q. 98. 3 ad 1.		13. Jus duplex, scilicet naturale et positivum. 1 2. q. 95. 4. c. et 2 2. q. 57. 2. o. et q. 60. 5. c.	14. In justificatione impii, motus fidei est pri- mus. 1 2. q. 113. 4. c.		18. Lex nova continet duo, scilicet gratiam principaliter et documenta et præcepta secunda- rio. Ratione primi justificat, non autem ratione secundi. 1 2. q. 106. 2. o.
29. Jurans debet esse Jejunus, nisi in necessi- tate. 2 2. q. 89. 10. o.		14. Jus naturale dupliciter, s. a natura imme- diate, ut principia, et mediate, ut conclusio. Pri- mum est idem apud omnes, nec unquam deficit, non autem secundum. 1 2. q. 94. 4. 5. 5. o.	15. Justificationem (ad) requisita. - 1. Infusio gra- tiæ requiritur ad justificationem. 1 2. q. 113. 2. o.		JUSTITIA - 1. dicitur dupliciter, scilicet pro- prie, id est, virtus, quæ est rectitudo actus, et metaphorice, id est, rectitudo ordinis in partibus hominis. 1 2. q. 21. 3. c. fi. et q. 46. 7 ad 2. et q. 55. 4 ad 4. et q. 100. 2 ad 2. et q. 113. 1. c. et 2 2. q. 30. 1 ad 2. et q. 58. 2. o. et q. 106. 3. c.
30. In festo non licet Jurare pro re temporali, nisi forte ex magna necessitate, sed jurare pro re spiritali licet. 2 2. q. 89. 10. c. fi.		15. Jus naturale dicitur dupliciter, s. quod ex natura sua absolute est alteri adæquatum, et ut eo aliquid consequitur. Primum convenit omni animali, secundum autem soli homini, et est jus gentium. 1 2. q. 95. 4 ad 1. et 2 2. q. 57. 3. o.	2. Requiritur etiam remissio culpæ, et novitas vitæ per gratiam. 1 2. q. 113. 1. 6. o.		3. in habentibus usum rationis requiritur ad justificationem motus liberi arbitrii consentien- tis, non autem causantis. 1 2. q. 113. 3. o. et 4. 5. 6. c. et m. q. 86. 6. ad 1.
31. Pueri et perjuri non coguntur Jurare, quia jurarent sine reverentia, nec sacerdotes, nisi in necessitate, et pro re spiritali. 2 2. a. 89. 10. o.		16. Aliquid dicitur de jure naturali dupliciter, s. ad quod natura inclinatur, et cujus contrarium natura non induxit. 1 2. q. 94. 5 ad 3.	3. Ad justificationem impii requiritur duplex motus liberi arbitrii, s. detestatio peccati, et de- siderium justitiæ Dei. 1 2. q. 113. 5. o. et 7 ad 1 et ad 2. et m. q. 86. 2. c.		3. Justitia dicitur generalis dupliciter, scilicet causaliter, et per prædicationem; prima est ju- stitia legalis, differens realiter a qualibet alia
32. Recipere Juramentum per falsos deos a disposito sic jurare, licet secundum Augusti- num, non autem licet inducere. 2 2. q. 78. 4. c. et q. 98. 4 ad 4.		17. Jus positivum duplex, scilicet jus gentium, et jus civile; primum derivatur a lege naturali, ut conclusio: secundum vero, per modum deter- minationis. 1 2. q. 95. 4. c. ad 1.			
33. Cogens jurare, quem scit pejerare, peccat mortaliter, nisi sit persona publica, ut judex, qui requisitus tenetur ad hoc. 2 2. q. 98. 4. o.		18. Jus dicitur dupliciter, scilicet simpliciter, id est, æqualium, et secundum quid, id est, inæ- qualium, et hoc est triplex, scilicet dominati- vum, paternum, et oeconomicum. 2 2. q. 57. 4. o. et q. 58. 7 ad 3.			
JURGIUM videtur idem esse quod rixa. 2 2. q. 41. 2. ar. 2. et ad 2.		JUSTI - 1. sunt nobilissima partes universi; ideo omnia bona, et peccata sua et aliorum pro- sunt eis. i. q. 23. 7. c. fi.			
IURISDICTIO. - Quilibet habens jurisdictio-		2. Deus specialiter dicitur Deus justorum tri- pliciter, scilicet ex speciali cura, cultu, et præ- mio. i. q. 23. 7. c.			

virtute; secunda est virtus in conununi, ut imperata a justitia legali, differens ab aliis virtutibus, secundum rationem tantum. 1 2. q. 60. 3 ad 2. et 7. c. et 2 2. q. 58. 6. o. et 7. c. et q. 79. 2 ad 1.

4. Justitia duplex, scilicet civilis, i. acquisita, et justitia infusa: prima potest esse sine gratta, non autem secunda. 1 2. q. 10. 12. c.

5. Justitia est habitus, secundum auem aliquis constanti, et perpetua voluntate Jus suum unicuique tribuit. 2 2. q. 58. L o.

6. Justitia est virtus, 2 2. q. 58. 3. o.

7. Justitia quandoque vocatur veritas, quia est rectitudo impressa voluntati a rectitudine rationis, quæ dicitur veritas. 2 2. q. 58. 4 ad L

8. Justitia non est rectitudo essentialiter, sed causaliter tantum. 2 2. q. 58. 1 ad 2.

9. Justitia in quadam æqualitare consistit. 1 2. q. 114. 1. c. et 2 2. q. 57. 1. c. ad 3. et q. 62. 2. c. et a. 122. 1. c. et m. q. 85. 3. c.

10. Justitia est perpetua ex parte objecti, non autem ex parte actus. 2 2. q. 58. 1 ad 3 et ad 4.

11. Justitia proprie est semper ad alterum suppositum, sed metaphorice est ad se, secundum diversas partes. 2 2. q. 57. 2. c. et 4. o. et q. 58. 1. 2. 8. c. ad 3. et 9. c. et q. 59. 1. c. et 3 ad 2. et q. 67. 3. c. et q. 106. 3 ad 1. et q. 122. 1. c.

12. JustitiadegaliSj inquantum respicit bonum commune ut proprium objectum, est virtus specialis secundum suam essentiam, et sic est in principe principaliter, et quasi architectonice, sed in subditis est secundario, et quasi ministrative; sed est generalis causaliter, et secundum virtutem suam, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum commune. 2 2. q. 5. 6. c. et q. 60. 1 ad 4.

13. Vindicta quæ fit auctoritate publicæ potestatis, secundum sententiam judicis, pertinet ad justitiam commutativam; sed quam quis facit proprio motu, non tamen contra legem, vel quam requirit a iudice, pertinet ad vindicativam virtutem justitiæ adjunctam. 2 2. q. 80. ad 1.

14. Virtutes autem adjuncts seu annexæ justitiæ, secundum Tullium sunt sex, scilicet religio, pietas, gratia, vindicatio, observantia et veritas; sed secundum Macrobius, sunt septem, s. duæ primæ prædictæ, innocentia, amicitia, concordia, affectus et humanitas; et secundum alios sunt quinque, scilicet obedientia, disciplina, æquitas fides et veritas; et secundum Andronicum, sunt novem, scilicet bona commutatio, legispositiva, eugnomosyna, eusebia, eucharistia, sanctitas, liberalitas, benignitas, et vindicativa. 1 2. q. 60. 3. o. et 2 2. q. 80. o. et q. 122. 1. c.

15. Religio est potissima pars justitiæ, secunda vero est pietas. 2 2. q. 122. 1. c.

16. Justitiæ correspondet donum pietatis. 2 2. q. 121. principio.

17. Species justitiæ particularis duplex, scilicet justitia commutativa, et justitia distributive. 1. q. 21. 1. c. et 1 2. q. 60. 3 ad 3. et 22. q. 61. 1. o.

18. In pertinentibus ad justitiam, omne superfluum dicitur lucrum, et omne minus dicitur damnum, quia justitia prius fuit exercita et communis exercetur in voluntariis commutationibus, in quibus hæc proprie dicuntur. 2 2. q. 58. 11 ad 3.

19. Materia justitiæ particularis duplex, scilicet materia proxima, ut passionēs, et operationes, et materia remota, scilicet res exteriores. 2 2. q. 58. 8. c. et 9 ad 2.

20. Justitia particularis habet materiam specialem, scilicet operationes exteriores, quæ sunt

ad alterum. 1 2. q. 60. 2. c. et q. 61. 3. c. et q. 100. 2. c. et 2 2. q. 58. 8. c. et 10. 11. c. et q. 59. 1 ad 3. et 3. c. et q. 60. 3 ad 3. et q. 61. 3. c. et q. 79. 1. 3. c. et m. q. 85. 3 ad 1.

21. Justitia particularis non est circa passionē animæ; sed justitia legalis est circa eas, licet principalius sit circa operationes exteriores. 2 2. q. 58. 9. o.

22. Materia justitiæ non est ille ad quem est Justitia; sed res quæ distribuuntur vel commutantur. Hi. q. 85. 3 ad 1.

23. Eadem est materia remota justitiæ commutativæ, et justitiæ distributive», non autem materia propria. 2 2. q. 61. 3. o.

24. Justitia, quoad legem regulantem, est in ratione, vel in intellectu; sed quoad imperium quo opera regulantur secundum legem, est in voluntate, i. q. 21. 2 ad 1.

25. Justitia est in voluntate subjective, i. q. 21. 1 ad 1. et 2 ad 1. et 1 2. q. 56. 6. c. et q. 57. 1. c. et q. 61. 2. c. et q. 66. 1. 4. c. et q. 85. 3. c. et 2 2. q. 55. 8. c. et q. 58. 4. o. et 5 ad 2. et 8 ad 1, et 9. 12. c. et q. 100. 1 ad 2. et ni. q. 85. 4. c.

26. Omnes partes justitiæ, et omnia opposita earum, sunt subjective in voluntate. 2 2. q. 100. 1 ad 2.

27. Justitia, per redundantiam, est in qualibet potentia animæ imperandn, non autem essentialiter. 2 2. q. 58. 8 ad 1.

28. Justitia et charitas sunt essentialiter in beatis, non autem patientia; sed tantum secundum fructum. 2 2. q. 136. 1 ad 1.

29. Reddere unicuique quod suum est, est proprius actus justitiæ, nec convenit alii virtuti, nisi inquantum conjungitur justitiæ. 1. q. 21. 1. c. et 2 2. q. 58. 11. o. et q. 66. 3. 5. c. et q. 101. 3. c.

30. Facere bonum et declinare a malo, sunt quasi partes intégrales justitiæ particularis, generalis et legalis, sed diversimode. 2 2. q. 79. 1. o.

31. Actus omnium virtutum pertinent ad justitiam legalem, inquantum ordinat eos ad bonum commune. 1 2. c. 61. 5 ad 4. et 2 2. q. 58. 5. c. et q. 102. 1 ad 3.

32. Usus rectæ rationis maxime apparet in justitia; et usus indebitus, in vitiis oppositis justitiæ. 2 2. q. 55. 8. c.

33. Dare inæqualia æqualibus ex debito, est contra justitiam, non autem dare sine debito ex liberalitate. 1. q. 65. 2 ad 3.

34. Sola justitia inter alias virtutes importat rationem debiti. 1 2. q. 99. 5 ad 1.

35. Virtus existens ad alterum dupliciter deficit a ratione justitiæ, scilicet deficiendo a ratione debiti, vel a ratione æqualis. 2 2. q. 80. c.

36. Modestia circa res exteriores attendit solam moderationem; justitia vero attendit debitum. 2 2. q. 143 ad 3.

37. Pietas est ad patriam, ut ad principium nostri; justitia vero legalis respicit bonum patriæ, secundum quod est bonum commune, ideo justitia legalis magis habet quod sit virtus generalis, quam pietas. 2 2. q. 101. 3 ad 3.

38. Justitia legalis movet per imperium ad suum finem omnes alias virtutes morales. 2 2. q. 58. 6. c.

39. Justitia attendit debitum unius hominis ad alium, estera» vero virtutes attendunt debitum inferiorum virium ad rationem. 1 2. q. 100. 2 ad 2. et 2 2. q. 67. 1. c.

40 Justitia est circa operationes ad alterum, sub ratione debiti legalis; amicitia vero, sub ratione debiti moralis, vel beneficii gratuiti. 2 2. q. 23. 3 ad 2.

41. Justitia post prudentium nobilior est omni alh virtute morali: deinde fortitudo, et post has temperantia. 1 2. q. 66. 1. c. et 4. c. et q. 68. 7. c. et 2 2. q. 58. 12. o, et q. 123. 12. o. et q. 141. 8. o. et q. 181. 1 ad i.

42. Justitia et fortitudo sunt simpliciter diflores temperantia, quia dc meliori bono sunt, scilicet communiiori; sed est e converso secundum quid, quia temperantia est circa difficilius, et frequentius. 2 2. q. 141. 8. o. et q. 142. 3 ad L

43. Justitia et temperantia nunquam sumuntur in malo, ut prudentia, quia important æqualitatem, et concupiscentiarum refrenationem, ex quibus laus est virtutis. 2 2. q. 55. 1 ad 1.

44. Originalis justitia erat ex hoc, quod corpus subiciebatur animæ; et potentiæ inferiores subijciebantur rationi, et ratio subiciebatur Deo. 1. q. 94. 1. c. et 2. 4. c. et q. 95. 1. 3. c. et q. 96. L c. et 12. 0. 81. 5 ad 2. et q. 82. 3. c. et q. 85. 3. 5. c. et q. 89. 3. c. et 2 2. q. 61. 2. c. et q. 163. c. et q. 164. 1. c. et m. q. 27. 3. c.

45. Originalis justitia erat justitia naturalis, non quasi causata ex principiis naturæ, sed quasi propaganda cum natura, i. q. 100. 1. c. ad 3. et 1 2. q. 81. 2. c.

46. Rectitudo voluntatis est quasi formale in originali justitia; rectitudo autem aliarum potentiarum est quasi materiale ejus. i. q. 95. 1 ad 5.

47. Originalis justitia non poterat esse sine gratia gratum faciente, i. q. 95. 1. o. et q. 100. 1 ad 2.

48. Originalis justitia prius erat in essentia animæ quam in potentiis ejus. 1 2. q. 83. 2 ad 2.

49. Et prius erat in voluntate quam in aliqua alia potentia. 1 2. q. 82. 3. c.

50. Justitia distrioutiva est in Deo, non autem justitia commutativa. i. q. 21. 1. o.

51. Justitia Dei est ventas, i. q. 22. 2. o.

52. Justitia Dei duplex, s. condecencia bonitatis ejus, et retributio pro meritis, i. q. 21. 1 ad 3.

53. Justitia Dei præsupponit rationem bonitatis ejus, et dicit specialem actum communicationis, non autem bonitatis ejus, nisi in generali, sed dicit perfectionem naturæ ejus. 1. q. 21. 1 ad 4.

54. Totus ordo justitiæ Dei reducitur generaliter ad voluntatem Dei. m. q. 46. 2 ad 3.

55. Ordo universi demonstrat justitiam Dei, sicut ordo cujuslibet multitudinis demonstrat justitiam sui gubernantis, i. q. 21. 1. c.

56. Deus potest agere præter justitiam, scilicet præmiando ultra meritum, et puniendo citra condignum, sed non potest agere contra justitiam, de potentia ordinaria. 1 2. q. 112. 3 ad 1.

57. Hominis ad Deum, servi ad dominum, patris ad filium, non est justitia, nisi secundum similitudinem. 1 2. q. 114. 1. c. et 2 2. q. 57. 4. c. et q. 58. 7 ad 3. et ni. q. 85. 3. c. ad 2.

L

LABOR - 1. manualis, sive corporalis, vel mechanicus, prohibetur ad litteram tertio præcepto Decalogi, ut præcepto speciali; sed mystice quoad cessationem a peccatis, ut præcepto generali. 2 2. q. 122. 4 ad 1. et ad 3. et q. 187. 3. c.

2. Labor manualis ordinatur ad quatuor, scilicet ad victum, ad otium vitandum, contra concupiscentias, et ad eleemosynas. 2 2. q. 187. 3. c.

3. Labor manualis est utilis ad tria, s. contra furtum, contra cupiditatem boni alieni, et contra turpia negotia pro victu. 2 2. q. 187. 2. c.

LACRYMÆ causantur ex tristitia, et aliquando ex affectus teneritate, præclpue cum considera-

tur delectabile cum tristabili, ut ex devotione. 2 2. q. 82. 4 ad 3.

LAMECH non evasit reatum homicidii, occidens hominem quem credidit bestiam, quia non adhibuit diligentiam. 2 2. q. 64. 8 ad 1.

LAMINA aurea inventa est super pectus gentilis mortui de fide ejus, et dicentis: Christus nascetur ex virgine, et ego credo In eum. O sol sub Helenæ et Constantini temporibus, iterum me videbis. 2 2. q. 2, 7 ad 3.

LATERE quærit concupiscentia propter turpitudinem, ira vero manifestus operatur propter impedimentum rationis, et amplificationem cordis. 1 2. q. 48. 3 ad 2, et 2 2. q. 156. 4. c.

LATITUDO est dimensio magnitudinis corporalis. 1 2. q. 33. 1. c.

LATRIA - 1. exhibita vero Deo, et exhibita idolo, non dicitur univoce. 2 2. q. 94. 1 ad 2.

2. Latria dicitur tripliciter, s. res exhibita ad cultum Dei, actus, et nabitus, et sic tertio modo est virtus. Cujus nomina sunt quatuor, s. theosebia vel eusebia, pietas, religio, et latria. 2 2. q. 81. 1 ad 3. et ad 4. et q. 94. 1 ad 2.

3. Latria est specialis virtus, inquantum habet specialem rationem objecti et actus, sed est virtus generalis inquantum actibus aliarum virtutum materialiter utitur ad suum actum, ad quem multæ virtutes, s. fides, charitas, et aliæ præexiguntur. 2 2. q. 81. 3. 4. o. et 8. ad 1. et q. 83. 15. c. et q. 186. 1 ad 2.

4. Latria non est virtus theologica, quia non habet Deum pro objecto, sed habet eum tantum pro fine, ideo est virtus moralis, et reducitur ad virtutes cardinales. 2. 2 q. 81. 5. o. et q. 92. 1. c.

5. Latria reducitur ad justitiam, non quidem sicut species ad genus, sed sicut virtus annexa virtuti principali. 2 2. q. 80. o.

6. Actus latriæ præcipitur primo præcepto Decalogi. 1 2. q. 100. 4 ad 1.

7. Latria est quædam protestatio fidei. 1 2. q. 100. 4 ad 1. et z 2. q. 81. 3. b. et ad 2. et q. 94. 1 ad 1. et q. 97. 3 ad 1. et q. 100. 1 ad 1. et q. 101. 3 ad 1.

8. Offerre sacrificia, vel orare, vel prostratio, et hujusmodi, eliciuntur a sola latria, cujus proprie sunt actus, licet imperentur a fide et charitate. 2 2. q. 81. 5 ad 1. et q. 82. 3. o. et q. 88. 5 ad 1.

LATRO - 1. dicitur quandoque bonus, non quidem proprie et simpliciter, sed metaphorice vel quasi transumptive. 1 2. q. 55. 3 ad 1. et q. 92. 1. c. fi. et 2 2. q. 45. 1 ad 1. et q. 47. 1. 3. c. et q. 92. 1 ad 1.

2. Christus voluit crucifigi inter duos latrones, quadruplici ratione, s. primo, quia sicut pro nobis maledictum crucis factus est Christus, sic pro omnium salute inter noxios, quasi noxius crucifigitur, secundum Hieronymum. Secundo ut in ipsa patibuli specie devitaretur illa quæ iri iudicio ipsius, omnium hominum facienda est discretio, secundum Leonem papam; tertio duo latrones lævæ ac dextræ affiguntur, omnem humani generis diversitatem vocari ad sacramentum passionis Domini ostendentes, secundum Hilarium; quarto, quia latrones qui cum Domino crucifixi sunt, significant eos, qui sub fide et confessione Christi, vel agonem martyrii, vel quælibet arctioris disciplinæ instituta subeunt, secundum Bedam. m. q. 46. 11. o.

LAURENTIUS - 1. diaconus existens baptizabat in necessitate tantum, in. q. 67. 1 ad 3.

2. Laurentius et Vincentius, et aliqui alii sancti habuerunt passionem magis dolorosam, quam Christus quoad diuturnitatem vel acerbi-

tatem, vel aliquid huiusmodi, non autem simpliciter. *iii. q. 46. 6 ad 1.*

LAUS - 1. dependet essentialiter a voluntate adhærente bono, non autem a potentialitate peccandi, sed est signum ejus. *2 2. q. 81. G ad 1.*

2. Aliquid est laudabile inferiori quod est vituperabile superiori, et e converso. *1 2. q. 94. 3 ad 3.*

3. Laudare hominem ad consolationem, vel ad profectum ejus, cum exteris circumstantiis debitis, est actus virtutis amicitie: aliter autem est peccatum adulationis. *2 2. q. 115. 1 ad 1. et 2. o.*

4. Deus secundum essentiam major est omni laude; ideo debetur ei reverentia, et honor latr e, laus autem, effectibus ejus. *2 2. q. 91. 1 ad 1.*

5. Deus est ore laudandus, non ut ei aliquid manifestetur sicut aliis, sed ut nos et alios excitemus in Deum, et ut retrahantur ab ejus offensis. *2 2. q. 91. 1. o. et 2. o.*

6. Otium tollitur per meditationes divinorum eloquiorum, scilicet sacrarum Scripturarum, et per laudes divinas, quia secundum glossam non est otiosus, qui verbo Dei tantum studet, nec pluris est qui extra operatur, quam qui studium cognoscendae veritatis exercet. *2 2. q. 87. 3. c. fi.*

LAZARUS resuscitatus iterum mortuus est. *in. q. 53. 3. c. ad 1. et q. 55. 2 ad 3. et q. 56. 1. c.*

LEGISLATOR - 1. magis considerat actus exteriores quam interiores. *1 2. q. 100. 9. c.*

2. Voluntas principis, vel legislatoris, ut regulata ratione, habet vigorem legis. Alioquin esset magis iniquitas quam lex. *1 2. q. 90. 1 ad 3 et q. 92. 1 ad 4. et q. 93. 3 ad 2. et 2 2. q. 60. 5 ad 1.*

3. Intentio legislatoris est facere cives bonos, inducendo eos ad virtutes, per assuefactionem bonorum operum. *1 2. q. 92. 1. o. et q. 96. 2 ad 2. et q. 107. 2. c. et 2 2. q. 122. 1 ad 1.*

4. Intentio cujuslibet legislatoris ordinatur primo et principaliter ad bonum commune; secundo autem ad ordinem justitiae et virtutis, quo conservatur, et pervenitur ad primum. *1 2.*

5. Legislator intendit bonum commune, ideo non præcipit actus particulares unius, nisi ut ordinantur ad alterum. *1 2. q. 90. 2. 4. c. et q. 98. 6 ad 2 et ad 3. et q. 100. 2. 8. c.*

LEGISPOSITIVA - 1. est idem quod virtus regnativa, id est, principalis species prudentiae, qu e convenit regi. *2 2. q. 50. 1 ad 3. et 2. c. et ad 1. et 3. c.*

2. Legispositiva et eugnomosyna, id est, bona sententia sive consilium, tribuuntur prudentiae, secundum directionem, et attribuuntur justitiae, secundum executionem. *2 2. q. 80. ad 4.*

3. Lex non potest dari, nisi populo, ideo legispositiva est pars politicae, et non œconomicae, nec monasticae. *1 2. q. 98. 6 ad 2. et ad 3. et q. 101. 3. c. et m. q. 70. 2 ad 2.*

LENIA est idem quod patientia, et est pars annexa fortitudini. *2 2. q. 128. ad 6.*

LEPRA - 1. non mundabatur per ritum et caeremonias legis, nisi quandoque miraculose, scilicet quando sacerdos decipiebatur in judicando. *1 2. q. 102. 5 ad 7. et q. 103. 2 ad 3.*

2. Expositio litteralis et figuratis lepr e in hominibus, domibus et vestibus. *1 2. q. 102. 5 ad 4. et q. 107. 2 ad 4.*

3. Leprosus non debet promoveri ad sacerdotium. nec celebrare missam in publico, propter horrorem; sed celebrare potest secreto, nisi sit periculum, *m. q. 82. 10 ad 3.*

4. Aliquis removetur ab administratione eccle-

slfi^ propter vitium lepr e, quia ineptus est. *2 2*

LEX - 1. dicitur a ligando, quia obligat, vel dicitur a legendo secundum Isidorum, quia scripta est. *1 2. q. 90. 1. c. et 4 ad 2. et ad 3.*

2. Qu llbet inclinatio ex aliqua lege potest dici lex participative, non autem essentialiter. *1 2. q. 90. 1 ad 1. et q. 91. 6. c.*

3. Lex est regula et mensura actuum agendorum, vel omittendorum. *1 2. q. 90. 1. o. et 2. 4. c. et q. 91. 2. c. et q. 93. 3. c. et q. 95. 4. c. fi. et q. 96. 5. c. et q. 97. 1. c.*

4. Lex de sui ratione habet quod sit regula actuum agendorum, et quod habeat vim coactivam. *1 2. q. 90. 3. c. et q. 96. 5. c. et 2 2. q. 67. 1. c.*

5. Lex est aliquid rationis, scilicet propositiones universales rationis practic e, consideratè actu vel habitu. *1 2. q. 90. 1. o. et q. 91. 1. c. et q. 92. 1. c. et q. 94. 1. c.*

6. Lex non est aliud nisi dictamen rationis practic e. *1 2. q. 91. 1. 3. c. et q. 92. 1. c. ad 4. et 2. c. et q. 97. 1. c.*

7. Lex est quædam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo qui curam communitatis habet promulgata. *1 2. q. 90. 4. c.*

8. Lex maxime respicit ordinem ad beatitudinem, et proprie ad felicitatem communem. *1 2. q. 90. 2. c.*

9. Nullum præceptum habet vim legis, nisi secundum ordinem ad bonum commune, ad quod omnis lex ordinatur, ut ad finem. *1 2. q. 90. 2. o. et 3. c. et q. 91. 5. c. et 6 ad 3. et q. 92. 1. c. et q. 93. 1 ad 1. et q. 95. 3. 4. c. et q. 96. 1. 3. 4. 6. c. et q. 97. 1. c. et q. 100. 2. c. et 11 ad 3. et 2 2. q. 58. 5. c. et m. q. 70. 2 ad 2.*

10. Lex importat ordinem ad finem active, non autem passive, nisi per accidens, scilicet quando legislator habet finem extra se. *1 2. q. 91. 1 ad 3.*

11. Lex non imponitur ab aliquo domino, nisi subditis ejus: ideo præcepta cujuslibet legis præsupponunt subjectionem recipientis legem ad dantem legem. *2 2. q. 16. 1. c. et q. 22. 1. c.*

12. Non omnia contenta sub lege obligant ad mortale, quia non omnia traduntur per modum praecepti, sed aliqua per modum ordinationis et statuti, et obligant ad certam p enam. *2 2. q. 186. 9 ad 2.*

13. Usus venereorum ordinatur ad bonum commune, ideo subjacet legi, quia bona communia cadunt sub lege. *2 2. q. 154. 2. c. fi. et 9 ad 3.*

14. Lex quintuplex, scilicet lex aeterna, naturalis, divina, humana, et fomes peccati. *1 2. q. 91. o.*

15. Lex est in aliquo dupliciter, s. essentialiter ut in regulante; et participative, ut in regulato; primo modo est in ratione, secundo modo est in omni quod ex aliqua lege in aliquid inclinatur. *1 2. q. 90. 1 ad 1. et 3 ad 1. et q. 91. 2. 6. c.*

16. Homo dupliciter inclinatur ad observantiam legis, s. interius per amorem, ut boni; et exterius per poenas, ut mali. *1 2. q. 92. 1 ad 2 et q. 95. 1. c. et q. 98. 6. c. et q. 107. 1 ad 2. et 2 2. q. 108. 1 ad 3. et 3. c.*

17. Divers e leges diversis imponuntur. *1 2. q. 91. 5 ad 1. et 6. c. et q. 96. 2. c. et q. 100. 2. c. et q. 104. 3 ad 2. et q. 107. 1. c.*

18. Justus dupliciter non est sub lege, s. coactive, et quantum ad opera Spiritus sancti. *1 2. q. 93. 6 ad 1. et q. 96. 5. o.*

19. Actus legis quadruplex, s. imperare seu praecipere, vetare seu prohibere, permittere, et punire; non autem fl  consulere, nec pr miare;

INDEX III

quia conveniunt etiam personi» privatis. I 2. q. 92. 2.0.

20. Proprius effectus legis est inducere subditos ad propriam eorum virtutem; ideo lex facit bonos, vel simpliciter, vel bonos secundum quid. I 2. q. 92. 1, o. et 2 ad 4.

21. Quælibet lex Inducit ad observantiam præceptorum, per pœnas, et per præmia danda; vel per Deum, ut lex divina, vel per homines, ut lex humana. I 2. q. 99. 6. o.

22. Omnis lex tendit ad amicitiam, vel hominum ad invicem, vel hominum ad Deum. I 2. q. 99. 1 ad 2. et 2. c.

23. Lex naturalis est participatio legis æternæ, et impressio divini luminis in creatura rationali, qua inclinatur ad debitum actum et finem. I 2. q. 91. 2. o. ct q. 96. 2 ad 1. et q. 97. 1 ad 1.

24. Lex naturalis non est habitus proprie et essentialiter, scilicet, quo quis operatur, sed improprie, id est, quod habitu tenetur. I 2. q. 94. L o.

25. Omnes inclinationes partium humanæ naturæ, ut concupiscibilis et irascibilis, secundum quod regulantur ratione, pertinent ad legem naturalem. I 2. q. 94. 2 ad 2. et 4 ad 3. et 2 2. q. 108. 2. c.

26. Ordo præceptorum legis naturæ est secundum ordinem inclinationum naturalium, scilicet primo secundum naturam substantiæ; secundo secundum naturam animalis; tertio secundum naturam hominis. I 2. q. 49. 2. c.

27. Ad praecepta legis naturæ pertinent omnia quæ ratio practica naturaliter apprehendit esse bona humana, s. omnia ad quæ homo habet naturalem inclinationem. I 2. q. 94. 2. 3. c. et 4. c. ad 3.

28. Lex naturalis est eadem apud omnes, quoad prima principia communia, secundum rectitudinem et notitiam, non autem quoad alia. I 2. q. 94. 4. b.

29. Lex naturæ est una omnium, quia præcepta ejus sunt communia, ideo conveniunt tam imperfectis quam perfectis; sed lex divina non est una, quia præcepta ejus sunt particularia. I 2. q. 91. 5 ad 3.

30. Omnes actus virtutum, inquantum sunt virtuosus, sunt de lege naturæ; non autem omnes secundum species suas. I 2. q. 94. 3. o.

31. Lex naturalis non potest dici in irrationalibus, nisi secundum similitudinem. I 2. q. 91. 2 ad 3.

32. Aliquid derivatur a lege naturæ dupliciter, s. ut conclusio, et ut determinatio legis, ut lex humana. I 2. q. 95. 2. o. et q. 99. 3 ad 2.

33. Lex naturalis potest mutari per legem diviniam et humanam, addendo et subtrahendo conclusiones; sed raro, et in aliquo particulari; non autem prima principia ejus. I 2. q. 94. 4. c. ad 2. et 5. o. et q. 97. 1 ad 1.

34. Lex Dei scripta corrigit legem naturæ, supplendo; vel ut corrupta erat in cordibus aliquorum. I 2. q. 94. 5 ad 1. et m. q. 61. 3 ad 2.

35. Lex naturalis non potest deleri de corde alicujus quoad prima principia, et in universalibus; sed tantum in particulari, vel quoad conclusiones. I 2. q. 94. 6. o. et q. 99. 2 ad 2.

36. Lex naturæ fuit offuscata in gentilibus, quoad multa. I 2. q. 94. 4. 5. 6. o. et q. 98. 6. c. ad 1. et q. 99. 2 ad 2. et q. 100. 5 ad 1. et 2 2. q. 22. 1 ad 1. et q. 154. 1 ad L et in. q. 60. 5 ad 3. et q. 61. 3 ad 2. et q. 70. 2 ad 1.

37. Lex naturæ sic corrupta fuit apud Germanos, quod latrocinium non reputarent peccatum. I 2. q. 94. 4. 6. c.

38. Lex æterna est ratio seu conceptus guber-

nationis rerum in Deo. I 2. q. 91. L o, et q. 93. 1. o. et 3. 4. c. et 5 ad 3.

39. Lex æterna secundum essentiam est nota beatis tantum; sed in suis effectibus nota est omni creaturæ rationali. I 2. q. 19. 4 ad 3. et 5. 6. o. ct q. 93. 2. o.

40. Lex æterna comparatur ad ordinem rationis, sicut ars ad artificiatum; ideo ejusdem rationis est aliquid esse contra utrumque. I 2. q. 71. 2 ad 4.

41. Omnis lex, inquantum, justa est, derivatur a lege æterna. I 2. q. 93. 3. o.

42. Omnia regulantur lege æterna, et participant eam, inquantum ex ea inclinantur in proprios actus et fines. I 2. q. 91. 2. c.

43. Aliquid subditur legi æternæ dupliciter, scilicet secundum cognitionem, ut creatura rationalis tantum; vel per aliquod principium interius, ut omnis creatura. I 2. q. 91. 2. c. ad 3. et q. 93. 5. 6. c.

44. Omnia creata subduntur legi æternæ, non autem ea quæ pertinent ad essentiam Dei. I 2. q. 91. 2. c. et q. 93. 4. 5. 6. o.

45. Voluntas Dei secundum se non subditur legi æternæ, nec gubernationi Dei, sed tantum secundum volita creata. I 2. q. 93. 4 ad 1.

46. Filius Dei, secundum humanitatem, legi æternæ subditur, sed secundum deitatem, est ipsa lex æterna, per appropriationem. I 2. q. 93. 1 ad 2. et 4 ad 2. et 6 ad 1.

47. Beati et damnati subduntur legi æternæ, per quam meruerunt, et conservantur in beatitudine, vel miseria. I 2. q. 93. 6 ad 3.

48. Boni perfectius subduntur legi æternæ quam mali, quantum ad cognitionem, et inclinationem ad bonum, sed secundum passionem est e converso. I 2. q. 93. 6. c.

49. Prudentia carnis subditur legi æternæ, secundum passionem, non autem secundum actionem. I 2. q. 93. 6 ad 2.

50. Irrationalia, defectus, et omnia contingentia omnium naturalium subduntur legi æternæ, non autem legi humanæ. I 2. q. 93. 5. o. et 1 2. q. 93. 6. c.

51. Lex divina est necessaria, præter legem naturalem et humanam, i. q. 1. 1. o. et 1 2. q. 91. 4. o. et m. q. 60. 5 ad 3.

52. Lex divina est participatio legis æternæ, in ordine ad finem supernaturalem, sicut lex naturalis, ad finem naturalem. I 2. q. 91. 4. c. ad 1.

53. Sicut gratia præsupponit naturam, sic lex divina præsupponit legem naturalem. I 2. q. 99. 2 ad 1.

54. Ea quæ sunt necessaria ad salutem, cadunt sub præceptis divinæ legis. I 2. q. 3. 2. c. et 1 2. q. 140. 2, c.

55. In lege Dei aliqua præcipiuntur, quia bona sunt, et aliqua e converso; et aliqua prohibentur, quia mala sunt, et aliqua e converso. 2 2. q. 57. 2 ad 3.

56. Finis legis divinæ est beatitudo æterna, humanæ vero est temporalis tranquillitas civitatis. I 2. q. 98. 1. c. et q. 100. 2. 5. c.

57. Lex divina principaliter intendit amicitiam hominum ad Deum, sed lex humana, hominum ad invicem. I 2. q. 99. 2. 3. c. et q. 100. 2. 5. c.

58. Lex divina principaliter ordinat homines ad Deum; sed ordinat homines ad invicem, secundum quod convenit ordini ad Deum, humana vero e converso. I 2. q. 99. 3. 4. c. et q. 110. 2. 5. c.

59. Lex divina sufficienter ordinat ad omnem actum virtutis, non autem lex humana. I 2. q. 100. 2. o. et 2 2. q. 140. 2. c.

Ux

60. Lex humana proponit præcepta tantum de actibus justitiæ, vel aliarum virtutum, sub ratione justitiæ; divina vero» de actibus omnium virtutum, vel obligando, vel consulendo. 1 2. q. 100. 2. o.

61. Lex divina se extendit ad actus interiores ct exteriores, sed lex humana tantum ad actus exteriores. 1 2. q. 91.4. c. et q. 98. 1. c. et q. 100. 2. 9. c.

62. Lex divina prohibet et punit omnia peccata, non autem lex humana. 1 2. q. 91. 4. c. fi. et q. 93. 3 ad 3. et q. 96. 2. o. et 3 ad 1. et q. 98. Lc. et2 2.q. 69. 2 ad 1.etq. 77. 1 ad 1.etq. 78. 1 ad 4.

63. Leges humanæ antlquæ continent quædam fabulosa et falsa, non autem lex divina. 1 q. 99. 3. c.

64. Lex divina distinguitur in legem veterem, et legem novam, non sicut in species omnino diversas, sed sicut in imperfectum et perfectum in eadem specie. 1 2. q. 51. 5. o. et q. 107. 1. o.

65. Lex vetus est æterna quoad moralia, et quoad veritatem quam figurabant cæremonialia, non autem aliter. 1 2. q. 103. 3 ad 1.

66. Lex vetus convenienter data est tempore Moysis: primo quidem contra malos, ad comprimendam eorum duritiam et superbiam, et in eo quod scire se» et posse putabant, quod non valebant; secundo vero ad bonorum auxilium, quo facilius et securius ad spiritualia nutrentur. 1 2. q. 98. 6. o. et in, q. 70. 2 ad 2.

67. Lex vetus differt a lege naturali, non ut ab ea penitus aliena» sed ut aliquid ei superaddens. 1 2. q. 89. 2 ad 1.

68. Lex vetus erat bona, quia consonabat rationi, reprimendo concupiscentias, sed erat imperfecta, quia non terat sufficienter ad finem inducere. 1 2. q.  

69. Lex vetus prohibebat omnia peccata. 1 2. q. 98. k c.

70. Lex vetus non conferebat gratiam, quia hoc Christo reservabatur. 1 2. q. 98. 1. o. et q. 99. 2 ad 3. et q. 100. 12. o.

71. Finis veteris legis erat justificatio hominum. quam tamen efficere non poterat, sed eam figurabat factis cæremonialibus, et promittebat verbis. 1 2. q. 107. 2. c.

72. Lex vetus secundum sensum exteriorem promittebat tantum temporalia; sed secundum sensum spiritualem promittebat spiritualia et vitam æternam. 1 2. q. 114. 10 ad 1.

73. Lex vetus occidebat, non quidem effective, sed occasione accepta, non autem data. 1 2. q. 98. 1 ad 2. et q. 99. 2 ad 3.

74. Lex vetus Induxit pœnam servitutis in casu duplici tantum, scilicet servitutem perpetuam in servo nolente ingredi, et temporalem In fure non valente solvere. 1 2. q. 105. 2 ad 10.

75. Lex vetus bene statuit de loco iudicii, de iudicibus, et testibus. 1 2. q. 105. 2. c. ad 7. et ad 8.

76. Lex vetus data fuit solis Judæis, non quidem propter merita eorum, sed propter promissiones Dei de Christo. 1 2. q. 98. 4. o. et 5. c.

77. Lex vetus data fuit duris in flagellum, proficientibus In pædagogum, perfectis autem in signum et solatium. 1 2. q. 101. 1. 3. c.

78. Gentiles non obligabantur ad legem veterem, quoad cæremonialia, vel judicialia; sed ad iræcepta naturæ secundum se, non autem ex lege veteri. 1 2. q. 98. 5. o. et 2 2. q. 85. 4 ad 1.

79. Lex vetus neminem excludit a cultu Dei, sed tantum a civilitate. 1 2. q. 105. 3 ad 1. et ad 2.

80. Lex vetus ordinabat ad Christum, perhi-

INDEX III

bendo testimonium, et disponendo ad eum. 1 2. q. 98. 2. c. et q. 99. 6. c.

81. Status veteris legis institutum fuit ad figurandum mysterium Christi. 1 2. q. 102. 4. c

82. Status veteris legis non fuit immutatus ante Christum, quoad impletionem, sed quoad conditionem populi. 1 2. q. 102. 4 ad 2.

83. Christus implevit legem veterem opere et doctrina tripliciter, scilicet exponendo, dando modum melius observandi, et superaddendo. 1 2. q. 107. 2. o. et 4 ad 3.

84. Christus in omnibus conversatus est secundum præcepta veteris legis, illi. q. 37. o. et q. 40. 4. o. et q. 47. 2 ad 1.

85. Lex vetus dabatur populo adhuc imperfecto, in comparatione ad perfectionem quæ erat futura per Christum. 1 2. q. 99. 6. c.

86. Lex nova continetur in lege veteri virtualiter, ut perfectum in imperfecto, et implicite; non autem explicite et in actu. 1 2. q. 107. 3. o.

87. Lex vetus assimilatur puero, ut imperfecta; nova autem assimilatur viro, ut perfecta. 1 2. q. 91. 5. c. ad 1. et q. 98. 1. o. et 2 ad 1. et ad 2. et q. 99. 6. c. et q. 106. 3. c. et q. 107. 1. c. ad 2. et 2. 3. 4. c. et 2 2. q. 1. 7 ad 2.

88. Lex nova implet legem veterem, exhibendo quod lex vetus promittebat et figurabat, sed evacuat eam quoad cæremonialia. 1 2. q. 107. 2. o. et 2 2. q. 104. 6 ad 2.

89. Lex nova dicitur gratia fidei, quia principaliter est ad gratiam, secundario autem est ad cæremonialia et sacramentalia. Lex vetus autem e converso. 1 2. q. 107. 1 ad 3. et q. 108. 1. o.

90. Lex vetus est via ad legem novam, sicut lex nova ad cælestem Ecclesiam, seu ad cælestem hierarchiam. 1 2. q. 101. 2. c. et q. 106. 4 ad 1. et in, q. 61. 4 ad 1.

91. Utraque lex fuit ab uno Deo, sed lex vetus in lapidibus, nova vero in corde. 1 2. q. 98. 2. 3. o. et q. 106. 2 ad 3. et 4 ad 3. et q. 107. 1. c. fi.

92. Lex vetus cohibebat manum, id est, actus exteriores, per pœnas temporales, non autem animum, id est, actus interiores; nova autem cohibet utrumque, per æterna. 1 2. q. 107. 1 ad 2.

93. Lex nova principaliter promittit spiritualia, et ordinat actus etiam interiores, et ex amore; ideo perfectior est lege veteri quæ habet opposita. 1 2. q. 91. 5. o. et q. 99. 6. o. et q. 107. 1 ad 2. et q. 108. 1. o.-et 2 2. q. 95. 2 ad 3. et q. 144. 1 ad 1.

94. Lex vetus est gravior lege nova quoad cæremonialia, et quoad dispositionem subditorum, sed quoad actus virtutum est e converso. 1 2. q. 107. 4. o.

95. Lex nova addit consilia super præcepta, non autem lex vetus. 1 2. q. 108. 4. o.

96. Lex nova dicitur lex veritatis, lex vetus autem dicitur lex umbræ, vel lex figuræ. 1 2. q. 107. 2. c.

97. In lege nova dantur præcepta fortitudinis, ad pugnandum spiritualiter, et ad patientiam temporalium malorum; non autem ad pugnam corporalem sicut in lege veteri. 2 2. q. 140. 1 ad 1.

98. Lex nova nihil-instituit ad cognoscendum futura, sicut lex vetus, quia terrena sunt; fuerunt tamen in novo Testamento etiam aliqui, prophetiæ spiritum habentes, qui multa de futuris eventibus prædixerunt. 2 2. q. 95. 2 ad 3.

99. Lex nova nihil determinat circa cæremonialia vel judicialia, nec præcipit alla moralia quam lex vetus. 1 2. q. 108. 2. o. et 3 ad 2. et ad 3.

100. Lex nova principaliter est gratia Spiritus sancti, secundario autem est circa quædam disponsentia ad gratiam, ct ad usum ejus: ideo principaliter est indita, et secundario scripta.

Lex

Lex

1 2. q. 106. 1. o. et 2. 3. c. et q. 107. 1 ad 2. ct ad 3. et q. 108. 1. c. ad 1.

101. In lege nova nihil continetur, nisi perti-nens ad gratiam Spiritus sancti, vel disponens intellectum per fidem et affectum, vel ad usum gratiæ. 1 2. q. 106. 1 ad 1.

102. Lex nova est lex gratia- et pietatis. 1 2. q. 106. 3. c. fi.

103. Lex nova dicitur lex libertatis, quia nen præcipit actus exteriores nisi sacramentorum, vel habentes necessitatem ad gratiam, nec pro-hibet, nisi contraria gratiæ. 1 2. q. 108. 1. 2, o. et 4. c.

104. Lex nova bene ordinat omnes actus inter-iores hominis ad se, ad proximum, et ad Deum. 1 2. q. 108. 3. o.

105. Nullus status potest esse perfectior statu novæ legis, quia lex nova immediate introducit ad ultimum finem. 1 2. q. 106. 4. c. et q. 108. 4. o.

106. Lex nova non debuit dari a principio mundi, triplici ratione: prima scilicet quia lex nova principaliter est gratia Spiritus sancti, quæ abundanter dari non debuit, antequam impedi-mentum peccati ab humano genere tolleretur, consummata redemptione per Christum; secunda potest assignari ex perfectione legis novæ: non enim aliquid ad perfectum adducitur statim a principio, sed quodam temporali successionis or-dine, sicut aliquis prius fit puer, et postmodum vir; tertia sumitur ex hoc quod lex nova est lex gratiæ; et ideo primo oportuit, quod homo relinqueretur sibi in statu veteris legis, ut in peccatum cadendo suam infirmitatem cognoscens, recognosceret se gratia indigere. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et q. 106. 3. o.

107. Lex nova proponitur in omni loco, non autem in omni tempore, quia tempus variat statum, non autem locus. 1 2. q. 106. 3 ad 1.

108. Lex nova durabit usque ad finem mundi. 1 2. q. 106. 4. o.

109. Leges humanæ sunt necessariae ad pacem hominum, et ad virtutes, propter malos, quia non sufficit eis paterna monitio. 1 2. q. 91. 3. o. et q. 95. 1. o.

110. Melius est, secundum Philosophum, om-nia determinari per leges, quantum possibile est, quam relinquere arbitrio iudicum, triplici ratione. Primo scilicet quia facilius est invenire paucos sapientes, qui sufficiant ad rectas leges ponendas, quam multos qui requirerentur ad recte judi-candum de singulis; secundo quia illi qui leges ponunt, ex multo tempore considerant quid lege ferendum sit; sed judicia de singularibus factis fiunt ex casibus subito exortis; facilius autem ex multis consideratis potest homo videre quid rectum sit, quam solum ex aliquo uno facto; tertio quia legislatores judicant in universali et de futuris; sed homines iudiciis praesidentes, judi-cant de praesentibus, ad quæ afficiuntur amore vel odio, aut aliqua cupiditate; et sic eorum de-pravatur iudicium. 1 2. q. 95. 1 âd 2.

111. Quia ergo iustitia animata iudicis non in-venitur in multis, et quia flexibilis est, ideo ne-cessarium fuit in quibuscumque est possibile legem determinare quid judicandum sit, ut pau-cissima arbitrio hominum committerentur. 1 2. q. 95. 1 ad 2. fi.

112. Quædam singularia quæ non possunt lege comprehendii, necesse est committere iudicibus, puta de eo quod est factum esse, vel non esse, et de aliis hujusmodi. 1 2. q. 95. 1 ad 3.

113. Lex humana est dispositio particularis, inventa per rationem humanam, ex principiis communibus legis naturalis, 1 2. q. 91. 3. o. et 4. c. et q. 95. 2. o. et 3. 4. c.

INDEX Iii

Lex

114. Lex humana est mensura mensurata a lege divina, et a lege naturali cujus finis est utilitas hominum. 1 2. q. 19. 4. c. et q. 95. 3. o.

115. Leges humanæ in communi habent ratio-nem, non autem quoad aliquas particulares con-ditiones, sed ex arbitrio instituentium. 1 2. q. 95. 2 ad 4. et q. 102. 2 ad 3.

116. Leges humanæ non possunt habere illam infallibilitatem, quam habent conclusiones de-monstrativa scientiarum. 1 2. q. 91. 3 ad 3. et 4. c. et q, 96. 1 ad 3, et q. 105. 2 ad 8. et 2 2. q. 120. 1. c.

117. Nulla lex humana habet vim legis, nisi in-quantum a lege naturæ derivatur. 1 2. q. 95. 2. o.

118. Leges scribuntur ad declarationem juris naturalis et juris positivi; ideo continent utrum-que, et instituunt jus positivum, dantes ei robur auctoritatis, non autem juri naturali, sed hoc habet ex natura. 2 2. q. 60. 5. c. ad 1.

119. Lex humana quadrupliciter dividitur, se-cundum quatuor quæ sunt de ratione eji's, scilli-cet quod sit a lege naturæ, ad bonum commune, a persona publica, et sit regula actuum humano-rum. 1 2. q. 95. 4. o.

120. Nullus potest condere legem, nisi commu-nitas vel persona publica, id est gerens vices ejus. 1 2. q. 90. 3. o. et q. 92. 2 ad 2. et q. 95. 4. c. et q. 96. 1.4. c. et q. 97. 3 ad 3. et q. 98. 3 ad 3. et 2 2. q. 50. 1 ad 3. et q. 57. 2. c. et q. 60. 6. c. et a. 67. 1. c.

121. Lex humana debet dari in communi. 1 2. q. 96. 1.o. et q. 98. 6 ad 2. et 2 2. q. 147.3. 4. c.

122. Lex humana datur de aliquo, secundum illud quod frequentius accidit. 1 2. q. 84. 1 ad 3. et q. 96. 1 ad 3. et 6. c. ad 3. et q. 102. 6 ad 5. et 2 2. q. 88. 9. 10. c. et q. 120. 1. c. et q. 147. 4. c. et q. 152. 2 ad 3. et q. 154. 2. c. fi. et q. 160. 5. c.

123. Lex humana non attendit intentionem observantis, sed actum ejus. 1 2. q. 100. 9. c.

124. Lex humana debet esse honesta, justa, possibilis secundum naturam, secundum consue-tudinem patriæ, loci, et temporis, necessaria, pro communi utilitate, et clara. 1 2. q. 95. 3. o. ,

125. Lex est justa, vel injusta tripliciter, scilli-cet ex fine, ex agente per auctoritatem, et ex forma, id est secundum æqualitatem proportio-nis. 1 2. q. 96. 4. c.

126. Lex humana præcipit aliquos actus cujus-cumque virtutis, ut ordinabiles ad bonum com-mune non autem omnes; similiter aliquos actus cujuscumque vitii prohibet, non autem omnes. 1 2. q. 93. 3 ad 3. et q. 96. 2. 3. o. et q. 100. 2. c.

127. Leges humanæ ordinantur ad aliqua mun-dana bona, secundum quorum conditionem dan-tur præcepta fortitudinis. 2 2. q. 140. 1. c.

128. Lex humana non debet servari quando est in damnum, sed recurrendum est ad principem, si periculum non sit in mora. 1 2. q. 96. 6. c. et q. 97. 3 ad 1. et 2 2. q. 60. 5 ad 2 et ad 3. et q. 147. 4. c.

129. Lex humana justa obligat in foro conscien-tiæ, non autem lex injusta, nisi propter scanda-lum vitandum In iis quæ non sunt contra Deum. 1 2. q. 96. 4. o. et 2 2. q. 12. 2 ad 1. et q. 60. 3 ad 1.

130. Omnes subditi aiicujus potestatis subdun-tur legibus ejus, vel coacte, ut mali, vel sponte, ut boni. 1 2. q. 96. 5. o.

131. Princeps subditur legi suæ, quoad judi-cium Dei» et sponte, quoad vim directivam, non autem coacte. 1 2. q. 96. 5 ad 3.

132. Nullus subditur legi inferioris, contra su-periorem. 1 2. q. 96. 5. c. ad 3.

133. Lex humana potest juste mutari dupliciter, scilicet ex defectu legislatoris, vel ex mutatione rerum, vel hominum. 1 2. q. 96. 5 ad 3. et 6. o. et q. 97. 1. o. et q. 104. 3 ad 2.

134. Lex humana non debet faciliter mutari, nisi propter magnam necessitatem vel utilitatem, quia consuetudo juvat. 1 2. q. 97. 2. o.

LI per quem non est appropriatum, sed proprium filii. 1. q. 39. 8. c.

LIA fœcunda. et lippis oculis, significat vitam activam, quæ plus parit, et minus videt. 2 2. q. 179. 2. c.

LIBER - 1. de infantia Salvatoris est apocryphus. m. q. 35. 6 ad 3. et q. 36. 4 ad 3. et q. 43. 3 ad 1.

2. Liber de miraculis sacra Scripturæ non est Augustini, nec est authenticus, iiii. q. 45. 3 ad 2.

3. Liber de spiritu et anima non est Augustini, nec authentcicus. i. q. 77. 8 ad 1. et q. 79. 8 ad 1. ct 10 ad 1. et q. 82. 5 ad 2.

1. Liber vitæ dicitur tripliciter, scilicet conscriptio salvandorum, scriptura eorum per quæ salvantur, id est. utrumque testamentum, et scriptura agendorum, seu jam factorum, scilicet libn aperiendi in die iudicii. Id est, vis divina, qua cuilibet nota fient facta sua. i. q. 24. 1 ad L

2. Liber vitæ est notitia Dei de vita beata cujuslibet in particulari. L q. 24. o. et q. 39. 8. fi.

3. Liber vitæ in divinis dicitur essentialiter, non autem personaliter» et appropriatur Filio, ratione notitiæ; sed Spiritui sancto, ratione vitæ. 1. q. 39. 8. fi.

4. Liber vita» non est prædestinatio, sed est notitia ejus. i. q. 24. 1 ad 4.

5. Liber vitæ et electio sunt tantum de vita gloriæ creaturarum, non autem proprie de vita naturæ, nec de vita gratiæ, nec de vita Dei. i.

6. Scripti simpliciter in iibro vitæ, scilicet prædestinati, nunquam delentur de libro vitæ, sed scripti secundum gratiam delentur de iibro vitæ. i. q. 24. 3. o.

7. Sicut potest aliquis deleri de libro vitæ, sic potest in eo scribi de novo, scilicet vel secundum opinionem, vel secundum gratiam, non autem simpliciter, i. q. 24. 3 ad 3.

8. Nullus liber dicitur liber mortis, sicut dicitur liber vitæ. quia electi solent ascribi, non autem repudiati, 1 q. 24. 1 ad 3.

9. Libri aperiendi in die iudicii sunt conscientiæ singulorum, vel sancti utriusque testamenti, vel sententia iudicis, vel vis divina ostendens omnia, qua cuilibet nota fient facta sua, i. q. 24. 1 ad 1.

LIBERALITAS - 1. est virtus dispensandi bene divitias, in usus bonos, sibi, suisque, et aliis. 2 2. q. 117. 1. o.

2. Ad liberalem non pertinet esse promptum ad recipiendum, et minus ad petendum, sed sollicite procurat fructus suarum possessionum, ad liberaliter dandum. 2 2. q. 117. 4 ad 3.

3. Propria materia mediata liberalitatis est pecunia, id est, res possessa, sed materia immediata est passio circa pecuniam. 1 2. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 31. 1 ad 2. et q. 32. 1 ad 4. et q. 58. 9 ad 2. et q. 117. 2. 3. o. et 6. c. et q. 128. 3. c. ad 2. et q. 157. 1. c.

4. Liberalitas moderatur amorem pecuniarum, et timorem de amissione earum, 2 2. q. 123. 4 ad 2.

5. Proprius actus liberalitatis duplex, s. bene uti pecunia in se et in alio; secundarius autem est præparare et conservare eas ad bonum usum. 2 2. q. 117. 3. 4. o.

6. Proprius et principalior actus liberalitath est dare quam accipere, vel acquirere, vel conservare, vel uti pro se. 2 2. q. 117. 4. o. et q. 119. 1 ad 2. et ad 3.

7. Liberalis tristatur quod aliquid detur non convenienter, sed magis quando ipse dat non convenienter, quia plus opponitur actui eius proprio, 2 2. q. 117. 1 ad 2.

8. Dare aliquid cum concupiscentia retinendi, derogat liberalitati, non autem amicitiae vel charitati, sed magis ostenditur perfectio eius. 2 2. q. 31. 1 ad 2.

9. Liberalitas est subjective in voluntate, i. q. 21. 1 ad 1.

10. Dantes omnia pro Christo, non sunt prodigi, sed liberales. 2 2. q. 119. 2 ad 3.

11. Solus Deus est maxime liberalis, i. q. 44. 4 ad 1.

12. Christus omnes divitias contemnendo, ostendit in se summum gradum liberalitatis et magnificentiae. ii. q. 7. 2 ad 3.

13. Omnis virtus theologica et cardinalis est simpliciter, i. secundum propriam materiam nobilior liberalitate, quæ tamen habet quamdam excellentiam, inquantum est utilis ad multa. 2 2. q. 117. 6. o.

14. Justitia se extendit ad omnes, non autem liberalitas. 2 2. q. 58. 12 ad 1. et q. 123. 12 ad 5.

15. Justitia est simpliciter major liberalitate, quia est communior et fundamentum ejus, et potest esse sine ea, non autem e converso, sed secundum quid est e converso, scilicet ut est ornamentum justitiæ. 2 2. q. 66. 4 ad 1. et q. 123. 12 ad 5.

16. Liberalitas convenit cum justitia, quia utraque est principaliter ad alterum, et circa exteriora, sed prima attendit exteriora ut propria; secunda vero ut sunt alterius,, et ratione debiti; ideo liberalitas non est species justitiæ, sed est pars sibi annexa. 2 2. q. 58, 12 ad 1. et q. 117. 2 ad 3. et 3 ad 2. 5. o. et q. 118. 3 ad 2. et q. 134. 4 ad 1. et q. 157. 1. c.

17. Liberalitas est ad se in sumptibus, non autem in dationibus, sed justitia nullo modo est ad se. 2 2. q. 106. 3 ad 1. et q. 117. 3 ad 3.

LIBERTAS - 1. cujuslibet rei est dominium et potestas sui actus ad opposita, i. q. 83. 3. 4. o.

2. De ratione vel necessitate libertatis non est esse primam causam sui, id quod liberum est. 1. q. 83. 1 ad 3.

3. Posse velle malum, non est libertas, nec est pars libertatis, i. q. 62. 8 ad 3. et 2 2. q. 88. 4 ad L

4. Tota radix libertatis, ut subiectum, est voluntas; ratio autem, ut causa. 1 2. q. 6. 2 ad 2. et q. 17. 1 ad 2.

5. Libertas opponitur necessitati coactionis, non autem necessitati finis. L q. 82, 1. c. ad 1, et 2 2. q. 44. 1 ad 2. et iiii q. 14. 2. c.

6. Libertas prima est debilitata per peccatum, non autem omnino amissa, i. q. 83. 2 ad 3.

LIBERUM - 1. arbitrium non est habitus proprie, sed est potentia, i. q. 83. 2. o.

2. Liberum arbitrium est idem realiter quod voluntas, secundum quod in ea est virtus intellectus; unde liberum arbitrium esse dicitur facultas voluntatis et rationis, i. q. 83. 3. 4. o. et 1 2. q. 1. l.,c. et 2 2. q. 24. 1 ad 3. et q. 95. 5. c.

3. Liberum arbitrium est tantum eorum quæ sunt ad finem. i. q. 19. 1. c. et q. 82 1 2 c et q. 83. 1 ad 5.

4. Liberum arbitrium ut de actibus, est tantum de contingentibus; sed ut de objectis, est etiam de præteritis et necessariis. 2 2. q. 24. 1 ad 3.

5. Liberum arbitrium est per se ordinatum in bonum, nec tendit in malum, nisi sub ratione boni. i. q. 63. 1 ad 4. et iiii q. 54. 3 ad 1.

6. Nullius creatura liberum arbitrium potest naturaliter esse confirmatum in bono, sed tantum ex gratia. L q. 63. 1. c.

7. Liberum arbitrium viatoris potest per gratiam confirmari in bono, aliquo modo, non autem simpliciter, iiii q. 52. f ad 3. et q. 79. 6 ad 1, et ad 2.

8. Liberum arbitrium in damnatis est obstinatum in malo, quod non potest esse in via perfecte. 2 2. q. 14. 3 ad 3. et in. q. 52. 6 ad 3. et q. 86. 1. c.

9. Liberum arbitrium est in omni et solo habente intellectum. L q. 59. 3. c.

10. Liberum arbitrium est in Deo. i. q. 19. 10. o.

11. Liberum arbitrium est in beatis, et est in damnatis, iiii q. 18. 4 ad 3.

12. Homo habet liberum arbitrium, i. q. 83. 1. 0. et 1 2. q. 13. 6. o.

13. Homo per peccatum amisit liberum arbitrium, quoad libertatem a culpa et miseria, non autem quoad naturam, i. q. 83. 2 ad 3.

14. Liberum arbitrium non est in brutis. 1. q. 59. 3. c.

15. Liberum arbitriunf non suscipit magis et minus secundum essentiam, sed secundum dispositionem subjecti; tamen est majus secundum nobilitatem rei, cuius est. i. q. 59. 3 ad 3.

16. Omnis actus humanus est a libero arbitrio vel elicitive, vel imperative. 1 2. q. 1. 1. c.

17. Eligere est proprius actus elicitus liberi arbitrii, i. q. 83. 3. 4. o. et iiii q. 18. 4. b. et c.

LIBIDO voluntatis gravat peccatum; sensibilis autem leviat. 2 2. q. 154. 3 ad 1. et q. 156. 3. c. ad 3.

LICERE. - Non licere aliquid alicui, contingit dupliciter, s. ratione prohibitionis, et ratione defectus. 2 2. q. 187. 1. c.

LIGNUM - 1. vitæ, et arbor scientiæ boni et mali, sunt materialia, sed significant res spirituales. L q. 102. 1 ad 4.

2. Lignum vitæ causabat immortalitatem in Adam, per solam fortificationem virtutis; alii vero cibi, restaurando deperditum, i. q. 97. 4. o.

3. Causa principalis immortalitatis Adæ erat virtus supematuralis ei data; non autem lignum vitæ; sed tamen erat coadjuvans ad continuationem vitæ. i. q. 97. 4. c. fi.

4. Si post peccatum homo comedisset de ligno vitæ, non potuisset evadere mortem, sed potuisset eam ferre. 2 2. q. 164. 2 ad 6.

LIMBUS. - 1. Idem locus et status sanctorum ante adventum Christi dicebatur sinus Abrahamæ, ratione requiei; et limbus inferni, ratione defectus gloriæ, non autem sunt omnino diversi, m. q. 52. 2 ad 4.

2. Gaudium magnum erat in eo de gloria sperata. III. q. 52. 5 ad 1.

3. In limbo patrum erat dolor de dilatione gloriæ, non autem pœna sensibilis pro peccato, sed Christus solvit utrumque, s. præservando a secundo, et dando gloriam, iiii q. 52. 2 ad 2. et 5 ad 1.

4. Quia sanctorum animæ ante Christi adventum habebant quietem per immunitatem pœnæ, limbus, sinus Abrahamæ dicitur, qui fuit primum exemplum credentium, sed quantum ad id quod sanctis deerat requies desiderii, dicitur infernus. Suppi, q. 69. 4. o.

5. Limbus quantum ad qualitatem loci diversus est ab inferno damnatorum, sed quantum ad situm loci, sunt loca continua, nisi quod limbus 1

patrum pars superior inferni esse videtur. Suppi, q. 69. 5. c.

6. Cum pueris in limbo nulla adsit spes beatæ vitæ, quæ patribus aderat, qualitate præmii et pœnæ limbus puerorum differt a limbo patrum, non autem situ, etsi requies patrum in superiori loco esse credatur. Suppi, q. 69. 6. o.

7. Sive in statu consequendi pro meritis bonum sive malum, constitutæ sint animæ corporibus exutæ, convenienter quinque loca distincta sunt, scilicet paradisus, limbus patrum, purgatorium, infernus, et limbus puerorum. Suppi, q. 69. 7. c.

LIMUS est terra permista aquæ, ideo corpus hominis dicitur componi ex eo, i. ex quatuor elementis, i. q. 91. 1. o.

LINGUA - 1. infirmi, quæ infecta est cholerico et amaro humore, non potest percipere aliquid dulce, sed omnia videntur ei amara, i. q. 75. 2. c. et q. 111. 4. c.

2. Donum linguarum est giatia gratis data, et necessaria fuit duplici ratione, scilicet ut primo discipuli Christi per universum orbem discurrerent fidem ejus ubique prædicarent; et ut, sicut gentibus ad idololatriam declinantibus, introducta est diversitas linguarum, ita etiam quando erant gentes ad cultum unius Dei revocandæ, contra hujusmodi diversitatem, remedium adberetur, per donum linguarum. 2 2. q. 176. 1. o.

3. Christus habuit donum linguarum, quo tamen non est usus; quia tantum in una gente prædicavit. 2 2. q. 176. 1 ad 3. et m. q. 7. 7 ad 3.

LITIGIUM proprie est contradictio in verbis, non ex defectu amoris animos unientis, sed ex hoc quod quis non veretur contristare personam; primum est contentio» et pertinet ad discordiam contrariam charitati; secundum contradatur amicitiae vel affabilitati, non autem mansuetudini vel temperantiæ, licet oriatur aliquando ex ira, vel concupiscentia generali, et ex multis aliis. 2 2. q. 116. 1. o.

LITTERÆ. - Figura litterarum, quibus tria et sex repræsentant Graci, satis sunt propinquæ apud eos. m. q. 46. 9 ad 2. fi.

LOCA - 1. Inter quælibet duo loca, sunt infinita loca, tam divisibilia, quam indivisibilia, i. q. 53. 2. c.

2. Respectus, et inclinatio, et ordo corporis gravis ad locum medium, est relatio realis. i. q. 28. 1. c.

3. Esse in loco dicitur dupliciter, s. sicut esse in aliqua re, vel esse sicut locatum in loco. i. q. 8. 2. c.

4. Esse in loco contingit dupliciter, s. circumscriptive et diffmitive. i. q. 52. 1. o.

5. Quod est in aliquo loco totum, totalitate essentiæ, potent simul esse extra; non autem totalitate quantitatis. L q. 8. 2 ad 3.

6. Incorporalia sunt in loco. L q. 8. 2 ad 1. et ad 2.

7. Deus non est in loco circumscriptive neque diffmitive, quia est ubique, i. q. 52. 2. c. fi. et m. q. 52. 3 ad 3.

8. Deus dicitur esse in loco metaphorice, quia implet locum causalitate effectuum, non autem distantia dimensionum, i. q. 8. 2. c.

9. Deus est in loco, non quidem ut quid mensuratum loco, sed ut dans virtutem loco, locandi et continendi, i. q. 8. 2. c

LONGANIMITAS - 1. est virtus, qua habetur animus tendenti in aliquid distans in longinquum, et convenit dupliciter cum patientia» sed magis cum magnanimitate, s. primo quidem, quia patientia, sicut et fortitudo, sustinet aliqua mala, propter aliquod bonum; quod si ex pro

pinquo expectetur, facilius est sustinere; si autem in longinquum differatur, difficilis est expeccatio; secundo quia hoc ipsum quod est differri bonum speratum, natum eat causare tristitiam; ct sic secundum quod sub eadem ratione mali contristantis, potest comprehendi et dilatio boni sperati, quæ pertinet ad longanimitatem, et labor quem homo sustinet in continuata executione boni operis, quod pertinet ad constantiam, tam longanimitas quam etiam constantia sub patientia comprehenduntur. 1 2. q. 70. 3. c. et 2 2. q. 17. 5 ad 3. et q. 136. 5. o.

2. Longanimitas magis respicit spem quam timorem, vel audaciam, vel tristitiam, sicut etiam magnanimitas. 2 2. q. 136. 5. o.

LOQUI. - 1. In diversis linguis sunt diversi modi loquendi, i. q. 39. 3 ad 2.

2. Deus loquitur angelis vel hominibus, ostendendo aliquid; et fortassis Deus primis hominibus antea loquebatur, sicut cum angelis loqukur, ipsa Incommutabili veritate illustrans mentes eorum, etsi non tanta participatione divinae essentia», quanta capiunt angeli, secundum Augustinum. i. q. 94. 1. c. 1.

3. Loqui videntur bruta, per illusionem Simonis Magi, vel operante dæmone, sicut et asina Balaam, per angelum. 2 2. q. 165. 2 ad 4.

LOTH culpandus est secundum Augustinum, non quantum ille incestus, sed quantum ebrietas meruit. 2 2. q. 165. 4. c. fi.

LOTIO pedum veteris Testamenti prætermittitur in novo Testamento et retinetur lotio manuum, quia est in promptu, et idem significat, s. perfectam munditiam, m. q. 83'. 5 ad 1.

LUCIA verum dixit, quod corpus non coinquinatur nisi de consensu mentis. 2 2. q. 64. 5 ad 1.

LUCIFER peccavit gravius cæteris angelis, in quantum in eo minor flexibilitas fuit ad peccatum. i. q. 63. 8 ad 3.

LUDICRA seu jocosa sunt dicta vel facta, in quibus non quæritur nisi delectatio animalis. 2 2. q. 168. 2. c.

LUDIFICATIO dæmonum mutat homines in bestias, secundum apparentiam tantum, non autem secundum rei veritatem, i. q. 114. 4 ad 2. et 2 2. q. 165. 2 ad 4.

LUDUS - 1. est in remedium contra fatigationem animalem, dans animæ quietem, id est, delectationem. 1 2. q. 1.6ad Let2 2. q. 168.2.0.

2. Ambrosius reprobat omnes ludos in sacra Scriptura, non autem in aliis. 2 2. q. 168. 2 ad 1.

3. Ludus triplex, s. turpis, devotus, et recreativus. Primus debet vitari a quolibet; secundus est laudabilis; tertius debet sumi, sed temperatius a pœnitente. 2 2. q. 168. 4 ad 1.

4. In ludis cavenda sunt tria, s. dicta et facta turpia et nociva, resolutio gravitatis, et indebitæ circumstantiæ. 2 2. q. 168. 2. o.

5. Ludere inordinate ratione recreationis, opponitur eutrapeliæ, sed pertinet ad molliem, ratione quietis. 2 2. q. 138. 1 ad 3.

6. Defectus ludi est peccatum, sed minus quam excessus ejus. 2 2. q. 168. 4. o.

7. Excessus ludi duplex s. ratione turpitudinis vel nocumenti, et ratione indebitæ circumstantia: primus est peccatum mortale; secundus autem est peccatum veniale, nisi ponatur finis in hoc. 2 2. q. 168. 3. o.

8. Superfluitas ludi pertinet ad ineptam lætitiā. filiam gulæ. 2 2. q. 168. 3 ad 3.

9. Peccata ratione solius intentionis excusantur per ludum, non autem peccata ex sua specie; sed reddunt ludum obscœnum et flagitiosum. 2 2. q. 168. 3 ad 1.

LUMEN - L dupliciter potest inesse alicui, scilicet vel per modum formæ permanentis, vel per modum passionis transeuntis. 2 2. q. 171.2. c et q. 175. 3 ad 2.

2. Majus lumen offuscat minus lumen, s. alterius illuminantis; non autem minus lumen illuminati, sed perficit ipsum, m. q. 5. 4 ad 2. et q. 9. 1 ad 2.

3. Lumen naturafe intellectus nihil aliud est quam manifestatio veritatis, i. q. 67. 1. c. et q. 106. 1. c.

4. In homine est triplex lumen quo non participant bruta, s. lumen naturæ, gratiæ et gloriæ. 1. q. 106. 1 ad 2.

5. Lumen naturale intellectus confortatur per infusionem luminis gratuiti, i. q. 12. 13. c.

6. Lumen supematurale intellectus, id est, intellectus qui ponitur donum Spiritus sancti, est quædam acuta perspectio divinorum, i. q. 106. 1 ad 2. et 2 2. q. 49. 2 ad 2.

7. Lumen intelligibile imprimitur divinitus, ad iudicandum visa ab aliis, ad intelligendum Scripturas, et ad interpretandum, sicut apostolis ad cognita naturaliter, et ad agenda. 2 2. q. 173. 2. c. fi.

8. Lumen gloriæ non potest esse connaturale alicui creaturæ. i. q. 12. 5 ad 3.

LUMINAR. - 1. Productio plantarum præmittitur productioni luminarium, ad excludendum idololatriam, i. q. 70. 1 ad 1. et ad 4.

2. Luminaria producta sunt primo die, quoad substantiam, sed quoad collationem determinate virtutis, producta sunt quarta die. i. q. 70. 1 ad 1. et q. 74. 1 ad 4.

3. Luminaria sunt fixa in sphæris, secundum Aristotelem, nec moventur sine suis sphæris, sed oppositum tenet Ptolomæus. i. q. 70. 1 ad 3.

4. Sol dicitur luminare magnum, et luna luminare minus; sed sol propter quantitatem et propter virtutem; luna vero dicitur magna, propter quantitatem apparentem et claritatem, et propter propinquitatem ad nos, et propter manifestos ejus effectus, i. q. 68. 1. c. fi. et q. 70. 1 ad 5.

LUNA - 1. plena oritur vespere, et occidit mane; ideo dicitur præesse nocti, quia probabile est quod producta sit perfecta, sicut et plantæ, et animalia, i. q. 70. 2 ad 5.

2. Luna non dicitur præesse diei, sicut nocti, licet appareat in die, quia non dominatur diei, propter præsentiam majoris luminaris, scilicet solis, i. q. 68. 1. c. fi. et q. 70. 1 ad 5.

3. Luna secundum proprium motum est velocior sole; sed secundum motum diurnum est e converso. Hl. q. 44. 2 ad 2.

LUX - 1. seu lumen non est corpus, nec est evidētia coloris. 1. q. 67. 2. o. et q. 76. 7. c. et q. 91. 1 ad 2.

2. Lux non est forma substantialis solis, sed est qualitas activa cujuslibet lucentis a se. i. q. 67. 3. o.

3. Lux proprie est tantum in corporibus quantum ad illud a quo sumitur nomen, sed quantum ad illud cui imponitur, magis convenit spiritualibus quam corporalibus. 1. q. 67. 1. o. et q. 74. 2. o.

4. Lux non habet contrarium, quia est qualitas primi alterantis, i. q. 67. 3 ad 2.

5. Lux dicitur esse sine numero, pondere, et mensura, quia virtus ejus se extendit ad omnia corporalia, non autem simpliciter, i. q. 5. 5 ad 5.

6. Lux primo creata fuit sol; sed adhuc informis, quoad determinationem virtutis factam quarta die; nec lux erat nubes nisi secundum

«imllltudlnem. i. q. 67. 4. o. et q. 68. 1. c. fi. et 1 q. 70. 1 ad 2. et q. 74. 1. c. ad 4. et 3 ad 5.

7. Lux non videtur per aliquam similitudinem, sed per essentiam suam Informat oculum, i. q. 56. 3. c.

8. Lux facit quod color qui est visibilis In potentia, fiat visibilis in actu. i. q. 67. 3 ad 3. et q. 79. 3 ad 2.

9. Eodem actu videtur color et lux, ut ratio videndi, non autem ut objectum.' 1 2, q. 8. 3 ad 2. et o. 12. 4. c.

10. Alium effectum facit lux solis, alium lux Jovis; et sic de aliis planetis, i. q. 67. 3. c. et q. 70. 1 ad 2.

11. Lux agit ad productionem formæ substantialis, ut instrumentum cæli. i. q. 67. 3 ad 3.

LUXURIA - 1. principaliter est circa voluptates venereas: secundario autem dicit excessum in aliis. 2 2. q. 153. 1. o.

2. Omnis actus luxuriæ est peccatum. 2 2. q. 153. 3. o.

3. Omnis actus luxuriæ deliberatus extra limites matrimonii est peccatum mortale; aliter vero est veniale. 2 2. q. 35. 3. c. et q. 36. 3. c. et q. 153 3. o.

4. Luxuria est vitium capitale. 2 2. q. 153. 4. o.

5. Peccata luxuriæ inter vitia intemperantiæ i sunt maxime exprobrabilia. 2 2. q. 151. 4 ad 3.

6. Species luxuriæ sunt sex, s. fornicatio, adulterium, incestus, stuprum, raptus, et luxuria contra naturam. 2 2. q. 154. o.

7. Stuprum aliquando sumitur communiter pro omni peccato luxuriæ. 2 2. q. 154. 6 ad 2.

8. Sacrilegium reducitur ad species tres luxuriæ, scilicet vel ad stuprum, vel ad adulterium, in quantum violatur virgo Deo desponsata; vel ad incestum, in quantum est cum cognata spiritali. 2 2. q. 154. 1 ad 3. et 10 ad 2.

9. Peccatum luxuriæ contra naturam non est humanum, sed bestiale. 2 2. q. 142. 4 ad 3. et q. 154. 11. o.

10. Vitium contra naturam est gravissimum inter species luxuriæ; secundo raptus; tertio incestus; quarto adulterium; quinto stuprum, et minima fornicatio. 1 2. q. 73. 7. c. et 2 z. q. 154. 12.0. et q. 170. 1 ad 2.

11. Species luxuriæ contra naturam sunt quatuor, quarum gravissima est bestialitas; secundo sodomia; tertio cum muliere extra naturam; quarto molliities. 2 2. q. 154. 11. o. et 12 ad 4.

12. Circa tempora Abrahæ, humanum genus venerat ad profundissimum peccatorum, s. ad infidelitatem, et ad turpissimum vitium contra naturam, ili: q. 70. 2 ad 1.

13. Filiæ luxuriæ sunt octo, s. cæcitas mentis, inconsideratio, præcipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, et desperatio futuri sæculi. 2 2. q. 53. 6. o. et q. 153. 4. 5. o.

14. Gradus luxuriæ quintuplex, s. aspectus, cogitatio, delectatio, consensus, et opus. 1 2. q. 72. 7. c. fi. et ad 3.

15. Ex luxuria oriuntur quatuor inordinati actus locationis, s. turpiloquia, stultiloquia, scurrilia, et ludicra. 2 2. q. 153. 5 ad 4.

16. Nulla passio ita deprimit rationem, sicut gula et luxuria. 2 2. q. 53. 6. o. et q. 55. 8 ad 1. et q. 180. 2 ad 3. fi.

17. Homo incurrit quintuplex damnum ex luxuria, s. depressionem mentis, exhæredationem, periculum personæ, et periculum rerum, et impedimentum bonorum operum. 2 2. q. 46. 3. c.

18. Luxuria vix vitari potest, nisi vitetur principium ejus, s. aspectus mulieris pulchræ, et præcipue aspectus virginis. 2 2. q. 167. 2. c.

10 Luxuria vincitur fugiendo, sed accidia et caetera vitia resistendo, 1 2. q. 35. 6 ad 3. et a. 74. 3 ad 2.

MACERATIO proprii corporis' non est accepta Deo, nisi discreta, ut concupiscentia refrenetur, et natura non nimis gravetur. 2 2. q. 88. 2 ad 3. et q. 147. 1 ad 2. et q. 188. 6 ad 3.

MACULA - 1. in corpore, et macula in anima, contingit dupliciter, s. privatione decoris per peccatum mortale, et ex superinductione, per peccatum veniale, m. q. 87. 2 ad 3.

2. Macula peccati est defectus nitoris animæ, s. luminis divini, et rationis, et gratiæ, ex inordinato amore temporalium. 1 2. q. 86. o. et q. 89. 1. o. et 2 2. q. 87. 6. c.

3. Macula non dicit aliquid positivum in anima, nec privationem tantum, sed in respectu ad suam causam, s. ad peccatum, ideo diversorum peccatorum sunt diversæ maculæ. 1 2. q. 86. 1 ad 3. et m. q. 88. 1. c.

4. Macula peccati nihil aliud est quam privatio gratiæ. 1 2. q. 109. 7. c.

5. Actus peccati facit distantiam a Deo quam sequitur macula. 1 2. q. 86. 2 ad 3. et 6. c.

6. Cessante macula peccati, remanet reatus. 1 2. q. 87. 6. o.

7. Remisso peccato quantum ad maculam, semper remittitur pœna aeterna, non autem poena temporalis. 1 2. q. 87. 6. c.

8. Macula peccati manet transeunte actu peccati. 1 2. q. 86. 2. o. et q. 87. 6. c. ad 1.

MAGI - 1. adorantes Christum secundum Augustinum, fuerunt malefici; sed secundum alios fuerunt sapientes, astrologi, et potentes, in. q. 36. 3. c. ad 2. et 5. c.

2. Magi moti sunt ex Scriptura Seth, ad sequendum stellam, vel ex prophetia Balaam, vel ducti ab angelis, vel inspirati a Deo. in. q. 36. 5 ad 4.

3. Magi, secundum Augustinum, venerunt de remotissimis partibus orientis, per biennium; secundum vero alios, venerunt in diebus tredecim; secundum alios autem, venerunt de prope, m. q. 36. 3 ad 3. et 5 ad 4. et 6. c. ad 3.

4. Magi venerunt ad Christum, tanquam primitiæ gentium, docti a Spiritu sancto, offerentes munera congrua dignitati Christi, m. q. 36. 3 ad 1. et 8. o.

5. Magi amiserunt stellam quadruplici ratione, s. propter Judæorum confusionem, propter magorum instructionem, propter instructionem nostram dupliciter: primo quia qui humanum auxilium quærunt, deseruntur ab auxilio divino; secundo instruimur quantum ad hoc, quia qui fideles sumus, non debemus quærere signa, sed debemus esse contenti doctrinis prophetarum, quia signa data sunt infidelibus, m. q. 65. 8 ad 3.

6. Herodes, post duos annos a recessu magorum, occidit pueros, quia accusatus ivit Romam; vel territus aliquo periculo, vel credens magos confusos, in. q. 36. 6 ad 3.

MAGIS. - Substantia non dicitur magis et minus, sic quod participetur quandoque cum magis et minus in eadem specie; licet una substantia sit perfectior alia. i. q. 93. 3 ad 3, et 1 2. q. 52. 1. c. co. 2.

MAGISTER sententiarum non est authenticus: ideo in multis non tenetur, i. q. 94. 4 ad 2. et 2 2. q. 23. 2. o.

MAGNANIMITAS - 1. Importat extensionem

animi, \el ad magna absolute, vel secundum proportionem. 2 2. q. 129. 1. c. et q. 136. 5. c.

2. Magnanimitas est virtus, quia tendit ad maxima, secundum rectam rationem. 2 2. q. 129. 3. o. et q. 130. 2. c.

3. Magnanimitas est circa spem et desperationem. 1 2. q. 60. 4. c. fi.

4. .Magnanimitas principaliter est circa honores, sed mediate; immediate vero est circa spem. 2 2. q. 129. 1.o. et 4. 8. c. etq. 128. c. et q. 131.2. c. et q. 132. 2. c.

5. Propria materia ejus est honor magnus, mediocris autem est materia cujusdam virtutis in-nominate. 1 2. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 129. 2. o. et 4 ad 1. et q. 130. 2 ad 2.

6. Magnanimitas est circa gloriam, quia moderate utitur gloria, sicut et honore. 2 2. q. 132. 2. c.

7. Magnanimitas ad duo respicit, s. ad honorem, sicut ad materiam, et ad opus magnum, sicut ad finem. 2 2. q. 129. 8. c. et q. 131.2 ad 1.

8. Ratione primi opponitur ei secundum excessum ambitio, et ratione secundi praesumptio, 2 2. q. 131. 2 ad 1. et ad 2.

9. Ea quæ opponuntur aliis virtutibus opponuntur etiam magnanimitati, secundum quod parva pro magnis habentur. 2 2. q. 132. 2 ad 1.

10. .Magnanimitas est in irascibili subjective, 1 2. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 129. 1 ad 1. et q. 134. 4 ad 1.

11. Magnanimus non quærit honorem tamquam finem, quia hoc reputat parum, sed quærit fieri dignus honore. 2 2. q. 129. 1 ad 3. et 2 ad 3. et q. 131. 1 ad 2.

12. Magnanimus bene utitur magnis et parvis honoribus, quia non extollitur nec frangitur oppositis, sed contemnit. 2 2. q. 129. 2 ad 3.

13. Magnanimus contemnit bona exteriora, ideo non gaudet si acquirat ea, nec tristatur, si perdat ea. 2 2. q. 129. 8 ad 2. et ad 3. et q. 132. 2 ad 1. et ad 2. et ad 3.

14. Magnanimus non est contentiosus, quia nihil extrinsecum æstimat magnum. 2 2. q. 129. 1. 3 ad 2. et q. 132. 2 ad 3.

15. Magnanimus non amat pericula, nec timet ea: sed promptissime se exponit periculis magnis. 2 2. q. 129. 5 ad 2.

16. Magnanimus nullo indiget, s. modo humano, non autem simpliciter. 2 2. q. 129. 6 ad 1.

17. Magnanimus habet vocem gravem, locutionem stabilem: quia non de omnibus facile contendit aut loquitur, sed de magnis. Non est memor beneficiorum, quia non delectatur in hoc, nisi ut majora compenset. Est tardus et otiosus, quia non vilibus, sed magnis intendit. Utitur ironia, non quæ opponitur veritati, sed quia non omnibus animi magnitudinem ostendit. Cum aliis non potest convivere, sed cum amicis tantum, et magnis. Habet infructuosa, quia magis honesta quaerit quam utilia. 2 2. q. 47. 9 ad 3. et q. 129. 3 ad 3. et ad 5.

18. Nullus potest esse magnanimus, nisi virtuosus, qui est habilis ad magna. 1 2. q. 66. 4 ad 3.

19. Magnanimo attribuuntur actus aliarum virtutum, sub ratione excellentia, s. quod est communicativus, benefactivus, retributivus plurium, veridicus, non planctivus, non incertus, nec fugiens commonentem. 2 2. q. 129.4 ad 1. et ad 2.

20. Magnanimus magis curat de veritate quam de opinione; nec quaerit laudem humanam. 2 2. q. 132. 2 ad 1.

21. Magnanimitas est generalis virtus, inquantum operatur magna in qualibet virtute, faciens eam majorem; sed est virtus specialis, inquan-

tum ponit specialem inuduii circa specialem materiam, 2 2. q. 129. 4. o. et 5 ad 2. et q. 134. 2 ad 2.

22. Magnanimitas est ornamentum omnium virtutum. 1 2. q. 66. 4 ad 3. et 2 2. q. 129. 4 ad 3.

23. Magnanimitas superveniens justitiæ auget bonitatem ejus, sed sine justitia non habet rationem virtutis. 2 2. q. 58. 12 ad 2.

24. .Magnanimitas et magnificentia habent connexionem cum omni virtute, secundum principia virtutum, scilicet secundum prudentiam et gratiam, non autem secundum actum. 1 2. q. 65, 1 ad 1. et 2 2. q. 129. 3 ad 2. et q. 134. 1 ad 1.

25. Magnanimitas et magnificentia tenent extremum secundum quantitatem rei; medium autem, secundum regulam rationis. 1 2. q. 6*1. 1 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 92. 1. c. et q. 129. 3 ad 1. etq. 130.2. c. et q. 134. 1 ad 2. et q. 152.2 ad 2.

26. Bona fortunæ conferunt ad magnanimitatem, quoad materiam ejus, s. quoad honores, et etiam quoad finem ejus, scilicet operari magna. 2 2. q. 129. 8. o.

MAGNIFICENTIA - 1. est virtus factiva magnorum, et est virtus generalis, si sumatur facere communiter, scilicet pro omni opere; si vero proprie, scilicet pro operatione exteriori, est virtus specialis. 2 2. q. 134. 1. 2, o.

2. Materia ejus sunt sumptus magni, præcipue ad cultum Dei; secundo pecunia pro eis; tertio amor pecuniæ. 2 2.q. 134. 1 ad 3. et 2 ad 3.et3.o.

3. Magnificentia est rerum magnarum et excelsarum, cum animi quadam ampla et splendida proportionem, cogitatio et administratio. 2 2. q. 128. c.

4. Magnificentia est in voluntate subjective, i. q. 21. 1 ad L

5. Non oportet ad magnificentiam habere multas divitias, sed oportet sic disponi, quod quando oportet et decet, velit eas optime dispensare; et sic fuit in Christo. 2 2. q. 134. 1 ad 1. et 3 ad 4. et q. 152. 3 ad 3.

6. Magnificus non principiiter facit magnos sumptus pro persona sua, quia non est quid magnum, nisi quæ tantum semel fiunt, ut nuptiæ; vel permanentia, ut domus. 2 2. q. 134. 1 ad 3.

7. Magnificentia facit et intendit aliquod magnum, in factibili tantum; sed magnanimitas in omni materia. 2 2. q. 134. 2 ad 2. fi.

8. Magnificentia est in maximis donis et sumptibus, sed liberalitas in mediocribus. 1 2. q. 60. 5. c. co. 2. et 2 2. q. 117. 3 ad 1. et q. 118. 8 ad 4. et q. 128 ad 1. et q. 129. 2. c. fi. et q. 134. 2. 3. o. et 4 ad 1. et q. 152. 3. c. et q. 160. 1. c.

MAJESTATIS iæsæ crimen maxime punitur. 2 2. q. 10. 8. o. et q. 11. 3. c. et q. 108. 4 ad 2,

MAJUS dicitur dupliciter, s. intensive et extensive. m. q. 1.4. c.

MALEDICERE - 1. contingit tripliciter, scilicet enuntiative, id est, detrahendo, causaliter, vel imperative, et optative, et hoc dupliciter, scilicet per se, id est, sub ratione mali; et sic est peccatum; non autem si per accidens, id est, sub ratione boni duplicis, scilicet justii, sicut iudex per sententiam, Ecclesia per excommunicationem, prophetae conformando se Deo; vel sub ratione boni utilis, scilicet ut aliquis melior fiat, vel ne noceat aliis. 2 2. q. 76. 1. o. et q. 83, 8 ad 1. et ad 2.

2. Maledicere sub ratione mali est peccatum mortale; et est tanto gravius, quanto plus persona debet amari et revereri; tamen tripliciter est veniale, scilicet ratione parvi mali, vel ratione affectus, s. ex joco vel levi motu, vel ratione surreptionis. 2 2. q. 76. 3. o.

3. Detractio, contumelia, susurratio, et derisio sunt de njalo culpæ, et nocent cnunclando; ideo sunt secundum se graviora maledictione, quæ est de malo pœnæ optando. 2 2. q. 76. 4. o.

4. Benedictio vel maledictio proprie convenit tantum ei, cui potest bene vel male contingere, scilicet naturæ rationali, vel aliis In ordine ad naturam rationalem auxiliando, sicut Deus maledixit terram, et David montes; vel significando, sicut Christus maledixit ficum; vel continendo, sicut Job maledixit diem, et David montes; vel in ordine ad Deum, et sic est blasphemia; vel rtcundum se, et sic est quid vanum. 2 2. q. 76. 1. o. et 4 ad 1.

5. Diabolus quoad culpam debet maledici, non autem quoad naturam ejus. 2 2. q. 76. 1 ad 4.

MALEFICIUM. - Impotentes ex maleficio perpetuo et post triennium, alteram quærere copilam possunt, alias minime. Suppi, q. 58. 2. c.

MALITIA - 1. ex qua dicitur aliquis peccare, est triplex, s. habitu cujuscumque vitii, electio mali, et peccatum præcedens. 1 2. q. 78. 1 ad 3.

2. Qmnis peccans ex habitu peccat ex certa malitia, et non e converso. 1 2. q. 78. 2. 3. o.

3. Peccatum ex certa malitia, vel ex industria, contingit ex inordinatione voluntatis præponentis minus bonurn meliori bono. 1 2. q. 78. 1. o.

4. Peccatum ex certa malitia est gravius peccato ex passione, quia est magis voluntarium, magis durat, et est circa finem; peccatum autem ex passione est circa ea quæ sunt ad finem. 1 2. q. 47. 2. c. ct q. 78. 4. o. et 2 2. q. 73. 3. c.

MALUM - 1. est aliquid, et est ens rationis, non autem ens reale. i. q. 48. 2 ad 2.

2. Malum non est negatio pura, sed privatio boni. i. q. 14. 10. o. et q. 48. 2 ad 1. et 3. c. ad 2. et 5. c. ad 1. et 1 2. q. 25. 2. c. et q. 36. 1. c. et q. 75. 1. c.

3. Nullum ens est malum per essentiam nec per participationem, sed per privationem participationis. i. q. 49. 3. c. ad 4. et q. 65. 1 ad 2. et ad 3.

4. Malum non est cognoscibile, nisi per bonum, i. q. 14. 10 ad 4. et q. 48. 1. c.

5. Omnis privatio, inquantum hujusmodi, habet rationem mali; sicut omnis forma habet rationem boni, e q. 48. 1 ad 1.

6. Mala esse ratio et experientia docent, i. q. 48. 1 ad 5. et 2. c. ad 1.

7. Malum non est existens, id est, aliqua natura, neque est in existentibus, ut pars perfectionis, sed ut privatio in subjecto, i. q. 48. 1. o. et 2 ad 1. et ad 2. et 3 ad 1.

8. Si universaliter malum non esset, univrsum esset imperfectius, i. q. 22. 2 ad 2. et q. 48. 2. c. ad 3. et q. 49. 2. c.

9. Impossibile est esse summum malum, i. q. 49. 3. o. et q. 106. 7 ad 1. et 2 2. q. 172. 6. c.

10. Malum non habet causam, nisi per accidens, E q. 49. 1. o. et 3 ad 5. et 1 2. q. 75. 1. c.

11. Omne malum habet causam efficientem et materialem, non autem formalem nec finalem. 1 2. q. 49. 1. c.

12. Malum est causa per accidens, non autem causa per se. e q. 48. 1 ad 4. et q. 49. 3. c.

13. Malum duplex, s. malum naturæ, et malum culpæ; et utrumque est ut In paucioribus. E q. 63. 9. o.

14. Malum culpæ secundum totam speciem humanam est ut in pluribus; in aliis autem est ut In paucioribus, sicut etiam malum naturæ. i. q. 49. 3 ad 5. et q. 63. 9 ad 1. et 1 2. q. 71. 2 ad 3.

15. Malum non simpliciter, sed in solis voluntariis duplex, s. malum pœnæ, et malum culpæ. 1. q. 48. 5. o.

10. Malum pœnæ opponitur bono creaturæ; malum vero culpæ, bono Increato. e q. 48 6 c* et 1 2. q. 79. i ad 4.

17. Defectus, malum, peccatum, et culpa differunt, quia primum dicit negationem, secundum privationem In omnibus, tertium in actione tantum, quartum in voluntariis tantum, e q. 48. 5. c. ad 1. et 1 2. q. 21. 1. c. et 2. o.

18. Malum in naturalibus nunquam est in effectu, nisi præexistat aliud malum in agente vel In materia, sed bene in voluntariis. E q. 49. 1 ad 3.

19. Malum naturæ duplex, s. malum naturæ a causa naturali, ut mors naturalis, et privatio boni naturæ a causa non naturali, ut mors violenta. 1 2. q. 42. 2. o.

20. Malum est differentia actus moralis, ratione finis, cui accidit aliqua privatio, e q. 48. 1 ad 2. et 1 2. q. 18. 5 ad 2. et q. 54. 3 ad 2. et q. 79. 2 ad 3.

21. Malum moris ex voluntate contingit per hoc, quod deficit ab ordine rationis et proprii finis. 1 2. q. 71. 2, c. ad 3. et 6. c.

22. Malum per prius dicitur de culpa quam de poena. 2 2. q. 19. L c.

23. Culpa magis habet rationem mali quam poena. E q. 48. 6. o. et 2 2. q. 19. 1. c. et q. 76. 4. c.

24. Mali semper hic puniuntur spiritualiter et boni præmiantur, non autem corporaliter. 1 2. q. 69. 2 ad 2.

MAMMONA iniquitatis dicuntur divitiæ, vel quia solas eas esse reputant iniqui, vel quia sunt occasio iniquitatis, vel quia inæqualiter sunt divisæ, vel quia injuste a primo sunt acquisitæ. 2 2. q. 32. 7. 2. c. ad 1.

MANDATUM - 1. est de meliori, et quod per alios mandatur; sed præceptum est de necessario, et quod quis per se jussit. 1 2. q. 99. 5. c.

2. Differentia inter præcepta, mandata, testimonia et justificationes. 1 2. q. 99. 5. c.

MANSIONES in cælis sunt diversi gradus beatitudinis: ideo non sunt in limbo nee in purgatorio. 1 2. q. 5. 2. c. ad 1.

MANSUETUDO - 1. diversimode numeratur inter beatitudines, fnictus et virtutes. 2 2. q. 157. 2 ad 3.

2. Mansuetudo est circa iram, e q. 21. 1 ad 1. et 1 2. q. 60. 4. b. et c. fi. et ad 4. et 2 2. q. 143. c. et q. 157. 1. 2. o. et 3. 4. c. et q. 161. c. ad 4.

3. Mansuetudo præparat hominem ad cognitionem Dei, removendo duplex impedimentum, scilicet iram et contradictionem veritatis. 2 2. q. 157. 4 ad 1.

4. Mansuetudo maxime facit hominem compotem sui. 2 2. q. 157. 4. c. ad 1.

5. Mansuetudo est in irascibili subjective. m. q. 15. 2. c.

6. Homo est naturaliter mansuetus, quia est complexionis temperatissimæ, Ideo mitigat iram; sed irasci convenit ei naturaliter, inquantum ratio nunciat causam iræ. 1 2. q. 46. 5 ad 1.

MANUMISSUS reducitur In pristinam servitutum, propter aliquam offensam in dominum ejus, m. q. 88. 3 ad 2.

MANUS est organum organorum, quia facit omnia instrumenta, et est loco omnium instrumentorum. m. q. 83. 5 ad 1.

MARCUS amputando sibi pollicem ne fieret sacerdos, non peccavit, quia creditur fecisse hoc ex instinctu Dei. 2 2. q. 185. 2 ad 3.

MARE. - 1. Maris fluxus et refluxus est ei naturalis, quia est ex motu lunæ, cui aqua naturaliter subditur, e q. 105. 6 ad 1.

2. In aquis maris sunt duo mira, s. primum

Maria

INDEX III

quod non cooperiant totam terrain contra naturam, cum sint etiam altiores ea; secundum vero, quod semper mare est ejusdem quantitatis, i. q. 69. 1 ad 2.

3. Divisio maris rubri fuit mira tripliciter, s. ratione soni ventorum, tant@ aquæ, et tantorum effectuum. Ibidem.

MARIA - Γ. et Joseph erant de eadem tribu, et de semine David, in. q. 28. 1 ad 2. et q. 31. 2 ad 1.

2. .Maria fuit de stirpe Aaron, non quidem secundum successionem generis masculini, sed propter affinitatem contractam ex matrimonio; sibi enim duæ tribus in matrimonio jungebantur, scilicet sacerdotalis, cujus erat Aaron: et regia, cujus erat .Maria, m. q. 29. 1 ad 4. et q. 31.2 ad 2.

3. .Maria nata est ex Melchi*, Salomone, Jeconia et Heli. ni. q. 31. 2 ad 3. et 3 ad 2.

4. Quicqnid acceptum a parentibus fuit in Maria, fuit pars ejus actu; ideo non fuit in Christo, m. a. 31. 6. c.

5. Alaria in ventre matris suæ non habuit usum Uberi arbitrii, quia hoc est privilegium Christi. Ih q. 27. 3. c.

6. Maria habuit tantam claritatem in facie, quod Joseph non cognoscebat eam sensibiliter. Hi. q. 28. 3 ad 3.

7. .Maria fuit sanctificata, priusquam nata ex utero, ni. q. 27. 1. o. et 2 ad 2.

8. Maria non potuit sanctificari in parentibus, nec in coneptione ejus, nec ante infusionem animæ rationalis, m. q. 27. 1 ad 1. et 2. o.

9. Maria fuit bis sanctificata, s. in utero matris, et quando concepit Christum; in prima fomes fuit ligatus, in secunda vero totaliter ablatus. m. q. 27. 3. o. et 4 ad 1. et 5 ad 2.

10. «Major sanctificatio fuit in Maria quam in Joanne Baptista, et major in eo quam in jeremia. 11L q. 27. 6 ad 1.

11. Maria super omnes post Christum habuit plenitudinem gratiæ. in. q. 7. 2 ad 1. et q. 27. L c. et 5. o.

12. Maria habuit triplicem perfectionem gratiæ, s. in ejus sanctificatione, in conceptione Christi, et in ejus glorificatione; tertia est potior secunda, et secunda quam prima, m. q. 27. 5 ad 2.

13. Jn prima perfectione gratiæ, Maria munda fuit a culpa originali, in secunda a fomite, et in tertia ab omni miseria, m. q. 27. 5 ad 2.

14. In prima adepta est gratiam inclinantem ad bonum; m secunda fuit confirmata in gratia, et adepta est gratiam consummatam et confirman-tem eam in bono; et in tertia adepta est gratiam consummatam et perficientem eam in fruitione omnis boni. in. q. 27. 5 ad 2.

15. Plenitudo gratiæ et observatio consiliorum inchoavit in beata Maria, sed primum fuit in ea perfecte, et secundum perfecte coepit in Christo. Hi. q. 28. 4 ad 2.

16. Maria est perfecte beata secundum corpus, quia cum corpore assumpta est in cælum. Credimus enim quod post mortem resuscitata fuerit, et portata in cælum. in. q. 27. 1. c. et q. 83. 5 ad 8.

17. Maria habuit donum prophetiæ, sapientiæ et miraculorum, sed non secundum omnem usum, m. q. 27. 5 ad 3.

18. Puritas .Mariæ fuit maxima sub Deo. 1 2. q. 81. 5 ad 3. et m. q. 27. 2 ad 2.

19. Maria meruit Christum portare, id est, meruit gradum puritatis et sanctitatis, quo congrue esset mater Dei, non autem incarnationem Dei, IH. q. 2. 11 ad 3.

20. Quamvis beata virgo «Maria sit super omnes

angelos exaltata, non tamen est exaltata usque ad æqualitatem Dei, vel ad unionem in persona; et ideo non dicitur sedere ad dexteram, sed astare a dextris, inquantum honor filii aliquo modo participative, non plenarie redundat in ipsam, inquantum mater Dei dicitur, sed non Deus. i. q. 25. 6 ad 4. et ili. q. 25. 5. o.

21. Maria fuit vera mater Christi, ili. q. 35. 3. o.

22. Matrimonium verum fuit Inter Mariam et Joseph, habuitque triplex bonum, et utramque perfectionem requisitam, præter coitum, et nuptiæ fact@ sunt. in. q. 20. 2. o.

23. Maria fuit expers maledictionis Evæ, quia peperit sine dolore, et non multiplicavit conceptus, nec fuit subjecta viro. m. q. 30. 2 ad 2. et q. 35. 6 ad 1.

24. Angelus prius apparuit Mariæ quam Joseph. IH. q. 30. 2 ad 2.

25. Angelus excellentius apparuit Mariæ quam Joseph, ni. q. 30. 3 ad 2.

26. Maria secundum aliquos non fuit turbata in visione angeli, quia assueta erat visionibus angelorum; sed in sermone ejus, ex admiratione dictorum. IH. q. 13. 3 ad 3.

27. Non inconueniens est quod angelus instrueret Mariam, quia Maria erat inferior eo secundum statum, licet esset e converso secundum prædestinationem. Hi. q. 30. 2 ad 1.

28. Maria est super omnes ordines angelorum, ni. q. 30. 2 ad 1.

29. Spiritus sanctus fecit duplicem purgationem in Maria, s. præparatoriam ad conceptionem Christi, colligens mentem ejus in unum; secundam vero a fomite, mediante conceptione Christi, m. q. 27. 3 ad 3.

30. Purgatio prima non fuit ad removendum transfusionem peccati originalis, sed ut digna esset Christo. 1 2. q. 81. 5 ad 3.

31. Immunitas a peccato in Maria causabatur ex tribus, s. ex ligatione fomitis, gratia inclinante ad bonum, et providentia Dei. m. q. 27. 3. c. fi. et 4 ad 1.

32. Maria voluit purgari post partum, non quidem propter aliquam immunditiam, sed propter humilitate.m, et obedientiam, et ut approbaret legem, et vitaret calumniam, m. q. 37. 4. o.

33. Emendatio et confirmatio Mariæ inchoata fuit in prima sanctificatione, sed in secunda consummata est in perfectione vi@. In assumptione vero ejus, perfectione gloriæ. i. q. 100. 2. c. et ni. q. 27. 5 ad 2.

34. Maria sanctificata fuit in utero a peccato originali, quoad maculam et reatum personalem, non autem a reatu totius naturæ; ideo si ante passionem Christi fuisset defuncta, non intrasset paradisum, nec vidisset Deum pgr essentialiam, sic-ut nec alii sancti, ni. q. 27. 1 ad 3.

35. Cum beata virgo Maria credatur omnino fuisse immunis a fomitis inclinatione, propter ejus sanctificationem perfectam, non est pium ponere aliquam pugnam a came fuisse in ea, cum talis pugna non sit nisi ex fomitis inclinatione, nec tentatio quæ est a carne, sine peccato esse possit, ut patet per glossam; et quamvis non habuerit pugnam per tentationem quæ est a came, habuit tamen pugnam per tentationem ab hoste, qui nec ipsum Christum reveritus est. in. q. 15. 2 ad 3.

36. Fomes in Maria adeo debilitatus est, et extinctus, ut ad peccatum actuale nunquam inclinaretur. m. q. 27. 3. c. et 4 ad 1. et 5 ad 2.

37. Maria per primam sanctificationem fuit semper immunis ab omni peccato actuali, m. q. 27. 4. o. et 6 ad 1/

Marla

Martyrium

INDEX 11

38, Tabernaculum veteris legis figurabat Mariam. m. q. 27. 2. c.

39. Festo Neomeni@ succedit festum Mariæ, in qua primo apparuit Illuminatio solis, Id est Christi, per copiam grati@. 1 2. q. 103. 3 ad 4.

MARTYRIUM - 1. est actus virtutis quadruplicis, s. fortitudinis ut elicientis principaliter, patientiæ vero ut elicientis consequenter, sed charitatis ut imperantis, et fidei ut finis. 2 2. q. 124. 1. 2. o.

2. Martyrium est actus maxim@ perfectionis, non quidem secundum se, sed ut imperatur a charitate, et ut eam ostendit. 2 2. q. 124, 3. o. et q. 184. 5 ad 3.

3. Martyrium habet quod sit meritum ex charitate, sine qua nihil valet. 2 2. q. 124. 2 ad 2.

4. Mors est de ratione martyrii. 2 2. q. 124. 4. o.

5. Confessio cujuscumque alterius veritatis quam fidei non est causa sufficiens ad martyrium ratione materiæ, sed tantum ratione finis, referendo ad Christum. 2 2. q. 124. 5. c. ad 2.

6. Martyrium Joannis Baptistæ celebratur, licet mortuus sit, non quidem pro fide, sed pro reprehensione adulterii. 2 2. q. 124. 5. c.

7. Moriens pro quocumque opere bono propter Deum, est martyr Dei, quia causa cujuscumque martyrii est veritas fidei, ut est operans. 2 2. q. 124. 5. c.

8. Vulneratus lethaliter, licet supervivat, habebit aureolam martyrii, sicut sancta Lucia, similiter vulneratus non lethaliter, tamen moriens ex incuria non mortali, ut Marcellus papa, habebit aureolam martyrii; non autem si afflictio non continuetur usque ad mortem, sicut de Sylvestre papa. 2 2. q. 124. 4 ad 4.

9. Martyrium est de præcepto, secundum præparationem animi tantum. 2 2. q. 124. 1 ad 3. et 3 ad 1.

10. Martyrium oblatum debet tolerari patienter, sed non debet quæri; quia non debet dari occasio agendi injuste. 2 2. q. 124. 1 ad 3.

11. Universalis absolutio fit in perceptione baptismi et in martyrio, propter quod dicitur quod in martyrio; omnia sacramenta baptismi complentur in virtute passionis Christi, s. quantum ad plenam liberationem a culpa et a pœna. in. q. 68. 2 ad 2. et q. 87. 1 ad 2.

MAS et fœmina in hominibus conjunguntur, non tantum propter generationem, ut in brutis, sed etiam propter communicationem operum; ideo in solis hominibus mas est principium fœminæ, et fœminæ facta est ex masculo, i. q. 92.2.

MASCULINUM genus et fœmininum absolute prædicantur tantum de supposito, i. q. 31.2 ad 4.

MATER dicitur aliqua ex hoc quod concepit et genuit, m. q. 35. 3. 4. c.

MATERIA - I. non semper fuit, licet sit ingenerabilis et incorruptibilis. I. q. 46. 1 ad 3.

2. Materia prima est maxime in potentia, et principium imperfectissimum, nec talis potentia materiæ, etiam dato quod sit sua essentia, est potentia ad operationem, sed ad esse. i. q. 4. 1. c.

3. Atateria inquantum habet esse saltem in potentia, est similis Deo. i. q. 14. 11 ad 3. et 12. c. fi.

4. Materia non potest esse In alio, cum sit primum subjectum, i. q. 3. 2 ad 3. et m. q. 77.

5. Materia prima est sua potentia passiva, sicut Deus est sua potentia activa. 1. q. 54. 3 ad 3. et q. 77. 1 ad 2. et q. 115. 1 ad 2.

6. In materia nulla est potentia activa, m. q. 32. 4. c. ad 3.

7. Materia prima dicitur terra, quia est infor-

j

Matrimonium

mia; dicitur aqua, quia est receptiva; dicitur abyssus, quia est turpis, i. q. 66. 1 ad 1.

8. Partes habent rationem materiæ, totum vero, rationem form@, i. q. 7. 3 ad 3. et q. 65. 2. c. et ni. q. 90. 1, c,

9. Unitas materiæ primæ est tantum in iis quæ conveniunt in generatione et corruptione, i. q. 66. 2. o.

10. Materia prima omnium rerum est una, unitate ordinis tantum, i. q. 66. 2 ad 1.

11. Omnium generabilium et corruptibilium est eadem materia, i. q. 66. 2. c.

12. Materia duplex, scilicet naturalis et mathematica. i. q. 85. 1 ad 2, et in. q. 77. 2 ad 4.

13. Materia triplex, s. ex qua, In qua, et circa quam, et tantum tertio modo coincidit cum fine, 1 2. q. 55. 4. c.

14. Duplex est conditio materiæ, scilicet conditio quæ eligitur ab agente, et quæ consequitur naturam materiæ. i. q. 76. 1 ad 5. et q. 91. 3. c. et 1 2. q. 85. 6. c. et 2 2. q. 164. 1 ad 1.

15. Materia non est divisibilis nisi per quantitatem. i. q. 50. 2. c. et q. 75. 7. c. et q. 76. 4 ad 4. et ni. q. 77. 2. c. fi.

16. Materia prima secundum potentiam non est infinita, simpliciter, quia se extendit solum ad formas materiales, i. q. 7. 2 ad 3.

17. Materia Intelligibilis ponitur in diffinitione quantitatis, non autem materia sensibilis, i. q. 85. 1 ad 2.

18. Materia et privatio distinguuntur realiter secundum Aristotelem, non autem secundum Platonem, i, q. 5. 2 ad 1. et 3 ad 3.

19. Quæ non habent materiam, non habent causam sui esse, s. quæ transmutet de potentia ad actum, nec aliquam causam formalem, i. q. 61. 1 ad 2. et q. 75. 5 ad 3.

MATHEMATICA scientia non demonstrat per causam efficientem nec per causam finalem, licet habeat eas, quia mathematica accipiuntur ut abstracta secundum rationem; cum tamen non sint abstracta secundum esse. Unicuique tamen competit habere causam agentem, secundum quod habet esse; licet igitur ea quæ sunt mathematica habeant causam agentem, non tamen secundum habitudinem quam habent ad causam agentem, cadunt sub consideratione mathematica, et ideo in scientiis mathematicis non demonstratur aliquid per causam agentem vel finalem, i. q. 44. 1 ad 3.

MATHIAS electus est sorte, i. per divinum donum, declarans eum electum esse divinitus. 2 2. q. 95. 8. c.

MATRIMONIUM - 1. est formaliter conjunctio et vinculum animorum, et relatio conjuguai: unde conjunctio viri et uxoris est potior quam conjunctio uxoris ad consanguineos viri; non tamen debet dici affinitas, sed matrimonium quod est unitas quædam, sicut homo est sibiipsi idem, non consanguineus, m. q. 29. 2. c.

2. Matrimonium erat in lege veteri, ut in officium naturæ, et non ut sacramentum conjunctionis Christi et Ecclesiæ, quæ nondum fuerat facta. 1 2. q. 102. 5 ad 3.

3. Inseparabilitas convenit matrimonio, ut est sacramentum, et ut est in officium naturæ, sed primo modo est de prima intentione matrimonii; secundo autem modo, de secūda. 1 2. q. 102. 5 ad 3.

4. Commistio carnalis est de secunda perfectione matrimonii, non autem de prima, m. q. 29. 2. o.

5. Pater non potest cogere filium, ut consentiat ad matrimonium per præceptum, sed potest inducere causam rationabilem, et tunc filius te-

Matrimonium

INDEX III

Matrimonium

netur ad præceptuni, sicut ad eausam. 2 2. q. 104. 5. c.

6. Quælibet persona libera potest sine consensu parentum contrahere matrimonium, et intrare religionem. 2 2. q. 22. 8 ad 2. et 9. c. et q. 104. 5. c. et 111. q. 68. 10. c.

7. Matrimonium, secundum diversos status, institutum est a lege naturæ, Moysis, Christi, et a lege civili. 2 2. q. 154. 2. c. et 9 ad 3.

8. Finis matrimonii duplex, s. finis principalis, id est, generatio et educatio prolis, et finis secundarius, s. mutuam obsequium. 2 2. q. 154. 2. c. et in. q. 29. 2. c.

9. Actus matrimonii potest esse sine peccato, et meritorius. 1 2. q. 24. 1 ad 1. et 22. q. 153. 2. o.

10. In matrimonii sacramento confertur gratia. 2 2. q. 100. 2 ad 6.

11. Matrimonium non debet esse inter propinquos. 2 2. q. 154. 9. c.

12. Defectus ætatis, s. ante pubertatem, quæ communiter est in masculo, anno quartodecimo, in fœmina vero anno duodecimo, impedit matrimonium et dirimit. 2 2. q. 189. 5. c.

13. Servus potest contrahere matrimonium, et vovere continentiam, nesciente domino ejus, vel contradicente, non autem religionem ingredi, vel ordinem suscipere. 2 2. q. 88. 8 ad 2. et q. 104. 5. c. fi.

14. Sex crimina impediunt matrimonium contrahendum solum, scilicet incestus, uxoricidium, raptus alienæ sponsæ, susceptio proprii filii de fonte per dolum, interfectio presbyteri, et poenitentia solemnis. 2 2. q. 154. 7 ad 3.

15. In lege veteri Judæi prohibebantur contrahere matrimonium cum Chananæis, quia Chananæi debebant deleri, et Judæi erant proni ad ritus et mores eorum, propter conversationem cum eis; et cum aliis infidelibus, ubi non erat periculum, permittebantur, sicut patet de Joseph, Moyse et Hester. 1 2. q. 105. 4 ad 6.

16. Matrimonium de lege naturæ est indissolubile. 2 2. q. 154. 2. c.

17. Matrimonium de jure naturæ vel naturale est, non quia sit a natura, sed quia ad ipsum propter bonum prolis et mutuam fidele obsequium, maxime natura impellit. Suppi, q. 41. 1. c.

18. Non tenentur homines ex præcepto ad contrahendum matrimonium. Suppi, q. 41. 2. o.

19. Cum ad prolis procreationem sit ipsum matrimonium institutum, secundum se semper licitum est. Suppi, q. 41. 3. o.

20. Actus matrimonialis semper meritorius est, si ad ipsum homines religionis vel justitiæ virtute inducantur. Suppi, q. 41. 4. c.

21. Matrimonium est sacramentum. Suppi, q. 42. 1. o.

22. Matrimonium quod est in officium naturæ, institutum fuit a Deo ante peccatum, ut remedium vero post peccatum fuit institutum. Suppi, q. 42. 2. c.

23. Matrimonium quod in fide Christi contrahitur, habet quod gratiam conferat ad ea operanda adjuvantem, quæ in matrimonio requiruntur. Suppi, q. 42. 3. c.

24. Carnalis commixtio non ad primam, sed ad secundam spectat matrimonii perfectionem. Suppi, q. 42. 4. o.

25. Matrimonium conjunctio quædam est viri et uxoris, ad unam cognationem et prolis educationem et vitam domesticam. Suppi, q. 44. 1. c.

26. Matrimonium congrue appellatur matrimonium, nuptiæ ac conjugium, sed diversis rationibus. Suppi, q. 44. 2. o.

27. Matrimonium est quædam indissolubilis maritalis conjunctio inter legitimas personas, in-

dividuam vitæ consuetudinem retinens. Suppi q. 44. 3. c.

28. Matrimoniale conjunctionem non nisi aliquo viri ac mulieris consensu fieri certum est. Suppi, q. 45. L c.

29. Expressio verborum se habet ad matrimonium, sicut ablutio exterior ad baptismum. Suppi, q. 45. 2. c.

30. Consensus per verba de futuro expressus non facit matrimonium, sed sponsalia. Suppi, q. 45. 3. o.

31. Consensus exterioribus verbis expressus, absque interiori consensu nullum matrimonium facit. Suppi, q. 45. 4. c.

32. Consensus in occulto factus quanquam maius et jure prohibitus, matrimonium tamen facit, si fiat inter legitimas personas. Suppi, q. 45. 5. o.

33. Consensus per verba de futuro expressus nullum efficit matrimonium, etsi sit aliquo juramento firmatus. Suppi, q. 46. 1. c.

34. Carnalis copula in foro conscientiæ, quamvis post sponsalia matrimonium non perficiat, in ecclesiæ tamen foro matrimonium efficere judicatur. Suppi, q. 46. 2. o.

35. Quanquam simpliciter consensus coactus in matrimonio esse non possit, potest tamen aliqua in eo secundum quid violentia esse. Suppi, q. 47. 1. c.

36. Potest aliqua coactio et metus cadere in constantem virum. Suppi, q. 47. 2. o.

37. Consensus coactus ex metu cadente in constantem virum, matrimonium tollit. Suppi, q. 47. 3. c.

38. Consensus coactus ex parte cogentis matrimonium in totum tollit. Suppi, q. 47. 4. o.

39. Consensus ex conditione de præsentii non contraria matrimonio vel de futuro et necessaria, matrimonium non tollit. Suppi, q. 47. 5. c.

40. Cum per matrimonium homo perpetuæ mancipetur servituti, non potest pater cogere filium ad matrimonium, quanquam illum ex aliqua rationabili causa ad ipsum possit inducere. Suppi, q. 47. 6. o.

41. Consensus matrimonium faciens non est consensus in carnalem copulam, sed in matrimonium in ordine ad carnalem copulam. Suppi, q. 48. 1. c.

42. Matrimonium ex consensu ob inhonestam causam verum matrimonium est, quanquam culpabilis sit hujusmodi consensus. Suppi, q. 48.

43. Oportuit aliqua bona esse, quibus matrimonii honesta ratio appareret. Suppi, q. 49. 1. o.

44. Proles, fides ac sacramentum, prima et potentiora sunt bona quibus matrimonii honesta ratio redditur. Suppi, q. 49. 2. c.

45. Principalius bonum matrimonii ut dignius, ipsum sacramentum est: proles vero, i. prolis intentio maxime essentialis in ipso est, quam sequitur fides, id est, debitum servandæ fidei, deinde sequitur sacramentum. Suppi, q. 49. 3. o.

46. Quanquam minus honesta appareat matrimonii ratio, proles tamen ac fides et sacramentum ipsam maxime honestam reddunt. Suppi, q. 49. 4. c.

47. Actus matrimonialis semper culpabilis et peccatum est, nisi prolis intentio, ac mutua inter conjuges fides adsit. Suppi, q. 49. 5. o.

48. Cognoscens uxorem sola libidinis et delectationis causa, nullum aliud bonum matrimonii habitu vel actu intendens, mortaliter peccat. Suppi, q. 49. 6. c.

49. Aliqua expediens fuit esse impedimenta contrahendum matrimonium dirimentia, sed non

Mediator

INDEX HI

Memoria

contractum, ecclesiæ scilicet inhibitio ac feriannum tempus; et aliqua ipsorum contractum et contrahendum, scilicet error, conditio, votum, cognatio, crimen, cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, affinitas, impotentia coeundi. Suppi, q. 50. 1. c.

50. Potest toties contrahi matrimonium, quoties alter conjugum mortuus est; moriente enim altero conjugum vinculum matrimoniale tollitur. Suppi, q. 63. 1. o.

51. Secundum matrimonium est sacramentum, cum in eo repedantur, quæ sunt de esse sacramenti, scilicet persona legitima, tanquam materia, et expressio consensus per verba de præsentii tanquam forma. Suppi, q. 63. 2. o.

MEDIATOR Dei et hominum est solus Christus principaliter, instrumentaliter autem sunt prophetæ, et sacerdotes utriusque Testamenti et angeli; non autem Spiritus sanctus, quia cum sit per omnia Deo æqualis, non potest dici mediator inter Deum et homines; Christus autem etsi sit Deus, tamen est etiam homo. Nec dæmon, quia cum sit immortalis et miser, non conjungere hominem Deo intendit, quod mediatoris est proprium, sed separare ab illo, et ad miseriam ducere. ni. q. 26. 1. o.

MEDICINA - 1. duplex, s. removens morbum, et promovens ad perfectam sanitatem; prima convenit infirmis, secunda vero sanis, ni. q. 80. 4 ad 2.

2. Objectum artis medicinæ est sanitas, quia nihil considerat, nisi in ordine ad eam. 2 2. q. 1. 1. c.

3. Pro necessitate corporis licet uti pretiosis medicinaliter; sed in pertinentibus ad solam decentiam honestatis, debemus esse contenti simplicibus. m. q. 51.2 ad 3.

4. Quandoque medicina fortis statim inducit sanitatem; et sic habitus corporales possibile est causari ex uno actu, non autem habitus virtutum. 1 2. q. 51.3. fi.

MEDICUS - 1. accipiens in curam infirmitatem desperatam, nulli facit injuriam. 2 2. q. 71. 3 ad 1.

2. Sapiens medicus permittit minorem morbum, vel procurat, ut curet, vel vitet majorem. 1 2. q. 101. 3 ad 3. et 2 2. q. 64. 2. c. et q. 162. 6 ad 3.

3. Medicus tenetur gratis curare pauperes, quando nec per se, nec per alios magis conjunctos, nec per eos qui magis possent, valent curari. 2 2. q. 71. 1. o.

4. Medicus quadam coactione utitur in phreneticum, qui ejus curam non vult recipere; et huic similatur correctio prælatorum, quæ habet vim coactivam, non autem simpliciter correctio fraterna. 2 2. q. 33. 6 ad 1.

5. Medicus non tanto magis sanat, quanto majorem dat medicinam, sed quanto medicina est magis proportionata morbo; sic non oportet quod religio tanto sit perfectior quanto majorem habet paupertatem; sed quanto ejus paupertas est magis proportionata fini communi et speciali. 2 2. q. 188. 7 ad 1.

MEDIUM - 1. est realiter actio transiens inter agens et passum, non autem actio immanens, nisi secundum modum significandi, i. q. 54. 1 ad 3.

2. Inter habens et habitum aliquando nihil est medium, aliquando tantum relatio, et aliquando aliquid per modum actionis et passionis, non autem actio vel passio; et sic est speciale prædicamentum, s. prædicamentum habitus. 1 2. q. 49. 1. c. ad 2.

3. Inter habitum et privationem quæ est in

privari, et aliquid habitus relinquens, potest esse medium, circa proprium subjectum, sicut inter bonum et malum est actus Indifferens; non autem inter habitum et privationem quæ est in privato esse, nihil relinquens de habitu. 1 2. q. 18. 8 ad 1.

4. Inter substantiam et accidens quintum prædicabile datur medium, non autem ut accidens dividitur contra substantiam, i. q. 76. 4 ad 4. et q. 77. 1 ad 5.

5. Virtus non est medium inter **passiones** secundum essentiam, sed secundum effectum, quia constituit medium inter eas. 1 2. q. 59. 1. c.

6. In passionibus accipitur medium, per hoc quod attingitur recta ratio, in quo consistit ratio virtutis. 1 2. q. 17. 1 ad 1. et 5 ad 2.

7. Virtutes theologicæ habent medium per accidens, id est, ex parte nostra, non autem per se, id est, respectu Dei. 1 2. q. 64. 4. o. et 2 2. q. 77. 5 ad 2.

8. Quælibet virtus intellectualis consistit in medio, per conformitatem intellectus ad res, s. in vero, cujus excessus est affirmatio falsa; defectus autem, est negatio falsa. 1 2. q. 64. 3. o. et 4 ad 1. et ad 2.

9. Virtus moralis, respectu materiæ, est medium, sed respectu rationis est extremum. 1 2. q. 64. 1 ad 1.

10. Medium virtutis moralis attenditur secundum rationem rectam in omni circumstantia, non autem secundum quantitatem absolutam. 1 2. q. 64. 1 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 92. 1. c. et q. 104. 2 ad 2. et q. 123. 4 ad 3. et q. 147. 1 ad 2.

11. Virtus moralis consistit in medio inter excessum et defectum. 1 2. q. 64. 1. o. et 4 ad 1. et ad 2. et 2 2. q. 17. 5 ad 2. et q. 92. 1. c.

12. Omne medium virtutis est medium rationis; sed solius iustitiæ medium est rei et rationis. 1 2. q. 64. 2. o. et 2 2. q. 58. 10. o. et q. 61. ad 1.

13. Medium justitiæ est æqualitas, quam constituit justitia inter aliquos, m. q. 85. 3 ad 2.

14. Medium justitiæ distributiæ sumitur secundum proportionem geometricam; commutativæ vero medium sumitur secundum proportionem arithmeticam. 2 2. q. 61. 2. o. et 4. c. fi.

MEL non offerebatur in sacrificiis Dei, quia offerebatur idolis; et ad excludendum omnem carnalem dulcedinem et voluptatem a sacrificantibus Deo. 1 2. q. 102. 3 ad 14.

MELCHISEDECH dicitur esse sine patre, matre, genealogia, principio et fine, quia Scriptura non ponit; licet habuerit, quia fuit Sem primogenitus Noe, ut Hebræi dicunt, m. q. 22. 6 ad 3.

MELIUS alio aliquid dicitur simpliciter, quod tamen minus proprie recipit alicujus prædicationem; sicut cognitio patriæ est nobilior cognitio viæ, quæ magis proprie dicitur fides. 2 2. q. 174. 2 ad 3.

MEMBRUM - 1. omne, et quælibet potentia animæ, operantur toti, et non sibi soli. 1 2. q. 17. 5 ad 2.

2. Caput est membrum, habens virtutem influendi in alia membra, et recipit ab aliis membris nutrimentum et alia obsequia, in. q. 8. 1. 6. 7. 8. c.

3. Membra hominis non applicantur operi, nisi de consensu rationis. 1 2. q. 74. 7. o. et q. 77. 7. c. fi.

4. Membra naturalia et instrumenta artificialia, in Scripturis, significant operationes, quarum sunt principia, i. q. 3. 1. ad 3.

MEMORIA - 1. duplex, scilicet conservativa specierum tantum, alia cujus objectum est præteritum ut præteritum; prima est potentia pure

Mendacium

cognoscitiva, et est in parte intellectiva, secunda vero in parte sensitiva tantum, i. q. 77. S ad 4. et q. 79. 6. o.

2. Memoria quæ est altera pars imaginis, non est præteritorum quia abstrahit ab omni tempore, cum sit in intellectu, et non in parte sensitiva, i. q. 79. 6 ad 2.

3. Memoria intellectiva non differt realiter ab intellectu possibili, sed est habitualis retentio ejus, cujus actus est intelligentia, quæ oritur ex memoria, sicut actus ex habitu, i. q. 79. 7. o. et q. 93. 7 ad 3.

4. Memoria sensitiva est thesaurus specierum intentionalium, id est, intentionum sensibilibum, cum sensu acceptarum; cujus organum est in extrema parte capitis, r. q. 78. 4. c.

5. Ea quæ magna aestimamus, magis memoriæ infigimus. I 2. q. 47. 2 ad 3.

6. Consuetudo multum operatur ad bene memorandum. I 2. q. 50. 3 ad 3. et 2 2. q. 49. I ad 2.

7. Illud quod scribitur, non de facili a memoria labitur, sed succurrit memoriæ. i. q. 24. 1. c.

8. Necessarium est eosdem actus pluries reiterari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur, quia meditatio confirmat memoriam, secundum Philosophum. I 2. q. 51.3. c. et 2 2. q. 49. I ad 2.

9. Memoria in angelis potest poni, ut est in mente, non autem ut est in sensu. I. q. 54. 5 ad 2.

10. Memoria intellectiva manet in anima separata. non autem memoria sensitiva; sed corrumpitur. i. q. 77. 8 ad 4. et q. 89. 6 ad 1.

11. Documenta quatuor ad bene memorandum, s. similitudines rerum assumere convenientes, nec tamen omnino consuetas, ordinate eas disponere; sollicitudinem circa eas apponere et affectum adhibere, et eas frequenter meditari. 2 2. q. 49. I ad 2.

MENDACIUM - 1. dicitur tripliciter, s. materialiter, i. dictum falsum, formaliter, i. voluntas falsum enunciandi; et affective, i. voluntas decipiendi. 2 2. q. 98. I ad 3. et q. 110. 1. o.

2. Cupiditas fallendi pertinet ad perfectionem mendacii, non autem ad speciem ejus. 2 2. q. 110. 1. c. ad 3.

3. Omne mendacium est peccatum. 2 2. q. 69. 1.2, o. et q. 70. 4. c. et q. 110. 3. o. et 4. b. et q. III. 1. c. et q. 124. 5 ad 2.

4. Mendacium secundum se dividitur tantum in duas species, scilicet in Jactantiam, et ironiam, secundum gradus autem ejus ratione finis dividitur in perniciosum, jocosum, et officiosum, vel in octo gradus ejus, scilicet quorum primus est in doctrina religionis; secundus quod nulli prosit, et obsit alicui; tertius quod prosit uni, et alteri obsit; quartus quod sit sola mentiendi fallendique libidine; quintus quod sit placendi cupiditate; sextus quod nulli obesi, et prodest alicui ad conservandam pecuniam; septimus quod nulli obest, et prodest alicui, ad vitandum mortem; octavus quod nulli obest, et prodest alicui, ad vitandum immunditiam corporalem. 2 2. o. 110. 2. o.

5. Mendacium est peccatum mortale tantum tripliciter, s. secundum se, id est, quando est contra charitatem Dei vel proximi, ex intentione et ratione scandali. 2 2. q. 69. 1. 2. o. et q. 70. 4. c. et q. 110. 4. o.

6. Mendacium per se, directe et formaliter opponitur virtuti, quæ dicitur veritas. 2 2. q. 110. 1. o. et 2. c.

7. Dicens verum, credens se dicere falsum, dicit mendacium per se, ct formaliter, non autem e converso, nisi per accidens et materialiter. 2 2. q. 110. 1. o.

INDEX III

8. Intendens significare falsum nutibus, mendacium dicit. 2 2. q. 110. I ad 2.

9. Mendacium verbo, vel facto vel nutibus, est æqualiter peccatum. 2 2. q. HI, 1. c. ad 4.

10. Nullus debet dicere mendacium, ut ipse vel alius evadat mortem, vel immunditiam corporalem. 2 2. q. 110. 3 ad 4. et q. 113. I ad I.

11. Nec mendacium, nec aliquid quod ex genere suo non est peccatum mortale, est perfectis peccatum mortale, nisi sit contra eorum votum. vel ratione scandali. 2 2. q. 69. 1. 2. o, et q. 70. 4. c. et q. 110. 4 ad 5.

12. Si res visa vel audita recitetur non eodem modo, nec eisdem verbis, non est mendacium (ut patet in Evangelic et in aliis Scripturis divinis, in quibus nihil est falsum). 2 2. q. 110. 3 ad 1.

13. Non servans promissum, propter superveniens impedimentum, vel re mutata, excusatur a mendacio, ut sanctus Paulus. 2 2. q. 110. 3 ad 5.

14. In sacra Scriptura aliqui laudantur dupliciter, s. ut exempla perfectæ virtutis, ut Abraham et Jacob; et propter indolem virtutis, ut Judith et obstetrices; primi excusantur a mendacio, quia figuraliter et prophetice locuti sunt; non autem secundi, licet verum dixerint mystice. 2 2. q. 110. 3 ad 3. et q. 111. I ad 1. et ad 2.

MENDICITAS duplex, s. contraria voluntati, et voluntaria; prima est occasio furti et perjurii, non autem secunda; ideo Christus elegit eam. 2 2. q. 187. 5. c. et m. q. 40. 3 ad 1.

MENS - 1. dicitur a metiendo, vel a meminando. i. q. 79. 9. ad 4

2. Mens dicitur tripliciter, scilicet natura intellectiva, intellectus et memoria, i. q. 79. I ad 1.

3. Aliquid inhærens menti rationali est majus ea secundum quid, non autem simpliciter, sed nihil subsistens preter Deum est majus ea. i; q. 16. 6 ad 1.

MENSTRUUS - 1. sanguis est in fœminis, loco seminis, et est propria materia corporis Christi et aliorum, non autem semen fœminæ. ni. q. 31. 5. o. et 6 ad 3. et q. 35. 3 ad 3.

2. Menstruum non est sanguis primo generatus ex cibis, sed est residuum ejus quod ab ultima digestione nutritiva ministrat generativæ. m. q. 31. 5. c.

3. Menstruum est potentia totum, secundum potentiam passivam; sicut semen viri est potentia totum, secundum potentiam activam, m. q. 31. 5 ad L et 6. c.

MENSURA - I. duplex, s. æquiparata mensurato per replicationem, et ratio cognoscendi ipsum, i. q. 3. 5 ad 2.

2. Mensura est illud, per quod cognoscitur quantitas rei, et est quid minimum, vel simpliciter, ut in numeris in quibus primo invenitur; vel quoad nos, ut in continuis; deinde primum in quolibet genere. I 2. q. 90. 1. c.

3. Non oportet quod omnis mensura sit omnino infallibilis et certa, sed ut est possibile in genere suo. I 2. q. 91. 3 ad 3. et q. 97. I ad 2.

4. Mensura debet esse homogenea, i. ejusdem generis cum mensurato, i. q. 3. 5 ad 2, et I 2. q. 19. 4 ad 2.

5. Ratio naturalis et principia ei naturaliter indita, sunt regulæ generales, et rnensuræ omnium agendorum ab homine, non autem naturalium. I 2. q. 91. 3 ad 2.

6. Ad hoc quod aliqua mensurentur per aliquod unum, non requiritur quod illud unum sit causa omnium eorum, sed quod sit simplicius. L q. 10. 6 ad 4.

7. intellectus Dei est mensura prima omnium

Mensura

Mercatores

rerum non mensurata, res est mensura secunda | mensurata; sed intellectus noster est mensuratus a rebus non mensuratis, i. q. 21. 2. c. et I 2. q. 93. I ad 3.

8. Cum dicitur Deus mensurari sua aeternitate, accipitur ibi ratio rnensuræ, secundum apprehensionem nostram tantum, i. q. 10. 2 ad 3.

MERCATORES sperare possunt lucrum ex mercatione. quod non possunt dantes mutuo, 2 2. q. 78. 1. o.

MERCES –1. est terminus operis. I 2. q. 114. 5. c.

2. Merces est id quod recompensatur pro retributione operis; ideo reddere mercedem est actus Justitiæ, sicut reddere pretium rei emptæ. I 2. q. 114. 1. c. et m. q. 49. 6. c.

MERETRIX. - 1. etiam nunc debet permitti, id est tolerari, in civitate, ut vitetur pejus malum, scilicet sodomia, adulterium et hujusmodi; quia sapientis legislatoris est minores transgressiones permittere, ut majores caveantur; et in regimine humano illi qui præsunt, recte aliqua mala tolerant, ne aliqua mala pejora incurrantur; unde dicit Augustinus in lib. de ord.: Aufer meretrices de rebus humanis, turbaveris omnia libidinibus. I 2. q. 101. 3 ad 2. et 2 2. q. 10. 11. c.

2. Meretrix potest sibi retinere quod sibi datum est propter fornicationem, sed si superflue ad fraudem vel dolum extorsisset, teneretur eidem restituere. 2 2. q. 62. 5 ad 2.

MERGULUS significat gulosos, qui se deliciis immergunt. I 2. q. 102. 6 ad 2. et co. 3.

MERITUM - 1. duplex, s. congrui, et condigni. I 2. q. 114. 6. o.

2. Aliquid cadit sub merito dupliciter, scilicet simpliciter, ut ultimus finis, et omne quod perducit ad eum, et secundum quid, scilicet temporalia. I 2. q. 114. 10. c.

3. Efficacia meriti mensuratur ex tribus, scilicet ex charitate vel gratia, voluntate et objecto. i. q. 95. 4. c. et I 2. q. 19. 8. c.

4. Actus humani habent rationem meriti ex duobus, scilicet principaliter ex ordinatione Dei, secundario autem ex libero arbitrio. I 2. q. 114. 4. 6. et 2 2. q. 2. 9. c.

5. Meritum importat æqualitatem justitiæ. ni. q. 49. 6. c.

6. Meritum non potest esse sine actuquia requiritur quod faciat quod debet qui meretur. I 2. q. 71. 5 ad 1. et 2 2. q. 79. 3 ad 4.

7. Meritum est actio qua justum est, ut agenti aliquid detur, ni. q. 49. 6. c.

8. Meritum consistit in hoc, quod homo contemptis creatis inhæret Deo; sed peccatum est e converso. 2 2. q. 104. 3. o.

9. Omne meritum est supra natqram, et omne demeritum est infra, et contra naruram. I 2. q. 71. 2. o.

10. Meritum non diminuitur propter obligationem obedientiæ, si prompte fiat, maxime apud Deum, qui non solum exteriora opera, verum etiam interiore voluntatem videt. 2 2. q. 104. I ad 3.

11. Mereri aliquo dicitur dupliciter, scilicet formaliter, id est, actibus; et ut principio, scilicet habitibus. I 2. q. 55. I ad 3.

12. Quælibet opera virtutum quarumlibet, ex hoc meritoria sunt, quod fiunt ut obediatur Deo. 2 2. q. 104. 3. c.

13. Non potest idem actus numero esse meritorius beatitudinis, et actus beatitudinis qui est fruitio beata; cum unus sit gratiæ imperfectæ, et alius gratiæ consummate, i. q. 62. 4. c. et 5 ad 2.

14. Principium merendi est ex parte animæ, sed corpus est instrumentum actus meritorii, in. q. 49. 6 ad 1.

INDEX IH

Meritum

15. Passionibus meremur ut regulantur a ratione, et passionibus demeremur, Inquantum sunt contra rationem; non autem secundum se. I 2. q. 24. I ad 3. et 2 2. q. 158. 2 ad 1.

16. Passio corporalis martyrum facit ad meritum præmii accidentalis, non autem ad meritum præmii essentialis, nisi inquantum est volita. m. q. 48. I ad L

17. Gratia est principium meritorii operis, mediantibus virtutibus; sicut essentia animæ est principium operum vitæ, mediantibus potentiis ejus. I 2. q. 114. 4 ad 2. et ni. q. 49. 6. c.

18. Nullus potest sibi mereri gratiam ex condigno, sed ex congruo tantum. I 2. q. 114. 5. o. et 2 2. q. 177. I ad 3. et m. q

19. Nullus purus homo potest alteri primam gratiam mereri ex condigno, sed tantum ex congruo. I 2. q. 114. 6. o. et 7 ad 2.

20. Existens in gratia meretur ex condigno vitam ætemam ratione gratiæ; sed tantum ex congruo ratione liberi arbitrii, i. q. 95. I ad 4. et ad 6. et I 2. a. 114. 5. o. et m. q. 48. 1. c.

21. Homo quolibet actu meritorio meretur augmentum gratiæ, sed non statim augetur. I 2. q. 114. 8. o.

22. Omnis actus informatus gratia est meritorius. 2 2. q. 2. 9. c.

23. Gratia non potest cadere sub merito, quia est merendi principium, in. q. 2. 11. c.

24. Efficacia et radix merendi est ex charitate; sed singulæ virtutes merentur premia singula. I 2. q. 114. 4. o. et 2 2. q. 182. 2. c.

25. Radix merendi premium essenziale est charitas; difficultas autem est radix, respectu præmii accidentalis, i. q. 95. 4. c. et 2 2. q. 182. 2 ad 1.

26. Nullius virtutis actus est meritorius, nisi sit informatus charitate. I 2. q. 114. 4 ad 3. et 2 2. q. 2. 9 ad 1. et q. 83. 13. 15. c. et q. 124. I ad i.

27. Meritum vitæ æternæ primo pertinet ad charitatem; secundo ad alias virtutes, secundum quod actus earum imperantur a charitate. I 2. q. 57. 1. c. ad 2. et q." 114. 4. o.

28. Quilibet actus charitatis meretur vitam æternam, et augmentum charitatis. i. q. 62. 5. c. et I 2. q. 114. 7 ad 3. et 8 ad 3. et 2 2. q. 24. 6. c. ad 1.

29. Nobilius est habere aliquid ex merito quam sine merito; et dignitas merendi major est quam gloria corporis, m. q. 19. 3. c.

30. Quanto magis est arduum bpus; tanto est magis meritorium ratione bonitatis, non autem ratione difficultatis, nisi per accidens ratione majoris conatus vel attentionis. 2 2. q. 27. 8 ad 3.

31. Meritum est æquale præmio vitæ æternæ, æqualitate quantitatis. I 2. q. 114. 3. o.

32. Quantitas meriti potest attendi ex duobus, scilicet ex difficultate et bonitate operis, et ex voluntate et charitate operantis. 1. q. 95. 4. c.

33. Voluntas cum opere magis meretur vel demeretur accidentaliter quam voluntas sola; non autem essentialiter, nisi ratione triplicis inæqualitatis, scilicet numeri, continuati motus, et intensionis. I 2. q. 20. 4. o.

34. Natura comparatur ad principium merendi, s. ad charitatem, sicut materia ad formam; fides autem, ut dispositio ejus; ideo actus utriusque non est meritorius, nisi cum charitate. 2 2. q. 2. 9 ad 1.

35. Aliquis potest sibi mereri perseverantiam gloriæ, non autem viæ, sed utramque potest et aliis impetrare per orationes. I 2. q. 114. 9. q.

36. Bona temporalia, ut utilia ad opera virtutum, per quæ pervenitur ad gloriam, cadunt sub

Metaphora	INDEX III	Miraculum	Mirum	INDEX III	Misericordia
merito simpliciter; in se autem, secundum quid. 1 2. q. 114. 10. o. et 2 2. q. 122. 5 ad 4.		divinæ, sed respectu naturæ quain excedit, i q. 105. 8. o.			dicitur Nemesis, sed eas Aristoteles non ponit virtutes, quia ut passiones sunt, sunt laudabiles: tamen ut sunt ab aliquo habitu electivo, sumunt rationem virtutis. 2 2. q. 30. 3 ad 4.
37. Quilibet agens in bonum vel malum person» vel communitatis vel sui, meretur vel demeretur retributionem ab utroque. 1 2. q. 21. 3. 4. o. et 2 2. q. 59. 3 ad 2. et q. 64. 5. c. et q. 65. 1. c.		3. Miraculum proprie est præter ordinem totius naturæ creat». L q. 110; 4. c. ad 2. et ad 4, et q. 114. 4. e.'		25. Miracula Josue, Isalæ et Hellæ fuerunt majora secundum substantiam, quam miracula Moysis, sed secundum modum est e converso. 2 2. q. 174. 4 ad 2.	4. Misericordia secundum se est maxima virtutum. 2 2. q. 30. 4. o.
38. Nullus meretur id quod jam habet. L q. 62. 4. c. et 1 2. q. 114. 5. c. et m. q. 19. 3. c.		4. De ratione miraculi sunt tria, s. esse arduum, i. supra virtutem naturæ creat» agentis, præter spem naturæ, i. quod non habeat ad illud naturalem ordinem, sed ordinem obedientialem, et quod sit insolitum, i. præter modum ejus consuetum. i. q. 105. 7 ad 2. et 1 2. q. 113. 10. c.		26. Miracula ad commendationem sanctitatis proprie fiunt tantum a sanctis, sed ad confirmationem doctrlnæ fiunt etiam a malis per veram fidem et per nomen Christi, l. q. 110. 4 ad 2. et 2 2. q. 178. 2. o. et iii q. 43. 1. 4. c.	5. Inter omnes virtutes quæ ad proximum sunt, misericordia est potissima, sicut etiam est potioris actus. 2 2. q. 30. 4. c.
39. Nullus potest sibi mereri ex condigno nec ex congruo reparationem post lapsum. 1 2. q. 114. 7. o.		5. Miracula dicuntur, quia sunt supra naturam; signa vero, quia manifestant aliquid supernaturale; prodigia autem et potentia, propter excellentiam. 2 2. q. 178. 1 ad 3.		27. Miracula bonorum differunt a signis malorum quintupliciter, s. in efficacia, duratione, utilitate, fine et modo. l. q. 114. 4 ad 2,	6. Lliberalitas conjectat bonum in dationibus communiter, misericordia vero secundum rationem specialem, scilicet ut est relevatio miseri» alienæ. 2 2. q. 31. 1 ad 3. et q. 117. 5 ad 3.
40. Homo potest aliquid mereri a Deo; secundum quid, præsupposita Dei ordinationes, non autem simpliciter. 1 2. q. 21. 4. o. et q. 114. 1. o.		6. Gradus miraculorum triplex, s. maximus, i. quoad substantiam facti; medius, i. quoad illud in quo fit, et minimus, i. quoad modum, L q. 105. 8. o. et 1 2. q. 113. 10. c.		28. Magi faciunt miracula per privatos contractus, id est, per dæmones: boni vero per publicam justitiam, i. per Deum; sed mali Christiani, per signa publicæ justitiæ, id est per nomen Christi, vel per aliqua ejus sacramenta, i, q. 110. 4 ad 2. et q. 114. 4 ad 3. et 2 2. q. 178. 2 ad 3.	7. Datio beneficii ex misericordia procedit ex affectione ad eum cui homo dat: ideo misericordia pertinet ad charitatem, liberalitas vero ad pecuniam. 2 2. q. 117. 5 ad 3.
41. Nullus meretur nisi viator, et pro viatore tantum, i. q. 62. 9. o. et 2 2. q. 13. 4 ad 2. et q. 182. 2 ad 2. et iii q. 19. 3 ad 1.		7. Creatio animarum, vel aliorum, non est proprie miraculum, i. q. 105. 7 ad 1. et 1 2. q. 113. 10. c.		29. Omnia miracula dæmonum sunt falsa, ratione rei, vel miraculi, i. q. 110. 4 ad 2. et ad 4. et q. 114. 4. o. et 2 2. q. 178. 2. c.	8. Longe melius, et humanius, et piorum sensibus accommodatius in Cæsaris laude locutus est Tullius, ubi ait: Nulla de virtutibus tuis, nec admirabilior, nec gratior misericordia. 2 2. q. 30. 3. b.
42. Meritum animæ separatæ vel demeritum non potest augeri nec minui, i. q. 62. 9. c.		8. Spirituales effectus Dei, ut justificatio impii, et illuminatio, non sunt miracula, sed finis miraculorum, i. q. 105. 7 ad 1. et 1 2. q. 113.10. o. et IIL q. 44. 3 ad 1. et ad 3.		30. Antichristus faciet aliqua vera miracula, quoad naturam rei, virtute dæmonum, sed falsa quoad rationem miraculi, et ad decipiendum, i. q. 114. 4 ad 1. et 2 2. q. 178. 1 ad 2.	9. Misericordia potest præcedere, et sequi justificationem, et potest secum concurrere: quia operatur contra peccatum per modum satisfactionis, et per modum præparationis. 1 2. q. 113. 4 ad 1.
METAPHORA - 1. Nomen non dicitur proprie, sed metaphorice de eo, in quo non est tota ratio nominis, sed aliquid ejus per similitudinem, i. q. 13. c. et q. 33. 3. c.		9. Conceptio Christi ex virgine fuit miraculosa. IIL q. 33. 4. o. et q. 35. 3 ad 2.		31. Joannes Baptista nullum fecit miraculum, ut homines principaliter Christo attenderent, in. q. 38. 2 ad 2. et q. 40. 2 ad 1.	10. Misericordia est effectus charitatis. 2 2. q. 28. principio, et q. 32. 1. c. et q. 36. 3 ad 3.
2. Quæ dicuntur metaphorice, non oportet secundum omnia esse similia, in. q. 2. 6 ad 1. et q. 8. 1 ad 2. et q. 46. 1 ad L et q. 48. 3 ad 1. et q. 76. 6 ad 2.		10. Nativitas Christi fuit miraculosa. m. q.35. 3 ad 2,		32. Convenientissimum fuit, ut Christus faceret miracula, ut ostenderetur ejus gratia unionis, et ejus doctrina supernaturalis. iii q. 43. 1. o. et 4. c.	11. Motiva ad misericordiam sunt tria maxime, s. mala contra naturam, contra spem et contra merita alicujus. 2 2. q. 30. 1. c.
3. Ex eadem re potest fieri metaphora ad contraria, propter diversas proprietates ejusdem rei. 1 2. q. 33. 1 ad 1.		11. In nativitate et passione Christi ostensa sunt maxima miracula circa luminaria cæll, quia tunc maxime apparuit infirmitas humanitatis ejus. m. q. 44. 2 ad 3.		33. Christus faciebat miracula virtute divina, ili. q. 13. 2. c. ad 3. et q. 43. 2. c. et 3 ad 2. et 4. c. et q. 44. 3 ad 3.	12. Defectus est ratio miserendi semper, propter unionem amoris, vel propter possibilitatem patiendi similia. 2 2. q. 30. 1. o.
4. Metaphora in divinis potius transfertur ex natura irrationali et vili quam ex natura rationali et nobili, ad vitandum errorem. L q. L 9 ad 3.		12. Gratia miraculorum non est gratia habitualis, sed impressio transiens. 2 2. q. 178. 1 ad l.		34. Christus faciebat miracula virtute propria, alii vero sancti virtute aliena, iii q. 43. 4. o.	13. Culpæ, inquantum hujusmodi, non est motiva ad misericordiam, quia est volita, sed est motiva ut est annexa alicui contra voluntatem. 2 2. q. 30. 1 ad 1.
5. Theologia utitur metaphoris, i. q. 1. 9. o. et q. 10. 1 ad 4. et q. 12. 3 ad 3. et q. 13. 3 ad 1. et q. 14. 11. c. et q. 19. 11. c.		13. Gratia miraculorum confert commune beneficium, s. notitiam Dei, sed gratia sanitatum addit aliquid speciale, s. beneficium sanitatis, ideo ab invicem distinguuntur. 1 2. q. 178. 1 ad 4.		35. Anima Christi, ut instrumentum verbi sibi uniti, habuit instrumentalem virtutem ad omnes mutationes miraculosas, ordinabiles ad instaurationem rerum, non autem ad annihilationem rerum. m. q. 13. 2. c. ad 3.	14. tyisericordia proprie non est ad se, nec ad personas multum conjunctas, ut ad parentes et filios; sed ad eos est dolor, et in iis durum est expulsivum miserationis, quia in iis non miseremur proprie, sed dolemus, et durum quid patimur. 2 2. q. 30. 1 ad 2. et q. 32. 9 ad 3. et q. 106. 3 ad 1.
METAPHYSICA est de substantiis immaterialibus, inquantum tales substantiæ; de sensibilibus autem, ut substanti», vel ut entia tantum. 1 2. q. 66. 5 ad 1.		14. Gratia miraculorum excellentissime data est animæ Christi, ut miracula faceret, et eam in alios transfunderet, iii q. 13. 2. c. ad 3.		36. Quæ fiebant a Christo miraculose, erant perfectissima, m. q. 44. 3 ad 2. et ad 3. et q. 46. 6. c.	15. Injuriæ illatæ miserabilius, s. pupillis et viduis, exaggerantur, quia magis opponuntur misericordi» et nocumenta sunt eis graviora, quia non habent relevantem. 2 2. q. 65. 4 ad 2.
MICHAEL est de ordine principatuum, vel archangelorum. i. q. 113. 3. c.		15. Operatio miraculorum attribuitur gratis dat», ut principio proximo; fidei vero, ut virtuti disponenti ad hanc gratiam consequendam. 2 2. q. 178. 1. o.		37. Miracula Christi sufficienter ostendebant eum esse Deum. m. q. 13. 4. o.	16. Amici, senes, sapientes, debiles et timidi, maxime miserentur, non autem superbi, audaces, et contumeliæ dispositi. 2 2. q. 30. 2. o.
MILES - 1. in exercitu debet primo subdi duci, secundo aliis coordinari, sed contrarium primi est gravissimum peccatum. 1 2. q. 100. 6. c.		16. Operatio miraculorum attribuitur principaliter fidei ut virtuti disponenti, quibus cooperantur abstinentia et continentia. 2 2. q. 178. 1 ad 5.		38. Christus coepit facere miracula in nuptiis, non autem prius, ne humanitas ejus phantastica videretur, iii q. 36. 4 ad 3. et q. 43. 3. o.	17. Misericordia est in Deo, secundum effectum et secundum affectum voluntatis; non autem secundum passionem, i. q. 21. 3. o. et 2 2. q. 30. 2 ad 1.
2. Milites caractere insigniuntur, quasi ad militiam deputati, ni. q. 63. 3. c.		17. In reliquiis sanctorum, et verbis divinis non est aliqua virtus vel forma, qua fiunt miracula. 2 2. q. 178. 1 ad 1.		39. Christus convenientissime fecit miracula circa dæmones, angelos, cælos, homines, bruta et elementa, m. q. 44. o.	18. Proprium opus Dei est tantum unum, s. benefacere et misereri, sed punire convenit et propter culpam peccantis. 2 2. q. 21. 2. c.
MILITARIS ars - 1. quæ est propter victoriam, ad quam ordinatur omne officium bellicum, ordinat artem equestrem et navalem et omnia hujusmodi in suum finem. 2 2. q. 23. 4 ad 2.		18. Miracula diminuunt meritum fidei nolentium credere, nisi per miracula, m. q. 43. 3 ad 3.		MIRUM simpliciter idem est quod miraculum, non autem secundum quod est mirum alicui, i. q. 105. 7. c.	19. Deus dicitur omnipotentiam suam parcendo maxime et miserando manifestare; non tam quoad substantiam facti quam etiam quoad Ilcentiam faciendi, r. q. 25. 3 ad 3. et 2 2. q. 30. 4. c.
2. Negotiatio est valde contraria militæ, ideo secundum jura civilia negotiatio interdicitur militibus. 2 2. q. 40. 2. c.		19. Miracula Christi de quibus est fides, fuerunt occulta, probantia vero fidem fuerunt manifestæ. in. q. 29. 1 ad 2.		MISERIA - 1. Non est quicumque defectus, sed tantum defectus naturæ rationalis, quia opponitur felicitati, i. q. 21. 4. c. et 2 2. q. 30. 1. c.	20. Deus semper miseretur, puniendo citra condignum, et præiniando ultra condignum. L q. 21. 4 ad 1.
MILLIA millium ministrantium et assistentium Deo. i. q. 112. 4 ad 2.		20. Discipuli Christi crediderunt in eum, antequam vidissent eum facere miracula, iii q. 43. 3 ad 3.		2. Nullus potest velle miseriam, sed quilibet naturaliter eam.fugit, i. q. 94. 1. c.	21. Misericordia Dei dicitur dupliciter, s. repulsio miseriæ præcedentis sine debito, et remotio cujuscumque defectus sine debito, i. q. 23. 1 ad 3.
MILVUS maxime insidians significat fraudulentos. 1 2. q. 102. 6 ad 1. co. 2. fi.		21. Solus Deus potest per se facere vera miracula. L q. 110. 4. o. et q. 114. 4. c. et 1 2. q. 111. 4. c. et q. 113. 10. c. et 2 2. q. 178. 1 ad 1. et ad 2. et 4. o. et m. q. 43. 2. c. et 4. c. ad 3. et q. 78. 4 ad 2.		MISERICORDIA - 1. est compassio alienæ miseriæ in corde, qua, si possumus, subvenire compellimur. i. q. 21. 3. c. et 2 2. q. 30. 1. c. ad 2. et 2. 3. c.	22. In omni opere Dei est misericordia et justitia. i. q. 21. 4. o.
MINERALIA non nominantur in universali productione rerum, quia sunt occulta, nec addunt aliquam dignitatem supra elementa, i. q. 69. 2 ad 3.		22. Omnia miracula fiunt ministerio angelorum, i. q. 110. 4 ad 1.		2. Misericordia ut est motus appetitus, regulatus ratione, est actus virtutis moralis, et virtutis specialis, non autem ut passio tantum. 1 2. q. 59. 1 ad 3. et 2 2. q. 30. 3. o. et q. 36. 3 ad 3.	23. Deus agendo misericorditer non agit contra
MINISTER - 1. Ministri novi Testamenti sunt majoris dignitatis quam ministri veteris Testamenti. 2 2. q. 87. 1. c. fi. et q. 174. 4 ad 3.		23. Angeli et alii sancti faciunt miracula ministrando, vel impetrando, i. q. 110. 4 ad 1. et m. q. 13. 2 ad 3. et q. 78. 4 ad 2.			
2. Quicumque existens in aliquo peccato mortali exhibet se ministrum Ecclesiæ m aliquo spiritali, peccat mortaliter, iii q. 64. 6. o.		24. Sancti faciunt miracula dupliciter, s. postulatione et potestate, i. non præcedente oratione manifesta; tamen in utrisque Deus opera-			
MIRACULUM - 1. dicitur quasi admiratione plenum, id est, quod habet causam occultam simpliciter et omnibus, scilicet Deum, l q. 105. 7. c. et 1 2. q. 113. 10. c.					
2. Miraculum non dicitur respectu potenti»					

justitiam, nec e converso, i. q. 21. 3 ad 2. et in. q. 46. 2 ad 3.

24. In omni opere Dei misericordia semper eminet justitiæ. i. q. 21. 3 ad 2. et 4. c. fi.

25. Opus justitiæ Dei semper fundatur in opere misericordiæ, et ipsum præsupponit. i. q. 21. 4. c. et q. 25. 3 ad 3.

26. Majoris misericordiæ est impios justificare quam justos creare; sed sunt æqualis potentiæ Dei. m. q. 43. 4 ad 2.

27. Cum peccatores peccent contra Deum, qui ætemus est, conveniens ut pœna ætema eis ex divina justitia inferatur. Suppi, q. 99. 1. o.

28. Nulla pœna tam dæmonum quam hominum per divinam misericordiam terminabitur. Suppi, q. 99. 2. c.

29. Sicut dæmonibus pœna inferni erit perpetua, ita et hominibus, quia utrique in malitia sunt obstinati. Suppi, q. 99. 3. o.

30. Christiani soli qui in fide catholica finaliter perseverabunt, et ab aliis criminibus reperientur finaliter absoluti, a pœna ætema erunt immunes. Suppl, q. 99. 4. c.

31. Nec fides nec opera misericordiæ eripient a pœna ætema eos, qui cum peccato mortali decedunt. Suppi, q. 99. 5. o.

MISSA - 1. dicitur quasi transmissa, s. a populo ad Deum, et e converso; vel dicitur ab emissionem catechumenorum et excommunicatorum. iiii q. 83. 4 ad 9.

2. Ratio et expositio eorum quæ dicuntur et fiunt in missa, et de singulis partibus missæ. iu. q. 83. 4. o.

3. Defectibus et periculis in missa sufficienter occurritur. Π1. q. 83. 6. o.

4. Debilitas vei ægritudo impedit a celebratione missæ, propter impossibilitatem, ut in privatis usu oculorum, vel digitorum, vel linguæ; vel propter periculum, ut in morbo caduco, et alienatione mentis; vel propter abominationem, ut in lepra; sed lepra ordinem non tollit, m. q. 83. 10 ad 3.

5. Audire missam et communionem accipere a peccatore non sententiato ab Ecclesia, licet; quia est suspensus a Deo quoad se, non autem quoad alios, m. q. 82. 9. c.

6. Celebrans missam in peccato mortali, vel inducens talem scienter, vel audiens missam præcisi per sententiam Ecclesiæ, vel notorii fornicarii, licet sustineatur a prælatis, peccat mortaliter, in. q. 82. 9. o.

7. Accipere pro missa aliquid, quasi pretium ejus, est simonia; non autem accipere quasi stipendium laboris 2 2. q. 100. 2 ad 2.

8. Missa non debet celebrari, nisi pro membris Ecclesiæ, nec in canone missæ debet orari, nisi pro membris Ecclesiæ. iiii q. 79. 7 ad 2.

9. Missam licet dicere in loco non sacro, causa necessitatis, s. in itinere: vel propter destructionem ecclesiarum, sed cum altari portatili, et aliis necessariis; non autem aliter, nisi de licentia episcopi, iiii q. 83. 3. o.

10. Plures debent interesse missæ solemni; sed in missis privatis sufficit unus, s. servitor, iiii q. 83. 5 ad 12.

11. Missa quotidie celebratur in ecclesia quintuplici ratione, s. quia semper oportet paratam esse medicinam contra quotidiana peccata; ut lignum vitæ semper sit in medio paradisi; ut nobis quotidie Christus uniatur sacramentaliter, et nos ei spiritualiter, ut sit apud nos jugis memoria passionis Christi, ut vero agno loco typici agni quotidie utamur ad vesperam, quem Judæi ad vesperam convertendi esurient, iiii q. 83. 2. c. ad 1.

12. .Missa potest elici» quando incipit apparere aurora; non autem de nocte, nisi in nativitate Christi, et in vigilia paschæ. in principio noctis, ni. q. 83. 2 ad 4.

13. Hora missæ in festis est tertia, In profestis diebus est sexta, In jejuniis nona; sed potest tardari, maxime tempore ordinum, iiii q. 83. 2 ad 3.

14. Missa regulariter celebratur solemniter hora passionis Christi, s. ab hora tertia usque ad nonam, m. q. 83. 2. c.

15. Missæ privatas possunt dici a mane usque ad tertiam, vel usque ad nonam, in diebus jejuniurum. m. q. 83. 2 ad 3.

16. In natali Christi quilibet sacerdos potest dicere tres missas, s. primam in nocte, secundam in aurora, et tertiam in die, propter triplicem nativitatem Christi, scilicet quarum una est ætema, quæ quantum ad nos, est occulta, licet secundum se sit in plena luce; alia est temporalis, sed spiritualis, qua s. Christus oritur tanquam lucifer in cordibus nostris; tertia vero est temporalis et corporalis, secundum quam visibilis nobis processit ex utero virginali came indutus, m. q/83. 2 ad 2 et ad 5.

17. Non licet alio die plures missas ab eodem celebrari pro pecunia, vel adulatione sæcularium, sed tantum pro urgenti necessitate, m. q. 83. 2 ad 5.

18. Quando in una die occurrunt diversa beneficia Dei commemoranda vel impetranda pro vivis vel mortuis, oportet missam pluries celebrari, si adsit facultas, puta unam pro festo, et aliam pro jejuniis, vel pro mortuis, m. q. 83. 2 ad 2.

19. .Multiplicatio missarum multiplicat oblationem sacrificii, et multiplicat ejus effectus, non autem multitudo hostiarum in una missa; ideo sumens multas hostias in una missa non percipiet majorem effectum, nuq. 79. 7 ad 3.

20. Missa melioris sacerdotis est melior quoad annexa: ideo melius est eam audire, licet quoad sacramentum, et effectum sacramenti, omnes missæ sint æquales. in. q. 82. 6. o.

MISSIO - 1. de ratione sua importat respectum missi ad mittentem, et ad aliquem terminum. i. q. 43. 1. c. et 2. c. ad 3.

2. Missio non dicit gradum dignitatis, sed auctoritatem principii in uno, respectu exeuntis ab eo. i. q. 43. 1 ad 1. et iiii q. 39. 8 ad 1.

3. Missio visibilis in divinis est signum missionis invisibilis factæ, non quidem tunc, sed prius, i. q. 43. 7 ad 6.

4. Mittere Filium et Spiritum sanctum convenit cuilibet personæ divinæ, et toti Trinitati, i. q. 43. 8. o.

5. Spiritus sanctus non mittit se proprie, quia missio dicit distinctionem mittentis a misso, secundum Præpositivum et Altissiodorensem, sed mittit se improprie, i. dat se. i. q. 43. 8. o.

6. Homo nullo modo potest mittere Spiritum sanctum, i. q. 83. 8. c. fi.

7. Mitti secundum imperium, vel secundum consilium, non convenit Deo, quia dicit minoritatem, nec ubi non fuit prius, quia dicit recessum, sed secundum originem, et secundum novum modum, i. q. 43. 1. o. et 3. c. et 4 ad 3. et 5. c. ad 3. et 6. c. ct q. 112. 1. c. ad 3.

8. Mitti convenit Filio et Spiritui sancto, sed nullo modo convenit Patri, nec Trinitati. i. q. 43. 4. 8. et q. 112. 1. c. ct m. q. 39. 8 ad 1.

9. Mitti invisibiliter convenit Filio et Spiritui sancto, non autem Patri, i. q. 43. 5. o.

10. Mitti visibiliter ut donum, et ut sanctificationis iudicium, convenit Spiritui sancto; Filio autem, ut sanctificationis auctori, i. q. 43. 7. o.

11. Missio Filii et Spiritus sancti distinguitur secundum originem, et secundum effectus Illuminationis, et Inflammationis:, sed conveniunt In gratia, nec una potest esse sine alia. i. q. 43. 5 ad 3.

12. Missio Filii est prior missione Spiritus sancti, ratione donorum, ct exitus, sed ratione dantis est e converso, m. q. 7. 13. c.

13. Missio Filii prior est ordine naturæ missione Spiritus sancti, sicut ordine naturæ Spiritus sanctus procedit a Filio, et a sapientia dilectio. ni. q. 7. 13. c.

14. Missio filii Dei triplex, s. in mente, in came, et ad prædicandum. m. q. 42. 1. o.

15. Non est missus Christus ad prædicandum, nisi ad oves quæ perierunt domus Israel, quadruplici ratione, s. primo ut ostenderet impleri promissiones factas Judæis, et non gentibus; secundo ut ejus adventus ostenderetur esse a Deo; tertio ut Judæis auferret calumniandi materiam; quarto quia Christus per crucis victoriam meruit potestatem, et victoriam, et dominium super gentes, m. q. 42. 1. o.

16. Missio invisibilis non fit ad sacramenta, quia non fit, nisi respectu termini, i. q. 43. 6 ad 4.

17. Missio invisibilis fit ad omnes existentes in gratia, i. q. 43. 6. o.

18. Ad patres veteris Testamenti facta est missio invisibilis, i. q. 43. 6 ad 1.

19. Missio invisibilis fit ad sanctos, in omni augmento gratiæ, secundum extensionem ad novum effectum, non autem secundum intensionem. i. q. 43. 6 ad 2.

20. Ad beatos facta est missio invisibilis, in principio beatitudinis, non autem postea, quoad intensionem gratiæ, sed quoad extensionem, i. quoad aliqua mysteria, quæ eis revelantur de novo, usque ad diem judicii, i. q. 43. 6 ad 3.

21. Missio invisibilis facta est ad Christum in primo instanti suæ conceptionis et nulla ulterius. i. q. 43. 6 ad 3. et 7 ad 6.

22. Missio invisibilis plenior fit post incarnationem quam prius, secundum communem statum, licet in spiritali sit e converso, i. q. 43. 7 ad 6.

23. Ad patres veteris Testamenti non fuit facta missio visibilis, quia prius debuit perfici missio visibilis Filii quam Spiritus sanctus manifestet eum. i. q. 43. 6 ad 1. et 7 ad 6.

24. Missio visibilis primo facta est Christo, et post apostolis, quia per eos gratia in alios diffusa est, secundum quod per eos Ecclesia plantata est. i. q. 43. 7 ad 6.

25. Missio visibilis facta est ad Patres in primitiva Ecclesia, ut ad fundatores Ecclesiæ, non autem nunc, quia per eam firmamur, i. q. 43. 7 ad 6.

26. Ad Christum facta est missio visibilis Spiritus sancti bis, s. in baptismo in specie columbæ, et in transfiguratione in nube lucida, sed et ad apostolos bis, primo in flatu, secundo in lingua igneis, propter multa mysteria, i. q. 43. 7 ad 6. et m. q. 39. 6 ad 4. et q. 72. 2 ad 1.

27. Natura humana in qua, et per quam facta est missio visibilis Filii Dei, est illa ad quam fit missio; ideo Filius Dei est in ea novo modo, non autem creatura secundum quam fit missio visibilis Spiritus sancti, i. q. 43. 7 ad 1.

28. Missio visibilis non fit secundum visionem imaginariam, ut prophetia, nec secundum res præexistentes, ut sacramenta utriusque Testamenti, sed sicut in signis, sicut flamma rubi, et columna ignea, i. q. 43. 7 ad 2. et m. q. 39.

MODALIS distinctio, per sensum compositum, et sensum divisum, non tenet in formis inseparabilibus. L q. 14. 13 ad 3.

MODESTIA - 1. est virtus moderativa passionum; ideo adjungitur temperantia, ut virtuti principali, quæ est circa difficillima. 2 2. q. 143. o. ct q. 160. o.

2. Modestia est circa actiones interiores, et exteriores. 2 2. q. 160. 2. c. ad 1. et q. 168. L o.

3. Modestia moderatur exteriorem hominis vitam in incensu, habitu, et hujusmodi; sed epyirchia moderatur observantiam verborum legis; potest tamen esse quod nomen epyichia apud Oræcos per quamdam similitudinem transferatur ad omnes moderationes. 2 2. q. 120. 2 ad 3.

4. Partes modestiæ a diversis assignantur diversimode. 2 2. q. 106. 2 ad 2.

5. Partes modestiæ, secundum Andronicum, sunt tres, s. bona ordinatio, quæ discernit quæ et quo Ordine sunt agenda; ornatus, qui servat decentiam in agendis; et austeritas, s. in verbis 2 2. q. 143. c. fi. et q. 160. 2. fi. et q. 168. 1. c. fi.

6. Partes modestiæ, secundum Tullium, sunt quatuor, s. humilitas, studiositas, mansuetudo, et simplicitas, et secundum Aristotelem, etiam eutrapelia. 2 2. q. 160. 2. c. et q. 161. 4. o. et q. 166. 2. c. fi. et q. 168. 2. c. fi.

7. Sub modestia continetur omnis moderatio motuum corporalium, et rerum exteriorum, et spei, secundum Tullium. 2 2. q. 143 ad 4. et q. 160. 2. c.

MODUS omnis, inquantum modus, bonus est, sed malus ideo dicitur, quia minora sunt quædam quam esse debuerant; aut quia non iis rebus accommodantur, quibus accommodanda sunt; et ideo dicuntur mala, quia sunt aliena et incongnia, et ita dicitur malus modus, vel mala species, vel malus ordo. i. q. 5. 5 ad 4.

MOLLITIES - 1. proprie respicit defectum delectionum, sed deliciæ respiciunt causam infieditivam earum, s. laborem vel aliquid tale; deo deliciæ sunt quædam mollities. 2 2. q. 138. 1 ad 2.

2. Mollis dicitur qui recedit a bono propter tristitias causatas ex defectu delectionum, quasi cedens debili moventi; non autem si gravi moventi cedat. 2 2. q. 138. 1. c. 1

3. Mollities est vitium oppositum perseverantiæ, et causatur dupliciter, s. ex consuetudine, et ex naturali dispositione. 2 2. q. 138. 1. o. et 2. c.

4. Qui patiuntur muliebria, dicuntur molles, quasi mulieres effecti. 2 2. q. 138. 1 ad 3.

MONETA. Cudentes falsam monetam possunt juste occidi in iudicio sæculari, et rebus suis spoliari. 2 2. q. 11. 3. c.

MONSTRA dicuntur peccata, inquantum sunt ex peccato in actu naturæ a fine ultimo, non autem a fine proximo. 1 2. q. 21. 1 ad 1. et ad 2.

MORALIA specificantur ex fine. 1. q. 48. 1 ad 2.

MORS - 1. et omnis defectus corporalis et rebellio carnis ad spiritum sunt pœna peccati primorum parentum, consequens pœnam principalem, scilicet subtractionem originalis justitiæ. 1 2. q. 85. 5. o. et q. 87. 7. c. ad 1. et q. 94. 5 ad 2. et q. 100. 8 ad 3. et q. 102. 5 ad 1. et 2 2. q. 153. 2 ad 1. et ad 2. et ad 3. et q. 164. o. et m. q. 1. 4 ad 2. et q. 14. 1. c. et 3. c. ad 2. et 4. c. ad 3. et q. 52. 5. c.

2. Causa mortis, et aliorum defectuum corporalium in natura humana, est duplex, s. remota, i. contrarietas principiorum, et proxima, s. peccatum. 2 2. q. 164. 1 ad 1. et iiii q. 14. 3 ad 2. et q. 15. 2 ad 1.

3. Mors, ut justa pœna, est a Deo, non autem

ut est malum naturæ humanæ. 1 2. q. 85. 5. c. fi. et q. 94. 5 ad 2. et q. 100. 8 ad 3. et 2 2. q. 164. 1 ad 4.

4. Mors et alii defectus non sunt æqualiter in omnibus» triplici ratione, s. propter peccata parentum, utilitatem filiorum, et diversam complexionem. 1 2. q. 85. 5 ad 1. et q. 87. 7 ad 1. et 2 2. q. 164. 1 ad 4.

5. Primi parentes senescendo inceperunt mori prima die qua peccaverunt, licet postea multum vixerint. 2 2. q. 164. 1 ad 8.

6. Ante resurrectionem omnes moriuntur. 1 2. q. 81. 3 ad 1. et m. q. 46. II ad 1.

7. Pœna mortis in præsentī non infligitur pro quolibet peccato mortali, sed tantum pro peccato inferente damnum irreparabile, vel pro horribili deformitate. 2 2. q. 66. 6 ad 2. et q. 108. 3 ad 3.

8. Nullus debet eripi de morte contra jura. 2 2. q. 10.12 ad 2. et q. 59. 4 ad 3. et m. q. 68. 10 ad 1.

9. Mors ut privatio vitæ, vel ut terminus alterationis præcedentis, est pœna damni, non autem est pœna sensus; nec affligit, nisi ratione alterationis præcedentis. 2 2. q. 164. 1 ad 7.

10. Mors est meritoria, licet sit pœna, quia -boni bene utuntur bonist et malis, sicut mali male utuntur et bonis et malis. 2 2. q. 164. 1 ad 6.

11. Mors illata, etiam pro criminibus, aufert totam poenam pro criminibus debitam in alia vita, vel partem pœnæ, secundum quantitatem culpæ, patientiæ et contritionis, non autem mors naturalis. 2 2. q. 25. 6 ad 2.

12. Mors et alii defectus naturæ causant dolorem et timorem, quia sunt contra naturam particularem. 1 2. q. 42. 2 ad 3.

13. Mors secundum se est odibilis naturaliter; sed est appetibilis propter beatitudinem. 1 2. q. 5. 3. c. et in. q. 46. 6. c. ad 4.

14. Quilibet tenetur mori pro salute animæ proximi certa; aliter est de consilio. 2 2. q. 26. 5 ad 3.

15. Exponere se et suos periculo mortis, pro liberatione personæ per quam sustentatur Ecclesia, vel respublica, est laudabile. 2 2. q. 32. 6. c.

16. Virtuosus maxime tristatur de morte sua, quia privatur maximo bono, quo maxime dignus est, s. vita et virtutibus, secundum præsentem usum: licet quidam gaudeant, propter spem beatitudinis. 2 2. q. 123. 8. c. et m. q. 46. 6 ad 8.

17. Decens fuit Christum mori. in. q. 50. 1. o. et q. 5-. 1. c.

18. Christus habuit simpliciter necessitatem moriendi absolutam, etiamsi non occideretur se, eundum aliquos, sed ratione humanitatis tantum; necessitatem vero finis habuit etiam ratione personæ. **in. q. 14. 2. 0.**

19. Mors Christi fuit violenta ex parte naturæ humanæ. licet personæ ejus non potuerit inferri violentia; sed quantum in occidentibus fuit, intulerunt mortem, in, q. 14. 2. o. et q. 46. 3 ad 2. et q. 47. 1. 0.

20. Christus mortuus est ex obedientia et charitate triplici ratione, s. ratione justificationis humanæ. ratione reconciliationis divinæ, et ratione Victoria Christi, ni. q. 47. 2. o. et q. 48. 2. 3. c. et q. 49. 1. c. et 4 ad 3. et q. 51.4. c. et q. 53. 1. c. principio.

21. In symbolo fidei dicitur, quod Filius Dei est passus, mortuus et sepultus. 2 2. q. 1. 8. c. et a. 2. 7. o. et ni. q. 50. 2. b. et c. fi.

22. Mors Christi in fieri causavit nostram salutem, merendo eam, non autem in facto esse, sed tantum effective, destruendo mortem animæ, id est, peccatum et mortem corporis, m. q. 50. 6, o.-et q. 51. 1 ad 2. et 2 ad 4. et 4. c. ad 2. et q. 53. 2. c. ad 3. et q. 56. 1 ad 4.

23. Mors Christi est causa efficiens gratiæ, tt causa sufficiens salutis nostræ, in. q. 50. 6. 0. et q. 51. 1 ad 2. er 2 ad 4. et 4. c. ad 2. et q. 53. 2. c. ad 3, et q. 56. 1 ad 4.

24. Christus noluit mori ex morbo, nec in nectute, sed ex passione illata, et in juventute, ne invitus, vel ex infirmitate putaretur mori, m. q. 46. 3 ad 2. et 9 ad 4. et q. 51. c. 3.

25. Christus fuit simpliciter mortuus, m. q. 50. 4. c. et 5. c.

26. Licet Deus sit immortalis, tamen convenienter confitemur, unigenitum Dei verbum fuisse passum et mortuum; quia non hæc ei attribuimus, secundum naturam divinam, sed secundum humanam, quam pro nostra salute in unitatem personæ assumpsit. 2 2. q. 1.8. c.

27. In morte Christi fuit separata anima a corpore. m. q. 50. 3. b. et c. ad 4. et 4. c. ad 1. et 6. C. et q. 52. 3. c. et q. 53. 1 ad 1. et q. 54. l.c.

28. In morte Christi deitas non fuit separata ab anima ejus. m. q. 50. 3. o. et 4 ad 1. et q. 52. 3. c. et q. 53. 4. c.

29. Nec a came ejus. m. q. 50. 2. o. et 3 ad 1. et 4 ad 1. et 6. c. et q. 52. 3. c. et q. 53. 1 ad 2. et 4 c. et q. 76. 1 ad 1.

30. Nec a sanguine ejus. m. q. 25. 2. c.

MOS - 1. primo significat consuetudinem, l frequentiam eorum quæ sunt in potestate nostra; secundo actum, vel inclinationem appetitus humani, a natura, vel consuetudine, vel infusione. 1 2. q. 58. 1. c.

2. Mores in brutis dicuntur per similitudinem ea quæ fiunt ab eis, ex passionibus appetitus. 1 2. q. 24. 4 ad 3. et q. 58. 1. c.

3. Mores divinos debemus imitari. 2 2. q. 10.11. c. principio.

MOTUS - 1. proprie significat actum imperfectum mobilis; sed, secundum similitudinem, pradicatur de omni operatione. 1. q. 9. 1 ad 1. et q. 14. 1 ad 2. et q. 18. 1. c. et q. 19. 1 ad 1. et ad 3. et q. 50. 1 ad 2. et q. 53. 1 ad 2. et q. 58. 1 ad 1. et q. 59. 1 ad 3. et q. 73. 2. c. et 1 2. q. 31. 2 ad 1. et q. 109. 1. c. et 2 2. q. 179. 1 ad 3. et q. 180. 6. c. et m. q. 21. 1 ad 3. et q. 34. 2. c.

2. Omnis motus vel mutatio est actus existentis in potentia, inquantum hujusmodi. 1. q. 9. l.c.

3. Motus dicitur æquivoce de operatione corporali et spiritali. 1. q. 18. 3 ad 1. et q. 53. l.o.

4. Omnis motus vel mutatio sequitur aliquam potentialitatem. 1. q. 9. 1. c.

5. Motus duplex, s. naturalis, et voluntarius, et de ratione utriusque est, quod sit a principio intrinseco. 1 2. q. 6. 1 ad 3. et 4. 5. c.

6. Motus naturalis est tantum ad unam partem, et perficitur quiete naturali, et est coiporis existentis extra ubi naturale; voluntarius autem est ad opposita, i. q. 20. 1. c.

7. Motus dicitur naturalis dupliciter, s. a principio activo, vel a principio passivo et materiali. 1 2. q. 6. 5 ad 2. et m. q. 32. 4. c.

8. Motus reducitur ad genus sui termini, inquantum procedit de potentia ad actum, quia terminus est in motu in potentia, i. q. 62. 4 ad 2. et m. q. 62, 4 ad 2.

9. Motus reducitur' ad genus sui termini quoad substantiam suam, licet ponatur in prædicamento passionis, inquantum importat ordinationem moventis et mobilis, h. i. q. 62. 2 ad 2.

10. Nullus motus denominatur a subjecto, sed a termino, m. q. 35. 1 ad 2.

1 terminus motus duplex, s. res ad quam tendit, et quies in ea; et uterque duplex, s. totius, et partis, i. q. 5. 6. c, et 1 2. q. 11. 3. c. et q. 14. 4. 0.

12. Uulul motus non possunt esse plures termini ex eadem parte, nisi subordinati. 1 2, q. 12. 3 ad 2.

13. Motus accipit speciem a termino ad quem, non autem a termino a quo. 1. q. 23. 1 ao 3.

14. Motus existentis in potentia est propter indigentiam suam, non autem motus existentis in actu, sed est propter indigentiam alterius, i. q. 53. 1 ad 3.

15. Motus est actus imperfecti, sed operatio est actus perfecti. L q. 18. 1. c. et 3 ?d 1. et q. 53. 1 ad 2. et q. 56. 1 ad 3. et q. 58. 1 ad L et q. 59. 1 ad 3. et q. 73. 2. c.

16. In motu discreto potest dici aliquid moveri in termino a quo, et in termino ad quem, et in quolibet ubi in quo est mobile, quia successio diversorum ubi dicitur motus, non autem in motu continuo. 1. q. 53. 1 ad 3. et 3 ad 3.

17. Quando ex una causa proveniunt multi motus, tantum primus motus respicit necessario illud principalius quod respicit causa; cæteri vero respiciunt principalius quod convenit ei secundum propriam rationem. 1 2. q. 36. 1 ad 3,

18. Nomen motus et distantiæ, et omnium hujusmodi, derivatum est a motu locali ad omnes alios motus. 1 2. q. 7. 1. c.

19. Motus localis est perfectior cæteris motibus. 1. q. 110. 3. c. et 2 2. q. 180. 6. c.

20. Motus localis est primus. 1. q. 67. 2 ad 3. et 2 2. q. 182. 6. c.

21. Per motum localem nihil acquiritur in mobili, sed tantum acquiritur aliquid extra, s. locus. i. q. 110. 3. c.

22. Necesse est esse aliquod movens omnino immobile. 1. q. 2. 3. c. et q. 9. 1. o. et q. 75. 1 ad L

23. Motus semper ab immobili procedit, et ad aliquid quietum terminatur. 1. q. 79. 8. c. et q. 82. 1. c. fi. et q. 84. 1 ad 3. et q. 115. 3. c.

24. Primum movens in quolibet genere est non motum in illo genere motus, m. q. 12. 3. c. et q. 22. 4. c.

25. Deus movet, sicut desideratum et intellectum, non quidem semper a moto, sed a seipso. 1. q. 105. 2 ad 2.

26. In omnibus moventibus ordinatis virtus secundi derivatur a primo, quia secundum non movet, nisi inquantum movetur a primo. 1 2. q. 93. 3. c. et q. 109. 1. c.

27. In omnibus motoribus et mobilibus ordinatus motor inferior habet motum proprium, et præter hoc, sequitur motum superioris motoris. 2 2. q. 2. 3. c.

28. Res naturalis dupliciter non potest ab aliquo moveri, scilicet propter impedimentum fortioris motoris, vel quia non subjicitur ei quoad illud. 2 2. q. 104. 5. c.

29. Omne quod movetur, ab alio movente movetur. 1. q. 2. 3. c.

30. In moventibus et motis non proceditur in infinitum. 1. q. 2. 3. c. et q. 51. 3 ad 3.

31. Res intantum indiget moveri ab alio, inquantum est in potentia quoad exercitium actus, vel quoad determinationem objecti. 1. q. 2. 3. c. et 1 2. q. 9. 1. c.

32. Omne movens trahit ad se, vel pellit a se. 1 2. q. 23. 4. c.

33. Omne movens dat moto tria, s. inclinationem, motum, et quietem. 1 2. q. 23. 4 .c. et q. 26. 2. c.

34. Omne movens se dividitur in duas partes, s. in partem moventem, et partem motam, quod convenit tantum animatis, m. q. 32. 4. c.

35. Idem secundum diversa potest se movere, non autem secundum idem. 1 2. q. 9. 3. o. et q. 51. 2 ad 2. et 2 2. q. 59. 3. c.

36. Eorum quæ moventur a principio intrinseco, quædam movent se, scilicet omnia quæ cognoscunt finem, non autem alla. 1 2. q. 6. 1. c.

37. Moventium se quintuplex gradus, scilicet secundum executionem tantum, ut plantæ; secundum formam imperfecte, ut fixa; vel perfecte, ut bruta; secundum finem aliquorum ut homo; vel universaliter, ut Deus. 1. q. 18. 3. c.

38. In omni natura, in qua differt operatio a substantia, oportet esse aliquem modum motus. L q. 9. 2. o.

39. Non omne quod movetur est corpus, nisi per se in motu naturali. 1. q. 75. 1 ad 1.

40. In omnibus rebus creatis est aliquid stabile ad minus materia prima, et aliquid mobile sive ad motum pertinens, vel ad operationem, et quantum ad utrumque res indigent gubernatione, alias in nihilum deciderent. 1. q. 103. 1 ad 2.

41. Omne quod movetur, manet secundum aliquid, et secundum aliquid transit; ideo est compositum. i. q. 9. 1. c.

42. Omne quod movetur, suo motu acquirit aliquid, et pertinet ad aliquid, ad quod priu non pertinebat. 1. q. 9. 1. c.

MOYSES, secundum Dionysium, propter multam suam mansuetudinem, fuit dignus apparitione divina, ideo mansuetudo debet maxime appeti. 2 2. q. 157. 4 ad 1.

MULIER - 1. facta est ex viro, quadruplici ratione, s. ut primus homo esset similis Deo, in ratione principii, ut eam pius diligeret, ut et præsetter, ut significaret quod Christus est principium Ecclesiæ. 1. q. 92. 2. o.

2. Mulier debuit produci seorsum, in prima rerum productione, ut esset major discretio sexuum in hominibus, et ut vacent magis operationi nobiliori, scilicet contemplationi. 1. q. 92. 1. c.

3. Mulier facta fuit in adiutorium viri, quoad generationem tantum, quia in aliis melius adjuvatur vir per virum quam per mulierem. 1. q. 92. 1. c. principio, et q. 98. 2. c. 2.

4. Mulier in statu innocentiae fuit imperfectior viro, et secundum corpus, et secundum animam, non autem in statu gloriæ. 1. q. 92. 1 ad 2.

5. In statu innocentiae fuisset tot mulieres, quot viri. i. q. 99. 2 ad 3.

6. In actu tentationis diaboli mulier assumebatur quasi instrumentum tentationis ad deiciendum virum, quia mulier erat infirmior viro unde magis seduci poterat. 2 2. q. 165. 2 ad 1.

7. Mulier propter elationem præcedentem seducta est, ut crederet quod serpens haberet usum loquendi, non quidem per naturam, sed supematuraliter. 1. q. 94. 4 ad 1. et ad 2. et 1 2. q. 89. 3 ad 2. et 2 2. q. 163. 1 ad 4. et 4 ad 3

8. Inspectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium, s. ad concupiscendum. 2 2. q. 167. 2. c.

9. In mulieribus non est sufficiens robur mentis ad hoc, ut concupiscentiis resistant. 2 2. q. 149. c. et q. 165. 2 ad 1.

10. Non est crimen mulieris per violentiam violatæ, si consensus non adsit. 2 2. q. 64.5. ad 3.

MULTILOQUIUM est filia gulæ. 2 2. q. 148. 6. c.

MUNDANA quælibet reducuntur ad tria, s. ad honores, ad divitias et ad delicias. 1 2. q. 108. 3 ad 4. et 4. c.

MUNDITIA cordis duplex, s. ab affectionibus inordinatis per virtutes et dona appetitus, et a phantasmatibus et erroribus per donum intellectus; et hæc est completiva visionis Dei, prima autem disponit ad eam. 2 2. q. 8. 7. 0.

MUNDUS - 1. Esse in sæculo in mundo dicitur dupliciter, s. secundum præsentiam corporalem,

et secundum affectum mentis. 2 2. q. 188. 2 ad 3.

2. .Mundus est necessario unus. i. q. 47. 3. o.

3. .Mundus non est factus a casu, sed a solo Deo. i. q. 15. l. o. et q. 47. 1. o. et q. 103. l. o.

4. Mundus habet esse post non esse, ex sola voluntate Dei. i. q. 46. 2. o.

5. Antequam esset, possibile erat mundum esse potentia Dei, non autem potentia matertæ. i. q. 9. 2. c. et q. 46. 1 ad 1.

6. Deus præcessit mundum duratione aeternitatis, non autem ducatione temporis, i. q. 46. 1 ad 8.

7. Si mundus semper fuisset, non aequaretur Deo in ducatione, i. q. 46. 2 ad 5.

8. Mundus necessario gubernatur ab uno, s. a Deo. j. q. 103. 1. 3. o. et 1 2. q. 91. 1. c.

9. Facillima via ad ostendendum Deum esse, et omnia esse ab eo, est ex suppositione novitatis mundi. 1. q. 46. 1 ad 6.

10. Solutiones earum rationum falsarum argumentum ætemitatem mundi ponuntur, i. q. 46. 1. o.

11. Si mundus esset æternus, sequeretur necessario animas esse infinitas, vel animam pluries uniri diversis corporibus, vel esse unum tantum intellectum omnium hominum, i. q. 46. 2 ad 8.

12. Novitas vel ætemitas mundi non potest probari demonstrative, i. q. 46. 1. 2. o.

13. Aristoteles non intendit demonstrare æternitatem mundi, sed disputative tantum procedere. i. q. 46. 1. c.

14. Ante mundum fuit tempus, intelligitur secundum imaginationem tantum, i. q. 46. 1 ad 8.

MUNUS datum vel acceptum pro re spirituali, quasi pretium ejus, est simonia, non autem quasi stipendium; et est triplex munus, s. munus a manu, a lingua et ab obsequio. 2 2. q. 73. 2 ad 3. et q. 100. 2 ad 2. et 5. o.

MUSICA instrumenta, et cantus, erant in veteri Testamento, sed Ecclesia assumpsit secundum, quia morale est; non autem assumpsit primum, quia instrumenta illa figuratiia sunt, et nimis occupant animum, et ipsum movent ad corporalem delectationem, ideo sunt contra sapientiam, et ideo subtrahuntur in Ecclesia instrumenta musica, ut a corporalibus retrahantur, divinis laudibus mancipati. 2 2. q. 91. 2 ad 4.

MUTABILE - 1. dicitur dupliciter, s. per potentiam in eo existentem vel per potentiam existentem in alio. i. q. 9. 2. c.

2. Mutabilitatis principium et causa est rei potentialitas. i. q. 9. 1. c.

3. Philosophi non consideraverunt mutabilitatem, nisi eam quæ est secundum formam a causa mutabili, t. q. 44. 2. c. et q. 45. 2 ad 1.

4. Angeli non sunt hac mutabilitate mutabiles, quantum ad id quod in eorum natura est. i. q. 44. 2. c. et q. 45. 2 ad 1.

MUTATIO - 1. triplex, s. naturalis, miraculosa et annihilatio. in. q. 13. 2. c.

2. Nihil potest esse ubi prius non fuit, nisi vel eo mutato, vel mutato alio in ipso. m. q. 75. 2. c.

3. Omne quod quocumque modo mutatur, est in potentia, et manet quoad aliquid, et quoad aliquid transit, et est compositum, et acquirit aliquid prius non habitum, i. q. 9. 1. c.

4. Mutatio accipit speciem et dignitatem a termino ad quem, non autem a termino a quo. 1. q. 45. 1 ad 2.

5. In omni mutatione oportet aliquid idem esse sub utroque termino, habens se nunc aliter quam prius, i. q. 45. 2 ad 1.

6. Omnis mutatio possibilis fieri a quacumque

creatura, potest fieri ab anima Christi, inquantum est Instrumentum divinitatis, non autem secundum se. m. q. 13. 2 ad 2.

MUTATUM esse est pars motus discreti, et terminus mutus continui, i. q. 53. 2 ad 3.

MUTILATIO membrorum est illicita, nisi fiat propter salutem totius corporis, non autem animæ, vel nisi fiat per publicam potestatem propter bonum commune. 2 2. q. 62. 2 ad 1. et q. 65.

N

NATIVITAS - I. est exitus a generante conjuncto, a quo habet principia sufficientia, et dicitur oriri, ratione primi, nasci ratione secundi, et gigni ratione tertii, i. q. 27. 2. c.

2. Nativitas attribuitur alicui dupliciter, s. ut subjecto nascenti, et ut termino; primum convenit tantum supposito, secundum autem forms et naturæ. m. q. 35. 1. c. et 2. c. ad 3. et 4. c.

3. Esse, fieri, et nasci proprie convenit tantum subsistenti, sed convenit formis consequenter, accidentibus autem per accidens, in. q. 35. 1. o.

4. Nasci et oriri convenit omni et soli viventi generabili, sed secundum similitudinem convenit accidenti, aquæ et soli. i. q. 27. 2. c.

5. Fructus arborum, capilli, ova, et hujusmodi, dicuntur nasci, sed non dicuntur filii, i. q. 28. 2. c. et m. q. 32. 3. c.

6. Nativitas Christi ex parte matris fuit naturalis, sed ex parte operationis Spiritus sancti fuit miraculosa; unde beata Virgo est vera et naturalis mater Christi, ni. q. 35. 3 ad 2. fi.

7. Christus potest dici bis natus, ni. q. 35. 2 ad 4.

8. Nativitas Christi duplex, s. nativitas æterna a patre, et nativitas temporalis a matre, m. q. 35. 2. o. et 5. c.

9. Christus non fuit subjectus tempori in nascendo, sicut cæteri homines; sed elegit tempus quo convenientissime nasceretur, m. q. 35. 8. o.

10. Christus natus est nocte, quia venit ad tenebras infirmitatis nostræ. m. q. 83. 2 ad 2. et ad 4.

11. Christus voluit nasci in Bethlehem, in diversorio, propter humilitatem; non autem in Hierusalem, nec Romæ, nec Nazareth, in. q. 35. 7. o. et q. 46. 10 ad 1.

12. Christus voluit nasci de populo Judæorum, quia decebat eum nasci ex populo pollente speciali prærogativa sanctitatis. 1 2; q. 98. 4. c. ad 1. et 5. c. et m. q. 4. 6 ad 3.

13. Christus natus est per genitalia beatæ Virginis, dummodo per hoc perfectioni virtutis nihil subtrahatur, secundum Hieronymum contra Helvidium; et cum dicit Ambrosius, quod Christus aperuit matris suæ vulvam, hoc dicit exponens illud, quod evangelista de lege induxit; quod quidem, ut Beda dicit, consuetæ nativitatis more loquitur, non quod Dominus sacri ventris ostium, quod ingressus sanctificaverat, egressus devirginasse credendus sit; unde illa adaptio non significat reserationem communem claustris pudoris virginis, sed solum exitum proles de utero matris, m. q. 28. 2 ad 1.

14. Nativitas Christi non debuit omnibus manifestari, sicut adventus ejus, nec tantum parentibus, nec omnibus occultari, m. q. 36. 1. 2. o. et q. 39. 8 ad 3.

15. Electi sunt convenienter aliqui de qualibet conditione hominum, quibus ostenderetur primo nativitas Christi, ni. q. 36. 3. o.

16. Christus manifestavit nativitatem suam primo per alias creaturas, secundo autem per seipsuni. ih. q. 36. 4. o,

17. Nativitas Christi ostensa fuit per signa convenientia, s. per angelos, per stellam et, per inspirationem, m. q. 36. 5. o.

18. Nativitas Christi fuit ostensa convenienti ordine, s. primo pastoribus, secundo magis, tertio Simeon! et Annæ. m. q. 36. 3. 6. o.

19. Quando Christus natus est, oleum fluxit in Romæ, et in Hispania apparuerunt tres soles paulatim uniti, m. q. 36. j ad 3.

20. Ostensa nativitate Christi, Herodes turbatur ad dignitatem Christi, in figuram judiciarum potestatis ejus, et in figuram dejectionis diaboli; sed Judæi turbantur, quia iniqui erant, et adulantes. ni. q. 36. 2 ad 3.

NATURA - 1. dicitur a nascendo, i. q. 29. 1 ad 4. et in. q. 2. 1. c.

2. Natura non est serva, nec est domina, sed persona est serva vel domina, ratione naturæ. in. q. 20. 1 ad 2. et 2. o.

3. Tota natura comparatur Deo, ut instrumentum agenti principali. 1 2. q. 1.2. c. et q. 6. 1 ad 3.

4. Omne perpetuum est per se intentum a natura, et nihil aliud. l. q. 98. 1. c.

5. Unum respondet semper naturæ, sicut natura est una, s. vel numero, vel specie, vel genere. 1 2. q. 10. 1 ad 3.

6. Natura sumit principium a perfectis, secundum causam agentem et formalem, non autem secundum causam materialem, sed ab imperfectis. 2 2. q. 1. 7 ad 3. et m. q. 1. 5 ad 2. et 6. c.

7. Natura dicitur dupliciter secundum aliquos, s. natura naturans, i. Deus ordinans naturas omnium, sive auctor naturæ vel qui creavit omnes naturas, et ut instrumentum ejus. 1 2. q. 1. 2. c. et q. 6. 1 ad 3. et q. 26. 1. c. et q. 67. 1. c. principio.

8. Natura dicitur dupliciter, s. quælibet substantia vel accidens, et principium motus intrinsecum. 1 2. q. 10. 1. c.

9. Natura significat quadrupliciter, primo generationem viventium, i. nativitatem; secundo principium intrinsecum cujuscumque motus; tertio materiam et formam, et quarto essentiam cujuscumque rei. i. q. 29. 1 ad 4. et m. q. 2. 1.

10. Supra facultatem naturæ est aliquid tripliciter, s. quantum ad substantiam facti, quantum ad id in quo fit, et quantum ad modum et ordinem faciendi. 1 2. q. 112. 9. o. et m. q. 43. 4 ad 2.

11. Quæ sunt supra naturam, sola fide tenemus. 1. q. 99. 2. c.

12. Visio Dei est supra naturam animæ rationalis, inquantum propria virtute ad eam pervenire non potest; sed est secundum naturam ejus, inquantum est capax ejus: scientia vero increata est ei supra naturam omnibus modis, m. q. 9. 2 ad 3.

13. Nulla natura potest supra se, i. in actum excedentem proportionem virtutis suæ, sed potest in objectum supra se. i. q. 11. 1 ad 5. fi. et q. 84. 1 ad 2. fi. et 2 2. q. 109. 3 ad 2.

14. Ad perfectionem naturæ inferioris concurrunt duo, s. aliquid secundum motum proprium, et aliud superanturali perfectione secundum motum naturæ superioris. 2 2. q. 2. 3. c.

15. Perfectio naturalis creaturæ non solum consistit in eo quod ei competit secundum suam naturam, sed in eo etiam quod ei attribuitur, ex quadam supematurall perfectione divinæ bonitatis. 2 2. q. 2. 3. c.

16. In omnibus asserendis sequi debemus natura-

turam, præter tradita auctoritate divina, quæ sunt supra naturam, i. q. 99. 1. c. et q. 101. 1. c.

17. Contra naturam sumitur dupliciter, s. ubi opponitur ei, quod est secundum naturam, i. conveniens naturæ, et ut opponitur ei, quod est esse a natura; primo modo potest assuefieri, non autem secundo modo. 1 2. q. 71. 2 ad 2.

18. Deus non facit contra naturam, m. q. 44. 2 ad 1.

19. Ea quæ Deus facit præter solitum cursum naturæ, non sunt contra naturam. 2 2. q. 104. 4 ad 2. et m. q. 44. 2 ad 1.

20. Si potestas major intantum invalescat, quod mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam, jam non erit aliqua repugnantia, vel violentia, sicut quando agens fortius, cornimpendo corpus grave aufert ei inclinationem qua tendit deorsum: et sic ferri sursum non est ei violentum, sed naturale. 1 2. q. 36. 4. c.

21. Sicut Deus non agit contra naturam, sed contra solitum corsum naturæ, sic non agit contra virtutes, nec præcipit contra eas, sed contra solitum modum earum. 2 2. q. 104. 4 ad 2. et q. 154. 2 ad 2.

22. Peccata contra naturam sunt contra Deum; ideo sunt graviora- sacrilegio, quanto ordo naturæ prior est quolibet ordine superaddito. 2 2. q. 154. 12 ad 1. et ad 2.

23. Omne peccatum est contra naturam hominis quoad differentiam ejus, et aliqua etiam ratione generis, ut sodomia, bestialitas et hujusmodi. 1 2. q. 6. 4 ad 3. et q. 71. 2. o. et q. 94. 3 ad 2. et 2 2. q. 34. 5. c. et q. 154. 1. c. et 11. 12. o.

NATURALE - 1. est quod convenit rei secundum substantiam ejus, id est, quod per se inest ei. 1 2. q. 10. 1. c.

2. Naturale duplex, scilicet quod est a natura ut a principio activo, vel quia in natura est inclinatio ad recipiendum illud ab extrinseco. 1 2. q. 6. 1 ad 2.

3. Naturale duplex, s. causatum ex principiis essentialibus rei, et quod habetur a nativitate, m. q. 2. 12. o. et q. 34. 3 ad 2.

4. Naturale duplex, s. quod convenit naturæ generis, vel naturæ speciei ratione differentiæ. 1 2. q. 94. 2. c. et 3 ad 2.

5. Naturale duplex, s. secundum naturam speciei et secundum naturam individui; et utrumque est duplex, s. vel totum a natura, vel partim a natura et partim ab extrinseco. 1 2. q. 51. 1. c. et q. 63. 1. c.

6. Naturale duplex, s. consequens formam, et consequens materiam; primum semper inest actu, non autem secundum, sicut quæ pertinent ad motum. 1 2. q. 10. 1 ad 2.

7. Naturale duplex, s. vel ad quod natura inclinatur mediante cognitione, vel sine ea, sed ut causatum ex necessitate naturæ. 1 2. q. 41.3. o.

8. Naturale homini duplex, s. secundum rationem, et condivisum rationi, s. secundum sensum vel secundum corpus. 1 2. q. 31. 7. o.

9. Naturale duplex, scilicet causatum ex principiis naturæ et quasi propagatum cum natura; et sic originalis justitia et peccatum originale dicuntur naturalia, non autem primo modo. i. q. 100. 1. c. ad 3. et 1 2. q. 81. 2. c.

10. Omne quod fit ab agente, cui naturaliter subditur patiens, est naturale, licet non sit secundum propriam naturam patientis. 1. q. 105. 6 ad 1. et 1 2. q. 94. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. 3. c. et m. q. 44. 2 ad 1.

11. In naturalibus et moralibus non quæritur quid semper fiat, sed quid fiat ut in pluribus. 1 2. q. 84. 1 ad 3. et q. 96. 1 ad 3. et 6. c. et ad 3. et

Nazareth	X Ui	—	Neutrum	INDEX III	Nomen
q. 102. 6 ad 5. et 2 2, q. 88. 9. 10. c. et q. 120. 1. c. et q. 147. 4. c. et q. 152. 2 ad 3. et q. 154. 2. c. fi. et q. 160. 5. c.	quasi impedita ab alio. 2 2. q. 53. 2, c. fi. ct q.54 2 ad 3.			NIHIL - 1. fit ex nihilo naturaliter, l. per l motum, sed a Deo fit aliquid ex nihilo per creationem. l. q. 54. 2 ad 1.	significat aliquod donum gratuitum collatum e l. IH. q. 37. 2. c.
12. Naturale inest semper in solo habente naturam immutabilem. 2 2. q. 57. 2 ad 1.	4. Negligentia eſt generale peccatum. 2 2. q. 54. 1. o.			2. Majoris virtutis est facere aliquid ex nihilo, quam facere ex contrario, i. q. 45. 5 ad 2,	11. Nomen non sequitur modum essendi qui est in rebus, sed ut res est in cognitione nostra, i. q. 13. 9 ad 2. et q. 45. 2 ad 2.
NAZARETH interpretatur flos: ideo Christus voluit ibi conversari, non autem nasci: quia voluit florere per virtuosam conversationem, non autem per originem camis, ni. q. 35. 7 ad 2.	5. Negligentia est peccatum mortale dupliciter tantum, scilicet vel quando prætēnplittitur actus seu circumstantia necessaria ad salutem, vel ex contemptu. 2 2. q. 54. 3. o.			3. Beatus Nicolaus aurum furtim in domo projiciens, vitare voluit humanum favorem, et verecundiam illius qui beneficium accepit, ut esset majus beneficium. 2 2. q. 107. 3 ad 4.	12. Sapientis est non curare de nominibus, i. q. 54. 4 ad 2. fi.
NECESSITAS - 1. duplex, s. absoluta et conditionata: et hæc dupliciter, s. ex agente, et ex fine: et hæc dupliciter, s. vel simpliciter, vel quoad bene esse. 1. q. 19. 3. o. et 8 ad 1. et q. 41. 2 ad 5. et q. 82. 1. c. et 2 2. q. 58. 3 ad 2. et q. 83. 13. c. et q. 88. 2. c. et 6 ad 1. et q. 141. 6 ad 2. et q. 186. 5 ad 5. et q. 189. 2 ad 2. et ni. q. 1. 2. c. et q. 14. 2. c. et q. 46. 1. c. et q. 65. 4. c. et q. 84. 5. c.	6. Negligentia trahitur ad aliud genus peccati manifestius quando prætermittitur aliquid necessarium ad salutem. 2 2. q. 54. 3 ad 3.			NINIVITÆ speciali modo egerunt poenitentiam quibus aliquid fuit adjunctum fidei, quam conceperant ex prædicatione Jonæ. m. q. 84. 7 ad 1.	13. in iis quæ apud nos sunt numquam nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicitur, nisi propter pluralitatem suppositorum, rn. q. 3.
2. Necessitas ex fine duplex, s. necessitas absoluta, i. sine qua non potest aliquis vivere, et necessitas conditionata, i. quoad decentem statum. 2 2. q. 32. 5. 6. c.	7. Amor minor, per defectum fervoris charitatis, causât negligentiam venialem: per defectum vero essentialis charitatis causât negligentiam mortalem. 2 2. q. 54. 3. c. ad L			NITOR - 1. animæ duplex, scilicet ex refulgentia luminis naturalis rationis, et ex refulgentia Dei. 1 2. q. 86. 1. c.	14. Nomen significat substantiam, id est, id cui nomen imponitur; et significat qualitatem, id est id a quo nomen imponitur, u q. 13, 1 ad 3.
3. Necessitas duplex, scilicet coactionis et obedientiæ: prima tollit rationem laudis et meriti; non autem secunda. 2 2. q. 58. 3 ad 2. et 81. 6 ad 3. et q. 186. 5 ad 5.	8. Negligentia directe opponitur sollicitudini: ideo pertinet ad imprudentiam: sed opponitur timon, inquantum timor excitat rationem contra negligentiam. 2 2. q. 53. principio et q. 54. 2. o.			2. Nitor animæ duplex, s. habitualis, et actualis; sicut duplex nitor corporis, s. intrinsecus et extrinsecus. 1 2. q. 89. 1. c.	15. Omne nomen significans naturam communem, potest supponere in concreto, pro quolibet ejus suppositio, ni. q. 16. 1. c. fi. et q. 35. 4. c.
4. Aliqua necessaria habent causam. 1, q. 44. 1 ad 2. et q. 50. 5 ad 3. et 1 2. q. 93. 4 ad 4.	9. Propter negligentiam considerandi nocumenta, quæ consequi possent, imputantur homini ad pœnam mala quæ eveniunt præter ejus intentionem, si dabat operam rei illicitæ» 1 2. q. 83. 8. c. et q. 74. 3 ad 2. et 2 2. q. 63. 5 ad 2.			3. Quod acquirit æqualem perfectionem per se, vel per pauciora, nobilius est, non autem si acquirit minorem, i. q. 77. 2. o. et 1 2. q. 5. 5 ad 2.	16. Multiplicitas nominis non attenditur secundum prædicationem, sed secundum significationem ejus. i. q. 13. 10 ad 1.
5. Necessitas quæ provenit ex principio intrinseco, ut omne compositum ex contrariis necessario est corruptibile, est necessitas naturalis et absoluta, i. q. 82. 1. c.	NEGOTIA sæcularia contingit dupliciter aliena tractare, scilicet sæculariter, id est, vel propter favorem hominum, vel propter lucra; et pie, i. in auxilium indigentium et miserorum; secundum est religiosum, non autem primum. 2 2. q. 18. 3 ad 2. et q. 187. 2. o. et q. 188. 2 ad 2. et q. 189. 6 ad 1.			NOCERE. - 1. De ratione pœnæ est quod noceat agenti in seipso, culpæ vero, in actione, r. q. 48. 5 ad 4.	17. Nomen potest dupliciter considerari, scilicet secundum primam ejus impositionem, et secundum extensionem ejus ad alia, ex usu ejus. i. q. 67. 1. c. et 2 2. q. 57. 1 ad 1.
6. Necessarium et contingens consequuntur ens, inquantum hujusmodi, i. q. 22. 4 ad 3.	NEGOTIATIO - 1. dese non est vitiosa, licet habeat turpitudinem: ideo licita est, si sit ad finem honestum vel necessarium, i. quod negotiator lucretur moderate, s. vel ad sustentationem suæ domus, vel pauperum, vel communitatis, non in festo, justo contractu, et non ad caristiam. 2 2. q. 77. 4. o.			2. Prius est quod nocet meliori, quam quod nocet peiori. 1 2. q. 39. 4 ad 3.	18. Rebus ordinatis aliquid inest tripliciter, s. per proprietatem, per excessum et per participationem; et a primo tantum res nominantur proprie. i. q. 108. 5. c.
7. Necessitas coactionis absolutæ causai omnino involuntarium, et omnino excludit culpam; non autem necessitas conditionata vel mista, id est metus. 1 2. q. 6. 4. c. et 5. o. et 6 ad 1.	2. Commutatio naturalis est licita clericis, non autem negotiatio; quia fit ad lucrum terrenum, cuius debent esse contemptores, et est cum frequentia vitiorum; et nimis retrahit animum a spiritualibus ad curas sæculares. 2 2. q. 40. 2. c. et q. 77. 4 ad 3. et q. 182. 2. o.			3. Naturalis inclinatio inest homini ad repellendum nociva dupliciter, s. defendendo se, ne inferantur injuriæ, et ulciscendo illatas. 2 2. q. 108. 2. c.	19. Hoc nomen Deus dicitur ab <i>æthin</i> , id est ardere, vel a <i>theaste</i> , id est considerare, seu videre, vel a <i>thei</i> , id est currere vel fovere, i. q. 13. 8. a. 1.
8. Quilibet in extrema necessitate vel sua vel alterius potest sine peccato auferre per vim, vel occulte, a quocumque, quia tunc omnia sunt communia. 2 2. q. 31. 3 ad 3. et q. 32. 7 ad 3. et q. 62. 5 ad 4. et q. 66. 6 ad 1. et 7. o. et q. 110. 3 ad 4.	3. Non omnis vendens carius quam emit, est negotiator, sed tantum si ad hoc emat, ut carius vendat. 2 2. q. 77. 4. c. ad 3. et q. 87. 2 ad 1.			4. Divina providentia protexit hominem in primo statu ab omni nocivo, i. q. 97. 2 ad 4.	20. Hoc nomen Deus dicitur analogice de Deo vero, de Deo falso, et de Deo per participationem; non autem univoce, nec æquivoce. 1. q. 13. 9. 10. o.
9. Necessitas non subditur legi. 1 2. q. 96. 6. c. et 2 2. q. 147. 3 ad 2. et 4. c. et ni. q. 80. 8. c. fi.	NEMESIS - 1. non potest esse de bonis honestis, sed de bonis temporalibus, et prohibetur a Deo, quia temporalia sunt quasi nihil respectu ætemorum, licet, secundum Aristotelem, nemesis sit laudabilis. 2 2. q. 36. c. fi.			5. Non fuerunt aliqua nociva homini a principio, sicut sunt nunc per peccatum; quæ tamen ei prosunt ad humilitatem et ad contemplationem. i. q. 69..2 ad 2. et q. 72. ad 6. et 2 2. q. 165.	21. Hoc nomen Deus non est nomen proprium, sed est nomen appellativum, i. q. 13, 9 ad 2. et m. q. 35» 4 ad 3.
10. In subventione necessariorum plus tenetur homo filio quam parenti; sed in honore, reverentia, obedientia et voluntate, est e converso; quia honor filii magis dependet ex honore patris quam e converso. 2 2. q. 32. 3 ad 4.	2. Nemesis et misericordia contrariantur secundum aestimationem, quia secunda dolet, æstimans aliquem indigna pati, sed prima gaudet, æstimans aliquem digna pati, dolens indignis bene accidere, et utrumque est laudabile. 2 2. q. 30. 3 ad 2. et ad 4. et q. 36. 2. c.			"NOLo significat actum voluntatis affirmatum, sed ipsum volitum negatum; ideo non est contradictorium de volo, sed est ejus contrarium. 1 2. q. 6. 3 ad 2.	22. Hoc nomen Deus est nomen operationis, quantum ad id a quo imponitur ad significandum; imponitur enim ab universali providentia rerum, sed tamen significat naturam Dei. i. q. 13. 8. o
11. In extrema autem necessitate magis licet deserere filios quam parentes, quos nullo modo deserere licet, propter beneficia. 2 2. q. 31. 3 ad 4.	NEOMENIA celebratur quolibet mense, in novitate lunæ, ad commemorandum opus gubernationis Dei; non autem in plenilunio, propter idololatriam, et figurabat illuminationem ecclesiæ per Christum. 1 2. q. 102. 4 ad 10.			NOMEN - 1. imponitur ab eo per quod res cognoscitur, s. a proprietate, vel ab operatione, si humanitus imponatur, i. q. 13. 2 ad 2. et 8. c. et q. 28. 2. c. et q. 33. 1 ad 3. et in. q. 57. 2. c.	23. Hoc nomen Deus significat naturam divinam, ut in habente, i. q. 13. 9 ad 2.
NEGATIO - 1. Causa negationis duplex, s. negatio causæ, et positio contrarii. 1 2. q. 75. 1. c.	NEOMENIA celebratur quolibet mense, in novitate lunæ, ad commemorandum opus gubernationis Dei; non autem in plenilunio, propter idololatriam, et figurabat illuminationem ecclesiæ per Christum. 1 2. q. 102. 4 ad 10.			2. Unumquodque nominamus, sicut et cognoscimus. i. q. 13. principio, et l. c. et q. 18. 2. c. et q. 32. 2. c. et 1 2. q. 7. 1. c.	24. Et habet aliquid universalis, scilicet prædicari essentialiter de pluribus suppositis, et aliquid singularis, scilicet non multiplicari in eis. 1. q. 13. 9. o. et q. 39. 4 ad 1.
2. Negatio non est proprie in specie, sed reducitur ad speciem suæ affirmativæ. L q. 33. 4 ad 3. et 1 2. q. 71. 6 ad 1. et q. 72. 6 ad 3. et 2 2. q. 79. 3 ad L	NESCIRE - 1. dicitur dupliciter, s. metaphorice, id est reprobare, et proprie, i. carere notitia; primum convenit Deo respectu aliquorum, non autem secundum. 2 2. q. 188. 5 ad 1.			3. Quælibet res nomen habet a suo complemento. in. q. 60. 2 ad 3.	25. Hoc nomen Deus, secundum rei veritatem, est incommunicabile, i. q. 13. 9. c. ad 2.
3. Omnis negatio de aliqua re fundatur super aliquid existens in ea. 1 2. q. 72. 6. c.	2. Nescire. illa quæ quis potest et tenetur scire vitiosum est. i. q. 12. 4 ad 2. et 1 2. q. 76. 2 ad 5. et 4 ad 3. et q. 94. 4. c. ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 16. 2 ad 3.			4. Quando in aliquo invenitur perfecta ratio alicujus nominis, nullo modo prædicatur illud nomen de eo, cum determinatione diminvente. Hl. q. 23. 4. c. et q. 32. 3. c. ad 2.	26. Et per se supponit pro natura communi; sed ex adjuncto supponit pro persona, homo autem e converso. 1. q. 39. 4 ad 3. et 6 ad 1.
NEGATIVE dicitur quando res non habet aliquid quod est in alio, nec debet habere; privative vero, quando caret eo quod debet habere, i. q. 12. 4 ad 2.	NEUTRUM genus est informe et indeterminatum; ideo prædicatur de re perfecta et imperfecta, de re subsistente et non subsistente, i. q. 31. 2 ad 4.			5. In rebus per se notis nobis, idem est id a quo nomen imponitur, et id ad quod nomen imponitur. i. q. 13. 8. c.	27. Hoc nomen Deus potest supponere pro omnibus et singulis personis divinis, i. q. 39. 4. o. et m. q. 16. 1. c. fi. et q. 35. 4. c. ad 3.
NEGLIGENS - 1. secundum Isidorum dicitur, quasi nec eligens. 2 2. q. 54. 2. c.				6. Ratio nominis magis et principalius se tenet ex parte ejus, ad quod nomen imponitur, quam ex parte ejus, a quo nomen imponitur. 2 2. q. 92. 1 ad 2.	28. Nomina Dei non exprimunt essentiam Dei secundum quod est; sicut hoc nomen homo exprimit essentiam hominis, i. q. 13. 1. c. et 8 ad 1.
2. Negligentia pertinet ad actum interiorem, ideo oritur ex accidia, sed pigritia et torpor pertinent ad executionem, s. prima tardando, et secunda remittendo. 2 2. q. 54. 2 ad 1.				7. Nomen potest dupliciter considerari, s. secundum primam ejus impositionem, s. secundum extensionem ejus ad alia ex usu ejus. i. q. 67. l. c. et 2 2. q. 57. 1 ad 1.	29. Deus est nominabitur a nobis ex creaturis, et imperfecte, non autem secundum quod in se est et perfecte, i. q. 13. 1. o. et q. 28. 2 ad 2. et ad 3.
3. Negligentia deficit ab actu præcipiendi, per defectum promptæ voluntatis; inconstantia vero				8. Nomina singularium hominum semper imponuntur ab aliqua proprietate ipsorum, m. q. 37. 2. c.	30. Nomina Dei imponuntur a processibus divinis ad creaturas, non autem ad significandum eos. 1. q. 13. 2 ad 2.

Nominales

33. Nomina quæ significant perfectionem absolute sunt communia Deo et creaturis; quæ autem dicunt modum participandi, sunt propria creaturis; quæ vero dicunt modum supereminentiæ, sunt propria Deo. i. q. 13. 3 ad 1. et 5 ad 3.

34. Nomina dicta de Deo absolute, dicuntur de eo ab ætemo: quæ vero dicuntur per respectum ad creaturas, dicuntur de eo ex tempore. i. q. 13. 5. o. et q. 34. 3 ad 2. et q. 43. 2. o.

35. Nomina quæ dicunt respectum ad creaturas, consequentem actiones immanentes dicuntur de Deo ab ætemo; si autem dicunt respectum consequentem actiones transeuntes, dicuntur de eo ex tempore, i. q. 13. 7 ad 3. et q. 14. 15 ad 1. et q. 34. 3 ad 2.

36. Omnia nomina dicta de Deo metaphorice vel causaliter tantum, pradicantur per prius de creaturis quam de Deo. i. q. 13. 6. o. et q. 33. 3. c.

37. Simplex et unica scientia Dei potest nominari omnibus nominibus nostra cognitionis, i. q. 14. 1 ad 2.

38. Multa nomina dicta de Deo, non sunt synonyma, quia significant idem, secundum diversas rationes, i. q. 13. 4. o.

39. Nullum nomen dicitur proprie de Deo, quoad modum significandi, sed tantum ratione significati, i. q. 13. 3. o. et 12 ad 1.

40. Nomina quæ significant perfectiones absolute, dicuntur proprie de Deo; quæ autem dicunt modum participandi, dicuntur de Deo metaphorice. i. q. 13. 3 ad 1. et ad 3.

41. Omnis imperfectio debet excludi a nominibus» secundum quod dicuntur de Deo. i. q. 14. 1 ad 1. et ad 2. et 1 2. q. 14. 1 ad 2.

42. Nomina passionum, quæ important imperfectiorem in suo formali, ut ira, tristitia, desiderium, et huiusmodi, non dicuntur de Deo, nisi metaphorice; alia vero dicuntur proprie, tamen sine passione, ut gaudium, et amor, et huiusmodi. i. q. 19. 11. c. et q. 20. 1 ad 1. et ad 2.

43. Quanto aliquod nomen est communius, tanto convenientius assumitur in divinis, i: q. 13. 11. c. et q. 33. 1 ad 1.

44. Nomina negativa verius dicuntur de Deo quam affirmativa. i. q. 13. 12 ad 1.

45. Nominibus Dei debetur reverentia, ratione rei significatæ, quæ est una, non autem ratione vocum, quæ sunt multa; ideo Deus dicitur in singulari. 2 2. q. 122. 3 ad 5.

NOMINALES antiqui reprobantur, i. q. 14. 15 ad 3.

NON - I. ens non est cognoscibile, nisi secundum quod fit per intellectum cognoscibile, i. ens rationis. i. q. 16. 3 ad 2.

2. Ea quæ in seipsis non sunt, apud Deum existunt, inquantum sunt præcognita et præordinata ab eo. 1 2. q. 91. 1 ad 1.

3. Non ens non habet causam, nisi causam per accidens. i. q. 104. 3 ad 1.

4. Non ens potest esse causa per accidens, non autem causa per se. 1 2. q. 76. 1 ad 1.

NON velle sumitur dupliciter, s. vel in vi unius dictionis, vel in vi orationis: primum est Infinitivum verbi nolo, non autem secundum; et primum causai involuntarium, non autem secundum. 1 2. q. 6. 3 ad 2.

NOTIO - 1. est propria ratio cognoscendi personam divinam. i. q. 32. 2 ad 2. et 3. c.

2. Notiones, seu relationes, et proprietates personales in abstracto, necessario, sunt ponendæ in divinis, contra Præpositivum. i. q. 32. 2. o. et q. 40. 1. c.

3. Notiones In divinis non significantur ut res,

INDEX III

sed ut rationes, licet sint ibi realiter. i. q. 32.2 ad 2. et 3 ad 2/ et ud 3.

4. Eadem notio diversis nominibus significatur, secundum diversas rationes ejus. i. q. 34. 2 ad 3.

5. Ad notionem requiruntur tria, s. origo, dignitas et specificatio, i. q. 32. 3 ad 4. et ad 5.

6. Notiones in divinis sunt tantum quiriue, s. innascibilitas, paternitas, filiatio, communis spiratio» et processio; et omnes notiones sunt rehtiones, præter primam; ct omnes sunt proprietates, præter penultimam, sed tantum tres sunt personales, id est constituentes personas, s. secunda et tertia et quinta, i. q. 30. 2 ad 1, et q. 32. 3. o.

7. Deus non dicitur quinus propter quinque notiones, sicut dicitur trinus propter tres personas. et unus propter unam essentiam, i. q. 12. 3 ad 2.

8. Plures notiones patris non distinguuntur realiter ab invicem, quia non opponuntur relative; nec tamen una prædicatur de alia. i. q. 32. 3 ad 3.

9. Filius et Spiritus sanctus non conveniunt in eadem notione, quia non conveniunt in aliquo speciali, sicut Pater et Filius, i. q. 32. 3 ad 5. et q. 35. 2. c.

10. Nulla notio sumitur ex hoc, quod nulla persona est a Spiritu sancto, quia hoc non est dignitatis, sicut quod Pater a nullo sit. i. q. 32. 3 ad 4.

11. Nulla notio sumitur a remotione processionis, sicut sumitur innascibilitas a remotione nativitatis, i. q. 33. 4 ad 5.

NOTITIA. - Omnis notitia est bona. i. q. 22.3 ad 3. et 2 2. q. 167. 1. o.

NOTORIA. - Ars notoria est illicita, quia fit per dæmones, et est inefficax ad scientiam acquirendam, quia nullus unquam per dæmones scientiam acquisivit, quia ad dæmones non pertinet illuminare intellectum, i. q. 64. 1 ad 5. et 2 2. q. 96. 1. 0.

NOTORIUM - triplex, s. per sententiam convicti, per confessionem in iure factam, et per evidentiam facti, m. q. 82. 9 ad 3.

NOTUM - 1. per se est cujus pradicatum est de ratione subjecti; et hoc dupliciter, scilicet simpliciter et quoad nos. L q. 2. 1. o. et q. 17.3 ad 2. et q. 85. 6. c. et q. 87. 1 ad 1. et 1 2. q. 94. 2. o.

2. Per se notum dicitur dupliciter, s. per nihil aliud notum, ut prima principia, vel notum non per accidens, i. q. 87. 1 ad 1.

3. Universale est notius minus universali, quoad simplicem apprehensionem, sed est e converso, quoad investigationem universalium proprietatum, et causarum, i. q. 85. 3. o.

4. Singulare est prius, et est notius universali, quoad nos; et universalius est notius minus universali. i. q. 85. 3. o.

5. Veritatem esse in communi est per se notum, etiam quoad nos, non autem veritatem primam. i. q. 2. 1 ad 3.

NOVITIUS. - Facilius dispensandum est cum novitiis et imperfectis, in jejuniis, quam cum antiquioribus et perfectis. 2 2. q. 147. 4 ad 5. et q. 189. 1 ad 4.

NUGÆ in ore sacerdotum sunt blasphemiæ et sacrilegium materialiter, non autem formaliter, ex eo tantum quod sacerdotes sunt personæ sacra. 2 2. q. 99. 3 ad 3.

NUMERUS - 1. duplex, s. specie quantitatis, et numerus transcendens, i. q. 30. 3. o.

2. Numerus denarius est signum perfectionis, inquantum est quodammodo terminus omnium numerorum. 2 2. q. 87. 1. c. et m. q. 31. 8. c.

Numerus

Nuptiæ

3. Numerus absolutus est In Intellectu tantum. i. q. 30. 1 ad 4. et 2 ad 5.

4. Numerus pluralis frequenter ponitur pro numero singulari in Scriptura sacra. 1 2. q. 82. 2 ad 1. et m. q. 46. 11 ad 3.

5. Termini numerales, transcendentur sumpti, sunt in divinis, et significant ea de quibus dicuntur, addendo indivisionem tantum; sed ut pertinent ad genus quantitatis, non dicuntur in divinis, nisi metaphorice, i. q. 30. 3. o.

6. Termini numerales in divinis sunt in plus quam essentia, vel relatio, vel motio, et significant utrumque, si addantur cis. 1. q. 30. 3 ad 1.

7. Numerus numeratus in creaturis dicit totum et partes, non autem in divinis, sed numerus absolutus etiam In divinis dicit totum et partes «eundum rationem tantum, i. q. 30. 1 ad 4.

8. Numerus absolutus mensuratur etiam in divinis secundum rationem; non autem numerus numeratus, nisi in creaturis, i. q. 30. 2 ad 5.

NUPTIÆ. - Dare aliquid pro matrimonio, ut est in officium, est licitum, non autem ut est sacramentum, vel pro benedictione nuptiarum, sed esset simonia. 2 2. q. 110. 2 ad 6.

NUTRIRE - 1. non convenit formæ, nec materiæ, quia omne nutriens convertitur in nutrimentum, et manet, m. q. 77. 6. c.

2. Nullum sensibile nutrit, præter tangibile, sed sapor est signum alimenti convenientis, et delectamentum ejus. 2 2. q. 141. 5. o.

NUTUS dicuntur signa ad visum, sicut locutio ab auditu. i. q. 117. 1. o.

NYCTICORAX est acuti visus in nocte, i. significat eos qui sunt astuti in temporalibus, et hebetis visus, in die i. in spiritualibus. 1 2. q. 102. 6 ad 1.

O

OBEDIENTIA - 1. non est virtus theologica, sed est virtus moralis. 2 2. q. 104. 2 ad 2.

2. Obedientia est medium duorum vitiorum, s. inter superfluum et diminutum; sed superfluum ejus non est secundum quantum, sed secundum alias circumstantias, s. vel cui non debet obedire, vel in quibus non debet. 2 2. q. 104. 2 ad 2.

3. Obedientia est pars iustitiæ specialis, sed improprie. 2 2. q. 4. 7 ad 3. et q. 104. 2 ad 2.

4. Proprium objectum obedientiæ est præceptum tacitum vel expressum, id est, voluntas superioris, quocumque modo innotescat. 2 2. q. 2. 5 ad 3. et q. 104. 2. c. ad 2 et ad 3. et 3 ad 1.

5. Obedientia importat necessitatem respectu ejus quod præcipitur; et voluntatem respectu impletionis præcepti. m. q. 47. 2 ad 2.

o. Obedientia est in voluntate subjective. 2 2. q. 2. 5 ad 3.

7. Obedientia dicitur dupliciter, s. large, i. omnis exeeutio cujuscumque, quod potest esse sub præcepto quacumque intentione, et proprie, i. intendens specialem rationem objecti, s. præcepti: primo modo est virtus generalis, secundo autem modo est virtus specialis. 2 2. q. 4. 7 ad 3. etq. 104. 2. o. et 3 ad 1.

8. Obedientia triplex, s. indiscreta, quæ etiam in illicitis obedit; imperfecta sed sufficiens ad salutem, quæ s. obedit in iis ad quæ obligatur, et perfecta, quæ s. obedit in omnibus licitis; ad secundam tenetur quilibet, seU ad primam et tertiam nullus tenetur. 2 2. q. 104. 5 ad 3.

9. Omnis obedientia est eadem in specie, sed causatur ex diversis speciebus reverentiæ. 2 2. q. 104. 2 ad 4.

10. Bonum necessarium ad salutem non debet

INDEX III

Obedientia

dimitti propter obedientiam, sed quodlibet aliud. 2 2. q. 104. 3 ad 3.

11. Omnes actus virtutum, ut sunt In praecepto, pertinent ad obedientiam. 2 2. q. 104. 3 ad 2.

12. Obedientia non est prior aliis virtutibus, nec tempore, nec natura. 2 2. q. 104. 3 ad 2.

13. Obedientia est major omni alia virtute, moralis, sed est minor virtutibus theologicis. 2 2. q. 104. 3. o.

14. Obedientia procedit ex reverentia supèriorum, ideo respectu prælati continetur sub observantia; sub pietate vero respectu parentum, sed respectu Dei, pertinet ad devotionem, quæ est principalis actus religionis. 2 2. q. 104. 3 ad 4.

15. Obedientia generalis requiritur ad fidem, sed obedientia specialis sequitur eam. 2 2. q. 4. 7 ad 3. et q. 104. 3 ad 2.

16. Charitas sine obedientia esse non potest. 2 2. q. 104. 3. c. fi.

17. Obedientia est ut mater omnium virtutum, quia causantur et conservantur per actum ejus, charitas vero ut finis. 2 2. q. 104. 2 ad 2.

18. Obedientia quanto minus habet de suo, tanto melior est secundum apparentiam, non autem apud Deum. 2 2. q. 104. 2 ad 3.

19. Obedientia præfertur omnibus sacrificiis, in. q. 47. 2. c.

20. Omnis voluntas creatura tenetur obedire præceptis Dei. 2 2. q. 104.4.5. o. et q. 154. 2 ad 2.

21. Quilibet tenetur jure naturali et divino obedire suo superiori, s. homo homini. 2 2. q. 69. 1. c. et q. 88. 10 ad 2. et q. 104. 1. o. et 5. c. princip. et 6 ad 2.

22. Homo non tenetur obedire homini in pertinentibus ad interiorem motum voluntatis, vel ad naturam corporis, sed Deo. 2 2. q; 104. 5. c. ad 2. et 6 ad 1. etq. 122. 4 ad 3. et q. 186. 7 ad 1.

23. Majori potestati magis est obediendum quam minori, quæ totaliter subest ei, vel in quibus subest ei. 2 2. q. 104. 5. c. et q. 105. 2. c.

24. Subditus non tenetur in omnibus obedire suo superiori dupliciter, s. propter præceptum majoris potestatis, vel in quibus non subditur ei. 2 2. q. 69. 3 ad 1. etq. 104. 5. o. et q. 186. 2. c.

25. Sæculares tenentur obedire prælatis suis spiritualibus, in iis tantum quæ promiserunt in baptismo. 2 2. q. 186. 5 ad 1.

26. Subditus non tenetur obedire pralato suo spirituali, præcipienti sibi, quod revelet culpam fratris sui omnino occultam, sed peccaret utrique. 2 2. q. 33. 7 ad 5. et q. 70. 1. c. ad 2.

27. Religiosi tenentur obedire suis prælatis in iis tantum, quæ in regula continentur directe, i. expresse, vel indirecte, i. implicite, ut mutua obsequia, et pœnæ, et huiusmodi. 2 2. q. 104. 5 ad 3. et q. 186. 5 ad 4.

28. Eremitæ et prælati religionum tenentur obedire episcopis in omnibus sicut et alii, et specialiter in iis quæ sunt religionis; nisi sint exempti, qui tamen exempti tenentur obedire summo pontifici. 2 2. q. 67. 1 ad 3. et q. 186. 5 ad 3.

29. Christiani tenentur obedire principibus sæcularibus, si habent justum dominium, si licita pricipiant, et de sæcularibus, aliter autem non. 2 2. q. 104. 6. o.

30. Miles tenetur obedire duci in rebus bellicis tantum; et servus domino suo in servilibus; et filius patri in rebus domesticis et disciplina, et quilibet superiori suo, secundum rationem superioritatis. 2 2. q. 104. 5. o.

31. Miles debet magis obedire duci in rebus bellicis, et civis rectori in civilibus, quam patri; sed in rebus domesticis est e converso. 2 2. q. 26. 8 ad 3.

OBJECTUM - 1. non est materia ex qua, sed est materia circa quam, et objectum habet rationem formæ, inquantum dat speciem. 1 2. q. 18. 2 ad 2. et q. 73. 3 ad 1.

2. Proprium objectum potentiæ vel habitus est illud sub cuius ratione formali omnia referuntur ad potentiam vel habitum, i. q. 1. 7. c. principio et 1 2. q. 1. 3. c.

3. Objectum potentiæ vel habitus duplex, s. materiale et formale, i. q. 1. 3. c. et 2 2. q. 1. 1. c.

4. Diversitas formalis objecti diversiheat potentias vel habitus, non autem diversitas materialis. i. q. 1. 3. c. et q. 59. 2 ad 2. et ad 3. et 4. c. q. 77. 3. c. et 1 2. q. 54. 2 ad 1. et q. 57. 2 ad 2. 2. q. 59. 2. c. ad 1.

5. Diversitas objecti duplex, scilicet secundum naturam ejus, et secundum virtutem agendi; prima causât materialem diversitatem passionum, secunda vero causai diversitatem formalem et specificam. 1 2. q. 23. 4. c. et q. 30. 2. c.

6. Ratio objecti diversa, secundum universale et particulare, vel secundum totum et partem, facit unam artem, vel unam virtutem esse principalem réSpectu alterius. 2 2. q. 50. 3. c.

7. Objecta diversorum generum æqualiter semper sunt diversarum potentiarum, non autem si sint diversorum generum inæqualiter. 1 2. q. 8. 2 ad 1.

8. Potentia superior respicit universaliorem rationem objecti quam potentia inferior, i. q. 1. 3 ad 2. et q. 59. 4. c. et q. 77. 3 ad 4. et q. 78. L c.

9. Habitus morales et eorum actus nominantur et specificantur ex objecto et fine proprio. 1 2. q. 12. 2. c. et q. 21. 1 ad 2. et 2 2. q. 19. 3. 4. 5. c. et q. 47.

5. 1 L c. et q. 50. 2. 3. c. et q. 59. 2. c. ad 1. et q. 81. 3. c. et q. 174. 1. c.

10. Quando ratio objecti et objectum materiale sub uno actu referuntur ad potentiam et habitum, tunc non distinguuntur potentiæ vel habitus utriusque. 1 2. q. 57. 2 ad 2.

11. Non semper objectum actionis humanæ est objectum potentiæ activæ, sed potentiæ passivæ aliquando; nec semper objectum potentiæ activæ est effectus ejus; sed quandoque est materia ejus circa quam. 1 2. q. 18. 2. ad 3.

OBLATIO - 1. est omne quod exhibetur in cultu Dei; sacrificium vero est, si inde fiat aliquod sacrum consumendum. 2 2. q. 85. 3 ad 3. et q. 86. I.c.

2. Data pauperibus non dicuntur sacrificia, nisi improprie, inquantum dantur propter Deum; nec dicuntur oblationes. 2 2. q. 86. 2 ad 1.

3. Ad oblationes aliquis tenetur quadrupliciter, s. ex conventionem præcedenti, deputatione, indigentia ministrorum, et consuetudine, non autem ex præcepto legis. 2 2. q. 86. 1. o.

4. Oblatio debita tertio et quarto modo est voluntaria, quoad quantitatem, et speciem rei, et non ex necessitate præcepti. 2 2. q. 86. 1. c.

5. Oblatio animalis cæci et claudi reddebatur illicita tripliciter, s. ratione Dei, contemptus, et voti. 1 2. q. 102. 3 ad 7. et 2 2. q. 86. 3 ad 3.

6. Oblatio in nova lege potest fieri de qualibet re, præterquam de injuste acquisitis; non autem in veteri lege, propter significationem. 2 2. q. 86. 3. o.

7. Oblatio de mercede prostibuli prohibetur in lege veteri propter immunditiam; in nova vero lege propter scandalum. 1 2. q. 102. 3 ad 7. et 2 2. q. 32. 7 ad 2. et q. 86. 3 ad 1.

8. Non dantes oblationes debitas possunt puniri per subtractionem sacramentorum; non tamen a sacerdote cui debentur, ne sacerdotes

videantur per sacramentorum exhibitionem aliquid exigere, sed puniri possunt per superiorem aliquem. 2 2. q. 86. 1 ad 3.

9. Oblationes ad solos sacerdotes pertinent, vel pro se, vel pro pauperibus, vel pro cultu divino. 2 2. q. 86. 2. o.

10. Religiosi possunt recipere oblationes tripliciter, s. ut pauperes, ut ministri, et ut curati, si parochiæ sint eorum. 2 2. q. 86. 2 ad 2.

11. Oblationes non consecratæ possunt cedere in usum laicorum, per dispensationem sacerdotum, sed oblationes consecratæ non. 2 2. q. 86. 2 ad 3.

12. Oblatio parva, cum humili mente et pura dilectione, purgat peccata venialia et mortalia. 2 2. q. 50. 3 ad 2.

13. Oblatio Melchisedech figurabat sacrificium nostrum quoad materiam, sed quoad passionem Christi figurabat agnus et alia sacramenta veteris legis. III. q. 61. 3 ad 3.

OBLIGARI - 1. potest unus pro alio in iis tantum ad quæ omnes tenentur, m. q. 71.1 ad 3.

2. Præceptum non obligat, antequam sit divulgatum. 1 2. q. 90. 4 ad 2. et ad 3.

3. Obligatio fit homini verbo exteriori; Deo autem, verbo interiori. 2 2. q. 88. 1. c.

4. Homo maxime Deo obligatur ad fidelitatem, ratione dominii et beneficiorum. 2 2. q. 88. 3. c. ad 1.

5. Ex qualibet promissione fit obligatio juris naturalis secundum honestatem, non autem juris civilis. 2 2. q. 88. 3 ad 1.

6. In fine primi septennii homo incipit esse aptus ad promittendum aliquid in futurum; et præcipue ad quæ ratio naturalis inclinatur, non autem ad obligandum se perpetuo. 2 2. q. 10. 2. o.

7. In fine secundi septennii homo potest se obligare de pertinentibus ad propriam personam, s. vel ad religionem, vel ad conjugium; sed post tertium septennium etiam de aliis. 2 2. q. 88.8 ad 1. et q. 104. 5. c. fi.

OBSCURITAS intellectus triplex, s. ex esse ex nihilo, ex discursu, et ex peccato; prima est in omni intellectu creato; secunda est tantum in homine etiam in statu innocentiae; tertia est tantum in homine post peccatum, i. q. 94. 1 ad 3. et 2 2. q. 5. 1 ad 2.

OBSERVANTIA - 1. est sub pietate, sicut pietas est sub religione; et est virtus specialis, per quam honorantur personae in dignitate constitutæ. 2 2. q. 80. c. et q. 102. o. et q. 103. 3. c.

2. Observantia directe respicit personam excellentem; ideo secundum diversas rationes excellentiæ diversas species habet. 2 2. q. 104. 2 ad 4.

3. Exhibere honorem personis in dignitate constitutis contingit dupliciter, s. ratione personæ, vel respectu boni communis; primum pertinet ad observantiam, secundum vero ad pietatem; ideo pietas est dignior observantia. 2 2. q. 102. 3. o.

OBSTETRIX - 1. non fuit in nativitate Christi, sed mater ejus omnia per se fecit, m. q. 35.6 ad 3.

2. Obstetrices Hebraeorum fuerunt remunerata a Deo, propter pium affectum earum; non autem propter mendacium, licet fuerit mendacium officiosum. 1 2. q. 114. 10. 2. et 2 2. q. 110. 3 ad 2. et 4 ad 3.

OBSTINATA. - Peccare mente obstinata aggravat peccatum, et dicitur peccatum in Spiritum sanctum, cujus triplex est causa, s. longa consuetudo peccandi, incredulitas de Justitia Dei, et seductio inimici. 2 2. q. 88. 6. c. fi.

OCCASIO. - Non debet dari occasio agendi injuste. 2 2. q. 78. 4. o. et q. 124. 1 ad 3.

OCCIDERE - 1. animalia bruta non est peccatum, nisi hoc fiat in damnum proximi, quia animalia bruta sunt, vivunt, et conservantur propter hominem. 2 2. q. 64. 1. o. et 2. c. ad 3. et 3 ad 2.

2. Bruta occidi mandatur a Deo in damnum dominorum suorum, et ad detestationem peccati, et ad exemplum. 1 2. q. 105. 2 ad 1. et 2 2. q. 108. 1 ad 3.

3. Occisio animalium in sacrificiis erat utilis, non quidem secundum se, sed sextuplici ratione secundum glossam, scilicet ut Deo quis animalia offerret potius quam idolis; ad flagellandum durum inquantum erant ad satisfactionem; ad instruendum insipientem ratione significationis; ad ostensionem delicti et humanæ infirmitatis; ad manifestationem et testimonium gratiæ; et ad futurorum significationem. 1 2. q. 102. 3 ad 5.

4. Nulli licet occidere peccatores, nisi auctoritate principis. 2 2. q. 64. 3. o. et 5 ad 2. et ad 3. et 7. c. et q. 65. 1. c. ad 2.

5. Occidere peccatores ad bonum communitatis est licitum, quando potest fieri sine periculo bonorum. 1 2. q. 100. 8 ad 3. et 2 2. q. 25. 6 ad 2. et q. 64. 2. o. et 3. 6. c. et q. 65. 1. c. et q. 108. 1. 3. o.

6. Mors inflicta per judicem peccatori prodest ei si convertatur ad culpæ expiationem; si vero non convertatur, prodest ei ad terminationem, quia per hoc tollitur ei potestas amplius peccandi. 2 2. q. 25. 6 ad 3.

7. Occidere justum est gravius peccatum quam occidere injuste peccatorem. 2 2. q. 64. 6 ad 2.

8. Moyses occidens Ægyptium non peccavit, quia vel hoc fecit ex inspiratione Dei, vel defendendo injuriatum, vel potest dici secundum Augustinum in qu. exod. factum Moysis quidem vitiosum fuisse; fuisse tamen signum virtutis ejus, qua populum liberaturus erat. 2 2. q. 60. 6 ad 2.

9. Clericis non licet occidere peccatores, licet hoc liceret sacerdotibus veteris legis. 2 2. q. 64. 4. o. et q. 70. 1 ad 3.

10. Occidens etiam volentem hoc, facit injuriam occiso, et Deo, et reipublicæ; ideo David damnavit dicentem occidi Saul. m. q. 47. 6 ad 3.

11. Occidere se quacumque de causa semper est peccatum mortale, nisi hoc fiat ex inspiratione Dei, sicut Samson, per quem Deus miracula faciebat; et sicut quædam sanctæ mulieres, quarum memoria in Ecclesia celebratur. 2 2. q. 59. 3 ad 2. et q. 64. 5. o. et q. 124. 1 ad 2. et m. q. 47. 6 ad 3.

12. Occidens se facit injuriam Deo, inquantum est aliquid Dei, s. creatura et imago ejus; et injuriam civitati vel communitati, inquantum est pars ejus; ideo punitur secundum legem divinam, et secundum humanam sententiam carentia sepulturæ. 2 2. q. 59. 3 ad 2. et q. 64. 5. c. et m. q. 47. 6 ad 3.

13. Nullo modo licet occidere innocentem, nisi de mandato Dei. 1 2. q. 94? 5 ad 2. et q. 100. 8 ad 3. et 2 2. q. 64. 6. o. et q. 104. 4 ad 2. et q. 154. 2 ad 2. et h. i. q. 47. 6 ad 2.

14. Percutiens seu occidens prægnantem est homicida; et est irregularis, si sequatur mors ejus, vel mçrs foetus animati anima rationali. 2 2. q. 64. 8 ad 2.

15. Gravius peccat occidens injuste hominem corporaliter quam occidens eum spiritaliter; quia primum intendit, et causât sufficienter; non autem causât sufficienter secundum, quod tamen est pejus. 1 2. q. 73. 8 ad 3. et 2 2. q. 73. 3. c. ad 2. et q. 115. 2 ad 1.

16. Christus occisus fuit ab aliis, et non a se,

nisi indirecte, non impediendo cum posset, in. q. 22. 2 ad 1. et q. 46. 3 ad 2. et q. 47. I.o. et q. 50. 1 ad 2. et q. 51. 3. c.

17. Peccatum occidentium Christum fuit maximum quoad pontifices et Judam, minus vero quoad alios, ni. q. 47. 4 ad 2. et 6. o.

18. Occidens invadentem se, defendendo se cum moderamine Inculpatae tutelæ, nec intendens mortem ejus, non peccat. 2 2. q. 64. 7. o.

19. Quilibet occidens hominem, etiam defendendo se, et quilibet participans in causa sanguinis, est irregularis. 2 2. q. 40. 2. c. fi. et q. 64. 7 ad 3. et q. 108. 4 ad 2.

20. Occidens hominem a casu, non est homicida, nec est irregularis, si dabat operam rei licitæ, et adhibuit debitam diligentionem. 2 2. q. 64. 8. o.

OCCULTATIO quandoque est causa peccati, s. utendo ea ad peccatum, ut in furto, fraude et dolo; quandoque vero est circumstantia diminuens peccatum ratione verecundiae, vel contra scandalum. 2 2. q. 66. 3 ad 1.

ODIUM - 1. est dissonantia appetitus animalis vel appetitus rationalis ad apprehensum ut disconveniens, sicut amor est consonantia ejus ad conveniens. 1 2. q. 29. I. 2. c.

2. Odium non potest esse vitium capitale, quia amor veri boni, et odium veri mali sunt primæ passionem, sed apparentis, sunt ultimæ. 2 2. q. 34. 5. o. et 6. c. et q. 158. 7 ad 2.

3. Odium potest esse prima passio, non autem potest esse primum peccatum, sed ultimum. 2 2. q. 34. 5. o. et 6. o.

4. Omne odium in proximum quoad naturam vel gratiam est peccatum, non autem odium in proximum, quoad culpam. 2 2. q. 25. 6. o. et q. 34. 3. o.

5. Odium est maximum peccatum contra proximum, quoad inordinationem peccantis; sed actus exterior est maximum peccatum, quoad nocumentum. 2 2. q. 34. 4. o.

6. Odium est subjective in concupiscibili, i. q. 81. 2 ad 3. et 1 2. q. 23. 1. c. 2. et 2. 4. c.

7. Bonum sub ratione boni non potest odiri, nec in universali, nec in particulari; sed verum et ens possunt odiri in particulari tripliciter, s. ut verum est causaliter et originaliter in ipsis rebus; vel ut est in cognitione ipsius hominis, vel ut est in intellectu alterius; non autem possunt odiri in universali. 1 2. q. 29. 5. o. et 2 2. q. 34. 1. c.

8. Sicut bonum est objectum amoris, sic et malum est objectum odii. 1 2. q. 29. 1. o.

9. Omne impediens a beatitudine debet odiri. 2 2. q. 26. 7 ad 1. et q. 34. 3 ad 1.

10. Nullus potest se odire, nisi per accidens, s. ratione objecti mali quod videtur bonum, vel e converso, et ratione sui quod videtur principale et non est. 1 2. q. 29.4. o. et 2 2. q. 25. 7. o.

11. Dissonantia est causa odii, et convenientia est causa amoris. 1 2. q. 29. 1. 2. 5. c.

12. Odium convenientius ponitur oriri ex acidia quam ex ira; quia prius et directius oritur odium ex tristitia, ex qua etiam ira causatur. 2 2. q. 34. 6. o. et q. 158. 7 ad 2.

13. Deus non potest odiri secundum se, sed oditur a damnatis et malis, secundum effectus ejus, qui interdum eorum voluntati contrariantur. i. q. 60. 5. ad 5. et 2 2. q. 13. 4. o. et 6 ad 2. et q. 34. 1. o.

14. Odium proximi est prius odio Dei; sed dilectio Dei est prior dilectione proximi. 2 2. q. 34. 6 ad 2.

15. Odium Dei est gravissimum omnium peccatorum, et est gravius quam infidelitas. 1 2.

Offensa	INDEX III	Operatio	Opinio	INDEX III	Oratio																																																															
q. 73. 4 ad 3. et 2 2. q. 34. 2. o. et q. 39. 2 ad 3.	16. Odium Del maxime est peccatum In Spiritum sanctum, secundum quod peccatum In Spiritum sanctum nominat aliquod genus speciale peccati; sed odium Del non numeratur inter species ejus, quia est in omni specie ejus. 2 2. q. 34. 2 ad 1.	17. Deus odit peccatores inquantum non vult eis bonum vitæ æternæ; sed amat omnes creaturas, inquantum vult eis aliquod bonum, i. q. 20. 2 ad 4. et q. 23. 3 ad 1.	OFFENSA Dei est infinita ex parte aversionis, sed est finita ex parte conversionis, et nostri actus. 1 2. q. 87. 4. c. ad 2. et m. q. 1. 2 ad 2.	OFFICIUM - 1. Omnia officia humana, pertinentia ad singulares personas, cum quibuscumque ordinibus angelorum similitudinem habeant, diriguntur per ultimum ordinem, inquantum participant virtutes superiorum; sed illa officia quæ ad multitudinem pertinent, diriguntur per principes vel archangelos; et ideo homo in prælatione constitutus illuminatur ab angelo inferiori, de iis quæ ad statum personæ suæ pertinent, sed ab angelo principe, de iis quæ spectant ad regimen multitudinis, i. q. 113. 2 ad 1.	2. Omnia officia humana, ex quibus homines licite victum lucrantur, sive manibus, sive pedibus, sive lingua fiant, intelliguntur sub opere manuali. 2 2. q. 187. 3. c.	3. Quilibet obligatur ad exequendum officium quod accepit, in. q. 67. 8. c.	Dicens officium in ecclesia, propter distributionem sicut propter principalem finem, peccat mortaliter, per simoniam, non autem si ut sunt sibi necessariæ ad victum, vel quasi stipendium. 2 2. q. 100. 2 ad 2.	OFFUSCATIO lunæ non est propter interpositionem vel umbram alicujus rei, sed ex hoc quod est ultimum cælum; ideo convenit cum ultimo elemento, s. cum terra, nec unquam offescatio lunæ removebitur, i. q. 102. 1 ad 1.	OLEUM - 1. tantum olivarum proprie dicitur oleum; alii vero liquores dicuntur oleum per similitudinem tantum, in. q. 72. 2 ad 3.	2. Oleum significat gratiam et misericordiam Dei. 1 2. q. 102. 3 ad 1 et 3. et iii. q. 72. 2. o.	OLFACTUS hominis non percipit nisi excellentias odorum, propter maximam humiditatem cerebri, i. q. 91. 3 ad 1. et q. 115. 5 ad 1.	OMISSIO - 1. importat prætermissionem boni debiti, in ordine ad legem divinam vel humanam, vel in ordine ad proximum: primo modo opponitur justitiæ legali; secundo vero modo, justitiæ speciali. 2 2. q. 79. 3. c.	2. Omissio non requirit aliquem actum, sed consistit in sola negatione actus debiti. 1 2. q. 71. 5. o. et 2 2. b. 54. 2 ad 2. et q. 79. 3. o.	3. Omissio est voluntaria, quia est in potestate voluntatis, non autem per actum voluntatis. 1 2. q. 71 5 ad 2.	4. Omissio pertinet ad actum exteriorem, et est effectus negligent!#, et opponitur justitiæ. 2 2. o. 54. 2 ad 2.	5. Omissio non habet rationem culpæ, nisi secundum quod opponitur præcepto affirmativo, ideo non est peccatum, tempore obligationis, quo iterato, iteratur peccatum. 1 2. q. 71.5 ad 3. et q. 75. 2 ad 5. et 2 2. q. 79. 3 ad 3.	6. Omissio, ut opponitur justitiæ legali, est generale peccatum; speciale vero, ut opponitur justitiæ speciali. 2 2. q. 79. 3. o.	7. Omissio non est peccatum originale, sed est peccatum actuale. 2 2. q. 79. 3 ad L	8. Peccatum omissionis, et peccatum commis-	slonis differunt specie materialiter, non autem forniallter. 1 2. q. 72. 6. o.	9. Omissioni debetur poena damni, et pœna sensus, ratione radices ex qua procedit, licet non necessario habeat actualem conversionem ad bonum commutabile. 2 2. q. 79. 4 ad 4.	10. Generale est omni sacramento, quod ii omittatur aliquid de substantia sacramenti, oportet illud reiterari, m. q. 38. 6. c.	OMNIPOTENTIA - 1. non potest communicari creaturæ. 2 2. q. 178. 1 ad 1. et in. q. 13. 1. c.	2. Filius Dei est omnipotens, et est æquall Patri in omnipotentia, i. q. 42. 6. o.	3. In anima Christi non ruit omnipotentia simpliciter, nec respectu motus creaturarum, nec respectu propriæ voluntatis, nec respectu proprii corporis, m. q. 13. o. et q. 21. 1 ad 1.	4. Omnipotentia Dei non excludit impossibilitatem et necessitatem a rebus, m. q. 25. 3 ad 4.	ONOCROTALUS est avis orientis, habens rostrum longum, et in faucibus habens folliculos, in quibus primo ponit cibum, et post horam ponit in ventrem, et significat avaros. 1 2. q. 102. 6 ad 1. co. 3.	OPERATIO - 1. non recipit speciem ab operante, sed a principio operationis, m. q. 19.1 ad 3.	2. Omnis operatio, motus quidam dicitur, i. q. 73. 2. c.	3. Operatio est ultima perfectio, rei 1. q. 73. 1. c. et 1 2. q. 3. 2. c.	4. Modus operandi cujuslibet sequitur modum essendi ejus. i. q. 89. 1. c.	5. Sicut unitas motus requirit unitatem termini, sic unitas operationis requirit unitatem objecti, i. q. 58. 2. c.	6. Omnis operatio naturæ terminatur ad unum semper, et procedit vel ab uno principio intrinseco, s. a forma rei naturalis, vel ab agente extrinseco, ut in occultis operibus naturæ. 1 2. q. 95. 5. c.	7. Operatio suppositi non est de integritate unitatis ejus, sed sequitur eam. in. q. 19. 1 ad 4.	8. Ex quolibet uno particulari opere proprio probatur tota virtus agentis, m. q. 43. 4 ad 3.	9. Operatio est quasi medium inter operans et operatum; ideo dupliciter potest considerari, s. respectu operantis et respectu operati, i. q. 36. 3. c.	10. Per opus manuale, in lege veteri, intelligitur omnis operatio licita pro victu. 2 2. q. 187. 3. c.	11. Nullum opus est acceptum Deo, nisi virtuosum. 2 2. q. 88. 2. c. ad 3.	12. Omnes operationes satisfactory reducuntur ad tria, s. ad eleemosynam, jejunium, et orationem. 1 2. q. 108. 3 ad 4. et 4. c.	13. Operatio non attribuitur mobili, sed moventi. 1 2. q. 111. 2. c.	14. Nihil per se operatur, nisi subsistens, i. q. 75. 2. 3. c. et m. q. 19. 1 ad 3. et q. 20. 1 ad 2.	15. Quælibet res est propter suam operationem; et operatio est finis cujuslibet rei creatæ. i. q. 65. 2. c. et q. 105. 5. c. et 1 2. q. 3. 2. c. et q. 49. 113. c. ad 3. et 4 ad 1. et in. q. 9. 1. c. ad 1. et q. 32. 4. c.	16. Operatio attribuitur hypostasi, ut operanti; naturæ autem, ut principio operationis. 2 2. q. 58. 2. c. et m. q. 19. 1 ad 3. et q. 20. 1 ad 2.	17. Omnis operatio corporis, vel est a naturali qualitate corporis, vel ab anima movente corpus. 1 2. q. 50. 1. c.	18. Opera hominis dicuntur viva, quæ fiunt et sunt cum charitate; mortua vero dicuntur, quæ fiunt sine charitate; sed opera mortificata dicuntur, quæ fiunt cum charitate, et non sunt cum	ea. propter sequens peccatum mortale, in, q. 89. 4. 5. 6. o.	19. Opus dicitur mortuum dupliciter, s. effective, ut peccatum, et privative, ut operatio sine gratia, m. q» 89. 6. c.	20. Sacramentum baptismi sine charitate est opus Dei, et non hominis, etiam in ficto; ideo non est opus mortuum, m. q. 69. 10 ad 1.	21. Opera bona facta in charitate transeunt actu, et manent merito; ideo possunt mortificari, m. q. 89. 4 ad 1.	22. Peccatum mortale mortificat opera justa prius facta quoad meritum vitæ æternæ, non autem quoad remissionem culpæ, et quoad satisfactionem. in. q. 88. 1 ad 3.	23. Opera mortua sunt meritoria, non quidem proprie, id est, ex condigno; sed quasi similitudinarie, id est, ex congruo; et hoc respectu triplicis boni, s. consecutionis bonorum temporalium, dispositionis ad gratiam, et assuetudinis bonorum operum, m. q. 89. 6 ad 3.	24. Opera mortificata reviviscunt per poenitentiam, non autem opera mortua, m. q. 89. 5. 6. o.	OPINIO - 1, est actus intellectus declinantis in unam partem contradictionis, cum formidine alterius; unde opinio est quoddam debile et infirmum, secundum Philosophum, i. q. 79. 9 ad 4. et 2 2. q. 1. 4. c. et q. 2. 1. c. et 9 ad 2. et q. 63. 3. c.	2. Opinio non potest esse de aliquo viso per sensum, vel per intellectum. 2 2. q. 1.4. c.	3. Opiniones contradictoriorum non sunt contradictoria, sed sunt contrariæ. i. q. 17. 4 ad 1. et ad 3. et 1 2. q. 53. 1. c. et q. 64. 3 ad 3. et q. 77. 2 ad 3.	4. Opinio multorum est vera, vel simpliciter, vel secundum partem. 1 2. q. 5. 3 ad 3.	5. Opinio et suspicio possunt esse veri et falsi; ideo non sunt virtutes intellectuales, quia illæ sunt tantum veri. 1 2. q. 55. 4. c. et q. 57. 2 ad 3. et 3 ad 1.	6. Aliquis potest simul habere scientiam veram, vel opinionem veram de uno contradictorio in habitu, et falsam de altero contradictorio in actu, vel e converso, non autem utramque simul in actu. i. q. 47. 1 ad 3.	7. Habens malam opinionem de proximo, sine causa sufficienti, contemnit eum, et injuriatur ei. 2 2. q. 60. 3 ad 2. et 4. o.	OPPOSITIO - 1. in sui ratione includit distinctionem. 1. q. 28. 3. c.	2. Oppositio relationis dupliciter differt ab aliis oppositionibus, quia semper unum aliorum oppositorum removet alterum, et semper unum est imperfectum respectu alterius, non autem in relativis, i. q. 40. 2 ad 3.	3. Nulla oppositio est in divinis præter oppositionem relativam, i. q. 40. 1 ad 4.	4. Opposita possunt prædicari de eodem, secundum diversa, non autem secundum idem. in. q. 16. 4 ad 1.	5. Quot modis dicitur unum oppositorum, tot modis dicitur et reliquum. 2 2. q. 92. 2 ad 1.	6. Cognitio unius oppositi non tollitur per cognitionem alterius oppositi, sed magis juvatur. 1. q. 14. 10. c. et 2 2. principio.	OPPROBRIUM seu vituperium est testimonium de defectu alicujus, et præcipue secundum aliquam culpam. 2 2. q. 144. 3. c.	OPTIMO opponitur pessimum, secundum Philosophum. 2 2. q. 34. 2. c. et 4. a. 2.	OPUS - 1. creationis mundi est quoad esse; opus autem distinctionis est quoad virtutes in

di Dei, petitionem et obsecrationem. 2 2. q. 83. 17. c.

18. Oratio non exauditur, quando orans, vel ille pro quo oratur, vel ipsa petitio, non placent exauditori. 2 2

19. Oratio malorum exauditur, et fructuosa est, vel propter devotionem eorum pro quibus fit, vel inquantum fit in persona Ecclesiae. h. i. q. 82. 6. c. et 7 ad 3.

20. Oratio peccatoris, inquantum ex bono desiderio naturæ fit, exauditur ex misericordia Dei, et non ex merito peccatoris, non autem inquantum peccator, nisi ad vindictam. 2 2. q. 83. 16. o. et q. 178. 2 ad 1.

21. Oratio petentis contra salutem, vel contra gloriam Dei, magis exauditur non obtinendo quam si obtineret quod petitur. 2 2. q. 83. 15 ad 2. et 16. c.

petratio et spiritualis refectio mentis
13. 15. c.

24. Oratio praeeminet aliis actibus virtutis religionis post devotionem, quia religio per orationem movet intellectum hominis in Deum, et tradit homo mentem suam Deo, subjiciendo sibi eam per reverentiam, et praesentando eam Deo. 2 2. q. 83. 3 ad 1. et ad 3.

25. Oratio fit ad excitandum affectum nostrum, non autem ad docendum Deum. 2 2. q. 83. 2. o. et 9 ad 5. et 12. c. ad 1. et

26. Oratio fit, non quidem ad mutandum dispositionem divinæ providentiae, sed ad impetrandum quod Deus disoosuit. i. q. 23. 8. c. et :

27. Orationes fiunt in horis canoniris, ad salutem Ecclesiae. ut avertatur ira Dei a populo, et ut orantes sint quasi precibus dimicantes, et quasi divinæ sententiæ resistentes. 2 2. q. 83. 1. 4. o.

28. Oratio principaliter innittitur charitati quoad efficaciam merendi; fidei vero, quoad efficaciam impetrandi. 2 2. q. 83. 15 ad 3.

29. Oratio ordinatur ad duo, s. ad objectum proprium, id est, ad id quod petitur, et ad finem, id est, ad vitam ætemam; ideo habet duplicem efficaciam, scilicet efficaciam impetrandi, respectu primi» et efficaciam merendi, respectu securidi; primum pertinet ad misericordiam vel liberalitatem, secundum vero ad justitiam. 2 2. q. 83. 15 ad 2. et 16 ad 2. et q. 178. 2 ad 1.

30. Qui non attendit vel non inteliigit orationem, habet quidem meritum, non autem consolationem. 2 2. q. 83. 13. c.

31. Ex virtute orationis Christi baptismus habet meritum regni cælestis. ni. q. 39. 5. c. fi.

32. In oratione peti debent aliqua determinata, propter attentionem et cognitionem nostri desiderii, et ut ferventius fiat. 2 2. q. 83. 5. o.

33. Nihil debemus petere in oratione, nisi in ordine ad beatitudinem. 2 2. q. 17. 2 ad 2. et q. 83. 4.5. c. et 6.0.

34. Temporalia possunt peti in oratione, sicut et desiderari, non quidem principaliter, sed ut necessaria. 2 2. q. 83. 6. o.

35. Hoc præcipue petendum est in oratione, ut Deo uniamur. 2 2. q. 83. 1 ad 2.

36. Orare non convenit personis divinis, quia non habent superiorem, nec distinguuntur in essentia, ratione cujus fit oratio. 2 2. q. 83. 10. o.

37. Orare est proprium rationalis creaturæ, ideo non convenit brutis. 2 2. q. 83. 10. o.

38. Sancti in patria orant pro nobis non autem pro se. 2 2. q. 83. 11. o.

39. Oratio proprie fit ad Deum tantum, ut a quo debet expectari quod petitur; ad sanctos autem fit deprecatio. 2 2. q. 83. 4. o.

40. Oratio soli Deo porrigitur, ut *per cum* implenda, sanctis vero et angelis et hominibus ut per eos impetranda suis meritis et precibus, et non ut Deus eas per eos cognoscat. 2 2. q. 83. 4. o.

41. Oratio non debet fieri ad sanctos qui sunt in purgatorio, vel in hoc mundo, sed tantum supplicatio, vel petitio. 2 2. q. 83. 4 ad 3. et 11 ad 3.

42. Utile est orare sanctos inferiores quintuplici ratione, licet superiores sint plus accepti Deo, s. primo ex hoc, quod aliquis quandoque majorem habet devotionem ad sanctum minorem quam ad sanctum majorem; ex devotione autem maxime dependet orationis effectus; secundo propter fastidium tollendum, quia assiduitas unius rei fastidium parit, et er hoc quod diversos sanctos oramus, quasi in singulis novus fervor excitatur; tertio quia quibusdam sanctis datum est in aliquibus specialibus causis præcipue patrocinari, sicut sancto Antonio, ad ignem infernalem; quarto ut omnibus honor debitus exhibeatur a nobis; quinto quia plurium orationibus aliquando impetratur, quod unius oratione non impetraretur. 2 2. q. 83. 11 ad 4.

43. Sancti orantur nominibus propriis propter tria, s. quia hoc meruerunt, plus nobis innotescunt, et propter fidem resurrectionis insinuandam. 2 2. q. 83. 11 ad 5.

44. Sancti cognoscunt in verbo orationes nostras ad eos, etiam mentales, sicut et omnia alia quæ ad eos pertinent, i. q. 107. 1 ad 3. et 2 2. q. 83. 4 ad 2. et in. q. 10. 2 c.

45. Quilibet debet orare, et desiderare bona pro aliis, sicut et pro se. 2 2. q. 83. 7. o. et III. q. 21. 3 ad 3.

46. Quilibet tenetur orare in communi pro suis inimicis, non autem in speciali, nisi in aliquo casu speciali, sicut in necessitatis articulo. 2 2. q. 83. 8. o.

47. Orandum est pro omni peccatore viatore, ut convertatur, et pro justis ut perseverent, triplici ratione, s. quia multorum preces facilius exaudiuntur; ut ex multis gratia agatur Deo de beneficiis, quæ conferuntur justis, quæ etiam in utilitatem multorum vergunt; ut majores non superbiant, dum considerant se minorum suffragiis indigere; sed non impetratur, nisi pro prædestinatis. 2 2. q. 31. 2 ad 1. et q. 83. 7 ad 3.

48. Orandum est pro infidelibus, licet non prosit eis, nisi convertantur. 2 2. q. 31. 2 ad-1.

49. Christus oravit secundum humanitatem tantum, triplici ratione, scilicet ut ostenderet se esse hominem, propter exemplum, et quod esset a Deo. 2 2. q. 83. 10 ad 1. et in. q. 13. 4 ad 3. et q. 21. 1. o. et 2. c. et q. 43. 2 ad 2. et q. 53. 4 ad 2.

50. Oratio Christi pertinet ad sacerdotium ejus, ni. q. 22. 4 ad 1.

51. Oratio Christi quoad objectum fuit sensualitatis, non autem quoad actum, m. q. 21. 2. o. et 4. c. ad 4.

52. Christus oravit pro se, et pro nobis, quoad bona corporis; sed quoad bona spiritualia, oravit pro nobis, non autem pro se. m. q. 21. 3. o. et q. 22. 4 ad 1.

53. Christus dupliciter oravit pro se, scilicet exprimendo effectum sensualitatis, vel voluntatis ut natura, quoad passionem transferendam, et secundum rationem quoad gloriam corporis; et sic omnis oratio ejus pro se et pro nobis et voluntas impleta est, non autem primo modo, m. q. 21. 3. 4. o.

54. Oratio dominica exponitur. 2 2. q. 83. 9.o.

55. Petitiones orationis dominicæ sunt septem secundum Matthæum, s. sanctificetur, etc. Sed æeundum Lucam, sunt quinque. 2 2. q. 83. 9 ad 4. et ad 5.

56. Oratio dominica est perfectissima, quia continet omnia desideranda, et ordinem eorum, et informat omnes affectus. 2 2. q. 83. 9. c. prine.

57. Non oportet uti tantum verbis orationis dominicæ, sed oportet intèndere tantum ad ea impetranda, quæ in ipsa continentur. 2 2. q. 83. 14 ad 3.

58. Non parcens, vel non habens peccatum, non peccat, dicendo orationem dominicam, quia dicitur in persona Ecclesiae. 2 2. 83. 16 ad 3. 59.Oratio dominica valet a remissionem culpæ venialis et mortalis. 1 2. q. 74. 8 ad 6.

60. Oratio vocalis est quantitas discreta, m. q. 60. 8. o.

61. Sancti non omnia cognoscunt, cum essentiam Dei non comprehendant, in Verbo autem cognoscunt quæ ad nos spectant, et per consequens nostras orationes. Suppi, q. 72. 1. c.

62. Sanctos interpellare debemus ad orandum pro nobis. Suppi, q. 72. 2. o.

63. Sancti semper Deum suis precibus exorant, nisi ex parte nostra impedianter. Suppi, q. 72. 3. c.

ORDINATIO - 1. Omnis ordinatio est rationis. 2 2. q. 58. 4 ad 2. et q. 83. 1. c. et q. 88. 1. c.

2. Ad hoc quod aliqua sint ordinata, duo requiruntur, s. ordo ad debitum finem, et proportio ad ipsum finem. 1 2. q. 102. 1. c.

3. Totum quod est homo et totum quod potest, et quod habet, est ordinandum in Deum. 1 2. q. 21. 4 ad 3.

4. Ordinare et judicare alios est tantum prælatorum; sed ordinare actus proprios convenit cuilibet homini. 2 2. q. 45. 5 ad 2.

ORDO - 1. in ratione sua includit tria, s. rationem prioris et posterioris, distinctionem et originem. 2 2. q. 26. 1. c. et 6. c. fi.

2. Ordo semper dicitur respectu principii. 1. q. 21. 3. c. et q. 42. 3. c.

3. Ubicumque est aliquod principium, oportet quod sit aliquis ordo, quia ordo includit in se aliquem modum prioris et posterioris, quæ dicuntur secundum relationem ad aliquod principium. 2 2. q. 26. 1. c. et 6. c. fi.

4. Ordo finium est secundum ordinem agentium, quia omne agens ordinat effectum suum ad aliquem finem. 1 2. q. 109. 6. c.

5. Sicut ordo rationis rectæ esf ab homine, sic ordo naturæ est a Deo. 2 2. q. 154. 12 ad 1.

6. Ordo tot modis dicitur, quot modis et principium, s. secundum situm, secundum intellectum et secundum singulas quatuor causas. 1. q. 21. 3. c. et q. 42. 3. c.

7. Ordo duplex, s. ordo verus et ordo imaginarius. m. q. 28. 3 ad 1.

8. Ordo duplex, scilicet ordo formæ et ordo materiæ. m. q. 62. 6 ad 3. et q. 78. 4. c.

9. Ordo dicitur dupliciter, scilicet relatio et gradus faciens eam. i. a. 108. 2 ad 1.

10. In rebus est ordo duplex, scilicet a principio et ad finem, m. q. 6. 1 ad 1.

11. Ordo universi duplex, s. ordo creaturarum ad invicem, et ordo creaturarum ad Deum. i. q. 21. 1 ad 3. et q. 47. 3. c. etq. 103. 2 ad 3. et 1 2. q. III. 5 ad 1. et 2 2. q. 39. 2 ad 2.

12. Ordo duplex, s. ordo naturæ, et ordo temporis seu generationis. 1 2. q. 62. 4. c. et q. 83. 3 ad 2. et m. q. 6. 1. c.

13. Ordo naturæ duplex, s. via generationis et temporis, in causa materiali, ab imperfecto' ad perfectum, et in via perfectionis et intentionis in

aliis causis, a perfecto ad imperfectum, i. q. 85. 3 ad 1,

14. In divinis est ordo naturæ secundum originem, sine prioritatem, secundum quod una persona est ab alia. i. q. 42. 3. o.

15. Ordo naturæ in divinis non est ex hoc quod natura ordinetur, sed quia ibi est ordo secundum naturalem originem, i. q. 42. 3 ad 3.

16. Ordo originis in divinis melius nominatur ordo *naturæ* quam ordo essentiae, quia natura importat rationem principii, non autem essentia, i. q. 42. 3 ad 4.

17. Ordo in divinis significat notionem originis in communi, non autem in speciali, i. q. 42. 3 ad 1.

18. Homo subditur triplici ordini, s. rationis, hominis gubernantis temporaliter vel spiritualiter, et Dei. 1 2. q. 72. 4. c. et q. 87. 1. c. et ad 3. et 3. c.

19. Quicquid est contra secundum ordinem, est contra primum et tertium; et quicquid est contra primum, est contra tertium, et non e converso; quia primus includit secundum et excedit eum, et tertius utrumque. 1 2. q. 71. 4. o.

20. Peccatum est contra hos tres ordines. Ideo punitur triplici pœna, scilicet remorsu conscientiae, pœna humana et pœna divina. 1 2. q. 72. 4. o. et q. 87. 1. c. et ad 3. et 3. c.

21. Ordo in populo quadruplex, s. principum ad cives, civium ad invicem, ad extraneos et ad domesticos. 1 2. q. 104. 4. c.

22. Omnes ordines civitatum reducuntur ad tres ordines, s. ad supremos, id est, ad optima*tes, ad infimos, id est, ad vulgus, et ad medios, id est, ad honorabiles, i. q. 108. 2. o.

23. Nullus ordo potest conferri nisi ab episcopo, præter quatuor ordines minores, de licentia papæ a solo sacerdote, ni. q. 65. 3 ad 2.

24. Ea quæ sunt ordinis non possunt committi, nisi habenti ordinem. 2 2. q. 187. 1. c.

25. Deus potest auferre ordinem collatum, non autem episcopus, quia non est minister auferendi sicut conferendi. Nec dedit ordinem, sed Deus, m. q. 82. 8. c. et ad 2.

26. In sacramento ordinis confertur excellentia potestatis in divinis ministeriis, m. q. 84. 4. c.

27. Omnis ordo, inquantum sacramentum, ordinatur ad eucharistiam, non autem inquantum est officium quoddam. 2 2. q. 40. 2. c.

28. Festa præcipua, in quibus episcopi dant quatuor ordines minores, pertinent ad diem dominicum. m. q. 83. 2 ad 3.

29. Omnes minores ordines possunt simul eodem die dari, non autem duo ordines sacri, nec unus ordo minor cum ordine sacro, in. q. 65. 3 ad 2.

30. Servus ordinatus, sciente domino ejus, et non reclamante, fit ingenuus; si vero dominus nesciat, episcopus vel præsentans eum scienter, tenentur domino in duplum; si autem nesciant, redigetur in servitutem, nisi possit se redimere. 2 2. q. 189. 5. c.

31. Ordo fratrum prædicatorum habet cautissimam et securissimam formam profitendi. 2 2. q. 186. 9 ad 1.

32. Oportuit in Ecclesia ordinem aliquem sacrum esse, quo quidam aliis, ad illorum et non sui utilitatem, proficerentur. Suppi, q. 34. 1. o.

33. Ordo signaculum quoddam Ecclesiae est, per quod spiritualis potestas impenditur ordinato. Suppi, q. 34. 2. c.

34. Cum in susceptione ordinis quædam consecratio homini exhibeatur, per visibilia signa, constat ordinem esse sacramentum 3. o.

35. Conveniens forma hujus sacramenti est, qua Ecclesia utitur. Suppi, q. 34. 4. o.

36. Specialem oportet esse materiam hujus sacramenti, sicut et aliorum sacramentorum. Suppi, q. 34. 5. c.

37. In sacramento ordinis» quo homo ad aliorum sacramentorum dispensationem ordinatur, recesse est conferri gratiam gratum facientem. Suppi, q. 35. 1. c.

38. In omnibus ordinibus imprimitur character. Suppi, q. 35. 2. c.

39. Character ordinis præsупponit characterem baptismi, qui janua est omnium sacramentorum. Suppi, q. 35. 3. o.

40. Quanquam maxime conveniens, sit ut qui ordinem suscipiunt sint confirmati, hoc tamen necessarium non est. Suppi, q. 35. 4. c.

41. Non oportet ut qui majores ordines susceperunt, minores prius habuerint, quanquam Ecclesia sic ordinate ordines conferri statuerit, ut prius minores, deinde majores suscipiantur. Suppi, q. 35. 5. o.

42. Bonitas vitæ ac conscientiæ nitor necessaria sunt ex divino præcepto suscipientibus ordines sacros, non tamen de necessitate sunt sacramenti. Suppi, q. 36. 1. c.

43. Ea tantum scire oportet ordinatos, quæ ad ordinis suscepti executionem conducant. Suppi, q. 36. 2. o.

44. Non consequitur aliquis ex merito vitæ aliquem ordinis gradum. Suppi, q. 36. 3. c.

45. Infidelitatis criminis reus est quicumque indignum ad sacros promoverit ordines. Suppi, q. 36. 4. o.

46. Mortaliter peccat quicumque in peccato mortali existens sacros exequatur ordines, nisi hoc ex necessitate faceret. Suppi, q. 36. 5. c.

47. Non unum, sed plures oportuit in Ecclesia sacros ordines esse. Suppi, q. 37. 1. c.

48. Septem sunt ordines, videlicet sacerdotium, diaconatus, subdiaconatus, acolythorum, lectorum, exorcistarum et ostiariorum. Suppi, q. 37.

49. Tres tantum sunt sacri ordines, sacerdotium, diaconatus et subdiaconatus. Suppi, q. 37. 3. o.

50. Conveniens singulis sacris ordinibus assignatus est actus, sacerdoti videlicet baptizare, confirmare et a peccatis absolvere, diacono vero legere evangelium. etc. Suppi, q. 37. 4. c.

51. In ipsa calicis datione sub certa verborum forma imprimitur sacerdotalis character. Suppi, q. 37. 5. o.

52. Ad episcopos tantum pertinet omnes sacros conferre ordines, sicut ad eos etiam solos spectat confirmare et virgines consecrare. Suppi, q. 38. 1. c.

53. Possunt episcopi hæretici et ab Ecclesia præcisi sacros conferre ordines, sicut et cætera sacramenta; ordinati tamen ab illis nullam susceptorum ordinum executionem suscipiunt, nec gratiam. Suppi, q. 38. 2. o.

54. Mulieres cum statum subjectionis habeant, sacramentum ordinis nequaquam suscipere possunt. Suppi, q. 39. 1. c.

55. Pueri carentes rationis usu non nisi ex Ecclesiæ statuto impediuntur, ne sacros suscipiant ordines, quos tamen suscipiunt ex vi sacramenti. Suppi, q. 39. 2. o.

56. Servi non possunt ad sacros promoveri ordines, quos tamen suscipiunt, si eis adferantur. Suppi, q. 39. 3. c.

57. Homicidæ a sacris arcentur ordinibus ex Ecclesiæ præcepto, non autem necessitate aliqua sacramenti. Suppi, q. 39. 4. o.

58. Illegitimè nati impediuntur a suscipiendis ordinibus» præcepti potius quam sacramenti necessitate. Suppi, q. 39. 5. c.

59. Mutilati aliquo membro notabilis Infamia, vel quod ordinis executionem impediât, arcentur a sacris ordinibus. Suppi, q. 39. 6. o.

60. Conveniens est ut qui sacros suscipiunt ordines tonsuram deferant. Suppi, q. 40. 1. c.

61. Corona non est ordo, sed ad ipsum potius ordinatur. Suppi, q. 40. 2. o.

62. Clerici suscipientes coronam, non renunciant patrimonio et aliis temporalibus rebus. Suppi, q. 40. 3. c.

63. Oportuit in Ecclesia supra sacerdotalem ordinem, episcopi potestatem esse, a qua sacerdos jurisdictionem susciperet. Suppi, q. 40. 4. o.

64. Episcopatus non est ordo, nisi secundum quod ordo officium quoddam est ad sacras actiones. Suppi, q. 40. 5. o.

65. Supra episcopos in Ecclesia est superior summi pontificis et papæ potestas, quamquam episcopi omnes aequales sint, quoad ea quæ ad episcopalem ordinem spectant. Suppi, q. 40. 6.C.

66. Omnibus Ecclesiæ ministris ad divina exequenda officia, variæ ac multiplices aptatæ sunt vestes, prout unicuique convenire judicavit Ecclesia, a Spiritu sancto edocta. Suppi, q. 40. 7. c.

67. Sacer ordo apud Græcos et alios orientales impedit matrimonium contrahendum, non autem jam contracti matrimonii usum; apud vero occidentales tollit contractum, et contrahendum. Suppi, q. 53. 3. o.

68. Vir absque uxoris consensu ad sacros ordines accedens, illos suscipit quamquam ordinis executione careat, quam tamen suscipit uxoris consensu vel morte. Suppi, q. 53. 4. c.

ORGANUM. - 1. Philosophus dicit, neque fistulas ad disciplinam esse adducendum, neque aliquod aliud artificiale organum, puta citharam, et si quid tale alterum est; sed quæcumque faciunt auditores bonos. 2 2. q. 91. 2 ad 4.

2. Organis vel instrumentis musicis non est utendum in Ecclesia, quia hujusmodi musica magis animum movent ad corporalem delectationem, quam per ea formetur interius bona dispositio; et ideo subtrahuntur in Ecclesia instrumenta musica, ut a corporalibus retrahantur, divinis laudibus mancipati. 2 2. q. 91. 2 ad 4.

3. In veteri autem Testamento usus erat talium instrumentorum, tum quia populus erat magis durus et carnalis; unde erat per hujusmodi instrumenta provocandus, sicut et per promissiones terrenas; tum etiam quia hujusmodi instrumenta corporalia aliquid figurabant. 2 2. q. 91. 2 ad 4. fi.

ORIGENES - 1. erravit, sequendo opiniones philosophorum antiquorum; ideo, secundum eum, angeli sunt corporei, i. q. 32. 1 ad 1. et q. 51. 1 ad 1. et 1 2. q. 5. 4. c.

2. Origenes fuit fons Arianorum. i. q. 34 1. c. ad 1.

3. Origenes et Arius dicunt quod verbum in divinis dicitur tantum metaphorice, et non proprie, i. q. 34. 1 ad 1.

ORIGO - 1. non significatur ut aliquid intrinsicum, sed ut via a re ad rem; ideo non potest esse primum distinctivum personarum in divinis. 1. q. 30. 2. o.

2. Ordo originis dupliciter convenit Deo, s. respectu creaturarum et respectu personarum divinarum. 1. q. 41. 1 ad 1.

3. Omnis origo designatur per aliquem actum, i. q.41. 1 ad 1.

ORNATUS - 1. exterior est indicium conditionis humanæ; ideo excessus, et defectus, et

Osculum

medium ejus reducuntur ad virtutem veritatis. 2 2. q. 169. 1 ad 3.

2. In ornatu et aliis exterioribus non est peccatum secundum se, sed ex inordinato usu, s. vel contra consuetudinem, vel ex Intentione vana gloriæ, vel mollitiei, vel sollicitudinis, vel negligentiæ, contra quæ est triplex virtus, scilicet humilitas, per se sufficientia et simplicitas. 2 2. q. 169. 1. o. et q. 187. 6. c.

3. Mulier vel vir ornans se, ut provocet alios ad concupiscentiam, peccat mortaliter; non autem semper si ornet se ex levitate vel vanitate propter jactantiam. 2 2. q. 169. 2. c.

4. Muier potest ornare se licite, ut placeat viro suo; non autem mulieres quæ non habent virum, nec volunt habere, nec sunt in statu habendi. 2 2. q. 169. 2. o.

5. Ornatus pretiosarum vestium in ministris altaris, vel in constitutis in dignitate, non est peccatum, quia fit ad gloriam Dei, et non ad gloriam ipsorum. 2 2, q. 169. 1 ad 2.

6. Ars eorum quibus homo potest bene et male uti, est licita, ut ars faciens ornatus, nisi forte inveniendо superflua et curiosa. 2 2. q. 169.2 ad 4.

7. Expositio litteralis, figuralis et moralis octuplicis ornatus pontificis' legalis, et quadruplicis ūmatus sacerdotum. 1 2. q. 102. 4 ad 9.

OSCULUM, secundum quod fit principaliter causa libidinis, est peccatum mortale, si sit de mortali ex genere suo; non autem si sit de veniali secundum suum genus. 1 2. q. 74. 10. o. et q. 108. 3 ad 2. et 2 2. q. 154. 4. c.

OSEE propheta excusatur a fornicatione, quia debuit obedire præcepto Dei. 1 2. q. 94. 5 ad 2. et q. 100. 8 ad 3. et 2 2. q. 104. 4 ad 3. et q. 154. 2 ad 2.

OTIOSUM verbum, quod plerumque est peccatum veniale, potest etiam esse peccatum mortale. 1 2. q. 72. 5 ad 1. et fi.

OVIS - 1. habet quatuor utilitates, s. quia immolatur, pascit, lac et lanam dat; ideo furans ovem, quatuor reddit. 1 2. q. 105. 2 ad 9.

2. Oves et hircos Ægyptii colebant, quia dæmones in eorum figura apparebant. 1 2. q. 102. 3 ad 2.

OZA erat tantum levita; ideo percussit eum Deus, quia tetigit arcam, quod solis sacerdotibus licebat. 2 2. q. 33. 4 ad 1.

p

PACTUM cum dæmonibus initum, expressum vel tacitum prohibetur primo præcepto Decalogi. 2 2. q. 122. 2 ad 3. et 3. 4. c.

PALPABILE - 1. Corpus dicitur palpabile ex duobus, scilicet ex qualitatibus tangibilibus, et quod resistat tangenti; primum deficit ipsis cælis, secundum aeri. m. q. 54. 2 ad 2.

2. Omne palpabile est. corruptibile per naturam, licet sit incorruptibile per gloriam, m. q. 54. 2 ad 2.

PANIS. - Conversio panum et multiplicatio eorum facta per Christum fuit per additionem materię noviter creatæ. i. q. 92. 3 ad 1. et in. q. 44. 4 ad 4.

PAPA - 1. habet plenitudinem pontificalis potestatis, sicut rex in regno; sed episcopi assumuntur in partem sollicitudinis, quasi iudices <ingulis civitatibus præpositi. i. q. 112. 2 ad 2. et 2 2. q. 89. 9 ad 3. et m. q. 72. 11 ad 1.

2. Papa potest abolere infamiam juris, sed dicitur non posse, quia aliquando non expedit; vel intelligitur non posse, loquendo de infamia facti, vel loquitur de infamia irrogata per ju-

dicem civilem, sicut dicit Gratianus. 2 2. q. 68. 4 ad 3.

3. Erroneum est dicere papam vicarium Christi non habere universalis Ecclesiæ primatum, i. q. 112. 2 ad 2. fi.

4. Leo papa propria sponte se subdidit iudicio imperatoris, et Christus hominibus. 2 2. q. 64. 5 ad 2. et q. 67. 1 ad 2.

PARABOLA est sententia habens obscuram similitudinem, j. q. 1. 10. c. ad 3.

PARADISUS - 1. triplex, s. terrestris, cælestis et spiritalis, id est, visio Dei. i. q. 102. 1. b. et 2 2. q. 175. 3 ad 4. et Hl. q. 52. 4 ad 3.

2. Paradisus terrestris est locus corporeus in oriente, ut in nobilissimo loco, et interpretatur ortus, i. q. 102, 1. o. et 2 2. q. 85. 3 ad 3.

3. Et est locus conveniens habitationi humanæ, quia habet aerem temperatum et tenuissimum, et plantas semper floridas, i. q. 102. 2. o. et 4. c.

4. Et est vicinus terræ, secundum situm: sed dicitur pertingere ad globum lunæ, secundum similitudinem, quia in eo est perpetua temperies aeris, i. q. 102. 1 ad 1.

5. Eva facta est in eo, sicut etiam fuissent filii, nisi parentes peccassent; non autem Adam factus est in eo, sed postea positus est in eo. i. q. 102. 4. o.

6. Animalia bruta non habitant ibi, sed dispositione Dei adducta sunt ad Adam in paradiso; serpens vero operatione diaboli, j. q. 102. 2 ad 2.

7. Adam convenienter est ejectus de eo, propter peccatum. 2 2. q. 164. 2. o.

8. Per peccatum hominis clausa est janua paradisi terrestris, in signum clausionis januæ paradisi cælestis, m. q. 49. 5. c.

9. Paradisus terrestris non est frustra post peccatum hominis, quia ostendit bonitatem Dei, et damnum peccati primi hominis, i. q. 102. 2 ad 3. et 2 2. q. 164. 2 ad 4.

10. Paradisus terrestris non potest adiri propter impedimenta montium, vel marium, vel æstuantis regionis: ideo non potest a nobis cognosci nisi per revelationem Scripturæ. i. q. 102. 1 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 164. 2 ad 5.

PARASCEVE. Tunc non consecratur Eucharistia, quia significat passionem Christi, quæ tunc celebratur; tamen a sacerdote sumitur corpus Christi sine sanguine, propter periculum ne effunderetur, si reservaretur, ili. q. 83. 2 ad 2.

PARS - 1. Partes sunt in quas materialiter dividitur totum, m. q. 90. 1. c.

2. Pars triplex, s. integralis, subjectiva et potentialis; et similiter totum triplex, s. intégrale, universale et potestativum, i. q. 76. 8. c. et q. 77. 1 ad 1 et 1 2. q. 54. 4 ad 2. et 2 2. q. 48. c. et q. 80. c. et q. 120. 2. c. et q. 128. et q. 143. c. et m. q. 90. 2. 3. c.

3. Partes subjectivæ non sunt de perfectione totius universalis; sed est perfecte in qualibet ejus parte perfecta ratio ejus simul et æqualiter. m. q. 90. 3. c.

4. Pars Integralis duplex, s. essentialis et quantitative. i. q. 8. 2 ad 3. et m. q. 90. 2. c.

5. Partes essentialis naturaliter sunt materia et forma; sed logicæ sunt genus et differentia, m. q. 90. 2. c.

6. Partes speciei dicuntur, inquantum participant formam et proprietates speciei; sed dicuntur partes materiæ, inquantum sunt ex materia: ideo sunt eadem secundum rem, et differunt ratione. 1. q. 119. 1 ad 2.

7. Partes ut speciei semper manent, sed ut materiæ, semper fluunt et refluunt, i. q. 119. 1 ad 2.

Participatio

INDEX III

Pauio

8. Partes quantitatis sunt partes rnateriæ. in. q. 90. 2. c.
9. Ubicumque est multitudo ex parte rnateriæ ibi est ratio partium, m. q. 90. 1. c.
10. Aliqui per partem speciei, vel per carnem secundum speciem. Intellexerunt id, quod primo accipit speciem humanam, quod sumitur a generate. et hoc dicunt semper manere, i. q. 119. 1 ad 2.
11. Sed hoc est contra intentionem Philosophi dicentis, quod sicut in unoquoque habentium speciem in materia, ita et in came, hoc est secundum speciem, et illud secundum materiam, i. q. 119. 1 ad 2.
12. Omnis pars est propter totum, et quodlibet individuum est propter suam speciem, i. q. 65. 2. c. et q. 70. 2. c. et 1 2. q. 90. 2. c. et 2 2. q. 02. 2.5. c. et q. 65. 1. c,
13. Omnis pars est propter suum actum; et pars ignobilior est propter partem nobiliorem; sicut sensus propter intellectum, et pulmo propter cor, et omnes partes sunt propter perfectionem totius, sicut et materia propter formam; partes enim sunt quasi materia totius, i. q. 65. 2. c. et q. 70. 2. c.
14. Una pars est in potentia ad aliam, sicut materia ad formam; vel omnes partes sunt in potentia respectu totius. I. q. 3. 7. c.
15. Bonum totius est finis cujuslibet partium ejus: et bonum commune est finis singularum personarum in communitate. 2 2. q. 58. 9 ad 3. et q. 65. 1. c.
16. Bonitas cujuslibet partis est in proportionem ad suum totum; nec totum potest bene consistere, nisi ex panibus sibi proportionalis. 1 2. q. 92. 1 ad 3. et 2 2. q. 47. 10 ad 2.
17. In quolibet toto necesse est esse unam partem principalem, et prædominantem et formalem, a qua totum unitatem habet. 2 2. q. 49. 6 ad 1.
18. Partibus potentialibus adest totum, secundum totam essentiam ejus; non autem partibus integralibus: imo repugnat rationi eorum. 111. q. 90. 3. c.
19. Omnes partes intégrales habent aliquem ordinem, s. vel ordinem situs, vel virtutis, vel temporis. Hl. q. 90. 3 ad 3.
20. Una pars Integratis potest continere totum virtualiter, sicut fundamentum totum aedificium, non autem essentialiter, in. q. 90. 3 ad 2.
21. Universalius est totum et pars respectu minus universalis, i. q. 85. 3 ad 2.
22. Totum denominatur a proprietate partis, quando proprietas non potest convenire, nisi illi parti, m. q. 168. c.
23. Partes totius heterogenei carent forma totius, ut multitudo; non autem in homogeneis, ut continuum, i. q. 11. 2 ad 2.
24. Esse totius non est esse alicujus partis ejus. 1 2. q. 14. 5 ad 2.
25. In divinis est ratio totius et partis, secundum rationem tantum, i. q. 30. 1 ad 4,
26. Pars animæ dicitur dupliciter, s. potentia animæ, et pars potentiæ ejus. m. q. 46i 7. c.
PARTICIPATIO - 1. Omne participatum a superioribus in Inferiora, et omne superius est ut formale, respectu inferiorum, i. q. 75. 5 ad 4.
2. Omne quod est tale per participationem, subditur ei quod est tale per essentiam et universaliter. 1. q. 96. 1. c.
3. Omne participans et omne participatum est posterius eo, quod est illud per essentiam, i. q. 3. 8. c. fi.
4. Omne quod est tale per participationem, causatur ab eo quod est tale per essentiam. i. q. 8. 1.

c. et q. 44. I. c. ad I. et q. 61. I. c. et q. 75. 5ad I et q. 79. 4. c.
5. Creatura* participant bonitatem Del, non **quidem secundum** partem, sed secundum similitudinem et imitationem, i. q. 75. 5 ad 1.
PARVIFICENTIA est vitium oppositum magnificentiæ, et est circa magnos sumptus; Ideo est minus vitium quam Illiberalitas. 2 2. q. 135. I.o.
PARVIPENSIO - I. habet tres species, scilicet despectum. Impedimentum voluntatis, et contumeliam. 1 2. q. 47. 2. c.
2. Signa parvipensionis sunt quatuor, scilicet oblivio, denunciatio mali, gaudium de malo, et impedimentum voluntatis. 1 2. q. 47. 2 ad 3.
PASCHA - 1. dicitur quadrupliciter, s. agnus paschalis; panes azymi; prima dies azymorum, et omnes septem dies azymorum, m. q. 46. 9 ad 1. et q. 74. 4 ad I.
2. Expositio omnium quæ fiebant circa agnum paschalem. 1 2. q. 102. 5 ad 2. et ad 3.
3. Pascha celebrabatur mense primo, ad commemorandum beneficium liberationis ex Ægypto; et significabat passionem et resurrectionem Christi. 1 2. q. 100. 5 ad 2. et q. 102. 4 ad 10. et 5 ad 2.
4. Pascha incipiebat in vespere quartædecimæ lunæ. m. q. 46. 9. c. ad 1. et q. 74. 4. c. ad 1.
5. Festum passionis et resurrectionis Christi succedit festo Paschæ. 1 2. q. 103. 3 ad 4.
PASSIO - 1. dicitur dupliciter, s. improprie, id est, omnis receptio; et proprie, i. cum abiectione alicujus; et hoc dupliciter: uno modo propriissime, quando s. aliquid removetur ab aliquo, quod convenit sibi secundum naturam, aut secundum propriam inclinationem, sicut cum aqua frigiditatem amittit per calefactionem, et cum homo ægrotat aut tristatur; secundo modo minus proprie dicitur aliquis pati ex eo quod aliquid ab ipso abjicitur, sive sit ei conveniens, sive non conveniens; et sic dicitur pati, non solum qui ægrotat, sed etiam qui sanatur; et non solum qui tristatur, sed etiam qui lætatur, vel quocumque modo aliquis alteretur, vel moveatur, i. q. 14. 2 ad 2. et q. 75. 2. c. et q. 79. 2. c. et q. 97. 2. c. et 1 2. q. 22. 1. c. et q. 41. 1. c.
2. De ratione passionis proprie dictæ est abiectione qualitatis naturalis, et impressio qualitatis extraneæ et contrariæ. 1 2. q. 22. 1. c. et q. 31. 1 ad 3. et q. 35. 1. c. et q. 41. 1. c.
3. Pati cum abiectione et transmutatione est proprium rnateriæ; ideo non invenitur nisi in compositis ex materia et forma. 1 2. q. 22. 1 ad 1.
4. Passio duplex, s. realis, et intentionalis seu spiritualis; secunda semper pertinet ad perfectionem patientis; ideo fuit in Cbrpore Ads ante peccatum, r. q. 95. 2 ad 2. et q. 97. 2. c. et 1 2. q. 22. 1. o. et q. 31. 1 ad 3. et 35. 1. c. et q. 41. 1. c.
5. Passio duplex, s. corruptiva et perfectiva. 1. q. 95. 2 ad 2. et q. 97. 2. o.
6. Omne quod patitur et movetur ab alio disponitur per actum agentis, multiplicatum qualitate quæ habitus nominatur. 1 2. q. 51. 1. c.
7. Ut qualitas causetur in passivo, oportet quod activum totaliter vincat passivum. 1 2. q. 51. 3. c.
8. Passio ad defectum pertinet, quia est rei secundum quod est in potentia, i. q. 25. 1. c. ad 1. et 1 2. q. 22. 2 ad 1.
9. Passio improprie dicta, s. omnis receptio, convenit omni enti in potentia, id est, cuilibet creaturæ. 12. q. 22. 1 ad 1.
10. Magnitudo passionis non tantum dependet

ex virtute agentis, sed etiam ex possibilitate patientis. I 2. q. 22. 3 ad 2.

11. Passio sumit speciem ab actu, qui est terminus motus. I 2. q. 1.3. c.

12. Passio duplex, s. passio innata et passio illata. in. q. 81. 4. o.

13. Passiones sanctorum illatae prosunt Ecdeslæ, per modum exhortationis et exempli, non autem per modum redemptionis, m. q. 48. 5 ad 3.

14. Passio proprie non convenit animæ, nisi per accidens, sed soli composito corruptibili convenit per se; improprie vero convenit omni enti in potentia. I 2. q. 52. 1. o.

15. Passio magis proprie est in parte appetitiva quam in parte apprehensiva. I 2. q. 22. 2. o. et q. 41. 1. c. et m. q. 15. 4. c.

16. Passio est magis proprie in appetitu sensitivo quam in appetitu intellectivo, i. q. 20. I ad Let I 2. q. 22. 3. o. et q. 141. 1. c. et 2 2. q. 58. 9. c. et m. q. 15. 4. c.

17. Omnis motus appetitus sensitivi dicitur passio, et præcipue ille qui defectum sonat. I 2. q. 35. 1. c. et q. 41. 4. c.

18. In passionibus animæ est aliquid quasi materiale, s. transmutatio corporis, et aliquid quasi formale, s. ex parte appetitus, i. q. 20. I ad 2. et q. 75. 3 ad 3. et I 2. q. 22. 2 ad 3. et q. 37. 4. c. et q. 44. 1. c. et q. 45. 3. c. et q. 48. 2. c.

19. In omni passione animæ aliquid additur, vel minuitur a naturali motu cordis. I 2. q. 24. 2 ad 2.

20. Passiones animæ tanto vehementius impellunt, quanto magis sequuntur inclinationem naturæ. 2 2. q. 155. 2. c.

21. Nomina passionum animæ quandoque sumuntur pro simplici operatione voluntatis, i. q. 20. I ad 1. et q. 59. 4 ad 2. et q. 64. 3. c. et q. 82. 5 ad 1. et I 2. q. 22. 3 ad 3. et 2 2. q. 18. l. c.

22. Passio animæ, ut passio, habet principium ab exteriori; sed ut est voluntaria, habet principium ab interiori, in. q. 48. I ad 1.

23. Omnis passio animæ inclinatur cum impetu in suum objectum. 2 2. q. 27. 2. c.

24. Objecta passionum animæ se habent ad eam ut formæ, a quibus specificantur: ideo quicquid est causa objectorum, est et causa passionum. I 2. q. 44. 1. c.

25. Anima dupliciter dicitur tota pati, s. secundum essentiam suam, id est, corpore patiente et disposito ad separationem ab anima, et secundum omnes ejus potentias, m. q. 46. 7. 8. o.

26. Omnes passionibus animæ reducuntur ad undecim species, s. sex in concupiscibili, id est, amor, odium, desiderium seu concupiscentia, fuga vel abominatio, delectatio vel gaudium, dolor vel tristitia; sed aliae quinque sunt in irascibili s. spes, desperatio, timor, audacia et ira. I 2. q. 23. 4. o. et q. 25. 3, 4. c.

27. Passiones principales animæ sunt quatuor; quarum duæ sunt finales simpliciter, scilicet gaudium et tristitia; et duæ finales in genere, scilicet spes et timor. I 2. q. 25. 4. o. et q. 84. 4 ad 2. et 2 2. q. 123. 11 ad l. et q. 141. 7 ad 3.

28. Omnes passionibus animæ reducuntur ad has quatuor principales, sicut species ad genus, vel imperfectum ad perfectum, vel sicut effectus ad causam, et participans ad participatum. I 2. q. 25. 4. c. fi.

29. Passio animæ duplex, s. perfecta et imperfecta: tunc dicitur esse passio perfecta, per quam anima perturbatur, quando passio sensitivæ partis pertingit usque ad immutandum rationem a rectitudine sui actus, s. ut sequatur pas-

sionem, et non habeat liberum arbitrium super eam. iiii q, 46. 7 ad 3.

30. Potentiæ animæ pati possunt dupliciter, s. passione propria, id est, a suo objecto; et passione aliena, id est, sui subjecti, ni. q. 46. 7. 8. c.

31. Causa passionum animæ assignari potest dupliciter, s. ex parte objecti et ex parte subjecti. I 2. q. 43. 1. 2. c. et q. 45, 3. c. et q. 46. 5. c.

32. Passiones animæ vincunt rationem tripliciter, s. distrahendo, inclinando in contrarium rationi, et ligando mutatione corporali, sicut somnus et ebrietas ligant eam. I 2. q. 77. 2. o. et 6. c.

33. Passio appetitus sensitivi non potest directe traheje, vel movere voluntatem, sed indirecte dupliciter, s. per abstractionem; et ex parte objecti impediendo iudicium rationis per fortem imaginationem. I 2. q. 77. 1. o. et 2 2. q. 156. 1. c. et m. q. 46. 7 ad 3.

34. Passiones diversarum potentiarum differunt genere; quæ autem sunt diversorum objectorum ejusdem potentiæ differunt specie tantum. I 2. q. 23. 1. o. et q. 54. 1. o.

35. In passionibus animæ est duplex contrarietas, s. secundum diversitatem objectorum, id est, boni et mali; et secundum accessum et recessum ab eodem termino; prima tantum est in passionibus concupiscibilis, sed utraque est in passionibus irascibilis. I 2. q. 23. 2. o. et q. 40. 4. o. et q. 45. I ad 2.

36. Omnis passio irascibilis significat motum tantum; sed passionum concupiscibilis quædam significant motum et quædam quietem. I 2. q. 23. 4. c. et q. 25. 1. o. et 3. c.

37. Nomina omnium passionum animæ possunt sumi dupliciter, scilicet absolute, et ut recedunt a ratione: primo modo sunt passionibus, secundo autem modo sunt vitia. I 2. q. 45. I ad 1. et q. 59. I ad 2. et 2 2. q. 127. 1: c. ad 3.

38. Nomina passionum animæ, quarum objectum est malum, aliquando significant vitia, quorum objectum est malum, ut odium, ira, invidia, et audacia; quarum autem objectum est bonum, significant virtutes, ut spes et amor. 2 2. q. 127. I ad 3.

39. Ordo omnium passionum animæ. I 2. q. 25. o.

40. Omnis passio cujus objectum est bonum, est naturaliter prior passione sibi opposita, cujus objectum est malum. l. q. 20. 1. c. et I 2. q. 25. 2. 3. c. et 2 2. q. 141. 3 ad 1.

41. Omnis passio cujus objectum est bonum vel conveniens simpliciter, est in concupiscibili; si autem objectum ejus est ut difficile vel arduum, id est, cum determinatione quantitatis, est in irascibili; similiter et oppositæ harum. I 2. q. 23. 1. c. et q. 25. 1. c. et q. 40. 1. c. et q. 46. 3. c.

42. Passiones irascibilis sunt posteriores passionibus concupiscibilis, quæ significant motum; sed sunt priores iis, quæ significant quietem. I 2. q. 25. l. o. et q. 40. 1. c. et 2 2. q. 141. 3 ad 1.

43. Omnis passio irascibilis terminatur ad passionibus concupiscibilis, et incipit ab eis. 1. q. 81. 2. c. et I 2. q. 23. I ad l. et q. 25. l. o. et 3. c. et q. 40. 1. 4. c. et q. 41. 2 ad 3. et q. 46. 3 ad 2. et q. 65. I ad 3. et q. 82. 3 ad 2. et q. 84. 4 ad 2. et q. 100. 5 ad 6. et 2 2. q. 41. 2 ad 1. et q. 118. 6. c.

44. Passionum animæ quædam sunt bonæ, et quædam sunt make, secundum speciem suam, inquantum sunt in genere moris; non autem inquantum sunt in genere naturæ. I 2. q. 24. 4. o. et 2 2. q. 158. l. c.

45. Passiones animæ, et motus membrorum, inquantum imperantur a voluntate, vel non pro-

Passio	INDEX HI	Passio	C HI	Patientia
<p>hlbentur, sunt bona? vel inalæ moraliter, non autem secundum se. 1 2. q. 24. 1. o. et q. 59. 1. c. ad 2. et 2 2. q. 35. 1 ad 1. et q. 158. 2. C.</p> <p>46. Passiones, secundum quod ordinantur a ratione sunt laudabiles, vel vituperabiles, non autem secundum se. 1 2. q. 24. 1 ad 3. et 2. o. et q. 45. 1 ad 1. et q. 50. 1. c. et 2 2. q. 35. 1 ad 1. et q. 125. 1. o. et q. 127. 1. o. et q. 158. 1. o. et 2. c. ad 1.</p> <p>47. Omnis passio animæ, secundum Stoicos, est mala; non autem secundum Peripateticos. 1 2. q. 24. 2. o. et q. 59. 2, 3. 0. et 2 2. q. 123. 10. c. et q. 158. 1 ad 1. et iii q. 15. 4 ad 2. et q. 46. 6 ad 2U</p> <p>48. Omnis passio animæ, secundum Stoicos, s. inordinata, tollit, vel diminuit bonitatem actus; sed secundum Peripateticos aliqua, id est, moderata, auget eam, sicut etiam actus membrorum. 1 2. q. 24. 3. o.</p> <p>49. Omnis passio animæ, præveniens, iudicium rationis, diminuit bonitatem actus; sed passio consequens per redundantiam est signum melioris actus; per electionem autem facit actum meliorem. 1 2. q. 24. 3 ad 1. et q. 77. 6 ad 2. et q. 79. 2 ad 3. et 2 2. q. 2. 10. c.</p> <p>50. Passio præveniens iudicium rationis diminuit peccatum; sequens vero auget peccatum, vel significat actum. 1 2. q. 24. 3 ad 3. et q. 47. 2. c. et q. 77. 6. o.</p> <p>51. Passio totaliter tollens usum rationis, totaliter excusat a peccato, nisi fuerit voluntaria in sua causa, non autem alia. 1 2. q. 77. 7. o. et 8 ad 3.</p> <p>52. Nulla inclinatio passionis vel habitus ita vehemens est quod ei ratio non possit resistere, si remaneat usus rationis. 1 2. q. 10.3. o. et q. 77. 7. 8. c. et q. 80. 3. o. et 2 2. q. 155. 3 ad 3. et q. 156. 1. c. et q. 175. 2 ad 2.</p> <p>53. Anima Christi fuit passibilis dupliciter, s. passione corporali, et passione animali, sicut et anima nostra, iii q. 15. 4. c. et 10. c. ad 3.</p> <p>54. Tota anima Christi, secundum essentiam, et secundum omnes potentias ejus, secundum quod sunt in essentia animæ, patiebatur; non autem ex parte objecti, nisi potentiæ inferiores. HL q. 46. 7. o.</p> <p>55. Passiones in anima Christi non ferebantur ad illicita, nec præveniebant actum rationis; nec impediabatur iudicium rationis, sicut fit in nobis. HL q. 15. 4. o. et 6. c. et q. 19. 2. c. fi. et q. 46. 7 ad 3. et q. 48. o. ad 2. et q. 49. 4 ad 3.</p> <p>56. Passio Christi fuit bona simpliciter, et mala secundum quid. iii q. 22. 2 ad 2. et q. 47. 3 ad 3. et 4 ad 2. et 6 ad 3.</p> <p>57. Acerbitas passionis Christi causabat in co timorem, tristitiam et dolorem, m. q. 7. 6. o. et q. 15. 7. o.</p> <p>58. Passio Christi fuit necessaria, non quidem absolute, nec ex coactione, sed ex triplici fine, s. liberationis nostræ, exaltationis Christi et prædiffinitionis Dei. h1 q. 46. 1. o. '</p> <p>59. Possibile fuit Deo liberare hominem sine passione Christi, si non præsupponatur præscientia ejus. HL q. 46. 2. o. et q. 56, 1 ad 2.</p> <p>60. Non fuit alius modus convenientior redemptionis nostræ quam per passionem Christi, h1 q. 46. 3. o.</p> <p>61. Liberatio hominis per passionem Christi fuit majoris misericordiæ et justitiæ, quam si Deus remisisset peccata sine satisfactione. h1 q. 46. 1 ad 3.</p> <p>62. Christus fuit passus convenienti tempore, s. luna quintadecima, hora sexta, in juventute. HL q. 46. 9. o. et 10. c.</p> <p>63. Christus passus est in loco convenienti, sci-</p>	<p>licet in Hierusalem, quadruplici ratione: scilicet quia primo Hierusalem erat locus a Deo electus ad sacrificia sibi offerenda, figurantia Christi passionem; secundo quia virtus passionis Christi ad totum mundum erat diffundenda, et Hierusalem erat in medio terræ, unde dicitur umbilicus terræ; tertio quia hoc maxime conveniebat humilitati Christi, quod in loco tam celebri confusionem pati non recusavit; quarto ut ostenderet a principibus populi exortam esse iniquitatem occidentium Christum, quia principes in Hierusalem morabantur. Et passus est extra portam, triplici ratione: scilicet primo ut veritas responderet figuræ, qua vitulus et hircus pro peccato extra castra comburebantur; secundo ut per hoc daret exemplum nobis exeundi a mundana conversatione; tertio ne Judæi subtraherent sacrificium salutare, nec putares pro illa tantum plebe oblatum secundum Christum, nec in templo passus est, sed in Calvaria. HL q. 35. 7 ad 1. et q. 46. 10. o. et 83. 3 ad 1.</p> <p>64. Passio Christi convenienter incepit a Judæis, et finita est a gentilibus, sicut etiam effectus ejus. ni. q. 47. 4. o.</p> <p>65. Passio Christi attribuitur supposito divino, non quidem ratione naturæ divinæ, sed natura humanæ. iii q. 46. 12. o.</p> <p>66. Christus passus est non quidem ab intrinseco, sed ab extrinseco, omnes passiones; non quidem omnes secundum speciem, sed secundum genus tripliciter, s. ab omni homine, in omni re, et secundum omnem sensum, iii q. 46. 5. o. et q. 48. 2. c.</p> <p>67. Pater tradidit Christum passioni ex charitate: similiter ipse Christus ut Deus et ut homo; sed Judas ex captivitate, Judæi ex invidia, Pilatus autem ex timore, iii q. 47. 3. o. et 6 ad 2.</p> <p>68. Passio Christi, ut salvativa erat volita a Deo et sanctis; a Judæis autem ut erat afflictiva Christi, iii q. 18. 5. c. et q. 47. 6 ad 3.</p> <p>69. Passio Christi fuit ei voluntaria, et subjecta suæ voluntati. HL q. 46. 6. 9. c. et q. 47. 1. o.</p> <p>70. Christus et mater ejus, et quilibet sanctus, volebat voluntate deliberata passionem Christi, licet voluntas naturalis dissentiret, iii q. 15. ũ ad 4. et q. 18. 5. c. et q. 23. 8 ad 5. et q. 47. 1. o. et 2. c. ad 2. et 6 ad 3.</p> <p>71. Omnes actiones, et passiones Christi operabantur instrumentaliter, in virtute divinitatis, ad salutem humanam, iii q. 48. 6. c. et q. 49. 1. c. fi. et q. 56. 1 ad 3.</p> <p>72. Passio Christi, ratione divinitatis ejus, agit per modum efficientiæ, ratione voluntatis animæ ejus, per modum meriti; et in came Christi, per modum satisfactionis, inquantum liberamur a reatu pœnæ, et a servitute culpæ, per modum redemptionis, et ut reconcilians nos Deo, per modum sacrificii, m. q. 48. 6 ad 3. et q. 62. 5. c.</p> <p>73. Christus per passionem suam meruit nobis salutem ætemam. m. q. 46. 3. c. et a. 48. 1. c. et 6 ad 3. et q. 49. 1. c. et q. 50. 6. c. et q. 56. 1 ad 4. et 2 ad 4. et q. 61. 1 ad 2. et q. 62. 5. o.</p> <p>74. Per passionem Christi omnia impedimenta salutis ablata sunt, et omnia bona sunt nobis data quoad meritum, m. q. 48. 1 ad 2.</p> <p>75. Passio Christi habuit aliquem effectum, quem non habuerunt præcedentia merita, propter genus operis, non autem propter majorem charitatem. in. q. 48. 1 ad 3. et q. 49. 6 ad 2.</p> <p>76. Christus per passionem suam meruit exaltari quadrupliciter, scilicet per resurrectionem, ascensionem, sessionem ad dexteram Patris, et judicariam potestatem. HL q. 49. 6. o.</p> <p>77. Nullius peccati remissio, nec salus, potest</p>	<p>heri, nisi per passionem Christi, iii q. 69. 1 ad 2. et o. 73. 5. c.</p> <p>78. Una minima passio Christi suffecisset pro omni peccato, iii q. 46. 5 ad 3, et 6 ad 3.</p> <p>79. Christus sua passione nos a peccatis liberavit causaliter, id est, instituit causam, qua possent quæcunque et quandocumque peccata remitti, iii q. 49. 1 ad 3</p> <p>80. Passio Christi est causa universalis in remissione peccatorum, quam oportet singulis applicare per baptismum, poenitentiam, et alia sacramenta. iii q. 49. 1 ad 4. et q. 52. 2 ad 2. et 8 ad 2. et q. 61. 1 ad 2. et q. 62. 5. 6. c. et q. 69. 1 ad 3.</p> <p>81. Passio Christi est propria causa remissionis peccati tripliciter, s. provocando ad charitatem, redimendo, et instrumentaliter operando. L q. 56. 2 ad 4. et q. 79. 3. c. et iii q. 49. L o. et 2. 3. c. et 4. c. ad 2. et 5. c. et q. 52. 3. c. et q. 56.2 ad 4. et q. 62. 5. c. et q. 69. 1 ad 2. et ad 3. et q. 79. 3. c.</p> <p>82. Per passionem Christi liberati sumus de potestate diaboli, victi per humilitatem, obedientiam et pœnam Christi; et satisfaciendo pro culpa, fecit nos conjunctos, domesticos et filios Dei; ideo passio ejus dupliciter habet rationem redemptionis, s. quia inquantum nos a potestate diaboli eripuit, dicitur nos redemisse; sicut rex regnum occupatum ab adversario per laborem certaminis; inquantum vero Deum nobis placavit, dicitur nos redemisse, sicut pretium solvens satisfactionis pro nobis, ut a pœna et a peccato liberaremur, m. q. 48. 4. o. et 6 ad 3. et q. 52. L c.</p> <p>83. Passio Christi, ut a voluntate ejus, fuit satisfactio pro omni peccato, etiam occidentium eum; non autem ab alio, secundum se. m. q. 22. 2 ad 2. et 3. c. et q. 39. 5 ad 3. et q. 48. 2 ad 2. et q. 49. 4 ad 3. et q. 57. 6 ad 2. et q. 69. 3. c. et 7 ad 1.</p> <p>84. Passio Christi fuit quasi pretium, per quod liberati sumus a servitute diaboli, peccati, et pœnæ. iii q. 48. 4. c.</p> <p>85. Per passionem Christi liberati sumus a peccato communi totius naturæ, quoad culpam, quoad reatum pœnæ, et a propriis peccatis singulorum, iii q. 49. 5. c. et q. 52. 5. c. ad 2. et q. 86 4 ad 3.</p> <p>86. Passio Christi sufficienter abstulit peccatum originale, quoad personam, et quoad naturam, m. q. 49. 5. c.</p> <p>87. Christus patiendo, omnia praecepta veteris legis moralia, cæremonialia et judicialia implevit. iii q. 47. 2 ad 1.</p> <p>88. Nunquam sine fide passionis Christi potuit esse salus; ideo semper oportuit esse aliquod repræsentativum ejus hominibus, m. q. 73. 5. c.</p> <p>89. Passio Christi efficienter operata est nostram salutem, ut causa instrumentalis, sed Deus ut causa principalis. L q. 48. 6. o. et q. 49. L c.</p> <p>90. Passio Christi est causa salutis omnium; sed applicata est mortuis per descensum Christi ad inferos, sicut et vivis per sacramenta, iii q. 52. 1 ad 2.</p> <p>91. Passio Christi non salvat, nisi configuratos. 1 2. q. 85. 5 ad 2. et m. q. 49. 1 ad 4. et 3 ad 2. et ad 3. et 5. c. et q. 52. 1 ad 2. et 7. 8. et q. 79. 2 ad 1. et 7 ad 2.</p> <p>92. Per passionem Christi et per mortem ejus reconciliati sumus Deo Patri, in. q. 48. 4. c. et q. 49. 2. c. et 4. o.</p> <p>93. Per passionem Christi tripliciter sumus liberati de potestate diaboli, scilicet quia inquantum passio Christi est causa remissionis peccatorum, inquantum nos Deo reconciliavit, et inquan-</p>	<p>tum in passione Christi diabolus excessit modum potestatis sibi <i>traditæ</i> a Deo, machinando in mortem Christi, qui non habebat meritum mortis, cum esset absque peccato, ni. q. 48. 4. c. et o. 49. 2. o.</p> <p>94. Per passionem Christi dupliciter sumus liberati a reatu pœnæ, scilicet vel directe, inquantum passio Christi fuit sufficiens et superabundans satisfactio pro peccato humani generis; exhibita autem satisfactione sufficienti, tollitur reatus pœnæ; vel indirecte, inquantum passio Christi est causa remissionis peccati, in quo fundatur reatus pœnæ. iii q. 22. 3. c. et q. 48. 6 ad 3. et q. 49. 3. o. et q. 52. 5. c. et q. 86. 4 ad 3.</p> <p>95. Passio Christi operata est nostram salutem proprie, removendo mala, sed resurrectio ejus, inchoando bona et exemplariter. in. q. 53. 1 ad 3. et q. 56. 1 ad 4. et 2 ad 4. et q. 62. 5 ad 3.</p> <p>96. Christus per passionem suam initiavit ritum christianæ religionis, h1 q. 62. 5. c. et q. 63-1 3. c.</p> <p>97. Christus per passionem suam aperuit nobis januam cæli; sed per ascensionem suam introduxit nos in possessionem ejus, iii q. 49. 5. o. et q. 79. 2. c. ad 1.</p> <p>98. Christus per passionem suam consecutus est gloriam resurrectionis; non autem ex vi sacrificii, quod offerretur per modum satisfactionis; sed ex devotione, qua ex charitate humiliter passionem sustinuit, m. q. 22. 4 ad 2.</p> <p>PASTOR Ecclesiæ et fundamentum ejus principaliter dicitur Christus, secundario autem cæteri prælati. m. q. 8. 6 ad 3.</p> <p>PATER in divinis - 1. prius dicitur de Deo quam de creatura, i. q. 33. 2 ad 4.</p> <p>2. Paternitas in Deo et creaturis non est ejusdem rationis univoce, sed analogice, i. q. 31. 3 ad 3.</p> <p>3. Pater prius dicitur personaliter quam essentialiter. i. q. 33. 3. o.</p> <p>4. In divinis essentia est Pater, si Pater tenetur substantive, non autem si tenetur adjective, i. q. 39. 5 ad 5. et 6. c.</p> <p>5. Pater est magis proprium nomen personæ patris quam genitor vel generans, i. q. 33. 2. o. et q. 40. 2. c. et m. q. 60. 7 ad 2. et q. 66. 5 ad 7.</p> <p>6. Pater eodem, id est, paternitate, est quis, et pater, i. q. 40. 3 ad 2.</p> <p>7. Paternitas est in angelis, secundum actus hierarchicos, sicut magister est pater discipuli. L q. 45. 5 ad 1.</p> <p>Patres conscripti dicebantur olim consiliarii, quia scribebantur. L q. 24. 1. c.</p> <p>PATIENTIA - 1. dicitur dupliciter, s. habitus, et delectatio in actu ejus; primo modo est virtus, sed secundo modo est fructus. 2 2. q. 136. 1 ad 3.</p> <p>2. Patientia est virtus, conservans bonum rationis contra tristitiam. 1 2. q. 66. 4 ad 2. et 2 2. q. 128. c. et q. 136. J. o. et 5. c.</p> <p>3. Pati tristia ad malum finem non est proprie patientia, sed est duritia. 2 2. q. 136. 1 ad 2.</p> <p>4. Patientia non est potissima virtus, sed est inferior omni virtute theologica et cardinali. 1 2. q. 66. 4 ad 2. et 2 2. q. 136. 2. o.</p> <p>5. Ad patientiam pertinet longanimitas et constantia, inquantum dilatio boni, quæ est longanimitas, et labor in continua executione boni, habent rationem mali contristantis. 2 2. q. 136. 5. c.</p> <p>6. Patientia est radix et custos virtutum, solum removendo prohibens. 2 2. q. 136. 2 ad 3.</p> <p>7. Patientia, ut virtus, non potest haberi sine charitate et gratia. 2 2. q. 136. 3. o.</p> <p>8. Patientia est in concupiscibili subjective. 2 2. q. 136. 4 ad 2.</p>	

Paulus	INDEX III	Peccatum	INDEX III	Peccatum
<p>9. Actus patientis in patria non est sustinere, sicut est in via: sed est fmi bonis acquisitis per eam. 2 2. q. 136. 1 ad 1.</p> <p>PAULUS - I. erat instructus in propria lingua, quoad superaddita per artem humanam ad ornatum et elegantiam locutionis, non autem in lingua aliena. 2 2. q. 176. 1 ad 1.</p> <p>2. Paulus in sua conversione habuit voluntatem actualem contrariam gratiæ, ideo celebratur ut miraculosa. 1 2. q. 9. 6 ad 3. fl. et q. 112. 2 ad 2. et q. 113. 10. c.</p> <p>3. Paulus in sua conversione vidit Christum corporaliter, m. q. 57. 6 ad 3.</p> <p>4. Paulus præfert se et alios apostolos Moysi. 2 2. q. 174. 4 ad 3.</p> <p>5. Paulus vere ac juste reprehendit Petrum in observatione legalium, quia cobeat gentes, non quidem imperio, sed suæ conversationis, exemplo» judaizare: quia, secundum quod Leo papa dicit, validiora sunt exempla quam verba. 1 2. q. 103. 4 ad 2. et 2 2. q. 33. 4 ad 2. et q. 43. 6 ad 2.</p> <p>6. Paulus allegat verbum Arati poetæ, s. Genus Dei sumus, et in ipso vivimus, movemur, et sumus. 1. q. 1. 8 ad 2.</p> <p>7. Epistolæ ejus et psalmi David frequentantur in Ecclesia, ad spem veniæ, et quia continent quasi totam theologiā, fl. q. 88. 4. c. pñncipib.</p> <p>PAUPERTAS - i. spiritus includit duo, scilicet abdicationem temporalium rerum, quæ fit spiritu, id est, propria voluntate, per instinctum Spiritus sancti (ut Ambrosius et Hieronymus exponunt) et contritionem superbiæ, secundum quod paupertas spiritus intelligi potest exinanitio inflati et superbi spiritus (ut Augustinus exponit). 2 2. q. 19. 12. c.</p> <p>2. Paupertas voluntaria commendatur, m. q. 40. 3. o.</p> <p>3. Paupertas voluntaria est indicium maximæ humilitatis. 2 2. q. 19. 12. c. et ni. q. 40. 3 ad 3.</p> <p>4. Christus voluit esse pauper quadruplici ratione: primo quia paupertas voluntaria convenit prædicatori; secundo ne videretur prædicare ex cupiditate; tertio ut nos faceret divites spiritua-liter; quarto ut virtus Dei major ostenderetur, jñ. q. 35. 7. c. et q. 40. 3. o.</p> <p>PAX - i. est tranquillitas ordinis, maxime in voluntate. 1 2. q. 70. 3. c. et 2 2. q. 29. o.</p> <p>2. Pax non est virtus, sed est effectus virtutis s. charitatis. 2 2. q. 29. 3. 4. 0.</p> <p>3. De ratione pacis est duplex unio, s. diversorum appetentium; et appetituum ejusdem appetentis, et respectu ejusdem appetibilis. 2 2. q. 29. o.</p> <p>4. Pax includit concordiam, addens unionem ejusdem appetentis, ultra unionem diversorum appetentium, auqm dicit concordia. 2 2. q. 29. 1. c.</p> <p>5. Perfectio gaudii est pax, quoad duo importa-ta per pacem, scilicet quoad quietem a pertur-bantibus et quoad sedationem a fluctuatione desiderii. 1 2. q. 70. 3. c.</p> <p>6. Pax reipublicæ est secundum se bona, et multo plura prohibet, scilicet homicidia, sacrile-gia et hujusmodi, quam occasionentur ex ea, et plures bene ea utuntur. 2 2. q. 123. 5 ad 3.</p> <p>7. Paci opponuntur multa vitia, s. discordia in corde, contentio in ore, schisma, rixa et bellum, in opere. 2 2. q. 34. 37. principio.</p> <p>8. Christus in ortu suo fecit pacem totius mundi ut significaret veram pacem, m. q. 35. 8 ad 1.</p> <p>9. Pax causatur ex justitia, subtrahendo occa-siones litigiorum et tumultuum. 2 2. q. 29. 3 ad 3. q. 180. 2 ad 2.</p> <p>10. Omnia appetunt pacem. 2 2. q. 29. 2. o.</p>	<p>1L Pax perfecta est tantum in beatis, sed pax imperfecta est in viatoribus. 2 2. q. 29. 2 ad 4, 12. Pax vera est tantum in bonis, et bonorum; apparens autem est in malis. 2 2. q. 29. 2 ad 3.</p> <p>13. Pax vera non est In nobis sine gratia gra-tum faciente, sed tantum pax apparens. 2 2. q.29. 3 ad 1.</p> <p>PECCARE est voluntate averti a Deo. 1. q. 94. L c.</p> <p>PECCATOR dicitur dupliciter, s. propter pecca-tum præteritum et propter propositum peccandi, m. q. 68. 4. c.</p> <p>PECCATUM - 1. est actus devians ab ordine debiti finis, contra regulam naturæ, rationis, vel legis æternæ. 1. q. 63. 1. c. et 1 2. q. 21. l.o. et 2 ad 2. et q. 71. 6. c. ad 1. et ad 3. et q. 72. t.c. ad 2. et 2 2. q. 162. 1. c. et q. 168. 4. c.</p> <p>2. Peccatum non est pura privatio. 1 2. q. 72. 1 ad 2. et q. 75. 1. c. et q. 85. 5 ad 3.</p> <p>3. Peccatum nihil aliud est quam deficere a bono, quod convenit alicui, secundum naturam suam. 1 2. q. 109. 2 ad 2. et 8. c.</p> <p>4. Omnis defectus debiti actus habet rationem peccati. 2 2. q. 64. 1. c.</p> <p>5. Peccatum nihil aliud est, secundum Augu-stinum, quam neglectis rebus æternis temporalia sectari. 1 2. q. 71. 6. a. 3 ad 3. et 2 2. q. 104. 3. c.</p> <p>6. Peccatum nihil aliud est quam utendis frui, et fruendis uti, secundum Augustinum. 1 2. q. 71. 6. a. 3 ad 3.</p> <p>7. Peccatum est dictum, vel factum, vel concu-pitum contra legem ætemarn, secundum Augu-stinum. 2. 1 q. 71 6. o. et q. 76. 2 ad 1.</p> <p>8. Omne quod est contra naturalem inclinatio-nem est peccatum, quia contrariatur legi naturæ. 2 2. q. 133. 1. c. et q. 142. 1. c.</p> <p>9. Peccatum est prævaricatio legis divinæ, et cælestium inobedientia præceptorum, secundum Ambrosium. 1 2. q. 109. 4 c. et 2 2. q. 79. 2. a. 1 ad 1.</p> <p>10. Peccatum est voluntas retinendi, vel conse-quendi quod justitia vetat. 1 2. q. 71. 6. ad 2.</p> <p>11. Omne peccatum est voluntarium. 1 2. q. 71. 5. c. et 6. c. ad 2. et q. 73. 6. c. et q. 74. 1, 2, 3. c. et q. 76. 3. c. ad 2. et 4. c. ad 2. et q. 77. 6. c. et q. 80. 1. c. et q. 87. 2. c. et q. 88. 3 ad 1. et 2 2. q. 10. 2. c. et q. 34. 2. 4. c. et q. 46. 2 ad 2. et q. 64. 8. c. et q. 118. 4. c.</p> <p>12. Ex hoc est aliquid peccatum, quia repugnat virtuti, q. 107. 1. c.</p> <p>13. In quolibet peccato est aliquid virtutis, quia non possunt simul corrumpi omnes circumstan-tiæ virtutis. 1 2. q. 73. 2. c. fi.</p> <p>14. Ratio formalis peccati duplex, s. secundum intentionem peccantis, i. illud ad quod conveni-tur, et secundum rationem mali, i. bonum a quo recedit; primum diversificat speciem peccati, non autem secundum. 2 2. q. 10. 5 ad 1.</p> <p>15. Peccatum non dicitur univoce de omni pec-cato; sed prius de actuali quam de originali, et prius de mortali quam veniali. 1 2. q. 88. 1 ad 1. et 3 ad 1.</p> <p>16. Peccatum duplex, s. peccatum actuale, et peccatum quasi naturale, m. q. 8. 5 ad 1.</p> <p>17. Peccare contingit aliquem dupliciter, s. vel in se quoad actum peccati, vel in sua causa. 2 2. q. 30. 1. c. et q. 150. 1. 4. c. et q. 154. 5. 0.</p> <p>18. Peccatum duplex, s. occultum et publicum; secundum est corrigendum publice, non autem primum, in. q. 55. 1 ad 1.</p> <p>19. Peccatum dupliciter contingit in actibus humanis, s. ex natura facti, ut in malis ex ge-nere, et ex abusu boni. 1. q. 48. 6. c.</p> <p>20. Peccatum triplex, scilicet contra Deum, contra se et contra proximum. 1 2. q. 72. 4. 0.</p>	<p>21. Peccatum triplex, s. cordis, oris et operis. 2 2. q. 162. 4 ad 4.</p> <p>22. Peccatum dicitur speciale dupliciter, vel quia est circa specialem materiam, vel propter specialitatem actus extendentis se ad omnem ma-teriam, ut omnia vitia circa actum rationis, 2 2. q. 64. 1. c. et q. 99. 2. o.</p> <p>23. Peccatum duplex, s. carnale et spirituale, primum perficitur in delectatione naturali, Id est, secundum tactum; secundum vero in delecta-tione animalii. 1 2. q. 72. 2. o. et q. 73. 5. c. et 2 2. q. 118. 6. c.</p> <p>24. Peccatum dicitur carnale dupliciter, s. se-cundum consumptionem et secundum originem; primo modo sunt tantum gula et luxuria, secundo autem modo omnia. 1 2. q. 72. 2. o.</p> <p>25. In peccato sunt duo, s. pronitas et moti-vum; primum est plus in creatura ignobiliori, secundum autem in nobiliori. 1. q. 63. 7. c.</p> <p>26. In quolibet peccato sunt duo, s. materiale, id est substantia actus, et formale, id est, inordi-natio ejus. 1 2. q. 71. 6. c. et q. 72. 1. 8. c. et q. 75. 1. c. ad 1. et 4 ad 1. et q. 79. 2. c. et q. 87. 4 ad 3. et 6. c.</p> <p>27. In uno peccato contingit multas defor-mitates. 2 2. q. 154. 1 ad 2.</p> <p>28. In quolibet peccato necesse est esse defectum circa aliquem actum rationis. 2 2. q. 54. 1 ad 2.</p> <p>29. Una specialis ratio peccati esse potest in diversis generibus peccatorum, inquantum ordi-nantur ad finem unius peccati. 2 2. q. 99. 2 ad 2. et 3 ad 2. et q. 107. 2 ad 2.</p> <p>30. In peccato sunt duo, s. inordinatio actus injurians Deum, et macula sequens. 1 2. q. 87. 4 ad 3. et 6. c.</p> <p>31. In quolibet peccato sunt duo, scilicet ma-cula culpæ et reatus pænæ. m. q. 22. 3. c.</p> <p>32. Peccatum in Spiritum sanctum est peccare ex electione mali et tantum ex malitia, quæ est cum contemptu bonorum impediendum pecca-tum. 2 2. q. 14. 1. 3. 4. c. et q. 105. 2 ad 2.</p> <p>33. In omni peccato generaliter contemnitur Deus in suis præceptis, sed hoc peccatum, ut speciale peccatum, est contemptus doni, quo ho-mo retrahitur a peccato, non autem peccatum sequens ex eo. 2 2. q. 118. 5 ad 3. et ni. q. 88. 4. c. fi.</p> <p>34. Illud peccatum dicitur generale, quod pri-vat conditionem requisitam in qualibet virtute, sed hoc peccatum est speciale, ratione specialis contemptus. 2 2. q. 14. 1 ad 3.</p> <p>35. Peccata differunt specie secundum objecta; non autem ratione inordinationis. 1 2. q. 72. 1. 0. et 2. c. 3. 4. o. et 5 ad 1. et 8. c. et q. 73. 3. c. 6. et ad 1. et 4. c. et q. 79. 2 ad 3. et 2 2. principio, et q. 39. 2. c.</p> <p>36. Peccata differunt specie secundum fines, non autem secundum causas agentes. 1 2. q. 72. 3. 0. et 2 2. q. principio.</p> <p>37. In peccatis est duplex differentia, s. mate-rialis, id est, secundum naturalem speciem pec-cati; et formalis, id est secundum ordinem ad unum finem proprium. 1 2. q. 72. 6. c.</p> <p>38. Nullum quod est præter intentionem pec-cantis, dat speciem peccato. 1 2. q. 72. 1. 8. c. et m. q. 88. 4 ad 1.</p> <p>39. Circumstantiæ non possunt aggravare pec-catum in infinitum. 2 2. q. 110. 4 ad 5.</p> <p>40. Divisio peccati in peccatum contra Deum, contra se et contra proximum, est specifica, quia est secundum objecta. 1 2. q. 72. 4. o.</p> <p>41. Peccata cordis, oris et operis non differunt secundum species completas, sed secundum gra-dus ejusdem speciei. 1 2. q. 72. 7. 0. et q. 100. 5. 6. c. et 2 2. principio,</p>	<p>42. Peccata non differunt specie, secundum præcepta legis, quia non habent speciem ex parte aversionis, sed ex parte conversionis. 1 2. q. 72. 6 ad 2. et 9 ad 1. et q. 73. 1. c. et 2 2. q. 10. 5 ad 1.</p> <p>43. Peccata differunt specie secundum super-abundantiam et defectum, propter diversa mo-tiva, et sunt contraria. 1 2. q. 72. 8. o.</p> <p>44. Differentia peccati, secundum mortale et veniale, vel secundum alios reatus, non est spe-cifica. 1 2. q. 72. 5. o. et q. 88. 1. 2. o.</p> <p>45. Peccatum mortale differt a veniali in infi-nitum, ex parte aversionis, non autem ex parte conversionis. 1 2. q. 72. 5 ad 1. et q. 87. 5 ad 1.</p> <p>46. Omne peccatam est in voluntate, ut in sub-jecto. 1 2. q. 74. 1. o.</p> <p>47. Subjectum peccati duplex, s. subjectum primum et subjectum proximum. Voluntas est subjectum primum omnis peccati, proximum vero sunt diversæ potentiæ. 2 2. q. 10. 2. c.</p> <p>48. Omnis potentia mobilis a voluntate potest esse subjectum peccati, licet principaliter sit in voluntate. 1 2. q. 74. 2. o. et 3. c. et q. 83. 1. c.</p> <p>49. Peccatum est in voluntate ut in causa. 1 2. q. 74. 1. 2. o. et q. 75. 3. c. et q. 80. 1. c.</p> <p>50. Voluntas est per se causa actus peccati, sed per accidens causât ejus inordinationem, i. præter intentionem. 1 2. q. 75. 1. o.</p> <p>51. In quolibet volente sub Deo potest esse peccatum voluntatis, si in sua natura considere-tur. i. q. 63. 1. c.</p> <p>52. Peccatum non potest esse in voluntate, nisi cum ignorantia intellectus. r. q. 63. 1 ad 4. et 1 2. q. 58. 2. c. et q. 77. 2. c. et 2 2. q. 20. 2. o. et q. 51. 3 ad 2. et q. 53. 2. c.</p> <p>53. Peccatum in actu liberi arbitrii contingit dupliciter, scilicet eligendo malum ex ignoran-tia, vel eligendo inordinate bonum ex inconsi-deratione. 1. q. 63. 1 ad 4.</p> <p>54. Peccatum essentialiter consistit in actu li-beri arbitrii, i 2. q. 77. 6. o.</p> <p>55. Peccatum est in ratione dupliciter, s. er-rando circa illud quod potest et debet scire facta promulgatione, vel non regendo potentias infe-riores. 1 2. q. 74. 5. 6. o. et q. 90. 4 ad 2. et ad 3.</p> <p>56. Peccatum mortale et veniale possunt esse in ratione dupliciter, s. secundum se, et se un-dum quod regit potentias inferiores. 1 2. q. 74. 9. 10. 0.</p> <p>57. Peccatum morosæ delectationis est in ra-tione dupliciter, vel deficiendo in directione inte-riorum passionum animi, vel in directione exte-riorum actuum. Deficit autem in directione pas-sionum dupliciter, primo imperando illicitas pas-siones, alio modo non reprimendo motus passio-num illicitos. 1 2. q. 73. 8. c. et q. 74. 6. o</p> <p>58. Peccatum ipsius consensus in actum est tantum in ratione superiori; sed consensus in delectationem potest esse in ratione superiori et inferiori. 1 2. q. 15. 4. 0. et q. 74. 7. o. et 8 ad 1.</p> <p>59. Non omnis motus sensualitatis primus, id est, naturalis, est peccatum. 1 2. q. 74. 3. o.</p> <p>60. Sensualitas tenet locum serpentis, quia in-clinat ad peccatum. 1. q. 81. 1 ad 3. et 3 ad 1. et 1 2. q. 74. 3 ad 2. et 2 2. q. 165. 2. c. et 111. q. 18. 2 ad 3.</p> <p>61. In sensualitate potest esse peccatum sub-jectlve. 1 2. q. 74. 3. o.</p> <p>62. In sensualitate potest esse peccatum ve-niale, non autem mortale. 1 2. q. 74. 3 ad 4. et 4. 0. et q. 89. 5. c.</p> <p>63. Obedire imperio rationis, et esse subjectum peccati, convenit sensualitati hominis, non autem sensualitati bruti. 1 2. q. 74. 3 ad 3.</p> <p>64. Peccatum actuale est in generativa, non</p>	

^[4]

^[a] - *

sicut in subjecto, sed materialiter, inquantum concupiscibilis motum ejus imperat. 1 2> q. 17. 8 ad 3.

65. Peccatum actuale non potest esse In parte non obediente rationi, sed bene infectio naturæ. 1 2. q. 83. 1. c. et 4 ad 2.

66. Omnis voluntas sub Deo potest secundum se habere peccatum. 1. q. 63. 1. c.

67. Christus nullum habuit peccatum, m. q. 14. 3. o. et q. 15. 1. o. et 5 ad 1. et ad 2. et q. 22. 4 ad 1.

68. Peccatum, ut est actus, habet causam per se ; sed ratione inordinationis habet causam per accidens tantum. 1 2. q. 75. 1. o. et 2. 4. c. et ad 1. et q. 77. 4. c.

69. Non omne peccatum fit ex contemptu, sed quandoque ex ignorantia vel infirmitate. 2 2. q. 162. 2. c. ad 1. et ad 2. et q. 186. 9 ad 2. et in. q. 88. 4. c.

70. Causa primi peccati non est malum, sed bonum, s. voluntas cum absentia alterius boni, s. regulæ rationis, vel legis divinæ. i. q. 49. 1 ad 1. et ad 3. et q. 63. 1 ad 4. et 1 2. q. 75. 1. c. et ad 3. et 2 2. q. 163. 1. 2. c.

71. Non omne peccatum fit ex contemptu, sed quandoque ex ignorantia vel infirmitate; sed peccandi consuetudo implicat Dei contemptum. 1 2. q. 105. 2 ad 9. et 2 2. q. 162. 2. c. ad 1. et ad 2.

72. Quod aliquis non possit vitare peccatum, potest inteiligi dupliciter, scilicet vel quia confirmatus est in malo, vel quia diu persistere non potest quin ruat in peccatum. 1 2. q. 109. 8. o.

73. Principium peccati duplex, s. primum et universale, i. voluntas, et principium proprium et proximum, s. aliæ potentiæ. 2 2. q. 10. 2. c.

<4. Voluntas est causa alicujus dupliciter, s. per se, id est, imperando; et per accidens peccati, i. non Impediendo, vel non reprimendo cum possit; et sic est causa peccati primorum motuum. 2 2. q. 154. 5. c. principio.

75. Propria et per se causa peccati est voluntas; aliæ vero causæ sunt quasi extrinsecæ et remotæ. 1 2. q. 73. 6. c. et q. 80. 1. c. ad 3.

76. Nihil exterius est causa sufficiens peccati; sed tantum suadens vel movens appetitum sensitivum. i. q. 115. 4. c. et 1 2. q. 73. 8 ad 3. et q. 75. 3. o. et q. 80. 1. 3. o. et 2 2. q. 43. 1 ad 3. et q. 73. 3. c. ad 2. et q. 115. 2 ad 1. et ad 2.

77. Aliquis potest sufficienter impelli a dæmone in actum peccati, non autem in peccatum. 1 2. q. 80. 3. o.

78. Aliquis quandoque committit aliquod peccatum secundum effectum, et non secundum affectum. 2 2. q. 162. 2 ad 2.

79. Causa interior peccati duplex, s. proxima, i. ratio et voluntas, et causa remota, s. imaginatio et appetitus sensitivus. 1 2. q. 75. 2. o. et 3. c. et 2 2. q. 10. 2. o.

80. Sciens peccat, non considerando in particulari, vel in actu, quod sit in universali vel in habitu; unde dicitur quis ex certa malitia, vel ex industria peccare, quasi scienter malum eligens. 1 2. q. 78. 1. c. fi.

81. Causa peccati triplex, s. motivum, i. bonum apparens, defectus regulæ, et perficiens; primum pertinet ad sensus et ad appetitum sensitivum, secundum ad rationem, tertium autem ad voluntatem. 1 2. q. 75. 2. 3. c.

82. Causa efficacissima peccati duplex, s. amor bonorum temporalium, et timor pœnæ. 1 2. q. 77. 4. c. ad 3.

83. Propria et per se causa peccati est ex parte conversionis ad commutabile bonum. 1 2. q. 75. 1. c. et q. 77. 4. c. et 6 ad 1. et 8 ad 2. et q. 84. 1 ad 1.

84. Causa peccati triplex, s. passio, habitui vitiosus, et falsa æstimatio de particulari elligibili, ex passione, habitu, vel Ignorantia. 2 2. q. 14 1. c. fi.

85. Inclinans ad peccatum est duplex, s. per le, ut habitus et dispositio ex peccato; et per accidens, s. removendo originalem justitiam, i. peccatum originale. Nec tamen debet dici quod peccatum originale sit habitus infusus, aut acquisitus per actum, nisi primi parentis, non autem hujus personæ, sed per vitiatam originem innatus. 1 2. q. 82. 1 ad 3. et*2 ad 2.

86. Omne peccatum contingit ex defectu scientiæ In universali, vel in particulari, in habitu vel in actu, ex intentione, vel occupatione, vel infirmitate, vel passione. 1 2. q. 77. 2. c.

87. Origo peccatorum attenditur secundum inclinationem ad finem, quæ est ex parte conversionis. 2 2. q. 73. 3 ad 3.

88. Unum peccatum est causa alterius peccati, in quadruplici genere causarum, s. in genere causæ efficientis, materialis, finalis et formalis. 1 2. q. 75. 4. o. et q. 84. o.

89. Unum peccatum potest oriri ex diversis peccatis, sed principalius, ex quo sæpius consuevit, propter propinquitatem ad finem ejus. 2 2. q. 72. 4. c.

90. Ex minori vitio potest oriri majus peccatum, sicut ex ira homicidium et blasphemia. 2 2. q. 73. 3 ad 3.

91. Homo non debet facere unum peccatum, ut vitet aliud peccatum. 2 2. q. 113. 1 ad 3.

92. Quia per operationes sensus homo pervenit ad actus rationis, ideo plures sequuntur inclinationes naturæ sensitivæ quam ordinem rationis: plures enim sunt qui assequuntur principium rei quam qui ad consummationem perveniunt; ex hoc autem vitia et peccata in hominibus proveniunt, quod sequuntur inclinationem naturæ sensitivæ contra ordinem rationis. 1. q. 49. 3 ad 5. et q. 115. 4. c. et 1 2. q. 71. 2 ad 3.

93. Natura humana magis corrupta est per peccatum, quoad appetitum boni, quam quoad cognitionem veri. 1 2. q. 109. 2 ad 3.

94. Peccata hominum sunt impedimenta humani boni. 1. q. 63. 2 ad 1. fi.

95. Peccatum cedit in bonum hominis, non quidem secundum se, sed quia homo fit humilior et cautior ex peccato suo et aliorum. 1 2. q. 87. 2 ad 1. et ad 2.

96. Privatio modi, speciei et ordinis, ut sunt in bono virtutis et gratiæ sunt effectus peccati, non autem in aliis. 1 2. q. 85. 4. o.

97. Homo peccando recedit ab ordine rationis: ideo perdit dignitatem humanam, et incidit in servitutem bestiarum. 2 2. q. 64. 2 ad 3.

98. In quolibet peccato est aliquid virtutis, quia non potest corrumpere omnes circumstantiæ virtutis. 1 2. q. 73. 2. c. fi.

99. Peccatum singularis personæ non nocet, nisi sibi. h. i. q. 19. 4 ad 1. et q. 82. 6 ad 3.

100. Peccatum non nocet Deo, licet sit contra Deum. 1 2. q. 21.4 ad 1. et q. 47. 1 ad 1. et q.73. 7 ad 2. et 2 2. q. 88. 2. c.

101. Peccatum transit actu, et manet effectus, s. reatus maculæ et offensæ Dei. 1 2. q. 109. 7. c. et q. 113. 2 ad 3. et ni. q. 62. 2 ad 2. et 5. c. et q. 89. 4 ad 1.

102. Vunlus quadruplex causatur in anima: primo ex peccato Adæ, sed consequenter ex aliis peccatis, s, infirmitas in irascibili, concupiscentia in concupiscibili, ignorantia in ratione, et malitia in voluntate, ad quæ sequuntur alia duo, s. dolor et mors. 1 2. q. 85. 3. o. et 5. c.

103. Peccatum dupliciter deprimit s. premendo

ne videantur superiora sed, infima, et humiliando. 1 2. q. 87. 2 ad 1.

104. Homo per peccatum incurrit triplex detrimentum, s. deordinntionem mentis, reatum pœnæ, et debilitatem boni naturalis, 1 2. q. 109. 7. c. et in. q. 22. 3. c.

105. Obligatio duplex causatur ex peccato, s. servitus diaboli, et reatus pœnæ, ui. q. 48. 4. c. ad 3.

106. Gravitas peccati principaliter est ex objecto, seu fine. 1 2. q. 73. 3. o. et q. 4. 5. 9. c. et q. 74. 9. c. et 2 2. q. 74. 2 ad 1.

107. Gravitas et species peccati magis attenditur ex fine quam ex materiali objecto. 2 2. q. 74^ 2 ûd 1.

108. Ratio principalis gravitatis peccati est ex aversione a Deo. 1 2. q. 73. 3 ad 2. et 5. c. et q. 77. 6 ad 1.

109. Quantitas peccati non mensuratur ex nocumento facto, sed ex voluntate contra charitatem agentis. 2 2. q. 13. 3 ad 1.

110. Gravitas peccati duplex, scilicet ex parte peccati, et ex parte peccantis ex majori contemptu. 2 2. q. 94. 3. c. et q. 116. 2 ad 2. et q. 142. 3. c. et m. q. 80. 5. c.

111. Gravitas peccati duplex, scilicet secundum speciem, quæ est ex objeto, et secundum circumstantiam. 2 2. q. 10. 3 ad 1. et q. 39. 2. c. et a. 136. 3. 4. c. et m. q. 80. 5. c.

112. Defectus debitiæ circumstantiæ aggravat peccatum, et appositio ejus alleviat ipsum. 1 2. q. 73. 7. o.

113. Peccata verborum maxime ex affectu et intentione loquentis pensanda sunt. 2 2. q. 72. 2. c. ad 3. et q. 73. 2. c. et q. 75. 1. c. et q. 76. 3. c. fi.

114. Gravitas peccati triplex, s. ex materia vel objecto, ex parte peccantis, et ex effectu consequente. 2 2. q. 148. 3. o.

115. Gravitas peccati magis attenditur in abusu rei quam in amissione debiti usus. i. q. 48. 6. c. et 2 2. q. 155. 12 ad 4.

116. Gçavitas peccatorum in proximum est per se ex majori nocumento, scilicet contra majus bonum, sed per accidens ex deliberatione. 2 2. q. 34. 4. o. et q. 73. 3. c. et q. 74. 2. c. et q. 154. 3. o.

117. Non omnia peccata sunt æqualia in gravitate. 1 2. q. 73. 2. o.

118. Gradus quadruplex gravitatis peccati, s. per passionem, ignorantiam, malitiam et contumaciam. 1 2. q. 105. 2 ad 9. et 2 2. q. 162. 2. c. ad 1 et ad 2. et q. 186. 9 ad 3. et m. q. 88. 4. c.

119. Peccata quæ consistunt in actuali contemptu Dei sunt graviora peccatis in quibus non est contemptus Dei, nisi ex consequenti, et quas interpretative. 1 2. q. 73. 8 ad 2.

120. Peccatum in quo Deus in seipso contemnitur, est gravissimum: post, quo contemnitur in sacramentis, præcipue in eucharistia; tertio in membris suis; quarto in præceptis suis, quod commune est omni peccato mortali. 2 2. q. 20. 3. o. et q. 21. 1 ad 1. et q. 39. 2. c. et q. 110. 2. c. et q. 148. 3. c. et q. 150. 3. c. ad 3. et q. 154. 3. c. ad 3. et m. q. 80. 5. c.

121. Peccatum In Spiritum sanctum est gravissimum. 2 2. q. 14. 3. o. et q. 21. 1. 4. o. et q. 130. 2. o. et q. 133. 1. c.

122. Peccata opposita virtutibus theologicis sunt cæteris graviora, secundum genus suum. 2 2. q. 20. 3. o.

123. Peccatum quanto plus repugnat oppositæ virtuti, tanto est gravius. 2 2. q. 116. 2. c. et q. 119. 3. c.

124. Maximum peccatum opponitur maximæ

virtuti, principaliter et directe, sed minimum extensive. 1 2. q. 73. 4. o.

125. Omne peccatum opponitur prudentiæ, sed non est gravissimum, nisi opponatur in aliquo maximo. 2 2. q. 55. 2 ad 3. et q. 119. 3 ad 3.

126. Peccata contra præcepta primæ tabulæ sunt cæteris graviora. 1 2. q. 110. 6. c.

127. Quanto voluntas est major vel finis pejor, tanto peccatum est gravius; in aliis autem causis peccati est oppositum. 1 2. q. 73. 6. o.

128. Gravitas peccati est major de majori bono quod corrumpitur, vel contemnitur; minor autem de majori bono quod amatur. 1 2. q. 100. 6. c. et 2 2. q. 39. 2. c. et q. 105. 2. c. et q. 118. 5. c. ad 1. et q. 150. 3. c.

129. In quolibet genere peccati gravius est quod fit ex habitu, quia fit ex majori libidine. 2 2. q. 156. 3. c.

130. Peccata carnalia sunt minus gravia, licet turpiora quam spiritualia. 1 2. q. 73. 5. o. et 2 2. q. 116. 2 ad 2. et q. 142. 4 ad 2. et q. 144. 2 ad 4. et a. 154. 3. o. et q. 162. 6 ad 3.

131. Gravius est peccare opere quam ore, et ore quam corde. 1 2. q. 110. 6. c. fi.

132. Nocere sibi est gravius peccatum quam nocere proximis, in re non subjecta voluntati, s. in naturalibus vel spiritualibus; in aliis autem e converso. 1 2. q. 73. 9 ad 2.

133. Nocumentum intentum vel prævisum, vel per se consequens peccatum, aggravat illud directe, non autem si per accidens consequatur, sed imputatur ei ad pœnam, si dabat operam rei illicitæ, propter negligentiam considerandi. 1 2. q. 73. 8. o.

134. Peccatum aggravatur ex conditione personæ, contra quam peccatur, tripliciter: primo si sit conjuncta Deo, virtute, vel officio; secundo si sit sibi conjuncta natura, vel beneficio, vel aliter; tertio si sit conjuncta proximo, tangendo plures, ut persona publica, vel famosa. 1 2. q. 73. 9. o. et 2 2. q. 58. 10 ad 3. et q. 61. 2 ad 3. et 8. c. et q. 63. 4 ad 2. et q. 65. 4. o. et m. q. 80. 5. c.

135. Dignitas personæ peccantis non transfert peccatum in aliam speciem, nisi ratione inobedientiæ vel voti, et hujusmodi. 1 2. q. 89. 3. c. et q. 110. 4 ad 5.

136. Excellentia personæ peccantis aggravat peccatum ex deliberatione, sed alleviat peccatum ex surreptione. 1 2. q. 73. 10. o. et q. 89. 3.5. c. et q. 102. 3 ad 11. et 2 2. q. 100. 1 ad 7.

137. Omne peccatum contra proximum est etiam contra Deum. 1 2. q. 72. 4. o. et 2 2. q. 105. 2. c.

138. Homo gravius peccat post dationem legis Moysis quam ante. 1 2. q. 98. 1 ad 2.

139. Homo gravius peccat in nova lege quam in lege veteri. 1 2. q. 106. 2 ad 2.

140. Baptizatus gravius peccat quam non baptizatus, cæteris paribus, 1 2. q. 106. 2 ad 2. et 2 2. q. 10. 3 ad 3.

141. Clericus in sacris plus peccat In eodem genere peccati quam religiosus non in sacris. 2 2. q. 184. 8. c. fi.

142. Peccatum religiosi gravius est peccato sæcularis, tripliciter, scilicet ratione voti, ratione contemptus, et ratione scandalii; in aliis autem est e converso. 2 2. q. 186. 10. o.

143. Religiosus peccans ex contemptu fit pessimus, et maxime incorrigibilis. 2 2. q. 186. 10 ad 3.

144. Delere peccatum formaliter convenit gratiæ, effective principaliter soli Deo, dispositive insufficienter puro homini, sufficienter Christo, Instrumentaliter sacramentis. IU. q. 16. 11 ad 3.

145. Solus Deus remittit peccata per auctoritatem. homines autem per ministerium, ni. q. 84. 3. ad 3.

146. Deus potest remittere peccata sine pœna. 2 2. q. 67. 4 ad 2. et m. q. 46. 2 ad 3.

147. Homo peccando obligatus erat ad pœnam Deo, sicut summo iudici, sed diabolo tamquam tonori: ideo debuit redimi Deo, et non diabolo, ui. q. 38. 4 ad 2. et ad 3.

14». Omnia peccata in hac vita sunt remissibilia. 1. q. 69. 2. c.

149. Peccatum quodlibet dicitur remitti quoad duo, s. quoad culpam, et quoad reatum; et se- eunda remissio potest esse sine prima, m. q. 22. 3. c.

150. Per charitatem consequimur veniam pec- catorum, m. q. 49. 1. c.

151. Ad remissionem cujuslibet peccati requi- ritur quod totaliter dimittatur affectus ejus. Exigitur autem ad remissionem peccati mortalis perfectior pœnitentia; ut s. homo actualiter peccatum mortale commissum detestetur, quan- tum in ipso est. ut s. diligentiam adhibeat ad rememorandum singula peccata mortalia, ut singula detestetur. Sed ad remissionem cujusli- bet peccati venialis requiritur quædam virtualis displicentia, in. q. 87. 1. c.

152. Peccatum orginaie est habitus, s. languor naturæ, id est, inordinata dispositio ex disso- lutione harmoniæ originalis justitiæ. 1 2. q. 82. 1. o.

153. Peccatum originale est habitus corruptus, non pura privatio, quia dicit privationem origi- nalis justitiæ, et inordinatam dispositionem par- tium animæ. 1 2. q. 82. 1 ad 1.

154. Peccatum originale est habitus, quia est inordinatio naturæ, non autem actuale peccatum, quia est inordinatio actus. 1 2. q. 82. 1 ad 2.

155. Peccatum originale est peccatum nat- uræ, sed peccatum actuale est peccatum per- sonæ. 1. q. 100. 1. c. et 1 2. q. 74. 3 ad 2. et q. 80. 1. c. et q. 81. 1. o. et q. 82. 1 ad 2. et «ll. q. 8. 5 ad 1.

156. Formale ejus est privatio originalis justi- tiæ; materiale vero est in concupiscentia, i. inor- dinatio partium animæ. 1 2. q. 82. 3. o.

157. Si homo formaretur ex digito vel aliter, sine semine viri, haberet omnes defectus natu- ræ sicut alii; sed non haberet rationem culpæ vel pœnæ. 1 2. q. 81.4. o.

1o8. Libido habitualis est voluntarium, per j voluntatem Adæ tantum. 1 2. q. 80. 1. c. et q. 82. 1 ad 2. et 2 2. q. 108. 4. c. et m. q. 84. 2 ad 3.

159. Peccatum originale habet novem nomina, s. originale, fomes peccati, concupiscentia, concupiscibilitas, languor, tyrannus, lex peccati, lex camis, et lex membrorum, m. q. 23. 3. c.

160. Et est multiplex in virtute, quia virtua- liter continet omnia peccata. 1 2. q. 82. 2 ad 1.

161. Et est unum numero in uno homine, sed in omnibus est unum specie. 1 2. q. 82. 2. o.

162. Peccatum originale est æqualiter in om- nibus hominibus, sicut et relatio ad peccatum /dæ, et privatio Justitiæ originalis. 1 2. q. 82 4. o.

163. Et fuit in Adam ut in causa principali, in semine vero instrumentaliter: sed in anima sub- jective; in came autem ut pœna, non ut culpa. 1 2. q. 83. 1.o.

164. Peccatum originale prius est in essentia animæ quam in potentiis ejus. 1 2. q. 83. 2. o. et 3. c.

165. Et prius est ordine naturæ in anima quam in came: sed ordine generationis et temporis est e converso. 1 2. q. 83. 2 ad 1. et 3 ad 3.

166. Et contrahitur in Infusione animæ ratio- nalis. 1 2. q. 83. 1 ad 4. et m. q. 27. 1 ad 4.

167. Et prius inficit voluntatem quam alias po- tentias. 1 2. q. 83. 3. o. ct 4 ad 1.

168. Omnes defectus virtutum possunt reduci ad peccatum originale, inquantum includuntur in carentia originalis justitiæ, quæ totam animam perficiebat. 2 2. q. 53. 1 ad 2.

169. Omnes potentlæ animæ sunt corrupte per illud; sed quæ concurrunt ad generationem di- cuntur etiam infectæ, s. concupiscibilis, genera- tiva et tactus. 1 2. q. 83. 4. o.

170. Et traducitur ad omnes qui fuerunt in Adam, secundum rationem seminalem» non au- tem ad alios. i. q. 100. 1. c. et 1 2. q. 81. 3. 4. o. et in. q. 15. 1 ad 2. et q. 31. 1 ad 3. et 6. ad 1.

171. Caro Christi in patribus fuit obnoxia pec- cato originali. ili. q. 31. 1 ad 3. et 7. o. et 8 ad 3.

172. Secundum fidem catholicam est tenen- dum quod primum peccatum primi hominis, s. peccatum originale, originaliter transit in po- steros; contrarium autem est hæresis Pelagians (ut patet per Augustinum in plurimis suis li- bris). 1 2. q. 81. 1. c. principio, et 3. c.

173. Secundum fidem catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines præter solum Christum, ex Adam derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt. Alioquin non omnes indi- gerent redemptione, quæ est per Christum, quod est erroneum. 1 2. q. 81. 3. c. principio.

174. Ideo non secundum fidem catholicam, sed erroneum est dicere quod aliquis præter solum Christum fuerit sine peccato originali. 1 2. q. 81. 3. c. et m. q. 27. 2. c. ad 2.

175. Nec potest esse in aliquo cum veniali, sine peccato mortali. 1 2. q. 89. 6. o. et m. q.90< 4 ad 3.

176. Infectio ejus nullo modo causatur a Deo, sed ex solo peccato Adæ, per carnalem genera- tionem. 1 2. q. 83. 1 ad 4.

177. Peccatum originale quoad culpam est a patre; sed quoad pœnalitates est a matre, m. q. 70. 2 ad 4.

178. Peccatum originale habet duplicem pro- cessum, s. a carne ad animam, secundum ordi- nem generationis; et ab essentia animæ ad po- tentias ejus, secundum ordinem naturæ. 1 2. q. 83. 3 ad 2.

179. Causa peccati originalis est tantum una, scilicet privatio originalis justitiæ. 1 2. q. 82.2. c.

180. Libido habitualis, s. fomes est causa pec- cati originalis: non autem libido actualis, sed est signum habitualis. 1 2. q. 82. 4 ad 3.

181. Persona primo, i. in Adarn, infecit natu- ram peccato originali; sed in aliis hominibus est e converso, m. q. 8. 5 ad 1.

182. Persona primo infecit naturam per pecca- tum originale. Secundo, natura infecit personam. Sed Christi primo reparat personam, secundo naturam, m. q. 69. 3 ad 3.

183. Peccatum originale corrumpit naturam, quantum ad id quod naturæ est: alia vero pec- cata, quantum ad id solum quod personæ est. 1 2. q. 81. 2. c. ad 3.

184. Peccatum originale, adveniente gratia, transit reatu, et manet actu quoad fomitem. 1 2. q. 74. 3 ad 2. et q. 81.3 ad 2.

185. Peccatum originale est minus voluntarium quocumque peccato actuali, m. q. 1.4. c.

186. Peccatum originale respectu naturæ est gravius veniali, sed respectu personæ est e con- verso. HL q. 1. 4. c. ad 1.

187. Peccatum veniale dicitur tripliciter, s. ex causa, eventu et genere. 1 2. q. 77. 8 ad L et q. 88. 2. o.

188. Peccatum dicitur veniale cx causa secun- dum quod privat, vel diminuit voluntarium per Ignorantiam vel Impotentiam, i 2. q. 77. 8 ad 1. et q. 88. 2. c.

189. Peccatum veniale non habet simpliciter et perfecte rationem peccati, sed quasi dispo- sitio ad Illud. 1 2. q. 88. 1 ad 1.

190. Et contingit ex corruptione fomitis. 1 2. q. 89. 5. c.

191. Et contingit semper vel propter Imperfe- ctionem actus, vel propter inordinationem circa ea quæ sunt ad finem, et utrumque propter de- fectus ordinis. 1 2. q. 72. 5. c. et q. 87. 2. 3. o. et a. 88. 2. c. et q. 89. 3. c.

192. Peccatum veniale nullam proprie macu- lam causai in anima, sed impedit actus virtutum. 1 2. q. 89. 1. o. et m. q. 87. 2 ad 3.

193. Homo potest quandoque esse sine peccato veniali In hac vita, sed non diu. m. q. 79. 4 ad 2.

194. Peccatum veniale non potest esse in non habente usum liberi arbitrii. m. q. 87. 2. c.

195. Peccans veniaiter récidivât et stimulat, i. fictus dispositive et imperfecte, non autem sim- pliciter. 2 2. q. 75. 2 ad 2.

196. Peccatum veniale non potest dimitti, quamdiu voluntas ad illud manet, iri. q. 87. 1. c. ad 1. et ad 2. et 3 ad 2.

197. Unus actus charitatis potest delere omnia venialia sine actuali cogitatione eorum, in. q. 87. 1. o.

198. Aliquid causât remissionem venialium tri- pliciter, s. causando gratiam, ut omnia sacra- menta novæ legis; vel detestando peccata, ut confessio generalis, et oratio dominica; vel re- verendo divina, ut benedictio episcopalis, quæ- libet unctio sacramentalis, et hujusmodi, m. q. 87. 3. o.

199. Ingressus ecclesiæ consecratæ delet pec- cata venialia, h. i. q. 83. 3.ad 3. et q. 87. 3. c.

200. In quolibet genere peccati mortalis sunt quædam peccata venialia propter imperfectio- nem actus. 2 2. q. 35. 3. c. et q. 36. 3. o. et q. 162. 5. c.

201. Peccatum veniale disponit ad mortale per se, et per accidens, quia frequens venialium ite- ratio disponit ad illam placentiam venialium, in qua consistit peccatum mortale: eo quod se- cundum quod habitus ex consuetudine genera- tur et augetur, secundum hoc delectatio et pro- nitas crescit. 1 2. q. 74. 4 ad 3. et q. 88. 3. 4. o. et 2 2. q. 24. 10. c. fi. et 12 ad 1. et q. 43. 7 ad 5. et q. 132. 4 ad 3. et q. 186. 9. c.

202. Peccatum veniale comparatur ægritudinl; mortale vero morti. 1 2. q. 72. 5. c.

203. Licet virtus secundum habitum non cor- rumpatur nisi per peccatum mortale, tamen actus ejus corrumpitur et impeditur etiam per. veniale. 1 2. q. 89. 1. c. ct 2 2. q. 133, 1 ad 2.

204. Peccatum mortale est contra præceptum Dei, non autem veniale, sed est præter præcep- turn. 1 2. q. 74. 9. c. et q. 88. 1 ad 1. et 2 2. q. 105. 1 ad 1.

205. Peccatum veniale et mortale differunt ge- nere. 1 2. q. 88. 2. c.

206. Peccatum veniale ex genere potest fieri mortale ex intentione, non idem numero, nec multa simul. 1 2. q. 88. 2. c. et 4. o. et 6. c. ad 1.

207. Consensus in veniale ex genere est ve- niale. Sed consensus in veniale, propter imper- fectionem actus, facit mortale. 1 2. q. 74. 8 ad 2. et 9. c. ad 3. et q. 88. 5 ad 1.

208. Peccatum mortale potest fieri veniale per subtractionem, propter imperfectionem actus, non autem propter additionem, 1 2. q. 88. 2. c. et 6. o.

209. Peccatum veniale et mortale differunt, sicut reparabile et irreparabile. 1 2. q. 72. 5. c.

210. Per peccatum mortale omnino mens aver- titur a Deo, sed per veniale retardatur affectus hominis, ne prompte feratur in Deum. m. q. 87. 1. 2. c.

211. Per quodlibet peccatum veniale vel mor- tale deordinatur voluntas hominis, per immo- deratam conversionem ad bonum creatum, in. q. 87. 1. c. et 2 ad 3.

212. Unum peccatum mortale poiest oriri ex veniali. 2 2. q. 13. 4 ad 3. et q. 105. 1 ad 2.

213. Ante baptismum non possunt esse venialia sine mortalibus. 1 2. q. 89. 3. 6. o. et m. q. 90. 4 ad 3.

214. In ratione superiori dupliciter potest esse peccatum veniale, s. quando consentit in veniale ex genere, vel quando habet subitum motum in- fidelitatis sine consensu. 1 2. q. 74. 10. o.

215. Ratio superior, circa objectum potentiaæ inferioris, ut sensualitatis, sicut in delectationi- bus secundum carnem, non habet motum, nisi deliberatum: ideo semper est mortale, si sit de mortali; non autem si sit de veniali. 1 2. q. 74. 10. o.

216. Nullus debet peccare veniaiter, ne alius peccet mortaliter. 2 2. q. 26. 4. c, ad 2. et q. 43. 7 ad 5. et q. 110. 3 ad 4.

217. Quilibet debet potius mori, et præeiigere omnem poenam in generali, quam peccare non solum mortaliter, sed etiam veniaiter. 2 2. q. 110. 3 ad 4.

218. Unum veniale potest remitti sine alio veniali, non autem sine quolibet mortali, in. q. 87. 4. o. et q. 90. 4 ad 3.

219. Peccatum veniale remittitur post mortem in purgatorio, quoad culpam et pœnam, non au- tem mortale, i. q. 64. 2. c.

220. Quidquid fit in contemptum Dei, et quic- quid in sui ratione importat contemptum Dei, est peccatum mortale. 2 2. q. 38. c. et q. 68. 3. c.

221. Nullus actus sine consensu rationis est peccatum mortale. 1 2. q. 15. o. et q. 74. 5 ad 1. et 2 2. q. 35. 3. c.

222. Omnis actus humanus non relatus in Deum, actu vel habitu ex parte agentis, est pec- catum mortale, non autem ex parte actus. 1 2. q. 88. 1 ad 2.

223. Intendens peccare mortaliter semper pec- cat mortaliter. 2 2. q. 110. 4. c.

224. Actus peccati mortalis potest aliquando esse figura alicujus boni. 2 2. q. 88. 2 ad 2.

225. Cuicumque peccato mortali homo vult ad- hæreere sumens baptismum, dicitur fictus, fi- ctione includente omne peccatum, m. q. 69. 9 ad 3.

226. Omne quod fit propter mortale est mor- tale. 1 2. q. 88. 2. 4. 6. c. et 2 2. q. 110. 4. c. et q. 154. 4. c.

227. Omne quod est contra præceptum Dei est peccatum mortale, nisi forte propter imperfe- ctionem actus. 1 2. q. 74. 10. o.

228. Omne peccatum mortale est contra præ- ceptum Dei. 2 2. q. 68. 3. c. fi. et q. 98. 3. b.

229. Aliquid dicitur peccatum mortale dupli- citer, s. secundum speciem suam, et ex sua causa. 2 2. q. 154. 4. c. prine.

230. Non omne peccatum mortale directe con- trariatur præceptis Decalogi, sed tantum injusti- tiam continens. 2 2. q. 148. 2 ad 1.

231. Quilibet agens contra debitum justitiæ peccat mortaliter. 2 2. q. 69. 1. c. et q. 70. 4. c.

232. Qui est in peccato mortali diligit habi- tualiter aliquid supra Deum. 2 2. q. 68. 3. c.

233. Omne peccatum mortale contrariatur cha-

ritati, non autem spei, vel fidei. 1 2. q. 71. 4. c. et 2 2. q. 24. 10. c. et 12. c. ad 4. et m. q. 87. 1. c.

234. Omnis actus contra charitatem est peccatum mortale. 1x2. q. 87. 3. c. et q. 88. 2. c. et 2 2. q. 13. 2. c. et q. 35. 3. c.

235. Quælibet virtus ut virtus, i. informata charitate, expellitur per quodlibet mortale, non autem inquantum est habitus. 1 2. q. 63. 2 ad 2. et q. 65. 3. c. et q. 71. 4. o. et q. 73. 1 ad 2.

236. Per quodlibet peccatum mortale deperit quicquid virtuti debebatur, et omnia merita mortificantur. 2 2. q. 132. 3 ad 1. et m. q. 89. 4. o.

237. Peccatum mortale quantum ad aliquid est simile aegritudini, et quantum ad aliquid est simile morti, et hoc est inquantum separat a Deo, qui vita est animæ; aegritudini autem inquantum habitudo revocationis ad vitam et sanitatem remanet in peccante, licet talis aegritudo, i. peccatum, de se inducat damnationem æternam. 1 2. q. 72. 5. c.

238. Nullum mortale potest remitti sine alio quia omnia mortalia sunt connexa in aversione, non autem in conversione. 1 2. q. 73. 1. o. et m. q. 86. 3. o.

PECUNIA - 1. Intelligitur omne iHud. cujus pretium æstimari potest pecunia. 2 2. q. 78. 2. c. et q. 100. 2. c. et q. 117. ad 2. et q. 118. 2 ad 2.

2. Pecunia non potest vendi in mutuo pro pecunia ampliori quam sit quantitas pecuniæ mutuate, quæ restituenda est. 2 2. q. 78. 2 ad 4. principio.

PENTECOSTES erat festum pro beneficio datæ legis, significans adventum Spiritus sancti, cujus festum succedit ei. 1 2. q. 102. 4. 10. et q. 103. 3 ad 4.

PER - 1. significat aliquam causam operationis, in suo causali dupliciter, s. ut exit ab agente, et ut terminatur ad operatum, i. q. 36. 3. c.

2. Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hæc præpositio, per, semper designat in suo eausali aliquam causam, vel principium actus, i. q. 36. 3. principio.

3. Per significat causam mediam, sed aliquando habitudinem formæ, per quam agens operatur, l. q. 39. 8. c. et q. 45. 6 ad 2.

4. Hæc præpositio, per, solet denotare causam mediam, vel principium de principio, i. q. 45. 6 ad 2.

5. Per significat auctoritatem in recto, et aliquando in obliquo. l. q. 36. 3. c.

6. Pater operatur per filium et non e converso. i. q. 36. 3. c. ad 4. et q. 45. 6 ad 2.

PERCEPTIO experimentalem uamdam notitiam significat, i. q. 43. 5. ad

PERFECTIO - 1. dicitur dupliciter, s. proprie et transumptive. sicut dicitur quandoque perfectus latro, non quidem proprie et simpliciter, sed quasi transumptive et secundum quid. 1 2. q. 55. 3 ad i. et q. 92. 1. c. fi. et 2 2. q. 14. 4 ad 1. et q. 45. 1 ad 1. et q. 47. 13. c. et q. 92. 1 ad 1. et q. 116. 1. c. ad 3.

2. Perfectio duplex, s. prima, l. forma substantialis; et secunda, i. forma accidentalis, i. q. 73. 1. c. et 1 2. q. 4. 2 ad 1.

3. Perfectio duplex, s. prima, i. substantia rei, et secunda, i. finis, sive operatio, et prima est causa secundæ. i. q. 73. 1. c.

4. Perfectio universi duplex, s. secundum statum præsentem et future novitatis, i. q. 73. 1. c.

5. Perfectio duplex, s. totalitatis et finis; prima convenit diei sextæ, in primis operibus Dei, sed secunda diei septimæ. i. q. 73. 1. c. ad 2. et in. q. 29. 2. c.

6. Perfectio dicitur tripliciter, s. simpliciter,

secundum naturam et secundum tempus. 1 2. q. 98. 2 ad 1. et 2 2. q. 161. 1 ad 4. M

7. Perfectio triplex, scilicet secundum esse, secundum accidentia et secundum finem, i. q. 6. 3. c. W

8. Perfectio triplex, s. dispositionis, forma et finis, h l. q. 27. 5 ad 2.

9. Perfectio triplex, s. naturæ, gratiæ et gloriæ. L q. 73. 1 ad 1.

10. Gradus perfectionis quintuplex, scilicet quia supremum In entibus est, quod habet perfectum bonum sine operatione, ut Deus; secundum est, quod habet perfectum bonum per unum, vel per paucos motus, ut angelus; tertium est, quod acquirit perfectum bonum, per multas operationes, ut homo quantum est, quod non potest acquirere erfcetum bonum ullo modo sed acquirit imperfectum per paucos motus, ut bruta perfecta; vel per unum tantum ut bruta imperfecta, et infimum est, quod nihil horum potest acquirere, et propter hoc non habet perticipatum aliquem motum, ut plantæ. i. q. 77. 2. c. et 1 2. q. 3. 2 ad 4. et q. 5. 7. c.

11. Omnis creatura, secundum quod est perpetua, est de essentiali perfectione universi; de accidentali vero, secundum quod est corruptibilis. l. q. 23. 7. c.

12. Ultima perfectio rei est in consecutione finis. i. q. 103. 1. c. et 1 2. q. 55. 1. c. et 2 2. q. 184. 1. c.

13. Prima perfectio, id est, forma rei, se habet ad secundam, id est, ad operationem, in duplici ordine, quia terminat et elicit eam. m. q. 29. 2. c.

14. In omnibus naturis ordinatis duo concurrunt ad perfectionem naturæ inferioris, s. aliquid secundum motum proprium, et aliquid secundum motum naturæ superioris. 2 2. q. 2. 3. c.

15. Unumquodque, secundum quod est perfectum, est bonum et in actu. i. q. 4. prine, et l. c. et q. 5. 1. 3. c. et 1 2. q. 3. 2. c.

16. Primum principium in genere causæ efficientis oportet esse perfectissimum, nam perfectum dicitur cui nihil deest, secundum modum suæ perfectionis, i. q. 4. 1. c. fi.

17. Ultima perfectio cujuslibet rei est operatio ejus. 1 2. q. 3. 2. c.

18. Perfectum est prius imperfecto, ordine naturæ et perfectionis, sed e converso ordine temporis et generationis, i. q. 85. 3 ad 1. et m. q. 1. 5 ad 3. et 6. c.

19. Semper imperfectum est propter perfectum. 1. q. 105. 5. c.

20. Perfecta bonitas est in iis quæ sunt ad finem, si per se sufficiunt inducere ad finem; imperfecta vero, si tantum aliquid cooperari possunt. 1 2. q. 98. 1. c.

21. Adveniente perfecto non manet imperfectum quando imperfectio est de ratione ejus. 1 2. q. 3. 6. c. et 2 2. q. 4. 4 ad 1.

22. Vel quando sunt opposita, i. q. 58. 7 ad 3. et q. 62. 7 ad 1. et 1 2. q. 67. 3. c. et 5 ad 2. et 6. c. et in. q. 9. 3 ad 1.

23. Aliquis dicitur perfectus dupliciter, s. habendo perfectionem et statum ejus. 2 2. q. 184. 4. c.

24. Ad statum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad servitutem Dei, cum aliqua solemnitate. 2 2. q. 184. 4. 5. 6. c. et 8 ad 5.

25. In statu perfectionis sunt soli professi solemniter religionem, et episcopi. 2 2. a. 184. 4. 5. 6. o.

26. Status episcoporum est perfectior statu religiosorum, quia episcopi sunt perfectiores, hi

autem perfecti. 2 2. q. 184. 5 ad 3. et 7. 8. o. et q. 185. 8. c. ct q. 186. 3 ad 5. et q. 188. 1 ad 3.

27. Status religiosorum est perfectior statu curatorum et archidlaconorum. 2 2. q. 184. 8. o.

28. Perfectio hominis est, ut contemptis temporalibus, spiritualibus inhæreat. 1 2. q. 99. 6. c. fi.

29 Perfectio charitatis triplex, s. ex parte diligibilis, diligentis et per exclusionem repugnantis; prima convenit soli Deo, secunda beatis, tertia viatoribus. 2 2. q. 24. 8. o. et q. 44. 4 ad 2. et ad 3. et q. 184. 2. o.

30. Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, s. secundum actum, studium et habitum: prima convenit solis beatis; secunda perfectis viatoribus; tertia omnibus habentibus charitatem, et ad eam omnes tenentur. 2 2. q. 24. 8. o. et q. 44. 4 ad 2. et ad 3. et q. 184. 2. o.

31. Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter, s. essentialiter, ut observantia praeceptorum charitatis; consequenter, ut consilii, **et instrumentaliter**, ut aupertas, continentia et hujus modi. 2 2. q.

32. Paupertas voluntaria non est perfectio, sed instrumentum ejus. 2 2. q. 19. 12 ad 1. et q. 184. 7 ad 1. et q. 186. 6 ad 1. et q. 187. 1 ad 3. et 2. c. et 3. c. fi. et q. 188. 7. c. ad 1. et 8. c.

33. Paupertas voluntaria est efficax exercitium perveniendi, ad perfectionem charitatis. 2 2. q. 186. 3 ad 4.

34. Perfectio vitæ christianæ simpliciter attenditur secundum charitatem, sed secundum quid, secundum alias virtutes. 2 2. q. 184. 1. o. et 2. 3. c. et q. 189. 1 ad 1. et m. q. 46. 3. c.

35. Perfectio vitæ essentialiter consistit in præceptis, sed instrumentaliter in consiliis. 2 2. q. 184. 3. o.

36. Perfectio vitæ principaliter et per se consistit in interioribus, præcipue in charitate; sed secundario et per accidens, in exterioribus, ut in virginitate et paupertate; et hoc tripliciter, scilicet removendo impedimenta, vel ut effectus charitatis, et ut perfectio pœnitentiæ. 2 2. q. 81. 7. c. et q. 186. 7 ad 1.

37. Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex præcepto; non autem tenetur esse perfectus. 2 2. q. 186.2 ad 2.

38. Habens perfectam charitatem, vel existens in statu perfectionis, non tenetur plus aliis ad opera perfectionis, nisi ex voto, vel cura. 2 2. q. 110. 4. 5.

39. Qui non est perfectus in virtutibus moralibus, indigne sumit officium pralatlonis, vel prædicationis. in. q. 41. 3 ad 1.

40. Perfecti debent tolerare injurias proprias, secundum præparationem animi, non autem communes Dei, proximi, vel status. 2 2. q. 108. 1 ad 2. et ad 4. et q. 188. 3 ad 1.

41. Perfecti debent resistere detractoribus suis. 2 2. q. 72. 3. o.

42. Perfectis licet sua repetere, vel non dare, sicut etiam imperfectis. 2 2. q. 43. 8. o.

PERICULUM - 1. ex ipso facto nascens facit illud factum non expedire, non autem periculum nascens ex defectu nostro. 2 2. q. 88. 4 ad 2.

2. Expediens est ascendere equum, quamvis periculum immineat cadendi de equo; alioquin oporteret ab omnibus bonis cessare, quæ etiam per accidens ex aliquo eventu possunt esse periculosa. 2 2. q. 88. 4 ad 2.

3. Quascurnque res magnas aggredi videtur periculosum esse, quia in iis deficere est valde nocivum. 2 2. q. 128 ad 3.

4. Periculis rerum humanarum est obviandum per res humanas, non autem per hoc, quod res

divinæ convertantur in usum humanum per dispensationem indebitam. 2 2. q. 88. 11 ad 1.

5. Periculum est in mora quandoque. 1 2. q. 96. 6. c. fi.

6. Si sit subitum periculum, non patiens tantam moram, ut ad superiorem recurri possit, ipsa necessitas dispensationem habet annexam, quia necessitas non subditur legi. Ibidem.

PERJURIUM - 1. habet principaliter nomen et speciem a faisitate; secundario, a defectu iustitiæ: tertio, a defectu Judicii. 2 2. q. 98. 1. o. et q. 125. 3 ad 3.

2, Perjurium omne semper est peccatum contrarium religioni. 2 2. q. 99. 2. o.

3, Perjurium semper est peccatum mortale, licet ex joco sit, vel ex lapsu linguæ, si perpendit qui jurat. 2 2. q. 70. 4. c. et q. 98. 2. 3. O.

4. Jurans verum quod putat esse falsum, vel jurans falsum, quod putat esse verum, est perjurus. 2 2. q. 98. 1 ad 3.

5. Perjurium promissorium est infame ipso jure; assertorium vero per sententiam tantum, 2 2. q. 98. 3 ad 2.'

PERMITTERE lex humana dicitur aliquid, non quasi ea approbans, sed quasi ea dirigere non potens. 1 2. q. 93. 3 ad 3.

PERMUTATIO beneficii ecclesiastici propter commodum spirituale est licita de licentia episcopi, non autem propter commodum temporale, quia est simonia. 2 2. q. 100. 1 ad 5.

PERPLEXUS aliquis esse potest ex suppositione, non autem simpliciter. 1 2. q. 19. 6 ad 3. et ni. q. 64. 6 ad 3. et q. 82. 10 ad 2.

PER SE - 1. quod convenit alicui, non potest separari ab eo. i. q. 50. 2. c.

2. Formæ convenit esse per se, non autem materia vel composito, sed per formam, i. q. 50. 5. c. et q. 75. 6. c. et q. 90. 2. c.

3. Omne quod inest non per se, reducitur ad aliquid, quod inest per se. 1 2. q. 10. 1. c.

4. In moralibus intentum dicitur per se, et quod est præter intentionem dicitur per accidens. 2 2. q. 37. 1. c. et q. 39. 1. c. et q. 43. 3. c. et q. 59. 2. c. et q. 64. 7. c. et q. 150. 2. c.

PERSEVERANTIA - 1. est in ratione bene considerata stabilis et perpetua permansio, secundum Andronicum. 2 2. q. 128. c.

2. Perseverantia est virtus specialis, habens speciale objectum, scilicet opus laboriosum, ut tristabile diuturnitatis. 2 2. q. 137. 1. o. et 2. c. ad 1. et ad 2. et q. 138. 1. c.

3. Perseverantia, ut est virtus, moderatur aliquas passiones, s. timorem fatigationis, aut defectus, propter diuturnitatem, non autem perseverantia, de qua loquitur Philosophus. 2 2. q. 137. 2 ad 2.

4. Perseverantia dicitur tripliciter, s. habitus mentis quo firmiter statur contra tristitias, habitus de proposito perseverandi et continuatio boni usque ad finem vitæ. Primo et secundo modo est virtus infusa, non autem tertio modo. 1. q. 95. 3 ad 4. et 1 2. q. 109. 10. c. et 2 2. q. 128. ad 5. et q. 137. 1. o. et 2 ad 2. et 4. c.

5. Perseverantia primo et secundo modo fuit in Adam, non autem tertio modo. i. q. 95. 3 ad 4. ct 1 2. q. 109. 10 ad 3. et 2 2. q. 137. 4 ad 2.

6. Persistere in bono usque in finem, ex propria intentione finis, est proprium perseverantiæ, sed convenit cuilibet virtuti, inquantum est habitus. 2 2. q. 137. 1 ad 3. et q. 138. 2 ad 3.

7. Perseverantia est pars potentialis, annexa fortitudini. 2 2. q. 128. c. ad 5. et ad 6. et q. 137. 3. o.

8. Perseverantia convenit cum temperantia in materia, scilicet circa delectationes tactus, sed

Persona	INDEX III	Pietas	INDEX ID	Pœna
magis convenit cum fortitudine; ct principalius in modo, inquantum firmat contra difficultatem diuturnitatis. 2 2. q. 137. 2 ad 1.		est realis, nec intentionis, nec negationis, sed rationis, i. q. 30. 4. o.	8. Pietatis donum colit patrem Deum, sed n. virtus, colit pattern carnalem. 2 2. q. 121. 1. 3. o.	nafæ conversionis, sed pœna damni ratione aver-
9. Perseverantia non est in appetitu sensitivo, sed in ratione. 1 2. q. 58. 3 ad 2. et 2 2. q. 53. 5 ad 3.		26. In divinis sunt tantum tres persona, i. q. 30. 2. o. et q. 31. 1. o. et q. 41. 6. o.	9. Donum pietatis colit Deum, ct consequen-	ter quæ Dei sunt, ». sanctos, sacram Scripturam et pauperes. 2 2. q. 121. 1 ad 3.
PERSONA - I. dicitur a perconando in theatris cum lanis, i. q. 29. 3 ad 2.		27. Tres personæ sunt unus Deus, et Deus est trës personæ, et est Trinitas, i. q. 39. 3. 6. o.	10. bonum quo aliquis propter reverentiam Dei operatur bonum ad omnes, perficiens vim appetitlvam, in ils quæ ad alterum sunt, convenienter pietas nominatur. 1 2. q. 68. 4. c. fi. et ad 2.	4. Pœna peccati duplex, s. pœna taxata, et pœna consequens; prima commensuratur cuipæ, nnn autem secunda. 2 2. q. 164. 1 ad 4.
2. Persona non est nomen intentionis, sed rei. 1. q. 30. 4. c.		28. Tres personas dicimus esse unam essentiam, non autem ex vel de eadem essentia, t. q. 39. 2. o. et q. 41. 3 ad 3.	11. Donum pietatis est unus habitus, dirigens in omni communicationem ad alterum, propter unam mensuram. 1 2. q. 68. 4. c. fi	5. Pœna consequens peccatum duplex, scilicet perse, et per accidens. 1 2. q. 73. 8. o.
3. Nomen personæ non est impositum ad significandum individuum, ex parte naturæ, sicut aliquis homo; sed rem subsistentem in rationali natura. 1. q. 30. 4. c.		29. Hæc non conceditur, Tres personæ sunt essentice, quia forma non designatur nisi pef duos genitivos, vel per unum genitivum habentem vim duorum, i. q. 39. 2. c. ad 4.	12. Religio est potior virtute pietatis, sed est inferior dono pietatis. 2 2. q. 121. 1 ad 2.	6. unius peccati est tantum una pœna adæ-quata, et plures partiales multipliciter. 2 2. q. 39. 4 ad 3, et q. 99. 4 ad 2.
4. Persona significat id quod pefectissimum est In tota natura, s. subsistens in rationali natura. i. q. 29. 3. c.		30. Hæc est vera, Tres personæ sunt unius essentiel et genitivus construitur in habitudine causæ formalis, i. q. 39. 2. o.	13. Pietas et timor Dei manifestant fidem et sapientiam. 2 2. q. 45. 1 ad 3.	7. Omnis pœna est medicina, sed non semper respectu peccantis. 1 2. q. 87. 2 ad 1. et 3 aa 2. et 2 2. q. 39. 2 ad 1. et 4 ad 3. et q. 66. 6 ad 2.
5. Persona significat substantiam particularem, ad dignitatem pertinentem: ideo est tantum in natura intellectuali, i. q. 29. 3 ad 2.		31. Hæc conceditur. Essentia est trium personarum, non autem hæc: Deus est trium personarum, nec Tres personæ sunt unius Dei. 1. q. 39. 2. c.	14. Actus doni pietatis est honor Dei, et honor sanctorum ad invicem. 2 2. q. 121. 1 ad 5.	et q. 86. 1. c. et q. 108. 3 ad 2. et 4. c.
6. Persona est rationalis naturæ individua substantia, secundum Boetium. 1. q. 29. 1. o. et 3. 5. ad 2 et ad 4.		32. Personæ divinæ sunt plures res. i. q. 30. 1. c. et q. 39. 3 ad 3.	PIGNUS facit spem habendi rem et tantum va-	8. Omnis pœna est corruptio agentis, et omnis culpa est corruptio actionis, i. q. 48. 5. 6. o. et 1 2. q. 21. 1 ad 3.
7. Subsistentia in diffinitione personæ accipitur in communi, secundum quod dividitur in substantiam primam et secundum. 1. q. 29. 1 ad 2.		PERTINAX - 1. secundum Isidonim, est qui tenet imprudenter suum propositum, quasi omnino tenax. 2 2. q. 138. 2. c.	PISCES - 1. carent memoria, secundum Basilium, non autem secundum Augustinum; et communiter sunt animalia imperfectiora terrestribus animalibus. 1. q. 72. 1 ad 1.	9. De ratione pœnæ est quod sit contraria voluntati. 1. q. 8. 5. c. et q. b4. 3. c. et 1 2. q. 87. 2. 6. c. et 2 2. q. 18. 3. c.
8. Persona est hypostasis distincta proprietate, ad dignitatem pertinente, secundum magistros, i. q. 29. 3 ad 2 et ad 4.		2. Pertinax assimilatur incontinenti et molli; quia nimis appetit aliquam delectionem, et fugit tristitiam. 2 2. q. 138. 2 ad 2.	2. Pisces non offerebantur in templo, quia sunt magis alieni a conversatione hominum quam alia animalia, et cito moriuntur quando sunt extra aquam. 1 2. q. J02. 3 ad 3.	10. De ratione pœnæ sunt tria, s. quod sit contra voluntatem, propter culpam, et passio ab extrinseco. 1 2. q. 46. 6 ad 2.
9. Forma significata per nomen personæ non est essentia vél natura, sed est personalitas. 1. q. 39. 3 ad 4.		3. Pertinacia opponitur perseverantia secundum excessum, mollities autem secundum defectum. 2 2. q. 138. 2. c.	3. Ut inchidântur omnia hujusmodi, quæ habent aliquod speciale inter pisces, subjungit Scriptura: Creavit Deus cete grandia, i. q. 70 ad 4.	11. Nulla pœna est volita absolute, sed ex conditione dupliciter, s. qua acquiritur bonum, ut satisfactio et martyrium, et sine qua non, ut mors naturalis et purgatio, sine quibus ad bonum optatum perveniri non potest. 1 2. q. 87. 6. c.
10. Persona est communicabitis multis naturis, non autem multis suppositis, ilh q. 3. 1 ad 2.		PERVICAX est idem quod pertinax, qui in suo proposito ad victoriam perseverat. 2 2. q. 138.	PLACERE hominibus propter favorem humanum est peccatum, non autem si hoc sit ad gloriam Dei. 2 2. q. 115. 1 ad 1.	12. Pœna est bona simpliciter, et mala secundum quid, i. huic. 2 2. q. 19. 1. c.
11. Illud quod non existit per se, non est persona, ut accidentia, partes et humanitas Christi, i. q. 29. 1 ad 2. et ad 5. et q. 75. 4 ad 2. et ih. q. 2. 2 ad 3. et q. 16. 12 ad 2.		PESSIMUM non oportet quod opponatur optimo, 1 2. q. 39. 4 ad 1. et q. 84. 4 ad 1.	PLAGIUM est furtum hominis, et punitur in veteri lege pœna mortis. 1 2. q. 105. 2 ad 10.	13. Peccatum non est pœna, nisi per accidens; et hoc dupliciter, s. ratione antecedentis, quia deseritur a Deo, et ratione consequentis, quia perditur melius. 1 2. q. 87. 2. o. et 2 2. q. 36. 2 ad 4.
12. Unitas personæ requirit unitatem esse completi, et personalis, quia est de constitutione ejus, non autem operatio, in. q. 19. 1 ad 4.		PETRUS negando Christum peccavit mortaliter. 2 2. q. 24. 12 ad 2.	PLANETÆ. Candelabrum habens septem lucernas in septeni calamis, in australi parte templi, significat septem planetas, illuminantes totum mundum, quorum cursus est nobis ex australi parte. 1 2. q. 102. 4 ad 6. co. 2.	14. Puniri non est culpa, sed fieri reum pœna. 1 2. q. 87. 1 ad 2.
13. Persona proprie convenit Deo, et nobilius quam creaturis, i. q. 29. 3. o.		PHANTASIA, vide pag. 168.	PLANTÆ - 1. Productio plantarum tertia die pertinet ad opus distinctionis, non autem ad opus ornatus. 1. q. 69. 2 ad 1.	15. Pœna peccato proportionatur secundum acerbitatem, in iudicio divino et humano. 1 2. q. 87. 3. c. et 4. c. ad 3.
14. Persona prædicatur analogice de Deo et creaturis, i. q. 29. 4 ad 4.		PHRENESIS. Causa. Tanta potest esse motio spirituum et humorum, quod hujusmodi apparitiones rerum aliter quam sint, etiam vigilantibus per naturalem commotionem humorum fiant, sicut et in phreneticis, et aliis hujusmodi, i. q. 111.3. c.fi.	PLANTÆ - 1. Productio plantarum tertia die pertinet ad opus distinctionis, non autem ad opus ornatus. 1. q. 69. 2 ad 1.	16. Ratio omnium poenarum veteris legis exponitur. 1 2. q. 105. 2 ad 9. et ad 10. et ad 11. et ad 12.
15. Persona in divinis est divinæ naturæ incommunicabilis existentia, secundum Richardum de Sancto Victore, i. q. 29. 3 ad 4.		PIETAS - 1. a vulgo sumitur pro actibus misericordiæ, quia Deus testatur, hoc actus sibi fieri: et ex hoc Deus dicitur pius. 2 2. q. 101. 1 ad 2.	2. Plantæ, secundum Augustinum, productæ sunt die tertia, causaliter tantum; secundum alios autem productæ sunt in actu. i. q. 69. 2. o. et q. 70. 1. c. fi. et q. 71. c. fi. et q. 72. c. ad 1. et q. 74. 2. c. et q. 102. 1 ad 5.	17. Pœna non debetur juste, nisi propter culpam. 1 2. q. 87. 7. o.
16. Persona in divinis significat relationem per modum substantiæ. i. q. 28. 4. o. et q. 30. 1. c. et q. 33. 2 ad 1.		PIETAS - 1. a vulgo sumitur pro actibus misericordiæ, quia Deus testatur, hoc actus sibi fieri: et ex hoc Deus dicitur pius. 2 2. q. 101. 1 ad 2.	3. Plantæ habent simul potentiam generationis activam et passivam, sed absolute dicuntur mares vel fœminæ, a prædominio. i. q. 92. 1. c. et in. q. 32. 4. c.	18. Omnis pœna, ut pœna, infligitur tantum pro culpa propria et præterita; sed ut satisfactio vel ut medicina, infligitur etiam pro culpa aliena. 1 2. q. 87. 7. 8. o. et 2 2. q. 108. 4. o. et ui. q. 14. 1 ad 3.
17. Persona etiam in divinis dicitur ad se, et non ad alterum, propter modum significandi, i. q. 29. 4. ad 1.		2. Pietas est specialis virtus. 2 2. q. 101. 3. o.	PLATO - 1. solius amore veritatis contemplanda», abstinuit ab omni delectione venerea, pro quo sacrificavit, non quasi reputans hoc peccatum, sed cedens errori civium. 2 2. q. 153. 2 ad 3.	19. Nullus punitur pœna animæ, nisi pro culpa propria, quia pœna animæ non est medicina. 1 2. q. 87. 8. o. et 2 2. q. 108. 4. c. ad 1.
18. Trinitas, essentia, et quælibet res demonstrabilis, est persona secundum grammaticos, i. q. 39. 8. fi.		3. Pietas principaliter est ad parentes, et ad patriam, in quibus includuntur omnes consanguinei, cives, et amici, et patria. 2 2. q. 80. 1. c. et q. 101. 1. o. et 2 ad 3. et 3. c.	2. Plato vidit librum Genesis, et exposuit aliquid ejus. 1, q. 66. 1 ad 5. et q. 74. 3 ad 4.	20. Filius punitur pœna corporali pro culpa parentum, et servi pro dominis, inquantum sunt aliquid eorum, non autem pœna spiritali; nisi culpa aliorum fiat eis propria ratione consensus, vel imitationis, vel consultationis, vel dissimulationis. 1 2. q. 81. 1 ad 1. et 2 ad 1. et q. 87. 8. o. et 2 2. q. 108. 4 ad 1. et ad 3. et q. 164. 1 ad 4. et ni. q. 82. 6 ad 3.
19. In divinis persona et essentia sunt idem re, et differunt ratione. 1. q. 3. 3. o. et q. 39. 1. o. et q. 40. 1. c.		4. Religio exhibet cultum Deo, pietas autem parentibus et patriæ, quia eis homo maxime debitor est post Deum. 1 2. q. 60. 3. c. et 2 2. q. 101. 1. c. et 3 ad 1. et ad 2. et q. 102. 1 ad 3. et q. 106. 1. c. et q. 122. 5. c.	3.Plato posuit ideam separatam entis, et unius, et boni, s. summum Deum. i. q. 6. 4. c.	21. Pœnam semper præcedit peccatum in natura, sed non semper in persona puniti. 1 2. q. 87. 7. o.
20. Persona addit supra essentiam Dei secundum intellectum, quia essentia potest intelligi sine persona, non autem e converso, m. q. 3. 3 ad 3.		5. Pietas debetur Deo, quia cultus parentum includitur in cultu Dei, sicut minus in majori. 2 2. q. 101. 1 ad 1. et 3 ad 2. et q. 102. 1 ad 1. et q. 103. 3 ad 1. et q. 106. 1. c. ad 1.	PLURALITAS materialis a nullo agente est intenta ut finis; quia tendit in infinitum, quod repugnat fini. i. q. 47. 3 ad 2. et fi. et q. 50. 4 ad 4.	22. Qui est in peccato, non habet gustum sanum, sed affectum infectum amore inordinato: ideo revocatur a peccato per poenas contrarias suæ naturæ et suæ voluntati, et non dulcedine divinæ bonitatis. 2 2. q. 108. 3. o.
21. Cognitio personarum divinarum est nobis necessaria ad recte sentiendum de creatione, sed principalius de salute nostra, i. q. 32. 1 ad 4.		6. Opera pietatis non debent prætermitti propter religionem, nisi impediant eam, quia jam non essent opera pietatis. 2 2. q. 101. 4. o.	PLUVIALES aquæ causantur ex vaporibus aqueis, et parum ex vaporibus mistorum, qui ex vl naturæ resolvuntur in veras aquas; ideo in eis potest esse baptismus, m. q. 66. 4 ad 5.	23. In iudicio humano nullus debet puniri pœna personali, nisi pro culpa sua, sed tantum pœna damni, triplici ratione, s. vel ex hoc quod aliquis
22. In divinis essentialia possunt abstrahi a personis, cognitione imperfecta, non autem cognitione beata, in. q. 3. 3. o.		7. Donum pietatis est habitualis dispositio ammæ, qua prompte mobilis est a Spiritu sancto, ad habendum filialem affectum ad Deum, ut ad patrem. 2 2. q. 121. 1. c.	PLUVIALES aquæ causantur ex vaporibus aqueis, et parum ex vaporibus mistorum, qui ex vl naturæ resolvuntur in veras aquas; ideo in eis potest esse baptismus, m. q. 66. 4 ad 5.	
23. In divinis est pluralitas personarum, r. q. 30. L c.			PENNA - 1. duplex, s. pœna sensus, id est afflictiva, et pœna damni, i. carentia divinæ visionis. 1 2. q. 87. 4. c. fi. et 2 2. q. 79; 4 ad 4. et iu. q. 46. 6 ad 3. et q. 52. 2 ad 2.	
24. Persona in divinis prædicatur pluraliter de pluribus personis, i. q. 30. 1. o. et q. 39. 3 ad 4			2. Pœna sensus debetur cuipæ ratione inordi-	
25. Communitas hujus nominis, persona, non				

Pœnalē	INDEX III	Pœnitentia	INDEX III	Pœnitentia
<p>ineptus redditur sine sua culpa ad aliquod bonum habendum vel consequendum, vel quia bonum in quo damnificatur, non est proprium bonum, sed commune; vel quia bonum unius dependet ex bono alterius. 2 2. q. 108. 4 ad 2.</p> <p>24. Non omnes pœnæ sunt æquales, nec præmia sunt æqualia. 1 2. q. 73. 2. c.</p> <p>25. Maxima pœna est separari a Deo. 1 2. q. 88. 6. c. fi.</p> <p>26. Gravior pœna imponitur quadrupliciter, s. propter gravius peccatum, consuetudinem» pronitatem et nocumentum. 1 2. q. 105. 2 ad 9. et 2 2. q. 39. 2 ad 1.</p> <p>27. Lex vetus pœna mortis punit peccata contra Deum, homicidium, irriverentiam ad parentes. adulterium, incestum, et furtum hominum; aliarum autem rerum pœna damni. 1 2. q. 105. 2 ad 10. et 2 2. q. 66. 6 ad 2.</p> <p>28. Pœnam talionis In percussoris mutilationibus, et falso testimonio, lex vetus infligit; in aliis vero flagella vel ignominiam. Ibidem.</p> <p>29. Pœna post remissionem culpæ imponitur duplici de causa, scilicet ad solvendum debitum, et ad remedium; quoad primum, debet imponi secundum quantitatem culpæ; sed quoad secundum, pro minori culpa imponitur major pœna triplici ratione, scilicet difficultatis, periculi et multitudinis, 1 2. q. 105. 2 ad 9.</p> <p>30. Christus ex auctoritate poterat totam pœnam, vel partem dimittere sicut volebat, non autem alii. 2 2. q. 83. 4 ad 2.</p> <p>31. Deus tardat pœnas pro peccatis duplici ratione, s. ut prædestinati convertantur, et ut iudicia ejus appareant justa. 2 2. q. 10. 11. c. fi.</p> <p>32. Post hanc vitam nullus habebit pœnam corporalem nec spiritualem nisi pro culpa sua. 2 2. q. 108. 4. c.</p> <p>33. Minima pœna purgatorii est major quam maxima pœna hic. m. q. 46. 6 ad 3.</p> <p>34. Mortui cum solo peccato originali non puniuntur pœna sensus, ni. q. 1. 4 ad 2.</p> <p>35. Pœna ætema debetur peccato originali, non ratione gravitatis, sed ratione subjecti privati gratia. 1 2. q. 87. 5 ad 2.</p> <p>36. Pœna duplex debetur peccato originali, scilicet carentia divinæ visionis, inquantum inficit personam: mors, rebellio, et hujusmodi, inquantum inficit naturam, m. q. 52. 5. c.</p> <p>37. Omnes pœnæ peccato primorum parentum declarantur. 2 2. q. 164. 2.*o.</p> <p>38. Minor pœna debetur peccato originali quam veniali, ih. q. 1. 4. ad 1.</p> <p>39. Peccatum veniale sine gratia, i. cum originali vel mortali, punitur ætemaliter pœna sensus in inferno. 1 2. q. 87. 5 ad 3.</p> <p>40. Pœna temporalis debetur peccato veniali, ætema vero mortali. 1 2. q. 72. 5. c. et q. 87. 2. 5. o. et q. 88. 2. 4. c. et q. 109. 7. c. et ni. q. 86. 4. o.</p> <p>41. Omnis pœna præeligenda est non solum peccato mortali, sed etiam peccato veniali; tamen nullus tentet se nec alium in speciali de hoc, propter periculum, quia descendere in talibus ad singula est inducere hominem in tentationem, et præbere occasionem peccandi. 2 2. q. 100. 3 ad 4.</p> <p>42. Remissa per pœnitentiam culpa mortali et pœna ætema. quandoque remanet pœna temporalis. 1 2. q. 87. 6. o. et in. q. 86. 4. o.</p> <p>PœNALE est aliquid, inquantum est contra voluntatem, j. q. 48. 5. c. et q. 64.3. c. et 1 2. q.87. 2. 6. c. et 2 2. q. 18. 3. c.</p> <p>PœNITENTIA - 1. ut est dolor voluntatis, cum electione recta, est virtus vel actus ejus, non autem ut passio, ih. q. 85. 1. o.</p> <p>2. Pœnitentia est virtus specialis, quia habet materiam generalem sub ratione speciali, s. om-</p>	<p>nia peccata, ut ernundabilla per actus hominh ih. q. 85. J ->.</p> <p>3. Pœnitentia est virtus moralis et non theologica, quia objectum ejus est peccatum, non autem Deus; sed est finis ejus. m. q. 85. 3 ad 1.</p> <p>4. Pœnitentia est species justitiæ commutative, licet contineat aliquid de qualibet virtute, m. q. 85. 3. 0. et 4. c.</p> <p>5. Pœnitentia et vindicatlva continentur «ub justitia commutativa. h. i. q. 85. 3 ad 3.</p> <p>6. Pœnitentia, secundum quod est virtus, importat detestationem peccati, cum proposito abolendi illud secundum conditionem status peccantis. IH. q. 85. 2 ad 1. et 3. c.</p> <p>7. Pœnitentia ponit medium, inquantum infert debitam poenam pro qualibet culpa, secundum acceptionem Dei. q. 85. 3 ad 2.</p> <p>8. Pœnitentiam ordine naturæ simpliciter præcedunt virtutes theologicæ. in. q. 85. 6. o.</p> <p>9. Pœnitentia est dolor de peccato præterito, sed verecundia est timor de turpi futuro, in, q. 85. 1 ad 2.</p> <p>10. Pœnitentia est in reo, secundum voluntatem ejus, pro offensa Dei; sed justitia vindictiva est in iudice, contra voluntatem rei, et pro offensa in communi, ni. q. 85. 3. o. et q. 90. 2. c.</p> <p>11. Pœnitentia, secundum quod est actus virtutis, requiritur ante baptismum, quæ sit prior baptismo, tempore vel natura, npn autem ut sacramentum. in. q. 6. o. et q. 84. 2 ad 2. et 6. ad2. et q. 90. 4 ad 1.</p> <p>12. Pœnitentia est posterior natura et tempore, fide, spe, et timore servili; sed est prior charitate et cæteris virtutibus, m. q. 85. 6. o.</p> <p>13. Pœnitentia utitur temperantia ad finem suum. in. q. 85. 3 ad 4.</p> <p>14. Detestatio vel displicentia peccati absolute est actus cujuslibet virtutis; sed ut expiabile per eam, quoad culpam et reatum, est actus pœnitentiæ virtutis, ni. q. 85. 2 ad 1. et 3. c.</p> <p>15. Primus actus pœnitentiæ, s. contritio, se habet ut ultima dispositio ad gratiam consequendam; alii vero actus pœnitentiæ procedunt jam ex gratia et virtutibus, m. q. 89. 1 ad 2. et 2. c.</p> <p>16. Pœnitentia et gaudium circa idem, s. de peccatis, contrariantur, non autem gaudium de pœnitentia, vel de venia sperata, in. q. 84. 9 ad 2.</p> <p>17. Pœnitentia non fuit in Christo^ actu nec potentia, sicut nec materia ejus, scilicet peccatum. m. q. 84. 7 ad 4.</p> <p>18. Pœnitentia ut virtus est subjective in voluntate, sed ut passio est in concupiscibili, m. q. 85. 4. o.</p> <p>19. Pœnitentia est in innocentibus secundum habitum, non autem secundum actum, i. q. 95. 3. c.</p> <p>20. Pœnitens recurrit ad Deum, sicut servus, filius, et uxor, ad dominum, patrem, et virum; ad sacerdotem autem, sicut ad vicarium Dei. m. q. 85. 3. c.</p> <p>21. Esau non vere pœnituit, quia non doluit de peccato, sed de damno, m. q. 86. 1 ad 1.</p> <p>22. Habens veram pœnitentiam potest eam deserere; tamen pœnitentia requirit propositum perseverandi, m. q. 84. 10. o.</p> <p>23. Vera pœnitentia potest amitti per quodlibet peccatum mortale sequens, propter flexibilitatem liberi arbitrii, m. q. 84. 10. c.</p> <p>24. Pœnitentia debet esse continua secundum habitum, non autem secundum actum, quia non potest, f/i. q. 84. 9. o.</p> <p>25. Pœnitentia interior debet durare usque in finem vitæ, non autem exterior, in. q. 84. 8. o. et 9 ad 1.</p>	<p>26. Pœnitentia est possibilis in fine vitæ, quarn-diu durat liberum arbitrium; sed est difficilis ct rara. 2 2. q. 14. 3 ad 3.</p> <p>27. Exercitia mlijtkc, negotiationis et publicarum possunt haberi a pœnitentibus, licet laudabilius evitentur ab eis. 2 2. q. 188. 3 ad 4.</p> <p>28. Militia saecularis interdicitur pœnitentibus; sed quæ est propter Deum imponitur eis quandoque. 2 2. q. 188. 3 ad 3.</p> <p>29. Pœnitentia quoad habitum est tantum a Deo, sed dispositive est a nobis per timorem servilem ut plurimum, licet in aliquibus inchoetur ex amore, m. q. 85. 5. o.</p> <p>30. Actus pœnitentiæ est a timore servili, ut a primo rnotivo affectus; a timore filiali vero, ut a principio Immediato et proximo, m. q. 85. 5. c.</p> <p>31. Sex actus per ordinem concurrunt ad causandum in nobis pœnitentiæ actus, s. operatio Dei convertentis cor, motus fides, spei, charitatis, timor servilis, et filialis, m. q. 85. 5. o.</p> <p>32. Christus sacramento pœnitentiæ non est usus ad se, nec ad alios, quia ut sacramentorum dominus, effectum sacramenti sine sacramentalibus præbebat. ih. q. 84. 5 ad 3. et 7 ad 4.</p> <p>33. Pœnitentia figurabatur in veteri lege per diversos ritus expiationum. 1 2. q. 102. 5 ad 3.</p> <p>34. Pœnitentia in generali est a natura, sed cum aliqua determinatione est a lege veteri; a nova vero, ut sacramentum novæ legis, ih. q. 84. 7. o. et q. 86. 6 ad 4.</p> <p>35. Pœnitentia est sacramentum, m. q. 84. 1. o.</p> <p>36. Et fuit institutum a Christo dando claves, sed ostendit efficaciam ejus post resurrectionem. IU. q. 84. 7. o.</p> <p>37. Et necessarium est solis habentibus peccatum. m. q. 65. L c. et 2 ad 4. et 4. c. et q. 85. 5. o. et 6. c.</p> <p>38. Sacramentum pœnitentiæ potest et debet iterari, m. q. 84. 10. o.</p> <p>39. Sacramentum pœnitentiæ non requirit impositionem manus, nec signum crucis, m. q. 84. 4. o.</p> <p>40. Remissio peccatorum est res tantum in sacramento pœnitentiæ; actus vero exteriores pœnitentis et absolventis sunt sacramentum tantum; sed pœnitentia interior est sacramentum et res sacramenti, et secundum totum simul est causa tertii; sed secundum et tertium est causa primi, m. q. 84. 1 ad 3.</p> <p>41. Hoc sacramentum non consistit in consecratione materiæ, nec in usu materiæ consecræ, sicut alia sacramenta, sed in remotione materiæ, scilicet peccati, m. q. 84. 3. c.</p> <p>42. In sacramento pœnitentiæ et matrimonii non est materia corporalis, sicut in aliis sacramentis; sed actus humani sensibiles sunt ibi loco materiæ. in. q. 84. 1 ad 1. et ad 2. et 4 ad 3. et 7. c. et q. 85. 1 ad 1. et q. 86. 4 ad 3. et 6. c. et q. 89. 1 ad 2. et q. 90. 1. o. et 2. c.</p> <p>43. Materia vel objectum pœnitentiæ duplex, s. proxima, i. actus pœnitentis; et remota, s. peccata, m. q. 84. 2. o. et q. 90. 1 ad 3.</p> <p>44. Materia pœnitentiæ adhibetur a Deo interior inspirante, non autem a ministro, sicut in aliis sacramentis, sed tantum complet absolvendo. m. q. 84. 1 ad 2. et 3. c. et 4 ad 4.</p> <p>45. Pœnitentia est aliquo modo de quolibet genere peccatorum, sed est de peccato mortali proprie et principaliter; de veniali proprie et non principaliter; de originali vero improprie. HI. q. 84. 2 ad 3. et 7 ad 3.</p> <p>46. Nullus tenetur ad poenitentiam de peccato veniaH, quia sine ea remittitur, licet non in hac vita. in. q. 87. 1. o. et 2 ad 2.</p> <p>47. Quæ sunt ex parte pœnitentis, s. verba ct</p>	<p>facta, sunt materia hujus sacramenti; quæ vero sunt-ex parte sacerdotis se habent per modum formæ. m. q. 84. 3. c. ad 1. et 4 ad 3. et 7. c. et q. 86. G. c. et q. 89. 1 ad 2.</p> <p>48. Forma ejus sacramenti est hæc: Absolvo te; sed alia, s. In nomine Patris, etc., et omnia alia quæ in absolutione dicuntur, sunt ad bene esse. in. q. 84. 3. o.</p> <p>49. Sacramentum pœnitentiæ habet partes, non autem ut virtus, nec alia sacramenta, ni. q. 90. 1. o.</p> <p>50. Partes ejus materiales sunt tres, s. contritio, confessio et satisfactio. Sed partes ejus essentielles et cujuslibet sacramenti sunt materia et forma, iri. q. 90. 2. o.</p> <p>51. Hæ partes pœnitentiæ sunt partes ejus essentielles; non autem subjectivæ, nec potentiates, in. q. 90. 3. o.</p> <p>52. Contritio, confessio et satisfactio sunt actus pœnitentiæ virtutis, et non partes ejus. m. q. 90. 1 ad 2.</p> <p>53. Ordo virtutis et temporis est inter partes pœnitentiæ intégrales, ni. q. 90. 3 ad 3.</p> <p>54. Pœnitentia ante baptismum, poenitentia peccatorum mortaliurn, et pœnitentia venialium sunt partes, id est species virtutis pœnitentiæ, non autem sacramenti pœnitentiæ. in. q. 90. 4. o.</p> <p>55. Satisfactio dicitur fructus pœnitentiæ, quia est ultima pars ejus. in. q. 90. 2 ad 3.</p> <p>56. Pœnitentia sollemnis non debet iterari triplici ratione, s. ne ex iteratione pœnitentia vilescat, et propter significationem: et quia solemnizatio est quasi quædam professio perpetuo poenitentiam conservandi, m. q. 84. 10 ad 2.</p> <p>57. Pœnitens solemniter non debet ordinari quadruplici ratione, s. propter dignitatem ordinum istorum, propter timorem recidivi, propter scandalum vitandum quod posset In populo oriri ex memoria præcedentium peccatorum; et quia non haberet frontem alios corrigendi, cum peccatum ejus foret publicum, et ordinans debet privari potestate hac, nisi in necessitate vel consuetudine, ad ordines minores tantum, ih. q. 89. 3 ad 3.</p> <p>58. Pœnitentia revocat omnes defectus, restituendo in pristinam gratiam, m. q. 89. 2 ad 2.</p> <p>59. In sacramento pœnitentiæ gratia infunditur, per quam fit remissio peccatorum, m. q. 89. 1. c.</p> <p>60. Pœnitentia ex prima sui institutione respicit præteritum; sed ex consequenti ut medicina præservans, respicit futurum; et similiter satisfactio. m. q. 84. 8 ad 1.</p> <p>61. Dignitas amissa per peccatum est triplex, s. filiatio Dei per gratiam, innocentia et dignitas ecclesiastica. Prima restauratur per poenitentiam, non autem secunda, sed aliquid majus quandoque; nec tertia, quadrupliciter, s. si vere non pœniteat, vel negligenter, vel propter irregularitatem, vel propter scandalum, m. q. 89. 3. o.</p> <p>62. In pœnitentia non quaeritur sola reintegratio æqualitatis justitiæ, sicut in justitia vindictive, sed magis reconciliatio amicitiae. in. q. 90. 3. c.</p> <p>63. Pœnitentia expellit effective quodlibet peccatum, formaliter vero, suurn oppositum tantum, s. impoenitentiam, m. q. 85. 2 ad 1. et ad 3.</p> <p>64. Omnis virtus expellit formaliter, i. per actum primum, peccatum sibi oppositum, sed tantum pœnitentia expellit effective, i. per actum secundum, omne peccatum, m. q. 85. 2 ad 3.</p> <p>65. Homo in primo instanti suæ pœnitentiæ consequitur remissionem peccatorum, in. q. 84. 8 ad 1.</p> <p>66. Merces pœnitentiæ est plena remissio pec-</p>	

catorum, quoad culpam et pœnam. m. q. 81. 9 ad 1. ct q. 89. 1. c.

67. Per pœniteutiam liberamur a peccato, et restituimur in statum pristinum, sed per eam non exhibetur aliquid de novo pertinens ad cultum Dei. ni. q. 63. 6. c.

68. Omne peccatum viatoris deleri potest per poenitentiam, non autem damnatorum, ui. q. 86. 1. o. et q. 87. 1. o.

69. Remissio culpæ est effectus pœnitentlæ virtutis; sed principalius pœnitentlæ sacramenti, et principalius gratiæ quam sacramenti et principalius charitatis et fidei quam pœnitentiæ virtutis. m. q. 86. 6. o.

70. Remissio culpæ est effectus pœnitentiæ, principaliter ex vi clavium in ministris, secundario ex vi actus ipsius pœnitentis. m. q. 86. 6. c. et q. 89. 1 ad 2.

71. Peccatum mortale potest remitti sine sacramento pœnitentiæ. non autem sine virtute pœnitentiæ. in. q. 86. 2. o. et 3. c. et q. 87. 1. c.

72. Peccatum veniale potest remitti sine sacramento pœnitentiæ, explicito vel implicito, ih. q. 87. 1. o. et 2. ad 2 et ad 3. et 3. c.

73. Pœnitentia tollit totam culpam, sed non semper totum reatum, i. debitum totius pœnæ. m. q. 67. 3 ad 3. et q. 69. 10 ad 3. et q. 80. 4. o.

74. Pœnitentia non tollit omnes reliquias peccati actualis, id est, defectus consecutos, nisi pœnitentia jam perfecta, secundum omnes ejus partes, ill. q. 86. 4 ad 3. et 5. o.

75. Sacramentum pœnitentiæ habet efficaciam ad remissionem peccatorum, ex virtute nominis Christi patientis et resurgentis, m. q. 84. 4. c. et 5 ad 3. et 7. c. et q. 86. 1. c. fi. et 6 ad 3.

76. Remota per pœnitentiarn aversione, remanet inordinata conversio ad bonum creatum, in. q. 86. 4 ad 1. et 5. c.

77. Omnes virtutes et gratiæ restaurantur per sacramentum pœnitentiæ, non autem per virtutem pœnitentiæ. 2 2. q. 152. 3 ad 3. et m. q. 89. 1. c.

78. Nec restaurantur semper in gradu priori, sed in majori vel minori, secundum gradum motus pœnitentiæ. in. q. 89. <2. o. et 5 ad 3.

79. In innocentibus potest esse pœnitentia non actu, sed potentia. Suppi, q. 16. l.o.

80. Sicut virtutes cardinales remanebunt in patria, ita etiam pœnitentiarn, quæ est pars justitia^ quæ est virtus cardinalis, habebunt sancti, qui sunt in gloria. Suppi, q. 16. 2. c.

81. Non potest pœnitentia esse in malis angelis, quum peccatum illorum sit irremissibile. Suppi, q. 16. 3. o.

82. Injungenda nonnumquam est enormibus ac publicis criminibus obnoxiiis publica et solemnis pœnitentia, ad iposrum salutem et aliorum exemplum. Suppi, q. 28. l. o.

83. Si quis piost solemnem actam pœnitentiarn rursus peccaverit, non clauditur ei locus pœnitentiæ, sed pœnitentia solemnis ei rursus injungenda non est. Suppi, q. 28. 2. c.

84. Publica ac solemnis pœnitentia viris ac mulieribus semel tantum injungi potest, non tamen clericis; publica autem et non solemnis etiam clericis imponi pluries potest, sicut et aliis. Suppi, q. 28. 3. o.

POETICA utitur metaphoris, propter defectum rei, de qua est; theologia vero, propter excessum. i. q. 1. 9. ad l et l 2. q. 101. 2 ad 2.

POLLUTIO - 1. nocturna magis Judicatur quoad rationem meriti vel demeriti, secundum principium, quod est in dormiendo, quam secundum terminum, qui est in vigilando; nec reputa-

tur quis evigilasse, quousque perfecte usum ||. berl arbitrii recuperaverit, i. q. 94. 4 ad 4.

2. Non omnis emissio humoris carnalis est proprie pollutio, s. quando in vigilia ex infirmitate vel absque ulla commotione camis, et absque cogitatione immunda, et sine delectatione, et quasi inseruibllter humor carnalis egreditur. 2 2. q. 151. l ad 4.

POMIS DE collium æternorum. i. q. 10. 3. c. POPULUS est inuRitudo hominum, juris consensu, et utilitate communitatis, sociata, i. q. 31. l ad 2. et l 2. q. 105. 2. c.

PORPHYRIO habet unum pedem latum ad nandandum, et alium fissum ad ambulandum, sob morsu bibit, omnem cibum aqua tingens: ideo significat inobedientes. l 2. q. 102. 6 ad 1. fi.

POSITIO duplex, s. prædicamentum, i. ordo partium in loco, et differentia quantitatis. l 2. q. 49. 1 ad 3.

POSSE. - 1. Non intelligitur aliquis posse facere quod non. licite facere potest. 2 2. q. 187. 3. c.

2. Hoc verbum, potest, habet vim ampliativam. l. q. 25. 5 ad 2.

3. Illud possumus quod de jure possumus: unde dicitur illud esse non posse, quod convenienter esse non potest; ideo exponitur, non potest, i. non debet, h. i. q. 74. 7 ad l.

4. Dicitur ille aliquid non posse, qui non potest illud de facili, m. q. 86. 1 ad 2. fi.

POSSESSIO - 1. rerum exteriorum, quoad usum est homini naturalis; non autem quoad naturam earum. 2 2. q. 66. 1. o.

2. Possidere aliquid quasi proprium, est licitum et necessarium, triplici ratione, s. sollicitudinis, ordinis et pacis. 2 2. q. 66. 2. o.

3. Communitas possessionum dicitur esse de jure naturali, quia divisio earum est secundum jus humanum tantum. l 2. q. 94. 5 ad 3. et 2 2. q. 66. 2 ad 1. et 7. c.

4. Possessiones Judæorum non poterant vendi, ne sortes confunderentur, præter domos urbanas, quia non erant sorte divisæ. l 2. q. 105. 2. c. ad 3.

5. Optimum est, quod possessiones sint distinctæ, sed usus partim sit communis, et partim per voluntatem possessorum communicetur, sicut statutum est in lege veteri. l 2. q. 105. 2. c. et 2 2. q. 66. 2. c.

6. Propter irregularitatem possessionum plures civitates destruuntur, ut Philosophus dicit, ad quod lex vetus triplex apposuit remedium, s. vel ut secundum numerum hominum possessiones æqualiter dividerentur, vel ut possessiones non in perpetuum alienentur, sed certo tempore, ad suos possessores revertantur, ut non confundantur sortes possessionum, vel ut ad hujusmodi confusionem tollendam proximi succedant morientibus. l 2. q. 105. 2. c. ad 3.

POSSIBILE - 1. sumitur dupliciter, s. ut dividitur contra necesse, et ut commune ad necesse, et ad contingens, i. q. 41. 4 ad 2.

2. Possibile vel impossibile duplex, s. simpliciter et absolute, et ex suppositione, m. q. 46. 2. c.

3. Possibile vel impossibile absolute dicitur per convenientiam vel repugnantiam terminorum, non autem possibile secundum aliquam potentiam. l. q. 25. 3. c. ad 4. et q. 46. 1 ad 1.

4. Possibile et impossibile dicuntur tripliciter, scilicet secundum potentiam activam vel passivam, et in eo quod aliquid facere posse dicitur, vel fieri; alio modo non secundum aliquam potentiam, sed secundum seipsum, sicut per repugnantiam terminorum vel convenientiam possibile vel impossibile aliquid dicitur esse; tertio

dicitur secundum potentiam mathematicam, ut in geometricis, i. q. 25. 3. c. ad 4. et q. 46. l ad L

5. Possibile vel impossibile secundum potentiam judicatur secundum causas inferiores tantum, l. q. 25. 3 ad 4.

6. Possibile contentum sub necessario convenit Deo, non autem oppositum ei, quia sequitur potentiam passivam, i. q. 41. 4 ad 2.

POSTERIUS. Aliquem effectum contingit esse posterius suo principio dupliciter, scilicet ex parte agentis, et ex parte actionis, i. q. 42. 2.

POSTPRÆDICAMENTUM est quod consequitur diversa genera, l 2. q. 49. L c.

POTENTIA - 1. significat id quod est principium, non autem relationem ejus, i. q. 41. 5 ad 1.

2. Potentia creaturæ duplex, s. ad esse et ad agere. Prima se tenet ex parte materiæ; secunda vero ex parte formæ. l 2, q. 55. 2. c.

3. Potentia duplex, scilicet potentia absoluta, et potentia ordinata, i. q. 9. 2, c. et q. 25. 5 ad 1.

4. Potentia creaturæ duplex, s. naturalis et obedientialis. i. q. 115. 2 ad 4. et m. q. 1. 3 ad 3. et q. 11. 1. c.

5. Potentiæ naturales non habent habitum, nec aliquid superadditum, quia operantur circa aliqua determinata. l 3. q. 49. 4 ad 2.

6. Potentia duplex, s. imperans et exequens. i. q. 115. 2 ad 4.

7. Potentia duplex, scilicet rationalis, et irrationalis. Dico autem potentia rationalem sive humanam ipsam rationem, vel quæ rationi obediât. l 2. q. 8. 1. ad 2.

8. Potentiæ rationales sunt ad opposita, respectu eorum tantum, quæ sunt sub convenienti objecto earum. l 2. q. 8. 1 ad 2.

9. Potentiæ rationales sunt ad opposita, respectu eorum tantum, ad quæ non naturaliter inclinantur, s. non respectu finis, i. q. 62. 8 ad 2.

10. Oppositorum eadem est potentia. l 2. q. 8. l ad 1.

11. Non est possibile quod eadem potentia sit activa et passiva, i. q. 79. 10. c.

12. Potentia immaterialis quanto plus recipit de bonitate, tanto fit capacior in infinitum, non autem potentia materialis. 2 2. q. 24. 7. c.

13. Potentia activa cujuslibet rei sequitur formam ejus, quæ est principium agendi, et naturam ejus. m. q. 13. 1. c.

14. Quælibet potentia activa, quantumcumque imperfecta, potest in aliquam operationem. 2 2. q. 129. 2. c.

15. Potentiæ activæ, artes, et habitus, qui sunt circa finetn, imperant iis qui sunt circa ea quæ sunt ad finem, i. q. 82. 4. c. et l 2. q. 9. 1. c. et 2 2. q. 81. l ad 1. et 5 ad 1.

16. In omnibus potentiis activis ordinatis illa potentia quæ respicit finem universalem, movet potentias, quæ respiciunt fines particulares, i. q. 82. 4. c. èt l 2. q. 49. 1. c. et q. 65. 3 ad 1. et q. 114. 4 ad 1.

17. Quanto potentia est altior vel superior, tanto ad **plura** se extendit, i. a. 65. 3. c.

18. In potentiis ordinatis quicquid potest potentia inferior, potest et superior, nisi sit ad defectum. i. q. 57. 2. c. et q. 86. l ad 4. et q* 110. 2 ad 2. et l 2. q. 74. 7. c. fi.

19. In omnibus potentiis et habitibus ordinatis ultima perfectio reservatur supremæ in genere illo. l 2. q. 5. 6 ad 1. et q. 15. 4. c. ad L et q. 57. 6. c. et q. 74. 7. c. et q. 98. 3. c. et 2 2. q. 47. 11 ad 3. et m. q. 72. 11. c.

20. Ad ea quæ sunt diversa genere, ex æquo se

habentia, ordinantur diversæ potentiæ animæ, non autem aliter. l 2. q. 8. 2 ad 2.

POTESTAS - 1. excellentiæ humanitatis Christi in sacramentis consistit in quatuor principaliter, s. in hoc quod meritum et virtus passionis ejus operatur in sacramentis, et in eius nomine sacramenta sanctificantur, et ex ejus institutione sacramenta virtutem obtinent, et ipse effectum sacramentorum sine exteriori sacramento potuit conferre, m. q. 64. 3. 4. c. et q. 84. 5 ad 3. et 7 ad 4.

2. Christus potuit hanc potestatem aliis communicare. m. q. 64. 4. o.

3. Hæc potestas nulli puræ creaturæ communicata est. ih. q. 64. 4 ad 1. et ad 3. et q. 72. l ad 1.

4. Propria potestas Christi in baptismo duplex, s. divina, et excellentiæ secundum humanitatem; secundam communicare potuit, non autem primam. m. q. 64. 4. o.

5. Bonus usus potestatis ad regendum alios est optimus, et abusus ejus est pessimus. l 2. q. 2. 4 ad 2. et 2 2. q. 65. 3 ad 1.

6. Abutens potestate sibi data, meretur eam amittere. l 2. q. 2. 4 ad 2. et 2 2. q. 65. 3 ad 1.

7. Officium potestatum cælestium est arcere dæmones. i. q. 108. 6. c. fi. et q. 110. l ad 2. fi. et q. 113. 3. c.

POTUS moderatus vini multum confert, et modicus excessus multum lædit, etiam plus quam excessus cibi, cum usum rationis impediat: vinum enim multum potum irritationem et iram, et ruinas multas inducit. 2 2. q. 149. 1. o.

PRÆCEPTUM - 1. importat applicationem legis ad ea quæ ex lege regulantur. l 2. q. 90. 2 ad 1.

2. De ratione præcepti est, quod importet ordinem ad finem, inquantum præcipitur id quod est necessarium, vel expediens ad finem. l 2. q. 99. 1. c.

3. Præceptum proprie importat rationem debiti. l 2. q. 99. 1. 5. c. et q. 100. 5 ad 1. et 9. c. et 2 2. q. 44. 1. c.

4. In quolibet præcepto sunt consideranda duo, ^scilicet finis, et possibilitas. l 2. q. 13. 3 ad 3.

5. Non omnia posita in lege sunt sub præcepto. 2 2. q. 186. 9 ad 2.

6. Illud tantum cadit sub præcepto legis proprie, pro quo poena legis infligitur. l 2. q. 100. 9. c.

7. Multi errores pharisæorum de præceptis divinis. l 2. q. 108. l ad 2. et ad 4.

8. Præceptum duplex, s. obligans singulos de communitate, vel communitatem tantum. 2 2. q. 152. 2 ad 1.

9. Præcepta affirmativa non distinguuntur a negativis, quando se includunt. l 2. q. 100. 4 ad 2. et 2 2. q. 22. 2 ad 3.

10. Præcepta negativa legis prohibent actus peccatorum, qui sunt secundum se mali, nec unquam ullo modo, aliquo, tempore, vel loco, possunt bene fieri; affirmativa vero sunt de actibus virtutum. 2 2. q. 33. 2. c.

11. Præceptorum diversitas non significat diversitatem habitus, sed diversitatem actus, quia non dantur de habitibus virtutum, sed de actibus earum. 2 2. q. 31. 4 ad 1. et q. 44. 2 ad 1.

12. Præcepta affirmativa obligant semper, sed non ad semper, negativa vero obligant utroque modo. l 2. q. 71.5 ad 3. et q. 88. 2 ad 2. et q. 100. 10. c. ad 2. et 2 2. q. 3. 3. c.

13. Omne præceptum affirmativum habet annexum præceptum negativum. 2 2. q. 44. 3 ad 3.

14. Præceptum dupliciter amittit obligationem, scilicet ratione impossibilis, vel si finis ejus sine

eo haberi potest. 1 2. q. 13. 3 ad 3. et 2 2. q. 64. 6 ad 3.

15. Præcepta novæ legis sunt majora quam veteris, quoad explicationem et manifestatio-nem» non autem quoad substantiam. 1 2. q. 107. 3 ad 2.

16. Præcepta Dei sunt de eo, quod est de ne-cessitate salutis, secundum se; ideo quolibet casu observari illa oportet, non autem præcepta Ecclesiæ. 2 2. q. 147. 4 ad 1.

17. Præcepta Decalogi sunt quasi prima et communia legis prine 3 ad 3. et 5 ad 6. et et 5 ad 1. et ad 2. et ad 3.*et 6 ad 1. et ad 2. et q. 140. 1 ad 3. et q. 170. 1 ad 3. et 2 ad I.

18. Præcepta Decalogi sunt» quæ statim ex primis cipiis, vel ex fide, innotescunt homi-nibus. q. 100. 3. o. et 5 ad I. et 6. 11. c. et 2 2. q. 122. II. c.

19.*Inter præcepta Decalogi non numerantur prima communissima præcepta legis naturæ, nec ea quæ diligenti inquisitione indigent. 1 2. q. 100. 3. c. et 5 ad 1. et 11. c. et 2 2. q. 56. I. c

20. Præcepta Decalogi sunt immediate a Deo, alia vero per Moysen, vel per alios. 1 2. q. 100. 3. c. ad 1. et 6 b. et 11. c.

21. Præcepta Decalogi sunt scripta, quadru-plici ratione: scilicet, primo quia per contrariam consuetudinem qua multi in peccato præcipita-bantur, jam apud multos ratio naturalis obtene-brata erat; secundo quia etsi in aliquibus vige-bat ratio, tamen amor boni in eis deficiebat: unde per quamdam coactionem legis obligatoriæ ad bonum inducendi erant; tertio ut ad opera vir-tutis non solum natura inclinaret, sed etiam reverentia divini imperii; quarto ut magis me-morise tenerentur, et frequentius in cogitatione versarentur, i. q. 24. 1. c.

numerantur et distinguuntur. 1 2. q. 100. 4 5. o.

1 2. q. 100. 5. o.

24. Præcepta Decalogi convenienti modo tra-duntur, quia in eis maxima sapientia continetur 1 2. q. 100. 7. o.

1 2. q. 100. 6. o.

26. Omnia quæ sunt in doctrina veteris Te-stamenti ordinantur ad præcepta Decalogi usque ad finem. 2 2. q. 56. 1 ad 3.

27. Omnia alia præcepta moralia veteris legis reducuntur ad præcepta Decalogi. 1 2. q. 100. 3. II. o. et 2 2. q. 122. 6 ad 2.

28. Omnia præcepta moralia legis divinæ con-tinentur in præceptis Decalogi. 1 2. q. 1-22. 3. o.

29. Singula præcepta Decalogi declarantur. 2 2. q. 122. o.

30. Ratio tantum in primo et tertio præcepto redditur, quia alia sunt pure moralia, et sine de-terminatione. 1 2. q. 100. 7 ad 2.

31. Præmium ponitur tantum in primo et quarto præcepto, quia videbantur inutilia; pœna vero ponitur tantum in primo et secundo, ra-tione pronitatis; erant autem homines proni ad idololatriam, propter generalem consuetudinem gentium: et sunt proni ad perjurium, propter frequentiam Juramenti. 1 2. q. 100. 7 ad 3. et ad 4.

32. Peccatum falsæ doctrinæ prohibetur se-cundo præcepto Decalogi. 1 2. q. 100. 5 ad 3. et II. c.

33. In solo tertio præcepto ponitur, memento, ratione beneficii præteriti, vel propter determina-tionem ejus. 1 2. q. 100. 7 ad 5.

34. Præceptum tertium mystice, quoad cessa-tionem a peccatis, et quietem mentis In Deuni, est generale; sed ut per ipsum prohibentur ad litteram opera servorum, id est, opera mecha-nica, est præceptum speciale: sub opere autem manuali intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licite victum lucrantur, sive manibus, sive pedibus, sive lingua fiant. 2 2. q. 122. 4 ad 1. et q. 187. 3. c.

35. Et erat partim morale, et partira cæremo-niale. 1 2. q. 100. 3 ad 2. et 7 ad 2. et ad 5. et 22. q. 122. 4 ad 1.

36. Præcepto tertio, ut est morale, præcipitur quies mentis in Deo, cui cohtrariatur tristitia mentis de bono divino. 1 2. q. 100. 5. c. fi. et 2 2. q. 35. 3 ad 1.

37. Omnia præcepta Decalogi, præter tertium et quartum, sunt negativa, quia negatio est com-munior affirmatione. 1 2. q. 100. 7 ad 1.

38. Tria prima præcepta Decalogi sunt de actionibus religionis, quartum est de pietate, re-liqua vero de iustitia communiter dicta. 2 2. q. 122. 1

39. Inter præcepta Decalogi non dantur præ-cepta de prudentia, sed tantum in prophetis, et in nova lege. 2 2. q. 56. 1. o.

40. Intellectus et scientia fidelium sunt in præ-ceptis legis Dei: ideo non dantur de eis præ-cepta in Decalogo, sed in sequentibus. 2 2. q. 16. 2 ad 1.

41. In Decalogo ponitur præceptum de passio-nibus ipsius concupiscibilis, non autem irasci-bilis, quia præcepta Decalogi sunt prima. 1 2. q. 100. 5 ad 6.

42. Præcepta quæ inducunt ad observantiam legis præsupponunt legem: ideo non possunt esse prima, nec ponuntur in Decalogo. 2 2. q. 170. 2 ad 2.

43. Præcepta quæ prohibent concupiscentiam sunt duo, secundum rationes speciales: unum vero, secundum rationem communem. 1 2. q. 100. 4 ad 3.

44. Omnia præcepta moralia pertinent ad le-gem naturæ, sed diversimode. 1 2. q. 49.3 ad 2. et 4. c. et q. 100. 1. o. et q. 104. 1. c.

45. Præcepta moralia servari debent semper ab omnibus, quia sunt de lege naturali. 1 2. q. 98.

46. In iis ad quæ homo tenetur ex ratione, suf-ficit præceptum de faciendis, in quibus etiam intelliigitur prohibitio vitandorum. 2 2. q. 22. 1 ad 3.

47. Præcepta legis cujuscumque dantur de actibus virtutum. 1 2. q. 107. 1 ad 2.

48. Præcepta Dei sunt lucida, quod tamen non esset, nisi haberent rationabilem causam. 1 2. q. 102. 1. b.

49. Præcepta moralia et novæ legis habent ra-tionabilem causam secundum suam naturam, non autem veteris, sed tantum in ordine ad aliud si-gnificandum, vel excludendum. 1 2. q. 102. I.o.

50. Operari manibus licita et necessaria victus est in præceptozde jure naturali; sed cessare ab opere manuali licito et necessario est.facere aliter*quam naturæ ordo exigit. 2 2. q. 187.3. c. ad

51. Labor manualis est in præcepto communi-tatis, non autem singulis, nisi quando quis sine eo non potest licite vivere. 2 2. q. 187. 3. c. ad 1.

52. Operari sine tristitia, et delectabiliter ra-tione finis, cadit sub præcepto legis Dei, non au-tem ex habitu. 1 2. q. 100. 9 ad 3.

53. Lex vetus continet præcepta moralia, id est, de actibus virtutum. 1 2. q. 98. 5. c. et q. 99. 2. o. et 3 ad 2. et 4. c.

Præceptum

54. Lex divina dat præcepta moralia de actibiu omnium virtutum, obligando, vel consulendo, non autem lex humana. 2 2. q. 100. 2. o.

55. Omnia præcepta legis sunt unum, ratione finis; sed sunt multa secundum diversitatem re-rum ad finem, 1 2. q. 99. 1. o.

56. Modus virtutis triplex, s. scienter, volunta-rie, et ex habitu: primus est de præcepto legis divinæ et humanæ, secundus divinæ tantum, tertius nullius. 1 2. q. 96. 3 ad 2. et q. 100. 9. o. et 2 2. q. 44. 1 ad 1. et 8. c.

57. Maximum præceptum datur de charitate. 2 2. q. 44. 1. o.

58. Præceptum de dilectione Dei exponitur. 2 2. q. 44. 4. 5. o.

59. Præcepta charitatis non numerantur inter præcepta Decalogi, quia omnia alia in eis inclu-duntur, et ad hæc ordinantur. 1 2. q. 100. 3 ad 1. et 11. c. et 2 2. q. 22. 2 ad 1. et q. 23. 4 ad 3. et q. 44. 1 ad 3. et q. 110. 4 ad 2. et 5, c. et q. 122. 1 ad 4.

60. Tota lex in præcepto charitatis impletur. 1 2. q. 99. 1 ad 2. et q. 105. 2 ad 1.

61. Præceptum de dilectione Dei perfecte im-pletur in patria tantum, sed imperfecte in via. 2 2. q. 44. 6. o.

62. Præcepta charitatis sunt tantum duo, s. de dilectione Dei et proximi. 1 2. q. 99. 1 ad 3. et 2 2. q. 44. 2. 3. o.

63. Præcepta charitatis sunt duo explicite, et unum implicite, quia unum includitur in alio. 1 2. q. 99. 1 ad 2. et 2 2. q. 44. 2. c. et q. 58. 1 ad 6.

64. Præcepta de dilectione Dei et proximi sunt prima, et primo intenta; alia vero secunda, et finis secundarius. 1 2. q. 100. 3 ad 1. et 11. c. et 2 2. q. 44. 1. c. et 89. 1 ad 5.

65. Dilectio proximi, et omnia sine quibus ipsa non servatur, cadunt sub præcepto. 2 2. q. 32. 5. c.

66. Præceptum de dilectione proximi conve-nienter traditur, quia tangit rationem dilectionis, et modum non quidem æqualitatis, sed similitu-dinis tripliciter, s. secundum finem, regulam, et propter se. 2 2. q. 44. 7. o.

67. Dilectio proximi ex præcepto debet esse vera, recta, sancta et efficax. 2 2. q. 44. 7. c.

68. Præcepta legis data sunt, ut homines in-struantur ad dilectionem Dei et proximi. 1 2. q. 99. 1 ad 2. et ad 3.

69. Nullum præceptum datur de dilectione sui, vel corporis proprii, quia hæc semper manent, et includuntur in dilectione Dei et proximi. 1 2. q. 100. 5 ad 1. et ad 4. et 2 2. q. 44. 3 ad 1.

70. Modus virtutis, s. operari ex charitate, est de præcepto speciali charitatis, non autem de aliis præceptis, nec modus aliarum vrtutum. 1 2. q. 100. 9. 10. o. et 2 2. q. 44. 1 ad 1. et 4 ad 1. et 8. c.

71. Homo in statu innocentiae poterat sine gra-tia servare omnia præcepta Dei quoad substan-tiam actus, non autem quoad modum ejus, s. quod fiat ex charitate; sed post peccatum, neutro modo. 1 2. q. 109. 4. o. et 5 ad 2.

72. Præcepta specialia dantur de effectibus charitatis, s. de gaudio, pace et beneficentia, propter tardiores, licet includantur in præceptis charitatis; similiter contra opposita charitatis, s. contra odium, accidiam, invidiam, discordiam et scandalum. 2 2. q. 44. 5 ad 2. et ad 3.

73. In lege divina non datur præceptum de fide simpliciter, sed de quibusdam credendis, quia fides præcedit præcepta. 1 2. q. 100. 4 ad 1. et 2 2. q. 16. 1. o. et q. 22. 1. c.

74. In lege divina datur præceptum de con-

fessione fidei, et de doctrina ejus. 2 2. q. 16. 1 ad 4.

75. In lege divina dantur præcepta contra cor-rumpentia fidem. 2 2. q. 16. 1 ad 3.

76. Inter præcepta legis divinæ quædam sunt præambula legi, sicut præcepta de fide et spe; quædam de substantia legis. 2 2. q. 22. 1. c.

77. Præcepta de spe non potuerunt primo dari, nisi per modum promissionis, sed postea præci-piendo. 2 2. q. 22. 1. o. et 2. c.

78. In lege Dei non datur præceptum contra desperationem, quia intelliigitur in præcepto spei, sicut dehonoratio parentum intelliigitur in quarto præcepto. 2 2. q. 22. 1 ad 3. et 2 ad 3.

79. In lege Dei dantur convenienter præcepta de intellectu et scientia quoad doctrinam, disciplinam, usum et memoriam. 2 2. q. 16. 2. o. et q. 46. 2 ad 3. et q. 49. 1 ad 2.

80. In lege Dei dantur præcepta de timore fi-liali, non autem de servili, sed tantum ponuntur comminationes. 2 2. q. 22. 2. o.

81. Timor filialis est quasi genus ad dilectio-nem Dei, et principium omnium quæ pro Dei re-verentia observantur; ideo simul dantur præ-cepta de timore filiali, et de dilectione Dei; quia utrumque est præambulum ad exteriores actus, qui præcipiuntur in lege, ad quos perti-nent præcepta Decalogi. 2 2. q. 22. 2. o.

82. Timor filialis est præambulum ad legem, non sicut extraneum, vel extrinsecum, sed sicut principium legis, sicut etiam dilectio: ideo de utroque dantur præcepta quasi principia com-munia totius legis. 2 2. q. 22. 2 ad 1.

83. Omnia præcepta Decalogi pertinent ad pru-dentiam, inquantum est directiva omnium actuum virtuosorum. 2 2. q. 56. I. c. et 2 ad 3.

84. In lege Dei dantur præcepta contra vitia prudentiæ, inquantum sunt contra iustitiam, s. astutia, fraus et dolus. 2 2. q. 56. 2. o.

85. Moralia intantum sunt determinabilia lege, id est, in præcepto, inquantum pertinent ad ju-stitiam. 1 2. q. 99. 5 ad 1.

86. Præcepta legis, maxime et principaliter, sunt de iustitia, quia ipsa principaliter attendit rationem debiti. 1 2. q. 99. 5 ad 1. et q. 100. 2. c. et 3 ad 3. et 2 2. q. 50. 1 ad 1. et 2. o. et q. 122. I.o. et q. 140. 1 ad 3. et q. 148. 2 ad 1.

87. In lege Dei dantur præcepta de fortitudine, et de partibus ejus. 1 2. q. 100. 11 ad 3. et 2 2. q. 140. o.

88. Præcepta legis divinæ dantur de fortitu-dine, et de aliis virtutibus, secundum quod con-venit ordinationi mentis in Deum. 2 2. q. 140. 1. c.

89. In lege Dei dantur convenienter præcepta negativa, contra vitia opposita temperantiæ, et partibus ejus. 1 2. q. 100. 11 ad 3. et 2 2. q. 170. o.

90. In lege Dei dantur præcepta de perseve-rantia et patientia, non autem de magnanimitate et magnificentia, sed dantur consilia. 2 2. q. 140. 2 ad 1.

91. In lege Dei non datur præceptum contra præsumptionem, quæ opponitur magnanimitati, quia intelliigitur in præcepto timoris. 2 2. q. 22. 2 ad 3.

92. Omnes virtutes, de quarum actibus dantur præcepta, ordinantur ad purificandum cor, vel ad bonam conscientiam, vel ad rectam fidem, quæ requiruntur ad diligendum Deum. 2 2. q. 44. 1. c.

93. Quædam cæremonialia erant ante legem, non quidem ex præcepto legis Dei, sed ex ra-tione humana per instinctum Dei. 1 2. q. 103. 1. o.

94. Lex vetus continet præcepta cæremonialia, id est, quæ specialiter pertinent ad cultum Dei.

Præceptum

INDEX III

1 2. q. W. 3. o. el 4. 5 c. et q. 101. 1. 2. 4. c. et q. IU3. 1. c. ad 3. et q. 104. 1. u. et q. 108. 2. c. et 2 2. q. 122. 1 ad 2.

95. Omnia præcepta cæreinomialia habebant causam rationabilem, scilicet litteralem et figuralem. 1 2. q. 102. o.

96. Præcepta cæremonialia erant figura Christi, Ecclesiæ, et patriæ cælestis; sed lex nova est tantum figura patriæ. 1 2. q. 101. 2. o. et q. 103. 1. c.

97. Præcepta cæremonialia erant figuralla, primo et per se; judicialia vero erant ex consequenti tantum. 1 2. q. 104. 2. o. et 3. c. et 2 2. q. 87. 1. c.

98. Præcepta cæremonialia legis fuerunt viva usque ad passionem Christi, sed mortua deinceps, mortifera vero post divulgationem Evangelii. 1 2. q. 103. 3. 4. o. et q. 104. 3. c. et 2 2. q. 86. 4 ad 1. et q. 87. 1. c. fi. et q. 93. 1. o. et q. 94. 3 ad 5.

99. Præcepta cæremonialia et judicialia sunt determinationes moralium, et etiam præcepta Decalogi, sed non ponuntur in Decalogo. 1 2. q. 122. 1 ad 3.

100. In lege veteri sunt plura præcepta cæremonialia quam judicialia, et plura præcepta moralia respectu proximi quam respectu Dei. 1 2. q. 104. 1 ad 3.

101. Præcepta cæremonialia et judicialia sunt determinativa præceptorum Decalogi, ex vi institutionis tantum; sed moralia, ex vi naturalis instinctus. 1 2. q. 100. 11 ad 2.

102. Lex vetus non continet alia præcepta, nisi moralia, cæremonialia et judicialia. 1 2; q. 99. 4. c. et 5. o.

103. Colere Deum est actus virtutis; ideo pertinet ad præceptum morale, sed determinatio ejus ad cæremoniale. 1 2. q. 99. 3 ad 2.

104. In ils quæ ordinant ad Deum, quædam sunt moralia, quæ ipsa ratio fide formata dictat, sicut Deum esse amandum; quædam vero cæremonialia, quæ non habet vira obligationis, nisi ex institutione divina. 1 2. q. 104. 1 ad 3.

105. Præcepta cæremonialia et judicialia obligant ex lege tantum, moralia vero etiam secundum se. ex dictamine rationis. 1 2. q. 100. 11. c. ad 2. et q. 104. 1. c. et 4 ad 2.

106. Lex vetus continet præcepta judicialia, id est, determinationes justitiæ servandæ inter homines. 1 2. q. 99. 4. o. et 5. c. et q. 101. 1. c. et q. 103. 1. c. et q. 104. 1. o. et q. 108. 2. c. et 2 2. q. 87. 1. c. et q. 122. 1 ad 2.

107. Præceptum judiciale quadruplex, s. respectu principum, concivium, domesticorum et extraneorum. 1 2. q. 104. 4. o.

108. Præcepta judicialia optime tradita sunt, de principibus et regibus Judæorum. 1 2. q. 105. 1. o.

109. Similiter de domesticis, id est de conjugibus et filiis et servis. 1 2. q. 105. 4. o.

110. Similiter de convictu popularium et de possessionibus Judæorum, statuendo judices, ordinem judicii, numerum testium et pœnas. 1 2. q. 105. 2. o.

111. Similiter de extraneis, id est. de peregrinis, advenis, vicinis et hostibus. 1 2. q. 105. 3. o.

112. In lege veteri duplex erat præceptum de prole nata, s. generale, quoad omnes filios et filias, id est sacrificium ad expiationem peccati originalis, et holocaustum, ad consecrationem prolis; et speciale de primogenitis, et utrumque servatum fuit circa Christum infantem, m. q. 37. 3. c.

113. Non sunt aliqua præcepta judicialia ordi-

nantia hominem in seipso; sed omnia talla sunt moralia. 1 2. q. 104. 1 ad 3.

114. Circa judicialia præcepta dupliciter scriba et pharisæi errabant, s. prima quidem, quia quædam quæ In lege Moysis erant tradita, tamquam permissiones, æstlmabant esse per se justa, s. repudium uxoris, et usuras accipere ab extraneis, et ideo Dominus prohibuit uxoris repudium et usurarum acceptionem; alio modo errabant, credentes quædam quæ lex vetus instituerat facienda propter justitiam, esse exequenda ex appetitu vindictæ, vel ex cupiditate temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorum opposita Dominus docet. 1 2. q. 108. 3 ad 2.

115. Præcepta judicialia post Christum non obligant, nec servans ea peccat, nisi servet, ui obligatus ex lege. 1 2. q. 104. 3. o. et q. 108. 1. c. et 2. c. ad 4. et 2 2. q. 62. 3 ad 1. et q. 87. 1.c.

116. Intentio legislatoris duplex, s. præcepti, et finis ejus; prima obligat, non autem secunda. 1 2. q. 100. 9 ad 2.

117. Præcepta juris positivi non se extendunt ultra intentionem præcipientis, quæ est finis præcepti; nec autem est charitas. 1 2. q. 96. 6<c.

118. Præceptum legislatoris tunc solum non obligat, quando observatio præcepti intentionem ejus evacuat vel impedit. 1 2. q. 69. 6. c.

119. Præcepta communis statuti non eodem modo obligant omnes, sed secundum quod requiritur ad finem, quem intendit legislator. 1 2. q. 96. 6. c. et 2 2. q. 147. 3 ad 2.

120. Nullus ligatur præcepto, nisi mediante notitia ejus: ideo nullus ignorans tenetur ad aliquid præceptum, nisi teneatur, vel potuerit scire illud, inquantum in ejus notitiam illud præceptum devenit per alios, vel devenire potest promulgatione facta. 1 2. q. 90. 4. c. ad 2.

121. Legislator non potest aliquod præceptum ponere, quod non oporteat in aliquo casu prætefmitti. 1 2. q. 96. 6. c. et 2 2. q. 147. 3 ad 2. et 4. c.

122. Transgrediens præcepta, contemnendo auctoritatem legislatoris, vel sic quod impediatur finis quem intendit, peccat mortaliter; non autam si ex rationabili causa, præcipue in casu, quo legislator decerneret non esse servandum. 1 2. q. 96. 6. c. et 2 2. q. 147. 3 ad 2. et 4. c.

123. Ad principes sæculares pertinet dare præcepta, ad utilitatem communem in temporalibus; ad prælatos autem ecclesiasticos in spiritualibus. 2 2. q. 147. 3. c.

124. Prælati debent abstinere a multitudine praeceptorum. 1 2. q. 107. 4. c. et 2 2. q. 105.1 ad 3.

125. Prælatus non est dominus, sed dispensator, non in destructionem, sed in ædificationem: ideo non potest præcipere peccata, nec prohibere opera virtutum. 2 2. q. 88. 12 ad 2.

126. Præcepta legis humanæ diversificantur secundum diversitatem communitatum. 1 2. q. 100. 2. c. et q. 104. 3 ad 2. et q. 107. 1. c. et 2 2. q. 140. 1. c.

127. Quandoque prælati religiosorum praeipiunt, vel communiter omnibus Vel alicui specialiter, ut si quis sit corrigendus, ei dicatur; et tunc intelligendum est præceptum sane, salvo ordine fraternæ correctionis. 2 2. q. 33, 7. o. 5. et ad 5.

128. Prælatus religiosorum non habet potestatem præcipiendi aliquid super occultis, nisi inquantum per aliqua Indicia manifestantur, puta per infamiam, vel per aliquas suspiciones, in quibus casibus potest prælatus præcipere, eodem modo sicut et judex saecularis vel ecclesiasticus potest exigere juramentum de veritate dicenda. 2 2. q. 33. 7 ad 5.

Præceptum

Præcipere

INDEX HI

Prædicari

PRÆCIPERE - 1. est actus rationi», quia Importat motionem, cum quadam ordinatione. 2 2. o. 47. 8 ad 3.

2. Recte præclpere, ct ratione uti, semper se concomitantur, quia ad præceptum rationis sequitur obedientia virium inferiorum, quod pertinet ad usum. 2 2. q. 48 ad 4.

PRÆCIPITATIO - 1. est operatio per impetum voluntatis, vel passionis, sine prudentia et artibus ejus. 2 2. q. 8. 6 ad 1. et q. 53. 3. o. et . c. et q. 127. i ad 2.

2. Præcipitatio est speciale peccatum propter specialem actum rationis, qui prætermittitur, scilicet consilium, licet possit inveniri in quolibet genere peccatorum. 2 2. q. 54. 1 ad 2.

3. Præcipitatio contrariatur dono consilii et prudentiæ. 2 2. q. 53. 3 ad 1. et q. 127. 1 ad 2.

PRÆDA licite capitur ab hostibus, vel malefactoribus, in iis quæ ipsi injuste abstulerant. 2 2. q. 66. 8. o.

PRÆDESTINATIO - 1. est quædam præordinatio Dei ab æterno, de iis quæ per gratiam Dei fienda sunt in tempore, m. q. 24. 1. c.

2. Prædestinatio est ratio transmissionis creaturæ rationalis ad vitam ætemam, in mente Dei. 1. q. 23. 1. 2. c. et m. q. 24. 1. c.

3. Prædestinatio est præscientia et præparatio gratiæ in præsentî, et gloriæ in futuro, i. q. 23. 2 ad 3. et ad 4. et 2 2. q. 174. 1. c.

4. Gratia ponitur in diffinitione ejus, non quia sit de essentia ejus, sed quia importat respectum ad gratiam, i. q. 23. 2 ad 4.

5. Prædestinatio est pars providentiæ. i. q. 23. 1. 2. 3. 4. 6. 8. c.

6. Prædestinatio nihil ponit in prædestinato, nisi effectum ejus. i. q. 23. 3. o.

7. Differentia scientiæ, sapientiæ, præscientiæ, prævidentiæ, dispositionis, providentiæ, et prædestinationis. 1. q. 23. 3. c.

8. Prædestinatio proprie est tantum de bonis; præscientia vero est etiarn de peccatis. 2 2. q. 174. 1. c.

9. Prædestinatio est causa gratiæ et gloriæ; sed reprobatio est causa derelictionis et pœnæ ætemæ, non autem culpæ. i. q. 23. 3 ad 2.

10. Prædestinatio est tantum entium aliquando. i. q. 23. 2 ad 2. et 4 ad 2.

11. Prædestinatio convenit angelis, sicut et hominibus, licet non fuerint miseri, q. 23. 1 ad 3.

12. Prædestinatio non convenit creaturæ irrationali, nisi abusive, i. q. 23. 1 ad 2.

13. Conveniens est Deo homines prædestinare. i. q. 23. 1. o.

14. Prædestinatio certissime et infallibiliter consequitur suum effectum, i. q. 23. 3 ad 3. et 6. o. et 8 ad 3.

15. Prædestinatio non potest impediri, i. q. 23. 8 ad 3.

16. Prædestinatio juvatur precibus sanctorum, et suis, et aliis bonis operibus, ex parte effectus ejus, non autem ex parte ordinationis divinæ. i. q. 23. 8. o.

17. Præscientia meritum non est causa prædestinationis universaliter: tamen unus effectus ejus est ratio finalis alterius effectus ejus prioris, et causa meritoria effectus posterioris, i. q. 23. 5. o.

18. Voluntas Dei est causa efficiens et finis prædestinationis, ex parte totius effectus ejus. i. q. 23. 5. o.

19. Error multiplex circa effectus prædestinationis. i. q. 23. 5. 8. c.

20. Prædestinatio est ætema. m. q. 24. 1. 2. c. et 3. o. et 4. c. ad 1.

21. Præscientia, providentia, prædestinatio et

hujusmodi non imponunt necessitatem omnibus rebus, nec auferunt contingentiam ab eis. u q. 22. 4. o. et q. 23. 1 ad 1. et 3 ad 3. et 6. c. et 2 2. q. 171. 6 ad 1.

22. Prædestinati non sunt certi communiter de sua prædestinatione, i. q. 23. 1 ad 4.

23. Licet aliquibus ex speciali privilegio sua prædestinatio reveletur, non tamen convenit ut reveletur omnibus, quia sic illi qui non sunt prædestinati desperarent, et securitas in prædestinatis negligentiam pareret. i. q. 23. 1 ad 4.

24. Revelat Deus hoc aliquando aliquibus, ex speciali privilegio, ut securitatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat, et confidentius et fortius magnifica opera prosequantur, et mala præsentis vitæ sustineant. 1 2. q. 117. 5. c.

25. Numerus prædestinatorum est certus et determinatus formaliter, et materialiter Deo, non autem nobis, i. q. 23. 7. o.

26. Prædestinatio convenit Christo et personæ Christi, inquantum subsistit in natura humana, non autem ut subsistit in natura divina; nec secundum se, nec convenit naturæ humanæ, nec naturæ divinæ. in. q. 24. 1. o.

27. Prædestinatio Christi est causa efficiens, formalis, exemplaris et finalis prædestinationis nostræ, ratione effectus, non autem ratione operationis Dei. ni. q. 24. 3. 4. o.

28. Christus prædestinatus est esse Filius Dei, non autem proprie factus est Filius Dei. m. q. 24. 1 ad 2.

29. Christus, secundum quod homo, pædestinatus est esse Filius Dei, quia prædestinatio quoad præcessionem et effectum id est gratiam, convenit Christo, ratione humanæ naturæ tantum, m. q. 24. 2. o.

30. Christus, secundum quod Filius Dei, prædestinatus est esse homo, tamen magis proprie dicitur e converso, m. q. 24. 2 ad 3.

31. Homo prædestinatus est esse Filius Dei, et e converso, m. q. 25. 2 ad 3.

PRÆDICAMENTUM quodlibet accidentium dicit imperfectionem, secundum propriam rationem generis, præter relationem: ideo in divinis sunt tantum duo modi prædicandi, scilicet substantia et relationis, i. q. 28. 1. c. et 2. o.

PRÆDICARE - 1. id est evangelium recitare in ecclesia, quod est linguis loqui, pertinet ad diaconum; ad sacerdotes autem pertinet exponere et exhortari, quod est prophetare, m. q. 67. 1 ad 1.

2. Praedicare est principalissimus et proprius actus episcopi, et dignior quam baptizare, m. q. 67. 1 ad 1. et 2 ad 1. et q. 71. 4 ad 3.

3. Periculum de prædicatione omissa non imminet, nisi eis quibus commissum est officium prædicandi. 2 2. q. 10. 12. ad 5

4. Prædicans potest vivere de eleemosynis sponte oblati, non autem de datis coacte, nisi sit praelatus. 2 2. q. 188. 4 ad 4.

5. Christus non debuit prætermittere prædicationem, propter scandalum Judæorum. in. q. 42. 2. o.

6. Christus et apostoli a principio prædicaverunt Judæis tantum, quadruplici ratione, scilicet, ut ostenderet per suum adventum impleri promissiones antiquitus factas Judæis, non autem gentilibus; ut ejus adventus ostenderetur esse a Deo; ut Judæis auferret calumniandi materiam, et quia per cnicis victoriam meruit potestatem et dominium super gentes, m. q. 42. 1. o.

7. Christus prædicavit annis tribus, et quasi mensibus tribus, et vixit annis triginta tribus, et mensibus tribus, m. q. 39. 3. o. et q. 43. 3. c.

PRÆDICARI - 1. Quicquid prædicatur de

Prædicator

INDEX III

aliquo, sicut universale de particulari, potest supponere pro eo, non autem in aliis, i. q. 39. 5 ad 4.

2. Homo prædicatur per se de Socrate, quia si Socrates diffiniretur, poneretur homo in ejus diffinitione, i. q. 76. 1. c. 1.

3. Totum universale adest cuilibet parti ejus, et secundum esse et secundum perfectionem, et proprie prædicatur de parte sua, non autem toturn intégrale; totum autem potentiante aliquo modo, i. q. 77. 1 ad 1.

4. Pars subjectiva est de qua prædicatur essentialiter totum, secundum unam rationem, vel secundum prius et posterius; et est in minus. 2 2. q. 120. 2. c.

5. Totum intégrale prædicatur aliquo modo de omnibus partibus suis simul sumptis, licet improprie; sed nullo modo de singulis simpliciter et proprie. l. q. 77. 1 ad 1.

b. Nulla pars integraris prædicatur de suo toto, i. q. 77. 1 ad 1.

7. Nullum per accidens prædicatur universaliter, sed tantum quæ per se prædicantur. i. q. 51. 1. c.

8. Inferius non prædicatur de superiori, nisi per accidens, i. q. 39. 6 ad 2.

9. Subjectum non restringitur per prædicatum, ratione significationis, sed tantum ratione temporis consignificati. i. q. 39. 4 ad 2.

10. Terminus in subjecto positus tenetur materialiter, i. pro supposito; sed in prædicato tenetur formaliter, id est pro natura, i. q. 13. 12. c. et q. 31. 3 ad 2. et m. q. 16. 7 ad 4. et 9. c. ad 3. et 10. c. ad 2. et q. 17. 1 ad 3.

11. In divinis persona prædicatur de essentia, et e converso, i. q. 39. 6. o.

12. Relatio secundum propriam rationem, id est, secundum quod refertur ad aliud, prædicatur in divinis; non autem secundum rationem communem, s. secundum quod inhæret subjecto, j. q. 28. 1 ad 1.

13. Hæc prædicatio, Deus est pater, et e converso, est per se, et nullo modo per accidens. Nec sicut superioris de inferiori, nec e converso, sed per identitatem. l. q. 39. 6 ad 2.

PRÆDICATOR - 1. nullus debet fieri, nisi prius purgatus, et virtute perfectus, h. i. q. 41. 3 ad 1.

2. Prædicator debet esse absolutus a cura rerum sæcularium, ni. q. 40. 3. c.

3. Prædicator non debet semper esse in publico, sicut nec Christus, in. q. 40. 1 ad 3.

4. Sumptus debentur prædicatoribus a mittentibus eos. 2 2. q. 187. 4 ad 2. et 5 ad 5.

Prædicatorum ordo habet cautissimam et securissimam formam profitendi. 2 2. q. 188. 4 ad 1.

PRÆLATIO - 1. quælibet est a Deo. Non autem abusus ejus, nec ejus usurpatio, i. q. 96. 2 ad 3.

2. Licet appetere opus et perfectionem episcopatus et prælationis, non autem ipsa ratione gradus, vel honoris, vel divitiarum. 2 2. q. 185. 1. 2. o.

3. Triplex ratio recusationis respectu officii prælationis quantum est de se, scilicet impedimentum devotæ contemplationis, dulcis affectionis, et spiritualis exultationis. 2 2. q. 185. 1 ad 3. et 2 ad 1. et ad 3.

4. Non licet jurare, nec vovere, quod prælationem non sumat, nec totaliter resistere. 2 2. q. 185. 1 ad 3. et 2. o.

5. Prælatus existens in peccato mortali, etiam occulto, corripiendo, vel quicquid aliud officii sui faciendo, peccat mortaliter; non autem hoc agens ut frater. 2 2. q. 33. 5. o.

6. Ex hoc ipso quod pradati dissimulant, videntur annuere. 2 2. q. 147. 4. c. fin.

7. Prædlcare ex officio convenit prælatis, religiosis autem ex commissione. 2 2. q. 187. 4 ad 2.

8. Prælatus potest dupliciter considerari, scilicet aut secundum quod judicio pnesldet. Et sic dicere peccatum fratris prælato, est dicere Ecclesiæ. Aut secundum quod est extra judicium existons. Et sic dicere prælato non est dicere Ecclesiæ, sed personæ quæ potest prodesse, et non obesse, quia nullus potest magis prodest quam prælatus. 2 2. q. 33. 8 ad 4.

9. Tunc prælatus inordinate videtur tangi, quando irreverenter objurgatur, vel etiam quando ei detrahitur, et hoc significatur per contactum montis et arcæ damnatum a Deo. 2 2/q. 33. 4 ad 1.

PRÆMIUM - 1. essentielle beatitudinis consistit in actu intellectus, sed delectatio ejus in voluntate, i. q. 26. 2. o. et 3. c. et 1 2. q. 3. 4. o.

2. Violenter corrupta habebit duplex præmium, ut dicit beata Lucia, scilicet virginitalis et patientiæ. 2 2. q. 124. 4 ad 2.

3. In retributione præmiorum inæqualia debentur inæqualibus meritis, non autem in constitutione rerum, i. q. 47. 2 ad 3. et q. 65. 2 adi et 1 2. q. 114. 3. o.

PRÆPOSITIVUS dicens affirmativam et negativam simul esse falsas, improbatur, i. q. 39. 4 ad 5.

PRÆSENS - 1. illud proprie dicitur cujus essentia præsentatur sensui, vel intellectui. 1. q. 8 3. c. ad 2.

2. Praesentia necessitatem quamdam habent, quia necesse est Socratem sedere, dum sedet. 2 2. q. 49. 6. c.

PRÆSERVATUS ab aliquo dicitur purgatus, vel liberatus, uj. q. 32. 4 ad 1. et q. 52. 2 ad 2.

PRÆSTIGIUM - 1. est divinatio per dæmones. ingerentes se visui, vel auditui hominum, quia præstringit oculos. 2 2. q. 95. 3. c. prine, et q. 178. 1 ad 2.

2. Formæ apparentes in præstigiis sunt tantum in sensu communi ab imaginative, vel per res naturales impressæ. l. q. 114. 4 ad 2. et 2 2. q. 178. 1 ad 2.

PRÆSUMPTIO - 1. aliquando sumitur in bono, quasi præ aliis sumptio: et aliquando in malo. 22. q. 21. 2 ad 1. et q. 70. 3 ad 2.

2. Præsumptio in malo dicit immoderantiam spei dupliciter, s. supra vires proprias, vel contra justitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati; secunda vero est species blasphemie in Spiritum sanctum. Ideo gravior est quam prinu. 2 2. q. 21. l. 4. o. et q. 130. 2. o. et q. 133. l.c.

3. Præsumptio prima oritur ex inani gloria, secunda vero ex superbia. 2 2. q. 21. 4. o.

4. Præsumptio secunda oritur ex nimio amor sui. 2 2. q. 21. 1 ad 2. et ad 3.

5. Præsumptio secunda habet conversionem ad bonum commutabile, et aversionem a Deo, attri buendo divinæ virtuti quod ei non convenit. 22. q. 21. 1 ad 3.

6. Præsumptio prima opponitur magnanimitati, secundum excessum, licet apparenter secundum defectum, inquantum est aliquando de minimis, quæ magna videntur. 2 2. q. 130. princip. et 20. et q. 133. l. c.

7. Præsumptio secunda opponitur charitati, vel potius dono timoris. 2 2. q. 130. 2 ad 1.

8. Præsumptio magis opponitur spei quam timori, quia spei contrariatur ratione proprie differentiae; timori vero, ratione generis; et contrarietas ad timorem est apparentior. 2 2. q. 21. 3. o.

Præsumptio

Praeteritum

INDEX III

9. Præsumptio est contra ordinem naturalem. Meo semper est peccatum. 2 2. q. 130. 3. o.

10. Præsumptio secunda est minus peccatum quam desperatio. 2 2. q. 21. 2. c.

11. Præsumptuosus peccat non æstimando nimis misericordiam Dei, sed contemnendo justitiam eius. 2 2. q. 21. 2. c. ad 2. et q. 130. 2 ad 1. et q. 163. 4 ad 3.

12. Peccare cum proposito perseverandi in peccato, sub spe veniæ, dicitur præsumptio. Non autem si fit cum proposito poenitendi, sed alleviatur. 2 2. q. 21, 2 ad 3.

13. Aggredi opus ultra vires, ex confidentia ad vires humanas, est præsumptio. Non autem si fat in spe divini auxilii. 2 2, q. 21. 2 ad 1.

14. De quolibet debet præsumi bonum, nisi appareat contrarium, nec sit in periculum alterius. 2 2. q. 70. 3 ad 2.

PRÆTERITUM. Omne præteritum est necessarium. 2 2. q. 49. 6. c.

PRÆVARICATOR - 1. est, qui malitiose impediens punitionem peccati, adversam partem adjuvat, prodita causa sui. 2 2. q. 68. 3. c. fi.

2. Differentia prævaricationis a calumnia et tergiversatione. 2 2. q. 68. 3. o.

3. Non omnis abscondens vera crimina, praevaricatur, sed tantum qui fraudulentè abscondit ea, de quibus accusationem proponit, colludens cum reo, proprias probationes dissimulando, et falsas excusationes admittendo. 2 2. q. 68. 3 ad 2.

PRECES pro indigno sunt simoniaeæ, et sunt munus a lingua, non autem pro digno. 2 2. q. 100. 5 ad 3.

PRETIUM rerum venalium non est semper determinatum punctualiter, sed in æstimatione. 2 2. q. 77. 1 ad 1.

PRIMITIÆ - 1. erant de præcepto cærermoniali, quoad determinationem, in communi vero de jure naturali, nunc autem de præcepto Ecclesiæ, secundum consuetudinem patriæ. 2 2. q. 86. 4. o.

2. Quantitas primitiarum non fuit determinata in lege, quia erant per modum oblationis, de cujus ratione est esse voluntarium, et secundum Hieronymum, alii dabant quadragesimam partem, alii sexagesimam, sed nunc statur consuetudini patriæ. 2 2. q. 86. 4 ad 3.

3. Primitiæ pertinent ad quoddam genus oblationum in usum sacerdotum, et recognitionem beneficii Dei, scilicet fructuum terræ, et debet esse aliquid præcipuum de fructibus terræ. 2 2. q. 86. 4. c.

4. Primitiæ sunt signa præteriti beneficii Dei, s. terræ promissæ Israel, et totius terræ toti humano generi, et fructuum; sed cæremonialia proprie erant signa futuri. 2 2. q. 86. 4 ad 1. et ad 2.

PRIMOGENITUS - 1. dicitur primo natus, licet nullus post eum sit. ideo Christus est primogenitus Mariæ. in. q. 28. 3 ad 4.

2. Omnes primogeniti erant sacerdotes in veteri Testamento, et habebant duplicem portionem in hæreditate paterna. 1 2. q. 103. 1 ad 3. et 2 2. q. 87. 1 ad 3.

PRIMUM - 1. Dicitur dupliciter, s. primum simpliciter, et primum in genere. 1 2. q. 6. 1 ad 1.

2. Primum in per se ordinatis, oportet esse maximum, non autem primum per accidens. 2 2. q. 163. 3 ad 3.

PRINCEPS - 1. ad bonum principem requiritur quod sit virtuosus simpliciter, non autem ad bonum civem. 1 2. q. 92. 1 ad 3.

2. Ad bonum virum pertinet posse principari, et bene subjici. Ideo in virtute boni viri includitur virtus principis. Sed virtus principis differt

specie a virtute subditi, sicut virtus viri et mulieris. 2 2. q. 47. 11 ad 1. et ad 2.

3. Princeps auferens per vim aliena, rapinam committit, et tenetur restituere, nisi sit secundum justitiam, pugnando, vel puniendo. 2 2. q. 66. 8. c. et ad 3.

4. Ad bene commorandum in aliqua communitate requiruntur duo, s. habere se bene ad principem, id est, cum fidelitate, reverentia et famulatu; ad socios autem reddendo cuilibet debita, et nulli nocendo. 1 2. q. 100. 5. c.

5. Sanctis licet commorari in curiis principum, ad promovendum bonos, et ad impediendum malos, non autem propter voluptates. 2 2. q. 187. 2 ad 3.

6. Deus reservavit sibi institutionem summi principis, et regis Judæorum, quia habebat specialem curam eorum. 1 2. q. 105. 1 ad 1.

7. Deus non dedit Judæis principes et reges a principio, sed tantum modum eligendi, s. secundum judicium Dei, et de gente sua, et modum se habendi. 1 2. q. 105. 1 ad 2.

8. Divisio regni Israel, et multitudo regum, magis convenit eis in pœnam, pro dissensionibus multis contra regnum David justum, quam ad eorum profectum. 1 2. q. 105. 1 ad 3.

9. Principibus Judæorum non sunt deputati cibi sicut sacerdotibus, ne superbirent, nec ambirent. 1 2. q. 105. 1 ad 4.

PRINCIPATUS - 1. bonus triplex, s. regalis, aristocratia et democratia. Et triplex principatus malus, s. tyrannis, oligarchia et democratia. 1 2. q. 95. 4. c. et q. 105. 1. c. et 2 2. q. 61. 2. c.

2. Principatus regalis est optimus. L. q. 103. c. et 1 2. q. 105. 1 ad 2. et 2 2. q. 50. 1 ad 2.

3. Principatus regalis est propter bonum populi, tyrannicus autem est propter bonum tyranni. l. q. 92. 1 ad 2. et q. 96. 4. c. et 2 2. q. 42. 2 ad 3.

4. Optimus principatus est in quo omnes habent aliquam partem. Et componitur ex regno, inquantum unus præest; et aristocratia, inquantum multi principantur secundum virtutem; et democratia, id est principatus populi, in quo populus sibi eligit principem. 1 2. q. 95. 2. c. et q. 105. 1. o.

5. Principatus dicuntur in angelis, quia principantur omnibus cælestibus principibus, divinas jussiones explentibus. Sed archangeli dicuntur qui principantur soli ordini angelorum, i. q. 108. 5 ad 4.

PRINCIPIUM - l. quoad relationem est simul naturaliter cum principiatio; sed id quod est principium est naturaliter prius eo. i. q. 42. 3 ad 2.

2. Principium est prius tempore principiatio, dupliciter, scilicet ex parte actionis successive, vel agentis Imperfecti, vel eligentis tempus, i. q. 42. 2. c.

3. Apud Græcos Filius et Spiritus Sanctus dicuntur principiati, non autem apud Latinos, i. q. 33. 1 ad 2.

1. Principium sumitur a prioritate, sed non significat eam. i. q. 33. 1 ad 3.

2. Principium est id a quo aliquid procedit quocumque modo, et e converso, i. q. 33. 1. c.

3. Principium est communis causa, et causa elemento, i. q. 33. 1 ad 1.

4. Non omne principium est primum principium. 1 2. q. 6. 1 ad l. et q. 4. 1 ad 1.

5. Græci indifferenter utuntur nomine causæ, sicut nomine principii in divinis, non autem Latini. i. q. 33. 1 ad 1.

6. In divinis una persona est principium alterius. non autem causa, i. q. 33. 1. o. et q. 36. 4. o.

Prioritas	INDEX III	Procewio	Proclamare	INDEX III	Prophetia
<p>7. Principium In divinis et in creaturis dupliciter cognoscitur, s. ut primum, et ut principium. 1. q. 33. 4. c.</p> <p>8. Non omne principium cognoscendi est principium essendi. i. . 3 ad 4.</p> <p>9. Primum principium in speculativis est: Non contingit Idem simul esse et non esse. In practices autem est: Bonum est prosequendum, malum vero est fugiendum. 1 2. q. 94. 2. c. et 2 2. q. 1.7. c.</p> <p>10. Principia speculativa cognoscuntur per alium habitum naturalem quam conclusiones, quia principia per intellectum, conclusiones vero per scientiam. 2 2. q. 47. 6. c. et q. 49. 2 ad 1.</p> <p>11. Sicut in ratione speculativa sunt quædam ut principia, quonim est intellectus, et conclusiones, quarum est scientia, ita in ratione practical, ut principia naturaliter nota, sunt fines virtutum moralium; quia finis se habet in operabilibus, sicut principium in speculativis; et quædam sunt in ratione practica, ut conclusiones eorum quæ sunt ad finem. 2 2. o. 47. 6. c.</p> <p>12. Nihil refert-utrum-ille qui docet proponendo vel interrogando, procedat de principiis communibus ad conclusiones. Utrobique enim animus audientis certificatur de posterioribus per priora, i. q. 84. 3 ad 3. et q. 117. 1. o.</p> <p>PRIORITAS nullo modo est in divinis, i. q. 36. 3 ad 3. et q. 42. 3. o.</p> <p>PRIVATIO - 1. secunda suscipit magis et minus: quia ponit aliquid, quod est de ratione ejus, non autem prima. 1 2. q. 73. l.c. et q. 82. 4. c.</p> <p>2. Privatio suscipit magis et minus, secundum suas causas, non autem secundum se. i. q. 11. 4 ad 1. et q. 49. 3 ad 3. et 1 2. q. 22. 2 ad 1.</p> <p>3. Privationes et negationes differunt specie secundum differentias habituum, et positionum oppositorum, et specificantur per habitus oppositos. 2 2. q. 107. 2. c.</p> <p>4. Privatio est carentia ejus quod est aptum natum haberi. Et hoc tripliciter; scilicet vel ab eo, vel ab alio ejusdem speciei, vel a quocumque. Et tertia tantum est in divinis, i. q. 33. 1 ad 2.</p> <p>5. Privatio est negatio circa determinatum subiectum. i. q. 17. 4. c.</p> <p>6. Contractum significat aliquam naturam in subjecto, non autem privatio, i. q. 17. 4. c.</p> <p>7. Nulla privatio tollit totaliter esse. i. q. 11. 2 ad 1.</p> <p>8. Nulla privatio est intenta ab aliquo agente. 1. q. 19. 9. c. et q. 49. 1. c.</p> <p>PRIVILEGIUM est privata lex, quia respicit singulares personas, sed commune est ad multa negotia. 1 2. q. 96. 1 ad 1.</p> <p>PRIUS - 1. dicitur dupliciter, s. ordine perfectionis, et generationis, i. q. 85. 3 ad 1. et 1 2. q. 68. 8 ad 3.</p> <p>2. Prius natura dicitur dupliciter, s. secundum causam materiale[m] et magis secundum alias causas. 2 2. q. 1.7. ad 3.</p> <p>3. Semper id quod est naturalius, est prius. 1 2. q. 49. 2. c.</p> <p>4. Imperfectum est prius tempore perfecto in eodem. Sed in diversis est e converso, et natura in utrisque. i. q. 82. 3 ad 2. et q. 85. 3 ad 1. et q. 94. 3. c. et 1 2. q. 6. 2. 4. c. et ni. q. 1. 5 ad 3. et 6. c.</p> <p>5. Prius duplex, s. per se, et per accidens. 2 2. q. 4. 7. c.</p> <p>6. Semper quod est per se, est prius eo quod est per aliud, i. q. 20. 1. c. et q. 84. 6. o.</p> <p>7. Remoto priori, removetur posterius, sequens tantum ex eo, non autem si sequatur etiam ex alio. 1 2. q. 15. 2 ad 2.</p>	<p>PROCESSIO - 1. dicitur dupliciter, s. rtotm processivus animalium, et eductio principiat a principio; prima est in divinis metaphorice taurturn, secunda vero proprie, t. q. 27. 1. o.</p> <p>2. Processio duplex, s. ab extra, et ab Intra, prima semper est per motum ad diversum, et æsi tra rationem primi principii; non autem secunda Ideo secunda convenit Deo, non autem prima, i q. 27. 1. o.</p> <p>3. Omnis processio creaturæ est per motum, vel mutationem, non autem in divinis, i. q. 27. 1 ad 1.</p> <p>4. Processus rationis duplex, s. via compositio nis et via resolutionis. 1 2. q. 14. 5. o.</p> <p>5. In divinis sunt tantum duæ processiones, j. verbi et amoris, secundum quod Deus, suâmesentiam, veritatem et bonitatem intelligit el amat. i. q. 27. 3. 5. o. et q. 28. 4. c. et q. 36. l.c et q. 37. 1. c. et q. 41. 6. c.</p> <p>6. Omnia quæ important respectum origini», absolute dicuntur de processione divina, non autem repugnantia consubstantialitati, coætternitati et independentiæ. i. q. 27. 2 ad 2.</p> <p>7. Processiones in divinis distinguuntur per relationes, et modos originis, non autem seipsis; nec per esse a natura et voluntate, i. q. 27. 3. o.</p> <p>8. Processio Filii est per naturam Patris. Ideo est ei coæternus, consubstantialis et Independentens; non autem creaturæ, quia procedunt per voluntatem Dei. i. q. 41. 2. c. et q. 42. 2. c.</p> <p>9. Omnia quæ pertinent ad generationem vivorum dicuntur in processione Filii Dei, ut oriri, nasci, gigni et generari, i. q. 27. 2 ad 2.</p> <p>10. Hæresis Valentini, quod Filius Dei procedit vario modo prolotionis, id est ad extra, i. q. 34. 2 ad 2.</p> <p>11. Spiritus sanctus procedit a Patre et Filio; quia aliter non posset distingui a Filio, i. q. 36. 2. o.</p> <p>12. Spiritus sanctus procedit ab eis, inquantum sunt plures agentes, et inquantum sunt unum in vi spirativa. r. q. 36. 4 ad 1.</p> <p>13. Hæresis Arrii, quod Spiritus sanctus procedit a Patre et Filio, ut creatura utriusque. i. q. 28. 1. c.</p> <p>14. Hæresis Nestorii et Theodorici, quod Spiritus sanctus non procedit a Filio. l. q. 36. 2 ad 3.</p> <p>15. Spiritus sanctus non magis procedit a Patre quam a Filio, nec prius, nec plenius. 1. q. 36. 3 ad 2.</p> <p>16. Spiritus sanctus dicitur principaliter et proprie procedere a Patre, propter auctoritatem in Patre, non autem magis proprie, i. q. 36. 3 ad 2.</p> <p>17. Spiritus sanctus procedit a Patre immediate,-et mediante Filio, ratione suppositi, non autem ratione virtutis mediæ. i. q. 36. 3 ad 1</p> <p>18. Processio Filii est per actum intellectus, sed processio Spiritus sancti est per actum voluntatis. i. q. 27. 2, c. fi. et 3. c. c. et q. 28. 4 adi. et q. 34. 2. c. et q. 45. 7. c.</p> <p>19. Spiritus sanctus ita naturaliter et a natura procedit a Patre, sicut Filius, i. q. 41. 2 ad 3. et 6. c. et q. 42. 2. c.</p> <p>20. Processio Spiritus sancti triplici ratione nominatur tantum processio, scilicet ex habitudine rei amatae ab amante per amorem, i. q. 27. 4 ad 3. et q. 28. 4. c. et q. 37. 1. c.</p> <p>21. Emanatio, proprietates, et relatio Spiritu? sancti nominatur eodem nomine, scilicet spiratio,propter defectum nominum, i. q. 36. 1. c. et</p> <p>22. Processio Spiritus sancti dicitur ætema,</p>	<p>respectu objecti æterni; sed ut tendit in objectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis, i. q. 43. 2. o.</p> <p>2j. Spiritus sanctus procedit a selpso processione temporalis, i. q. 43. 2 ad 3.</p> <p>24. Processio æterna et temporalis sunt tantum una processio, ratione respectus ad principium quem principaliter important; sed sunt duæ ratione duplicis respectus ad objecta, i. q. 43. 2. c. et ad 3.</p> <p>PROCLAMARE - 1. licet in capitulis religiosorum de levibus quæ farnæ non derogant, sine admonitione secreta, non autem de gravi. 2 2. q. 33. 7 ad 4.</p> <p>2. Non videtur esse probabile, quod ea quæ sunt in consuetudine religiosorum, sint contra præcepta Christi. Consuetum est autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis, nulla secreta admonitione præmlssa. Sed hujusmodi proclamationes sunt quasi quædam commemorationes potius oblitarum culparum, quam accusationes vel denuntiationes.*2 2. q. 33. 7. a. 4. et ad 4.</p> <p>3. Si essent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præceptum Domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret. 2 2. q. 33. 7 ad 4.</p> <p>PRODIGALITAS - 1. est circa passiones pecuniæ, sicut deficiens, non autem sicut superabundans in eis. 2 2. q. 119. 1 ad 1.</p> <p>2. Prodigalitas dicitur esse contra naturam, quia habet immoderatam emissionem rerum, repugnantem naturæ. 1 2. q. 32. 6 ad 2.</p> <p>3. Prodigus sæpe excedit in dando propter voluptates, non tamen semper. 2 2. q. 119. 1 ad 3.</p> <p>4. Prodigalitas semper est peccatum, non principaliter propter quantitatem, sed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, et propter quæ, et sicut debet. 2 2. q. 119. 1. o. et 3 ad 1.</p> <p>5. Prodigus peccat in se, et in proximum, præcipue clerici consumentes bona pauperum. Similiter avarus. 2 2. q. 119. 3 ad 1.</p> <p>6.Prodigalitas opponitur liberalitati. 2 2. q. 117. princip. et q. 118. princip. et q. 119. 1. 2. 3. c.</p> <p>PRODUCTÆ res a principio fuerunt in statu perfecto, ut essent principia alionjm. i. q. 94. c.</p> <p>PROFITENS - 1. non vovet servare quicquid est in regula, sed vitam regularem, vel vivere secundum regulam, quod est cautius, vel obedientiam secundum regulam, non obligando se ad culpam; ut in religione ordinis fratrum prædicatorum, quod est melius. 2 2. q. 186. 9 ad 1.</p> <p>2. Votum simplex de majori religione non obligat post professionem in minori. 2 2. q. 189. 8 ad 3.</p> <p>3. Professio facta ante annos pubertatis, scilicet ante annos quatuordecim in puero, vel ante annos duodecim in puella, non tenet, propter Ecclesiæ statuta. 2 2. q. 88. 9. c. ad 3. et q. 189. 5. c. ad 1. et ad 3.</p> <p>4. Nazaræi profitebantur quamdam perfectionem, deponentes comam. 1 2. q. 186. 6. b.</p> <p>PROHIBITIO - 1. incitat concupiscentiam tripliciter, s. ratione ardui, ratione clausæ passionis, et ratione importunitatis. 1 2. q. 98. 1 ad 2.</p> <p>2. Omne peccatum est malum, quia prohibitum jure naturali, non autem jure positivo. 1 2. q. 71. 6 ad 4.</p> <p>3. Prohibitio ligni scientiæ boni et mali fuit propter figuram, s. propter eventum futurum, quâ post ejus esum homo per experimentum pænæ didicit quid interesset inter obedientiæ</p>	<p>bonum, et inobedientiæ malum, non autem propter naturam arboris. J. q. 102. 1 ad 4. et 1 2. q. 102. 1 ad 2.</p> <p>PROMISSIO - 1. est actus rationis, quia est enuntiatio et ordinatio alicujus. 2 2. q. §8. 1. c.</p> <p>2. Promissio est ordinare quid facere pro alio debeat gratum ei. Sed comminatio est contra alium. 2 2. q. 88. 1. 2, 5. c.</p> <p>3. Promissio nuda, id est, non habens aliquid additum ad confirmationem, non habet vim plenam obligandi Deo, nec homini. 2 2. q. 88. 3 ad 1.</p> <p>4. Promissa non debent servari, si est illicitum quod promittitur, vel si sint mutatae conditiones personarum, vel negotiorum. Ad hoc ergo quod nomo servare debeat quod promisit oportet ut sit licitum quod promittitur, et quod omnia immutata permaneant. 2 2. q. 110. 3 ad 5.</p> <p>PROMULGATIO 1. legis naturæ fit ex hoc quod Deus inserit eam mentibus hominum naturaliter custodiendam. 1 2. q. 90 ad 4.</p> <p>2. Promulgatione non indigent præcepta communia legis naturæ, et credere in Deum. 1 2. q. 100. 4 ad 1.</p> <p>3. Promulgatio fit verbo et scripto. Et utroque modo promulgatio legis ætemæ est ætema, ex parte Dei, non autem ex parte nostra. 1 2. q. 91. 1 ad 2.</p> <p>4. Promulgatio legis necessaria est ad hoc, quod lex habeat vim obligandi. 1 2. q. 90. 4. o.</p> <p>5. Promulgatio obligat absentem, sicut et præsentem, inquantum promulgatio ad eum pervenit, vel potuit pervenire per alios. Futuros autem obligat per scripturas. 1 2. q. 90. 4 ad 2. et ad 3.</p> <p>PRONOMINA - 1. demonstrativa dicuntur de Deo, secundum quod faciunt demonstrationem ad intellectum, non autem ad sensum, i. q. 13. 1 ad 3.</p> <p>2. Pronomina possessiva conjunguntur nominibus Dei, quæ significant rationem principii efficientis, vel finalis, vel exemplaris; non autem nominibus Dei, quæ significant per modum formæ inhærentis. i. q. 36. 1 ad 3.</p> <p>PROPASSIO est passio inchoata in appetitu sensitivo, non ultra procedens, sicut in Christo fuit, in. q. 15. 4. c. et 6 ad 2. et 7 ad 1.</p> <p>PROPHETIA - 1. non est habitus, nec qualitas permanens, sed ut passio transiens. 1 2. q. 68. 3 ad 3. et 2 2. q. 171. 2. o. et q. 174. 3 ad 2. et q. 176. 2 ad 3.</p> <p>2. Prophetia non est gratia gratum faciens, sed gratis data. 1 2. q. 68. 3 ad 3.</p> <p>3. Prophetia est divina inspiratio rerum, futura immobili veritate denuntians, secundum Cassiodorum. 2 2. q. 171. 3. a. 1. et 6. b.</p> <p>4. Propheta dicitur quasi procul phans, vel procul videns, inquantum cognoscit vel loquitur ea quæ sunt procul a communi hominum sensu, cum quibus conversatur et communicat in statu viæ. m. q. 7. 8. o.</p> <p>5. Prophetia principaliter et primo consistit in cognitione. Ideo dicitur a phanos. Secundario consistit in locutione; ideo dicitur a fari. Tertio consistit in operatione miraculorum, ad confirmationem ejus. 2 2. q. 171. 1. o. et 2. c. et q. 174. 3 ad 3. et 4. c. et m. q. 7. 8. o.</p> <p>6. De ratione prophetiæ non est ænigmatica cognitio, quia Moyses fuit propheta; et tamen Deum palam, et non per æmgmata vidit, m. q. 7. 8 ad 1.</p> <p>7. In pmphetia sunt duo, scilicet repræsentatio, et iudicium--de visis, quod--est--principalius, et completivum ejus, sine quo non est. 2 2. q. 173. 8. c. et q. 176. 2 ad 1.</p> <p>8. Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale supernatural. 2 2. q. 171. 2. c.</p>		

9. Ad prophetiam requiritur inspiratio, quoad visionem, et revelatio, quoad perceptionem divinorum. 2 2. q. 171. 1 ad 4.

10. Ad prophetiam requiritur maxima mentis elevatio, ad contemplationem spiritualium. 2 2. q. 172. 4. c.

11. Bonitas morum quoad refrenationem passionum et remotionem occupationum exteriorum. requiritur ad prophetiam. 2 2. q. 172. 4. o.

12. Dispositio naturalis non requiritur ad prophetiam, quia Deus simul removet indispositionem, disponit et perficit. 2 2. q. 172. 3. o.

13. Prophetia potest haberi sine charitate. et sine gratia gratum faciente. 2 2. q. 6. 2 ad 3. et q. 172. 4. c.

14. Objectum prophetiæ est illud quod est in cognitione divina, supra facultatem humanam. 2 2. q. 174. 2. c.

15. Prophetia est de omnibus. Sed primo et principaliter est de futuris contingentibus; secundo de existentibus supra universalem cognitionem hominum: tertio respectu alicujus. 2 2. q. 171. 3. o. et q. 172. 1. c. fi. et ad 4. et 5. c. et q. 176. 2 ad 3. et q. 178. 1 ad 1.

16. Prophetiæ sunt principaliter de futuris. Sunt tamen etiam de præsentibus, quæ tamen sunt procul a cognitione non omnium hominum, sed quorundam, sed secundum sensum vel secundum intellectum, ut Heliseus cognovit quæ Giezi præsens fecerat; et sunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter, ut mysterium Trinitatis; sunt etiam de mysterio Christi sub nomine hominum, et tunc excedunt veritatem historiæ. 2 2. q. 171. 3. c.

17. Omnia prophetabilia sunt non cognoscibilia ab homine, nisi per revelationem Dei. Sed quæ pertinent ad sapientiam, et scientiam, et interpretationem sermonum possunt naturaliter cognosci ab homine. 2 2. q. 171. 3 ad 2. et q. 172. 1. c. fi.

18. Prophetæ non vident omnia prophetabilia, sed tantum ea quæ sibi specialiter revelantur. 2 2. q. 171. 4. o.

19. Aliqua prophetia est de præterito, sicut in Genesi. Et in aliqua ponitur præteritum pro futuro, propter certitudinem prophetiæ. 2 2. q. 171. 3. b.

20. Prophetæ non vident Deum per essentiam. 2 2. q. 171. 2. c. et 4. c. et q. 173. 1. o.

21. Prophetæ vident in speculo ætemitatis, seu intelligentiarum, sive in libro præscientiæ Dei causaliter, non autem formaliter. 2 2. q. 173. 1. c. fi. et ad 1. et ad 2.

22. Prophetæ habent certissimam et distinctam cognitionem de visis per spiritum prophetiæ; non autem de habitis per instinctum Dei. 2 2. q. 171. 5. o.

sum, sicut nec præscientiæ Dei. 2 2. q. 171. 6. o. et q. 172. 1. c. et 5 ad 3. et 6 ad 2.

24. Propheta proprie cognoscit se moveri a Deo ad aliquid æstimandum, vel significandum verbo vel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus. 2 2. q. 173. 4. o.

25. Prophetia simpliciter dicta, id est, supra universalem cognitionem hominum, non potest esse a natura, sed tantum ex revelatione Dei: prophetia vero secundum quid, id est, de aliquibus in suis causis, potest esse a natura, sed fallibiliter. 2 2. q. 172. 1. o. et 3. c.

26. Prophetia, et aliæ illuminationes, et revelationes fiunt nobis a Deo mediantibus angelis, i. q. 111. 1. o. et 2 2. q. 172. 2. o.

27. Aliquis cessante prophetica illustratione actuali dicitur propheta, ex deputatione Dei, et

ex habilitate remanente ad facilius illustrari. 2 2. q. 171. 2 ad 2.

28. Prophetia prædestinationis completur sine arbitrio nostro causante, non autem sine eo consentiente, in. q. 30. 1 ad 1.

29. Finis prophetiæ est manifestatio alicuius veritatis existentis supra hominem. 2 2. q, 171, 2. c. ad 2. et 6. c.

30. Prophetia secundum quid potest esse ad demonibus, non autem prophetia simpliciter. 2 2. q. 172. 5. o.

31. Prophetia dæmonum non fit per illuminationes, ut divina, sed per visionem imaginariam vel sensibilem; nec est semper vera, sicut prophetia divina. 2 2. q. 172, 5 ad 2. et ad 3.

32. Prophetæ dæmonum quandoque prædicunt vera ex inspiratione divina, et aliquando per dæmones. 2 2. q. 172. G. o. et q. 174. 5 ad 4.

33. Species prophetiæ triplex, s. comminationis, prædestinationis, et præscientiæ. 2 2. q. 174. 1. o.

34. Prophetia fit dupliciter, s. per influxum luminis tantum, et per species impressas vel aliter ordinatas. 2 2. q. 173. 2. o.

35. Modus prophetiæ triplex, secundum triplicem potentiam cognoscitivam, scilicet secundum oculos corporis, secundum spiritum imaginarium, et secundum intuitum mentis. 2 2. q. 174. 1 ad 3.

36. Prophetis repræsentantur aliqua quadrupliciter, s. in sensu exteriori, sicut Daniel vidit scripturam in pariete, et Samuel audivit verba; vel per formas in imaginatione divinitus impressas, sicut in cæcis natis similitudines cælorum; vel per formas divinitus ordinatas, sicut Jeremias vidit ollam accensam, vel species in intellectu, sicut in scientia infusa Salomoni et apostolis. 2 2. q. 173. 2. o. et 3. c.

37. Modus prophetiæ septuplex, secundum differentias influxus, s. extasis, visio, somnium, per nubem, vox de cælo, parabola, et repletio sancti Spiritus. 2 2. q. 174. f ad 3.

38. Gradus prophetiæ imaginariæ distinguitur quadrupliciter, s. per somnium et vigiliam, per signa, si loquens videtur vel non, et secundum dignitatem apparentis, i. q. 12. 11. 1 ad 1. et 2 2. q. 174. 3. o.

39. Gradus prophetiæ improprie dictæ duplex, s. minimus, i. secundum operationem exteriorem, ut Samson; et visio de naturalibus, ut Salomon. 2 2. q. 174. 3. c.

40. Actus prophetiæ duplex, s. principalis, i. visio; et secundarius, id est, denuntiatio. 2 2. q. 176. 2. c.

41. Veri prophetæ tripliciter differunt a falsis prophetis, s. agente, fine et certitudine. 2 2. q. 175. 5 ad 3.

42. Prophetia prædestinationis semper impletur, non autem prophetia comminationis, i. q. 19. 7 ad 2. et 2 2. q. 171. 6 ad 2. et q. 174. 1. c. et 2. o.

43. Omnis prophetia de quacumque re est ejusdem speciei, quia est per unum formale, s. per lumen divinum. 2 2. q. 171. 3 ad 3.

44. Prophetia est simpliciter excellentior dono linguarum, triplici ratione, s. quia consistit in ipsa illuminatione mentis, quia pertinet ad rerum notitiam, et quia est utilior. 2 2. q. 176. 2.0.

45. Prophetia intellectualis visionis est nobilior quam imaginaria, nisi respectu revelandi per similitudinem corporalem, quia tunc est e converso. 2 2. q. 174. 2. o. et 3. c. fi. et 4. c. ad L et 5. c. et q. 176. 2. c. ad 1. et in. q. 30. 3 ad 1.

46. Prophetia magis proprie dicitur de imaginaria quam de intellectuali. 2 2. q. 173. 2. c. fi. et q. 174. 2 ad 3. et 3. c.

47. Prophetia imaginaria de supernatural! veri-
riate ett nobilior intellectuali de cognoscibili-
bus humana ratione. 2 2. q. 174. 2 ad 3. ct 3. c.
et q. 176. 2 ad 1.

48. Prophetia quanto est vicinior Christo, tanto
est major, et magis post quam ante, licet in
quolibet statu prima sit major aliis. L q. 57. 5
ad 3. et 2 2. q. 174. 6. o.

49. Idem propheta non est semper in eodem
gradu prophetiæ; sed quandoque in majori, et
quandoque in minori. 2 2. q. 174. 3 ad 2.

50. Moyses fuit cæteris prophetis simpliciter
major, licet secundum quid sit minor aliquo. 2 2.
q. 174. 4. o.

51. Prophetia David ex propinquo attingit ad
visionem Moysis majorem, quoad cognitionem
divinitatis; sed e converso, in cognoscendo et ex-
primendo mysteria incarnationis Christi. 2 2.
q. 174. 4 ad 1.

52. Joannes Baptista fuit major propheta
.Moyse, et cæteris prophetis veteris Testamenti.
2 2. q. 174. 4 ad 3.

53. Prophetia non convenit Deo, nec beatis, nec
angelis. 2 2. q. 173. 1. c. et q. 174. 5. o. et m.
q. 7. 8. et q. 31. 2. c.

54. Prophetia fuit in Christo, inquantum fuit
viator. 2 2. q. 174. 5 ad 3. et m. q. 7. 8. o. et q.31.
2. o.

55. Ille cujus tantum intellectus illuminatur
ad indicandum visa ab aliis, sicut Joseph et Da-
niel, est propheta. 2 2. q. 173. 2. c.

56. Ille cui ostenduntur similitudines sine lu-
mine intelligentiæ sicut Pharaon, vel Nabuchodo-
nosor, vel Balthasar, non est proprie propheta.
2 2. q. 173. 2. c.

57. Abraham, Isaac et Jacob fuerunt pro-
phetæ. 2 2. q. 174. 6. c.

58. David habuit prophetiam, quoad intuitum
mentis, sine imaginaria visione. 2 2. q. 174. 4
ad 1.

59. Omnes numerati inter prophetas habuerunt
prophetiam imaginariam de supernatural! veri-
tate, et habebant officium prophetandi, et loque-
bantur in persona Dei, non autem hagiographe.
2 2. q. 174. 2 ad 3.

60. Omni tempore fuerunt prophetæ, etiam in
põvo Testamento. 2 2. q. 95. 2 ad 3. et q. 174. 6. o.

61. Prophetæ fuerunt maxime in abundantia,
tempore regum, quia tunc populus erat liber;
ideo instrui debebat de agendis. 2 2. q. 174. 6 ad 2.

62. Prophetiæ inceperunt scribi per Isaiam et
Osee, quando Roma condita fuit. 2 2. q. 174. 6
ad 2.

PROPITIATORIUM erat tabula super alas ché-
rubin, quia exinde Deus propitiabatur populo. 1 2.
q. 102. 4 ad 6.

PROPORTIO - 1. secundum primam nominis
impositionem significat habitudinem quantitatis
ad quantitatem, secundum determinatum exces-
sum, vel adæquatõnem; sed transfertur ad si-
gnificandum habitudinem quorumcumqtie, sicut
materiæ ad formam, potentiæ ad actum, objecti
ad potentiam, finiti ad infinitum, et creaturæ ad
creatorem, i. q. 12. 1 ad 4.

2. Proportio proprie non est finiti ad infini-
tum, nec creaturæ ad creatorem; sed proporti-
nalitas, s. similitudo proportionum. 1. q. 12. 1 ad
2. et ad 4.

3. Cognitio sensitiva non se extendit ad pro-
portionem unius ad alterum. 2 2. q. 58. 4, c.

PROPOSITIONIS - 1. veritas duplex, s. rei et
signi. 1. q. 16. 8 ad 3.

2. Propositiones affirmativæ veræ possunt for-
mari de Deo. j. q. 13. 12, o.

3. Propositiones affirmativæ de Deo dicuntur

incompactæ vel inconvenientes, propter modum
significandi, i. q. 13. 12 ad 1.

4. Cum dicitur Deus scivit aliquid esse futu-
rum contingens, non ponitur ibi contingens, nisi
ut materia verbi, et non ut pars principalis pro-
positionis. i. q. 14. 13 ad 2.

PROPOSITUM - 1. est actus voluntatis déli-
bérât», 2 2. q. 88. 1. c.

2. Propositum pro facto reputatur, i. q. 23.
2 ad 2.

PROPRIUM - Lest de genere accidentium. 1 2.
q. 83. 12 ad 3.

2. Proprium non addens aliquid nobilitatis su-
pra commune, non habet proprium nomen, sed
nominatur nomine communis. 1 2. q. 11. 1 ad 3.
et 2 2. q. 9. 2. c. et q. 50. 2 ad 1. et q. 161. 1
ad 1.

3. In omni re proprium accidens est aliud ab
essentia ejus, et est posterius ea, ordine genera-
tionis et perfectionis. 1 2. q, 2. 6. c. et q. 83.
2 ad 3.

4. Proprium fluit a subjecto, sine mutatione,
sed per naturalem resultantiam. i. q. 77. 6 ad 3.

PROPTER se - 1. duplex, s. quod dividitur
contra per aliud, et contra per accidens; primo
modo finis diligitur propter se, virtutes autem
secundo modo. 2 2. q. 145. 1 ad 1.

2. Propter quod unumquodque et illud magis,
intelligitur tantum in iis quæ sunt ejusdem or-
dinis, sicut in eodem genere causæ; puta si dica-
tur quod sanitas est desiderabilis propter vitam,
sequitur quod vita sit magis desiderabilis; si
autem accipiantur ea quæ sunt diversorum or-
dinum, non habet veritatem, ut si dicatur quod
sanitas est desiderabilis propter medicinam, non
ideo sequitur quod medicina sit magis deside-
rabilis, quia sanitas est in ordine finium, medi-
cina autem in ordine causarum efficientium. (.
q. 87. 2 ad 3. et q. 88. 3 ad 2.

PRORUMPERE - 1. Homo prorumpit facile ad
manifestandum conceptum cordis. 1 2. q. 72. 7. c.

2. Iracundus in veroa contumeliosa prorumpit.
1 2. q. 72. 7. c.

3. Licet tristari de gloria et prosperitate ini-
mici, inquantum est nociva. 2 2. q. 36. 2. o. et
q. 158. 1 ad 3.

PROVIDENTIA - 1. importat respectum quem-
dam alicujus distantis, ad quod ea quæ in præ-
senti occurrunt, ordinanda sunt. 2 2. q. 49. 6. c.

2. Providentia est ratio ordinis in finem, i.
q. 22. 1. o. et 2. c. et q. 23. 1. c.

3. In recta ordinatione ad finem, quæ inclu-
ditur in ratione providentiæ, importatur recti-
tudo consilii, judicii, et præcepti, sine quibus
recta ordinatio in finem esse non potest. 2 2.
q. 49. 6 ad 3.

4. Providentia perfecte convenit Deo. i. q. 22.
1. o.

5. Providentia Dei habet certitudinem, i. q. 22.
4 ad 2. et ad 3.

6. Error duplex circa divinam providentiam.
1. q. 116. 3. c. fi.

7. Error triplex circa divinam providentiam,
i. q. 22. 2. c.

8. Opinio Platonis de triplici providentia, se-
cundum Gregorium Nyssenum, s. providentia
summi Dei, qui primo et principaliter providet
rebus spiritualibus, et consequenter toti mundo
quantum ad genera, species, et causas univer-
sales; providentia qua providetur singularibus
generabilium ct corruptibilium: et hanc attribuit
diis qui circumeunt cælos, id est, substantiis
separatis, quæ movent corpora cælestia circu-
lariter; et providentia quæ est rerum humana-
rum quam attribuebat dæmonibus, quos platonici

Providentia

INDEX III

Prudentia

ponebant medios inter nos ct deos» ut narrat Augustinus, i. q. 22. 3. c. et q. 103. 6. ad 1.

9. Modus contingentis et necessitatis cadit sub provisione Dei. et non sub provisione creaturæ, i. q. 22. 4 ad 3.

10. Sicut ad providentiam pertinet prospicere per se conveniens fini, sic ad circumspctionem, an sit conveniens fini, secundum circumstantias. 2 2. q. 49. 7 ad 3.

11. Ars Dei dicitur respectu productionis rerum; dispositio autem respectu rerum inter se, sed providentia respectu ordinis in finem, i. q. 22. 1. c. fi.

12. Providentia Dei se extendit ad necessaria, non autem providentia hominis, i. q. 22. 2 ad 3. et 4. ad 3. et q. 103. 1 ad 3. et 1 2. q. 93. 4. o. et 2 2. q. 49. 6. c.

13. Aliquid subest providentiæ Dei dupliciter, \$. propter se, et propter aliud; primo modo subsunt sola perpetua, secundo autem modo individua corruptibilia. I. q. 103. 5 ad 2.

14. Bonum et malum subjacent divinæ providentiæ, ut præscita et ordinata, sed bonum, ut intentum, non autem malum, r. q. 22. 2 ad 2.

15. Omnia subjacent divinæ providentiæ, sed diversimode, i. q. 8. 3. c. et q. 22. 2. 3. o. et q. 23. 1. c. et q. 104. 1. o. et q. 113. 6. c. et 1 2. q. 91. 2. c. et q. 93.

16. Providentia Dei non est respectu sui, quicquid est in eo. est finis et non ad finem, i. q. 22. 1. c. fi. et 1 2. q. 93. 4. o.

17. Providentia Dei est omnium singularium, etiam contingentium, j. q. 22. 2. o. et q. 103. 5. o.

18. Rationalis creatura speciali modo subest divinæ providentiæ. I. q. 22. 2 ad 4. et ad 5. et q. 103. 5 ad 2. et q. 113. 2. c. et q. 116. 1. c. et 1 2. q. 9L 2. c. et 2 2. q. 83. 2. c.

19. Electiones humanæ subsunt divinæ providentiæ propter se, ita ut etiam sint provisores, propter liberum arbitrium; sic tamen ut providentia hominis sit sub providentia Dei» tanquam causa particularis sub universali, i. q. 22. 2 ad 4.

20. Omnes motus, et actiones, et corruptiones subjacent divinæ providentiæ. r. q. 22. 2 ad 2. et q. 103. 5 ad 1. et 1 2. q. 93. 1. 5. c.

21. Providentia proprie non est in speculativis, sed tantum in practices. 2 2. q. 49. 6 ad 2.

22. Boni subsunt divinæ providentiæ propter se, mali vero propter alios tantum, ut bruta, i. q. 22. 2 ad 4. et q. 23. 7. c.

23. Bruta subduntur divinæ providentiæ per se, et in singulari, sed propter aliud tantum, et actus eorum, i. q. 22. 2 ad 5. et q. 103. 5 ad 2. et 1 2. q. 93. 5. c.

24. Providentia Dei est ætema, sed gubernatio est temporalis, i. q. 22. 1 ad 2.

25. Providentia est tantum in intellectu, licet præsupponat voluntatem finis; sed gubernatio passiva est in gubernatis, activa vero in gubernante. i. q. 22. 1 ad 3. et q. 23. 2. 4. c.

26. Certitudo providentiæ Dei non deficit a suo effectu, neque a modo eveniendi, quem providit. 1. q. 22. 4 ad 3.

27. Deus providet omnibus immediate, quoad rationem ordinis; sed mediate, quoad exeeutionem eius, quæ dicitur gubernatio, j. q. 22. 3. o. et q. 103. b. o. et q. 116. 2. c.

28. Providentia divina gubernat creaturas spirituales inferiores per superiores, r. q. 110. 1. c.

29. Et creaturas corporales per spirituales, i. q. 22. 3. c. et q. 63. 7. c. et q. 102. 2 ad 1. et q. 103. 6. o. et q. 110. o. et q. 112. L c. et q. 113. 1. c.

30. Et corpora inferiora per corpora superiora, l. q. 113. J. c. ct q. 115. 3. o.

31. Deus gubernat mundum bonitate, quia est principium providentiæ ut finis: sic tamen ut libere rnoveat hominem per liberum arbitrium invitando ad bonum per præmium, retrahendo a malo per timorem pœnaruni. i. q. 103. 1. 5. c. ad 2.

32. Finis gubernationis rerum a providentia Dei est aliquid extra totum universum, s. ipse Deus, i, q. 103. 2. o. et 3. 4. c.

33. Effectus gubernationis a providentia Dei est unus ex parte finis; sed ex parte mediorum sunt duo in generali, s. conservatio et motio in finem; in particulari vero sunt innumerable* nobis. l. q. 103. 4. o.

34. Nihil potest contingere præter ordinem gubernationis providentiæ Dei universaliter, sed tantum respectu alicujus causæ particularis, i. q. 22. 2 ad 1. et q. 103. 7. o.

35. Nihil potest niti contra universalem gubernationem divinæ providentiæ, sed tantum contra aliquod particulare, i. q. 103. 8. o.

36. Ad providentiam Dei non pertinet subtrahere defectus, corruptiones, et mala a rebus. 1. q. 22. 2 ad 2. et q. 23. 3. c. et q. 48. 2. c. ad 3. et 2 2. q. 10. 11. c.

37. Providentia Dei non excludit a rebus contingentiam, nec casum, nec fortunam, nec liberum arbitrium, i. q. 19. 8. o. et q. 22. 2 ad 1. tt 4. o. et q. 23. 1 ad 1. et 3 ad 3. et 6. c. et q. 103. 7 ad 2. et ad 3. et 1 2. q. 10. 4. o. et 2 2. q. 83. 2. c. et q. 171. 6 ad 1.

38. Ad divinam providentiam pertinet quod permittat hominem tentari, et peccare, i. q. 23. 3. o. et 2 2. q. 165. 1. o.

39. Immobilitas divinæ providentiæ non excludit utilitatem orationis. l. q. 23. 6. o. et 2 2. q. 83. 2. c.

PRUDENTIA - 1. Nomen prudentiæ sumitur a providentia, sicut a principaliori ejus parte, quia omnia requisita ad prudentiam necessaria sunt, ut aliquid ordinetur in finem. 2 2. q. 49. 6 ad 1.

2. Nomen prudentiæ sumitur a providendo, quod etiam ad mala extendi potest; et ideo licet prudentia simpliciter dicta in bono accipiat, aliquo tamen addito potest accipi in malo, 2 2. q. 55. 1 ad 1.

3. Prudens dicitur quasi porro videns, i. proci videns. 2 2. q. 47. 1. c.

4. Prudentia simpliciter dicta est virtus non improprie, sicut virtutes intellectuales, sed proprie. 1 2. q. 57. 5 ad 3. et q. 61. 1. c. et 2 2. q. 47. 4. o. et q. 55. 1 ad 1.

5. Prudentia est generalis regula, et perfectio virtutum moralium, dans eis modum et formam. 2 2. q. 166. 2 ad 1.

6. Prudentia est virtus generalis causaliter, non autem essentialiter. 1 2. q. 53. 2. c.

7. Prudentia est virtus specialis propter specialem rationem formalis objecti. 2 2. q. 47. 5. o. et q. 53. 2. c.

8. Prudentia est virtus intellectualis secundum essentiam, sed moralis secundum materiam. 1 2. q. 58. 3 ad 1. et q. 61. 1. c. et 2 2. q. 181.2 ad 3.

9. Prudentia est amor, quia ab eo movetur ad actum, non autem essentialiter. 2 2. q. 47. 1 ad 1.

10. Prudens secundum quid est qui bene ratiocinatur ad aliquem finem; simpliciter autem, qui ad totam vitam. 1 2. q. 57. 4 ad 3. et 2 2 q. 47. 2 ad 1. et q. 55. 1. 2. 5. c.

11. Prudentia est in intellectu subjective, i. q. 22. 1 ad 3. et 1 2. q. 56. 2 ad 3. ct 3. c. et q. 61. 2. c. et q. 66. 1. c. et q. 85. 3. c. et 2 2. q. 47. 1. o., et 3 ad 3. et 5. 6. c. et 10 ad 3.

12. Prudentia non est tantum in intellectu, sic-

Prudentia

INDEX HI

Prudentia

ut scientia et ars, sed habet aliquid in appetitu, s. rectitudinem, i. q. 22. 1 ad 3. et 1 2. q. 56. 2 ad 3. et 3. c. fi. et q. 57. 4. c. et 2 2. q. 47. 1 ad 2. et 13 ad 2. et 16 ad 2.

13. Prudentia est tantum in ratione practica subjective. 1 2. q. 57. 3. c. et 2 2. q. 47. 2. o.

14. Prudentia et ars sunt in opinativa parte animæ, et circa objectum contingens aliter se habere. 1 2. q. 57. 4 ad 2. et 8 ad 3.

15. Prudentia non consistit in sensu exteriori, sed in sensu Interiori, non principaliter, sed per applicationem ad opus. 2 2. q. 47. 3 ad 3. et q. 49. 1 ad 1. et 2 ad 3.

16. Prudentia est in Deo, respectu aliorum, non autem respectu sui. 1. q. 22. 1. c. ad 3.

17. Christus habuit plenitudinem prudentiæ, secundum donum consilii, n. i. q. 11. 1 ad 3.

18. Prudentia infusa est in omnibus existentibus in gratia; sed prudentia acquisita non est in juvenibus. 2 2. q. 47. 14. o. et q. 51. 1 ad 3.

19. Nullus sufficit sibi, quoad omnia, in iis quæ sunt prudentiæ: ideo etiam majores oportet in iis esse dociles. 2 2. q. 49. 3. c. ad 3.

20. Prudentia non est in servis et subditis, inquantum hujusmodi, sed inquantum convenit eis regere se per rationem. 2 2. q. 47. 12. o. et q. 49. 3 ad 3. et q. 50. c.

21. Prudentia proprie non est in peccatoribus, sed tantum quædam falsa similitudo ejus. 2 2. q. 47. 13. o. et q. 50. 3 ad 2. et q. 51. 1 ad 3.

22. Prudentia non convenit brutis, nisi metaphorice, s. inquantum instinctu naturali aguntur sagaciter, i. q. 22. 1. c. ad 4. et q. 55. 3 ad 3. et q. 95. 1. c. ad 4. et 1 2. q. 3. 6. c. et q. 13. 2 ad 3. et 2 2. q. 47. 15 ad 3.

23. Agibile ut objectum rationis, i. sub ratione veri, est materia prudentiæ; sed ut objectum appetitus. i. sub ratione boni, est materia aliarum virtutum. 2 2. q. 47. 5. c. ad 3.

24. Prudentia non est circa altissimam causam simpliciter, sed circa bonum humanum. 2 2. q. 47. 1 ad 1.

25. Prudentia proprie non est de fine, sed de iis avæ sunt ad finem. 2 2. q. 33. 1 ad 2. et q. 47. 1 ad 2. et 6. c. et 15. c. fi. et q. 49. 6. c. et q. 56. 1. c. ad 3.

26. Prudentia se habet ad bonum privatum et ad bonum commune, id est, extendit se ad regimen sui et multitudinis. i. q. 22. 1. c. et 2 2. q. 47. 10. o. et q. 49. 3 ad 3.

27. Prudentia non solum considerat universalia, sed etiam singularia. 2 2. q. 47. 3. o. et 15. c. et q. 49. 2 ad 1. et 5 ad 2. et 7. c.

28. Futura contingentia, ordinabilia per hominem ad finem humanæ vitæ, proprie pertinent ad prudentiam, non autem necessaria, nec præterita, nec præsentia. 2 2. q. 49. 6. c.

29. Actus prudentiæ est aliqua ordinate dispo- nere ad finem, i. q. 22. 1. c. et 2 2. q. 49. 6. o. et 7. c.

30. Prudentia carnis est peccatum, quia ponit finem in bonis camis; et est mortale, si sit ibi ultimus finis, aliter est veniale. 2 2. q. 55. 1. 2.0.

31. Quædam vitia manifeste contrariantur prudentiæ, ex defectu ejus, vel eorum quæ ad eam requiruntur, ut imprudentia, præcipitatio, seu temeritas, inconsideratio et inconstantia; aliqua vero secundum falsam similitudinem, et abusum requisitorum ad prudentiam, ut astutia, prudentia carnis, dolus, fraus, sollicitudo temporalium. et futurorum. 2 2. q. 21.3. c. et q. 53. princip. et 1. c. et q. 55. princip. et 3. 8. c.

32. Peccatum habens similitudinem prudentiæ est contra prudentiam dupliciter, s. ordinando studium rationis ad finem non vere bonum, sed

apparentem, ut prudentia carnis; vel utendo non veris viis, sed simulatis, ut astutia. 2 2. q. 55. 3. c.

33. Actus prudentiæ miscetur actibus omnium aliarum virtutum, quia ex ea rectitudinem electionis participant; ideo ab ea dependent. 2 2 q. 47. 5 ad 2. et q. 53. 2. c. et q. 55. 2 ad 3.

34. Opus prudentis est esse bene consiliativum. 2 2. q. 49. 5. c.

35. Actus rationis practicæ et prudentiæ triplex, s. consiliari, judicare et præcipere, qui est principalis actus prudentiæ. i. q. 22. 1 ad 1. et ad 3. et q. 23. 4. c. et 1 2. q. 57. 6. c. et q. 58. 5 ad 3. et q. 61.3. c. et q, 65. 1. c. et 2 2. q. 47. 8. o. et 9. c. ad 1. et 10. 16. c. et 12 ad 3. et 13. c. et q. 48. c. et q. 51. 2. o. et q. 53. 2. c. ad 1.

36. Per prudentiam aliquis præcipit aliis et sibi. 2 2. q. 47. 12 ad 3. et q. 49. 3 ad 3. et q. 50. 2 ad 3.

37. Consiliari non est immediatus actus prudentiæ, sed mediante eubulia. i. q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 57. 6 ad 1. et 2 2. q. 51. 2. o.

38. Laus prudentiæ non consistit in sola consideratione, sed in applicatione ad opus. 2 2. q. 47. 1 ad 3. et 3. 4. c. et 16. c. ad 3.

39. Prudentia corrumpi potest per passiones, non autem per oblivionem, licet per eam impediri possit. 1 2. q. 53. 1. c. et 2 2. q. 47. 16. o.

40. Prudentia est triplex, s. falsa, imperfecta et perfecta; .prima est ad malum, secunda ad finem particularem, tertia ad verum et ultimum finem. 2 2. q. 47. 13. c. et q. 55. 1 2. o et 3 ad 1. et q. 94. 1 ad 2.

41. Species prudentiæ tres, secundum tres fines, s. bonum proprium, quæ a quibusdam dicitur monastica, quasi unius tantum gubernatio; alia autem est œconomica, quæ ordinatur ad bonum commune domus,vel familiæ; tertia politica, quæ ordinatur ad bonum commune civitatis vel regni. 1 2. q. 67. 6 ad 4. et 2 2. q. 47. 11. o. et q. 48. 1. c. ad 2. et q. 53. 2. c.

42. Species prudentiæ quinque, s. monastica, œconomica, politica, militaris et regnativa. 2 2. q. 48. c. ad 2. q. 50. o. et q. 53. 2. c.

43. Partes integrales ejus sunt octo, s. memoria, ratio, intellectus, docilitas, eustochia, i solertia, providentia, circumspectio et cautio. 1 2. q. 56. 5 ad 2. et q. 57. 6. ad 4. et 2 2. q. 48. o. et q. 49. o. et q. 53. 2. c.

44. Partes ejus potentiaties sunt tres, s. eubulia, synesis et gnome, in. q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 57. 6. o. et 2 2. q. 49. c. n. et q. 51. o. et q. 53. 2. c.

45. Providentia est completiva formalis et principalis pars prudentiæ, aliæ vero quasi materiales ad ipsam reducuntur. l. q. 22. L c. et 2 2. q. 49. 6. o.

46. Physica, dialectica, rhetorica et politica sunt partes prudentiæ large dictæ et etiam propriæ/et continentur sub prudentia quoad usum et exercitium, non autem quoad objectum. 2 2. q. 48. c.

47. Prudentia est principalis in virtutibus moralibus, et directiva omnium; charitas vero ut imperans et conjungens fini. m. q. 85. 3 ad 1.

48. Idem est medium prudentiæ ut regulantis et mensurantis, et virtutis moralis, ut regulate et mensuratæ, s. rectitudo rationis. 1 2. q. 64. 3. c.

49. In omnibus moralibus est eadem virtus dirigens, s. prudentia, quia eadem est ratio veri In eis, non autem eadem ratio boni. Ideo non est eadem virtus appetitiva. 1 2. q. 60. 1 ad 2.

50. Nulla virtus moralis potest esse sine prudentia. 1 2. q. 57. 5. o. et q. 58. 4. o. et q. 65. 1. o. et 2. c. et 4. c. ad 1. et q. 68. 5. c. et q. 73.

- 1 ad 2. et 2 2. q. 47. 4. c. et q. 51. 2. c. et q. 141. 1 ad 2.
51. Prudentia ultra virtutes morales est maxime necessaria ad bene vivendum. 1 2. q. 57. 5. o. et 2 2. q. 51. 3 ad 3.
52. Prudentia non potest esse in aliquo sine virtutibus moralibus, i. q. 22. 1 ad 3. et 1 2. q. 57. 4. c. et q. 58. 5. o. et q. 65. 1. 2. c. et q. 73. 1. e. ad 2.
53. Prudentia est nobilior cæteris virtutibus moralibus. 1 2. q. 61. 2 ad 1. et q. 66. 1. c. et 2. o. et 2 2. q. 23. 6. c. et q. 47. 6 ad 3. et q. 56. 1 ad 1. et q. 123. 12. o. et q. 141. 8. o.
54. Prudentia est intentiva medii in virtutibus moralibus. 1 2. q. 66. 3 ad 3. et 2 2. q. 47. 7. o.
55. Sicut omnis virtus moralis, relata ad bonum commune» dicitur legalis justitia, sic prudentia relata ad bonum commune dicitur politica. 2 2. q. 47. 10 ad 1. et 11. c. ad 1. et q. 50. 2 ad 3. et q. 58. 6. c. ad 3.
56. Prudentia dirigit virtutes præstituendo finem et eligendo ea quæ sunt ad finem. 1 2. q. 66. 3 ad 3.
57. Inclination in finem rectum est electio, et actus virtutum moralium. Sed discretio eorum quibus hoc bonum rationis consequi possumus in operationibus et passionibus, est actus prudentiæ. 2 2. q. 47. 1 ad 2.
58. Experimentum prudentiæ non acquiritur ex sola memoria, sed ex exercitio recte præcipiendi. 2 2. q. 47. 16 ad 2.
59. Ratio naturalis præstituit finem virtutibus moralibus, non autem prudentia, sed disponit de iis quæ sunt ad finem. 1. q. 22. 1 ad 1. et 2 2. q. 47. 6. o. et 7. c.
60. Prudentia hominis non est omnino certa, propter variabilitatem singularium, sed est ut in pluribus. 2 2. q. 47. 3 ad 2. et 9 ad 2. et q. 49. 1. c. et 5 ad 2. et q. 51. 1 ad 2.
61. Cum per prudentiam aliquid recte agimus, ad finem alicujus virtutis moralis, ille actus est principaliter illius virtutis. 2 2. q. 33. 1 ad 2.
62. Quælibet virtus moralis participat actus prudentiæ, quia formaliter complet in eis rationem virtutis. 1 2. q. 58. 2. o.
63. Prudentia præsupponit virtutes morales, per quas appetitus se habet ad bonum, i. q. 22. 1 ad 3.
64. Prudentia ponitur in diffinitione virtutum moralium, quia dependent ab ea. 2 2. q. 23. 4 ad 1. et q. 47. 5 ad 1. et q. 10. 1 ad 1.
65. Omnia quæ sunt virtutum moralium pertinent ad prudentiam, sicut ad dirigentem. 2 2. q. 50. 1 ad 1.
66. Electio potest attribui prudentiæ consequenter, inquantum eam dirigit per consilium, quod magis proprie pertinet ad prudentiam. 2 2. q. 47. 1 ad 2. et 2. c.
67. Prudentia adjuvat omnes virtutes, et in omnibus operatur. 2 2. q. 47. 5 ad 2. et 6 ad 3. et q. 119. 3 ad 3.
68. Prudentia et synesis præferuntur eubuliæ. 1 2. q. 68. 7. c. et 2 2. q. 51. 2. c. ad 2.
69. Majoris prudentiæ est pecunias utiliter expendere, quam eas utiliter conservare vel custodire, quia plura sunt attendenda circa usum pecuniae, qui assimilatur motui, quam circa conservationem quæ assimilatur quieti. 2 2. q. 117. 4 ad 1.
70. Prudentia non est in nobis a natura, nisi quoad principia ejus, quæ sunt nobis magis conaturalia, quam prima principia speculationis. 2 2. q. 47. 15. o. et q. 49. 1 ad 2. et 2 ad 1. et 3 ad 2.
71. Ratio prudentiæ procedit a duplici intellectu, s. primorum principiorum universalium, et alicujus singularis, s. finis particularis. 2 2. q. 49. 2 ad 1. et ad 3.
72. In iis quæ pertinent ad prudentiam homo maxime indiget erudiri præcipue a senibus prudentibus. 2 2. q. 49. 3. c.
73. Prudentia infusa restituitur per pœnitentiam, non autem prudentia acquisita, sed tollitur actus contrarius, in quo proprie consistit peccatum imprudentia», 2 2. q. 53. 1 ad 3.
- PSALMUS. In psalmis omnia opera Dei» omnes historiæ veteris Testamenti, et omnia quæ ad fidem incantationis Christi pertinent, sic lucide tanguntur, sicut in Evangello. m. q. 83. 4 e. principio.
- PUDICITIA - 1. dicitur a pudore. Et est præcipue circa signa Venereorum. Castitas vero circa venerea. 2 2. q. 143. c. et q. 151. 4. o.
2. Pudicitia ordinatur ad castitatem, non quasi virtus ab ea distincta, sed sicut exprimens circumstantiam ejus, tamen aliquando unum pro alio ponitur. 2 2. q. 151. 4. c.
- PUERI - 1. impediuntur in usu membrorum et rationis propter nimiam humiditatem cerebri. Unde pueri de novo loqui incipientes appellant omnes viros patres, et fœminas matres: posterius autem determinant unumquodque, secundum Philosophum, i. q. 99. 1. o. et q. 101. 2. o.
2. Probabile est quod ante circumcisionem parentes fideles pro parvulis suis in periculis constitutis, aliquas preces Deo funderent, vel benedictionem eis darent, sicut etiam adulti pro se. HL q. 70. 2 ad 2.
3. Pueri non habuissent sufficientem virtutem in statu innocentiae ad omnem motum, i. q. 99. 1. o.
4. Et habuissent infirmitatem, quoad perfectum usum membrorum, non autem poenalem, i. q. 99. 1 ad 1.
5. Nec habuissent scientiam, sed sine difficultate acquisivissent, inveniando, vel discendo ab aliis, i. q. 101. 1. o.
6. Nec ignorantiam, sed simplicem nescientiam. 1. q. 101. 1 ad 2.
7. Nec perfectum usum rationis, seu usum liberi arbitrii habuissent, sed tamen perfectiorem quam nunc. i. q. 101. 2. o.
8. Habuissent tamen prudentiam, et principia universalis juris naturalis, et alia principia universalis, multo magis quam nunc. 1. q. 101. 1 ad 3.
9. Et habuissent defectus consequentes naturam humanam ex principio originis, non autem ex parte termini, i. q. 99. 1 ad 3.
10. Tunc omnes postea gènerassent, et non tantum primi parentes, i. q. 99. 1 ad 3.
11. Tunc natæ fuissent fœminæ, et non soli masculi. i. q. 99. 2. o.
- PULCHRITUDO - 1. requirit tria, s. integritatem, proportionem debitam, et claritatem, i. q. 39. 8. c. et 2 2. q. 145. 2. c. et q. 180. 2 ad 3.
2. Pulchrum habet rationem causæ formalis, bonum autem rationem causæ finalis, i. q. 5. 4 ad 1.
3. Pulchrum est cujus apprehensio placet: bonum vero quod placet. Ideo sunt idem re, et differunt ratione, i. q. 5. 4 ad 1. et 1 2. q. 27. 1 ad 3. et 2 2. q. 145. 2 ad 1.
4. Pulchrum præcipue pertinet ad visum et auditum, quia sunt maxime cognoscitivi, non autem ad alios sensus. 1 2. q. 27. 1 ad 3.
5. Sensus delectantur in pulchris, quia sunt eis similes, s. in proportionem debitam, i. q. 5. 4 ad 1.
6. Pulchritudo et decor virtutis hominis ex ratione est. 2 2. q. 116. 2 ad 2. et q. 142. 2. 4. c. et q. 145. 2. c. et q. 180. 2 ad 3.

7. Pulchritudo est In vita contemplativa per se et essentialiter; In virtutibus vero moralibus, participative. 2 2; q. 180. 2 ad 3.

PUNCTUS non ponitur in diffinitione lineæ in communi, sed tantum finite et recte. I. q. 85. 8 ad 2.

PUNITIO - 1. inquantum pertinet ad justitiam publicam, est actus justitiæ commutativæ, vindicative vero inquantum pertinet ad immunitatem personæ singularis. 2 2. q. 80. ad 1. et q. 108. 2 ad 1.

2. Deus punit malos per bonos et malos angelos, bonos autem per malos tantum. 2 2. q. 164. 1 ad 4.

PURGATIO - 1. duplex, s. per gratiam a culpa, et per lumen doctrinæ a nescientia, m. q. 27. 3 ad 3.

2. Figura et ratio litteralis omnis immunditiæ, et purgationis in lege veteri. 1 2. q. 102. 5 ad 4. ; et ad 5. et ad 6. et ad 7. et 6 ad 1. et q. 103. 2. o.

PUSILLANIMITAS - 1. potest tripliciter considerari, s. secundum se, ex causa ejus, s. ignorantia, timore, pigritia et ira; et effectum ejus, s. subtrahendo se: primo modo opponitur directe magnanimitati, secundo sollicitudini, tertio similiter. 2 2. q. 133. 2. o.

2. Pusillanimitas secundum defectum opponitur humilitati, inquantum applicat animum ad villius quam decet; sed directius opponitur magnanimitati, quia fugit magna. 2 2. q. 162. 1 ad 3.

3. Pusillanimitas est contraria magnanimitati secundum defectum, præsumptio autem secundum excessum. Ideo utraque est peccatum. 2 2. q. 130. principio, et q. 133. o. et q. 162. 1 ad 3.

4. Pusillanimitas est peccatum mortale, et quandoque veniale. 2 2 . 133. 1 ad 2.

5. Pusillanimitas secundum speciem propriam est gravius peccatum praesumptione, quæ dicitur nequissima, ratione suæ causæ, s. superbiæ. 2 2. q. 133. 2 ad 4.

6. Pusillanimitas oritur ex superbia, quia nimis Innititur sensui proprio. 2 2. q. 133. 1 ad 3.

7. Pusillanimus est qui recusat exequi operationem sibi proportionatam. 2 2. q. 133. 1. c.

PUTREFACTIO cujuscumque corporis provenit ex infirmitate naturæ ejus, non potentis amplius corpus continere in unum. m. q. 51. 3. c.

PYTHAGORAS noluit profiteri se esse sapientem, sed amatorem sapientiæ. 2 2. q. 186. 2 ad 1.

PYTHONES - 1. sunt arreptitii, dicti a Pythone, id est, Apolline, auctore divinationis. 2 2. q. 95. 3. c.

2. Samuel (secundum Augustinum) vere apparuit pythonissæ, dispensatione Dei, vel diabolus in similitudine ejus. i. q. 89. 8 ad 2. et 2 2. q. 95. 4 ad 2. et q. 174. 5 ad 4.

Q

QUALITAS - 1. proprie importat modum, id est, determinationem substantiæ, vel secundum quod potentia materiæ determinatur ad esse substantiale, et sic est differentia substantiæ. Vel ad esse accidentale, et sic differentia accidentalis et praedicamentum qualitatis. 1 2. q. 49. 2. c.

2. Qualitas animæ vel corporis duplex, s. naturalis, et superveniens, i. q. 83. 1 ad 5. et 1 2. q. 17. 7 ad 2. et q. 49. 2. c.

3. Distinctio et ordo specierum qualitatis. 1 2. q. 49. 2. c. et q. 50. 1 ad 3.

4. In prima specie qualitatis dicitur bene, vel male, facile et difficile, quia est modus et determinatio subjecti secundum naturam, quæ est finis

generationis. 1 2. q. 49. 2. c. ad 1. et 3 ad 3. et q. 50. 1 ad 3. et 2 ad 3.

5. In secunda et tertia specie qualitatis dicitur facile vel difficile fieri, cito transiens vel diuturnum, non autem bene vel male, quia motus ei passiones non habent rationem finis. 1 2. q. 49.

6. Secunda et tertia species qualitatis dicunt modum et determinationem subjecti, secundum actiones et passiones naturales, vel sensuales. 1 2. a. 49. 2. c. et q. 50. 2 ad 3.

7. in tertia specie qualitatis est tantum passio et passibilis qualitas, m. q. 63. 2 ad 2.

8. Quarta species qualitatis est modus vel determinatio subjecti secundum quantitatem, quæ secundum sui rationem est sine motu, et sine ratione boni vel mali. Ideo In ea non est bene vel male, cito vel tarde transiens. 1 2. q. 49. 2. c.

QUANTITAS - 1. est prima post substantiam. 1 2. q. 52. 1. c. co. 2. et in. q. 77. 2. c.

2. Error antiquorum, scilicet quod quantitas est substantia, m. q. 77. 2. c.

3. Quantitas et qualitas sunt prima accidentia consequentia substantiam, m. q. 77. 2. c.

4. Quantitas consequitur substantiam ex parte materiæ, et qualitas ex parte formæ. in. q. 90. 2. c.

5. Quantitas debita alicui speciei non est determinata secundum aliquod indivisibile, sed habet aliquam latitudinem, m. q. 33. 2 ad 2.

6. Quantitas duplex, s. molis et virtutis, quæ ex genere suo non est quantitas, sed qualitas, vel forma substantialis. 1. q. 42. 1 ad 1.

7. Quantitas virtutis duplex, s. secundum numerum objectorum, et secundum intensionem actus super idem objectum. Prima est sicut continua, secunda vero sicut discreta. 2 2. q. 24. 4 ad 1.

8. Quantitas triplex, s. perfectionis, virtutis et molis; prima convenit per se omni formæ, non autem secunda et tertia, sed per accidens, i. q. 42. 1 ad 1.

9. Quantitas virtualis attenditur primo quidem in radice, i. in ipsa perfectione formæ vel naturæ; secundo attenditur in effectibus formæ. i. secundum esse, et secundum operationem, i. q. 42. 1 ad 1. et ad 2.

10. Quantitas corporalis habet aliquid inquantum quantitas, s. distinguibilitatem secundum situm, vel secundum numerum, et aliquid inquantum forma actu, s. distinguibilitatem secundum subjectum tantum. 2 2. q. 24. 5 ad 1.

11. Cuilibet quantitati mathematicæ finitæ potest fieri additio, non autem quantitati naturali, m. q. 7. 12 ad 1.

12. Quantitas dimensiva non est in Deo, sed tantum quantitas virtualis. i. q. 28. 4. c. et q. 42. 1 ad 1.

QUARTA dies creationis, i. q. 70. 2. c.

QUID - 1. duplex, s. quid nominis, et quid rei. 1. q. 2. 2 ad 2.

2. Quid, quærît de natura, et aliquando de supposito. i. q. 29. 4 ad 2. et q. 31. 2 ad 4.

QUIES - 1. De ratione quietis est, quod mobile similiter se habeat nunc et prius, i. q. 53. 2. 3. c.

2. Quies est prior motu via intentionis, et posterior via executionis, quia est finis ejus. 1 2. q. 25. 1. c.

3. Quies dicitur dupliciter, s. cessatio operis, et complementum desiderii, i. q. 73. 2. c. 3.

QUIESCERE - 1. in totp tempore aliquo, est esse in eo In quolibet instanti Ullus temporis, etiam in ultimo, i. q. 53. 3. c.

2. Spiritus sanctus manet, seu quiescit in Filio tripliciter, s. secundum vim spirativam, secundum humanitatem, et secundum amorem, i. q. 36. 2 ad 4.

QUI est - i. est proprium nomen Dei, et primum. 1. q. 13. II. o.

2. Hoc nomen, qui est, magis proprium nomen Dei est quam Deus, ex parte ejus a quo nomen imponitur, et quantum ad modum significandi; ^ed quoad id ad quod nomen imponitur, est e converso, i. q. 13. 11. c. ad 1.

3. Qui est, appropriatur Filio Dei, ratione tantum adjuncti, s. ratione liberationis figurate. Et est personale secundum relationem determinatam, essentielle vero secundum relationem indeterminatam. 1. q. 39. 8. fi.

QUINTA dies creationis. I. q. 70. 1. c. et q. 7h o.

QUO est, et quod est, In solo Deo non differunt, i. q. 29. 4 ad I. et m. q. 3. 2 ad 3. et 3 ad 1. et q. 17. 1. c.

RACA est interjectio irascentis. 2 2. q. 185. 5 ad 3.

RADIX. Aliqua dicuntur ad similitudinem radicis arboris, quæ ex terra trahit alimentum, vel quæ alimentum præstat toti arbori. I 2. q. 84. 1. c.

RANCOR est indignatio contra omnes, et maxime prælatos detinentes hominem invitum In spiritalibus bonis, quæ ipsum contristant, et etiam contra omnes ad spiritualia bona inducentes. 2 2. q. 35. 4 ad 2.

RAPACITAS continetur sub violentia, cum sit species ejus. Quæ violentia est filia avaritiæ. 2 2. q. 118. 8. c. ad 3.

RAPINA per se est peccatum, quia est auferre per vim rem alienam injuste. 2 2. q. 66. 8. o.

RAPTUS - 1. ut est species luxuriæ, est quando puella de domo patris violenter abducitur, ut corrupta matrimonio habeatur: sive ei, sive parentibus violentia inferatur. 2 2. q. 154. 1. c. et 7. o.

2. Raptus quandoque est cum stupro, et quandoque sine eo, ut in raptu viduæ, vel nupte, vel corrupt®. Et quandoque stuprum est sine raptu si defloretur virgo sine vi. 2 2. q. 154. 7. o.

3. Raptus plerumque concurrit cum stupro; ideo quandoque ponitur unum pro alio. 2 2. q. 154. 7 ad 1.

4. Rapta potest duci in matrimonium, si ipsa vel parentes consentiant. 2 2. q. 154. 7 ad 3.

5. Raptus monialium gravius secundum leges punitur, s. capitali pœna. 2 2. q. 154. 10 ad 2.

1. Raptus mentis proprie est elevatio mentis ad supematuralia a Deo. cum abstractione a sensibus. 2 2. q. 175. 1. o.

2. Exstasis dicit simpliciter excessum mentis, sed raptus addit violentiam. 2 2. q. 175. 2 ad 1.

3. Raptus, ratione caus®, potest pertinere ad vim appetitivam, non autem ratione termini, sed tantum ad vim cognitivam. 2 2. q. 175. 2. o.

4. Homo fit extra se, secundum appetitum dupliciter, s. elevando se per intellectum ad divina, prætermisissis sensibilibus, sicut Paulus; vel e converso, s. infra se, seipsum præcipitando: sicut ille qui porcos pavit, sub semetipso cecidit. Et neutro modo est proprie raptus. Sed minus primo modo, quia est sine violentia, licet uterque excessus possit esse causa raptus in vi cognitiva. 1 2. o. 28. 3. c. et 2 2. q. 175. 2 ad 2.

5. Raptus mentis ad divina triplex, s. per similitudines imaginarias, per effectus intelligibi-

les, et per essentiam Dei. Primus convenit Petro et Joanni evanglistæ. Secundus Adæ et David. Tertius veru Paulo et Moysi. 2 2. q. 175. 3 ad 1.

6. Paulus nescivit, an ejus anima in raptu fuerit separata a corpore, licet probabilius sit quod non fuerit separata. 2 2. q. 175. 5 ad 4. et 6. o.

7. Paulus in raptu fuit beatus secundum actum, non autem secundum habitum. Sed fidem habuit e converso. Ideo erat tunc viator. 2 2. q. 24. 8 ad 1. et q. 175. 3 ad 3. et 5 ad i. et 6 ad 3. et q. 180. 3. c.

8. Paulus post raptum memor fuit eorum quæ viderat in divina essentia, per species relictas ex eo. i. q. 12. 9 ad 2. et 2 2. q. 175. 4 ad 3.

RATIO - 1. sumitur dupliciter, s. stricte et prof>rie, secundum quod nomen rationis sumitur ab nquilsitlone et discursu, vel secundum quod ratio dicit quamdam obumbrationem intellectualis naturæ, ut dicit Isaac, quod ratio oritur in umbra intelligentiæ; et sic rationale est differentia animalis, et Deo non convenit, nec angelis. Alio modo sumitur ratio communiter sive metaphorice, s. pro qualibet cognitione virtutis non impress® in materia, et sic rationale communiter convenit Deo et angelis, et hominibus. 1. q. 29. 3 ad 4. et q. 51. 1 ad 2. et q. 62. 8 ad 2. et 2 2. q. 49. 5 ad 3.

2. Ratio rei dicitur tripliciter, s. quæ non habet fundamentum in re, neque proximum, neque remotum, sicut ratio chimeræ, et alia fictitia; et ratio rei ratiocinantis, qua cognita sunt in cognoscente secundum modum cognoscentis; e ratio rei rationabilis, i. q. 16. 3 ad 2. et 2 2. q. 1.2. c. prine, et 6 ad 2.

3. Ratio dicitur dupliciter, s. per essentiam, et per participationem, m. q. 18. 2. c. ad 1.

4. Ratio dupliciter inducitur ad aliquid probandum, s. vel sufficienter, sicut in scientia naturalis inducitur ratio sufficiens ad probandum quod motus cæli semper sit uniformis velocitatis, vel quæ non sufficienter probet aliquam radicem, sed quæ radici jam positæ ostendat congruere consequentes effectus: sicut in astrologia ponitur ratio eccentricorum et epicyclorum. i. q. 32.1 ad 2.

5. Ratio hominis est perfecta dupliciter, s. perfectione naturali, i. lumine rationis, et perfectione supernaturali, i. virtutibus theologicis: quarum prima perfectius habetur, sed secunda est major. 1 2. q. 63. 2. c.

6. Ratio bene ordinatur per actus omnium virtutum dupliciter, s. vel in se, per virtutes intellectuales, vel circa interiores passionem seu exteriores operationes, per virtutes morales. 1 2. q. 100. 2. c.

7. Aliquid præfuit in rationibus causalibus dupliciter, s. ut fiendum a Deo tantum, ut corpus nominis, vel a creatura, i. q. 71. 1 ad 1. et q.91. 2 ad 4. et q. 92. 4 ad 3.

8. Rationes seminales primo sunt in verbo Dei, secundum rationes Ideales; secundo in elementis mundi, ut in causis universalibus; tertio In causis particularibus; quarto in seminibus, i. q. 115. 2. c.

9. Semper remoto aliquo de ratione alicujus, removetur illud. 1 2. q. 67. 5. o. et 2 2. q. 18. 1. c. et m. q. 86. 4 ad 1.

10. Virtutes naturales inquantum sunt originate a rationibus idealibus possunt dici rationes; non autem inquantum sunt In materia corporali. I. q. 115. 2 ad 1.

11. Rationes ideales possunt dici causales, et non seminales; seminales autem possunt dici causales, i. q. 115. 2 ad 4.

12. Rationed seminales sunt virtutes rerum, actlvæ et passlvæ, L q. 115. 2. o.

13. Ratio et intellectus sunt reallter eadem potentia. i, q. 79. 8. o. et q. 83. 4. c. ad 2. et 2 2. q. 49. 5 ad 3. ct q. 83. 10 ad 2. et lit. q. 18. 3 ad 2.

14. Ratio et sensus differunt objecto, sed ratio ct Intellectus differunt In solo modo cognoscendi. Ideo ratio pertingit ad perfectionem intellectus, non autem sensus ad perfectionem rationis, t. q. 59. 1 ad 1. et q. 79. 8 ad 3. et 1 2. q. 5. 1 ad 1.

15. Certitudo rationis est ex intellectu, sed neccessitas rationis est ex defectu intellectus. 2 2. q. 49. 5 ad 2.

16. Ratio practice est causatlva et apprehensiva rerum, speculativa vero est tantum apprehensiva. 2 2. q. 83. 1. c.

17. Nihil firmiter constat secundum rationem speculativam, nisi per resolutionem ad prima principia indemonstrabilia, nec secundum rationem practicam, nisi per ordinationem ad ultimum finem, qui est bonum commune. 1 2. q. 90. 2 ad 3.

18. Ratio practica est circa operabilia singularia et contingentia, non autem circa necessaria, sicut ratio speculativa. 1 2. q. 91. 3 ad 3.

19. Ratio superior et inferior sunt realiter eadem potentia, quæ respectu ætemorum dicitur superior, sed respectu temporalium, dicitur inferior. i. q. 79. 9. o. et 1 2. q. 74. 7. c.

20. Ratio superior et inferior non differuwt secundum diversa objecta, sicut practicum et speculativum, sed per diversa media, i. q. 79. 9. c.

21. Ratio superior dupliciter inhæret ætemis, s. considerando ea secundum se, et ut regulas agendorum consulendo. Ideo est speculativa et practica. i. q. 79. 9. c. et 1 2. q. 74. 9. c. et 2 2. q. 45. 3. c.

22. In ratione sunt duo, s. actus, ut intelligere et ratiocinari, et aliquid constitutum per actum ejus triplex, s. primo diffinitio, secundo enuntiatio, tertio syllogismus vel argumentatio. 1 2. q. 90. 1 ad 2.

23. Applicatio ad opus est finis rationis practica. 2 2. q. 47. 1 ad 3. et 3. c.

24. Ratio est primum principium omnium, actuum humanorum, et omnia alia principia eorum obediunt rationi, sed diversimode. 1 2. q. 58. 2. o. et q. 90. 2. c. et 100. q. I.C. et q. 102. 1 ad 3.

25. Quilibet actus rationis se extendit ad quamlibet materiam moralem. 2 2. q. 54. 1. c.

26. Ratio habet vim movendi a voluntate, quia ex hoc quod aliquis vult finem, ratio imperat de iis quæ sunt ad finem. 1 2. q. 17. I.C. et q. 90. 1 ad 3.

27. Omnis inquisitio rationis procedit a simplici intuitu principiorum per Intellectum, et terminatur ad ipsum per resolutionem, i. q. 79. 8. c. et 12. c. et 1 2. q. 91. 2 ad 2. et q. 100. 1. c. et 2 2. q. 8. 1 ad 2. et q. 154. 11. c.

28. Idem* potest esse ratio diversorum excedens, ut divina essentia, non autem adæquata. i. q. 14. 6 ad 3. et q. 55. 3 ad 3.

29. Ratio est nobilior virtute morali acquisita. 1 2. q. 51. 2 ad 3. et q. 63. 2 ad 3.

RATIONALE - 1. dicitur dupliciter; primo quidem sumitur stricte et proprie, secundum quod ratio dicit quamdam obumbrationem intellectualis naturæ, ex eo quod non statim veritatem agnoscit, sed inquirendo per discursum invenit, et ita rationale est differentia animalis, quo modo nec Deo competit, nec angelis. Quandoque autem sumitur communiter pro qualibet cognitione virtutis non impressæ in materia, et sic communiter

convenit Deu, angelis et hominibus, fila enim substantia, intellectualis dicitur proprie, cujus tota cognitio secundum intellectum est; cognoscit enim subito quæ sibi offeruntur sine discursu. Anima vero cum discursu: et ideo non proprie intellectualis, sed rationalis dicitur, i. q. 51. 1 ad 2. et 2 2. q. 83. 10 ad 2.

2. Rationale convenit Deo et angelis supereminenter. i. q. 29. 3 ad 4. et 2 2. q. 83. 10 ad 2.

3. Rationale dicitur dupliciter, s. per essentiam, et per participationem, r. q. 18. 2 ad 2. et 3. o. et 4. 5. c. et 1 2. q. 50. 4. c.

4. Rationale et sensibile, ut sunt differentia^ sumuntur ab anima rationali, et ab anima sensitiva, non autem a potentia rationis, et potentia sensus, licet per has noscantur, i. q. 76. 3 ad 4. et q. 77. 1 ad 7. et 3. c. et 1 2. q. 110. 4 ad 4.

REATUS - 1. pœnæ est effectus peccati per accidens tantum et dispositive. 1 2. q, 87. o.

2. Non omnium peccatorum est idem reatus, m. q. 88. 1. c.

3. Reatus manet post actum peccati. 1 2. q. 87. 6. o.

REBELLIS et contumax semper occidebatur in veteri lege. 1 2. q. 105. 2 ad 9.

RECIPERE - 1. pati, et hujusmodi, dicuntur æquivoce de intellectu et de materia prima, i. q. 50. 2 ad 2.

2. Non omne receptivum oportet esse denudatum ab omni natura determinata, sed tantum a natura recepti, i. q. 75. 2. c.

RECTITUDO duplex, s. circa exteriora, et quæ dicit debitum ordinem ad finem, et ad legem Dei. Prima est justitiæ, secunda vero est omnis virtutis. 1 2. q. 55. 4 ad 4.

REDEMPTIO - 1. Ad redemptionem requiruntur duo, s. solutio, et pretium. Et utrumque immediate convenit soli Christo; sed principaliter toti Trinitati, ni. q. 48. 5. o.

2. Christus est redemptor noster dupliciter, s. liberando a diabolo, et reconciliando nos Deo, m. q. 48. 6 ad 3.

REDUNDANTIA fit in corpus ex iis quæ sunt in anima, nisi in Christo patiente, in quo Illa naturalis habitudo, quæ est animæ ad corpus, subjacebat voluntati divinitatis ipsius, ex qua factum est quod beatitudo remaneret in anima, et non derivaret ad corpus, sed caro pateretur quæ conveniunt naturæ passibili. 1 2. q. 3. 3. c. ad 3. et q. 4. 6. c. et q. 75. 4 ad 1. et ad 2. et 2 2. q. 175. 4 ad 1. et ad 2. et ni. q. 14. 1 ad 2. et q. 15. o ad 3. et 6. c. et 9 ad 3. et q. 19. 3 ad 3. et q. 28. 2 ad 3. et q. 45. 2. c. ad 1. et q. 46. 2. c. ad 2. et 8. c. ad 2. et q. 49. 6 ad 3. et q. 54. 2. c. et q. 79. 1 ad 3.

REDUPLICATUS - 1. terminus sumitur quandoque pro supposito, sed magis proprie pro natura, quia sumitur in vi prædicati. m. q. 16. 10. 11. 12. o.

2. Quod convenit alicui cum reduplicatione, non semper convenit ei simpliciter sine ea. ni. q. 16. 10 ad 3.

REGERE et gubernare est proprie rationis. 2 2. q. 47. 12. c.

REGNUM Dei principaliter est in Interioribus, consequenter in iis sine quibus Illa non possunt esse, non autem in differentibus. 1 2. q. 108. 1 ad 1.

REGULA - 1. actuum humanorum duplex, s. humana ratio, et lex æterna, scilicet Deus. Sicut etiam est duplex regula voluntatis hominis, scilicet regula regulans, id est, voluntas divina, et regula regulata, Id est, voluntas unius hominis, respectu voluntatis alterius. Nam voluntas unius hominis, secundum se considerata, non est regula voluntatis alterius, sed inquantum voluntas

proximi est hærere voluntati Dei, quod fit per consequens regula secundum primam regulam. 1 2. q. 19. 4. o. et q. 21. 1. c. et q. 63. 3. 4. c. et q. 71. 6. c. et q. 74. 7. c. et q. 90. 1. c. et 2 2. q. 3. 6. c. et q. 8. 3 ad 3. et q. 17. 1. c. et q. 19. 7. c. et q. 23. 3. 6. c. et q. 37. 1 ad L et q. 45. 2. o. et q. 154. 2 ad 2.

2. Aliquid continetur in regula dupliciter, scilicet ut finis. Id est, actus virtutum, et ut exercitium exterius, id est, tria vota, scilicet obedientiæ, paupertatis et continentiæ, ad quæ omnia alia ordinantur. 2 2. q. 186. 9. c.

Utraque religio, s. monachorum et canonicorum regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplativæ, Inter quæ præcipua sunt ea quæ aguntur in divinis mysteriis, ad quæ ordinatur directe 'ordo canonicorum regularium, quibus per se competit quod sint clerici religiosi. Sed ad religionem monachorum non per se competit ut sint clerici religiosi, ut habetur in decretis. Et ideo quamvis ordo monachorum sit arctioris observantiæ, si monachi essent laici, liceret transire ab ordine monachorum ad ordinem canonicorum regularium; non autem e converso, ut habetur in decretis, ubi dicitur: Mandamus et universaliter interdiciamus, ne quis canonicus regularis professus, nisi (quod absit) publice lapsus fuerit, monachus efficiatur. Sed si monachi sint clerici, sacris mysteriis obsequentes, habent id quod est canonicorum regularium, cum majori arctitudine. Et ideo transire licitum erit de ordine canonicorum regularium ad ordinem monachorum, petita tamen superioris licentia, ut dicitur in decretis. 2 2. q. 189. 8 ad 2.

RELATIO - 1. secundum esse ejus est aliquid, non autem secundum rationem ejus, sed est ad aliquid. Alia vero prædicamenta sunt aliquid utroque modo. i. q. 28. 1. 2. c.

2. Relatio realis est eorum quæ ad invicem habent ordinem et inclinationem, i. q. 28. 1. c.

3. Relatio secundum rationem ejus nihil ponit in subjecto. 1. q. 28. 1. 2. c.

4. Omnis relatio fundatur in qualitate, vel quantitate, vel actione, vel passione. L q. 28. 4. c.

5. Relatio quæ est accidens, præsupponit distinctionem suppositorum, non autem relatio subsistens, s. divina, sed eam fert secum. i. q. 40. 2 ad 4.

6. Relatio duplex, s. realis, et rationis, i. q. 28. 1. c.

7. Relationes differentes specie non possunt terminare eamdem relationem in specie, contra Præpositivum. i. q. 32. 2. c.

8. Aliquando ex parte unius extremi est tantum una relatio, et ex parte alterius sunt multæ. in. q. 35. 5 ad 3.

9. Relatio in patre differt specie a relatione in matre, ni. q. 35. 5 ad 3.

10. Unitas et pluralitas specifica relationum sumitur ex causa, numeralis autem ex subjecto, nulla vero ex terminis, ni. q. 35. 5. c.

11. Idem ad seipsum non refertur aliqua relatione reall. i. q. 42. 1 ad 4. et q. 45. 3 ad 2.

12. Relatio realis requirit distinctionem suppositorum, non autem relatio rationis, i. q. 13. 7. c. et a. 42. 1 ad 4.

13. Relatio identitatis numeralis est relatio rationis tantum, generica vero et specifica est relatio realis. i. q. 13. 7. c. et q. 28. 1 ad 2. et 4 ad 1. et q. 42. 1 ad 4.

14. Alia ratione refertur dominus ad servum, et servus ad dominum, i. q. 13. 8 ad 1. et 2 2. q. 81. 1 ad 3. et m. q. 20. 1 ad 2. et 2. c.

15. Relatio est ens reale. licet non **omnis**. i. q. 13. 7. c. et q. 28. 1. c.

16. Relatio realls requirit duo extrema realia, l. q. 13. 7. c. et q. 28. 1 ad 2. et 4 ad 1.

17. Necesse est quod procedens et id a quo procedit, quando sunt ejusdem naturæ, sint in eodem ordine, et habeant relationes reales. i. q. 28. 1. c.

18. In iis tantum, in quibus est eadem ratio ordinis ex utroque termino, est mutua relatio realls, ut in omni relatione consequente quantitate. l. q. 13. 7. c. ct q. 28. 1. c.

19. Quando unum relativorum dependet ex altero, et non e converso, relatio est realis, tantum in dependente, i. q. 28. 1. c.

20. Relationes consequentes actionem et passionem sunt reales in utroque termino, ut motivum et mobile, pater et filius, i. q. 13. 7. c.

21. Relationes consequentes tantum operationem intellectus in rebus sunt relationes rationis tantum; sed quæ sunt inter verbum et intellectum, sunt relationes reales, i. q. 13. 7. c. et q. 28. 1 ad 4. et 4 ad 1.

22. Relatio scientiæ ad scibile est relatio realis; e converso autem, est relatio rationis tantum. 1. q. 6. 2 ad 1. et q. 13. 7. c. et ill. q. 35. 5 ad 3.

23. In quibus differt intellectus et intellectum, volens et volitum, potest esse relatio realis scientiæ ad scibile, voluntatis ad rem volitam, non autem in Deo. i. q. 28. 4 ad 1.

24. In relatione sunt aliqua secundum rationem tantum, non autem in aliquo alio genere. l. q. 28. 1. c.

25. Omnis respectus ad non ens est relatio rationis tantum. 1. q. 13. 7. c.

26. Relatio rationis non est inhærens. i. q. 28. 1. c.

27. Relatio rationis contingit quadrupliciter, scilicet vel quando relatio non habet aliquid in rei natura, supra quod fundetur. Et inde est, quod quandoque contingit quod relatio est realiter in uno, et non in alio, quia in uno habet modum quemdam supra quem fundatur, quem non habet in alio; sicut est in omnibus illis relationibus, quibus Deus ad creaturam refertur, quæ quidem realiter sunt in creatura, et non in Deo. Vel quando relatio non habet aliquam realem diversitatem inter extrema, sicut relatio identitatis. Et ideo hæc nihil ponit secundum rem, sed solum secundum rationem, ut cum dicitur, idem eidem idem. Vel quando designatur relatio aliqua entis ad non ens, ut cum dicitur quod nos sumus priores iis qui futuri sunt. Vel quando ponitur relatio ipsius relationis. Ipsa enim relatio per seipsam refertur, et non per aliam relationem. Et hos ultimos duos modos ponit Avicenna, sed primi duo possunt extrahi etiam ex verbis Philosophi, i. q. 13. 7. c.

28. Ratio relationis dependet ex termino, sicut et motus, sed esse ejus dependet ex subjecto, m. q. 2. 7 ad 2.

29. Relatio innascitur aliquando ex motu utriusque termini, et aliquando ex motu alterius termini tantum, in. q. 2. 7. c.

30. Relatio realiter potest alicui de novo advenire sine mutatione ejus. i. q. 13. 7. c. et m. q. 16. 6 ad 2.

31. Omnis relatio incipiens ex tempore ex aliqua mutatione causatur, in. q. 2. 8. c.

32. Actiones et passiones, inquantum implicant motum, sunt aliud a relationibus quæ ex eis consequuntur. 1. q. 41. 1 ad 2.

33. Relationes non recipiunt magis et minus. 1 2. q. 82. 4. c.

34. Relatio eadem numero est in omnibus simul trahentibus idem. m. q. 35. 5 ad 3.

35. Aliquando ex parte unius extremi est tantum una relatio, et ex parte alterius multæ. in. q. 35. 5 ad 3.

30. Nulla relatio refertur ad sc, nec ad aliam per aliam relationem, sed per seipsam. i. q. 42. 1 ad 4. et q. 45. 3 ad 2.

37. In divinis sunt quædam relationes reales. i. q. 28. 1. o.

38. In divinis sunt tantum quatuor relationes reales, s. paternitas,-fillatio, spiratio ct processio. 1. q. 28. 4. o. et q. 30. 1. c. et 2. c. ad 1.

39. Relatio in divinis non est totum universale, nec omnes simul sunt aliquid majus quam una tantum, i. q. 42. 4 ad 3.

40. Relatio in divinis potest tripliciter considerari, s. ut relatio absolute, ut divina constituens personas, tertio ut operatio. Primo modo sequitur operationem ct processionem, secundum nostrum modum intelligendi; secundo e converso; tertio sunt simul, i. q. 40. 4. o.

41. Oriri vel procedere non convenit relationibus divinis, i. q. 28. 3 ad 3.

42. Relatio et essentia in divinis sunt idem realiter, et differunt ratione, i. q. 28. 2, o. et q. 29. 4. c. et q. 39. 1. c. et q. 40. 1. c. ad 1. et q. 41. 5 ad 2. et q. 42. 6 ad 3.

43. Relatio in divinis, ut comparatur ad essentiam, est similis relationi identitatis, non autem ut comparatur ad terminum, i. q. 28. 1 ad 2.

44. Relationes sunt in essentia Dei, per identitatem tantum, sed in personis, ut in supposito. 1. q. 40. 1 ad 2.

45. Relationes in divinis sunt realiter ipsæ personæ, et in personis, i. q. 30. 2 ad 1. et q. 32. 2. c. ad 2. et q. 40. 1. o. et 2. c. ad 1. et q. 41. 6. c. et q. 42. 3 ad 2.

46. Relationes in divinis, ut origines, sunt idem re, et differunt ratione, quia origines significantur per modum actus, ut generatio, relationes vero ut forma, i. q. 40. 2. c. et q. 41. 1 ad 2. -

47. Sed non sunt realiter in Deo, nec extra Deum, nec ipse Deus. i. q. 13. 7. c. fi. et ad 2. et ad 4. et q. 28. 1 ad 3. et 4. c.

48. Nec sunt reales, sed rationis tantum, i. q. 6. 2 ad 1. et q. 13. 7. o. et q. 28. 1 ad 3. et q. 32. 2. fi. et q. 45. 3 ad 1. et m. q. 55. 5. c.

49. Relationes Dei ad creaturas sunt etiam in Deo, secundum rationem et intellectum nostrum, et angelicum, et divinum, i. q. 13. 7 ad 2. et ad 4.

50. Relationes Dei ad creaturas non multiplicantur in intellectu Dei, sicut in intellectu nostro. i. q. 28. 4 ad 2.

51. Non derogat simplicitati divinæ, quod multæ relationes Dei ad creaturas prædjcentur de Deo. i. q. 32. 2. c. fi.

RELATIVUM - 1. duplex, s. secundum esse, et secundum dici. i. q. 13. 7 ad 1.

2. Diversitas relativorum triplex, s. realium in utroque termino, vel in altero tantum, vel in neutro, i. q. 13. 7. c.

3. Relativum in divinis dicitur quadrupliciter s. quod refertur secundum nomen suum, causans vel consequens relationem, implicans, eam et quod ponitur pro ea. l. q. 13. 7 ad 1.

4. Relativa non sunt simul natura, nisi æqualiter mutuo referantur, i. q. 13. 7 ad 6.

5. Relativa non sunt simul natura, propter ordinem rerum, sed tantum per hoc quod unum est de intellectu alterius, et e converso, i. q. 13. 7 ad 6.

RELIGIO - 1. importat ordinem ad Deum, ad quem ordinat hominem. 2 2. q. 81. 1. c. et q. 94. 1 ad 1.

2. Religio dicitur a frequenti electione divini

cultus. Vel dicitur ab iterata electione Dei negligenter amissi. Vel dicitur a religando. 2 2. q. 81. 1. c.

3. Religio est virtus reddens debitum honorem Deo. 1 2. q. 60. 3. c. et 2 2. q. 80, c. et q. 81. 2. o. et 5. c. et q. 82. 2. c. et q. 83. 3. c. et q. 84. 1. c. et q. 89. 4 ad 1. et qj. 97. 3. c. et q. 98. 2. c. et q. 102. 1. c. et q. 103. 3. c. et q. 122. 3. 4. c. et q. 186. 1. c.

4. Religio est alia virtus a pietate. 2 2. q. 101. 3 ad 2. et q. 102. 1 ad 1.

5. Religio est una virtus, quia exhibet reverentiam Deo sub una ratione, s. ut Deus est primum principium creationis et gubernationis rerum. 2 2. q. 81. 3. o. et 4 ad 1. et ad 2.

6. Religio cæteris virtutibus imperat. 2 2. q. 81. 1 ad 1. et 4 ad 1. et 8 ad 1. et q. 80. 5. c. et q. 186. 1. c. ad 2.

7. Religio præfertur aliis virtutibus moralibus. 2 2. q. 81. 6. o. et q. 88. 6. c. et q. 183. 2. c.

8. Sicut religio est quædam protestatio fidei, spei et charitatis, quibus homo primordiallyter ordinatur in Deum, sic pietas est quædam protestatio charitatis ad parentes et patriam. 2 2. q. 101. 3 ad 1.

9. Sicut religio per excellentiam dicitur pietas, sic latría dicitur dulía, inquantum Deus est excellenter pater et dominus. 2 2. q. 103. 3 ad 1. et a. 106. 1 ad 1.

10. Omnia illa per quæ Deo reverentia exhibetur, pertinent ad religionem. 2 2. q. 83. 3. c.

11. Religiosi non subjiciunt se homini propter hominem, sed propter Deum. 2 2. q. 81. 1 ad 5.

12. In religione considerantur duo, s. cultus Dei, et Deus. Primum est materia et objectum ejus, secundum vero est finis ejus. 2 2. q. 81.5. o.

13. Religio est in voluntate. Ideo ordinat actus aliarum potentiarum ad Dei reverentiam. 2 2. q. 83. 3 ad 1. et q. 88. 5. c.

14. Omnes actus ejus pertinent ad cultum Dei, vel servitutem ejus. Primum respicit excellentiam Dei; secundum vero, subjectionem hominis. 2 2. q. 81. 3 ad 2.

15. Religio habet duplices actus, s. elicitos, ut sacrificare, adorare et hujusmodi; et imperatos, s. actus aliarum virtutum. 2 2. q. 81. 1 ad 1. et q. 85. 3. o. et q. 186. 1 ad 2. et q. 188. 2. c.

16. Religio habet duplices actus, s. interiores, ut principales et per se, et exteriores., ut secudarios, et propter interiores. 2 2. q. 81. 7. o. et q. 82. prine, et q. 84. 2. o. et q. 85. 2. c.

17. Religio nominat statum perfectionis. 2 2. q. 186. 1. o.

18. Status religionis ordinatur ad perfectionem charitatis, sicut ad finem. 2 2. q. 186. 7 ad 1. et 2. c. et q. 187. 2. c. et q. 188. 2. 7. c.

19. Religio est status pœnitentiæ, exercitium et schola perfectionis. 2 2. q. 186. 1 ad 4. et 2. c. et 3. c. ad 5. et 5. c. et q. 187. 6. c. et q. 188. 1. c. et q. 189. 1. c. ad 3.

20. Status religionis est spiritualis militia ptofidentibus, et exercitium tyrocinii incipientibus. Nam ordines sacri præexigunt sanctitatem, sed status religionis est exercitium quoddam ad sanctitatem assequendam. Unde pondus ordinum imponendum est parietibus, jam per sanctitatem desiccatis; sed pondus religionis desiccat parietes i. homines ab humore vitiorum. 2 2. q. 189. 1 ad 3.

21. Status religionis præfertur eleemosynis, et virginitati sæcularum, quia viventes in monasteriis ad hoc quod inhæreant Deo postponunt pripiam voluntatem, et omnia quæ possunt habere. Sed virgines ad hoc postponunt venreas voluptates. Et ideo virginitas non simpliciter est

Religio

limxima virtutum. 1 2. q. 98. 5 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 152. 5. b. et c. q. 186. 8. c.

22. Status religionis potest considerari triplici-ter, scilicet ut exercitium tendendi ad perfectio-nem charitatis, ut quietans, et ut holocaustum. 2 2. q. 186. 7 ad 5.

23. Difficilius servantur præcepta Dei in sæculo quam in religione. 2 2. q. 189. 1 ad 5.

24. Omnis religio sumpsit originem a discipulis Chri>u. 2 2. q. 188. 7. c. ff,

25. Voluntaria paupertas requiritur ut primum fundamentum ad perfectionem religionis. 2 2. q. 186. 3. o. et q. 4. c. ad 1.

26. Habere aliquid proprium, repugnat perfe-ctioni religionis, non autem habere aliquid in communi; sed aliqualer impedit, si superabun-det. 2 2. q. 188. 7. o.

27. Ad perfectionem religionis requiritur perpe-tua continentia. 2 2. q. 88. 11. c. fi. et q. 184. 4. o.

28. Obedientia requiritur ad perfectionem reli-gionis; quia cum religio sit disciplina et exer-citium tendendi ad perfectionem, necessaria est directio alicujus quasi magistri, quem omnino sequatur proficiens, quod fit per obedientiam ad majores. 2 2. q. 186. 5. o.

29. Votum triplex requiritur ad perfectionem religionis, s. votum paupertatis, continentiæ, et obedientiæ. 1 2. q. 108. 4. c. et 2 2. q. 186. 6. c.

30. Perfectio religionis integratur ex prædictis tribus votis. 2 2. q. 186. 7. o. et q. 188. 1 ad 2. et 2 ad 2.

31. Votum obedientiæ est precipuum inter tria vota religionis. 2 2. q. 186. 8. o. et q. 188. 7 ad 1.

32. Interiores actus virtutum non cadunt sub voto religionis, sed religio ad eos ordinatur, ut ad finem. 2 2. q. 186. 7 ad 1.

33. Ad religionem requiritur subtractio impe-dientium hominem, ne totaliter feratur ad servi-tium Dei. 2 2. q. 186. 4. c.

34. Omnes observantiæ religionum ordinantur ad tria principalia vota, ad quæ etiam pertinet habitus, ut signum obligationis. Ideo simul da-tur, vel benedicitur cum professione. 2 2. q. 186. 7 ad 2. et q. 188. 1 ad 2.

35. Per ingressum religionis homo totaliter se mancipat Dei obsequiis. 2 2. q. 189. 3. c. ad 3.

36. In ingressu religionis recipitur tanta gratia, quanta recipitur in baptismo, et remittitur om-nis poena. Sed hoc non est quia talis ex se a sa-tisfactione absolvatur, sed quia eo ipso quod suam voluntatem etiam in servitutem redigit propter Deum, plenarie jam pro omni peccato satisfacit, 36. In quibus tantum potest dare, quod eleemosynis omnia peccata sua redimeret, etiam quantum ad poenam. 2 2. q. 189. 3 ad 3.

37. Consilium vel magna deliberatio non re-quiritur ad ingressum religionis secundum se, nec quoad vires; sed quoad impedimenta, vel modos religionis per doctrinam majorum ab iis qui sperantur prodesse, ut de ingressu religionis frequenter contingit, ex ignoto sermone prædica-tionis, vel ex virtuosa operatione, et excellenti vita doctoris. 2 2. q. 189. 10. o.

38. Habens votum, vel juramentum minoris religionis, licite inducitur ad majorem, non au-tem e converso, nisi dispensetur. 2 2. q. 189. 9 ad 3.

39. Non licet inducere aliquem ad religionem per falsam doctrinam. 2 2. q. 189. 9. c.

40. Inducens alios ad religionem, non peccat, si fiat sine violentia, simonia et mendacio, sed magnum premium meretur. 2 2. q. 189. 9. o.

41. Licet dare, vel accipere aliquid pro victu in monasterio, si non sit sufficiens, non autem

INDEX 111

pro ingressu religionis, unia simonia est. 2 2. q. 100. 3 ad 4.

42. Licet nutrire pauperes ad religionem, vel allicere munusculis, licet non sit licitum ex pa-cto aliquid dare vel recipere pro Ingressu mona-sterii. 2 2. q. 189. 9. c. et q. 100. 3 ad 4.

43. Presbyteri, curati, archidiaconi, possunt sine licentia ingredi religionem. 2 2. q. 184. 0. 8. c. ad 4. et q. 189. 7. o.

44. Non licet parentibus, ingredi religionem, nisi proviso quod filii educari possint. 2 2. q. 189. 6. c.

45. Non licet filiis ingredi religionem, si paren-tes sine eis commode vivere non possint. 2 2. q. 189. 6. o. et q. 101. 4 ad 3. et ad 4.

46. Servus non potest recipi in religione, in-vito domino ejus. 2 2. q. 88. 8 ad 2. et ad 4. et q. 189. 5. c. et 6 ad 3.

47. Obligatus debitis prius debet solvere quan-tum potest, et tunc potest ingredi religionem, li-cet non possit omnia solvere. 2 2. q. 189. 6 ad 3.

48. Puer ante pubertatem potest recipi in re-ligione de consensu parentum; sed post, etiam eis invitis. 2 2. q. 88. 8 ad 2. et 9. o. et q. 189. 5. o.

49. Non exercitati in præceptis Dei debent recipi ad religionem. 2 2. q. 189. 1. o.

50. Facilius convertuntur ad religionem pecca-tores quam præsumentes de sua innocentia. 2 2. q. 189. 1 ad 3.

51. Recepti simoniace scienter post concilium generale repelluntur a suo monasterio, sine spe restitutionis, et ad perpetuam pœnitentiarn, in ar-ctiori regula debent poni, vel in alio loco ejus-dem ordinis, si arctior ordo non invenitur. Si vero ante, debent poni in alio ejusdem. Vel si non potest, sint in eodem, ne vagentur, ^ed in loco inferiori. Si autem ignoranter, postquam renunciaverunt, possunt de novo recipi, mutatis locis. 2 2. q. 100. 6 ad 5.

52. Obligare se voto ad ingressum religionis, est laudabile secundum se. 2 2. q. 88. 9. o. et q. 89. 2. o.

53. Vovens ingredi religionem tenetur intrare quam citius potest, nisi posuerit terminum. 2 2. q. 88. 3 ad 2. et q. 189. 3. o.

54. Vovens ingredi religionem non tenetur ibi perpetuo manere, nisi hoc intenderit. 2 2. q. 189. 4. o.

55. Eadem ratio est de monachis, et de aliis religiosis, quoad communia omni religioni, non autem quoad propria monachorum. 2 2. q. 188. 2 ad 2.

56. Religiosi non tenentur habere perfectam charitatem, sed ad hoc tendere, et ad hoc operam dare. 2 2. q. 186. 2. c. ad 1. et 9« c.

57. Nec ad ea quæ consequuntur perfectionem charitatis, sed ad hæc tendere, non contemnendo. 2 2. q. 186. 2. c.

58. Nec ad omnia exercitia, per quæ venit^{ur} ad perfectionem, sed tantum ad taxata secundum re-gulam suam. 2 2. q. 186. 2. c.

59. Nec ad omnia consilia de particularibus melioribus, sed ad essentialia religioni. 2 2. q. 186. 2 ad 3.

60. Nec ad alia quam sæculares, nisi quæ ad eo-rum vota pertinent. 2 2. q. 110. 4 ad 5. et q. 187. 3. o.

61. Nec ad opera manualia, plus quam sæcula-res, nisi ad quæ tenentur ex statutis ordinis sui. 2 2. q. 187. 3. o.

62. Religiosus factus episcopus non absolvitur a tribus votis religionis, quia nihil debet habere proprium, sed est dispensator communium bo-norum Ecclesiæ. Sed per accidens non tenetur

Religio

obedire, si superiorem non liabeat, sicut nec ab-bas. 2 2. q. 88. 11 ad 4. et q. 185. 8. o.

63. Professi religionem, mortui sunt mundo, et vivunt Deo. Unde non sunt revocandi ad vi-tam humanam occasione cujuscumque eventus. 2 2. q. 88. 11 ad 1.

64. Nec religiosos oportet exire claustrum, ad corrigendum delinquentes. 2 2. q* 33. 2 ad 4. fi. 65. Professus non debet exire religionem, ut parentibus subveniat, sed procuret eis sicut po-test cum licentia. 2 2. q. 101. 4 ad 4. et q. 189. 6 ad 1.

66. Transgressio rgulæ, quoad tria vota prin-cipalia religionis, est peccatum mortale, non au-tem quoad alia, nisi propter præceptum vel con-temptum. In quibus tamen aliis ut est silentium, solitudo, abstinentiæ et vigiliæ graves, possunt prælati in religione ipsi secum dispensare, sicut et cum aliis. 2 2. q. 88. 11 ad 4. et q. 185. 8. o. et q. 186. 9. o. et q. 188. 5. c.

67. Licet religiosus ex commissione prædicare, et similia. 2 2. q. 187. 1. o. et 4 ad 2.

68. Religiosis competit principaliter intendere studiis litterarum pertinentium ad doctrinam, quæ est secundum pietatem. Aliis autem doctri-nis Intendere non pertinet ad religiosos, quorum tota vita divinis obsequiis mancipatur, nisi in-quantum ordinantur ad sacram doctrinam. 2 2. q. 188. 5 ad 3.

69. Licet eis advocare pro monasterio, pro pau-peribus et viduis, non autem propter aliquod mundanum. 2 2. q. 71. 2. o. et q. 188. 3 ad 2.

70. Licet eis tractare negotia sæcularia, mode-rate, cum licentia, ex charitate, non autem ex cupiditate. 2 2. q. 18. 3 ad 2. et q. 187. 2. o. et q. 188. 2 ad 2. et q. 189. 6 ad 1.

71. Licet eis vivere de eleemosynis, quasi de-bitis eis dupliciter, s. ratione necessitatis tri-plicis, i. infirmitatis, egestatis et consuetudinis: et ratione operis quadruplicis, s. prædicationis, altaris, studii et donationis omnium bonorum suorum monasterio. 2 2. q. 187. 4. o.

72. Licet eis mendicare pro humilitate, neces-sitate, vel utilitate, non autem ex cupiditate, sic-ut sæcularibus. 2 2. q. 187. 5. o.

73. Licet eis uti vilibus vestibus, ad contem-ptum sæculi, ad pœnitentiarn et humilitatem. 2 2. q. 169. 1 ad 2. et q. 187. 6. o.

74. Religiosis militibus licet bellum facere, au-ctoritate principis, non autem auctoritate propria. 2 2. q. 188. 3 ad 4. et 4 ad 2.

75. Religiosi dicuntur dupliciter, s. communi-ter omnes qui per fidem colunt Deum, et specia-liter, qui totam vitam suam dedicant cultui di-vino. 2 2. q. 81. 1 ad 5. et q. 188. 1 ad 1. et 2 ad 2.

76. Gradus religionis triplex, cui competit tri-plex gradus paupertatis, s. quia primum et sum-mum gradum in religionibus tenent, quæ ordi-nantur ad docendum et prædicandum, quæ pro-pinquissima sunt perfectioni episcoporum; se-cundum autem gradum tenent illæ, quæ ordi-nantur ad contemplationem; tertius est earum quæ occupantur circa exteriores actiones. 2 2. q. 188. 6. c. et 7. o.

77. Religionum aliquæ ordinantur ad opera vitæ contemplativa, aliquæ vero ad opera vitæ activæ. 2 2. q. 188. 2. o. et 3. 4. 5. c.

78. Religiones sunt diversæ, principaliter se-cundum fines, secundario secundum exercitia. 2 2. q. 188. 1. o. et 6. c.

79. Quædam religio convenientissime instituta est ad prædicationes, confessiones et alia hujus-modi sipiritualia. 2 2. q. 188. 4. o.

1 80. Et ad studium, quia illud illuminat, remo-

INDEX III

Reminiscentia

vet errores, prodest ad prædicandum, et hujus-modi, domat luxuriam et avaritiam, et valet ad obedientiam. 2 2. q. 188. 5. o.

81. Et aliqua ad militandum, non quidem pro-pter aliquid mundanum, sed ad defensionem di-vini cultus, et proximi. 2 2. q. 188. 3. o. et 4 ad 2. et ad 5.

82. Summum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum et prædicandum, secundum vero quæ ad contemplandum, tertium autem quæ ad opus extrinsecum. Et in singulis preeminent quæ sunt ad altiorem actum in eodem genere, vel ad plura, vel quæ habent statuta con-venientiora ad suum finem consequendum, non autem quæ est arctior. 2 2. q. 188. 6. o. et q. 189. 8 ad E

83. Religio principaliter est melior, cujus finis est potior, id est, ad majus, vel ad plura; secun-dario autem, quæ melius proportionatur fini. 2 2. q. 188. 6. o. et q. 189. 8. c.

84. Religio tanto perfectior est secundum pau-pertatem, quanto habet eam magis proportiona-tam suo fini. 2 2. q. 188. 7. c. ad 1.

85. Religio ordinata ad actiones corporales es-set imperfecta, si careret divitiis in communi, non autem aliæ. 2 2. q. 188, 7. c. et q. 189. 8 ad 2.

86. Religio solitariorum est perfectior quam so-cialis, sed periculosissima est imperfectis. 2 2. q. 188. 8. o.

87. Transire de una religione in aliam non est laudabile secundum se, auia facilius proficitur in prima, et relictis scandalizantur, nisi forte pro-pter magnam utilitatem, vel necessitatem. Sed laudabiliter transitur tripliciter, s. zelo perfectio-ris religionis, vel quæ melius servatur, licet sit mitior, vel propter infirmitatem. In primo debet peti licentiam propter humilitatem, sed negari non potest: tamen si non constet, requiritur judi-cium superioris, sicut et in secundo, sed in tertio requiritur dispensatio. 2 2. q. 189. 8. o.

88. Nulla satisfactio æquipollet pœnitentiæ re-ligiosorum. 2 2. q. 189. 3 ad 3.

89. Status sæcularium periculosior esse dicitur quam religionis status. 2 2. q. 189. 1 ad 5. fi.

90. Cum quis non possit Deo oblationem oræ-stare ex re aliena, non potest vir seipsum Deo offerre sine-consensu uxoris, cujus suum corpus consumptione matrimonii esse dicitur. Suppi, q. 61. 1. o.

91. Sicut post carnalem copulam solvitur ma-trimonium per mortem carnalem, ita ante co-pulam carnalem, quod solum est vinculum spi-rituale, matrimonium dirimi potest, per ingres-sum in religionem, cum religio sit quædam mors spiritualis. Suppi, q. 61. 2. c.

92. Potest mulier mortuo viro spiritualiter per ingressum religionis alteri nubere, sicut etiam idem ei licet, viro defuncto morte corporali. Sup-pi. q. 61. 3. o.

RELIGIOSI crucifixi cum Christo dicuntur, qui quælibet arctioris disciplinæ instituta subeunt, secundum Bedam. m. q. 46. 11. c.

RELIQUIÆ sanctorum, vel divina verba licite portantur suspensa ad collum, si portentur ex fiducia Dei et sanctorum, quorum sunt reliquiæ. Si autem circa hoc attendatur aliquid aliud va-num, puta quod vas in quo sunt, esset triangu-lare, aut aliquid aliud hujusmodi, quod non per-tineret ad reverentiam Dei et sanctorum, esset superstitiosum et illicitum. 2 2. q. 96. 4 ad 3.

REMEDIUM duplex contra malum, s. impe-diens futurum, et removens malum præsens. 1 2. q. 42. 6 ad 1.

REMINISCENTIA est inquisitio ejus, quod excidit a memoria, et prior ea est tantum in parte

sensitiva, et tantum in homine, t. q. 78. 4, c. fi. ad 5. et l 2. q. 74. 3 ad 1.

Ex parte memorativæ, non solum habet homo memoriam, sicut cætera animalia, in subita recordatione præteritorum, sed etiam habet remniscentiam, quasi syllogistice inquirendo præteritorum memoriam, secundum individuates intentiones. Et illam eminentiam habet cogitativa et memoria in homine, non per id quod est proprium sensitive partis, sed per aliquam affinitatem et propinquitatem ad rationem universalem, secundum quamdam refluentiam. Et ideo non sunt aliæ vires, sed eædem, perfectiores quam sint in aliis animalibus, i. q. 78. 4. c. fi. ad 5.

REMISSIO in puniendo opponitur directe crudelitati, non autem sævitix. Nec est vitium nisi sit contra justitiam. 2 2. q. 159. 2 ad 3.

REMUNERATE). Bona facta sine gratia remunerantur in præsentia. 2 2. q. 83. 16. o. et q. 178. 2 ad 1. et m. q. 82. 6. c. et 7 ad 3.

REMUNERATOR. Inquirentibus se Deus remunerator est. 2 2. q. 2. 5. b. et h. i. q. 56. 2 ad 3.

RENITI. Licet votum eorum, qui sunt alterius potestati subditi, non sit firmum sine consensu eorum, quibus subjiciuntur, non tamen peccant votendo, quia in eorum votis intelligitur debita conditio, s. si suis superioribus placuerit, vel si non renitantur. 2 2. q. 88. 8 ad 4. et m. q. 28. 4. o.

REPARATIO. Reparari naturam humanam post lapsum fuit congruentissimum ex parte Dei; quia in hoc manifestatur misericordia, potentia, et sapientia ejus, et ex parte naturæ humanæ, et universi, ui. q. 1. 1. c.

REPROBATIO - 1. Dei est pars providentiæ, respectu eorum qui excideront a beatitudine; sicut prædestinatio, respectu eorum qui divinitus ordinantur ad eam. i. q. 23. 3. c.

2. Reprobatio addit supra præscientiam voluntatem permittendi peccare, et inferendi pœnam æternæ damnationis. 1. q. 23. 3. c.

3. Reprobatio Dei non subtrahit aliquid de potentia reprobati. Ideo dicit impossibilitatem conditionatam ad gratiam, non autem absolutam.

4. Deus reprobat aliquos homines. 1. q. 23. 3. o. et 4. c.

REPTILE - 1. est animal cujus corpus non multum elevatur a terra per instrumenta motus, sed repit vi costarum, ut serpens, vel vi annulorum, ut annulosa, vel vi oris, ut quidam vermis, vel vi pinnularum, ut pisces, i. q. 72. 2 ad 2.

2. Reptilium quædam sunt aquatica, et quædam terrestria: ideo commemorantur in Scriptura cum utroque elemento. 1. q. 71. o. et q. 72. ad 1.

REPUDIARI - 1. conjuges non possunt, cum conjugii fines sint ita a lege naturæ constituti, ut perpetuo liberi educantur, hæredesque instituantur. Suppi, q. 67. 1. o.

2. Sive inseparabilitas matrimonii inter prima praecepta legis naturæ, sive inter secunda continueatur, sub dispensatione cadere potest. Suppi, q. 67. 2. o.

3. Non licebat Dei mandato sub lege Moysi uxorem repudiare, sed propter duritiam cordis Judæorum illis permittebatur, ut majus malum evitaretur. Suppi, q. 67. 3. c.

4. Cum mulier quanto tempore vir vivit, alligata sit legi viri, non potest etiam repudiata alteri nubere, nisi ex dispensatione divina ei permissum fuerit. Suppi, q. 67. 4. o.

5. Ne temere uxorem vir repudiaret, prohibi-

tum fuit ne scinel ab eo repudiatam (tenuo in uxorem accipiat. Suppi, q. 67. 5. c.

6. Repudii proxima causa est odium viri in uxorem, quod cum ex aliqua causa contrahatur, alias esse causas, sed remotas, repudii fatendum est. Suppi, q. 67. 6. o.

7. Causa repudii in libello partculatim non scribebatur, sed generatirn. Suppi, q. 67. 7. c.

REQUIRI - 1. ad aliquid contingit quadrupliciter, s. ut præparans, perficiens, coadjuvans et concomitans. 1 2. q. 4. 1. c.

2. Quandocumque multa requiruntur ad unum, necesse est unum eorum esse principale. 2 2. q. 49. 6 ad 1.

RES est unum de transcendentibus. Ideo est communis et Indifferens ad absolutum et relativum. i. q. 39. 3 ad 3.

RESPECTUS diversi Del ad creaturam sunt in Deo ab ætemo. i. q. 13. 7 ad 3.

RESTITUTIO - 1. est actus justitiæ commutativæ, quia nihil aliud videtur esse quam aliquem statuere in possessionem rei suæ. 2 2. q. 61. principio, et q. 62. 1. o. et 2. 5. c.

2. Restitutio male ablati est de necessitate salutis, quantum possibile est. 2 2. q. 62. 2. o. et q. 79. 3 ad 2.

3. Restitutio proprie est tantum debiti, et in rebus exterioribus, quia supponit identitatem, sed transfertur etiam ad actiones et passiones. 2 2. a. 62. 1 ad 1. et ad 2.

4. Quando res non est restituibilis, sicut membrum mutilatum, debet fieri recompensatio, quantum possibile est. 2 2. q. 62. 2 aa 1.

5. Restitutio debet statim fieri, vel dilatio peti ab eo qui potest concedere usum rei, quia implicat præceptum negativum quod obligat semper et ad semper. 2 2. q. 33. 2. c. et q. 62. 5. o.

6. Ante sententiam judicis, sufficit restituere simplum, sed post eam, tenetur etiam ad pœnam pro culpa. 1 2. q. 105. 2 ad 9. et 2 2. q. 62. 3. o. et 4. c.

7. Restitutio præfertur subventioni parentum, nisi in extrema necessitate. 2 2. q. 31. 3 ad 3. et q. 32. 7 ad 3. et q. 62. 5 ad 4.

8. Qui rem alienam accipit injuriose, vel ad sui utilitatem, tenetur restituere, etiam si amisit eam. 2 2. q. 62. 6. o.

9. Quicumque est causa injustæ acceptionis, directe vel indirecte, tenetur ad restitutionem. 2 2. q. 62. 7. c.

10. Qui habet rem alienam, tenetur restituere, ratione rei; qui vero eam abstulit, tenetur restituere, ratione actionis injuriosæ. 2 2. q. 62. 6. c. ad 1.

11. Principes tenentur ad restitutionem, si latrones increscant, quia redditus quos habet, sunt quasi stipendia, ut conservent justitiam. 2 2. q. 62. 7. c. ad 3.

12. Impediens aliquem injuste, ne acquirat præbendam, tenetur ad restitutionem ad arbitrium boni viri, non autem si juste impedit. 2 2. q. 62. 2 ad 4.

13. Suffodiens semina, vel tenens pecuniam creditoris ultra terminum præfixum, tenetur restituere: non quidem totum lucrum possibile, sed secundum æstimationem, pensatis periculis, laboribus et expensis. 2 2. q. 62. 4 ad 1. et ad 2.

14. Inveniens aliquid, quod de propinquo fuit alicujus, non habentis illud pro derelicto, tenetur ad restitutionem, non autem si nunquam fuerat alicujus, ut gemmæ in littore, vel tantum antiquitus, ut thesauri, sed conceduntur occupanti; tamen secundum leges civiles, medietas debetur domino agri. 2 2. q. 66. 5 ad 2.

15. Quando unus totum restituit, alii non te-

Reiurrectio

INDEX III

Resurrectio

nentur principali, sed debent refundere partem suam solventi totum. 2 2. q. 62. 6 ad 3. et 7 ad 2.

16. Restitutio potest fieri per confessorem secrete, ne crimen detegatur. 2 2, q. 62. 6 ad 2,

17. Restitutio semper debet fleri ei, a quo aliquid ablatum est. 2 2. a. 62. 5. o.

18. Si ls cui restitui debet aliquid, mortuus est, debet dari hæredibus ejus. 2 2. q. 62. 5 ad 3.

19. Si vero Ignotus sit, debet dari pauperibus, præmissa diligenti inquisitione. 2 2. q. 62. 5 ad 2.

20. Si autem sit multum distans, debet ei mitti, præcipue si sit res magni valoris, vel debet deponi. 2 2. q. 62. 5 ad 3.

21. Quando prælatus injuste concedit res ecclesiæ, debet restitui ecclesiæ, ut deveniant ad successorem ejus. 2 2. q. 62. 5 ad 5.

RESURRECTIO - 1. significatur per octavam, triplici ratione, s. ad excludendum quorumdam falsam opinionem, propter duplicem vitam, s. activam et contemplativam, quarum una significatur per quaternarium, et alia per ternarium, et quia resurrectio octava ætate erit. 1 2. q. 102. 5 ad 1. et m. q. 70. 3 ad 3.

2. Et erit miraculosa simpliciter, s. ex parte principii supernaturalis, i. Dei, sed erit naturalis secundum quid, s. ratione termini, i. q. 105. 7 ad 2.

3. Omnes resurgent in ætate juvenili, non quidem quoad numerum annorum, sed quoad staturam. m. q. 46. 9 ad 4.

4. Omnes resurgent immortales, et incorruptibiles, etiam secundum corpus, i. q. 97. 3. c.

5. Natura mortalitatis non auferetur a resurgentibus, sed erunt ejusdem speciei, sicut nunc, in. q. 54. 2 ad 2.

6. Corpora sanctorum post resurrectionem erunt impassibilia proprie, ex dominio animæ supra corpus, et magis in magis beatis, et non natura quinti corporis, ut quidam dicunt, quia corpus quintum non venit materialiter ad compositionem corporis humani. Et impossibile est dicere, quod aliqua virtus, qualis est virtus corporis cælestis, transferat corpus humanum ad proprietatem gloriæ, qualis est impassibilitas corporis gloriosi, cum immutationem corporis humani Apostolus attribuat virtuti Christi. Et etiam non potest natura cælestis ita dominari in corpore humano, quin natura elementaris remaneat, cui ex essentialibus suis principiis passibilitas inest. i. q. 97. 3. c.

7. Hæc impassibilitas non tollet sentire, sed omnes sensus beatorum simul erunt in actu proprio, per immutationem spiritualem ab objecto exteriori. 1 2. q. 3. 3. c.

8. Tunc non erit usus cibonim, Venereorum, somni et hujusmodi, i. q. 97. 3. c.

9. Necessarium fuit Christum resurgere quintuplici ratione, s. ad commendationem divinæ justitiæ, ad confirmationem fidei nostra, ad sublevationem nostra spei, ad informationem vitæ fidelium, et ad complementum npstræ salutis, m. q. 53. 1. o. et 2. c. et 3 ad 1.

10. Christus convenienter resurrexit tertia die, et non statim, nec in fine mundi, ad confirmationem fidei, de humanitate et deitate ejus. in. q. 51. 4. o. et q. 53. 2. o.

11. Christus resurrexit mane diluculo, 111. q. 51. 4 ad 3. et q. 53. 2 ad 3. et q. 83. 2 ad 4.

12. Corpus Christi resurrexit gloriosum et integrum, cum qualibet parte ejus. 111. q. 54. 2. 3. o. et q. 55. 6 ad 4.

13. Resurrectio Christi non debuit primo manifestari omnibus, sed gradatim. Et primo mulieribus: ut mulier quæ primo nuntium mortis ad hominem detulit, primo etiam vitam resur-

gentis Christi, in gloria, nuntiaret; et similiter ut ostenderetur quoad assequendam gloriam nihil facere sexuum differentiam; sed si majori charitate ferveant, majori etiam gloria refulgebunt in regno beatorum, m. q. 36. 2. c. et q. 55. 1. o.

14. Nec immediate ipsa resurrectio debuit ab hominibus videri, sicut ejus ascensio, ex eo quod Christus non rediit resurgendo ad vitam communiter hominibus notam, sed ad vitam immortalem et Deo conformem. Et quia quæ supra hominem sunt, per angelos debent nuntiari hominibus, ideo resurrectio Christi debuit per angelos hominibus nuntiari, ni. q. 55. 2. o.

15. Christus post resurrectionem suam apparuit pluries, ut ostenderet veritatem resurrectionis. Sed non conversatus est cum discipulis suis continue, sicut prius, ut ostenderet gloriam suam. ih. q; 55. 3. o.

16. Christus convenienter et sufficienter probavit resurrectionem suam, duplici testimonio, s. angelorum et sacræ Scriptura, et argumentis, id est, signis evidentibus, m. q. 55. 6. o. 5.

17. Christus fuit primus resurgens simpliciter, sed aliqui prius secundum quid, quia iterum mortui sunt. ni. q. 27. 3. c. fi. et q. 53. 3. o. et q. 56. 1. c. ad 3.

18. Qui cum Christo resurrexerunt mortui sunt iterum, secundum Augustinum et Hieronymum, licet Hieronymus aliquando videatur dicere quod non. ni. q. 53. 3 ad 2.

19. Christus secundum divinitatem fuit causa suæ resurrectionis, non autem secundum humanitatem. m. q. 53. 4. o.

20. Resurrectio Christi est causa efficiens et exemplaris resurrectionis nostra, quoad corpora, et quoad animas per gratiam, tamen virtute principalis causæ, s. justitiæ Dei. m. q. 54. 2. c. et q. 56. 1. 2. o. et q. 59. 2. c. fi. et q. 62. 5 ad 1.

21. Resurrectio Christi est causa exemplaris reparationis vitæ nostra, et mors Christi, destructionis mortis nostra, licet utraque sit causa effectiva utriusque. m. q. 56. 1 ad 4. et q. 62. 6 ad 1. et ad 3.

22. Exemplaritas resurrectionis Christi proprie se extendit tantum ad bonos, licet efficientia ejus proprie se extendat ad resurrectionem tam bonorum quam malorum, m. q. 56. 1 ad 3.

23. Fatendum est resurrectionem esse, in qua anima suo corpori in perpetuum unietur. Suppi, q. 75. 1. c.

Necesse est sicut unum, ita et omnes resurgere. Suppi, q. 75. 2. o.

24. Resurrectio simpliciter non est naturalis, sed miraculosa. Suppi, q. 75. 3. c.

25. Christus sua resurrectione nos ætema resurrectione donavit. Suppi, q. 76. 1. o.

26. Christus tuba, i. sua voce imperante, dormientes excitabit. Suppi, q. 76. 2. o.

27. In resurrectione utetur Christus ministerio angelorum in his quæ corporaliter fieri debent. Suppi, q. 76. 3. c.

28. Convenienter humanorum corporum resurrectio usque ad finem mundi differtur. Suppi, q. 77. 1. c.

29. Tempus futura resurrectionis nec ratione naturali, nec revelatione divina numerari potest. Suppi, q. 77. 2. c.

30. Probabiliter videtur resurrectio futura in crepusculo. Suppi, q. 77. 3. o.

31. Resurrectio divina respectu eorum quæ immediate agentur divina virtute fiet subito; respectu eorum quæ immediate per angelos agentur, fiet successive. Suppi, q. 77. 4. c.

Retributio

32. Necessarium est fateri omnes mortuos a morte resurrecturos esse. Suppi, q. 78. 1. o.

33. Ex auctoritate Scriptura et ordine natura necessario asseritur, resurrectionem omnium fore a cineribus. Suppi, q. 78. 2. c.

34. Ex divina providentia constitutum est. illos cineres de integro animæ conjungi in mortuorum resurrectione, et ita In illis cineribus nulla est inclinatio naturalis ad naturam. Suppi, q. 78. 3. o.

35. Cum resurrectio dici non possit, nisi anima ad idem corpus redeat, in resurrectione anima idem corpus numero resumet. Suppi, q. 79. 1. o.

36. Hæreticum est dicere eumdem hominem non resurrecturum. Suppi, q. 79. 2. c.

37. In resurrectione humani corporis idem situs servabitur, maxime quantum ad partes essentielles. Suppi, q. 79. 3. o.

38. Omnia corporis humani membra resurgent. Suppi, q. 80. 1. c.

3y. Capilli et ungues resurgent in humano corpore. Suppi, q. 80. 2. c.

40. Humores cum pertineant ad perfectionem humanæ natura, resurgent cum homine. Suppi, q. 80. 3. o.

41. Conveniens est ut omne id quod est de veritate humanæ naturæ resurgat. Suppi, q. 80. 4. c.

42. Solum id quod est in homine materialiter, pertinens ad veritatem humanæ naturæ, resurget cum ipso. Suppi, q. 80. 5. o.

43. Conveniens est ut homines resurgant in juvenili ætate. Suppi. 81. 1. o.

44. Homines resurgent ejus statura, cujus aut erant aut futuri erant in juventute. Suppi, q. 81. 2. o.

45. Homines in diverso sexu resurgent. Suppi, q. 82. 3. c.

46. Resurrectio non est futura in vita animali. Suppi, q. 81. 4. o.

47. In resurrectione oportet ut quisque operum suorum notitiam habeat. Suppi, q. 87. 1. c.

48. Necesse est ut cuilibet sua et aliorum præmiatio vel condemnatio manifesta sit, Suppi, q. 87. 2. c.

49. Etsi in instanti aliquis non sit visurus singula, tamen brevissimo tempore auxilio divinæ virtutis omnia particularia considerabit. Suppi, q. 87. 3. o.

RETRIBUTIO - 1. proportionalis, ex debito legali, si est ex pacto, pertinet ad justitiam commutativam; si vero ex debito honestatis, pertinet ad virtutem gratiæ, sive ad gratitudinem. 2 2. q. 106. 1 ad 2.

2. Retributio Dei duplex, s. pro bonis impletis, et pro beneficiis, in. q. 56. 2 ad 3.

REVELATIO - 1. Tripliciter aliquid cognoscitur, s. per revelationem, per seipsum, et hoc certitudinaliter, et conjecturaliter per aliqua signa. 1 2. q. 112. 5. c.

2. Revelare secreta in malum personæ, est contra fidelitatem, nisi vergat in periculum aliorum, vel nisi propter bonum commune, contra quod nullum debet recipi secretum. 2 2. q. 68. 1 ad 3. et q. 70. 1 ad 2.

3. Revelatio Dei fit ad inferiores per superiores, sicut ad homines per angelos. 2 2. q. 2. 6. c.

4. Nullus unquam purus homo habuit revelationem a Deo, nisi mediantibus angelis, i. q. 98. 3. c. et m. q. 55. 2. c.

5. Plura, et excellentius de mysteriis gratiæ revelata sunt angelis et apostolis quam prophetis. 1. q. 57. 5 ad 3.

6. Fides nostra innititur revelationi apostolis et prohetis factæ, non autem alii revelationi, i. q. 1. 8 ad 2. et 2 2. q. 172. 6 ad 1.

INDEX III

7. Multis gentilibus revelationes faciæ sunt de Christo, ut patet de Sibylla. 2 2. q. 2. 7 ad 3. et q. 172. 6 ad 1.

8. Potest aliquis scire sc habere gratiam per revelationem. 1 2. q. 112. 5. c.

9. Revelat Deus hoc aliquando aliquibus, ex speciali privilegio, ut securitatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat, et confidentius et fortius magnifica opera prosequantur, et mala præsentis vitæ sustineant. 1 2. q. H2. 5. c. ad 4. et ad 5.

10. Non tamen revelat hoc omnibus, ne s. non prædestinati desperent, et ne securitas in prædestinati negligenter pariat, i. q. 23. 1 ad 4.

11. Revelatum fuit Paulo quod esset in gratia. 1 2. q. 112. 5. c.

REVERENTIA - 1. directe respicit personam excellentem: ideo, secundum diversas rationes excellentiæ, diversæ sunt species ejus. 2 2. q. 104. 2 ad 4.

2. Reverentia Dei in communi est de dictamine rationis naturalis, non autem determinatio ejus. 2 2. q. 81. 2 ad 3.

3. Revereri est actus timoris, sed ut debetur Deo, est actus latriæ. 2 2. q. 81. 2 ad 1.

4. Christus, secundum quod homo, præ cæteris habuit pleniorum affectum reverentiæ ad Deum. m. q. 7. 6. c. fi.

5. Revereri homines ratione alicujus divini in eis, s. gratiæ, virtutis, vel naturalis imaginis Dei, est laudabile, non autem ut sunt contrarii Deo, 2 2. q. 19. 3 ad 1. et q. 25. 1 ad 1.

6. Quæ habent aliquam excellentiam, solent haberi in reverentia, non autem omnia: ideo consuetudo hominum inolevit, ut reges et principes, quos oportet in reverentia haberi a subditis, et pretiosioribus vestibus ornentur, et etiam ampliores, et pulchriores habitationes habeant; et propter hoc oportuit ut aliqua specialia tempora, et speciale tabernaculum, et specialia vasa, et speciales ministri ad cultum Dei ordinarentur in lege, ut per hoc animi hominum ad majorem Dei reverentiam adducerentur. 1 2. q. 102. 4. c.

REX prudentia et justitia præeminere debet. 2 2. q. 50. 1 ad 1.

RHETORICA est ex conjecturis ad suspicionem: quia quandoque non fit complete fides, vel opinio, sed suspicio quædam; quia non totaliter declinatur ad unam partem contradictionis, licet magis declinetur in hanc, quam in illam; sed dialectica est ex probabilibus ad opinionem. 2 2. q. 48. c. fi.

RITUS Judæorum tolerantur ab Ecclesia, propter figuram, in testimonium nostræ fidei, non autem ritus aliorum infidelium, atque hæreticorum, nisi ut vitetur majus malum, scilicet ad vitandum scandalum, vel dissidium, quod ex hoc posset provenire, vel ut facilius convertantur. 2 2. q. 10. 11. o.

RIXA - 1. est contradictio in factis, s. mutua percussio, et particulare bellum, sine auctoritate publica; sed contentio importat quamdam contradictionem verborum in verbis. 2 2. q. 41. 1. c. et q. 42. 1. c.

2. Qui publica potestate invadunt, non rixantur, nec peccant, sed qui eis resistunt, injuste se defendendo. 2 2. q. 41. 1 ad 3.

3. Rixa invadentis injuste est semper peccatum mortale, sed in defendente, nullum est peccatum; vel veniale, s. quando aliquis levis motus odii vel vindictæ se immiscet; vel mortale, s. quando obfirmato animo, ex odio contra impugnantem Insurgit, ad eum occidendum, vel eum

Rixa

Ruth

graviter iædendum. 2 2. q. 41. 1. o. et q, 42. 2. c.

4. Rixa oritur proxime ex ira, sed ex concupiscentia, sicut ex prima radice, et jactantia occasionalitcr, et ex odio per accidens. 2 2. q. 37. 2 ad L et q. 41. 2. o. et q. 158. 7. c.

5. Odium et discordia sequuntur ex rixa, in rixantibus. 2 2. q. 41. 2 ad 5.

RUTH Moabitis, quæ mulier virtutis erat, significat Ecclesiam de gentibus. Et conversa ad Deum, intravit Ecclesiam, licet esset Moabitis. 1 2. q. 105. 3 ad 1.

S

SABBATUM - 1. inter cætera festa, tantum præcipitur in Decalogo, quia figurabat generalia beneficia Dei, scilicet creationis, et beatitudinis, 1 2. q. 100. 5. c. ad 2. et q. 102. 4 ad 10. et 2 2. q. 122. 4. c. ad 2.

2. Sabbatum præcipitur Judæis triplici ratione, scilicet propter avaritiam, ut vacent divinis. Secundo ne errent circa creationem. Tertio ut significet triplicem quietem, scilicet Christi in sepulcro, mentis a peccatis, et beatorum in patria. 1 2. q. 100. 5 ad 2. et q. 102. 4 ad 10. et q. 105. 2 ad 9. fi. et 2 2. q. 122. 4. o.

3. Opera servilia prohibita in sabbato, mystice sunt peccata, sed ad litteram sunt opera servorum, id est, mechanica. 2 2. q. 187. 3. c.

4. Opera servilia prohibita in sabbato sunt principaliter peccata mortalia, secundo opera propria servorum: non autem peccata venialia, nec opera quæ sunt ad cultum Dei, nec opera spiritualia, nec necessaria ad salutem corporis, vel animæ, vel rerum exteriorum. 1 2. q. 100. 8 ad 4. et q. 107. 2 ad 4. et 2 2. q. 40. 4. o. et q. 122. 4 ad 3. et m. q. 40. 4 ad 1. et ad 3.

5. In observantia sabbati sanctificatio est finis; sed præceptum est cessare ab opere servili, id est, mechanico. 2 2. q. 122. 4 ad 3.

6. Circumcisio et sacrificia licebant Judæis in sabbato. 2 2. q. 122. 4 ad 3.

7. Licuit Machabæis in sabbato pugnare, Heliæ fugienti itinerare, apostolis evellere spicas. 1 2. q. 100. 8 ad 4. et 2 2. q. 40. 4. o. et q. 122. 4 ad 3. et ni. q. 40. 4 ad 3.

8. Christus non solvebat sabbatum, nisi secundum apparentiam. 1 2. q. 107. 2 ad 4. et m. q. 40. 4 ad 1.

9. Judæi melius facerent laborare sabbato quam ludis et otio vacare: ideo magis contra hoc præceptum agit, qui peccat in die festo, quam qui aliud corporale opus licitum facit. 2 2. q. 122. 4 ad 3.

SACERDOS - 1. fuit Christus simul, et hostia pacificorum, et hostia pro peccato, et holocaustum. m. q. 22. 1. 2. o. ct q. 84. 7 ad 4.

2. Christus est sacerdos secundum quod homo, non autem secundum quod Deus. m. q. 22. 3 ad 1.

3. Christus simul fuit sacerdos, rex et legislator, non autem alii homines, in. q. 22. 1 ad 3. et q. 31. 2. c. et q. 59. 4 ad 1.

4. Christus est totius sacerdotii origo, m. q. 50. 4. c.

5. In Christo est divini sacerdotii plenitudo, in. q. 63. 6. c.

6. Christus excellentius angelis habuit potestatem sacerdotalem, quia fuit major eis secundum utramque naturam, et angeli fuerunt ministri sacerdotii ejus. m. q. 22. 1 ad 1.

7. Christus in triduo mortis fuit sacerdos, quia sacerdotium convenit homini ratione animæ, id

INDEX III

Sacerdos

est, in qua est character ordinis. Unde per mortem homo non perdit ordinem sacerdotalem, multo minus Christus, qui est totius sacerdotii origo, ni. q. 50. 1 ad 5.

8. Christo non convenit suscipere in se characterem, vel effectum sui sacerdotii, quia ipse est fons totius sacerdotii, nisi secundum quid, s, ratione impassibilitatis suæ, in. q. 22. 4. o.

9. Sacerdotium Christi manet in ætæmum, ratione confirmationis et finis, scilicet beatitudinis sanctorum, non autem ratione expiationis, vel passionis Christi, nisi virtualiter. m. q. 22. 5. o. et 6. c. et q. 63. 5. c.

10. Sacerdotium Christi facit duo, quæ requiruntur ad perfectam emundationem peccatorum, s. gratia quoad culpam, et satisfactio quoad reatum. ni, q. 22. 3. o.

11. Homo fit particeps sacerdotii Christi per omnia sacramenta, percipiendo aliquem effectum ejus. m. q. 63. 6 ad 1.

12. Christus noluit nasci de sacerdotibus, ne videretur idem sacerdotium ejus, et vetus; sed vetus erat figura ejus. IH. q. 22. 1 ad 2.

13. Sacerdotium ante legem erat tantum secundum determinationem humanam quæ hanc dignitatem primogenitis attribuebat. 12. q. 103. 1 ad 3.

14. Sacerdotium veteris legis fuit figura sacerdotii Christi, sed multum distans, quia nec æternum, nec mundans peccata, in. q. 22. 1 ad 1. et 4. c. ad 3. et 5. c. ad 2. et 6. c.

15. Sacerdotium Christi dicitur secundum ordinem Melchisedech, quia excellentia ejus ad sacerdotium legale figurabatur per illud, m. q. 22. 6. o.

16. Sacerdotium Christi, quoad oblationem, expressius figurabatur per sacerdotium legis quam per sacerdotium Melchisedech, scilicet in effusione sanguinis. Sed quoad participationem et effectum ejus, in quo præcipue attenditur excellentia ejus, est e converso, m. q. 22. 6 ad 2. et q. 61. 3 ad 3.

17. Indictus est sacerdotibus veteris legis fœminalium usus, ad tegmen pudendorum, ad excludendam idololatriam in sacris Priapi. 1 2. q. 102. 4 ad 7. fi.

18. Sacerdotium leviticum derivabatur ad posteros secundum originem carnis. 1 2. q. 102. 6 ad 11. et q. 105. 1 ad 4. et m. q. 31. 8 ad 4.

19. Sacerdotes novæ legis tenent locum septuaginta discipulorum Christi. 2 2. q. 184. 6 ad 1. et q. 188. 4 ad 5. et m. q. 67. 2 ad 2.

20. Ministri comparantur ad sacerdotem, sicut secundarium, et instrumentale agens, ad agens principale, m. q. 71. 4. c.

21. Sacerdos novæ legis operatur in persona Christi, m. q. 22. 4. c.

22. Sacerdos, ut peccator, participat effectum sui sacerdotii, non autem ut sacerdos, m. q. 22. 4 ad 1.

23. Bonus laicus dicitur sacerdos spiritualiter, non autem quoad ordinem, m. q. 82. 1 ad 1.

24. Sacerdos, inquantum medius inter Deum et hominem, habet nomen angeli, ni. q. 22. 4 ad 1.

25. Proprium officium sacerdotis est esse mediatorum inter Deum et populum, iiii. q. 22. 1. c. ad 1. et 1. c. et q. 26. 1. o. et q. 82. 3. c.

26. In officio sacerdotis possunt considerari duo, s. oblatio sacrificii et consummatio, in. q. 22. 5. c. et 6 ad 2.

27. In oblatione sacrificii cujuscumque sacerdotis sunt duo, scilicet sacrificium ct devotio. Sed effectus proprius sacerdotii est quod sequitur ex sacrificio, m. q. 22. 4 ad 2.

28. Solus Deus remittit per se culpam, sacerdos vero ministerialiter, virtute potestatis claviuin,

quæ quodammodo ordinatur ad culpæ remissionem, non sicut causans, sed sicut disponens ad eam. Suppi, q. 18. 1. o.

29. Etsi ex vi clavium non tota pœna remittatur, aliquid tamen de pœna temporali sacerdos remittere potest. Suppi, q. 18. 2, c.

30. Cum sacerdos in usu clavium sit minister Dei, tanquam causa disponens, dimittit quodammodo culpam, non vero ligat, nisi improprie; in pœnam autem habet potestatem et ligandi et solvendi, solvendo a pœna quam remittit et ligando ad pœnam quæ remanet. Suppi, q. 18. 3. c.

31. Cum sacerdos operetur in usu clavium sicut minister et instrumentum Dei tanquam principalis agentis, non potest solvere et ligare ad arbitrium, nisi inquantum a Deo sibi præsriptum est. Suppi, q. 18. 4. o.

32. Sacerdotii legalis potestas non se extendebat ad cælestia, sed ad figuras cælestium, et ideo videtur quod non habebant claves, sed in eis clavium potestas præcessit. Suppi, q. 19. 1. c.

33. In Christo oportet ponere elavem, sed altiori modo quam sit in ejus ministris, et ideo dicitur quod habet elavem excellentiae. Supplem. q. 19. 2. c.

34. Clavis ordinis quæ immediate removet impedimentum introitus ad regnum cælorum, competit solis sacerdotibus. Clavis vero jurisdictionis, quæ non clavis cæli, sed quædam dispositio ad ipsam dicitur, etiam aliis ministris Ecclesiæ competit. Suppi, q. 19. 3. o.

3o. Non possunt sancti, quantumcumque habeant de gratia, pertingere ad effectum clavium, nisi applicentur ad hoc ut ministri, per ordinis susceptionem. Suppi, q. 19. 4. c.

36. Cum* homo sit tantum instrumentaliter
agens in usu clavium, quantumcumque sit gratia
privatus, nullo modo privatur usu clavium.
Suppl. a. 19. 5. c.

37. Hæretici schismatici et excommunicari habent quidem potestatem quantum ad essentiam, sed usus eis impeditur ex defectu materiæ, quia eos Ecclesia tali potestate privat, subtrahendo illis subditos. Suppi, q. 196. c.

38. Prælati qui habet Indistinctam potestatem in omnes, potest uti potestate clavium in omnes; qui vero sub eo distinctas potestates acceperunt, tñ eos solum qui sibi commissi sunt, clavibus uti possunt, nisi in articulo necessitatis. Suppi, q. 20. 1. o.

39. Non potest simplex sacerdos remittere ea peccata, quæ sibi superior potestate Jurisdictionis reservavit. Suppi, q. 20. 2. c.

40. Potest superior inferiori potestatem dare, ut in se potestate clavium utatur. Suppi, q. 20. 3. o.

SACRAMENTA - I. sunt protestationes fidei.
111. q. 62. 6. c. fi. et q. 72. 5 ad 2.

2. Sacramentum est in genere signi, quia est rei sacræ signum. 1Π. q. 60. 1. o.

3. Sacramentum proprie non est signum cuiuslibet rei sacræ, sed tantum rei sacræ sanctificantis homines. 1 2. q. 101. 4. c. et q. 102. 5. c. et ni. q. 60. 2. o. et q. 64. 2. o. et 3. c.

4. Sacramentum est signum passionis Christi, gratiæ et gloriæ. Ideo est commemoratio præteriti, demonstratio præsentis et prognosticum futuri. in. q. 60. 3. o.

5. In sacramentis requiruntur res determinator. ex institutione Dei. ni. q. 60. 5. o. et 7. c.

6. Sacramentum proprie semper est aliqua res sensibilis, m. q. 60. 4. o. et q. 61. 1. c. et q. 64. 2 ad 2.

7. In sacramentis habentibus materiam corporealem actus humani non sunt de essentia sacra-

mentorum, sed dispositive se habent ad sacramenta. ni. q. 84. 1 ad l.

8. Res et verba sunt unum sacramentum, In-
quantum conveniunt in uno, scilicet in signifi-
cando, vel causando, m. q. 60. 6 ad 2. ct q. 62.
4 ad 4. et q. 86. 6. c.

9. Sanctificatio materiæ est de necessitate sacramenti in aliquibus sacramentis, ut in confirmatione et extrema unctione; et in aliquibus est de solemnitate tantum, ut in baptismo et matrimonio. m. q. 66. 3 ad 5. et q. 72. 3. o.

10. Materia sacramentorum necessario benedicitur, præter baptismum et eucharistiam, quia hæc per usum Christi benedicta sunt. m. q. 72. 3. o.

11. Materia sacramenti indiget duplici benedictione. Prima cum instituitur, secunda in usu.
tn. q. 65. 2 ad 3. et q. 72. 3 ad 2.

12. In omnibus sacramentis indigentibus materia sanctificata, prius materia sanctificatur per episcopum, m. q. 72. 3. o.

13. Illa quibus homines communius utuntur, debent sumi pro materia, vel pro forma sacramentorum. m. q. 60. 5 ad 3. fi. et 7 ad 2. et q. 66. 5 ad 7. et q. 74. 1. c. 3.

14. In sacramentis res sensibiles sunt ut materia, et verba ut forma. Hl. q. 60. 6. c. ad 2. et 7. c. et q. 90. 2. c.

15. Sacramenta quorum effectus non dependet ab opere humano, habent materiam sensibilem, ut baptismus et confirmatio, non autem si dependet, sicut matrimonium, et poenitentia, m. q. 84. 1 ad 1.

16. Sacramenta in quibus confertur superabundans gratia, habent materiam corporalem, non autem alia. m. q. 84. 1 ad 1.

17. Forma determinata verborum requiritur in sacramentis, m. q. 60. 7. o.

18. In sacramentis requiruntur verba. Sed expressius significant in lege nova quam in lege veteri, ni. q. 60. 6. o.

19. In forma cujuslibet sacramenti oportet exprimi illud, in quo substantia ejus consistit, m. q. 72. 4. c.

20. Proferens corrupte verba sacramentalia, si ex industria hoc faciat, non videtur intendere facere quod facit Ecclesia: et ita non videtur perfici sacramentum. Si autem hoc faciat ex errore, vel lapsu linguæ, si sit tanta corruptio, quæ omnino auferat sensum locutionis, non videtur perfici sacramentum: cum præcipue corruptio fiat in principio dictionis; ut pro patris, dicat matris. Si vero non totaliter auferantur sensus locutionis ut in nomine patrias, pro in nomine Patris, nihilominus perficitur sacramentum; licet enim mutetur sonus sensibilis, remanet tamen intelligibilis. m. q. 60. 7 ad 3.

21. Addens, minuens, transponens, mutans, vel
interrumpens formam sacramentorum, perficit
sacramentum, nisi intendat contra ritum Eccle-
siæ, vel nisi principalis sententia mutetur, m.
q. 60. 8. o.

22. Sacramenta sunt necessaria ad salutem humani generis, triplici ratione, s. quia sunt illa per quæ homo ex sensibilibus de spiritualibus eruditur, per quæ affectum qui sensibilibus subijcitur, in Dⁱ reverentiam refert, et per quæ circa ea in honorem Dei exercitatur, in. q. 61. L. o. et 3. c.

23. Sacramenta fuerunt necessaria tempore legis naturæ post peccatum, sed indeterminata, in. q. 60. 5 ad 3. et q. 61. 3. o.

24. Necesse fuit quod per legem Moysis adde-
rentur sacramenta determinata supra sacramenta
legis naturæ. ni. q. 60. 5 ad 3. et q. 61. 3. o.

25. Necesse fuit quod in lege nova essent alia sacramenta quam in lege veteri, h. i. q. 60. 6 ad 3. et a. 61. 4. o,

26. Sacramenta simpliciter necessaria ad salutem sunt tantum tria: primo quidem baptismus cuilibet personæ singulari simpliciter et absolute: poenitentia vero post mortale peccatum. Sacramentum ordinis autem est necessarium Ecclesiæ, quia ubi non est gubernator, corruet populus pro vi. Alia vero sacramenta necessaria sunt, ut melius habeatur finis, id est, salus per gratiam, ita quod non peccat quilibet ea non accipiens, nisi ea contemnat iniquo animo, ni. q. 62. 2. c. et q. 65. 4. o. et q. 72. 1 ad 3.

27. Sacramenta legis naturæ non obligabant ex præcepto Dei, sed secundum mentem cujuslibet celebrabantur. Hh q. 60. 5 ad 3. et q. 61. 3 ad 2. et o. 70. 2 ad 1.

28. Solus Deus est institutor sacramentorum. Quæ autem per homines instituta sunt, pertinent ad solemnitatem. Quæ vero a Christo, necessaria sunt. ni. q. 64. 2. o. et q. 83. 3 ad 8.

29. Solus Deus operatur ut causa principalis, ad effectum interiorem sacramentorum; sed homo et sacramenta, instrumentaliter tantum, m. q. 64. 1. 5. o. et 9. c. et q. 84. 3 ad 3.

30. Sacramenta operantur ut instrumenta divinæ misericordiæ justificantis; Det autem est respicere ad hominis cor. i. q. 57. 4. o. et 2 2. q. 44. 1. c. et q. 106. 5 ad 3.

31. Sacramentalia non pertinent ad gratiæ interioris necessitatem, sicut sacramenta. Ideo Christus reliquit ea fidelibus instituenda pro arbitrio suo. 1 2. q. 108. 2 ad 2.

32. Christus, ut Deus, operatur per auctoritatem, ad interiorem effectum sacramentorum, sed ut homo meritorie, et efficienter, ut instrumentum principale, m. q. 64. 3. o. et 4. c.

33. Omnia sacramenta novæ legis sunt immediate instituta a Christo. 1 2. q. 108. 2. c. ad 2. et m. q. 64. 3. c. et q. 66. 6. c. et q. 72. 1 ad 1.

34. Virtus Christi operatur in sacramentis per modum sanationis et expiationis cujusdam. m. q. 52. 8 ad 2.

35. Fides ministri non est de necessitate sacramentorum. in. q. 64. 9. o.

36. Devotio ministri aliquid operatur impetrando. non quidem effectum sacramentorum, sed aliquid annexum ei, m. q. 64. 1 ad 2. et q. 82. 6. c.

37. Orationes quæ fiunt in collatione sacramentorum fiunt in persona totius Ecclesiæ, et non in persona alicujus particularis, m. q. 64. 1 ad 2.

38. Intentio ministri requiritur ad perfectionem sacramentorum, m. q. 60. 8. c. et q. 64. 8. o.

39. Intentio virtualis sufficit ad perfectionem sacramentorum. Sed minister debet conari ad actualem intentionem, licet non totaliter sit in potestate hominis, m. q. 64. 8 ad 3.

40. Intentio Ecclesiæ, expressa in forma sacramenti, sufficit ad perfectionem ejus, nisi contrarium exprimitur exterius, m. q. 64. 8 ad 2.

41. Perversitas intentionis, respectu sacramenti expressa, tollit veritatem sacramenti, non autem respectu sequentium, m. q. 64. 10. o. et q. 74. 2 ad 2.

42. Sacramenta conferri possunt per malos ministros. m. q. 64. 5. o. et 9. c.

43. Quamdiu minister Ecclesiæ qui est in peccato mortali sustinetur ab Ecclesia, subditus ejus debet ab eo sacramenta accipere, quia ad hoc est ei obligatus, m. q. 64. 6 ad 2.

44. Tamen, præter articulum necessitatis, non est tutum eum inducere ad aliquid sui ordinis excquendum, durante tali conscientia, quam ta-

men deponere posset, quia in instanti gratia emundat, ni. q. 64. 5 ad 2.

45. Hæretici præcisi ab Ecclesia, servantes formam Ecclesiæ, conferunt sacramentum, non autem rem sacramenti. Sed graviter peccant dante?, et recipientes. Si vero non servant formam, nihil conferunt. Hi. q. 64. 9 ad 2. et ad 3. et q. 82. 5. o. et 7 ad 2. et 8. 9. o.

46. Effectus sacramentorum duplex, s. principalis, id est gratia, et secundarius, s. character, vel aliquis ornatus animæ, in sacramentis in quibus non imprimitur character, m. q. 62. principio.

47. Quando plures actiones ordinantur ad unum effectum, in illa quæ perficit effectum principalem consistit essentialiter sacramentum, non autem in eis quæ ad hoc disponunt, vel remonent impedimentum, vel ornant, sed sunt sacramentalia. m. q. 60. 2 ad 3.

48. Ubi occurrit specialis effectus gratiæ, ibi ordinatur speciale sacramentum, quia sacramenta novæ legis ad hoc ordinantur, m. q. 72. 1. c.

49. Omne sacramentum producit suum effectum virtute formæ et rnateriæ. ni. q. 86. 6. c.

50. Diversa sacramenta diversimode purgant, illuminant et perficiunt, m. q. 65. 1 ad 3.

51. In sacramento novæ legis est illuminatio gratiæ, cum purgatione, ni. q. 65. 1 ad 3.

52. Effectus sacramenti non impetratur oratione Ecclesiæ, vel ministri, sed ex merito passionis Christi, m. q. 64. 1 ad 2.

53. Omnis efficacia sacramentorum descendit a Christo, m. q. 60. principio, et q'. 66. 6. c. et q. 84. 1 ad 1. et 7. c.

54. Efficacia et virtus sacramentorum est ex Deo, ut a causa principali, sed est ex passione Christi, ut a prima causa meritoria, et ut ab instrumento conjuncto; ex fide vero, ut a continuante instrumentum agentis principali, in. q. 49. 1 ad 4. et q. 61. 1 ad 1. et q. 62. 5. o. et q. 6. c. et q. 64. 1 ad 2. et 2. o. et 7. c. et q. 84. 7. c. et q. 86. 1. c. fi.

55. Sacramentum consequitur virtutem spirituales ex benedictione Christi, et applicatione ministri ad usum sacramenti, m. q. 62. 4 ad 3. et q. 63. 6 ad 1.

56. Omnia sacramenta sunt instituta contra aliquem defectum, m. q. 65. 1.,c.

57. Nullum sacramentum ordinatur specialiter contra peccatum veniale, m. q. 65. 1 ad 8.

58. Commune est omni sacramento, quod per illud exhibetur remedium aliquod contra peccatum, per hoc quod gratiam confert, m. q. 63. 6. c.

59. Per omne sacramentum sanctificatur homo, id est, mundatur a peccato, quod fit per gratiam, m. q. 65. 6 ad 2.

60. Sacramenta Ecclesiæ ordinantur ad duo, scilicet ad perficiendum hominem in cultu Dei, et in remedium contra peccatum, m. q. 65. 1. c.

61. Sacramenta veteris legis proprie dicuntur, quæ significabant sanctitatem Christi, non quidem ut in se est, sed ut per eam sanctificamur, in. q. 60. 2 ad 2.

62. Et erant prænuntia Christi venturi, m. q. 60. 6 ad 3. et q. 61. 3. b. et 4. c. et q. 62. 6. c. fi.

63. Passio Christi est causa finalis sacramentorum veteris legis, quia fuerunt instituta ad eam significandam, m. q. 61. 3 ad 1.

64. Sacra et sacramenta veteris legis figurabant sacra et sacramenta novæ legis, et observantiæ veteris legis conservationem populi novæ legis, quæ omnia ad Christum pertinent. 1 2. q. 101. 4 ad 1. et ad 4.

65. Sacramenta veteris legis erant plura propter diversitatem cæremoniarum et sacrificiorum, m. q. 65. 2 ad 4.

66. Sacramenta veteris legis quoad omnes erant tria, s. circumcisio, esus agni paschalis et purificatio a quibusdam immunditiis, ut expiatio a peccatis. Sed quoad ministros etiam erant alia tria, scilicet consecratio sacerdotum, oblatio victimarum, esus panum propositionum, et hujusmodi. et ablutio manuum et pedum, et rasio pilorum. I 2. q. 102. d. c.
67. Sacramenta veteris legis sanctificabant, mancipando ad divina, non autem emundando, nec confirmando, nr. q. 62. 6 ad 2.
68. Et nihil interius efficiebant. Ideo dicuntur justitia camis, m. q. 72. 5 ad 3.
69. Nec purgabant a culpa, sed ab immunditia, id est, ab irregularitatibus et impedimentis, quæ multiplicabantur a lege, propter timorem et reverentiam Dei. I 2. q. 102. 5 ad 4. et ad 5. et ad 6. et q. 103. 2. o. et HI. q. 37. 4 ad 3. et q. 89. 4 ad 1.
70. Nec diluebant peccata quoad maculam, sed reatum, inquantum erant onerosa, tamen præsupposita gratia, in. q. 62. 6 ad 2.
71. Ratio litteralis et figuralis omnium sacramentorum veteris legis exponitur. I 2. q. 102. 5. o.
72. Nec justificabant, sed significabant fidem, qua justificabantur patres antiqui. I 2. q. 98. 2 ad 4. et q. 103. 2. o. et q. 107. 1 ad 3. et m. q. 62. 6. o.
73. Nec habebant in se aliquam spiritualem virtutem operativam spiritualis effectus, m. q. 62. 6. c. fi. et q. 63. 1 ad 3.
74. Sacramentum dicitur tripliciter, non quidem æquivoce, sed analogice, scilicet sacrum secretum, juramentum et signum rei sacræ. in. q. 60. 1. c.
75. In quolibet sacramento sunt tria, scilicet origo, perfectio et finis duplex, scilicet proximus, id est, sanctificatio et finis ultimus, scilicet vita æterna. in. q. 60. 3. c.
76. Differentia inter sacra, sacramenta, sacrificia et observantias. I 2. q. 101. 4. o.
77. Sacramenta novæ legis conferunt gratiam, non autem sacramentalia, sed remouent contrarias dispositiones et impedimenta. Ideo secundum ea multiplicantur. I 2. q. 108. 3 ad 2. et m. q. 71. 3 ad 2.
78. Sacramenta et sacramentalia, quæ habent effectum perpetuum, non possunt iterari; quæ vero non habent, possunt iterari, m. q. 66. 3 ad 3. fin. et q. 82. 8 ad 2.
79. Sacramenta quatuor dicuntur magna, scilicet baptismus, ratione effectus, confirmatio, ratione ministri, eucharistia, ratione contenti, et matrimonium, ratione significati, ni. q. 65. 3 ad 4. et q. 67. 2 ad 3.
80. In sacramentis veteris legis, quæ ordinabantur ad hominum sanctificationem, nihil erat sine rationabili causa. 2 2. q. 102. 5. b.
81. Numerus et sufficientia septem sacramentorum novæ legis, in. q. 65. 1. o.
82. Ordo sacramentorum novæ legis exponitur. 111. q. 65. 2. 3. o. et q. 67. 2 ad 3.
83. Sacramenta novæ legis tripliciter se habent ad sacramenta veteris legis, scilicet essentialiter, ut matrimonium, poenitentia et ordo; figuraliter, ut baptismus et eucharistia; et neutraliter, ut alia. I 2. q. 102. 5 ad 3.
- SACRIFICIUM - 1. proprie dicitur aliquid factum ad honorem debitum soli Deo, ad eum placandum. 2 2. q. 81. 4 ad I. et in. q. 22. 2. c. et q. 48. 3. c.
2. Sacrificium exterius est signum sacrificii interioris, quo quis se offert Deo. III. q. 82. 4. c.
3. Omne quod Deo exhibetur, ut spiritus feratur In Deum, potest dici sacrificium, m. q. 22. 2. c. et a. 48. 3. c.
4. Omnia obsequia proximis facta, inquantum ad Deum referuntur, dicuntur sacrificia. 2 2. q. 188. 2. c.
5. Sacrificium nihil aliud est, nisi protestatio Interioris devotionis et fidei. 2 2. q. 85. c. et HI. q. 22. 2. c.
6. Sacrificium debet offerri soli Deo. I 2. q. 102, 3. c. et 2 2. q. 8-1. 1 ad 1. et q. 85. 2. o. et q. 94. 2. c. et tu. 3. c.
7. Offerre Deo sacrificium in communi est de jure naturali, sed determinatio ejus est de jure divino et humano. 2 2. q. 85. I. o.
8. Sacrificia sensibilia instituta sunt, non propter indigentiam Dei, sed ut homo se et omnia sua referat in Deum, ut in finem, principium et dominum omnium. I 2. q. 102. 2. c. ad 1. et 22. q. 30. 4 ad 1. et q. 81. 6 ad 2. et 7. c. ad 2. et q. 85. 2. c.
9. Quicumque offert sacrificium debet esse sacrificii particeps, m. q. 82. 4. c.
10. Sacrificium duplex, s. interius et exterius. 2 2. q. 85. 2. c. et 3 ad 2. et 4. c. et m. q. 22. 2. et q. 82. 4. c.
11. Ad primum omnes tenentur. Ad secundum vero, soli subditi legi, nisi necessarii actus virtutum. 2 2. q. 85. 4. o.
12. In quolibet sacrificio considerantur quatuor, scilicet cui, a quo, quid, et pro quibus offertur, ni. q. 22. 3 ad 1. et q. 48. 3. c.
13. Homo indiget sacrificio propter tria, s. propter remissionem peccati, conservationem gratiæ et adeptionem gloriæ. Quæ omnia dantur nobis per humanitatem Christi, ni. q. 22. 2. c.
14. Homo tripliciter exhibet corpus suum, sacrificium et hostiam Deo, s. per martyrium, per austeritatem, et per opera justitiæ et divini cultus. 2 2. q. 85. 3 ad 2.
15. Sacrificia, oblationes et hujusmodi ante legem Moysis, erant necessitatis in communi, sed erant voluntatis in speciali. I 2. q. 103. 1. o. et m. q. 60. 5 ad 3. et q. 61. 3 ad 2. et q. 70. 2 ad 1. et 4 ad 2.
16. Præcepta de sacrificiis non sunt data Judæis, nisi post idololatriam. I 2. q. 102. 3. c.
17. Ratio litteralis et figuralis omnium sacrificiorum in lege veteri exponitur. I 2. q. 102. 3. o.
18. Lex vetus in multis diminuit cultum corporalem: ideo statuit quod sacrificia non offerrentur de quolibet, nec in omni loco. I 2. q. 101. 3 ad 3. et 4 ad 1. et q. 102. 4 ad 3.
19. Esus adipum et sanguinis, in sacrificiis Judæorum, erat prohibitus; sed sanguis effundebatur ad crepidinem altaris, ad honorem Dei: adeps vero adurebatur igne, et hoc ad evitandum idololatriam. Libabant enim idololatræ sanguinem victimarum, et comedebant adipem. Secundo ad informationem humanæ vitæ, ut horrerent homicidia. Esus autem adipum prohibebatur, ad vitandum lasciviam et delicias quæ in cibis habentur. Tertia ratio, ad reverentiam Dei. Quarta quia significabatur effusio sanguinis Christi: adeps autem abundantiam nutrimenti demonstrat, et pinguedine significat charitatis. I 2. q. 102. 3 ad 8.
20. Sacrificia veteris legis non erant Deo accepta, secundum se, sed quia figurabant passionem Christi, et sacrificium interius, s. devotionem, et ne offerrent ea idolis. I 2. q. 102. 3. o. et 4 ad 3. et 5 ad 4. principio.
21. Sacrificium in lege veteri erat publica protestatio peccati. Ideo non fiebat pro peccato ne-

gllgentlæ, nec pro ahis peccati» interiorum actum, quia erant occulta. 2 2. q. 54. 3 ad 3.

22. Sacrificium triplex in lege veteri, s. oblatio pro peccato, holocaustum ct victima, vel hostia. 1 2. q. 102. 3 ad 8. et ad 9.

23. Sacrificia veteris Testamenti significabant passionem Christi, sed oblationes significabant dispositionem Christi patientis, s. voluntarie, iiii q. 47. 2 ad 1. et q. 48. 3. o.

24. Utraque significabant eucharistiam, prima quidem quoad significatum, secunda vero quoad numerum et usum. 1 2. q. 101. 4 ad 1

25. Primum, scilicet oblatio pro peccato, convenit pœnitentibus, secundum perfectis et tertium proficientibus. 1 2. q. 102. 3 ad 8.

26. Primum erat de necessitate remissionis peccati, unde incendebatur una pars, et alia erat sacerdotis, quia expiatio fit a Deo per ministerium sacerdotum. 1 2. q. 102. 3 ad 8.

27. Tertium erat ex debito beneficii vel accepti, vel accipiendi, pro gratiarum actione, vel pro salute et prosperitate offerentium, quorum tertia pars erat, secunda sacerdotum, et prima incendebatur Deo. 1 2. q. 102. 3 ad 8.

28. Sacrificium pro peccato totius populi, vel sacerdotis, totum comburebatur, ne aliquid peccati in eis remaneret. 1 2. q. 102. 3 ad 9.

29. Primitiæ erant oblationes, non autem sacrificia, quia nihil sacrum fiebat circa eas. 2 2. q. 85. 3 ad 3. et q. 86. 4. o.

30. De iis quæ veniunt in usum hominis de terra nascentibus sunt cibus, potus, condimentum et medicamentum. De primo offerebatur in sacrificium panis. De secundo, vinum. De tertio, oleum et sal. De quarto, thus, quod est aromaticum, et consolidativum. Primo significatur caro Christi. Secundo sanguis ejus. Tertio gratia. Quarto scientia. Quinto oratio. 1 2. q. 102. 3 ad 13.

31. Sal offerebatur in sacrificiis, quia Impedit corruptionem putredinis. Et significat discretionem sapientiæ et mortificationem carnis. 1 2. q. 102. 3 ad 14.

32. Sacrificium expiationis erat solemnisimum. Et erat præcipua figura eucharistiæ, quoad Christum passum, sicut omnia sacrificia veteris legis, in. q. 73. 6. c.

33. Potissimum sacrificium est, quo Christus se obtulit Deo. Ideo omnia sacrificia veteris legis erant ad figurandum hoc ut perfectum per imperfecta, quorum rationes sumi debent ex eo. 1 2. q. 102. 3. c.

34. Licet in sacrificiis veteris legis non sumeretur caro humana, sed aliorum animalium, tamen caro Christi est verum sacrificium, quadruplici ratione, s. quia ex eo quod est caro humanæ naturæ, caro congrue pro hominibus offertur. Et ex eo quod erat passibilis et mortalis, apta erat immolari. Et ex hoc quod erat sine peccato, efficax erat ad emundanda peccata. Et ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat Deo accepta, propter charitatem, suam carnem offerentis, secundum Augustinum, m. q. 48. 3 ad 1.

35. Passio Christi fuit verum sacrificium, m. q. 47. 2. c. ad 1. et 4 ad 2. et q. 48. 3. o. et 6 ad 3. et q. 49. 4. c. et q. 73. 4. c. ad 3. et q. 83. 1. c.

36. Occisio Christi fuit sacrificium respectu voluntatis ejus. Non autem quoad voluntatem occidentium, sed gravissimum peccatum, m. q. 22. 2 ad 2. et q. 47. 4 ad 2. et q. 48. 3 ad 3.

37. Sacrificium Christi fuit efficacissimum ad delendum peccata, ratione deitatis, ni. q. 22. 3 ad 2.

SACRILEGIUM - 1. Est omne quod fit ad

irreverentiam rei sacræ. 2 2. q. 99. o. et q. 154. 10 ad 3.

2. Sacrilegium est speciale peccatum, oppositum religioni. 2 2. q. 99. 2. o.

3. Sacrilegium est sine aliis peccatis, quando non est alia deformitas, nisi violatio rei sacræ. 22. q. 99. 2 ad 3

4. Species ejus sunt tres, secundum triplicem rationem sanctitatis, s. personarum, locorum et aliarum rerum. 2 2. q. 99. 3. o. et q. 454. 10 ad 3.

5. Et gravius est contra personam quam contra locum. Sed gravissimum est contra sacramenta, secundo contra vasa sacra, tertio contra imagines et reliquias sanctorum, quarto contra ornatus rei sacræ, quinto contra res ministrorum Ecclesiæ. 2 2. q. 99. 2. c.

6. Omne peccatum personæ sacræ est sacrilegium materialiter, non autem formaliter, nisi sit directe contra sanctitatem ejus, puta si virgo Deo dicata fornicetur. 2 2. q. 99. 3 ad 3.

7. Quælibet species luxuriæ, secundum quod violat aliquid pertinens ad cultum Dei, est sacrilegium. 2 2. q. 154. 10. o.

8. Pœna sacrilegii secundum æqualitatem est excommunicatio. Sed quia hæc non timetur, additur decapitatio secundum leges, et pœna pecuniaria secundum canones. 2 2. q. 99. 4. o. et q. 154. 10 ad 2.

SÆCULUM nihil est aliud, nisi periodus cujuslibet rei, pro quo aliquando ponitur ævum, vel ævitemum. i. q. 10. 2 ad 2. et 6 ad 1.

SAL impedit corruptionem putredinis, i. q. 104. 2. c. et 1 2. q. 102. 3 ad 14.

SALOMON - 1. non meruit sapientiam in somniis, sed fuit signum præcedentis desiderii. 1 2. a. 113. 3 ad 2. et 2 2. q. 154. 5 ad 1.

2. Somnus Salomonis non fuit naturalis, sed fuit prophetica visio. 1 2. q. 113. 3 ad 2. et 2 2. q. 173. 2. c.

SALVARI - 1. nullus potest, nisi per Christum, m. q. 61. 3. c. ad 2. et 4. c. et q. 68. 1. o. et 2. c. et q. 73. 5. c. et q. 84. 5. c.

2. Ad salutem venit dupliciter, s. merito Christi, ut pueri et stulti, et merito proprio, addito ad meritum Christi, per actum fidei. 2 2. q. 124. 1 ad 1.

3. Pueri antiquorum salvabantur in fide parentum. m. q. 34. 3. c. et q. 70. 4 ad 2.

4. In necessariis ad salutem tenemur intellectum nostrum conformare intellectui Dei, ut in iis quæ sunt fidei, i. q. 1. 8 ad 2.

5. In necessariis ad salutem Deus nunquam deest, nec unquam defuit homini, nisi ex culpa ejus. 1 2, q. 98. 2 ad 4. et 2 2. q. 177. 1. c. et q. 178. 1. c.

6. Quolibet tempore instructi sunt homines divinitus de agendis, inquantum expediebat ad salutem electorum. 2 2. q. 174. 6. c. fi. ad 3.

7. Ex divina providentia procurantur multæ occasiones salutis hominibus, ut prædicationes, exempla, actus virtutum pro loco et tempore, ægritudines, flagella, et etiam peccata. 1 2. q. 87. 2 ad 1. et ad 2.

8. Non est de necessitate charitatis, quod aliquis exponat proprium corpus pro salute proximi, nisi quando tenetur ejus saluti providere, sed est de perfectione charitatis. 2 2. q. 26. 5 ad 3.

SAMUEL - 1. Si voluntate Dei, ipsa anima Samuells Sauli eventum belli prænunclavit, Deo sibi hoc revelante, pertinet ad rationem prophetiæ. Non autem est eadem ratio de sanctis, qui sunt modo in patria. 2 2, q. 174. 5 ad 4.

2. Dici etiam potest quod non fuerit anima Samuelis, sed dæmon ex persona ejus loquens, quem Sapiens Samuelem nominat, et ejus prænuncia-

tionem, prophetiam, secundum opinionem Saulis et astantium, qui ita opinabantur. 2 2. q. 172. 6 ad 2. et q. 174. 5 ad 4.

SANCTIFICATIO - 1. duplex» s. totius naturæ humanæ ab omni corruptione culpæ et pœnæ In resurrectione, et personalis» in sola mente, m. q. 27. 2 ad 4.

2. Sanctificatio duplex, s. adultorum per proprium actum, et parvulorum, secundum fidem parentum, vel Ecclesiæ. Prima est perfectior quam secunda, m. q. 34. 3. c. et q. 70. 4 ad 2.

3. Sanctificari dicitur tripliciter, s. mundari a peccato, confirmari in bono, et deputari ad cultum Dei. Et tantum tertium convenit carenti ratione. 2 2. q. 81. 8. c, et q. 62. 6 ad 2. et q. 63. 6 ad 2.

4. Sanctificatio tabernaculi et vasorum ejus litteraliter fuit, ut haberetur in reverentiam. Sed figurabatur spiritualis sanctificatio fidelium. 1 2. q. 102. 4 ad 9.

5. Sanctificari dicitur tripliciter, s. ex minus sancto, ex non sancto privative, et ex non sancto negative. Et tantum tertium convenit Christo, quij factus est sanctus ex non sancto, secundum hominem, non quidem privative, ut s. aliquando fuerit homo, et non fuerit sanctus, sed negative, quia scilicet quando fuit homo, non habuit sanctitatem humanam: et ideo simul factus est homo, et sanctus homo. in. q. 34. 1 ad 2.

6. Quæ fiunt præter legem communem, non fiunt principaliter ad subveniendum uni personæ, sed ad insinuationem et commendationem gratiæ, ut sanctificatio in utero, in. q. 27. 6. c.

7. Non est credendum, aliquos esse sanctificatos in utero, de quibus non loquitur Scriptura, m. q. 27. 6. c.

8. Illi præcipue sanctificati sunt in utero, qui immediatius ordinati sunt ad significandum sanctitatem Christi, in. q. 27. 6. o.

9. Hieremias et Joannes Baptista non fuerunt sanctificati ante infusionem animæ rationalis, m. q. 27. 2 ad 1.

10. Sanctificati in utero creduntur non peccasse mortaliter de cætero. ni. q. 27. 6 ad 1.

11. Sanctificati in utero debent baptizari, ut suscipiant characterem, quo Christo configurentur, et ita per susceptionem characteris, aliis membris Christi configurarentur, etiam corporaliter, et ut quasi deputentur ad percipienda divina; tertio propter bonum obedientiæ, quia præceptum de baptismo omnibus est datum, et ab omnibus debet impleri, nisi articulus necessitatis sacramentum excludat, ni. q. 68. 1 ad 3.

12. Nazaræi, per quos significantur perfectissimi, sanctificabantur voto. 2 2. q. 86. 6. b.

SANCTITAS - 1. est specialis virtus, s. religio, sed est generalis imperio. 2 2. q. 81. 8 ad 1.

2. Sanctitas refert omnia virtutum opera in Deum, vel per hæc disponit ad cultum Dei: ideo differt tantum ratione a religione, quæ est circa pertinentia specialiter ad cultum Dei, ut in sacrificiis. 2 2. q. 81. 8. o.

3. Sanctitas importat duo necessaria ad applicationem mentis ad Deum, s. munditiam, et firmitatem. 2 2. q. 81. 8. o.

SANCTUS unus præcipue laudatur de una virtute, et alius de alia, propter excellentiorem prompliitudinem ad actum unius virtutis, quam ad actum alterius. 1 2. q. 66. 2 ad 2.

SANGUIS - 1. non est actu pars, sed est totum in potentia, m. q. 31. 5 ad 1. et 6. c.

2. Sanguis est de integritate humanæ naturæ. l. q. 119. 1. c.

3. Sanguinei sunt amativi. Ideo jecur dicitur

cogens amare, quia generat sanguinem. 1 2. q. 48. 2 ad 1.

4. Sanguis In lege veteri effundebatur ad credinam altaris, ut Judæi horrerent effundere sanguinem. Et quia vita est a Deo. Et pro effusione sanguinis Christi. 1 2. q. 102. 3 ad 8. et 6 ad 1.

5. Sanguis Christi est pretium redemption^A nostræ, quod Christus obtulit Deo, non autem diabolo, m. q. 48. 4 ad 3. et 5. c. et q. 49. 5 ad 1.

6. Totus sanguis Christi, qui ad veritatem humanæ naturæ pertinebat, in passione ejus effusus pro redemptione humani generis, ad corpus Christi rediit» et resurrexit cum eo, triplici ratione, s. quia passus est in perfectissima ætate, in qua maxime ea quæ in homine inveniuntur, ad veritatem humanæ naturæ pertinere videntur, tanquam ad maximam perfectionem adducta; et ex merito passionis, sicut et illæ partes sanctorum martyrum, in quibus passionem pro Christo sustinuerunt, quemdam privilegiatum fulgorem in resurrectione habebunt; et ex ipsa virtute passionis in qua humanum genus sanctificavit, quia humanitas Christi salutiferam virtutem habuit» et ex virtute verbi sibi uniti, secundum Damascenum. m. q. 54. 3 ad 1.

7. Sanguis Christi in passione effusus, qui maxime fuit salubris, fuit divinitati unitus: ideo oportuit quod in resurrectione jungeretur aliis humanitatis partibus, sicut et verum corpus ejus, m. q. 52. 3 ad 1.

8. Sanguis vero qui in quibusdanc^A ecclesiis pro reliquiis servatur, fluxit miraculose de quadam ejus imagine percussa, m. q. 54. 3 ad 3.

SANITAS - 1. est de prima specie qualitatis, causata ex humoribus adæquatis. 1 2. q. 49. 2. c. ad 1. et ad 2. et 4. c. et q. 50. 1. c. fi.

2. Sanitas est tantum in animali, i. q. 16. 6. c.

3. Eadem numero sanitas est in animali, et in aliis, nec alia sanitas est medicina, et urinæ, quam sanitas animalis, quam medicina facit^A et urina significat. 1 2. q. 20. 3 ad 3.

4. Christus quemcumque curavit, totum sanavit, mente et corpore, m. q. 44. 3 ad 3. et q. 86. 5 ad 1.

5. Dicitur ille non posse sanari, qui non potest de facili sanari. Potest tamen hoc fieri per virtutem divinæ gratiæ, quæ etiam interdum in profundum maris se convertit. 2 2. q. 33. 2 ad 1. et in. q. 86. 1 ad 2. fi.

SAPIENTIA - 1. qua formaliter sapientes sumus, est quædam participatio divinæ sapientiæ, quæ Deus est. 2 2. q. 23. 2 ad 1.

2. Sapientia, secundum philosophos, est tantum cognoscitiva; secundum theologos vero, est etiam directiva. 2 2. q. 19. 7. c. et q. 45. 2. o.

3. Sapientia judicat de omnibus, et ordinat, quia considerat altissimas causas. 1 2. q. 57. 2. c. ad 1. et q. 66. 5. c. ad 1.

4. Sapiens simpliciter est qui cognoscit altissimam causam simpliciter, sed sapiens in aliquo genere est qui scit altissimam causam in illo genere, i. q. 1. 6. c. et 2 2. q. 9. 2. c. et q. 45. 1. c. et q. 47. 2 ad 1.

5. Sapientia simpliciter semper est bona, sed secundum quid est mala, et est triplex, s. terrena, animalis et diabolica. 2 2. q. 45. 1 ad 1. et q. 46. 1 ad 2. et q. 55. 1 ad 3. et q. 113. 1 ad 1.

6. Omnis sapientia est scientia, inquantum est de conclusionibus, sed differt a cæteris scientiis, inquantum est de principiis. 1 2. q. 57. 2 ad 1. et ad 4. et 2 2. q. 9. 2. c.

7. Sapientia utitur principiis, non solumcludendo ex eis, sicut aliæ scientiæ, sed judicando de eis et disputando contra negantes ea. l.

q. 1. 8. c. et 1 2. q. 53. 2 ad 1. et ad 2. et q. 66. 5 ad 4.

8. Sapientia continet sub se scientiam et intellectum. 1 2. q. 57. 2 ad 2.

9. Sapientia est tantum una, licet scientiæ sint nullæ. 1 2. q. 57. 2. c. fi.

10. Sapientia est maxima inter omnes virtutes intellectuales» judicans et ordinans eas. 1 2. q. 57. 2 ad 2, et q. 66. 5. o. et q. 68. 7. c.

11. Differentia inter sapientiam, scientiam, intellectum, artem et prudentiam. 1 2. q. 57. 2. 3. 4. o.

12. Sapientia in rebus humanis est prudentia, i. q. 1. 6. c. et 2 2. q. 47. 2 ad 1.

13. Prudentia non imperat sapientiæ, sed e converso. Nec est de altissimo, sicut sapientia. Sed imperat de ordinatis ad sapientiam. Ideo est sinistra ejus. 1 2. q. 66. 5 ad 1.

14. Prudentia est de iis, per quæ pervenitur ad felicitatem, sed sapientia est de objecto ejus. Et actus ejus in hac vita non est perfecta felicitas, sed est inchoatio ejus, quia est actus imperfectus, respectu sui objecti principalis, scilicet Dei. 1 2. q. 66. 5 ad 2. et ad 3.

15. Dona sapientiæ et scientiæ nihil aliud sunt quam quædam perfectiones mentis humanæ, secundum quas disponitur ad sequendum instinctum Spiritum sancti, in cognitione divinorum et humanorum. 1 2. q. 68. 5 ad 1. et 2 2. q. 8. 5. c.

16. Sapientia data a Deo est donum Spiritus sancti, sed sapientia acquisita per studium humanum est virtus intellectualis, i. q. 1. 6 ad 3. et 2 2. q. 45. 1. o. et 4 ad 1. et ad 2.

17. Donum et virtus sapientiæ principaliter est de divinis, secundario vero de aliis, judicando per regulas divinas. 1 2. q. 57. 2. c. et 2 2. q. 9. 2. c.

18. Virtus sapientiæ est tantum speculativa, sed donum sapientiæ est speculativum principaliter, et secundario practicum. i. q. 64. 1. c. et 2 2. q. 10. 7. c. et q. 45. 3. o. et 6 ad 3.

19. Ratio speculativa, quoad apprehensionem, perficitur dono intellectus, et quoad judicium, dono sapientiæ. Sed ratio practica quoad primum perficitur dono consilii, et quoad secundum, dono scientiæ. 1 2. q. 68. 4. c.

20. Donum sapientiæ est in ratione superiori, donum autem scientiæ in ratione inferiori, i. q. 79. 9. c. et 2 2. q. 45. 5. c.

21. Augustinus loquitur de sapientia, quantum ad suam causam, s. quantum ad charitatem, ex qua etiam sumitur nomen sapientiæ, quæ est donum, secundum quod saporem quemdam importat. i. q. 43. 5 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 45. 2 ad 1.

22. Talis expositio, s. quod sapientia dicitur quasi sapida scientia, non convenit, nisi secundum nomen quod habet sapientia in latina lingua. In græca autem non competit, et forte nec in aliis linguis. Unde potius videtur nomen sapientiæ ibi accipi pro ejus fama, qua a cunctis commendatur, i. q. 43. 5 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 45. 2 ad 2.

23. Donum sapientiæ dirigit hominis intellectum et affectum, ideo ei tanquam directivo respondent duo dona, s. intellectus in intellectu, et timor in affectu. 1 2. q. 68. 4 ad 5.

24. Rectum judicium de divinis ex inquisitione rationis, est virtutis sapientiæ, doni vero ejus secundum connaturalitatem. i. q. 1. 6 ad 3. et 1 2. q. 68. 1 ad 4. et 2 2. q. 45. 2. c.

25. Judicium per modum inclinationis est doni sapientiæ, sed per modum cognitionis tantum est theologiæ. i. q. 1. 6 ad 3. et 2 2. q. 45. 2. c.

26. Intellectus habet duos actus circa ea quæ

sunt fidei, scilicet percipere, et hoc pertinet ad donum intellectus; et judicare» et hoc quantum ad res divinas, pertinet...ad...donum sapientiæ, quantum ad rea creatas pertinet ad donum scientiæ, quantum ad applicationem ad singularia opera, ad donum consult 2 2, q. 8. 6. o. et q. 9. 2. o. et q. 45. 2 ad 3.

27« Donum sapientiæ est excellentissimum inter septem dona Spiritus sancti, sed est inferius charitate. 1 2. q. 68. 7. o.

28. Sapientia acquisita potest esse cum peccato mortali, non autem donum sapientiæ, sicut nec charitas, quam præsupponit. 2 2. q. 45. 4. o.

29. Fides assentit veritati divinæ secundum se, sed donum sapientiæ judicat secundum eam: ideo præsupponit fidem. 2 2. q. 45. 1 ad 2.

30. Fides est initium sapientiæ secundum essentiam, timor autem servilis est ut dispositio ejus, sed filialis, ut primus effectus ejus. 2 2. q. 19. 7. o. et q. 45. 6 ad 3.

31. Donum sapientiæ quandoque dicitur pietas, et timor Dei, quia sicut pietas quæ pertinet ad cultum Dei est manifestatio fidei, inquantum per cultum Dei protestamur fidem, ita etiam pietas manifestat sapientiam, et propter hoc dicitur quod pietas est sapientia, et eadem ratione timor: per hoc enim ostenditur quod homo habet rectum judicium de divinis, quod Deum timet et colit. 2 2. q. 45. 1 ad 3.

32. Donum sapientiæ quoad suam causam est in voluntate, sed secundum essentiam est in intellectu. 2 2. q. 45. 2. o.

33. Donum sapientiæ, quantum est necessarium ad salutem, est in omni habente gratiam, sed est in pueris et amentibus, habitualiter tantum, sed quoad secreta mysteria, et directionem aliorum, est in paucis, quia est gratia gratis data. 1 2. q. 68. 5 ad 1. et 2 2. q. 45. 5. o.

34. Sapientia in divinis semper est essentialis, et nunquam est personalis et propria, sed appropriatur, quia non significatur per modum exeuntis, sicut amor, sed per modum quiescentis in subjecto, i. q. 34. 1 ad 2, et q. 37. 2 ad 1. et q. 39. 7 ad 2.

35. Sapientia in divinis dicitur dupliciter, scilicet essentialis, et genita, i. q. 34. 1 ad 2.

36. Sapientia ut supponit pro essentia, non dicitur genita, nec ingenita; sed ut supponit pro hypostasi, dicitur genita vel ingenita, tamen semper significat essentiam, i. q. 32. 2. c. ad 1.

37. Sapientia Patris dicitur dupliciter, s. essentialis, quæ est in ipso, et quæ procedit ab eo. i. q. 39. 7 ad 2.

38. Pater est sapiens sapientia essentiali, non autem sapientia genita, i. q. 37. 2 ad 1. et q. 39. 7 ad 2.

39. Filius est sapientia Patris, i. q. 39. 7 ad 2.

40. Filius est sapiens formaliter, sapientia tantum essentiali; effective vero, sapientia ingenita tantum, sed seipso vel per se, sapientia genita, i. q. 39. 7 ad 2.

SARABAITÆ sunt monachi sine obedientia, ideo non approbantur, licet sint laboriosi. 2 2. q. 186. 5 ad 3.

SATISFACTIO - 1. nulla debet imponi noviter baptizatis, quia sunt totaliter liberati per passionem Christi, et satisfactionem illius, cui configurantur in baptismo, et ideo injuria fieret ejus passioni, quasi ipsa non esset sufficiens satisfactio pro peccatis baptizatorum. m. q. 49. 3 ad 2. et q. 68. o. o. et 6. c.

2. Pœnitens per satisfactionem consequitur perfectum effectum gratiæ, quia liberatur totaliter a reatu peccati, m. q. 90. 3 ad 2.

3. Ex proposito satisfaciendi gratia confertur,

Satisfactio	INDEX HI	Scenopegia	Sdentia	INDEX HI	Scientia
licet satisfactio actualis gratiam præsupponat. in. q. 90. 3 ad 2.					
4. Homo non potest satisfacere de uno peccato sine alio. m. q. 86. 3. o.					
5. Homo potest satisfacere Deo, secundum æqualitatem proportionis, per acceptionem infinitiæ misericordiæ Dei, non autem secundum æqualitatem quantitatis offensæ. iu. q. 7. 2 ad 2. et q. 85. 3. o. et q. 90. 2. c.					
6. Satisfactio in proposito causât gratiam, sed in executione auget eam, sicut et baptismus. m. q. 90. 2 ad 2.					
7. Nulla pura creatura potuit satisfacere Deo pro natura humana, ni. q. 1. 2 ad 2. et q. 46. 1 ad 3. et q. 49. 5 ad 1.					
8. Satisfactio pro se, vel satisfactio pro alio, dicitur pretium quoddam. m. q. 48. 4» c.					
9. Adam et alii sancti patres satisfecerunt pro peccatis suis, secundum quod peccatum corrumpit bonum personale, non secundum quod corrumpit naturam, m. q. 49. 5 ad 1. et q. 62. 5. o. et ad 2.					
10. Unus homo potest satisfacere pro alio, inquantum sunt unum in charitate. ni. q. 14. 1. c. et q. 49. 2 ad 1.					
11. Nullus potest conteri, vel confiteri pro alio, sicut potest satisfacere, quia hoc est extra; illa vero sunt intra, quia pertinent ad bonitatem gratiæ, vel ad culpam, in. q. 48. 2 ad 1.					
12. Passio Christi causavit nostram salutem per modum satisfactionis, m. q. 43. 1. 3. c. et 4 ad 2. et q. 48. 2. o. et 4. c. et 6 ad 3.					
13. Hæc satisfactio fuit superabundans. m. q. 48. 2. c. ad 2. et 4. c. et q. 49. 3. c. et q. 68. 5 ad 1. et q. 69. 2. c.					
14. Christus per mortem suam sufficienter satisfecit pro peccatis humani generis, etiam si essent plura, in. q. 46. 6. c. ad 4. et ad 6. et q. 48. 2. o. et q. 49. 1. 3. c. et q. 68. 1. c. et q. 69. 7. c. et q. 86. 4 ad 3.					
15. Christus satisfecit pro tota natura humana sufficienter, non autem efficaciter, ni. q. 46. 1 ad 3. et q. 79. 7 ad 2.					
16. Una gutta sanguinis Christi fusa in circumcisione, vel quæcumque pœna ejus, plene satisfecit, ratione personæ ejus, non autem secundum genus operis, m. q. 46. 6 ad 6.					
17. Satisfactio dicitur esse actus virtutis non solum materialiter, sed etiam formaliter, cum suo nomine formam et rationem virtutis implicitam habeat. Suppi, q. 12. 1. c.					
18. Satisfactio quæ æqualitatem respectu offensæ præcedentis in faciente importat, opus Justitiæ est. Suppl, q. 12. 2. o.					
19. Bona est definitio satisfactionis quam habet Anselmus, Satisfacere est honorem debitum Deo impendere. Similiter quam habet Augustinus, Satisfactio est peccatorum causas excidere et eorum suggestionibus aditum non indulgere. Suppi, q. 12. 3. o.					
20. Non potest homo Deo satisfacere, si Jettera (satis) æqualitatem quantitatis Importet, contingit autem si importet æqualitatem proportionis. Suppi, q. 13. 1. o.					
21. Potest quis pro alio pœnam satisfactoriam explere pro peccatis præcedentibus, ita ut solutio deoiti consecutura sit. Suppi, q. 13. 2. c.					
22. Impossibile est quod homo de uno peccato satisfaciat, alio retento, sicut nec homini satisfaceret, qui pro alapa sibi data eum prosterneret, et aliam simul daret, Suppi. q. 14. 1. o.					
23. Non potest quis extra charitatem Dti existens, pro peccatis ante contritis satisfacere. Suppi. q. 14. 2. o.					
24. Opera extra charitatem facta, per charita-					
tem sequentem non vivificantur, ac per hoc non valet satisfactio præcedens, etiamsi charitas sequatur. Suppi, q. 14. 3. c.					
23. Magis concedendum est quod opera extra charitatem facta non sint alicujus meritoria, quam quod sint. Suppi, q. 14. 4. c.					
26. Opera extra charitatem facta, quantum ad hoc quod quis liberetur a pœna, quam Jani meruit, pœnam inferni mitigare non possunt, sed quantum ad hoc quod meritum pœnæ impediatur, per opera extra charitatem facta pœna inferni mitigari potest. Suppi, q. 14. 5. o.					
27. Satisfactio sive reteratur ad praterltam offensam, sive ad futuram culpam, per pœnalia opera fieri asseritur. Suppi, q. 15. 1. o.					
28. Flagella et castigationes hujus vitæ, quæ a Deo peccatori infliguntur, si patienter ferantur nomen satisfactionis habent, alias vindicationis. Suppi, q. 15. 2. o.					
29. Opera satisfactoria rite enumerata sunt, scilicet eleemosyna, jejunium et oratio. Suppi, q. 15. 3. c.					
SCANDALUM - 1. proprie est dictum vel factum minus rectum, præbens aliis occasionem ruinæ. Sed scandalum large sumitur pro quolibet impedimento, alicui præstito in via aliqua, quam prosequi intendit. 2 2. q. 43. 1. o. et 4. c.					
2. Scandalon grace, offensio dicitur latine, vel ruina, vel Impactio pedis. 2 2. q. 43. 1. o. et 4. c.					
3. Scandalum duplex, scilicet activum, id est, omne inductivum peccati, intentum, vel non intentum, scilicet peccatum vel simile ei, et passivum, id est, ruina peccati ex dicto vel facto alterius. 2 2. q. 43. 1 ad 4. et 2. c.					
4. Scandalum activum quandoque est sine passivo, quandoque e converso, et quandoque simul. 2 2. q. 43. 1 ad 4. et 2. c.					
5. Omne scandalum est peccatum, sed activum quidem dantis, passivum vero sumentis. 2 2. q. 43. 2. o.					
6. Scandalum activum per se intentum est speciale peccatum, non autem per accidens, nec scandalum passivum. 2 2. q. 43. 3. o.					
7. Scandalum activum est sine alio peccato, quando factum vel dictum non est peccatum, sed habet speciem mali. 2 2. q. 43. 3 ad 2.					
8. Utrumque scandalum, s. activum et passivum, est veniale, et quandoque mortale. 2 2. q. 43. 4. o.					
9. Scandalum activum vel passivum non convenit perfectis, nisi de veniali, sed imperfectis etiam de mortali. 2 2. q. 43. 5. 6. o.					
10. Omne scandalum causatur ex aliquo scandalo activo sui, non autem semper ex peccato alterius. 2 2. q. 43. 6 ad 1.					
11. Bona spiritualia necessaria non debent dimitti propter scandalum: alia vero debent occultari, vel differri, si sit ex ignorantia, donec doceatur, nisi sit periculum. Non autem post, nec si est ex malitia. 2 2. q. 43. 2. 7. 8. o. et m. q. 42. 2. o.					
12. Veritas nullo modo deseri debet propter scandalum passivum aliorum. 2 2. q. 43. 7 ad 2. et nr. q. 42. 2. c. ad 1.					
13. Bona temporalia propria debent deseri, propter scandalum ex ignorantia vel infirmitate, vel scandalum sedari, non autem si sit ex malitia, nec aliena nobis commissa. 2 2. q. 43. 8. o.					
14. Punitio non debet deseri propter scandalum, nisi sequatur pejus, propter multitudinem peccantium, vel propter potentiam princplum. 2 2. q. 33. 6. o. et q. 43. 7 ad 1. et q. 108. 1 ad-5. et 3 adi.					
SCENOPEGIA erat festum tabernaculorum per dies septem, propter beneficium deductionis, ct					
protedionis hl deserto. Et significat peregrina-					
tionein sanctorum In hoc mundo. Cui nunc succedit festum consecrationis ecclesiæ. 1 2. q. 102. 4 ad 10. ct q. 103. 3 ad 4.					
SCIENTIA - 1. significat qualitatem simplicem, quam consequitur quidam respectus, i. q. 13. 7 ad 1. et q. 14. 1 ad 1. et i 2. q. 54. 4. o.					
2. Scientia est qualitas simplex, relata ad inulta secundum unum. 1 2. q. 54. 4. o.					
3. Scientia est assimilatio intellectus ad rem scitam, per speciem intelllgibilem, quæ est similitudo rei Intellect», i. q. 14. 2 ad 1.					
4. Divers» scientiæ procedunt ex diversis principiis et mediis. 1 2. q. 54. 2 ad 2.					
5. Omnis scientia habetur per aliqua principia per se nota, et per consequens, visa 2 2. q. 1. 5. c.					
6. Nulla scientia probat principia sua, sed probat alia ex eis. Nec disputat contra negantes ea, prater primam philosophiam, i. q. 1. 8. c.					
7. Tota virtus demonstrationis dependet ex medio. Ideo diversa media sunt sicut diversa principia activa, secundum quæ habitus scientiarum diversificantur. 1 2. q. 54. 2 ad 2.					
8. In diversis conclusionibus unius scientiæ sunt diversa media per quæ probantur. Ideo homo potest scire aliquas conclusiones sine aliis, sicut et media. 2 2. q. 5. 3 ad 2.					
9. Scientia demonstrativa dicitur judicativa, inquantum per resolutionem in prima principia de veritate inquisitorum dijudicat. 2 2. q. 53. 4. c.					
10. Idem est subjectum principiorum et totius scientiæ, quia tota scientia virtute continetur in eis. i. q. 1. 7. c. et 1 2. q. 3. 6. c. et 2 2» q. 4. 1. c.					
11. Omne quod scitur est aliquo modo. i. q. 14. 9. o. et m. q. 10. 3. c.					
12. Omne scitum a nobis est necessarium, non autem omne scitum a Deo. i. q. 14. 13 ad 3.					
13. Omne scitum est aliquo modo visum per intellectum. 1 2. q. 1.5. c. ad 4.					
14. Idem est subjectum principiorum, et totius scientiæ, cum tota scientia virtute contineatur in principiis. 1. q. 1. 7. c.					
15. Subjectum scientiæ sicut et objectum potentia duplex, s. materiale et formale, i. q. 1. 7. c.					
16. Formalis ratio subjecti scientiæ, sicut et objecti potentia duplex, scilicet ex parte rei et ex parte nostra. 2 2. q. 1.2. c.					
17. Sic habet subjectum ad scientiam, sicut objectum ad potentiam vel habitum, i. q. 1. 7. c.					
18. Materialiter scita sunt conclusiones: formalis vero ratio sciendi sunt media demonstrationis, per quæ conclusiones cognoscuntur. 2 2. q. 1. 1. c.					
19. Scientia est de mobilibus et de contingentibus, secundum quod in eis est aliquid necessarium vel universale, i. q. 84. 1. c. ad 3. et q. 86. 3. o.					
20. Solæ scientiæ practicæ sunt circa contingentia, inquantum hujusmodi, s. in particulari, i 2. q. 6. principio.					
21. De qualibet re ad sciendum an est, oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia sequitur quæstionem an est. i. q. 2. 1 ad 2.					
22. De nulla re sciri potest, an est, nisi de ea sciatur, quid est, saltem confuse, i. q. 2. 2 ad 2.					
23. Habitus scientiæ est in intellectu possibili, non autem in intellectu passivo, contra Averrohem. 1 2. q. 50. 4. o. et q. 51. 3. c.					
24. Scire et discere, per accidens est malum, ex parte scientis dupliciter, s. propter occupationem impediement officium ejus, vel propter contemptum divinorum. Ex parte vero objecti tripliciter, s. vel quia inclinat ad malum.* ut ars					
magica, vel quia excedit, vel quia est quid inutile: i. q. 22. 3 ad 3. et 2 2. q. 167. 1. o.					
25. Quilibet tenetur scire communiter credenda, communia juris præcepta, et ea quæ ad ejus statum vel ad ejus officium pertinent. 1 2. q. 76. 2. c.					
26. Scientia legis Dei sic annexa est officio sacerdotali, quod simul cum eo injungitur. 2 2. q. 16. 2 ad 3.					
27. Scientia acquisita est habitus naturalis, quia inest unicuique homini quoddam principium scientiæ, s. lumen intellectus agentis, per quod cognoscuntur statim a principio naturaliter quædam universalia principia omnium scientiarum. i. q. 117. 1. c. ad 1. 1 2. q. 51. 4. c. q. 113. 10 ad 3. f					
28. Homo meditando acquirit scientiam, i. q. 62. 9 ad 1. et 1 2. q. 51.3. c. et 2 2. q. 15. 3 ad 1. et q. 49. 1 ad 2.					
29. Scientia vel sapientia acquisita per proprium ingenium et studium est naturalis. Si vero aliter, ut in apostolis, est miraculosa. i. q. 117. 1 ad 1. et 1 2. q. 51. 4. c. et q. 113. 10 ad 3.					
30. Modus acquirendi scientiam duplex, s. prapiciuus per inventionem, et secundarius per doctrinam. i. q. 117. 1. c. et in. q. 9. 4 ad 1.					
31. Cæcus a nativitate non potest habere scientiam de coloribus, i. q. 84. 3. c. fi. 4. b. et c. fi. et q. 111. 3 ad 1. et ad 2.					
32. In statu innocentia homo non acquisivisset scientiam ex sensibus, ni. q. 61. 2. o.					
33. Disciplina, quæ est receptio cognitionis ab alio, requiritur ad scientiam. 1 2. q. 4. 1. c. et 2 2. q. 189. 1 ad 4.					
34. Nullus unquam per dæmones scientiam acquisivit. i. q. 64. 1 ad 5. et 2 2. q. 96.1. c. et q. 172. 5 ad 2.					
35. Ille qui In aliqua scientia acquirit per primam demonstrationem scientiam conclusionis unius, habet quidem habitum, sed imperfecte. Cum vero acquirit per aliquam aliam demonstrationem scientiam conclusionis alterius, non aggeneratur in eo alius habitus, sed habitus qui prius inerat fit perfectior, utpote ad plura se extendens. 1 2. q. 151. 4 ad 3. et q. 54. 4 ad 3. et q. 63. 1 ad 1.					
36. Multi impediuntur a scientia acquirenda tripliciter, s. propter indispositionem, occupationes et pigritiem. 1 2. q. 61. 5 ad 3. et 2 2. q. 2. 4. c. et q. 172. 3 ad 2.					
37. Virtutes morales, et pracipue castitas, multum faciunt ad acquisitionem et usum scientiarum. 2 2. q. 15. 3. c. et q. 96. 1 ad 2. et q. 148. 6. c. et q. 180. 2. o.					
38. Discursus in acquisitione scientiæ duplex est In scientia nostra, s. secundum successionem unius post alterum, ex notis ad Ignota procedens, et secundum causalitatem, per unum In alterum, i. q. 14. 7. c. et q. 58. 3. o. et q. 117. 1. c. et in. q. 11. 3. c.					
39. Opinio est dispositio ad scientiam, quæ acquisita, potest remanere cognitio etiam per syllogismum dialecticum, m. q. 9. 3 ad 3.					
40. Scientia quadrupliciter tantum amittitur, s. ratione excidente a mente, corrupto sciente vel scito, vel oblivione, i. q. 89. 5. c.					
41. Scientia augetur secundum se, per addltionem. 1 2. q. 49. 4. c. et q. 52. 4. c.					
42. Scientia est una numero a subjecto in quo est, sed una est in specie a scibili, i. q. 117. 1. c.					
43. Unitas scientiæ generica, specifica, vel numeralis, sumitur ab unitate generica, specifica, vel numerali sui medii. 1 2. q. 54. 2 ad 2.					
44. In scientia contrariorum eadem ratio est					

Scientia	INDEX III	Schlsmos	Scripturæ	INDEX III	Sensualitas
cognoscendi utrumque, quia unuin per aliud co- gnoscitur. 1 2. q. 54. 2 ad 1.		ratlone nobilioris subjecti, vel quia certior, i.q. , 5. c. et 1 2. q. 66. 5 ad 3.	vindictam. Ideo dicit primam et tertiam speciem ine. 2 2. q. 46. 8 ad 2.		2. Seditio est speciale peccatum, s. mutua im- pugnatio inter partes multitudinis, vel præpara- tlo ad pugnam. Rixa vero est unius ad unum, vel paucorum ad paucos. Sed bellum est inter di- versas multitudines. Et utrumque est pugna in actu, non præparatio. 2 2. q. 42. 1. o.
45. Intellectus est una potentia, in qua tamen sunt diversarum scientiarum habitus. 1 2. q. 54. 1 ad 1.		64. Aliqua scientia Imperat aliis, tanquam an- cillis, eis utendo, i. q. 1. 5. b. et ad 2.	SCRIPTURÆ - 1. principalis auctor est Spiritus unctus, i. q. 1. 10. c.		3. Seditio est semper de se peccatum mortale. Et est gravius rixa. Et principaliter est in pro- curantibus; secundo, in sequentibus, non autem in defendentibus bonum commune. 2 2. q. 42. 2. o.
46. Quantitas scientiæ attenditur non solum secundum numerum scibilium, sed etiam secun- dum claritatem cognitionis. 1 2. q. 52. o. et m. q. 10. 2 ad 3.		65. Civilis præcipit omnibus scientiis et arti- bus, sed speculativis quoad exercitium actur, non autem quoad determinationem actus, sicut præ- crisis. 2 2. q. 47. 2 ad 2.	2. Scriptura sacra sic debet exponi, quod ab infidelibus non Irrideatur, i. q. 1.9 ad 2. et q.68. i. c. principio.		4. Seditio opponitur unitati et paci multitu- dinis. 2 2. q. 39. prine, et q. 42. 1. 2. c.
47. Diversa ratio cognoscibilis inducit diversi- tatem scientiarum, i. q. 1. 1 ad 2. et 1 2. q. 57. 2. c,		66. Scientia est donum necessarium ad judi- cium discernendi credenda a non credendis, sicut donum intellectus, ad sane capiendum credenda. 2 2. q. 8. 6. c. et q. 9. 1. o.	3. Asserere aliquid esse de sacra Scriptura, quod non est, multum nocet, i. q. 68. 1. c.		5. Seditio opponitur unitati temporali et sæ- culari; schisma vero, spirituali. Prima est cum præparatione ad pugnam, non autem aliud. 2 2. q. 42. 1 ad 2.
48. Scientia quæ habetur per revelationem, et scientiæ humanitus inventæ, differunt secundum genus. Unde theologia quæ ad sacram Scripturam pertinet, differt secundum genus ab illa theologia quæ pars philosophi» ponitur, i. q. 1. 1 ad 2.		67. Scientia quæ est donum, non est discurs- sive, quia est participata similitudo scientiæ Dei. 2 2. q. 9. 1 ad 1.	4. In omnibus quæ Scriptura per modum nar- rationis historice tradit, est pro fundamento te- nenda veritas historiæ, et desuper spirituales expositiones fabricandæ. i. q. 102. 1. c.		SEGNITIES est fuga operationis, et ex timore laboris, i. q. 41. 4. o. et q. 44. 4 ad 3.
49. Scientia infusa, et scientia acquisita, sunt diversarum rationum. Unde nihil prohibet de eisdem rebus, de quibus physicæ disciplinæ tra- ctant, secundum quod sunt cognoscibiles lumine naturalis rationis, et aliam scientiam tractare, secundum quod cognoscuntur lumine divinæ re- velationis. u q. 1. 1 ad 2. et m. q. 9. 4 ad 3.		68. Donum hoc est tantum circa res humanas, vel creatas, quia est certitudo iudicii per causas secundas. 2 2. q. 8. 6. c. et q. 9. 2. o, et 4. c.	5. Quod ergo dicitur, quod Deus loquebatur Moysi facie ad faciem, secundum opinionem po- puli loquitur Scriptura, qui putabat Moysen ore ad os loqui cum Deo. 1 2. q. 98. 3 ad		SEMEN - 1. extenso nomine, dicitur non solum sperma, sed etiam menstruum, i. q. 115. 2 ad 3.
50. Consideratio scientiæ speculativæ non se extendit ultra virtutem suorum principiorum, id est, ultra quam cognitio sensitiva ducere pos- test. 1 2. q. 3. 6. c.		69. Et est principaliter speculativum, et se- cundario practicum, sicut et fides. 2 2. q. 8. 6. c. et q. 9. 3. o. et q. 52. 2 ad 2.	6. Sicut scriptura libri est signum eorum quæ Henda sunt; ita notitia Dei est quoddam signum apud ipsum eorum qui sunt perducendi ad vi- tam. i. q. 24. 1. c.		2. Semen non fuit pars aliqua in actu, respec- tu generantis, sed in potentia totum secundum potentiam activam, l. q. 119. 2. o.
51. Contra rectitudinem scientiæ contingit peccari dupliciter in speculativis, scilicet vel in- ducendo rationem ad conclusionem falsam, ap- parentem veram, vel arguendo ex falsis, quæ videntur vera. 2 2. q. 55. 3. c.		70. Donum scientiæ est in omnibus habentibus charitatem, non autem prout est gratia gratis data, scilicet ad instruendum fideles, et ad enn- futandum adversarios, r. q. 1. 6 ad 3. fi. et 1 2. q. 58. 5 ad 1. et ad 2. et 2 2. q. 9. 2 ad 2.	7. Pythagoras et Socrates nihil scripserunt, quia fuerunt excellentissimi doctores. m. q. 42. 4. c.		3. Semen est de superfluo alimenti, i. q. 119. 2. c.
52. In speculativis scientiis demonstrativa scientia dicitur iudicativa, inquantum per reso- lutionem In prima principia intelligibilia de veri- tate inquisitorum dijudicatur. 2 2. q. 53. 4. c.		71. Dona intellectus et scientiæ correspondent fidei. 2 2. q. 1. principio, et q. 8. principio.	SCURRILITAS - 1. est jocularitas, ex defectu rationis, non valentis cohibere gestus exteriores. 2 2. q.' 148. 6. c.		4. Semen est superfluum, respectu nutritivæ, sed est necessarium, quo indiget natura ad gene- rationem. 2 2. q. 153. 3 ad 1.
53. In speculativis est alia rationalis scientia ordinata ad inquisitionem inventivam, s. dia- lectica, et alia scientia demonstrativa, determi- nativa veritatis. 2 2. q. 51. 2 ad 3.		72. Donum scientiæ non directæ correspondet prudentiæ, sed per quamdam extensionem, eam adjuvat: donum autem consilii directe respon- det prudentiæ, sicut circa eamdem existens. 2 2. q. 52. 2 ad 2.	2. Scurrilitas pertinet ad verba, ratione inho- nestatis; multiloquium vero ratione superfluita- tis. 2 2. q. 53. 5 ad 4. et q. 148. 6. c.		5. Semen est album, quia est spumosum, ut possit continere spiritum vitalem, in quo est vir- tus formativa ut forma, sed magis ut motor, i. q. 118. 1 ad 3.
54. Omnes scientiæ demonstrative continentur sub physica, ut ponitur pars prudentiæ large, ut includit etiam scientiam speculativam. 2 2. q. 48. c. co. 2.		SCIENTIFICUM et ratiocinativum non sunt idem quod ratio superior et inferior, quia scien- tificum est tantum speculativum, et est de Deo et de creaturis. L q. 79. 9 ad 3.	3. Scurrilitas procedit ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, sed ex voluntate ejus. Ideo per- tinet ad utraque. 2 2. q. 148. 6 ad 3.		6. Semen masculi non concurrit ad generatio- nem, sicut materia in compositione geniti, sed sicut agens, ni. q. 28. 1 ad 5. et q. 31. 5. c.
55. Scientia dicitur speculativa vel practica tripliciter, s. ratione sciti, modi et finis, i. q. 14 16. c.		SCIRE - 1. contingit plura, intelligere vero unum, i. q. 85. 4. o.	SE est relativum reciprocum. Ideo magis dicit unitatem suppositi, quam ille terminus, idem, m. q. 3. 2 ad 2.		7. Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis: ideo aliquæ concipiunt sine eo. m. q. 31. 5 ad 3. et q. 35. 3 ad 3.
56. Scientia de non operabili est speculativa tantum, ordinata vero ad operationem, est pra- ctica tantum; speculativa vero, ratione modi vel finis, est secundum quid speculativa et practica. 1. q. 14. 16. c.		2. Scire contingit tripliciter, s. per revelatio- nem, certitudinaliter per seipsum, et per con- jecturas signorum. 1 2. q. 112. 5. c.	SECURITAS - 1. perfecta pertinet ad præmium virtutis. Sed securitas secundum participatio- nem est conditio alicujus virtutis. 2 2. q. 129. 7 ad 3.		8. Filius est de substantia patris, quia semen secundum potentiam activam est potentia to- tum, licet non sit actu aliqua pars patris, i. q. 119. 2 ad 1.
57. Omnis scientia operativa tanto perfectior est, quanto magis considerat particularia, in quibus actus est. i. q. 22. 3 ad 1.		SCHISMA - 1. est separatio, propria sponte et intentione, ab unitate Ecclesiæ, renuens sub- esse papæ, et communicare membris Ecclesiæ, 2 2. q. 39. 1. o. et 4. c.	2. Securitas non est idem quod fortitudo, sed est conditio ejus, et magnanimitatis, si sit quando et in quibus debet. 2 2. q. 129. 7 ad 1. et ad 2.		9. Virtus animæ, quæ est in semine, per spi- ritum qui est in semine format corpus in gene- ratione. m. q. 32. 1 ad 1.
58. Scientiarum practicarum illa est dignior, quæ ad ulteriorem finem ordinatur, ut civilis militari, i. q. L 5. c.		2. Schisma per se, id est ex intentione, est spe- ciale peccatum, oppositum unitati Ecclesiæ. Et dicitur a scissura animorum. 2 2. q. 39. 1. o.	3. Securitas opponitur timori, privative tan- tum, audacia vero contrarie. 1 2. q. 45. 1 ad 3.		10. Virtus formativa seminis dicitur intellectus, quia operatur sine organo, i. q. 118. 1 ad 3.
59. Omnes fines scientiarum practicarum or- dinantur ad beatitudinem ætemam, sicut ad ultimum finem, i. q. 1. 5. c.		3. Schisma est maximum peccatorum in proxi- mum. 2 2. q. 39. 2 ad 3.	4. Securitas magis opponitur timori quam per- tineat ad spem. Nec causât negligentiam, nisi inquantum diminuit æstimationeni ardui. 1 2. q. 46. 8 ad 1.		11. Homines pingues, et animalia magna, ut elephas, pauci sunt seminis et paucæ generatio- nis, quia convertitur in pinguedinem et substan- tiam. i. q. 119. 2. c. fi.
60. Scientia practica triplex, s. monastica seu ethica, oeconomica et politica. 2 2. q. 47. 11. b. et 1 48 ad 2.		4. Infidelitas secundum se est gravius pecca- tum schismate, sed per accidens sed e converso. Sed in lege veteri schisma gravius fuit puni- tum, propter prinitatem et ignorantiam Ju- daeorum. 2 2. q. 39. ad 2.	SEDERE - 1. necesse est Socratem, dum sedet. 2 2. q. 49. 6. c.		SENARIUS numerus dicitur numerus perfectus, ratione partium, quia consurgit ex omnibus suis partibus allquotis: ideo congruit perfectioni uni- versi et operum Dei in sex diebus, i. q. 74. 1. c.
Scientia duplex, scilicet subaltemans et subaltemata. Prima procedit ex principiis per se notis lumine naturalis intellectus; secunda vero, ex principiis per se notis In scientia superiori. 1. q. 1. 2. c. ad 1. et 6 ad 2.		SCHISMATICI - 1. proprie dicuntur, qui pro- pria sponte et intentione separant se ab unitate Ecclesiæ, renuentes subesse papæ, et communi- care membris Ecclesiæ. 2 2. q. 39. 1. 4. c.	3. Pater nullo modo sedet ad dexteram Filii, nec ad dexteram Spiritus sancti, nec Filius, sed e converso, m. q. 58. 2 ad 3.		SENES sunt suspiciosi, et amant vinum, propter frigiditatem; sed anus magis, et sunt fabulosi. 2 2. q. 60. 3. c.
62. Intellectus, qui est habitus principiorum, est nobilior quam scientia conclusionum. 1 2. q. 51. 2 ad 3. et q. 57. 2 ad 2. et q. 63. 2 ad 3. et q. 68. 7. c.		2. Potestas spiritualis duplex, s. sacramentalis, et jurisdictionis. Prima manet in hæreticis et schismaticis secundum essentiam, non autem se- cundum usum. Ideo possunt ordinare et conse- crare, non autem absolvere, excommunicare, dare exeeutionem ordinum, gratiam, vel indul- gentias, quia jurisdictio confertur per simplicem injunctionem hominis. 2 2. q. 39. 3. o. et m. q.64. 9 ad 2 et ad 3.	4. Sedere ad dexteram Patris convenit Spi- ritui sancto, secundum veritatem, inquantum est æqualis ei. Sed non appropriatur ei æqua- litas, nec sessio dextræ, sed Filio, ili. q. 58. 2 ad 3.		SENSIBILE - 1. duplex, s. per se, et per acci- dens: sensibile per se duplex, s. proprium et com- mune. i. q. 17. 2. c. et q. 78. 3 ad 1.
63. Una scientia est dignior alia dupliciter s.		3. Schismatici convenienter puniuntur duplici pœna, s. excommunicatione, et coerceri per po- testatem sæcularem. 2 2. q. 39. 4. o.	5. Nullus sedet ibi in sinistra, quia ibi nulla est sinistra, id est nulla miseria, m, q. 58. 1 ad 2.		2. Similitudo sensibilibum est in sensu triplici- tér, s. primo, et per se, respectu sensibilibum pro- priorum; per se, sed non primo, respectu commu- nium, et per accidens tantum, respectu sensibi- lium per accidens, i. q. 17. 2. c.
		SCHISMOS græce, furor latine dicitur. Et signi- ficat velocitatem iræ, et firmitatem propositi, ad	6. Seditio - 1. et schisma continentur sub di- scordia, s. partium multitudinis ad invicem. 2 2. q. 42. 1 ad 1. et ad 3.		3. Sensus in actu est sensibile in actu. l. q. 14. 2. c. et q. 55. 1 ad 2.

hensive sensitive; et essentialiter, ut appetitive* tantum, i. q. 81. 1 ad 1.

2. Sensualitas dicitur a sensu, et est vis appetitiva sensitive partis. i. q. 81. 1. o.

3. Sensualitas non nominat simpliciter unam potentiam, sed unam secundum genus, s. appetitivam sensitivam. i. q. 80. 2. c.

4. sensualitas nominat appetitum sensitivum, ut indistinctus, incompletus et depressus est: ideo non potest esse subjectum virtutis, sed perpetuæ corruptionis; ideo differt tantum ratione a concupiscibili et Irascibili, quia nominat idem, sed opposito modo. 1. q. 81.3 ad 1, et 1 2. q. 74. 3 ad 2.

5. Singuli motus sensualitatis sunt in potestate nostra, non autem omnes simul. 1 2. q. 74. 3 ad 2. et 2 2. q. 154. 5. c.

6. Ratio tripliciter se habet ad motum sensualitatis, de genere peccati mortalis, s. ut imperans vel consentiens, ut resistens, et neutraliter: primo modo peccat mortaliter, tertio venialiter, non autem secundo, sed meretur. 2 2. q. 154. 5. c.

7. Sensualitas non potest sanari a corruptione fomitis, nisi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita, quadruplici ratione, scilicet quia ipse Deus secundum ordinem suæ sapientiæ sic disposuit, et quia donum gratiæ, quæ per Christum nobis confertur, quamvis sit efficacius quam peccatum primi hominis, non tamen ordinatur ad removandum corruptionem prædictam, quæ est naturæ, sed ad removendum culpam personæ; similiter etiam huiusmodi corruptio quamvis sit contra statum naturæ primitus institutæ, est tamen consequens principia naturæ sibi relictæ. Est etiam homini utile ad vitandum elationis vitium, ut sensualitatis infirmitas maneat post baptismum. 1 2. q. 74. 3 ad 2.

SENSUS - 1. est potentia passiva, i. q. 79.

2. Sensus est virtus corporea, ideo est cognoscitlvus corporalium tantum, et non spiritualium, i. q. 12. 3. c. et 4 ad 3. et q. 85. 1. c. et 1 2. q. 3. 3. c. et 2 2. q. 46. 3. c. ad 3.

3. Non datur sensus agens, i. q. 79. 3 ad 1.

4. Sensus est quædam deficiens participatio intellectus. i. q. 77. 7. c.

5. Sensus quandoque sumitur pro iudicio rationis. 2 2. q. 46. 3. c. ad 3.

6. Sensus dicitur tripliciter, s. natura sensitiva, potentia et actus, i. q. 79. 1 ad 1.

7. Sensus exteriores sunt tantum quinque, secundum quinque modos immutationis ab objectis, s. visus, auditus, olfactus, gustus et tactus, i. q. 78. 3. o.

8. Sensus interiores, secundum Aristotelem, sunt tantum quatuor, secundum quatuor modos operationum, s. sensus communis, imaginativa, æstimativa in aliis animalibus, sive cogitativa in homine, et memoria sensitiva, licet sint quinque, secundum Avicennam, scilicet sensus communis, imaginativa, phantasia, æstimatlvia et memoria sensitiva, i. q. 78. 4. o.

9. Sensus non apprehendit rationem essendi nec intentionem entis, nec formam substantialem, nisi per accidens, sed tantum accidentia sensibilia. 1. q. 57. 1 ad 2. et q. 67. 3. c. et q. 75. 6. c. fi.

10. Sensus non potest cognoscere substantiam. 1 2. q. 31. 5. c.

11. Sensus non potest cognoscere universalia, quia non potest recipere formam immaterialem, 3 quia semper recipit in organo corporali. 1. q. 12. 3. c. et q. 85. 1. c. et 1 2. q. 5. 1 ad 1. et q. 19. 3. c. et q. 29. 6. o.

12. Nullus sensus discurrit a causis ad effectus,

nec e converso, sed tantum intellectus, i. q. 58. 4. 5. o. et q. 85. 5. o.

13. Sensus dupliciter immutatur, s. Interius, et exterius ab objecto. 1. q. 111. 4. c.

14. Sensus exterior apprehendit tantum rem pnesentem, interior autem etiam absentem, i. q. 78. 4. c. ad 6. et q. 81.3 ad 3, et 1 2. q. 15. t.c. et q. 17. 7 ad 3. et q. 35. 2 ad 2.

15. Objectum sensus communis est ipsum sensibile, qui cum sit una potentia, extendit se ad omnia objecta quinque sensuum exteriorum, i. q. 1. 3 ad 2.

16. Sensus communis non est communis ut genus, sed ut radix et principium sensuum exteriorum, vel ut respicit objectum sub universaliori ratione formali. 1. q. 1. 3 ad 2. et q. 78.4 ad 1.

17. Sensus communis fertur In omnia sensibilia, secundum unam communem rationem; ad quam nullus sensuum propriorum pertingere potest. i. q. 1. 3 ad 2.

18. Sensus communis cognoscit differentias sensibilibium diversorum generum, et intentiones sensuum, non autem sensus proprios, i. q. 14. 2 ad 1. et q. 57. 2. c. et q. 78. 4 ad 2.

19. Sensus proprius discernit inter contraria sensibilia, inquantum participat aliquid de virtute sensus communis, sed ultimum iudicium et ultima discretio pertinet ad sensum communem, qui iudicium aliorum perficit, i. q. 78. 4 ad 2. fi.

20. Sensus formati habent propriam operationem, s. iudicium de propriis objectis, sed iudicium eorum, sensus communis! perficit. 1. q. 78. 4 ad 2. ii.

21. Sentire et intelligere sunt actiones immanentes. 1. q. 14. 2 ad 1. et q. 54. 2. c. et 1 2. q. 31. 5. c.

22. Sentire non semper accipitur pro actu sensus, sed quandoque pro actu intellectus, secundum quod intellectus quandoque sensus dicitur. 1. q. 54. 5 ad 1. et 2 2. q. 46. 3. c. ad 3.

23. Sensus theologiæ duplex, s. litteralis vel historicus, quem voces significant, et spiritualis vel mysticus, quem res habent. Et est triplex, allegoricus, id est figurativus, tropologicus, i. moralis, et anagogicus, i. cælestis. i. q. 1. 10. o. et 1 2. q. 102. 2. c.

24. In sacra Scriptura, præter principalem sensum, quem auctor intendit, possunt sensus alii non incongrue aptari, i. q. 1. 9 ad 2. et 10 ad 1. et q. 102, 1. c.

25. Nulla alia scientia vel Scriptura, præter sacram Scripturam, habet sensus spirituales, sed tantum litterales, i. q. 1. 10. c.

26. Multiplicitas istorum sensuum non facit æquivocationem, nec aliquam speciem multiplicatis. i. q. 1. 10 ad 1.

27. Sensui litterali sacræ Scriptura nunquam potest subesse falsum, i. q. 1. 10 ad 3.

28. Sensus litteralis est, quem auctor sacræ Scriptura Intendit, i. q. 1. 10. c.

29. Sensus spiritualis sacræ Scriptura fundatur super litteralem, et eum præsupponit. i. q. 1. 10. c. ad 1.

30. In una littera sacra Scriptura sunt plures sensus litterales, i. q. 1. 10. c. fi.

31. Sensus parabolicus continetur sub litterali, non autem figura ejus. i. q. 1. 10. ad 3. et 1 2. q. 102. 2 ad 1.

32. Nihil continetur sub sensu spirituali, necessarium fidei, quod Scriptura non tradat alicubi manifeste per sensum litteralem, i. q. 1. 9 ad 2. et 10 ad 1.

SENTENTIA est applicatio juris ad particulare factum. 1 2. q. 96. 1 ad 1. et 2 2. q. 67. 1. c.

SEPARATIO est delectabilis dupliciter, scilicet inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, vel inquantum aliqua unio fit. 1 2. q. 36. 3 ad 2. et ad 3.

SEPTEMBER est quasi totus solemnus apud Judæos, sicut et septimus dies. 1 2. q. 102. 4 ad 10.

SEPTENARIUS numerus universitatem significat. 2 2. q. 102. 5 ad 5.

SEPULTURA - 1. Mos cujuscumque gentis in sepultura, et in officiis ejus, servari debet, h. i. q. 51. 2 ad 2.

2. Terra non consecrata in sepulturam potest emi in sepulturam, et sepultura jam consecrata potest vendi ratione materiæ, in necessitate ecclesiæ?, sicut et calix consecratus ratione materiæ, non autem potest vendi ratione consecrationis, vel officii, vel processionis in funere alicujus, ut scilicet aliquis pro pecunia ibi sepeliatur; tamen non dantes oblationes debitas pro sustentatione, possunt compelli dare secundum consuetudinem, et possunt puniri per sacramentorum subtractionem, non per sacerdotem cui sunt oblationes faciendæ, ne videatur pro sacramentorum vel sacramentalium exhibitione aliquid exigere, sed per aliquem superiorem. 2 2. q. 86. 1 ad 3. et q. 100. 2 ad 4. et 3 ad 2. et 5 ad 1. et ad 2. et 3.

3. Sepultura non confert mortuo quoad spiritum, sed quoad honorem ejus, et pium affectum vivorum; ideo pro ea quidam commendantur. 2 2. q. 32. 2 ad 1.

4. Sepulturam non ponit Christus inter opera misericordiæ, sed solum ea quæ sunt evidentioris necessitatis. 2 2. q. 32. 2 ad 1.

5. Christus non voluit crucifigi ubi sepultus est Adam, i. in Hebron, sed in Calvariæ loco comuni damnatorum, ut ostenderetur quod crux Christi est remedium, contra peccatum totius mundi, et non tantum contra peccatum personale Adæ. m. q. 46. 10 ad 3.

6. Sepultura Christi operata est efficienter nostram salutem, sicut et mors ejus. m. q. 51. 1 ad 2. et 2 ad 4.

7. Christus fuit sepultus convenienti modo, et redditur ratio litteralis et mystica omnium gestorum circa hoc. m. q. 51. 2. o.

8. Christus fuit convenienter sepultus, ad probandum veram ejus mortem, ad spem resurrectionis nostræ, et ad exemplum quod abscondamur a turbis, m. q. 51. 1. o. et 2. 4. c. et q. 52. 4. c.

9. Christus fuit in sepulcro tantum una die usuali, et duabus noctibus, i. triginta sex horis, n. q. 51. 4. o. et q. 52. 4. c. et q. 53. 2. c.

SERAPHIN - 1. interpretantur ardentes, seu accendentes, i. q. 63. 7 ad 1. et 9 ad 3. et q. 108. 5 ad 5. et q. 109. 1 ad 3.

2. Séraphin dicitur ab incendio, secundum tres proprietates ignis, scilicet motus continui sursum, excessus fervoris et lucis. 1. q. 108. 5 ad 5.

3. Séraphin est primus ordo primæ hierarchiæ angelorum, quia in amando est completissima unio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare. i. q. 63. 7 ad 1. et 9 ad 3. et q. 108. 5 ad 5. et q. 109. 1 ad 3.

4. Imagines chérubin et séraphin fuerunt in templo Salomonis, non quidem ad cultum ut adorarentur, sed ad mysterium. 1 2. q. 102. 4 ad 6. c. 1. fi.

SERMO - 1. In sermone est aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, sicut donum linguarum ad posse intelligi diversis. 2 2. q. 177. 1. o.

2. Gratia sermonis dupliciter subtrahitur, s. vel propter culpam auditoris vel prædicatoris,

et bona opera utriusque non merentur eam, nisi removendo impedimenta ejus. 2 2. q. 177. 1 ad 3.

SERVIRE - 1. Qui servit homini, sufficit quod ei subjiciatur, obediendo in licitis; sed qui servit Deo, oportet quod subjiciatur ei interius bonum affectum habendo. 2 2. q. 105. 5. o.

2. Copula carnalis retrahit animum a servitio Dei, propter vehementiam delectationis et sollicitudinem. 2 2. q. 186. 4. c.

SERVITUS - 1. Servus dicitur ad dominum; ideo ubi est specialis ratio domini, oportet esse specialem rationem servitutis. 2 2. q. 81. 1 ad 3. et q. 104. 5. o.

2. Relatio servitutis et domini fundatur super actione et passione, ideo proprie non convenit naturæ, sed personæ secundum naturam, ih. q. 20. 1 ad 2. et 2. c.

3. Servitus naturaliter refugitur, quia est impeditiva boni usus potestatis. 1 2. q. 2. 4 ad 3.

4. Servitus est contra naturam, quoad primam intentionem natura, non autem contra secundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinatur, et hoc appetit natura, ut quilibet sit bonus: sed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinatur, ut ex peccato pœnam reportet. Et sic servitus in pœnam peccati introducta est. 1 2. q. 94. 5 ad 3.

5. Servitus quæ est de jure gentium, est naturalis, non quidem absolute, sed ratione utilitatis consequentis, scilicet quod quis regatur a sapiente, et juvet eum. 1 2. q. 94. 5 ad 3. et 2 2. q. 57. 3 ad 3.

6. Homo est servus alterius hominis secundum corpus, non autem secundum mentem. 2 2. q. 104. 5. c. ad 2. et 6 ad 1. et q. 122. 4 ad 3.

7. Vernaculus, i. in servitute natus, vel servus emptus ad servitium Judæorum, si fiat Christianus, liberatur a servitute, nullo pretio dato. Si vero infidelis existens sit emptus ad mercationem, tenentur per statutum Ecclesiæ infra tres menses exponere eum venditioni, nec in hoc injuriam facit Ecclesia. 2 2. q. 10. 10. c.

8. In spiritualibus est duplex servitus et duplex libertas, s. peccati et justitiæ. 2 2. q. 183. 4. c.

9. Servitus triplex, scilicet peccati, hominis et Dei. 2 2. q. 122. 4 ad 3. et q. 183. 4. c.

10. Homo juste relictus est a Deo in servitute diaboli, licet ille injuste invaserit eum. m. q. 46. 3 ad 3. et q. 48. 4 ad 2. et q. 49. 2. c.

11. Servitus peccati est vere servitus, sed est libertas secundum opinionem tantum; servitus autem Dei est e converso. 2 2. q. 183. 4. c.

12. Cum per matrimonium alter conjugui alteri obligetur ad libere reddendum debitum, servitutis conditionem necesse est dirimere matrimonium, dummodo sit ignorata. Suppi, q. 52. 1. o.

13. Cum matrimonium ad jus natura referatur, potest servus sine domini sui consensu libere matrimonium contrahere. Suppi, q. 52. 2. c.

14. Vir cum subjiciatur uxori in his tantum, quæ ad actum natura spectant, potest alteri se in servum dare, absque suæ uxoris consensu. Suppi, q. 52. 3. o.

15. Proles ac filii matrem potius sequuntur in libertatis ac servitutis conditione, quam patrem: quanquam in quibusdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem sequitur conditionem. Suppi, q. 52. 4. c.

SEVERITAS est virtus inflexibilis, circa afflictionem poenarum, quando recta ratio requirit hoc. 2 2. q. 157. 2 ad 1. et ad 2. et q. 159. 2 ad 2.

SEXTA dies creationis, i. q. 70. 1. c. et q. 72. o. et q. 90. 4. c. et q. 91. 4 ad 5.

SEXUS - 1. Diversitas sexuum in eodem vel in

diversis causatur ex virtute easiest1, et ex dispositione materiæ. i, q. 115. 3 ad 4.

2. Prophetia potest convenire mulieri, quia attenditur secundum mentem illuminatam a Deo, ex quo non est diversitas sexuum. 2 2. q. 177. 2 ad 2.

SIBYLLA expresse prophetavit de Christo. 2 2. q. 2. 7 ad 3. et q. 72. 6 ad 1.

SICUT, importat similitudinem, non autem æqualitatem. i. q. 60. 4. ad 2.

SIGNI - 1. potest esse signum, respectu diversorum, et sui ut est in alia specie, non autem in eadem specie, ui. q. 48. 3 ad 2,

2. Signum multorum ordinatorum ad unum non est ambiguum et fallax, sed est certum, m. q. 60. 3 ad 1.

3. Signum quandoque dicitur causa, s. quando est notior effectui. Sed sæpius dicitur de effectui, et dividitur contra rausam. Tamen ideo potius dicit Scriptura, ut luminaria sint in signa, quam in causas, ut occasionem idololatriæ tolleret, i. q. 70. 2 ad 2.

4. Causa principalis non potest proprie dici signum effectus, licet occulti et causa sit sensibilis et manifesta, sed tantum causa isstrumentalis. m. q. 62. 1 ad 1.

5. Signum primo et principaliter convenit sensibilibus. Non autem intelligibilibus, nisi ut sunt manifestata per sensibilia, m. q. 60. 4 ad 1.

6. Petere signum a Deo contingit dupliciter, scilicet ad explorandum potestatem Dei, vel veritatem dicti ejus, et ad instructionem. Primum est peccatum tentationis Dei, non autem secundum. 2 2. q. 97. 2 ad 3.

7. .Multa signa præcedent diem judicii. Suppi, q. 73. 1. o.

8. Sol et luna obscurabuntur ad incutiendum terrorem hominibus. Suppi, q. 73. 2. c.

9. Virtutes propter rei novitatem et splendorem movebuntur. Suppi, q. 73. 3. o.

SIGNIFICATIO - 1. Terminus singularis idem significat et supponit secundum sophistas, non autem terminus communis, i. q. 39. 4 ad 1.

2. Nomen non significat, nisi mediante conceptione intellectus, i. q. 13. 1. c. et 4. c. ad 1. et . ad 2.

3. Modus significandi sequitur modum intelligendi. i. q. 45. 2 ad 2.

4. Ad proprietatem locutionis requiritur res significata, et modus significandi, i. q. 39. 4. 5. c.

5. Variatio dictionis in principio mutat significationem, et variatio in fine mutat consignificationem apud Latinos. Sed apud Grecos mutat in verbis, etiam in principio, m. q. 60. 7 ad 3. *

SIMILITUDO - 1. est relatio æquiparantiæ, non tamen semper denominat utrumque extremorum, sed tantum quando forma est æqualiter et eadem ratione in utroque extremorum, i. q. 4. 3 ad 4. et q. 42. 1 ad 3.

2. Similitudo duplex, s. participationis ejusdem formæ, et proportionis, i. q. 4. 3. o. et q. 14. 3 ad 2.

3. Similitudo duplex, s. representations et secundum convenientiam in natura. Prima requiritur inter cognoscens et cognitum non autem secunda, i. q. 85. 8 ad 3. et q. 88. 1 ad 2.

4. Similitudo duplex, s. ut principium, et ut principiatum. Prima dicitur exemplar, secunda vero imago, i. q. 35. 1 ad 1.

5; Aliqua dicuntur similia dupliciter, s. participando unam formam, et secundum quod unum imitatur alterum, secundum proportionaiitatem. Prima sunt composita. Ideo nulla creatura est sic similis Deo, sed solum secundo modo. i. q. 4. 3. o. et q. 44. 3 ad 1.

6 Similitudo triplex creature rationali! ad Deum, s. secundum esse naturæ, secundum cognitionein et secundum potestatem operandi ad beatitudlnem obtinendam. 2 2. q. 163. 2. o.

7. Primas duas habuit angelus a principio, et tertiam appetiit. Sed homo tantum primam habuit in sua creatione, et reliquas appetiit. 2 2. q. 163. 2. o.

8. Verbum, idea, Deus, et quællbet causa, dicitur large similitudo, id est, exemplar creaturæ, et effectus, non autem proprie, i. q. 35. 1 ad 1. et q. 57. 2 ad 2.

9. Similitudo convenit Verbo, inquantum ipsum est quædam similitudo rei intellect», sicut genitum est similitudo generantis, sed ad amorem pertinet, non quod Ipse amor sit similitudo, sed Inquantum similitudo est principium amandi, et ideo genitum, s. verbum, est principium amor».. 1. q. 27. 4 ad 2.

10. Similitudo in divinis aliter pertinet ad Verbum et aliter ad amorem, i. q. 27. 4 ad 2.

11. Similitudo et dissimilitudo in divinis attenditur secundum essentiam, non autem secundum relationes. l. q. 36. 4 ad 3.

12. Similitudo et dissimilitudo attenditur, non solum secundum qualitatem eamdem vel diversam, sed etiam secundum eumdem vel diversum modum participandi. 1 2. q. 52. 3. c.

13. Conceptio intellectus est similitudo rei intellect». i. q. 27. 2. c. fi.

14. Species intellgibilis nostri intellectus non potest esse similitudo principiorum individualum. i. q. 14. 11 ad 1. et 12. c.

SIMONIA - 1. est studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquod spirituale, vel ei annexum. 2 2. q. 100. 1. o.

2. Simonia non est peccatum in Spiritum sanctum. 2 2. q. 100. 1 ad 2.

3. Simonia est hæresis gravior hæresi Macedonii, quoad exteriorem protestationem, et similitudinem. 2 2. q. 100. l ad L

4. Actus est spiritualis dupliciter, s. ratione principii, i. doni vel officii, et ratione finis. Primum licet vendere, non autem secundum, quia simonia esset. 2 2. q. 100. 3. o.

5. Oratio est spiritualis utroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia esset simonia. Sed licet dare eleemosynam pauperibus ut orent. 2 2. q. 100. 3 ad 2.

6. Licet vendere justum patrocinium, et justum consilium. Non autem verum iudicium, id est sententiam, nec verum testimonium, quia ad hæc tenentur iudex et testis, non autem advocatus, vel jurisperitus. Ideo esset simonia in causa spirituali, non autem in causa sæculari. 2 2. q. 71. 4. o. et q. 100. 3 ad 3.

7. Papa potest incurrere simoniam, sicut et alii. Et gravius est peccatum, quanto papa est major, quia non est dominus spiritualium, sed dispensator. 2 2. q. 100. 1 ad 7.

8. Ante collationem beneficii licet episcopo subtrahere de fructibus ejus, ad pios usus. Sed requirere ab eo cui confert est simonia. 2 2. q. 100. 4 ad 3.

9. Si clericus Impendat prælato obsequium honestum, id est ad spiritualia, fit dignus ecclesiastico beneficio. Non autem si sit inhonestum, vel ad carnalia, id est ad utilitatem consanguineorum, vel patrimonii ejus, sed est munus ab obsequio et simonia. 2 2. q. 100. 5 ad 1.

10. Dare aliquid adversariis, ne impediatur in beneficio ecclesiastico, ante acquisitum jus, est simonia, non autem post. 2 2. q. 100. 2 ad 5.

11. Permutatio vel transactio beneficii ecclesiastici sine licentia, est simonia, quia nomine

emptionis et venditionis prohibetur omnis contractus spiritualium non gratuitus. Sed cum licentia nrælati, et ex causa utili vel necessaria Stint Ilcitie. 2 2. q. 100. 1 ad 6.

12. Accipere aliquid temporale pro sacramentis, est simonia. Nec consuetudo excusat. Non autem accipere ad sustentationem. 2 2. q. 86. s l ad 3. et q, 100. 2. o.

13. Exigere aliquid pro absolutione ab excommunicatione, quasi pretium absolutionis, est simonia, non autem quasi pœnam pro culpa. 2 2. q. 100. 2 ad 3.

14. Exigere aliquid pro consecratione, benedictione, ordinibus, chrismate, oleo sancto, vel alio spirituali, est simonia, nisi accipiat ut stipendia. 2 2. q. 100. 2 ad 4.

15. Accipere aliquid pro dispesatione, commissione, correctione, doctrina ex officio spirituali, festo faciendo, vel prætermittendo, etiam ad sustentationem, est simonia, quia ex officio ad ea obligantur, et stipendia habent. Tamen visitantes possunt accipere procurationes. 2 2. q. 100.3 ad 3.

16. Statutum de non flenda processione in funere, nisi dentur tot, est illicitum et simoniacum, non autem quod processio flat, si tot dentur. 2 2. q. 100. 3 ad 2.

17. Dare vel accipere aliquid, quasi pretium, pro predicatione, prophetia, oratione, officio, et huiusmodi actibus spiritualibus, est simonia. Non autem accipere pro sustentatione, secundum ordinationem Ecclesiæ, vel consuetudinem approbatam, non exigendo ab invitis per subtractionem spiritualium, sed per superiorem. 2 2. q. 100. 3. o.

18. Hypocrita non videtur esse simoniacus, quia non dat spirituale propter temporale, sed demonstrat sanctitatem et furatur laudem. 2 2. q. 100. 5 ad 4.

19. Emptores spiritualium imitantur Simonem Magum in actu, venditores autem in intentione, quia voluit emere ut venderet. Giezi vero tantum vendidit. Ideo secundi possunt dici simoniaci, et giezitæ; primi vero, simoniaci tantum. 2 2. q. 100. 1 ad 4.

20. Simonia mentalis, et quodlibet aliud peccatum interius, nullam pœnam ecclesiasticam incurrit, sed divinam. 2 2. q. 100. 6 ad 6.

21. Simonia et alia peccata tollunt gratiam et exeeutionem ordinum. Non autem tollunt sacramentum, nec impediunt susceptionem -ejus. 2 2. q. 100. 6 ad 1.

22. Emens aliquid simoniace, punitur privatione cujuslibet rei talis. Dantes autem vel mediante puniuntur infamia et depositione si sint clerici, sed laici excommunicatione. 2 2. q. 100. 6. o.

23. Recipiens beneficium simoniace, tenetur restituere illud, et omnes fructus qui potuissent percipi a diligenti possessore, deductis expensis, licet alius dederit pro eo nesciente, præter fructus consumptos bona fide, nisi fuerit inimicus ejus, ut impediret eum, vel nisi contradixerit, nec post ratum habuerit. 2 2. q. 100. 6 ad 3.

24. Dans pecuniam simoniace, non potest eam repetere, licet recipiens eam teneat injuste. 2 2. q. 100. 6 ad 1.

25. Res simoniaca debet restitui Ecclesiæ, in cujus injuriam data est, nisi totum collegium sit in culpa. 2 2. q. 100. 6 ad 4.

26. Nullus debet ordinari ab episcopo simoniace promotus, etiam occulto, licet præcipiat vel excommunicet. Et si ordinetur, non potest exequi nisi dispensetur, licet ignoraret. Si vero episcopus sit aliter simoniacus occultus, quilibet potest ordinari ab eo. 2 2. q. 100. 6 ad 2.

27.Suscipiens ordinem sacrum simoniace, etiam occulte, suspensus est quoad se, et quoad alios. Sed dane ordinem, vel dans sive recipiens beneficium, vel medians, publici sunt suspensi utroque modo: occulti vero sunt suspensi primo modo tantum. 2 2, q. 100. 6 ad 1. et ad 2.

28. Solus papa potest dispensare, cum promotus simoniace scienter, in aliis autem casibus, episcopus post renunciationem facit quadruplicem dispensationem, s. parvam, i. quoad communionem laicam; magnam, ut sit in suo ordine in alia ecclesia; majorem, ut sit in eadem in minoribus; maximam vero, ut in eadem ecclesia, in qua aliquid simoniace acquisivit, majores ordines exequatur, non tamen quod praelationes accipiat. 2 2. q. 100. 6 ad 7.

SIMPLEX - 1. aut totum cognoscitur, aut nihil. 1. q. 58. 5. c. et q. 85. 9. c. et 2 2. q.2. 2 ad 2.

2. Pluralitas rationum non repugnat maxime unitati et simplicitati, nisi quæ reducitur ad diversitatem rei. Ideo convenit Deo, licet sit omnino simplex, i, q. 3. o. et q. 9. 1. c. et q. 25. 1 c. et q. 28. 2. c.

SIMPLICITAS - 1. ad virtutem veritatis pertinet dicitur simplicitas, quia non tendit in diversa, veritas autem dicitur inquantum signa concordant signatis. Ideo simplicitas et veritas differunt tantum ratione. 2 2. q. 109. 2 ad 4. et q. 111. 3 ad 2.

2. Simplicitas est virtus ad quam pertinet directe præservare se a deceptione. 2 2. q. 111. 3 ad 2.

3. Simplicitas facit intentionem rectam, non. quidem directe, quia hoc facit omnis virtus, sed indirecte, s. excludendo duplicitatem, per cujus oppositum dicitur. 2 2. q. 109. 2 ad 4.

SIMPLICITER - 1. dicitur dupliciter, s. absolute, i. secundum naturam suam, sive sine adjuncto, et totaliter, i. universaliter sive omnino. 2 2. q. 58. 10 ad 2. et q. 109 ad 4. et m. q. 50. 5. c.

2. Unumquodque dicitur simpliciter, ut est in actu, secundum quid vero ut est in apprehensione. 2 2. q. 6. 6. c.

SIMULATIO proprie est mendacium in signis factorum exteriorum. Ideo semper est peccatum. Sed large sumitur pro fictione. 2 2. q. 111. 1. o.

SINISTRUM - 1. Dextra pars mundi est australis; sinistra vero, aquilonaris. 1 2. q. 102. 4 ad 6. co. 2.

2. Pars dextra significat bona spiritualia, et sinistra, bona temporalia. 1 2. q. 102. 4 ad 6. co. 2.

SITUS. Quæ pertinent ad situm, dicuntur de Deo metaphorice: ut sedere, et stare, i. q. 3. 1 ad 4.

SOBRIETAS - 1. proprie est circa potum inebriatum. Large vero, est circa omnem materiam, quia sobrius dicitur, quasi briam, i. mensuram servans. 2 2. q. 134. c. principio, et q. 149. 2. o.

2. Sobrietas est specialis virtus. 2 2. q. 149. 2. o.

3. Sobrietas est maxime necessaria juvenibus, quia in eis viget concupiscentia. Mulieribus autem, quia in eis deficit robur mentis. Senibus vero et episcopis, omnibus ministris Ecclesiæ, et regibus, propter officia et operationes eorum. 2 2. q. 149. 4. o.

SOCRATES, ditissimus Thebanus, abiecit magnum pondus auri, ut Athenis vacaret philosophic 2 2. q. 186. 3 ad 3.

SODOMIA, id est coitus masculorum, est species luxuriæ contra naturam. 2 2. q. 142. 4 ad 3. fi. et q. 154. 11. o. et 12 ad 4. et m. q. 70. 2 ad 1.

SOL - 1. aliquid influat in omnia corpora. 2 2. q. 47. 5 ad 2.

2. Sol. propter distantiam loci, non eumdem caloris effectum habet in Dacia, quem habet in /Ethiopia, i. q. 115. 6 ad 2.

SOLEMNITAS unicuique adhibetur, secundum conditionem ejus, et tantum cum quis totaliter mancipatur alicui rei. 2 2. q. 88. 7. c.

SOLERTIA - 1. non est virtus, quia se habet ad bonum et ad malum, et magis dependet ex naturali ingenio quam ex assuetudine. 2 2. q. 49. 4. o.

2. Solertia est subtilitas quædam, in non perspecto tempore medii, secundum .Aristotelem. Vel est habitus, ex repentino inveniens quod convenit. 2 2. q. 48. c.

3. Solertia valet ad bene consiliandum, sed necessaria est in repentinis. 2 2. q. 49. 4 ad 2.

SOLITARIUS - 1. Homo potest solitarius vivere dupliciter: s. vel quasi societatem humanam non ferens propter animi sævitiam, et hoc est bestiale, vel per hoc quod totaliter divinis rebus inhæret, et hoc est supra hominem; et ideo Philosophus dicit in primo politicorum, quod ille qui aliis non communicat, aut est bestia, aut Deus, i. divinus. 1 2. q. 51. 1. c. fi. et 2 2. q. 88. 8 ad 5.

2. Si autem absque præcedenti exercitio, solitaria vita assumatur, est periculosissima, nisi per divinam gratiam suppleatur, quod in aliis per exercitium acquiritur sicut patet de beatis Antonio et Benedicto. 2 2. q. 188. 8. c. fi.

SOLITUDO non est essentia perfectionis, sed est instrumentum congruum contemplationi, non autem actioni. 2 2. q. 188. 8. o.

SOLLICITUDO - 1. est studium adhibitum ad aliquid consequendum, quod majus est. ubi est timor, et minus est, ubi est securitas. 2 2« q. 47. 9 ad 3. et q. 55. 6. c.

2. Sollicitus dicitur quasi solers citus, quia ex solertia animi velox est ad prosequendum agenda. 2 2. q. 47. 9. c. et q. 49. 4. c.

3. Sollicitudo pertinet ad prudentiam. 2 2. q. 47. 9. o. et q. 48 ad 5, et q. 53. principio, et q. 54. 2. c.

4. Sollicitudo temporalium est illicita tripliciter: s. si in eis ponatur finis, vel superfluum studium, vel timor. 1 2. q. 108. 3 ad 5. et 2 2. q. 55. 6. o. et q. 83. 6 ad 2. et q. 188. 7. c,

5. Sollicitudo de futuris prohibetur, nisi immineat tempus eorum. 2 2. q. 55. 7. o. et q. 188. 7 ad 2.

SOLUS - 1. removet consortium dupliciter; s. vel simpliciter, i. solitarius, s. qui non est cum alio ejusdem nature, vel conditionis, vel respectu alicujus: primo modo stat cathegoremattice, sed secundo modo syncathegoremattice. i. q. 31. 3. 4. o.

2. Solus proprie determinat tantum subjectum; solum autem» et tantum possunt congrue addi subjecto et prædicato. i. q. 31. 3 ad 2. et 4. c.

3. Hæc proprie non conceditur, Pater, vel Trinitas, est solus Deus, nisi ex parte prædicati intelligatur aliqua implicatio, i. q. 31. 3 ad 2.

4. Hæc propositio, Solus Deus est Pater, cathegoremattice est falsa, sed syncathegoremattice est vera in triplici sensu, et est falsa in uno sensu, s. formaliter et communiter, i. q. 31. 3 ad 3.

5. Hæc propositio, Solus Pater est Deus, et aliæ similes cathegoremattice sunt falsæ, sed syncathegoremattice sunt vera in duplici sensu, et falsæ in uno sensu, L q. 31. 4. o.

6. Hæc propositio, solus Deus creat, vel generat, vel est Deus, et aliæ similes, sunt falsæ cathegoremattice; sed sunt vera syncathegoremattice, duplici sensu. I. q. 31. 3. o.

SOMNIUM - 1. Causa somniorum duplex, sci-

licet interior, id est, præcedens cogitatio, vel dispositio corporis, et exterior, scilicet ars, cæhiin, dæmon, et Deus, per angelos. 2 2. q. 95. 6. o. et q. 154. 5. c. et q. 172. 1 ad 2. et in. q. 80. 7. e.

2. Somnium quandoque est causa futurorum eventuum, s. inducendo ad operandum, et quandoque est signum eorum, s. quando idem en causa utrique. 2 2. q. 95. 6. c. et q. 154. 5. c.

SOMNOLENTIA et otiositas, ut reducuntur ad torporem, sunt iiliæ accldiæ. 2 2. q. 35. 4 ad 3.

SOMNUS - 1. In somnis nullus potest inereri, nec demereri, quia tunc non potest haberi perfectum iudicium rationis; sed potest esse signum præcedentis meriti, vel peccati, i. q. 84. 8. o. et q. 94. 4 ad 4. et 2 2. q. 154. 5. o.

2. Somnus potest esse peccatum mortale, vel saltem occasio peccati mortalis, scilicet quando ex hoc omittitur illud, quod quis facere debet, vel fit aliquid quod inclinat ad malum. 1 2. q. 71. 5. c.

SORS - 1. proprie dicitur, cum aliquid fit, ut considerato ejus adventu, aliquid innotescat 2 2. q. 95. 3. 8. c.

2. Sors triplex, s. divinatoria, divisoria et consuetoria: prima quaeritur cognitio futuri, secunda habendi, tertia fiendi. 2 2. q. 95. 8. c.

3. Sors cujus eventus expectatur ex stellis, est vana et falsa; si autem a fortuna, est vana tantum sors divisoria; si vero a diabolo, est illicita, et prohibetur secundum canones; sed si expectatur a Deo, non est mala secundum se, licet sit peccatum quadrupliciter; s. si fiat sine necessitate, vel sine reverentia, vel in terrenis, vel in electionibus ecclesiasticis. 2 2. q. 95. 8. c.

SPECIES - 1. duplex, scilicet natura communibilis pluribus individuis immediate secundum nomen et rationem æqualiter participatam, ut homo, et intentio quiescens in anima, ut species in anima, i. q. 13. 9. o.

2. Unumquodque sortitur speciem secundum actum, et non secundum potentiam, sed secundum formam, in compositis ex materia et forma I. q. 53. 1. c. et 1 2. q. 3. 3. c.

3. Illud secundum quod aliquid sortitur speciem, oportet esse fixum et stans, quasi indivisibile; et quicquid attingit illud, sub illa specie continetur, et quicquid recedit ab eo in plus vel minus, pertinet ad aliam speciem perfectionem vel imperfectiorem. 1 2. q. 52. 1. c.

4. Nihil prohibet esse aliquam speciem in aliquo genere, quæ aliquam operetur in omnibus speciebus ejusdem generis, sicut sol influit in omnia corpora. 2 2. q. 47. 5 ad 2.

SPECTACULA - 1. de utilibus et necessariis ad vitam, ut venationes, distrahunt animum, et debent vitari a pœnitente, licet sint licita, cum debitis circumstantiis. 2 2. q. 167. 2. c. ad 2.

2. Spectacula turpium vitanda sunt ab omnibus, sed maxime a pœnitentibus. 2 2. q. 102. 6 ad 8. et q. 167. 2 ad 2.

3. Inspectio spectaculorum turpium, et ad peccata provocantium studiosa, est prohibita, et est peccatum et est mortale quandoque: unde et commixtionem animalium diversæ speciei prohibet lex, ad tollendam universaliter occasionem concupiscentiæ. Animalia enim diversarum specierum non commiscuntur de facili, nisi hoc per homines procuretur: et sic in aspectu coitus animalium excitatur homini concupiscentiarum motus: unde etiam in traditionibus Judæorum, prohibitum invenitur, ut Rabbi Moyses dicit, ut homines averterent oculos ab animalibus coeuntibus. 2 2. q. 102. 4. 6 ad 8. et q. 167. 2. c. ad 2.

SPECULATIO dicitur a speculo, non autem a

Speculum

INDEX III

Spes

specula: et reducitur ad meditationem, quia est visio causæ per effectum. 2 2. q. 180. 3 ad 2.

SPECULUM. In speculo fracto resultant multæ imagines, quia habet multas superficies, cau-santes singulas reverberationes, quia non ha-bent ibi esse quiescens, m. q. 76. 3. c,

SPES - 1. est virtus. 2 2. q. 17. 1. o.

2. Spes est virtus theologica. 1 2. q. 62. 3. o. et 2 2. q. 17. 5. o. et q. 18. 1. b. et 2 ad 4.

3. Spes potest esse informis, i. sine charitate. 1 2. q. 65. 4. o. et 5 ad 2.

4. Spes informis non est virtus. 1 2. q. 65. 4. o. et 5 ad 2.

5. Objectum principale spei est gloria animæ, non autem gloria corporis, sed objectum secun-darium. 2 2. q. 17. 5 ad 1. et q. 18. 2 ad 4. et in. q. 7. 4 ad 1.

6. Spes habet duplex objectum, s. bonum ex-pectatum et auxilium Dei. 1 2. q. 40. 7. c. et q. 42. 1. c. et q. 62. 4 ad 3. et 2 2. q. I. 3 ad 1. et q. 17. 2. 4. 5. c. et 6 ad 3. et 7. c. et q. 18. 2. c. et q. 19. 1. c. et m. q. 7. 6 ad 1.

7. Objectum ejus habet quatuor conditiones, scilicet bonum, arduum, futurum et possibile, 1 2, q. 40. 1. o. et 2. 5. 6. 7. 8. c. et q. 41. 2. c. et q. 42. 3. c. et ad 3. et 2 2. q. 17. 1. 7. c. et q. 18. 1 ad 1. et 2. c. ad 3. et q. 20. 4. c. et q. 21. 1. c. et q. 144. 1. c.

8. Objectum spei non est possibile, ut est dif-ferentia veri, sed ut possibile dicitur secundum aliquam potentiam. 1 2. q. 40. 3 ad 2.

9. Spes potest esse de actu virtutis, qui est in potestate nostra. 1 2. q. 42. 3 ad 3.

10. Spes est tantum eorum quæ non habentur a sperante, m. q. 7. 8 ad 2. et 9 ad 1.

11. Spes et præsumptio sunt de malo abusive, pro inordinato timore. 2 2. q. 21. 3 ad 1.

12. Spes directe respicit proprium bonum, non autem bonum alienum, quia significat motum. Motus autem semper est ad proprium terminum proportionatum mobili. 2 2. q. 17. 3. c.

13. Sperare licet in homine, ut in causa secun-daria, non autem ut in causa principali, sed tan-tum in Deo. 2 2. q. 17. 4. o. et 5. c. et q. 25. 1 ad 3.

14. Proprium et principale objectum spei vir-tutis est beatitudo æterna; secundarium autem sunt alia bona. 2 2. q. 17. 2. 4. o. et 5. c. ad 1. et q. 18. 2. c. ad 3.

15. Spes est de beatitudine, ut de ultimo fine, sed est de gratia, ut deducente ad finem. 1 2. q. 69. 2 ad 1. et 3. c.

16. Spes absolute est tantum de bono proprio, sed ut præsupponit amorem, potest aliquis alteri sperare vitam æternam. 2 2. q. 17. 3. c. et q. 18. 2 ad 3. et 3 ad 2. et m. q. 7. 4 ad 3.

17. Nec est in beatis. 1 2. q. 67. 4. 5. o. et 2 2. q. 18. 2. o. et 3. c. et q. 19. 11 ad 3.

18. Nec in damnatis, sed tantum in viatoribus hic, vel in purgatorio, vel in limbo patrum. 2 2. q. 18. 3. o.

19. Spes est subjective in potentia appetitiva, non autem in cognoscitiva. 1 2. q. 40. 2. o. et 2 2. q. 18. 1. c.

20. Spes est in irascibili subjective, i. q. 50. 1 ad 2. et 1 2. q. 23. 1. 2. c. et q. 40. 1. b. et c. 1 ad 3.

21. Spes virtus est subjective in voluntate, i. q. 50. 4 ad 3. et q. 82. 5 ad 2. et 2 2. q. 18. 1. o. et 3. d. 26. q. 1.5. o. et q. 2. 2. c. et Verit. q. 15. 3 ad 5. et Virt. q. I. c. fi. et 1 ad 2. et q. 4. 2. o.

22. In brutis est spes, passio et desperatio. 1 2/ q. 40. 3. o. et 3. d. 26. q. 1. 1. c.

23. Aliquid est causa spei dupliciter, s. faciendo aliquid esse possibile, ut divitiæ, fortitudo, et 1

omne augenn potestatem hominis, vel faciendo æstlmationem de possibili, ut doctrina et per-suasio: sed experientia est causa spei utroque modo, licet sit causa defectus ejus tantum secundo modo. 1 2. q. 40. 5. o. et q. 42. 5 ad 1. et q. 45. 3. c. Amor, 235. Appetitus. 31, Baptismus. 12. Concupiscentia 3. Confessio. 56.

24. Stultitia et experientia sunt causæ spei per accidens, removendo scientiam, qua vere æstima-tur aliquid non esse possibile. 1 2. q. 40. 5 ad 3. et 6. c. fi. et ad 3. Correctio. 3. Enoch. Fides. 101. Fiducia. 7. Misericordia. 43. Oratio. 41. Pau-lus. 24.

25. Juventus est causa spei, quia parum habet de præterito et memoria, et multum de futuro, et multos spiritus: ideo cor ampliatur, et fiunt animosi, sed parum experti. 1 2. q. 40. 6. o.

26. Senes deficiunt spe, propter experientiam, quæ facit æstimationem impossibilis, 1 2. q. 40. 5 ad 2.

27. In ebriis sunt duæ causæ spei, s. inconsi-deratio et caliditas, et multiplicatio spirituum propter vinum. 1 2. q. 40. 6. o. et q. 45. 3. c,

28. Spes quoad rem speratam est ex gratia et meritis, sed quoad habitum est tantum ex gratia. 2 2. q. 17. 1 ad 2. et 3. d. 26. q. 2. 1 ad 3. et Virt. q. 4. 1 ad 2. Peccatum. 96. Pignus. 1. Præ-sûmptio. 2. 12. Salvari, 7. Sepultura. 1. 13. Timor. 11. 15. 31.

29. Spes præsupponit merita in proposito, non autem in actu. 1 2. q. 62. 4-ad 2. et q. 65. 4. c. et 3. d. 26. q. 2. ar. 3. q. 1. ad 1. et Virt. q. 41. ad 3.

30. Spes semper procedit ex gratia, vel habita, vel expectata, non autem semper ex habita. 2 2. q. 62. 4 ad 2. et 2. d. 43. 5 ad 4. et 4. d. 2. q. 2.

31. Spes præsupponit amorem, et desiderium rei speratæ. 2 2. q. 128 ad 6.

32. Effectus. Spes extendit se in Deum, ra-tione divinæ largitatis, a quo resilit donum timo-ris, ex consideratione propriæ pravitatis. 3. d. 26. q. 2. 1 ad 4.

33. Spes per se adjuvat operationem dupliciter, 1 s. ratione objecti, et ratione effectus, s. delecta-tionis. 1 2. q. 40. 8. o.

34. Spes supra expectationem addit certitudi-nem. 3. d. 26. q. 1. 3 ad 1. et q. 2. 1. 2. c. Amor. 235. 236. Audacia. 6. 9. etc.

35. Spes addit supra desiderium quemdam co-natum et elevationem animi, ad consequendum bonum arduum. 1 2. q. 25. 1. c. et q. 46. 1. c.

36. Spes præcedit gaudium et causât illud. 1 2. q. 15. 1. c. Baptismus. 16. 99. Charitas. 61. 146. 150. 154. Confessio. 18.

37. Spes dividitur contra memoriam, ratione delectationis, quæ est effectus utriusque, non au-tem secundum essentiam. 3. d. 26. q. 1. 1 ad 2. Consilium. 7.

38. Spes elevat affectum hominis ad summum bonum, ut adipiscendum. Virt. o. 2. 2 ad 5. Cor-rectio. 3. 3. 16. Delectatio. 35. c.

39. Habens spem, sperat Deum consequi et per ipsum omnia necessaria quantumcumque diffici-lia obtinere, et omnia nociva quantumcumque difficilia repellere. 3. d. 26. q. 2. 2 ad 2. Expectatio. 8. Fiducia. 7. 8. Ira. 12. 39. 42. 53. 70. Justus. 7. Matrimonium. 128. 132. Miraculum. 5.

40. Spes facit inhærere Deo, ut principio beati-tudinis; fides autem, ut principio cognoscendi veritatem; charitas vero, propter seipsum: ideo, distinguuntur realiter. 2 2. q. 17. 6. o. et q. 23. 6. c. et 3. d. 26. q. 2. a. 3. q. 1. o. et Virt. q. 2. 3. c. et q. 4. 3 ad 9. Modestia. 8. Mors. 13. 23. Oratio. 16, 41. Poenitentia. 32. Præsumptio. 13. Religio. 8.

44. 61. Salvari. 7. Tristitia. 14. Præsumptio. 13. Verecundia. 7. Virtus. 59. Visio. 15.

41. Spes et fides de subjectis humanæ potestati non sunt virtutes, sed de his quæ sunt supra facultatem naturæ humanæ et excedunt omnem virtutem. homini proportionatain. 1 2. q. 62. 3 ad 2.

42. Spes directe respicit proprium bonum, non autem alienum, quia significat motum. Motus autem semper est ad proprium terminum proportionatum mobili: sed amor est directe ad alium, quia est unio amantis ad amatum, et unio est distinctorum. 2 2. q. 17. 3. c.

43. Spes proprie est tantum de bono, nisi forte abusive; timor autem est tantum de malo. 1 2. q. 23. 2. c. fi. et q. 40. 1. c. et 4 ad 1. et q. 52. 5 ad 1. et q. 67. 4 ad 2. et 2 2. q. 21. 3. ad 1. et d. 26. q. 1.3. c.

44. Spei contrarlatur desperatio, secundum accessum et recessum a bono; timor autem secundum contrarietatem boni et mali. 1 2. q. 40. 4. o. et q. 45. 1 ad 2. et 2 2. q. 128 ad 6. et q. 129. 6 ad 2. et 3. d. 26. q. 1. 3 ad 3.

45. Spes est tantum de futuro, sed gaudium est de præsentl. 1 2. q. 40. 1. c. et 3. d. 26. q. 1. 3. c.

46. Spes est tantum de arduo, sed desiderium et concupiscentia de bono absolute. 1 2. q. 25. 1. c. fi. et q. 40. 1. o. et 3. d. 26. q. 1.3. c.

47. Spes est tantum de possibili, desperatio autem de impossibili. 1 2. q. 23. 2. c. fi. et q. 40. 1. c. et ad 3. et 4. o. 3. d. 26. q. 1. 1.c.

48. Spes virtus est circa arduum divinum, non autem magnanimitas, sed circa humanum. 2 2. q. 17. 5 ad 4. et 3. d. 26. q. 2. 2 ad 4.

49. Spes respicit arduum assequendum auxilio alterius, sed magnanimitas ut aliquid suæ potestatis, scilicet operationem magnorum. 2 2. q. 17.

50. Expectatio spei dicit respectum ad auxilium Dei, sive speratum differatur, sive non, non autem dicit dilationem, sicut expectatio longanimitatis. 2 2. q. 17. 5 ad 3.

51. Spes est de principaliori bono quam concupiscentia et delectatio tactus, quæ sunt vehementiores et naturaliores. 2 2. q. 141. 7 ad 3.

52. Spes et desperatio præsupponit desiderium. 1 2. q. 40. 1. c. et 4 ad 3. et 7. c. et q. 41. 2 ad 3.

53. Spes est media inter præsumptionem et desperationem. 1 2. q. 64. 4 ad 3. et 2 2. q. 17. 5 ad 2.

54. Amor non habiti præsupponit spem, et spes desiderium: ideo spes est media inter utrumque. 1 2. q. 40. 1. c. et 3. d. 26. q. 1 art. 3. q. 2. o.

55. Spes est prima passio irascibilis; secunda desperatio; tertia timor; quarta audacia; quinta et ultima, ira. 1 2. q. 23. 4. c. et o. 25. 3. o.

56. Spes est nobilior virtutibus moralibus, quoad objectum, scilicet Deum, non autem quoad modum, sed e converso. 1 2. q. 67. 4 ad 1. et 3. d. 33. q. 1. 4 ad 1.

57. Sicut se habet spes ad magnanimitatem, sic et timor ad fortitudinem. 2 2. q. 129. 7. c. et 3. d. 26. q. 2. 2 ad 4.

58. Fides absolute est prior spe. 1 2. q. 62. 4. c. et 2 2. q. 4. 7. c. ad 2. et q. 27. 6 ad 2. et 7. o. et 3. d. 23. q. 2. 5. o.

59. Spes est prior fide, non in esse, sed in proposito: ideo spes dicitur introducere ad fidem. 2 2. q. 4. 7 ad 2. et 3. d. 23. q. 2. 5 ad 3.

60. Spes et timor ducunt ad charitatem, per modum cujusdam dispositionis. 2 2. q. 27. 3. c. ad 3.

61. Spes est prior charitate, via generationis, sed ordine perfectionis, est e converso. 1 2. q. 62. 4. o. et q. 65. 5 ad 2. et 2 2. q. 17. 8. o. et 3. d. 26. q. 2. art. 3. q. 2. o.

SPINA. Splnæ et tribuli producti sunt simul cum aliis plantis, sed non fuissent nocivi ante peccatum, i. q. 69. 2 ad 2. et 2 2. q. 164.2. c. ad 1.

SPIRATIO - 1. activa est eadem numero in patre et filio, i. q. 36. 3 ad 1. et ad 2. et 4 ad 1.

2. Pater et filius sunt duo spirantes, sed unus spirator, i. q. 36. 4 ad 7.

SPIRITUALIS - 1. substantia dicitur esse in loco dupliciter, scilicet vel per applicationem virtutis limitatæ, ut angelus, vel non limitatæ, ut Deus. 1. q. 52. 1. c. principio.

2. In substantiis incorporeis non est totalitas quantitatis, nec per se, nec per accidens; nec totalitas secundum perfectam rationem essentia, i. q. 8. 2 ad 3.

SPIRITUS - 1. Nomen spiritus videtur esse sumptum a respiratione animalium, i. q. 36. 1. c.

2*. Spiritus dicitur sextupliciter, scilicet aer vel ventus, corpora beatorum, animæ beatorum, virtus imaginative, mens et Deus. i. q. 41. 3 ad 4.

3. Spiritus ut nominat subtilitatem naturæ, est commune tribus personis; sed dupliciter convenit tantum Spiritui sancto; primo quidem ex ipsa communitate ejus quod dicitur Spiritus sanctus, secundo vero ex propria significatione: nam nomen spiritus in rebus corporeis, impulsionem et motionem significare videtur; flatum enim et ventum, spiritum vocamus. Est autem proprium amoris, quod moveat, et impellat voluntatem amantis, in amato. Sanctitas autem illis rebus attribuitur quæ in Deum ordinantur; quia igitur persona divina procedit per modum amoris, quo Deus amatur: ideo convenienter Spiritus sanctus, et amor et persona hujusmodi nominatur. i. q. 36. 1. c.

4. Spiritus sanctus, in vi duarum dictionum, est commune toti Trinitati; sed in vi unius dictionis, est proprium nomen tertiæ personæ ex usu ecclesiæ, duplici ratione, scilicet ex ipsa communitate ejus quod dicitur Spiritus sanctus et ex propria significatione spiritus et amoris. 1. q. 36. 1. o. et 2 2. q. 14. 1. c.

5. Et ponitur pro relativo, non ex nomine, sed ex usu Ecclesiæ, nisi ut spiratus. 1. q. 36. 2 ad 2.

6. Spiritum sanctum esse, et non esse creaturam, sed Deum, probatur multipliciter, i. q. 27. 1. c. et q. 41. 3. c. ad 4.

7. Spiritus sanctus subito advenit mentibus hominum. 1 2. q. 113. 7. b.

8. Spiritus Domini, in Scriptura, non nisi pro Spiritu sancto consuevit poni: qui aquis superferri dicitur, non quidem corporaliter, sed sicut voluntas artificis superfertur materiæ, quam vult formare, i. q. 64. 3 ad 3. et ad 4. et q. 66. 1 ad 5. et q. 74. 3 ad 4.

9. Pater et Filius sunt unum principium Spiritus sancti, unitate notionis communis, i. q. 35. 2. c. et q. 36. 4. o.

10. Græci communiter dicunt, Spiritum sanctum esse imaginem Patris et Filii, non autem Latini, i. q. 35. 2. c. ad 1.

SPONSA. - Sponsam auferens propriam per vim, excusatur a crimine raptus, licet peccet violentiam inferendo. 2 2. q. 154. 7 ad 4.

SPONSALIA - 1. sunt futurarum nuptiarum promissio. Suppi, q. 43. 1. o.

2. Potest homo in fine primi septennii sponsalia contrahere, sicut in fine secundi matrimonium contrahere, ac religionem ingredi, et in fine tertii civiliter se obligare. Suppi, q. 43. 2. o.

3. Dirimuntur sponsalia et cum quis ad religionem confugerit, et cum alter conjugum cum altero matrimonium contrahit per verba de presenti; aliter etiam dirimuntur variis casibus secundum iudicium Ecclesiæ. Suppi, q. 43. 3. c.

STARE significat positionem naturalem hominis cum immobilitate, 2 2. q. 183. 1. o.

STATUS - I. proprie pertinet ad libertatem vel servitutem In temporalibus vel spiritualibus, quia significat immobilitatem et obligationem personæ hominis. 2 2. q. 183. 1. o. et 4. c. et q. 184. 4. c. et q. 186. 6. c.

2. Officium dicitur respectu actus» gradus autem secundum ordinem superioritatis, status vero requirit immobilitatem in conditione personæ. 2 2. q. 183. 1 ad 2. et 3. o.

3. Diversitas statuum et officiorum est in Ecclesia: quia pertinet ad perfectionem ejus, ad necessitatem operum ejus» ad dignitatem et ad pulchritudinem ejus. 2 2. q. 183. 2. 3. o.

4. Status naturæ humanæ duplex, scilicet naturæ intégræ» et naturæ corruptæ. i. q. 94. 2. c. et 1 2. q. 14. 2. c. et q. 109. 2. 8. c.

5. Status hominum triplex, scilicet veteris legis, novæ legis, et patriæ. 1 2. q. 101. 1. c. et q. 103.3. c. et q. 106. 4 ad 1. et ni. q. 53. 2. c. fi.

6. Status hominis quadruplex, scilicet a principio usque ad septimum annum, secundus a septimo anno usque ad quartumdecimum, tertius a quārtodecimo anno usque ad .vigésimum primum, et quartus deinceps. In primo statu, nulli contractui homo aptus est; in secundo alicui de futuro, non perpetuo; in tertio alicui etiam perpetuo, quoad propriam personam, sed in quarto alicui quoad omnia, etiam exteriora. 2 2. q. 24. 9. c.

7. Status naturæ humanæ secundum corpus triplex, scilicet corporalis, animalis et spiritalis. Et status secundum animam quadruplex: scilicet ante peccatum, post peccatum, ante gratiam, sub gratia et In gloria, m. q. 53. 2. c. fi.

8. Status animæ distinguitur dupliciter, scilicet secundum diversum modum essendi secundum naturam, scilicet animæ separatæ, et conjunctæ; et secundum integritatem naturæ, et corruptionem. i. q. 94. 2. c.

9. Status vitæ spiritalis triplex, scilicet incipientium, proficientium et perfectorum. 2 2. q. 24. 9. o. et q. 183. 4. o.

10. Status post hanc vitam duplex, scilicet ante resurrectionem universalem, et post. 1 2. q. G7. 1 ad 3.

11. In statu gloriæ nihil erit figurate, ad cultum Dei pertinens, sed solum gratiarum actio, et vox laudis. 1 2. q. 101.2. c. et q. 103. 3. c. et 2 2. q. 13. 4. c.

12. Status mundi potest variari dupliciter, scilicet secundum diversitatem legis, et secundum diversos gradus perfectionis sub eadem lege. 1 2. q. 106. 4. c.

13. Christus secundum aliquid fuit in triplici statu, s. innocentiae, peccati et gloriæ. m. q. 13. 3 ad 2.

STATUTUM - 1. negativum de non fienda re spiritali, nisi dentur tot, est illicitum et simoniacum. Unde illicita esset ordinatio, si in aliqua ecclesia statueretur, quod non fieret processio in funere alicujus, nisi solveret certam pecuniæ quantitatem. Non autem statutum affirmativum, scilicet quod res spiritalis fiat, si tot dentur; quia primo modo per tale statutum praeluderetur via gratis officium pietatis aliquibus impendendi, non autem secundo modo: quia per hoc non praeluderetur via illud aliis exhibendi. Et prima ordinatio habet speciem exactionis, se-secunda autem habet speciem gratuita recompensationis. 2 2. q. 100. 3 ad 2.

2. Si aliquid de se repuignantiam habet ad jus naturale, non potest voluntate humana fieri ju-

stum, puta si statuatur quod liceat furari, vel adulterium committere. 2 2. q. 57. 2 ad 2,

STELLÆ - 1. secundum Ptolomæum, moventur in silis sphæris, non autem secundum Aristotelem. î. q. 70. 1 ad 3.

2. Stella apparens Magis in nativitate Christi, non fuit de cælis, sed fuit Spiritus sanctus, vel angelus in illa specie, vel probabilius de novo creata: non in cælo, sed in aere vicino terra, quintuplici ratione, scilicet tum quia nulla alia stella hac via Incedit. Hæc enim stella ferebatur a septentrione in meridiem. Ita enim jacet Judæa ad Persidem, unde Magi venerunt. Tum apparet hoc ex tempore. Non enim solum apparebat in nocte, sed etiam in meridie. Quod non est virtutis stellæ, sed nec etiam lunæ. Tum quia quandoque apparebat, et quandoque occultabatur. Tum quia non habebat continuum' motum, sed cum oportebat ire Magos, ibat; quando autem oportebat stare, stabat. Tum quia sursum manens partum virginis demonstrabat, et deorsum descendens, hoc faciebat, m. q. 36. 7. o.

STIPENDIA principum sunt redditus eorum. 2 2. q. 62. 7. c.

STRUTHIO significat militantes Deo, et negotiis sæcularibus se implicantes. 1 2. q. 102. 6 ad 1. co. 2. fi.

STÜDIOSITATIS - 1. nomen derivatur ad omnes virtutes, inquantum cognitio prudentiae ad eas pertinet. 2 2. q. 166. 2 ad 1.

2. Studiositas est virtus, cujus principalis materia est cognitio, secundario autem alia. 2 2. q. 166. 2. c. et q. 167. o.

3. Et est virtus moralis, quia principaliter refrenat et moderatur appetitum cognoscendi. Sed per accidens impellit contra laborem studii. 2 2. q. 166. 2. o. et.q. 167. 1. c.

4. Studiositas non est directe circa cognitionem, sed circa appetitum cognitionis acquirendæ. 2 2. q, 166. 2. c. ad 2. et q. 167. 1. c.

5. Studiositas opponitur curiositati. 2 2. q. 160. 2. c. et q. 161. princip. et q. 166. princip.

STUDIUM - 1. importat vehementem applicationem mentis ad aliquid, et principaliter ad cognitionem, secundario autem ad ea in quibus horno per cognitionem dirigitur. 2 2. q. 166. 1. c.

2. Studium sapientiæ summe commendatur. 2 2. q. 188. I. c.

3. Circa studium contingit per accidens quadrupiiciter curiositas, superbia et alia vitia, licet omne studium secundum se sit bonum; scilicet uno modo, inquantum per studium minus utile retrahuntur aliqui a studio quod eis ex necessitate incumbit. Alio modo, inquantum studet aliquis addiscere ab eo a quo non licet. Tertio, quando homo appetit cognoscere veritatem circa creaturas, non referendo ad debitum finem, scilicet ad cognitionem Dei. Quarto modo, inquantum aliquis studet ad cognoscendam veritatem, supra proprii ingenii facultatem, quia per hoc homines de facili in errores labuntur. 2 2. q. 167. 1. c.

4. Studium et curiositas dicuntur pertinere ad carnem vel ad avaritiam, ratione cognitionis eorum ad quæ illæ inclinant. 2 2. q. 166. 1 ad 2, et ad 3.

STULTILOQUIUM significat perversam sententiam verborum, per quæ quis præfert delectationes luxuriæ aliis bonis. 2 2. q. 153. 5 ad 4.

STULTITIA - 1. dicitur a stupore, quia stultus est qui propter stuporem non movetur. 2 2. q. 46. 1. 2. c.

2. Stultus præcipue videtur, qui deficit in summa judicii, scilicet secundum altisslmam causam, non autem si deficiat circa aliquid modicum 2 2. q. 46. 1 ad 1. et 2. c.

3. Stultitia Importat hebetudinem sensus spiritualis; fatuitas autem totalem privationem ejus. Ideo prima opponitur contrarie sapientiæ, secunda vero privative. 2 2. q. 8. 6 ad L et q. 46. L o.

4. Stultitia duplex, sicut sapientia duplex, scilicet mundi, et Dei. Prima sapientia decipit, non autem secunda. 2 2. q. 46. 1 ad 2. et ad 3. et q. 113. 1 ad 1.

5. Non moveri injuriis, eo quod terrena non sapiant, pertinet ad stultitiam mundi. Si vero ex stupore, pertinet ad stultitiam simpliciter. 2 2. q. 46. 1 ad 4.

6. Stultitia ex immersione sensus in terrenis, est peccatum, non autem si ex defectu naturæ, ut in amentibus. 2 2. q. 46. 2. o. et 3. c.

7. Stultitia opponitfr præceptis de contemplatione veritatis. 2 2. q. 36. 2 ad 3.

8. Stultitia est filia luxuriæ, continens odium Dei, ct desperationem futuri sæculi, quia fastidiunt Deum, et dona ejus. 2 2. q. 46. 3. o.

9. Stultitia ex impedimento corporali causatur ex ira; ex luxuria vero, inquantum est ex immersione sensus in terrenis. 2 2. q. 46. 3 ad 3.

10. Hebetudo, stultitia, ignorantia et præcipitatio differmt, quia prima opponitur intellectui, secunda sapientiæ, tertia scientiæ ct quarta consilio. 2 2. q. 8. 6 ad 1.

STUPOR - 1. causatur ex insolita imaginatione 1 2. q. 41. 4. c. fi.

2. Admiratio est principium philosophandi, sed stupor est impedimentum philosophies considerationis, quo timetur judicare in præsentī, et inquirere in futuro. 1 2. q. 41. 4. c. fi. ad 5.

STUPRUM - 1. est illicita virginis defloratio, sub cura parentum. 2 2. q. 154. 1. c. et 6. o.

2. Stuprum fit deformius ex duplici injuria sibi annexa, s. virginis seductæ, vel vi oppressæ et patris. Et secundum legem reus tenetur satisfacere utrique. 2 2. q. 154. 6 ad 3.

3. Filia sacerdotis etiam non nupta, deprehensa in stupro, lapidabatur in veteri Testamento, in aliis autem tantum nupta, m. q. 29. 1 ad 4.

SUBJECTIO - 1. Quælibet res perficitur per subjectionem ad suum superius, 1 2. q. 92. 1. c. et 2 2. q. 81. 7. c.

2. Movens necessario causât motum in mobili, totaliter ei subjecto, non autem in aliis. 1. q. 82. 2 ad 2. et 2 2. q. 83. 1. c.

3. Subjectio mulieris ad virum inducta est in pœnam mulieris, propter peccatum. Et non est per modum servitutis, sed gubernationis. 2 2. q. 164. 2. c. ad 1.

4. Omnia sunt nunc subjecta Deo et Christo secundum potestatem; sed post judicium, per finalem impletionem voluntatis ejus. m. q. 20. 1 ad 4. et q. 59. 4 ad 2.

5. Prima subjectio hominis ad Deum est per fidem. 2 2. q. 16. 1. c.

6. Homo dicitur esse Dei dupliciter, scilicet per subjectionem potestati ejus, et per unionem charitatis. Secundum desiit per peccatum, non autem primum, nec alio modo. in. q. 48/4 ad 1.

7. Subjectio Christi et cujuslibet alterius hominis ad Deum triplex, scilicet secundum gradum bonitatis, potestatem et obedientiam. m. q. 20. 1. o.

8. Christus fuit subjectus sibi ipsi, secundum naturam humanam, non autem secundum naturam divinam, nec secundum aliam personam, m. q. 20. 2. o.

9. Omnia quæ ponunt subjectionem, vel minorationem Christi, inteliigitur secundum naturam assumptam, vel ad commendationem principii in patre, r. q. 42. 4 ad 1. et q. 43. 7 ad 1.

SUBJECTUM - L duplex, scilicet subjectum inhæsiōne et subjectum scibile, i. q. 117. 1. c.

2. Subjectum est causa effectiva propriie passionis, quia proprium fluit a subjecto, 1, q. 77. 6 ad 3.

SUBITATIO. Comparatio motus Irascibllis et concupiscibilis quantum ad subitationem. 2 2. q. 156. 4. c.

SUBSANNATIO et Irrisio conveniunt in fine. Sed differmt in modo, quia prima fit nasu rugato, secunda vero fit ore, ia est, in verbo et cachinnis. 2 2. q. 75. 1 ad 1.

SUBSISTENTIA - 1. dicitur, cujus actus est subsistere, id est, per se existere. i. q. 29. 2. c.

2. Omne subsistens est tantum unum numero, i. q. 4L 6. c. et q. 44. 1. c. et q. 54. 1. c. et q. 75. 7.C.

3. Subsistens ut nominatur nomine intentionis, dicitur suppositum. Si autem nomine rei, dicitur subsistentia, inquantum subsistit, sed dicitur res naturæ, inquantum naturæ communi supponitur, sed ut substat accidentibus, dicitur substantia vel hypostasis; et inquantum rationalis, dicitur persona, i. q. 29. 2. c.

4. Subsistere convenit Deo, ratione ejus ad quod significandum nomen imponitur, scilicet per se esse; non autem ratione ejus a quo nomen imponitur, scilicet subesse, nisi secundum quod essentia subest ipsi esse secundum rationem, i. q. 14. 1 ad 1. et q. 29. 3 ad 3. et q. 39. 1 ad 3.

5. Omne quod est in Deo subsistit; et tamen ibi non sunt nisi tres subsistentes, i. q. 30. 1 ad 2. et 2. c. et q. 34. 2 ad 1.

6. Sicut dicimus, in divinis, tres personas, vel tres subsistentias, sic Græci dicunt tres hypostasēs, non autem tres substantias, propter errorem, i. q. 29. 2 ad 3. et q. 30. 1. c. ad L

SUBSTANTIA - 1. dicitur dupliciter, s. essentia seu quidditas, et suppositum, i. q. 29. 2. c. et ni. q. 2. 6 ad 3.

2. Substantia, subsistentia et essentia distinguuntur secundum triplicem actum, scilicet substatē, subsistere et esse, quorum esse est commune omni enti; sed substatē et subsistere, est commune tantum substantiæ. i. q. 29. 2. c.

3. Substantia est res habens quidditatem, cui debetur esse per se, et non in alio, scilicet subjecto. 1. q. 3. 5 ad 1. et m. q. 77. 1 ad 2.

4. Per se existere non est diffinitio substantiæ, quia per hoc non demonstratur quidditas ejus, quæ non est suum esse. i. q. 3. 5 ad 1.

5. Nulla pars integralis potest dici substantia prima, vel hypostasis, i. q. 29. 1 ad 5.

6. Omne quod est per se in prædicamento substantiæ, est compositum ex esse et essentia, non autem ex materia et forma, i. q. 3. 5. c.

SUBTILITAS - L est proprietas corporis gloriosi per effectum spiritualis potentiæ. Suppi, q. 83. L o.

2. Nullo modo competere poterit corpori glorioso, ut ratione suæ subtilitatis possit esse simul cum corpore non glorioso, nisi ex operatione divinæ virtutis, qua tollitur id quo impediēbatur, ne cum corpore glorioso esse posset. Suppi, q. 83. 2. c.

3. Fatendum est miraculose fieri posse, ut duo corpora sint in eodem loco. Suppi, q. 83. 3. c.

4. Divina virtute fieri posset ut duo corpora gloriosa essent simui. Suppi, q. 83. 4. c.

5. Necessitas existendi in æquali loco tolli non potest a corpore glorioso ex sua subtilitate. Suppi, q. 83. 5. c.

6. Corpora gloriosa sunt palpabilia. Suppi, q. 83. 6. c.

SUCCESSIO - 1. est in succedentibus, sicut ordo in ordinatis, ui. q. 75. 4 ad 1.

2. Conversio Eucharistiæ non ponit aliquem actum Imperfectum, sed ponit successionem, cujus relatio secundum rem, est In pane, non autem In corpore Christi, nisi secundum rationem. m. q. 75. 4 ad 1.

3. In damnatis est poenarum successio. Sed gloria sanctorum est sine successione. 1 2. q. 67. 4 ad 2. et 2 2. q. 18. 2 ad 2.

SUFFICIENS per se duplex, s. non recipiens additionem boni, ut Deus, et continens omnia necessaria, ut beatitudo. i. q. 26. 1 ad L et 1 2. q. 2 ad 2. et 3 ad 2. et q. 4. 7 ad 2.

SUFFRAGIA - 1. peccatoris prosunt mortuis, ex opere operato in persona ejus, sed etiam ex opere operato in persona Ecclesiæ, vel ex opere operantis, licet magis prosint suffragia bonorum, m. q. 82. 6. c.

2. Non potest opus unius alteri prodesse per viam meriti, ad statum beatitudinis consequendum, sed per viam orationis. Suppi, q. 71. 1. c.

3. Cum charitas nunquam excidat, opera vivorum mortuis prosunt, ad pœnæ diminutionem, non ad mutationem status mortuorum. Suppi, q. 71. 2. o.

4. Suffragia a peccatore facta, quantum ad opus operans ratione sui, mortuis non prosunt, ratione vero alterius, sive totius Ecclesiæ personam gerat, sive agat ut instrumentum, eis prosunt; sed semper prosunt ratione operis operati. Suppl, q. 71. 3. o.

5. Suffragium quod pro mortuis fit, facienti prodest, quantum attinet ad vitam æternam, sed inquantum est expiativum pœnæ, ut fiat satisfactio, nullo modo prodest. Suppl q. 71.4. c

6. Cum in inferno nulla sit redemptio, suffragia non prosunt damnatis. Suppi, q. 71. 5. o.

7. Suffragia vivorum auxilio sunt iis qui in purgatorio detinentur, cum opera unius possint valere alteri ad satisfaciendum. Suppl q. 71. 6. c.

8. Cum per suffragia vivorum status mortuorum mutari non possit, illa pueris in limbo existentibus non prosunt, in quibus oporteret ut status mutaretur, quantum ad meritum essentialis præmii. Suppl q. 71. 7. o.

9. Cum sancti in cælo nullius rei indigeant, non juvantur per nostra suffragia. Suppl q. 71. 8. c.

10. Convenienter Augustinus posuit tria præcipua subsidia vivorum pro mortuis, Eucharistiam, eleemosynam et orationem. Suppl q. 71. 9. o.

11. Simpliciter et directe indulgentiæ non prosunt mortuis. Suppl q. 71. 10. c.

12. Non per se, sed per accidens cultus exequiarum defunctis prodest. Suppl q. 71. 11. o.

13. Suffragia pro uno defuncto facta, aliis prosunt ratione charitatis, ratione vero intentionis magis ei pro quo fiunt, imo soli, si solum ratio dimissionis pœnæ habeatur. Suppl q. 71. 12. c.

14. Suffragia, inquantum sunt satisfactiones ex intentione facientis translatae in mortuos, magis prosunt ei pro quo singulariter fiunt, quam quæ fiunt pro eo, et communiter pro aliis^inquantum vero accipiuntur ut valent ex virtute charitatis, tantumdem singulis prosunt, ac si pro uno tantum fierent. Suppl q. 71. 13. o.

15. Quantum attinet ad velociorem absolutionem pœnæ, plus valent specialia et communia suffragia simul, quam communia tantum: quantum vero spectat ad finalem pœnæ liberationem, æque valent communia solum suffragia atque specialia et communia simul. Suppl q. 71. 14. c.

SUMMUM - L malum non datur, i. q. 39. 3. o. et q. 103. 7 ad 1. et 2 2. q. 172. 6. c.

2, Summum et infimum in vita humana potest accipi dupliciter, scilicet per comparisonem sta-

tus ad statum, tam in spirituali vita quam in sæculari, vel per comparisonem graduum, qui sunt perfectio unius hujus. 2 2. q. 189. 1 ad 2.

SUPER significat tria, scilicet directum situm, juxta, et post. 1 2. q. 89. 2 ad L

SUPERBIA - 1. dicitur dupliciter, s. ut supergreditur regulam rationis, et quilibet excessus: prima semper est mala, secunda vero quandoque est bona. 2 2. q. 162. 1 ad 1.

2. Superbia dicitur tripliciter, s. inclinabilitas ad superbiendum, ex debilitate naturæ, vel corruptione fomitis actualis; elatio contra præceptum, vel inordinatus appetitus excellentiæ in quacumque re; et tertio inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor et reverentia; prima est initium vel radix omnis peccati; secunda est generale peccatum; tertia vero est peccatum speciale, et est unum de septem capitalibus. 1 2. q. 84. 2. o. et 2 2. q. 162. 2. 8. o.

3. Genus duplex superborum, scilicet efferentium se supra alios, et arrogantium sibi aliquid supra se. 2 2. q. 33. 5. c.

4. Superbia proprie est inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor et reverentia. Vel superbia proprie respicit defectum subjectio-nis hominis ad Deum, secundum scilicet quod aliquis se extollit supra id quod est sibi præfixum secundum divinam regulam vel mensuram. 1 2. q. 84. 2. o. et 2 2. q. 77. 5. c. et 132. 4. c. et q. 162 1. o. et 2. 3. c. et 4. 5. 6. c.

5. Superbia magis est in appetitu excellentiæ quam in æstimatione 2 2. q. 162. 3. o.

6. Species superbix sunt quatuor secundum Gregonum, s. vel cum aliquis existimat bonum quod habet ab alio, ac si haberet a seipso efficienter vel meritorie; vel cum aliquis attribuit sibi majus bonum quam habeat; vel prout excellentior aliquis redditur ex hoc quod bonum aliquod excellentius cæteris possidet, et sic aliis despectis singulariter vult videri. 2 2. q. 162. 4. o.

7. Excusatio peccati pertinet ad tertiam sneciēm superbix, præsumptio vero ad quartam. 2 2. q. 162. 4 ad 3.

8. Gradus superbix sunt duodecim secundum Bemardum, oppositi duodecim gradibus humilitatis: scilicet curiositas per quam aliquis curiose, ubique et inordinate circumspicit; levitas mentis, per quam scilicet homo superbe se habet in verbo; inepta lætitia, qua homo est facilis et promptus in risu; jactantia non tacens usque ad interrogationem singularitas per quam scilicet aliquis sanctior aliis vult apparere, arrogantia per quam scilicet homo se aliis præfert, præsumptio per quam aliquis reputat se sufficientem ad majora; defensio peccatorum, simulata confessio, per quam scilicet aliquis non vult subire pœnam pro peccatis quæ simulate confitetur; rebellio despiciens obedire; libertas per quam scilicet homo delectatur libere facere quod vult; ppccandi consuetudo, quæ implicat Dei contemptum. 2 2. q. 162. 4 et ad 4.

9. Superbia proprie semper est peccatum. 2 2. q. 162. 7. o.

10. Superbia, secundum se, est speciale peccatum, ratione specialis objecti; sed est peccatum generale, secundum redundantiam duplicem, s. finis, et contemptus legis. 2 2. q. 162. 7. o. 5 ad 1. et 8. c.

11. Superbia, secundum genus suum, est peccatum mortale, præter actus ejus imperfectos, id est sine consensu deliberato. 2 2. q. 162. 5. o.

12. Superbia est gravissimum omnium peccatorum ex parte aversionis, non autem ex parte conversionis. 2 2. q. 162. 6. o. et 7 ad 4.

13. Superbia est initium omnis peccati, ex

Superficies

INDEX III

Symbolum

parte aversionis; concupiscentia vero, ex parte conversionis. 1 2. q. 84. 2. c. 4 ad 4.
 14. Superbia est initium omnis peccati, non actu, sed aptitudine. 2 2. q. 162. 2. o. et 5 ad 1. et 7 ad 1.
 15. Superbia et avaritia, inquantum sunt specialia peccata, sunt radices omnium peccatorum. 1 2. q. 84. 1. c. ad 2. et 2. c. et 2 2. q. 117. 2 ad 1.
 16. Superbia est primum omnium peccatorum, et principium eorum. 2 2. q. 162. 7. o.
 17. Superbia est regina omnium vitiorum. 1 2. q. 84. 4 ad 4. et 2 2. q. 132. 4. c. ad 1. et q. 153. 4 ad 2, et q. 162. 8. c.
 18. Superbia inordinate appetit excellentiam, sed inanis gloria manifestationem ejus; ideo non sunt idem, sed prima causât secundam. 2 2. q. 132. 4. c. et q. 162. 8 ad 2.
 19. Superbus anhelat ad superabundantiam fortitudinis; Ideo vult videri audax. 2 2. q. 162. 7 ad 5.
 20. Superbia opponitur magnanimitati secundum excessum, inquantum tendit ad magna inordinate; sed directius opponitur humilitati, inquantum subjectionem aspernatur. 2 2. q. 162. 1 ad 3. et 5. c.
 21. Superbia corrumpit solam humilitatem, per directam contrarietatem; cæteras autem virtutes corrumpit per abusum, i. q. 64. 2 ad 5. fi. et 2 2. q. 22. 2 ad 3.
 22. Superbia semper contrariatur dilectioni Dei, et aliquando dilectioni proximi. 2 2. q. 162. 4 ad 2.
 23. Superbia est subjective in irascibili non solum sensitiva, sed etiam in voluntate. 2 2. q. 162. 3. o.
 24. Homo superbivit de scientia et potentia: ideo convictus est de ignorantia per idololatriam, et de impotentia per transgressionem legis. 1 2. q. 89. 2 ad 3. et 6. c.
 25. Superbia oritur ex virtutibus per accidens tantum, i. occasionaliter. 2 2. q. 162. 5 ad 3.
 26. Superbia directe impedit cognitionem praefficam, non autem sepculativam, nisi indirecte. 2 2. q. 162. 3 ad 1.
 27. Extollentia oculorum est signum superbis, excludendo reverentiam et timorem. 2 2. q. 161. 2 ad 1.
 28. Deus permittit ruere In luxuriam, ut liberet a superbia. 1 2. q. 79. 4. c. et q. 87. 2 ad 1. et q. 98. 2 ad 3. et 2 2. q. 162. 6 ad 3.
 29. Remedium triplex contra superbiam, scilicet consideratio propriæ infirmitatis, magnitudinis Dei et imperfectionis priorum bonorum. 2 2. q. 162. 6 ad 1.
 SUPERFICIES est proprium, et per se subiectum colorum. 1 2. q. 56. 1 ad 3. et m. q. 74. 2. c.
 SUPERIUS habet similitudinem cum inferiori, ut sol cum igne, et in Deo est similitudo omnium rerum; et secundum accidens, potest esse aliquid simile substantia, similitudine quæ est inter causatum et causam, i. q. 57. 2 ad 2.
 SUPERSTITIO - 1. est quædam protestatio infidelitatis. 2 2. q. 94. 1 ad 1. et q. 97. 4. c. etq. 100. 1 ad 1.
 2. Superstitio est vitium religioni oppositum secundum excessum. 2 2. q. 92. 1. o. et q. 94. 1. c. et q. 95. 1. c. et q. 122. 3. c. et q. 138. 2. b.
 3. Species ejus sunt quatuor, s. cultus Dei inordinatus, idololatria, divinatio et observatio vana. 2 2. q. 92. 2. o. et q. 94. 1. o.
 4. Ad superstitionem pertinet omnis idololatria, et omnis acceptio auxilii dæmonum ad aliquid faciendum vel cognoscendum. 2 2. q. 95. 2. c.
 5. Quicquid procedit ex societate dæmonum

cum hominibus, superstitiosum est. 2 2. q. 95. 2« b.
 6. Omnis superstitio oritur ex al/quo pacto cum daemonibus inito, expresso, vel tacito: Ide») prohibetur primo præcepto. 2 2. q. 122. 2 ad 3. et 3 ad 4. c.
 SUPPOSITIO ponitur aliquando in predicate, tam confusa quam determinata, i. q. 36. 4 ad 4.
 SUPPOSITUM. - 1. In compositis differunt suppositum et natura, i. q. 3. 3. c. et 29, 2 ad 3. et m q. 16. 5 ad 1.
 2. In divinis suppositum dicitur, quasi sub alio positum, non quidem secundum rem, sed secundum modum significandi, quia ibi est res subsistens, i. q. 39. 1 ad 3.
 3. In Deo suppositum et natura sunt idem re, et differunt secundum modum significandi, i. q. 3. 3. o. et m. q. 2. 2. c.
 4. Persona Filii Dei est suppositum naturæ humanæ. m. q. 16. 1. 2. 3. c.
 SUSPICIO - 1. vitium importat, quæ quanto plus procedit, est magis vitiosa. 2 2. q. 60. 3. c.
 2. Suspicio est opinio mali, ex levibus signis. 2 2. q. 60. 3. 4. c.
 3. uradus suspicionis triplex, s. levis dubitatio, certa æstimatio, et condemnatio judicialis: prima est peccatum veniale; secunda est peccatum mortale, si est de gravi; tertia est peccatum mortale, pertinens ad injustitiam. 2 2. q. 60. 3.0.
 4. Suspicio contingit tripliciter, s. ex propria malitia, ex odio et ex experientia. 2 2. q. 60. 3. 4. c.
 SUSTINERE est difficilius tripliciter quam aggređi; et importat passionem corporis, et actionem animæ. 2 2. q. 123. 6 ad 1. et ad 2.
 SUSURRATIO - 1. est ad separationem amicitiae; detractio vero, ad denigrationem famæ; ideo differunt fine, sed conveniunt in materia et forma, s. in occulta maledictione. 2 2. q. 74. 1.0. et q. 75. 1. c.
 2. Susurratio est gravius peccatum detractioe et contumelia, quia amicitia est melior quolibet alio bono exteriori. 2 2. q. 74. 2. o.
 SUUM - 1. dicitur alicujus, quoad ad ipsum ordinatur, i. q. 21. 1 ad 3.
 2. Suum uniuscujusque dicitur, quod ei secundum proportionis æqualitatem debetur. 2 2. q. 58. 11. c.
 SYLLOGISMUS - 1. In agendis fit syllogismus, cujus major universalis est intellectus praefici, minor vero particularis est rationis particularis, i. cogitativæ, conclusio autem est in electione operis. 2 2. q. 76. 1. c. et q. 90. 1 ad 2.
 2. Syllogismus necessario est in quolibet actu virtutis, et peccati. Sed temperatus et intemperatus syllogizant, ex triplici propositione; continens autem et incontinens, ex quadruplici propositione, sed diversimode. 1 2. q. 77. 2 ad 4.
 SYLVESTER papa excommunicavit eos a quibus exulavit, non quidem ex vindicta, sed ex zelo Dei. 2 2. q. 108. 1 ad 4.
 SYMBOLUM - 1. Necesse fuit edere plura symbola contra diversas hæreses. Nec differunt, nisi quod explicatur in uno implicitum in alio. 2 2. q. 9 ad 2. et 10 ad 1. et ad 2.
 2. Edere novum symbolum pertinet tantum ad papam, sicut et cætera pertinentia ad totam Ecclesiam. 2 2. q. 1. 10. o. et q. 11. 2 ad 3.
 3. In symbolis dicitur: Credo in Deum, in persona Ecclesiæ, cujus fides est formata, quæ invenitur in omnibus illis, qui sunt numero et merito de Ecclesia: et ut si qui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere studeant. 2 2. q. 1.9 ad 3.
 4. In symbolo apostolorum melius dicitur,

sanctam Ecclesiam, quam in sanctam Ecclesiam. Tamen si dicatur in sanctam Ecclesiam, Intelligitur In Spiritum sanctum, sanctificantem eam. 2 2. q. 1. y ad 5.

5. In quolibet concilio compositum est aliquod symbolum, non quidem aliud a praecedenti, sed explicans aliquid Implicitum in priori, contra novam hæresim. i. q. 36. 2 ad 2.

6. In symbolo patrum nihil explicatur de descensu Christi ad Inferos, quia nullus error exortus est contra hoc. 2 2. q. 1. 9 ad 4.

7. Symbolum patrum publice cantatur in missa, quia editum fuit fide jam manifestata, et Ecclesia pacem habente, et est declarans symbolum apostolorum, editum tempore persecutionis, fide nondum propagata. Ideo symbolum apostolorum occulte dicitur in Prima, et in completorio quasi contra tenebras errorum praeteritorum et futurorum. 2 2. q. 1. 9 ad 6.

8. Symbolum patrum dicitur statim post evangelium, quasi expositio ejus. Symbolum vero Athanasii dicitur in Prima, quasi expulsis jam hæreticorum tenebris. Et utrumque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis consueverunt venire ad ecclesiam, et in quibus solemnizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei, m. q. 83. 4. c.

9. Athanasius composuit manifestationem fidei, non quidem per modum symboli, sed per modum doctrinae, licet auctoritate papae habeatur ut regula fidei, quia integram fidei veritatem breviter continet. 2 2. q. 1. 10. ad 3.

SYNAGOGA fiebat in diversis locis ad doctrinam: templum autem tantum in uno loco, ad sacrificium. Et utrique succedit Ecclesia. 1 2. q. 102. 4 ad 3.

SYNDERESIS - 1. non est potentia, sed est habitus naturalis primorum principiorum moralium. i. q. 79. 12. o. et 13. c. fi. et ad 3. et 1 2. q. 94. 1 ad 2. et 2 2. q. 47. 6 ad 1. et ad 3.

2. Actus synderesis est remurmurare malo, et inclinare ad bonum, i. q. 79. 1. c.

SYNESIS est virtus bene judicativa de agibilibus, secundum legem communem; gnome vero, secundum altiora principia, s. juris naturalis; ideo est altior. i. q. 22. 1 ad 1. et 1 2. q. 57. 6. 'o. et 2 2. q. 48. c. fi. et q. 51. 3. 4. o. et q. 53. 2. c.

SYNONYMA dicuntur nomina significantia idem, secundum eamdem rationem, i. q. 13.4 ad 1.

T

TABERNACULUM - 1. Dei significat Ecclesiam militantem, sed domus vel templum Dei significat Ecclesiam triumphantem. 1 2. q. 102. 5 ad 2.

2. Ratio tabernaculi in veteri lege, et distinctio partium ejus, et templi, declaratur. 1 2. q. 102. 4. o.

3. Totus status prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandam mortem Christi. 1 2. q. 102. 4 ad 5.

TABULA secunda post naufragium peccatorum est poenitentia et verecundia, m. q. 84. 6. o.

TACERE dicendum est, et loqui tacendum, est peccatum. 1 2. q. 73. 1 ad 3.

TACTUS - 1. est sensus alimenti, gustus autem est discretivus saporum. 2 2. q. 141. 5 ad 1.

2. Tactus, ut est in aliis membris quam in lingua, distinguitur a gustu, et secundum diversam rationem immutationis, i. q. 78. 3 ad 3.

3. Tactus est unus genere, et est multus specie, secundum plures contrarietates, vel omnes hujusmodi conveniunt in uno genere proximo, sed innominato, i. q. 78. 3 ad 3.

4. Tactus est fundamentum omnis sensus, et est per totum corpus, sicut et organum ejus; ct Ideo dicitur aliquid sensitivum, i. q. 76. 5. c. et q. 91. 1 ad 3. et 3 ad 1.

5. Subtilitas tactus sequitur aequalitatem complexionis: ideo quanto quis est melioris tactus, tanto melioris est intellectus, i. q. 76. 5. c.

6. Organum et medium tactus non possunt denudari suo objecto, sicut in aliis sensibus, quia qualitates tangibiles sunt differentiae corporis, inquantum corpus, i. q. 91. 1 ad 3.

7. Proles in ventre matris, antequam habeat animam rationalem, sentit per tactum, nr. q. 34. 2 ad 3.

8. Tactus duplex, s. quantitatis et virtutis, i. q. 75. ad 3. et q. 105. 2 ad 1.

TANTUM. Hoc adverbium tantum, cum sit exclusivum, potest poni ex parte subjecti, et ex parte prædicati; possumus enim dicere: tantum Socrates currit, l. nullus alius currit; et Socrates currit tantum, i. nihil aliud facit, i. q. 31. 3 ad 2.

TARDITAS superflua minus opponitur rectitudini consilii quam præcipitatio, quia oportet consiliari tarde. 2 2. q. 53. 3 ad 3.

TEMERITAS - 1. Temere fieri dicuntur, quæ ratione non reguntur, vel propter impetum voluntatis, vel passionis, vel ex contemptu: et hoc proprie est temeritas, quæ causatur ex superbia: ideo continetur sub præcipitatione, quæ respicit utrumque, sed magis primum. 2 2. q. 53. 3 ad 2.

2. Temeritas sive præcipitatio est defectus consilii, et species imprudentiæ. 2 2. q. 53. 2. 5. c. fi.

3. Defectus docilitatis, vel mémorisé, vel rationis, pertinet ad temeritatem, seu præcipitationem. 2 2. q. 53. 2. c. fi.

TEMPERANTIA - 1. est virtus, et est virtus specialis si sumatur antonomastice, ut refrenat a maxime allicientibus; sed est virtus generalis communiter. 2 2. q. 141. 1. 2. o. et 4 ad 1. et q. 186. l.c.

2. Temperantia est virtus cardinalis. 1 2. q. 61. o. et q. b6. 1. 4. c. et 2 2. q. 141. 7. o,

3. Temperantia et omnes partes eius denominantur a defectu, in quo consistit laus earum, sicut fortitudo et omnes partes ejus et laus earum consistit in excessu. 2 2. q. 146. 1 ad 3.

4. Laus ejus magis est in vincendo delectationes quam in persistendo contra impetus earum. 2 2. q. 138. 2 ad 3.

5. Temperantia mensuram accipit ex conservatione salutis corporalis, et multo magis ex conservatione salutis spiritualis. 2 2. q. 141. 6 ad 3.

6. Necessitas hujus vitæ est regula temperantiae, scilicet ut rebus utamur ad necessitatem vitæ præsentis. 1 2. d. 63. 4. c. et 2 2. q. 141.6. o. et q. 142. 1. c.

7. Modus temperantiae et omnium partium ejus est in retrahendo a.delectationibus corporis. 2 2. q. 141. 2. 3. c. et q. 161. 1. 4. c.

8. Partes ejus intégrales sunt verecundia et honestas; partes vero subjectivae sunt abstinencia, sobrietas, castitas et pudicitia; partes autem potentiates seu adjunctæ, sunt continentia, humilitas, mansuetudo seu clementia, modestia, bona ordinatio, ornatus, austeritas, parcitas, seu per se sufficientia, et moderatio seu simplicitas. 2 2. q. 143. et q. 145. 4. o. et q. 146. 1 ad 3. et q. 157. 3. o. et q. 160. 1. o. et q. 161. 4. o.

9. Verecundia non est pars temperantiae, quasi intrans essentiam ejus, sed quasi dispositive se habens ad eam. 2 2. q. 144. 4 ad 4.

10. Verecundia principalius pertinet ad temperantiam, ratione motlvi, s. turpis, et non ratione

timoris; secundario vero ad alias virtutes. 2 2. q. 144. 1 ad 2. et 4 ad 4.

11. Studlositas est pars temperantiæ adjuncta, seu potentlalis; et comprehenditur sub modestia. 2 2. q. 166. 2. o.

12. Patientia non est pars temperantiae, quia patientia firmat in bono contra tristitias illatas ab alio, hæc autem circa tristitias tactus, refrenando. 2 2. q. 136. 3 ad 2.

13. Objectum temperantia? est bonum delectabilium in concupiscentiis tactus, secundum modum rationis, vel legis divinæ. 1 2. q. 63. 4. c.

14. Temperantia principaliter est circa concupiscentias et delectationes; secundario autem circa tristitiam de absentia delectabilium. 1 2. q. 35. 6 ad 3. et 2 2. q. 21. 1 ad 1. et q. 23. 4 ad 2. et q. 95. 3 ad 2. et q. 141. 3. o. et q. 147. 2 ad o.

15. Temperantia directe modificat passiones concupiscibilis, quæ tendunt in bonum, et consequenter omnes alias. 2 2. q. 141. 3 ad 1.

16. Temperantia munditiam operatur, sed non habet rationem sanctitatis, nisi referatur in Deum. 2 2. q. 81. 8 ad 2.

17. Propria materia temperantiæ sunt passiones circa delectabilia tactus, i. q. 59. 4 ad 3. et 1 2. q. 61. 3. c. et 2 2. q. 137. 1. c.

18. Temperantia principaliter est circa delectationes tactus quoad usum, non autem quoad iudicium. 2 2. q. 151. 3 ad 1.

19. Temperantia proprie est circa maximas delectationes, s. tactus, i. in cibo, potu et venereis; secundario autem circa delectationes aliorum sensuum. 60. 5. c. et 2 2. q. 141. 4. 5. o. et 7. c. et c. et q. 149. 1. c. et q. 151. 3. o. et q. 153. ad 1. et q. 155. 2. c. et q. 156. 2. c. et q. 160. 1. o. et q. 166. 1. c. et 2. c. âd 2

20. Temperantia principaliter est circa delectationes tactus, secundo gustus, tertio olfactus, quarto aliorum sensuum. 2 2. q. 141. 5. o.

21. Temperantia est circa delectationes tactus, moderando eas, non autem continentia, sed resistendo eis. 2 2. q. 155. 3 ad 1.

22. Temperantia est circa concupiscentias naturalium delectationum, non autem liberalitas, quia concupiscentia et delectatio pecuniæ non est naturalis, sed animalis: ideo liberalitas non pertinet ad temperantiam. 2 2. q. 117. 5 ad 2.

23. Temperantiæ est refrenare delectationes sensibiles, non autem amicitiae, id est affabilitatis, sed causare delectationes rationis in convictu. 2 2. q. 114. 2 ad 2.

24. Integritas, tranquillitas animi, decor et honestas maxime conveniunt temperantiæ, inter cæteras virtutes. 2 2. q. 141.2 ad 1. et ad 2. et ad 3. et 8 ad 1. et q. 143. c. et q. 145. 4. o. et q. 152. 5. c. et q. 180. 2 ad 3.

25. Temperantia est principalior virtus mansuetudine et humilitate. 2 2. q. 141.7 ad 2. et ad 3.

26. Temperantia et fortitudo, ut virtutes humanæ, non sunt in angelis, sed tantum ut operantur moderate et firmiter, i. q. 59. 4 ad 3.

27. Temperantia est subjective In concupisci-

TEMPLUM - 1. vel altare soli Deo dedicatur, licet nominetur in honore sanctorum. 2 2. q. 85. 2 ad 3.

2. Templum vel tabernaculum oportuit fieri, non quidem propter Deum, sed propter homines, ut excitaretur devotio et cognitio Dei. 1 2. q. 102. 4 ad 1.

3. Templum fuit ædificatum a Salomone, in loco ostenso Abrahæ. Non autem, prius ne gentes approprlarent illud sibi, vel destruerent: et

ne quælibet tribus vellet habere locum illum In sorte sua, et propter hoc orientur Inter eos lites et Jurgia. 1 2. q. 102. 4. ad 2.

4. Gentiles cooperati sunt Judæis, in constructione templi. Non autem In constructione tabernaculi, quia primum significat statum legis nova, secundum vero statum veteris legis. 1 2. q. 102. 4 ad 2.

5. Templum vel tabernaculum erat tantum unum, ad exclusionem Idololatriæ, et quia cultus corporalis secundum se non erat Deo acceptus, sicut cultus spiritualis. Ideo multiplicantur ecclesiæ et altaria nunc. 1 2. q. 102. 4 ad 3.

6. Sicut in unitate templi vel tabernaculi representabatur unitas Dei, vel Ecclesiæ, sic in distinctione eorum representabatur distinctio rerum sub Deo. 1 2. q. 102. 4 ad 3. et ad 4.

7. Pars orientalis in templo, vel tabernaculo significat mundum corporalem, vel vetus Testamentum. Sed pars occidentalis, id est Sancta sanctorum, significat substantias spirituales, vel patriam caelestem, vel statum hunc. 1 2. q. 102. 4 ad 4. et ad 5. et ad 6.

TEMPORALIA - 1. Mala infliguntur impiis in pœnam, non autem justis, sed in medicinam. 1 2. q. 114. 10 ad 3.

2. Fides non est de aliquo temporali, ut de objecto, sed ut pertinet ad veritatem ætemam. 2 2. q. 4. 6 ad 1.

TEMPUS - 1. non est numerus abstractus, sed est numerus. 1. q. 10. 6. c.

2. Motus est alteratio mobilis, secundum diversa ubi, sed tempus est fluxus ipsius nunc, secundum quod alternatur ratione, i. q. 10. 4 ad 2.

3. Tempus est in primo motu cæli, sicut in subjecto, et primo mensurato, i. q. 10. 6. c.

4. Accidit tempori esse numerum motus firmamenti, inquantum est primus motus, quia si alius motus esset primus, esset numerus ejus, i. q. 66. 4 ad 3.

5. Tempus comparatur ad primum motum, ut mensura, et ut accidens ad subjectum; ad alios autem motus, ut mensura tantum, i. q. 10. 6. c.

6. Tempus est unum, ab unitate motus primi mobilis, non autem ab unitate materiæ primas, i. q. 10. 6. c. et m. q. 75. 7 ad 1.

7. Unitas et pluralitas temporis et instantis accipitur tantum secundum primum motum cæli, qui est principium omnis motus et quietis, in. q. 75. 7 ad 1.

8. Tempus duplex, scilicet numerus prioris et posterioris in motu cæli, mensurans omnem motum continuum habentem ordinem ad motum cæli, et numerus rioris et posterioris in quo cumque, i. q. 85. ad 1.

9. Continuitas accidit tempori, ratione motus. Ideo tempus mensurans motum non continuum, nec habentem ordinem ad motum continuum cæli, non est continuum, i. q. 53. 3. o. et q. 61. 2 ad 2. et q. 63. 6 ad 4. et q. 85. 4 ad 1. et 1 2. q. 113. 7 ad 5.

10. Tempus non mensuratur alio tempore, nec fieri ejus: quia totum esse ejus est in fieri. Ideo incipit in principio temporis, ut in principio; non autem ut In mensurante, i. q. 66. 4 ad 5.

11. Esse corruptibilium non mensuratur æternitate, sed tempore; quia tempus mensurat ea, etiamsi actu non mutantur, sicut et quietem, i. q. 10. 4 ad 3. et 5. c.

12. Tempus est per se mensura motus primi. Ideo non mensurat esse, nisi secundum quod subjacet variationi, ex motu cæli. i. q. 10. 4 ad 3. et 1 2. q. 31. 2. c.

13. Tempus non mensurat, nisi habentia principium et finem sui esse ir^ tempore, quia etiam

Tenebræ

motus cæli secundum quamlibet circulationem est huiusmodi. 1. q. 10. 4 ,c.

14. Scriptura divina creationem rerum, in indivisibili factam pronuntiat dicens: In principio creavit Deus cælum et terram. Quod quidem principium Basllius principium temporis exponit, quod oportet esse indivisibile, ut secundum Philosophum probatur, i. q. 46. 3. c.

15. Omnes et solæ operationes, quæ expectant in futurum aliquid ad complemetum suæ speciei, sunt per se in tempore. 1 2. q, 31. 3. o.

16. Tempus procreationis carnalis et spiritualis est quintuplex, scilicet conceptionis, alitlonis, emissionis, lactationis et ablactationis. 2 2. q.189. 1 ad 4.

17. Pars nostra intellectiva secundum se est supra tempus. Sensitiva vero subjacet temporis. Ideo transmutatur secundum cursum ejus. 1 2. q. 35. 3 ad 3.

18. Intellectioni nostræ adjacet tempus, ratione phantasmatum, quoad secundam operationem intellectus, non autem quoad primam, i. q. 85. 5 ad 2. et 1 2. q. 113. 7 ad k

19. Verba omnium temporum vere dicuntur de Deo. i. q. 10. 2 ad 4. et q. 13. 1 ad 3. et q. 42. 2 ad 4.

20. Quædam nomina significant tempus, verba vero et participia cum tempore, sed adverbia habitudinem temporis, i. q. 13. 1 ad 3.

TENEBRÆ possunt dici tripliciter, scilicet subjectum lucis, humiditas et privatio ejus. Primo modo, et secundo, sunt entia et creatæ a Deo, non autem tertio modo. i. q. 66. 1. c. ad 5. et 2. c. fi. et q. 68. 3. c. et q. 69. 1. c. et q. 74. 3 ad 5.

TENERI. Ad impossibile nemo tenetur. 2 2. q. 79. 3 ad 1. et q. 88. 3 ad 2. et q. 105. 1 ad 3. '

TENTARE - 1. est sumere experimentum de aliquo, an sciat, vel possit, vel velit. Quod contingit sextupliciter, s. verbis, factis, aperte, occulte, expresse et interpretative, i. q. 114. 2. o. et 2 2. q. 97. 1. o.

2. Tentatio ad provocandum ad culpam semper est peccatum in tentante, non autem semper in tentato. i. q. 48. 5 ad 3.

3. Quando quis majori tentationi succumbi-*, tanto minus peccat. 1 2. q. 73. 5. c. et 6 ad 2. et q. 77. 6. b. et 2 2. q. 162. 6 ad 1.

4 Occasio tentationis duplex, s. ex arte hominis, i. propinquare peccato, et ex parte diaboli, s. bonum opus. Prima debet vitari, non autem secunda, exemplo Christi, m. q. 41.2 ad 2.

5. Tentatio per se non est appetenda, quia non est utilis, nec bona, nisi per accidens, scilicet per auxilium gratiæ Dei, sed est mala de se. m. q. 41. 2 ad 2.

6. Tentare Deum expresse, est petere aliquid ab eo, vel aliquid facere ut exploret ejus sapientiam, pietatem vel potestatem. Interpretative vero, est sine necessitate et utilitate committere se Deo in factis, vel in petitionibus. 2 2. q. 53. 4 ad 1. et q. 97. 1. o. et 2. c. fi. et ad 3. et m. q. 42. 4 ad 1.

7. Tentare Deum, semper est peccatum, quia omnis tentatio procedit ex ignorantia vel ex dubitatione. i. q. 112. 2. c. et 2 2. q. 97. 2. o.

8. Tentatio Dei, et quælibet alia irreverentia ejus, opponitur religioni, et est species irreligiositatis. 2 2. q. 97. 3. o.

9. Superstitio est gravius peccatum tentatione Dei, quia magis est contra reverentiam Dei. 22. q. 97. 4. o.

10. Adam tentatus fuit a diabolo principaliter, sed a muliere instrumentaliiter. Nec fuit poena, aula sine difficultate poterat resistere. 2 2. q. 165. 1 ad 3. et 3 ad 1.

Testis

11. Conveniens fuit quod Deus permetteret hominem tentari a dæmone, in statu innocentiae, et juvari faceret ab angelis bonis. 2 2. q. 165. 1. o.

12. Ordo tentationis ejus fuit conveniens. 2 2. q. 165. 2. o. et m. q. 41. 4. c.

13. Christus voluit tentari, quadruplici ratione, scilicet ut nobis daret auxilium, cautelam, exemplum et fiduciam, ui. q. 41. 1. o.

14. Modus et ordo tentationis Christi conveniens fuit. m. q. 41. 4. o.

15. Non omnis tentatio Christi legitur facta in deserto, licet quidam hoc asserant, scilicet imaginarie. Alii dicunt Hierusalem dici desertum, in. q. 41. 2 ad 3.

16. Christus debuit tentari in deserto, quia diabolus magis tentât solitarios, et tendentes ad meliora, m. q. 41. 2. o.

17. Christus voluit tentari post jejunium; quia jejunium est armatura contra tentationes, et occasio, et ostendit infirmitatem humanam, scilicet famem, m, q. 41. 3. o.

18. Christus fuit tentatus in quadraginta diebus jejunii, præter illas tres tentationes, quas habuit post jejunium, m. q. 41. 3 ad 2.

19. Diabolus tentans ostendit Christo regna, signando digito, non autem oculis Christi aliquid repræsentando. in. q. 41. 4 ad 7.

20. Christus agebat, ut tunc a nemine videretur, licet diabolus portans crederet videri Christum ab omnibus, m. q. 41.4 ad 7.

TERGIVERSARI est ab accusatione omnino desistere inordinate. 2 2. q. 68. 3. c. ad 3.

TERNARIUS numerus est numerus perfectus. 2 2. q. 70. 2. c. et m. q. 53. 2. o.

TERRA - 1. Non est possibile aliam esse terram, præter istam. Et eadem ratio est de aliis partibus mundi, i. q. 47. 3 ad 2.

2. Astrologus demonstrat terram esse rotundam, per eclipsim solis et lunæ; naturalis vero per motum gravium ad centrum, i. q. 1. 1 ad 2. et 1 2. q. 54. 2 ad 2.

3. Per opus ornatus tertiæ diei creationis, auferitur duplex informitas terræ, scilicet coopertio per aquas, et defectus plantarum, r. q. 66. 1. o. et q. 69. 2. c.

4. Terra sicut dicitur inanis et vacua, quia deerat ei duplex pulchritudo, scilicet una quam habet ex hoc quod est aquis discooperta, alia quam habet ex hoc quod est ornata herbis et plantis, ita ejus formationem expressit Scriptura per hoc quod dicit, Et appareat arida, i. q. 66. 1. c. ad 1. et ad 5. et q. 67. 4. c. et q. 68. 3. c. et q. 69. 1. c. ad 1. et 2. c. et q. 74. 3 ad 4.

TERTIA dies creationis, i. q. 69. 1. 2. c. principio.

TERTULLIANUS. Hæresis Tertulliani et Valrianorum, sive Anthropomorphitarum, qui figurant Deum corporalibus lineamentis. 2 2. q. 188. 5. c.

TESTAMENTUM - 1. proprie est percipiendae hæreditatis institutio filiis a patre. Jdeo primo pertinet ad promissiones, secundo aa mandata, quæ se habent sicut via ad consequendam hæreditatem promissam, m. q. 78. 3 ad 3.

2. Omni tempore fuerunt aliqui pertinentes ad novum Testamentum. 1 2. q. 106. 3 ad 2.

3. Omnes quibus data fuit lex gratiæ, pertinent ad Testamentum novum. 1 2. q. 106. 1 ad 3. et q. 107. 1 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 108. 2 ad 3. et m. q. 8. 3 ad 3.

TESTIS - 1. esse quilibet tenetur ad liberandum, non autem ad condemnandum, nisi requiratur a suo superiori, et juridice, i. in manifestis, et de quibus est infamia. 2 2. q. 70. 1. o. et 3 ad 3.

2. Ad testimonium requiruntur duo vel tres

Tetragrammaton

testes, et sufficiunt, nisi in episcopis, presbyteris, diaconibus et clericis Romana» Ecclesiæ, propter sanctitatem, dignitatem, et adversarios. 2 2. q. 7Ü. 2. o.

3. Discordia testium non aufert efficaciam probationis, ttstl sit-in circumstantiis, quæ variant substantiam facti. 2 2. q. 70. 2 ad j.

4. Testis debet dicere certum pro certo, et dubium pro dubio. Nec peccat mortaliter errans, præmissa diligentia. 2 2. q. 70. 4 ad 1.

5. Clericus non potest juste cogi ut sit testis in causa sanguinis, quia non convenit ei cooperari ad occisionem hominis. 2 2. q. 70. 1 ad 3.

6. Testis repellitur quadrupliciter, scilicet primo proter culpam, ut infideles, infames et rei publico crimine, qui etiam accusare non possunt. Secundo propter defectum rationis, ut pueri, amentes et mulieres. Tertio propter affectum, ut inimici, conjuncti et domestici. Quarto propter conditiones, ut send, et pauperes, et quibus imperari postest, de quibus probabile est quod de facili possunt induci ad testimonium ferendum contra veritatem. 2 2. q. 70. 3. o.

7. Falsum testimonium habet triplicem deformitatem, scilicet perjurii, injustitiæ et medacii. Ideo est peccatum mortale ex prima et secunda deformitate, non autem ex tertia. 2 2. q. 70. 4. o.

8. Per prohibitionem falsi testimonii prohibentur omnia peccata locutionis. 2 2. q. 122. 6 ad 2.

9. Testes accipiunt, non quasi pretium testimonii, sed quasi stipendium laboris, expensas ab utraque parte, vel ab inducente. 2 2. q. 7b 4 ad 3.

TETRAGRAMMATON est nomen proprium Dei, impositum ad significandum substantiam Dei, ut est incommunicabilis, i. q. 73. 9. c. fi. et 11 ad 1.

THAMAR non excusatur a peccato, nec Judas fornicans cum ea. 2 2. q. 154. 2 ad 3.

THEODOSIUS Augustus misit ad Joannem in Ægypti eremo prophetam famosum, et certissimum victoriæ nuntium accepit. 2 2. q. 174. 6 ad 3.

THEOLOGIA - 1. est doctrina necessaria homini, prater scientias naturaliter inventas ab eo. J. q. 1. 1. o. et 2 2. q. 2. 3. 4. o.

2. Theologia est sapientia, i. q. 1. 6. o.

3. Theologia est velut quædam impressio divinæ scientiæ, quæ est una, et simplex omnium, i. q. 1. 3 ad 2.

4. Theologia est scientia nobis divinitus revelata. i. q. 1. 2 ad 2. et 2 2. q. 188. 8. c. fi.

5. Theologia est scientia procedens ex principiis per se notis in scientia superiori, scilicet Dei et beatorum, i. q. 1. 2. o. et 6 ad 1. et ad 2. et 2 2. q. 1. 5 ad 2.

6. Theologia est una scientia, i. q. 1. 3. 4. o.

7. Theologia est scientia practica, sed magis et principalius speculativa, i. q. 1. 4. o. et 5. c.

8. Theologia est scientia argumentativa. Et maxime propnum ejus est arguere ex auctoritate sacra quidem Scriptura proprie et ex necessitate, aliorum vero sanctorum probabiliter, philosophorum autem, quasi extranee, rationibus vero naturalis rationis ad aliquam manifestationem, non autem ad probandam fidem, i. q. 1. 8. o.

9. Theologia disputat contra negantes, si aliquid de sacra Scriptura concedant, solvendo tantum rationes eorum, i. q. 1. 8. c.

10. Deus est subjectum theologiæ. L q. 1. 7. o.

11. Theologia non tractat de Deo et de creaturis æqualiter, sed de Deo principaliter, de creaturis autem, ut referuntur ad Deum, ut ad principium vel finem, i. q. 1. 3 ad 1. et 7. c.

12. Theologia principalius agit de divinis quam de actibus humanis, de quibus agit, secundum

INDEX III

quod ner eos homo ordinatur ud perfectam Dti cognitionem, i. q. 1. 4. c. fi.

13. Theologia considerat actus humanos tripliciter, s. primo ut per eos homo ad beatitudiner. ordinatur, secundo ut In eis est bonum et mralura. melius et pejus, tertio ut sunt meritorii. 1 1 q. 2. 7. c. ad 3.

14. Theologia non tractat principaliter de singularibus, sed ut sunt in exemplum vit®, etia commendationem virorum, per quos nobis revelata est. i. q. 1. 2 ad 2.

15. Ad ea quæ considerantur de Deo In theologia, utimur effectibus ejus, scilicet natura vel gratiæ, loco diffinitionis, quia de Deo non possum scire quid est. i, q. 1. 7 ad 1, et q. 2. 2 ad 2. etq,3. princplp. et q. 12. c. ad 3. et 13 ad 1. ct q. 13,

16. Finis theologiæ, inquantum est practica, eßt beatitudo ætema. i. q. 1. 4. c. fi. et 5. c.

17. Finis theologiæ ultimus est contemplatio primæ veritatis in patria, i. q. 1. 4. c. fi. et 5. c.

18. Theologia tractat de consideratis in diversis scientiis physicis, i. q. 1. 3 ad 2. et 4. c.

19. Theologia est dignior cæteris scientiis, i. q. 1.5. o.

20. Theologia non accipit aliquid ab aliis scientiis, ut a superioribus, sed utitur eis ut inferioribus, propter nos. i. q. 1. 5 ad 2. et 8. c.

21. Theologia non probat principia aliarum scientiarum, sed judicat de eis, et reprobat quicquid ejus veritati repugnat, i. q. 1. 6 ad 2.

22. Theologia non accipit principia sua, nec supponit ea ab aliqua scientia humana, sed accipit ea immediate a Deo. i. q. 1. 5 ad 2. et 6 ad 1.

23. Theologia est de rebus, secundum quod cognoscuntur lumine revelationis divinæ; metaphysica vero, secundum quod cognoscuntur lumine rationis, i. q. 1. 1 ad 2.

24. Theologia sacra differt secundum genus a theologia naturali, id est, a metaphysica. i. q. 1. 1 ad 2.

25. Theologia est magis divina, et magis sapientia, quam metaphysica. i. q. 1. 6. c.

26. Theologia viæ subaltematur theologiæ beatorum. 1. q. 1. 2. c. ad 1.

THOMAS - 1. jubetur tangere Christum, ut sit testis resurrectionis ejus, licet crederet solo aspectu. Magdalena vero prohibetur, quia mulier erat. m. q. 54. 4 ad 2. et q. 55. 6 ad à.

2. Thomas aliud vidit, aliud credidit. 2 2. q. 1. 4 ad 1. et m. q. 55. 5 ad 3.

Thomas Cantuariensis sustinuit scandalum publicum, ut occurreret majori periculo, scilicet libertatis Ecclesiæ, et repetiit res ecclesiarum, cum scandalo regis. 2 2. q. 43. 8. b.

THRONI dicuntur propter quatuor convenientias ad sedes materiales, quia elewantur super terram, firmantur, sedentem suscipiunt, et apertæ sunt desuper, i. q. 108. 5 ad 6.

THURIFICATIO - 1. non cessavit in novo Testamento, quia significat devotionem orationis, non ut futuram, nec ut effectum ejus, sed ut semper habendam, m. q. 83. 5 ad 2.

2. Utimur thurificatione, non ex statuto legis veteris, sed Ecclesiæ, ad reverentiam Euchariistiæ, et ad repræsentationem effectus gratiæ; ideo primo fit altari, quod significat Christum, secundo omni homini per ordinem, quia gratia derivatur a Christo ad fideles, officio ministrorum. n. i. q. 83. 5 ad 2.

THUS - 1. offerebatur in sacrificiis veteris legis, ad significationem devotionis necessariæ offerentibus, et uia pingue et odoriferum est. 1 2.

Tbuj

Timiditas

2. Nec ponebatur in sacrificio zelotypia-, quia non procedebat ex devotione, sed magis ex »uspidone. 1 2. q. 102. 3 ad 14.

TIMIDITAS est peccatum levius Intemperantia, ratione peccantis, triplici ratione, ct objecti sive materiæ necessariiis, s. quia timidus est minus compos suæ mentis, et peccatum ejus est minus voluntarium dupliciter, 8, cum principium ejus sit ab exteriori impellente, atque minus circa singularia, et minus de facili potest contra timiditatem remedium adhiberi. 2 2. q. 132. 3. o.

TIMOR - 1. inter cæteros animæ motus, post tristitiām, magis obtinet rationem passionis, et sic est specialis passio. 1 2. q. 41. 1.2. o.

2. Timor est tristitia, non quidem essentialiter, sed ratione objecti tristantis si sit præsens. 1 2. q. 41. 2 ad 4.

3. Timor non est virtus theologica, quia non habet Deum pro principali objecto, sicut amor, sed malum. 2 2. q. 19. 9 ad 2. et ad 3.

4. Timor pertinet ad appetitum sensitivum. 1 2. q. 41. 1. c. et 2 2. q. 7. 1. c.

5. Timor nullo modo est in concupiscibili, sed in irascibili. 1 2. q. 25. 1. c. et q. 41. 2 ad 3. et q. 42. 3 ad 2. et q. 43. 2 ad 3.

6. Vis appetitiva perficitur contra concupiscentiam inordinatam delectabilium dono timoris: ideo timor corresponde! temperantiæ. 1 2. q. 68. 4. c. fi. et ad 1. et ad 4. et 2 2. q. 141. 1 ad 3.

7. Decertantes non timent propter potentiam decertandi, sed propter defectum ejus. 1 2. q. 43. 2 ad 3.

8. Decapitandi non timent, quia non habent spem evadendi, quæ requiritur ad timorem. 1 2. q.42. 2. c. fi. et q. 43. 2. c. ad 2. et m. q. 15. 7. c.

9. Timor nullo modo est in Deo, quia Deus non habet superiorem. 2 2. q. 11 ad 2.

10. Habitus et actus doni timoris, et passio ejus, fuit in Christo, secundum quod appetitus ejus refugiebat læsionem corporis, non autem incertitudo futuri, nec vitium timiditatis actu, nec habitu. Hi. q. 7. 6. o. et q. 15. 7. o.

11. Timor filialis est in beatis quoad actum reverendi Deum, non autem quoad actum timendi separationem a Deo, nec timor servilis, i. de poenis, est in eis. 1 2. q. 67. 4 ad 2. et 2 2. q. 19. 11. o.

12. Timor est in damnatis, propter successiorem pœnarum, non tamen proprie, quia sunt sine spe. 1 2. q. 67. 4 ad 2.

13. Objectum timoris est malum futurum, difficile, cui resisti non potest. 1 2. q. 41. 1. o. et 2. 4. c. et q. 42. 2. 3. 5. c. et q. 43. I. c. et q. 44. 2. c. ad 3. et 2 2. q. 19. II. c. et q. 123. 4. c. et q. 144. 1. c. et 2. c.

14. Timor primo et per se respicit malum, ut proprium objectum: bonum autem, ut habet respectum ad malum duplex, s. privans bonum, vel inflicturn a bono. 1 2. q. 42. 1. o. et q. 43. 1 ad 1.

15. Timor respicit duo, s. malum quod refugit, et bonum quod sua virtute potest inflteere malum. 1 2. q. 40. 1. 2. c. et q. 43. 1 ad 1. et 2 2. q. 19. 1. c. et m. q. 7. 6. o.

16. Deus timetur non quidem ut malum, sed quia inflgit malum pœnæ. 1 2. q. 42. 1. c. et 2 2. q. 19. 1. o. et 9 ad 2.

17. Deus est objectum timoris, ratione justitiæ, spei vero ratione misericordiæ. 2 2. q. 19. 1 ad 2.

18. Timor est de malo naturæ, non autem proprie de malo culpæ, nisi ratione exterioris causæ, s. seductionis et hujusmodi. 1 2. q. 42. 2. 3. o. et 2 2. q. 144. 1. c.

19. Malum naturæ dupliciter non timetur, s. quando est multum distans, vel quando est inevitabile. 1 2. q. 42. 2. o

INDEX III

Timor

20. Insolita et repentina maxime timentur, quia videntur esse majora mala, et minus remediabilia. 1 2. q. 42. 5. o. et q. 48. 3 ad 3.

21. Quæ non habent remedium, quando sunt in præsentl, maxime timentur de futuro, non autem si carent remedio, dum sunt futura. 2 2. q. 42. 6. o.

22. Malum quod timetur, semper est a causa extrinseca. 1 2. q. 42. 3. c. ad 2. et 4. c.

23. Timor ut est a causa extrinseca, Id est, ut est passio consequens phantasiam mali imminentis, potest timeri, non autem secundum quod subest voluntati. 1 2. q. 42. 4. c.

24. Timor oritur ex fuga mali, quæ oritur ex desiderio boni: ideo timor dicitur desiderium. 2 2. q. 41. 2 ad 3.

25. Timor per se nascitur ex amore, sed per accidens causât amorem. 1 2. q. 43. 1 ad 1. et 2 2. q. 123. 4 ad 2. et q. 125. 2. c. et q. 126. 1. c. et q. 175. 2 ad 3.

26. Amor est causa timoris dispositive et materialiter, sed illativum mali est causa timoris effective. 1 2. q. 43. 1. o. et 2. c. et 2 2. q. 19. 9 ad 3.

27. Defectus est causa timoris dispositive et materialiter ex parte timentis, sed ex parte ejus qui timetur, virtus et robur est causa per se, per accidens autem defectus, s. ignorantia, injustitia, læsio, vel timor læsionis. 1 2. q. 43. 2, q.

28. Sensus non apprehendit futurum, sed ex apprehensione prasentis animal movetur instinctu naturali ad timendum, vel sperandum futura. 1 2. q. 41. 1 ad 3.

29. Timor consequitur desperationem vincendi. 1 2. q. 25. 3. c.

30. Mites et astuti occultant iram et nocent improvise: ideo magis timentur quam acuti; quia qui habent iram acutam, non occultant eam, et ideo nocumenta ab illis illata, non ita sunt repentina, quin prævideantur. 1 2. q. 42. 5 ad 2.

31. Timor causât contractionem caloris, et spiritus, ab exterioribus ad interiora; sed propter frigus causatum ex imaginatione, refugiunt a corde, et a superioribus ad inferiora; sed ira facit e converso, propter calorem et subtilitatem spirituum: ideo timor supra fugam, et abominationem addit quamdam depressionem animi, propter difficultatem mali; sed ira facit promptos, et audaces ad invadendum. 1 2. q. 25. I. c. et q. 44. 1. 3. o. et q. 45. 4 ad 1. et ad 3.

32. Timor impedit operationem exteriorem ex parte membrorum, propter defectum caloris, sed confert ei ex parte animæ, per sollicitudinem, nisi perturbet rationem, propter excessum. 1 2. q. 44. 4. o.

33. Timor facit tacere, quia contrariatur formationi vocis. 1 2. q. 44. I ad 2.

34. Timor facit pallere, sed verecundia, rubere: quia objectum primi opponitur naturæ, et appetitui animali; objectum autem secundi opponitur secundo tantum. 1 2. q. 44. 1 ad 3. et m. q. 72. 9. c.

35. Timor causât sitim, solutionem ventris, emissionem urinæ et seminis, propter contractionem ventris et testiculorum. 1 2. q. 44. 3 ad 1.

36. Timor Dei operatur ad vitationem omnis peccati, etiam neghgentiæ. 2 2. q. 54. 2 ad 4.

37. Timor qui est secundum rationem, excusat totaliter a peccato, non autem timor inordinatus, sed diminuit peccatum, inquantum est involuntarium. 2 2. q. 125. 4. o.

38. Timor duplex, s. naturalis, i. de malo corruptivo, et non naturalis, i. de malo contristativo non repugnante naturæ. 1 2. q. 41. 3. o.

39. Species tynoris sunt sex, s. segnities, eru-

beseentin, verecundia, admiratio, stupor et agonia. l 2. q. 4L 4. o. et 2 2. q. 19. 2 ad l.

40. Timor duplex, scilicet filialis et servilis. l 2. q. 67. 4 ad 2. et 2 2. q. 7. L c. et q. 22. 2. o.

4L Timor quadruplex, s. humanus vel mundanus, senilis, initialis et filialis, sive sanctus seu castus. 2 2. q. 19. 2. c.

42. Timor et tristitia habent convenientiam in malo; sed differunt, quia primum est de futuro et arduo, secundum autem de præsenti et absolute. l 2. q. 42. 3 ad 2. et m. q. 15. 7. c.

43. Timor magis resoicit rationem difficilis quam spes. l 2. q. 44. Û ad 3.

44. Ea quæ augent spem, minuunt timorem, ut experientia, et omne augens potestatem. l 2. q. 42. 5 ad 1.

45. Timor qui est inordinatus motus tantum, id est, timiditas, opponitur fortitudini, non autem timor qui est secundum rationem; nec timor inordinatus aliarum rerum, quia includitur in quolibet peccato. 2 2. q. 125. 2. o.

4b. Timor initialis et filialis differunt secundum status, sicut imperfectum et perfectumrnon autem essentialiter. 2 2. q. 19. 8. c.

47. Timor mundanus et humanus pro eodem computantur, quia conveniunt in una ratione avertendi a Deo. 2 2. q. 19. 2 ad 5.

48. Timor mundanus vel humanus respiciunt poenam avertentem a Deo, sed timor servilis et initialis poenam trahentem ad eum, servilis principaliter, alius secundario. 2 2. q. 19. 2 ad 4.

49. Timor servilis et filialis non sunt idem secundum substantiam, sed differunt essentialiter et specificce. 2 2. q. 19. 2 ad 3. et 5. o.

50. Timor filialis non contrariatur virtuti spei, sed sibi mutuo cohærent, et se invicem perficiunt. 2 2. q. 19. 9 ad 1.

51. Timor servilis ex amore sui causatur. 2 2. q. 19. 6. c.

52. Timor servilis manet cum charitate, quoad substantiam ejus, non quoad servilitatem. 2 2. q. 19. 6. o. et 8 ad 2. et 10. c.

53. Timor servilis secundum suam substantiam est bonus, sed servilitas ejus est mala. 2 2. q. 19. 4. o. et 7. 9. c.

54. Timor non est peccatum secundum se, sed ut est inordinatus; et tunc est peccatum mortale, et quandoque veniale. 2 2. q. 125. 3. o. et 4. c. et q. 126. L o.

55. Timor mundanus semper est malus, quia causatur ab amore semper malo, s. ab amore mundano. 2 2. q. 19. 3. o. et 9. c.

56. Timor filialis et timor castus sunt idem. 2 2. q. 19. 2 ad 3.

57. Timor filialis habet duos actus, s. revereri Deum, et timere separationem ab eo. l 2. q. 67. 4 ad 2.

58. Timor filialis augetur, aucta charitate; servilis vero diminuitur secundum actum ejus, non autem secundum substantiam. 2 2. q. 19. 10. o.

59. Timor filialis, sive castus, est primum donum inter septem dona Spiritus sancti, non autem timor mundanus vel humanus, nec servilis, licet sit a Spiritu sancto. 2 2. q. 19. 9. o. et 12 ad L

60. Actus doni timoris in beatis est habere reverentiam ad Deum. l 2. q. 67. 4 ad 2.

61. Donum timoris eminentius retrahit a malis, propter reverentiam Dei, quam virtus moralis. l 2. q. 68. 4 ad 3.

62. Donum timoris datur contra superbiam nec tamen est humilitas, sed est principium ejus. 2 2. q. 69. 9 ad 4.

63. Donum timoris correspondet spei. 2 2. q. 17. principio, et q. 19. principio.

64. Donum timoris principaliter correspondspei, secundario autem temperantia-. 2 2. q. 141. l ad 3.

TORNEAMENTUM, id est, Inordinata et periculosa exercitia prohibentur privatione sepulture ecclesiastic®, non autem castiludia. 2 2. q. 40. l ad 4.

TOTUM - L triplex, scilicet quantitativum, rationis vel essentiæ, totum potentiate vel virtutis; secundum et tertium convenit formis perse, primum vero, per accidens tantum. i. q. 7o. 8. c.

2. Totum homogeneous nihil includit quod non includat quæiibet pars ejus, nec differt secundum identitatem earum et totius, nec per consequens a suis partibus. l. q. 11. 2 ad 2.

3. Totum substantiale est in qualibet parte totum, sicut totâ natura et species aquæ est in qualibet parte aquæ, non autem totum quantitativum, sed pars in parte, sicut locatum in loco. l. q. 8. 2 ad 3.

4. In substantiis incorporeis non est totality per se, nec per accidens, nisi secundum perfectam rationem suæ essentiæ. i. q. 8. 2 ad 3. et q. 10. 1 ad 3. et q. 76. 8. c.

5. Virtus totius potentialis est *in una parte ejus complete, in aliis autem diminute, i. q. 77. 1 ad 1. et 1 2. q. 57. 2 ad 2.

TRAGÆDUS venis est falsus Hector, secundum Augustinum, i. q. 17. 1 ad 1.

TRAHERE - L Multi trahentes unam navim faciunt unam actionem ex parte operati, sed multas ex parte agentium, i. q. 76. 2. c.

2. Te tua fata trahunt, ut poeta dixit, i. q. 116. 2 ad 3.

TRANSFIGURATIO Christi - L convenienter facta est ostensione gloriæ, non autem mutatione formæ, vel naturæλ m. q. 45. L o.

2. Testes ejus fuerunt convenientes, scilicet Moyses, Helias, Petrus, Joannes, Jacobus, el Deus Pater, in. q. 45. 3. 4. o.

3. Moyses tunc non reassumpsit proprium corpus, sed aliud sicut angeli; Helias autem habuit proprium corpus, et venit illuc de paradiso terrestri, non autem de cælo empyreo. m. q. 45. 3 ad 2.

TRANSGRESSIO - L proprie est agere contra præceptum negativum; et est communis omni peccato materialiter; sed formaliter est speciale peccatum dupliciter, scilicet ut dicit contemptum præcepti, et ut differt ab omissione. 2 2. q. 79. 2. o. et 3 ad 3. et 4 ad 3.

2. Transgressio et ommissio proprie sunt peccata mortalia, sed large, id est, præter præcepta, sunt venialia. 2 2. q. 79. 4 ad 3.

3. Transgressio, simpliciter et absolute, gravior est omissione, licet aliquando sit e converso. 2 2. q. 79. 4. o.

4. Transgressio contrariatur actui virtutis, cujus ommissio dicit simplicem negationem. 2 2. q. 79. 4/c. ad 2.

TRANSITUS. Omnis transitus est determinatio ad determinatum, i. q. 46. 2 ad 6.

TRANSMUTATIO organi sensus duplex, s. intentionalis, seu spiritualis et naturalis: prima requiritur per se ad actum potentiæ sensitivæ apprehensivæ, secunda vero per accidens; sed requiritur per se ad actum appetitus sensitivi. l 2. q. 22. 2 ad 3. et 3. c.

TREMOR - L est effectus timoris, propter debilitatem virtutis, ex defectu caloris. l 2. q. 44. 1 ad 2. et 3. c.

2. Cor timentibus maxime trem it, et quæ connectuntur pectori, ut vox, labium inferius, mandibula inferior, brachia, manus: quia calor deserit cor, et descendit ad inferiora, vel quia hæc

membra sunt mobilia, sicut et genua. 1 2. q. 41. 3 ad 3.

TRIBULATIO - i. Misericordes quandoque tribulantur, ad eorum correctionem, vel humiliati-
nem, vel probationem. 2 2. q, 108. c. fi.

2. Tribulationes quibus Deus punit peccatores, sunt meritorias et satisfactory, si patienter ac-
ceptentur, non autem aliter. 1 2. q. 87. 6, c. fi.

3. Nullus est sic crudelis, qui tribulatis et hu-
miliatis noceat, sed parcit, quia canis etiam non mordet hominem jacentem. 1 2. q. 47, 4 ad 2.

TRIDUO Christus fuit totus In sepulcro, non
autem totum, m. q. 52. 3. o.

TRINITAS - I. Trinitatem non esse In divinis,
est impossibile, i. q. 31. 1. o.

2. Nomen Trinitatis significat unitatem essen-
tiæ in recto, et numerum personarum in obliquo,
quoad etymologiam, sed quoad significationem
est e converso, i. q. 31. 1 ad 1.

3. Nomen collectivum significat multitudinem
simpliciter, i. divisorum per essentiam, et uni-
tatem minimam, s. unitatem ordinis, sed trinitas
e converso, i. q. 31. 1 ad 2. et q. 39. 5 ad 6.

4. Per rationem naturalem non potest veniri
in cognitionem trinitatis personarum, i. q. 32. 1.
o. et q. 39. 8. c. et q. 93. 6 ad 4.

5. Bonitas Dei per effectus potest intelligi sine
trinitate personarum, non autem in visione beata.
1 2. q. 2. 8 ad 3.

6. Trinitas non est trina, quia essent tres tri-
nitates. i. q. 31. 1 ad 5.

7. Trinitas est in unitate, et e converso, id est
tres personæ sunt in una essentia, et e converso.
1. q. 31. 1 ad 5.

8. Deus est trinitas, contra Porretanos. i. q. 39.
6 ad 1.

9. Pater non est trinitas, i. q. 3. 1 ad 1. et
q. 39. 6 ad 1.

TRIPLICITAS non convenit Deo, quia non
significat absolute numerum sicut trinitas, sed
significat comparisonem inæqualitatis, quia est
species proportionis inæqualis. i. q. 31. 1 ad 3.

TRISTITIA - 1. est passio animalis, media
inter duas passiones irascibilis, quia sequitur ti-
morem, et prior est ira, quam etiam causât. 1 2.
q. 25. 1. c. et q. 42. 3 ad 1.

2. Tristitia est dupliciter mala, scilicet secun-
dum se, quæ est de malo apparenti et vero bono,
et secundum effectum, scilicet de vero malo, sed
immoderata impediens bonam operationem. 2 2.
q. 35. 1. c.

3. Species ejus secundum applicationem ad
extraneum sunt quatuor, s. misericordia, invi-
dia, anxietas vel angustia, et accidia. 1 2. q. 35.
8. o. et q. 41. 4 ad 1. et 2 2. q. 35. 4 ad 3.

4. Objectum tristitiæ est malum proprium
præsens. 2 2. q. 35. 8. c. et q. 36. 1. c. ad 1.

5. Tristitia est de bono alterius, inquantum
est malum sibi quadrupliciter, scilicet nocendo,
carendo, excedendo, et quia est indignus. 2 2.
q. 36. 1. 2. c.

6. Dolor est de repugnante ad naturam corpo-
ris apprehensio per tactum, incipiens in læ-
sione corporis, et terminatur in apprehensione:
ideo est in sensu subjective, et est passio corpo-
ralis; sed tristitia est de repugante appetitui
apprehensio Interius, incipiens in apprehensione,
et terminatur in affectione, et est in appetitu
sensitivo, et est passio animalis. 1 2. q.42. 3 ad
2. et ni. q. 15. 6. c. et q. 46. 6. c.

7. Tristitia est subjective in concupiscibili. 1 2.
q. 23. 1. c. ad 1. et 2. c.

8. Nulla tristitia secundum stoicos est utilis
ad aliquid; ideo quælibet tristitia secundum eos
est vitanda, m. q. 46. 6 ad 2.

9. Vera tristitia fuit in Christo, in, q. 45. 6. o.
et 7. c. ad 2. et 9. c. et q. 46. 6. o.

10. Tristitia fuit in ratione inferiori Christi,
non autem in ratione superiori, nisi secundum
quod radicatur in essentia animæ. ni. q. 46. 8. o.

11. Omnis defectus corporalis disponit ad tri-
stitiam. 2 2. q. 35. 1 ad 2.

12. Ex spe et memoria malorum causatur tri-
stitia, sed non tanta, quanta a sensu præsentium.
1 2. q. 30. 1 ad 3.

13. Tristitia, inter omnes animæ passiones,
maxime corpori nocet. 1 2. q. 37. 4. o. et q. 41.
L. c.

14. Tristitia impedit omnem opertationem, de
qua est, sed auget eam operationem, cujus est
principium. 1 2, q. 37. 2. 3. o. et q. 39. 3 ad 3.
et q. 59. 3 ad 2.

15. Contemplatio veritatis mitigat tristitiam et
dolorem, etiam in cruciatu, ratione delectatio-
nis. 1 2. q. 38. 4. o.

16. Virtus moralis directe mitigat tristitiam in-
teriolem, constituendo medium in ea, non autem
dolorem exteriorem, quia non obedit rationi, sed
sequitur naturam corporis, sed mitigat indirecte,
per dedundantiam. in. q. 46. 6 ad 2.

17. Amici condolentes mitigant tristitiam, quia
videntur comportare tristitiæ onus cum illo, et
quia in eo se percipit ab eis amari, quod est dele-
ctabile; delectatio autem omnis mitigat tristi-
tiam. 1 2. q. 38. 3. o.

18. Somnus, balneum, et omnia recreantia mi-
tigant tristitiam. 1 2. q. 38. 5. o.

19. Omne animal naturaliter fugit tristitiam.
1 2. q. 34. 6. c.

20. Passio concupiscibilis, importans quietem
in malo, s. tristitiam, media est inter duas pas-
siones irascibilis, sequitur enim timorem. Cum
enim occurrerit malum quod timebatur, causa-
tur tristitia. Præcedit autem motum iræ. Quia,
cum ex tristitia præcedente aliquis insurgit in
vindictam, hoc pertinet ad motum iræ. 1 2. q. 25.
I. c.

TURPE LUCRUM est species avaritiæ. 2 2.
q. 18. 8 ad 4.

TURPILOQUIUM est filia luxuriæ, quia luxu-
riosi, quorum est cor turpibus delectationibus
plenum et concupiscentiis, de facili ad turpia
verba prorumpunt. 2 2. q. 153. 5 ad 4.

TURPITUDO - 1. Duplex, s. voluntaria et in-
voluntaria. Prima est vitiosa, non autem ardua;
sed secunda est poenalis et ardua, s. vituperium.
2 2. q. 144. 2. c.

2. Turpitude duplex, s. inhonestatis et exte-
rioris defectus. Secunda est in humilitate et
mendicitate, non autem prima. 2 2. q. 187. 5 ad 4.

TURTUR - 1. est melior pullis ejus; in colum-
bis autem est e converso. 1 2. q. 102. 3 ad 3.

2. Turtur et columba erant sacrificia paupe-
rum in holocaustis, propter volatus altitudinem,
et in hostiis pro peccato, non autem in pacificis,
quia non erant necessitatis. 1 2. q. 102. 4 ad 9.
et ni. q. 37. 3. c. ad 4.

3. Turtur et columba sunt incola in Judæa.
Et significant conjunctionem duarum naturarum
in Christo, castitatem et charitatem. 1 2. q. 102.
3 ad 2. et m. q. 37. 3 ad 4.

4. Turtur solivaga significat contemplationem
et secretas orationum lacrymas. Sed columba gre-
galis vitam activam et orationes Ecclesiæ pu-
blicas. m. q. 37. 3 ad 4.

5. Turtur significat prædicationem et confes-
sionem fidei, per suam loquacitatem. Sed co-
lumba significat simplicitatem et mansuetudinem.
m. q. 37. 3 ad 4.

TYRANNUS - 1. Regnum faciliter degenerat

Ubique

in tyrannidem propter magnam potentiam ejus, ex crudelitate et avaritia» nisi regis sit perfecta virtus, i 2. q. 105. c. ad 2.

2. Tyranni, civitates desolantes, sacra prædantes/id est, magna per vim auferentes, sunt injusti» non autem illiberales, quia illiberalitas est circa mediocres pecunias. 2 2. q. 118. 6 ad 4.

3. Perturbatio regiminis tyrannici non habet rationem seditionis, nisi sic inordinate fiat, quod majus detrimentum sequatur: sed tyrannus est magis seditiosus. 2 2. q. 42. 2 ad 3.

4. Non licet occidere, vel invadere tyrannos, nisi per publicam potestatem, licet principatus eorum sit injustus. 2 2. q. 42. 2 ad 3.

U

UBIQUE esse convenit soli Deo. i, q. 8. 2. 4. o. et q. 16. 7 ad 2. et q. 52. 2. c. et q. 112. 1. c.

UGO de Sancto Victore non est auctoritatis, j. q. 1. 10 ad 2. et 2 2. q. 5. 1 ad 1. et ni. q. 45. 2. c. et q. 50. 4. c.

ULTIMUM - 1. rei duplex, S. in re, et extra rem. 1 2. q. 2. 7. ad 3.

2. Ultimū dicitur tripliciter, s. simpliciter, in genere et in specie. 1 2. q. 1. 1 ad 2. fi. et q. 2. 7 ad 3. et q. 3. 5 ad 3. et q. 5. 8. c.

UMBRÆ, et picturæ» et somnia, dicuntur esse falsæ, inquantum non subsunt res, quarum habent similitudinem, i. q. 17. c. ad 2. fi.

UNCTIO - 1. Oportet quod materia sacramenti extremæ unctionis sit consecrata triplici ratione, s. quia efficacia sacramentorum a Christo descendit, propter plenitudinem gratiæ quæ confertur, et ex hoc quod effectus ejus corporalis, scilicet sanatio corporalis, non causatur ex materia naturali proprietate; et hæc consecratio fit ad episcopo tantum, in. q. 72. 3. c.

2. Effectus principalis ejus est remissio peccatorum quoad reliquias, sed consequenter quoad culpam mortalem vel venialem si inveniat, nec recipiens ponat obicem, m. q. 65. 1. c.

3. In ultima unctione infunditur gratia, quæ effectum sacramento præbet. m. q. 87. 3. c.

4. Et remittit peccatum quoad maculam, per gratiam quam infundit, et quoad reatum pœnæ, fortificando subjectum, et quoad reliquias, i. quoad debilitatem mentis, non autem dispositiones et habitus causatos ex actibus peccatorum, m. q. 65. 1. c.

5. In extrema unctione confertur perfecta sanitas spiritualis, in. q. 84. 1 ad 1.

6. Hoc sacramentum immediate disponit hominem ad gloriam: ideo non debuit figurari per aliquod sacramentum veteris legis, nisi remote, s. per omnes curationes ejus. 1 1. q. 102. 5 ad 3. et m. q. 65. 1 ad 4.

7. Unctio baptizatorum in vertice significat eminentiam dignitatis tripliciter, s. regalis, sacerdotalis, et collatæ. m. q. 72. 11 ad 3.

8. Unctio chrismatis non propter digniorem partem capitis, sed propter potiorem effectum, episcopis reservatur, m. q. 72. 11 ad 3. fi.

9. Unctione chrismatis signatur baptizatus in summitate capitis per sacerdotem, per episcopum autem in fronte, ut in priori unctione significetur super ipsum Spiritus sancti descensio, ad habitationem Deo consecrandam in secunda quoque ut ejusdem Spiritus sancti septiformis gratia, cum omni plenitudine sanctitatis et scientiæ, et virtutis, venire in hominem declaretur, ih. q. 72. 11 ad 3.

UNIGENITUS est Christus, quia solus est natu-

rails filius; sed dicitur primogenitus, quia sunt alii filii Dei, sed adoptivi, i. q. 33. 3. c. ad 2. et q. 41. 3. c.

UNIO - 1. triplex, s. ex Integris et perfectis, ex transmutatis, et ex imperfectis, m. q. 2. 1. c.

2. Unio animæ et corporis est de ratione hominis. m. q. 50. 4. c.

3. Prima unio hominis ad Deum est per fidem, spem et charitatern. 1 2. q. 68. 4 ad 3. et ad 4.

4. Unio hæc est aliquid creatum, s. relatio exb stens in natura humana realiter, in Deo autem secundum rationem tantum, quia prout est in Deo non est aliquid secundum rem, sed secundum rationem tantum. iu. q. 2. 7. o, et 8>c.

5. Unio Verbi Dei facta est in persona divina, et non in natura contra Eutychetem, m. q. 2.1.2 o. et 6. c. et 12 ad 1. et q. 3. 1. c. et q.9. 2 ad 1 et q. 13. 1. c. et q. 18. 1. c. et q.46. 12. c. etq. 50. 2, o. et q. 53. 1 ad 2.

6. Hæc unio facta est in supposito, seu in hypothesisi. ih. q. 2. 3. o. et 6. c. et q. 16. 1. c.

7. Natura humana non est unita Verbo accidentaliter. m. q. 2. 1. c.

8. Anima et corpus in Christo uniuntur, in. q. 2. 5. o. et q. 16. 1. c.

9. Natura divina unita est non solum animæ, sed etiam coipori Christi, ni. q. 2. 10 ad 2.

10. Hæc unio est maxima ex parte ejus in quo facta est, non autem ex parte unitorum, ih. q.2. 9.1 o.

11. Unio, quomodo potest dici naturalis Christo ex ipsa nativitate, non autem ex principiis naturæ humanæ in ipso. m. q. 2. 12. c. et ad argumenta. in. q. 7. 13 et ad 2. et q. 34. 3 ad 2.

UNITAS - 1. Quælibet res est una per essentiam suam. i. q. 6. 3 ad 1. et q. 11. 4 ad 3. et q. 76. 7. c.

2. Substantia habet per se unitatem vel multitudinem, sicut et esse, non autem accidentia, sed habent a subjecto, i. q. 39. 3. c.

3. Ubicumque non est unitas speciei, ibi non est unitas numeralis: nisi idem suppositum subsistat in duabus naturis, s. in Christo, m. q. 56. 5 ad 2,

4. Ex multis fit unum tripliciter, s. ordine tantum, ordine et compositione, et per commixtionem. ni. q. 2. 1. c.

5. Unum dicitur dupliciter, s. unum quod est principium numeri, et unum quod convertitur; cum ente. i. q. 11. 1. c. et 2. c. et q. 30. 3. o.

6. Unum numero dicitur dupliciter, s. unum unitate naturæ, et unum unitate personæ. ili. q. 3. 6 ad 1. et 7 ad 2.

7. Unum numero dicitur tripliciter, s. primo indivisibile in potentia, vel secundum quantitatem, vel secundum essentiam, vel secundum utrumque. Secundo, indivisibile in actu et in potentia cum situ, ut punctus. Tertio, nihil importans nisi indivisionem, s. unitas quæ est principium numeri, quæ tamen Inhæret alii, s. suj. subjecto, i. q. 11. 1 ad 2.

8. Unum numero dicitur tripliciter, s. vel indt visibile actu et potentia, vel actu tantum, vel unum perfectione, m. q. 73. 2. c. 1

9. Quod convenit multis, non convenit eis secundum unam naturam communem, nisi sit univocum et positivum, i. q. 65. 5. o.

10. Unum, quantum ad aillud quod ponit, constituit multitudinem, sed quantum ad negationem quam addit supra ens, opponitur et privative. i. q. 11. 2 ad 2.

11. Multum, absolute sumptum, opponitur uni. sed ut importat excessum, opponitur paucō, i. q. 11. 2 ad 3.

12. Unum ponitur in diffinitione multitudinis i

Unitas

Universale

non autem e converso, i. q. 11.2 ad 4. et q. 85. 8 ad 2.

13. Unum non removet multitudinem, sed divisionem. Nec multitudo removet unitatem, sed Indivisionem eorum ex quibus constat, i. q. 30. 3 ad 3.

14. Multitudo potest immediate procedere ab uno simplici, i. q. 77. 6 ad 1.

15. Aliqua possunt esse unum et multa diversimode, non autem eodem modo, quia opponuntur. i. q. 11. 1 ad 2. et 2 ad 1. et 1 2. q. 17. 4. o.

16. Unum quod est principium numeri, opponitur multitudini relative, ut mensura mensurato, non autem unum quod convertitur cum ente, sed opponitur privative, i. q. 11. 2. c.

17. Deus est unus. i. q. 11.3. o. et q. 103. 3.0.

18. Deus est maxime unus. i. q. 11.4. o. et q. 28. 3. c. et q. 30. 1 ad 2. et q. 39. 3. c,

19. Deum esse unum potest ratione demonstrari, et potest fide teneri, i, q. 2. 1. o.

20. Deus est unus per suam essentiam, et est sua unitas, i. q. 103. 3. o.

21. Deus est unus secundum quod unum convertitur cum ente, non autem secundum quod unum est principium numeri, i. q. 11. 3 ad 2. et a. 30. 3 ad 2.

22. Unitas divinæ personæ est major unitate quæ est principium numeri, quia est per se subsistens, completa, et habens in se quicquid pertinet ad rationem unitatis, i. q. 11. 4 ad 2. et m. q. 2. 9 ad 2.

23. Unitas divinæ personæ est major unitate naturæ et personæ in nobis, et unitate animæ et corporis, in. q. 2. 9 ad 3.

24. Pater et Filius in divinis sunt unum, non autem unus. i. q. 31. 2 ad 4.

25. In Patre et Filio non est discrepans, sed una divinitas, ut dicit Ambrosius, i. q. 31. 2. c.

26. Omnia entia sunt unum propter Patrem tripliciter, scilicet quia in Patre primo unitas invenitur, et ratio principii quasi primi, et ab ejus unitate est, quod una natura in omnibus propagentur. Et omnia entia sunt æqualia propter Filium tripliciter, scilicet quia æqualibus est in Filio inquantum Filius, inquantum Verbum, et inquantum est imago. Et omnia entia sunt connexa propter Spiritum sanctum tripliciter, scilicet quia procedit ut amor, amor autem est connexio duorum: quæ connexio requirit tria, s. duo connexa, et unum connecters, i. q. 39. 8. c.

UNIVERSALE - L triplex, s. universale in re i. natura communis in particularibus, universale post rem, id est, abstractum ab eis, et universale ante rem, id est, formæ universales rerum in mentibus angelorum, i. q. 55. 3 ad 1. et ad 3.

2. Universale sumitur dupliciter, scilicet pro natura rei cum intentione universalitatis, et pro natura ut est in particularibus. Primo modo universale est posterius, sed secundo modo universalis est prius minus universali, via generationis et temporis, sed est e converso ordine perfectionis et intentionis naturæ. i. q. 85. 3 ad 1. et 1 2. q. 29. 6. c.

3. Universale quoad naturam est in singularibus, sed quoad intentionem universalitatis est in intellectu, i. q. 85. 2 ad 2. et 1 2. q. 20. 6. c.

4. Universale pro natura est principium formale essendi et cognoscendi singularis, sed universale pro intentione universalitatis est principium cognoscendi tantum, i. q. 85. 3 ad 4.

5. Cognitio universalis duplex, scilicet ex parte objecti, et ex parte rnedil. i. q. 35. 3 ad 2.

6. Universale dicitur esse semper et ubique, vel secundum diversa esse, vel negative, quia

non determinat sibi locum, nec tempus, i. q. 8. 4 ad 1. et ad 2. et q. 16. 7 ad 2.

7. Universalius continet plura in potentia, et pauciora in actu, quam minus universale, i. q, 85. 3 ad 2.

8. Universale est commune multis, secundum rem. i. q. 13. 9. c.

UNIVERSUM. Totum universum est unum, unitate ordinis, secundum quod inferiora reguntur per superiora, i. q. 103. 3. o.

USURA - 1. in Evangeiio metaphorice accipitur, scilicet pro superexcellentla bonorum spiritualium, quam exigit Deus, volens ut in bonis acceptis ab eo semper proficiamus, quod est ad utilitatem nostram, et non ejus. 2 2. q. 78. 1 ad 1.

2. Usura est pretium pecuniæ mutuatæ, vel cujuscumque rei, cujus usus est consumptio vel distractio ejus. 2 2. q. 78. 1. c.

3. Accipere pretium pro principali usu pectinæ, qui est distractio ejus, est usura, non autem pro secundario usu ejus, s. ad ostentationem, vel in pignus, sed in usu vasorum est e converso. 2 2. q. 78. 1 ad 6.

4. Usura secundum se est injusta, contra legem naturæ, et peccatum mortale, quia idem bis venditur, vel venditur id quod non est. 2 2. q. 78. 1. o.

5. Theologi considerantes justi et injusti rationes, subtilius exponentes nomina hæc designantia, large extendunt hujus nominis significationem ad incrementa quæ proveniunt ex usu omnium rerum, per similem usum et rationem, et non tantum pecuniæ, 2 2. q. 78. 1. 2. o.

6. Significat primo nomen usuræ incrementum quod parit pecunia ex usu suo, secundario autem etiam significat superabundantiam quam parit quælibet res ex usu suo, simili cum usu pecuniæ. 2 2. q. 78. 1. c.

7. Quod ab extraneis Judæi usuram acciperent, non fuit eis concessum quasi licitum, sed permissum, ad majus malum vitandum. 1 2. q. 108. 1 ad 2. et 2 2. q. 78. 1 ad 2. >

8. Mutuans potest exigere recompensationem eorum tantum, quæ pecunia non mensurantur, puta benevolentiam et amorem ejus cui mutavit, vel aliquid hujusmodi. 2 2. q. 78. 2. o.

9. Et potest deducere in pactum recompensationem damni per quod subtrahitur sibi aliquid quod debet habere; hoc enim non est vendere usum pecuniæ, sed damnum vitare, et potest esse, quod accipiens mutuum, majus damnum evitet, quam dans incurret; unde accipiens mutuum, cum sua utilitate damnum alterius récompensât. 2 2. q. 78. 2 ad 1. et 3. -C.

10. Recompensationem vero damni quod consideratur in hoc, quod de pecunia non lucratur, non potest in pactum deducere, quia non debet vendere id quod nondum habet, et potest impediri multipliciter in habendo. 2 2. q. 78. 2 ad 1.

11. Nec quicquid de pecunia usuraria aliquis lucratus fuerit, quia id quod de tali re est acquisitum, non est fructus hujusmodi rei, sed humanæ industriæ, nisi forte per detentionem talis rei alter sit damnificatus amittendo aliquid de bonis suis, tunc enim lucrans, tenetur ad recompensationem nocuenti. 2 2. q. 78. 3. o.

12. Et tentur mutuans computare in sortem usum venalem pignoris. 2 2. q. 78. 2 ad 6.

13. Sed non potest deducere in pactum, ut sibi remutuetur, sed potest recipere mutuum sine obligatione. 2 2. q. 78. 2 ad 4.

14. Et potest accipere munera gratis oblata, non autem cum pacto tacito vel expresso. 2 2. q. 78. 2. o.

15. Quicumque ergo ex mutuo ratione mutui

Usura

sperat lucrum, peccat usure vitio, secundum auctoritatem Evangelii» sed non sic qui ex mutuo vitat damnum, ut si forte per detentionem talis rei mutuatæ alter sit domnlficatus, amittendo aliquid de bonis suis, tunc enim tenetur ad recompensationem nocumenti, sicut et tenens pecuniam ultra terminum, tenetur restituere, non quidem totum lucrum possibile, sed secundum aestimationem, pensatis periculis, laboribus et expensis. 2 2. q. 62. 4 ad 1. et ad 2. et q. 78. 1 ad 3. et 2 ad 2. et 3. c.

16. Quia mutuum debet fieri gratis, et sine spe lucri, quandocumque in mutuo, vel ex mutuo, intenditur spes lucri, tunc non caret vitio usure, sed sic non est in emptione et venditione, nisi habeat rationem mutui; si enim aliquis carius velit vendere res suas quam sit justum pretium, ut de pecunia solvenda emptorem expectet, manifeste usura committitur, quia hujusmodi expectatio pretii solvendi habet rationem mutui: unde quicquid ultra justum pretium pro hujusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usure; similiter etiam si aliquis emptor velit rem emere vilius quam sit justum pretium, eo quod pecuniam ante solvit, quam possit ei res tradi, est peccatum usure, quia etiam ista anticipatio solutionis pecuniæ habet mutui rationem, cujus quoddam pretium est, quod diminuitur de justo pretio rei emptæ; si vero aliquis de justo pretio velit diminuere, ut pecuniam prius habeat, non peccat peccato usure. 2 2. q. 78. 2 ad 7.

17. Potest autem excludi spes lucri ab intentione dantis mutuo, modo predicto dupliciter, s. vel quando dans mutuo paratus est omni tempore accipere rem mutuatam, etiam ante illud tempus determinatum, quo res verisimiliter deberent esse cariores:-et hoc modo spes lucri, etsi per accidens intendatur, non tamen per se, quia non tollit rationem gratuiti a mutuo, vel quando dans mutuo, etiam tempus illud determinavit, in quo verisimiliter res plus valiture erant, propter solam damni vitationem; tunc enim damnum vitat, quando necessitati propriæ consulens, intendit conservare res suas sibi magis necessarias ad usum vitæ, quas si tunc non haberet, oporteret eas alibi emere, et sic reportaret damnum de gratia mutui facta proximo: et sic intendens in mutuando excusatur ab omni vitio usure. 2 2. q. 62. 4 ad 1. et ad 2.

18. In Scriptura sacra quantum ad legem veterem condemnantur dantes pecuniam ad usuram, et ideo contra legem divinam accipiuntur usure, unde accipere usuras ab alienis non erat secundum intentionem legis, sed ex quadam permission, propter pronitatem Judæorum ad avaritiam, et ut magis pacifice se haberent ad extraneos, a quibus lucrabantur. 1 2. q. 105. 3 ad 3. et 2 2. q. 78. 1. o.

19. Est etiam usura contra legem nature, quia in hoc finis conveniens secundum naturam actus humanæ vitæ corrumpitur: huic enim actui, qui est mutuum dare, conveniens finis ostenditur naturaliter, s. finis communis societatis, et fraternæ charitatis, in subveniendo proximorum necessitatibus, et ideo gratis fieri debet naturaliter; quare quandocumque hujusmodi actus fit propter spem alicujus commodi vel lucri, tunc ab eo tollitur finis, qui naturaliter competit ei, et fit contra naturam, quare juri naturali repugnat; ideo non tantum fit injustum contra legem divinam, sed etiam contra jus naturale. 2 2. q. 78. 1. o.

20. Secundum theologiam usura condemnatur tanquam peccatum mortale, et grave, terna morte dignum. 2 2. q. 78. 1. o.

INDEX III

21. Leges vero humanæ aliquando considerant justitiam, prout est conservativa pacis exterioris inter homines, et ideo leges tales non puniunt, nisi quod hanc pacem destruit, aliquando etiam prout magis illustrantur lumine fidei, et juris divini, considerant etiam justitiam veram et interiorem, et sic etiam leges canonico prohibent et puniunt usuras. 2 2. q. 67. 1 ad 1.

22. Jus positivum tamen permittit usuras, non quidem ut justas, sed ne communitas patiatur multas incommoditates: per usuram enim retinentur rniiltæ hæreditates, et vitantur damna quarumplurirna; propter quod etiam leges humanæ eam permittunt, et non puniunt, sicut puniunt et prohibent furta, et rapinam; Justinianus tamen imperator sanctas sanctiones sive leges subjecti ecclesiasticis institutis, sed præcipue in usuris et matrimonio, in quibus tota vita civilis versatur. 1 2. q. 96. 6. c. et 2 2. q. 78. 1 ad 4.

23. Quia omnis superabundantia usurarum est tanquam res aliena ipsi usurario injuste possidenti, sequitur quod sit propria alterius, qui ipsa re privatus est et destitutus; sed hoc est justum secundum omnia jura, quod omnis res destituta, id est, qua quis injuste destitutus et privatus est contra justitiam, restituatur. Restitutio enim semper respicit destitutionem, et ideo secundum omnem justitiam naturalem, usure restituendæ sunt; sed forte dicitur quod illa destitutio facta sit voluntarie, i. quia accipiens mutuum, voluntarie videtur dare usuram mutuanti, et etiam quia leges humanæ non puniunt, quæ tamen injurias punire debent, quare non videtur esse contra justitiam humanam: et ideo advertendum est, quod voluntas hominis aliquando respicit volitum propter se, et aliquando propter aliud; quando autem propter se, tunc si illud volitum sit simpliciter justum et bonum, tunc voluntas est bona, ej opus ex ea procedens est bonum et justum; si autem sit injustum et malum, tunc similiter voluntas est mala; si vero respiciat volitum non propter se, sed propter aliud, sicut cum aliquis vult projicere merces in mare, ut sic evadat periculum, tunc est distinguendum. 1 2. q. 68. 6. c.

24. Conditio quæ dicitur interesse, sive damni recompensatio, et non spes lucri, potest excusare a vitio usure, ut si quis mutuo dederit gratis, usque ad terminum aliquem determinatum, in quo indiget sua pecunia pro aliqua necessitate, et mutuum non fuerit redditum ad prædictum terminum, potest mutuans repetere ultra sortem, quicquid damni incurrit propter defectum solutionis; et hoc modo potest etiam fidejussor repetere usuras a debitore, quas persolvit creditori, propter defectum debitoris, quia ibi patet ratio justitiæ, quia non spe lucri accipitur, sed pro recompensatione damni. 2 2. q. 78. 2 ad 1. et 3. c.

2o. Conditio quæ sumitur tantum ex spontanea oblatione, excusat a vitio usure, scilicet quando tam ex parte dantis quam accipientis, gratis aliquid offertur. 2 2. q. 78. 2. o.

26. Et hoc potest contingere, quando illud quod ultra sortem recipitur, fit suum jure nature, sicut fructus pignorum pro dote uxoris, vel pro provisione filiorum; vel potest fieri suum jure æquitatis, sicut res ipsa quæ impignoratur, quando secundum æquitatem erat illius qui fnictus percipit. 2 2. q. 78. 2 ad 6.

27. In usuris non transfertur dominium. 2 2. q. 78. 3. c. ad 3.

28. Non est restituendum nisi auod est alienum, et non suum; quare usure non sunt in dominio possidentis. 2 2. q. 78. 3. c. ad 3.

29. Cum una res simul habere duos dominos

Usura

non valeat, a se invicem diversos et æquales, et omnis usura restituenda sit secundum legem divinam et a quo accepta est, sicut vero domino, sequitur quod restituens non habet verum ejus dominium, et sic non erat translatum in accipientem usuram. 2 2. q. 78. 3. c, ad 3.

30. Quæ movere possunt theologos, asserentes In usura non transferri dominium, sunt quædam auctoritates, et ex iis rationes consequentes. 2 2. q. 78. 3. c. ad 3.

31. Per anticipationem ergo temporis aliquando generari potest vitium usure, sicut per dilationem vel prolongationem. 2 2. q. 68. 2 ad 4.

32. Licet accipere mutuo sub usuris, ad bonum sui/vcl alterius, non autem licet inducere ad faciendum usuras. 2 2. q. 78. 4. o.

33. Vendere autem carius justo, propter dilationem solutionis, vel emere vilius propter anticipationem, est usura, non autem e converso, 2 2. q. 77. 1 ad 1. fi. et q. 78. 2 ad 7.

34. Et licet alias expensas licite factas, puta in portatione pannorum, possint licite recuperare de eorum venditione, non tamen possunt recuperare usuras quas aliis dederant, cum hæc fuerit injusta datio, et præsertim etiam cum dando usuras peccaverint si induxerunt, tanquam occasionem peccandi usurariis præbentes, cum etiam necessitas quæ ponitur ab eis, ut s. mercatores honorabilius vivant, et majores mercationes faciant, non sit talis necessitas, quæ sufficiat ad excusandum peccatum prædictum. 2 2. q. 78. 4. o.

35. Sed hic potest cadere excusatio usure dupliciter, scilicet quando gratis et liberaliter creditor hujusmodi superabundantiam tribuit debitori, et debitor non causa temporis accipit, vel quando creditor per damnum propriæ rei, récompensât hujusmodi suprabundantiam, ut quando non potest habere pecuniam, sine alicujus rei propriæ alienatione et damno, ex qua solvat creditori quod petit ante terminum solutionis. Alias est casus usurarius. 2 2. q. 78. 3. c.

36. Si venditor rem suam intendat vendere carius, non propter tempus tantum, sed tantum propter damnum, quod sibi videt imminere ex dilatione persolutionis recuperandæ, seu propter vexationem suam redimendam, quam probabiliter timet futuram sibi in repetitione debiti sui, propter malitiam vel impotentiam debitoris, tunc excusatur a vitio usure, et fit æquitas aestimationis in hujusmodi contractibus, per recompensationem damni, vel quando probabiliter timetur hæc in credentia accidere. Et tunc rectitudo hujusmodi intentionis apparet, quando venditor optaret potius non vendere talibus quam vendere ad credentiam, et quando libenter daret aliis pro minori pretio incontinenti persolvendo, quam vendere ad credentiam talibus pro pretio majori, nisi venditio habeat rationem mutui. 2 2. q. 78. 2 ad 1. et ad 7.

37. Uno autem modo credentia facit contractum usurarium, scilicet quando propter ipsam credentiam res venditur carius quam valeat simpliciter, vel quam esset valitura, probabiliter, tempore solutionis, vel etiam si tantum sit valitura verisimiliter, tamen ipse venditor alias res suas non venderet, nisi plus acciperet, propter ipsam credentiam, et tunc venditio habet rationem mutui. 2 2. q. 78. 2 ad 7.

38. De iis autem quæ committuntur bonæ fidei aliorum ad lucrum, mihi videtur dicendum, quod aut commissio sit pecunlæ, vel alterius rei, ita quod transfertur in toto vel in parte rei commissa in potestatem ejus cui committitur, aut ita sit commissio, quod non transeat dominium,

sed remanet tota res commissa in dominio committentis. Primo modo est vitium usure, eo quod sperat lucrum jam de re non sua, quia jam erat translata per commissionem in dominium alterius. Et in hoc commissio assimilatur mutuo. Sed secundo modo potest sperari lucrum sine vitio usure: quia tunc commissa est pecunia vel res alia, sicut servo vel ministro, qui de re domini negotiatur ad utilitatem domini sui. Et ideo committens potest sperare lucrum, sicut ex re sua. Et sic lucrum non accedit sorti, nec possidetur sine justo titulo, quia sicut rei propriæ partem recipit, non tamen partem numismatis ex numismate immediate, sed partem ipsarum rerum quæ per numismata sua sunt acquistæ justa commutatione. 2 2. q. 78. 2 ad 5.

39. In toto vel in parte ideo dictum est, quia si aliquis committit centum alicui, ita quod medietatem ei mutuet, et aliam medietatem suo retineat dominio, ita tamen quod de illis centum debeat negotiari ad lucrum ille cui committitur, dico quod hoc lucrum jam habet vitium usure propter hoc, quod non tantum ex re commissa speratur lucrum, sed etiam pariter ex re mutuata et commissa. 2 2. q. 78. 2 ad 1. et ad 5.

40. Dare autem pecuniam mercatori vel artifici, per modum societatis, cum pacto vel spe lucri, ita quod cum periculo ipsius committentis mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur, licitum est, non autem in mutuo. 2 2. q. 78. 2 ad 5.

41. Dans vero pecuniam usurario, ut usuras exerceat, vel ut copiosius exerceat, peccat: non autem si det pecuniam ut tutius servetur. 2 2. q. 78. 4 ad 3.

42. Ad hæc dicendum, quod in hujusmodi aliud est vitare damnum, et aliud est sperare lucrum, quia primum licet, non autem secundum. 2 2. q. 78. 3. c.

43. Quædam in consuetudinem deducta habentur pro justis legibus, quæ magis deberent dici corruptelæ permissæ, quam consuetudines approbatæ. Et hoc videmus in hac materia usurarum secundum regiones et civitates diversas, quantum ad pupillorum et orphanorum tutelam. Unde dico quod non possunt pupilli, quando sciunt veritatem, retinere superabundantias suarum rerum per usuram acquisitas. 1 2. q. 108. 3 ad 2.

44. Usurarius tenetur restituere quicquid accepit de usuris, et fructus, et interesse, non autem quæ lucratus est cum eis, etiam emendo possessiones. 2 2. q. 78. 3. o.

45. Lex divina jubet restitutionem usurarum fieri, sicut et rapinarum. Et voco legem divinam, quæ in canone sacre Scripture, et in decretis sanctorum Patrum, et Conciliis continetur, quia jus divinum est quod divinitus promulgatur. 2 2. q. 57. 2. a. 3 ad 3.

46. Debet tamen fieri hujusmodi restitutio usurarum caute, ne cum scandalo fiat personarum prædictarum. 2 2. q. 62. 6 ad 2.

47. Ex præcepto etiam juris naturalis habemus, quod quæcumque vultis ut faciant vobis homines, et vos illis eadem faciatis. Sed justa voluntate vult spoliatus re propria per usuram ut spoliator ei restituat. Quare similiter spoliator debet juste restituere spoliato. 1 2. q. 99. 1 ad 3.

48. Uxor etiam non potest licite restituere usuras, nolente marito, et adhuc vivente, cum uxor non sit domina rerum, sed tantum vir. Est tamen ad generationem conjuncta viro In adiutorium, et In usum rerum. Quare sicut non

Usura

INDEX HI

Usura

sed remanet tota res commissa in dominio committentis. Primo modo est vitium usure, eo quod sperat lucrum jam de re non sua, quia jam erat translata per commissionem in dominium alterius. Et in hoc commissio assimilatur mutuo. Sed secundo modo potest sperari lucrum sine vitio usure: quia tunc commissa est pecunia vel res alia, sicut servo vel ministro, qui de re domini negotiatur ad utilitatem domini sui. Et ideo committens potest sperare lucrum, sicut ex re sua. Et sic lucrum non accedit sorti, nec possidetur sine justo titulo, quia sicut rei propriæ partem recipit, non tamen partem numismatis ex numismate immediate, sed partem ipsarum rerum quæ per numismata sua sunt acquistæ justa commutatione. 2 2. q. 78. 2 ad 5.

39. In toto vel in parte ideo dictum est, quia si aliquis committit centum alicui, ita quod medietatem ei mutuet, et aliam medietatem suo retineat dominio, ita tamen quod de illis centum debeat negotiari ad lucrum ille cui committitur, dico quod hoc lucrum jam habet vitium usure propter hoc, quod non tantum ex re commissa speratur lucrum, sed etiam pariter ex re mutuata et commissa. 2 2. q. 78. 2 ad 1. et ad 5.

40. Dare autem pecuniam mercatori vel artifici, per modum societatis, cum pacto vel spe lucri, ita quod cum periculo ipsius committentis mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur, licitum est, non autem in mutuo. 2 2. q. 78. 2 ad 5.

41. Dans vero pecuniam usurario, ut usuras exerceat, vel ut copiosius exerceat, peccat: non autem si det pecuniam ut tutius servetur. 2 2. q. 78. 4 ad 3.

42. Ad hæc dicendum, quod in hujusmodi aliud est vitare damnum, et aliud est sperare lucrum, quia primum licet, non autem secundum. 2 2. q. 78. 3. c.

43. Quædam in consuetudinem deducta habentur pro justis legibus, quæ magis deberent dici corruptelæ permissæ, quam consuetudines approbatæ. Et hoc videmus in hac materia usurarum secundum regiones et civitates diversas, quantum ad pupillorum et orphanorum tutelam. Unde dico quod non possunt pupilli, quando sciunt veritatem, retinere superabundantias suarum rerum per usuram acquisitas. 1 2. q. 108. 3 ad 2.

44. Usurarius tenetur restituere quicquid accepit de usuris, et fructus, et interesse, non autem quæ lucratus est cum eis, etiam emendo possessiones. 2 2. q. 78. 3. o.

45. Lex divina jubet restitutionem usurarum fieri, sicut et rapinarum. Et voco legem divinam, quæ in canone sacre Scripture, et in decretis sanctorum Patrum, et Conciliis continetur, quia jus divinum est quod divinitus promulgatur. 2 2. q. 57. 2. a. 3 ad 3.

46. Debet tamen fieri hujusmodi restitutio usurarum caute, ne cum scandalo fiat personarum prædictarum. 2 2. q. 62. 6 ad 2.

47. Ex præcepto etiam juris naturalis habemus, quod quæcumque vultis ut faciant vobis homines, et vos illis eadem faciatis. Sed justa voluntate vult spoliatus re propria per usuram ut spoliator ei restituat. Quare similiter spoliator debet juste restituere spoliato. 1 2. q. 99. 1 ad 3.

48. Uxor etiam non potest licite restituere usuras, nolente marito, et adhuc vivente, cum uxor non sit domina rerum, sed tantum vir. Est tamen ad generationem conjuncta viro In adiutorium, et In usum rerum. Quare sicut non

potest alienare res viri, ipso non volente, ita nec aliena viri potest restituere, ipso nolente. 1 2. q. 92. 1. c. principio, et q. 98. 2. b. 2.

49. Si vero ut particeps fuit tantum lucri, aut fuit scienter, aut ignoranter; si scienter, tunc iterum potest fieri juste dupliciter, s. aut pro necessitate corporali, L quando alias commode non potest invenire remedium vitæ, sicut acci- dit pauperibus mendicantibus, et sic aliquandd etiam per hoc possunt excusari filii et filiæ in domo parentum usurariorum, qui alias nequeunt victum sibi necessarium invenire, et similiter uxor eadem necessitate potest excusari. 2 2. q. 32. 7 ad 3.

50. Fautores et defensores, qui foveant usu- rarios et defendunt in exercitio fœnerandi, sicut aliquæ civitates, et aliqui principes foveant et defendunt hujusmodi, qui dicuntur Caurcini, qui alias non auderent exercere hujusmodi actum fœnerandi, tales fautores et defensores usura- riorum, inquantum hujusmodi sunt tantum, non tenentur ad restitutionem alicujus, nisi inquan- tum sunt participes lucri, s. quia propter hoc sunt fautores vel defensores, ut ab usurariis ali- quam portionem recipiant; tamen in hoc etiam peccant contra Deum, etiam quantumcumque uti- litatem regionis vel civitatis intendant, quia fo- vent peccatores in peccatis suis. 2 2. q. 78. 4 ad 3.

51. Nec est simile de illis quorum auctoritate circa usurarios fit aliquid, et de iis qqi foveant et defendunt, et accipiunt ut actores: quia illi sunt causa per se actus mali, isti vero non sunt causa ipsius actus mali, sed accidentium ipsi actui ad ejus conservationem et fructum am- plioem. 2 2. q. 78. 4. o.

52. Sed majori justitia restituenda sunt ablata, quam debita sint solvenda, cum in hoc implea- tur justitia, tollens injuriam factam Deo et proximo; sed in solutione debitorum nulla tol- litur injuria, sed tantum solvitur justitia, quare secundum hoc videntur prius restituenda ablata, quam solvenda debita; restitutio enim præferitur etiam subventioni parentum, nisi in extrema necessitate. 2 2. q. 31. 3 ad 3. et q. 32. 7 ad 3. et a. 60. 5 ad 4. et q. 62. 5 ad 2.

53. Si unus sit dives, et alter pauper, et plus indigens his de quibus restitutio facienda est, et æqualiter sit clarum in utroque, adhuc prius pauperi potest restitutio usurarum juste fieri, quam diviti, eo quod plus læsus est in abla- tione suorum, et quia plus indiget. 2 2. q. 31. 3 ad 3. et q. 32. 7 ad 3. et q. 60. 5 ad 4. et q. 62. 5 ad 2.

54. Quod autem in lege scriptum est de duplo, quadruplo et quintuplo, non habet locum in Usuris, sed tantum in furtis vel rapinis, eo quod hujusmodi usuræ non destruunt bonum reipu- blicæ de sua ratione, sicut faciunt furta et ra- pinæ, sed tantum corrumpunt bonum personale, sive fratrum bonum, et hoc non inferendo malum, sed tantum non faciendo bene fratri debitum: et de his alias scripsimus in septimo præcepto Decalogi diffusius. 2 2. q. 62. 3 ad 2.

55. Si ergo aliquod lucrum provenit usurario, ultra rem et rei usum naturalem, ex propria operatione et solertia ejus, in quo non est aliud damnificatus, dico, sine præjudicio, quod non tenetur restituere homini hujusmodi lucrum. 2 2. q. 78. 3. o.

USUS - 1. rationis quandoque totaliter aufer- tur ex nimia passione, sicut ex amore vel ira insa- niens, et tunc talis passio si a principio fuit vol- untaria, et non naturalis, imputatur actus ad peccatum; quandoque vero passio non totaliter

intercipit usum rationis, et tunc ratio potest passionem excludere, divertendo ad alias cogita- tiones, vel dolendo, vel impediendo, unde talis passio non totaliter excusat a peccato si ratio non eam prohibeat. 1. q. 63. 3. c. ad 3. et q. 150. 4 ad 3. et q. 156. 3 ad 2. et q. 157. 3 ad 3. et 1 2. q. 77. 1. 2. 7. c. et q. 78. 2 ad 3. et q. 80. 3 ad 2. et 2 2. q. 4. 6. c. ad 3. et q. 53. 6 ad 1. et q. 175. 2 ad 2.

2. Usus pecuniæ duplex, s. ad se, et ad alios; primus pertinet ad expensas seu sumptus, se- cundus vero ad dationes. 2 2. q. 117. 3 ad 3.

3. Usus pecuniæ pertinens ad dationes duplex, s. principalis, qui est distractio ejus, pro quo nihil ultra potest accipi; et secundarius, s. vel ad ostentationem, vel in pignus, pro quo aliquid ultra potest accipi. 2 2. q. 78. 1 ad o.

4. Nihil ultra valorem rei sperare debet mu- tuans ex usu rei mutuatæ, quia ratione substântiæ transfertur mutuum, et non ratione usus; sed aliter est in accommodatis et locatis ad usum. 2 2. q. 78. 1 ad 6.

UT, sumitur dupliciter, scilicet causaliter, et consecutive. 2 2. q. 91. 1 ad 2.

UTI - 1. Large comprehendit sub se frui. 1. q. 39. 8. c.

2. Uti importat applicationem rei ad aliquam operationem, quæ etiam dicitur usus ejus. 1 2. q. 16. 1. 2. 3. c.

3. Uti est actus voluntatis. 1 2. q. 16. 1. c. et q. 17. 1. c.

4. Uti est actus voluntatis ut primi moventis, ipsius intellectus autem ut dirigentis, aliarum vero potentialium ut exequentium. 1 2. q. 16. 1. c. et q. 17. 1. c.

5. Uti proprie est actus voluntatis ut princi- palis, non autem aliarum potentialium, nisi in- strumentaliter. 1 2. q. 16. 1. o.

6. Uti aliquo dicitur dupliciter, s. ut forma quæ est principium usus, et ut objecto: et sic aliquis male utitur gratia et virtutibus, non au- tem primo modo. 1 2. q. 55. 4 ad 5. et 2 2. q. 20. 1 ad 2. et in. q. 80. 4 ad 3.

7. Uti est semper eorum quæ sunt ad finem, non autem ipsius finis, nisi inquantum refertur in fruitionem ejus. 1 2. q. 16. 3. o.

8. In cultu Dei oportet nos uti quibusdam corporalibus actibus, ut adoratione corporali et hujusmodi, non quidem propter Deum, sed pro- pter nos, ut s. eis tanquam quibusdam signis exterioribus excitemur ad spirituales actus in- teriores. 2 2. q. 81. 7. c. ad 1.

9. Uti peccato alterius ad bonum, est licitum, quia Deus utitur omnibus peccatis ad aliquod bonum, sed non licet inducere aliquem ad pec- catum. 2 2. q. 78. 4. c.

10. Uti non convenit brutis, sed tantum ra- tionalibus. 1 2. q. 11. 2 ad 4. et q. 16. 2. o.

11. Uti est nobilius quam frui, quoad vim ap- prehensivam præcedentem, sed est e converso, quoad objecta, quia frui importat motum appe- titus in appetibile absolute; uti vero, in ordine ad alterum. 1 2. q. 16. 2 ad 1.

12. Uti ejus quod est ad finem, secundum quod est in consideratione rationis referentis illud in finem, est prius electione, sed est e converso secundum quod voluntas potentias exeecutivas movet. 1 2. q. 16. 4. o.

UTILE - 1. dicitur dupliciter, s. sicut via ad fi- nem, ut meritum ad beatitudinem, et sicut pars ad totum, ut ministeria angelorum ad beatitudi- nem eorum, i. q. 62. 9 ad 2.

2. Bonitas in ordine ad finem utilitas vocatur. 1 2. q. 7. 2 ad 1.

3. Utilia dicuntur quæ sunt accommoda ad

aliquem finem, et utilitas quandoque usus no- minatur. 1 2. q. 16. 3. c.

4. Facere aliquid ad utilitatem communem quod nulli noceat, est licitum cuilibet personæ privatæ, non autem si nocet, nisi ex auctoritate publica. 2 2. q. 64. 3 ad 3.

5. Dispensationes spiritualium principalius or- dinantur ad utilitatem communem. 2 2. q. 63. 2. c.

6. Exhibitio eorum quæ dantur alicui propter utilitatem, tanto est laudabilior, quanto magis indiget; sed Deo nihil exhibetur propter utilita- tem ejus, sed propter gloriam ejus, et propter utilitatem nostram. 2 2. q. 81. 6 ad 2. et 7. c.

UXOR - 1. In lege Moysis licebat ex dispen- satione Dei dimittere uxorem, licet communius teneatur quod non, sed quod permittebatur ut minus malum quam uxoricidium, ad quod proni erant Judæi, nec puniebantur temporaliter. 1 2. q. 105. 4 ad 8.

2. Causæ repudii scribebantur in libello in generali tantum, non quidem ut Justum appareat, sed ut habeat licentiam nubendi alteri, secundum Josephurn, vel ut, ex mora et ex consilio scriba- rum, impediretur, secundum Augustinum. 1 2. q. 107. 2 ad 2.

3. Non licet viro propria auctoritate sine reatu pœnæ æternæ occidere uxorem adulteram, potest tamen zelo justitiæ eam judicialiter accusare, ut in eam animadvertatur. Suppi, q. 60. 1. c.

4. Vir qui uxorem occiderit, aliam ex statuto Ecclesiæ ducere non potest, nisi id sibi ab Ec- clesia permissum fuerit vitandæ fornicationis causa; si vero sine tali dispensatione matrimo- nium contraxerit, non dirimetur, nisi eam, cum qua prius moechabatur, duxerit. Suppi, q. 60. 2. c.

VACUUM non fuit ante creationem nec post; quia vacuum non est tantum negatio sed pri- vatio, i. spatium capax corporis sine corpore. Nec fuit possibile nisi potentia creantis, i. q. 46. 1 ad 4.

VAGATIO - 1. mentis in oratione tollit fructum ejus. Et est peccatum ex proposito tantum. 2 2. q. 83. 1. 3 et ad 3.

2. Et est filia accidiæ. 2 2. q. 35. 4 ad 2. et ad 3.

VAPOR non ascendit ad cacumina quorum- dam montium, i. q. 68. 2. c. fi.

VARRO, secundum Augustinum, dixit quod est Deus anima mundi, motu et ratione mundum gu- bernans. i. q. 1. c.

VAS - 1. quandoque dicitur instrumentum ope- randi aliquid, m. q. 62. 3 ad 1.

2. Vasa sacra, in necessitate ecclesiæ, quoad materiam tantum, possunt vendi integra ad usum ecclesiæ. Si autem vendantur ad alium usum, frangantur, præmissa oratione. Non autem vendi possunt ratione consecrationis, ut s. pro ea aliquid plus exigatur, quia simonia esset. 2 2. q. 100. 4. c. ad 2. et ad 3.

VELLEITAS, quæ secundum quosdam est vo- luntas incompleta, est de impossibili, quia s. ali- quis vellet illud, si esset possibile. Voluntas autem completa non est nisi de possibili, quod est bo- num volenti. 1 2. q. 13. 5 ad 3. et m. q. 21. 4. c.

VELOCIOR in fine est motus naturalis et tard- ior in principio, motus autem violentus e con- verso. 1 2. q. 34. 6. c. ad 2.

VELUM - 1. templi duplex, s. interius ante sancta sanctorum et exterius. Secundum scissum est in passione Christi, non autem primum. 1 2. q. 102. 4 ad 4.

2. Velum templi habebat quatuor colores, per quos quatuor elementa designantur, quæ non im- pediunt a divinis, scilicet byssum per quod desi- gnatur terra, quia byssus, id est Imum, de terra nascitur; purpuram, per quam significatur aqua. Flebat enim purpureus color ex quibusdam con- chis, quæ Inveniuntur in mari; hyacinthum, per quem significatur aer, quia habet aereum colo- rem; et coccum bis tinctum, per quem designatur ignis. Vel per colores ejus quatuor disignantur quatuor virtutes, s. quia velum erat ornatum bysso, ad designandum carnis puritatem; pur- pura autem ad figurandum passiones, quas sancti sustinuerunt pro Deo; cocco bis tincto, ad si- gnificandum charitatem geminam, Dei et proximi, Hyacintho autem significabatur cælestis medita- tio. 1 2. q. 102. 4 ad 4. et ad 3.

VENATIO, aucupium et piscatio sunt a natura. Ideo sunt secundum se licita, i. q. 96. 1. c. et 2 2. q. 64. 1. o.

VENDERE - 1. Pretium rerum venalium con- sideratur secundum usum hominis, non autem secundum gradum naturæ rerum. 2 2. q. 77. 2 ad 3.

2. In illis est peccatum, quæ bis venduntur, quod patet in iis quorum usu's non est aliud a re ipsa. In quibus rebus, qui rem vendit, vel mutuat, eum in hujusmodi transeat dominium ad acci- pientem, vel rem bis vendit, et est in venditio- nibus ad credentiam, dum plus pro dilatione vo- lunt accipere, vel vendunt quod non est. Et utrumque est usurarium et peccatum. 2 2. q. 78. 1. o.

3. In domo autem sunt duo, s. substantia et usus. Sed aliud est habere domum, et aliud uti domo. Unde separatim possum usum vendere, sine domus venditione, et ita in omnibus aliis hujusmodi. Unde si aliqua sunt, quæ consistent in ipso usu tantum, et usus eorum est distractio non potest fieri id quod de domo. 2 2. q. 78. 1. o.

4. Denariis vero utimur distrahendo, et fru- mento consumendo, et ideo si usum vendis, bis vendis. 2 2. q. 78. 1. o.

5. Vendere ad terminum secundum justii pretii quantitatem, non est usura. Si autem, cæteris paribus, fiat ultra justii pretii quantitatem pro- pter temporis expectationem, est peccatum usuræ. 2 2. q. 78. 1. o. et 2 ad 7.

6. Vendens scienter rem quæ deficit in specie substântiæ, quantitate, vel qualitate, peccat. Non autem vendens ignoranter. Sed cum sciverit, te- netur recompensare. 2 2. q. 77. 2. o.

7. Vendere carus quam emit est licitum, me- liorando rem, vel si mutetur pretium ratione loci vel temporis, vel propter periculum trans- ferendi vel faciendi fieri. 2 2. q. 77. 4 ad 5.

8. Illa superabundantia quæ ex justa permuta- tione seu venditione accidit, non habet vitium inæquitatis. Alias non fuisset venditio vel per- mutatio justa. 2 2. q. 77. 4 ad 1.

9. Vendere rem plus notabiliter quam valeat simpliciter sibi, vel ipsi vendendi, non licet, quamvis lex humana permittat citra dimidium. 2 2. a. 77. 1. o.

10. Vendens non tenetur dicere publice vitium iei, nec in particulari, nisi propter damnum, vel periculum. 2 2. q. 77. 3. o.

11. Venditor non tenetur dicere ementibus abundantiam venalium futuram per adventum aliorum mercatorum, nec minuere pretium. 2 2. q. 77. 4 ad 3.

12. Mensuras venalium oportet esse diversas in diversis locis, et eas institui publica aucto- ritate vel consuetudine. 2 2. q. 77. 2 da 2.

Venter	INDEX III	Verecundia	Vcrerl	INDEX HI	Vexatio
<p>VENTER adultera, potantis aquam zclotypiæ, semper Intumescebat. 1 2. q. 103. 2 ad 3.</p> <p>VENUS - 1. agit ex insidiis, et furatur intellectu multum sapientis. 2 2. q. 55. 8 ad 1.</p> <p>2. Venus dicitur ab Aristotele dolosa, et corrigia ejus varia, secundum quamdam similitudinem, inquantum s. hominem subito surripit. sicut et in dolis agitur, non tamen per astutias, sed magis per violentiam concupiscentiæ et delectationis. Ibidem.</p> <p>VERBERARE hominem nulli licet, nisi habenti potestatem supra eum, ut pater supra filium et dominus supra servum. 2 2. q. 65. 2. o. et q. 72. 2 ad 2.</p> <p>VERBOSITAS, curiositas, importunitas, inquietudo et instabilitas loci vel propositi» pertinent ad evagationem mentis. Ideo oriuntur ex accidia. 2 2. q. 33. 4 ad 3.</p> <p>VERBUM - 1. proprie importat rationem formæ exemplaris, quia est ars. i. q. 3. 8. 2 ad 2.</p> <p>2. Verbum cordis importat aliquid procedens ab intellectu, ut constitutum per operationem ejus. i. q. 27. 1. c. fi. et q. 28. 4 ad 1. et q. 34. 1. c.</p> <p>3. Verbum est ipsinn intellectum, et id quod concipitur, i. q. 22. 1. c. et q. 28. 4 ad 1. et q. 34. 1. c.</p> <p>4. Quicumque intelligit, ex hoc ipso quod intelligit, procedit aliquid intra ipsum, s. verbum. 1. q. 27. 1. c.</p> <p>5. Verbum In anima, sine actuali cognitione esse non potest. i. q. 93. 7. c. ad 3.</p> <p>6. Verbum cordis significatum verbo oris, est conceptio rei intellect#, ex vi intellectiva proveniens, vel ex ejus notitia procedens, i. q. 27. 1. 2. c. et q. 28. 4 ad 1. et q. 34. 1. o. et q. 107. 1. c. et 1 2. q. 93. 1 ad 2.</p> <p>7. Nihil implicans contradictionem potest dici verbum. 1. q. 25. 3. c. fi.</p> <p>8. Verba tenent praecipuum locum inter signa quibus homo aliquid significat alteri. 2 2. q. 55. 4 ad 2. et q. 72.1. c. et q. 110. 1 ad 2. et m. q. 60. 6. c. ad 1. et ad 2.</p> <p>9. Verbis utimur ad hominem, ut ei manifestemus nostros conceptus; ad Deum autem, ut nos vel alios excitemus. 2 2. q. 91. 1. c.</p> <p>10. Verba ut signa inferunt multa damna, et in verbo homo facile delinquit. Sed secundum suam essentiam, i. ut soni, non nocent nisi auditui, s. clamando. 2 2. q. 72. 1 ad 1. et q. 89. 2. c. fi.</p> <p>11. Verbum nostra mentis manet, non autem verbum vocale. Sed neutrum subsistit. Verbum vero divinum manet et subsistit, i. q. 37. 1 ad 2.</p> <p>12. Verbum Dei est tantum unum perfectum, et idem quod essentia, ideo est filius. Non autem verbum nostrum, nisi metaphorice, quia est multiplex, imperfectum et accidens, i. q. 27. 2 ad 2. et q. 33. 2 ad 3. et q. 34. 2 ad 1. et 3. c.</p> <p>13. Diversitas objectorum diversificat speciem verbi et amoris, i. q. 93. 8. c.</p> <p>14. Verbum duplex, scilicet verbum vocale et verbum mentale. Primo respondet spiritus corporalis, secundo vero spiritus Intimi amoris, i. q. 27. 1. c.</p> <p>15. Verbum triplex, scilicet verbum cordis, vocis, et habens imaginem vocis, i. q. 27. 1. c.</p> <p>16. Verbum proprie dicitur tripliciter, s. conceptus mentis, vox significativa ejus, et imaginatio vocis. Improprie vero dicitur verbum, res significata vel effecta verbo. 1. q. 34. 1. c.</p> <p>17. Verbum, ut significat conceptum mentis, est in Deo proprie; secundum alias vero significationes ejus, est in Deo metaphorice tantum. 1. q. 34. 1. c. ad 1. et q. 36. 2 ad 5.</p>		<p>18. In divinis est tantum unum verbum, i. q. 27. 5 ad 3. et q. 34. 3. c. et q. 41. 6. o.</p> <p>19. Verbum in divinis proprie dicitur persona* liter tantum, non autem essentialiter, i. q. 34.1. o. et 1 2. q. 93. 1 ad 2.</p> <p>20. Verbum est in divinis ab æterno, et non tantum ratione incarnationis ejus. i. q. 34. 3 ad 2.</p> <p>21. Verbum In divinis proprie convenit soli Filio, figurative autem convenit Spiritui sancto, inquantum manifestat Filium, i. q. 34. 2. o.</p> <p>22. Deus eodem modo dicit se, et omnia alia, etiarn creaturas. L q. 3*1. 2 ad 3. et 3. c. et q. 37. 2. c. ad 3.</p> <p>23. Verbum Dei, respectu non entium, est expressivum tantum, sed respectu entium est etiam factivum. i. q. 34. 3 ad 5.</p> <p>24. Verbum Dei respectu creaturarum est expressivum et operativurn, sed respectu eorum quæ sunt in Deo, est expressivum tantum, i. q. 34. 3. c.</p> <p>25. Verbum principaliter refertur ad Patrem, et quasi per se, sed ad creaturas refertur consequenter, et quasi per accidens, i. q. 34. 3. o.</p> <p>26. Verba significantia aliquid devotionis excitant mentes, et praecipue minus devotas. Sed verba pertinentia ad alia distrahunt mentem, et impediunt devotionem. 2 2. q. 83. 12 ad 2.</p> <p>27. Verba et participia dicuntur de Deo, ratione aeternitatis, quæ continet omne tempus, i. q. 13. 1 ad 3.</p> <p>VERECUNDIA - 1. non est virtus proprie, sed large, inquantum est passio laudabilis. 2 2. q. 144. 1. o.</p> <p>2. Verecundia est timor turpitudinis exprobrabilis. Et principaliter respicit vituperium. Sed respicit culpam consequenter. Et hoc dupliciter, s. cessando et celando. 2 2. q. 116. 2 ad 3. et q* 144. 1. c. ad 2. et 2. o. et 4. c.</p> <p>3. Verecundia non est timor de ipso actu peccati, sed de turpitudine vel ignorantia, vel convicio, vel opprobrio. 1 2. q. 41. 4. c. ad 2. et ad 3. et q. 42. 3 ad 4.</p> <p>4. Homines maxime verecundantur de actibus venereis, etiam in matrimonio, et de signis eorum. 2 2. q. 151. 4. c.</p> <p>5. Verecundia non est de operibus virtutum, nisi per accidens, ratione falsæ opinionis, vel propter notam praesumptionis vel simulationis. 2 2. q. 144. 2 ad 3.</p> <p>6. Verecundia est ab iis, quorum testimonium est majoris ponderis, propter certitudinem et rectitudinem judicii, s. a sapientibus et virtuosis, vel ex cognitione, s. a notis et conjunctis, vel propter effectum nocentis vel juvantis. 2 2. q. 144. 3. o.</p> <p>7. Aliqua peccata graviora sunt minus verecundabilia, quæ tamen sunt minus turpia, vel quia se habent in excessu temporalis boni. 2 2. q. 116. 2 ad 3. et q. 144. 2 ad 4.</p> <p>8. Verecundia est principium emendationis, quia in principio erubescimus oculos hominum, in ime vero oculos rationis et Dei. 2 2. q. 144.4 ad 4.</p> <p>9. Verecundia celat turpem actum, sed erubescencia cessat a turpi actu. Vel utraque propter timorem vituperii. 2 2. q. 144. 2. c. fi.</p> <p>10. Verecundia jacet prima temperantiæ fundamenta, secundum Ambrosium, inquantum scilicet incutit horrorem turpitudinis. 2 2. q. 144. 4 ad 4.</p> <p>11. Et sæpius verecundari-causatur virtus, qua vitantur turpia, non autem virtus qua quis verecundetur; tamen sic disponit, quod verecundaretur. si turpia ageret. 2 2. q. 144. 1 ad 5.</p> <p>12. Verecundia non est in pessimis, quia pec-</p>		<p>catum non reputant ut turpe. Nec est In virtuo-sis et senibus, quia non apprehendunt illud possibile sibi, nec est difficile eis ad vitandum. 2 2. q. 144. 4. o.</p> <p>13. Verecundia convenit senibus et virtuosis conditionaliter tantum, s. quia verecundarentur, si aliquid turpe agerent, i. q. 95. 3. c. fi. et 2 2. q. 144. 4. c. f ad 5. et 4. c.</p> <p>14. Carent verecundia homines, in peccatis profundat!, quibus sua peccata non displicent, sed magis de eis gloriantur. 2 2. q. 144. 4. c.</p> <p>VERERI. Quidam sunt qui non verentur alios contristare. 2 2. q. 116. L c.</p> <p>VERITAS - 1. octupliciter diffinitur, i, q. 16. 1. c. fi.</p> <p>2. Ratio veritatis consistit in adæquatione rei et intellectus. 1. q. 21. 2. c.</p> <p>3. Ratio veritatis prius est in intellectu quam in rebus, i. q. 16. 1. c.</p> <p>4. Veritas magis fundatur In esse rei quam In essentia rei. 2 2. q. 109. 1. c.</p> <p>5. Veritas dicit relationem, qua esse ordinatur ad intellectum, sicut bonitas ad appetitum, i. q. 16. 1. 3. c.</p> <p>6. Veritas dicitur primo de intellectu; de enun-clatione vero, inquantum est signum ejus; de re autem, ut de. causa ejus. i. q. 16. 7. 8. c.</p> <p>7. Veritas non entium, ut chimerae, vel aliorum hujusmodi, est tantum in intellectu, et ab eo causatur, i. q. 16. 3 ad 2. et 5 ad 3. et 7 ad 4.</p> <p>8. Ad veritatem locutionum requiritur res signifi-cata et modus significandi, i. q. 39. 4. 5. c.</p> <p>9. Veritas enuntiabilium non est aliud quam veri-tas intglectus, quia enuntiabile, ut est in in-tellectu, habet per se veritatem, sed in voce est verum, quia significat veritatem intellectus, non autem per veritatem in enuntiabit! existentem. 1. q. 16. 7. c.</p> <p>10. Eadem est veritas et rectitudo communium principiorum apud omnes, et æqualiter nota; sed in ratione speculativa, eadem est, non autem æqualiter nota in conclusionibus; in practica vero ratione, nec est eadem, nec æqualiter nota. 1 2. q. 94. 4. c.</p> <p>11. Veritas triplex, scilicet cognitionis natura-lis, infusæ et acquisitæ. i. q. 60. 1 ad 3.</p> <p>12. Homo pertingit ad cognitionem veritatis tripliciter, s. capiendo a Deo, ab homine et per studium: primo est necessaria oratio, secundo auditus, tertio meditatio. 2 2. q. 180. 3 ad 4.</p> <p>13. Veritas quadruplex, s. vitæ, doctrinæ, justi-tiæ et locutionis, i. q. 16. 4 ad 3. et q. 21. 2 ad 2. et 2 2. q. 109. 3 ad 3.</p> <p>14. Veritas est in intellectu Dei proprie et primo, sed in intellectu nostro est proprie et secun-dario; in rebus autem est secundario et improp-rie. 1. q. 16. 7 8. c.</p> <p>15. Deus est veritas, i. q. 16. 5. o. et 1 2. q. 3. 7. c.</p> <p>16. Deus est summa, maxima et prima veritas. L q. 16. 5. c.</p> <p>17. Veritas in divinis sumitur dupliciter, s. proprie, i. æqualitas intellectus Dei, ad essentiam ejus principaliter, et ad creaturas consequenter, et metaphorice, i. summa imitatio principii: primo modo dicitur tantum essentialtier; secundo autem personaliter, et convenit soli Filio, i. q. 16. 5 ad 2. et q. 39. 8. c.</p> <p>18. Anima non judicat de omnibus rebus secundum quamcumque veritatem, sed secundum primam veritatem, inquantum resultat in anima sicut in speculo, secundum prima intelligibilia. 1. q. 12. 11 ad 2. et q. 16. 6 ad 1. et q. 84. 5. c. et q. 88. 3 ad 1. et f 2. q. 93. 2. c. et 2 2. q. 173. 1 ad 2.</p>	<p>19. Omnis veritas est a Deo. 1. q. 16. 5 ad 3.</p> <p>20. Veritas prima est finis omnium desiderio-rum et actionum nostrarum. 2 2. q. 4. 2 ad 3.</p> <p>21. Omnes res sunt veræ una veritate, s. Dei, sicut principio effectivo et exemplari, sed multis formaliter. 1. q. 16. 6. o. et 1 2. q. 93. 1 ad 3.</p> <p>22. Quælibet veritas, præter primam, est aliquo modo mutabilis, i. q. 16. 8. o.</p> <p>23. Veritas qua quis dicit verum, et qua verax dicitur, est virtus, non autem qua verum dicitur, sed est objectum et finis virtutum, i. q. 16. 4 ad 4. et q. 17. L c. et 2 2. q. 109. 1. o.</p> <p>24. Hæc virtus non est virtus theologica, nec virtus intellectualis, sed est virtus moralis, et medium ejus est inter superfluum et diminutum, et hoc dupliciter, s. ex parte actus et ex parte objecti. 2 2. q. 109. 1 ad 3.</p> <p>25. Et est specialis virtus. 2 2. q. 109. 2. o.</p> <p>26. Ad virtutem veritatis pertinet, talem se exhibere exterius per signa exteriora, s. per verba et facta, qualis est. 2 2. q. 109. 1. c. ad 3. 2. c. et 3 ad 1. et ad 3. et q. 110. 1. c.</p> <p>27. Hæc virtus est pars annexa justitiæ, quia utraque est ad alterum, et utraque æqualitatem constituit, sed justitia secundum debitum legale, veritas autem secundum debitum morale. 2 2. q. 109. 3. o.</p> <p>28. Et declinat plus in minus quam in majus, non quidem negando verum, sed affirmando. 2 2. q. 109. 4. o. et q. 129. 3 ad 5.</p> <p>29. Veritas vitæ est communis ad quamlibet virtutem. 2 2. q. 109. 2 ad 3.</p> <p>30. Veritas amatur per se, sed oditur per acci-dens. 1 2. q. 29. 5. o. et 2 2. q. 15. 1 ad 3.</p> <p>31. Veritas creata est major anima, secundum quid, ut perfectio ejus, non autem simpliciter i. q. 16. 6 ad 1.</p> <p>32. Verum dicitur dupliciter, s. verum veritate essentiæ, et verum veritate proprietatum. 1. q. 68. 4. c. et 2 2. q. 77. 2 ad 1.</p> <p>33. Ens est de ratione veri, non autem e con-verso: ideo verum non potest intelligi, non intel-lecto ente, sed bene e converso, non autem vero non existente, 1. q. 16. 3 ad 3.</p> <p>VESPERTILIO circa terram volat; ideo signifi-cat praeditos scientia sæculari, qui sola terrena sapiunt. 1 2. q. 102. 6. ad 1. fi.</p> <p>VESTIGIUM Trinitatis - 1. attenditur secun-dum appropriata, per quæ venire potest in trini-tatem personarum, i. q. 45. 7 ad 1.</p> <p>2. Tres partes ejus diversimode assignantur a diversis, quæ tamen reducuntur ad principium, medium et finem, i. q. 5. 5. o.</p> <p>3. Et repræsentat causam ut causam tantum, imago autem reæpresentat etiam quoad formam causæ. 1. q. 45. 7. c. et q. 93. 6. c.</p> <p>4. Vestigium Trinitatis est in creatura secun-dum quod imitatur perfectionem Dei, seu conse-quitur esse perfectum, i. q. 5. 5. o. et q. 45. 7, o.</p> <p>5. Vestigium Trinitatis est in qualibet creatura, inquantum est creata, habens, formam et ordi-nem, licet proprie sit tantum in individuis sub-stantiæ. i. q. 45. 7. o. et q. 73. 6. c.</p> <p>VESTIS - 1. In usum vilium vestium potest esse peccatum inanis gloriæ et avaritiæ, et virtus humilitatis, signum contemptus mundi, pœniten-tiæ et tristitiæ. 2 2. q. 169. 1. c. ad 2. ct q. 187. 6. o.</p> <p>2. Vitiosum est quod vir vestiatur veste mu-lierum, vel e converso ad lasciviam, sed potest esse sine peccato, propter aliquam necessitatem; sed prohibetur in lege veteri propter idololatriam. 1 2. q. 102. 6 ad 6. et 2 2. q. 169. 2 ad 3.</p> <p>VEXATIO. Redimere suam vexationem licet.</p>

Via	INDEX III	Virginitas
<p>juris ordine non prætennisso. 2 2, q. 66. 5 ad 3. et q. 100. 4 ad 3.</p> <p>VIA - 1. Non oportet quod qui vadit per viam, in quolibet passu cogitet de fine viæ. 1 2. q. 1. 6 ad 3.</p> <p>2. Homini datur longior via quam angelo, quia magis distat a Deo per cognitionem. i. q. 52. 5 ad 1.</p> <p>VICEM Dei gerunt homines, in commissis hominum jurisdictioni; non autem quoad omnia, ut in institutis a solo Deo, sicut in matrimonio et hujusmodi. 1 2. q. 100. 8 ad 3. fi.</p> <p>VIGILANTIA est idem quod sollicitudo, et pertinet ad prudentiam. 2 2. q. 47. 9. o.</p> <p>VIGILARE. Cum aliquis vult diu vigilare de sero, ex quo sequitur quod non vadat hora matutinali ad ecclesiam, tunc actus iste interior vel exterior per accidens se habet ad peccatum omissionis. 1 2. q. 71. 5. c.</p> <p>VIGILES et cursores, et alii hujusmodi, de suo labore viventes, intelliguntur de labore manuum suarum vivere. 2 2. q. 187. 3. c.</p> <p>VINDICATIO - 1. est virtus specialis, quia ad hoc natura inclinatur. 2 2. q. 108. 2. o.</p> <p>2. Vindicatio consistit in medio duorum vitiorum, scilicet crudelitatis et sævitie, secundum excessum; et remissionis, secundum defectum. 2 2. q. 108. 2 ad 3.</p> <p>3. Naturalius est homini appetere vindictam injuriarum illatarum, quam ab hoc deficere, quia vix alicui nimis parvæ videntur injuriæ sibi illatæ, secundum Sallustium. 2 2. q. 157. 2 ad 2.</p> <p>4. Vindicatio et inflictio pænæ peccanti est licita, si sit propter bonum, scilicet vel emendationis, vel cohibitionis, vel quietis aliorum cum aliis debitis circumstantiis; non autem si sit ex odio, vel principaliter intendatur malum peccantis. 2 2. q. 108. 1. o. et 3. c. et q. 158. 1. c. ad 3. et 2. c. et 3. o. et ni. q. 15. 9. c.</p> <p>5. Fortitudo disponit ad vindictam, removendo prohibens; zelus autem importat primam radicem ejus, quia actus cujuslibet virtutis procedit ex radice charitatis. 1 2. q. 105. 2 ad 10. et 2 2. q. 108. 2 ad 2.</p> <p>6. Vindicatio debet fieri per privationem eorum quæ peccans diligit, s. per mortem, verbera, talionem, vincula, carcerem, servitutem, damnum, exilium, ignominiam et hujusmodi. 2 2. q. 108. 3. o.</p> <p>VINUM - 1. vitis est proprie vinum, alia vero per similitudinem ejus. ni. q. 74. 5. c. ad 1.</p> <p>2. Vinum calefacit et lætificat. 2 2. q. 147. 8 ad 1. et m. q. 74. 5. o.</p> <p>3. Usus vini est illicitus per accidens tantum, s. vel proprie conditionem ejus, qui facilliter læditur ex eo, vel propter excessum, vel votum, vel scandalum. 2 2. q. 149. 3. o.</p> <p>4. Vinum antiquitus mulieres apud Romanos non bibebant, secundum Valerium. 2 2. q. 149. 4. c.</p> <p>VIOLARI quæcumque non licebat, dicebantur antiquitus sancta, vel sacrosancta, ut muri civitatis, et personæ in dignitate consiitutæ. ni. q. 60. 1 ad 2.</p> <p>VIOLENTIA - 1. est a principio extrinseco, nil conferente eo quod vim patitur, ut s. sic patitur: id autem fit quantum ad inclinationis finem, ut si lapis projiciatur sursum, qui inclinatur deorsum ferri: secundo, quoad modum tendendi, ut si lapis velocius quam sit ejus inclinatio projiciatur deorsum. 2 2. q. 175. 1. c.</p> <p>2. Violentia nemini convenit, nisi per publicam potestatem. 2 2. q. 68. 8. c.</p> <p>VIRGINITAS - 1. est specialis virtus. 1 2. q. 64.</p>	<p>1 ad 3. et 2 2. q. 152. 1 ad 1, et 3. o. et q. 155* 1. c. ad 3.</p> <p>2. Virginitas dicitur a virore, quia importat immunitatem a concupiscentiæ adustione circa delectationes venereas. 2 2. q. 152. 1. c,</p> <p>3. Virginitas, secundum Augustinum, est in carne corruptibili, incorruptlonis perpetua meditatio. 2 2. q. 152. 1 ad 1.</p> <p>4. Virginitas quoad suum materiale, i. pro incorruptione signaculi, vel irresolutione seminis propter delectationem, est a natura, sed quoad suum formale, i. pro habitu quo quis proponit seu eligit perpetuo servare Integritatem mentis et corporis vel sine voto, vel præcipue cum voto, est ex gratia Dei. 2 2. q. 152. 3 ad 1.</p> <p>5. In delectatione venerea sunt tria, s. violatio signaculi virginalis, resolutio seminis delectationem causans, et propositum hujus; remotio primi se habet ad virginitatem per accidens; remotio secundi se habet ad eam materialiter; remotio tertii se habet ad eam formaliter et complete. 2 2. q. 152. c. ad 3. et 3. o.</p> <p>6. Virginitas perdita non potest reparari, ratione præteriti, sed bene quoad omnem integritatem operante Deo, et quoad virginitatis propositum: nulla tamen potentia fieri potest, ut quæ corrupta est, corrupta non fuerit, i. q. 25. 4 ad 3. et 2 2. q. 152. 3 ad 3.</p> <p>7. Corruptio triplex, s. corporalis tantum, i. fractio signaculi virginalis, vel resolutio seminis, quocumque modo; et corruptio mentis tantum, i. consensus in rem veneream sine opere, et utraque simul: in tertia amittitur virginitas irreparabiliter, in secunda reparabiliter, in prima vero nullo modo. 2 2. q. 152. 1. o. et 3 ad 3.</p> <p>8. Virginitas et pudicitia sunt in anima essentialiter, in carne vero materialiter. 2 2. q. 152. 1 ad 2.</p> <p>9. Virginitas se habet ad castitatem, sicut magnificentia ad liberalitatem. 2 2. q. 152. 3. c. fi. et ad 5. et q. 155. 4. c</p> <p>10. Virginitas est illustrior portio gregis Christi, secundum Cyprianum, et supremum decorem sibi vindicat, secundum Ambrosium, quia est supremus gradus temperantiæ, et est virginum sublimior gloria, per comparisonem ad viduas et conjugatas. 2 2. q. 152. 5. c. ad 1.</p> <p>11. Virginitas est maxima virtus, non quidem simpliciter, sed in genere castitatis, s. castitatis virginalis, conjugalis et vidualis; non autem est maxima virtutum simpliciter, quia est minor virtutibus theologicis et religione, quarum actus est ipsa occupatio circa res divinas, et ideo præferuntur virginitati. 2 2. q. 152. 3. c. ad 5. et 4. 5. o. et q. 153. 2 ad 2. et q. 155. 1. o. et 4. c. ad 1. et q. 185. 4. o.</p> <p>12. Conjugatus potest esse melior virgine dupliciter, s. si habeat animum magis paratum ad virginitatem si oporteret, licet non eam habeat in opere, sed in solo habitu, et propter aliquam aliam excellentiorem virtutem. 2 2. q. 152. 4 ad 1. et ad 2.</p> <p>13. Virginitas non opponitur luxuriæ sicut extremum, sed sicut medium. 2 2. q. 152. 2 ad 1.</p> <p>14. Virginitas, ut virtus, non potest amitti sine peccato, quia firmata est per votum. 2 2. q. 152. 3 ad 4.</p> <p>15. Virginitas, quoad suum formale, potest reparari per poenitentiam, et semper est cum ceteris virtutibus, non autem quoad materiale ejus. 2 2. q. 152. 3 ad 2. et ad 3. et iii. q. 89. 3 ad 1.</p> <p>16. Fractio signaculi virginalis quocumque modo, sine proposito delectationis, non magis præjudicat virginitati quam fractio manus vel pedis. 2 2. q. 152. 1 ad 3.</p>	

17. Virginitas ad vacandum liberius Deo et contemplationi ejus, non est vitiosa, sed est licita et laudabilis. 2 2. q. 152. 2. o. et 3. 5. c.

VIRILITAS est idem quod fiducia: ideo est pars potentialis fortitudinis. 2 2. q. 128. ad 6,

VIRTUS - 1. nominat perfectionem potentiæ, quia de ratione virtutis est quod ponat potentiam in ultimo quoad actum, quoad objectum, et quoad moduin agendi. 1 2. q. 55. l. 2. 3. c. et q. 56. 1. c. et q. 66. 3. o. et 2 2. q. 51. 1 ad 2. et q. 129. 2. c.

2. Virtus quandoque sumitur pro omni quod potest esse principium operationis vel motus. 1 2. q. 26. 2 ad 1. et q. 41. 1 ad 1.

3. virtus importat directe dispositionem habentis se convenienter, secundum modum suæ naturæ, sed consequenter importat bonitatem. 1 2. q. 71. 1. o.

4. virtus est dispositio perfecti ad optimum, inquantum dicit operationem, per quam res finem suum consequitur. 1 2. q. 110. 3. o. et 2 2. q. 23. 7. c.

5. Omnis virtus humana potentiæ rationalis est habitus; sed potentia naturalis est sua virtus. 1 2. q. 55. l. o. et q. 56. 3. c.

6. Quandoque virtus dicitur id ad quod est virtus, scilicet vel objectum virtutis, vel actus ejus, sicut fides dicitur quandoque id quod creditur, quandoque vero ipsum credere, quandoque autem ipse habitus quo creditur. 1 2. q. 55 ad 1.

7. De ratione virtutis humanæ est habitus operativus et bonus. 1 2. q. 55. 2. 3. o. et q. 56. 1. c. et q. 71. 1 ad 2. et 2 2. q. 58. 1. c.

8. Principale in virtute est electio. 2 2. q. 134. 3 ad 4.

9. Ubi est speciale impedimentum rationis, ibi oportet esse specialem virtutem. 2 2. q. 149. 1. 2. c.

10. Virtus est bona seipsa, et non per aliam virtutem. 1 2. q. 55. 4 ad 1.

11. Virtus duplex, s. virtus vera et virtus falsa vel simulata. 2 2. q. 23. 7 ad 3.

12. Virtus dicitur dupliciter, s. virtus vera, et virtus ficta. 2 2. q. 23. 1. c.

13. Virtus duplex, s. virtus propria et virtus aliena, m. q. 43. 3. o.

14. Habitus moralis habet rationem virtutis, inquantum rationi conformatur. 1 2. q. 58. 2. c. fi.

15. Virtus simpliciter dicta dicitur amor, secundum Augustinum, quia dependet a voluntate, cujus prima affectio est amor. 1 2. q. 56. 3 ad 1. q. 62. 2 ad 3.

16. Virtus, secundum Augustinum, est ordo vel ordinatio amoris, quia per eam amor in nobis ordinatur. 1 2. q. 55. 1 ad 4. et q. 62. l ad 1.

17. Virtus, secundum Augustinum, est bonus usus liberi arbitrii, quia virtus ordinatur ad eum sicut ad proprium actum. 1 2. q. 55. 1 ad 2.

18. Virtus, secundum Augustinum, est bona qualitas mentis qua recte vivitur, qua nullus male utitur, quam Deus in nobis sine nobis operatur; quæ diffinitio tantum virtutis rationem complectitur; et convenit cuilibet virtuti, præter ultimam partem quæ convenit virtuti infusæ tantum. 1 2. q. 55. 4. o. et 2 2. q. 168. 2 ad 2.

19. Virtus ut est in concupiscibili vel in irascibili, nihil aliud est quam quædam habitualis conformitas earum ad rationem. 1 2. q. 56. 4. c. fi. et q. 92. 1. c.

20. Virtus universaliter est quæ bonum facit habentem, et opus ejus reddit bonum; et hoc dupliciter, vel materialiter tantum, ut virtutes intellectuales; vel formaliter, ut virtutes morales. 2 2. q. 17. 1. c. et q. 47. 4. c. et q. 58. 1. c.

21. Virtus dicitur ultimum potentiæ, quia ad illud potentia ordinatur, scilicet ad objectum, quia

ibi virtus sumitur pro objecto. 1 2. q. 55. 1 ad l. et 3. c. et 2 2. q. 23. 3 ad 2.

22. De ratione virtutis est, quod se habeat tantum ad bonum. 2 2. q. 1. 3 aci 1. et q. 4. 5. c. et q. 23. 7. C, et q. 51. 1.2. c. et q. 81. 4. c. et q. 117. 6. c. ad 2. et in. q. 7. 6 ad 1.

23. Objectum cujuslibet virtutis est bonum circa propriam materiam. Sed virtutes nominatæ ab aliqua generali conditione virtutum, illam sibi materiam specialiter vindicant, in qua difficillimum et optimum est conditionem hujusmodi observare: sicut fortitudo pericula mortis, temperantia delectationes tactus, et sobrietas mensuram circa delectationes cibi et potus. 1 2. q. 63. 4. c. et 2 2. q. 149. 1. c. principio.

24. Virtus vera ct simpliciter ordinat ad principale bonum. Sed virtus vera et secundum quid et imperfecta ordinat ad particulare bonum. Falsa vero virtus abducit a principali bono. Sicut non est vera virtus avarorum prudentia, qua excogitant diversa genera locellorum, et avarorum justitia, qua gravium damnorum metu contemnunt aliena, et avarorum temperantia, qua luxuriæ, quæ sumptuosa est, cohibent appetitum, et avarorum fortitudo, qua, ut ait Horatius, per mare pauperiem fugiunt, per saxa, per ignes. 2 2. q. 23. 7. c.

25. Virtutes et vitia sortiuntur speciem ex eo quod est per se intentum, non autem ab eo quod est intentum per accidens, et præter intentionem. 2 2. q. 109. 2 ad 2. et q. 120. 2. c. ad 1.

26. Species virtutum distinguuntur secundum objecta. 1 2. q. 96. 3. c. et 2 2. q. 18. 2. c. et q. 19. 3. 4. 5. c. et q. 31. 4. c. et q. 47. 5. c.

27. Materia virtutum moralium duplex, s. materia propinqua, i. passiones ut plurimum, et materia remota, i. objecta passionum. 1 2. q. 60. 5. c. et 2 2. q. 31. 1 ad 2. et q. 32. 1 ad 4. et q. 117. 2. 3. o. et b. c.

28. Objecta passionum diversarum potentiarum, comparata ad appetitum sensitivum, causant diversitatem passionum; ad rationem vero comparata, causant diversitatem virtutum. 1 2. q. 60. 5. c,

29. Objecta passionum diversarum potentiarum semper causant diversas species virtutum moralium. 1 2. q. 60. 5. c.

30. Nihil potest esse subjectum virtutis simpliciter dictæ, nisi voluntas vel potentiæ, ut motæ ab ea. 1 2. q. 55. 2. c. et 4 ad 3. et q. 56. 3. o. et q. 57. 1. c.

31. Nulla virtus est in voluntate, respectu boni sibi proportionati, sed tantum respectu Dei vel proximi. 1 2. q. 52. 3. c. ad 1. et q. 56. 6. o.

32. Intellectus non potest esse subjectum virtutis, nisi vel secundum quid, i. virtutum intellectualium, vel simpliciter, i. inquantum movetur a voluntate. 1 2. q. 56. 3. o.

33. Virtutes perficientes intellectum excludunt totaliter falsum, non autem virtutes perficientes appetitum. 2 2. q. 1. 3 ad 1.

34. Omnis virtus et vitium est habitus voluntatis et mentis causaliter, non autem subjective. 1 2. q. 56. 3. o.

35. Virtutes perficiunt nos, ad prosequendum debite inclinationes naturales. Ideo ad quamlibet inclinationem naturalem determinatam ordinatur aliqua specialis virtus. 2 2. q. 108. 2. c.

36. Una et eadem virtus potest esse in diversis potentiis. 1 2. q. 56. 2. c.

37. Nulla virtus proprie est in corpore, sed tantum in anima. 1 2. q. 55. 2. c. et q. 56. 4 ad 3.

38. Omnis virtus circa passiones est in appetitu sensitivo. 1 2. q. 56. 4 ad 4.

Virtus

39. in Deo est potissime virtus. 1. q. 3. 6 ad 1. q. 4. 2 ad 2.
40. Virtutes circa actiones, et virtutes in voluntate, vel virtutes in intellectu practice vel speculativo, sine imperfectione, sunt proprie in Deo. Non autem virtutes circa passiones in bonum spirituale, nisi metaphorice. Sed virtutes circa passiones in bonum corporale, nullo modo. Nec virtutes vitæ activæ, ut eam perficiunt, i. q. 21. 1 ad 1. et 1 2. q. 61. 5. c. aa 1.
41. Virtus ordinata ad bonum, secundum regulam rationis humanæ potest causari in nobis ex actibus nostris, non autem quæ secundum regulam divinam. 2 2. q. 51. 2. 3. 4. o. et q. 55. 4. c. ad 6. et q. 63. 2. 3. o. et q. 65. 2. c. et q. 92. 1 ad 1.
42. Virtutes insunt nobis a natura, secundum aptitudinem et inchoationem, non autem secundum perfectionem, præter virtutes theologicas, quæ sunt totaliter ao extrinseco, scilicet a Deo. 1 2. q. 51. 1. o. c. et q. 63. 1. o. et 2 ad 3 et 3. c. et q. 71. 2 ad 1. et q. 85. 1. c. et q. 95. 1. c. et 2 2. q. 47. 1. 5. o. et q. 80. 2. c. et q. 123. 1 ad 3. et q. 141. 1 ad 2.
- 4j. Virtutes quædam præter theologicas causantur in nobis a Deo immediate, ad finem supematuralem. 1 2. q. 51. 4. c. et q. 63. 3. o.
44. Virtutes infusæ causantur in nobis a Deo, sine nobis agentibus, non autem sine nobis consentientibus. 1 2. q. 55. 4 ad 6.
45. Determinatio actus virtuosii ad proprium et per se objectum virtutis, est sub necessitate præcepti sicut etiam actus virtutis. Non autem ad ea quæ accidentaliter et secundario se habent ad proprium et per se virtutis objectum. 2 2. q. 2. 5. c.
46. Actus virtutis et virtus eodem nomine quandoque nominatur. 2 2. q. 137. 1 ad 2.
47. Ex hoc actus est virtuosus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honestum. 2 2. q. 147. 1. c.
48. Virtus proprie non potest dici actus, nisi sicut habitus nominatur per actus, quia virtus semper includit respectum ad illud cuius est principium. 1 2. q. 70. 1 ad 3.
49. Aliqui actus sunt aliquibus virtuosii, tanquam eis proportionati et convenientes, qui tamen aliis sunt vitiosi, tanquam eis non proportionati. 1 2. q. 95. 3 ad 3.
50. De ratione actus virtuosii sunt quatuor, s. quod operans sciat, quod eligat propter bonum, et immobiliter. 1 2. q. 100. 9. c. et 2 2. q. 58. 1. c.
51. Actus virtutis dicitur dupliciter, scilicet materialiter et formaliter. Primus potest esse sine virtute, non autem secundum. 1 2. q. 93. 3 ad 2. et 2 2. q. 32. 1 ad 1.
52. Adjunctio actuum virtutum secundariarum ad actus et virtutes principales, magis est secundum convenientiam m modo qui est quasi formarum, quam secundum materiam. 2 2. q. 157. 3 ad 2. et q. 161. 4. o.
53. Actus interior et exterior non requirunt diversas virtutes. 2 2. q. 31. 4. b.
54. Quælibet virtus principaliter est interius in anima, sed actus exteriores debent moderari secundum debitas circumstantias. 2 2. q. 161. 3 ad 3.
55. Actus interiores maxime pertinent ad virtutes. 1 2. q. 54. 2 ad 3.
56. Actus exteriores sunt proprie actus illarum virtutum, ad quarum fines secundum speciem suam ordinantur. 2 2. q. 31. 1. c.
57. Quælibet virtus moderans amorem aliquorum bonorum moderatur etiam ex consequenti

INDEX III

- timorem contrariorum malorum. 2 2. q. 123. 4 ad 2.
58. Actus exteriores sunt illius virtutis, cujus est movere ad eos. 2 2. q. 32. 1. c.
59. Diversi actus ejusdem bonitatis pertinent ad eamdein virtutem; si autem diversæ bonitatis, pertinent ad diversas. 2 2. q. 51. 2. c.
60. Diversitas virtutum est ex diversitate actuum, quorum est diversa ratio bonitatis. 2 2. q. 5. 2. 3. c. et q. 161. 2 ad 3.
61. Actus unius virtutis ut elicientis potest attribui alteri virtuti ut imperanti. 1 2. q. 114. 4 ad 1. et 2 2. q. 32 ad 2. et q. 85. 3. c. et q. 88. 6. c. et q. 147. 2 ad 2.
62. Virtutes non sunt æquales, sed una virtus est major alia et in diversis speciebus virtutum, et in eadem specie: non quidem secundum se, sed ex parte ejusdem hominis in diverso tempore, vel ex parte diversorum hominum propter majorem assuefactionem, vel meliorem dispositionem naturæ vel rationis, vel propter majus donum gratiæ Dei. 1 2. q. 66. 1. o. et 2. c. et q. 73. 1 ad 3. et q. 112. 4. c. et 2 2. q. 5. 4. o.
63. Virtutes quæ simpliciter ordinant nos in bonum, sunt simpliciter digniores virtutibus retrahentibus nos a malo. 2 2. q. 157. 4. c.
64. Quælibet virtus tanto excellentior est, quanto ad altius bonum ordinatur. 1 2. q. 111. 5. c. et q. 112. 4. c. et 2 2. q. 117. 6. c. et q. 136. 2. c. /
65. Omnes virtutes in eodem sunt æquales secundum proportionem, quia æqualiter crescunt. 1 2. q. 66. 1 ad 1. et q. 73. 2 ad 3.
66. Virtutes theologicæ sunt cæteris virtutibus nobiliores. 1 2. q. 68. 8. o. et 2 2. q. 9. 1 ad 3. et q. 19. 9 ad 4. et q. 23. 6. c. et q. 104. 3. c. et q. 117. 6. c. et q. 141. 8. o. et q. 161. 5. c.
67. Virtutes theologicæ sunt priores cæteris virtutibus. 2 2. q. 4. 7. c. et q. 10. 1 ad 1.
68. Virtutes theologicæ sunt causæ cæterarum virtutum. 1 2. q. 63. 3. c. et 2 2. q. 161. 4 ad 1.
69. Virtutes theologicæ habent ultimum finem pro objecto; aliæ autem virtutes sunt circa ea quæ sunt ad finem. 2 2. q. 4. 7. c. et q. 81. 5. c.
70. Virtutes theologicæ non sunt virtutes humanæ, sed superhumanæ vel divinæ. Et conveniunt homini, prout per gratiam participat naturam divinam. 1 2. q. 58. 3 ad 3. et q. 61. 1 ad 2. et q. 62. 1. c. ad 1. et 2. 3. o.
71. Virtutes habentes pro objecto bonum spirituale, scilicet virtutes theologicæ et virtutes intellectuales, sunt simpliciter nobiliores virtutibus habentibus pro objecto bonum corporale, vel aliquid ei adjunctum. 2 2. q. 136. 2. c.
72. Una virtus est prior alia secundum actus, licet simul infundantur omnes a Deo secundum habitus. 1 2. q. 62. 4. c. et in. q. 85. 6. c.
73. Virtutes naturales sunt nobiliores virtutibus acquisitis, sed sunt minus nobiles virtutibus infusis. 1 2. q. 63. 2 ad 3.
74. Virtutes intellectuales sunt simpliciter nobiliores virtutibus moralibus, propter nobilius objectum, sed est e converso secundum quid, s. ut virtutes, et respectu actuum. 1 2. q. 61. 1 ad 3. et q. 66. 3. o. et q. 68. 7. 8. c. et 2*2. q. 23. 6 ad L et q. 161. 5. c.
75. Virtutes intellectuales et morales perficiunt intellectum et appetitum in ordine ad regulam et mensuram creatam; virtutes vero theologicæ, ad regulam et mensuram increatam. 1 2. q. 62. 2 ad 1. et q. 64. 4 ad 2.
76. Virtutes morales sunt permanentiores virtutibus intellectualibus propter exercitium, sed e converso opropter objectum. 1 2. q. 53. 1 ad 3. et 2 2. q. 66. 3 ad 1.

VirtiK

Virtus

77. Virtutes morales sunt nccessariorcs ad vitam humanam virtutibus intellectualibus. 1 2. q. 66. 3 ad 1.
78. Una virtus alteri virtuti non contrariatur aut repugnat, sed vitio; uuia, secundum Philosophum, bonum non est bono contrarium. 2 2. q. 101. 4. c.
79. Vitium non tantum opponitur virtuti perfectæ, sed etiam iinperfectæ in genere virtutis, 1. habilitati naturali ad bonum, et dispositioni ad virtutem. 1 2. q. 73. 2 ad 2. et q. 74. 1 ad 2.
80. Omne vitium quod magis opponitur virtuti, nominatur ex defectu virtutis. 2 2. q. 107. 2. c.
81. Cum virtus magis opponitur uni extremo vitiorum quam alteri, illud vitium magis oppositum nominatur nomine passionis, ad quam refrenandam virtus principaliter ordinatur. 22. q. 21. 3. c. et q. 53. principio.
82. Vitia, inquantum sunt contra bonum rationis, contradantur virtuti. Inquantum autem sunt contra instinctum divinum, contradantur donis. 1 2. q. 68. 1 ad 2.
83. Multa vitia opponuntur uni virtuti dupliciter, s. secundum diversam habitudinem ad virtutem, et secundum diversas circumstantiarum corruptiones. 2 2. q. 10. 5. c. et q. 92. 1. c. et 2 ad 1.
84. Non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti. 1 2. q. 84. 4 ad 1. et 2 2. q. 34. 5 ad 1. et q. 118. 7 ad 1. et q. 142. 3 ad 1. et q. 162. 6 ad 2. et 7 ad 3.
85. Multa vitia opponuntur secundum diversos actus eidem virtuti. 2 2. q. 29. 4 ad 3.
86. Virtuti, ut sic, opponitur vitium. Sed ut bonitati, opponitur malitia. Peccatum autem opponitur ei, ut operativæ boni. 1 2. q. 71. 1. o.
87. Actus vitii potest esse cum habitu virtutis, et e converso, nisi actus excludat causam habitus. 1 2. q. 63. 2 ad 2. et q. 71. 4. o. et q. 73. 1 ad 2. et q. 77. 2 ad 3. et 2 2. q. 22. 12. o.
88. Vitium directe opponitur virtuti. Non autem peccatum, nisi secundum actum, sed opponitur virtuosio. 1 2. q. 71. 4. o.
89. Directa oppositio vitiorum ad virtutes non attenditur secundum causas, quia contingit unum vitium oriri ex diversis causis. Sed attenditur secundum speciem actus. 2 2. q. 116. 1 ad 2. et q. 127. 2 ad 1. et q. 133. 2. c. et q. 138. 2 ad 1.
90. Nec etiam attenditur secundum effectus. 22. q. 127. 2 ad 2. et q. 132. 2 ad 3. et q. 133. 31 c.
91. Habitus virtutis et vitii corrumpuntur per iudicium rationis, vel in contrarium moventis, vel ex ignorantia, vel passione, vel electione. 1 2. q. 53. 1. c. fi.
92. Diversitas finium diversificat virtutes. 1 2. q. 54. 2 ad 3.
93. Virtutes theologicæ differunt specie a virtutibus moralibus et intellectualibus. 1 2. q. 62. 2. o.
94. Virtus infusa differt specie a virtute acquisita dupliciter, s. ratione diversæ regulæ et ratione diversi finis. 1 2. q. 63. 4. o.
95. Virtutes morales differunt subjecto a virtutibus intellectualibus. Sed virtutes theologicæ differunt objecto ab utrisque. 1 2. q. 58. 2. o. et q. 62. 2. o.
96. Objectum virtutum moralium et intellectualium est proportionatum naturæ hominis. Non autem objectum virtutum theologicarum, sed est supra rationem et supra naturam. 1 2. q. 58. 3 ad 3. et q. 62. 1. c. et 2. 3. o. et q. 63. 3. o.
97. Homo secundum virtutes morales dicitur simpliciter bonus, non autem secundum virtutes intellectuales. 1 2. q. 56. 3. c. et q. 68. 3 ad 2. et 2 2. q. 23. 7 ad 5.

INDEX III

Virtus

98. Virtus sumitur tripliciter, s. pro habitu, pro objecto, et pro actu ejus, 1 2. q. 55. 1 ad 1.
99. Virtus pro habitu dividitur in diversa genera virtutum analogice, quia bonum rationis non est in omnibus secundum eundem ordinem. 1 2. q. 61. 1 ad 1.
100. Genus virtutum triplex, s. genus virtutum theologicarum, intellectualium et moralium. 1 2, q. 68. 8. c.
101. Virtus humana sufficienter dividitur per virtutes intellectuales et morales. 1 2. q. 58. 3. o.
102. Virtus dicitur dupliciter, s, simpliciter, L quæ facit recte operari, ut virtutes morales, et secundum quid. Id est, quæ facit facultatem recte operandi, ut virtutes intellectuales. 1 2. q. 56. 3, o. et q. 57. 1. o. et 3. 4. c. et q. 61. 1. c. et q. 66. 3. c.
103. Partes quæ singulis virtutibus assignantur, non sunt partes intégrales, sed partes subjectivæ, vel potentiales. 1 2. q. 64. 4 ad 2.
104. Virtus dicitur esse aliquorum dupliciter, s. ut objectorum, et ut actuum. 1 2. q. 57. 1 ad 2.
105. Aliquid potest procedere ex radice virtutum dupliciter, s. directe, i. actus ejus, et indirecte, i. occasionallter, s. peccatum. 2 2. q. 20. 1 ad 2.
106. Aliquid impedit virtutem dupliciter, s. vel quoad communem statum ejus, s. tantum peccatum, vel quoad perfectum statum, s. aliquid minus bonum. 2 2. q. 153. 2 ad 1.
107. Virtutes aliquas oportet esse theologicas ad acquirendum beatitudinem supematuralem. 1 2. q. 62. 1. o. et 2, 3. c.
108. Virtutes theologicæ dicuntur, quia habent Deum pro objecto, tantum a Deo infunduntur, et tantum per revelationem Dei in sacra Scriptura traduntur. 1 2. q. 63. 1. c. et 2 2. q. 175. 6. c.
109. Virtutes theologicæ sunt, quibus mens, humana Deo conjungitur. 1 2. q. 61. 8. c. et q. 104. 3. c. et q. 151. 2. c.
110. Virtutes theologicæ habent idem pro objecto et fine, s. Deum. 1 2. q. 62. 1 2. q. et q. 107. 1 ad 1. et 2 2. q. 4. 1. 7. c. et q. 17. 5. 6. c. et q. 19. o. ad 2. et q. 20. 3. c. et q. 23. 6. c. et q. 81. 5. o. et q. 161. 4 ad 1. et 5. c.
111. Virtutes theologicæ habent duplicem regulam seu mensuram, s. Deum et capacitatem nostram. 1 2. q. 64. 4. c.
112. Virtutes theologicæ non sunt virtutes exemplares, quia non dicuntur theologicæ, quod Deus eis sit virtuosus, sed nos ad Deum, et a Deo. 1 2. q. 62. 1 ad 2.
113. Virtutes theologicæ sunt tantum tres, s. fides, spes et charitas. 1 2. q. 62. 3. o. et 2 2. princip. et q. 17. 6. o.
114. Virtutes theologicæ secundum habitus sunt simul, sed secundum actus, via generationis fides est prima, spes secunda et charitas tertia. Sed ordine perfectionis, est e converso. 1 2. q. 62. 4. o. et 2 2. q. 17. 7. 8. o.
115. Sapientia non est virtus theologica, quia non est de Deo immediate, et secundum quod in se est. sicut fides, sed est de Deo per effectus ejus. 1 2. q. 52. 2 ad 2.
116. Virtutes intellectuales sunt eorum per quæ homo fit beatus, vel sicut virtus actuum, et hoc dupliciter, s. meritorie et inchoative, vel sicut virtus objectorum, non autem sicut virtus subsectorum, nisi forte effective. 1 2. q. 57. 1 ad 2.
117. Virtutes intellectuales sunt tantum tres speculativæ, s. sapientia, intellectus et scientia, et duæ practicæ, s. prudentia et ars. 1 2. q. 57. 2. o. et q. 68. 7. c. et 2 2. q. 4. 8. c. et q. 47. 5. c.
118. Omnis virtus intellectualis speculativa est

Virtus

tantum circa necessaria; practica vero est tantum circa contingentia. 1 2. q. 57. 5 ad 3. et q. 66. 3 ad 3. et 2 2. q. 4. 8. c. et q. 47. 5. c.

119^ Bonum virtutis intellectualis est verum, speculativæ guidem absolute, practicæ vero secundum conrormitatem ad appetitum rectum. 1 2. q. 57. 2 ad 3. et q. 64. 3. c.

120. Virtutes intellectuales non sunt connexe ad invicem. 1 2. q. 65. 1 ad 3.

121. Virtutes intellectuales speculativæ præferuntur virtutibus intelcctualious activis. 1 2. q. 68. 7. c.

122. Virtutes speculativæ non ex aequo distinguuntur ab invicem, sed ordine quodam, sicut in totis potentialibus, quorum una pars est perfectior altera. 1 2. q. 57. 2 ad 1.

123. Virtutes morales possunt esse sine virtutibus intellectualibus, præter prudentiam et intellectum, et e converso, præter prudentiam. 1 2, q. 58. 4. 5. o.

124. Nulla virtus moralis est passio, quia passio est motus, et est indifferens ad bonum et ad malum, habens principium in appetitu et terminum in ratione. Sed virtus est e converso. 1 2. q. 59. 1. o.

125. Non omnis virtus dicitur moralis, sed tantum illa quæ est in vi appetitiva. 1 2. q. 58. 1. o. et q. 68. 8. c.

126. Virtus moralis non est una tantum, sed multæ secundum speciem. 1 2. q. 60. 1. o.

127. Multæ sunt virtutes morales circa operationes humanas, secundum diversas rationes debiti, quæ tamen omnes habent rationem justitiæ. 1 2. q. 60. 3. o.

128. Virtutes morales sunt connexæ. 1 2. q. 65. 1. o. et 2. c. et q. 66.2. c. et q. 68. 5 ad 3. et q. 73. 1. o. et 2 2. q. 129. 3 ad 2. et q. 134. 1 ad 1. et q. 146. 4. o. et q. 147. 2 ad 1. et q. 152. 3 ad 2. et q. 171. 4. c. et h. i. q. 85. 7. c.

129. Finis cujuslibet virtutis moralis est attingere medium in propria materia, quod determinatur secundum rectam rationem prudentiæ. 1 2. q. 66. 3 ad 3.

130. Habitus virtutum moralium causantur in potentiis appetitivis, secundum quod moventur a ratione. 1 2. q. 51. 2. c. ad 3. et 3. c. et q. 53. 1. c. fi.

131. Finis virtutum moralium est bonum humanum, s. esse secundum rationem. Ideo oportet fines earum in ratione præexistere. 2 2. q. 47. 6. c. et q. 123. 11 ad 2. et q. 136. 1. 2. c.

132. Omnis virtus moralis est circa delectationes et tristitias consecutive, non autem objective. 1 2. q. 59. 4 ad 1. et q. 60. 2. c. et 2 2. q. 58. 9 ad 1.

133. Omnis virtus moralis habet aliquas operationes bonas, quarum est productiva, et aliquas passiones similiter, ut delectationem vel tristitiam, quæ sunt passiones. Tamen oportet alias virtutes esse circa operationes, et*alias circa passiones. 1 2. q. 60. 2. o.

134. Virtus moralis potest esse cum passione et tristitia, et sine passione. Nec quælibet est circa passiones. 1. q. 95. 2 ad 3. et 1 2. q. 95. o. et 2 2. q. 58. 9. o.

135. Multæ virtutes morales sunt circa passiones. Tamen eadem virtus potest esse circa multas passiones, propter contrarietatem vel propter eamdem rationem repugnandi rationi. 1 2. q. 60. 4. o. et 8. c.

136. Virtutes morales circa passiones sunt undecim, secundum Aristotelem, s. fortitudo, temperantia, llberalitas, magnificencia, magnanimitas, philotimia, mansuetudo, amicitia, veritas, eutropelia et justitia. Sed sunt duodecim cum ju-

INDEX III

stitia quæ est circa operationes. 1 2. q. 61. 5. c. fi.

137. Eadem virtus moralis, s. temperantia, circa omnes passiones concupiscibilis, quia k consequuntur et ordinantur ad idem. Non autem circa passiones irascibilis. 1 2. q. 60. 4. o.

138. Eadem est virtus moralis circa contrariis passiones. 1 2. q. 60. 4. c. ad 2.

139. Ubi In actibus hominis est specialis ratb bonitatis, oportet esse specialem virtutem. 2 2. q. 109. 2. c. et q. 114. 1. c. et q. 137. 1. c. et q. 149. 1. c. princip. et Hk q. 85. 2. c.

140. Ubicumque est aliquis actus hominis bonus, oportet quod respondeat alicui virtuti humanæ. 2 2, q. 17. 1.c. et q. 81. 2. c. et q. 104. 2.c. et q. 109. 1. c. et ui. q. «5, 1. 2. c.

141. Inter virtutes morales tanto aliqua virtus est potior, quanto majus aliquid contemnit, ut Deo inhaereat. 2 2. q. 61.5. c. et q. 104. 3. c.

142. Virtutes morales manent post hanc vitam in beatis, quoad suum formale, s. quoad ordinem rationis, non autem quoad suum materiale, i quoad inclinationem appetitus ad passiones, vd ad operationes hujus vitæ. 1 2. q. 67. 1. o. et 2. c. ad 3. et 4 ad 1. et q. 68. 6. c. et 2 2. q. 52. 3 ad 2. et q. 136. 1 ad 1. et q. 181. 4 ad 1.

143. Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor virtutes cardinales. 2 2. prol. fi.

144. Virtutes cardinales dicuntur principales, quia sunt circa potissimum in materia virtutum. Cardinales vero dicuntur, quia sunt fundamenta aliarum virtutum. Et sunt virtutes generales virtualiter. 2 2. q. 129. 5. c. et q. 134.4. c. et q. 137. 2. c. et q. 141. 7. c. et q. 143. c.e' q. 160. 1. c.

145. Solæ virtutes morales et prudentia dicuntur virtutes cardinales et principales, non autem intellectuales, nec theologicæ. 1 2. q. 61.1. o. et q. 66. 4. c.

146. Et sunt tantum quatuor, s. prudentia, justitia, fortitudo et temperantia. 1 2. q. 61.2. 3.0. et q. 66. 1.4. c. et 2 2. prine, et q. 123. 11. o.et q. 141. 7. o.

147. Et capiuntur dupliciter, -s. ut quatuo; conditiones cujuslibet virtutis, scilicet discretio, rectitudo, firmitas et modus, et ut determinantur ad principales materias. Primo modo sunt virtutes generales; secundo vero modo sunt virtutes speciales et realiter distinctæ. 1 2. q. 61.2. 3. 4. o. et q. 65. 1. c. et q. 66. 2. c. et 2 2. q. 54. 3 ad 2. et q. 123. 2. 11. c. et q. 189. 1. c. principio.

148. Et sunt quadruplices, s. exemplares, pv liticæ, purgatoriæ et purgati animi. 1 2. q. 61. 5. o.

149. Solæ virtutes infusæ sunt perfect@ et simpliciter virtutes. 1 2. q. 65. 2. c. et 2 2. q. 21 7. c.

150. Virtus acquisita disponit ad naturam humanam, sed virtutes infusæ disponunt hominer altiori modo ad altiorem finem, et ad altiorea naturam, s. ad naturam divinam participate:?. 1 2. q. 110. 3. c. et 2 2. q. 23. 7. c. **g j f**

151. Virtutes infusæ augentur per actioner Dei; acquisitæ vero per actus nostros, qui etlar disponunt ad augmentum infusarum. 1 2. q» 92 1 ad 1.

152. Virtutes acquisitæ sicut perficiunt hominem ad ambulandum secundum quod congrui: homini naturalis rationis, sic virtutes infusæ perficiunt hominem, secundum quod congruit lumini gratiæ. 1 2. q. 100. 3. c.

153. Virtutes infusæ non auferunt contraria dispositiones, sicut virtutes acquisitæ; ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem

Virtu

Vis

virtutes acquisitæ. 1 2. q. 65. 3 ad 2. ct ad 3. et m..q. 89. 1. c.

154. Virtutes infusæ auferuntur per quodlibet unum solum peccatum mortale, non autem virtutes acquisitæ. 1 2. q. 63. 2 ad 2. et q. 65. 3. c. et q. 71. 4. c. et q. 73. 1 ad 2. et 2 2. q. 24. 1.2. c. et q. 133. 1 ad 2-

155. Quilibet actus disponit ad generationem virtutis acquisitæ, sed non complet eam, nisi ultimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum præcedentiunL 2 2. q. 24. 6 ad 2.

156. Finis virtutis acquisitæ est bonum civile, ad quod dirigit; finis vero virtutis infusæ est bcatitudo cælestis. 1 2. q. 63. 4. c.

157. Virtus acquisita diminui potest per cessationem actus ejus, non autem virtus infusa, quia virtus acquisita dependet ab actu suo, non autem virtus infusa. 2 2. q. 24. 10. o.

158. Virtutes morales acquisitæ non manent post hanc vitam, nec virtutes infusæ, quoad actus circa propriam materiam, sed tantum quoad actus circa finem. 2 2. q. 181. 4 ad 1.

159. Virtus naturalis est determinata ad unum, virtus autem rationalis se habet ad multa. 1 2. q. 49. 4 ad 2. et q. 50. 1. c. et q. 55. 1. c. ad 5.

160. Virtutes naturales agunt ex necessitate naturæ. Ideo peccatum non potest esse in actibus earum, si sint virtutes integræ. Non autem virtutes animæ agunt ex necessitate. 1 2. q. 71. 4. c. ad 3.

161. Quælibet virtus completa, vel virtus instrumentalis, est complete in omnibus simul concurrentibus ad unam actionem, sed est in singulis incomplete, k q. 76. 2. c.

VIS. Secundum jura, vim vi repellere licet, cum moderamine inculpatæ tutelæ. 1 2. q. 64. 7. c.

VISIO - 1. Nomen visionis extenditur ad significandum omnem cognitionem sensuum et intellectus propter dignitatem visus et certitudinem ejus. 1. q. 67. 1. c. et 1 2. q. 67. 5 ad 3. et 2 2. q. 177. 1 ad J.

2. Videri dicuntur quæ per se movent intellectum, vel visum, ad sui cognitionem. 2 2. q. 1. 4. 5. c.

3. Visio triplex, scilicet corporalis, imaginaria et intellectualis, quarum quælibet potest esse supernaturalis. i. q. 93. 6 ad 4. et 2 2. q. 174. 1 ad 3. et q. 175. 3 ad 4.

4. Visio corporalis et intellectualis triplex, s. per essentiam, per similitudinem acceptam a re immediate et per speculum, k q. 56. 3. c.

5. Principium visionis intellectualis triplex, scilicet lumen naturale, lumen habituale, et primum intelligibile, per quod homo inteliigit alia. 2 2. q. 15. 1. c.

6. In visione corporali et imaginaria est quædam trinitas, sed imperfecta, sicut et in visione intellectuali, quia deficit consubstantialitas, et coætemitas. i. q. 93. 6 ad 4.

7. Ad visionem sensibilem et intellectualem duo requiruntur, s. visus et unio ejus cum visibili, k q. 12. 2. c.

8. Visio intellectualis est excellentior visione corporali et imaginaria sola, non autem cum visione intellectuali, ni. q. 30. 3 ad 1.

9. Occupatio exterior facit minus videre in speculabilibus, et clarius in agibilibus, propter experientiam et attentionem. 1 2. q. 40. 5 ad 1. et 2 2. q. 181. 2 ad 2.

VISUS - 1. habitus per generationem naturalem, et visus cæci illuminati per miraculum, sunt ejusdem speciei: ideo non possunt esse simul in eodem oculo, sicut duo accidentia, vel duæ formæ ejusdem rationis non possunt esse simul in eo-

dem subjecto. k q. 94. 3 ad 1. et 1 2, q. 63. 4 ad 3.

2. Utimur pertinentibus ad visum in intellectualibus, quia visus spiritualior et subtilior est cæteris sensibus, ratione objecti, et ratione im-mutationis. 1. q. 67. L c.

3. Sensibilia communia percipiuntur præcipiie per tactum, et plus per vksum. iik q. 55. 6 ad 4.

VITA - Î, Hoc nomen vita sumitur ab apparenti exterius, scilicet a movere se, sed imponitur ad significandum naturam cui hoc convenit, i. q. 18. 2. c.

2. Vita quandoque pro essentia rei ponitur, ut Augustinus dicit, i. q. 54. 1 ad 2.

3. Vita primo manifestatur per hoc, quod aliquid movet se: ideo omne movens se quocumque motu, vivit proprie, et nihil aliud, nisi metaphorice. k q. 18. 1. o. et 2. 3. c. et 2 2. q. 179. 1.c

4. Vita manifestatur duplici opere, s. cognitione et motu. i. q. 85. 1. c.

5. Vita non se habet ad vivere, sicut essentia ad esse; sed sicut cursus ad currere, quorum unum significat actum in abstracto, et aliud in concreto: unde non sequitur, si vivere sit esse, quod vita sit essentia; licet quandoque vita pro essentia ponatur, secundum quod Augustinus dicit, quod memoria et inteilgentia et voluntas sunt una vita, et sic non accipitur a Philosopho cum dicit quod actio intellectus est vital- k q. 18. 2. c. et q. 54. 1 ad 2. et 2 2. q. 179. 1 ad 1.

6. Vita sive vivere, potest accipi tripliciter, s. pro esse viventis, pro operatione vitali, et pro principio directlvo artium seu operationum vitalium. k q. 18. 2. c. ad 1. et 4 ad 4. et q. 51. 1 ad 2. et 1 2. q. 3. 2 ad 1. et q. 56. 1 ad 1. et 2 2. q. 19. 7. c.

7. In Deo est perfectissime et maxime vita. i. q. 18. 3. o.

8. Vita Dei est essentia ejus, k q. 18. 4 ad 1.

9. Deus est suum vivere, ideo non habet principium vivendi, i. q. 18. 3 ad 2.

10. Vivere Dei est suum intelligere. k q. 18. 3. c. ad 2. et 4. c.

11. Omnia creata sunt vita in Deo, quia quicquid est in Deo ut intellectum, est ipsum vivere Dei, et vita ejus. i. q. 18. 4. o.

12. Deus est vita animæ effective, et mediante gratia, sed anima est vita corporis formaliter et immediate. 1 2. q. 110. 1 ad 2. et 2 2. q. 23. 2 ad 2.

13. Quæ secundum nullum tempus sunt, possunt dici esse vita in Deo, secundum quod vivere nominat intelligere tantum, non autem ut nominat principium operationis, i. q. 18. 4 ad 2.

14. Mala non sunt vita in Deo, quia non sunt ab eo creata, nec conservata, nec habent rationem propriam in Deo: cognoscuntur enim a Deo per rationem bonorum, k q. 18. 4 ad 4.

15. Vita rerum attribuitur Spiritui sancto, inquantum res moventur a Deo; sed vita rerum appropriatur Verbo, inquantum sunt in Deo, ut cognitæ ab eo. k q. 18. 4. b.

16. Christus non debuit eligere vitam solitariam, sed conversari familiariter cum hominibus, ut doceret publice, liberaret et attraheret eos. 2 2. q. 25. 6 ad 5. et Hk q. 40. 1. o. et 2. c. ad 3.

17^ Christus non vixit semper in publico, sed quandoque solitarius, propter exemplum, quietem, orationem, et ut vitaret favorem et ostentationem. m. q. 40. 1 ad 3.

18. Christus elegit vitam activam, non quidem corporalem, sed spiritualem, s. doctrinae et prædicationis, quia est optima, iik q. 40. 1 ad 2. et 2 ad 3.

19. Christus non debuit ducere vitam auste-

Vita

ram, sed conformem aliis in cibo et potu. m. q. 40. 2. o. et q. 41.3 ad L

20. Vita naturalis pertinet ad substantiam hominis: ideo non suscipit magis et minus. l 2. q. 112. 4 ad 3.

21. Vita uniuscujusque hominis est id in quo maxime homo delectatur, et cui maxime intendit. i. q. 18. 2 ad 2. et 2 2. q. 81. l ad 5. et q. 179. l. c.

22. Vita hominis duplex, \$. corporalis et mentalis: secundum vitam secundam, est nobis communicatio cum Deo et angelis, hic quidem imperfecte, sed in patria perfecte, non autem secundum primam, i. q. 95. l ad 1. et 2 2. q. 23. l ad 1.

23. Vita hominis triplex, s. practica, speculativa et voluptuosa: prima proprie est humana, secunda angelica, sed tertia bestialis. l 2. q. 3. 2 ad 1. et 2 2. q. 179. 2 ad l. et ad 3.

24. Vita abstinentium in solitudine, et vita communis in communi conversatione, approbantur exemplo Christi et Joannis Baptistæ. iil q. 40. l ad 1.

25. Vita in universali non dividitur per vitam activam et cotemplativam, sed tantum vita hominis. 2 2. q. 179. l ad 2. et 2. c.

26. Vita igitur hominis sufficienter dividitur per vitam activam et contemplativam. 2 2. q. 179. o. 5

27. Vita activa est tantum in hac vita. i. q. 20. 4 ad 3. et l 2. q. 67. l ad 2. et q. 68. 6 ad 3. et 2 2. q. 81. 4. o.

28. Vita activa consistit in omnibus agibilibus, sed principaliter in iis quæ ad alterum sunt, sicut in optimo agibili, scilicet in actibus justititæ. 2 2. q. 181. l ad 1.

29. Omnes actus virtutum moralium pertinent essentialiter ad vitam activam, etiam actus prudentiæ. 2 2. q. 180. 2. c. et q. 181. l. 2. o.

30. Cognitio practica agibilium pertinet essentialiter ad vitam practicam, non autem cognitio factibilium; sed cognitio speculativa sternorum præexigitur ad vitam practicam, tantum ut causa, non autem essentialiter. 2 2. q. 181. 2. o.

31. Vita activa duplex, s. interior et exterior: prima adjuvat vitam contemplativam, non autem secunda, sed impedit eam. 2 2. q. 182. 3. o.

32. Vita activa disponit ad vitam contemplativam, quam nullus potest assequi perfecte, nisi prius sit perfectus in vita activa. 2 2. q. 181. l ad 5. et q. 182. l ad 2. et 4. c.

33. Vita contemplativa directius et immediatius est ad dilectionem Dei quam proximi, sed vita activa est e converso. 2 2. q. 182. c. et q. 188. 2. c.

34. In vita contemplativa homo convenit cum Deo et angelis, sed in vita activa cum animalibus, licet imperfecte. l 2. q. 3. 5. c.

35. Vita contemplativa habet Deum familiarior, sed vita activa est fructuosior: ideo prima significatur per Joannem, propter hoc prædictum a Christo, secunda vero per Petrum, i. q. 20.4 ad 3.

36. Vita contemplativa secundum suum genus est simpliciter nobilior, et majoris meriti, et prior quam vita activa. l 2. q. 57. 1. c. et 2 2. q. 152. 2. 4. c. et q. 153. 2 ad 1. et q. 182. 2. o. et q. 188. 5. o. et m. q. 40. l ad 2.

37. Opus activæ vitæ duplex, s. spiritdale, ut prædicare et docere: et opus corporale, ut recipere hospites, et servire Infirmis: primum est melius quam sint opera vitæ contemplativæ, n*n autem secundum. 2 2. q. 188. 6. c. et iil q. 40. l ad 2.

38. Vita activa in præsentī durabilior est quam

INDEX iil

vita contemplativa, ex defectu nostro, non tern secundum se. 2 2. q. 181.4 ad 1.

39. Ambæ possunt esse simul in eodem. 2 ?. q. 182. l ad 1. et ad 3.

40. Quidam sunt aptiores ad vitam activam, quam ad vitam contemplativam, quidam autem e converso. 2 2. q. 182. 4 ad 3.

41. Prædicatores et prælati debent esse perfecti in vita activa et contemplativa. 2 2. q. 182,1 ad l.

42. Vita speculativa est supra hominem. 2 2., q. 51. l.c. et q. 188. 8 ad 5.

43. Vita contemplativa est tantum in intellectu. 2 2. q. 180. 1. o. et 2 ad 1. et 7 ad 1.

44. Vita contemplativa principaliter consistit in contemplatione divinæ veritatis, sed dispositive consistit in contemplatione cujuslibet veritatis. 2 2. q. 180. 4. o. et 7. c. et q. 181.4 ad 2. et q^, 182. 2. c.

45. Vita contemplativa habet unum actum principalem, s. contemplationem veritatis, in quo maxime perficitur veritatis contemplatio, et habet multos actus secundarios. 2 2. q. 180. 4. 4. c.

46. Ad eam quatuor pertinent, s. virtutes morales, aliqui actus, contemplatio effectuum Dei, et Dei contemplatio. 2 2. q. 180. 4. c.

47. Et est diuturna dupliciter, s. secundum se, i. ratione objecti, s. Dei, et quia caret contrario, et quoad nos, quia est in intellectu, et sine labore. i. q. 20. 4 ad 3. et 2 2. q. 180. 8. o.

VITIUM - 1. uniuscujusque rei videtur esse, quod non sit disposita secundum quod convenit suæ naturæ. l 2. q. 71. 1. 2. c.

2. Vitium est habitus aut affectio, animi, in tota vita inconstans, et a seipsa dissentiens, secundum Tullium. l 2. q. 71. l ad 3.

3. Vitium intantum est contra naturam hominis, inquantum est contra ordinem rationis. l 2. q. 71. 2. c. fi.

4. In plus se habet vitium, quam ægrotatio vel morbus, tam in anima quam in corpore; sicut etiam virtus in plus se habet quam sanitas: et ideo virtuti convenientius opponitur vitium, quam ægrotatio vel' morbus; et vitium potest esse sine eis, et non e converso. l 2. q. 71. l.3. fi. et 2. c. prine.

5. A vitio nomen viturpeationis destractum creditur, secundum Augustinum. l 2. q. 71. 2. c.

6. Vitia sumunt speciem a fine proximo; genus autem et causam a fine remoto. 2 2. q. 11. l ad 2 et q. 111.3 ad 3.

7. Non est contra rationem vitii capitalis, quod unum capitale oriatur ex altero, quia invidia manifeste oritur ex vana gloria. 2 2. q. 36. 4 ad l, et q. 118. 7 ad 3. et q. 132.4 ad 1. et q. 153.4 ad 1.

8. Non oportet filias alicujus vitii capitalis esse ejusdem generis cum eo. 2 2. q. 118. 8 ad l. et q. 153. 5 ad 2.

9. Vitia opposita virtutibus theologicis non reducuntur ad vitia capitalia, sicut nec virtutes theologicæ ad virtutes cardinales. 2 2. q. 10. l ad 3.

10. Vitia carnalia intantum magis extinguunt judicium, quantum longius abducunt a ratione. 2 2. q. 43. 6 ad 3.

VITUPERATIO - 1. creditur trahere nomen a vitio, secundum Augustinum, quia de hoc quælibet res vituperatur. l 2. q. 71. 2. c.

2. Vituperium debetur soli culpæ, sed respicit quemcumque defectum, secundum opinionem! humanam. 2 2. q. 44. 2. o. et 3. c.

3. Virtuosi contemnunt vituperium, sed imperfecti verecundantur. 2 2. q. 144. 2 ad 1. et 4 ad 3.

VIVERE - 1. sumitur dupliciter, s. pro esse vi-

Vivificare

ventis, et pro operatione ejus. L q. 18. 3. c. ad 1. et q. 54. l ad 2. et l 2. q. 3. 2 ad 1. et q. 56. l ad 1. et 2 2. q. 19. 7. c.

2. Vivere dicitur esse viventis, quia per hoc quod habet esse per suam formam, tali modo operatur. 2 2. q. 1/9. l ad 1.

VIVIFICARE effective est perfectionis simpliciter, ideo convenit Deo; non autem vivificare formalter. i. q. 51. l ad 3. et m. q. 2. 5 ad 1. et q. 5. 3 ad 2. et q. 50. 2 ad 2.

VIVUM - 1. sive animatum est superius ad hominem et ad aniinal. m. 50. 4. b.

2. Vivum non est prædicatum accidentale, sed essentialē, i. q. 18. 2. c. et ni. q. 50. 5. c.

VOCATIO dicit auxilium Dei moventis interior, et excitantis mentem ad deserendum peccatum. Ideo non est remissio peccatorum, nec justificatio, sed causa ejus. l 2. q. 113. l ad 5.

VOLUNTARIUM - 1. importat quod motus et actus sit a propria inclinatione, id est, quod agere sit a principio intrinseco, et propter finem, i. q. 105. 4. c. et l 2. q. 6. 1. o. et 2. c. et q. 71. 5 ad 2.

2. Ad rationem ejus requiritur aliqua cognitio finis. l 2. q. 6. 2. c. et 3 ad 3. et 5. c. et 7 ad 3. et 8. c.

3. Voluntarium dicitur quod procedit a voluntate vel directe, s. a voluntate agente, vel indirecte, scilicet a voluntate non agente. l 2. q. 6. 3. o. et 7 ad 3. et q. 77. 7 c.

4. Voluntarium dicitur, quod est secundum inclinationem voluntatis. Et hoc dupliciter, scilicet ad agendum et patiendum, i. q. 82. 1. c. et l 2. q. 6. 5 ad 2.

5. Aliquid est voluntarium dupliciter, s. secundum se, et secundum causam suam. l 2. q. 77. 7. c. et 2 2. q. 46. 2 ad 2. et q. 64. 8. c. ct q. 79. 3 ad 3.

6. Principium intrinsecum actus voluntarii, scilicet vis cognoscitiva et appetitiva, est principium primum; non quidem primum simpliciter, sed primum in genere motus appetitivi, licet moveatur appetitus hominis ab aliquo exteriori, secundum alias species motus. L q. 105. 4 ad 2. et ad 3. et l 2. q. 6. l ad 1. et ad 2. et q. 9.4 ad 1.

7. Voluntarium potest esse sine actu exteriori et interiori, et aliquando est cum actu interiori sine actu exteriori. l 2. q. 6. 3. o. et q. 71. 5 ad 2.

8. In non habentibus usum rationis non est voluntarium, nec involuntarium. l 2. q. 6. 7 ad 3. et q. 10. 3 c..

9. Voluntarium, secundum rationem perfectam, soli naturæ rationali convenit, brutis autem convenit secundum rationem imperfectam. l 2. q. 6. 2. o.

10. Voluntarium est maxime in actibus hominis, quia maxime cognoscit finem sui operis, et movet se. l 2. q. 6. 1. o.

VOLUNTAS - 1. est appetitus rationalis. L q. 78. l ad 3. et q. 80. 1. o. et q. 81. 1. c. et q. 87. 4. c. et l 2. q. 6. principio, et 2 ad l. et q. 8. 1. c. et q. 26. l. c. et q. 46. 4 ad 1. et q. 56. 5 ad 1. et q. 59. 4. c. et 2 2. q. 24. 1. c. et q. 27. 1. c. et q. 58. 4 ad l.

2. Voluntas est media inter rationem et concupiscibile, et movetur ab utraque, s. a ratione in continente, et a concupiscibili in incontinente. 2 2. q. 155. 3 ad 2.

3. Voluntas est rationalis per participationem. l 2. q. 56. 6 ad 2. et q. 59. 4 ad 2. et q. 61. 2. c. fi. ad 2. et 2 2. q. 58. 4 ad 3.

4. Voluntas humana potest aliquid velle ex judicio rationis, non sequendo passionem appetitus sensitivi, i. q. 111. 2 ad 3. et q. 115. 4. c. fi. et l 2. q. 10. 3. o.

INDEX III

5. Voluntas antecedens et secundum quid potius est velleitas quam absoluta voluntas. L q. 19. 6 ad 1. fi.

6. Voluntas duplex, s. voluntas ut natura, et voluntas ut voluntas, i. voluntas deliberata, i. q. 83. 4. o.

7. Voluntas ut natura, et voluntas deliberata, non differunt essentialiter secundum potentias, sed ut consequuntur cognitionem naturalem, et cognitionem per inquisitionem, i. q. 83. 4. o. et 11l q. 18. 3. c. ad 1.

8. Voluntas, ut voluntas est ad utrumlibet, sed voluntas, ut natura, vult aliquid naturaliter et determinate. l. q. 41. 2. c. et l 2. q. 10. 1. o.

9. Voluntas hominis duplex, scilicet voluntas naturalis, qua appetit bonum secundum se homini inquantum est homo, et voluntas deliberata, scilicet de bono propter aliud, i. q. 41. 2 ad 3. et in. q. 18. l ad 3. et 3. o. et 4. 5. c. et q. 21. 3. c.

10. Voluntas triplex, scilicet accedens, concomitans et antecedens. l 2. q. 5. 7. c.

11. Regula voluntatis humanæ duplex, scilicet una propinqua et homogenea, id est, Ipsa humana ratio, alia vero remota et heterogenea, id est, prima regula, scilicet lex ætema quæ est quasi ratio Dei. l 2. q. 21. l. c. et q. 71. 6. c.

12. Aliquid esse, vel aliquid fieri voluntate, contingit dupliciter, s. vel voluntate concomitante, vel voluntate ut principio. L q. 41. 2. c.

13 Aliquis vult aliquid tripliciter, s. appetitu naturali; sicut omnes homines volunt esse et vivere. Alio modo per electionem ex aliqua præmeditatione. Alio modo non per se, sed in causa sua, sicut eum velle infirmari dicimus, qui comedit nociva; et velle sanari eum qui medicinam acceperit. 2 2. q. 30. 1. c.

14. Aliquid potest esse volitum nunc et non prius dupliciter, s. vel quia incipit esse bonum, vel quia incipit esse cognitum, i. q. 19. 7. c.

15. Objectum voluntatis est bonum, i. q. 48. 5. c. et q. 5. 2. c. et q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et l 2. q. 1. 6. c, et q. 5. 8. c. et q. 8. 1. o. et 2. c. et q. 9. 2. c. et q. 10. 2. c. et q. 20. 1. c. et q. 60. l ad 1.

16. Objectum voluntatis est bonum universale. l. q. 59. 4. c. et q. 80. 2 ad 2. et q. 82. 4. c ad 1. et l 2. q. 105. 4. c. et l 2. q. 1. 2 ad 3. et q. 2. 7. 8. c. et q. 9. l. c. ad 3. et 3. 6. c. et q. 10. 1. c. ad 3. et 2 2. q. 24. 1. c. et q. 25. 2. c. et Hl. q. 19. 3. c.

17. Objectum voluntatis est bonum apprehensum. i. q. 80. 2. c. ad 1. et q. 82. 3 ad 2. et 4. c. et l 2. q. 8. 1. o. et q. 13. 5 ad 2. et q. 19. l ad 3. et 3 o. et 5. 10. c. et q. 20. l ad 1. et q. 27. 2. o. et q. 76. l ad 3. et 2 2. q. 4. 7. c. et q. 7. 1. c. et 2 ad 1. et q. 8. 4. c. et q. 82. 3. c.

18. Bonum et finis est objectum voluntatis. l 2. q. 1. 1. c. et 2 ad 3. c. et q. 5. 4 ad 3. et q. 11. 1. c. et 2 2. q. 4. 1. 3. c.

19. Voluntas potest velle aliquid in rodine ad aliud, quia fertur in suum objectum consequenter ad apprehensionem rationis. 2 2. q. 58. 4 ad 2.

20. Finis est objectum voluntatis, i. q. 48. l ad 2. et l 2. q. 1. l ad 2. et q. 7. 4. c. et q. 9. 3. c. et q. 18. 6. 7. c. et q. 19. 2 ad 1. et q. 20. l. c. et q. 72. l ad 1. et 3. c. et q. 73. 6. c. et 2 2 8. 8. c. et q. 23. 7. c. et q. 110. 1. c. et q. 122 c. et a. 180. 1. c.

21. Bonum in communi, ultimus finis, et omne naturale volenti, est volitum naturaliter. l 2. q. 10. 1. o. et 2 2. q. 34. 1. c.

22. Cujuslibet voluntatis volitum est duplex, scilicet principale, id est finis, et secundarium, id est, ea quæ sunt ad finem. Sed volitum principale est causa finalis voluntatis distinctæ reali-

Voluntas

INDEX III

Votum

ter ab eo, non aliter nisi secundum modum significandi, non autem volltum secundarium. 1 2. q. 8. 2. 3. o.

23. Bonum et malum sunt objectum voluntatis. Primum quidem ad prosequendum, secundum autem ad fugiendum. 1. q. 20. 1. c. et 1 2. q. 8. 8 ad 1. et q. 74. 2 ad 2.

24. Qui vult bonum propter indebitum finem, vult bonum sub ratione mali. 1 2. q. 19. 7 ad 2. et ad 3.

25. Voluntas tendit tantum in bonum existens. vel in bonum apparens, et sic tendit in non ens sub ratione boni. i. q. 19. 9. c. et q. 82. 2 ad 1. et 1 2. q. 6. 4 ad 3. et q. 8. 1. o. et q. 18. 4 ad 1. et q. 19. 1 ad 1. et q. 27. 1 ad 1. et q. 29. 4. c. et ad 3. et q. 74. 1 ad 1. et q. 77. 2. c. et q. 80. 1. c.

26. Operatio voluntatis, scilicet velle, nihil aliud est nisi inclinatio volentis in objectum voluntatis. 1. q. 82. 2. c. et q. 87. 4. c. et q. 105. 4. c. et q. 106. 2. c. et q. 111. 2. c. et 1 2. q. 6. 4.

27. Voluntas pro facto reputatur, i. q. 64. 2 ad 3. et 1 2. q. 20. 4. c. et m. q. 68. 2 ad 2. fi.

28. Sufficit bona voluntas ubi deest facultas, quia laus virtutis in voluntate consistit, non autem in potestate. Et ideo deficere ab squalitate, quæ est medium justitiæ, propter defectum potestatis, non diminuit laudem virtutis, si non fuerit defectus ex parte voluntatis. Et etiam in baptismo, apud Deum voluntas pro facto reputatur et qui non habet tempus operandi. 2 2. q. 81. 6 ad 1. et q. 106. 3 ad 5. et q. 107. 1 ad 2. et m. q. 68. 2 ad 3. fi.

29. Omne illud cujus principium est voluntas quantum in se est, potest esse et non esse, et potest esse tale vel tale, et potest esse tunc vel nunc. 1. q. 41. 2. c.

30. Actus voluntatis et cujuslibet appetitus tendit in bonum et in malum, sicut in propria objecta; sed in bonum tendit prius et per se, in malum vero secundario et per aliud, inquantum opponitur bono. 1. q. 20. 2. c.

31. Actus voluntatis est ad bonum, prosequendo illud, sed est ad malum fugiendo tantum. Primus dicitur voluntas, secundus vero dicitur noluntas. 1 2. q. 8. 1 ad 1. et ad 2.

32. Bonitas et malitia actus voluntatis dependet ex objecto tantum, ex ratione, et ex lege æterna. 1 2. q. 19. o. et q. 21. 1. o.

33. Actus voluntatis discordans a ratione recta, vel concordans cum ratione errante, est malus, 1 2. q. 19. 5. 6. o.

34. Voluntas potest moveri dupliciter, scilicet ab exteriori, id est, ab objecto, vel a representante illud, et ab intrinseco, id est vel a se vel a causante eam. i. q. 105. 4. o. et q. 106. 2. c. et q. 111. 2. c. et 1 2. q. 9. 4. o. et q. 80. 1. c.

35. Aliquid movet voluntatem ex parte objecti tripliciter, s. ipsum objectum, proponens vel offerens objectum voluntati, et persuadens rationi. 1 2. q. 80. 1. c.

36. Voluntas movetur ab appetitu sensitivo ex parte objecti, quod videtur convenire vel disconvenire secundum dispositionem hominis per passionem. 1 2. q. 9. 2. o. et 5. c. fi. et q. 10. 3. o. et q. 75. 2. c. et q. 77. 1. o.

37. Oportet quod voluntas moveatur ab aliquo exteriori dupliciter, scilicet ab objecto, et quoad exercitium primi actus ejus. 1 2. q. 9. 4. o. et q. JJ. 5 ad 2. et q. 103. 8 ad 1.

38. Nec movetur necessario ab aliquo objecto, quoad exercitium actus, sed quoad determinationem actus, movetur ab aliquo objecto, non autem ab omni objecto, nec a passione, nec a Deo, sed tantum ab ultimo fine. 1. q. 82. 1. 2. o. et 1 2. q. 10. o. et q. 80. 1. c.

39. Voluntas movetur a se, quia Inquantum vult finem, est In actu, sed respectu eorum quæ sunt ad finem, est In potentia. 1 2. q. 9. 3. o. et 4. c. et q. 17. 6 ad 1. et q. 74. 1 ad 3. et 2 2. q. 2. 1 ad 1.

40. Voluntas distinguitur contra naturam, sicut una causa contra aliam, licet habeat modum naturæ, Inquantum fundatur in natura. 1 2. q. 10. 1 ad 1. et q. 51. 1 ad 1.

41. Voluntas hominis, nec a natura, nec ex necessitate movetur ab appetitu inferiori. 1 2. q. 10. 3. b.

42. Voluntas non est determinata ad unum sicut natura, quia voluntas sequitur formam universalem, natura vero sequitur formam particularem, i. q. 41. 2. c. et 1 2. q. 10. 1 ad 3. et q. 13. 1. c. et q. 50. 5 ad 3.

43. Voluntas determinatur ad unum per consilium rationis, non autem necessario per aliquod agens extrinsecum. 1 2. q. 50. 2 ad 3. fi.

44. Voluntas dicta per essentiam, est in ratione dicta per essentiam, sed voluntas participative sumpta est in ratione per participationem, m. q. 18. 2. c. ad 1.

45. Voluntas etiam a Deo cogi non potest, etsi possit ab illo de necessitate mutari, operando in illa sicut in natura. 1 2. q. 6. 4 ad 1. et q. 9. 2. c. et q. 10. 4. o.

46. Voluntas a nulla re creata cogi potest, neque necessario moveri. 1 2. q. 6. 4. c.

47. Passiones animi non possunt cogere voluntatem, licet aliter moveant inclinando affectum. 1 2. q. 6. 7. c. ad 2. et q. 9. 2. o.

VOMITUS - 1. potest sine culpa procurari, de consilio medicinæ, in remedium languoris. 2 2. q. 148. 6 ad 2. et q. 150. 2 ad 3.

2. Multum comedere vel bibere propter vomitum, secundum consilium medicinæ, non est peccatum, licet ebrietas non excusaretur a peccato. 2 2. q. 150. 2 ad 3.

3. Vomitus per ebrietatem, vel voracitatem est vitiosus, non autem si contingat infirmitatis causa, m. q. 83. 6 ad 7.

VOTUM - 1. dicitur a voluntate, quasi a primo movente rationem, ad promittendum. 2 2. q. 88. 1 ad 2.

2. Vovere est actus latriæ, seu actus religionis, licet actus aliarum virtutum sint materia ejus. 2 2. q. 88. 5. o. et 6. c. ad 2. et q. 189. 2. c.

3. Votum est promissio Deo facta de meliori bono, quod videlicet non cadit sub necessitate absoluta, neque sub necessitate finis, sed de actibus, virtutum, qui Deo placere noscuntur. 2 2. q. 88. 1. o. et 2. 4. c. et 5. c. ad 1. et 7. 12. o. et q. 189. 3. c.

4. Votum est testificatio quædam promissionis spontaneæ, quæ debet fieri Deo de illis quæ Dei sunt. 2 2. q. 88. 1. c. fi. et q. 189. 3. c.

5. Ad votum tria de necessitate requiruntur, s; deliberatio, propositum et promissio, in qua promissione perficitur ratio voti, sed quandoque superadditur pronuntiatio oris, et testimonium aliorum, ad quandam confirmationem voti. 2 2. q. 88. 1. o.

6. Votum fit soli Deo, licet sit de eo quod aliquando fit sanctis. 2 2. q. 88. 5 ad 3.

7. Sub voto non cadunt peccata, nec indifferentia, nec necessaria absolute, nec propter finem, nisi ut voluntaria, sed votum debet semper fieri de meliori bono. 2 2. q. 88. 2. o. et 10. c.

8. Expedit vovere, quia votum firmat voluntatem in bono, nec tamen libertatem diminuit, nec est periculosum de se, sed est culpa mutantis voluntatem, et assimilât beatis. 2 2. q. 88. 4. o.

9. Homo est sic liber, quod potest aliqua vovere et facere, etiarn contra præceptum papæ. 2 2. q. 88. 12 ad 2.

10. Vovere nunquam convenit Christo, quia Deus erat, et habebat voluntatem firmatam, ut comprehensor. 2 2. q. 88. 4 ad 3.

11. Votum singulare duplex, scilicet votum simplex, et votum solemne: primum est promissio sola, secundum vero est promissio et datio. 2 2. q. 89. 2 ad 1. et 5. c,

12. Votum solemnizatur dupliciter tantum, s. per susceptionem ordinis sacri, et per professionem certæ regulæ. 2 2. q. 88. 7. o. et 9. c.

13. Votum simplex impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum, non tamen potest petere debitum sine dispensatione Ecclesiæ auctoritate apostolica, votum vero solemne facit utrumque. 2 2. q. 88. 7. b. et q,-189. 8 ad 3.

14. Opus ex voto est laudabilius, et magis meritorium quam opus sine voto. 1 2. q. 88. 6. o. q. 189. 2. c. et m. q. 28. 4. c.

15. Opus ex voto, displicens, cum voluntate implendi illud, est magis meritorium quam opus placens sine voto, cæteris paribus. 2 2. q. 88. 6 ad 2.

16. Virtus voti est obligatio ejus quæ est major in voto solemni quam in voto simplici, et quoad Deum, et quoad homines. 2 2. q. 88. 7 ad 1.

17. Votum obligat secundum intentionem voventis, s. ad reddendurri statim, vel ad certum tempus, vel cum conditione. 2 2. q. 88. 3 ad 3. et q. 189. 3 ad 2. et 4. c.

18. Observare votum est de lege naturali, durante obligatione ejus, quæ cessat vel ex se, vel auctoritate superioris, in iis quæ In dubium vertuntur dispensantis vel commutantis. 2 2. q. 88. 10 ad 2. et 12 ad 2.

19. Omne votum rite factum obligat; ideo transgrediens illud peccat mortaliter. 2 2. q. 88. 3. o. et q. 189. 3. c.

20. Perdens virginitatem quam voverat, tenetur facere quod potest, s. tenetur continere, et pœnitere si perdidit ex culpa sua: et similiter in aliis. 2 2. q. 79. 3 ad 2. et q. 88. 3 ad 2.

21. Nullus potest se ex voto firmiter obligare ad id quod est in potestate alterius tantum. 2 2. q. 88. 8. o. et 9. c. ad 2. et q. 189. 5. o.

22. Non habentes usum rationis, ut amentes et pueri ante annos pubertatis, non possunt vovere. 2 2. q. 88. 9. c. et q. 189. 5. c.

23. Puer ante usum rationis non potest se obligare ad aliquid ex voto: quo usu rationis habito, potest se obligare, sed omne votum ejus, etiam votum religionis, ante annos pubertatis id est, ante annos quatuordecim in puero, vel ante annos duodecim in puella, potest irritari a parentibus et a tutoribus, non autem post annos pubertatis. 2 2. q. 88. 8 ad 2. et q. 189. 5. c.

24. Filius etiam post annos pubertatis non potest aliquid vovere, quoad res domesticas, sine consensu patris. 2 2. q. 88. 8 ad 2.

25. Vovens illud quod non est in potestate sua, non peccat, quia in ejus voto intelligitur debita conditio, s. si suis superioribus placuerit, vel si non contradicant: qua conditione exstante, tenetur implere votum. 2 2. q. 88. 8 ad 1. et ad 4. et 9. b. et ad 2. et 12 ad 2. et q. 189. 5 ad 4.

26. Fractio votis est quædam infidelitatis species, et ad fidelitatem pertinet servare promissa. 2 2. q. 88. 3. c.

27. Omne votum temporale factum in sæculo, etiam votum crucis in subsidium terræ sanctæ, solvitur per ingressum religionis, sine alia dispensatione, quia votum religionis includit omnia

vota, ratione perpetuitatis et obedientiæ; nec singularitas convenit ei, et onus religionis sufficit, et est quodammodo magis ampliatio voti quam voti commutatio. 2 2. q. 88. 12 ad 1. et q 185 8 ad 2. et q. 189. 3 ad 3. **et 7. c.**

28. Si qui» vovendo, prius cogitavit de religione communiter, et post elegit unam, tenetur simpliciter ad religionem; Ideo si non potest recipi in religione a se electa, tenetur aliam quærere; si autem e converso, intelligitur si velint. 2 2. q. 88. 3 ad 2. et q. 189. 3 ad 2.

29. Nullum votum religiosi est firmum, nisi de consensu prælati, quia nullum tempus est, in **quo prælatus non possit eum** in aliis occupare. 2 2. q. 88. 8 ad 3.

30. In votis potest dispensari, inquantum In aliquo casu illud quod cadit sub voto est simpliciter malum, vel inutile, vel impeditivum maioris boni, non autem inquantum illud est de jure naturali vel divino. 2 2. q. 88. 10. o.

31. Dispensatio voti est, cum absolute determinatur non esse servandum; commutatio autem voti est, cum pro eo aliquid aliud imponitur. 2 2. q. 88. 10. c.

32. Votum potest ex causa rationabili commutari in aliud melius, vel in aliud minus periculosum, sicut et dispensari. 2 2. q. 98. 10. c. fi. et ad 1.

33. In utroque autem requiritur auctoritas Ecclesiæ, in persona Dei. 2 2. q. 88. 2 ad 3. et 12. o.

34. Votum vergens in periculum personæ debet frangi secure, si dispensatio non possit haberi. 2 2. q. 88. 2 ad 3. et 12 ad 2.

35. Vota de rebus vanis et inutilibus non debent dispensari, nec servari; sed debent derideri, sicut vota de non pectinare caput in tali vel tali die, quia talia vota mulierum sunt magis sortilegia quam vota, et sunt reliquæ quædam idololatriæ, secundum quam servabantur dies et menses, et peccant talia voventes, quia cum infidelibus etiam nec nomina debemus habere communia, secundum Hieronymum. 2 2. q. 88. 2 ad 3.

36. Papa habet plenariam potestatem dispensandi in omnibus votis dispensabilibus, alii vero participative, secundum quod papa concedit eis. 2 2. q. 88. 12 ad 3.

37. Solus papa potest dispensare in votis perpetuis, ut in voto continentiæ et religionis, et in voto cnicis in subsidium terræ sanctæ, et in voto peregrinationis ad transfretandum ad terram sanctam; alii vero prælati possunt dispensare in aliis votis, nisi papa dispensationem sibi reservet, sicut in voto terræ sanctæ et similibus. 2 2. q. 88. 12 ad 3. et q. 184. 6. c. fi. et q. 185. 4. c. fi. et q. 189. 7. c.

38. Si prælatus dispensat sine apparenti causa in votis, dipsensatio prælati non excusat voventem in manifestis a culpa, sicut si prælatus dispensaret cum aliquo, super voto de ingressu religionis, nulla apparenti causa obstante. 2 2. q. 88. 12 ad 2.

39. Si causa dispensandi in voto sit apparens, vel dubia, potest stari iudicio prælati dispensantis vel commutantis votum, non autem iudicio proprio, quia ipse vovens non gerit vicem Dei. nisi forte in casu, in quo id quod vovit, esset manifeste illicitum, vel non posset opportune ad superiorem recurrere. 2 2. q. 88. 12 ad 2.

40. In voto continentiæ non est dispensandum propter periculum mortis corporalis, quia bonum continentiæ etiam sine voto est multo melius quam salus corporis, et per alia remedia provideri potest. 2 2. q. 88. 11 ad 3.

41. In voto continentiæ et religionis, per pro-

fessionem soleinnizato, etiam papa non potest dispensare, licet quidam lurlstæ ignoranter contrarium dicant, quia periculis humanis obvian- dum est per humana, et non per divina, 2 2. q. 88, 11. o. et q. 186. 8 ad 3. et q. 189. 8 ad 8.

42. Simplex votum etsi dirimat matrimonium contrahendum, contractum tamen nullatenus tol- lit. Suppi, q. 53. 1. o.

43. Votum solemne ex sui natura non modo contrahendum sed et contractum matrimonium tollit, cum per illud homo sui corporis potesta- tem amiserit. Deo se ad perpetuam continentiam dedicando. Suppi, q. 53. 2. c.

VOX. - 1. super Christum in baptismo, trans- figuratione et oratione, fuit effective a tota Trini- tate, sed representative appropriatur Patri, m. q. 39. 8 ad 3.

2. Anima potest formare voces corporales, quia unitur corpori, non autem angelus, i. q. 51. 3 ad 4.

3. Voces non significant species intelligibiles, sed significant ea quæ sibi format intellectus ad judicandum de rebus exterioribus, i. q. 85. 2 ad 3.

VULPES est naturaliter dolosa, sed hoc non est ei malum, i. q. 63. 4 ad 3.

VULTUR significat eos qui mortes et seditiones hominum affectant, ut inde lucrentur. 1 2. q. 102. 6 ad 1.

ZACHÆUS non tenebatur reddere quadru- plum, sed hoc dixit, volens supererogare. 2 2. q. 62. 3 ad 2.

ZACHARIAS petens signum ab angelo pecca- vit per incredulitatem, propter quain punitu fuit. 2 2. q. 97. 3 ad 3.

ZELOTYPIA oritur ex amore non patiente consortium in re amata. 1 2. q. 28. 4. c.

ZELUS - 1. est amor Intensus, non patiens consortium in re amata. 1 2. q. 28. 4. o.

2. Zelus triplex, scilicet conjugis, invidiæ et amicitiaë, scilicet Dei et proximi. 1 2. q. 28. 4. o.

3. Zelus, nemesis, invidia et misericordia per- tinent ad idem genus passionum, scilicet ad tristitiam de bonis, vel malis proximi, sed diver- simode. 2 2. q. 36. 3. c.

4. Zelus circa bona honesta est laudabilis, sed zelus circa temporalia est cum peccato, licet ali- quando sit sine peccato. 2 2. q. 36. 2. o.

5. Invidia sumitur aliquando pro zelo. 2 2. q. 36. 2 ad 1.

6. Contentio et zelus sunt tantum in carnalibus hominibus, et tantum circa bona corporalia. 1 2. q. 28. 4 ad 2.

INDEX QUARTUS

IN SUMMAM SANCTI THOMÆ

INDICANS CLARAM ET SOLIDAM REFUTATIONEM PRÆCIPUORUM DOGMATUM

QUÆ AB HÆRETICIS ASSERUNTUR

Absolvere a peccatis potest solus sacerdos. Suppi, q. 19. 3.

Absolvere quemlibet non potest quivis sacer- dos. Suppi, q. 20. 1.

Absolutio quid in pœnitente prærequirat, in. q. 20.

Absolvens sacerdos vere remittit. Suppi, q. 18. 1. et m. q. 84. 3 ad 3 ad 4 et ad 5,

Abstinentia a certis cibis, ut a carnibus, ovis et lacticiniis, jejunantibus laudabiliter indicitur. 2 2. q. 147. 8. o.

Animas ante extremum iudicium esse beatas. 1. q. 95. 1 ad 2. et 2 2. q. 28. 1 ad 1. q. 83. 11. m. q. 51. 5. q. 59. ad 11 Suppi, q. 69. 2.

Aqua benedicta, m. 65. 1. et q. 71. 2.

Baptismus est sacramentum maximæ necessi- tatis. m. q. 68. 1 et 2,

Baptizandos esse pueros, in. q. 68. 9. q. 69. 8.

Baptismum non esse iterandum, m. q. 66. 9. o.

Baptismo auferri omnia peccata, m. q. 69. 1.

Bellum gerere licet, imo meritorium est, præ- sertim quando suscipitur pro veritate fidei ac defensione Christianorum. 2 2. q. 40. 1. o. et 2. 4, Caerimonias recte adhiberi in ecclesia Dei, m. q. 66. 10. et q. 83. 5. o. et 1 2. q; 4. c.

Christus verum corpus et animam intellecti- vam assumpsit, idque ex B. Virgine Maria, m. q. 5. o. et q. 31. 4 et 5.

Clavium effectus est remittere et ligare. Suppi, q. 13.

Potestatem clavium etiam efficaciter exerceri a malis sacerdotibus, modo illis sint subditi. Suppi, q. 19. 5 et 6.

Concupiscentiæ reatum aufert baptismus, m. q. 69. 1. 2.

Confessio sacerdoti facienda est jure divino. Suppi, q. 6. 1. 2. et 3. et q. 7. 1.

Confitenda esse omnia mortalia. Suppi, q. 9. 2.

Confirmationem esse sacramentum, m. q. 72. 1.

Confirmationem habere sacri olei illitionem. m. q. 72. 4.

Solus episcopus est sanctæ confirmationis or- dinarius minister, et non quivis simplex sacer- dos. m. q. 72. 11.

Contritio est actus virtutis, Suppl, q. 1. 2.

Deum non esse auctorem peccati, i. q. 19. 9. 1

2. q. 79. 1. et 2. potissimum.

Episcopus esse presbyteris superiores. 2 2. q.

184. 6 ad 1. et Suppi, q. 40. 4. o. et 2 2. q. 83. 3 ad 3,

Episcoporum statum esse perfectum. 2 2. q. 184. 5. 6. et 7.

In Eucharistiæ sacramento non remanere sub- stantiam panis et vini. ni. q. 75. 1. Sed converti in corpus et sanguinem Domini, m. q. 75. 3.

Idque non fide suscipientis, sed virtute ver- borum sacerdotis, m. q. 78. 4.

Totum Christum contineri sub qualibet specie et sub singulis cujuscumque speciei partibus, m. q. 76. 21 et 3.

Sumendum esse a laicis Christum tantum sub specie panis, m. q. 80. 12. o. *

Eucharistiam recte in sacrario reservari, atque ad infirmos honorifice deferri, m. q. 83. 5. ad 11.

Excommunicatio est legitima Ecclesiæ potestas. Suppi, q. 21. et seq.

Exorcismum adhibendum esse ante baptismum, m. q. 71. 2. 6.

Extrema unctio est sacramentum novæ legis. Suppi, q. 20. 1.

Extrema unctio a Christo est instituta. Suppi, q. 29. 3. o.

Sacram infirmorum unctionem remittere pec- cata et alleviare infirmum. Suppi, q. 30. 1. o.

De festis. 1 2. q. 103. 4 ad 4. 2 2. q. 122. 4. et 147. 5. c. et q. 40. 4.

Fide credenda esse quæ nobis sunt evangeli- zata, et a conciliis et pontifice data. 2 2. q. 1. 9. et 10. et q. 5. 3.

Quæ sit fides justificans. 1 2. q. 113. 4. c. et ad 3.

Fidem non tolli aut amitti, amissa per pec- catum gratia, sed veram fidem remanere. 2 2. q. 4. 4. o. et q. 19. 5 ad 1. et q. 24. 12 ad 4.

Sola fide non dimitti peccata, m. q. 49. 1 ad 5.

Actum fidei sine charitate non esse merito- rium. 1 2. q. 114. 4 ad 3. præcipue 2 2. q. 2. 9.

Gratiam dari etiam non prædestinatis. 1. q. 23. 6 ad 1. et q. 24. 3. o. et 2 2. q. 24. 11.

Requiri ex parte hominis aliquam præparatio- nem sive dispositionem ad gratiam sive justi- tiam. 1 2. q. 112. 2. et q. 113. 3.

Neminem nisi per revelationem cognoscere posse se esse in gratia aut Justitia constitutum. 1 2. q. 112. 5. 6.

Jejunium non est contra libertatem fidelium. 2 2. q. 147. 3 ad 3.

Ad jejuniorum Ecclesiæ observantiam communiter omnes ligari, nisi rationale impedimentum eis adfuérit. 2 2. q. 147. 3. et 4.

Quatuor tempora una cum quadragesima esse Jejunda. 2 2. q. 147. 5.

Jejunandas esse vigilias præcipuarum festivitatum. 2 2. q. 147. 5. c.

Imagines Christi et sanctorum cur in ecclesia. 2 2. q. 94. 2 ad L

Imago Christi et sanctorum adoranda, m. q. 25. 3.

Indulgentiæ quid valeant. Suppi, q. 25.

Justificatio impii consistit in remissione culpæ et infusione gratiæ ac justitiæ atque detestatione peccati. 1 2. q. 113. 1. et 2. et 5. o.

Justos posse peccare et Spiritum sanctum amittere. i. q. 20. 4 ad 5. q. 106. 2 ad 2. 2 2. q. 24. 11. et q. 189. 10 ad 1. et m. q. 22. 3 ad 2.

Justificatum non solum teneri ad credendum, sed etiam ad præcepta Dei et Ecclesiæ observanda. 1 2. q. 71. 6 ad 4. et 96. 5. o. et q. 98. 5. c. prine, et q. 100. 10 ad 1.

Justificato præcepta non esse ad observandum impossibilia. 1 2. q. 109. 4. 2. et 2 2. q. 33. 2 ad 1. et 6 ad 1. 2 2. q. 44. 6 ad 1.

Lex humana obligat in foro conscientiæ. 1 2. q. 96. 4. et 2 2. q. 112. 2.

Liberum habet homo arbitrium, m. q. 83. 1.

B. Maria est vera mater Christi, et proinde etiam vera mater Dei dicenda est. m. q. 35. 3. et 4.

B. Maria præ cæteris sanctis omnibus honoranda et adoranda, cultu scilicet hyperduliæ. in. q. 25. c. f. et ad 1.

De B. Maria tenet Ecclesia nullum unquam actuale peccatum, ne veniale quidem, ab ea admissum esse. m. q. 27. 4. o.

Matrimonium est sacramentum novæ legis, Suppl q. 42.

Matrimonium non esse nunc homini præceptum. 2 2. q. 152. 2 ad 1.

Clericos in sacris ordinibus constitutos vel regulares castitatem solemniter professos non posse matrimonium contrahere, contractumque ab eis validum non esse. Suppi, q. 53. o. et 2 2. q. 88. 1 ad L

Adulterio non dissolvi matrimonium. Suppl 4. 62. o.

Miracula non esse dæmonis præstigias. 2 2. q. 178. et m. q. 43. 2 ad 3.

Missæ sacrificium. 2 2. q. 85. et m, q. 83.

Missæ canonem et cætera quæ in eaaem dicuntur, maximam pietatem ac sanctitatem redolere, mentesque offerentium in Deum erigere, m. q. 83. 4. o.

Missæ sacrificium esse offerendum in domibus et vasis ad hoc consecratis, m. q. 83. 3. o.

Missæ cæremonias esse admodum convenientes. in. q. 83. 5. o.

Non necessario omnia evenire, i. q. 19. 8. o. et q. 22. 4. et 1 2. q. 10. 4.

Opera nostra omnia non esse peccata. 1 2. q. 18. 9. q. 19. et q. 20.

Opera bona esse meritoria vitæ æternæ. 1 2. q. 114. 3. o.

Opera bona promereri augmentum charitatis et gratiæ. 1 2. q. 114. 8.

Bona opera requiri ad beatitudinem consequendam. 1 2. q. 5. 7. o.

Recte spe prænil et timore pœnarurn Deum a nobis diligi atque coli. 2 2. q. 27. 3t o.

Orandos esse sanctos, 2 2. q. 83. 4. Suppi, q.72.

Orandum pro mortuis. SuppL q. 71.

Ordo est sacramentum novæ legis. Suppi, q. 34. 3. o.

Ordinis sacramento constitui peculiares In ecclesia Dei sacerdotes. Suppi, q. j 4.

Soli episcopi habent potestatem ordinandi. Suppi, q. 38. L

Originali peccato infectos nasci Infantes. 1 2. l q. 81. L o. et 3. o.

Parvulos Christianorum non nasci filios Dei. 1 2. q. 81. 3 ad 2.

Pœnitentiam esse sacramentum, idque nova legis, in. q. 84. L et 7.

Pœnitentiam esse secundam post naufragium tabulam, m. q. 84. 6. o.

Pœnitentiæ sacramentum esse omnibus relapsis ad salutem necessarium, m. q. 84. 5. o.

Verba Domini, Accipite Spiritum sanctum, Quorum remisieritis peccata, etc., esse Intelligenda de potestate remittendi et retinendi peccata. m. q. 84. 3 ad 3.

In sacramento pœnitentiæ non totam poenam simul cum culpa remitti, sed -virtute clavium sublata pœna ætema, pœnam temporalem plerumque exsolvendam remanere, m. q. 86. 4. o.

Tres esse partes pœnitentiæ. in. q. 90. o.

De primatu Petri. Suppi, q. 40. 6. et 2 2. q. 39. c. et m. q. 8. 6. c.

Omnes illos schismaticos esse qui summo pontifici subesse renuunt. 2 2. q. 39. c. f. et Suppi, q. 40. 6.

Pontificis est fidei symbolum ordinare, exortasque hæreses refutare. 2 2. q. 1. 10.

Ad summum pontificem pertinet synodum convocare, et ejus sententiam confirmare. 2 2. q. 1. 10. c. f. et ad 2.

Summum pontificem gerere plenarie vicem Christi in tota Ecclesia, ideoque habere plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis. 2 2. q. 88. 12 ad 3.

Purgatorium esse animarum, easque vivorum suffragiis adjuvari. Suppi, q. 69. 7. o. et q. 71. et ni. q. 52. 8. et 2 2. q. 83. 11 ad 3.

Religiosorum statum esse perfectum. 2 2. q. 186.

Reliquia sanctorum sunt honorandae. ni. q. 15. 6.

Sacramenta esse ad salutem necessaria. m. q. 65. L

Sacramenta conferre gratiam, m. q. 62.

Sacramenta novæ legis sunt septem, m. q. 65.1.

In tribus sacramentis imprimi characterem. m. q. 63. 11 et 6.

Sanctos qui sunt in patria, orare pro nobis. 2 2. q. 83. 11. o.

Scripturam sacram esse obscuram et difficilem. i. q. 1. 9 ad 2. et 2 2. q. 1. 9 ad 1.

Templa erigi Deo in honorem sanctorum. 2 2. q. 85. 2 ad 3.

Timor servilis bonus est, et a Spiritu sancto profectus. 2 2. q. 19. 4.

Virginitas est virtus excellentior matrimonio. 2 2. q. 152. 4.

Voti obligatio. 2 2. q. 88.

Vota virginitatis et paupertatis recteet utiliter Deo fieri. 2 2. q. 88. 4.

INDEX QUINTUS

LOCORUM SEU DOCTRINARUM

QUÆ, ERUDITE ET PIE

A S. THOMA IN SUMMA VARIIS LOCIS TRACTATÆ,

RECTE UTILITERQUE AD SINGULARUM DOMINICARUM

ATQUE ALIORUM FESTORUM DIERUM EPISTOLÆ EVANGELIIQUE EXPLICATIONEM

A VERBI DIVINI CONCIONATORIBUS ADHIBERI POSSUNT

PROPRIUM DE TEMPORE

Dominica I Adventus.

EPIST. ROM. XIII.

Cum credidimus. De Tide. 2 2. q. 1. et sequentibus.

An credere sit necessarium ad salutem. 2 2. q. 2. a. 3. o.

An credibilia sint per certos articulos distinguenda. 2 2. q. 1. a. 6.

An Hi articuli convenienter fidei enumerentur. 2 2. q. 1 a. 8.

An convenienter in symbolo fidei ponantur. Ubi supra, a. 9.

Fide credenda esse quæ nobis sunt evangelizata, et a conciliis atque pontifice definita. 2 2. q. 1. 9. 10. et q. 5. 3.

Nox præcessit. De veteri et nova lege. 1 2. q. 107.

Non in comessaionibus et ebrietatibus. De gula. 2 2. q. 148. De ebrietate. 2 2. q. 150.

Non in cubilibus et impudicitiiis. De castitate. 2 2. q. 151. De luxuria. 2 2. q. 153.

In contentione et æmulatione. De discordia. 2 2. q. 37. De contentione. 2 2. q. 38. De invidia. 2 2. q. 36.

Induimini Dominum Jesum. Quomodo quis dicatur induere Christum, m. q. 69. 9. ad 1.

EVANG. LUC. XXI.

Erunt signa in sole. De signis quæ præcedentjiidicium. Suppi, q. 73. Quomodo sol et luna et stellæ dicantur non dare lumen suum. Suppi, q. 73. 2. o.

Nam virtutes ccelorum movebuntur. Quomodo virtutes cælorum Domino veniente commovebuntur. Suppi, q. 73. 3. o.

Filium hominis venientem. De judicio generali. Suppi, q. 88. 89 et 90. et m. q. 59. 5. De potestate judiciaria, m. q. 59. An judiciaria potestas sit specialiter attribuenda Christo, m. q. 59. 1. An hæc se extendat ad omnes res humanas et angelicas. in. q. 50. 4. et 6.

Cum potestate magna. An reprobi videntes hanc potestatem cognoscent eum esse Deum. Suppi, q. 90. 3. Vide Evangelium in die Palmarum.

Dominica II Adventus.

EPIST. ROM. xv.

Quæcumque scripta sunt. De necessitate sacræ Scriptura, ejusque natura, qualitate atque sensu, i. q. L.o.

An Scriptura sacra ex omni sui parte sit vera. 2 2. q. 110. 3 ad 1.

Sapere in alterutrum. De discordia fugienda. 2 2. q. 37.

Christum ministrum fuisse circumcisionis. An ergo Christus solis Judæis, et non gentibus debuerit prædicare. m. q. 42. 2. o.

Gentes autem super misericordia honorare Deum. An ergo conversio Judæorum sit attribuenda tantum justitiæ et veritati, gentium autem soli inisericordiæ Dei. i. q. 21. 4 ad 2.

EVANG. MATTH. XI.

Tu es qui venturus. An Joannes dubitaverit Christum esse verum Messiam promissum in lege et prophetis. 2 2. q. 2. a. 7 ad 2.

Qui non fuerit scandalizatus. De fide. 2 2. q. 1. et seq.

De fide nuda et charitate formata. 2 2. q. 6. a. 3.

An explicite credere mysterium Christi non sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. a. 7. o.

Doni. III Adventus	INDEX V	In die Nativ. Christi	In die S. Stephani	INDEX V,	Dom. infra Oct. Nativitatis
<p><i>Hominem mollibus vestitum.</i> An circa exteriorem cultum possit esse virtus et vitium. 2 2. q. 169. 1. o.</p> <p>An prælati Ecclesiæ et sacerdotes peccent utendo pretiosis vestibus, præsertim in ministerio altaris. 2 2. q. 169. 1 ad 2.</p> <p>An religiosi mendicantes et religiosi alii peccent utendo vestibus vilioribus. Ubi supra.</p> <p>An ornatus mulierum semper sit cum peccato mortali. 2 2. q. 169. 2.</p> <p>An mulieres sine peccato nudatis capillis possint incedere. 2 2. q. 169. 2. c.</p> <p>An mulieres possint uti figmentis in facie ad decolorandum absque peccato. 2 2. q. 169. 2 ad 2.</p> <p>An liceat mulien uti veste virilli, vel e contra. Ubi supra, a. 2 ad 3.</p> <p>De cultu exteriori vide plura in Evang. Dominicæ I. post octav. Pentecost.</p> <p><i>Et plusquam prophetam.</i> An Joannes fuerit excellentior propheta quam Moyses. 2 2. q. 174. 4 ad 3.</p> <p>Quomodo B. Joannes fuerit plusquam propheta. m. q. 38. 1 ad 2.</p> <p><i>Qui præparabit viam tuam ante te.</i> Quomodo Joannes præparaverit viam Domini Christi, ni. q. 38. 1. o. 2 ad 2. 3. o.</p>	<p><i>Hic jam quæritur.</i> De judicio, præsertim temerario, vitando. 2 2. q. 60. 2 et 3.</p> <p><i>Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justifcatus sum.</i> An homo non possit scire se habere gratiam. 2 2. q. 112. 5. o.</p> <p><i>Illuminabit abscondita.</i> De libro vitæ. i. q. 24.</p> <p>An post resurrectionem cognoscet quilibet omnia peccata quæ fecit. Suppi, q. 87. 1. o. An quilibet poterit tunc legere quæ sunt in conscientia alterius. Suppi, q. 87. 2. o.</p> <p>EVANG. LUC. III.</p> <p><i>Prædicans baptismum pœnitentiæ.</i> De baptismo Joannis. m. q. 38. c.</p> <p><i>In remissionem peccatorum.</i> An baptismus Joannis contulerit gratiam, in. q. 38. 3. o.</p> <p><i>Et venit in omnem regionem Jordanis.</i> Quare S. Joannem decuit austeram vitam ducere, non Christum, ni. q. 40. 2 ad 1.</p> <p><i>Et videbit omnis caro salutare Dei.</i> De incarnatione. lit. q. 1. et seq. De Christi conversatione, ni. q. 40. o.</p>	<p>In die Nativitatis Christi.</p> <p>epist. t it. ni.</p> <p><i>Apparuit benignitas et humanitas.</i> De infl ita Dei bonitate, i. q. 6. et q. 7. et ni. q. 1. a. 2.</p> <p><i>Non est operibus quæ fecimus nos.</i> An ergo homo non possit mereri vitam æternam. 1 2. quæst. 114. 3. o.</p> <p><i>Sed secundum misericordiam suam.</i> De Dei misericordia. i. q. 21.</p> <p>Quomodo vita æterna sit gratia sive misericordia. 1 2. q. 114. 3 ad 2.</p> <p>Quomodo nascamur omnes filii iræ, et peccato obnoxii. 1 2. q. 81. 1 et 3.</p> <p><i>Per lavacrum regenerationis.</i> Cur Christus voluerit dare hominibus gratiam susceptioné sacramentorum. ni. q. 61. 1. o.</p> <p>Quomodo baptismus dicatur lavacrum regenerationis. ni. q. 66. 1 ad 1. et a. 9. c. et 5.</p> <p>EVANG. LUC. n.</p> <p><i>Exiit edictum.</i> Cur Christus Cæsare Augusto describente universum orbem nasci voluit, iiii q. 35. 8 ad 1.</p> <p>Cur Christus non statim post peccatum Adæ incematus est. ni. a. 1. a. 5.</p> <p>An non <u>debu</u>erit <u>differre</u> incarnationem usque ad finem mundi, in. q. 1. a. 6.</p> <p><i>Quæ vocatur Bethlehem.</i> Cur Christus voluit in Bethlehem nasci, in. q. 35. 7. o.</p> <p>Cur dicat propheta: L)e Sion exibit lex, et verbum Dornini de Hierusalem, cum non sit natus in Hierusalem, sed in Bethlehem, ni. q. 35. 7 ad 1.</p> <p>An Christus convenientius non fuisset natus Romæ, quæ erat domina orbis, ut ejus fides innotuisset universo orbi. m. q. 35. 7 ad 3.</p> <p><i>Maria desponsata sibi.</i> Quare Christus voluit nasci de virgine desponsata, m. q. 29. 1,</p> <p><i>Et peperit filium.</i> An fuit conveniens nasci Christum temporaliter, qui ab ætemo natus erat et perfectus. 1 2. q. 35. 2.</p> <p>Cur Christus voluit de fœmina nasci. IH. q. 31. 4.</p> <p>An B. Maria semper virgo fuerit vera mater Christi, m. q. 35. 3.</p> <p>An possit dici Dei mater, nr. q. 35. 4.</p> <p>An in partu dolores aliquos pertulit. Hi. q.35.6.</p> <p><i>Primogenitum.</i> An B. Maria cum Christus dicatur filius ejus primogenitus, post Christum alios habuerit filios, m. q. 28. 3 ad 4.</p>	<p>In die S. Stephani.</p> <p>EPIST. ACT. vi.</p> <p><i>Stephanus autem plenus gratia et fortitudine.</i> De officio diaconorum. Suppi, q. 37. 3 et 4. De dono fortitudinis. 2 2. q. 123.</p> <p>An plenitudo gratiæ non sit propria Christo, m. q. 7. art. 9. 10. o.</p> <p><i>& Prodigia et signa.</i> De miraculis. 2 2. q. 178.</p> <p><i>Disputantes cum Stephano.</i> An cum infidelibus publice sit disputandum. 2 2. q. 10. 7.</p> <p><i>Vos semper Spiritui sancto restitistis.</i> De peccato in Spiritum sanctum. 2 2. q. 14. o.</p> <p>An B. Stephanus dixerit Judæis contumeliam. 2 2. q. 72. 2 ad 2.</p> <p><i>Jesum stantem.</i> Quomodo vidit Jesum stantem, cum jam ascendisset et sederet ad dexteram Dei Patris, m. q. 58. 1 ad 3.</p> <p><i>Video cœlos apertos.</i> Quibus cælum aperiatur. III. q. 49. 5 ad 3.</p> <p><i>Domine, ne statuas illis hoc peccatum.</i> De perfecta inimicorum dilectione. 2 2. q. 25 6.</p> <p>EVANG. MATTH. XXIII.</p> <p><i>Ecce ego mitto ad vos, etc. ct ex cis occidetis.</i> De ingratitude. 2 2. q. 107. o.</p> <p>De martyrio. 2 2. q. 124.</p> <p>De confessione fidei. 2 2. q. 3.</p> <p><i>Ut veniat super vos omnis sanguis.</i> An ergo aliquis puniatur pro peccato alterius. 1 2. q. 87. 8. o.</p> <p><i>Quoties volui congregare.</i> An voluntas Dei non semper impleatur, i. q. 19. 6 et 11.</p> <p>De duplici Dei voluntate, signi et beneplaciti. Ibidem.</p>	<p>INDEX V,</p> <p><i>Tu me sequere.</i> De vita contemplativa. 2 2. q. 180 et seq.</p> <p>De statu perfectionis. 2 2. q. 184.</p> <p><i>Quod discipulus ille non moritur.</i> An omnes morientur. 1 2, q. 81. 3 ad 1.</p> <p>An mors sit pœna primorum parentum. 2 2. q. 164. 1.</p>	<p>Dom. infra Oct. Nativitatis</p> <p>De Innocentibus.</p> <p>EPIST, APOCAL. XIV.</p> <p><i>Habentes nomen ejus.</i> De causa martyrii. 2 2. q. 124. 5.</p> <p>An sola fides vel potius omnium virtutum opera, ut in Deum referuntur, sint causa martyrii. Ibidem.</p> <p><i>Et cantabant quasi canticum novum.</i> Quod sit istud canticum novum quod martyres et virgines tantum cantant. 2 2. q. 152. 5 ad 3.</p> <p>De aureola martyrum. Suppi, q. 96. 6.</p> <p><i>Hi sequuntur agnum.</i> Quomodo quis dicatur agnum sequi quocumque ierit. 2 2. q. 152. 5 ad 3,</p> <p>EVANG. MATTH. II.</p> <p><i>Angelus Domini apparuit in somnis Joseph.</i> An Joseph ita excellentem apparitionem angeli habuerit, sicut B. Maria, ni. q. 30. 3 ad 2.</p> <p><i>Et fuge in Ægyptum.</i> De defectibus Christi, m. q. 14 et 15.</p> <p><i>Et mittens occidit omnes pueros.</i> An innocentes pueri fuerint martyres. 2 2. q. 124. 1 ad 1.</p> <p><i>A bimatu et infra.</i> Quare Herodes occiderit omnes pueros qui nondum excesserant secundum annum ætatis suæ. in. q. 36. 6 ad 3.</p> <p>De tribus baptismatis, ni. q. 66. 11.</p> <p>De baptismo parvulorum, ni. q. 68. 9.</p> <p>Utrum baptismus auferat omnes pœnalitates ni. quæst. 69. 4.</p>
<p>Dominica III Adventus.</p> <p>EPIST. AD PHIL. IV.</p> <p><i>Gaudete.</i> De gudio. 2 2. q. 28. o. De vitiis gaudio oppositis. 2 2. q. 35. et 36.</p> <p><i>Modestia vestra.</i> De modestia. 2 2. q. 16). De speciebus modestiæ. 2 2. q. 161. et seq.</p> <p><i>Dominus enim prope est.</i> Quomodo Deus dicatur esse ubique et in omnibus rebus per essentiam, potentiam et præsentiam. i. q. 8. a. 2 et 3.</p> <p>Quomodo specialiter dicatur esse in rationali creatura, i. q. 8. 3. c.</p> <p>Quomodo dicatur specialiter esse in sanctis. L q. 8. 3. c. et ad 4.</p> <p><i>In omni oratione.</i> De oratione. 2 2. q. 83.</p> <p><i>Nihil solliciti sitis.</i> An illicitum sit habere sollicitudinem de temporalibus rebus. 2 2. q. 55. 6. o.</p> <p>An aliquis debeat sollicitus esse rutororum. 2 2. q. 55. 7. o. Vide Evang. Dominicæ XV. post Octav. Pentecost.</p> <p><i>Et pax.</i> De pace. 2 2. q. 29. o.</p> <p>EVANG. JOANNIS I.</p> <p><i>Et confessus est et non negavit.</i> De humilitate. 1 2 2. q. 16L</p> <p>De gradibus humilitatis; ubi supra, a. ult.</p> <p>De virtute veritatis, id est veracitatis. 2 2. q. 109. o.</p> <p>De mendacio. 2 2. q. 110. An mendacium sit peccatum. 2 2. q. 110. 3. o.</p> <p><i>Quid ergo baptizas.</i> De baptismo Joannis. in. 1 q. 38.</p> <p>De baptismi sacramento, m. q. 68. De lege et gratia. 1 2. q. 109.</p> <p><i>Neque propheta.</i> De prophetia. 2 2. q. 171 et seq.</p> <p><i>Cujus ego non sum dignus.</i> De perfectione Dei. L q. 4. o.</p> <p>An ea quæ sunt humanæ naturæ in Christo possint dici de homine Christo, et contra, m. q. 16. o. et præcipue a. 4.</p>	<p>Dominica IV Adventus,</p> <p>epist. r. CORINTH. IV.</p> <p><i>At ministros Christi.</i> De sacramento Ordinis. Suppl. q. 34. et seq. De discrimine, potestate ac privilegiis episcoporum ac sacerdotum. Suppi, q. 40. 6. et 2 2. q. 87. 4 ad 2. præcipue.</p>				

In Circumcisione.	INDEX V.	In die Epiphaniæ.	Dom. infra Oct. Epiphaniæ.	INDEX V.	Dom. III post Epiphan.
<p>EVANG. LUC. II.</p> <p><i>Positus est hic in ruinam.</i> De scandalo. 2 2. q. 43. o.</p> <p>An scandalum passivum possit inveniri sine activo, et contra. 2 2. q. 43. 1 ad 4.</p> <p><i>Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.</i> Quis sit iste gladius qui animam B. Mariæ pertransiit. III. q. 27. 4 ad 2.</p> <p><i>Et erat Anna prophetissa.</i> Quomodo manifestata sit Christi nativitas Simeoni et Annae, m. q. 36. 5. o.</p> <p>Quid significet quod Simeon, qui expectabat consolationem Israel, ultimo Christum cognovit, et præcesserunt eum Magi et pastores, qui Christi nativitatem non ita sollicitè expectabant. ni. q. 36. 6 ad 2.</p> <p><i>A templa.</i> An oratio requirat determinatum locum. 2 2. q. 83. 3.</p> <p>Cur eligatur determinatus locus ad orandum. 2 2. q. 84. 3 ad 2.</p> <p>Cur adoremus versus orientem potius quam occidentem. 2 2. q. 84. 3 ad 3.</p> <p><i>Jejuniis.</i> De jejuniis. 2. 2. q. 147.</p> <p><i>Obsecrationibus.</i> De oratione. 2 2. q. 83.</p> <p><i>In civitatem suam Nazareth.</i> Cur Nazareth dicitur civitas Christi, cum non in Nazareth, sed in Bethlehem natus sit. m. q. 35. 7 ad 2.</p> <p><i>Plenus sapientia.</i> An in Christo non fuerit ignorantia, m. q. 15. 3.</p> <p>In Circumcisione.</p> <p>EPIST. TIT. II.</p> <p><i>Apparuit gratia Dei.</i> De manifestatione Christi nati. m. q. 36. o.</p> <p>Quomodo gratia Salvatoris apparuit iis quibus nativitas Christi non fuit manifestata, m, q. 36. 1 ad 2.</p> <p><i>Impietatem.</i> De infidelitate. 2 2. q. 10. o.</p> <p><i>Sobrie.</i> De temperantia. 2 2. q. 141.</p> <p><i>Iuste.</i> De justitia. 2 2. q. 58.</p> <p><i>Pie.</i> De religione. 2 2. q. 81.</p> <p><i>Qui dedit semetipsum pro nobis.</i> Quomodo Christus fuerat causa suæ passionis et mortis, III. q. 47. 1. c.</p> <p><i>Ut nos redimeret ab omni iniquitate.</i> An per passionem Christi simus liberati a peccato, m. q. 49. 1.</p> <p>An per passionem Christi simus liberati a pœna peccati, m. q. 49. 3.</p> <p><i>Et mundaret sibi populum acceptabilem.</i> An per passionem Christi simus Deo reconciliati, m. q. 49. 4.</p> <p>EVANG. LUC. II.</p> <p><i>Postquam consummati sunt dies octo.</i> Cur circumcisio differebatur usque ad octavum diem. in. q. 70. 3 ad 3.</p> <p><i>Ut circumcideretur.</i> An circumcisio fuerit convenienter instituta, m. q. 70. 2.</p> <p>An conferebat gratiam justificantem. Ibid. 4. De efficacia sacramentorum, in. q. 62. 63.</p> <p><i>Puer.</i> Cur Christus voluerit circumcidi, cum non contraxerit peccatum originale, m. q. 37. 1.</p> <p>Cum Christus ab initio suæ conceptionis, et maxime effundendo sanguinem suum pro nobis ipso die suæ circumcisionis meruerit nobis salutem æternam, cur pati in cruce et mori voluit. III. q. 48. 1 ad 2. et q. 46. 1. o. et q. 47. 1 ad 3. fi.</p> <p>An liceat nunc circumcidi. 2 2. q. 103. 4.</p> <p><i>Et vocatum est nomen ejus Jesus.</i> An hoc nomen fuerit convenienter Christo impositum, in. q. 37. 2. o.</p>	<p>De nominibus Del. i. q. 13. o.</p> <p>An alio modo poteramus salvari quam per Christum. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. ar. 7.c et Hi. q. 68. 1. c. prine, et q. 46. 1 2. 3.</p> <p>In die Epiphaniæ.</p> <p>EPIST. ISA. I x.</p> <p><i>Illuminare.</i> An sine gratia homo nullum venim possit cognoscere. 1 2. q. 100. 1.</p> <p>An in statu Innocentiæ primus homo habuerit omnium scientiam, i. q. 94. 3.</p> <p>An pueri in statu innocentiae mox nati habuissent perfectam scientiam et usum rationis, i.</p> <p>An ingorantia orta sit ex peccato. 1 2. q. 85. 3. o.</p> <p><i>Quia venit lumen tuum.</i> Quomodo Christus sit caput Ecclesiæ, atque in membra sua sensum et motum gratiæ influat.-m, q. 80. 6.</p> <p>Quomodo Christus sit lumen et salus gentium, cum per seipsum eis non prædicaverit. m. q. 41. 1 ad 1.</p> <p><i>Et fortitudo gentium venerit tibi.</i> An Christus etiam venerit ad salvandas gentes, ni. q.36. 3. c. ad 3. et q. 42. 1. o. et q.46. c. in v. ratione.</p> <p>De conversione gentium, m. q. 55. 6 ad 3. et 2 2. q. 176. 1. c.</p> <p>EVANG. MATTH. II.</p> <p><i>In Bethlehem.</i> Cur Christus voluit nasci in Bethlehem. m. q. 35. 7. o. et q. 46. 10 ad i.</p> <p><i>Ecce magi.</i> Quales fuerint hi magi. m. q. 36. 3. c. ad 2. et 5. 8.</p> <p><i>Ab Oriente.</i> Unde venerant, m. q. 36. 3 ad 3. et 3 ad 4 et 6. ad 3.</p> <p><i>Jerosolymam.</i> Cur stella non duxit magos in Bethlehem ubi Christus erat natus, in. q. 36. 3 ad 3.</p> <p><i>Dicentes: Ubi est qui natus.</i> Cur magi non timuerunt vivente rege Judæorum alium annuntiare regem natum, m. q. 36. 8 ad 2.</p> <p>Cur in Christi nativitate stella nova in cælo apparuit, m. 44. 2 ad 3.</p> <p><i>Stellam ejus.</i> Qualis stella fuerit quæ magis apparuit, m. q. 37. 7. o.</p> <p>An fuerit creata in principio mundi tanquam una de cælestibus stellis. Ibidem.</p> <p>An fuerit hæc stella cometa, m. q. 36. 7 ad 3</p> <p>Quo tempore stella hæc magis apparuit, m q. 36. 6 ad 3.</p> <p><i>Ejus.</i> An stella hæc fuerit certum signum nativitatis Christi, m. q. 36. 5 ad 4.</p> <p><i>In Oriente.</i> An magis existentibus in Oriente stella hæc apparuit existens in terra Juda; vel potius in Oriente, præcedens eos usque in Judæam. in. q. 36. 7. c.</p> <p>Cum non gentes orientales tantum, sed etiam occidentales ex aliis mundi partibus salventur per Christum, cur solum in Oriente hæc stella apparuit, m. q. 36. 3 ad 3.</p> <p><i>Venimus adorare eum.</i> An magi convenienter venerint ad Christum adorandum, m. quæst. 36. 8. c.</p> <p>Quo tempore post Christi nativitatem venerint, m. q. 36. 6. c. et ad 3.</p> <p>Cur Herodes et omnis Jerosolyma turbata, m. q. 36. 2 ad 3.</p> <p><i>Antecedebat eos usque dum veniens,</i> etc. An, cum distincte domum, in qua Christus natus erat, demonstraverit hæc stella, fuerit terræ vicina, in. q. 36. 7. c.</p> <p><i>Adoraverunt eum.</i> De adoratione Christi, m. q. 35.</p>	<p>Dominica infra Octavam Epiph.</p> <p>EPIST. ROM. XII.</p> <p><i>Exhibeatis corpora vestra hostiam sanciam.</i> An oblatio corporis per bona opera, ut jejunium, continentiam, martyrium, etc., facta sit sacrificium. 2 2. q. 85. 3. c. et ad 2.</p> <p>De partibus temperantiæ. 2 2. q. 144. et seq.</p> <p><i>Ut probetis quæ sit voluntas Dei bona.</i> An liceat dubitare et probare, utrum voluntas Dei sit bona. 2 2. q. 97. 2 ad 2.</p> <p><i>Non plus sapere quam oportet.</i> An circa contemplationem sapientiæ sit sapor, et præsertim sobrietas. 2 2. q. 149. 1 ad 1.</p> <p>De humilitate et superbia. 2 2. q. 161. et 162.</p> <p><i>Unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei.</i> An fides sit homini a Deo infusa. 2 2. q. 6. 1. o.</p> <p>An in uno inveniat^rur major quam in alio. 2 2. q. 5. 4. o.</p> <p><i>Sicut in uno corpore multa membra habemus.</i> Cum anima intellectiva sit una forma, cur componitur ex diversis partibus, i. q. 76. 5 ad 3.</p> <p><i>Ita multi unum corpus sumus in Christo.</i> An in ecclesia non debeat esse diversitas officiorum et statuum. 2 2. q. 183. 2. o.</p> <p>EVANG. LUC. II.</p> <p><i>Secundum consuetudinem diei festi.</i> De solemnitatibus variis veteris legis earumque Institutione atque significatione. 1 2. q. 102. 4 ad 10.</p> <p>Quæ festivitates novi Testamenti successerint i festivitatibus veteris Testamenti. 1 2. q. 103. 4 ad 4.</p> <p>De observatione sabbati et Dominicæ. 2 2. q. 122. 4.</p> <p><i>Et non cognoverunt parentes ejus.</i> Qua ratione Joseph dicatur pater Christi, m. q. 28. 1 ad 1.</p> <p><i>Interrogantem eos.</i> Cur doctores interrogabat Jesus, cum ab eis nihil discere vellet, m. q. 12. 3 ad 1.</p> <p><i>Super prudentia et responsis ejus.</i> De scientia Christi, m. q. 10. 11. 12.</p> <p><i>Et erat subditus illis.</i> De pietate erga parentes. 2 2. q. 101.</p> <p>De obediëntia. 2 2. q. 104.</p> <p><i>Et mater ejus conservabat omnia verba hæc.</i> Quomodo B. Maria habuerit sapientiæ susum in contemplando. m. q. 27. 5 ad 3.</p> <p><i>Proficiebat sapientia.</i> An Christus in scientia profecerit, et an aliquid didicerit, m. q. 9. o. et a. 4. præcipue. et q. 12. 2.</p> <p><i>Et glatia.</i> Quomodo potuit proficere in gratia, cum a principio habuerit plenitudinem gratiæ. m. q</p> <p>Dominica II post Epiphan.</p> <p>EPIST. ROM. XII.</p> <p><i>Habentes donationes secundum gratiam différentes.</i> Quomodo plenitudo gratiæ, quæ in Christo sicut in capite adunatur, ad membra ejus diversimode redundet. 2 2. q. 183. 2. c. De donis. 1 2. q. 68.</p> <p>De gratiis gratis datis. 1 2. q. 111. 1. et 4 et 5. i</p> <p><i>Prophetia.</i> De prophetia. 2 2. q. 171. et tribus j sequentibus.</p> <p>An prophetia possit esse naturalis. 2 2. q. 172. 1. o.</p>	<p><i>Sine simulatione.</i> An simulatio sit peccatum. 2 2. q. 111. 1. o.</p> <p><i>Honore invicem prævenientes.</i> An ergo honor non proprie debeat^rur superioribus. 2 2. q. 103. 2. o. et præcipue ad 3.</p> <p><i>Spe gaudentes.</i> An ergo gaudium sit effectus spei et non charitatls. 2 2. q. 28. 1.</p> <p><i>Benedicite persequentibus vos.</i> An quis ex necessitate charitatis debeat inimico suo signa et effectus dilectionis exhibere, 2 2. q. 25. 9. o.</p> <p>An debeamus pro inimicis orare. 2 2. q. 83. 8. o.</p> <p><i>Nolite maledicere.</i> An ergo alicui maledicere non liceat. 2 2. q. 76. 1. o. et ad 1. breviter.</p> <p>EVANG.. LUC. II.</p> <p><i>Nuptiæ factæ.</i> De matrimonii sacramento. Suppl, q. 41. et seq.</p> <p>An conferat gratiam. Suppi, q. 42. 3.</p> <p>An actus matrimonialis sit licitus. Suppi, q. 41. 3.</p> <p>An sit meritorius. Suppi, q. 41. 4.</p> <p>An virginitas non sit excellentior matrimonio. 2 2. q. 122. 4.</p> <p>De bonis matrimonii. Suppi, q. 49. o.</p> <p><i>Dicit mater Jesu ad eum.</i> An B. Virgo, secundum temporalem nativitatem Christi, possit dici mater ejus. ni. q. 35. 3. o.</p> <p><i>Nondum venit hora mea.</i> Quo tempore Christus inceperit miracula facere, et convenienti tempore fuerit passus, m. q. 43. 3.</p> <p><i>Dicit ei Jesus: Implete hydrias aqua.</i> De miraculis Christi, in. q. 43. o.</p> <p><i>Bonum vinum ponit.</i> Cur architriclinus aquam conversam in vinum vocat vinum bonum, in. q. 44. 3 ad 3.</p> <p><i>Hoc fecit Jesus initium signorum in Cana Galilææ.</i> An hoc fuerit simpliciter omnium primum, m. q. 43. 3. o. et q. 36. 4 ad 3.</p> <p>Vide Evang. Dominicæ. 4. Quadr.</p> <p><i>Et manifestavit gloriam suam.</i> An miracula Christi erant sufficientia ad ostendendam ejus divinitatem. m. q. 43. 4. o.</p> <p><i>Et crediderunt in eum discipuli.</i> An ergo hoc miraculo de conversione aquæ in vinum exhibito, tum demum discipuli Christi crediderint, m. q. 43. 3 ad 3.</p> <p>Dominica III post Epiphan.</p> <p>EPIST. ROM. XII.</p> <p><i>Nolite esse prudentes apud vosmetipsos.</i> An cum quis sit prudens apud semetipsum, id est sibi tribuit quod a Deo habet, incidat in superbiam. 2 2. q. 162. 4.</p> <p>An vera prudentia sit in peccatoribus. 2 2. q. 4/. 13. o.</p> <p>An vera prudentia sit m omnibus habentibus gratiam. 2 2. q. 47. 14.</p> <p>An vera prudentia insit nobis a natura. 2 2. q. 47. 15.</p> <p><i>Sed etiam coram hominibus.</i> An velle placere hominibus sit peccatum. 2 2. q. 115. 1 ad 1.</p> <p><i>Cum omnibus hominibus pacem habentes.</i> In quibus rebus et cum quibus hominibus habeatur vera pax. 2 2. q. 29. 2 ad 3.</p> <p><i>Non vos defendentes.</i> /An ergo non liceat se defendere si opus sit. 2 2. q. 1. ad 2. et q. 64. 7 ad 5. et 188. 3 ad 1.</p> <p>Et an non liceat occidere aliquem se defendendo. 2 2. q. 64. 7. o.</p> <p><i>Mihi vindictam.</i> Si vindicta sit soli Deo tribuenda, an ergo non sit homini licita. 2 2. q. 108. 1 ad 1. præcipue.</p> <p><i>Sed et si esurient inimicus.</i> An esurienti inimico quis teneatur dare cibum. 2 2. q. 25. 9. c.</p>		

Dom. IV post Epiphan.	INDEX V	Dom. VI post Epiphan.	Dom. in Septuagesima	INDEX V	Dom. in Sexagesima
<p>EVANG. MATTH. VII.</p> <p><i>Ecce leprosus.</i> Cur per lepram significetur hæresis. 1 2. q. 102. 5 ad 4.</p> <p>De hæresl. 2 2. q. 11. An hæresis sit circa ea quæ sunt fide. 2 2. q. 11. 2.</p> <p>An hæretici sint tollendi. 2 2. q. 11. 3.</p> <p>An ab Ecclesia recipiendi. 2 2. q. 11. 4.</p> <p>An hæreticus possit dici fidelis, sive habere fidem de articulis circa quos non errat. 2 2. q. 5. 3.</p> <p><i>Adorabat eum.</i> De adoratione Christi, ut. q. 25.</p> <p><i>Tetigit eum.</i> An Dominus tangendo leprosum non violaverit legem. 1 2. 107. 2 ad 4.</p> <p>Cur Dominus tetigit leprosum, cum solo verbo potuerit eum sanare, m. q. 44. 3 ad 2.</p> <p><i>Vide, nemini dixeris.</i> Cur Dominus præcepit leproso jam sanato ne cui dicat, cum non fuerit mens aut voluntas ejus ut taceret. 2 2. q. 104. 4 ad 1. et iiii q. 13. 4 ad 2. et q. 44. 3 ad 4.</p> <p><i>Vade et ostende te sacerdoti.</i> Cur Dominus jam mundatum a lepra mittebat ad sacerdotem. 1 2. q. 102. 5 ad 7. et q. 103. 2 ad 2. et ad 3.</p> <p>De doctrina sacerdotum legalium et sacerdotum Christi. Suppi. q. 91. 1.</p> <p><i>Domine, non sum dignus.</i> Uter magis honoravit Deum, centurio dicens se non esse dignum, an vero Zachæus qui fecit se dignum, m. q. 80. 10 ad 3.</p> <p><i>Et dico huic: vade, et vadit.</i> De obedientia et inobedientia. 2 2. q. 104. et 105.</p> <p>An subditi teneantur suis superioribus in omnibus obedire. 2 2. q. 104. 4.</p> <p>Quam grata sit Deo obedientia. 2 2. a. 104. 4.</p> <p><i>Audiens autem Jesus, miratus est.</i> Quomodo Christus miratus est, qui etiam ante sciebat fidem centurionis, ni. q. 15. 8. o.</p> <p><i>Tantam fidem.</i> An fides possit esse major in uno quam in alio. 2 2. q. 5. 4. o.</p> <p><i>In regno cælorum.</i> Cur cælestis beatitudo regnum cælorum dicantur. 1 2. q. 4. 7.</p>	<p>Quomodo universa æque eveniant justo et improbo, bono et malo. 1 2. q. 114. 10 ad 4. Vid* plura hac de re in Evang. Dominicæ tertlæ pøn Pascha.</p> <p><i>Dicentes: Domine, salva nos, perimus.</i> De timon qui fortitudini opponitur. 2 2. q. 125.</p> <p><i>Modice fidei.</i> An fides in uno sit major quam in alio. 2 2. q. 5. 4. o.</p> <p><i>Imperavit ventis et mari.</i> An Christus fecerit miracula circa omnia elementa, ni. q. 44. 4. ad 3.</p> <p>Dominica V post Epiphan.</p> <p>EPIST. COLOSS. HI.</p> <p><i>Induite vos viscera misericordiæ.</i> Quæ hominem maxime ad misericordiam excitare possunt. 2 2. q. 30. 1.</p> <p>An defectus non sit ratio miserendi. 2 2. q. 30.2. Quam sit magna virtus misericordiæ. 2 2. q. 30. 4.</p> <p><i>Modestiam.</i> In quibus consistat modestia. 2 2. q. 160. 1 et 2.</p> <p><i>Patientiam.</i> Patientia quid. 2 2. q. 136. l,c.fi.</p> <p>An patientia sit maxima virtutum. 2 2. q. 136. 2. o.</p> <p><i>Supportantes invicem.</i> In quibus injuriis mali sint tolerandi. 2 2. q. 108. 1 ad 1. et ad 4.</p> <p><i>Super omnia autem hæc charitatem habete.</i> An charitas sit maxima inter virtutes theologicas. 1 2. q. 36. 6.</p> <p>An sit simpliciter excellentissima omnium virtutum. 2 2. q. 23. 6. o.</p> <p><i>Vinculum pefectionis.</i> An perfectio Christians vite non attendatur specialiter secundum charitatem. 2 2. q. 184., 1. o. et m. q. 46. 3. o. prine.</p> <p><i>Omnia in nomine Domini.</i> An bonitas voluntatis et operis dependeat ex bonitate finis. 1 2. q. 18. 7. o. et 8. o.</p> <p>EVANG. MATTH. XIII.</p> <p><i>Homini qui seminavit.</i> Qualis debeat esse qd assumit officium prædicationis. m. q. 41. 3 ad i, et 2 2. q. 185. 1 ad 4.</p> <p><i>Superseminavit zizania.</i> De disputatione cura infidelibus. 2 2. q. 10. 7.</p> <p><i>Zizania.</i> Quid intelligitur per zizania. 2 2. q. 64. 2 ad 1.</p> <p>Quid nomine tritici significetur. Ibidem.</p> <p><i>Vis imus et colligimus ea? et ait: Non.</i> An noc liceat occidere homines peccatores. 2 2. q. W 2. o. ad 1. præcipue, et q. 108. 3. o.</p> <p>An quando tota communistas, vel ejus majr pars peccat, de ea vindicta sit sumenda. 2 2. q. 108. 1 ad 5.</p> <p>An hæretici sint tolerandi. 2 2. q. 11. 3. o.</p> <p>An sint cogendi ad fidem. 2 2. q. 10. 8. o.</p> <p>Dominica VI post Epiphan.</p> <p>* EPIST. I. THESS. I.</p> <p><i>Gratias agimus Deo.</i> De gratiarum actione. 21 q. 106.</p> <p>De oratione. 2 2. q. 83. art. 17. præcip.</p> <p>An debeamus orare pro aliis, ibid. art. 7.</p> <p>De diuturnitate. Art. 14.</p> <p><i>A Deo electionem vestram.</i> De Dei prædestinatione. i. q. 23. o.</p> <p><i>Expectore filium ejus.</i> De adventu Christi ai judicium. Suppi, q. 89. et seq.</p> <p><i>Quem suscitavit ex mortuis.</i> De resurrectione Christi, in. q. 53. et seq.</p> <p><i>Qui eripuit nos a ventura ira.</i> De modo qe passio Christi causavit nostram salutem. ltr.q.48 et 49.</p>	<p>EVANO. MATTH. XIII.</p> <p><i>Parabolam hanc.</i> Cur Christus docebat in parabolis. m. 42. 3. c.</p> <p><i>Homo seminavit in auro.</i> Quomodo unus hbrno possit alium docere, i. q. 107. L c.</p> <p><i>Quod quidem minimum est.</i> Cur Christus suam doctrinam non scripserit, ru. q. 42. 4. c.</p> <p><i>Majus est omnibus oleribus.</i> Christi doctrina præstantior est cæteris. i. q. 1. 5* et 10.</p> <p><i>Simile est regnum cælorum fermento.</i> Quid fermentum significet, tam in bonam quam In malam partem, in. q. 74. 4. o.</p> <p><i>Quod acceptum mulier abscondit.</i> An Christus debuerit publicare suam doctrinam, ni, q. 42. 3. c.</p> <p>Dominica in Septuagesima.</p> <p>EPIST. I. CORINTH. IX.</p> <p><i>Nesciris quod hi qui in stadio.</i> De spe. 2 2. q. 17. 18.</p> <p>An non requirantur aliqua opera hominis ad hoc ut beatitudinem consequatur a Deo. 1 2. q. 5. 7. o.</p> <p>An actus bonus habeat rationem meriti. 1 2. q. 21. 3. et 4. o. et 114. 3. o.</p> <p>An ætema beatitudo sit objectum spei nostræ. 2 2. q. 17. 2.</p> <p>An hæc spes sit certa. 2 2. q. 18. 4. o.</p> <p><i>Sic currite ut comprehendatis.</i> An Deus possit comprehendere a nobis, i. q. 12. 7. o. et ad 1. præcipue, et 1 2. q. 4. 3 ad 1.</p> <p><i>Nos autem incorruptam.</i> An beatitudo hominis consistat in aliquo bono creato. 1 2. q. 2. 3. o.</p> <p>An consistat in divitiis. 1 2. q. 3. I. An beatitudo sit aliquid increatum. 1 2; q. 3. 1. o.</p> <p>An consistat in visione divinæ essentiæ. 1 2. q. 3. 8. o.</p> <p>Quomodo beatitudo sit per se stabilis et constans. 1 2. q. 3. 3 ad 3.</p> <p>An possit amitti. 1 2. q. 5. 4. o.</p> <p><i>Castigo corpus.</i> De jejunio. 2 2. q. 147. o. Ad quid assumatur jejunium. 2 2. q. 147. 1. c. et 3. c. An sit in præcepto. 2 2. q. 147. 3. o. Vide plura de jejunio in Evang. Dominicæ primæ Quadrag.</p> <p><i>Omnes sub nube fuerunt.</i> Cujus signum et figura fuit protectio columnæ nubis et transitus mari Rubri, iu. q. 70. 1 ad 2.</p> <p>EVANG. MATT. XX.</p> <p><i>Conventione autem.facta.</i> An Deus constituat se nobis debitorem. 1 2. q. 114 ad 3. et i. q. 21. 1 ad 3.</p> <p><i>In vineam suam.</i> De beatitudine. 1 2. q. 2. q. 3. q. 4. et 5. Suppi. 97.</p> <p>De merito bonorum operum. 1 2. q. 114.</p> <p><i>Pares illos nobis fecisti.</i> An justitia Dei det æqualia inæqualibus. i. q. 65. 2 ad 3. et i. q.23. 5 ad 3.</p> <p><i>Murmurabant adversus patrcmfamilias.</i> An sancti in omnibus non approbent ordinationem atque dispositionem Dei, suamque voluntatem sanctissimæ ejus voluntati conforment. 1 2. q. 19. 10. o. et q. 39. 2 ad 2. et 2 2. q. 104. 4 ad 3.</p> <p>An beatitudo omni ex parte expleat et satiet appetitum hominis. 1 2. q. 2. 8. c.</p> <p>An alicui beato desit aliquid bonum desiderandum. 1 2. q. 5. 2 ad 3.</p> <p><i>Et ipsi singulos denarios.</i> Si singuli accipiant denarium, qui quantitate a seipso non differt, an ergo unus non sit alio beator. 1 2. q. 5. 2 ad 1. et i. q. 12. 6. o.</p> <p><i>Non facio tibi injuriam.</i> An in Deo sit justitia. I. q. 21. 1. o.</p>	<p>An in omnibus operibus Del sit justitia et misericordia. 1. q. 21. 4. o.</p> <p><i>An non licet mihi quod volo.</i> An in collatione munerum gratiæ habeat locum acceptio personarum. 2 2. q. 63. 2 ad 3 et ad 2. et 1 2. q. 98. 4 ad 2.</p> <p><i>Multi sunt vocati, pauci vero electi.</i> Quid sit electio. i. q. 23. 4. c.</p> <p>An soli prædestinati eligantur, i. q. 23. 4. o.</p> <p>An omnes Christiani non sint salvandi. Suppi, q. 99. 4. o.</p> <p>Dominica in Sexagesima.</p> <p>EPIST. II. CORINTH. XI. ET XII.</p> <p><i>Si quis extollitur.</i> In quibus consistat jactantia. 2 2. q. 112. 1. c.</p> <p>An jactantia sit peccatum mortale. 2 2. q. 112. 2. o.</p> <p>An appetitus inanis gloriæ sit peccatum. 2 2. q. 131. 1.</p> <p><i>Audeo et ego, s. gloriari.</i> An B. Apostolus se jactaverit. 2 2. q. 112. 1. c.</p> <p>Quando quis laudabiliter gloriam suam appetat. 2 2. q. 132. 1 ad 1 et ad 3.</p> <p>Quando contumeliæ nobis illatæ non sunt a nobis sustinendæ. 2 2. q. 72. 3 c. et ad 1.</p> <p><i>In carceribus.</i> Quando incarcerare est licitum, et quando illicitum. 2 2. q. 65. 3. c.</p> <p><i>Ter virgis cæsus sum.</i> De afflictionibus justorum: supra in Evang. 3. Dominicæ post Epiphan.</p> <p>An omnis pœna sit propter aliquam culpam. 1 2. q. 87. 7. o.</p> <p><i>Scio quod non mentior.</i> Quando juramentum sit adhibendum. 2 2. q. 89. c. fi.</p> <p><i>Etsic effugi manus ejus.</i> An damnato ad mortem liceat sese defendere. 2 2. q. 69. 4.</p> <p>An Paulus fuerit in raptu alienatus a sensibus. 2 2. q. 175. 4. o.</p> <p>An anima Pauli fuerit totaliter a corpore separata. 2 2. q. 175. 5. o.</p> <p><i>Sive in corpore, sive extra corpus.</i> De raptu. 2 2. q. 175.</p> <p><i>Tertium cælum.</i> Quid nomine tertii cæli intelligatur. i. q. 68. 4. c. fi.</p> <p><i>Et audivi arcana verba.</i> An Paulus in raptu viderit divinam essentiam. 2 2. q. 175. 3. o.</p> <p>An Paulus postquam vidit essentiam Dei, recordatus sit multorum quæ in ipso raptu viderat. I. q. 12. 9 ad 2.</p> <p><i>Propter quod ter Dominum rogavi.</i> Cur Paulus in hac sua oratione non fuerit exauditus. 2 2. q. 83. 15 ad 2.</p> <p><i>Sufficit tibi gratia mea.</i> De gratia et ejus effectus. 1 2. q. 109. et seq.</p> <p>An Paulus per revelationem sciebat se habere gratiam. 1 2. q. 12. 5. c.</p> <p><i>Nam virtus in infirmitate perficitur.</i> Quomodo virtus in infirmitate perficiatur. 1 2. q. 55. 3 ad 3. et 2 2. q. 123. 1 ad 1.</p> <p>EVANG. LUC. VII.</p> <p><i>Qui seminat semen.</i> Quam sit magnum et Deo gratum verbum Dei populo prædicare ejusque verum zelum habere. 2 2. q. 188. 4. c. fi. præcipue et q. 182. 2 ad 3. et q. 84. 7. et 8. et m. q. 40. 1 ad 2.</p> <p>Quomodo verbum Dei sit prædicandum. 2 2. q. 177. 1. c.</p> <p><i>Centuplum.</i> Quid significetur per fructum centuplum sive centesimum. 1 2. q. 70. 3 ad 2. et 2 2. q. 153. 5 ad 2.</p> <p><i>Qui habet aures audiendi- audiat.</i> An fides sit donum Dei. 2 2. q. 6. 1. o.</p>		

Vobis datum est nasse,... cateris autem in parabolis. Cur Christus turbis in parabolis sæpe sil locutus, quarum apertam veritatem solis discipulis suis exponebat, m. q. 42. 3. c. Π. et ad 3.

Ut videntes non videant. De cæcitate mentis. 2 2. q. 15.

Deinde venit diabolus. De impugnatione dæmonum. î. q. 114. o.

An omnia peccata procedant ex tentatione diaboli. I. q. 114. e. o.

Et a sollicitudinibus et divitiis. Cur divitiæ sint impedimenta salutis, idque tribus ex causis. 2 2. q. 188. 7. c. prine.

Verbum affert fructum in patientia. De prædicatione. 2 2. q. 183. 4. et m. q. 67. 1 ad 1.

De doctrina Christi, m. q. 42.

Dominica in Quinquagesima.

EPIST. I. COR. XIII.

S/ linguis hominum. De dono liguarum et gratia sermonis. 2 2. q. 176. et q. 177.

Et angelorum. Quid nomine linguæ angelorum accipiatur, i. q. 107. 1 ad 2. fi.

De locutionibus angelorum, i. q. 107. o.

Et si habuero omnem fidem. De duplici fide, formata et informi. An fides informis sit donum Dei. 2 2. q. 6. 2.

An fides informis et formata sint unus habitus fidei. 2 2. q. 4. 4. o.

Et si tradidero corpus meum. An actus fidei, patientia* et fortitudinis non sint meritorii, nisi ex charitate procedant. 1 2. q. 114. 4 ad 3.

An sine charitate possit esse aliqua vera virtus. 1 2. q. 23. 7. o.

An charitas sit omnium aliarum virtutum forma. 2 2. a. 23. 7. o.

An chantas sit principium merendi, 1 2. q. 114. 4. o.

Charitas patiens est, benigna est. Cum charitas se extendat ad opera omnium virtutum, quomodo virtus est specialis. 2 2. q. 23. 4 ad 2.

Non quærit quæ sua sunt. An ergo ex charitate non debeamus nos magis diligere quam proximum. 1 2. q. 26. 4 ad 3. et 2 2. q. 26. o.

Charitas nunquam excidit. An ergo charitas semel habita non possit amitti. 2 2. q. 24. 11. o.

An charitas maneat post hanc vitam in gloria. 1 2. q. 67. 6. o.

Sive prophetiæ evacuabuntur. Cur et quomodo prophetiæ sint in patria evacuandæ. 2 2. q. 171. 4 ad 2.

Sive scientia destruetur. An virtutes intellectuales maneant post hanc vitam, i. q. 89. 5 ad 1. et 1 2. q. 67. 2. o.

An fides maneat post hanc vitam. 12. q. 67. 3. o.

An spes maneat post mortem in statu gloriæ. 1 2. q. 67. 4. o. et 2 2. q. 19. 2. o.

An aliquid fidei et spei remaneat in gloria. 1 2. q. 67. 5. o.

Cum autem venerit quod perfectum est. Quomodo veniente perfecto evacuabitur imperfectum, i. q. 58. 7 ad 3. et q. 62. 7 ad 1. et 2 2. q. 4. 4 ad 1.

Videmus nunc per speculum in ænigmate. De triplici modo cognoscendi quippiam. i. q. 56. 3. c. utrum aliquis in hac vita possit Deum per essentiam videre, i. q. 12. 11.

An intellectus creatus possit Deum per essentiam videre. 1. q. 12. 1. o.

Nunc autem manent fides, etc. De tribus virtutibus theologicis, et de earum ordine. 1 2. q. 62. 3 et 4.

Major autem horum est charitas. An charitas sit maxima inter virtutes theologicas. 1 2. q. M 6. o. præcipue.

*

EVANG. LUC. XVIII.

Consummabuntur. Quomodo omnia prædicta a prophetis sint morte Christi consummata. 1 2. q. 103. 3 ad 2. et m. q. 47. 2 ad 1.

De effectibus passionis Christi, m. q. 49.

Gentibus. Cur Christus pati voluit a gentilibus, in. q. 47. 4. o.

Et illudetur. An Christus omnes passionem sustinuerit. m. q. 46. 5.

An dolor passionis Christi fuerit major omnibus aliis doloribus, m. q. 46. 6. o.

Occident eum. An Christus sit ab alio occisus quam a seipso. m. q. 47. 1. o.

Et tertia die resurget. An fuerit conveniens Christum tertia die resurgere, in. q. 53. 2. o.

An Christus fuerit tribus diebus in sepulcro, ni. q. 41. 4. o.

Et ipsi nihil horum intellexerunt. Cur Christus interdum obscure multa docuit, m. q. 42. 3.

Cæcus quidam. An Christus convenienter circa homines miracula fecerit, m. q. 44. 3. o.

Fides tua te salvum fecit. Cur operatio miraculorum attribuitur fidei. 2 2. q. 178. 1 ad 5.

Afogni/icans *Deum.* De gratiarum actione. 2 2.

An homo teneatur gratias agere omni benefactori in omnibus. 2 2. q. 106. 3.

An magis teneatur ad gratias reddendas Innocens quam pœnitens. 2 2. q. 106. 2. o.

Dominica prima Quadragesimæ.

EPIST. II. COR. VI.

Adjuvantes autem exhortamur. De perseverantia. 2 2. q. 137.

In vacuum. An opera virtutum in charitate facta mortificari possint, m. q. 89. 4. o.

An opera mortificata per peccatum, rursus per pœnitentiam reviviscant, m. q. 89. 5. o

Ecce nunc tempus acceptabile. An Christus convenienti tempore pro salute generis humani sit incarnatus. 1 2. q. 106. 3. et m. q. 1.5. et 6.

Nemini dantes ullam offensionem. An scandalum sit peccatum, et quantum peccatum. 2 2. q. 49. 2 et 4.

An temporalia sint dimittenda propter scandalum vitandum. 2 2. q. 49. 8. o.

In patientia. In quo consistat patientia. 2 2. q. 136. 1. c.

An sit idem quod longanimitas. 2 2. q. 136. 5.0.

EVANG. MATTH. VI.

In desertum. Cur Christus voluit in deserto tentari. m. q. 41. 2. o.

An publice non debuerit tentari ni. q. 41.2 ad i.

Ut lentaretur. Cur Christus voluit tentari. ni. q. 41. 1. c. potissimum.

Quid tentare. 2 2. q. 97. 1. 2. et 4.

Cur Christus post jejunium tentari voluit, m. q. 41. 3. c.

Quum Christus venerit ut dissolveret opera diaboli, cur ea passus sit. m. q. 41. 1 ad 2.

A spiritu. A quo spiritu Christus sit ductus, ni. q. 41. 1. ad 2.

A diabolo. Cur Christus potius voluit tentari a diabolo quam carne, m. q. 41. 1 ad 3.

Jejunasset. Quid sit jejunium. 2 2. q. 147. 2. in arg. sed contra et c.

Ad quid jejunium sit institutum. 2 2. q. 147. 1. c. et 3. c.

An jejunium sit necessarium ad salutem, m. q. 80. 2. ct 2 2. q. 147. 3. .

An omnes teneantur ad Jejunium quod est de præcepto Ecclesiæ. 2 2. q. 147. 4. o.

An inusti teneantur ad jejunium ex præcepto. 2 2. q. 147. 4 ad 5.

Quo tempore sit jejunandum. 2 2. q. 147. 5. o.

An nimium jejunans peccet. 2 2. q. 88. 2 ad 3.

Quomodo violetur jejunium. 2 2. q. 147. 6. o.

Quare nos jejunamus solum usque ad nonam cum Judæi usque ad vesperam jejunarent. 2 2. q. 147. 7 ad 1.

Cur Christus voluit Jejunare, cum non indigeret Jejunio ad effectus ipsius Jejunii consequendos, idque quadraginta diebus et noctibus, m. q. 41. 2 ad 3.

Postea esuriit. Cur post quadraginta dies potius esuriit quam ante. m. q. 41. 3. c. in fi.

Et accedens lentator. An infra quadraginta dies fuerit unquam tentatus a diabolo, m. q. 41. 3 ad 2.

Si Filius Dei es. Cur diabolus utebatur Illis verbis, Si Filius Dei es. m. 41. 1 ad 1.

Dic ut lapides. An prima tentatio fuerit de gula, m. q. 41. 4. c.

An Christus peccasset in gula faciendo de lapidibus panes ad subveniendum naturæ. m. q. 41. 4. ad 1.

Qui respondens dixit. Cur Christus Deus et homo non prostravit diabolum sua virtute eum præsumentem tentare. m. q. 41. 4. c. fi.

Et statuit eum super pinnaculum. An videntibus cunctis statuerit diabolus Christum super pinnaculum. ni. q. 41. 4 ad 7.

Mitte te deorsum. An secunda tentatio Christi fuerit de inani gloria, m. q. 41. 4. in med.

Cum illi qui ducuntur inani gloria nitantur semper ad alta ascendere, quomodo diabolus Deum Christum tentât dicendo : Mitte te deorsum. Hl. q. 41. 4 ad 2.

Quia angelis suis mandavit de te. De custodia angelorum, i. q. 113. o.

Cum homo per liberum arbitrium possit custodire seipsum, cur ei angeli ad custodiam deputantur. i. q. 113. 1 ad 1.

Si angeli dantur in custodiam, cur igitur tam multi damnantur, i. q. 113. 1 ad 3. et a. 4 ad 3.

An omnibus hominibus deputentur singuli angeli ad custodiam, i. q. 113. 2. et 4.

Cur unus angelus non sufficiat ad custodiam plurium hominum, i. q. 113. 2 ad 1.

Quando datur angelus homini ad custodiam, i. q. 113. 5.

Utrum angeli doleant de malis eorum quos custodiunt. i. q. 113. 7. o.

Non tentabis Dominum Deum tuum. An tentare Deum sit peccatum. 2 2. q. 97. 2. o.

Et ostendit ei omnia regna. An sit aliquis mons ita altus et excelsus ut inde totus mundus inspicere possit, ut sic ex eo potuerint Christo omnia regna mundi ostendi, m. q. 41. 4 ad 7.

Hæc omnia dabo tibi si cadens. Cur diabolus non dixit in hac tentatione, Si Filius Dei es, sicut In duabus primis, m. q. 41. 4. c. fi.

An diabolus tentaverit Christum hac ultima tentatione de cupiditate, m. q. 41. 4. c. et ad 3.

An in tertia tentatione convenienter Christus fuerit tentatus de idololatria, et quorsum, m. q. 41. ar. 4 ad 3.

Cur dixerit diabolus, Si cadens adoreris. m. q. 41. 4 ad 3.

Cum post victoriam omnium vitiorum remaneat homini tentatio superbiæ et Inanis giorix, quomodo conveniens est ordo harum tentationum. III. q. 41. 4 ad 5.

Cum septem sint vitia capitalia, cur Christus tantum de tribus tentatus est. m. q. 41. 4 ad 4.

Vade Satana. Cur Christus non repulit diabolum imperiose oburgando in duabus primis tentationibus, sicut in ultima, m. q. 41. 4 ad 6.

Tunc reliquit eum diabolus. An reliquerit diabolus Christum ex toto. Hl. q. 41. 3 ad 3.

Et ecce angeli accesserunt. Quando angeli accesserint ad Christum et ei ministraverint, m. q. 41. 3 ad 2.

Dominica secunda Quadragesimae.

EPIST. I. THESS. IV.

Obsecramus in Domino Jesu. An liceat hominem adjurare. 2 2. q. 90. 1. o.

Ut abundetis magis. De augmento charitatis. 2 2. q. 24. 4. et seq.

An charitas possit in hac vita esse perfecta. 2 2. q. 24. 8.

An inconvenienter distinguantur tres gradus charitatis, s. charitas incipiens, proficiens et perfecta. 2 2. q. 24. 9.

Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra. Cur præceptum Dei dicatur voluntas Del. i. q. 19. 11. c.

De voluntate signi, i q. 19. 11.

A fornicatione. Cur fornicatio est peccatum, cum is qui fornicatur nulli videatur facere injuriam. 2 2. q. 154. 2. c. et ad 4.

Ut sciat unusquisque vas suum. Cur adulterium sit peccatum. 2 2. q. 154. 8. c.

De castitate et luxuria. 2 2. q. 151. et sequentibus.

De bonis matrimonii. Suppi, q. 49. o.

In sanctificatione et honore. An actus matrimonialis semper sit peccatum. Suppi, q. 41. 3. o. et 2 2. q. 153. 2. o.

An actus matrimonialis sit meritorius. Suppi, q. 41. 4. o.

Non in passione desiderii. An quodcumque aliquis uxorem cognoscit non intendens aliquod bonum matrimonii, sed solum delectationem, mortaliter peccet. Suppi, q. 49. 6. o.

Neque circumveniat. An dolus sit peccatum ad astutiam pertinens. 2 2. q. 55. 4.

An fraus sit peccatum pertinens ad astutiam. 2 2. q. 55. 5.

De fraude quæ contingit in emptione et venditione aut vendendo rem pluris quam re vera valeat, aut propter defectum rei venditæ, aut propter vitium rei venditæ celatum. 2 2. q. 77. I. 2. et 3.

Quoniam vindex est Dominus. De effectibus et pœnis peccatorum5 1 2. q. 85. et seq.

An nullum peccatum inducat reatum pœnæ æternæ. 1 2. q. 37. 3. o.

De pœna primi peccati. 2 2. q. 164. o.

EVANG. MATTH. XVIII.

Assumpsit Jesus Petrum. Ad quid assumpsit Petrum, Jacobum et Joannem. m. q. 43. 5. c. ad 1 et ad 4.

Et transfiguratus est ante eos. Utrum fuerit conveniens Christum transfigurari, m. q. 45. I. o.

Vestimenta autem ejus. De splendore vestium Christi. Ib. 2 ad 3.

Resplenduit jacies ejus. De claritate Christi in transfiguratione. Ib. 1 ad 1. et 2. o.

De claritate corporis gloriosi. Suppi, q. 85.

Et ecce apparuerunt illis. Utrum testes transfigurationis fuerint convenienter inducti, m. q. 45. 3. o.

Ecce nubes lucida. Quid significet nubes lucida. Ib. 2 ad 3. et 4 ad 2.

Et ecce vos de nube dicens. Utrum convenienter auditum fuerit testimonium patemæ vocis in transfiguratione. hi. q. 39. 8 ad 2. et q. 45. 4» o.

Et audientes discipuli. Cur discipuli audita voce Patris sunt prostrati, hi. 45. q. 4 ad 1.

An in transfiguratione tota Trinitas apparuerit. Ib. ad 2.

Et descendentibus illis. Cur præcepit eis ne cuiquam revelarent transfigurationem ante resurrectionem. Ib. 3 ad 4.

Dominica tertia Quadragesimæ.

EPIST. EPHES. V.

Estote imitatores Dei. De sequendo Christum. Vide Evang. In festo Conversionis Pauli.

Et tradidit semefispum pro nobis. An Christus fuerit ex obedientia mortuus, hi. q. 47. 2. o. et 49. 1. c.

Oblationem et hostiam. An passio Christi fuerit operata per modum sacrificii, ni. q. 48. 3. o. De sacerdotio Christi, m. q. 22. o.

An Christus fuerit simul sacerdos et hostia.

Impudicitia. Quid nomine impudicitiae intelligatur, et unde oriatur. 2 2. q. 148. 6. c. fi.

Aut turpitude. An obscæna confabulatio, amplexus et osculatio sint peccata mortalia. 2 2. q. 154. 4. o.

Aut avaritia. Quid accipiatur hic nomine avaritiæ. 1 2. q. 72. 2 ad 4. et q. 73. 5 ad 1. De avaritia. 2 2. q. 118.

Scurrilitas. Quid scurrilitas. 2 2. q. 148. 6. c. fi. Unde oriatur. Ibidem.

Omnis fornicator aut immundus. An fornicatio sit peccatum mortale. 2 2. q. 154. 2 et 3.

Quod est idolorum servitus. Qua ratione avaritia dicatur idololatria. 2 2. q. 118. 5 ad 4.

Venit ira Dei. Quomodo ira tribuitur Deo. cum passio non sit in Deo. i. q. 3. 2 ad 2. et q. 19. 11. c. et 20. 1 ad 2.

EVANG. LUC. XI.

Et erat ejiciens daemonium. Quid sint dæmones. J. q. 115. 5. c.

An possit dæmon nocere homini quoad animam et quod corpus, hi. q. 49. 2 ad 1. et ad 2.

An dæmones possint transmutare homines in bestias, i. q. 114. 4 ad 2.

Quomodo diabolus facit apparere corpus humanum corpus bestiale, i. q. 114. 4 ad 2.

An dæmones vexent homines magis uno tempore quam alio. i. q. 115. 5 ad 1.

Cur dæmones per necromanticos invitati sub certis constellationibus veniunt, i. q. 115. 5 ad 2.

Quomodo alliciantur carminibus, lapidibus, herbis et similibus, i. q. 115. 5 ad 3.

Cur dæmones faciunt quasdam levitates. 1 2. q. 89. 4 ad 3.

An dæmones possint hominem impellere in peccatum. 1 2. q. 86. 3. c.

Et cum ejecisset daemonium. Cur Christus obsessos a daemonibus liberavit, iii. q. 44. 1. fi.

Cur expellendo dæmones Dominus permittebat fortius discerpere dæmoniacos. ni. q. 41. 1 ad 4.

De exorcismis quibus dæmon corporaliter et spiritualiter pellitur, ih. q. 71. ar. 2. 3. et 4.

In Beelzebub principe dæmoniorum. Utrum in daemonibus sit prælatio. i. q. 109. 2. o.

An obediant superioribus ex amicitia, i. q. 109. 2 ad 2.

Ejicit dæmonia. An virtute superiorum d»monum Inferiores a corporibus expellantur, iii.q.43.

Et alii tentantes. An tentare sit peccatum. 2 2. q. 97. 2. o.

Ut vidit cogitationes. An anima Christi cognoscatur cogitationes hominum, m. q. 10. ar. 2.

Omne regnum in se divisum. An sufficienter Dominus per rationes has in virtute Delet non diaboli ostendebat se ejicere dæmonia. ik. q. 43. 2 ad 3.

Cur omne regnum in se divisum desoletur. 2 2. q. 37. 2 ad 3.

An sit concordia inter dæmones. i. q. 109. 2 ad 2.

Universa arma ejus auferet. An per passionem Christus simus liberati a potestate diaboli, m. q. 49. ar. 2. o.

Revertar in domum meam. An dæmon qui superatur ab aliquo, non propter hoc ab impugnatione arceatur, i. q. 114. 5. o.

An per hoc quod spiritus immundus redit, culpa per poenitentiam dimissa redeat, m. q. 88. 1 ad 2. potissimum.

An peccata dimissa non redeant per ingratitude. m. q. 88. 2. o.

Dominica quarta Quadragesimæ.

EPIST. GAL. IV.

Quæ quidem sunt per allegoriam dicta. An Scriptura sacra habeat plures sensus, i. q. 1. ar. 10.

In servitutem generans. De differentia legis veteris et novæ. 1 2. q. 91. 5. c. potissimum.

Cur lex vetus dicatur lex timoris et servitutis. 1 2. q. 107. 1 ad 2.

An lex vetus fuerit bona. 1 2. q. 98. 1. o.

An lex vetus debuerit inducere homines ad observantiam præceptorum per temporales promissiones et comminationes. 1 2. q. 99. 6. o.

Libera est. An lex nova sit lex amoris et proinde libertatis. 1 2. q. 107. 1 ad 2.

An lex nova justificet. 1 2. q. 106. 2. c.

Quæ non paris. An lex nova debuerit dari ab initio mundi. 1 2. q. 106. 3. o.

An nulli durante statu veteris legis sive testamenti pertinuerint ad novam legem, et proinde salvati sint. 1 2. q. 106. 1 ad 3. et 3 ad 2. et q. 107. 1 ad 2. et ad 3. et 98. 2 ad 4.

An similiter tempore novi Testamenti pertineant aliqui ad vetus Testamentum. 1 2. q. 107. 1 ad 2. f

Quia multi filii desertæ magis. An in lege nova præter Judæos fuerint salvati gentiles. 1 2, q. 98. 4. arg. 1. et hi. q. 42. 1. c.

EVANG. JOAN. VI.

f

Quia videbat signa quæ faciebat. An Christus signa et miracula facere debuerit, m. q. 43. l.o.

Quid sit miraculum, i. q. 105. 7. c.

An solus Deus possit facere miracula, i. q. 110. 4. c.

An unum miraculum non sit majus alio, i, q. 105. 8. o.

An gratia miracula faciendi possit alicui sancto communicari, i. q. 13. 2 ad 3. et 2 2. q. 178.0.

Quare non omnibus sanctis detur gratia miraculorum. 2 2. q. 178. 2 ad 5.

An miracula quæ Christus fecit, fuerint sufficientia ad ostendendam divinitatem ipsius, nr. q. 43. 4. o.

Super his qui infirmabantur. An Christus convenienter fecerit miracula circa homines, ni. q.44. 3. o.

Propter quod et Deus exaltavit illum. An Christus per suam passionem meruit exaltari, m. q. 49. 6. o. et 53. 1. c. et 59. 3 o. et 6. c.

Et donavit illi nomen quod est. Quomodo Deus dederit nomen quod est supra omne nomen, m. q. 49. 6. c. fi.

EVANG. PASSION. DOMINI SECUNDUM MATTH. XXVI.

Scitis quia post biduum pascha flet. An conuenienti tempore Christus passus sit. m. q. 46. 9. o.

Ne forte fiat tumultus. De seditione. 2 2. q. 42. In quo consistat. 2 2. q. 42. 1. c.

An resistentes malis, defendendo bonum comune, sint seditiosi. 2 2. q. 42. 2. c. fi.

Indignati sunt. Quid sit indignatio, et unde oriatur. 2 2. q. 158. 7. c.

Aie autem non semper habebitis. An ergo Christum non habeamus quotidie in sacramento Eucharistiæ. m. q. 75. 1 ad 2.

Prima autem die azymorum. Quæ dicebatur prima dies azymorum, m. q. 46. 9 ad 1. et q. 74. 4 ad 1.

Quando incipiebat Pascha, in. q. 46. 9. c. ad 1. et q. 74. 4. c. ad 1.

Qui intingit mecum manum. Quomodo Christus nulla secreta admonitione præcedente recte denuntiaverit et publicaverit peccatum Judæ. 2 2. q. 33. 7 ad 2.

Bonum erat et si natus. An esse sit magis appetibile quam non esse. 1. q. 5. ar. 2 ad 3. et 1 2. q. 8. 1 ad 3.

An damnati recta ratione et deliberativa velent non esse. Suppi, q. 98. 3. o.

Ccenantibus autem illis accepit Jesus panem. De sacramento Eucharistiæ. in. q. 73. et sequentibus. An sit conveniens hujus sacramenti institutio. in. q. 73. 5. o.

Quæ sit hujus sacramenti materia, m. q. 74 o.

An Christus acceperit sic panem, ut eum comederet. m. q. 81. 1 ad 1.

Hoc est corpus meum. An hæc sit conveniens forma consecrationis panis: Hoc est corpus meum, m. q. 78. 2.

Hic est sanguis meus novi Testamenti. An hæc sit conveniens forma consecrationis vini, Hic est calix sanguinis mei novi et ætemi Testamenti, etc. h. i. q. 78. 3. o.

An prædictæ locutiones. Hoc est corpus meum, et Hic est calix sanguinis mei, sint veræ. in. q. 78. 5. o.

Cum illud bibam vobiscum in regno Patris mei. An onrnes quibus corpus suum et sanguinem Christus dederat, cum eo iterum erant bibituri vinum in regno Dei. m. q. 81. 2 ad 1.

Omnes vos scandalum patiemini. Cur permittat Deus homines interdum cadere. 1 2. q. 79. 4. et q. 98. 2 ad 3.

Præcedam vas in Galilæam. Cur potius voluerit eos præcedere in Galilæam quam alibi, in. q. 55. 3 ad 4.

Cœpit contristari. An Christus fuerit contristatus. h. i. q. 15. 6 ad 1. et 4. c. fi.

Tristis est anima mea. Tristitia quid. 1 2. q. 25. 1. ct q. 42. 3.

An tristitia fuerit in Christo, in. q. 15. 4. c. et 6. o.

Cum tristitia contrarietur voluntati, an ergo Christus voluntarie non sit passus, ili. q. 47. 1. o.

Procidit in faciem suam orans. An Christo competat orare, m. q. 21. 1. o.

Secundum quam naturam competit ei orare. 2 2. q. 83. 10 ad 1. et Hi. q. 21. 2. o.

An fuerit conveniens pro se orare, m. q. 21. 1 3. o.

Transeat a me calix iste. Cur Christus passione suam vocet calicem, m. q. 78. 3 ad 1.

Verumtamen non sicut ego volo. An Christus eundum voluntatem humanam aliud vellet, quv secundum voluntatem divinam. III. q. 18. 6M

An voluntas humana non voluerit aliud qua? Deus vult. m. q. 18. 5. o.

An in Christo fuerit contrarietas voluntatum m. q. 18. 6. o.

An hæc oratio Christi fuerit exaudita, Pater, v possibile est, etc. m. q. 21. 4 ad 1.

Pater mi, si non potest hic calix transire nh bibam illum. An ergo non fuerit possibile aliw] | modus liberationis humanæ .quam per passione. | Christi, m. q. 46. 2. o.

Quemcumque oculus fuero. De simulatione e hypocrisi. 2 2. q. 111. o.

Converte gladium tuum in locum suum. An clericis et episcopis liceat pugnare. 2 2. q. 40. 2. o. et q. 64. 4. o.

Omnes enim qui acceperint gladium. Quomodo hoc verum sit, cum non omnes gladium accipientes gladio pereant. 2 2. q. 4). 1 ad 1.

An sit licitum occidere homines peccatore. 2 2. q. 64. 2. o.

An interficientes ex legitima potestate maleficos, accipiant gladium. 2 2. q. 40, 1 ad 1.

Docens in templo. An Christus omnia publice docere debuerit, in. q. 42. 3. o.

Qucerebat falsum testimonium contra Jesum. Ac falsum testimonium sit peccatum mortale, et quantum. 2 2. q. 70. 4. o.

Adjuro te. Quid sit adjurare. 2 2. q. 90. 1. c. An liceat hominem adjurare. 2 2. q. 90. o.

Blasphemavit. Quid sit blasphemia, et quot modis contingat. 2 2. q. 13. 1. c.

An blasphemia sit peccatum, et quale. 2 2. q. 13. 2 et 3.

Tunc expuerunt in faciem ejus. Secundum quz membra et sensus Christus passus sit. m. q,

Prophetiza nobis quis est qui te. De irrisione; a: sit peccatum mortale. 2 2. q. 75. 2.

At ille negaxdt. An Petrus negando Christura amiserit charitatem. 2 2. q. 24. 12 ad 2.

Cur Deus aliquando permittit aliquos cadere in peccatum. 1 2. q. 79. 4. et q. 98. 2 ad 3.

Tunc cœpit detestari et jurare. An liceat sibi vel alteri maledicere. 2 2. q. 76. 1. o.

Et flevit amare. De pœnitentia secundum quod est. virtus, m. q. 85. o.

An pœnitentia sit virtus, m. q. 85. 1. o;

Tradiderunt Pontio Pilato. An Judæi tradentei Christum Pilato, peccaverint, m. q. 47. 3 ad 3.

Quare Jdæi tradebant Christum Pilato, et j non potius ipsi eum occidebant, in. q. 47. 4 ad 3.

Tunc videns Judas qui eum tradidit. Cur Judas tradendo Christum peccaverit, m. q. 47. 3 ad 3.

Dicens: Peccavi. An contritio sit actus virtuti?. Suppl, q. 1. a. 2.

Et abiens, laqueo. An desperatio sit peccatum et in quo consistat. 2 2. q. 20. 1. o.

An ex horrore proriorum peccatorum oriatur desperatio. 2 2. q. 20. 1 ad 2.

An ex acedia oriatur. 2 2. q. 20. 4. o.

Se suspendit. An liceat seipsum interficere. 2 2. q. 64. 5. o.

Emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam. An liceat vendere sepulturam in loco sacro. 2 2. q. 100. 4 ad 3.

Ante preesidem. An judex possit judicare non sibi subjectum. 2 2. q. 67. 1. o.

Et cum accusaretur. An homo teneatur ad accusandum. 2 2. q. 69. 1.

An sit necessarium accusationem fieri in seri ptis. 2 2. q. 68. 2. o.

Quomodo accusatio reddatur Injusta. 2 2. q. 68. 3. o.

An iudex possit judicare aliquem sine accusa tore. 2 2. q. 67. 3. o.

Et non respondit ei ullum verbum. An reus non teneatur iudici interroganti veritatem ad omnia respondere. 2 2. q. 69. 1. c. et 2. c.

Consueverat præses populo dimittere unum. An iudex licite possit pœnam relaxare. 2 2. q. 67. 4. o.

Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. An iudici liceat judicare contra veritatem quam novit, propter ea quæ in contrarium proponuntur. 2 2. q. 67. 2. o.

Hodie per visum. An divinatio quæ fit per so mnia non sit illicita. 2 2. q. 95. 6. o.

Innocens ego sum. An Pilatus non peccaverit tradendo Christum crucifigendum, m. q. 47. 3 ad 3.

Ut crucifigeretur. An Christus debuerit pati in cruce, m. q. 46. 4.

Et exuentes eum. An Christus omnes passiones sustinuerit, m. q. 46. 5. o.

An dolor passionis Christi fuerit major omni bus aliis doloribus, m. q. 46. 6. o.

Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha. An Christus fuerit convenienti loco passus, m. q. 46. 10.

Cur Christus non sit passus in Nazareth vel in Bethlehem, sed in Hierusalem, m. q. 46. 10 ad 1.

Cur Christus extra portam passus sit, et non potius in templo aut in civitate, in. q. 46. 10 ad 2.

Crucifixerunt eum. An peccatum Christum cru cifigentium fuerit gravissimum, m. q. 46. 6. o.

Miserunt sortem. Quid sortes. 2 2. q. 95. 8. c.

Quot sint species sortis. Ibidem.

An sit licitum uti sortibus. 2 2. q. 95. 8. o.

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. An fue rit conveniens Christum cum latronibus crucifigi. Hl. q. 46. 11. o.

Idipsum autem et latrones improperebant ei. Cum Lucæ XXII dicatur quod unus eorum qui cru cifixus erat cum Christo, et dicebat, Memento mei, etc. an præter latrones blasphemantes fue rit cum eo crucifixus alius non blasphemans, m. q. 46. 12 ad 3.

Tenebræ factæ sunt super terram. An in passione Christi fuerit aliqua immutatio facta circa cur sum cælestium corporum, m. q. 44. 2 ad 2.

Ut quid dereliquisti me. Quomodo Deus Pater dereliquerit Christum in passione, m. q. 47. 3. c. fi.

An in morte Christi fuerit separata deitas a carne, m. q. 50. 2 ad 1.

Clamans voce magna emisit spiritum. Cur Chri stus magna voce clamavit dum spiritum emitte ret. in. q. 47. 1 ad 2.

An fuerit conveniens Christum mori. m. q. 50. 1. o.

An Christus in triduo mortis fuerit homo. m. q. 50. 4.

An fuerit idem numero corpus Christi viventis et mortui, m. q. 50. 5. o.

Et ecce velum templi scissum est. Cur in passione Christi scissum est velum, in. q. 44. 4 ad 3.

Et terra mota est. Cur in passione Christi terra mota est, petræ scissæ, et monumenta aperta sunt. m. q. 44. 4 ad 3.

Et multa corpora sanctorum. An illi sancti resur rexerunt iterum morituri, ni. q. 53. 3 ad 2. et Suppi, q. 77. 1 ad 3.

Maria Jacobi et Joseph mater. An hæc Maria

ume dicitur hic Jacobi et Joseph mater, sit mater Christi, m. q. 28. 3 ad 6.

In sindone munda. Cur Christi corpus fuit invo lutum in sindone munda. Hi. q. 51. 2 ad 3.

In monumento suo novo. Cur Christus fuit posi tus In monumento exciso in petra, in. q. 51. 2 ad 4.

Cur Christus voluit sepeliri in horto, ac in mo numento novo et alieno, m. q. 51. 2 ad 4.

Cum mors Christi fuerit turpissima, cur vo krit Jta honorifice a magnatibus sepeliri, iit. q. 51.

An corpus Christi fuit incineratum. m. q. 51. 3. o.

Quamdiu Christus fuerit in sepulcro, m. q. 51. 4. o.

Dominica Paschæ.

EPIST. I. CORINTH. V.

Expurgate vetus fermentum. Quid significat fer mentum. hi. q. 74. 4. c. et ad 3.

Ut sitis nova. De declinando a malo et faciendo bonum. 2 2. q. 79. a. 1. et seq.

De peccato semper fugiendo. 2 2. q. 35. 1 ad 4.

De contentione et discordia. 2 2. q. 37. et 38.

De fornicatione et incestu. 2 2. q. 154. 2. et 3. et a. 9.

De invidia et detractione. 2 2. q. 36. et 73.

Etenim pascha. Quid nomine paschæ intelliga tur. m. q. 46. 9 ad 1.

Quæ sit ratio litteralis et figuralis eorum quæ fiebant circa agnum paschalem. 1 2. q. 102. 5 ad 2. pulchre.

Quod festum novi Testamenti succedit festo paschatis veteris Testamenti. 1 2. q. 103. 3 ad 4. fi.

Itaque epulemur non in fermento veteri. Quo modo Pascha nostrum Christus sit a nobis eden dum. 1 2. q. 102. 5 ad 2. fi.

EVANG. MARC. ULT.

Ut venientes ungerent Jesum. An charitatis sit magis proprium amare quam amari. 2 2. q. 27. 1. o. An beneficentia sit actus charitatis 2 2. q. 31. 1. o.

Quibus sit benefaciendum. 2 2. q. 31. 2 et 3.

Et valde mane una sabbatorum. De religione. 2 2. q. 81.

De devotione, in quo consistat devotio. 2 2. q. 82. 1. c.

An sit actus religionis. 2 2. q. 82. 2. o.

Orto jam sole. Quomodo igitur Joannes dicit quod Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebræ essent ad monumentum, m. q. 53. 2 ad 3.

Et introeuntes in monumentum. Quid hic inteilli gatur per monumentum, m. q. 55. 6 ad 5.

Viderunt juvenem sedentem. Cum Joannes dicat Mariam Magdalenam duos angelos in albis seden tes vidisse, et Lucas narret duos viros secus mu lieres in veste fulgenti stetisse, quomodo igitur Marcus dicit quod viderint solum unum juvenem sedentem in dextris, etc. m. q. 55. 6 ad 5.

Qui dicit illis: Nolite expavescere. Cur angelus omnium primum resurrectionem Christi manife stat. III. q. 55. 2. c. fi.

Cur angeli hominibus in resurrectione appa ruerunt. m. q. 44. 1 ad 1.

Cum illi quibus manifestata est resurrectio Christi, fuerint testes resurrectionis Christi, et mulieres in ecclesiis tacere debeant, quomodo igitur convenienter resurrectio Christi primo manifestata est mulieribus, m. 55. 1 ad 3.

Resurrexit. De resurrectione Christi, ni. q. 53. et seq.

An fuerit necessarium Christum resurgere, in. q. 53. 1.
Quando Christus resurrexit, m. q. 52. 4 ad 3.
An conveniens fuerit Christum tertia die resurgere. m. q. 53. 2. o.
Qua virtute Christus resurrexit, iiii q. 53. 4. o.
De resurrectione. Suppi, q. 75. et sequentibus.
Præcedet vos in Galilæam. Cur Christus voluit se conspiciendum apostolis præbere in Galllæa. III. q. 55. 3 ad 4.

Feria II Paschæ.

EPIST. act. x.

Incipiens enim a Galilæa. Cur Evangelium incoeptum est prædicari solis Judæis. I 2. q. 98. 4. o. et iiii q. 42. 1. c.
Quomodo unxit eum Spiritu sancto. An in Christo fuerit gratiæ plenitudo, hI q. 7. 9. o. et 10. o.
Et virtute. An anima Christi habuerit omnipotentiam executionis propriæ voluntatis, in. q. 13. 4. o.
Sanando omnes oppressos a diabolo. Cur Christus voluit obsessos a dæmonibus liberare, iiii q. 44. 1. c.
Suspendentes in ligno. Cur Christus voluit suspendi in ligno, m. q. 46. 4. c.
Hunc Deus suscitavit. An ergo Christus propria virtute non resurrexerit, iiii q. 53. 4. o.
Tertia die. An conveniens fuerit Christum tertia die resurgere, hI q. 53. 2. c.
Et dedit eum manifestum fieri non omni populo. De manifestatione resurrectionis Christi, iiii q. 55. Cur Christus noluit suam resurrectionem omnibus manifestari, iiii q. 36. 2. c. et q. 55. 1. o.
Nobis qui manducavimus. An Christus manducando et bibendo post resurrectionem cum apostolis ostendebat se vere resurrexisse, iiii q. 55. 6.
An comedere et bibere non repugnet conditioni gloriæ. ui. q. 55. 6 ad 2.
Qui constitutus est a Deo vivorum et mortuorum. An judiciaria potestas sit specialiter Christo attribuenda, iiii q. 59. 1. o.
An ad judiciariam potestatem Christi pertineant omnes res humanæ. iiii q. 59. 4. o.
An potestas judiciaria Christi etiam ad angelos se extendat, hI q. 59. 6. o.
Huic omnes prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum, etc. An alio modo quam per Christum potuerit homo salvari, in. q. 46. 2. o.
An resurrectio Christi sit **causa** resurrectionis corporum, iiii q. 56. 1. o.
An resurrectio Christi sit **causa** resurrectionis animarum, iiii q. 56. 2. o.

EVANG. LUC. XXIV.

Et ipse Jesus appropinquans. Ubi Christus fuit tempore eo quo discipulis suis non apparuit. HI. q. 55. 3 ad 2.
Oculi illorum tenebantur. An oculi istorum duorum discipulorum aliquibus præstigiis detinebantur. hI q. 55. 4 ad 2.
Estis tristes. In quo consistat tristitia. I 2. q. 35. 1. c. et 2. De causa tristitiæ. I 2. quæst. 36. o. Quantum mali proveniat ex tristitia. I 2. q. 37. o.
An omnis tristitia sit mala. I 2. q. 39. I. o.
Tu solus peregrinus es. An Christus convenienter apparuerit discipulis in alia effigie, iiii q. 55. 4. o. Quomodo per apparitionem Christi In aliena effigie non fuerit Infirmata fides discipulorum de resurrectione Christi, m. q. 55. 4 ad 3. Cur peregrinus in aliena forma Christus apparuit, m. q. 55. 4. c. fi.

Quibus ille dixit. An Dominus alios interroget ut aliquid discat, in. q. 12. 3 ad 1.
Potens in opere et sermone. Qualis debeat ewe condonator, iiii q. 41. 3 ad 1.
Atas autem sperabamus. An incipiebant jam tepescere circa fidem, iiii q. 55. 4. c. fi.
O stulti et tardi corde. An Christus hoc dicendo non dixerit contumeliam his duobus discipulis. 2 2. q. 72. 2 ad 2. An cæcitas mentis sit peccatum. 2 2. q. 15. 1. o. An cæcitas mentis oriatur ex viitiis carnalibus. 2 2. q. 15. 3. o.
Nonne hæc oportuit Christum pati et ita. Ad quid pervenit Christus per suam passionem, ni. q. 45. 1. c. et q. 46. 1. c.
Et ipse se finxit longius ire. An Christus simulando se longius velle ire, non peccaverit. 2 2. q. 111. I ad I. et m. q. 55. 4 ad 1.
Et aperti sunt oculi eorum. An ergo ambulaverant clausis oculis, iiii q. 55. 4 ad 3.
Cur ad fractionem panis oculi eorum aperti sunt. Ibidem.
Et ipse evanuit. An evanescere ab oculis eorum non sit contrarium naturæ humanæ. in. q. 55.6. ad 2.
Et aperiret nobis Scripturas. An discipulis bis fuerit quoddam lumen impressum divinitus ad intelligendas Scripturas. 2 2. q. 173. 2. c. fi.
Et apparuit Simoni. Quoties Christus apparuit discipulis post resurrectionem, hI q. 55. 3 ad 3.
Et quomodo cognoverunt eum in fractione panis. De sumptione Eucharistiæ. m. q. 80.

Feria III Paschæ.

EPIST. ACT. XIII.

Vobis verbum salutis hujus missum est, De effectibus passionis Christi, m. q. 48.
Hunc ignorantes. An persecutores Christi eum cognoverunt, iiii q. 47. 5. o.
An ignorantia persecutorum Christi excusabat eos a peccato, iiii q. 47. 5. c. et ad 3.
Quorum Judæorum culpam ingorantia diminuebat. m. q. 47. 5. c. fi.
De ignorantia late. I 2. q. 76. o. An Judæi peccaverint tanquam occisores Christi hominis, an potius tanquam occisores Dei. m. q. 47. 5. c. ad 3. fi. et q. 46. 12 ad 3.
An peccatum crucifigentium Christum fueri: gravissimum, iiii q. 47. 6. o.
Qui in occisione Christi omnium maxime peccaverint. m. q. 47. 6 ad 2.
Posuerunt eum in monumento. An conveniens fuerit Christum sepeliri, m. q. 51. 1. o.
Qui visus est per multos dies. Cur discipuli Christi non viderint Christum resurgere, ni. q. 55. 2. 0.
An Christus convenienter cum discipulis suū conversatus sit. iiii q. 55. 3. o.
Quoniam hanc Deus adimplevit filiis vestris resuscitans. An resurrectio Christi sit causa resurrectionis animarum, iiii q. 56. 2. o.

EVANG. LUC. XXIV.

Pax vobis. Quid pax, et quomodo a concordii distinguatur. 2 2. q. 19. 1. c. potissimum. Deduplici pace patriæ et viæ. 2 2. q. 29. 2 ad 4.
An homo peccator habeat veram pacem. 2 2. q. 29. 3 ad I. et a. 2 ad 3.
An pax sit effectus charitatis. 2 2. q. 29. a. 3,0.
An pax sit virtus. 2 2. q. 29. 4. o.
Palpate et videte. An ergo Christi corpus nw resurrexit gloriosum, iiii q. 54. 2 ad 2.
Quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut mī videtis habere. An corpus Christi resurrexerit Ig-

tegrum. iiii q. 54. 3. o. An nihil sanguinis corporis Christi reservetur in quibusdam ecclesiis. iiii q. 54. 3 ad 3.
Et cum manducasset. An Christus vere comederit. L q. 51. 3 ad 5. ct iiii q. 55. 3. c.
An comestio non repugnet corpori glorioso III. q. 54. 2 ad 3. et q. 55. 6 ad 2.
Cum adhuc essem vobiscum. An ergo post resurrectionem non erat cum eis. m. q. 55. 3. c.
Necesse est impleri omnia. Quomodo omnia scripta in lege per passionem Christi impleta sint. I 2. q. 107. 2. c. et m. q. 47. 2 ad 1.
Prædicari in nomine ejus pñnitentiam. De sacramento pœnitentiæ. m. q. 84. et seq.

Dominica in Albis.

L JOANN. v.

Omne quod natum est ex Deo. De effectibus baptismi. iiii q. 69. o.
Quomodo superatur mundus, iiii q. 15. 2 ad 3.
Nisi oui credit quoniam Jesus est Filius Dei. An credere explicate mysterium Christi, sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. a. 7. o.
Sed in aqua et sanguine. De effectibus passionis Christi, m. q. 49. o.
Tres sunt qui testimonium dant in cælo. An esse divinum sit trinitas personarum. L q. 30. 2. et 31. 1. o.
Pater. An Christo baptizato convenienter fuerit vox Patris audita Filium protestantis. m. q. 39. 8. o.
Verbum. An opera et miracula a Christo facta testimonium perhibuerint de Christo, iiii q. 43. 4. o.
Et Spiritus sanctus. An Spiritus sanctus convenienter super Christum baptizatum dicatur descendisse. m. q. 39. 6. o.
Et hi tres unum sunt. Cur dicimus quod Pater, Filius et Spiritus sanctus unum sunt, et non unus. L q. 31. 2 ad 4.
Utrum tres personæ in divinis sint ejusdem essentiæ. i. q. 39. 2. o.
Aqua et sanguis. An ex latere Christi profluxerit vera aqua et verus sanguis, m. q. 66. 4 ad 2. et q. 74. 7 ad 3.
Habet testimonium Dei in se. De testimonio Dei Patris dicentis: Hic est Filius meus dilectus. iiii q. 40. 8. o.

EVANG. JOAN. XX.

Pax vobis. De pace, ut supra feria III. Paschæ. An Christus sit pax nostra, iiii q. 36. 8 ad 1.
Insufflavit. Cur Christus apostolis suis insufflaverit Spiritum sanctum, i. q. 43. 7 ad 6.
Quorum remisistis peccata. An sacerdos absolvens vere remittat peccata. Suppl q. 18. 1. et iiii q. 84. 3 ad 3. ad 4. et ad 5. De potestate clavium. Suppl q. 18.
De virtute indulgentiarum. Stippl q. 25.
Januis clausis. Cum verum corpus in eodem loco cum alio corpore esse nequeat, quomodo Christus, si habuerit verum corpus, potuit intrare januis clausis, iiii q. 54. I ad 1.
Infer digitum tuum huc. Cur anima Christi in resurrectione resumpsit corpus cum cicatricibus. iiii q. 54. 4. o.
Esse incredulus. De infidelitate. 2 2. q. 10. o.
Quia vidisti me. An Thomas id quod vidit, crediderit. IIL q. 55. 5 ad 3.
Beati qui non viderunt. Cur igitur Dominus, in multis argumentis coram discipulis suis præbuit seipsum vivum, iiii q. 55. 5. c.
Hæc autem scripta sunt. Cur Christus per seipsum non scripsit doctrinam suam, sed per discipulos suos et evangelistas. m. q. 42. 4. o.

Dominica II post Pascha.

EPIST. I. PETR. IL

Christus passus est pro nobis. An passio Christi nostram salutem operata sit per modum efficientis. in. q. 48. 6. o.
An Christus sua passione aperuerit nobis januam regni cælestis. m. q. 49. 5. o.
Quæ sit differentia inter passionem Christi et sanctorum quoad fructum aa nos inde derivatum, m. q. 48. 5 ad 3.
Quomodo Christus pro nobis potuit satisfacere, cum ipse non peccaverit, iiii q. 48. 2. o. et ad 1. paucis.
Ut sequamur vestigia. Cum Christus abunde pro nobis patiendo satisfecerit, cur aliquid a nobis præstandum exigitur, m. q. 49. I ad 4. et 3 ad 1. ad 2. et ad 3.
Qui peccatum non fecit. An In Christo non fuerit aliquod peccatum, iiii q. 14. 3. o. et q. 15. I.o.
Qui cum malediceretur, non maledicebat. De injuriis verborum. 2 2. q. 72. et seq.
An aliquis debeat contumelias illatas sibi sustinere. 2 2. q. 72. 3. o.
Quando contumelia nobis illatæ non sunt sustinendæ. 2 2. q. 72. 3. c.
An injuriæ nobis illatæ, si redundant in contumeliam Dei. sint ferendæ. 2 2. q. 108. I ad 3. et in. q. 41. 4 ad 6.
Tradebat autem Judicanti se injuste. Quonam modo Christus suæ passionis et mortis fuerit causa, m. q. 47. 1. c. et 3 ad 2.
Cur Christus seipsum tradendo Pilato, minus peccavit quam Judæi. in. q. 47. 3 ad 3.
Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo. An in Christo fuerit dolor sensibilis, in. q. 15. 5. o.
An dolor passionis Christi fuerit major omnibus aliis doloribus, iiii q. 46. 6. o.
An dolor passionis Christi conveniat cum fruitione beata, m. q. 46. 8 ad 1.
Cujus livore sanati sumus. Quantum boni nobis provenerit ex passione Christi, iiii q. 49. o.

EVANG. JOAN. X.

Ego sum pastor bonus. Qualis pastor sit.Christus. iiii q. 8. a. 6, c. ad 3.
Qualis pastor Christus in vita sua fuerit, iiii q. 40. 3. c. et q. 41. 3 ad 1.
Bonus pastor animam suam. Quid pertineat ad officium pastorale. 2 2. q. 184. 5. c. et 7 ad I.fi.
An cura pastoralis sit testimonium dilectionis Dei. 2 2. q. 184. 7 ad 1. et q. 185. 2 ad 1.
Ad quos proprie pertineat officium pastorale. 2 2. q. 184. 6. c. ad 2. et ad 2.
An hi qui proprie habent curam animarum, episcopi videlicet, sint in statu perfectionis. 2 2. q. 184. 5. o.
An episcoporum status sit perfectior quam religiosorum. 2 2. q. 184. 7. o.
An presbyteri, curati et archldiaconi sint in statu perfectionis. 2 2. q. 184. 6. 8. o.
An presbyteri, curati et archldiaconi obligentur ad ponendam animam suam pro ovibus suis. 2 2. q. 184. 6 ad 3.
An presbyteri, curati et archldiaconi sint majoris perfectionis quam religiosi. 2 2. q. 184. 8. o.
An liceat episcopatum appetere.22. q. 185. I.o.
An liceat episcopatum Injunctum omnino recusare. 2 2. q. 185. 2. o.
Mercenarius autem. Quis dicatur mercenarius. 2 2. q. 185. 5 ad 1.
Dimittit oves et fugit. An ergo non liceat episcopo aut pastori propter persecutionem aliquam

Dom. III post Pascha

INDEX V

Dom. V post Pascha

temporalem gregem sibi commissum deserere. 2 2. q. 185. 5. O.
Et vocem meam audient. An pnedicare sit proprium officium praelati. 2 2. q. 187. 4.
Et unus pastor. Cum praepositi Ecclesiae sint pastores, quomodo igitur unus pastor est. in. q. 8. 6 ad 3.

Dominica III post Pascha.

EPIST. I. PETR. U.

A carnalibus desideriis quae militant. An opera spiritualia et fructus Spiritus sancti contrariuntur operibus camis. 1 2. q. 71. 4.
Conversationem vestram habentes. An scandalum sit peccatum mortale. 2 2. q. 43. 4. o.
An sit peccatum quod aliquis velit bona sua ab aliis approbari. 2 2. q. 132. I. c. et ad 1.
Subjecti estote omni creature. An unus homo teneatur alteri obedire. 2 2. q. 104. 1. o.
An subditi teneantur suis superioribus in omnibus obedire. 2 2. q. 104. 5. o.
In quibus, et in quibus non, tenentur subditi suis superioribus obedire. 2 2. q. 69. L c. et 104. 5. c.
Sive regi. An Christiani teneantur saecularibus potestatibus obedire. 2 2. q. 104. 6. o. An infideles possint habere praelationem vel dominium supra fideles. 2 2. q. 10. a. 10. o. Utrum propter apostasiam subditi absolvantur a dominio praesidentium apostatarum. 2 2. q. 12. 2. o.
Ad vindictam malefactorum. An vindictio sit licita. 2 2. q. 108. 1. o.
Per quas poenas vindictio fieri debet. 2 2. q. 108. 3. o.
An sit licitum occidere homines. 2 2. q. 64. 2. o.
Quia sic est voluntas Dei. De duplici voluntate Dei. i. q. 19. a. 11. o.
Omnes honorate. Quomodo omnes sunt honorandi, cum honor proprie debeatur superioribus. 2 2. q. 103. 2 ad 3.
Deum timete. De timore. 2 2. q. 19. o.
Sed etiam dyscolis. Cum honor debeatur alicui in testimonium virtutis, quomodo domini virtutibus vacui sunt honorandi. 2 2. q. 103. 2 ad 2.

EVANG. JOAN. XVI.

Nescimus quid loquitur. Cur Christus voluit doctrinam suam occulto sub tegumento parabolarum spiritualium proponere, m. q. 42. 3. c. ad 2, et ad 3.
An Scriptura sacra sit difficilis et obscura, i. q. 1. a. 9 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 1. a. 9 ad 1. An haeretici pervertant Scripturam sacram. 2 2. q. 1. a. 10 ad 1.
An pertineat ad summum pontificem fidei symbolum ordinare, atque exorientes haereses refutare. 2 2. q. 1. a. 10. o.
Cognovit autem Jesus quia volebant. An anima Christi in verbo cognoscat omnis, m. q. 10. 2. o.
Quia plorabitis et flebitis vos. An sit justum justos in hoc mundo affligi, i. q. 21. 4 ad 2. Cur peccatores prosperentur et innocentes non prosperentur. 1 2. q. 87. 7 ad 2. et 2 2. q. 36. 2. c. 2 2. q. 3. 4. c.
Quomodo universa aequè eveniant justo et impio, bono et malo. 1 2. q. 114. 10 ad 4.
Sed tristitia vertetur in gaudium. In quo gaudendum. 2 2. q. 28. 1. c. et ad 3. et 2. c.
Quot modis in Deo gaudeamus. 2 2. q. 28. 1 ad 3. et 2. c.
An gaudium spirituale secunda patiat aliquam tristitiam. 2 2. q. 28. K2. o.

An gaudium spirituale possit impleri in nobb. 2 2. q. 28. 3. o.
De acedia quae gaudio opponitur. 2 2. q. 35.
Iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum. Quando gaudium istud in apostolis fuerit impletum. m. q. 55. 3 ad 1.

Dominica IV post Pascha.

EPIST. JAC. i.

H

Omne datum optimum. An virtus non insit nobis a natura. 1 2. q. 63. 1. o.
An praeter virtutes theologicas sint aliae virtutes infusae a Deo. 1 2. q. 63. 3. o.
An homo sine gratia non possit verum cognoscere. 1 2. q. 109. 1. o.
Apud quem non est transmutatio. An Deus sit omnino immutabilis, i. q. 9. 1.
Voluntarie enim nas genuit. An praescientia meritum sit causa praedestinationis. i. q. 23. 5. o.
An Deus eligat aliquem propter bonum in eo praeexistens, i. q. 23. 4. c. ad 2.
Tardus ad loquendum. An sit curiositas circa sensitivam cognitionem. 2 2. q. 167. 2. o. Quando diligens aliquorum inquisitio probanda vel improbanda. 2 2. q. 167. 2. c. fi, et ad 3.
Ira enim viri Justitiam. Quomodo hoc verum est, cum in Christo et in sanctis ira fuerit, ni. q. 15. 9 ad 1.
Quando irasci est peccatum et quando non. 2 2. q. 158. 2. De ira et iracundia. 2 2. q. 158. o.
In mansuetudine. Quid sit mansuetudo, quidve clementia. 2 2. q. 157. 1. o.
De mansuetudine et clementia. 2 2. q. 157. o.

EVANG. JOAN. XVI.

Qui misit me. De missione divinarum personarum. I. q. 43. o.
Quomodo Pater misit Filium, i. q. 43. 1. c.
Quae persona divina ab alia mittitur, i. q. 43. 8. o. Utrum Filio conveniat invisibiliter mitti, i. q. 43. 5. o. Ad quos missio invisibilis fiat. i. q. 43. 6. o.
Sed tristitia implevit cor vestrum. An tristitia et dolor auferant facultatem addiscendi et considerandi quippiam. 1 2. q. 37. 1. o.
An tristitia Impediat omnem operationem. 1 2. q. 37. 3. o.
Sed veritatem dico vobis. An semper verum dicere sit laudabile. 2 2. q. 109. 1 ad 2. et ad 3. De veritate, i. q. 16. et 2 2. q. 109.
Si enim non abiero. An ascensio Christi sit causa nostrae salutis, in. q. 57. 6. o.
Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato. An ergo judiciaria potestas non sit specialiter attribuenda Christo, m. q. 59. 1 ad 3.
Docebit vos omnem veritate. Cum apostoli multi ignoraverint, quomodo Spiritus sanctus docuit eos omnes veritatem. 1 2. q. 106. 4 ad 2. et iu. q. 42. 3 ad 2.
Quia de meo accipiet. Utrum Spiritus sanctus procedat a Filio, i. q. 36. 2. o.

Dominica V post Pascha.

40

EPIST. JAC. I.

I

Estote factores, etc. An sacra doctrina sit scientia practica. i. q. 1. a. 4. o.
An sola fides ad salutem sufficiat. 1 2. q. 100. 10. et q. 114. 4 ad 3. et 2 2. q. 2. a. 9. c. et ad 1. 73
Hic beatus est. An observatio mandatorum De sufficiat ad salutem. 1 2. q. 100. 10.

Non refrenans linguam suam. De vitiis linguæ ac Injuriis verborum. 2 2. q. 72. et scq.
Religio munda est visitare pupillos. An ergo religio non ordinet hominem solum ad Deum. 2 2. q. 81. 1 ad 1. De operibus misericordiæ et generibus eleemosynarum. 2 2. q. 32. 2. o.

EVANG. JOAN. XVI.

Si *quid petieritis.* De oratione. 2 2. q. 83. o. Quæ sint orationis partes. 2 2. q. 83. 17. o.
Dabit vobis. Qui flat quod orationes nostræ non exaudiantur. 2 2. q. 83. 15 ad 2.
Quæ conditiones sint requisita ad hoc ut quis semper impetret quod petit. 2 2. q. 83. 15 ad 2. fi.
Ut gaudium vestrum sit plenum. Quomodo in hac vita gaudium nostrum plenum non sit, sed in futura plenissimum. 2 2. q. 28. 3. c. potissimum.
Haec in proverbiiis locutus sum vobis. Cur Christus clare suam doctrinam non proposuit, m. q. 42. 3. c. et ad 3.
Quia ego rogabo Patrem. Quomodo Filius dicatur orare Patrem. 2 2. q. 83. 20 ad 1. et m. q. 21. 1 et 2.
Ipse enim Pater amat vos. An in Deo sit amor. l. q. 20. 1. o.
An Deus æqualiter omnia amet. i. q. 20. 3. o.
Quia a Deo exivi. Quomodo Filius a Patre exi- verit. i. q. 42. 5 ad 2.
Quia scis omnia. An anima Christi in verbo cognoscat omnia, m. q. 10. 2.
Et non opus est tibi. An Christus aliquid ab hominibus didicerit, in. q. 12. 3. o.

In Festo Ascensionis.

EPIST. ACT. I.

Cæpit Jesus facere et docere. Cur dicitur quod prius coeperit facere et tum docere, m. q. 41. 3 ad 1.
Quibus et prae-buit seipsum vivum in multis argu- mentis. An Christus veritatem resurrectionis de- buerit argumentis declarare, m. q. 55. 5. o.
An argumenta quæ Christus induxit sufficien- ter manifestaverint veritatem rfturrectionis ejus, m. q. 55. 6. o.
Per dies quadraginta. Cur Christus post resur- rectionem suam voluit quadraginta diebus, an- tequam ascenderet, hic in terris agere, m. q. 57. 1 ad 4.
An continuo Christus post resurrectionem suam cum discipulis suis conversatus sit. m. q. 55. 3. o.
Et convescens. Quare Christus cum discipulis suis comedit, m. q. 55. 3. c. et 6. c. et ad 1.
Joannes quidem baptizavit aqua. An in baptismo Joannis gratia non dabatur, m. q. 38. 3. o.
Vos autem baptizamini Spiritu sancto. Quando apostoli post Christi resurrectionem fuerint ba- ptizati Spiritu sancto, ni. q. 66. 3 ad 1.
Non est vestrum nosse tempora. An tempus fu- turi judicii sit omnino incognitum. S. q. 88. 3. o.
Et eritis mihi testes in Hierusalem. An apostolo- rum tempore fuerit Evangelium Christi prædi- catum in universo orbe. 1 2. q. 106. 4 ad 4.
Et cum hæc dixisset, videntibus illis. Cur Christus potius ascendit videntibus discipulis quam resur- rexit. in. q. 55. 2 ad 2.
Elevatus est. An ergo propria virtute Christus non ascenderit, m. q. 57. 3 ad 1.
Et nubes suscepit illum. Cum nubes non eleve- tur supra omnes cælos, et Christus ascenderit su- pra omnes cælos, quomodo nubes suscepit eum. ill. q. 57. 4 ad 4.

Sic veniet quemadmodum. An Christus non ascenderit in cælum, s. ut ibi in sempiternum esset, ni. q. 57. 6. ad 3.

EVANG. MARC. XVI.

Apparuit illis Jesus. Quomodo novissime re- cumbentibus discipulis apparuit Jesus, cum postea In die ascensionis viderint Christum ascen- dentem. m. q. 55. 3 ad 3.
Exprobravit incredulitatem. An apostoli non fa- cile et firmiter credebant resurrectionem Christi, m. q. 55. 5. c. fi.
Omni creaturæ. Cur homo dicatur omnis crea- tura sive minor mundus, i. q. 91. 1. c. fi. et 96. 2. c. et 1 2. q. 17. 8 ad 2.
Qui vero non crediderit. An credere sit necessa- rium ad salutem. 2 2. q. 2. ar. 3. o.
Signa autem eos qui crediderint. An justificatio sit opus miraculosum. 1 2. q. 113. 10. Cur quibus- dam hominibus datur gratia miraculorum. 2 2. q. 178. 1. c.
Quibus conveniebat facere miracula tempore Christi, ni. q. 27. 5 ad 3.
An malis etiam detur gratia faciendi miracula. 2 2. q. 178. 2. c. et ad 3.
An mali falsam doctrinam enuntiantes possint facere miracula. 2 2. q. 178. 2 ad 3. An mali faciant quædam miracula quæ sancti facere non possunt. 2 2. q. 178. 2 ad 4. An omnibus sanctis detur gratia miraculorum. 2 2. q. 178. 2 ad 5.
Cur B. Maria et B. Joannes Baptista miracula non fecerunt, m. q. 27. 5 ad 3.
Cur gratia miraculorum attribuat^{ur} fidei. 2 2. q. 178. 1 ad 5.
De miraculis vide plura in evang. Dominicæ *Laetare.*
Super aegros manus imponent. Qualis sit hæc manus impositio, h i. q. 84. 4 ad 1.
Assumptus est. An Christus convenienter ascen- derit. ni. q. 57. 1. o.
Secundum quam naturam Christus ascendit, m. q. 57. 2. o.
An Christus ascenderit supra omnem creatu- ram spiritualem, m. q. 57. 3. o.
An ascensio Christi sit causa nostræ salutis. 2 2. q. 57. 6. o.
Et sedet a dextris Dei. Cum Pater sit major Christo, quomodo Christus sedet a dextris, cum videatur debere sedere a sinistris, m. q. 58. 1 ad 2.
An sedere ad dexteram conveniat Christo se- cundum quod Deus, an vero secundum quod homo. m. q. 52. 2 et 3.
An competat alteri a Christo, sedere ad dexte- ram Patris, m. q. 58. 4. o.

Dominica infra Octavam Ascensionis.

EPIST. I. PET. IV.

Estote prudentes. Circa quæ versatur prudentia. 2 2. q. 47. 2. o.
An prudentia sit virtus. 2 2. q. 47. 4. o.
An de prudentia fuerit dandum aliquod præce- ptum inter præcepta Decalogi. 2 2. q. 5b. 1.
An prudentia possit in peccatoribus inveniri. 2 2. q. 47. 13. o.
An prudentia sit in omnibus habentibus gra- tiam. 2 2. q. 47. 14. o.
In orationibus. De oratione et devotione. 2 2. q. 82. et 83.
Mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes. An charitas se extendat ad proximum. 2 2. q. 25. 1.
Quia charitas operit multitudinem peccatorum.

In Festo Pentecostes

An ergo sine sacramento pœnitentiæ quis possit consequi remissionem peccatorum, m. q. 84. 5 ad 2.

In alterutrum illam administrantes. An qui ldo-neus est vita et scientia ad ãpiscopatum, teneatur eum assumere. 2 2. q. 185. l ad 3. et ar. 2. o.

• EVANG. JOANN. XV, XVI.

Quem ego mittam vobis a Patre. Quomodo per-sona divina ab alia mittatur, i. q. 43. I. o. An Filius mittat Spiritum sanctum, i. q. 43. 8. c.

Qui a Patre procedit. Cur Spiritus sanctus non dicitur genitus, i. q. 27. 4. o.

Cum Scriptura sacra agens de processione Spl-tus sancti, solum dicat quod a Patre procedat, an ergo Spiritus sanctus non procedat a Filio, i. q. 36. 2 ad 1.

Absque synagogy iw facient. De virtute excom-municationis. Suppi, q. 21. et seq.

Ut omnis qui interficit vos. An liceat innocentem aliquo casu occidere. 2 2. q. 64. 6. o.

Ei hæc facient vobis quia non noverunt. Quæ sit causa martyrii. 2 2. q. 124. 5. o.

In Festo Pentecostes.

EPIST. ACT. II.

Dum complerentur dies Pentecostes. Cui festo ve-teris Testamenti successit festum Pentecostes. 1 2. q. 103. 3 ad 4.

In eodem loco. An recte orandi gratia conve-niatur ad certum et determinatum locum. 1 2. q. 102. 4 ad 1. et 2 2. q. 81.3. o. et ad 2. præcipue.

Apparuerunt eis dispersitæ linguæ. De gratia linguarum. 2 2. q. 176. De donis. 1 2. q. 6». Cur Spiritus sanctus descenderit super apostolos sub linguis igneis, i. q. 43. 7 ad 6. et m. q. 39. 6 ad 4.

Cur Spiritus sanctus datus sit apostolis in spe-cie ignis et linguæ. in. q. 72. 2 ad 1.

Et coeperunt loqui variis linguis. Cur apostoli acceperunt donum linguarum ita ut omnium lin-guis loquerentur. 2 2. q. 176. c.

An apostoli fuerint instructi quoad ornatum et elegantiam in aliena lingua, sicut in propria et vernacula. 2 2. q. 176 ad 1.

Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 2 2. q. 176. 1 ad 3.

Cur nunc accipientes Spiritum sanctum non lo-quuntur omnium linguis. 2 2. q. 176. 1 ad 3.

Quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. An unam linguam loquentes intellige-bantur ab omnibus, an potius omnibus linguis loquebantur. 2 2. q. 176. 1 ad 2.

EVANG. JOAN. XIV.

Si quis diligit me, sermonem meum servabit. In quo consistat ratio charitatis. 2 2. q. 25. 12. c. An sit de ratione charitatis, quod homo velit præceptorum Dei regulam in omnibus sequi. 2 2. q. 25. 12. c.

Pater meus diliget eum. De amore Dei. r. q. 20. o.

Et ad eum veniemus et mansionem. Quomodo Pater et tota Trinitas ad nos veniat, et mansionem apud nos faciat. 1. q. 43. 4 ad 2.

Paracletus autem Spiritus sanctus. An hoc no-mem sit proprium nomen alicujus divinæ personæ. i. q. 36. I. o. De aliis nominibus Spiritus sancti, i. q. 37. et 38. et 39. 8.

Ille vos docebit omnia. Cum nec apostoli cogno-verint omnem veritatem, nec modo Ecclesia co-gnoscat, quomodo igitur hæc promissio vera est. 1 2. q. 106. 4 ad 2.

Pacem meam do vobis. Quæ sit vera pax. 2 2. q. 29. 2 ad 3. Vide Evangel, fer. 3. post Pascha. 1

INDEX V

Non *turbetur cor vestrum neque formidet.* De for-titudine. 2 2. q. 123. o.

An fortitudo sit circa timores et audacias. 2 2. q. 123. 3.

An fortitudo sit solum circa pericula morth. 2 2. q. 123. 4. o.

De timore opposito fortitudini, 2 2. q. 125.0. Quando timor est peccatum et quando non. 2 2.

q. 125. 1. c.

Quando timor sit peccatum mortale. 2 2. q. 125. 3. c.

Quia Pater major me est. Cum Filium sit æqialis Patri in magnitudine, quomodo Pater dicitur ma-jor Filio, i. q. 42. 4 ad 1. et 43. 7 ad 1.

An Christus sit subjectus Patri, m. q. 20. 1. o. An Christus sit sibi ipsi subjectus. 111. q. 20. 2. o.

Sicut mandatum dedit mihi Pater. Cum Filius sit Patri aequalis in potentia, et major sit po-tentia præcipientis quam obedientis, quomodo Pater dicitur mandatum dedisse Filio. I. q. 42. 6 ad 2.

Feria II Pentecostes.

Qui constitutus est a Deo iudex. De judiciaria potestate, m. q. 59. o. et Suppi, q. 98. et 90.

Remissionem peccatorum accipere. An fuerit ne-cessarium pati Christum pro humani generis li-beratione. in. q. 46. 1 et 2. An passionem per Christi simus liberati a peccato, in. q. 49. 1. o.

Cecidit Spiritus sanctus super omnes qui au-diebant verbum. De sacramento- confirmationis, m. q. 72. Cur potius ad primitivos sanctos facta est visibilis missio Spiritus sancti quam ad nos. i. q. 43. 7 ad 6.

Numquid aquam quis prohibere potest. An aqua sit propria materia baptismi, m. q. 66. 3. o.

Et jussit eos pbatizari in nomine Domini nostri Jesu Christi. An in nomine Christi possit dari baptismus, m. q. 66. 6. o.

EVANG. JOANN. III.

■&

Sic Deus dilexit mundum. Quantam charitatem et bonitatem erga nos ostenderit Deus, dando Flium suum. m. q. 1. 1. c. et ar. 2. c. et q. 32. I. c. 1 An Deus dilexit magis genus humanum quam Christum. I. q. 20. 4 ad 1.

An magis dilexerit genus humanum quam an-gelos. I. q. 20. 4 ad 2.

Cur Deus non dedit Filium suum pro diabolo, m. q. 4. 1 ad 3.

Ut omnis qui credit in eum. An sola fides suffi-ciat ad salutem. 2 2. q. 2. 9. c. et q. 4. 5. et q. 6. 2 ad 3.

Qui credit in eum non judicatur. An ergo fideles in judicio non judicabuntur. Suppi, q. 89. 6 ad 1.

Qui autem non credit jam judicatus est. An incre-duli et mali in judicio non judicabuntur. Suppi, q. 89. 7 ad 1. De judiciaria potestate Christi HI. q. 59.

Qui autem facit veritatem. Cur peccatum dicitur mendacium et falsitas, virtus autem ejusqut operatio veritas. I. q. 17. 1. c.

Feria III Pentecostes.

ACT. VIII.

Miserunt ad eos Petrum et Joannern. De ministro confirmationis, III. q. 72. 11. et q. 65.

Nondum enim in quemquam illorum venerat sd baptizati. Quomodo detur Spiritus sanctus in

In die Trinitatis

baptismo et quomodo In confirmatione, in. q. 72. I. c.

Tunc imponebant manus super illos. An apostoli contulerint sacramentum confirmationis per so-lam manus impositionem absque chrismate, ni. q. 72. 2 ad 1.

EVANG. JOANN. X.

Qui non intrat per ostium. An credere explicite mysterium incarnationis Christi sit de necessi-tate salutis apud omnes. 2 2. q. 2. ar. 7. c.

An salus nostra sit Christo adseribenda. 2 2. q. 2. a. 7. c. et 1 2. q. 91. 5 ad 2.

De hæresi. 2 2. q. 11.

Fur est et latro. Quantum nocumenti inferatur fidei et fidelibus per hæreticos. 2 2. q. 10. o. 9. et 11. 3. et 4. c.

Huic ostiarius aperit. An fides sit donum Del. 2 2. q. 6. 1. o. et 2. o.

Et proprias oves vocat nominatim. An Deus eli-gat singulos prædestinatos, ita ut noverit certum numerum prædestinatorum non solum formaliter, sed etiam materialiter, i. q. 23. 7. o.

Et educit eas. An homo possit resurgere a pec-cato sine auxilio gratiæ. 1 2. q. 109. 7. o.

Ante eas vadit. An Christus primo resurrexerit. m. q. 53. 3. o.

Alienum autem non sequuntur. An prædestinatus non possit peccare et in peccato mori. i. q. 23. 6 ad 2.

Hoc proverbium dixit eis. Cur Christus in pro-verbiis voluerit loqui, m. q. 43*. 3. c. fi. et ad 3.

Ego sum ostium. Cur esse ostium sit proprium Christo, m. q. 8. 6 ad 3.

Per me si quis introierit. An non possit haberi fides de mysterio incarnationis Christi, et non de aliis fidei articulis. 2 2. q. 5. 3. o.

In die Trinitatis.

EPIST. ROM. XI.

O altitudo divitiarum. Cur Deus quosdam præ-destinet, et quosdam reprobet, i. q. 23. 5 ad 3. An Deus permittendo unum cadere, alium erigat, i. q. 23. 6 ad 1.

Quam incomprehensibilia sunt judicia ejus. An videntes Deum per essentiam, ipsum non com-prehendant. i. q. 12. 7. o.

An videntes Deum per essentiam, omnia in Deo videant, i. q. 12. 8. o.

Utrum trinitas personarum possit per natura-lem cognitionem cognosci, i. q. 31. 1. o. Utrum Deum esse sit per se notum, i. q. 2. 1. o.

Utrum Deum esse, sit demonstrabile, i. q. 2. art. 2. o.

Aut quis prior dedit illi et retribuetur ei. An ergo homo a Deo nihil possit mereri. 1 2. q. 114. 1 ad 3.

Quoniam ex ipso et per ipsum. Qua ratione ex ipso approprietur Patri, per ipsum, Filio, et in ipso, Spiritui sancto, i. q. 39. 8. c.

EVANG. MATTH. XXVHI.

Data est mihi omnis potestas. De potentia Dei. i. q. 25. De potentia animæ Christi, m. q. 13. o. Quomodo anima Christi habeat omnipotentiam respectu immutationis creaturarum, m. q. 13. 2 ad 1.

Euntes ergo docete. An catechismus debeat præ-cedere baptismum, m. q. 7. 1. o.

Omnes gentes. De suscipientibus baptismum, in. q. 68. o.

Baptizantes eos. De ministris, per quos traditur sacramentum baptismi, m. q. 67. o.

INDEX V

Dom. I post Oct. Pentecostes

In nomine Patris, etc. An illa sit conveniens for-ma: Ego te baptizo in nomine Patris, etc. in. q. 66, 5. o. De nominibus Del. i. q. 13. o. Pertinencia ad personam Patris, Filii et Spiritus sancti, i. q. 34. 35. 36.

Docentes servare. De doctrina Christi, iit , q. 42. o.

Dominica I post Octavam Pentecostes.

EPIST. I. JOANN. IV.

Deus charitas est. Cum charitas sit habitus in anima creatus, quomodo Deus charitas est. 2 2. q. 23. 2 ad L De amore Dei. i. q. 20.

In hoc apparuit charitas Dei, quoniam Filium suum. Quantam charitatem ostenderit Deus mit-tendo Filium suum. ni. q. 1. a. 1. Sed contra et a. 2. et 2. c.

Propitiationem pro peccatis nostris. Quantam misericordiam Deus nobis exhibuerit, dando Fi-lium suum pro nobis, m. q. 46. 1 ad 3. et 6 ad 4.

Deum nemo vidit unquam. An ergo intellectus creatus non possit Deum per essentiam videre. 1. q. 12. 1 ad 1.

Quoniam de Spiritu sancto dedit nobis. Quo-modo detur nobis Spiritus sanctus, m. q. 43. 3. o. et 1 2. q. 114. 3 ad 3.

Quisquis confessus fuerit. Quando confessio fidei sit in præcepto. 2 2. q. 3. 2. o.

Qui manet in charitate. In Deo manet, et Deus in eo. An amor causet mutuam inhæsionem, sci-licet ut amans sit in amato, et contra. 1 2, q. 28. 2. o. et q. 66. 6, c. fi.

Timor non est in charitate. An timor servilis non remaneat cum charitate. 2 2. q. 19. 6. o.

Sed perfecta charitas. Quem timorem.foras mit-tit perfecta charitas. 2 2. q. 19. 8 ad 2. et 9. o. et m. q. 7. 6 ad 3.

Quoniam timor pœnam habet. Quis timor poenam habeat. Ibid. 2 ad 4.

Qui non diligit fratrem suum quem videt. Cum ratio diligendi Deum hic videatur dici esse proxi-mus sub aspectum nostrum cadens, an ergo ma-gis sit diligendus proximus quam Deus. 2 2. q. 26. 2 ad 1.

Et hoc mandatum habemus a Deo. An ex præ-cepto Dei teneamur proximum diligere. 2 2. q. 25. 1. o. et 44. 2. o.

EVANG. LUC. VI.

Estote misericordes. Quis dicatur misericors, i. q. 21. 3. c. prine. Quid sit misericordia. 2 2. q. 30. 1. c. prine. Quæ hominem maxime ad misericor-diam provocent. 2 2. q. 30. 1. c. præc. Qui sint maxime misericordes. 2 2. q. 30 2. c.

In qua significatione misericordia sit virtus. 2 2. q. 30. 3. c.

Quanta virtus sit misericordia. 2 2. q. 30. 4. o. *Sicut Pater vester.* Cum misericordia sit species tristitiæ, et Deo non competat tristitia, quo-modo potest dici esse misericors. 1. q. 21. 3. c. et ad 2.

An misereri sit proprium Deo. 2 2. q. 30. 4. c. An misericordia Dei repugnet justitiæ ejus, i. q. 21. 3 ad 2.

An in omnibus operibus Dei sit misericordia et justitia, i. q. 21. 4. o.

Quomodo omnipotentia Dei parcendo et mise-rando maxime manifestetur. I. q. 21. 3 ad 3.

Nolite judicare. An ergo non sit licitum judi-care. 2 2. q. 60. 2 ad 1.

Quæ requirantur ad hoc ut judicium sit justitiæ actus. 2 2. q. 60. 2. c.

An iudicium ex suspicione procedens sit illicitum. 2 2. o. 60. 3. o.

De falso testimonio. 2 2. q. 70.

In qua mensura mensi fueritis. In qua iustitia hæc divini iudicii forma habeat locum. 2 2. q. 61. 4 ad 1.

Quid vides festucam. An ergo peccator non possit corripere peccatorem. 2 2. q. 33. 5. o. Quot modis contingit peccatorem inrrotrripiendo alium peccatorem delinquere. 2 2. q? 33. 5. c.

Hypocrita. In quo consistat hypocrisis. 2 2. q. 111. ar. 2.

An hypocrisis tanquarn species mendacii veritatis opponatur. 2 2. q. 111. ar. 3. c.

Quale et quantum peccatum sit simulatio. 2 2. q. III. ar. 4. o.

In die Corporis Christi.

EPIST. I. CORINTH. II.

Accepit panem. De transubstantiatione. m. q. 75. Vide passionem Dominicam paulo post prine.

Fregit. Quomodo corpus Dominicum potest nunc frangi, cum sit incorruptibile et impassibile. m. q. 77. 7. c.

Hic Jacite in meam commemorationem. Ad cujus officium spectat consecrare. m. q. 82. 1. o.

Postquam cœnavit. Cum Christus post cœnam sacramentum Eucharistiæ tradiderit, cur a nobis jejunis sumitur, in. q. 80. 8 ad 1.

Hocfacite quotiescumque bibetis. An liceat corpus Christi sumere sine sanguine, in. q. 80. 12. o.

Et biberit calicem*Domini indigne. An mali manducent Christum sacramentaliter. ni. q. 80. 3. o.

Reus erit corporis. An peccator sumens corpus sacramentaliter peccet, m. q. 80. 4. o.

Probet autem seipsum. An si quis peccator non habens conscientiam peccati ex eo quia est negligeas In sui ipsius examinatione, peccet sumendo Christum, ni. q. 80. 4 ad 5. Quantum peccatum sit cum conscientia peccati accedere ad hoc sacramentum, in. q. 80. 5.

Non dijudicans corpus Domini. Quid sit non dijudicare corpus Domini, m. q. 80. 5 ad 2, fi.

EVANG. JOANN. VI.

Caro mea vere est cibus. An solum caro et sanguis Christi in sacramento Eucharistiæ contineantur. ni. q. 76. 1 ad 2.

Quomodo caro Christi sit vere cibus, et sanguis ejus vere potus, m. q. 79. 2. c. f.

Qui manducat meam carnem. De effectibus sacramenti Eucharistiæ. in. q. 79. o.

Et mortui sunt. A qua morte per hoc sacramentum praeservemur, m. q. 79. 6. o.

Vivet in æternum. An effectus nujus sacramenti sit vita æterna et adeptio gloriæ. m. q. 79. 2. o.

Dominica II post Pentecosten.

EPIST. I. JOANN. IH.

Translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. An charitas sit vita animæ, sicut invidia et odium sunt mors animæ. 2 2. q. 36. 3. c.

Fratres. Quis dicatur frater noster. 2 2. q. 44. 7. c. prine. Quomodo frater sit diligendus. 2 2, 44. 7. c. Quid in fratre nostro oporteat amare, et quid odisse. 2 2. q. 34. 3. o.

Et nos debemus pro fratribus animam ponere. Quo casu quis teneatur de necessitate charitatis animam suam pro fratribus ponere. 2 2. q. 26. 5 ad 2.

Qui habuerit substantiam hujus mundi. De eleemosyna. 2 2. q. 32.

Quando eleemosynas dare sit in præcepto. 2 2. q. 32. 5. c. et ad 3.

De avaritia. 2 2. q. 118.

Non diligamus verbo neque lingua, sed opere. An ad dilectionem proximi requiratur, ut bonum circa illum operemur. 2 2. q. 32. c. prine.

EVANG. LUC. XIV.

Fecit cœnam magnam. De visione divinæ essentias. Suppi, q. 92.

Quantum bonum sit beatitudo. 1 2. q. 2. a. 3. c. et q. 3. a. 2 ad 2. et a. 8. c.

Cum æterna beatitudo per exteriora quædam bona, ut sunt cibus et potus, divitæ et regnum, in Scripturis significetur, an ergo ad beatitudinem requirantur bona exteriora. 1 2. q. 4. a. 7 ad 1.

Dicere invitatis ut venirent. Cur primum oportebat adventum Christi Judæis prædicari et ad cœnam hanc vocari, in. q. 42. 1. c.

Quia parata sunt onmia. An Christus sua passione non aperuerit nobis januam cæli. ni. q. 49. 5. o. r\n mors Christi fuerit operata ad nostram salutem, ni. q. 51. 6. o.

Villam emi, et necesse habeo. An ambitio sit peccatum. 2 2. q. 131. 1. o.

Quot modis contingat appetitum honoris esse inordinatum. 2 2. q. 131.1. c. An appetitus dignitatum sit ambitio. 2 2. q. 131. 2 ad 2.

Juga boum emi quinque. De avaritia. 2 2. q. 118. o.

Uxorem duxi. De luxuria et ejus speciebus. 2 2. q. 153. et 154.

De gula et ebrietate. 2 2. q. 148. et 150.

Exi cito in plateas et vicos. Quando apostoūs dictum sit ut prædicarent gentibus, in. q. 42. 1. c. fi.

Et adhuc locus est. An sit certus numerus prædestinatorum. i. q. 23. 7. o.

Compelle intrare. An infideles sint cogendi ad fidem. 2 2. q. 10. 3. c.

Dominica III post Pentecosten.

EPIST. I.*PETR. V.

Humiliamini sub poten'i manu Dei. An humilitas proprie respiciat reverentiam qua homo Deo subijcitur. 2 2. q. 161. 1 ad 5. et 2 ad 3. et 3. c. prine, et 4 ad 1.

Quanta virtus sit humilitas. 2 2. q. 161. 5. o. *Ut vos exaltet.* Quomodo præmium humilitati? sit exaltatio. 2 2. q. 161. 5 ad 3'

Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum. An ergo non sit licitum sollicitudinem habere de temporalibus rebus. 2 2. q. 55. 6. c. et q. 188. 7 ad 2.

Quot modis sollicitudo rerum temporalium reditur illicita. 2 2. q. 55. 6. c. et 1 2. q. 108. 3 ad5 An Dominus improbet si quis humano more temporalia procuret. 2 2. q. 55. 7 ad 3.

Quoniam ipsi cura est de vobis. An homo subsit divinæ providentiæ. i. q. 22. 2 ad 4.

Quomodo boni subsint divinæ providentiæ, et quomodo mali. Ibidem.

Sobrii estote. De abstinencia et sobrietate. 2 2 q. 147. et 149.

Tanquam leo rugiens circuit. De impugnatione dæmonum. i. q. 114. o.

Vide Evang. Dominicæ 3. Quadrag.

EVANG. LUC. XV.

Quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Quibus vitandus sit convictus peccatorum. 2 2 q. 26. 6 ad 3.

Secundum quid convictus peccatorum sit omnibus vitandus, Ibidem. fi.

Cur Christus cum peccatoribus conversari voluit. m. q. 40. I. c.

Cur Christus interdum a consortio hominum K subduxit, in. q. 40. 1 ad 3.

De dilectione peccatorum. 2 2. q. 25. ar. 6. et seq.

Ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pvtitentiam agente quam super 99 justis. An pœcicens per poenitentiam recuperet aliquid majus quam innocens, m. q. 89. 3. c.

Si Deus plus gaudeat de pœnitente quam multis innocentibus, et per consequens magis diligat, an ergo Deus non semper magis diligat meliora, i. q. 20. 4 ad 4. et m. q. 89. 3. c.

Dominica IV post Pentecosten.

EPIST. ROM. VHI.

Existimo quod non sint condigna: passiones. An ergo opera justorum non sint meritoria vitæ ætemæ. 1 2. q. 114. 3. o. et ad 1. præc. De magnitudine gloriæ. Supra in evang. Dominicæ 2. post oct. Pentecostes. De patientia. 2 2. q. 136.

Quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis. An mundus post iudicium innovabitur. Suppi, q. 91. 1. o.

Sed et nos ipsi primitias spiritus habentes, et ipsi intra nos gemimus. An patientia sustineat aliqua propter bonum. 2 2. q. 136. 5. c.

An bonum speratum quia differtur causet tristitiam. Ibidem.

An beatitudo in hac vita haberi possit. 1 2. q. 5. 3. o.

Adoptionem filiorum Dei. De adoptione vide epist. Dominicæ infra oct. Nativit.

EVANG. LUC. V.

Cum iurbæ irruerent in Jesum ut audirent verbum. An quis negligeés scire quæ scire tenetur, peccet. 1 2. q. 76. 2. c.

An lex obliget ignorantes in quorum notitiam potest venire per alios. 1 2. q. 90. 4 ad 2. An ingorantla affectata diminuat culpam, an potius aggravet, m. 47. 5. c. et ad 3. Quo ordine revelantur a Deo credibilia. 2 2. q. 2. a. 6. c. prine, et m. q. 42. 1. c. prine. Cum Christus vitam agere debuerit perfectissimam, quomodo igitur prædicavit, m. q. 40. 1 ad 2.

Cur Christus publice prædicare voluerit, m. q. 40. 1. c.

De prædicatione religiosorum. 2 2. q. 188. 4. *Ascendens in unam navem quæe erat Simonis.* Cur Christus prædicare voluit solis Judæis. in. q. 42. 1. c.

Quot in altum. An Dominus miserit apostolos ad prædicandum gentibus in profundo ignorantie jacentibus, m. q. 42. 1. c. fi. et ad 1.

Per totam noctem laborantes nihil cepimus. An fides sit donum Dei. 2 2. q. 6. a. 1.

Quomodo Deus quosdam dando, scilicet fidem, doceat, quosdam non doceat. 1 2. q. 98. 4 ad 2. et 2 2. q. 2. ar. 5 ad 1.

Rumpebatur autem rete eorum. De schismate. 2 2. q. 39. o.

Exi a me, Domine. An exemplo Petri ex reverentia a sacramento Eucharistiæ abstinere nos conveniat, m. q. 80. 10 ad 3.

Relictis omnibus. An ergo conveniat In divinis præceptis non satis exercitatos religionem ingredi. 2 2. q. 189. 1. o.

Dominica V post Pentecosten.

EPIST. 1, PETR. Iit.

Omnes unanimes. De concordia. 2 2. q. 29. Quid sit concordia. 2 2. q. 29. 1. c.

An concordia ex charltate causetur. 2 2. q. 37. 1. c. princí.

Quæ concordia laudanda, et quæ vituperanda. 2 2. q. 37. 1 ad 2. Quid sit discordia. 2 2, q. 37. 2. c. prine. An omnis discordia in bono sit peccatum. 2 2. q. 37. I. c. et ad 3. Ex quo vitio tanquam radice oriatur discordia. 2 2, q. 37. 2. o.

Compotientes. De misericordia. 2 2. q. 30. Quomodo compatiamur peccantibus. 2 2. q. 30.1 ad 1.

Non reddentes malum pro malo. An vindictio non sit licita. 2 2. q. 108. 1. c.

An Dominus prohibuerit omnem livorem vindictæ. 1 2. q. 107. 2 ad 2. et ad 3.

An laudabiliter contumeliæ sustineantur. 2 2. q. 72. 3. o.

Sed e contrario benedicentes. An ex necessitate charitatis sit, quod aliquis signa vel effectas dilectionis inimico exhibeat. 2 2. q. 25. 9. o.

Coerceat linguam suam a malo. De injuriis verborum. 2 2. q. 72. et seq.

Declinet a malo. An declinare a malo et facere bonum sint partes justitiæ. 2 2. q. 79. I. An transgressio sit speciale peccatum. 2 2. q. 79. 2. o. An omissio sit speciale peccatum. 2 2. q. 79. 3. o.

Oculi Domini super justos. Quantam curam bonorum habeat Deus. i. q. 22. 2 ad 4.

Sed et si quid patimini propter justitiam, beati. De causa martyrii. 2 2. q. 124. 5. o.

Timorem autem eorum ne timueritis. Quando timor sit peccatum. 2 2. q. 125. 1.

EVANG. MATTH. V.

Nisi abundaverit justitia vestra. An præcepta novæ legis sint majora præceptis veteris legis. 1 2. q. 107. 3 ad 2. In quo lex nova superabundet legi veteri. 1 2. q. 91. 5. c. An in veteri lege prohibebantur interiores motus animi. 1 2. q. 107. 4. c. f. An lex nova sit gravior quam lex vetus. 1 2. q. 107. 4. o.

De partibus justitiæ. 2 2. q. 79. De præceptis justitiæ. 2 2. q. 122.

Audistis quia dictum est antiquis: Non occides. Quid antiqui intellexerint per: Non occides. 1 2. q. 107. 2. c. et 3 ad 2.

Ego autem dico vobis. Quanta potestate et auctoritate Christus docebat, m. q. 42. 1 ad 2. An Christus proposuerit præcepta quædam contraria præceptis veteris legis. 1 2. q. 107. 2 ad 2.

Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit Iudicio. Quid per iudicium, concilium et gehennam intelligatur. 2 2. q. 158. 3 ad 2. et a. 5 ad 3.

Quæ ira sit laudabilis, et quæ vituperabilis. 2 2. q. 158. 1. et 2. c.

De qua ira sit hic Christus locutus. 2 2. q. 158. 3 ad 2. et ad 3.

Qui autem dixerit: Fatue. Quis sit ordo inter hos gradus iræ et gradus damnationis, et quomodo explicandus.* 2 2. q. 158. 5 ad 3.

Dominica VI post Pentecosten.

EPIST. ROM. vi.

In morte ipsius baptizati sumus. Quomodo baptizamur in morte Christi, m. q. 68. 5. c. Quomodo homo baptizatus participet passionem Christi, m. q. 68. 4 ad 3. Quomodo commemo-

retur mors Christi in baptismo, ui. q. 65. 9 ad 5. An baptlzatus moriatur veteri vitæ. m. q. 68. 7. c.

Consepulti enim sumus. Quomodo baptizatus cum Christo sepeliatur, m. q. 51. 1. c. f.

Vetus homo noster simul crucifixus est. De effectibus passionis Christi, m. q. 49.

Ita et vos existimate vos mortuos quidem peccato. Quomodo Christo resurgenti debeamus etiam secundum animam conformari, m. q. 56. 2. c.

EVANG. MARC. VIII.

Misereor super turbam. De misericordia, ut sup. in evang. Dominicæ 1. post oct. Pent.

Si dimisero eos Jejunos. De sobrietate, gula et ebrietate. 2 2. q. 148. 149. 150.

Et interrogavit eos. Cur Christus rogat ea de quibus certus est. 2 2. q. 97. 2. c. prine.

Vide de miraculo hoc evang. Dominicæ Lcetare.

Gratias agens. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

Dominica VII post Pentecosten.

EPIST. ROM. vi.

Exhibete membra vestra servire justitiæ. Quomodo membra nostra exhibemus arma justitiæ, cum corpus non sit capax gratiæ. in. q. 79. 1 ad 3.

Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quotuplex sit servitus, et quotuplex libertas. 2 2. q. 183. 4. c. Quid sit servitus peccati, vel justitiæ, item quid libertas a peccato, et libertas a servitute. Ibidem.

Quæ sit vera servitus, et quæ vera libertas. Ibidem.

Qui fiat quod homo efficiatur servus aut Justitiæ aut peccati. Ibidem.

Quomodo per Christum simus liberati, m. q. 49.

Quem ergo fructum. Cur opera vitiorum minus dicuntur fructus quam opera virtutum. 1 2. q. 70. 4 ad 1. De fructibus Spiritus sancti. 1 2. q. 70.

De effectu peccati quantum ad reatum pœnæ. 1 2. q. 87.

Nam finis illorum mors est. De effectu peccati. 1 2. q. 85. et seq.

Gratia autem Dei vita ceterna. Cur non dicatur stipendium injustitiæ vita æterrfa. 1 2. q. 114. 3.

EVANG. MATTH. VII.

Attendite a falsis prophetis. Qui dicuntur falsi prophetæ. 2 2. q. 172. 4 ad 3.

An sic sit attendendum a falsis prophetis, ut eis communicari non possit. 2 2. q. 10. ar. 9. o.

Quando sit licitum cum falsis prophetis disputare. 2 2. q. 10. 7. o.

Intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Qui doctores dicantur lupi rapaces. 2 2. q. 172. 4 ad 3.

An hæretici qui sunt lupi rapaces sint tolerandi. 2 2. q. 11. ar. 3. o.

De punitione hæreticorum. 2 2. q. 11. 3 et 4.

A fructibus eorum cognoscetis eos. Quomodo cognoscatur hæreticus. 2 2. q. 11. 2 ad 2. et q. 5. a. 3. c.

Sic omnis arbor bona bonos fructus facit. An ergo bonum non possit esse causa mali. i. q. 49. 1 ad 1. An tota bonitas et malitia actus exterioris dependeat ex voluntate. 1 2. q. 20. 2 ad 1. præcipue.

Et in ignem mittetur. An damnati torquebuntur igne corporeo. Suppi, q. 97. 5. o.

An damnati in inferno sola pœna ignis affigantur. Suppi, q. 97. 1. o.

Sed qui facit voluntatem Patris mei. An ad beatitudlnem consequendam requirantur bona opera. 1 2. q. 5. a. 7, o.

Dominica VIII post Pentecosten.

EPIST. ROM. VIII.

Debitores sumus non carni. Quid creatura debeat Deo. 1 2. q. 111. 1 ad 2.

Si enim secundum carnem vixeritis. Quid sit vivere secundum carnem. 1 2. q. 72. 2 ad 1.

Si autem spiritu facta carnis mortiflcaveritis. An per poenitentiam restituatur homo in pristinam dignitatem, m. q. 89. 3. o.

Quicumque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt Jllii Dei.' Quomodo adoptemur in filios Dei. 1 2. q. 114. 3. c. fi.

Per quam virtutem adoptamur In filios Del. 11. q. 23. 3. c. fi.

Sed accepistis spiritum adoptionis. Quid sit aliquem adoptare, in. q. 23. 1. c.

Non enim accepistis spiritum servitutis. Quis spiritus servitutis non consistat cum spiritu adoptionis, i. charitate. 2 2. q. 19. 6. o. et 10.

Quomodo dicuntur filii adoptivi geniti, cum filius adoptivus non gignatur, sed fiat. ni. q. 23. 2. c. Quæ sit differentia inter Deum adoptantem et hominem adoptantem, m. q. 23. 1. c. fi. Quæ sit differentia inter hæreditatem bonorum temporalium, et ætemorum. ni. q. 23. 1 ad 3.

Vide reliqua circa epist. Dominicæ infra oct. Nativitatis Domini.

Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro. An quid possit scire se habere gratiam. 1 2. q. 112. 5. o.

Si autem filii, et hæredes. An filio adoptato debeat hæreditas ex ipso jure adoptionis. 1 2. q. 114. 3. c. fi. et m. q. 23. 1. c.

Cohæredes autem Christi. Cum Christus sit naturalis Filius Patris, et adoptio sit introducta in defectum naturalis filii, quomodo Deo convenit nos in filios suos adoptare, m. q. 23. 1 ad 2.

EVANG. LUC. XVI.

Homo quidam erat dives. An possessio rerum sit homini naturalis. 2 2. q. 66. 1. o.

Quasi dissipasset bona ipsius. An dispensator teneatur dispensare bona sui domini secundum quod ei ab eo commissum est. 2 2. q. 32. 8. c. et ad 3.

Quid ad dispensationem requiratur. 2 2. q. 185. 7. c.

An episcopi mortaliter peccent si bona ecclesiastica quæ procurant, pauperibus non largiantur. 2 2. q. 185. 7. o.

Accipe cautionem, cito scribe quinquaginta. An dolus sit peccatum ad astutiam pertinens. 2 2. q. 55. 4. o.

An fraus ad astutiam pertineat. 2 2. q. 55. 5.c

Quia filii hujus sæculi prudentiores sunt. An vera prudentia possit esse in peccatoribus. 2 2. q. 47. 13. o.

Cur addatur hic, In generatione sua. 2 2. q. 47. 13 ad 1.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Cur divitiæ dicuntur mammona iniquitatis. 2 2. q. 32. 7 ad 1.

In quibus consistant divitiæ coptorales. 1 2. q. 2. a. 1. c. potissimum.

Quomodo temporalia bona amanda. 2 2. q. 126.

An divites possint salvari. 2 2. q. 186. 3. Cur Deus det alicui abundantiam divitiarum. 2 2. q. 117. 1.

An quis teneatur ita divitias suas erogare, ut nihil sibi reservet. 2 2. q. 117. 1 ad 2.
In quanta abundantia eleemosyna sit facienda. 2 2. q. 32. 10. o.
Quantum peccatum sit divites non succurrere pauperibus. 2 2. q. 32. 7 ad 3. et 60. 7. c.

Dominica IX post Pentecosten.

epist. i. cor. x.

Non simus concupiscentes malorum. Cur post baptismum debeamus tantopere fugere mala. m. q. 40. 2 ad 3. et 40. 1. c. De vitio gulæ. 2 2. q. 148.
Neque idololatra efficiamini. De actibus latriæ. 2 2. q. 82. et seq.
Quantum peccatum sit idololatria. 2 2. q. 94. 3. o.
Neque fornicemur. De fornicatione. 2 2. q. 154. 2. et 3.
Neque murmuraveritis. An voluntas hominis debeat semper conformari voluntati divinæ. 1 2. q. 20. 10. o.
Neque tentemus Christum. De tentatione. 2 2. q. 97. o.
Quantum peccatum sit tentatlo Dei. 2 2. q. 97. 4. o.
Hæc autem omnia in figura contingebant eis. An lex nova veterem legem impleat. 1 2. q. 107. 2. o.
Tentatio vos non apprehendat. An quis debeat se ingerere ad tentationes suscipiendas, m. q. 41. 2 ad 2.

EVANG. LUC. XIX.

Flevit super illam. Quomodo exemplo Christi condolendum et compatiendum sit peccatoribus. 2 2. q. 30. 1 ad 1.
An Deus, angeli et homines boni compatiantur malis hominibus. Suppi, q. 94. 2. o.
An homines mali et invidi non gaudeant de alieno malo. 2 2. q. 1. et 2. c.
Eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ. Ignorantia Judæorum de Christo, unde oriebatur, m. q. 47. 5. c. et ad 1. fi. et ad 2.
An omnium Judæorum, majorum s. et minorum, ignorantia erat æquale peccatum, nr. q. 47. 5. c.
Quantum peccatum sit peccatum infidelitatis. 2 2. q. 10. 3. o.
Et cœpit ejicere vendentes. Quomodo ad unius flagelli verbera unus homo illo tempore contemptibilis potuerit ejicere tantam hominum multitudinem. m. q. 44. 3 ad 1.
An irrivrentia rerum sacrarum et divino cultui deputatarum sit sacrilegium. 2 2. q. 99. 1. o. De simonia. 2 2. q. 100.
Domus mea domus orationis est. Cur certus et determinatus locus deputetur orationi. 2 2. q. 34. 3. o.
Et erat quotidie docens in templo. An Christus omnia publice docuerit, in. q. 42. 3. o.

Dominica X post Pentecosten.

EPIST. i. COR. XII.

Scitis quoniam cum gentes essetis. An homo sine gratia possit non peccare. 1 2. q. 109. 8. o.
An homo per sua naturalia sine gratia possit legem implere. 12. q. 109. 4. o.
Et nemo potest dicere Dominus Jesus. An homo sine gratia nullum verum cognoscere possit. 1 2. q. 109. 1. o.
Divisiones vero gratiarum sunt. Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Christo sicut in capite adu-

natur, ad membra ejus diversimode redundet. 2 2, q. 183. 2. c.
Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. De duplici gratia, gratum scilicet faciente, et gratia gratis data, de earumque distinctione. 1 2. q. o.
De gratiis gratis datis. 2 2. q. 176. et seq.
Alii quidem datur sermo sapientia. De gratia sermonis. 2 2. q. 177. o.
Dividens singulis prout vult. Cur in uno sit major gratia quam in allo. 1 2, q. 112. 4. o.

EVANO. LUC. XVIII.

Qui in se confidebant. An præsumere de suis viribus sit peccatum. 2 2. q. 130. 1. o.
Quid sit dicendum præsumptuosum esse, 2 2. q. 130. 1 ad 3.
Quot modis contingat præsumptio. 2 2. q. 130. 2 ad 3.
Quotuplex sit præsumptio. 2 2. q. 21. I.c. Quæ præsumptio sit altera gravior. 2 2. q. 21. 1 ad 1.
Ex quo vitio causetur præsumptio opposita magnanimitati. 2 2. q. 21. 4. c. prine. Ex quo vitio oriatur præsumptio opposita timori. 2 2. q. 21. 4. c. fi.
Et aspernabantur cæteros. An sit species superbiæ, cum aliquis aliis despectis singulariter vult videri. 2 2. q. 162. 4. o.
Hæc apud se orabat. Quibus virtutibus debeat oratio esse adornata, ut placeat Deo, ab eoque exaudiat. 2 2. q. 83. 15. c. potissimum.
De religione, devotione, oratione. 2 2. q. 81. 82. 83.
Quia non sum sicuti cæteri homines. An jactantia sit peccatum. 2 2. q. 112. 1. o.
An jactantia oriatur ex superbia. 2 2. q. 112. 1 ad 2.
An jactantia hujus pharisæi fuerit peccatum mortale. 2 2. q. 112. 2. c.
Jejuno bis in sabbato. Cur pharisæi et discipuli Joannis potius jejunabant quam Christus et ejus discipuli, III. q. 40. 2 ad 2.
Decimas do omnium. De decimis. 2 2. q. 87.
Publicanus autem stans a longe. Quanta virtus sit humilitas. 2 2. q. 161. 5. o.
Cur humilitas necessaria sit ad orationem. 2 2. q. 83. 15. c.
Quia omnis qui se exaltat humiliabitur. Quomodo exaltatio tanquam merces redditur humilitati. 2 2. q. 161. 5 ad 3.

Dominica XI post Pentecosten.

EPIST. I. cor. xv.

Quia resurrexit. De resurrectione Christi, m. q. 53. et seq.
Et visus est Cephæ. Quibus Christus apparuerit, et ubi. m. q. 55. 3 ad 3. et ad 4.
Visus esi et mihi. Cum Christus ante conversionem Pauli ascenderit, quomodo visus est ab eo. in. q. 57. 6 ad 3.
Ego enim sum minimus apostolorum. An homo debeat se omnibus per humilitatem subjicere. 2 2. q. 161. 3. o.
Quomodo quis absque falsitate potest se credere et pronuntiare omnibus viliozem, et ad omnia inutilem et indignum. 2 2. q. 161. 6 ad 2.
Gratia Dei sum id quod sum. De necessitate gratiæ. 1 2. q. 109. o.
EVANG. MARC. VII.
Exiens Jesus de finibus Tyri venit per Sidonem. Cur Christus in eodem loco non mansit, sed ex uno ad alium prædicandi causa se contulit, in. q. 40. 1. c.

Et deprecabantur eum ut illi imponeret manum. An debeamus pro aliis orare. 2 2. q. 83. 7. o. An oratio aliena alteri prosit. 2 2. q. 83. 7 ad 2. et ad 3

An bona intentio aliena, fides aliena et fidei professio aliena alteri prodesse possit, m. q. 68. 7. o.

Et apprehendens eum seorsum. Cur Christus hunc mutum et surdum virtute sua divina non subito, sed paulatim mediante corpore suo curare voluit, iii q. 44. 3 ad 1. De cærimoniis et ritibus baptismi. Ut. q. 66. 10. o. et q. 71. o.

Et suspiciens in cælum ingemuit. An omnis pœna sit propter aliquam culpam. 1 2. q. 87. 7. o.

Et precepit illis ne cui dicerent. An Christus intendebat eos per virtutem divini præcepti obligare præcipiendo eis ne cui dicerent. 2 2. q. 104. 4 ad 1. et m. q. 13. 4 ad 2. et q. 44. 3 ad 4.

Quanto magis eis præcipiebat, tanto plus prædicabant. An ergo Christo fuerint inobedientes. 2 2. q. 104. 4 ad 1.

An anima Christi non habuerit omnipotentiam respectu executionis propriæ voluntatis, m. q. 13. 4 ad 2.

Dicentes: Bene omnia fecit. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

Dominica XII post Pentecosten.

EPIST. II. COR. HI.

Fiduciam autem talem habemus. An unus alium doceat, i. q. 117. 1. o.

An homo solum exhibeat exterius ministerium, i. q. 117. c. et ad 1.

An fides sit donum Dei. 2 2. q. 6. 1. Quomodo Deus quosdam misericordia doceat et quosdam iustitia non doceat. 1 2. q. 98. 4 ad 2. et 2 2. q. 2. ar. 5 ad 1.

An in hoc maxime potestas divina monstrata sit quod discipulis suis tantam virtutem contulit in docendo, ut gentes quæ nihil de Christo audierant ad ipsum converterent, m. q. 42. 1 ad 2.

Per Christum ad Deum. De oratione et sacerdotio Christi, m. q. 21. et q. 22.

Non quod sufficientes simus. An homo sine gratia nullum verum cognoscere possit. 1 2. q. 109. 1. o. An quis possit vere dicere se ad quidvis inutilem et inidoneum. 2 2. q. 161. 6 ad 1.

Qui et idoneos nos fecit ministros. An Deus eos quos eligit, faciat idoneos ad id ad quod eos eligit. ni. q. 27. 3. c.

Littera enim occidit. Quomodo littera sive lex occidat. 1 2. q. 98. 1 ad 2. An etiam littera Evangelii occideret, nisi adesset interius gratia fidei sanans. 1 2. q. 106. 2. c.

Quod si ministratio mortis. An ministri novi Testamenti sint majoris dignitatis quam ministri veteris Testamenti. 2 2. q. 87. 1. c. fi.

Cur Apostolus legem veterem vocat ministracionem mortis et damnationis, legem autem novam ministracionem spiritus et iustitiæ. 1 2. q. 106. 2 ad 3.

EVANG. LUC. X.

Tentons eum. De tenatione Dei. 2 2. q. 97. o.

Quid faciendo vitam æternam possidebo. An bona opera requirantur ad beatitudinem sive vitam æternam. 1 2. q. 5. a. 7. o.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Quid sit dilectio. 2 2. q. 27. 2. o.

An convenienter mandetur quod Deus diligatur ex toto corde. 2 2. q. 44. 4. o.

Quid sit Deum diligere ex toto corde, et ex tota anima, et ex omnibus viribus, et ex omni mente. 2 2. q. 44. 5. o.

An præceptum hoc de dilectione Dei possit «r vari in via. 2 2. q. 44. 6. o.

An peccans venialiter diligat Deum ex toto corde. 2 2. q. 44. 4 ad 2.

De hoc præcepto vide plura, infra In Evang. Dominicæ XII. post Oct. Pentecost.

Et proximum tuum sicut teipsum. Quomodo proximus sit diligendus. 2 2. q. 44. 7. c.

Homo quidam descendebat, ue statu innocentis* primi hominis quantum ad intellectum et voluntatem. 1. q. 49. et seq. usque ad 103.

De peccato primi hominis. 2 2. q. 163. c.

De pœna peccati primorum parentum. 2 2. q. 164. o. X

De peccato originali. 1 2. q. 81 et 82.

Abierunt, semivivo relicto. Quousque bonum naturæ per peccatum fuerit imminutum. 1 2. q. 85. 1 et 2.

Accidit ut sacerdos quidam descenderet eadem via, et viso illo præteriit. An cærimoniæ et sacrificia veteris legis habebant virtutem justificandi tempore legis. 1 2. q. 103. 2. o.

An præcepta moralia veteris legis justificabant. 1 2. q. 101. 103. o.

Samaritanus autem. An salus nostra sit adscribenda Christo. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. a. 7. c.

Alligans vulnera. Quot sint vulnera quibus humana natura per peccatum vitiata est. 1 2. q. 85. 3. o.

Infundens oleum et vinum. De sacramentis institutis tanquam remediis contra vulnera humanæ naturæ. in. q. 60. et seq.

Quæcumque supererogaverit. De consiliis, i 2. q. 108. 4. o.

Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi. Quis sit noster proximus. 2 2. q. 44. 7. c.

Dominica XIII post Pentecosten.

EPIST. AD. GAL. HI.

Abrahæ dictæ sunt promissiones. An promissio hæc facta sit Abrahæ propter ipsius meritum, an vero ex gratuita Dei electione et vocatione. 1 2. q. 98. 4. c.

Et semini ejus. An alio modo quam per semen Abrahæ, i. Christum, salvari possimus. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et q. 98. 2 ad 4. et 2 2. q. 2. a. 7. c.

Quæ post quadringentos et triginta annos facta est lex. An lex vetus fuerit data convenienti tempore. 1 2. q. 98. 6. o.

Nam si ex lege hæreditas. An lex vetus justificet. 1 2. q. 98. c. et ad 2. et q. 101. 12. o.

Lex propter transgressionem posita est. An legis actus et officium sit punire transgressores. 1 2. q. 92. 2 ad 4. præcipue.

Ordinata per angelos. An lex vetus data fuerit immediate a Deo, an potius per angelos. 1 2. q. 98. 3. o.

In manu mediatoris. An Christus sit mediator Dei et hominum, et secundum quam naturam, m. q. 26. o.

EVANG. LUC. XVII.

Dum iret in Hierusalem, transibat per mediam Samariam. Cur Christus non egit vitam solitariam, sed inter homines diversorum locorum et regionum conversatus est. m. q. 40. 1. c. potissimum.

Decem leprosi. Quid per leprosum significetur, vide Dominicam II. post Epiph. in Evang.

Jesu præceptor. De nomine Jesu. ni. q. 37. 2. o.

Miserere nostri. Quid sit misereri sive misericordia. 2 2. q. 30. 1. c. prine, et 2. c. prine.

Ite, ostendite vos sacerdotibus. Cur Dominus tarn mundatos a lepra mittit ad sacerdotes. l 2. q. 102. 5 ad 7. et 103. 2 ad 2. et ad 3.
Quem ritum servabant sacerdotes in purificatione leprosi. 1 2. q. 102. 5 ad 7.
De confessione peccatorum sacerdoti facienda. Suppi, q. 6. et seq.
Cecidit ante faciem ejus. An Deus sit adorandus corporali adoratione. 2 2. q. 84. 2. o.
Gratias agens. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.
Quanta gratia fiat pœnitenti. 2 2. q. 106. 2. o.
Non est inventus qui daret gloriam Deo. Quale et quantum peccatum sit ingratitude. 2 2. q. 107. 1. 2 et 3.

Dominica XIV post Pentecosten.

EPIST. gal. v.

Caro enim concupiscit adversus spiritum. Quomodo caro et spiritus mentem humanam ad diversa et contraria moveat atque impellat. 1 2. q. 70. 4. c. prine.
Quomodo opera carnis et fructus sibi mutuo contrariantur. 1 2. q. 70. 4. c.
Qui fructus spiritus quibus operibus camis opponantur. 1 2. q. 70. 4. c.
An sicut caro concupiscit adversus spiritum, ita etiam amici carnales adversentur profectui spirituali. 2 2. q. 189. 10 ad 2.
Manifesta sunt opera carnis. Cur opera camis non dicuntur fructus camis, sicut opera spiritus dicuntur fructus spiritus. 1 2. q. 70. 4 ad 1.
Quæ dicantur hic opera camis. 1 2. q. 72. 2 ad 1.
An peccata spiritualia etiam hic dicantur opera camis. Ibidem.
De peccatis et vitiis. 1 2. q. 71. et sequentibus.
Qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt. Quibus peccatis debeatur pœna ætema. 1 2. q. 85. 5. o<
Fructus autem spiritus. An fructus Spiritus sancti sint actus. 1 2. q. 70. 1. o.
An convenienter hic ab Apostolo enumerentur. 1 2. q. 70.*3. o.
EVANG. -MATTH. VI.
Nemo postest duobus dominis servire. Qualibus duobus dominis servire non possumus. 1 2. q. 1. a. 5.
Sed contra. An subditi teneantur suis superioribus in omnibus obedire. 2 2. q. 104. 5. o.
In quibus prælato non sit obediendum. 2 2. q. 33. 7 ad 5.
Aut enim unum odio habebit. An Deus possit odio haberi. 2 2. q. 34. 1.
Qui sit odium. Ibidem, c.
Et alterum contemnet. Quid sit peccare ex contemptu. 2 2. q. 186. 9 ad 3.
Ne solliciti sitis animæ vestræ. De sollicitudine. Vide Epist. Dominicæ III. post Oct. Pent.
Scit enim Pater vester quia his omnibus indigetis. Si Deus sciat desideria nostra et indulgentiam, cur igitur ei preces porrigimus. 2 2. q. 83. 2 ad 1.
Primum quaerite regnum Dei, et caetera adjiciuntur vobis. An temporalia bona cadant sub merito. 1 2. q. 114. 10. o.
Quomodo temporalia bona possint licite desiderari. 1 2. q. 99. 6. c. fi. et ad 2. et 2 2. q. 83. 6. o.
Ad quæ bona ordinet hominem lex nova, et ad quæ lex vetus. 1 2. q. 91. 5. c. prine, et 99. 6. o.

Dominica XV post Pentecosten.

epist. o au v.

Non efficiamur Inanis gloriae cupidi. Quid gloria 2 2. q. 132. 1. c.
Quot modis gloria dicitur vana et inanis. Ibidem.
An inanis gloria sit peccatum mortale. 2 2. q. 132. 3. o.
Hujusmodi instruite in spiritu lenitatis. Quid cogitandum alium corripienti, et quomodo se in correptione habere debeat. 2 2. q. 33. 5. c.
De mansuetudine et clementia. 2 2. q. 157. o.
Alter alterius onera portate. An supportatio opponatur correctioni fraternæ. 2 2. q. 33. 1 ad 3.
Quando quis peccantem dicatur supportare. 2 2. q. 33. 1 ad 3.
Quomodo tolerandi sint mali. 2 2. q. 108. 1 ad 2. et ad 4.
An malo non sit resistendum. 2 2. q. 183.3 ad 1.
Nam si quis existimat se aliquid esse. De præsumptione. 2 2. q. 130. o. De speciebus superbiæ. 12 2. q. 162. 4. o.
Et sic in semetipso tantum gloriam habebit et non in altero. An peccatum sit alteri vitia sua proponere, ut per comparisonem ejus videatur corripiciens sanctus et justus. 2f. q. 33. 5. c.
Communicet autem is qui catechizatur. De catechesi. m. q. 71. et 4.
Quæ seminaverit homo, hæc et metet. An bona opera sint meritoria vitæ ætemæ. 1 2. q. 114. 3. o.
An peccata quæ contra charitatem sunt, sint meritoria mortis et corruptionis æternæ. 1 2. q. 87. 3. et Suppi, q. 99. 1. o.
Bonum facientes non deficiamus. De perseverantia. 2 2. q. 137. o.
Ad omnes. An omnibus sit benefaciendum. 2 2. q. 31. 2. o.
Maxime ad domesticos fidei. An magis debeamus diligere meliores quam nobis conjunctiores. 2 2. q. 26. 7. o.

EVANG. LUC. VII.

Ecce defunctus efferebatur. An homo in statu innocentiae erat immortalis, i. q. 97. 1 et 4. An mors sit pœna peccati. 1 2. q. 85. 5. o. et 2 2. q. 164. 1. o.
De qualitate animæ exeuntis. Suppi, q. 70.
De suffragiis mortuorum. Suppi, q. 71. o.
An sepelire mortuum sit species eleemosynæ. 2 2. q. 32. 2. c. et ad 1.
Et turba multa cum illa. An dolor amici compatientis mitiget tristitiam. 1 2. q. 38. 3. o.
Misericordia motus. De misericordia, ut supra in evang. Dornin. I. post oct. Pentec.
Noli flere. An fletus mitiget tristitiam. 1 2. q. 38. 2. o.
Et accessit et tetigit loculum. Cur Christus in faciendis miraculis circa homines, non usus est sola potestate divina, sed aliud ad humanitatem ejus pertinens apponere voluit, m. q. 44. 3 ad 2.
Et resedit qui erat mortuus. Si hic mortuus, et quidam alii sint a Christo revocati ad vitam, an ergo Christus primo non resurrexerit, ill. q. 53. 3 ad 2.
Magnificans Deum. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

Dominica XVI post Pentecosten.

EPIST. AD EPHES. III.

Hujus ret gratia flecto genua mea. An perseverantia indigeat auxilio gratiæ 1 2. q. o. et 2 2. q. 137. 4. o.

Flecto genua. An adoratio importet actum corporalem. 2 2. q. 84. 2. o.

Ex quo omnis paternitas. An hoc nomen (Pater) sit proprie nomen divinæ personæ, i. q. 33. 2. o. An hac nomen (Pater) per prius dicat respectum ad filium quam ad creaturam, i. q. 33. 3. o.

Paternitas in cælo. Quomodo in cælestibus sit paternitas. 1. q. 45. 5 ad 1.

Virtutem corroborari. De fortitudine. 2 2. q. 123. o.

Christum habitare per fidem. An credere sit ad salutem necessarium. 2 2. q. 2. a. 3. o.

An sit donum Dei. 2 2. q. 6. a. 1.

In charitate radicati et fundati. Cur charitas radici et fundamento comparetur. 2 2. q. 23; 8 ad 2.

Ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. An ergo plenitudo non sit propria Christo, m. q. 7. a. 10. o. ad 2. præcipue.

EVANG. LUC. XIV.

Cum intraret Jesus in domum cujusdam principis pharisæorum. Cur Christus cum peccatoribus conversari et manducare voluerit, m. q. 40. 1. c.

Si licet sabbato curare. An Christus curando hominem in sabbato, sabbatum non violaverit, m. q. 40. 4 ad 1. De sanctificatione sabbati. 2 2. q. 122. 4.

Intendens quomodo primos accubitus eligerent. De ambitione, ut supra in evang. Dominicæ 11. post oct. Pentecost.

Non discumbas in primo loco. De speciebus superbiæ. 2 2. q. 162. 4.

Recumbe in novissimo loco. An homo debeat se omnibus per humilitatem subicere. 2 2. q. 161. 3.

Quia omnis qui se exaltat. Quomodo humilitati promittatur spiritualis exaltatio. 2 2. q. 161. 5 ad 3.

Dominica XVII post Pentecosten.

EPIST. EPHES. IV.

Cum omni humilitate et mansuetudine. De humilitate. 2 2. q. 161.

De mansuetudine. 2 2. q. 157.

Cum patientia supportantes. De patientia. 2 2. q. 161. De supportatione fratris vide epist. Dominicæ XV. post oct. Pentecost.

In vinculo pacis. De pace et concordia, ut supra in evang. feriæ 3 post Pascha.

Unum corpus. Quomodo tota Ecclesia dicatur unum corpus, ui. q. 8. 1. c. prine.

In unam spem vocationis vestræ. Quomodo bona spiritualia possint simul ex integro a pluribus possideri, in. q. 23. 1 ad 3.

Una fides. Quomodo fides sit una. 2 2. q. 4. a. 6. o.

Unum baptisma. Quomodo baptisma dicatur unum. m. q. 66. 9. o.

Et in omnibus nobis. Quomodo Deus sit in omnibus rebus, i. q. 8. a. 1 et 3.

EVANG. MATTH. XXII.

Accesserunt ad Jesum pharisæi, et interrogavit. Quando sit licitum cum hæreticis disputare. 2 2. q. 10. 7. o.

Tentons eum. De tentatione. 2 2. q. 97. o. De simulatione. 2 2. q. 111.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde. De hoc præcepto vide evang. Dominicæ XII. post oct. Pentecost.

An Deus possit hic totaliter amari. 2 2. q. 27. 5. o.

An divine Missionis sit aliquis modus habendus. 2 2. q. 27. 6. o.

Hoc est maximum. Cur hoc præceptum de charitate Dei sit maximum. 2 2. q. 44. 1. c. fi.

Secundum autem simile est huic. Cum charitas sit una virtus, quorsum duo præcepta de ea dantur. 2 2. q. 44. 2 ad 1.

Cum debeamus quatuor diligere, Deum, nos, proximum et corpus proprium, cur non dantur quatuor præcepta. 2 2. q. 44. 3 ad 1.

Cujus filius est? Dicunt ei, David. An Christus sumpserit carnem de semine David, m. q. 31 2, o.

Quomodo ergo David vocat eum Dominum. An hæ sint veræ, homo est Deus, et Deus est homo, m. q. 16. 1 et 2.

Dominica XVIII post Pentecosten.

epist. i. cor. i.

Gratias ago Deo meo. De gratiarum actione et gratitudine. 2 2. q. 106. o.

Pro vobis. An debeamus pro aliis orare. 2 2. q. 83. 7. o.

Ita ut nihil vobis desit in ulla gratia. Quomodo homo dicitur esse plenus gratia, m. q. 7. a. 10. c.

Confirmabit vos usque in finem. An perseverantia indigeat auxilio gratiæ. 2 2. q. 157. 4. o. et 1 2. q. 109. 9. et 10. Utrum quis possit sibi promereri finalem perseverantiam. 1 2. q. 114.

Sine crimine. Quot et quæ sint vitia capitalia. 1 2. q. 84. 4.

EVANG. MATTH. IX.

Ascendens Jesus in naviculam. An Christus assumpserit corpus carnale et terrestre cum ejus defectibus et qualitatibus, m. q. 5. 2. o. et 14. 1 et seq. ar.

Et ecce offerunt ei paralyticum. An beneficentia sit actus charitatis. 2 2. q. 31. 1. o. Quibus sit benefaciendum. 2 2. q. 31. 2 et 3. o.

Videns autem Jesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide. An ergo homo possit alteri mereri primam gratiam. 1 2. q. 114. 6 ad 1.

An aliena devotio prosit alteri, ut sup. in evang. Dornin. XI post oct. Pentecost.

Remittuntur tibi peccata tua. De contritione peccatorum. Suppi, q. 1. et seq.

De confessione et satisfactione peccatorum. Suppi, q. 6. et q. 12.

Cum vidisset Jesus cogitationes. An anima Christi in verbo cognoscat omnia, m. q. 10. 2. o.

Hic blasphemat. Blasphemia quid sit, et quòt modis contignat. 2 2. q. 13. 1. c.

Blasphemia unde tanquam filia oriatur. 2 2. q. 158. 7 ad 1. potissimum.

Surge, tolle lectum. An mors et alii defectus corporales nascantur ex peccato. 1 2. q. 85. 5. o. et m. q. 44. 3 ad 3.

Timuerunt. De timore. 1 2. q. 41. et 42. et 2 2. q. 19. o.

Dominica XIX post Pentecosten.

EPIST. EPHES. IV.

Renovamini spiritu mentis vestræ et induite novum hominem. An justificatio impii consistat in peccatorum remissione et gratiæ infusione. 1 2. q. 113. 1 et 2.

An declinare a malo, et facere bonum, sint partes justitiæ. 2 2. q. 79. 1, o.

Propter quod deponentes mendacium. De mendacio. 2 2. q. 100. 10.

Loquimini unusquisque veritatem. De virtute veritatis. 2 2. q. 109. o.
Irascimini et nolite peccare. Quando irasci sit licitum et quando non. 2 2. q. 158. 1. o. et 2. o.
Sol non occidat super iracundiam vestram. An ira si continua sit, gignat odium. 2 2. q. 34. 6 ad 3.
Jam non furetur. De furto et rapina, 2 2. q. 66. De ludis et lusoribus. 2 2. q. 168.
An liceat eleemosynas fieri de illicite acquisitis, 2 2. q. 32. 7. o.
Quando liceat alicui furari ut eleemosynas largiatur. 2 2. q. 32. 8 ad 1. et q. 66. 7 ad 3. An liceat alicui furari propter necessitatem. 2 2. q. 66. 7. o.

EVANG. MATTH. XXII.

Loquebatur Jesus in parabolis. Cur Christus in parabolis voluit loqui, m. q. 42. 3. c. fi. et ad 3.
Qui fecit filio nuptias. De incarnatione Dei sive conjunctione naturæ divinæ cum humana, in. q. 1 et seq.
De sacramento matrimonii ejusque significatione. Suppi, q. 42. 1. potissimum.
De gratia Christi secundum quam est caput Ecclesiæ. m. q. 8.
Et misit servos suos. Ut sup. in evang. Dominice II. post oct. Pentecost.
Et contumeliis affectos occiderunt. Quantum peccatum sit ingratitude, qua beneficientibus male fit. 2 2. q. 107. 3. c. fi.
Iratus est. Quomodo Deo tribuatur ira. i. q. 3. 2 ad 2.
At ille obmutuit. An in judicio cognoscet quilibet peccata quæ fecit. Suppi, q. 87. I. o
In tenebras exteriores. An damnati erunt in tenebris corporalibus. Suppi, q. 97. 4. o.
Ibi erit fletus. An in damnatis erit fletus corporalis. Suppi, q. 97. 3.
Et stridor dentium. An damnati perpetientur frigus. Suppi, q. 97. 1 ad 3.
Cum damnati non affligantur sola pœna ignis, cur igitur in eorum damnationis expressione fit sola mentio ignis. Suppi, q. 97. 1 ad 1.
Multi sunt vocati, pauci vero electi. An non omnes Christiani sint salvandi. Suppi, q. 99. 4. o.

Dominica XX post Pentecosten.

EPIST. EPH. V.

Videte quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes. Quæ sit vera prudentia. 2 2. q. 47. 13. c. præcipue.
An vera prudentia sit in paccatoribus. 2 2. q. 47. 13. c.
An sit in omnibus habentibus gratiam. 2 2. q. 47. 14. o.
Sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. De duplici voluntate Dei, signi videlicet et beneplaciti, i. q. 19. 11. o. De duplici cognitione divinæ voluntatis. 2 2. q. 97. 2 ad 1.
Nolite inebriari vino. De ebrietate. 2 2. q. 150. 1. c.
An ebrietas sit peccatum, et quale. 2 2. q. 150. 1. et 2.
An aliquis inebrians se, si sibi vomitum ex consilio medici excitet, peccet. 2 2. q. 150. 2 ad 3. An ebrius mereatur duplices mulctationess. 2 2. q. 150. 4 ad 1. et 1 2. q. 76. 4 ad 4.
Vino. An usus vini totaliter sit illicitus. 2 2. q. 149. 3. o.
Quibus maxime sit abstinendum a vino et simili potu inebriante. 2 2. q. 149. 4. o.
In quo est luxuria. An ex usu vini provocetur concupiscentia et libido. 2 2. q. 148. 8. ad 1. et

q. 140. 4. c. De luxuria et ejus speciebas. 2 2. q. 153. ct 154.
Domino gratias agentes. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

EVANG. JOANN. IV.

Erat quidam regulus cujus filius infirmabatur. An mors et alii defectus corporales nascantur ex peccato. 1 2. q. 85, 5. o. et m. q. 44. 3 ad 3.
Cur aliquorum corpora pluribus defectibus subjacent, quorumdam vero paucioribus. 1 2. q. 85. 5 ad 1.
Cum per baptismum liberemur ab omni peccato, cur non statim etiam liberamur ab omni pœna peccati et pœnalitatibus hujus vitæ, 1 2. q. 85. 5 ad 2.
Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Cur miracula dicuntur signa, et cur prodigia. 2 2. q. 176. 1 ad 3. An miracula non evertant aut saltem diminuant meritum fide. m. q. 55. 5 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 2. a. 10. o.
De miraculis vide plura in Evang. Dominicæ Lætare et in festo Ascensionis Domini.
Dicit ei Jesus: Vade, filius tuus vivit. An anima Christi in verbo cognoscat omnia, m. q. 10. 2. o. An anima Christi habuerit omnipotentiam respectu executionis propriæ voluntatis, in. q. 13. 4. o.
Et credidit ipse. Quid credere. 2 2. q. 2. 1. An credere explicite mysterium Christi sit de necessitate salutis apud omnes. 2 2. q. 2. ar. 7. o.

Dominica XXI post Pentecosten.

EPIST. EPHES. VI.

Quoniam nobis non est collutactio adversus carnem et sanguinem. An homines a dæmonibus impugnentur. i. q. 114. 1.
Quomodo diaboli hominem impugnent, et ad peccatum inducere conentur. 1 2. q. 80. 1. et 2, An omnia peccata procedant ex suggestionem et tentationem dæmonum. i. q. 114. 3. o. et 1 2. q. 80. 4. o.
An homo hominem non tentet. i. q. 114. 2. c.
An homo valeat resistere diabolis. I. q. 114. 1 ad 2. et 1 2. q. 80. 3. o.
An diabolus semel ab aliquo repulsus et superatus desistat ab eo tentando. i. q. 114. 4. o.
Sed adversus principes et potestates. An in dæmonibus sit prælatio. i. q. 109. 2. o.
Adversus mundi rectores. An diabolus sit rector et caput malorum, m. q. 8. 7. o.
Contra spiritualia nequitie in coelestibus. Utrum aer iste sit locus pœnalis dæmonium. i. q. 64. 4. o.
Ut possitis resistere. Quomodo homo resistat impugnationi dæmonum. i. q. 114. 1 ad 2.
State ergo succincti lumbos vestros. De castitate. 2 2. q. 151. o.
Induti lorica[m] justitiæ. De justitia. 2 2. q. 58. o.
In omnibus sumentes scutum fidei. De effectibus fidei. 2 2. q. 7. o.

EVANG. MATTH. XVIII.

Qui debebat ei decem millia talenta. Quomodo homo per peccatum mortale fiat reus æternæ damnationis. 1 2. q. 87. 4. 5. o.
Misertus autem Dominus. Quomodo in justificatione impii Inveniatur misericordia Dei. i. q. 21. 4 ad 1.
Ille autem noluit. Qui maxime miserentur aliorum, et qui minime. 2 2. q. 30. 2. o.
Videntes autem conservi, contristati sunt. An angeli doleant de malis eorum quos custodiunt. L q. 113. 7. o.

Dom. XXII post Pentecosten

INDEX V

Dom ultima post Pentecosten

Quoadusque redderet universum debitum. An peccata dimissa redeant per sequens peccatum, m. q. 88. 1. o. An peccata dimissa non redeant per ingratitudinem quæ incurritur per odium fratrum. m. q. 88. 2. o.
Si non remiseritis. De odio proximi. 2 2. q. 34. 2 et 3.
De invidia. 2 2. q. 36. o. De injuriis verborum.

Dominica XXII post Pentecosten.

EPIST. AO PHILIPP. I.

Confidimus in Domino Jesu quia qui carpit in vobis. De spe. 2 2. q. 17. *
Quid fiducia. 2 2. q. 129. 6. c. et ad 3.
An aliquis alteri possit sperare beatitudinem ætemam. 2 2. q. 17. 3. o.
An homo constitutus in gratia requirat auxilium gratiæ ad perseverandum. 1 2. q. 109. 10. o. et 2 2. q. 137. 4. o.
An aliquis possit perseverantiam mereri. 1 2. q. 114. 9. o.
Et hoc oro. An debeamus pro aliis orare. 2 2. q. 83. 7.
Ut charitas vestra magis ac magis abundet. An charitas augeatur. 2 2. q. 24. 4. o.
An augeatur per additionem. 2 2. q. 24. 5. o.
An quolibet actu charitatis charitas augeatur. 2 2. q. 24. 6. o. An charitas possit in hac vita esse perfecta. 2 2. q. 24. 8. o. De gradibus charitatis. 2 2. q. 24. 9. o.

EVANG. MATTH. XXII.

Magister, scimus. De adulatione. 2 2. q. 115. o.
Quia verax es. De virtute veritatis. 2 2. q. 109. o. De mendacio. 2 2. q. 110. o.
Non enim respicis personam hominis. De acceptione personarum. 2 2. q. 63.
Cognita autem Jesus nequitia eorum. An anima Christi in verbo cognoscat omnia, m. q. 10. 2. o.
Quid me tentatis, hypocrites. Tentare quid. i. q. 114. 2. c. et 2 2. o. 97. 1. c.
Quid hypocrisis. 2 2. q. 111. 2. c. fi. An hypocrisis opponatur virtuti veritatis. 2 2. q. 111. 3. o. Quale peccatum sit hypocrisis. 2 2. q. 111. 4. o.
Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari. Quæ debeantur principibus et superioribus in dignitate constitutis. 2 2. q. 102. 2 ad 3.
An teneantur Christiani sæcularibus potestatibus obedire. 2 2. q. 104. 6. o.
An si quis lædat principem, gravius peccet quam si lædat privatam personam. 2 2. q. 65. 4. c.
An si princeps quippiam violenter a suis subditis extorqueat, teneatur ad restitutionem. 2 2. q. 66. 8. c. et ad 3.
Quousque liceat principi uti coactione et violentia in ablatione aliorum bonorum. Ibidem.
An princeps teneatur ad restitutionem bonorum a latronibus ablatorum, si per ejus defectum et negligentiam latrones increscant. 2 2. q. 62. 7. c.
Et quæ sunt Dei Deo. De religione et ejus actibus. 2 2. q. 81. et seq.

De oblationibus. 2 2. q. 86. De declinis. 2 2. q. 87. o.
An homines teneantur dare decimas ex necessitate praecepti. 2 2. q. 87. 1. o.

Dominica XXIII post Pentecosten.

EPIST. PHILIPP. III. : S

Imitatores mefoslote. Quomodo minores debeant imitari majores. 2 2. q. 2. ar. 6 ad 3.
Nunc autem et flens dico inimicos crucis. Quomodo compatiendum sit peccatoribus, ut sup. in evang. Dominicæ IX. post Pentecosten.
Quorum Deus venter est. Quomodo gulæ dediturum Deus sit venter, i. q. 65. 1. c. et 1 2. q. 1. ar. 5. Sed contra.
Nostra autem conversatio est in cœlis. Cum Apostolus adhuc in terris conversabatur, quomodo ejus conversatio erat in caelis. 2 2. q. 23. 1 ad 1.
Unde etiam salvatorem expectamus. Unde spes et fiducia oriatur. 2 2. q. 17. 1 ad 2. et ad 3. et 2 2. q. 129. 6. c. et ad 3.
Qui reformabit corpus humilitatis nostræ. De conditionibus beatorum resurgentium. Suppi, q. 82. et sequentibus.
Qua etiam possit subjicere sibi omnia. De omnipotentia Dei. 1. q. 25. o.

Dominica ultima post Pentecosten.

EPIST. COLOSS. I.

Non cessamus pro vobis orantes. De oratione. 2 2. q. 83. c. De oratione pro aliis. Ib. a 7. o.
Postulantes. Ib. a. 17. *Ut impleamini.* De voluntate Dei. 1. q. 19. o.
Deo per omnia placentes. De merito. 1 2. q. 114. o.
In omni patientia et longanimitate, cum gaudio, gratias agentes. De patientia. 2 2. q. 136. De gaudio. 2 2. q. 28. De gratiarum actione. 2 2. q. 106.
Qui eripuit nos de potestate. An passio Christi causaverit nostram salutem per modum meriti, ni. q. 58. 1. o. De effectibus passionis Christi. III. q. 49. o.
Et transtulit in regnum. De adoptione Christi, ni. q. 23. o.
In quo habemus redemptionem. Utrum per passionem Christi simus Deo reconciliati, et liberati a peccato, potestate diaboli et reatu pœnæ. in. q. 49. 1. 2. 3. 4.

EVANG. MATTH. XV.

Cum videritis abominationem. De signis præcedentibus judicium. Suppi, q. 73.
Sicut enim fulgur. An tempus judicii et resurrectionis sit occultum. Suppl, quæst. 77. 2. 3. 4.
Sol obscurabitur. An vere sol et luna obscurabuntur. Suppi, q. 73. 3. o.
Cum tuba. An vox tubæ sit causa resurrectionis. Suppi, q. 76. 2. c.
Congregabunt electos. An angeli operabuntur ad resurrectionem. Suppi, q. 76. 3. o.

PROPRIUM SANCTORUM

In Festo S. Andreae. 30 Nov

EPIST. ROM. x.

Corde creditur ad Justitiam. An credere sit necessarium ad salutem. 2 2. q. 2. ar. 3. o.

Ore autem fit confessio ad salutem. Quotuplex sit confessio. 2 2, q. 3. 1 ad 1.

An confessio fidei sit necessaria ad salutem. 2 2. q. 3. 2. o.

Omnis qui credit in illum non confundetur. An sola fides ad salutem sufficiat. 1 2. q. 5. a. 7. o. q. 114. 4 ad 3. præc. 2 2. q. 2. a. 9. m. q. 49. 1 ad 5. et Suppi, q. 99. 4.

Non est distinctio Judaei et Graeci. De conversione gentium, ut supra in epist. Epiph.

Quam speciosi pedes evangelizantium pacem. An vita secundum quam aliquis prædicando te docendo contemplata tradit, sit perfectior quam vita quæ solum contemplatur. 2 2. q. 182. 1 ad 3. 2. c. fi. ad 3. q. 184. 7. c. et m. q. 40. 1 ad 2.

Sed non omnes obediunt Evangelio. Cur audientium unam et eamdem prædicationem, auidam credunt, et quidam non credunt. 2 2. q. o. 1. c.

Ergo fides ax auditu. An credenda quibusdam revelentur immediate a Deo, quibusdam vero proponantur a Deo mittente fidei prædicatores. 2 2. q. 6. 1. c. prine.

In omnem terram exivit sonus eorum. An tempore apostolorum fuerit prædicatum Evangelium in universo mundo. 1 2. q. 106. 4 ad 4.

EVANG. MATTH. XIX.

Erant enim piscatores. Cur Christus pauperes et viles discipulos elegerit, m. q. 39. 3. c.

At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Qui factum sit quod apostoli et alii statim secuti sint Christum, m. q. 44. 3 ad 1. circa med.

An ille qui cito Christo credit sit levis corde. 2 2. q. 2. a. 9 ad 3.

Relictis retibus et patre secuti sunt eum. De statu religionis. 2 2. q. 186 et seq.

An occasione religionis prætermittenda sint pietatis officia. 2 2. q. 101. 4. o.

An propter obsequium parentum debeant aliqui retrahi ab ingressu religionis. 2 2. q. 189. 6. o.

Quomodo Jacobus et Joannes laudentur quod dimisso patre secuti sint Christum. 2 2. q. 101. 4 ad 1.

In Festo S. Nicolai. 6 Dec.

EPIST. HEBR. XIII/

Mementote præpositiorum. De obedientia. 2 2. q. 104.

Qui vobis locuti sunt. De officio prædicatoris. ni. q. 40. De eorum stipendiis. 2 2. q. 187. 4 ad 1.

Jesus Christus heri et hodie. De ætemitate sacerdotii Christi, m. q. 22. 5. De Dei ætemitate. i. q. 10.

De quo edere non habent potestatem. De lege nova. 1 2. q. 106. 107. 108. De comparatione novæ legis ad veterem. 1 2. q. 107.

Quorum enim animalium. De præceptis et caeremoniis veteris legis. 1 2. q. 99. 100. 101.

Extra portam passus. De loco passionis Christi. Hl. q. 46. 10.

Futuram inquirimus. De beatitudlne hominis. 1 2. q. 2. et seq.

Hostiam laudis. De gratitudine. 2 2. q. 106. De devotione. Ib. q. 82.

Beneficentia autem. De beneficentia. 2 2. q. 31. *Obedite præpositis.* Ut supra in initio.

EVANG. MATTH. XXV.

Dixit Jesus parabolam hanc. m. q. 42. 3. c. ad 3.

Peregre proficiscens. De Christi ascensione, in. q. 57.

Et tradidit illis bona sua. De dominio hominis in statu innocentiae, i. q. 96. De gratiis gratis datis. 2 2. q. 167. An Deus sit sola causa gratiæ. 1 2. q. 112. 1.

Unicuique secundum propriam virtutem. An requiratur aliqua dispositio ex parte recipientis gratiam. 1 2. q. 112. 2. Utrum charitas infundatur secundum capacitatem naturalium. 2 2. q. 24. 3. o.

Post multum vero temporis. De iudicio particulari et universali, m. q. 59.5. o. et Suppi, q. 89. 5. et seq.

Intra in gaudium. De gaudio. 2 2. q. 28. Una virtus S. Nicolai. 2 2. q. 107. 3 ad 4.

In Festo Conceptionis B. Mariæ. 8 Dec.

EPIST. PROV. VIII.

Dominus possedit me. Hæc epistola litteraliter intelligitur de sapientia increata, per accommodationem autem tribuitur B. Virgini, cujus prærogativæ leguntur in m. q. p. 27. et 28. per tot

EVANG. MATTH. I.

. *Liber generationis Jesu Christi.* Quomodo evangelists narrat generationem Christi, cum scriptum sit: Generationem ejus quis enarrabit? ni. q. 31. 3 ad 1.

Cur Matthæus ponit solum generationes 42, Lucas autem 77. m. q. 31. 3 ad 3.

Judam et fratres ejus. Cur evangelista nominat tantum fratres Judæ et Jechoniæ, et Phares et Zaram. m. q. 31. 3 ad 5. sub fin.

Judas autem genuit Phares et Zaram. An Judas accedendo ad Thamar, quam æstimabat meretricem, peccaverit. 2 2. q. 154. 2 ad 3.

De Thamar. Cur in genealogia Christi tantum enumerantur quatuor mulieres: nimirum Thamar, Raab, Ruth et Bersabee uxor Uriæ. m. q. 31. 3 ad 5.

Joram autem genuit Oziam. Quomodo Joram genuit Oziam, cum IV. Reg. vm dicatur genuisse Ochoziam. m. q. 31. 3 ad 4.

Jacob autem genuit Joseph. Quomodo Jacob genuit Joseph, cum Lucas dicat Joseph esse filium Heli. Ul. q. 31. 3 ad 2.

Virum Mariæ. De desponsatione. B. Mariæ. III. q. 29. o.

De qua natus est Jesus. De nomine Jesu. in. q. 37. 2. o.

An B. Maria sit vera mater Christi, in. q. 37. 3. o.

An alio modo possumus salvari quam per Christum. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. a.

Thomas Ap

INDEX V

Cathedra S. PcUi

In Festo S. Thomæ Apostoli. 21 Dec.

EPIST. EPHES. II.

Jam non estis hospites et adverte. De conversione gentium, vide Epist. in die Epiphania?. *Domestici Dei.* Quomodo dicamur filii Dei. i. q. 23. 3. o. De spe vitæ ætemæ. 2 2. q. 17. *Supra fundamentum apostolorum.* Quomodo apostoli dicuntur fundamenta, m. q. 8. 6 ad 3. *In quo omnis aedificatio.* An alio modo possimus salvari, quam per Christum. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 27. c. et 3. q. 68. 1. c. *In Spiritu sancto.* De necessitate gratiæ. 1 2. q. 105. o.

EVANG. JOAN. XX.

Thomas autem unus ex duodecim. Vide Evang. Dom. in Albis.

In die Conversionis S. Pauli. 25 Jan.

EPIST. ACT. IX.

Saulus adhuc spirans minarum. An liceat aliquem innocentem occidere. 2 2. q. 64. 2. et 6. Quis zelus sit bonus. 2 2. q. 28. 4. c.

Et subito circumfulsit eum lux. Si Paulus consecutus est gratiam spirans adhuc minarum, an ergo non requiratur aliqua præparatio sive dispositio ad gratiam ex parte hominis. 1 2. q. 112. 2 ad 2.

Cur conversio Pauli tanquam miraculosa celebriter in Ecclesia commemoratur. 1 2. q. 113. 10. c. fi.

Ego sum Jesus Nazarenus. An ergo Christus apparuerit Paulo post suam ascensionem, m. q. 57. 6 ad 3.

Et dicetur tibi quid oporteat facere. An unus homo possit alium docere, i. q. 117. 1. o.

Pro nomine meo pati. Quæ sit causa martvrii. 2 2. q. 124. 5. o.

Et implearis Spiritu sancto. Quomodo singuli fideles impleantur sive pleni fiant gratia Spiritus sancti, m. q. 7. a. 10. c. et ad 2.

Ei surgens baptizatus est. An omnes teneantur ad susceptionem baptismi, m. q. 68. 1. o.

Prædicavit Jesum. An explicite credere mysterium Christi sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. ar. 7. o.

EVANG. MATTH. XIX.

Ecce nos reliquimus omnia. An laudabiliter omnia relinquantur. 2 2. q. 186. 3. o.

An apostoli nihil in communi possidebant. 2 2. q. 188. 7. c. potissimum.

Et secuti sumus te. An ad perfectionem non sufficiat quod quis omnia relinquat, sed etiam requiratur quod sequatur Christum. 2 2. q. 184. 3 ad 1.

Quomodo quis sequatur Christum. Ibidem.

Vos qui reliquistis omnia, etc., sedebitis. An judiciaria potestas correspondeat voluntariæ paupertati. Suppi, q. 79. 2. o. An aliqui judicabunt cum Christo. Ibid. a 1. o.

Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores, aut patrem. An occasione religionis sint prætermittenda pietatis officia. 2 2. q. 101.4. o.

Centuplum accipiet. An bona temporalia cadant sub merito. 1 2. q. 114. 10. o. et 2 2. q. 122. 5 ad 4.

Et vitam æternam possidebit. De æterna beatitudine. 1 2. q. 2. usque ad quæst. 6.

De præmils beatitudinum. 1 2. q. 69. 4. o.

In Festo Purificationis B. Mariæ. 2 Febr.

EPIST. MALACH. V.

Ecce ego mitto angelum meum et præparabit. Quomodo Joannes præparaverit viam Domini. III. q. 38. 1. o. 2 ad 2. 3. o.

Et statim veniet ad templum sanctum suum. De oblatione Christi, m. q. 37. 3.

Vide hac de re evangtl. hujus diei.

Quod Christus sit caput Ecclesiæ. m. q. 8.

Et angelus testamenti. Quomodo Christus veterem legem impleat, novam legem dando. 1 2. q. 107. 2. c.

Cur lex nova non est data ante Christum. 1 2. q. 106. 3. c.

Ecce venit. De judicio generali. Suppi, q. 88. et seq.

EVANG. LUC. II.

Postquam impleti sunt dies purgationis Maria. Cur mulieres reputentur interdum immundæ. 1 2. q. 103. 2 ad 4.

Cum B. Maria nullam haberet immunditiam, cur ad templum tanquam purganda accessit, ni. q. 37. 4. o. et paucis ad 1.

De purificatione beatæ Mariæ. m. q. 37. 4.

Tulerunt Jesum in Jerusalem ut sisterent eum Domino. Cur Christus voluit In templo sisti Domino. m. q. 37. 3. c. et ad 2.

Omne masculinum adaperiens vulvam. Cum Christus exiverit de clauso virginis utero, quomodo ex hac lege debuit in templo offerri, hi. q. 37. 3 ad 1.

Et ut darent hostiam. Cur pro Christo hostia offertur, ni. q. 37. 2 ad 3.

Par turturum. Cur pro Christo non potius agnus quam par turturum aut duo pulli columbarum oblatus est. m. q. 37. 3 ad 4.

De paupertate Christi, m. q. 40. 3. o.

Quæ animalia offerebantur in sacrificiis veteris legis. 1 2. q. 102. 3.

Parentes ejus. Cum Christus in terris patrem non habuerit, cur dicuntur parentes ejus. m. q. 28. 1 ad 1.

In Cathedra S. Petri. 22 Febr.

EPIST. I. PET. i.

Electis. Utrum prædestinati eligantur a Deo I. q. 23. 4. o.

In quo attendatur electio Dei. I. q. 23. 4 ad 1.

In aspersione sanguinis. De aqua benedicta. m. q. 65. 1. et q. 71. 2.

Gratia vobis et pax multiplicetur. De triplici gradu charitatis. 2 2. q. 24. 9. o.

Benedictus Deus. De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

Qui secundum magnam misericordiam. An homo possit resurgere a peccato sine auxilio gratiæ. 1 2. q. 109. 7. o.

An homo sine gratia possit velle et facere bonum. 1 2. q. 109. 2. o.

Per resurrectionem Jesu Christi. An resurrectio Christi sit causa resurrectionis corporum et animarum. m. q. 56. 1. o.

In hæreditatem incorruptibilem. An beatitudo possit amitti. 1 2. q. 5. 4. o.

Vide epist. Dominicæ Septuagesimæ.

Qui in virtute Dei custodimini. An homo sine gratia possit non peccare. 1 2. q. 109. 8. o. An homo in gratia constitutus indigeat auxilio gratiæ ad perseverandum. 1 2. q. 109. 10. o. et 2 2. q. 137. 4. o.

Matthias Ap

INDEX V

Annuntiatio B. M. V

Per fidem. An credere sit meritum. 2 2. q. 2. 9. o.

Paratum revelari in tempore novissimo. An bcaltudo sanctorum sit major post futurum Judicium quam ante. Suppi, q. 93. 1. o.

Modicum nunc si oportet contristari in variis tentationibus. De afflictionibus Justorum vide evang, Dominicæ 111. post Epiph. et epist. Dominicæ HI. post Pascha.

EVANG. MATTH. XVI.

Interrogabat discipulos suos dicens. Quomodo Christus experimentum sumpserit de aliquibus rebus. 2 2. q. 97. 2. o.

Simon Petrus dixit: Tu es filius Del vivi. An confessio sit de necessitate salutis. 2 2. q. 3. 2. o. An credere explicite mysterium Christi sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. 7. o. et 12 q. 106. 1 ad 3.

Quia caro ct sanguis, etc., sed Pater meus qui est in coelis. An fides sit homini Infusa a Deo. 2 2. q. 6. o.

Et ego dico tibi quia tu es Petrus. An credere sit meritum. 2 2. q. 2. 9. o.

Quia tu es Petrus. Nomina alicui imposita divinitus quid significant, m. q. 37. 2. c.

Super hanc petram. De Ecclesiæ capite, m. q. 8.

Et tibi dabo claves regni coelorum. De clavibus. Suppi, q. 17 et seq.

De ministris clavium. Suppi, q. 19. De primatu Petri. 2 2. q. 39. c. fi. et m. q. 8. 6. c. Suppi, q. 40. 6. o. **O**mmes esse schismaticos, qui summo Pontifici subesse renuunt. 2 2. q. 39. c. fi. et Suppi, q. 40. 6. An pertineat ad summum Pontificem in Fidei symbolum ordinare. 2 2. q. 1. ar. 10. An ad summum Pontificem spectet synodum convocare, et ejus sententiam confirmare. 2 2. q. 1. a. 10. c. f. et ad 2. Summum Pontificem gerere plenarie vicem Christi in tota ecclesia, ideoque habere plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis. 2 2. q. 88. 12. ad 3.

In Festo S. Matthiæ Apostoli. 24 Febr.

EPIST. ACT. I.

Quam prædixii Spiritus sanctus. Quis sit auctor Scripturæ sacræ. i. q. 1. 1. et 5. c.

An prophetia possit esse naturalis. 2 2. q. 172. I. o. An ea quæ propheticæ cognoscuntur vel annuntiantur possint esse falsa. 2 2. q. 171. 6. o.

Qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum.

Quinam maxime peccaverint in morte Christi. m. q. 47. 6 ad 2. potissimum.

Cur Deus aliquos excæcet et obduret. 1 2. q. 79. 4. o.

Et statuerunt duos. De acceptione personarum. 2 2. q. 61. o.

An ad episcopatum oporteat eligere meliorem. 2 2. q. 185. 3. o.

Et dederunt sortes ejus. An divinatio sortium sit licita. 2 2. q. 95. 8. o.

EVANG. MATTH. XI.

Quia abscondisti hæc. An Christus debuerit prædicare solum Judæis, an etiam gentibus, m. q. 42. I. o.

Omnia mihi tradita sunt. De potentia animæ Christi, in, q. 13. o. De potentia Dei. i. q. 25. o.

Nemo novit filium, nisi pater. Quomodo solus pater dicatur nosse filium, i. q. 31. 4 ad 2.

Et ego reficiam vos. De beatitudine. i. q. 2 et seq.

Mills sum et humilis corde. De humilitate. 2 2. q. 161.

Jugum enim meum suave est. Utrum lex nova sit gravior quam vetus. 1 2. 107. 4. o.

In Festo Annuntiationis B. M. 25 Mart.

EPIST. ISAÏÆ VH.

Non petam et non tentabo Dominum. An si Achaz signum petiisset tentasset Dominum. 2 2. q. 97. 2 ad 3.

Numquid parum vobis est. Cur Achaz reprehenditur. Ibidem.

Ecce virgo concipiet. De virginitate B. Mariæ. ni. q. 28. o.

An mater Dei fuerit virgo in concipiendo Christum. m. q. 28. 1. o.

Et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Quidnam significet hoc nomen Emmanuel, et cur Christo tribuatur, m. q. 37. 2 ad 2. prine.

EVANG. LUC. I.

Missus est angelus Gabriel. An fuerit necessarium B. Virgini annuntiari quod in ea fiendum erat. m. q. 30. 1. o.

An B. Virgini debuerit annuntiatio fieri per angelum, m. q. 30. 2. o.

An angelus annuntians debuerit virgini apparere visione corporali, m. q. 30. 3. o.

Ad virginem desponsatam viro. De desponsatione matris Dei. m. q. 29. o.

Ave gratia plena. Cur usus est angelus nova et insolita salutatione, m. q. 30. 4. 1. c. prine.

Cum plenitudo gratiæ sit propria Christo, quomodo B. Virgo dicitur plena gratia, m. q. 7. 10 ad 1. et q. 27. 5. o.

Dominus tecum. Quid angelus his verbis significare voluit, m. q. 30. 4. c.

Benedicta tu in mulieribus. Quid per hæc verba angelus expressit, ni. q. 30. 4. c.

Turbata est in sermone. Quomodo B. Maria fuerit turbata, m. q. 30. 3 ad 3.

Et ait illi angelus: Ne timeas, Maria. Unde angelus bonus a malo est discernendus, m. q. 30. 3 ad 3.

Invenisti enim gratiam apud Deum. Quomodo hic præmittat angelus idoneitatem B. Mariæ ad concipiendum Christum, m. q. 30. 4. c. prine.

Ecce concipies in utero. De quo instruxit hic angelus B. Virginem, m. q. 30. 4. c.

De conceptione Christi, m. q. 31 et tribus seq.

Et vocabis nomen ejus Jesum. Quomodo dicit, Et vocabis nomen ejus Jesum, cum Isaïæ vn dicatur vocandus Emmanuel, et Isaïæ ix admirabilis, consiliarius, etc. m. q. 37. 2 ad 1.

Hic erit magnus. Quomodo hic dignitas prolis conceptæ exprimatur, m. q. 30. 4. c.

Quomodo fiet istud. An B. Virgo de verbis angeli dubitaverit, m.. q. 30. 4 ad 2.

Spiritus sanctus superveniet in te. Quomodo modus conceptionis demonstretur, m. q. 30. 4. c. Quomodo Spiritus sanctus supervenerit in B. Mariam, et virtus Altissimi ei obumbraverit, m. q. 32. 1 ad 1. et q. 37. 5 ad 2.

Et ecce Elisabeth. Quomodo his verbis Intendebat angelus inducere animum B. Mariæ ad constnsum. in. q. 30. 4. c. fi.

An conceptus virginis recte proberur ex conceptu senis, m. q. 30. 4. c. fi. et ad 3.

Quia non est impossibile apud Deum omne verbum. An Deus sit omnipotens, i. q. 25. 3. o.

Philippus et Jacobus

In Festo Ss. Philippi et Jacobi. 1 Maj.

EPIST. SAP. v.

Stabunt justi in magna constantia adversus eas. De modo quo sancti se habebunt erga damnatos.

De conditionibus beatorum et damnatorum resurgentium. Suppi, q. 81. et 86. *Poenitentiam agentes.* An damnati pœniteant de malis quæ fecerunt. Suppi, q. 98. 2. o. An per poenitentiam talem peccata eorum removebuntur. m. q. 86. 1. c. *Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei.* An damnati gloriam beatorum videant. Suppi, q. 98. 9. o. Quomodo sancti dicantur filii Dei. i. 33. 3. c. et 1 2. q. 114. 3. c.

EVANG. JOANN. XIV.

Creditis in Deum. Credere in Deum quid. 2 2. q. 2. 2. c. ad 3. et ad 4. *Et in me credite.* An credere explicite mysterium Christi sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. 7. o. *Mansiones muliæ sunt.* An unus alio possit esse beator. 1 2. q. 5. 2. o. An beatitudinis gradus mansiones dici debeant. Suppi, q. 93. 3. o. An diversæ mansiones non distinguantur penes diversos gradus charitatis. Suppi, q. 93. 3. o. *Et si abiero, et præparavero vobis locum.* Cur Christus præsentiam suam corporalem a nobis subtraxit, in. q. 57. 1 ad 3. An ascensio Christi sit causa nostræ salutis, in. q. 57. 6. o. *Domine, nescimus.* An ignorantia sit peccatum. 1 2. q. 76. 2. o. *Si cognovissetis me, et Patrem meum,* etc. An summa Dei bonitas non possit intelligi absque trinitate personarum. 1 2. q. 28. ad 3. *Quia ego in Patre et Pater in me est.* Utrum Filius sit in Patre, et contra Pater in Filio. 1. q. 42. 5. o. *Alioquin propter opera ipsa credite.* An miracula quæ Christus fecit fuerint sufficientia ad ostendendum divinitatem ipsius, m. q. 43.4. o. *Et majora horum faciet.* An credentes in Christum majora miracula faciant quam Christus fecit, m. q. 43. 4 ad 2.

In Festo Inventionis Crucis. 3 Maj.

EPIST. PHILIPP. II.

Cum in forma Dei esset. An sit tantum una forma in divinis, i. q. 31. 2 ad 2. *Æqualem Deo.* De æqualitate divinarum personarum. i. q. 42. o. *Semetipsum exinanivit.* De incarnatione verbi Dei. m. q. 1 et seq. *Mortem autem cruels.* An fuit conveniens Christum mori in cruce, h1 q. 46. 4. o. *Propter quod.* An per passionem Christus sit adeptus exaltationem, m. q. 49. 6. o. q. 53. 1. c. q. 54. 2. c. q. 59. 3. o. *In gloria est Dei Patris.* De sessione Christi ad dexteram Patris, iiii q. 5. 1. c.

EVANG. JOANN. III.

Nemo hæc signa potest facere. An mali possint facere miracula. 2 2. q. 187. 2. c. ad 3. An miracula quæ Christus fecit, fuerint sufficientia ad ostendendam divinitatem ejus. m. q. 43. 4. o. *Nisi quis renatus fuerit.* Quare baptismus di-

INDEX V

Petrus et Paulus

citur regeneratio, m. q. 66. 9. c. An omnes te- neantur ad susceptionem baptismi, iiii q. 68. l.o. An sine bapstismo nullus possit salvari, ni. q. 68. 2. o. An pueri sint baptizandi. Ibid, a 9. o. *Quod natum est ex carne caro est.* De peccato originali. 1 2. q. 81. et seq. *Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit.* Quomodo Christus descendit de cælo. in. q. 5. 2 ad 1. et q. 57. 2 ad 2. *ita exaltari oportet Filium hominis.* An Christus debuerit pati in cruce, m. q. 46. 4. o.

In Festo Nativ. S. Joann. Baptistae. 24 Jun.

ISAIAË XLIX.

Dominus ab utero vocavit me. An Christus fuerit sanctificatus in primo instanti suæ conceptionis. III. q. 34. De reliquis perfectionibus conceptionis Christi, m. q. 34. 2 et seq. An sanctificari in utero post Christum fuerit proprium B. Virgini, m. q. 27. 6. o. De pueris ingredientibus religionem. 2 2. q. 189. *Et posuit, os meum quasi gladium acutum.* Quanta auctoritate et postestate Christus prædicaverit. m. q. 42. 1 ad 2. *In umbra manus suæ protexit me.* An Christus fuerit ab alio occisus quam a seipso. iiii q. 47. l.o. An Deus Pater tradiderit Christum passioni. iiii q. 47. 3. o. *Dedi te in lucem gentium.* An ergo Christus non debuerit prædicare gentibus, m. q. 42. 1. o. De prædicatione et baptismo Joannis. h1. q. 38. o. Cur Joannes gentibus non prædicavit et baptismum administravit, h1 q. 38. 4 ad 3.

EVANG. LUC. L

Et peperit filium. Ad quid ostendendum multe steriles pepererunt. m. q. 30. 4 ad 3. *Et congratulabantur ei.* An actiones aliorum sint nobis delectationis causa. 1 2. q. 32. 5. o. De benevolentia. 2 2. q. 27. 2. o. De invidia. 2 2. q. 36. o. *Ei Jactum est, in die octavo venerunt circumcidere puerum.* De circumcisione, m. q. 70. o. Vide evangelium in festo Circumcis. Christi. *Et vocabant eum nomine patris sui Zachariam.* Unde nomina rebus et hominibus imponantur, m. q. 37. 2. c. *Joannes est nomen ejus.* Nomina alicui imposita divinitus quid significant, iiii q. 27. 2. c. *Et apertum est illico os ejus.* Cur Zacharias mutus factus est. 2 2. q. 97. 2 ad 3. *Quis putas puer iste erit.* De austeritate vite Joannis. m. q. 40. 2 ad 2. *Etenim manus Domini erat cum illo.* Cur beato Joanni plus gratiæ præstitum est quam aliis. HL q. 27. 6. c. fi. *Et prophetavit.* De prophetia. 2 2. q. 171. et seq. Unde sit prophetia. 2 2. q. 171. 1. et 3. c. *Benedictus Deus.* De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o. *Qui visitavit.* De incarnatione, m. q. 1 et sequentibus. De redemptione, m. q. 46 et sequentibus.

In Festo Apost. Petri et Pauli. 29 Jun.

ACT. XH.

Uf affligeret quosdam de Ecclesia. De afflictioni- bus justorum. Vide evang. Dominicæ III. post Epiph. et epist. Dominicæ III. post Pascha.

Visitatio B. M. V.

De fortitudine et martyrio. 2 2. q. 123. et q. 124. o. Quæ sit causa martyrii. 2 2. q. 124. 5. o. *Misit in carcerem.* Quando incarcerate aliquem est licitum, et quando illicitum. 2 2. q. 65. 3. o. *Oratio autem flebat ab Ecclesia pro eo.* An pro aliis orare debeamus. 2 2. q. 83. 8. o. *Quia misit Dominus angelum suum et eripuit.* De custodia bonorum angelorum. 1. q. 112. o.

EVANG. MATTH. XVI.

Venit Jesus in partes. Require in Cathedra S. Petri.

In Festo Visitationis B. Mariæ. 2 JuL

EPIST. CANT. IL

Ecce iste venit saliens in montibus. De incarna- tione Christi, m. q. 1 et seq. De exinanitione Christi. Vide epist. Dominicæ Palmarum. *En ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras.* An miracula quæ Christus fecit, fuerint sufficientia ad ostendendum ejus divinitatem, iiii q. 43. 4. o. *Jam enim hiems transiit.* De lege nova. 1 2. q. 106. o. An lex nova debuerit dari a principio mundi. 1 2. q. 106. 3. o. et m. q. 1.5. o. *Vox turturis audita est.* De proprietatibus tur- turis. iiii q. 37. 3 ad 4. *Surge, amica mea.* De gratia Christi secundum quod est caput Ecclesiæ. iiii q. 8. o. De sanctificatione B. Mariæ. iiii q. 27. o. *Columba mea.* De proprietatibus columbæ. m. q. 37. 3 ad 4. et q. 39. 6 ad 4.

1 EVANG. LUC. L

Exsurgens Maria abiit in montana. De benefi- centia. 2 2. q. 31. o. Quibus sit potissimum benefaciendum. 2 2. q. 31. 2. et 3. o. *Cum festinatione.* De verecundia. 2 2. q. 144. o. *Exaltavit infans in utero.* Quomodo hæc exulta- tio sit intelligenda, et quidnam significet, m. q. 27. 6. c. *Benedicta tu inter mulieres.* Quid his verbis si- gnificetur. m. q. 30. 4. c. An B. Maria præ cæteris sanctis omnibus ha- buerit majorem plenitudinem gratiæ. m. q. 27. 5. c. ad 1. An B. Maria habuerit donum sapientiæ, gra- tiam virtutum et gratiam prophetiæ. iiii q. 27. 5 ad 3. An B. Maria præ cæteris sanctis omnibus sit honoranda et colenda, iiii q. 25. 5. c. fi. et ad 1. An B. Maria aliquod peccatum actuale com- misit, m. q. 27. 4. o. *Et benedictus fructus.* De gratia Christi, m. q. 7. o. An in Christo fuerit gratiæ plenitudo, iiii q. 7. 9. o. *Unde hoc mihi ut veniat mater Domini ad me.* An B. Maria sit dicenda mater Dei. m. q. 15. 4. o. An sit adoranda adoratione latriæ. iiii q. 25. 5. o. *Magnificat anima mea Dominum.* De humilitate. 2 2. q. 161. o. An sit peccatum bonum suum agnoscere illud- que approbare. 2 2. q. 132. 1. c. *Ecce enim ex hoc beatam me dicent.* An B. Maria habuerit usum prophetiæ. iiii q. 27. 5 ad 3. fi.

INDEX V

Jacobus

Dispersit superbos. Quomodo præmium super- biæ sit humiliatio, et præmium humilitatis exal- tatio. 2 2. q. 161. 5 ad 3.

In Festo B. Mariæ Magdalenæ. 22 Jul.

EPIST. CANT. HL

Quæram quem diligit anima mea. Dc præpara- tione ad justificationem. 1 2. q. 109. 3. 6. et q. 112. 2. 3. o. *Tenui eum.* De perseverantia. 2 2. q. 137. o. *Adjuro vos.* An liceat adjurare. 2 2. q. 1. 3. *Lampades ejus, lampades ignis.* An amor sit passio læslva amantis. 1 2. q. 28. 5. o. *Aquæ multæ non potuerunt extinguere charita- tem.* An charitas diminuatur et tollatur unico peccato mortali. 2 2. q. 24. 10. 11. 12. o. *Si dederit,* etc. An charitas sit præstantissima virtutum. 2 2. q. 23. 6. 9. o.

EVANG. LUC. VII

Cœpit lacrymis rigare pedes ejus. De poeniten- tia. m. q. 85. et seq. De contritione. Suppi, q. 1 et seq. De satisfac- tione. Suppi, q. 12. et seq. *Quia peccatrix est.* Cur Christus cum peccato- ribus conversari voluit, iiii q. 40. 1. c. Vide evang. Dominicæ III. post oct. Pentecost. *Quoniam dilexit multum.* An propter charitatem et dilectionem remittantur peccata, iiii q. 49. 1. c. An in hac remissione peccatorum inveniatur justitia et misericordia, i. q. 21. 4 ad 1. *Cui autem minus dimittitur.* Uter magis teneatur ad gratias reddendas Deo, innocens an pœnitens. 2 2. q. 106. 2. o. *Dimittuntur tibi peccata tua.* De contritione. Suppl, q. 1. et seq.

In Festo S. Jacobi. 25 JuL

EPIST. I. CORINTH. IV.

Tanquam morti destinatos. De afflictionibus ju- storum, vide evangelium Dominicæ tertię post Epiph. et Dominicæ tertię post Pascha. *Maledicimus et benedicimus.* De maledictione. 1 2. q. 76. o. An inimicis sint signa amicitię exhi- benda. 2 2. q. 25. 9. o. *Per Evangelium vos genui.* Utrum per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur. Suppi, q. 56. 2. o.

EVANG. MATTH. XX.

Dic ut sedant hi duo. De ambitione. 2 2. q. 131. o. Vide evang. Dominicæ II. post oct. Pentec. De simonia. 2 2. q. 100. o. An in oratione aliquid determinate sit peten- dum. 2 2. q. 83. 5. o. Quomodo sint petenda temporalia. 2 2. q. 83. 6. o. *Potestis bibere calicem.* Cur Christus passionem suam vocat calicem, m. q. 78. 3 ad 1. *Dicunt ei: Possumus.* De præsumptione. 2 2. q. 131. o. *Non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.* De judiciaria potestate Christi, m. q. 59. o. An superbia sit peccatum mortale excludens hominem a regno cælorum. 2 2. q. 162. 6. o. De prima beatitudine: Beati pauperes spiritu. 1 2. q. 69. 3 c. et 4. c. *Sed quibus paratum est a Patre meo.* Si aliquibus paratum est sedere a dextris Christi, an ergo non sit proprium Christo sedere a dextris Patris, m. q. 58. 4 ad 4.

Laurentius	INDEX V	Michael	Simon et Juda	INDEX V	Omnes Sanet.
<p><i>Et audientes decem indignati sunt.</i> De contentione et discordia. 2 2. q. 37. et 38.</p> <p><i>Sed quicumque voluerit inter vos major fieri.</i> De humilitate. 2 2. q. 161,</p> <p>In Festo S. Laurentii. 10 Aug.</p> <p>EPIST. II. CORINTH. IX.</p> <p><i>Qui parce seminat.</i> De beneficentia et eleemosyna. 1 2. q. 31. et 32.</p> <p>An eleemosvna sit abundanter facienda. 2 2. q. 32. 10. o.</p> <p><i>Et qui seminat in benedictionibus.</i> An diversæ mansiones distinguantur penes diversos gradus charitatis. Suppi, q. 93. 3. o.</p> <p><i>Et non ex tristitia.</i> An tristitia minuat laudem vel meritum boni. 1 2. q. 39. 2 ad 2.</p> <p><i>Potens est autem Deus.</i> An homo mereatur augmentum gratiæ et charitatis. 1 2. q. 114. 8. o.</p> <p>De quinta beatitudine et ejus pramio, Beati misericordes. 2 2. q. 69. 3. c, et 4. c.</p> <p><i>Justitia ejus manet in saculum saculi.</i> An virtutes morales maneant post hanc vitam, 1 2. q. 67. I. o.</p> <p>EVANG. JOAN. XII.</p> <p><i>Nisi granum frumenti cadens in terram.</i> An fuerit necessarium Christum pati pro humani generis liberatione, in. q. 46. 2 ad 1. et 3.</p> <p>In quibus Christus dicebat se granum mortificandum, et in quibus granum multiplicandum, in. q. 42. c. fi.</p> <p><i>Qui odit animam suam.</i> An homo seipsum ex charitate diligere debeat. 2 2. q. 25. 4. o.</p> <p>An alicui liceat seipsum occidere. 2 2. q. 64. 5. o. De martyrio. 2 2. q. 124. o.</p> <p>An B. Laurentius sustinuerit graviores passiones et diuturniores quam Christus, ni. q. 46. 6 ad 1.</p> <p><i>Me sequatur.</i> Quomodo quis Christum sequatur. 2 2. q. 184. 3 ad 1.</p> <p>In Festo Assumpt. B. Mariæ. 15 Aug.</p> <p>EPIST. ECCLES. XXIV.</p> <p><i>In omnibus requiem quæsivi et in hæreditate.</i> Quomodo Deus requiescat et habitet in hominibus per gratiam. 1. q. 8. 3. c. et q. 43. 3. c. potissimum.</p> <p>De assumptione B. Mariæ, in. q. 27. 1. c. prine.</p> <p><i>Et dixit mihi: In Jacob inhabita.</i> Cui personæ convenit mitti ad sanctificandam creaturam rationalem. i. q. 43. 1.4. et 8.</p> <p>An missio invisibilis divinæ personæ fiat solum secundum donum gratiæ gratum facientis. 1. q. 43. 3. o.</p> <p><i>Requievit in tabernaculo meo.</i> An Pater sit in Filio et contra. 1. q. 42. 5. o.</p> <p><i>In Israel hæreditare.</i> Quare ludæi præ cæteris sunt a Domino assumpti, et legem acceperunt. 1 2. q. 98. 4. o.</p> <p><i>Ab initio et ante sæcula creata sum.</i> An ergo sapientia quæ est Filius Dei sit creatura, i. q. 41. 3 ad 4.</p> <p>An processio quæ est in divinis possit dici generatio. 1. q. 27. 2. o.</p> <p>EVANG. LUC. X.</p> <p><i>Mulier quædam Martha.</i> An hæ duæ mulieres gerant typum vitæ activæ et contemplativæ. 2 2. q. 171. princ.</p> <p><i>Accepit illum in domum suam.</i> De beneficentia ct eleemosyna. 2 2. q. 31. et 32.</p>	<p><i>Audiebat verbum illius.</i> In quo constat vita contemplativa. 2 2. q. 179. I. c. et ad 3. et q. 180. o, *</p> <p>An vita contemplativa solum consistat in contemplatione Dei, an etiam in consideratione cujuscumque veritatis. 2 2. q. 180. 4. o.</p> <p><i>Martha autem satagebat arca frequens ministerium.</i> In quo consistat vita activa. 2 2. q. 179. I. c. et q. 181. I. c. De vita activa. 2 2. q. 181.o.</p> <p><i>Maria optimam partem elegit.</i> An vita contemplativa sit potior quam activa. 2 2. q. 182. 1. o.</p> <p>An vita contemplativa sit majoris meriti quam activa. 1 2. q. 57. 1. c. et 2 2. q. 182. 2. o.</p> <p>In Festo S. Bartholomæi. 24 Aug.</p> <p>EPIST. II. COR. XII.</p> <p><i>Membra de membro.</i> De Christo prout est caput Ecclesiæ. ni. q. 5.</p> <p><i>Primum quidem Apostolos.</i> De differentia officiorum et statuum hominum. 2 2. q. 183» o. De gratiis gratis datis. 2 2. q. 171. usque ad 179.</p> <p><i>Numquid omnes apostoli,</i> etc. Utrum virtutes morales sint ad invicem connexæ. 1 2. q. 65. I.o.</p> <p><i>Numquid omnes gratiam habent curationum.</i> De gratia miraculorum. 2 2. q. 178. o. Vide Evang, Dominicæ Sexag. et Dom, II. post Pascha.</p> <p>EVANG. LUC. VI.</p> <p><i>Et erat pernoctans in oratione Dei.</i> De diuturnitate orationis. 2 2. q. 83. 14. o.</p> <p><i>Elegit duodecim ex ipsis.</i> An prædestinati eligantur a Deo. i. q. 23. 6. o. An Apostoli fuerint perfectiores in virtute cæteris hominibus. 1 2. q. 106. 4. c. An Apostoli habuerint omnem scientiam omnium rerum. 1 2. q. 106. 4 ad 2. et 2 2. q. 176. 1 ad 1.</p> <p><i>Multitudo copiosa.</i> An debuerit Christum predicare publice an occulte, in. q. 42. 3. o.</p> <p><i>Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur.</i> De miraculis a Christo factis, m. q. 43. et 44. De miraculis quæ Christus fecit circa spiritua-les substantias et circa homines, m. q. 44. 1.3. o.</p> <p>In Festo S. Matthæi. 21 Sept.</p> <p>EPIST. EZECH. I.</p> <p><i>Similitudo vultus quatuor animalium.</i> An angeli habeant coipora. i. q. 50. 1. o. et q. 51. 1. c.</p> <p><i>Ubi erat impetus, illuc gradiebantur.</i> De cognitione angelorum quantum ad futura, i. q. 57. 3. o.</p> <p>EVANG. MATTH. IX.</p> <p><i>Sequere me.</i> Vide de sequela Christi evangelium in die conversionis S. Pauli.</p> <p><i>Et surgens secutus est.</i> Cur ita statim Christum secutus est. m. q. 44. 3 ad 1.</p> <p><i>Ecce multi publicani et peccatores.</i> De convictu peccatorum, vide Evang. Dominicæ III. post Oct. Pentecostes.</p> <p><i>Non est opus valentibus medico.</i> De poenitentia, m. q. 84 et seq.</p> <p><i>Misericordiam volo.</i> An ergo misericordia sit maxima virtutum. 2 2. q. 30. 4 ad 1.</p> <p><i>Non enim veni vocare justos.</i> An si homo non peccasset, Deus incarnatus fuisset, m. q. 1.3. o.</p> <p>In Festo S. Michaelis. 29 Sept.</p> <p>EPIST. APOCAL. I.</p> <p><i>Loquens per angelum suum.</i> Cur Deus loquitur hominibus per angelum suum. 1 2. q. 98. 3. De locutione angelorum, i, q. 107. o.</p>	<p>De ordine angelorum. L q» 108. o. De actione angelorum in homines, i q. 111. o. De missione ct ministerio angelorum, i. q. H2. o.</p> <p>De custodia angelorum, i. q. 113. o.</p> <p><i>Et servat ea.</i> An bona opera requirantur ad bcatitudinem. 1 2. q. 4. 7. o. et ad 3. præclpue.</p> <p><i>Qui est.</i> An hoc nomen (qui est) sit maxime proprium nomen Del. i. q. 110. o.</p> <p>An hoc nomen (qui est) approprietur Filio Dei. L q. 39. 8. fi.</p> <p><i>Primogenitus mortuorum.</i> An Christus primo resurrexerit, m. q. 53. 3. o. et q. 56. 1. c.</p> <p>EVANG. MATTH. XVIII.</p> <p><i>Quis putas major est.</i> An unus alio possit esse beatiôr. 1 2. q. 5. 2. o. Suppi, q. 93. 2 et 3.</p> <p><i>Et efficiamini sicut parvuli.</i> De humilitate. 2 2. q. 161. o.</p> <p>De gradibus humilitatis. 2 2. q. 161. 6, o. De ambitione. 2 2. q. 131. De avaritia. 2 2. q. 118. o.</p> <p><i>Qui autem scandalizaverit.</i> De scandalo. 2 2. q. 43. o.</p> <p><i>Necesse est ut veniant scandala.</i> Cur Deus permittit mala. i. q. 22. 2 ad 2.</p> <p>An obduratio et excæcatio semper ordinentur ad salutem ejus qui excæcatur et obduratur. 1 2. l. q. 79. 4. o.</p> <p>Cum necesse sit evenire scandala, et peccata non eveniant ex necessitate, an ergo scandalum non sit peccatum. 2 2. q. 43. 2 ad 1.</p> <p><i>Verumtamen vœ homini.</i> An ergo scandalum sit peccatum mortale. 2 2. q. 43. 4. o.</p> <p><i>Abscinde eum.</i> An ergo licet membrum præscindere propter peccatum vitandum. 2 2. q. 65.</p> <p>Quando est licitum mutilare aliquem membro suo. 2 2. q. 65. 1. o.</p> <p><i>Quia angeli eorum.</i> De custodia hominum ab angelis, i. q. 113. o.</p> <p>An singuli homines a singulis angelis custodiantur. i. q. 113. 2. o.</p> <p><i>Semper vident faciem Patris.</i> An angelorum gloria minuatur dum ad nos veniunt, i. q. 44. 4 ad 3. et q. 112. 1 ad 3.</p> <p>Si angeli occupentur circa custodiam hominum, an ergo vita activa post hanc vitam maneat. 2 2. q. 181. 4 ad 2.</p> <p>De custodia angelorum vide Evangelium Dominicæ I. Quadragesimæ.</p> <p>In Festo Ss. Simonis et Judæ. 28 Oct.</p> <p>EPIST. EPHES. IV. .</p> <p><i>Unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram.</i> Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Christo sicuti in capite adunatur, ad merpbra ejus diversimode redundet. 2 2. q. 183. 2. c.</p> <p>An in uno sit major gratia quam in alio. 1 2. q. 112. 4. o.</p> <p>De gratiis gratis datis. 1 2. q. 111.</p> <p><i>Ascendens in altum, captivam.</i> An Christus duxerit secum aliquos captivos in cælum. m. q. 57. 6. c.</p> <p><i>Quod autem ascendit.</i> Quomodo Christus dicatur descendisse, m. q. 57. 2 ad 2.</p> <p>De descensu Christi ad inferos, m. q. 52. o.</p> <p><i>Super omnes cælos.</i> An Christus ascenderit super omnes cælos. m. q. 57. 4. o.</p> <p><i>Ut adimpleret omnia.</i> Cur Christus ascendit, m. q. 57. 1. Qt 6.</p> <p><i>Et ipse dedit quosdam quidem apostolos.</i> An in Ecclesia debeat esse diversitas officiorum et statuum. 2 2. q. 183. 2. o.</p>	<p>EVANO. JOAN. XV.</p> <p><i>Hæc mando vobis ut diligatis invicem.</i> De charitate. 2 2, q. 23. et seq.</p> <p>De dilectione proximi. 2 2. q. 25. I. et 44. 7. o.</p> <p>De dilectione inimicorum. 2 2. q. 25. 8 et 9.</p> <p><i>Me priorem vobis odio habuit.</i> An Deus possit odio haberi. 2 2. q. 34. 1. o.</p> <p>An odium Dei sit maximum peccatorum. 2 2. q. 34. 2. o.</p> <p>An principes sacerdotum Christum occiderint ex invidia et odio. m. q. 47. 3 ad 3. et 6 ad 2.</p> <p><i>Ego elegi vos de mundo.</i> An homo possit resurgere a peccato sine auxilio gratiæ. 1 2. q. 109. 7. o.</p> <p>An Deus quos elegit faciat idoneos ad id ad quod eos eligit, m. q. 27. 3. c.</p> <p><i>Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum.</i> Quæ sit causa martyrii. 2 2. q. 124. 5. o.</p> <p>Si non venissem, peccatum non haberent. An ergo nullum peccatum habent ad quos Christus non venit. 2 2. q. 10. 1. c. et 3. o.</p> <p><i>Quæ alius nemo fecit.</i> An ergo miracula quæ Christus fecit, non sint etiam ab aliis facta, m. q. 43. 4. c. et ad 1.</p> <p><i>Nunc autem et viderunt.</i> An persecutores Christi eum cognoverint, m. q. 47. 5. o. et ad 2. breviter.</p> <p>In Festo Omnium Sanctorum. 1 Nov</p> <p>EPIST. APOCAL. VII.</p> <p><i>Et clamavit voce magna: Nolite nocere.</i> An omnes electi sint salvandi, i. q. 23. 6. o.</p> <p>An numerus prædestinatorum sit certus, i. q. 23. 7. o. De libro vitæ. i. q. 24.</p> <p><i>Stantes ante thronum.</i> An animæ beatorum ante extremum judicium deducantur ad cælum. i. q. 95. 1 ad 2. et 2 2. q. 28. 1 ad I. et q. 83. 11. et m. q. 51. 5. et q. 59. 5 ad 1. et Suppi, q. 69. 2.</p> <p>An sancti a nobis sint invocandi. 2 2. q. 83. 4. o. et Suppi, q. 72. o.</p> <p>An sancti cognoscant nostras preces. 2 2. q. 83. 4 ad 2. et Suppi, q. 72. 1. o.</p> <p>An sancti qui sunt in patria orent pro nobis. 2 2. q. 83. 11. o.</p> <p>An sanctorum orationes pro nobis fusæ semper exaudiantur. Suppi, q. 72. 3. o.</p> <p>De imaginibus sanctorum. 2 2. q. 94. 2.</p> <p>Quomodo imagines sint colendæ. 2 2. q. 81. 3 ad 3.</p> <p>Cui festo veteris Testamenti succedit festum omnium sanctorum. 1 2. q. 103. 3 ad 4.</p> <p><i>Clamabant voce magna dicentes: Salus Deo.</i> De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.</p> <p>An salus nostra sit Christo adseribenda. 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. 7. c.</p> <p><i>Et ceciderunt in conspectu throni.</i> De adoratione. 2 2. q. 84. o.</p> <p><i>Dicentes: Amen.</i> An Deus sit ore laudandus. 2 2. q. 91. 1. O.</p> <p>An cantus sint assumendi in laudem Domini. 2 2. q. 91. 2. o.</p> <p>EVANG. MATTH. V.</p> <p><i>Beati pauperes spiritu.</i> Quid beatitudinum nomine intelligatur. 1 2. q. 69. 1. c.</p> <p>An convenienter beatitudines enumerentur. 1 2. q. 69. 3. o.</p> <p>Cur B. Lucas enumerat solum quatuor beatitudines, Matthæus vero octo. 1 2. q. 69. 3 ad 6.</p> <p>Quomodo sunt octo beatitudines, cum sint solum septem dona Spiritus sancti. 1 2. q. 69. 3 ad 5.</p> <p>Quomodo et quo ordine singulæ beatitudines sint expiciandæ. 1 2. q. 69. 3. c.</p>		

Comm. Fidelium Def.

Qu oniam ipsorum est regnum ea'lorum. An præmia quæ attribuuntur beatitudinibus pertineant ad hanc vitam. 1 2. q. 69. 2. o.

An præmia beatitudlnum convenienter enumerentur. 1 2. q. 69. 4. o.

Cum premium omnium bonorum operum sit sola vita ætema, cur alia præmia beatitudinibus assignantur. 1 2. q. 69. 4 ad 1.

An præmia posteriora sint majora prioribus. 1 2. q. 69. 4 ad 3.

Beati qui persecutionem patiuntur. Qui fiat quod quis a bonis operibus non recedat propter aliquam persecutionem. 1 2. q. 69. 3 ad 5.

Propter justitiam. Quæ sit causa martyrii. 2 2. q. 124. 5. o.

An aliquando martyrium cadat sub præcepto. 2 2. q. 124. 3 ad 1.

Quoniam ipsorum est regnum ccelorum. Cur in octava beatitudine ponitur idem præmlum quod in prima. 1 2. q. 69. 4 ad 2.

Mercēs vestra copiosa est in ccelis. Quid nomine cæiorum hic contineatur, i. q. 68. 3. c. fi. et 1 2. q. 4. 7 ad 3.

In die Commemorationis

Omnium Fidelium Defunctorum. 2 Nov.

EPIST. I. cor. xv.

Omnes quidem resurgemus. De resurrectione. Suppl, q. 75. 2. o.

In momento. An resurrectio omnium futura sit subito. Suppl, q. 77. 4. o.

Canet enim tuba. Utrum vox tubæ sit causa nostræ resurrectionis. Suppi, q. 76. 2. o.

Oportet enim corruptibile hoc. etc. De termino resurrectionis, et de Identitate corporum resurgentium, eorumque qualitate. Suppi, q. 78. 79.

Absorpta est mors in victoria. An Christus aliquos damnatos ab inferno liberaverit, in. q. 52. o. o.

Virtus peccati lex. An virtus sit habitus bonus.

EVANG. JOAN. V.

Mortui audient vocem Filii Dei. De causa resurrectionis. Suppi, q. 76. o. et 3. q. 56. o.

Et qui audierint, vivent. De conditionibus beatorum resurgentium. Suppi, q. 82. et seq.

Potestatem dedit ei iudicium facere. De judiciaria potestate Christi, ni. q. 59. o.

Omnes qui in monumento. An resurrectio omnium sit futura. Suppi, q. 75. 2. o.

Procedent. De qualitate et dotibus beatorum deque damnatorum pœnis, etc. Suppi. 82. ad fi.

In Festo Sancti Martini. 11 Nov.

EPIST. ECCLI. XLIV.

Ecce sacerdos magnus. De officio sacerdotis et unde dicatur sacerdos, iiii q. 22. 1. c.

Et in tempore iracundiā factus est reconciliatio. An sacerdotis sit pro peccatis populi Deo satisfacere eumque placare. Ibidem.

De statu episcoporum et de statu religionis. 2 2* q. 185.

De episcopis et pastoribus, vide plura in Evang. Dominicæ 11. post Pascha.

Non est inventus similis illi. An quilibet sacerdos magnus excedat omnes alios in aliqua virtute. 1 2. q. 66. 2 ad 2.

Ideo Jurejurando. An oporteat eum qui ad episcopatum assumitur esse cæteris meliorem. 2 2. q. 185. 3. o.

INDEX V

Dedicatio Ecclesiae

EVANÜ. LUC. II.

Nemo accendit lucernam. An perfectior sit religio in societate viventium, quam agentium solitariam vitam. 2 2. q. 188. A. o. ad 4. præc.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. De intentione. 1 2. q. 12. o.

Si autem oculus nequam fuerit, etc. Utrum omnis actio infidelium sit peccatum. 2 2. q. 20 6. c.

Vide ne lumen, quod in te est. tenebras sini. Utrum ignorantia sit causa peccati. 2 2. q. 76.

Non habens aliquam partem tenebrarum. An idem actus possit esse bonus et maius. 1 2. q. 20. 6. c.

In Festo S. Catharinæ. 15 Nov

EPIST. ECCLI. LI.

Confitebor tibi. Domine rex. Quotuplex sit confessio. 2 2. q. 3. I ad 1.

De gratiarum actione. 2 2. q. 106. o.

Et liberasti corpus meum. De castitate. 2 2, q. 151. o.

Laudabit usque ad mortem. An Deus sit ore laudandus. 2 2. q. 91.

An cantus sint assumendi in laudem divinam. 2 2. q. 91. 1.

An gratiarum actio requiratur ad orationem, et præcedat.postulationem. 2 2. q. 83. 17. c. ad 3.

De religione et devotione. 2 2. q. 81. et 82. o.

Respicens eram ad adjutorium hominum. An aliquis licite possit sperare in homine. 2 2. q. 27. 4. o.

EVANG. MATTH. XXV.

Parabolam hanc. Cur Christus voluit in parabolis loqui, m. q. 42. 3. c. et ad 3.

Decem virginibus. De virginitate. 2 2. q. 152.0.

Dormitaverunt omnes. An omnes corporaliter moriuntur. 1 2. q. 81.3 ad 1. et Suppi, q. 78. I.o.

Media autem nocte clamor factus est. An resurrectio sit futura tempore noctis. Suppi, q. 77.3.

An vox et clamor tubæ sit causa nostræ resurrectionis. Suppi, q. 76. 2. o.

Date nobis de oleo vestro. De inani gloria. 2 2. q. 132.

Vide Evang. Dominicæ Passionis.

An damnati numquam pœniteant de malis quæ fecerunt. 2 2. q. 98. 2. o.

An post resurrectionem cognoscet quilibet omnia peccata quæ fecit. Suppi, q. 87. 1. o.

Et clausa est janua. An ætema beatitudo non possit amitti. 1 2. q. 5. 4. o.

An per divinam misericordiam pœna damnatorum non sit terminanda. Suppi, q. 99. 2. o.

Nescio vos. An ergo anima Christi in verbo non cognoscat omnia, m. q. 10. 2. et q. 15. 3.

Quia nescitis diem neque horam. An tempus resurrectionis sit occultum. Suppi, q. 77. 2. o.

An tempus futuri iudicii sit ignotum. Suppl q. 88. 3. o.

In Dedicatione Ecclesiæ.

EPIST. APOC. XXI.

Vidi civitatem sanctam. Quam^sit sancta Ecclesia in statu patriæ. iiii q. 8. 3 àd 2.

De sanctorum beatitudine. Suppi, q. 93.

A Deo paratam. Quomodo Christus influat in membra Ecclesiæ. ni. q. 8. 6. c.

De necessitate gratiæ. 1 2. q. 109. c.

Ornatam viro suo. De dotibus beatorum. Suppi, q. 95. o.

Dedicatio Ecclesiæ

INDEX V

Dedicatio Ecclesiæ

Ecce tabernaculum Dei cum hominibus. Tabernaculum veteris legis quid significabat, i 2. q. 102. 4 ad 2.

Cur templum erigatur, ct In quorum honorem et memoriam. 2 2. q. 85. 2 ad 3.

Cur determinatus aliquis locus eligatur ad Deum orandum. 2 2. q. 84. 3. o. sed ad 2. præc.

Et ipsi populus ejus erunt. Quomodo Deus sit in sanctis. L q. 8. 3. c. prine.

Et absterget Deus omnem lacrymam. An delectatio requiratur ad beatitudinem. 1 2. q. 4. 1. o. An tristitia et doior consistat cum beatitudine et fruitione Dei. m. q. 15. 5 ad 3. De ils quæ exiguntur ad beatitudinem. 1 2. q. 4. o.

EVANG. LUC. XIX.

Et ipse dives. De divitiis vide Evang. Dominicæ IX. post oct. Pentecost, et I. post oct. Pentecost.

Quia hodie in domo tua oportet me manere. Cur Christus cum peccatoribus conversari voluit, m. q. 40. 1. c. Vide Evang. Dominicæ III. post oct. Pentecost.

Excepit illum gaudens. An Zachæus recipiendo Christum magis honoraverit eum quam centurio, dicens se non esse dignum qui eum recipiat in domum suam, iiii q. 80. 10 ad 3.

Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. De eleemosyna. 2 2. q. 32. o.

An dare eleemosynam sit in præcepto. 2 2. q. 32. 5. o.

An aliquis debeat eleemosynam de necessario. 2 2. q. 32. 6. o.

An possit fieri de bonis illicite acquisitis. 2 2. q. 32. 7. o.

An eleemosyna sit abundanter facienda. 22. q. 32. 10. o.

An Christus etiam dederit eleemosynas, h I q. 7. 2 ad 3.

Et si aliquem defraudavi, reddo quadruplum. An restitutio ejus quod ablatum est sit ad salutem necessaria. 2 2. q. 62. 2. o. Qui teneantur restituere ablatum. 2 2. q. 62. 6 et 7. An vendens rem pluris quam revera valeat, tenpatur ad damni recompensationem. 2 2. q. 77. ad 1. præcipue. Quando propter defectum rei venditæ, vel vitium cclatpm vendens teneatur ad restitutionem. 2 2. q. 77. 2 et 3.

An quicquid ex pecunia usuraria aliquis lucratus est, teneatur ad ejus restitutionem. 2 2. q. 78. 3. o.

An si quis impediat messem futuram vel effodiendo semina, vel incendendo herbas ipsius messis, teneatur ad totius messis restitutionem. 2 2. q. 62. 4. c. ad 1 et ad 2.

An si quis furtim accipiens rem suam apud alium depositam vel injuste detentam, teneatur ad restitutionem. 2 2. q. 66. 5 ad 3.

An inveniens rem non suam, teneatur eam domino et vero ejus possessori restituere. 2 2. q. 66. 5 ad 2. Cui restitutio sit facienda. 2 2. 62. 5. o.

Quid faciendum injusto alicujus rei possessori, cum impossibilis est rei restitutio. 2 2. q. 62. 5 ad 3. et a. 1 ad 1.

Quomodo restitutio fiet sine sui diffamatione. 2 2. q. 62. 1 ad 2.

Quomodo possit fama ablata restitui. 2 2. q. 62. 1 ad 2.

Reddo quadruplum. An non sufficiat restituere I simplum quod ablatum est. 2 2. q. 62. 3. o.

INDEX SEXTUS

LOCORUM SUMMÆ THEOLOGICÆ

IN QUIBUS PRÆCIPUÆ AD USUM CATECHISTARUM MATERIÆ
PERMULTIS USQUE DILUCIDIS AC FIRMIS ARGUMENTIS TRACTANTUR

DE FIDE

Fides quid? 2 2. q. 5. 1. o.
Fides est virtus. An fides sit virtus? 2 2. q. 4. a. 5. o.
Fides est virtus a Deo infusa. An fides sit homini infusa a Deo? 2 2. q. 6. 1. o.
Lumine quodam divino. Quo lumine illustratus homo credit? 2 2. q. 1. 4 ad 3. et q. 2. 3 ad 2.
Ut firmiter assentiatur. Assentiri quid? 2 2. q. 2. 1 ad 3.
An actus fidei sit firmus assensus? 2 2. q. 2. c.
An fides sit certior scientia et aliis virtutibus intellectualibus? 2 2. q. 2. 4. c. et 4. 8. o.
Iis omnibus, quæ ad veram sanctamque religionem, etc. Quæ sint fide tenenda. 2 2. q. 1. 1. o.
An omnia sint fide tenenda quæ Ecclesia tanquam credenda proponit? 2 2. q. 5. 3. c. potissimum.
Credenda proposuit. Quomodo Deus credenda revelet, mediate an immediate. 2 2. q. 6. 1. c. prine.

DE SYMBOLO

Duodecim symboli Apostolici paries. An credibilia sint per certos articulos distinguenda? 2 2. q. 1. a. 6.
An convenienter articuli fidei enumerentur? 2 2. q. 1. a. 8.
An convenienter articuli fidei in symbolo ponantur? 2 2. q. 1. a. 9. o.
Ad quem pertinet fidei symbolum ordinare? 2 2. q. 1. a. 10. o.
Credo. Quid credere? 2 2. q. 1. 2. o.
In Deum. Quomodo distinguantur credere Deo, credere Deum et credere in Deum. 2 2. q. 2. 2. o.
Deum. De Deo i. q. 2. usque ad q. 4 ad 4.
Utrum Deus sit unus? 1. q. 11. 3 et 4.
Utrum in divinis sit Trinitas? i. q. 31. 1. o.
An credere Trinitatem explicite sit de necessitate salutis? 2 2. q. 2. 8. o.
Patrem. De persona Patris, i. q. 33. o.
Omnipotentem. De potentia Dei. i. q. 26. o.
Cur potentia quæ communis est toti Trinitati, appropriatur Patri? i. q. 39. 8. c. circa med.

Cur creare, efficere, sive ex quo tribuitur Patri? Ibidem.
De creatione rerum, i. q. 44. et seq.
De scientia Dei, quæ est causa rerum, i. q. 14. o.
De voluntate Dei, quæ etiam causa rerum est. i. q. 19. o.
De providentia Dei et ejus partibus, i. q. 22. et 23. o.
De gubernatione rerum, i. q. 103. usque ad q. 106.
Cæli et terree. De angelis. I. q. 50. usque ad 65.
De opere creationis creaturæ corporalis, i. q. 65. usque ad 75.
De homine, i. q. 75. usque ad 103.
Et in Jesum. An credere explicite mysterium Christi sit de necessitate salutis. 2 2. q. 2. 2. 7. o.
De nomine Jesu. in. q. 37. 2. o.
An alio modo possimus salvari quam per Christum? 1 2. q. 91. 5 ad 2. et 2 2. q. 2. a. 7. c.
Filius ejus. De persona Filii, i. q. 34. et q. 35.
Unicum. Quomodo Christus sit Filius unicus Patris. I. q. 41. 3. c. et 4. 33. 3 ad 2.
Qui conceptus est de Spiritu sancto. De incarnatione Christi, m. q. 1. et sequent, usque ad q. 40.
Cur Christi conceptio attribuitur Spiritui sancto? m. 32. 1. c. potissimum.
An Christus debeat dici conceptus de Spiritu sancto, m. q. 32. 2. o.
De modo et ordine conceptionis Christi, ili. q. 33. o.
Natus ex Maria. De nativitate Christi, ni. q. 35. o.
An B. Maria sit vera et naturalis mater Christi. m. q. 35. 3. o.
An B. Maria sit mater Dei? m. q. 35. 4. o.
Virgine. De virginitate B. Mariæ. m. q. 28. o.
Passus. De passione Christi, m. q. 46. usque ad 50.
Sub Pontio Pilato. Cur Christus voluit pati a gentilibus? m. q. 47. 4. c. et ad 1.
An Pontius Pilatus tradens Christum crucifigendum omnium maxime peccaverit? m. q. 47. 6 ad 2.
Crucifixus. Cur conveniens fuit Christum in cruce pati? m. q. 46. 4. c. potissimum.
Mortuus. De morte Christi, m. q. 50. o.
Sepultus. De sepultura Christi, m. q. 51. o.

Descendit ad inferos. De descensu Christi ad inferos. m. q. 52. o.

Tertia die resurrexit a mortuis. De resurrectione Christi, m. q. 53. usque ad 57.

An fuerit conveniens Christum tertia die resurgere? m. q. 53. 2. o.

Ascendit ad cælos. De ascensione Christi, m. q. 57. o.

Sedet ad dexteram Dei Patris. De sessione Christi ad dexteram Patris, in. o. 58. o.

Inde venturus est judicare. De judiciaria potestate Christi, m. q. 59. o. et Suppi, q. 89. et 90.

Credo in Spiritum sanctum. De persona Spiritus sancti, i. q. 06. q. 37. et q. 38.

Cum sit eadem notitia Patris, et Filii, et Spiritus sancti, cur traduntur de illis diversi articuli? 2 2. q. 1, ar. 8. ad 3.

An Spintus sanctus sit Deus? Ibidem et i. q. 27. 1. .

Sanctam Ecclesiam. Quorum hominum Christus sit actu caput, m. q. 8. 3 ad 2. potissimum.

An corpus Ecclesiæ mysticum consistat ex hominibus et angelis, ex viatoribus et beatis, m. q. 8. 4. c. ad 2.

An sit una Ecclesia omnium fidelium Novi et Veteris Testamenti? m. q. 8. 3. ad 3.

Sanctorum communionem. An sit sanctorum communio in Ecclesia? i. q. 23. 6 ad 1. fi. et Suppi, q. 25. 1. c. et 2. ad 5.

Remissionem peccatorum. An remissio peccatorum sit in Ecclesia? 2 2. q. 20. 2. c. et ad 3.

An per baptismum tollantur omnia peccata? m. q. 69. 1. o.

An per sacramentum Eucharistiæ remittantur peccata, m. q. 79. 3 et 4.

An per poenitentiam removeantur omnia peccata? m. q. 86. 1.

De remissione venialium peccatorum, m. q. 87. o.

An potestas clavium se extendat ad remissionem culpæ? Suppi, q. 18. 1. o.

Carnis resurrectionem. De resurrectione in fine mundi futura, m. q. 53. 1. c. et q. 56. 1. o. et Suppi, q. 75. usque ad 88.

Vitam æternam. De receptaculis animarum post earum mortem. Suppi, q. 69. o. De libro vitæ. i. q. 24.

An aliquis deleatur de libro vitæ? i. quæst. 24. 3. o.

De beatitudlne æterna. 1 2. q. 2. usque ad q. 6.

An homo in gratia constitutus possit mereri vitam æternam? 1 2. q. 115. 3. o.

An beatitudo semel habita possit amitti? 1 2. q. 5. 4. o. et i. q. 24. 3. o.

De visione divinæ essentiæ. i. q. 12. o. et Suppi, q. 92. o.

De sanctorum beatitudine et eorum mansionibus. Suppi, q. 93. o.

De dotibus beatorum. Suppi, q. 95. o.

De aureolis. Suppi, q. 96. o.

De pœna damnatorum. Suppi, q. 97. usque ad finem.

DE SPE

Spes est virtus. An spes sit virtus? 2 2. q. 17-1. o.

Divinitus infusa. An spes nobis a Deo infundatur? 1 2. q. 62. 1. c. et 3.

Homo flaelis. De subjecto spei. 2 2. q. 18. o.

In præsens quidem bona salutaria. An bona huius vitæ sint objectum spei? 2 2. q. 7. 2 ad 2.

In posterum vero ipsam salutem æternam. An æterna beatitudo sit objectum proprium spei? 2 2. q. 17. 2. o.

Firma cum fiducia expectet. An spes viatorum habeat certitudinem? 2 2. q. 13. 4. o.

Fiducia quid? 2 2. q. 129. 6. c.

Expectat. An aliquis possit non solum sibi» sed et alteri expectare æternam beatitudinem? 2 2. q. 17. 3. o.

De vitiis oppositis spei, desperatione et præsumptione. 2 2. d. 20. et 21. o.

DE ORATIONE

Precatio Dominica. Precatio sive oratio quid? 2 2. q. 83. 1. c.

De convenientia, utilitate et necessitate orationis. 2 2. q. 83. 2. o. et 3 ad 2. et 15. et 16.

De partibus et gradibus orationis. 2 2. q. 83. 17. o.

De iis quæ petenda sunt. 2 2. q. 83. 5. et 6. o.

Pro quibus orandum sit, 2 2. q. 83. 7. et 8.

Quis orandus sit. 2 2. q. 83. 4. o.

Quæ ratio in orando requiratur. 2 2. q. 83. 12. 13. et 14.

Quæ virtutes requirantur ad bonitatem orationis. 2 2. q. 83. 15. c. et ad 3.

DE ORATIONE DOMINICA

Pater noster. Quomodo Deus dicatur Pater noster, et nos ejus filii, i. q. 33. 3. c.

Cur potius dicimus Pater noster, quam Pater mi? 2 2. q. 83. 7 ad 1.

Cum Deus præveniat nos sua benevolentia, cur igitur videmur velle captare ejus benevolentiam, dicendo, Pater noster? 2 2. q. 83. 9 ad 5.

Septem vero petitiones sunt istæ. An convenienter hæ septem petitiones orationis Dominicæ assignentur? 2 2. q. 83. 9. c.

Sanctificetur nomen tuum. Cum nomen Dei sit semper sanctum, cur igitur petimus illud sanctificari? 2 2. q. 83. 9 ad, 1.

Adveniat regnum tuum. Cum Christus nunc regnet, et regnum ejus sit sempiternum, quomodo petimus illud advenire? 2 2. a. 83. 9 ad 1.

Fiat voluntas tua. Cum scriptum sit, Omnis voluntas mea fiet, quomodo non est vanum petere, ut fiat voluntas Dei? 2 2. q. 83. 9 ad 1.

De duplici voluntate Dei, beneplaciti et signi, i. q. 19. 11. c.

Quæ signa circa divinam voluntatem ponuntur? i. q. 19. 12. o.

Sicut in cælo et in terra. Quid per cælum et terram hic intelligatur. 2 2. q. 83. 9 ad 1.

An dictæ tres petitiones sint in hac vita implendæ? 2 2. q. 83. 9 ad 1.

An quatuor sequentes, petitiones in hac vita impleantur? Ibidem.

Panem nostrum quotidianum. Quomodo hæ petitio sit utilis ad beatitudinem? 2 2. q. 83. 9. c. circa med.

Quidnam intelligatur nomine panis nostri quotidiani? Ibidem.

Et dimitte nobis debita nostra. Cum quatuor præcedentes petitiones pertineant ad consequendum bonum, et tres sequentes spectent ad amotionem mali, et cum prius sit recedere a malo quam consequi bonum, cur igitur hæ tres sequentes petitiones ordine subsequuntur quatuor primas? 2 2. q. 83. 9 ad 2.

Sicut et nos dimittimus. An si aliquis nolit fratri suo remittere offensam, sine mendacio possit dicere hanc partem orationis Dominicæ? 2 2. q. 83. 16. ad 3.

Et ne nos inducas. An hic petamus ut non temur, sed potius ut a tentatione non vincamur? 2 2. q. 83. 9. c. f.

Sed libera nos a malo. Quidnam hic petatur amoveri? 2 2. q. 83. 9. c. f.
Cur B. Lucas hanc petitionem praetermisit? 2 2. q. 83. 9 ad 4. ¶
Præfatiuncula Illa, *Pater noster qui es in caillist* nobis in memoriam reducit summum illud beneficium quo nos Deus pater in gratia recepit, ac propter Jesum filium in suos filios adoptavit. *in gratiam recepit.* An per passionem Christi simus Deo reconciliati? m. q. 49. 4. o.
In suos filios adoptavit. Quomodo Deus ex sua bonitate rationalem creaturam admittat ad beatitudinis hæreditatem? in. q. 23. 2. c.
Cum Christus sit naturalis filius Patris, et adoptio sit introducta in defectum naturalis filii» quomodo Deo convenit nos in filios suos adoptare? 1IL q. 23. 1 ad 2.
Quomodo adoptemur in filios Dei? 1 2. q. 114. 3. c. f.
Quæ sit differentia inter Deum adoptantem et hominem adoptantem? m. q. 23 1. c. fi.
Quæ sit differentia inter filium Dei adoptivum et naturalem? ni. q. 23. 2. c.

DE SALUTATIONE ANGELICA

Atf gratia plena. Cur hac insolita salutatione salutaverit angelus B. Mariam? m. q. 30. 4. c. prine.
Gratia plena. De sanctificatione B. Virginis, m. q. 27.
Quid angelus expressit dicendo, Gratia plena? m. q. 30. 4. c. prine.
Cum plenitudo gratiæ sit propria Christo, quomodo B. .Maria dicitur plena gratia? m. q. 7. a. 10 ad 1. et q. 27. 5 ad 1.
An B. Maria in tota sua vita numquam peccatum aliquod actuale admiserit? m. q. 27. 4. o.
Dominus tecum. An hic exprimatur conceptus B. Mariæ? ni. q. 30. 4 c.
Benedicta tu in mulieribus. Quid his verbis angelus significare voluit? m. q. 30. 4. c.
Et benedictus fructus ventris tui. An B. Maria sit vera et naturalis mater Christi? m. q.35. 3. o.
An in Christo fuerit plenitudo gratiæ. in. q. 7. a. 9 et 10.
Mater Dei. An B. Maria dicenda sit esse vera mater Dei? in. q. 35. 4. o.
Sed etiam invocandam. An B. Maria præ cæteris sanctis omnibus sit honoranda et adoranda? in. q. 25. 5. c. fi. et ad 1 potissimum.

DE CHARITATE

Charitas quid? 2 2. q. 25. 1 et 2.
Est virtus. An charitas sit virtus? 2 2. q. 23. 3. o.
Qualis sit virtus? 2 2. q. 23. 4. 5. 6 et 7.
An sit forma omnium virtutum? 2 2. q. 23. 8. o.
Divinitus infusa. An charitas causetur in nobis ex infusione? 2 2. q. 24. 2. o. An charitas infundatur secundum capacitatem naturalium? 2 2. q. 24. 3. o.
Qua sincere Deus propter se. An Deus sit propter seipsum et non propter aliud diligendus? 2 2. q. 27. 3. o. et q. 23. 5 ad 2.
An Deus sit magis diligendus quam proximus? 2 2. q. 26. 2. o.
An homo debeat ex charitate plus diligere Deum quam seipsum? 2 2. q. 26. 3. o.
Et proximus. Quis est proximus? 2 2. q. 44. 7. c. prine.
An dilectio sistat in Deo, et non se extendat ad proximum? 2 2. q. 25. 1. o.

An peccatores sint ex charltate diligendi? 2 2 q. 25. 6. 8 et 9.
An angelos ex charitate debeamus diligere? 2 2. q. 25. 10. o.
An dæmones sint ex charltate diligendi. 2 2. q. 25. 11. o.
Quis In dilectione sit præferendus? 2 2. q. 21.o.
Propter Deum. Quomodo proximus sit diligendus propter Deum? 2 2. q. 23. 5. o. et q. 26. 2.o, potissimum, et q. 44. 7. o.
Diligitur. Diligere sive amare quid? 2 2. q. 72. 2» o.
Duas esse. Si duæ sint partes charitatis, dilectio s. Dei et proximi, an ergo charitas non sit una virtus? 2 2. q. 23. 5 ad 1. potissimum.
Videlicet suiipsius dilectio. An homo diligat seipsum ex charitate? 2 2. q. 25. 4. o.
An homo corpus suum ex charitate diligat? 2 2. q. 25. 5. o. <
An peccatores seipsos diligant? 2 2. q. 25. 7. o.
Si homo debeat seipsum diligere, cur igitur de dilectione suiipsius non fuit aliquod præceptum datum? 2 2. q. 44. 3 ad 1. et l 2. q. 100. 5 ad 1.

DE PRÆCEPTIS DECALOGI

Præceptorum tum Deif tum Ecclesiæ. An charitatis ratio in hoc consistat, quod homo veilit se Deo subdicere, et praeceptorum regulam in omnibus sequi? 2 2. q. 24. 2. c. prine.
Ex divinis autem præceptis præcipua sunt naturæ duo. An in nobis sit aliqua lex naturalis? 12. q. 91. 2. o.
An lex naturæ contineat plura præcepta? 1 2, q. 92. 2. o.
Decalogi decem. An omnia præcepta moralia reducantur ad decem præcepta Decalogi? 1 2. q. 100. 3. o.
Quomodo præcepta Decalogi sint distinguenda? 1 2. q. 100. 4. o.
An præcepta Decalogi convenienter enumerentur? 1 2. q. 100. 5. o. ¶
An præcepta Decalogi sint debito et convenienti ordine disposita? 1 2. q. 100. 6. o.
An præcepta Decalogi convenienter tradantur? 1 2 . q. 100. 7. o.
An præcepta Decalogi sint dispensabilia? 1 2. q. 100. 8. o.
Omnia queeumque vultis. 1 2. q. 99. 1 ad 3. et q. 94. 4 ad 1.
Quod ab alio oderis. 1 2. 94. 2. c. f. et 100. 3.C. 1. *Ego sum Dominus Deus tuus.* An sint diversa præcepta, s. Ego sum Dominus Deus tuus, et, Non habebis deos alienos coram me? 1 2. q. 100. 4 ad 2.
Non facies tibi sculptile. An sit unum præceptum, Non habebis deos alienos coram me, et, Non facies tibi sculptile? 1 2. q. 100. 4. c. sub finem et ad 1.
An primum præceptum Decalogi convenienter tradatur? 2 2. q. 122. 2. o.
Quid prohibetur hoc primo præcepto? 2 2. q. 122. 2. c. f. ad 2. et ad 3.
Quid praecipitur homini hoc primo præcepto? 1 2. q. 100. 5. ¶ M M -
De religione et ejus actibus. 2 2. q. 81. et 4seq.
De superstitione. 2 2. q. 91.
De speciebus superstitionis. 2 2. q. 93. et sequentibus usque ad 97.
2. *Non assumes nomen.* An secundum præceptum Decalogi convenienter tradatur? 1 2. q. 122,

Cum sint multa nomina Dei, cur singulariter

dicitur, Non assumes nomen Dei, et non potui, nomina Dei? 1 2. q. 122. 3 ad 5.

Quid prohibetur hoc præcepto? 1 2. q. 100, 5 nd 3. et 2 2. q. 122. 3. c. f. ad 2. et ad 4.

Quid præcipiatur hoc præcepto? 1 2. q. 100. 5. c.

De Juramento. 2 2. q. 84. o.

De perjurio. 2 2. q. 98. o.

Cur in Exodo huic præcepto, sicut et primo, peculiariter additur comminatio pœnæ? 1 2. q. 100. 7 ad 4.

3. *Memento ut diem sabbati sanctifices.* An tertium præceptum Decalogi de sanctificatione, s. sabbati, convenienter tradatur? 1 2. q. 122. 4. o.

Cum omnia præcepta Dei sint in memoria retinenda, cur in solo tertio præcepto fit mentio de memoria? 1 2. q. 100. 7 ad 5.

Cur ad cultum Dei pertineat non solum sabbatum, sed multæ aliæ solemnitates, cur igitur solum fit mentio sabbati in tertio præcepto? 1 2. q. 100. 5 ad 2. et 2 2. q. 122. 4 ad 2.

Quid hoc præcepto præcipiatur? 1 2. q. 100. 5. c. et 2 2. q. 122. 4. c. ad 1. et ad 3.

Quis hoc præceptum tertium transgredi dicendus est? 2 2. q. 122. 4 ad 3.

De festis ut infra in primo præcepto Ecclesiæ. Quomodo præceptum hoc de sanctificatione sabbati servatur in Novo Testamento? 2 2. q. 122. 4 ad 4.

4. *Honora patrem tuum.* Cur præceptum de honorandis parentibus ponitur primum inter præcepta de dilectione proximi data? 1 2. q. 100. 7. c. et ad 2. et 2 2. q. 122. 5. c.

Cum prius sint extirpanda vitia, quæ prohibentur per præcepta negativa, quam sint inserendæ virtutes, quarum actus præcipiuntur per præcepta negativa, quomodo primum præceptum concernens proximum est affirmativum? 1 2. q. 100. 6 ad 2.

Cur magis datur speciale præceptum de pietate, quam de observantia, honore, gratia et similibus? 2 2. q. 122. 5 ad 1.

Cur magis præcipitur honor parentum, quam eorum sustentatio? 1 2. q. 122. 5 ad 3.

Cur magis ponitur præceptum de honorandis parentibus, quam de diligendis filiis? 1 2. q. 100. 5 ad 4.

Ut sis longaevus super terram. Cur solum in primo et quarto præcepto additur promissio? 1 2. q. 100. 7 ad 3.

Cum honorantes parentes suos contingat cito eripi ex hac vita, quomodo promissionis hujus veritas salvatur? 2 2. q. 122. 5 ad 4.

De pietate. 2 2. q. 101.

De observantia. 2 2. q. 102.

De honore. 2 2. q. 103.

De obedientia et inobedientia. 2 2. q. 104. et q. 105.

De gratia sive gratitudine et ingratitude. 2 2. q. 106. et 107. o.

5. *Non occides.* De quibus hoc dicitur? 2 2. q. 64. 1. 8.

An occidere quæcumque viventia sit illicitum? 2 2. q. 64. 1. o.

Quando et cui liceat occidere homines peccatores? 2 2. q. 64. 2. 3. et 4.

An liceat aliquo casu occidere innocentem? 2 2. q. 64. 6. o.

An non liceat homini occidere alium, se defendendo? 2 2. q. 64. 7. o.

An aliquis casualiter hominem occidens, incurrat reatum homicidii? 2 2. q. 64. 8. o.

An liceat alicui seipsum occidere? 2 2. q. 64. 5. o.

An bellare sit peccatum? 2 2. q. 40. 1.

An solum homicidium hic prohibeatur? 2 2. q. 122. 6 ad 2.

Dc vindicta. 2 2. q. 108. o. De Ira. 2 2. q. 128. o.

De invidia. 2 2. q. 36. o. De odio proximi. 2 2. q. 39. 3. et seq.

De discordia. 2 2. q. 37.

De pace et concordia. 2 2. q. 29. o.

6. *Non moechaberis.* Quid hic intelligitur prohiberi? 1 2. q. 100. 5. c. et 2 2. q. 122. 6 ad 2.

De luxuria. 2 2. q. 153. De speciebus luxuriæ. 2 2. q. 154.

An in tactibus et osculis consistat peccatum mortale? 2 2. q. 154. 4. o.

De castitate et virginitate. 2 2. q. 151 et 152.

De abstinencia et Jejunio. 2 2. q. 147. et 148.

7. *Non furtum facies.* Quid hic prohibeatur. 1 2. q. 100. 5. c. et 2 2. q. 122. 6 ad 2. De furto et rapina. 2 2. q. 66. ar. 3. ct seq.

De fraude quæ contingit in emptione et venditione. 2 2. q. 77. o.

De usura. 2 2. q. 78. De restitutione. 2 2. q. 62. o. De eleemosynis. 2 2. q. 32. o. De Ilberalitate. 2 2. q. 117. De avaritia. 2 2. q. 118. De prodigalitate. 2 2. q. 119.

8. *Non loqueris contra proximum falsum testimonium.* Quid hoc præcepto vetitum est? 1 2. q. 100. 5. c. et 2 2. q. 122. 6 ad 2.

An falsum testimonium semper sit peccatum mortale? 2 2. q. 70. 4. o.

De veritate. 2 2. q^ 109.

De mendacio et reliquis vitiis veritati oppositis. 2 2. q. 110. usque ad quæst. 114. De amicitia quæ dicitur affabilitas. 2 2. q. 114.

De vitiis affabilitati oppositis. 2 2. q. 115 et q. 116.

De contumelia, detractioe et cæteris injuriis verborum. 2 2. q. 72. usque ad q. 77.

9. *Non cuncupisces uxorem proximi tui.* Quid hic prohibeatur. 1 2. q. 100. 5. c.

Cur magis ponitur præceptum prohibens concupiscentiam adulterii et furti, quam concupiscentiam omicidii et falsi testimonii? 1 2. q. 100. 5 ad 5. et 2 2. q. 122. 6 ad 4.

Cur prior sit actus cordis quam oris vel exterioris operis, quomodo præcepta prohibentia actum cordis et concupiscentiam ponuntur ultimo loco? 1 2. q. 100. 6 ad 3.

10. *Non domum, non agrum, non servum.* Cur de concupiscentia uxoris alienæ, et rei alienæ ponuntur duo præcepta? 1 2. q. 100. 4. c. fi. et ad 3.

Priori tabula. An præcepta de delictione Dei convenienti methodo præponantur præceptis de dilectione proximi. 1 2. q. 100. 6 ad 1.

DE PRÆCEPTIS ECCLESIAE

Ex *præceptis autem Ecclesiæ.* An Ecclesia possit condere legem in pertinentibus ad cultum Dei? 2 2. q. 10. 10. c.

An lex humana Imponat homini necessitatem in foro conscientiae? 1 2. q. 96. 4. o.

Dies festos. Vide tertium mandatum Decalogi de festis. 1 2. q. 103. 4 ad 4. et 2 2. q. 40. 4. et q. 122. 4. o. et q. 147. 5. c.

Indicta certis diebus. An jejunium sit in præcepto? 2 2. q. 147. 3.

An omnes ad jejunia Ecclesiæ teneantur? 2 2. q. 147. 4. o.

An convenienter determinata sint tempora Jejunii Ecclesiæ? 2 2. q. 147. 5. o.

Et a nonnullis cibis. An convenienter jejunantibus indicatur abstinencia a carnibus, ovis et lacticiniis? 2 2. q. 147. 8. o.

De Peccato in genere

Sacerdoti proprio. De ministro confessionis. Suppi, q. 8. o.
An sit necessarium quod homo confiteatur proprio sacerdote? Suppi, q. 8. 4. o.
An possit aliquis alteri quam proprio sacerdote confiteri ex privilegio vel mandato superioris? Suppi, q. 8. 5. o.
An in fine vitæ pœnitens possit a quolibet sacerdote absolvi? Suppi, q. 8. 6.
Singulis saltem annis confitetor. An omnes ad confessionem teneantur? Suppi, q. 6. 3. o.
An quis statim post peccatum admissum teatur confiteri? Suppi. 6. 5. o.
An possit cum aliquo dispensari ne confiteatur homini peccata? Suppi, q. 6. ar. 6. 0.
Sacrosanctam Eucharistiam. An liceat cessare omnino a communione? ni. q. 80. 11. 0.

DE PECCATO IN GENERE

Peccatum, auctore Ambrosio. Peccatum quid. 1 2. q. 71. 6. o.
Communis originis. De peccato originali. 1 2. q. 81. usque ad q. 84.
Propriæ actionis. De peccato actuali. 1 2. q. 71. usque ad q. 90.
Prima. An convenienter dividatur peccatum in peccatum cordis, oris et operis ac omissionis 1 2. q. 72. 6 et 7.
De peccato quod nascitur ex ignorantia. 1 2. q. 76. 0.
De peccato quod nascitur ex infirmitate. 1 2. q. 77. o.
De peccato quod nascitur ex malitia. 1 2. q. 78. o.
Peccatum propriæ actionis est aut lethale, aut veniale. De divisione peccati in peccatum mortale et veniale, et comparatione venialis peccati ad mortale. 1 2. q. 72. 5. 0. et q. 88. o.
De veniali peccato secundum se considerato. 1 2. q. 89. o.
In Spiritum sanctum, sex. De peccato in Spiritum sanctum, et singulis ejus speciebus. 2 2. q. 14. o.
Homicidium. De homicidio. 2 2. q. 64. o.
Peccatum Sodomiticum. De peccato sodomitico. 2 2. q. 154. 11. et 12.

DE SEPTEM PECCATIS CAPITALIBUS

Capitalia septem. Quid capitale. 1 2. q. 84.3. c.
An sint septem vitia capitalia. 1 2. q. 84. 4. o.
Superbia. De superbia. 1 2. q. 84. 2. et 2 2. q. 162. et q. 163. 1 et 2.
An superbia sit vitium capitale. 1 2. q. 84. 2. o. et 2 2. q. 162. 8. o.
Avaritia. De avaritia. 1 2. q. 84. 1. o. et 2 2. q. 118. o.
An avaritia sit vitium capitale. 1 2. q. 153.4.0. et 2 2. q. 118. 7. o.
Luxuria. De luxuria. 1 2. q. 84. 4. c. et 2 2. q. 153. o.
De speciebus luxuriæ. 2 2. q. 154. 0.
An luxuria sit vitium capitale 2. 2. q. 153. 4. o.
Invidia. De invidia. 1 2. d. 84. 4. c. et 22. q. 36.
An invidia sit vitium capitale? 2 2. q. 36. 4. 0,
Gula. De gula. 1 2. q. 84. 4. c. et 2 2. q. 148. o.
An gula sit vitium capitale? 2 2. q. 148. 5. o.
De ebrietate. 2 2, q. 150.
Iracundia. De iracundia. 1 2. q. 84. 4. c. et 2 2. q. 158. o.
An ira debeat poni inter vitia capitalia? 2 2. q» 158. 6.

INDEX V!

De Sacramento

Acedia. De acedia. 1 2. q. 84. 4. c. et 2 2. q 35
An acedia debeat poni vitium capitale? 2 2 q. 35. 4. o.

DE VIRTUTIBUS

Theologica. De virtutibus theologicis. 1 2. q. 62 0. et q. 64. 4. o.
Cardinalis. De virtutibus cardinalibus. 1 2 q. 61. o.
Prudentia. De prudentia. 2 2. q. 47. et teq usque ad 57.
Justitia. De justitia et pertinentibus ad eam 2 2. quæst. 57. et sequent, usque ad q. 123.
Fortitudo. De fortitudine. 2 2. q. 123. et sêq usque ad q. 141.
Temperantia. De temperantia. 2 2. a. 141. cum quibusdam altis quæ ei annexa sunt. 2 2. q. 141. et seq. usque ad q. 171.
Humilitas. De humilitate. 2 2. q. 161. 0.
Liberalitas. De liberalitate. 2 2. q. 117.
Castitas. De castitate. 2 2. q.' 151.
De virginitate. 2 2. q. 152. 0.
Charitas. De charitate. 2 2. q. 23. et seq. usque ad 47.
Temperantia. De abstinencia. 2 2. q. 146. 0.
De sobrietate. 2 2. q. 149.
Mansuetudo. De clementia et mansuetudine. 2 2. q. 157. o.
Pia sedulitas. De gaudio quod est de bono divino. 2 2. q. 28. o.
Consilii Evangelici virtus. De consiliis evangelicis et eorum numero. 1 2. q. 108. 4. 0. et 2 2. q. 186. 2. art. et seq. art.
Verecundia. De verecundia. 22. q. 144. 0.
Obedientia. De obedientia. 2 2. q. 204. 0.

DE GRATIA ET BONIS OPERIBUS

Quid sit gratia? 1 2. q. 110. 3. 4. c.
An sit necessaria ad præcepta Dei implenda? 1 2. q. 109. 4.
Possumus ad vitam ætemam mereri absque gratia. 1 2. q. 109. 5.
De variis gratiæ speciebus. 1 2. q. 112. 1.
Requiritne gratia dispositiones ex parte eorum qui illam suscipiunt. 1 2. q. 112. 2.
De gratiæ effectibus. 1 2. q. 113.
An necessarium sit ut homo gratiæ respondeat. 1 2. q. 113. 3.
De merito. 1 2. q. 114. o.
Triplex est bonorum operum genus: De pre-catione. 2 2. q. 83. o.
De jejunio. 2 2. q. 147.
De eleemosyna. 2 2. q. 32. o.
Quotuplex est eleemosyna corporalis et quæ ejus sunt species. 2 2. q. 32. 2. o.
Quotuplex est eleemosyna spiritualis et quæ ejus sunt species. 2 2. q. 32. 3. o.

DE SACRAMENTIS

Sacramentum est divinæ. Sacramentum quid in. q. 60. o.
Est rei divinæ. Cujus rei sacræ sit sacramentum signum. 111. q. 60. 2. o. et 3. o.
Externum. An sacramentum sit semper aliqua res sensibilis, m. q. 60. 4.
Ad hominis æternam salutem. De necessitated effectu sacramentorum. 111. q. 61. o. et 62. 0.
Septem sunt. De numero sacramentorum, in. q. 65. o.
Baptismus est. De baptismo, m. q. 66. et see. usque ad q. 72.
Est novæ legis primum. An baptismus sit a

Christo institutus, et quando. -II. q. 66. 2. o.
In ablutione corporis. An baptismus sit ipsa ablutio, m. q. 66. 1. o.
De materia baptismi, m. q. 66. 3 et 4.
Et legitima verborum pronuntiatio. An in sacramentis requirantur verba, h i. q. 60. 6. 7. et 8.
De forma baptismi, m. q. 66. 5. o.
Tam parvulis quam adultis. De suscipientibus baptismum, h i. q. 68. o.
/Xn sine baptismo nullus possit salvari, ni. q. 68. 2. o.
An pueri sint baptizandi, ih. q. 68. 9. o.
An pueri in maternis uteris existentes possint baptizari, m. q. 68. 11. o.
Hoc sacramento plena peccatorum accepta remissione. De effectibus baptismi, 111. q. 69. 0.
An homo per baptismum liberetur ab omni peccato, et ab omni reatu peccati, ih. q. 69. 1 et 2
Spiritualiter regeneramur. Cur baptismus dicatur regeneratio, in. q. 66. 9. c.
In novam creaturam. An per baptismum conferantur gratia et virtutes, m. q. 69. 4. 5 et 6.
Hæredesque Christi. An effectus baptismi sit apertio januæ regni caelestis, i. q. 69. 7. o.
Confirmatio. De confirmatione, III. q. 72. o.
Sacramentum est. An confirmatio sit sacramentum. in. q. 72. I. o.
Quod baptizatis. An character confirmationis præsupponat ex necessitate characterem baptismalem. m. q. 72. 6.
Ab episcopo confertur. An solus episcopus hoc sacramentum possit conferre, m. q. 72. II. o.
In fronte. An hoc sacramentum sit conferendum homini in fronte, m. q. 72. 9, o.
Per sacrum chrisma. An chrisma sit conveniens materia hujus sacramenti, m. q. 72. 2. o.
Adhibita certa verborum forma. An hæc sit conveniens sacramenti confirmationis forma, Consigno te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Arnen, m. q. 72. 4. o.
Hæc fidem corroborat. De effectu confirmationis, in. q. 72. 1. et 7. o.
Eucharistia esi. De Eucharistia, m. q. 73. et seq. usque ad q. 84.
Est sacramentum. An Eucharistia sit sacramentum. h i. q. 73. 1. o.
Postquam sacerdos. De ministro hujus sacramenti. ih. q. 82. o.
An consecratio hujus sacramenti sit propria sacerdoti, m. q. 82. 1. o.
Panem et vinum. De materia hujus sacramenti, m. q. 74. o.
An materia hujus sacramenti sit panis et vinum. m. q. 74. 1. o.
Verbis a Christo traditis consecravit. De forma hujus sacramenti, ih. q. 68. o.
An hæc sit forma hujus sacramenti. Hoc est corpus meus, et, Hic est calix sanguinis mei. m. q. 68. 1. 2 et 3.
An prædictis verbis formarum sit aliqua vis creata effectiva consecrationis, m. q. 68. 4.
Vere et secundum substantiam suam totus Christus. An corpus Christi slt in hoc sacramento secundum rei veritatem, an vero solum secundum figuram, m. q. 75. 1. o.
An totus Christus contineatur sub hoc sacramento. m. q. 76. I. o.
Sub utraque specie continetur. An totus Christus contineatur sub utraque specie hujus sacramenti, ni. q. 76. 2. 9.

Pane in corpus ejus. An in hoc sacramento non remaneat substantia panis et vini post consecrationem. h i. q. 76. 2. o.
Per Eucharistiam hominis Christiani. De effectibus hujus sacramenti, ih. q. 79. o.
Deoque gratum offertur sacrificium. An in celebratione hujus sacramenti Christus immoletur. ih. q. 83. 1. o.
Pœnitentia. De pœnitentia. III. q. 84. usque ad finem. Suppi, q. 1. usque ad 29.
Sacramentum est. An pœnitentia sit sacramentum. in. q. 84, 1, o.
Per sacerdotis absolutionem. An hæc sit forma hujus sacramenti, Ego te absolvo, ih. quæst. 84. 3. o.
Peccata post baptismum commissa. An pœnitentia sit secunda tabula post naufragium, m. q. 84. 6.
Quæ detestatus. De contritione. Suppi, q. 1. et seq. usque ad q. 6.
Riteque confessus fuerit. De confessione. Suppi, q. 6. usque ad q. 12.
De qualitate confessionis. Suppi, q. 9. o.
Remittuntur. De effectu pœnitentiæ. h i. q. 86. o.
Cujus tres sunt partes. De partibus pœnitentiæ. m. q. 90. 2. et 3. potissimum.
Contritio fit corde} etc. m. q. 90. 2. argumento primo.
Extrema unctio. De sacramento extremæ unctionis. Suppi, q. 29. et sequent, usque ad q. 34.
Est sacramentum. An extrema unctio sit sacramentum. Suppi, q. 29. 1. o.
Per oleum sacrum. An oleum olivæ sit conveniens materia hujus sacramenti. Suppi, q. 29. 4. o.
An oporteat oleum esse consecratum. Suppi, q. 29. 5. o.
Et certas preces. De forma hujus sacramenti. Suppi, q. 29. 7. 8. 9.
Recreantur ægrotantes. De effectibus hujus sacramenti. Suppi, q. 30. o.
Ordo. De sacramento Ordinis. Suppi, q. 34. usque ad 41.
Est sacramentum. An Ordo sit sacramentum. Suppi, q. 34. 3. o.
Quo ad Dei cultum. Cur in Ecclesia est Ordo, et Ordo quid. Suppi, q. 34. 1 et 2.
Matrimonium. De matrimonio. Suppi, q. 41. usque ad 69.
De causa appellationis matrimonii. Suppi, q. 44. 2. o.
Est sacramentum. An matrimonium sit sacramentum. Suppi, q. 42. 1. o.
* Individua vitæ. Matrimonium quid. Suppi, q. 44. o. et a. 3. potissimum.
Hsdemque gratiæ donum. An matrimonium conferat gratiam. Suppi, q. 42. 3. o.
Genus humanum laudabiliter. De bonis matrimonii. Suppl q. 49. o.
In quibus omnibus sacramentis debet minister intentionem habere id agendi quod Christus instituit, et Ecclesia facit.

DE FINIBUS ULTIMIS

De morte. 1 2. q. 81.3 ad 1. et q. 85. 5. et 6. —
De ultimo judicio, m. q. 59. 4. et 5. Suppi, q. 88. a. 91. — De inferno, i. q. q. 54. 4. m. q. 52. Suppl q. 69. — De pœna damnatorum. Suppi, q. 97. et seq. — De cælo. De beatitudine ætema. i. q. 23. 1 2. q. 2. q. 3. q. 4. et q. 5. Suppl q. 93. — De statu beatorum. Suppl q. 95.

LEXICON

QUO EXPLICANTUR D. THOMÆ ET ALIORUM SCHOLASTICORUM

VERBA MAXIME INUSITATA AC PRÆCIPUÆ LOCUTIONES

AUCTORE

JOSEPHO ZAMÆ MELLINIO

LEXICON

SCHOLASTICORUM VERBORUM

ABALIETAS est esse ab alio. *Asseitas* vero idem est ac esse a se.

ABSOLUTE - 1. dicitur res talis esse, quando in se habet naturam, vel accidens, quod requirit talem denominationem: sic homo dicitur *absolute* rationalis, paries *absolute* albus. Huic correlativum est *respective*, quod dicitur de aliqua re, quæ talis denominetur, si comparetur cum alia, non vero si in sua natura vel accidentibus tantum spectetur: sic vir parvæ staturæ *respective* dicitur magnus si comparetur cum puero, non vero si cum gigante.

2. *Absolute* aliquando idem est ac *simpliciter*, et dicitur quando res sine addito, vel limitatione potest denominari talis. Hoc sensu v. g. anima nostra est intelligens *absolute*, vel *simpliciter*. Huic correlativum est *secundum quid*, quod dicitur de re, quæ secundum parvam sui partem, vel tantum cum addita particula restringente talis denominetur. Sic Æthiops dicitur albus *secundum quid*, nempe in dentibus.

ABSOLUTUM est quod non respicit aliud, nec ad aliud dicit ordinem, ut Deus. — Absolutum nomen ut connotativo opponitur, est quod habet perfectam significationem, nec in significando aliud connotât, ut homo, calor.

ABSTRACTIO est unius ab alio separatio ex 5. Thom. i. Met. lect. 10. — Abstractio *realis* est actio qua unum realiter ab alio sejungitur, ut brachium a corpore (ex eod., ibid.). — Abstractio *logica* est actio intellectus concipientis unum sine alio, aliisve cum quibus a parte rei conjunctum est; ut, dum ignem concipio, non cogitando calorem (part. 1. quæst. lxxxv, art. 1). — Abstractio *simplex* est qua intellectus considerat unum sine alio cum quo conjunctum est; illud tamen de eo non negat; ut rationale sine risibili (ibid.). — Abstractio *composita* seu negativa est cum intellectus ita unum ab alio abstrahit, ut ei convenire neget, vel ejus contrarium de eo affirmet; ut corvus non est niger, corvus est albus (ibid.). — Abstractio *physica*

est a materia singulari, non sensibili (ibid.). — Abstractio *mathematica* est a materia sensibili, non intelligibili (S. Thom, ad Met. prolegom. et lib. vi, lect. 1). — Abstractio *metaphysica* est a materia sensibili et intelligibili; — Physicus, v. g. considerat corpus naturale in universum, non hoc vel illud; mathematicus considerat quantitatem, non naturam; metaphysicus vero rationem entis abstractam a materia et quantitate.

ABSTRAHENTIU *non est mendacium*. Axioma. Sic concipimus animal in homine, abstrahendo in mente nostra a rationali vel irrationali, quod nec de homine affirmamus, nec negamus, ac ideo non mentimur. Quod et in moralibus locum habet, dum a rerum, quas mere narramus, veritate abstrahimus.

ACCIDENS - 1. est illud quod inest alicui secundum se, non tamen de essentia rei, ut albedo, scientia (Arist. Met. lib. vi, cap. 1). *Accidens absolutum*. V. *Accidens physicum*.

2. *Accidens logicum*, seu *prædicabile*, illud est quod sive sit substantia, sive accidens, ita inhæret subjecto, ut sine illo subjectum esse, ac concipi possit. Ita vestes sunt *accidens logicum*.

3. *Accidens metaphysicum* illud est, quod, licet cum substantia identificatum sit, tamen mens nostra potest illam substantiam concipere absque illo: sive quod non est de conceptu substantiæ. Ita hominis risibilitas est *accidens metaphysicum*, quia licet illa cum hominis essentia identificetur, potest tamen essentia hæc concipi absque eo quod concipiatur risibilitas.

4. *Accidens prædicamentale* in accidens metaphysicum recidit.

5. *Accidens physicum* juxta veteres entitatem habet ab omni substantia distinctam. Illud vero vel absolutum est, vel modale. *Absolutum*, quod quidem ad qualitatem et quantitatem reducitur (V. hæc verba), potest divinitus esse sine subjecto. Sic, ajebant, panis et vini *quantitas*, *color*, *odor*, *sapor*, sunt in Eucharistia sine subjecto, cui inhæreant. *Modale* sine subjecto esse omnino non potest. Hujusmodi sunt *actio*, *passio*, *unio*, *cognitio*, et alia id genus, quæ cum

Accdentale

sint ultimæ determinationes, ut res sit *agens*, *patiens*, *unita*, *cognoscens*, sine re ne concipi quidem possunt. — *Accidens separabile* est quod potest facile a subjecto removeri, ut calor a feno. — *Accidens inseparabile* est quod non potest, vel ægre admodum, a subjecto removeri; ut candor nivis (Porphyrr. Isagog. cap. De accidente). — *Accidens extrinsecum* est quod extrinsece tantum subjectum denominat; ut actio, agens. — *Accidens intrinsecum* est quod vere inest rei. cujus dicitur accidens, ut frigus aquæ. — *Accidens proprium*. V. *Proprium*.

ACCIDENTALE et *Accidentaliter* V. *Essentialiter*. *Formaliter* 3. *Formale*. *Per se*. 1. 2.

ACCOMMODA distributio fit quando attributum aliquod toti speciei conveniens accommodatur, sive attribuitur singulis individuis, servata inter eos aliqua proportionali differentia. Huic correlativum est distributio *absoluta*, quæ fit attribuendo singulis individuis attributum generale, nullo discrimine. Sic per distributionem *accommodam* singulis individuis adaptanda est hæc propositio: *omnes patiuntur mala*; per distributionem vero *absolutam* hæc alia: *omnes homines sunt mortales*.

ACCRETIO idem est ac augmentatio. Vide *Motus*. Accretio stricte sumpta est acquisitio majoris quantitatis quam quæ deperdita sit (Arist. *Phys.* lib. x, cap. 2). V. *Motus* 3.

ACTIO est id, quo mediante, agens producit effectum, ut illuminatio. — Actio *immanens* est ea quæ recipitur in ipso supposito, a quo elicitur, ut visio (Arist. *De an.* lib. n, can. 1 et 3. et D. Thom. 1, quæst. 1 i, art. I). — *Actio transiens* est quæ recipitur in subjecto distincto ab agente, ut calefactio (D. Thom, in *Met.* libro jv, lect. 12). — *Actio substantialis* est ea quæ terminatur ad substantiam, ut generatio ignis (Arist. *Phys.* lib. iv, cap. 5). — *Actio accidentalis* est ea per quam producitur accidens, ut dealbatio (ibid.). — *Actio instantanea* est quæ fit in instanti, seu quæ non contenditur certis partibus temporis, ut creatio, illuminatio. — *Actio successiva* est quæ contenditur tempori, seu quæ fit in tempore, ut calefactio.

ACTIONES *sunt suppositorum*. Axioma. Id est: actiones, ut etiam passiones, toti composito, sive individuo, non soli parti, quæ actionem efficit, vel patitur, tribuuntur: sic, corpore ægro, homo dicitur ægrotare. et, anima intelligente, homo dicitur intelligere. Sic etiam mors humanitatis Christi dicitur mors personæ divinæ.

ACTU esse res dicitur, quando de facto est extra suas causas, id est, quando a suis causis producta est. *Potentia*, vel *in potentia* res esse dicitur, quæ quidem non existit, sed tamen potest existere: sic Antichristus est *in potentia* etiam hodie.____

ACTUALITES dicitur de illo, quod actu est. Correlativa habet *potentialiter*, vel *habitualiter*, quæ dicuntur de illo, cujus producendi habetur potentia, vel habitus. Sic in eo, qui actu movetur, motus erit *actualiter*; in eo, qui moveri potest, *potentialiter*; in eo, qui moveri solet, *habitualiter*.

ACTUARE aliquid, significat illud actu per-

LEXICON

Actus

ficere, interdum etiam Informare. Sic anima actuatur corpus, quia et illud informât, et perficit in esse viventis. V. *Informare*.

ACTUS - 1. aliquando vocatur entis existentia. Unde esse *actu*, vel *in actu*, *ens actuale*, *actualitas*, *habere actum* significat existere. Sic mundus jam productus dicitur habere *actum*, etc., quem non habebat, cum pure erat possibili;

2. *Actus* quandoque sumitur pro nota, sive attributo entis, a quo alia ejusdem entis attributa intelliguntur profluere. Sic rationalitas in homine dicitur *actus* respectu aliorum attributorum, quæ ab ipsa derivantur.

3. *Actus elicitus* dicitur actus, qui fit a voluntate, et in ipsa remanet, ut amor, odium, etc. *Imperatus* ille dicitur, qui a voluntate quidem imperatur, sed execution! mandatur ab alia potentia, uti deambulatio, judicium imprudens, etc. — *Actus humanus*, seu liber, seu moralis, est qui fit ex proscripto rationis; ut datio elemosynæ. — *Actus hominis* seu naturalis est qui fit ab homine, absque rationis advertentia, ut fricatio barbæ (D. Thom. 1 2. q. i. art. 1).

4. *Actus formalis*, vel simpliciter *actus* dicitur *forma substantialis*, sive *accidentalis*, quia ea est, quæ rem determinat, ut sit id quod est, potite» quam aliud. Sic forma substantialis ignis determinat, compositum in quo est, ut sit ignis, et non aliud. Item forma accidentalis caloris determinat corpus, ut sit calidum potius quam frigidum. *Actus* sic sumptus correlativum habet *potentiam*, quo nomine venit materia compositi, quatenus capax est recipiendi formam.

5. *Actus informativus* est forma, vel id quod est instar formæ in aliquo composito, ut anima in homine, cognitio in anima intelligente. Huic correlativum est *potentia informabilis*, quæ est materia compositi, ut corpus. — *Actus substantialis* est qui cum materia prima unum ens per se constituit, ut anima hominem informat et actuatur (Arist. *De an.* lib. i, cap. 1). — *Actus accidentalis est* qui rem jam in suo esse constltutam actuatur, ut color.

6. *Actus primus* antonomastice est ipsa potentia, v. g. intelligendi, vivendi, etc. — *Actus secundus* est actio elicita a potentia. Unde *in actu primo* dicitur quis operari, quando operandi habet potentiam; in *actu* vero *secundo*, quando de facto operatur.

7. *Actus primus remotus* est causa destituta aliqua conditione, vel prærequisito ad operandum. — *Actus primus proximus* est causa cum omnibus prorequisitis ad actionem ponendam. Sic ignis non applicatus stuppæ, est *in actu primo remoto* comburendi; dum vero est applicatus, est *in actu primo proximo*.

8. *Actus prior* sive *melior est quam potentia*. Axioma. Nempe melius est unicuique rei actu existere, quam solum posse existere: vel etiam melior est potentia cum actu, quam cum privatione actus. Hoc axioma non esset verum, «i ita intelligeretur, ut exercitium potentiæ, sive actus melior sit quam potentia; sic enim motus melior esset quam vis motrix, quod est absonum.

9. *Actus purus* sæpe sumitur pro forma substantiali, ut anima respectu corporis quatenus informat et perficit, non vero informatur et perficitur. Sicuti materia dicitur sæpe *pura potentia*, quatenus tota ejus essentia consistit in hoc, quod possit recipere formam, et ab ea determinari.

10. *Actus respectivus* est ens incompletum, ut materia carens forma; *Actus absolutus* est ens completum, ut homo, angelus. — *Actus absolutus* simpliciter est actus purus, in quo nulla potest concipi ratio potentialitatis, seu qui nullo alio indiget, ut sit et existât, qualis est solus Deus.

11. *Actus vitalis*. V. *Vitales*.

ADÆQUATE sumitur res, quando *integre et totaliter* accipitur. Sic homo *adaequate* sumptus est animal rationale. *Inadæquate* vero sumitur res, quando sumitur *partialiter*. Sic homo *inadæquate* conceptus est animal.

ADÆQUATIO *loci* dicitur commensutario spatii cum re locata.

ADDITUM *amplians* est terminus additus ad ampliandam significationem alterius termini, ut in hac enunciatione: *Homo, quicumque ille sit, est errori obnoxius*; terminus *quicumque ille sit* ampliat significationem termini *obnoxius errori*. *Additum restringens* est terminus additus ut significatio alterius termini veluti coarctetur, ut in hac propositione: *Homo, qui est in foro, ambulat*, illa verba *qui est in foro* sunt *additum restringens*. *Additum diminuens* est terminus additus ut significatio alterius coarctetur a toto ad partem, ut in hac propositione: *Æthiops est albus in dentibus*; verba illa *in dentibus* sunt *additum diminuens*. *Additum alienans* est terminus additus ad transferendam significationem propriam unius termini in impropriam; ut in hac propositione: *Homo pictus est pulcher*, vox *pictus* est *additum alienans*.

ADJACENS *terminus* idem est ac terminus adjectivus.

De secundo adjacente dicitur ea propositio, in qua verbum, seu copula, non habet adjunctum prædicatum; e. g. *Petrus est*. Si vero accedat prædicatum, e. g. *Petrus est homo*, dicitur *de tertio adjacente*.

ADJECTO (IN) hypothesis repugnare dicitur, quando adjectum, sive prædicatum conflatur ex terminis sese invicem destruentibus; ut hæc hypothesis.; *si homo esset possibilis et impossibilis*. Vel etiam quando subjectum hypothesis assumitur ut prorsus invariatur, ut hæc alia: *si homo, manens homo, non esset rationalis*.

ADSEITAS idem est ac referre, seu habere ordinem ad se.

ÆQUIPARANTLÆ *relatio*. V. *Relatio*.

ÆQUIVOCA *a casu* ea sunt, quorum uni unum prædicatum convenit in uno sensu, alteri idem prædicatum in alio, ut *gallus* gallinaceus, et *gallus* homo, scilicet e *Gallia*. *Æquivoca a consilio* sunt analogæ. *Æquivocum æquivocans* est quod diversa omnino ratione suis inferioribus convenit, ut canis cælesti, terrestri et marino convenit tantum secundum nomen (Arist. in

Prird. cap. 1). — *Æquivoca æquivocata* sunt ea quorum est Idem nomen, ratio vere substantia» nomine significata omnino diversa; ut taurus animal et Taurus mons nullam habent naturam communem hoc nomine *taurus* significatam. Ibid. V, *Univoca, Analogæ*.

ÆTERNÆ *veritatis* dicuntur propositiones essentialia aliquid de subjecto enuntiantes, ut *anima est spiritualis*. Quæ enim sunt essentialia subjecto alicui habent æternam veritatem hoc sensu, quod nunquam esse potuit, vel poterit subjectum illud esse, aut fingi sine illis.

Nullum agens intendens in malum operatur. Axioma. Subintellige, quatenus malum est. Est autem intelligendum de causis necessariis virtute a Deo indita agentibus. Quidquid enim eæ agunt, Deo tribuitur, ut causæ per se principali; Deus autem intendere malum, ut malum, non potest. Si vero de causis liberis intelligatur, sensus est, quod voluntas solum movetur bonitate sive reali, sive apparenti.

ÆTERNITAS est interminabilis vitæ tota simul et perfecta possessio (Boet. *De consol.* lib. v, pros. 6). — *Ævum* est permanens duratio, natura sua immutabilis, principium habens, sed finis expers, ut duratio angeli, in Simpl., *Phys.* iv, t. 154.

AGENS *agendo repatitur*. Axioma sat clarum; ex quo deducunt hominem etiam sine morbis, atque solum vi nutritionis aliquando mori debere. V. *Passum*. 2. *Alia axiomata*. V. *Simile*. V. *Terminus*. 1. 2.

AGERE V. *Esse*.

AGGENERATIO V. *Motus*. 3.

ALIENUM V. *Proprium*. 2.

ALIETAS idem est ac distinctio, sive esse aliud ab alio distinctum.

ALIQUITATES V- *Realitates*.

ALTERATIO late sumpta est mutatio ad qualitatem quamcumque, ut doctrinæ acausitio (Arist. *Phys.* lib. vn, cap. 2 et 8). — *Alteratio* proprie sumpta est motus ad qualitatem sensibilem, mediam vel extremam, ut frigefactio, dealbatio. — *Alteratio corruptiva* est motus corruptivus subjecti in quo fit. — *Alteratio perfectiva* est quæ tendit non ad corruptionem, sed ad perfectionem subjecti, ut illuminatio (Arist. *Phys.* 1. vin, cap. 3, et D. Thom. *De coelo*, lib. i, lect. 3). Vide *Motus*.

AMPLIATIO est acceptio termini pro diverso tempore, ab eo quod per verbum propositionis significatur; ut justus peccavit; id est, antequam peccaret erat justus. Vid. *Status termini*.

ANALOGUM nomen est quod partim eadem, partim diversa ratione, de suis inferioribus dicitur; ut sanum de homine et medicina. Ex Simpl. in *Prædic.* cap. 1. — *Analogæ* sunt ea quorum est idem nomen; ratio vero nomine significata, partim diversa, partim eadem est; ut Deus et creatura respectu artis (Arist. *Met.* 1. iv, cap. 2).

Analogæ attributionis sunt ea quibus nomen commune convenit in eodem quidem sensu, sed diverso titulo; v. g. homo, cibus, pulsus dicun-

Animatio	LEXICON	Bonum	Cæteris	LEXICON	Causa
<p>tur <i>sana</i>, sed per <i>analogiam attributionis</i>, quia homini convenit sanitas proprie et principaliter: cibo. ut caitsse sanitatis: pulsui, ut signo. <i>Analogia proportionalitatis</i> sunt ea, quibus convenit nomen commune cum significatione simili, et cum proportionē; v. g. prato et homini convenit <i>risus</i> per analogiam <i>proportionalit̃yis</i>; nempe ut risus hominis placidum ostendit animum, sic amœnitas prati indicat temperiem soli.</p> <p><i>Analoga. Analogata. V. Univoca.</i></p> <p>ANIMATIO est facere, ut anima informet corpus, sive est actio, qua fit, ut anima informet corpus, vel est actio, qua anima corpus informat._____</p> <p>ANITPERISTASIS idem est ac <i>circinnobsistentia</i>, seu resistentia facta corpori ab aliis illud circumdantibus. Ita subterranea loca in hyeme calidiora esse dicebant per <i>antiperistasim</i>, videlicet, eo quod terræ meatus tunc temporis obturati, et aer externus densior circumdant loca illa, et impediunt quominus igneæ exhalationes erumpant.</p> <p>ANTONOMASTICE, vel per <i>antonomasiam</i>, idem ac nomen aliquod pluribus commune, alicui per excellentiam quamdam tribui; sic Paulus antonômastice dicitur Apostolus: sic Cicero orator.</p> <p>APPARENTER <i>V. Formaliter. 6.</i></p> <p>APPELLARE dicitur vox aliqua ad terminum illum, cujus est synonymus, vel epithetum: e. g. <i>Cicero fuit magnus orator</i>, VOX magnus appellat ad terminum <i>Cicero</i>. Hinc primum vo- leant terminum <i>appellantem</i>, alterum terminum <i>appellatum</i>.</p> <p>APPETITUS est potentia rei. quæ naturaliter propendet in suum bonum et finem; sic materia appetit formam (D. Thom. 1. q. 78, art. 1, et q. 80, art. 1, et 2 2. q. 8, art. 1). — <i>Appetitus elicitivus</i> est potentia qua animal fertur in bonum cognitum. — <i>Appetitus rationalis</i> idem est quod voluntas, estque facultas inclinans in bonum intellectu cognitum. — <i>Appetitus sensitivus</i> est qui fertur in bonum solo sensu perceptum. — <i>Appetitus concupiscibilis</i> est qui fertur in bonum sensibile absolute, sub ratione boni. — <i>Appetitus irascibilis est</i> qui fertur in bonum sensibile, arduum et difficile obtentu (D. Thom. 2 2, q. 18, art. 1, et q. 58, art. 1, et q. 168, art. 2)._____</p> <p>APPREHENSIO <i>simplex</i> est actio intellectus, rem aliquam absque affirmatione aut negatione concipientis; ut, dum cogito solem, non affirmando, quod sit lucidus, aut quid simile.</p> <p>ARGUITIVE <i>V. Formaliter. 4.</i></p> <p>ARGUMENTUM est id quod assumitur ad probandum unum de alio. — <i>Argumentum demonstrativum</i> est necessarium inventum ad demonstrandam scientiam. — <i>Argumentum topicum est</i> probabile inventum ad faciendam fidem; ut si probes Socratem esse virum bonum, quia est philosophus.</p> <p>ASCENSUS <i>terminorum. V. Descensus.</i></p> <p>ASSEITAS idem est ac esse <i>a se. Abalietas</i> idem est ac esse <i>ab alio</i>.</p>		<p>ASSENSUS est actus intellectus, objecto adherentis propter terminorum evidentiam, medium rationale, vel voluntatis imperium (D. Thom. 2 2, q. 1, art. 4, et q. 2, art. 2).</p> <p>ATTRIBUTEIONEM (PER) idem est ac per imputationem, sive per hoc, quod aliquid alteri attribuatur, ut cognitio attribuitur toti homini, licet sola anima cognoscat.</p> <p>AUGERI per <i>juxta positionem</i> est exrescere per additionem novarum partium ad priores jam existentes; ut, dum aquæ additur alia aqua. — <i>Augeri per intus susceptionem</i>, ut lecepto in ports alimento, et virtute vegetatricis animæ in aliti substantiam converso vivens exrescere. — <i>Augeri intensive est</i> qualitatem, vel in eadem parte subjecti plures ejusdem entitatis gradus suscipere, vel circa eandem objecti partem magis magisque perfici; ut, dum calor in eadem manus parte intenditur. — <i>Augeri extensive est</i> qualitatem ad plures partes, vel objecti, vel subjecti se extendere; ut scientia ad plures conclusiones.</p>			<p>illi potentiam et vires naturales producendi suos effectus, et sic est causa, saltem remota, istorum effectuum; sicut sol producens lumen est <i>causa remota</i> visibilitatis objecti a lumine col- lustrati. Sic etiam in genere moris mandans alteri patrare homicidium est causa <i>moralis</i> homicidii, ideoque illi imputatur ad peccatum.</p> <p>2. <i>Causa efficiens physica</i> illa dicitur, <i>cujus virtute effectus immediate producitur</i>. Causa <i>efficiens moralis</i> ea est, cujus imperio, minis, consilio, effectus debetur. Si Titius jussu Caji hominem occidat, erit Titius causa <i>efficiens physica</i> homicidii, Cajus vero causa <i>moralis</i>.</p> <p>3. <i>Causa exemplaris</i> est exemplar, ad cujus imaginem et similitudinem effectus aliquis producitur. Ita e. g. idea domus in mente architecti existens est causa exemplaris domus quam architectus ad illius formam ædificat. Exemplar dicitur causa, quia illuminat et dirigit causam efficientem ad positionem effectus.</p> <p>4. <i>Causa extrinseca</i> est, quæ <i>ab effectu realiter, adæquate distinguitur</i>, ut creator a creatura. <i>Causæ intrinsicæ</i> respectu alicujus compsi- ti dicuntur <i>partes</i>, quibus illud constat, ut corpus et anima respectu hominis.</p> <p>5. <i>Causa finalis</i> est finis, propter quem aliquid fit. Ita sanitas est causa <i>finalis</i> sumptionis pharmaci. <i>Finis</i> dicitur causa, quia movet et determinat causam efficientem ad ponendum effectum.</p> <p>6. <i>Causa formalis extrinseca</i> dicitur etiam forma <i>Concreti logici. V. Concretum</i>.</p> <p>7. <i>Causa materialis</i> dicitur <i>extrinseca</i> respectu <i>formæ</i>, quæ ab illa educitur. <i>V.eductio</i>.</p> <p>8. <i>Causa materialis intrinseca</i> est, quæ effectum constituit ut materia ipsius; tale est corpus in homine, talis est etiam in composito artificiali materia, e. g. in statua marmorea^ marmor. <i>Causa formalis intrinsece</i>, sive simpliciter <i>causa formalis</i>, est quæ effectum constituit, ut forma, illum, scilicet, specificando, seu eum collocando in certa determinata specie, ut anima rationalis in homine, et figura in statua marmorea.</p> <p>9. <i>Causa principalis</i> ea est, quæ ad effectum producendum non indiget speciali juvamine superioris agentis: <i>causa instrumentons</i> e contrario indiget tali juvamine, ita in libri assumptione homo est <i>causa principalis</i>, calamus vero <i>instrumentalis</i>.</p> <p>10. <i>Causa secunda agit in virtute causæ primæ</i>. Axioma. Tum quia causæ creatæ agunt per virtutem participatam a causa prima, tum quia operantur dependenter ab actuali ejus influxu in qualibet actione.</p> <p>11. <i>Causa sublata, tollitur effectus</i>. Axioma. Intellige hoc potissimum de causa immediata, nisi alia causa conservans effectum immediate succedat, aut nisi effectus a Deo tanquam causa prima conservetur. Sic sublato sole tollitur ejus lumen, nisi succedat immediate alia causa illumi- nans; sic etiam manet figura statuæ sine arti- tifice, Deo illam conservante. Imo in moralibus ~~id etiam locum habet~~. Sic sublatis meritis, toi- k Quia causa, sive producens causam, dat iitur gratia et præmium; sublata objecti boni</p>

Causaliter

tate causante amorem, tollitur amor. Huic axiomati corresponde! aliud: *Posito effectu*, ponitur *causa*. Nempe, dato effectu, arguitur, vel actu esse causam, vel positam fuisse.

12. *Causa proxima* est quæ per se et immediate attingit effectum, ut ignis est causa proxima caloris. — *Causa remota* est quæ tantum mediante alia causa ad effectum concurrit. Sic animal est causa remota respirationis, pulmo proxima.

Causalitas est abstractum causæ, ut rationalitas abstractum rationis, sive est ea proprietas, vis. aut facultas, qua fit, ut causa sit talis. Non raro sumitur pro actione ipsa, vel exercitio causæ.

CAUSALITER. V. *Formaliter*. 4. et *Occasionaliter*.

CERTITUDO *cognitionis*, quæ etiam dicitur *certitudo objecti formalis*, ea est, quæ oritur a motivo ad assensum impellente, e. gr. ab evidentia, a testimonio sensuum, ab auctoritate. *Certitudo objecti* est ejus necessitas, vel antecedens. vel consequens, ita se habendi, ut iudicatur. *Certitudo subjecti* est tenax adhaesio intellectus suo iudicio, ut vero: quæ licet nonnisi ex valido et rationabili motivo haberi debeat, tamen aliquando ex pervicacia oritur, ut cum hæretici mordicus adhærent suis erroribus. *Certitudo cognitionis* sumitur etiam pro evidentia iudicii, vel pro hujus effectu.

CIRCUIRE, idem est ac amplecti, v. g. justitia Circuit omnes virtutes.

CIRCULUS *formalis*, vel *uniformis*, sive *circulatio*, cum de argumentatione est sermo, idem sunt ac *circulus vitiosus*.

Circulus materialis et *regressus demonstrativus* fit quando e. g. probatur causa per effectus, ac dein per causam attentius consideratam, et melius cognitam, vel ex alio capite probatam, a priori probamus effectus eosdem. Sic a rerum creaturarum existentia inferimus existentiam creatoris: deinde hujus natura attentius considerata, et perfectionibus cognitis, deducimus rerum creaturarum existentiam et ordinem ab illo dependere.

Circulus logicus idem est quod vulgo dicitur: *circulus vitiosus*.

CIRCUMOBERSISTENTIA. V. *Antiperistasis*.

CIRCUMSCRIPTI?A *presentia*, vel *extensio circumscriptiva* in corpore est talis modus existendi in loco, ut partes illius correspondeant partibus spatii, nec una pars sit in loco alterius, aut penetrata cum altera. Ita corpora quæque naturaliter existentia in loco. Illud autem dicitur esse in loco *definitive* quod sic est in uno loco suæ quantitati vel virtuti commensurato, ut ex vi illius præsentia nequeat simul esse in aliis sine novo miraculo. Sic anima præsens est corpori; sed Christus est in Eucharistia modo quodam altioris ordinis.

CLAUDERE *aliud in suo intellectu* dicitur de eo, in cujus conceptu aliud est inclusum, ut *pater*, qui talis concipi non potest sine *filio*, et vicissim.

COGNITIO. - 1. *Abstractiva* est illa, quæ uno caret *e* duobus requisitis ad cognitionem intuitivam

LEXICON

(V. *Cogn. intuit.*), scilicet vel dum res v. gnoscimus per alienas, non per proprias rtrta imagines, vel dum cognoscimus res non præsentés. Ita *abstractiva* est cognitio, quam nu. habemus Dei, utpote a creaturis hausta; ites cognitio Adami, Antichrist!, antipodum, ψ. nobis præsentés non sunt. *Cognitio abstract...* sic sumpta opponitur *intuitiva*.

2. *Cognitio abstractiva* generatim sumpta, æ illa, per quam fit abstractio in nostra ment: sed antonomastice prior sola hoc nomine (J. natur.

3. *Cognitio comprehensiva* stricte talis est, qa objecto adæquata, seu penitus commensural} est, qua nempe objectum totum, et totaliter c- gnoscitur quod fit dum cognoscitur totum, et, omni modo, quo potest cognosci, etiam qted ad effectus omnes, omnesque terminos, quibus- cum intrinsece connectitur. Cognitio hæc debet esse clara, certa, evidens, quidditativa, qaa est omnium cognitionum, quæ objecto respect- dent, perfectissima. Ita Deus seipsum, imo orcsa cognoscit. I

4. *Cognitio intuitiva* duo importat: ut fiat per *speciem propriam*, sive per propriam ipsius ft- jecti imaginem menti impressam ab object: ipso, vel a Deo; et ut feratur in objectum rti- liter præsens, et quidem summa claritate et certitudine. Ita *intuitiva* est cognitio solis, dur. illum videmus, et intuitiva est cognitio, quaa beati habent Dei.

5. *Cognitio quidditativa* stricto sensu est ilk quæ nascitur a propria objecti imagine, ut in- intuitiva, et insuper penetrat distincte prædicata rei essentialia ad ultimam usque differenti: conceptu claro, proprio -et positivo. Hujusmedi est cognitio, quam Deus habet rerum omnium. Cognitio vero *quidditativa* lato sensu est quacumque cognitio *quidditalis*, sive essentiaæ objecti, vel quævis definitio explicans quid res sit

COMMUNE. V. *Proprium*. 1.

Κ·Κι·ΛΕΤΙVE idem est ac perfecte, *absoluti* COMPONERE et dividere idem est ac affir- mare et negare.

>:;)όί?OSITUM *substantiale* et *accidentale*. V. *Substantiale*. — *Compositum physicum* est qixd ex partibus reatibus et realiter inter se distin- ctis coalescit; ut homo ex anima et corpore — *Compositum metaphysicurn* est quod ex par- tibus quidem realibus, sola tamen ratione di- stinctis, constitui intelligitur; ut homo ex animali et rationali.

CONCEPTUS *rei proprius ex propriis*, vti *stricte proprius* est ille, quo concipimus rem ut est in se, citra negationem, et sine ope sto- boli, vel exempli; ut concipimus lucem, aut albedinem, quam videmus. *Conceptus proprius ex communibus* est, quo rem concipimus per prædicata communia, et ope symboli, exeiupi, vel negationis limitatur ad tale objectum, ut non conveniat aliis. Ita animam, Deum, h» quaelibet, quæ sensibus non subjiciuntur, cacipimus per prædicata generica, et instar f- terius, et per negationes distinguimus illa a aliis.

Conceptu Concretum

CONCRETUM dicitur compositum *ex subjecto*, et *forma*, a qua aliqua denominatio tribuitur subjecto. *Concretum metaphysician* illud est, in quo forma non distinguitur lealiter a subjecto; *physicum*, in quo distinguitur quidem, sed tamen illi inhaeret; *logicum*, si ne inhaeret quidem. Sic Deus omnipotens est concretum *metaphysician*, quia In eo forma, Id est, omnipotentia, non distinguitur realiter a subjecto, nempe Deo. Corpus figuratum est concretum *physicum*, cum figura distinguatur a corpore, et simul illi inhæret. Turris visa est concretum *logicum*, visio enim distinguitur a tum, et illi non inhæret. V. *Specification*.

CONCURRERE Efficienter, Directive, Mora- liter, Imperative, Finaliter. V. *Efficienter*,

CONDITIO *sine qua non*, est aliquid necessa- rium, ut effectus fiat, in eum tamen nihil in- fluens; ut indistantia inter agens et passum.

CONNEXA sunt ea, quorum unum determi- nari, seu haberi non potest sine altero, ut crea- tura et creator. Creatura enim sine creatore esse non potest.

CONNEXIVE. V. *Entitative* et *Formaliter*. 4.

CONNOTARE aliquid est illud innuere, seu indigitare, unde

CONNOTATA sunt innuta, seu indigitata ab aliquo termino, sicque termini relativi sunt sibi mutuo connotantes et connotati. Pater enim innuit filium, filius patrem.

CONNOTATIVE. V. *Subjective*. 3.

CONNOTATIVUM nomen est quod ut perfecte significet et intelligatur, aliud connotât, ut pater filium.

CONTACTUS *suppositi* dicitur cum agens im- mediate, per suam entitatem, conjunctum est passo; ut Deus omni rei creatæ in quam agit. — *Contactus virtutis* dicitur cum agens, mediante sua virtute, attingit passum, ut sol aerem medio lumine.

CONTIGUUM. V. *Continuum*.

CONTINERE *formaliter* aliquid est illud in se, actu et reipsa habere; ut signis calorem. — *Continere eminenter* est non habere quidem actu, sed habere æquivalenter perfectionem vel virtutem illam producendi; ut homo continet emi- nenter perfectionem animalis.

CONTINUI - 1. *partes aliquotæ* ab Aristotele dicebantur illæ, quæ aliquoties repetita totum adæquant, ita tamen ut adæquate distinguantur ad invicem, nec una pars de alia participet, sed omnes habeant certam et æqualem men- suram. Sic palmus quater ductus totam metit- ur ulnam. Istæ partes dicebantur etiam *determi- nateæ, æquales, non communicantes*.

2. *Continui partes proportionales* illæ sunt quæ novis subdivisionibus eadem proportionem factis deteguntur, ut si lignum bipalmare primum dividas in duos palmos, deinde in quatuor semi- palmos, postea in octo- medietates semipalmo- rum, et sic deinceps; servatur enim proportio subdupla in divisione, et dupla in multiplicatio- ne. Partes istæ considerate in sua unaqua- que serie, e. g. duo palmi, vel quatuor semi- palmi, sunt et ipsæ partes æquales et non com-

LEXICON

Contrariorum

municantes, ut partes aliquote; sed condiserata una serie cum altera, v. g. duo palmi cum qua- tuor semipalmis, dicuntur partes inæquales et communicantes, quia semipalmi sunt minores palmis, de iliisque singuli participant aliquid. Partes proportionales dicuntur etiam indeter- minata*, quia semper decrescere possunt per novas subdivisiones.

3. *Continui puncta copulantia*, vel *terminantia* vel *continuantia* sunt puncta ab aliqtifibus vete- ribus admissa in continuo permanenti, indivi- sibilia, quæ puncta nihil aliud præstant, nisi unire partes inter se, ita ut sint istæ naturali nexu copulate. Nimirum autumabant illi par- tes continui, uti partes ligni, uniri inter se vehrti quibusdam fibulis, quæ puncta copulantia appel- labant, eaque volebant indivisibilia.

4. *Continuum* est, quod partes habet inte- grantes naturali nexu copulatas, ut gutte in aqua, manus et brachia in corpore. Unde *con- tinua* dicuntur a veteribus illa, quorum ex- tremata sunt naturaliter unita. *Contiguum* est illud, quod non importat unionem, sed meram immediationem loci; unde *contigua* dicebantur illa, quorum extrema sunt simul, id est, in locis immediatis; ita duo ligna se invicem tan- gentia.

5. *Continuum permanens* illud est, cujus par- tes simul existunt, ut palea, lignum, etc. *Conti- nuum successivum* est, cujus partes fluxu non interrupto prætereunt, solamque habent conti- nuitatem sumptam pro non interrupta succes- sione, ut motus et tempus.

CONTRAHERE *genus*, vel *speciem*, est deter- minare ac veluti applicare genus ad aliquam speciem, vel speciem ad aliquod individuum. *Homo* e. g. contrahere dicitur genus animalitatis; *Petrus* contrahere *speciem* humanitatis; scilicet *genus animal* determinatur, sive applicatur homini, et *humanitas* Petro. Hoc etiam indica- tur per verba *dividere genus, dividere speciem*, nempe, illud in suas species, hanc in sua in- dividua.

CONTRARIA sunt ea quæ sub eodem genere maxime distant et se vicissim expellunt ab eo- dem subjecto; ut calor et frigus. — *Contraria immediata* sunt ea inter quæ nullum dari po- test medium; ut siccitas et humiditas. — *Con- traria mediata* sunt ea inter quæ datur aliquod medium; ut inter albedinem et nigredinem.

CONTRARIA *contrariis curantur*. Axioma. Quia contraria ex eodem subjecto se mutuo expel- lunt, quod tam valet in physicis quam in mo- ralibus.

CONTRARIORUM *contrariæe sunt causæ*. Axio- ma. Quia cum sint opposita requirunt oppo- sitam, aut dissimilem virtutem suî productivam. Quod intellige de causis *per se*, non de causis *per accidens* concurrentibus, neque de causis liberis; potest enim volitio et nolitio ejusdem objecti ab eadem voluntate successive produci. Possunt etiam haberi ab eadem causa necessaria effectus aliquo modo oppositi, si subjecta sint diversimode disposita, ut ab eodem sole habetur induratio luti, et liquefactio ceræ.

Conversio

LEXICON

Discursui

CONVERSIO est unius rei in aliam transitio, ut dum lignum in ignem mutatur. — **Conversio** (*nuntiationum* est commutatio extremorum propositionis, servata essentiali qualitate, et veritate; ut nullum vitium est laudabile, nullum laudabile est vitium.

CONVERTENS *propositio* dicitur ea, quæ ab altera deducitur transponendo subjectum et prædicatum istius: e. g. nullus homo est leo ergo nullus leo est homo. Secunda hæc dicitur *convertens*, prima vero *conversa*.

CONVERTENTIAM (AD) *dici*, illis adaptatur quorum neutrum potest sine saltem tacita mentione alterius significari; ita *ad convertentiam* dicuntur dominus et servus.

CONVERTI illi termini dicuntur, quorum unus de alio affirmari potest, et vicissim hic de illo. Tales sunt in sensu metaphysico, e. g. ens, bonum; nam omne ens est bonum, et omne bonum est ens. V. *Transcendentale*.

CORPOREA, sive *Corporalia per attributionem*. V. *Spiritualia*.

CORPUS *organicum*, appetitus sensitivus est virtus corporis organici; id est corpus partibus constat quibus ut instrumentis ad varias functiones utitur pars animæ sensitiva, cum sit βρῦχvov idem quod instrumentum. — *Corpus mathematicum* est quantitas constans ex longitudine, latitudine et profunditate.

CREATIO. V. *Eductio*.

D

DECRETIO. V. *Motus*. 3.

DECRETUM *attemperativum. relictivum, commissivum, indifferens* vocatur decretum, quo Deus, secundum aliquos philosophos et theologos, decernit concurrere cum causis liberis; quia Deus per hoc decretum *attemperat* se naturæ et indoli voluntatis creatæ, *relinquit* et *committit* ei determinationem, et reddit omnipotentiam *indifferenter* applicatam ad quodvis extremum.

DEFINITIO *nominis* est oratio qua explicatur nominis significatio. — *Definitio rei* est oratio qua declaratur essentia definiti. — *Definitio positiva* est quæ rei quidditatem terminis positivis aperit, ut homo est animal rationabile. — *Definitio negativa* est qua rei natura terminis negativis declaratur; ut Deus non est mortalis, non corporeus, etc.

DEMONSTRATIO. V. *A priori*. 2.

DENOMINANS est nomen a quo aliud deducitur secundum significationem et terminationem; ut pietas a qua pius. — *Denominativum* est quod ab aliquo secundum vocem et significationem deducitur; ut justus a justitia.

DENOMINATIVE. V. *Formaliter*. 4. *Specificative*.

DESCENSUS *terminorum* est consequentia ducta a termino communi ad alium minus communem, sive etiam singularem sub illo contentum: e. g. omnis homo est animal; ergo hic homo est *animal*. *Ascensus* e contrario est consequentia ducta a terminis minus communi-

bus et singularibus ad terminum communem, qui illa sub se comprehendat: e. g. singuli evangelistæ sunt sancti; ergo omnes evangelists sum sancti.

DESITIO est cessatio alicujus a suo esse vel operatione.

DETERMINE aliquid facere significat *lud* et non aliud per actionem suam respicere. *Determinative* vero facere significat determinare causam illius, ut ipsum producat. Sic qui librum a te petit, te movet ad aliquid determinate volendum, sed non movet *determinative*, id est non te determinat; determinatio enim non a illo, sed a libera tua voluntate dependet.

DEUS *et natura nihil faciunt frustra*. Axioma. Quia hoc aliquid imperfectionis importaret et quamvis nobis aliqua superflua, imo vitiosa appareant, ut gibbus in homine, hæc tamen ipsa conducunt ad bonos fines, licet nobis ignotos.

DIAPHANUM est quod illustratur, vel illustrari potest a lumine; ut aer, vitrum.

DICTUM in propositione modali dicitur propositio ipsa absoluta: e. g. in hac propositione: *Petrus nunc studet, Nunc est modus, Petrus studet, dictum*.

DIFFERENTIA *communis* est accidens commune, quo res aliqua, vel ab aliis, vel a seipsa diverso tempore, locove differt: ut albedo parietis et manus. — *Differentia propria* est accidens inseparabile a subjecto, per quod ab aliis differt; ut nigredo corvi, albedo nivis. — *Differentia propriissima* est qua unum essentialiter ab aliis secernitur; ut rationalitas respectu hominis. V. *Metaphysica Essentia*. 1. V. *Principium*. 1.

DIRECTE - 1. aliquid cognoscitur, quando primo cognoscitur in se. *Reflexe* vero, quando cognoscitur in alia cognitione de alia re habita; e. g. visum hominem *directe* cognosco, at visa ejus imagine, *reflexe*, quia tunc hominem cognosco per cognitionem imaginis.

2. *Directe* id dicitur intendi in quavis actione quod *primario* et *ratione sui* intenditur. Correlativum habet *indirecte*, quod dicitur de illo quod tantum ratione alterius intenditur, et quasi *per accidens*. Sic Logica *directe* agit de operationibus intellectus, *indirecte* de signis, vocibus, etc. Item in moralibus *directe* intendit homicidium, qui illud mandat; *indirecte*, qui illius aliquam causam ponit, ut ebrietatem, ex qua illud sequatur. **M**

DIRECTIVE *concurrere*. V. *Efficienter*.

DISCURSUS *physice* est motus localis celeriter factus a termino a quo, ad terminum ad quem. — *Discursus logice* est progressus intellectus ex una cognitione in aliam, ut syllogismus. — *Discursus ordinatus* seu causalis est qui fit ex unius notitia ad alterum cognoscendum, propter aliquam utriusque inter se connexionem; ut homo est animal, ergo vivit. — *Discursus inordinatus*, seu successivus, est series cognitionum sibi invicem succedentium absque dependentia unius ab alia; ut si cognoscas hominem esse animal, et deinde solem lucere.

DISPOSITIVE. V. *Formaliler*. 4.

DISTINCTIO - 1. consistit in eo, quod unum non sit aliud. Distinctionis variæ sunt divisiones, quæ notari præstat.

2. *Distinctio absoluta* datur inter duas res, quarum neutra est modus alterius, ut inter lapidem et aurum. *Distinctio modalis* datur inter rem et modum ejus, ut inter corpus et ejus figuram.

3. *Distinctio adaquato* datur inter totum et totum, e. g. inter solem et lunam. *Inadaquata* datur inter totum et ejus partem, e. g. inter manum et unum e digitis ejus. Distinctio inadæquata dicitur etiam *includentis et inclusi*.

4. *Distinctio rationis ratiocinantis* datur quando mens nostra concipit distincta, quæ talia a parte rei non sunt sine ullo fundamento in re sic distinguendi, ac proinde tota distinctio a ratiocinante pendet; e. g. dum in una eadetnque re rationem subjecti et prædicati veluti diversa attributa concipimus, ut dum dicimus: homo est homo; vel dum eamdem rem concipimus per conceptus synonymos, ut si dicimus: homo est animal rationale, in qua propositione veluti distinguimus hominem ab animali rationali; quo casu si unus conceptus sit explicatio alterius, ut in exemplo dato, dicitur etiam distinctio rationis penes *implicitum et explicitait!*.

5. *Distinctio rationis ratiocinata* habetur, quando mens nostra concipit distincta, quæ talia quidem vere non sunt, sed id facit cum fundamento in re. Hoc autem fundamentum consistit vel in fcecunditate objecti ad operationes valde inter se diversas, ut ignis, qui indurat lutum, et liquefacit ceram: vel in perfectione objecti, quæ perfectionibus multis alibi dispersis æquivalet, ut Deus, cujus perfectio æquivalet, imo eminenter continet quicquid perfectionis in creaturis est; vel in reali similitudine, simulque dissimilitudine talis objecti cum aliis, ut homo, qui est similis et dissimilis bruto; vel in tenuitate, seu debilitate, nostrorum conceptuum ut accidit cum homo procul visus cognoscitur solum per conceptum *corpus*, tum propius accedens per conceptum *animal*, deinde per conceptum *homo*, ac demum per conceptum *talis hominis*, e. g. Petri. In quolibet ex fundamentis hisce simul cum imperfectione intellectus humani, qui nequit unico intuitu totam rei perfectionem bene concipere, consistit fundamentum distinctionis *rationis ratiocinata*. Fundamentum hoc vocatur etiam *fundamentalis distinctio rationis*.

6. *Distinctio realis* est, quæ rebus convenit independenter ab operatione intellectus, ut inter animam et corpus hominis. *Distinctio rationis* est, quæ rebus convenit per operationem intellectus concipientis ut distincta, quæ talia a parte rei non sunt, ut inter attributa Dei.

7. *Distinctio realis* a Scotistis subdividitur in *realem entitative*, sive *absolute*, et *stricte realem*, et in *formalem ex natura rei*. Illa datur inter rem et rem, ut inter Cæsarem et Alexandrum. Altera datur inter *formalitates* (ita vocant notas essentielles et attributa) ejusdem rei, ut inter

animalitatem et rationalitatem hominis. V. *Gradus metaphysici*. Iste porro formalitates per Scotistas *ex natura rei*, sive *a parte rei* formaliter distinguuntur, si ipsæ sint diversimode definibiles; vel si una a sua quidditate formali (V. *Quidditas*) alteram excludat, vel uni inquantum tali conveniat aliquid, quod alteri inquantum tali non convenit. Totum hoc patet in proposito exemplo animalitatis et rationalitatis; nam et diversimode definiuntur, et dici non potest; *Animalitas quia est animalitas est etiam rationalitas*, et vicissim; insuper animalitati ut tali, convenit similitudo cum brutis, quæ similitudo non convenit rationalitati ut tali. Quando ergo ista verificentur non dabitur quidem distinctio realis stricte talis, inquiunt Scotistæ, quia illæ formalitates non sunt res realiter distincte, sed sunt formalitates ejusdem rei inter se realiter identificate, et propterea inseparabiles; dabitur tamen distinctio formalis ex natura rei, id est, independenter ab intellectu nostro verificabitur a parte rei, quod una formalitas non sit alia, et uni conveniat quod alteri non convenit.

8. *Distinctio virtualis impropria, sive exlrinseca*, consistit in æquivalentia unius rei multis per hoc, quod una res in se identificet perfectiones, quæ multiplicantur in rebus aliis, vel præstet varios effectus, qui præstari solent a multis, vel causet in hominis mente diversitatem conceptuum. Distinctio hæc coincidit cum *fundamento distinctionis rationis ratiocinata*. V. hæc verba.

9. *Distinctio virtualis propria et intrinseca* est æquivalentia distinctionis realis, sive est talis virtualis capacitas, ut licet attributa sint realiter identificata, eadem tamen possint suscipere prædicata contradictoria, ac si illa essent totaliter distincta: e. g. animal et rationale hominis licet sint unum et idem, neque ullam habeant actuaalem distinctionem a parte rei, ut volunt Scotistæ, tamen intrinsecam virtutem et capacitatem habent, ut alterum dicatur et sit a parte rei simile bruto, alterum non simile, perinde ac si forent duo subjecta realiter distincta. Aliis verbis distinctiones hæ explicari solent. *Impropria* est æquivalentia unius rei indistincte pluribus rebus distinctis, sed non qua distinctis, adeoque non ut verificantibus prædicata contradictoria. *Propria* est unius rei indistincte æquivalentia pluribus rebus distinctis quatenus distinctis, et prædicata contradictoria verificantibus. *Distinctio virtualis propria* etiam in rebus creatis asseclas habet præsertim thomistas.

DIVERSA (PRIMO) illa sunt, quæ in nullo genere, nisi ad summum universalissimo genere entis conveniunt, ut substantia et modus. — *Diversa*, seu differentia *solo numero*, dicuntur quæ sub eadem specie diversas habent entitates; ut Joannes et Paulus. — *Diversa* seu differentia *specie* dicuntur ea quæ sub eodem genere diversas habent essentielles definitiones, ut homo et brutum. — *Diversa* seu differentia genere dicuntur ea quæ in diversis prædicamentis collocantur, ut lapis et virtus.

DIVISIO est alicujus totius in suas partes

Eductio

sectio; ut, si homo in corpus et animam divi- datur. — *Divisio nominis* est oratio qua aliquod nomen ambiguum in sua significata distribuitur; ut canum alius est cælestis, alius terrestris, l alius marinus. — *Divisio rei* est oratio qua to- tum aliquod in suas partes distribuitur, ut animalis pars altera est vivens, altera sensitiva. — Divisionum tot sunt species quod totorum. V. *Totum*.

Duratio exirinseca est motus ille primi mobi- lis quo regulantur durationes intrinsecæ. — *Duratio intrinseca* est permanentia rei in suo esse; seu est perseverans existentia.

E

EDUCTIO, sive educi aliquid de alio, signi- ficat aliquid ita fieri, ut necessarium sit sub- jectum, in quo illud producatur et conservetur, sive, quod idem est, eductio est actio, quæ aliquid producit ex præsupposito subjecto. Ita dum ignis ex præsupposita materia, v. g. ligno, gignitur, dicitur ignis de ligno educi. Imo omnes actiones creaturarum, quæ aliquid producant, eductiones sunt, cum nihil causæ creatæ va- leant efficere sine materia præexistente. Mate- ria autem hæc præexistens vocatur *subjectum sustentationis*; nam sustentat illud, quod pro- ducitur et conservatur dependenter ab ea, eo fere modo, quo fundamentum domus domum ipsam sustentat superimpositam. Eductioni op- ponitur *Creatio*, quæ rem ex nihilo producit, sive per quam res producitur ex nihilo tum *sui*, tum *subjecti præsuppositi*. — *Educi de potentia* est fieri in actu quod prius erat in potentia, et de- pendet a materia, et fit per agens naturale: sic forma ignis dicitur educi de potentia materiæ ab agente per generationem.

EFFECTUS *formalis* est effectus causæ for- malis. *Primarius*, qui et *intrinsecus* dicitur, est compositum concretum, vel denominatio resul- tans ex forma unita subjecto capaci: e. g. *effe- ctus formalis primarius et intrinsecus* caloris, quo aqua calefit, est aqua ipsa calida; ita etiam ho- mo sanctus est *effectus formalis* gratiæ unitæ homini. *Secundarius* vero, qui et *extrinsecus* di- citur, est quicumque effectus sive positivus, sive negativus, qui ex unione formæ cum sub- jecto ita resultat, ut adæquate distinguatur a forma, sive ut formæ maneat extrinsecus, ut in exemplis adductis expulsio frigoris in aqua, de- letio criminum in homine.

Effectus. V. *Causa sublata*.

EFFICIENTER, *effective*, *elictive* ad aliquid concurrere dicitur de illo, quod immediate exe- quitur et efficit opus. Correlativa sunt hæc: *Directive* concurrere, quod dicitur de illo, quod ostendit regulam seu artificium, quo res fieri debet; *Moraliter*, quod dicitur de illo, quod il- luminat, invitat, inclinat; *Imperative*, quod di- citur de imperante effectiorem operis; *Fina- liter*, quod dicitur de fine actionis; e. g. Judicia producantur ab intellectu *efficienter*, seu *elici- tive*; *imperative*, et *moraliter* cum sunt libera, a | voluntate applicante intellectum; a Logica di-

LEXICON

rective; a fine acquirendi scientiam *finalitn*. V. *Formaliter*. 4.

LECTIO est actus quo fertur voluntas ad amplectendum medium, quod ab intellectu ju- dicatur ad finis consecutionem idoneum.

ELEMENTA *vulgaria* sunt terra, aqua, aer, ignis, quia sunt, juxta veteres, generalia qñiF dam semina cæterorum omnium corporum, sal- tem sublunarium, quæ dicebantur *mixta*. Er- istis, quæ conveniunt inter se in aliqua ex iis qualitatibus, quæ primæ dicuntur (V. *Prim qualitates*), ut aer et aqua, quibus convenit hu- miditas et frigus, licet diverso gradu, dicuntis *symbola*; quæ vero in nulla qualitate conve- niunt, ut ignis et aqua, dicuntur *asymbola*. Qua- dam præter ea admittebantur olim semina quæ- dam corporum a Deo initio mundi producta, quæ dispersa servantur in regionibus elemen- torum, veluti in communibus seminariis, qta- sint pro complemento ad talem, vel talem spe- ciem corporum, quæ producuntur. Ista semina vocabantur etiam a chymicis *spiritus*.

ELENCHUS est syllogismus in quo inferta concessæ conclusionis contradictoria; ita ut qui eam concessit etiam ejus contradictoriam cog- natio admittere.

ELEVARI dicitur res cum per auxilium De- fit potens assurgendi ad munus superioris or- dinis, vel ad effectum extra naturalem ejus sphæram collocatum; ut intellectus humanus ad visionem intuitivam Dei.

ENATIO accidentis est naturalis resultan- tia accidentis a subjecto cui debetur connatu- raliter, tanquam ejus proprietas, aut modus; ut productio intellectus et voluntatis in anima: frigoris in aqua.

EMINENTER. V. *Formaliter*. 1.

ENS *rationis* pure objectivum est chimera, sive res- impossibilis, quatenus aliquo modo est objectum cognitionis humanæ, ut circulus trian- gularis. — *Ens rationis* logicum est quod fin- gitur ab intellectu propter aliquod fundamen- tum in re, natura humana concepta per mo- dum unius propter similitudinem naturarum singularium. — *Ens per se* est quod habet unam tantum essentiam, ut Deus, homo. — *Ens per accidens* est quod constat ex pluri- bus entibus in actu, aut ex rebus diversorum prædicamentorum, vel ejusdem prædicamemi, inter se naturaliter non ordinati; ut cumulis lapidum. — *Ens actuale* seu ens in actu est quod reipsa existit, ut cælum. — *Ens potential* seu in potentia est quod non habet, sed habere potest, existentiam aliamve perfectionem; v. g. aqua frigida est in potentia ad calorem.

Ens relativum et absolutum. V. *Relatio*. 1.

Entia non sunt multiplicanda sine necessitate; sive *Frustra fiunt per plura*, quæ fieri possunt per *pauciora*. Axiomata. Tum quia secus aliquid fieret inutiliter, tum quia res, quo est simpli- cior, eo est perfectior, cæteris paribus.

ENTETATES *absolute*?. V. *Modus*. 3.

ENTITATIVE significat rem considerari iu-

Entitathf

Enuntiatio

tota et nuda sua entitate. Correlativurn habet *connexive*, quod indicat aliquid verlficari ratione connexionis unius rei cum alia. Sic corpus *en- titative* est Incapax sentiendi, et iners, sed *con- nexio*, scilicet, ratione connexionis cum anima, est capax sentiendi ac se movendi.

ENUNTIATIO est propositio affirmativa vel negativa. — *Enuntiatio modalis* est quæ expri- mit modum quo prædicatum subjectio inest vel non inest; prout modus ille est aut possibilis tantum, aut realis, aut necessarius. Si possi- bilis, judicium est *problematicum*; si realis, di- citur *assertorium*; si necessarius, *apodicticum*. — *Enuntiationis materia* est habitudo subjecti ad prædicatum, secundum quam dicitur neces- saria, contingens, vel impossibilis. — *Enuntia- tionis quantitas* est extensio subjecti prout uni- versaliter, vel particulariter, vel singulariter accipitur. — *Enuntiationis qualitas* est affirmatio vel negatio attributi de subjectio. — *Enuntiatio- num æquipollentia* est duarum enuntiationum identitas quoad sensum. — *Enuntiatio exponibilis* est quæ propter aliquam rei obscuritatem ex- positione indiget. V. *Exponere*. — *Enuntiatio re- duplication* est quæ constat dictione geminata (*quatenus*), qua indicatur sub quonam respectu prædicatum subjecto conveniat, ut Christus, quatenus homo, passus est. V. *Reduplicative*.

ESSE *ultimum rei* est illud ultimum instans temporis quo res existit. *Primum non esse rei* est illud primum instans temporis, quo res am- plius non existit; hoc dicitur etiam *ultimum in- stans exlrinsecum existentia*.

Esse secundum. V. *secundum*.

Esse est propter operari. Axioma, cui similia sunt hæc: *Unumquodque est propter suam opera- tionem*; *Unumquodque sicut se habet ad esse, ita se habet ad agere*; *Modus operandi sequitur mo- dum essendi*. Quorum ratio est quod esse, sive essentia cujusque rei ordinatur ad operatio- nem sibi propriam et proportionatam, et ipsa lessentia rei est principium activum operationis. V. *Modus*.

ESSENTIA est id quod primo in re concipitur, sine quo res esse non potest, estque funda- mentum et causa cæterorum quæ sunt in ea- dem re; ut animal rationale est hominis essen- tia. V. *Quidditas*.

ESSENTIÆ *rerum consistunt in indivisibili*. Axioma. Scijicet, nullum prædicatum essenziale potest ab alicujus rei essentia detrahi, vel illi addi sic, ut salva maneat eadem essentia.

ESSENTIALITER dicitur aliquod prædicatum convenire subjecto, sine quo subjectum nec esse, nec concipi potest; ut rationalitas respectu ho- minis, unde etiam homo dicitur *essentialiter* irrationalis. Correlativurn habet *Accidentaliter*, quod dicitur de illo prædicato, sine quo res saltem concipi potest, ut albedo, rotunditas. V. *Formaliter*. 3.

EUBULIA est habitus qui præbet facultatem recte consulendi, id est inveniendi consilium sin rebus ambiguis et perplexis.

EUTRAPELIA est virtus quæ nos decore fa- cit uti jocis et ludicris quæ animi causa assu-

LEXICON

Fallacia

muntur; ut et in illis modum servemus, nec ab illis nimis abhorreamus.

EXEMPLAR est res quam sibi proponit arti- fax, ut ejus similitudinem exprimat, vel eam imitetur. — *Exemplatum* est imago rei quam re- præsentare voluit artifex.

EXEMPLARITER. V. *Formaliter*. 4.

EXERCITE. V. *Signate*. *Exercitium*, e. g. intel- ligendi, ambulandi, vel aliud agendi indicat actum ipsum intelligendi, ambulandi, vel aliud agendi. — *Exercitum* idem ac actuale, sive in actu esse.

EXIGITIVUM, vel *exactivum* idem ac exigens. Ita ens supernatural definitur id, quod supe- rat *vires activas* et *exactivas* naturæ; nempe, quod superat id, quod natura suis viribus agere et a suo auctore exigere potest.

EXPENETRATA dicuntur, quæ non sunt com- penetrata.

EXPONENS *propositio* ilia est, quæ additur ad explicationem alterius propositionis expli- catione indigentis, quæque *exponibilis* dicitur. Triplex præsertim species propositionum expo- nibilium a veteribus distinguebatur. Prima est exponibilis *exclusiva*, estque ea, quæ habet particulam exclusivam, ut *tantum, dumtaxat, solum*, quæ particula indigeat explicatione: e. g. *Petrus est tantum logicus*. Exclusiva hujus- modi exponitur per copulativam e. g. *Petrus est logicus, et nihil aliud*. Copulativæ prima pars: *Petrus, est logicus*, dicitur propositio *præjacens*, altera: et *nihil aliud*, vocatur *secunda exponens*. Alia species exponibilium est propositio *exce- ptiva*, nempe, quæ habet particulam, *præter, nisi*, aut similem explicatione indigentem. Ter- tia species est propositio *reduplicativa*, habens, scilicet, unam ex his, vel similibus particulis: *ut, prout, quatenus, quantum* quæ sit explicanda.

EXPONERE idem ac explicare.

EXTENSIVE et *Intensive* potissimum dicun- tur de qualitate et quantitate. Extensio enim qualitatis, v. g. caloris tunc fit, quando calor extenditur ad plures partes subjecti. *Intensio* vero tunc fit, quando in eadem parte subjecti ponuntur plures gradus qualitatis ejusdem. Sic calor ut sex in sola manu est intensior calore ut quatuor in toto corpore; at hic est illo ex- tensior.

EXTRANEUM. V. *Proprium*. 2.

F

FALLACIA est argumentatio captiosa quæ vulgo vocatur *sophisma*. — *Fallacia in dictione* est quæ habet causam apparentiæ ratione dic- tionis, seu orationis multiplicis. — *Fallacia extra dictionem* est quæ causam apparentiæ sortitur ex parte rerum per verba significata- rum. Distinguitur sextuplex sophisma dictionis. *Fallacia æquivocationis*, quæ est cavillatio circa significationem verborum.— *amphybologiæ*, cum eadem oratio diversa significat, ut *littus arare* significat terram aratro proscindere et operam perdere. — *compositionis* est deceptio ex eo proveniens quod oratio in sensu composito

Fatum

vera videatur, cum tamen in eo falsa sit. — *divisionis*, cum oratio in sensu diviso accipitur, dum in sensu composito sumenda sit. — *accensus*, cum ex homonymis objectorum identitas concluditur. — *figurse dictionis*, cum ex similitudine dictionum penes finalem terminationem deceptum est. — Distinguitur septuplex sophisma extra dictionem: *Fallacia accidentis*, cum perperam infertur aliquid alicui convenire, quia convenit ejus accidenti. — *secundum quid*, cum concluditur ex convenientia dicti secundum quid ad dictum simpliciter. — *petitionis principii*, quod idem est ac quod vulgo vocatur apud nos *petitio principii et circulus vitiosus*. — *consequentis* est inferre veritatem antecedentis ex veritate consequentis, aut falsitatem consequenti\$ ex falsitate antecedentis. — *secundum non causam ut causam* est enare circa causam rei, supponendo ut causam aliquid pure chimericum, aut tantum concomitans. — *plurium interrogationum* est argumentatio captiosa, in qua ex una responsione ad plures diversas, vel oppositas interrogationes data, colligitur aliquid absurdum. — *ignorantia elenchi*, qua res de qua agitur non tractatur.

FATUM est rebus mobilibus inhærens dispositio per tjum divina Providentia suis quæque nectit ordinibus. — Seu est ordo secundarum causarum divinæ Providentiæ decreta exequentium. — *Fatum* formaliter est dispositio ipsa secundarum causarum ad effectum fatalem, id est, infallibilem, reducta in divinam voluntatem.

FIERI (UT) res esse dicitur, dum incipit esse, sed nondum tota est. *in facto esse*, dum est *complete* in rerum natura cum iis partibus et constitutivis, quibuscum durat et permanet. Ita pictura est *in fieri*, dum pictor signat et pingit tabulam; *in facto esse* vero, dum jam picta est.

FINALITER. V. *Formaliter*. 4.

Finaliter concurrere. V. *Efficienter*.

FINALIZATIO dicitur illa ratio, quæ movet tanquam finis assequendus. Ita e. g. bonitas Dei, quatenus ejus possessio est beatitudo nostra, est *finalizatio*, seu ratio motiva bonorum operum, quæ fiunt ad Deum assequendum.

FINIS - 1. *est causa causarum*. Axioma, quia intentio finis obtinendi movet alias causas ad operandum pro fine obtinendo, ut Roma videnda movet ad omnia itineris media.

Finis cujus est ille cujus adipiscendi gratia movetur vel operatur agens, ut sanitas cujus recuperandæ causa sumitur medicina.

2. *Finis objectivus*, seu *finis qui* sic specialiter dictus, est bonum, quod consequi volumus ut, beatitudo in viatoribus.

3. *Finis qui*, dicitur ille, quem agens intendit assequi: e. g. salus, quam æger intendit *Finis cui*, dicitur persona, vel subjectum, cui procuratur *finis qui*; e. g. æger ipse, cui sanitas procuratur.

4. *Finis* vero *formalis*, seu *finis quo*, est actualis consecutio ipsius boni, ut beatitudo ipsa in beatis.

LEXICON

Form:

5. *Finis internus et proximus* est qui primo i per se et immediate Intenditur, ut architect nicæ finis internus est dumus constructio. – *Finis externus et remotus* est qui secundario v. mediante alio per se tamen intnditur; ut i-architectonica domus habitatio.

6. *Finis operis*, seu scientiæ, est ad quer per se et in propria natura actio vel liabit* ordinatur; ut finis logicæ est recitudo actio num mentis. — *Finis operantis*, seu *scientis*, tu quem artifex pro arbitrio sibi proponit, à actionis exercitio, vel scientiæ acquisitione; w qui addiscit scientiam propter utilitatem.

7. *Finis simpliciter ultimus* est is ad quem actu vel virtute referuntur omnia; ipse vero ad nullum prorsus ordinatur, ut Deus. — *Finis secundum quid ultimus* est qui aliquam actionum seriem terminat in qua per se ultimo intenditur, potest tamen ad alterum referri; ut sanitas finis est artis medicæ, ordinari tamen potet ad aliud, scilicet ad laborandum.

FORMA - 1. *accidentalis* juxta peripateticos est illa, quæ advenit subjecto completo in esse substantiæ. Talis e. g. rotunditas, albedo, quæ subjectum, cui insunt, supponunt jam completum in esse talis, vel talis substantiæ, skque illud accidentaliter solum perficiunt. V. Arto *formalis*.

2. *Forma corporeitatis*, quam multi ex antiquis admittebant in corporibus animalium, multi etiam in corporibus viventium omnium, est ipsa organizatio partium corporis, per quam ipsum est aptum, et ultimo dispositum ad recipiendam animam. Hanc organizationem fingebant illi tanquam substantiam distinctam 2 corpore et, ideo appellabant etiam *organizatio-nem substantialem*.

3. *Forma dat esse rei*. Axioma. Quia forma materiam ex se indifferentem in certa specie constituit, sicque in re morali actiones indifférente per intentionem agentis accipiunt certam speciem virtutis, aut vitii.

4. *Forma mixtionis* est juxta veteres quæcumque forma corporis sublunaris, eo quod ir. tali corpore mixta continentur vel formaliter, vel virtualiter, ut quatuor elementa, terra, aqua, etc.

5. *Forma per analogiam* cum forma substantiali veterum (V. N. seq.) dicitur in compositis artificialibus quidquid ea principaliter perficit, et collocat in tali determinata specie rerum. Sic lignum, marmor, metallum, vel alia quævis materia a figura recipit esse et perfectionem statuæ, unde in iis figura dicitur eorum forma. Imo in qualibet re etiam partibus distinctis carente, attributum, quod primum videtur, et ipsius rei distinctivum forma saepe appellatur. Hinc etymologia *formalitatum*. V. *Gradus metaphysici*. Hinc etiam multæ significationes adverbii *formaliter*.

6. *Forma substantialis* apud Peripateticos est substantia a materia distincta, de se ordinati ut cum materia prima constituat corpus naturale tanquam potissima corporis *differentia physica*; scilicet, cum materia sit indifferens ad

Formale

quodlibet compositum, a forma sibi unita determinatur, ut sit vel lapis, vel canis, vel lignum. Formæ substantiales tot sunt aptid illos quot sunt corpora diversa. Forma substantialis a recentioribus passim rejicitur, nec non a quibusdam antiquis, qui *curpusculares* dicebantur, totam corporum diversitatem unice repetentibus a diversa materiæ modificatione. Secundum istos ea forma substantialis est, quæ cum subjecto, cui advenit, unum per se constituit, seu quod materiam determinat ad certam substantiam. V. *Actus formalis*.

7. *Qui dat formam dat consequentia ad formam*.

■ Axioma. Quatenus, nempe, rei forma, seu id quod constituit rem in esse talis rei, connexa habet proprietates ipsam consequentes, quo sensu etiam dicitur: *Causa causæ est causa causali*.

8. *Forma assistens* est quæ non est pars rei; sed ei movendæ tantum præest, ut angelus cælo.

9. *Forma metaphysica* est totius rei substantialis essentia; ut animal rationale dicitur hominis forma metaphysica.

Forma generatim quid sit. V. *Physica essentia*.

Forma species qualitatis est modus quantitatis in corpore spectatæ et figura exterior ornata coloribus.

FORMALE est quod gerit munus formæ, cui correlativa sunt: *materiale*, quod nempe gerit munus materiæ; *accidentale*, quod nempe est accidens. Vid. *Formaliter*, tot enim significationes et correlativa habet verbum *formale*, quot *formaliter*: Generatim autem loquendo, ajebant dialectici, nomen *formale* non alienat, sed signat magis proprietatem nominis, cui adjungitur; id est, ostendit illud nomen sumendum esse in significatione ipsi magis propria.

FORMALITAS est omnis ratio seu notio quia concipitur aliquid.

FORMALITER - 1. aliquando sumitur pro *mentaliter*, menpe secundum formalitates, quas sola mente distinguimus. V. *Gradus metaphysici*. *Formaliter* sic sumptum correlativum habet *realiter*. Ita omnipotentia et sapientia Dei non *realiter*, sed *formaliter* distinguuntur.

2. *Formaliter* interdum dicitur de re considerata in se ipsa, seu in propria entitate. Tunc autem habet varia correlativa, prout varia sunt illa, cum quibus res quæque conferri postest. Si enim confertur cum effectu, correlativum erit *efficienter*, *causaliter*, vel *vialiter*. Ita e. g. cibus dicitur vita hominis, non *formaliter*, sed *efficienter*; ita etiam pharmacum dicitur hominis sanitas. Si confertur cum objecto, correlativum erit *objective*; ita Deus dicitur spes hominis justi non *formaliter*, sed *objective*, scilicet, Deus non est spes hominis, sed objectum spei. Si confertur cum exemplari, instar cujus res facta sit, correlativum erit *exemplarlter*. Sic imago Cæsaris in pictoris imaginatione existens concurrit ad picturam imaginis Cæsaris non *jormaliter*, sed *exemplariter*. Si confertur cum fine, correlativum est *finaliter*; ita

LEXICON

Formaliter

felicitas æterna dicitur hominem ad recte faciendum movere non *formaliter*, sed *finaliter*, nempe, ut finis assequendus. Si confertur cum alia re Secum connexa, cujus existentia ab illa inferatur, vel pure illam comitetur, correlativum erit *arguitive*, *illative*, *connexive*. Ita in fumo cognoscimus ignem non *formaliter*, sed *arguitive*. Si confertur cum re cujus existentia illi imputetur, correlativum erit *imputative*. Ita homicidium suadens homicida est non *formaliter*, sed *imputative*. Si confertur cum re, cujus sit radix, correlativum erit *radicaliter*; ita in amore proprio inordinato omnia fere mala dicimus consistere non *formaliter* sed *radicaliter*. Si confertur cum illis, quæ sunt dispositio ad illam rem habendam, correlativum erit *dispositive*. Ita ignis habetur per siccitatem ligni non *formaliter*, sed *dispositive*. Si confertur cum re, a qua aliquam’ denominationem accipiat, correlativum erit *denominative*. Ita aliqua parte corporis formaliter ægra, homo ipse sive totus homo dicitur æger *denominative*.

3. *Formaliter* interdum est idem ac *vere* et *proprie*, et tunc correlativa habet: *apparenter*, *metaphorice*, e. g. prata ridere dicuntur *non formaliter*, sed *metaphorice*. V. *Identice*.

4. *Formaliter* subinde significat idem ac *essentialiter*, ita ut prædicatum, quod dicitur convenire subjecto *formaliter*, ingrediatur subjecti essentiam et definitionem. Sic homo est *formaliter* animal. *Formaliter* sic sumptum varia habet correlativa juxta verios respectus, sub quibus considerari potest essentia rei. Nam potest essentia conferri cum prædicatis accidentalibus, et tunc correlativum est *accidentaliter*. Ita homo dicitur, non *formaliter*, sed *accidentaliter* albus. Potest essentia conferri cum attributis, sive partibus rei quæ sunt veluti materia subjecti indifferens ad illud aut aliud constituendum, et tunc correlativum est *materialiter*. Ita homo dicitur caro *materialiter*, et in moralibus occisio hominis ab ebrio facta dicitur peccatum *materialiter*, non *formaliter*.

5. *Formaliter* sumitur effectus, quando spectatur secundum se. *Radicaliter* autem, vel *Fundamentaliter*, quando spectatur secundum causam, radicem vel fundamentum. Sic risibilitas sumpta *formaliter* est proprietas hominis, et a rationalitate per mentem distinguitur: sumpta vero *radicaliter* idem est ac rationalitas, nam rationalitas est radix risibilitatis.

6. *Formaliter*, *Virtualiter*, *Eminenter* dicuntur de causis prout continent perfectionem sui effectus. Effectus enim contineri dicitur *fromaliter* in causa, quando natura effectus, qui producitur, reperitur in ipsa causa. Sic calor continetur *formaliter* in igne, quia ignis calorem, quem producit, etiam in se continet, juxta Peripateticos. Effectus continetur *virtualiter* in causa, quando causa potest quidem talem effectum producere, sed natura effectus in ipsa causa non reperitur; sic piper, vinum, e. g., continent *virtualiter* calorem, quem producant in homine, sic etiam statua continetur in artifice. Denique *eminenter* effectus continetur in

Habitualitu

HABITUDO est aptitudo, relatio, sive respectus, capacitas ad aliquid. Hinc intelligitur distinctionis sensus: *quoad enlitem, quoad habitudinem. Quando* consideratur in re quidditas, seu essentia, tunc res consideratur *quoad entitatem*; quando attenditur relatio, potentia, seu capacitas ad aliquid, tunc coasideratur *quoad habitudinem*. Sic inter Deum et creaturam non datur proportio *entitatis*, sed *habitudinis*; scilicet entitas Dei et entitas creatura infinite distant, ideoque non habent proportionem; potest tamen creatura attingere Deum per cognitionem et amorem, et ad Deum referri potest; hinc habere dicitur proportionem *habitudinis*.

HABITUS est qualitas, quæ potentiæ supervenit, et permanenter adhæret, ut ipsam in operando adjuvet. *Habitus per se infusus*, seu *super-natus nobis*, de quo theologi, a solo Deo producitur, datque simpliciter *posse*, quia potentia elevat ad actus, quos ipsa propriis natura viribus assequi non valet, v. g. habitus fidei, charitatis. *Habitus acquisitus* seu *naturalis* repetitione actuum comparatur, datque solum *facile posse*, quia solum præstat potentiæ, ut propensius et minori conatu eliciat illos actus quos alias sine habitu elicere potest; v. g. pulsandi citharam, legendi, scribendi. *Infusus* est habitus præcedens omnem actum; *Acquisitus* fit ex repetitis actibus, ut habet axioma. — *Habitus* seu intellectus principiorum est virtus intellectualis, per quam intellectus inclinatur ad facile assentiendum primis principiis, propter evidentem veritatem ex ipsorum terminorum penetratione perceptam.

HÆCCEITAS. V. *Principium individuationis*. **HUMIDUM** *radicale* sic dictum quasi radix et fundus vitæ, seu alimentum quoddam et nutrimentum, quo subinde deficiente et axhausto, deficit vita et interit: vel radicale quasi a principio ingenitum corpori; sicut et radix est id quod primo innascitur arbori et quod vitam illius nutrit, auget, conservat. Hinc medici *primigenium* vocant.

Humidum nutrimentale est quod nondum pervenit ad suscipiendum perfecte naturam speciei, sed est in via ad hoc, sicut sanguis et alia huiusmodi.

HUMORES primi sunt substantiæ quædam mixtæ et fluidæ nutriendo, conservandoque corpori a natura destinât®. — *Humores secundi* sunt in quæ sanguis convertitur; sunt autem quatuor: humiditas sanguinea, ros, cambium, et gluten.

HYPOSTASIS. V. *Subsistentia*.

HYPOTHETICA propositio. V. *Categorica*.

IDEA est forma quam imitatur effectus ex intentione agentis, determinantis sibi finem. Part. 1. q. 44. art. 3.

IDEM *de eodem secundum idem* significat conditiones necessarias, ut contradictio verificetur. Ut enim duæ propositiones sint contra-

dictori®, debet ex illis una affirmare, altera negare idem prædicatum de eodem subjecto, secundum eundem respectum. Ita contradictori® sunt hæ duæ: *Aurum est lucidum, aurum non est lucidum*.

Idem manens idem semper est natum facere idem. Axioma. Videlicet: Causa manente eadem et nullatenus mutata, iidem effectus haberi debent.

IDENTICE significat identitatem, scilicet hoc, quod plura sint unum et idem; v. g. vis liquefaciendi in sole eadem est *identice* cum vi indurandi, seu est unum et idem. Huic correlative sunt *formaliter, reduplicative*. V. *Materia-liter*. 1.

IDENTIFICARI plura inter se est unum et idem esse, licet diversimode concipiatur; ut intellectus et voluntas in homine, sapientia et omnipotentia in Deo. *Identificationi* opponitur *Distinctio realis*. V. *Distinctio*.

IDENTITAS in eo consistit, ut ea. quæ a nobis concipiuntur ut unum et aliud, revera sint idem inter se, sive quibus una sit *entitas*. Alia est *realis*, quæ rebus convenit independenter ab operatione intellectus, ut ea, quæ convenit attributis Dei.’ Alia est *rationis*, quæ a certo quodam rationis actu provenit, vel in eo actu consistit; ut dum eamdem concipimus naturam Petri ac Pauli, licet ipsi naturam habeant realiter distinctam. Identitas *rationis* potius est similitudo. *Identitati* opponitur *Distinctio*. V. *Distinctio*.

Identitas habet divisiones omnes, quas habet *Unitas*. V. *Unitas*.

Identitas etiam vulgo sumitur pro convenientia quacumque inter duo sive similitudinis, sive æqualitatis; sic natura humana dicitur eadem in omnibus hominibus: sic etiam duo pondera æqualia dici possunt eadem.

IGNORANTIA est rei alicujus inscitia. — *Ignorantia negativa* seu *simplicis negationis* est mera carentia scientiæ quam quis habere non tenetur;’ ut in rustico juris vel philosophiæ inscitia. — *Ignorantia privativa* aut *privationis* est carentia scientiæ, quam quis habere aptus est et tenetur, ut si medicus medicinam nesciat. — *Ignorantia pravæ dispositionis* est error contrarius scientiæ, quam quis habere vel idoneus est vel debet; ut qui negant Deum esse.

IGNOTI *nulla cupido*. Axioma, quod ab altero confirmatur: *Nil volitum, quin præcognitum*.

ILLATIVE. V. *Formaliter*. 4.

IMAGINATIO est actus facultatis animæ qua ipsa vocatur *imaginative* seu *imaginatrix potentia*.

IMMEDIATIO *virtutis* habetur, cum aliquid agit in objectum distans per aliquid in ipsum immissum; ita ignis, dicebant, agit in distans per calorem. *Iminediatio suppositi* habetur, quando agens est contiguum illi, quod recipit actionem, vel illud tangit; ita e. g. ignis applicatus stuppæ.

IMMUTATIO *naturalis* est quando organum disponitur eadem qualitate naturali, qua disponitur res extra animam; id est, quando orga-

Imperative

LEXICON

Infinitus

num accipit eandem qualitatem naturalem quam habet objectum, sicut cum manus fit calida ex tactu rei calidae, odorifera ex tactu rei odorifera. — *Immutatio spiritualis* est quando recipitur qualitas sensibilis in instrumento secundum esse spirituale, id est, quando recipitur species sive quiddam intentionale qualitatis et non ipsa qualitas, sicut pupilla oculi recipit speciem albedinis et tamen non efficitur colorata. 1. q, 78, art. 3 et seq. q. 82, art. 3.

IMPERATIVE *concurrere*. V. *Sufficienter*.

IMPLICARE. Verbum illud designat rem quæ aliam continet. *Implicare contradictionem* dicitur cum quid fieri non potest, quia sequeretur idem simul esse et non esse, ut implicat dari hominem qui non sit rationalis.

IMPLICITE et *explicite* in actibus intellectus idem sonant ac *confuse* et *distincte*. Sic note essentielles hominis cognoscuntur *implicite* in definito *Homo*, *explicite* vero in definitione *Animal rationale*. *Implicite* et *explicite* in actibus voluntatis sumitur pro *directe* et *indirecte*. Qui vult se vino implere, vult *implicite* ebrietatem: si vero bibat eo fine, ut se inebriet, vult ebrietatem ipsam *explicite*.

IMPOSSIBILE est quod fieri vel esse reputat *Ab impossibili sequitur quodlibet*. Axioma, cui simile est aliud: *Dato uno absurdo, cætera accidunt*; nimirum ab impossibili qua tali tam verum, quam falsum potest deduci, ut si ponas hominem mori posse in gratia et in peccato, inferre licebit illum salvandum esse et non salvandum, itemque damnandum et non damnandum. Præterea in scientiis, posito uno falso fundamento, et falsitate pro veritate admissa, absurda quæque sequi possunt. Valet etiam in moralibus; ut si admittas hominem non esse in agendo liberum, admittes etiam neque mereri, neque demereri.

IMPOTENTIA late est carentia potentiæ activa, ut cæcitas. — *Impotentia* qualitatis species, est qualitas qua quid ægre, vel parum agit, aut resistit; ut visus senis, mollities cera.

IMPRÆSCINDIBILITER significat non posse fieri *preeeisionem*.

IMPUTATIVK. V. *Formaliter*. 4.

INADEQUATE. V. *Adæquate*.

INANE est spatium corpore carens, nec aptum eo naturaliter repleri, quale erat ante mundum conditum.

INCLUDENTIS (Distinctio) et *inclusi*. V. *Distinctio*.

INDIFFERENTI (Ab) ut *indifferenti nihil determinatum oriri potest*. Axioma, cui consonat illud D. Torna: *Nihil quod est ad utrumlibet exit in actum, nisi per aliquid determinetur ad unum*. Oportet enim ad habendum actum, ut indifferentia auferatur, et ponatur determinatio ad aliquid sive ab extrinseco, sive ab intrinseco.

INDIRECTE. V. *Directe*.

INDISTANTIA *penetrationis* consistit in hoc, quod dua res sint inter se indistantes per hoc, quod penetrentur, sive quod sint in eodem loco. *Indistantia continuitatis, vel contiguitatis* consistit in hoc, quod duæ res sint inter se indistan-

tes per hoc, quod sint in locis immedlath > intervallo.

IHp'

INDIVIDUALITAS. V. *Principium*. 1.

INDIVIDUATIO est actio qua res Irtdividatur. De *individualitate*, vid. *Principium*.

INDIVIDUUM *primo intentionaliter* est cu> proprietates omnes simul sumptæ non possunt alteri convenire; ut Petrus. — *individuum æeundo intentionaliter* est quod de uno solo predicari potest, ut Socrates de seipso. — *Individuum vagum* est quod de uno solo, sed Indeterminate dicitur, ut quidam dicitur. — *Individue*, *signatum* est quod proprio nomine exprimitur ut Socrates. — *Individuum demonstrativum* r quod exprimitur nomine speciei et pronomL; demonstrativo, ut hic homo.

INDIVISIBILE late est quod partibus cars: in quas dividi possit. — *Indivisibile quantité* est quod deficit a corpore. — *Indivisibile standum* quid est quod deficit a corpore, secunduz, unam, aut alteram dimensionem, ut linea et superficies. — *Indivisibile simpliciter* est quod omnino seu secundum omnem divisionem deficit a corpore, ut punctum. — *Indivisible* etiam dicitur, cui non potest fieri additio, æ detractio absque essentiali ejus mutatione; ot numeri, et essentia rerum, etc.

INEXISTERE idem ac existere in aliqua re, v. g. accidentia inexistere dicuntur substantia idest, existunt in substantia. Hinc intelligite quid sit:

INEXISTENTIA, sive *Inalietas*.

INFINITANTER sumitur particula *non* in aliqua propositione, si in ea afficiat *subjectam*; sumitur vero *neganter*, si afficiat *verbum*, seu *copulam*; e. g. Non homo currit, si habeat hunc sensum: homo non currit, accipitur *neganter*; si vero hunc alium: Quod non est homo currit, accipitur *infinitanter*, quia subjectum evadit infinitum, seu indefinitum.

INFINITUM est quod caret termino quo circumscribatur.

Infiniti ad finitum non est proportio. Axioma. Hinc quando de infinito est sermo, non valent rationes et proportionales a finitis desumptæ, quia ibi conceptus plene alius formandus est.

Infinitem categorematicum, sive in actu est illud, quod infinitatem actu positam habere concipitur, ut si concipiatur existens infinita hominuE multitudo. *Syncategorematicum, sive in potenti*: illud est, cujus partes non habent infinitatem, nisi in augmento possibili, quatenus plures et plures superaddi possunt sine fine, licet nunquam perveniant ad infinitatem actualem, sed semper sint finite in infinitum; vel etiam quatenus ita superaddentur de facto ut nulla unquam futura sit ultima; ita æternitas a parte post, qua convenit Petro in cælo, Judæ in inferno, importat durationem *syneategorematicæ* infinitam.

Infinitem syngategorematicæ explicari etiam solet per hæc verba: *Non tot quin plura*.

Infinitem extra genus, sive per essentiam, est infinitum actualiter in omni genere perfectionis, quale.solum Deus est.

Infinitem simpliciter est illud quod est infinitum

in omni genere entis; dicitur quoque *infinitem in perfectione*. — *Infinitem secundum quid* est quod In aliquo tantum genere entis est infinitum, ut sl daretur linea infinita In genere quantitatis.

INFORMARE dicitur de forma, quæ unita materia·, vel subjecto cuivis, illud constituit in determinata quadam rerum specie. Hinc liqueat quid sit *Informatio*.

INFORMATIO. V. *Materializatio*.

INSTANS est Indivisibile temporis, ejus partes continuans aut terminans. Ex Arist., *Phys.* I. 4. c. 4. et D. Thom. op. 36. — Quod fit in *instanti* non sese coextendit certis partibus temporis.

INSTANTIA est propositio porpositioni contraria, quæ intelligitur opposita per contradictionem.

INSTRUMENTUM est quod assumitur a causa principali ad effectum producendum. — Est *supernatural* aut *naturale*, secundum naturam effectus quem producit. — *Instrumentum conjunctum* est quod non potest agere, nisi principali causæ actu conjugatur. — *Instrumentum separatum* est quod agit seorsum, etiam a principali agente positum, tanquam ejus virtus, ut calor.

INTEGRE. V. *Adæquate*.

INTELLECTUS est facultas cognoscitiva quæ versatur circa ens; ut verum est percipiendum.

Intellectus agens dicitur intellectus, quatenus et ipse efficit speciem impressam, qua juvetur ad efficiendam expressam. *Intellectus passivus*, sive *passibilis*, dicitur intellectus, quatenus recipit species impressas priusquam efformet cognitionem, et dicitur etiam intellectus *possibilis*, eo quod potens sit recipere rerum omnium species.. V. Species.

INTELIJGENTIA interdum pro intellectu sumitur, interdum pro intellectione; ut cum dicitur assentiri primis principiis ex intelligentia terminorum; interdum pro sensu et applicatione propositionis; sic dicimus, ea est intelligentia horum verborum. — *Intelligentia principiorum*. Vid. *Habitus*. — *Intelligentia separata* est substantia spiritualis sine corpore et materia, ut angeli. -

INTELLIGENT!® *assistantes* sunt angeli a Deo, juxta veteres quosdam, deputati ad mundi regimen.

INTENSIO in qualitatibus est additio unius pluriumve graduum qualitatis in eadem parte subjecti, ut continuata calefactio. — *Intendere ac remittere* sunt correlativa. Quod nec intenditur nec remittitur idem est ac quod nec augeri nec minui potest, ut privationes quæ nec intenduntur nec remittuntur.

INTENTIO interdum idem sonat ac cognitio.

INTENTIONALITER idem ac *mentaliter*.

Primo-intentionaliter, sive *Realiter* sumitur res, quando consideratur secundum ea, quæ ipsi conveniunt a parte rei, ut cum dico: homo est animal. *Secundo-intentionaliter* sumitur res, quando consideratur secundum denominationes extrinsecas, quas accipit ab actu intellectus, ut cum dico: homo est species, animal est genus; nam istæ denominationes proveniunt

ab operatione intellectus abstrahentis et concipientis unum praedicatum tanquam genus, aliud tanquam speciem. Hinc intelligitur, quinam sint termini:

Primæ intentionis, *Secundce intentionis*. — *Res intentionis* est quod existit tantum in mente, ac proinde idem est ac *ens rationis*. — *Esse intentionale* dicitur per oppositum ad *esse reale*.

INTRASCENDENTES. V. *Transcendentales*.

LATIO. V. *Motus*. 3.

LATITATIO *formarum*, quod fuit admissum ab iis qui dixerunt quod formæ sunt totaliter ab intrinseco. l 2. q. 63. art. 1.

LEVE est quod ferri natum est a medio. — *Levissimum* est quod supereminet omnibus quæ sursum feruntur. — *Leve simpliciter* est quod fertur ad locum supremum, ut ignis. — *Leve secundum quid* est quod fertur ad locum prope supremum, ut aer.

LIBERTAS *exercitii* est eadem ac *contradictionis*, per quam, scilicet, habetur potentia ad quodlibet ex contradictoriis, ut facere bonum et non facere. *Libertas specificationis*, vel *quod ad speciem* eadem est ac *contrarietatis*, per quam, scilicet, habetur potentia ad quodlibet ex contrariis, ut facere bonum et malum.

LOCUS *extrinsecus* est extrema superficies corporis aliud ambientis; sic concava superficies vasis aqua pleni est locus extrinsecus aquæ. — *Locus intrinsecus* est determinatio cujusque rei, ut figatur in una parte spatii imaginarii præ aliis. Dicitur *intrinsecus*, quia rem ipsam afficit intrinsece, ut si Deus conservando Petrum, v. g. omne corpus circumquaque annihilaret, Petrus non esset quidem in loco *extrinseco*, sed tamen esset in loco; nam dici non posset Petrum tunc nullibi esse. *Locus intrinsecus* dicitur etiam: *Ubi*, *Ubitas*, *Ubicatio*, *Præsentia rei*. V. *Ubi*.

Locus extrinsecus potest esse *mediatus* et *immediatus*, prout mediate, vel immediate superficies, quæ dicitur *locus*, continet corpus; e. g. superficies vasis aquæ est *locus extrinsecus* aquæ *immediatus*; urbs erit civium *locus mediatus*. Et revera inter aquam et superficiem vasis nihil intercedit; intercedit vero inter singulos cives et ambitum urbist

Locus communis est qui continet multa locata, ut cubiculum. — *Locus proprius* est qui unum tantum locatum ambit.— *Locus sacramentalis* est in quo res corporea existit modo indivisibili, ut corpus Christi in Eucharistia. — *Locus circumscriptivus et definitivus*. Vid. *Circumscripliva præsentia*. — *Locus totalis* est qui totum locatum adæquate capit.

LOGICE idem ac per mentem, seu in ideis nostris. Correlativum habet *physice*, quod idem est ac *realiter*, seu a parte rei.

LY. V. τὸ (to).

Magis	LEXICON	Medium	Mentaliter	LEXICON	Modus
M					
MAGIS <i>et minus</i> suscipere dicuntur illa, quæ sunt capacia augmenti et diminutionis; e. g. veritas non suscipit magis et minus, suscipit autem probabilitas; id est, nulla propositio potest esse magis vera quam altera; potest tamen esse magis probabilis. Hinc <i>Penes magis et minus</i> differre est differre penes maiorem, vel minorem quantitatem ejusdem speciei, ut duo triangula similia et inæqualia ex eadem materia; vel penes gradum ejusdem qualitatis, ut lux auroræ et lux meridana.		5. <i>Materia propositionis ex qua</i> sunt termini ipsius porpositionis, nempe subjectum et prædicatum; <i>materia circa quam</i> sunt res, vel objecta, quæ per terminos manifestantur.			pellant <i>genus</i> , sive per quamdam cum materia physica analogiam <i>partem essentiae materialem</i> ; alteram vero, quæ radix est proprietatum differentialium, appellant <i>differentiam</i> , sive <i>partem essentiae formalem</i> ; compositum resultans ex genere et differentia, in quo stat essentia metaphysica, appellant etiam <i>speciem</i> . Exemplum ab homine petatur, cujus essentia metaphysica ponitur in animalitate et rationalitate, seu in vi sentiendi communi etiam brutis, et in vi rationcinandi homini solum propria, quæ duæ hominis proprietates principia sunt omnium aliarum, quæ in homine deprehenduntur. <i>Metaphysica</i> vero dicitur essentia hæc, sive <i>compositio et fabrica metaphysica</i> , quia licet attributa illa realia sint et intrinseca rei, tamen determinare duas illas proprietates, in quibus constituitur essentia, est, ut patet, operatio mentis nostræ concipientis in his attributis distinctionem et compositionem quamdam, quæ est extrinseca tantum et apparens. Notetur autem fieri posse, imo fortasse haud raro ob mentis humanæ imbecillitatem contingere, ut attributa illa, in quibus metaphysicam essentiam collocamus, non sint vere et a parte rei prima attributa, nec realem et veram rei essentiam constituent.
<i>Magis et minus non variant speciem</i> . Axioma. Quia magis et minus non designant essentiam rei, sed quantitatem maiorem, minoremve. Sic vir est quidem major puero, sed non magis homo, neque homo alterius speciei physice, cum uterque sit animal rationale.		MATERIALI (De) se habere relate ad aliquid, significat non constituere illud in esse talis; <i>de formali</i> vero constituere illud tale, v. g. ut aliquis evadat bonus; (<i>te materiali</i> , est quod sit pulcher, aut deformis; <i>de formali</i> vero quod vitam recte instituat.			2. <i>Metaphysica essentia</i> dicitur etiam interdum <i>essentia logica</i> .
MALIGNANTIS <i>naturæ</i> dicitur propositio negativa.		MATERIALITER - 1. dicitur prædicatum convenire subjecto, quando convenit ratione <i>materiei</i> , sive subjecti. <i>Formaliter</i> autem, quando convenit ratione <i>former</i> , v. g. ignis est <i>materia-liter</i> gravis, <i>formiditer</i> calidus.			METAPHYSICE. V. <i>Formaliter</i> . 6.
MATERIA. V. <i>Physica essentia</i> .		2. <i>Materialiter</i> quandoque est idem ac <i>identice</i> , seu <i>specificative</i> , nempe per identitatem, et ut res est a parte rei in seipsa. <i>Formaliter</i> autem quandoque idem est ac <i>reduplicative</i> , quod exprimi solet per particulas: <i>quatenus, in quantum, ut, prout, qua talis</i> ; e. g. si de homine sit sermo, hæc propositio: <i>istud animal est rationale</i> , vera erit in sensu <i>materiali</i> , seu <i>idenlico</i> , non vero in sensu <i>formali</i> seu <i>formaliter</i> , nam sunt quidem hæc duo identificata; sed non possum dicere: <i>istud animal, quatenus animal</i> , est rationale; animalitas enim et rationalitas sunt prædicatain conceptu et definitione diversa.			MINIMUM <i>naturale</i> , sive <i>materia primigenia</i> a veteribus dicebatur illa materiæ portio, quam primo informat anima in utero materno. Hæc particula juxta eos semper postea manet in medio cordis, aut cerebri, et dicitur prima sedes animæ.
1. <i>Materia analogica</i> est materia sic dicta <i>improprie</i> , et per analogiam cum materia propria. Sic attributa, quæ sunt genus rei, dicuntur materia analogica. V. <i>Metaphysica essentia</i> .		<i>Materialiter</i> . V. <i>Formaliter</i> . 3.			MIXTIO est actio qua ex pluribus elementis inter se refractis totum ab iis essentialiter diversum constituitur; ut actio qua producitur lapis. — <i>Miscibile</i> est quod misceri potest. — <i>Mixtum</i> est compositum quod ex mixtione elementorum resultat.
2. <i>Materia metaphysica</i> est potentia et perfectibilitas cujusque rei, quæ materia dicitur solum per analogiam cum materia vera. Sic anima hominis dicitur materia metaphysica relate ad scientias et virtutes, quibus perfici potest; ut materia proprie dicta perficitur formis, quas in se recipit.		MATERIALIZATIO vocatur officium materiæ, dum recipit formam, et cum ea constituit corpus. <i>Informatio</i> autem est officium formæ, dum materiam sibi unitam perficit, ut tale corpus constituat.			MOBILE <i>primum</i> dicebatur a veteribus primum e multis, quæ admittebant, cælis, quodque per ipsos movebat reliqua corpora cælestia.
3. <i>Materia prima</i> apud Peripateticos est informis quædam ac imperfecta substantia, indifferens ad quodlibet constituendum, quæ in naturali ac quotidiana corporum transmutatione accipit ab agentibus naturalibus nunc has, nunc illas <i>formas substantiales</i> , per quas perficitur et determinatur, ut sit lapis, aunim, planta; et quolibet ex hi? pereunte adhuc remanet materia prima capax recipiendi novas formas substantiales. Dicitur <i>materia prima</i> ad differentiam materiæ artefactorum, ut statuæ, mensæ, quæ materia dicitur <i>secunda</i> .		MAXIMUM <i>quod sic</i> est summa cujuscumque speciei, e. g. corporis humani magnitudo possibilis. Ponamus hominem posse assurgere ad magnitudinem, ut decem, sed non ultra; erit hæc magnitudo <i>maximum quod sic</i> hominis. <i>Minimum quod sic</i> , vel <i>minimum naturale</i> est summa parvitas possibilis speciei.			MODALIS ENTITAS, <i>sive modus</i> idem est ac <i>accidens pure modale</i> . <i>Entitas absoluta</i> idem est ac <i>accidens absolutum</i> . V. <i>Accidens</i> , et V. <i>Prolusionem</i> .
4. <i>Materia prima</i> dicitur interdum <i>primum subjectum</i> , quatenus in omni composito ea est, quæ prima informatur, nimirum, a forma substantiali, quæ deinde est subjectum suarum proprietatum, tandem totum compositum est subjectum aliarum proprietatum, e. g. caloris, frigoris, figuræ, motus.		<i>Maximum quod non</i> est maxima parvitas inter illas parvitates, quæ sunt impossibiles viventi naturaliter; ut si ponamus magnitudinem necessariam homini viventi esse ut quinque, erit quatuor <i>maximum quod non</i> . <i>Minimum quod in</i> est minima magnitudo inter illas magnitudines, ad quas vivens assurgere non potest: e. g. ut si ponamus hominem viventem non posse assurgere ultra magnitudinem ut decem, erit undecim <i>minimum quod non</i> .			MODUS-1. <i>operandi, cognoscendi, prædicandi sequitur modus essendi</i> . Axomata. Nempe, modus operandi, cognoscendi, prædicandi conformatur essentiae rei, quæ has operationes circa objectum elicit, non vero ipsi objecto. Sic agebant: homo, quia existit modo corporeo, operatur et cognoscit per actiones et species desumptas a materia, sive versetur circa objecta materialia, sive circa spiritualia; e contra angelus, qui totus spiritualis est, agit per actiones et species spirituales, etsi versetur circa objectum materiale. V. <i>Esse</i> .
		MEDIUM antonomastice dictum, idem est ac <i>medius terminus</i> argumentationi deserviens. <i>Medium nobilius est extremis</i> . Axioma, quod præcipue valet in moralibus. Sic virtus in medio consistit inter excessum et defectum. In			2. <i>Modus sciendi</i> sic dictus antonomastice significat <i>definitionem, divisionem, argumentationem, methodum</i> , de quibus Logica tradit re-

Occasionaliter

LEXICON

Pan

vel propter quam a potentia res ipsa respicitur. Hinc *objectum farmale* dicitur etiam /*nativum*, vel id, quod movet ad operandum; v. g. corpora sunt *objectum materiale* visus, colores autem sunt *objectum formale*, a visu enim non attinguntur corpora nisi quatenus sunt colorata. Ita Deus erit *objectum materiale* amoris, bonitas autem ipsius, *formale*.

2. *Objectum formale quod* est ratio generica, qua omnia objecta particularia redduntur apta ut attingantur ab aliqua potentia, vel scientia, ut color respectu potentiæ visivæ. Hoc appellatur etiam: *formale sub quo*; *ratio formalis sub qua*; *ratio objecti ut res est*; *ratio objecti in esse rei*; *ratio objecti ut objecti*; *ratio objecti in esse attingibilis, aut scibilis*; *ratio formalissima sub qua*.

3. *Objectum formale quod* est ratio specifica contenta in ratione communi, veluti in suo genere, ut respectu potentiæ visivæ color viridis contentus sub ratione generica coloris. *Objectum formale quod* dicitur etiam *ratio formalis quæ, objectum materiale proprium et per se*. V. *Specificativum*.

4. *Objectum materiale intrinsecum* est id quod in seipso, licet non propter se, attingitur, ut inimicus propter Deum dilectus. *Extrinsecum*, quod dicitur etiam *pure denominativum*, est quod attingitur, non in se, sed in aliquo distincto, cui unitur. Sic homo visus dicitur, quamvis non substantia hominis, sed color solum videatur.

5. *Objectum primum et per se* est in quod per se et directe fertur potentia; ut ens reale in Metaphysica. — *Objectum secundarium et per accidens* est quod tantum ratione objecti primarii, vel quia ad illtad conducit, vel quia ad illud habet ordinem, in scientia tractatur, ut negationes, privationes et ens rationis in Metaphysica.

OBLIQUO (In) rem importari. V. *In recto*.

OCCASIONALITER dicitur de illo, quod est mera occasio aliquid agendi. Correlativum est *causaliter*, quod dicitur de illo, quod est vera causa. Sic aspectus pauperis *occasionaliter* concurrit ad eleemosynam, quæ ab amore proximi *causaliter* proficiscitur.

OFFICIANS *propositio* est illa, in quam resolvitur propositio aliqua modalis, ita ut modus istius in illareflexe affirmetur; e. g. *Deum existere necessc est*. Propositio hæc modalis resolvere potest in hanc aliam, quæ dicitur *offlcians*: *Propositio ista, Deus existit, est necessaria*.

OMNE *quod est, ex suppositione quod sit, necesse est esse*. Axioma, cui simile aliud: L/num-quodque necessario est, quando est. Esset quippe simulque non esset, si quod est posset eodem instanti simul non esse.

OPERARI *æquivoce, vel univoce, vel analogice* indicat causam esse cum suo effectu *aquivocam* vel *analogicam*. V. *Univoca*.

Operari sequitur ab esse. Axioma, cui simile est aliud: *Prius est esse quam operari*. Hoc autem patet ex eo, quod nihil potest intelligi operari, nisi prius intelligatur existens.

Operari et OPERATIO. *Esse est propter operari*, et alia similia axiomata. V. *Esse*.

OPINARI et *existimare non est in nobis*. Axionu Hoc est, non possumus cuivis objecto proposito assentire, vel dissentire, sicut possum; quidlibet imaginari; sed tantum iis, quæ nobb vera, aut falsa apparent saltem ex probabi' motivo.

OPINIO est assensus intellectus alicui propositioni, vel ex terminis vel ex medio probabili, eum formidine partis opposite. Interdum vox illa sumitur pro idea; v. g. dicitur *opiniv universalis, opinio particularis*, sicut idea *uniw-salis, idea particularis*.

OPPOSITA *contrarie* sunt duo entia positiu quæ sub eodem genere maxime distant, seque ab eodem subjecto vicissim expellunt; ut caler et frigus. — *Opposita privative* sunt forma et ejus privatio; ut visus et cæcitas. — *Oppositi relative* sunt duo correlativa, seu relatum ejusque correlation, ut pater et filius. — *OppæiU contradictorie* sunt quorum alterum est ens, alterum ejus negatio simpliciter; ut homo, non homo.

ORDINARE est actio qua res ad aliam refertur. — *In ordine ad idem* sonat ac *respectu ai* aut *relative ad*. — *Ordinata res* dicuntur're< quarum una alteri subjjcitur, secundum ordinem dignitatis aut aliter. — *Ordine intentionis quæ sunt priora, posteriora sunt ordine executions*. Axioma. Hoc intelligitur de causa finali, nam prius volumus finem quam media, sed media prius exequimur quam finem obtineamus; sic dum intendimus obtinere sanitatem, tanquam finem, medicinam prius adhibemus et exequimur.

ORDO *transcendentalis et prædicamentalis*. V. *Relatio*. 5. — *Ordo quaestionis et ordo perfectionis*; ordine quæstionis dicitur illud esse prius, quod in generatione seu productione alicujus rei prius requiritur; ordine vero perfectionis hoc vocatur prius, quod est perfectius.

ORGANIZATIO *substantialis*. V. *Forma*.

PARS est id quod ad alicujus totius constitutionem cum alio aliisve concurrit, ut brachium. — *Pars homogenea seu similis est* quæ est ejusdem rationis et appellationis cum toto,'ut quilibet pars aquæ. — *Pars heterogenea seu dissimilars est* quæ a toto diversam rationem et appellationem habet, ut brachium in corpore humano. — *Parles intégrales* sunt partes qua ad totius integritatem pertinent, ut membra sunt partes integrate corporis humani. Per analogiam sanctus Thomas vocat partes intégrales virtutis, eas nimirum animi functiones, sine quibus non est perfectus actus, sive usus virtutis; hinc memoria, intellectus, docilitas, so-lertia, ratio, providentia, circumspectio, cautio sunt partes integrate prudentiæ. — *Parles sub-jectiva aut inferiores* sunt diversæ species aut diversa subjecta qutr sub toto universali continentur; hinc homo et brutum sunt partes sub-

jectivæ animalis. In prudentia sunt hujusmodi dus partes: prudentia personalis qua aliquis regit seipsum; prudentia politica sive gubernativa, qua aliquis regit multitudinem. — *Partes potentiates* sunt partes quæ non habent totam virtutis principalis potentiam; sicut intellectus et voluntas sunt partes animæ potentiales, quia sunt quarumdam actionum principia animæ subservientia. Ita dicuntur quædam virtutes adjunctæ quæ ordinantur ad aliquos secundarios actus, quasi non habentes totam potentiam principalis virtutis; ut eubulia, synesis et gnome sunt virtutes potentiales prudentiæ.

PARTIALITER. V. *Adæquate*.

PARTICIPALITER *verbum accipi*, idem est ac illud accipi per modum participii. *Nominaliter* vero tanquam nomen. Ita e. g. verbum hoc, adolescens, *participaliter* surtiptum indicat in genere quidquid ætate augetur et vigescit; *nominaliter* vero hominem in prima ætate post pueritiam constitutum.

PARTICIPATIO est actio qua res alteri participat. — *Ens participatum* est ens quod existit ab alio, et ita fit particeps perfectionum entis infiniti.

PASSIO late sumpta est cujuscumque receptio; ut honoris, pecuniæ. — *Passio* stricte est receptio qualitatis destructivæ, ut nimii caloris. — *Passio* ut prædicamentum est actus patientis qua patiens est; seu est receptio effectus ab agente; seu est fieri rei; ut acceptio formæ ignis in materialigni, caloris in manu. — *Passio appetitus* est motus appetitus sensitivi, ex apprehensione boni vel mali cum aliqua mutatione non naturali corporis, ut amor, odium. — *Passio* est etiam tertia qualitatis species. Vid. *Qualitas*.

1. *Passio* proprie dicitur *sustentatio* formæ educæ. V. *Eductio*.

2. *Passio* interdum idem est ac proprietas.

PASSUM - 1. vocatur *subjectum sustentationis*. V. *Eductio*.

2. *Passum*, seu *reagens*, est illud quod resistit actioni alterius entis fortioris in illud agentis; hoc autem, quod agit, et simul repatitur, dicitur *agens* et *repassum*. Ita cum corpus *A* agit in corpus *B*, hocque in illud reagit, corpus *B* dicitur *passum* et *reagens*, corpus vero *A* *agens* et *repassum*.

PER *se* - 1. id dicitur convenire rei, quod ex natura ipsius rei convenit, seu ex principiis intrinsecis. Sic homini conveniunt *per se* prædicata ipsi essentialia, ut rationalis, liber, et quæ necessario comitantur hominis naturam, ut esse bipedem. *Per accidens* autem id convenit rei, quod convenit et *accidentaliter* et non necessario, seu quod convenit rei quasi casu et aliunde. Sic homo *per accidens* est albus, pius, nobilis.

2. *Per se* aliquando idem est ac veluti ex professo; *per accidens* autem idem ac propter aliud. Sic Logica *per se* agit de operationibus intellectus, *per accidens* autem de signis et vocibus.

PERSEITAS idem ac per se esse.

PERSONA, *Personalitas*. V. *Subsistentia*.

PHANTASIA est sensus internus perceptivus objectorum etiam absentium, sensu externo prius perceptorum. — *Phantasma* est species objecti sensu externo percepti, quæ in phantasia retinetur. Uno verbo phantasia est ea potentia quæ vulgo dicitur *imaginatio*, et phantasmata sunt rerum imagines quæ in imaginatione resident.

PHYSICA *essentia, seu physica compositio* consistit in compositione partium quibus vere constat. Harum partium, quæ est indifferens ad hoc vel illud constituendum, dicitur *materia*, ut corpus in homine; quæ vero determinat et perficit materiam, dicitur *forma*, ut anima. Hujus compositionis illa tantum, ut patet, sunt capacia, quæ habent partes, ut sunt naturalia et artificialia composita.

PHYSICE. V. *Logice*.

POSITIONES sunt illæ propositiones, quæ, licet explicatis terminis sint evidentes, explicationem tamen aliquam exigunt, suntque propriæ alicujus scientiæ. Ut illud in Logica: *Contraria: propositiones possunt esse simul falsce, non tamen simul veræ*. — *Positio* interdum sumitur pro opinione aut hypothese quæ in medium adducitur et discussione agitur: *Contra hanc positionem dicendum est*.

POSITIVE res dicitur talis, quando in ea vere reperitur forma, a qua talem habet denominationem. *Negative* vero dicitur talis, quando caret solum forma contraria. Ex. gr. qui sectatur virtutem dicitur bonus *positive*; *negative* autem bonus ille, qui expers est malitiæ, eo quod non sit compos sui.

POSSIBILE in genere est quod non repugnat esse, seu quod non implicat contradictionem. — *Possibile internum*, vel *absolutum*, vel *metaphysician*, est illud quod consistit in sola attributorum entis constitutivorum convenientia. — *Possibile externum* est illud ad quod efficiendum habetur virtus sufficiens. — *Possibile physicum* est illud cujus productio non vires alicujus entis physici exsuperat. — *Possibile morale* est illud quod moribus legibusque humanis fundatur. — *Futura possibilia* sunt res quæ sunt extituræ. — *Præterita possibilia* sunt quæ olim extiterunt. — *Præsens possibile* est id quod nunc existit. — *Mere possibile* est quod sic semper manet. — *Possibile positum in actu nihil implicat*. Axioma. Scilicet, quod est in potentia, ut existât, si supponatur existere, nullum inde sequitur impossibile, ut si dicas montem aureum esse possibilem, nihil implicat illum existere eo modo, quo supponitur possibilis.

POTENTIA - 1. *obedientialis* est aptitudo rerum, ut pro arbitrio Dei, ejusque auxilio rebus ipsis indebito, munus impleant, quod naturaliter implere non valeant. Ita per *potentiam obedienliale*tn, intellectus beatorum elevatur ad Deum intuitive videndum. Dicitur autem *obedientialis*, quia nonnisi ex imperio Dei, ut auctoris supernaturalis, reducitur ad actum. Per hanc potentiam quælibet res elevari potest ad quidquid producendum, iis tamen exceptis, in quibus implicantia inveniretur. Ita lapis neque

speciali auxilio Dei ratiocinari posset, vel oculus audire; hoc enim esset evertere return essentias, quod ipsi Deo repugnat.

2. *Potentia receptiva* dicitur materia, quia materia est capax recipiendi formam. — *Potentia activa* est potentia effectum producendi. — *Potentia passiva* est potentia qualitatem aut effectum quemcumque recipiendi. — Omni potentiae passivæ correspondet potentia activa proportionata, et vice versa. — *Potentia negativa* dicitur de materia quæ hanc vel illam formam recipere potest.

3. *Potentia rei objectiva, logica, metaphysica* est non repugnantia ad existendum, sive mera possibilitas intrinseca. Dicitur *objectiva*, quia est objectum activæ potentiae, vel quia est id, quod menti objicitur, dum rem non existentem concipimus posse existere.

4. *Potentia specificatur ab actu*. Axioma. Scilicet ab operationibus arguimus specificam potentiarum perfectionem ac distinctionem.

5. *De potentia Dei ordinaria* id dicitur fieri, quod est secundum legem et decretum ordinarium Dei, quod ipse statuit servare circa res creatas. *De potentia vero absoluta* Dei, sive *extraordinaria* id dicitur fieri posse, quod, proscindendo ab omni libero decreto Dei, et a cursu rerum ordinario, a Deo potest fieri. Unde per *absolutam*, sive *extraordinariam* Dei potentiam omne id fieri potest, quod non involvit contradictionem. Sic potes *per potentiam Dei absolutam* hodie absque omni studio Salomonem sapientia superare, non tamen de *potentia Dei ordinaria*.

POTENTIA. V. *Actu* et *Actus*. 2.

POTENTIALITER. V. *Actualiter*.

POTESTATIVE idem ac *in potentia*. Correlativum habet *Actualiter*, Sic quilibet effectus antequam producat, est *potestative* in sua causa; est vero *actualiter* cum jam productus est.

PRÆCISIO - 1. *in genere* nihil aliud est quam abstractio qua mens unum sine alio concipit. — *Præcisio excludentis ab excluso* esse dicitur in conceptu generic®, in quo species sub eo contentæ non includuntur. Sic ens generatim sumptum proscindit *præcisio excludentis ab excluso* ab entibus particularibus.

2. *Præcisio mentis* dicitur ea operatio intellectus, per quam ipse ex prodicatis realiter indistinctis unum sibi quodammodo decerpit ac repræsentat, omissis aliis; v. g. dum concipimus omnipotentiam Dei conceptu repræsentante illud attributum, non vero alia, cum quibus illud a parte rei identificatur. Præcisio hæc a nonnullis appellatur *objectiva*, sive *ex parte objecti*, quia juxta eos intellectus hac operatione ita unum attingit prædicatum objecti, ut cætera realiter identificata vere relinquat in-cognita et intacta. Ab aliis autem dicitur *præcisio formalis*, sive *ex parte aetus* vel *ex parte modi*; quia per eos cognitio attingit reipsa totam realitatem objecti, sed adeo tenui repræsentationis claritate, ut vi illius perinde appareat objectum, ac si unicum illud prædicatum haberet. *Præcisionis* nomen a materiali scissione sumptum est. *Præcisioni mentis* correlativa est.

3. *Praecisio realis*, quæ convenit rei. Hæc duplex est. Altera *inconnexionis*, sive *indifferentia*, quæ denotat rem aliquam non esse necessario connexam cum alio, atque hoc non contineri in ejus conceptu et definitione; v. g. in hominis voluntate datur *præcisio realis inconnexionis* cum amore scientiæ; scilicet, hominis voluntas non est necessario determinata, ut scientiam amet, atque hominis voluntas bene concipitur sine actu amoris scientiæ. Altera *præcisio realis* est *præcisio non inclusionis*, quæ denotat jem aliquam in se non includere aliud, et at) eo esse distinctum, licet sine eo concipi non possit. Sic filius, qua talis, concipi non potest sine patre, a quo tamen est realiter distinctus.

PRÆCISIVE *ab aliquo* si sermo sit de actibus mentis, idem est ac illud actu non considerando; si sermo sit de rebus, idem est ac illud in sui conceptu, vel definitione non includendo. V. *Præcisio*.

PRAECOGNITIO seu *prænotio* est cognitio aliam procedens cum relatione prioris ad posteriorem, ut cognitio antecedentis quæ habetur ante notionem conclusionis. — *Prænotio* quid nominis seu quid orationis est præcognitio qua quid significet vocabulum percipitur, ut philosophia significat amorem sapientiæ. — *Prænotio an sit*, vel *quod rei*, est qua an res existât, vel possit existere dignoscitur, ut dum cognosco et possibilem esse et actu existere philosophiam. — *Prænotio quid rei* est qua penetratur rei quidditas, explicata nimirum ejus definitione. — *Prænotio quid sit principiorum* est qua cognoscuntur vero esse demonstrationis promissæ.

PRAECOGNITIONES *demonstrationis* sunt duo modi, quibus præcognita sunt procognoscenda (V. *Præcognita*). Primus modus est, cum de objecto cognoscitur *quod est*, sive *an sit*, cognoscendo, nempe, rem esse, vel propositionem, qua utimur ad demonstrandam aliam, esse veram. Secundus modus est cum cognoscimus *quid est*. Cognitio autem *quid est* alia est cognitio *in quid nominis*, quæ importat conceptum hominis: alia est cognitio *in quid rei*, quæ importat ipsius rei definitionem. Sic in allata demonstratione (V. *Præcognita*) opus est præcognoscere veram esse propositionem. *Omnis virtus perficit hominem*, et *Christiana humilitas est virtus*, adeoque et procognoscere quid sit *humilitas Christiana*, et quid sit *perficere hominem*, — *Nihil volitum quod non sit præcognitum*: axioma, quod reduci potest ad illud: *Ignoti nulla cupiditas*.

PRAECOGNITUM est quod ante aliud, cum relatione tamen ad illud, cognoscitur. — *Præcognita demonstrationis* sunt tria: *Subjectum*, quod est illud, de quo aliquid demonstrare volumus; *Passio*, quæ est attributum demonstrandum; *Principia*, quæ sunt veritates, per quas prædicatum convincitur convenire subjecto. Sic in hac demonstratione: omnis virtus perficit hominem: humilitas Christiana est virtus; ergo humilitas Christiana perficit hominem, *Humilitas Christiana est subjectum; perficit hominem*,

passio; Omnis virtus perficit hominem et humilitas Christiana est virtus, sunt principia.

PRÆDICABILIA dicuntur Ista quinque attributa universalia, scilicet pluribus communia: *Genus, Species, Differentia, Proprium, Accidens*. Quid sit *Genus, Species, Differentia* passim notum est. *Proprium* quod attinet, hoc nomine intelligitur id, quod etsi essentiam non constituat, ipsam tamen per se ac necessario consequitur. *Proprium* autem in quatuor modos, quibus dari potest, distinguitur. *Proprium primo modo* est quod convenit soli speciei, sed non omni individuo, ut esse' medicum respectu speciei human®; *secundo modo*, quod convenit omni individuo, sed non soli, ut esse bipedem; *tertio modo*, quod convenit omni et soli individuo, sed non semper, ut ridere; *quarto modo*, quod convenit omni et soli individuo et semper, ut esse risibilem. Nomine autem *accidentis prædicabilis* non intelligitur accidens, ut opponitur substanti®, sed accipitur pro eo quod contingenter advenit alicui, sive sit substantia, ut vestis, sive accidens, ut albedo. Quinque ista dicuntur *prædicabilia*, vel quia solum prædicari possunt de rebus per opus mentis, quæ reflectendo super rerum proprietates statuit ista quinque attributa indefinita et universalia; vel quia modum exhibent, quo unumquodque attributum de re enuntiari potest; omne enim attributum, quod de alio dicitur, vel ut *Genus*, vel ut *Species*, vel ut *Differentia*, vel ut *Proprietas*, vel ut *Accidens* dicitur. — *Prædicabilitas* est aptitudo unius ut de multis dicatur.

PRÆDICAMENTA (ANTE) sunt *univoca, æquivoca, analogæ, V. Univocum*. Ita appellantur a veteribus, quia doctrina illorum affert lucem, ut intelligantur prædicamenta.

PRÆDICAMENTA, sive *Categories* Aristotelis dicuntur ista decem: *Substantia, Quantitas, Qualitas, Relatio, Actio, Passio, Ubi, Situs, Quando, Habere*. V. verba singula. Ita dicuntur vel quia insunt rebus a parte rei, et de ipsis affirmantur sine reflexione intellectus, secus ac *prædicabilia*; vel quia exhibent attributa ipsa, quæ enuntiantur secus ac *prædicabilia*, quæ exhibent modum, quo enuntiantur. V. *Prædicabilia. Prædicamenta* sunt decem, quia decem sunt et non plures quæstiones, quæ de quolibet individuo fieri possunt, nempe. Quid est? Quantum est? Quale est? Ad quid refertur? Num quid agit? Num quid patitur? Quo in loco est? Quo situ? Quo tempore? Quo indumento, vel ornatu?

PRÆDICAMENTA (POST) sunt ista quinque: *Oppositio, Prioritas, Simultas, Motus, Habere*, V. *verba singula*. Ita autem dicuntur, quia de his agit Aristoteles postremis capitibus.

PRÆDICA! **TALITER** sumitur aliquod attributum, quando sumitur ut unum ex illis decem, quæ prædicamenta dicuntur. V. *Praedicamenta*. Correlativum est *Transcendentaliter*, quod indicat sumi attributum prout exsuperat seriem prædicamentorum, et omnibus omnino rebus convenit, ut esse bonum, verum, unum. V. *Transcendentale*. Sic e, g. peccatum est *prædicamentahter* malum, et *transcendentahter* bonum.

PRÆDICARI unum de alio idem est ac unum de alio affirmari. Ab hoc verbo *prædicari* multa alia derivantur a veteribus, adhibita — *Prædicari in quid* est enuntiari de alio essentialiter et per modum subsistentis; ut animal et homo de Socrate, virtus de justitia. — *Prædicari in quale quid* est enuntiari de alio essentialiter quidem, sed per modum adjacentis, ut rationale de homine. — *Prædicari in quale simpliciter* est enuntiari de aliquo accidentaliter tantum, ut risibile et album de homine.

PRÆDICATIO est actus intellectus unum alteri attribuentis, ut, cum dico: cælum est mobile. — *Prædicatio naturalis* est qua intellectus attribuit rei quod ei ex natura sua convenit, ut animal est sensitivum. — *Prædicatio directa, ordinata et artificiosa* est qua superius de inferiori, aut id quod se habet per modum formæ de eo quod se habet per modum rnateriæ dicitur; ut homo est animal, nix est alba. — *Prædicatio identica* est in qua idem de seipso et eodem modo enuntiatur, ut Petrus est Petrus.— *Prædicatio indirecta seu contra naturam, seu inordinata*, est in qua inferius de superiore vel id quod se habet per modum rnateriæ, de eo quod se habet per modum formæ dicitur, ut animal est homo, album est nix. — *Prædicatio præter naturam* est in qua prædicatum non est superius, nec forma subjecti, sed utrurpque est forma alicujus tertii, propter quod ipsa de se invicem dicuntur; ut album est dulce, dulce est album respectu lactis in quo sunt dulcedo et albedo. *Prædicatio essentialis* est in qua totum prædicatum est de essentia subjecti; ut animal est vivens sensitivum. — *Prædicatio accidentalis* est cujus prædicatum totum, vel ejus pars, non est de essentia subjecti, ut ignis est elementum calidum. — *Prædicatio propria* est in qua tam verbum quam prædicamentum in sua propria significatione sumuntur: ut calor est qualitas. — *Prædicatio impropria* est in qua verbum, vel prædicatum in significatione impropria sumitur. — *Prædicatio cornitativa* est in qua quod prædicatur subjectum necessario et semper comitatur, ut generatio unius est corruptio alterius. — *Prædicatio intrinseca* est in qua prædicatum subjecto realiter inest, sive essentialiter, sive accidentaliter, ut homo est animal, homo est philosophus. *Prædicatio intrinseca* est in qua prædicatum subjecto non inest, sed ei tantum convenit per extrinsecam denominationem, ut paries est visus, animal est genus.

PRÆDICATUM est quod actu de alio enuntiatur, ut Petrus, et homo. Vox latina *prædico* idem sonat ac vox græca κατ'ἡγορεύω, quam Aristoteles usurpat.

PRÆEREQUISITA *ad operandum* illa sunt quæ requiruntur ex parte causæ, et sine quibus causa intelligi non potest proxime expedita ad operandum, ut ipsius causæ existentia. *Requisita ad operandum* sunt ea, sine quibus effectus esse non potest, quæ tamen intelligi non debent ex parte causæ; ut relate ad *scientiam visionis* quæ in Deo est, qua, scilicet, Deus ne-

Præscindere

cessario videt res omnes existentes, existentia ipsa rerum, quæ videntur, est *requisitum* ad ilam scientiam.

PRÆSCINDERE idem est ac facere praei-sionem. V. *Præcisio*.

PRÆSCETTI, ita vocantur reprobatî, quia Deus non est auctor eorum reprobationis, nisi quatenus est scelerum justus vindex; qui vero ad vitam æternam sunt electi dicuntur *prædestinati*._____

PRÆSENTIA. V. *Circumscriptiva*.

PRÆSUPPOSITIVE aliquid dici idem est ac prius illud supponere in aliquo discursu; ut qui asserat hominem posse mereri et demereri, *præsuppositive* dicit illum esse liberum.

PRÆTER *propter*, idem ac circiter, plus minus.

PRIMUM et *prius* differunt, quia primum dicitur per privationem anterioris, prius autem per comparisonem ad posterius. — *Primum alterans*, ita designatur primum cælum, cujus motus habebatur ut principium alterationis et corruptionis entium in hoc mundo sublimari. — *Primum mobile*. V. *Mobile*.

PRINCIPIARE idem ac esse principium.

PRINCIPIATUM. - 1. Significat quodcumque a principio provenit; hinc etiam Filius in divinis interdum dicitur *principiatus*.

2. *Principiatum* idem aliquando sonat ac causatum, et hoc sensu dici potest solum de iis, quæ habent causam.

PRINCIPIUM *individualionis* - 1. est id, per quod res qualibet est ea, quæ est potius quam alia, et ab alia qualibet distinguitur. Omnis enim res hac proprietate gaudet, ut sit una, singularis, individua, quæ proprietas dicitur etiam: *Individualitas*, *Singularitas*, *Differentia numerica*, *Hæcitas*, qua nempe fit, ut res sit hæc et non alia; exprimitur etiam nomine desumpto a nomine ipsius rei, cujus est proprietas. Sic *individualitas* Petri dicitur *Petreitas*, Pauli *Pauleitas*. De *principio individuationis*, in quonam præcise situm sit, multa quærent philosophi.

2. *Principium quod* est persona, vel suppositum, cui attribuitur operatio, seu denominatio operantis. *Principium quo*, est id, quod agit ut pars, vel virtus suppositi, hoc est, illud a quo immediate oritur actio. Ita v. g. persona Petri est *principium quod* volitionum Petri, voluntas vero Petri est *principium quo*.

3. *Principia generationis* sunt quæ neque ex aliis, neque ex se invicem; sed ex quibus omnia fiunt; sunt autem materia, forma et privatio. — *Principia compositionis*, seu rei genitæ, sunt ea ex quibus permanentibus constituitur corpus naturale, ut sunt materia et forma. — *Principia metaphysica* sunt ea ex quibus res componi metaphysice et per rationem intelligitur; ut animal et rationale respectu hominis.

PRIORI (A) res demonstrari dicitur, cum posterius per prius, nempe effectus per causam probatur, rei proprietates per essentiam; v. g. dum lunæ eclypsis per interpositionem terræ probatur; vel animæ immortalitas per ejus spiritualitatem. A *posteriori* vero, dum prius per

LEXICON

posterius probatur, nimirum causa per effectum, et rei natura per proprietatem; v. g. dum spiritualitas animæ ex ejus cogitatione deducitur, vel vita animalis ex ejus respiratione. *Demonstratio a priori* dicitur etiam *demonstratio propter quid*, prasertim dum agitur de causa proxima; a *posteriori* dicitur etiam *demonstratio quia*. A *quasi priori* demonstrari res dicitur, cum probatio desumitur ex ipsius rei probandæ natura, ut v. g. dum Dei existentia ex ipsius Dei natura infertur, ut entis per tectissimi. A *concomitanti* vero, dum res probatur ab aliquo cum ea connexo, quod tamen non sit ejus aut causa, aut effectus; ut si probaretur corpus existere in loco, quia existit in tempore. ■

PRIORITAS a quo - 1. est omnis prioritas naturæ. V. hoc verbum. Nam eatenus causa est natura prior, quatenus est id, a quo effectus accipit esse. *Prioritas in quo* interdum accipitur pro prioritate temporis; interdum pro prioritate naturæ, non cujusque causæ, sed illius, quæ non est essentialiter connexa cum effectu, seu quæ potest existere, quin effectum producat, ut causa libera. *Prioritas in quo* secundo hoc modo sumpta vocatur etiam *perfecta præcisionis*; talis enim causa et esse et concipi potest sine effectu. V. *Præcisio*.

2. *Prioritas inconnexionis* datur in illis causis, quæ non sunt necessario connexæ cum effectibus; ut in voluntate respectu actuum liberorum.

3. *Prioritas temporis*, sive esse *prius tempore*, significat præcedere aliud duratione, ut Alexander Cæsarem. *Prioritas naturæ*, seu esse *prius natura*, indicat esse causam alterius, vel saltem prærequisitum, vel conditio se tenens ex parte causæ. Sic sol habet prioritatem naturæ respectu lucis. *Prioritati temporis* opponitur *simultas temporis*, quæ datur in iis, quæ eodem tempore, sive simul existunt. *Prioritati naturæ* opponitur *simultas naturæ*, quæ datur in iis, quæ per eamdem actionem producantur, ut lux et calor. Vid. *Modi prioris* et *posterioris*.

PRIUS et *posterius* idem sonat ac *absolutum* et *secundum quid*, v. g. hæc divisio est secundum prius et posterius. l 2. q. 26. a. 4.

PRIVATIO ab Aristotele definitur negatio formæ in subjecto apto illam habere. *Metaph.* lib. v, c. 22. — A *privatione ad habitum* (nempe ad formam amissam) *non est regressus*. Axioma. V. g. non est naturaliter regressus a morte ad vitam, et ab omnimoda cæcitate ad visum. Hoc tamen intelligendum de naturali regressu, seu de naturali recuperatione ejusdem numero formæ, aut etiam de recuperatione immediata formæ ejusdem speciei, quando forma non potest applicari, nisi post varias transmutationes materiæ, ut in exemplis positis. Secus fallit axioma.

PRO *implicito*, vel *explicita* idem est ac *implicita*, vel *explicite*, vel secundum rationem impliciti vel expliciti. Idem dicendum de aliis adjectivis, quibus unitur præpositio *pro*, v. g. *pro materiali*, *pro formali*, *pro expresso*.

Pro

Proloquia

PROLOQUIA, *profata*, *paræmiæ*, *effata*, *dignitates* idem sunt ac axiomata.

PROPORTIO secundum primam nominis impositionem significat habitudinem quantitatis ad quantitatem, secundum determinatum excessum, vel adæquationem; sed transfertur ad significandam habitudinem quorumcumque, sicut materiæ ad formam, potentia* ad actum, objecti ad potentiam, finiti ad infinitum, ut creatura ad creaturam. — *Proportio arithmetica* est quæ consistit in æqualitate numerorum, secundum excessum et defectum; ut sex æqualiter superant tria et superantur a novem. — *Proportio geometrica* est quæ consistit in æqualitate proportionum; ut, sicut se habent octo ad quatuor, sic duodecim ad sex.

PROPOSITIO idem est quod enuntiatio, nisi quod propositio dicitur in ordine ad argumentationem. — *Propositio prima* seu *immediata* et *indemonstrabilis*, est quæ non habet medium per quod probetur a priori; ut omnis homo est animal. — *Propositio per se nota est* cui ex sola terminorum penetratione assentitur intellectus; ut omne totum est majus sua parte. — *Propositio per se nota secundum se* dicitur ea quæ a parte rei est evidens, sed tamen quoad nos demonstratione indiget, ut Dei existentia.

Propositio per se nota secundum se et quoad nos est propositio evidens in se et quæ ita ab intellectu humano percipitur sine demonstratione, ut principia matheseos. — *Propositio de prædicato universalis* est ea cujus prædicatum cum subjecto reciprocatur, et conversim dicitur, id est, nec latius, nec minus late patet; ut omnis homo est rationalis.

PROPRIUM - 1. est unum ex quinque attributis universalibus. V. *Prædicabilia*. — *Proprium i primo modo* est quod convenit soli, non toti, id est, quod convenit alicui speciei soli, non tamen omnibus ejus individuïs; ut homini esse medicum. — *Proprium secundo modo* est quod convenit toti, non soli, id est, quod inest omnibus alicujus speciei individuïs, non tamen solis, ut esse bipedem omnibus, sed non solis hominibus. — *Proprium tertio modo* est quod convenit soli et toti, non tamen semper, ut homini in senectute canescere. — *Proprium quarto modo* est quod convenit soli, toti et semper; ut homini esse admirativus.

2. *Proprium* interdum opponitur *communi*, ut cum dicitur: hominis proprium est ratiocinium; scilicet ratiocinium ita est proprium hominis, ut non sit commune aliis animantibus. Interdum opponitur *extraneo*, vel *alieno*, sive *præter naturam*, ut cum dicitur: hominis proprium est cibum capere, loco moveri; scilicet, illæ proprietates non sunt alienæ, sed connaturales homini, licet etiam aliis animantibus communes.

PROPTER *quod unumquodque tale et illud magis*. Axioma, cujus sensus est: Quod in aliquo ente reperitur, magis reperitur in illo, a quo illud tale sumptum est; v. g. si lignum est calidum propter ignem, ipse ignis debet esse magis calidus. Et ratio est, quia proprietates effectus magis semper continentur in causa, quæ illas

LEXICON

Qualitas

proprietas produxit. Axioma sic acceptum locum habet solum, ut patet in iis quæ suscipiunt *mugis* et *minus*. Explicari etiam potest relate ad causam finalem; v. g. si medicina arnatur propter salutem, magis amatur salus. Hoc tamen verificatur solum, dum prædicatum, in quo fit comparatio, inest utrique extremo, ut in exemplo medicinæ et salutis, quæ ambæ amari possunt; aliter dicendum esset, si prædicatum non esset commune, ut v. g. ex eo, quod homo sit creatus propter Deum, male inferretur Deum esse magis creatum.

PUNCTUM est indivisibile quantitatis omni prorsus dimensione carens. — *Puncta continui*. V. *Continui*.

Q

QUALITAS late sumpta est quidquid substantiam quoquo modo perficit ac determinat, et sic quilibet modus, ut unio, quodlibet accidens, ut paternitas, dici potest qualitas. — *Qualitas substantialis* est forma substantialis seu physica, seu metaphysica, materiam, vel genus contrahens et determinans, ut anima, rationalitas. — *Qualitas proprie dicta* est secundum quam aliquid denominatur quale.

1. *Qualitas* est juxta veteres *accidens absolutum*, quod rei jam in genere suo complete advenit, eique tribuit aliquam denominationem. *Qualitates* aliæ sunt *corporeæ*, ut color, odor, sapor, quæ nempe corpus afficiunt. Aliæ *spirituales*, quæ nimirum spirituum propriæ sunt; eæque vel naturales sunt, ut habitus scientiarum, virtutes pure morales, vitia; vel *supernaturales*, ut character sacramentalis, lumen gloriæ, gratia sanctificans et habitus virtutum omnium supernaturalium. Quatuor autem sunt *Qualitatum* species. Ad primam pertinet *Habitus* et *Dispositio*. *Habitus* est qualitas difficile mobilis a subjecto, seu quæ difficile aufertur, ut virtus, vitium. V. etiam *Habitus*, *Dispositio*, quæ dicitur etiam *inchoatus habitus*, est qualitas facile mobilis a subjecto, ut sanitas, morbus. Ad secundam pertinet *Potentia* et *Impotentia*. *Potentia* est qualitas subjectum habilitans ad operandum, ut in homine visus acutus. *Impotentia* est qualitas subjectum impediens, aut retardans ad operandum, ut stultitia. Ad tertiam speciem *qualitatis* pertinet *Passio* et *Passibilis qualitas*. *Passio*, ut hic sumitur, est qualitas alterationem causans et cito transiens, ut pallor ex metu et rubor ex verecundia. *Passibilis qualitas* dicitur quæ alterationem causât, et diu permanet, ut pallor ex ægritudine. Ad quartam speciem pertinet *Forma* et *Figura*. *Forma* hic sumitur pro externa corporis specie ex dispositione partium resultante. *Figura* sumitur pro terminatione extensionis, qua redditur corpus rotundum, quadratum, etc.

2. *Qualitas* interdum late sumitur pro attributo quocumque, quod enuntiatur de re, cum quæritur *qualis* res ipsa sit. — *Qualitas activa* ea est per quam corpora agunt, ut calor. — *Qualitas passiva* ea est per quam aliquid recipiunt; ut lignum potest comburi.

3. *Qualitates corporum prima* sunt iste: *Calor, Frigus, Humiditas, Siccitas*: hæ quippe juxta veteres cum quatuor elementis, igne, scilicet, terra, aqua, aere fuerunt initio mundi producte, et iisdem elementis sunt connaturaliter debite ex propria indigentia, et nullam aliam qualitatem per se supponunt. Aliæ vero qualitates, quæ vel aliquam ex his primis supponunt, vel ex iisdem varie temperatis resultant, ut colores, sapores, durities, gravitas, dicuntur *qualitates secunda*. Illæ autem, quæ sunt in corpore occulte, et non sentiuntur tactu, ab aliquibus inter veteres dicuntur *qualitates neutra*.

QUANDO, seu *duratio* est id, per quod res determinatur ad tale tempus. V. *Duratio*.

QUANTIFICARE. Hoc verbum dicebatur de quantitate materiæ, quæ simul reddebat *quantam*, id est extensam et impenetrabilem tam formam, quam qualitates compositi.

QUANTITAS - 1. est id, per quod res corporea est capax dimensionis, et potest augeri et minui. Eam esse aiebant *accidens absolutum* realiter a materia distinctum, ipsique adveniens, a materia tamen naturaliter inseparabile. V. *Accidens absolutum*. — *Quantitas virtutis* est perfectio quælibet seu substantialis, seu accidentalis a qua subjectum dicitur quantum; ut philosophia quæ potest magis minusve dignosci. — *Quantitas realis* vel *quantitas dimensiva* ea est quæ ab extensione pendet et tantummodo est corporibus applicabilis.

2. *Quantitas continua* est, cujus partes sunt unita, ut quantitas tabute; *discreta* est cujus partes non sunt unite, ut quantitas numeri.

3. *Quantitas permanens* est cujus partes possunt simul tempore omnes consistere; ut linea. — *Quantitas successiva* est cujus partes nunquam sunt simul; sed continuo fluenter sibi invicem succedunt, ut tempus, motus.

QUANTUS, *quanta, quantum*, dicta sine ullo termino addito indicant res, quæ habent attributum *quantitatis*. Sic *qualis, quale* similiter sumpta indicant quæ habent *qualitatem*. Ita aiebant materiam primam nec esse *quantam*, nec esse *qualem*, id est ex sese neque quantitate neque qualitate ulla præditam esse. V. *Materia prima*. — *Quantum per se* est quod per se extensionem habet, ut linea, superficies. — *Quantum per accidens* est quod ab alio extenditur, ut materia.

QUARTANA. Febris quartana ea est quæ quarto quoquo die recurrit. *Quartanam sperantibus ægrjs* (Juv. Sat. iv, 56).

QUID (IN) *prædicari* idem est ac affirmare de aliquo subjecto prædicata essentialia; per hæc enim definitur *quid* sit res, et ideo dicitur *prædicari in quid*. Quod si hæc prædicata significantur terminis substantivis (quod veteres dicebant *instar per se stantis*), v. g. aurum est metallum, Petrus est homo, tunc ea *prædicari* dicuntur *in eo quod quid*, seu *pure in quid*. Si autem talia prædicata significantur terminis adjectivis, et ut veteres aiebant *per modum adjacentis*, v. g. homo est sensibilis, rationalis, tunc ea *prædicari*

dicuntur *in quale quid*. Tandem si attributa nec essentialia, sed mere accidentalia affirmuntur de aliquo subjecto terminis adjectivis, v. g., aurum est lucidum, Petrus est albus, tunc ea *prædicari* dicuntur *pure in quale*.

QUIDDITAS est ipsa rei entitas considerata in ordine ad definitionem explicantem *quid* illa sit. Entitas vero rei considerata in ordine ad esse, dicitur *essentia*; in ordine ad operationem dicitur *natura*. *Quod quid est* idem sonat ac *quidditas*. \'. *Essentia*. ■

QUIDQUID movetur ab alio movetur. Axioma. Nam 1. nullum corpus movetur, nisi impulsu alterius; 2. nullus effectus producitur, nisi ab alia causa; 3. nihil fit in universo sine concursu causæ primæ.

Quidquid potest causa prima cum secunda, il potest sola causa prima. Axioma, cujus ratio in omnipotentia Dei fundatur, a qua creature suam, quam habent, vim acceperunt. Non valet autem in iis, quæ si a solo Deo producerentur involverent contradictionem, sicque actio libera hominis non potest a solo Deo provenire, servata hominis libertate, aliter esset libera et non libera.

Quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur. Axioma. Modus recipientis, ut hic accipitur, est capacitas et dispositio subjecti, quod recipit. Manifestum est autem quod quidquid recipitur, recipitur semper eo modo, eaque proportione, quam fert propria capacitas et dispositio. Sic eadem lux tribuit corporibus diversas coloris denominationes pro corporum ipsorum diversa dispositione.

QUINTA *essentia* dici solet cælum, quia nec est cælum, nec constat elementis: dicitur porro quinta essentia Peripateticorum: quia cælorum naturam Aristoteles clarius explicuit quam antiquiores philosophi.

QUO (A) indicat principium, a quo aliquid provenit; *ad quem*, vel *ad quod* indicat terminum, ad quem aliquid tendit; *cui* indicat illud, cui, vel in cujus gratiam aliquid fit, Sic elemosyna est a charitate ut *a quo*, tendit ad sublevationem pauperis ut *ad quod*, et est obsequium Deo præstitum ut termino *cui*.

QUOD *est prius in intentione est posterius in executione*. V. *Ordine intentionis*, etc.

Ut quod importari illud dicitur, quod est subjectum suscipiens prædicata, seu denominationes illi proprias. *Ut quo* vero illud importari dicitur, quod est ratio, propter quam subjectum suscipit tales denominationes; v. g. in hac propositione: justus est filius Dei; homo, qui justus est, importatur *ut quod*; ipse enim est filius Dei; justitia autem importatur *ut quo*, quia justitia est ratio et veluti forma habilitans hominem ad hoc ut sit filius Dei.

R

RADICALITER. V. *Formaliter*. 2. 4.

RADICARE, vel *Radicale esse* significat esse principium exigens aliud, seu veluti radix, a qua profluit aliud, quod dicitur *Radicatum*. In horni-

ne e. g. rationalitas *radicare* dicitur risibilitatem, risibllitas autem dicitur in rationalitate *radicata*. Sic etiam juxta veteres quævis forma substantialis *radicabat* suas proprietates, ut forma ignis calorem.

RARITAS est qualitas secundum quam res dicitur habere parum materiæ sub magna extensione. — *Rarefacito* est motus ad raritatem; ut, dum aqua calefit, rarescit. — *Rarum* est quod sub magnis dimensionibus parum obtinet materiæ, ut spongia.

RATIO interdum idem est quod intellectus, et sic dividitur in speculativam et practicam. — Interdum vox illa sumitur pro actione intellectus, maxime discursiva. — Interdum pro rei definitione; in Prædicamentis, cap. 2, univoca sunt ea quorum est idem nomen, ratio vero substantiæ nomini accommodata omnino eadem. — Interdum pro causa finali; pro causa formali aut quacumque. — *Ratio rei*, id est, ejus essentia; proprietates ex quibus constat, sive quod pertinet ad illius naturam; v. g. ratio aureæ aut coronæ competit Christo, sed non ei competit ratio aureolæ. — *Ratio* idem sonat ac respectus, v. g. ut adsit contradictio, idem de eodem negandum et affirmandum est sub eadem ratione; id est, sub eodem respectu.

1. *Ratio formalis* constituitur attributis essentialibus rei, prout illa sunt in mente nostra, sive in definitione; *Ratio* vero *objectiva* constituitur iisdem attributis, prout sunt in re ipsa; v. g. hic conceptus: animal rationale est *ratio formalis hominis*, homo ipse est *ratio objectiva*.

2. *Ratio formalis rei* aliquando etiam denotat id, quod in re gerit munus formæ; nempe id, quod est ratio ut res talis sit; v. g. cognitio dicitur *ratio formalis*, qua potentia redditur cognoscens.

3. *Ratio formalis. M. Objectum formale*.

Ratio proxima et remota idem fere sonant ac *causa proxima et remota*. Dictum est *fere*, nam nomine rationis non semper intelligitur causa stricte talis, sed etiam vel *occasio*, vel *objectum formale*, vel *modus operandi*.

Ratio particularis est potentia quæ vocatur *æstimativa* in animalibus et eis dat aliquid simile rationi et intelligentiæ.

RATIONALE dicitur dupliciter, scilicet omne intellectuale et cognoscens cum discursu; primum convenit Deo et angelis; non autem secundum, sed est differentia animalis. — *Rationale materialiter* est quod habet in se principium ratiocinandi, ut homo. — *Rationale formaliter* est principium ratiocinandi et differentia hominis constitutiva; ut rationalitas.

REAGENS. V. *Passum*.

REALITATES vocantur attributa illa, quæ sunt inter se identificata, ut attributa Dei et facultates animæ. Hæc enim singillatim sumpta non concipiuntur ut res, seu ut totum aliquid integrum, sed concipiuntur ut aliquid rei, et ideo dicuntur *realitates*, vel etiam *aliquitales*.

REALITER. V. *Formaliter*. 5.

RECTO (IN) *aliquid importari*. - 1. Significat

illud quod est subjectum suscipiens prædicata ac denominationes in aliquo concreto, vel quod in propositione aliqua affirmatur cum tali subjecto identificatum. In *obliquo* autem illud *importari* dicitur, quod non est quidem tale subjectum. sed est aliquid pertinens ad illud, vel ad prædicatum; v. g. in termino *albus*, significatur *in recto* res, quæ est alba, albedo vero *in obliquo*. Etenim in hac propositione: *paries est albus*, identificatur res quæ est alba cum pariete, non vero albedo identificatur cum pariete; nam verum quidem est: *paries est res habens albedinem*; falsum est autem: *paries est albedo*. V. *Ut quod*.

2. *In recto importari* etiam dicitur, quod est in casu recto, seu nominativo, regens orationem. *In obliquo*, quod est in genitivo, aut alio casu dependenti quidem a nominativo, sed tanquam quid extrinsecum regenti principali orationem; v. g. liber Petri, Filius consubstantialis Patri; in his liber et Filius *importantur in recto*, Petrus et Pater *in obliquo*.

REDUCTIVE - 1. aiebant prædicatum aliquod convenire partibus compositi, quod directe venit toti composito. Sic prædicatum *homo* dicitur directe de Petro, *reductive* de ejus corpore.

2. *Reductive* etiam idem est ac *Analogice*. V. hanc vocem.

REDUPLICATIVE sumitur terminus, sive *Reduplicatio* fit quarfdo termino apponitur *ut, prout, quatenus, inquantum*, aliudve simile, vel geminando eumdem terminum, vel alium addendo ut indicetur sensus, in quo primus terminus sumitur, vel ratio, cur prædicatum conveniat subjecto: v. g. animal ut animal ratiocinari non potest; Christus inquantum homo passus est, Paulus quatenus sacerdos est honore dignus. V. *Materialiter*. 2. V. *Identice*. V. *Specificative*.

REFLEXE. V. *Directe*.

REFUNDERE perfectionem in actum, plerumque dicitur de causis moralibus, et quidem præcipue de causa finali, a qua peculiariter actus evadit bonus, vel malus.

REGRESSUS *demonstrativus*. V. *Circulus materialis*.

REGULA est aliquid certum, notum, fixum, cui conformari debet res, aut actio, ut recta vel bona dicatur; ut motus cæli dicitur regula motuum sublunarium.

Regula est prior regulato. Axioma, cujus sensus satis manifestus est. Prius enim intelligenda est regula, quam id quod juxta regulam faciendum est. Sic pingendi regulæ prius intelligendæ sunt, quam pictura ad regulas exacta.

RELATIO - 1. est respectus, ordo unius ad alterum. — *Relationis objectum* est id quod in se relationem recipit; ut Petrus est subjectum paternitatis. — *Relationis terminus* est quod terminat relationem in alio existentem, ut pater est terminus filiationis et filius paternitatis. — *Relationis fundamentum*, est id quod causa est subjecto, ut referatur ad aliud; ut albedo est fundamentum similitudinis inter nivem et ce-

^[1] ^

russam. Hæc causa quoque dicitur *ratio furi-dandi, fundamentum proximum, fundamentum relativa; denominationis*. — *Ens relativum*, quod intelligi non potest sine alio, ut dominus, similis. æqualis. Huic opponitur *ens absolutum*, quod intelliigitur sine ullo alio, ut homo. *Relativum ens* dicitur etiam *ens ad aliud, ens ad aliquid; absolutum vero: ens ad se*. V. *Respectus*.

2. *Relatio atquipurontia*: est, quæ eodem modo denominat utnimque extremum, ut relatio similitudinis, æqualitatis. *Relatio disquiparantia*: est, quæ extrema diversimode denominat, ut relatio patris et filii, majoris et minoris.

3. *Relatio, seu conceptus in*, est illud, in quo fundatur relatio, consideratum in uno vel altero extremo sine ordine ad aliud, sive prout illi solum inhæret; quod dicitur etiam *relatio fundamentalis*. *Relatio sive conceptus ad*, est illud ipsum, in quo fundatur relatio, spectatum prout refertur ad aliud, quod dicitur etiam *relatio formalis*; v. g. albedo, prout precise est in Petro, vel in Paulo, dicitur *relatio in*; albedo vero Petri spectata in ordine, seu comparisonem ad albedinem Pauli, dicitur *relatio ad*.

4. *Relatio mutua* ea est, quæ datur inter extrema, quæ sese invicem respiciunt, ut inter creatorem et creaturam; sicut enim creatura sine creatore esse non potest, ita neque creator ut talis sine creatura. *Relatio non mutua*, quæ potius dicenda esset non mutua connexio, inter illa datur, quorum unum est connexum cum latero, sed non vicissim, ut inter Deum et creaturam; nam potest Deus esse sine creatura, non vicissim.

5. *Relatio, ordo transcendentalis* est quæ identificatur cum eo, quod refertur, nec ab eo separari potest, ut relatio actionis ad effectum, cognitionis ad objectum. *Relata transcendentalia* sunt res absolutæ quæ essentialem ordinem dicunt ad aliud, ut causam, subjectum, vel objectum. *Relatio, ordo pradicamentalis*, est quæ non ita identificatur, sed veluti accidentalis est illi, quod refertur, ut similitudinis vel majoritatis.

6. *Relationis prædicamentalis* triplex est genus; primum est earum *relationum*, quæ fundantur *in unitate et numero*, quod apud veteres idem sonabat ac convenientia, vel inconvenientia, ut similitudinis, dissimilitudinis, æqualitatis et inæqualitatis; secundum earum, quæ fundantur *in actione et passione sive physica sive logica*, ut producentis et producti, cognoscentis et cogniti; tertium earum, quæ fundantur *in mensura et mensurabili*, ut relatio scientiæ ad scibile: perfectionem enim scientiæ ex objecto communiter metimur; imo generatim cujuscumque potentiæ ad suum objectum; unde, ut patet, hic non agitur de mensura materiali, quæ potius ad primum genus spectat. — Hoc genus relationum triplex distinguitur: *Relationes primi generis* sunt quæ fundantur in unitate et numero substantiæ, quantitatis aut qualitatis; ut identitas, æqualitas, similitudo. — *Relationes secundi generis* sunt quæ fundantur in actione et passione, ut paternitas et filiatio,

relatio doctoris et discipuli. — *Relationes tertii generis*, sunt quæ fundantur in mensura t mensurabili; ut relatio intellectus ad inteiligibile. Per mensuram inteliigit Philosophus potentiarum et habituum objecta; per mensurabile ipsas potentias et habitus. Ei

Secundum REM idem ac a parte rei: *secundum; rationem* idem ac per intellectum. Eadem vir, habent *secundum esse, secundum dici*.

REMISSIO juxta vim ipsam nominis adhibetur, scilicet significat diminutionem, seu decrementum, v. g. caloris in corpore, vel idearum animi, quatenus una potest esse minus clara, minusve adæquata quam altera. — *Remissio* de aliqua re agi, est ita de ea agere, ut fusi ejusdem tractatio in alium locum remittatur.

REMOVENS *prohibens* est illud, quod removet impedimentum ad aliquid præstandum. Sic qui solvit vincula, quibus Petrus tenebatur, is dicitur concurrere ad deambulationem Petri tanquam *removens prohibens*. *

REPASSUM. V. *Passum*.

REPRODUCTIO est nova et secunda rei productio. Correlativa est *Adductio*, quæ est veluti conductio, sive approximatio unius rei ad novum locum. Sic præsentiam Christi in Eucharistia alii explicant per *Reproductionem*, sive per hoc, quod corpus Christi denuo producat in hostia consecrata; alii per *Adductionem*, sive per hoc, quod adducatur ad novum locum, seu acquirat novum locum in hostia consecrata. V. *Secundum esse*.

v. Sa

REPUGNANTIA sunt quæ de eodem singulari simul vere affirmari non possunt; ut album et nigrum.

RESPECTIVE. V. *Absolute*.

g

RESPECTUS *ad* est relatio rei ad principium a quo provenit, ut creaturæ a creatore; *Respectus in* est relatio ad subjectum, in quo est, ut qualitatis cujusvis ad subjectum, in quo est; *Respectus ad* est relatio ad terminum, ad quem res est ordinata, ut actionis ad effectum; *Respectus ex* est relatio ad subjectum, ex quo res est educta, ut figuræ statuæ ad marmor, ex qui fit. V. *Eductio*.

7;

REUBAU. V. *Transcendentales*.

S

SCIENTIA *late* est cognitio quælibet vera et certa, ex principiis certis, licet non demonstrativis comparata, et sic artes omnes interdum dicuntur scientia. — *Scientia proprie dicta* est cognitio per demonstrationem acquisita. — *Scientia habitualis* est habitus certus, verus et evidens rei necessariæ per propriam causam. — *Scientia speculativa* est ea quæ in sola objecti contemplatione et veritatis cognitione occupatur et conquiescit; ut Metaphysica, Mathematica. — *Scientia practica* est ea quæ suam cognitionem ad opus vel ad actionem refert; ut Logica, Ethica. — *Scientia subalternans* est a qua altera ita dependet, ut ab ea sua principia mutuatur, verseturque circa idem objectum accidentaliter tantum diversum; ut Arithmetica

respectu Muslcæ. — *Scientia suballtrnala* est scientia inferior quæ superioris conclusiones pro suis principiis sumit, habetque idem objectum, accidentali tantum differentia contractum, ut Musica respectu Musicæ; illa enim numerum; hæc numerum sonorum considerat. — *Scientia approbationis* est ea qua Deus cognoscit bonum quod approbat. — *Scientia improbationis* ea est qua cognoscit peccatum quod damnat. — *Scientia simplicis intelligentiæ* ea est qua cognoscit res mere possibilis, quæ nunquam extiterunt et nunquam existent. — *Scientia visionis* est ea intentio qua Deus seipsum noscit, et quidquid sit præteritum, vel præsens, vel futurum. — *Scibile* est quod sciri potest sive objectum scientiæ.

SECUNDUM, *sive novum esse rei*, est determinatio alicujus rei existentis ad existendum novo titulo, seu ex virtute et efficacia novi principii; v. g. si A et B essent duæ causæ æque potentes singulæ producere totum effectum C, si causa A illum primo produceret, effectus C haberet ab *A primum esse rei*, sive per A transferretur de non esse ad esse. Si postea causa B suam vim productivam exereret, jam effectus C per eam determinaretur ad existendum novo titulo, quæ determinatio dicitur *secundum esse*. — *Secundum quid* dictum est quod de rei determinatione per aliquam adjectionem diminuit, ejusque tantum partem, proprietatem, vel aliqualem rationem innuit; ut Æthiops est albus secundum dentes. Opponitur ad *simpliciter* aut *absolute*. V. *Absolute*.

Secundum rem. V. *Rem*.

SECUS *si secus* dicitur brevitatis causa, cum nimirum propositio aliqua admittitur ut vera uno sensu, et rejicitur in alio, vel aliis sensibus, vel saltem ab aliis præscinditur. Ex. gr. corpus terrestre si sibi relinquatur, nunquam recedet a directione versus terræ centrum: *secus si secus*, id est si non sibi relinquatur, sed agatur externa vi, poterit ab ea directione recedere.

SENSIBILE *proprium* est quod per se, vel per propriam speciem ab uno tantum sensu externo sine errore percipitur; ut lumen ab oculis, sonus ab auribus percipitur. — *Sensibile commune* est quod a pluribus sensibus externis per modificatas propriorum sensibilium species percipitur; ut quantitas, distantia. — *Sensibile per accidens* est quod nec per propriam, nec per modificatam alterius speciem, sed per aliud tantum, cum quo conjunctum est, sub sensus externos cadit, ut substantia materialis.

SENSUS est facultas animæ cognoscitiva objectorum materialium et singularium. — *Sensus externi* dicuntur hi quorum organa foris et extra caput patent, ut visus. — *Sensus interni* dicuntur illi quorum organum in ipsa cerebri substantia intra caput situm est; ut phantasia, sensus communis. — *Sensus communis* aut *sensorium commune* est sensus internus qui sensuum externorum objecta percipit, deque eorum effectibus judicat. — *In sensu formali* affirmatur illud, quod ingreditur conceptum et

definitionem subjecti, de quo affirmatur; v. g. justitia Dei est virtus, qua ipse punit peccata et coronat merita. *In sensu vero pure reali*, sive *in sensu identlco* et *materiali*, affirmatur illud prædicatum, quod est quidem identificatum cum subjecto, sed non est de conceptu *ejus definitivo*, et neque est prædicatum veluti adjectivum ejus conceptus; v. g. justitia Dei est misericordia; in sole eadem est vis illuminandi cum vi liquefaciendi ceram. V. *Ratio formalis* et *Formallter*. 2. *In sensu denominativo* affirmantur illa, quæ non pertinent ad conceptum definitivum essentiæ metaphysicæ subjecti, sed sunt proprietates ejus secundariæ, vel accidentales, idque vel metaphysice, vel physice, vel logice, v. g. homo est risibilis, Europæi sunt albi, Deus est cognitus. V. *Concretum*.

Sensus compositus alicujus propositionis dicitur, quando prædicatum competit subjecto sumpto, seu manenti, ut in propositione enuntiatur. *Sensum autem divisum* tunc habet propositio, quando prædicatum convenit subjecto non manenti ut enuntiatur, sed aliter se habenti; v. g. album potest esse nigrum; hæc propositio in sensu composito est falsa, nam *sensus compositus* est: album manens album potest esse nigrum. Est autem vera *in sensu diviso*; tunc enim sensus est: album, seu id quod est album, non tamen manens album, potest esse nigrum. — *Sensus reduplications* fit quando particula geminans denotat in subjecto adæquatam rationem, vel causam cur illi conveniat prædicatum. Ut homo, quatenus homo, est risibilis. Nam adæquata causa risibilitatis est natura humana.

SIGNATE - 1. refertur ad intentionem, vel directionem agentis; *exercite* vero ad effectus operis, sive exercitii; e. g. qui mathesi studet, *signate* intendit acquirere cognitiones veritatum circa quantitatem; *exercite* vero, sive in ipso studendi exercitio, mentem ad recte ratiocinandum capaciorem et aptiorem efficit.

2. *Signate* etiam indicat rem obtinendam per verba. *Exercite* vero per propria exempla, ut qui prædicat virtutem, *signate* illam aliis suadet, *exercite* vero qui virtuose vivit.

3. *Signate et exercite* quandoque idem sonant ac *directe* et *reflexe*. V. *Directe*.

SIGNUM est quod repræsentat aliquid aliud a se cognoscendi potentiæ; ut fumes ignem. — *Signum formale* est species rei consignatæ in potentia cognoscente et objecti repræsentativa, ut species parietis in oculo. — *Signum ex instituto, seu datum, seu ad placitum*, est quod ex Dei vel hominum beneplacito vim habet repræsentandi; ut sacramenta signa sunt gratiæ. — *Signa natures, vel rationis*, excogitata sunt a philosophis, ut ordinate disserere possint de pluribus rebus, quæ eodem temporis momento existere possunt. In quovis enim momento individuo concipiunt duo signa, quæ non sunt quidem instantia temporis distincta, nec partes instantis, sed tantum denotant dependentiam unius rei ab alia. *In signo naturæ priori* dicunt existere causam in actu primo proximo, et sin-

gula ejus prærequisita; *in signo* vero *naturæ posteriori* actum secundum causæ, et quæ ex eo fluunt ut effectus. Si autem in eodem instanti detur series plurium causarum, non duo tantum, sed plura *signa naturæ* erunt. Ita in eodem instanti angelus amat Deum, quem prius natura cognoscit, et a quo prius cognitione conservatur: illa autem, quæ licet simul existant, nullam tamen habent ad se relationem, *in signis naturæ disparatis* ponunt; ut naufragium et incendium in eodem instanti. Quod si plura et diversa per eandem actionem ab eadem causa proveniant, ea dicuntur esse *in eodem signo naturæ*, et *effectus simultanei* appellantur, ut sol eadem actione, eodemque instanti diversimode corpora colorat. Tandem quæ eodem instanti proveniunt ab eadem causa, sed per distinctas actiones, dicuntur esse *in signis concomitantibus*, ut cum eodem instanti objectum aliquod videtur et sonus auditur.

SIMILITUDO est relatio duarum qualitatatum ejusdem speciei et gradus. *Simile non agit in simile*. Axioma. Ratio est, quia agens semper vult assimilare sibi patiens. Ergo si illud sit perfecte simile, non agit, quia tunc cessat finis agendi. Sic calidum ut quatuor non agit in subjectum, quod habeat etiam quatuor gradus caloris, sed bene in illud, quod habeat tres. In hoc axiome fundatur alia hac: *Omnis actio est juxta porportionem majoris inæqualitatis. Solum agit quod habet contrarium*, sive habet aliquod, quod resistat actioni agentis aliquo modo.

SIMPLICITER. V. *Absolute*.

Simpliciter dictum est quo res absolute talis pronuntiatur, nihilque de ejus determinatione detrahitur; ut nix est candida. V. *Absolute*. — *Si simpliciter sequitur ad simpliciter et magis ad magis*. Axioma cujus sensus est quod si res ab alia absolute aut simpliciter defluit, quod unam auget alteram quoque augebit. Ita beatitudo, cum a charitate profluat, ad majorem beatitudinem requiritur quoque major charitas.

SIMULTAS *temporis et naturæ*. V. *Prioritas*. 3.

SINGULARITAS. V. *Principium*. 1. — *Singularis enuntiatio aut propositio* ea est quæ se refert ad unum individuum; ut Petrus est doctus. — *Singulare*, juxta Philosophum, est quod est pluribus incommunicabile (*De interpret.* l. i, cap. 7).

SPATIUM *reale* est intercapedo positiva quæ inter plura corpora vel ejusdem corporis latera aut extrema reperitur. — *Spatium imaginarium* est illa intercapedo quam nobis imaginamur et fingimus esse supra cælos.

SPECIES —1. sæpe indicat imaginem objectum repræsentantem. — Species physice est forma et pulchritudo rei.

2. *Species atoma* physice sumpta est illa species in rerum natura, quæ non constat aliis speciebus, in quas dividi possit, ut sunt prima elementa.

3. *Species expressa* est cognitio ipsa, quæ objectum apparere facit, seu est perceptio ac repræsentatio objecti. *Species impressa* est qualitas ab objecto immissa, tanquam *objecti vicaria*

virtus quædam, quæ potenti® imprimitur el eam complet et adjuvat ad eliciendum cognitionem objecti, sive *speciem expressam*. *Specia impressa* sic dicitur, quia imprimitur potentiaë; *expressa* vero sic dicitur, vel quia expressus repræsentat objectum quam *species impressa*, vel quia exprimitur, sive elicitur a potentia. Nimirum objectum potentiaë e, g. visivæ per totum intervallum inter ipsum ti potentiam emittit emanationes quasdam sui vicarias in aere sustentatas, quas vocant *specie impressas*, quarum quæ potentiaë proxima est adjuvat illam ad producendam, et in se recipiendam *speciem* illam, quæ etiam *impressa* dicitur, et cujus ope potentia tandem *specim expressam*, id est, in casu nostro visionem, dicit. Idem dic de qualibet alia potentia. Notandum vero emanationes illas non *substantiales* esse, sed *accidentales* in sensu Peripateticorum.

4. *Species impressa* dicitur etiam objecti semen, quia per eam, ut dicunt, ab objecto quasi patre fecundatur potentia quasi mater ut cognitionem pariat: unde fluit axioma: *ab objecto et potentia paritor notitia*.

5. *Species tam expressa quam impressa* dicitur sæpe *intentionalis*, quia per eam potentia attendit, sive intendit in objectum. Cætenim potentiaë quoque sensuum externorum habent suas *species* tam *expressas* quam *impressas*.

6. *Species* quoque designat unum ex quinque attributis universalibus. V. *Prædicabilia*. — *Species predicabilis* est unum aptum prædicari de multis, solo numero differentibus in quæstione quid est: ut homo de Petro et Socrate. — *Species subjicibilis* est particulare quod proxime collocatur sub genere et de quo genus immediate prædicatur in quid; ut animal respectu viventis. — *Species infima* seu *specialissima* est quæ sub se habet tantum individua; ut equus hunc et illum equum.

SPECIFICATIVE, vel *denominative* sumitur concretum aliquod cum prædicatum, quod de illo dicitur, illi convenit ratione subjecti ejusdem concreti; *reduplicative*, vel *formaliter* sumitur cum prædicatum illi convenit ratione formæ; v. g. *in hoc concreto*; philosophus, *subitutum* est homo, *forma* philosophia: hinc si dicas, philosophus dormit, philosophus sumitur *specificative*, nam dormit ut homo; si vero dicas, arcana naturæ pervidet, sumitur philosophus *reduplicative*, nimirum ratione philosophiæ. — —

SPECIFICATIVUM - 1. communiter significat illud attributum, per quod aliquid fit objectum talis potentiaë, sive *objectum formale*. Ita color dicitur *specficativum* potentiaë visivæ. Dicitur autem *specificativum*, quia est extrinsecum indicium, ex quo discernimus species actuum et potentiarum.

2. *Specficativum* rei aliquando dicitur illud attributum, vel illa attributa, quæ rem a cæteris distinguunt, et in tali specie collocant. Sic rationalitas est hominis specificativum. — *Specificari* idem est ac sub hac vel illa specie, in

Sphæra

hoc vel illo ordine collocari; potentia ita specificatur per actus. — *Speculatio* est actio intellectus In sola veritatis cognitione conquiescentis. — *Speculatum* est quod In alia re tanquam in speculo videtur. — *Intellecta speculata* sunt res materiales in quibus tanquam in speculo res intellectuales perspiciuntur (p. I, q. lxxxviii, art. I).

SPHÆRA *extrinseca* causæ est spatium illud, vel loci ambitus, infra cujus terminos cohibetur, saltem naturaliter, activitas causæ. *Sphæra intrinseca* causæ est virtus, quam ipsa habet se extendens ad effectus, quos præstare potest, v. g. percipere lucidum coloratum respectu potentiaë visivæ: sonum respectu auditivæ. — *Sphæra activitatis* est terminus circularis quem agentia naturalia propter limitatam suam agendi virtutem præterire non possunt; v. g. si ignis potest agere ad quatuor passus circulariter, non ultra. — *Sphæra activorum et passivorum* ea est quæ amplectitur mundum sublunarem, in quo, juxta Peripateticos, includebantur corpora generationi et alteration! obnoxia. — *Sphæra objectiva* est objectum potentiaë. V. *Objectum*.

SPIRITUS ut opponitur corpori est substantia simplex, completa, immaterialis et intellectiva. — Ut animæ instrumentum est corpusculum quoddam tenue, lucidum, calidum, ex puriori sanguine ad juvandas vitales et sensitivas operationes procreatum. — *Spiritus vitalis* est qui a corde vitæ fonte per arterias ad vitæ functiones juvandas defertur. — *Spiritus animalis* est qui a cerebro functionum animalium principio, earumdem functionum promovendarum gratia per nervos decurrit. — *Spiritualia per attributionem* juxta veteres sunt ea accidentia, iique modi, qui licet non sint spiritus, naturaliter tamen adhærere debent spiritui, non corpori, ut actus animæ, gratia, etc. *Corporea, sive corporalia per attributionem* ea sunt, quæ licet corpora non sint, naturaliter tamen exigunt intrinsicè ac perpetuo adhærere corpori, ut modi illi, illæque qualitates, quæ materiæ debent adhærere.

STATUS *termini* est acceptio termini pro tempore importato per copulam; v. g. in his propositionibus: Adam extitit, Antichristus existet, *status termini* importat ut Adam sumatur pro homine, qui fuerit existens, Antichristus pro homine qui sit exiturus. *Statui termini* opponitur *Ampliatio*, quæ est acceptio termini ultra id, quod importat copula; v. g. dum in Evangelic legitur: *Cæci vident, claudi ambulant, surdi audiunt*, id vult intelligi de hominibus existentibus etiam tempore præterito.

SUBJECTI certitudo. V. *Certitudo*.

SUBJECTIVE et *connotative* - 1. idem ac quod ad, vel penes subjectum et connotata, seu indigitata. Sic virtus pœnitentiæ *subjective* bona, *connotative* respicit malum, sive peccata commissa.

2. *Subjective* et *objective* idem ac quod ad, vel penes subjectum et objectum; e. g. conceptus, quem habet angelus corporis dicitur cor-

poreus *objective, subjective* vero spiritualis, cum sit actus angeli, qui totus spiritus est; sic etiam idea Dei in nobis est *subjective*, sive ex modo repræsentandi imperfecta, *objective* vero, seu quod ad objectum perfectissima.

3. *Subjective* et *terminative* idem ac quod ad vel penes subjectum et terminum. Sic creatio *subjective*, sive ex parte Dei est quid infinitum: finitum vero *terminative*, sive ex parte creaturæ.

SUBJECTUM *adhæsionis* - 1. est illud, cui entitas aliqua modalis (V. *Modus*) sic adhæret, ut hæc nec sit subjecti complementum, nec ab eo dependeat tanquam a causa materiali. Sic Verbum divinum est *subjectum* unionis hypostatic®.

2. *Subjectum attributionis* illud est, cui rei proprietates attribuuntur. Ita persona est subjectum actionum et passionum. V. *Actiones sunt suppositorum*.

3. *Subjectum inhæsionis* illud est, quod est causa materialis vel quasi materialis alicujus accidentis, et ab ipso accidente intrinsicè afficitur. Ita aer respectu lucis in eorum sententia, qui volunt lucem accidens aeris. Idem dicito de anima respectu suorum accidentium.

4. *Subjectum puræ denominationis*, sive *prædicationis* est illud, quod aliquam denominationem accipit a forma impropria, id est, ab aliquo, quod vel non sit vere distinctum a subjecto, vel non sit ei intrinsicè unitum, uti debet esse vera forma perficiens subjectum. Sic Deus et ab omnipotentia denominatur Omnipotens, et a cognitione nostra dicitur cognitus.

5. *Subjectum purce receptionis*, vel *informationis*, est materia in composito, cujus forma non educatur ex ipsa materia, v. g. corpus in homine. V. *Eductio*.

6. *Subjectum sustentationis*, vel *eductionis*, est causa materialis alicujus complementi sui substantialis, vel etiam accidentalis. Ita materia, ex qua gignitur forma ignis respectu ejusdem formæ. V. *Eductio*.

SUBJICI *aliquibus prædicatis* est esse subjectum habens illa prædicata. Hinc

SUBJICIBILE est id quod potest esse subjectum in aliqua propositione, seu quod potest habere aliquod prædicatum; sic aqua subjicibilis est prædicatis vel calidæ, vel frigidæ.

In **SUBSISTENDI** *consequentia* idem est ac unum esse, vel existere tanquam consequens alterius, sed non vicissim. Sic bene infertur: hoc objectum est Deus: ergo est ens, at non vicissim. Similiter existit homo; ergo et animal, at non; existit anima; ergo et homo.

SUBSISTENTIA, seu *Hypostasis*, itemque *Suppositalitas, Terminus rei* est ultimum entis complementum, quo fit ut ens illud reddatur adæquatum omnium suarum functionum ac proprietatum principium. Ens per *subsistentiam* complementum dicitur *suppositum*: quod si autem *suppositum* ratione præditum sit, *persona* nuncupatur, ejusque subsistentia *personalitas*. Peripatetici plures *subsistentiam*, tam in divinis, quam in humanis in realitate quadam positiva

Substantia

I e x i c o n

Suppositio

constituebant. Recentiores vero philosophi subsistentiam cujuslibet entis creati (quidquid sit in divinis) communiter ajunt consistere in negatione unionis cum ente alio nobiliori: sic quilibet angelus, homo, bnitum, arbor suam habent *subsistentiam*: sunt enim subjectum denominationis earum omnium actionum vel passionum, quæ ab ipsis vel in ipsis fiunt; at e. g. coquis vel anima hominis donec unita sunt, ramus arboris, priusquam ab arbore evellatur, *subsistentia* propria carent, et non *suppositum*, sed pars *suppositi* dici solent, donec dicta unio persistit; denominationes enim non ipsis, sed toti composito tribuuntur.

SUBSTANTIA generatim est ens per se subsistens. — *Substantia* apud Aristotelem sumitur pro rei essentia, lib. *De prcedic.* cap. 1.

1. *Substantia completa* est quæ non ordinatur ad illum substantiale compositum constituendum, etsi ulterius possit perfici in ordine accidentali, ut homo, arbor. *Incompleta* est substantia partialis, quæ ordinatur ad aliquod totum substantiale constituendum, ut anima, vel corpus hominis.

2. *Substantia esi propter se*. Axioma; nempe, quælibet substantia non est propter aliam personam, vel suppositum intrinsece afficiendum. Hoc intellige de substantia completa.

3. *Substantia prerdicamentalis* est ea quæ creata et completa est; hæc enim sola ponebatur a Peripateticis in primo prædicamento. V. hoc verbum. *Transcendentalis* est substantia in genere sumpta, sive completa vel incompleta, sive creata vel increata.

4. *Substantia prima* est quæ neque est in subjecto, neque de subjecto dicitur: ut Socrates.

— *Substantia secunda* est quæ in subjecto non est, et tamen de subjecto dicitur, ut homo de Petro. — *Substantia: secunder* sunt genera et species quibus prima insunt.

SUBSTANTIALE *compositum* - 1. dicitur etiam unum *per se*; *accidentale* unum *per accidens*.

2. *Substantiale compositum naturale* est quod coalescit ex substantiis incompletis et ad invicem ordinatis, ut sese mutuo in suo genere compleant, seu, quod idem est, ex substantiis, quæ ex intentione naturæ sunt ordinatæ ad quid unum constituendum; tale est. v. g. homo constans ex anima et corpore. *Substantiale compositum supernatural* illud est, quod constat ex substantiis, quæ licet natura sua non ordinentur ad quid unum constituendum, habent tamen aptitudinem. ut ad id a Deo eleventur. Sic Christus Dominus ex duabus naturis divina et humana componitur, quæ in unam personam supernaturaliter uniuntur. *Accidentale compositum* est quod exsurgit vel ex substantia et accidenti, ut paries albus; vel ex substantiis in genere suo completis, ut acervus lapidum. *Accidentale compositum supernatural* illud est, quod constat ex subjecto naturali et accidenti supernatural), ut homo justus ex humana natura et gratia habituali.

3. In *substantiali compositu* unio partium dici-

tur *substantialis* unio, vel modus *substantialis*: in *accidentali* dicitur *accidentalis*.

SUBSTANTIVE accipitur proprietas aliqua iri cum sumitur *realiter*, quatenus eum re ipsa identificatur; *adjective* vero sumitur cum usurpatur *precise* quatenus est perfectio rei. Sic rationalitas hominis *substantive* sumpta est liomo ipse, *adjective* vero est perfectio hominis.

SUBSTARE alicui est esse illi actu objectum, vel aliquo modo subjacere. Sic dum percipio lunam, luna substat meæ cognitioni.

SUBSTRATUM - 1. in aliqua re dicitur quod in ea est materiale; hoc enim substernitur formæ, a qua determinatur. Hinc *substratum* materialitæ idem est ac materiale peccati.

2. *Substratum* est etiam subjectum et prædicatum propositionis; hæc enim veluti substernuntur copulæ affirmanti vel neganti, a qua accipiunt vim et denominationem subjecti et prædicati. Hinc illa dicuntur etiam *materia* propositionis, copula vero *forma*.

SUMMULARUM regulæ sunt regulæ logici in summulas redactæ a Peripateticis. Hinc *Summulista* dicitur, qui regulas illas profitetur.

SUPERIORITAS *logica* terminorum est major extensio, vel latitudo illorum, de quibus termini affirmari possunt. Ita v. g. ens dicitur *logice* superius animali, quatenus de pluribus affirmatur esse *ens* quam *animal*.

SUPERNATURALE - 1. est quod superat vires activas et exactivas naturæ, nempe, quod nec causæ naturales facere valent, nec a Deo exigunt ut complementum sui generis; ut e. g. corpus organizatione exigit animam, ignis calorem, quæ idcirco naturalia sunt. Contra vero divina gratia, character sacramentalis, mortui resurrectio, quæ neque viribus naturalibus haberi possunt, neque a natura exigunt, supernaturalia sunt.

2. *Supernatural? quoad substantiam* est quod in omni casu totius naturæ vires omnino superat; vel quod in sua entitate est quid supernaturale, ut gratia, character sacramentalis. *Supernaturale quoad modum* est quod in aliquibus tantum rerum adjunctis vires naturæ superat; vel quod superat naturam solum quod ad modum, quo fit; e. g. translatio corporis de loco in locum distantem facta, licet naturaliter fieri possit non tamen vel in instanti, vel sine transitu per spatium intermedium.

SUPERTRANSCENDENTIALIA. V. *Transcendentales*.

SUPPONERE *pro aliquo* idem est ac illud significare. V. *Suppositio*.

SUPPOSITALITAS idem sonat ac *Subsistentia*, *hypostasis*, *terminus rei*.

SUPPOSITARE *vel Terminare* est efficere ut substantia sit suppositum, vel persona. V. *Suppositum*.

SUPPOSITIO *termini* est ejusdem significatio et usurpatio actualis in propositione? Dicitur *materialis*, si in termino consideretur ratio termini, non res significata per terminum, ut in hac propositione: homo est vox. Si vero consideretur res, quæ per terminum significatur, did-

tur *formalis*, et quidem *simplex*, si res talis sit per abstractionem mentis, ut e. g. homo est specie#; *personalis* vero, si res sumatur ut In se ipsa est, e. g. homo est vivens. *Suppositio termini* dicitur *distributiva*, si in propositione sit terminus universalis, qui distributive sumatur, nempe, qui omni/i individua sub se contenta etiam singillatim respiciat, ut: omne animal est vivens. Hæc vero dicitur *completa*, si singula individua, seu, ut ajunt, *singula generum* respiciat, ut in exemplo adducto; singuli enim generis humani sunt viventes; *incompleta* vero dicitur, si non singula individua, sed species duntaxat alicujus generis, seu, ut ajunt, *genera singulorum* respiciat, ut si dicitur: omne animal fuit in arca Noe; non enim singula omnis generis animalium fuerunt in ipsa, sed solum aliqua cujuscumque animalium generis. Si qua sit exceptio in propositione *distributiva*, hæc dicitur *accommoda*, ut: omnes homines diluvio perierunt; subintelligitur enim: exceptis iis qui erant in arca. *Suppositio* appellatur *collectiva*, si in propositione sit terminus universalis, qui collective sumatur, nempe qui omnia individua sub se contenta simul sumat, ut: omnes apostoli erant duodecim. *Suppositio* dicitur *disjunctiva*, seu *determinata*, quando in propositione est terminus particularis indicans certum ac determinatum objectum, ut: aliquis apostolus (Judas nempe) prodidit Christum. Dicitur tandem *disjuncta*, seu *indeterminata*, cum in propositione est terminus particularis indeterminate sumptus, ut: aliquis calamus necessarius est ad scribendum.

SUPPOSITUM. V. *Actiones et Subsistentia*.
SUPREMUM *infimi attingit infimum supremi*. Axioma, quod ita explicatur: In duabus entium seriebus, quarum una sit altera immediate superior, et unaquæque contineat entia, quæ gradatim ascendant, ens quod supremum est in serie inferiori proximum est enti, quod infimum est in serie superiori. Ita dicimus e. g. supremum probabilitatis gradum attingere, seu proximum esse primo certitudinis gradui.

SYLLOGISMUS. - 1. Hujus figuram a loco, quem medius terminus occupat, desumebant. Is enim vel in una præmissa subjectum est, in altera prædicatum; vel in utraque prædicatum, vel in utraque subjectum. Primo casu syllogismus primam figuram constituit; altero secundam; tertio tertiam.

Extremum majus Peripateticis erat, quod vel unice, vel magis prædicatur (seu est prædicatum) in toto syllogismo. Hinc rigore loquendo præmissas non ab earum loco, sed a cujusque extremo majorem vel minorem vocabant. Sic in hoc syllogismo: *Nullum animal est arbor: Omnis palma est arbor: Ergo nullum animal est palma*: Extremum *palma*, quod unice prædicatur, videlicet, in conclusione, est *majus*, hinc *præmissa major* est: *Omnis palma est arbor*; licet secundo loco ponatur; cæterum in disputatione et communi usu nostrum loquendi modum tenebant.

Si extremum, quod in una præmissa prædi-

catnm est, est etiam prædicatum in conclusione, syllogismus *directe* concludit, secus *indirecte*.

In propositionibus *quantitatem* et *qualitatem* considerabant, quatenus aliæ universales sunt, aliæ particulares, utræque vel affirmativæ, vel negativæ. Harum varietatem vocalibus A. E. I. O. designabant ajebantque:

Asserit A. negat E. sed universaliter ambæ; Asserit I. negat O. sed particulariter ambæ.

Ex harum vocalium diversa collocatione undeviginti voces efformarunt, quibus modos omnes rite *syllogizandi* significarunt, habita etiam ratione figtiræ et conclusionis directæ; vel indirectæ. Hæ voces his versiculis continentur:

Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralipton, Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisesomorum, Cesare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti, Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.

Vox *Barbara* indicat syllogismum constantem tribus universalibus affirmativis; *Celarent* tribus universalibus, prima et tertia negativis, secunda affirmativa; *Darii* tribus affirmativis, prima universali, reliquis duabus particularibus. In vocibus *Baralipton* et *Frisesomorum* tres tantum priores vocales attenduntur; nam reliquæ solius metri causa sunt additæ. Novem priores modi ad primam figuram pertinent, quatuor sequentes ad secundam, sex reliqui ad tertiam, Ex modis primæ figuræ quatuor tantum priores directe concludunt. Cum vero syllogismus sub eadem quantitate et qualitate propositionum possit quandoque et diversæ figuræ esse et diversimode concludere, pro his casibus diversæ voces iisdem vocalibus eodem ordine constantes excogitatæ sunt: ut *Celarent*, *Celantes*, *Cesare*, quarum duæ priores pro prima figura sunt, tertia pro secunda; at prima vox conclusionem directam indicat, altera indirectam, e. g. positis his præmissis: *Nulla arbor est animal, Omnis palma est arbor*, si inferas: *ergo nulla palma est animal*, concludis *directe* in *Celarent*; si vero inferas: *ergo nullum animal est palma*, *indirecte* concludis in *Celantes*. Si autem dicas: *Nullum animal est arbor, sed omnis palma est arbor; ergo nulla palma est animal*, syllogismus erit secundæ figuræ in *Cesare*; quod si inferas^ *ergo nullum animal est palma*, syllogismus erit in *Camestres*; tunc enim *major* rigore loquendo erit: *Omnis palma est arbor*, ut constat ex superius dictis. Similiter dicito de aliis vocibus, in quibus eadem sint vocales eodem ordine.

2. *Syllogismus expositivus* ita dictus, quia rem quasi oculis exponit, ille est, qui constat medio termino singulari; v. g. Petrus est homo, Petrus est animal; ergo aliquod animal est homd.

Syllogismus categoricus, seu *simplex*, est qui ex simplicibus propositionibus constituitur. — *Syllogismus absolutus* est qui constat ex propositionibus absolutis, ut: Omne animal moritur. Equus est animal. Ergo moritur. — *Syllogismus modalis* est qui constat ex una pluribusve modalibus propositionibus: Hominem esse lapidem est impossibile. Sed Plato est homo. Ergo Platonem esse lapidem est impossibile. V. *Enuntiatio*. — *Syllogismus demonstrativus* est qui constat ex

Symbola

materia necessaria et generat scientiam et certitudinem. — *Syllogismus topicus*, seu *dialecticus*, est qui constat ex materia probabili et opinionem parit, ut: Omnis mater diligit filium. Hæc mulier est mater. Ergo diligit filium. — Sophismata vocantur syllogismi modo *pseudographi*, modo *sophistici*, modo *paralogismi*.

SYMBOLA. V. *Elementa vulgaria*.

SYNCATEGOREMATICUS. V. *Categorematicus*.

T

TALITAS *rei* est idem ac talis quædarn determinata qualitas ejusdem.

TEMPERAMENTUM est mensurata quædarn et modificata medietas, aut proportio primarum qualitatum mixti naturæ conveniens.

Temperamentum ad pondus, seu *uniforme*, est temperamentum corporis continentis elementa prima. *Aerem*, *Terram*, etc., in gradu æquali, v. g. ut quatuor. *Temperamentum ad justitiam*, seu *difforme*, est quod illa continet in eo gradu, qui debitus est determinate speciei corporis, quæ sæpe importat, ut modo unum, modo aliud elementum præ aliis dominetur. — *Temperamentum simplex* est in quo una tantum ex primis qualitibus dominatur. — *Temperamentum compositum* est in quo duæ primarum qualitatum excedunt. Est quadruplex: *Sanguineum*, seu *aereum*, in quo calor et humiditas. — *Colericum*, seu *igneum*, in quo calor et siccitas. — *Phlegmaticum*. seu *aquaticum*, in quo frigus et humiditas. — *Melancholicum*, seu *terreum*, in quo frigus et siccitas. — *Tempus* est numerus motus secundum prius et posterius, juxta Philosophum (*Phys.* lib. iv, cap. 1). — Definitur quoque duratio motus cælestis, quatenus assumitur, ut mensura cæterorum motuum. — *Tempus imaginarium* est spatium illud quod fingimus ab æternitate in ætemitatem fluere. — *Ævum* juxta Peripateticos mensuratur a successione cogitationum quæ sibi invicem succedunt in primo angelorum.

TERMINARE. V. *Suppositure*.

TERMTNATIVE. V. *Subjective*. 2.

TERMINUS *actionis* - 1. est id quod ipsa actione perficitur.

2. *Terminus actionis formalis* est id quod proprie et immediate actione efficitur; *terminus denominationis* est id quod per actionem accipit denominationem novam: sic respectu causæ motricis, motus causatus est *terminus actionis formalis*; corpus vero motum est *terminus denominationis*.

3. *Terminus enuntiationis* est id in quod ut extremum resolvitur enuntiatio, ut sunt prædicatum et subjectum. *Terminus appellans et appellatus*. V. *Appellare*.

4. *Terminus categorematicus*. V. *Categorematicus*.

5. *Terminus relationis* est ipsum relationis fundamentum. Vid. *Relatio*. — *Terminus a quo* est unde incipit motus, ut privatio, unde generatio. — *Terminus ad quem* est id in quod motus desinit, ut forma in quam generatio. — *Terminorum descensus et ascensus*. Vid. *Descensus*.

6. *Terminus intrinsecus unionis* est illud extremum in composito, in quo unio, quæ Peripateticis *entitas* erat ab extremis distincta, non recipitur, neque ah eodem educitur et sustentatur. Ita forma compositi est *terminus intrinsecus* unionis materiæ cum forma, quæ unio recipitur, seu adhæret materiæ et a materia sustentatur, non vero formæ adhæret, neque ab ea sustentatur. V. *Eductio*.

Terminus rei. V. *Subsistentia*.

Tð (to) apponitur ad indigitandum verbum aliquod, de quo sit sermo, et est veluti articulus demonstrativus; v. g. in illis Evangelii verbis: *Pater major me est*, τð *me* refertur ad humanitatem Christi, non ad divinitatem. Sensus est illud verbum *me* refertur, etc. Eamdem vim habet *Ly*. *To* sumptum est ab articulo neutro Græcorum defectu articuli latini. *Ly* sumptum videtur ab Arabis, a quibus sublimiores scientiæ originem traxerunt, qui articulum habent *ll*, qui retro lectus, ut eorum vult grammatica, reddit: *Ly*.

TOTALITER. V. *Adaquate*.

TOTUM *per se* est quod constat ex partibus ad ejus essentiam, vel integritatem constituentem naturaliter ordinatis; ut homo, lapis. — *Totum per accidens* aut *accidentale* est quod constat ex pluribus entibus in actu, sive completis; ut cumulus lapidum. — *Totum essentiale* est quod ex partibus ejus quidditatem seu physice, seu metaphysice constituentibus coalescit; ut homo physice ex corpore et anima rationis compote; metaphysice ex animali et rationali. — *Totum physicum* est quod ex materia et forma substantiali, inter se naturaliter ordinatis et unitis constituitur. — *Totum metaphysicum* est quod ex partibus metaphysicis, genere scilicet et differentia, constare intelligitur. — *Totum homogeneous* seu simile est cujus partes omnes eamdem cum toto rationem et appellationem habeant; ut aqua cujus qualibet pars nominatur, ut est aqua. — *Totum heterogeneous* seu *dissimilare*, est cui partes insunt, diversi a toto nominis, diversæque naturæ, ut corpus humanum, cujus caput, manus, pes, nec eamdem denominationem, nec eamdem quidditatem cum toto sortiuntur. — *Totum potentiate* est quod partes suas potestate tantum, non actu continet; ut animal respectu hominis et bruti. — *Totum intégrale* est quod partes habet ad rei integritatem pertinentes. Vid. *Partes*.

TRANSCENDENTALE aliquando dicitur id quod cum essentia alicujus rei identificatur.

TRANSCENDENTALES sunt termini vel proprietates rebus omnibus cujuscumque generis convenientes. Veteres sex numerabant: *Res*, *Ens*, *Verum*, *Bonum*, *Aliquid*, *Unum*, quæ per litteras initiales earum vocum indicantur componentes hanc barbaram vocem: *Reubau*; nihil enim in rerum natura inveniri potest, cui ista non convenient. Recentiores ad tria reducunt attributa transcendentalia, quæ et met physica dicunt: *Veritas*, *Unitas*, *Bonitas*. — *Transcendentalia* dicuntur quia veluti essentias omnes tran-

scendunt, et cum iis identificantur. *Inlranscendentes* sunt autern Illi termini et proprietates, quæ rebus certi generis vel speciei conveniunt, non aliis; ut lapis, arbor, homo. *Supertranscendentalia* ea dicuntur, qua: rebus non modo realibus, sed fictis etiam, seu imaginariis aptantur; ut *apprehensibile, cogitabile, significabile*.

TRANSCENDENTALITER. V. *Prædicamentaliter*.

TRANSCENDERE res aliquas est illis omnibus esse commune, vel etiam cum illarum essentia esse identificatum. V. *Transcendentale*.

U

UBI - 1. *non est totum et pars, aut totum sumitur, aut nihil*. Scilicet, de eo, quod natura simplex est et partibus caret, ut Deus, anima, nequit verificari ut una pars sumatur, et altera *a parte rei* sit intacta, pluralitas enim ista partium non adest. Ergo aut totum sumi necesse est, aut nihil. Dictum est *a parte rei*; nam per mentem fieri postest distinctio in iis etiam, quæ sunt simplicissima. V. *Distinctio rationis*.

UBI. - 2. *Ubitas, Ubicatio, Præsentia* est illud, per quod res determinatur ut sit in loco; ita duas habere *ubicationes* est esse in duobus locis.

UBICATUS idem ac existens in loco. — *Ubi circumscriptivum* est circumscriptio corporis a loci' circumscriptione proveniens. — *Ubi definitivum* est modus secundum quem res ita est in loco, vel spatio, ut tota sit in toto et tota in qualibet ejus parte, non tamen extra; quale est ubi angelorum. — *Ubi prædicamentum* est accidens secundum quod res dicitur esse in loco, vel in certa spatii parte (Vid. *Prædicamenta*).

ULTIMUM. Virtus est ultimum potentiæ, id est, cujusque potentiæ virtus seu quantitas et efficacia definitur, exprimendo ultimum seu supremum, quod ipsa potest. l 2. q. 55 a. 1.

UNIFORMITER *difformiter, v. g.* dicitur causa operari intra propriam sphæram *uniformiter*, quia per totam sphæram producit effectus ejusdem rationis; ita sol per suam sphæram producit lucem et calorem; *difformiter*, quia juxta distantias et dispositiones objectorum inæqualiter agit; ita lux solis decrescit ratione distantiae, et magis illuminatur politum corpus quam asperum.

UNIO - 1. sæpe denominatur ab effectu, quem præstant partes unitæ, ut unio *essentialis*, qua videlicet, uniuntur partes rei essentiam constituentes: *accidentalis*, qua accidens unitur substantia.

2. *Unio conlinuativa* est ea, qua ita uniuntur partes alicujus substantia, ut naturali nexu copulatæ remaneant; talis est unio partium ligni.

3. *Unio informativa* est unio formæ cum materia; v. g. animæ cum corpore.

4. *Unio unionis* est modus quidam ab aliquibus admissus ut possibilis, cujus officium sit unire unionem partium cum suis partibus. Pa-

riter *ubicatio ubicationis* est ubicatio ipsius ubicationis. *Actio actionis* est actio, quæ facit ut actio egrediatur a causa. *Unio vero unionis, ubicatio ubicationis, actio actionis* dicuntur *reflexæ* non raro, quia veluti reflectunt et cadunt super aliam unionem, ubicationem, actionem.

UNITAS est indivisio rei in se et divisio a qualibet alia, juxta Philosophum. — *Unitas per se* est quæ oritur ex una essentia vel natura, sive simplex sit, sive composita, ut unitas divinæ naturæ et unitas hominis. — *Unitas per accidens* est quæ oritur ex naturis diversis seu completis, seu diversi ordinis aut prædicamenti; ut homo albus, cumulus lapidum habent unitatem per accidens. — *Unitas materialis*, seu numerica, est entitas cujusque individui prout dicit incommunicabilitatem et indivisionem in plura inferiora; ut unitas Platonis. — *Unitas formalis* est essentia rei, prout dicit negationem divisionis in plures essentias, qualis est ipsa; ut unitas naturæ humanæ.

1. *Unitas formalis, vel essentialis*, est unitas speciei, quatenus ea ab omni alia specie distinguitur; vel unitas est generis, quatenus distinguitur ab omni alio genere. Sic Petrus unitate individual! distinguitur ab eo omni, quod ipse non est; *unitate essentiali* et *formali* ab eo omni, quod non est animal, et ab eo omni, quod non est rationale.

2. *Unitas simplicitatis* habetur quando aliquid et unum est *numerice*, et est natura simplex, ut Deus, angelus. *Unitas compositionis* habetur quando aliquid unum est *numerice*, sed est compositum partibus distinctis, ut homo, qui constat anima et corpore.

3. *Unitas solitudinis* idem est ac unicitas, sive esse solum et unicum in tali natura. Hoc sensu dicitur Deus unus. *Unitas indivisionis, individualis, transcendentalis* omnibus conveniens consistit in hoc ut res non sit multa entia, sed unum distinctum a cæteris omnibus, quæ illud non sunt. Hæc unitas dicitur etiam *numERICA*, nam ex pluribus, quorum quodlibet sit unum et indivisum, numerus coalescit; dicitur etiam *materialis*.

4. *Unitas universalis*, sive *rationis, preeeisionis* et *formalis intentionis*, est illa, qua per mentem plura individua fiunt una species, aut plures species unum genus. Ita plures homines fiunt unum sub idea abstracta: *homo*; et plurium animalium species fiunt unum sub idea: *animal*.

UNITIO est actio propria unionis in partibus unitis, considerando unionem ut modum distinctum a partibus in sententia veterum.

UNIVERSA - 1. sunt ea, quibus eadem prædicata conveniunt in eodem sensu, ut leo, pecus in ratione animalis. *Æquivoca* sunt ea, quorum uni aliquod prædicatum convenit in uno sensu, alteri idem prædicatum in alio, ut gallus galinaceus et Gallus homo, scilicet, e Gallia. *Analogica* sunt ea, quorjun uni aliquod prædicatum convenit proprie, alteri idem prædicatum convenit improprie, ut homo vivus et homo pictus. Hæc dicuntur etiam *analogala*; unde intelligitur illud axioma: *Analogum per se sumptum*

stal pro famosiori enutogato; Id est, pro significato magis proprio et principali, quando nihil additur; v. g. terminus *hpnw* dictus absolute sine addito, accipitur pro homine vivo, non prupicto._____

UNIVERSALE - 1. est id quod unum cum sit extenditur ad multa. — *Universale complexum* est aliqua propositio generalis ex qua plures particulares deduci possunt; ut omne totum est majus sua parte. — *Universale incomplexum* est aliquid simplex, ad multa dicens ordinem, ut virtus respectu justitiæ et prudenti». —

2. *Universale in obligando* est id quod est unum, et obligat multos, ut lex. *In causando* quod est unum, et causât multa, ut prima causa. *in significando* vel *repræsentando*, quod est unum, et multa significat, ut vox, aut conceptus *homo*. —

In essendo et *prædicando*, quod est unum, et est aptum esse in multis et prædicari de multis, ut natura humana prout expressa per conceptum indefinitum: *homo*; sic enim expressa est quid unum, et aptum esse in omnibus individuís speciei humanæ ac de iis affirmari. Universale nonnulli volebant revera esse aliquid existens in rerum natura independenter ab intellectu, et hoc est celebre *universale a parte rei*. Alii, imo fere omnes, hoc unice admittunt tanquam opus mentis nostræ abstrahentis, et præscindentis, et nihil revera volunt reale quod sit unum et multiplex. — *Universale physicum* est natura realis in singularibus existens; ut natura humana Petri.— *Universale metaphysicam* est natura realis considerata in statu solitudinis, id est, non consideratis conditionibus individuantibus, ut natura humana concepta sine Petreitate, Pauleitate, etc. — *Universale logicum* est unum aptum inesse multis et de multis prædicari eadem omnino ratione; ut substantia respectu spiritus et corporis; album respectu nivis et cerussæ. —

UNIVOCA, *Æquivoca, Analoga* - 2. dicuntur talia *physice*, quando univocatio, æquivocatio, analogia est penes prædicata, quæ sunt specifica; *metaphysice*, quando est penes prædicata generica; v. g. leo, equus, sunt univoca *metaphysice*, quia sunt univoca in ratione animalis, quæ eorum genus est; Petrus et Paulus sunt univoca *physice*, quia talia sunt in ratione humanitatis: quæ species est. Univoca autem, æquivoca, analoga dicuntur talia *logice*, quando sumuntur abstracte præscindendo ab univocatione physica, vel metaphysica. Vid. *Æquivoca, Analoga, et Causa*. —

Unumquodque est propter suam operationem. Unumquodque sicut se habet ad esse, ita se habet ad agere. V. Esse. —

UT SIC, significat rem de qua est sermo, considerari in genere, non in specie, vel individuo; v. g. animal ut sic, est animal in genere indefinite sumptum, non vero prout tale vel tale sit in specie vel individuo; significat etiam *ut tale*, vel *quatenus tale*, e. g. philosophus *ut sic*, id est, ut philosophus sive quatenus philosophus. —

V

VACUUM late sumptum est spatium corpore carens, nec aptum eo repleri; quale erat ante mundum conditum, et nunc supra cælos. — *Vacuum* etiam dicitur spatium in quo nullum est corpus tactu perceptibile. — *Vacuum* proprie est locus corpore carens et aptus eo repleri; quale esset si inter hmæ concavum et terram, nullum foret corpus. — *Vacuum coacervatum* est vacuum sensibile, et notabile, ut si Deus destrueret omnia corpora in magno cubiculo contenta. *Vacuum disseminatum* est vacuum constans multis inanibus spatiolis insensibilibus per grandiora corpora dispersis et conclusis intra plures eorum particulas. —

VAGE idem ac *indeterminate*. V. *Individuum*. VERIFICATIVUM actus intellectus judicantis est objectum, quo posito actus est venis, et quo non posito actus est falsus, v. g. *verificativum* hujus judicii; lux est, est ipsa existentia lucis. —

VERITAS est habitudo inter rem et intellectum. —

1. *Veritas formalis* consistit in confonnitae actus cum objecto; ut si diceres: Deus existit, Petrus currit; horum actuum *veritas formalis* importat quod Deus vere existât, Petrus currat. *Veritas radicalis* est exigentia vel necessitas ut adsit veritas formalis, sive ut objectum sit quale judicatur, vel enuntiatur. Talis est veritas actuum, qui in evidentia et fide divina tundantur; hi enim necessario debent esse conformes objectis. —

2. *Veritas repræsentationis* est conformiias apprehensionis intellectus cum objecto repræsentato. *Veritas sententiæ* est conformitas judicii intellectus cum re judicata. — *Veritas naturæ*. Illud pertinet ad veritatem naturæ alicujus, quod est de constitutione ipsius (part. 1, q. 119, art. 1. o). —

3. *Veritas transcendentalis*. V. *Transcendentales*. —

4. *Veritas cognitionis* est conformitas intellectus cognoscentis, seu ipsius cognitionis cum objecto cognito, prout in se est. — *Veritas moralis* seu veracitas est virtus qua quis verbis, factis, aliisque signis externis talem se demonstrat qualis est in se. —

VERUM est quod apparet id esse quod est; ut aurum verum dicitur quando tale est quale videtur. —

VIA. Homo qui est in via est ille qui in hoc mundo existit, cujus vita est peregrinatio ad alium mundum; qui vero hanc peregrinationem jam consummavit dicitur *in termino*, sive condemnetur, sive præmietur. — *Viale* est id, quod est via, seu dispositio ad aliquid, vel illius causa; unde intelligitur quid sit. —

VIALITER. V. *Formaliter*. 4. —

VIRTUALITER. V. *Formaliter*. 4. —

VIRTUS generatim est perfectio et vis aliquid recte operandi. — *Virtus* dicitur *esse dispositio perfecti ad optimum*, quia est dispositio

l complens potentiam ad eliciendum actum honum; ac proinde cum dicitur *ad optimum*, illud *optimum* ex mente tum Philosophi, *Physic*. L vn, tum. B. Thomæ, l 2, quæst. LV, art. 2 ad 3, non intelligitur objectum, sed actus perfectus quem potentia per virtutem disposita potest elicere; et qui dici potest quid optimum, eo quod actus ah habitu procedens sit aliquid melius quam habitus solus. —

VITA *in substantiis* pure immaterialibus est substantia ipsa simplex et spiritualis prout in se intrinsece operatur; hoc est, intelligit et vult. — *Vita in animanti* est unio animæ cum corpore. — *Vita substantialis* est principium quo quid in se immanenter et intrinsece operatur. — *Vita accidentalis* seu secunda est operatio intrinseca animæ vel intellectivæ substanti». —

VITALES *actus* sunt illi actus viventis, qui

sunt Immanentes, et ab ipso vivente elicit*i* propria virtute, ut actus intelligendi, volendi, videndi, audiendi. Motus vero locales, sive loci mutationes, cum non sint actus immanentes, non sunt vitales; nec vitalis est motus gravium, et generatim motus quique corporum inanimatorum facti ad acquirendum vel conservandum statum sibi connaturalem, ad quem corpora habent determinationem ab extrinseco. Unde *vitales* actus dicuntur etiam *actus ab intrinseco* et *in intrinsecum*; id est, provenire debent ab ipso vivente, et debent esse immanentes. *Vitales actus* in ente creato sunt essentialiter create virtutis exercitia, ut patet; unde neque Deus illos per se solum præstare posset; v. g. intellectio creata a solo Deo producta, simul esset et non esset exercitium virtutis create, quæ est contradictio ipsi Deo repugnans. —